

MELLÉKLETEK

1. melléklet Az Önkormányzat 2024. évi költségvetésének megállapításáról szóló 30/2023. (XII. 15.) önkormányzati rendelet módosításáról szóló 16/2024. (IX.02.) önkormányzati rendelethez
(1. melléklet Az Önkormányzat 2024. évi költségvetésének megállapításáról szóló 30/2023. (XII. 15.) önkormányzati rendelethez)

A 2024. ÉVI KÖLTSÉGVETÉS MÉRLEGE

Fl-ban

A	B	C	D	E	F	G	H	I
BEVÉTEL				KIADÁS				
	Megnevezés	Módosított előirányzat	Korrektció	Korrektció utáni módosított előirányzat	Megnevezés	Módosított előirányzat	Korrektció	Korrektció utáni módosított előirányzat
1	A. MŰKÖDÉSI KÖLTSÉGVETÉSI BEVÉTELEK (B1+B3+B4+B6)	56 143 062 408	-685 569 100	55 457 493 308	A. MŰKÖDÉSI KÖLTSÉGVETÉSI KIADÁSOK (K1+...+K5)	61 553 957 382	130 379 524	61 684 336 906
2	1. Működési célú támogatások államháztartáson belülről (B1)	18 305 884 834		18 305 884 834	1. Személyi juttatások (K1)	15 363 642 503	-168 743 000	15 194 899 503
3	2. Közhatalmi bevételek (B3)	22 349 020 000		22 349 020 000	2. Munkaadót terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó (K2)	2 310 935 091	2 133 000	2 313 068 091
4	3. Működési bevételek (B4)	15 373 512 391	-685 569 100	14 687 943 291	3. Dologi kiadások (K3)	21 250 308 050	-236 580 348	21 013 727 702
5	3.1. Önkormányzat	13 130 577 350	-685 569 100	12 445 008 250	4. Ellátottak pénzbeli juttatásai (K4)	452 585 800		452 585 800
6	3.2. Polgármesteri Hivatal	70 450 050		70 450 050	5. Egyéb működési célú kiadások (K5)	22 176 485 938	533 569 872	22 710 055 810
7	3.3. Intézmények	2 172 484 991		2 172 484 991	<i>Ebből: Általános tartalék (K513)</i>	267 642 740	-97 866 274	169 776 466
8	4. Működési célú átvett pénzeszközök (B6)	114 645 183		114 645 183	<i>Céltartalék az iparüzési adóbevételek célirányos felhasználására (K513)</i>	30 000 000		30 000 000
9	B. FELHALMOZÁSI KÖLTSÉGVETÉSI BEVÉTELEK (B2+B5+B7)	39 648 262 950	500 000 000	40 148 262 950	B. FELHALMOZÁSI KÖLTSÉGVETÉSI KIADÁSOK (K6+...K8)	52 164 133 318	-334 092 826	51 830 040 492
10	1. Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről (B2)	36 361 491 136		36 361 491 136	1. Beruházások (K6)	49 559 062 925	-334 092 826	49 224 970 099
11	2. Felhalmozási bevételek (B5)	3 037 276 077	500 000 000	3 537 276 077	2. Felújítás (K7)	722 954 732		722 954 732
12	3. Felhalmozási célú átvett pénzeszközök (B7)	249 495 737		249 495 737	3. Egyéb felhalmozási célú kiadások (K8)	1 882 115 661		1 882 115 661
13	C. FINANSZÍROZÁSI BEVÉTELEK (B8)	27 627 828 246	0	27 627 828 246	C. FINANSZÍROZÁSI KIADÁSOK (K9)	9 701 062 904	18 144 202	9 719 207 106
14	1. Hitel-, kölcsönfelvétel pénzügyi vállalkozástól (B811)				1. Hitel-, kölcsöntörlesztés államháztartáson kívülre (K911)			
15	1.1. Hosszú lejáratú hitelek, kölcsönök felvétele pénzügyi vállalkozástól (B8111)	3 485 037 162		3 485 037 162	1.1. Hosszú lejáratú hitelek, kölcsönök törlesztése pénzügyi vállalkozásnak (K9111)	834 071 448	18 144 202	852 215 650
16	1.2. Likviditási célú hitelek, kölcsönök felvétele pénzügyi vállalkozástól (B8112)	7 413 649 908		7 413 649 908	1.2. Likviditási célú hitelek, kölcsönök törlesztése pénzügyi vállalkozásnak (K9112)	7 413 649 908		7 413 649 908
17	1.3. Lekötött bankbetét elszámolása	1 000 000 000		1 000 000 000	2. Államháztartáson belüli megelőlegezések visszafizetése (K914)	453 341 548		453 341 548
18	2. Maradvány igénybevétele (B813)				3. Lekötött bankbetét elszámolása	1 000 000 000		1 000 000 000
19	2.1. Előző év költségvetési maradványának igénybevétele(B8131)	15 718 599 312		15 718 599 312				
20	3. Államháztartáson belüli megelőlegezések (B814)	10 541 864		10 541 864				
21	D. KÖLTSÉGVETÉSI BEVÉTELEK ÖSSZESEN (A+B)	95 791 325 358	-185 569 100	95 605 756 258	D. KÖLTSÉGVETÉSI KIADÁSOK ÖSSZESEN (A+B)	113 718 090 700	-203 713 302	113 514 377 398
22	E. FINANSZÍROZÁSI BEVÉTELEK ÖSSZESEN (C)	27 627 828 246	0	27 627 828 246	E. FINANSZÍROZÁSI KIADÁSOK ÖSSZESEN (C)	9 701 062 904	18 144 202	9 719 207 106
23	F. BEVÉTELEK MINDÖSSZESEN (D+E)	123 419 153 604	-185 569 100	123 233 584 504	F. KIADÁSOK MINDÖSSZESEN (D+E)	123 419 153 604	-185 569 100	123 233 584 504

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának 2024. évi bevételei

Ft-ban

A		B	C	D	
Bevételei jogcím		Módosított előirányzat	Korrektció	Korrektció utáni módosított előirányzat	
1		3	4	5(=3+4)	
ÖSSZESÍTŐ					
I. Működési költségvetési bevételek					
I.1. Működési célú támogatások államháztartáson belülről					
4	1.	Helyi önkormányzatok működésének általános támogatása *	2 874 524 885	2 874 524 885	
5	2.	Települési önkormányzatok egyes köznevelési feladatainak támogatása *	4 243 250 793	4 243 250 793	
6	3.	Települési önkormányzatok szociális, gyermekjóléti és gyermekékeztetési feladatainak támogatása *	5 476 498 766	5 476 498 766	
7	4.	Települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatása *	1 706 809 239	1 706 809 239	
8	5.	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson belülről *	60 000 000	60 000 000	
9	6.	Egyéb működési célú támogatások bevételei államháztartáson belülről Önkormányzat *	3 231 144 634	3 231 144 634	
10	7.	Egyéb működési célú támogatások bevételei államháztartáson belülről Polgármesteri Hivatal *	84 785 796	84 785 796	
11	8.	Egyéb működési célú támogatások bevételei államháztartáson belülről Intézmények	628 870 721	628 870 721	
12	I.1. Működési célú támogatások államháztartáson belülről összesen:		18 305 884 834	18 305 884 834	
13	- ebből kötelező feladatok		18 305 884 834	18 305 884 834	
I.2. Közhatalmi bevételek					
15	1.	Jövedelemadók, vagyoni típusú adók, termékek és szolgáltatások adói *	22 245 020 000	22 245 020 000	
16	2.	Egyéb közhatalmi bevételek *	104 000 000	104 000 000	
17	I.2. Közhatalmi bevételek összesen:		22 349 020 000	22 349 020 000	
18	- ebből kötelező feladatok		18 909 623 203	18 987 423 203	
19	önként vállalt feladatok		3 439 396 797	3 361 596 797	
I.3. Működési bevételek:					
21	1.	Önkormányzat működési bevételei *	13 130 577 350	-685 569 100	12 445 008 250
22	2.	Polgármesteri Hivatal működési bevételei *	70 450 050		70 450 050
23	3.	Intézmények működési bevételei *	2 172 484 991		2 172 484 991
24	I.3. Működési bevételek összesen		15 373 512 391	-685 569 100	14 687 943 291
25	- ebből kötelező feladatok		15 303 062 341		14 617 493 241
26	önként vállalt feladatok		70 450 050		70 450 050
I.4. Működési célú átvett pénzeszközök:					
28	1.	Önkormányzat működési célú átvett pénzeszközök *	114 345 183		114 345 183
29	2.	Intézmények működési célú átvett pénzeszközök *	300 000		300 000
30	I.4. Működési célú átvett pénzeszközök összesen:		114 645 183		114 645 183
31	- ebből kötelező feladatok		114 645 183		114 645 183
32	I. Működési költségvetési bevételek összesen		56 143 062 408	-685 569 100	55 457 493 308
33	- ebből kötelező feladatok		52 633 215 561		52 025 446 461
34	önként vállalt feladatok		3 509 846 847		3 432 046 847
II. Felhalmozási költségvetési bevételek					
II.1. Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről:					
37	1.	Helyi önkormányzatok felhalmozási célú költségvetési támogatásai *	52 473 000		52 473 000
38	2.	Egyéb felhalmozási célú támogatások bevételei államháztartáson belülről Önkormányzat *	36 306 876 199		36 306 876 199
39	3.	Egyéb felhalmozási célú támogatások bevételei államháztartáson belülről Polgármesteri Hivatal *	2 141 937		2 141 937
40	4.	Egyéb felhalmozási célú támogatások bevételei államháztartáson belülről Intézmények *	0		0
41	II.1. Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről összesen:		36 361 491 136		36 361 491 136
42	- ebből kötelező feladatok		36 361 491 136		36 361 491 136
II.2. Felhalmozási bevételek					
44	1.	Immateriális javak, ingatlanok, egyéb tárgyi eszközök értékesítése Önkormányzat*	3 037 276 077	500 000 000	3 537 276 077
45	2.	Immateriális javak, ingatlanok, egyéb tárgyi eszközök értékesítése Polgármesteri Hivatal *	0		0
46	3.	Immateriális javak, ingatlanok, egyéb tárgyi eszközök értékesítése Intézmények *	0		0
47	II.2. Felhalmozási bevételek összesen		3 037 276 077	500 000 000	3 537 276 077
48	- ebből kötelező feladatok		3 037 276 077		3 537 276 077
49	II.3. Felhalmozási célú átvett pénzeszközök összesen: *		249 495 737		249 495 737
50	- ebből kötelező feladatok		249 495 737		249 495 737
51	II. Felhalmozási költségvetési bevételek összesen:		39 648 262 950	500 000 000	40 148 262 950
52	- ebből kötelező feladatok:		39 648 262 950		40 148 262 950
53	KÖLTSÉGVETÉSI BEVÉTELEK ÖSSZESEN (I.+II.):		95 791 325 358	-185 569 100	95 605 756 258
54	- ebből kötelező feladatok		92 281 478 511		92 173 709 411
55	önként vállalt feladatok		3 509 846 847		3 432 046 847
III. Finanszírozási bevételek					
III.1. Hitel-, kölcsönfelvétel pénzügyi vállalkozástól					
58	1.	Fejlesztési célú hitel (2020. évre)	615 097 759		615 097 759
59	2.	Fejlesztési célú hitel (2021. évre)	41 939 403		41 939 403
60	3.	Fejlesztési célú hitel (2022. évre)	704 000 000		704 000 000
61	4.	Fejlesztési célú hitel (2023. évre)	1 025 000 000		1 025 000 000
62	5.	Fejlesztési célú hitel (2024. évre)	1 099 000 000		1 099 000 000
63	6.	Likviditási hitel	7 413 649 908		7 413 649 908
64	7.	Lekötött bankbetét elszámolása	1 000 000 000		1 000 000 000
65	- ebből kötelező feladatok		11 898 687 070		11 898 687 070
66	III.2. Maradvány igénybevétele				
67	1.	Előző évi költségvetési maradvány igénybevétele (Önkormányzat)	14 964 362 657		14 964 362 657
68	2.	Előző évi költségvetési maradvány igénybevétele (Polgármesteri Hivatal)	83 875 906		83 875 906
69	3.	Előző évi költségvetési maradvány igénybevétele (Intézmények)	670 360 749		670 360 749
70	- ebből kötelező feladatok		15 718 599 312		15 718 599 312
71	III.3. Államháztartáson belüli megelőlegezések		10 541 864		10 541 864
72	- ebből kötelező feladatok		10 541 864		10 541 864
73	III. FINANSZÍROZÁSI BEVÉTELEK ÖSSZESEN:		27 627 828 246		27 627 828 246
74	- ebből kötelező feladatok		27 627 828 246		27 627 828 246
75	IV. KÖLTSÉGVETÉSI ÉS FINANSZÍROZÁSI BEVÉTELEK ÖSSZESEN (I.+...+III.):		123 419 153 604	-185 569 100	123 233 584 504
76	- ebből kötelező feladatok		119 909 306 757		119 801 537 657
77	önként vállalt feladatok		3 509 846 847		3 432 046 847
78	Ebből: Miskolc Térségi Konzorciumhoz kapcsolódó bevételek		1 852 735 370		1 852 735 370
79	- ebből kötelező feladatok		1 852 735 370		1 852 735 370
80	Megjegyzés: * A jogcím, illetve jogcím-csoporton belüli részletezést külön melléklet tartalmazza.				

	A	B	C	D
	Bevételi jogcím	Módosított előirányzat	Korrekcio	Korrekcio utáni módosított előirányzat
81	RÉSZLETEZŐ			
82	I.1.1. Települési önkormányzatok működésének általános támogatása			
83	1. Önkormányzati hivatal működésének támogatása	1 627 462 890		1 627 462 890
84	2. Településüzemeltetés támogatása	809 584 095		809 584 095
85	3. Helyi önkormányzatok közvilágítás üzemeltetési támogatása			0
86	4. Egyéb önkormányzati feladatok támogatása	421 215 200		421 215 200
87	5. Lakott külterülettel kapcsolatos feladatok támogatása	14 162 700		14 162 700
88	6. Nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz ártalmatlanítása	2 100 000		2 100 000
89	I.1.1. Települési önkormányzatok működésének általános támogatása összesen:	2 874 524 885	0	2 874 524 885
90	- ebből kötelező feladatok:	2 874 524 885		2 874 524 885
91	I.1.2. Települési önkormányzatok egyes köznevelési feladatainak támogatása			
92	1. Óvodapedagógusok és az óvodapedagógusok nevelő munkáját közvetlenül segítők bértámogatása	3 461 568 400		3 461 568 400
93	2. Óvodaműködtetési támogatás	552 803 418		552 803 418
94	3. Óvodaműködtetési támogatás-üzemeltetési támogatás			0
95	4. Kiegészítő támogatás az óvodapedagógusok minősítéséből adódó többletkiadásokhoz	164 186 700		164 186 700
96	5. A nemzetiségi nevelési-oktatási feladatot ellátó pedagógusok nemzetiségi pótléka	2 868 000		2 868 000
97	6. Diabétesz ellátási pótlék	143 400		143 400
98	7. Esélyteremtési illetményrész	61 680 875		61 680 875
99	I.1.2. Települési önkormányzatok egyes köznevelési feladatainak támogatása összesen:	4 243 250 793	0	4 243 250 793
100	- ebből kötelező feladatok:	4 243 250 793		4 243 250 793
101	I.1.3. Települési önkormányzatok egyes szociális, gyermekjóléti és gyermekékeztetési feladatainak támogatása			
102	1. Egyes szociális és gyermekjóléti feladatok támogatása	994 889 002		994 889 002
103	2. A települési önkormányzatok által biztosított egyes szociális szakosított ellátások, valamint a gyermekek átmeneti gondozásával kapcsolatos feladatok támogatása (kötött felhasználású támogatás)	1 701 149 902		1 701 149 902
104	3. Intézményi gyermekékeztetés támogatása (kötött felhasználású támogatás)	1 049 745 510		1 049 745 510
105	4. A rászoruló gyermekek szüneti étkeztetésének támogatása	4 668 300		4 668 300
106	5. Bölcsőde, mini bölcsőde támogatása	1 403 823 968		1 403 823 968
107	6. Szociális ágazati összevont pótlék	300 720 707		300 720 707
108	7. Szociális ágazatban egészségügyi végzettséghez kötött munkakörben foglalkoztatottak egészségügyi kiegészítő pótlék támogatása	21 501 377		21 501 377
109	I.1.3. Települési önkormányzatok szociális, gyermekjóléti és gyermekékeztetési feladatainak támogatása	5 476 498 766	0	5 476 498 766
110	- ebből kötelező feladatok:	5 476 498 766		5 476 498 766
111	I.1.4. Települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatása			
112	I.1.4. Könyvtári, közművelődési és múzeumi feladatok támogatása			
113	1. Megyeszékhely megyei jogú városok kulturális feladatainak támogatása (MKK)	145 018 376		145 018 376
114	2. Megyei könyvtár kistépülési könyvtári célú kiegészítő támogatása	258 291 920		258 291 920
115	3. Megyei hatókörű városi múzeumok feladatainak támogatása - Herman Ottó Múzeum	286 098 653		286 098 653
116	4. Megyei hatókörű városi könyvtárak feladatainak támogatása -II. Rákóczi Ferenc Könyvtár	306 400 000		306 400 000
117	5. Zeneművészeti szervezetek támogatása - Miskolci Szimfonikus Zenekar Nonprofit Kft.	365 013 929		365 013 929
118	6. Települési önkormányzatok kulturális feladatainak bérjellegű támogatása	345 986 361		345 986 361
119	I.1.4. Település önkormányzatok kulturális feladatainak támogatása összesen:	1 706 809 239	0	1 706 809 239
120	- ebből kötelező feladatok:	1 706 809 239		1 706 809 239
121	I.1.6. Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson belülről			
122	Ebből: helyi önkormányzatok és költségvetési szerveik:			
123	1. II. Rákóczi Ferenc Könyvtár kölcsön visszatérítése	60 000 000		60 000 000
124	I.1.6. Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson belülről összesen:	60 000 000	0	60 000 000
125	- ebből kötelező feladatok	60 000 000		60 000 000
126	I.1.7. Egyéb működési célú támogatások bevételei államháztartáson belülről			
127	Ebből: központi vagy fejezeti kezelésű előirányzatok EU-s programokra és azok hazai társfinanszírozása:			
128	Terület-és Településfejlesztési Operatív Program (TOP):			
129	1. Társadalmi együttműködés erősítése (TOP támogatás)	10 000 000		10 000 000
130	2. Társadalmi együttműködés erősítése Lyukóvölgyben (TOP támogatás)	2 653 513		2 653 513
131	3. Helyi identitást és kohéziót erősítő önkormányzati programok (TOP támogatás)	6 739 515		6 739 515
132	4. "Legyünk együtt, Tegyük együtt" (TOP támogatás)	4 317 212		4 317 212
133	5. 2021-2027. ITS TOP Plusz Stratégia	1 016 792		1 016 792
134	6. DISTENDER projekt	434 558		434 558
135	7. MODENT pályázat (pilot projekt)	117 000 000		117 000 000
136	Határon átnyúló - Nemzetközi projektek támogatásai:			
137	központi vagy fejezeti kezelésű előirányzatok EU-s programokra és azok hazai társfinanszírozása összesen:	142 161 590	0	142 161 590
138	Ebből: egyéb fejezeti kezelésű előirányzatok:			
139	1. Támogatás a mezei őrszolgálat működéséhez	7 560 000		7 560 000
140	2. Minimálbér és a garantált bérminimum emelkedésének fedezete			
141	3. Pedagógusok új élet pályájáról szóló 2023. évi LII. Törvény - 401/2023. (VIII.30.) Korm.rend. Központi támogatás az energiatöbblet finanszírozásához / Rezsivédelmi Alap önkormányzatok kompenzációja	600 000 000		600 000 000
142	4. Településüzemeltetés - közvilágítás üzemeltetési támogatása	756 948 065		756 948 065
143	5. Óvodaműködtetési - üzemeltetési támogatás	504 632 044		504 632 044
144	6. Önkormányzatok rendkívüli támogatása	500 000 000		500 000 000
145	7. Miskolc Nemzeti Színház támogatása	653 000 000		653 000 000
146	8. Miskolc Csodamalom Bábszínház támogatása	62 100 000		62 100 000
147	9. Miskolc Csodamalom Bábszínház támogatása	62 100 000		62 100 000
148	egyéb fejezeti kezelésű előirányzatok összesen:	3 084 240 109	0	3 084 240 109
149	Ebből: elkülönített állami pénzalapok - Munkaerőpiaci Alap támogatása, Nemzeti Közfoglalkoztatási Program:			
150	1. Közfoglalkoztatás támogatása	4 742 935		4 742 935
151	elkülönített állami pénzalapok összesen:	4 742 935	0	4 742 935
152	Ebből: nemzetiségi önkormányzatok és költségvetési szerveik:			
153	nemzetiségi önkormányzatok és költségvetési szerveik összesen:	0	0	0
154	I.1.7. Egyéb működési célú támogatások bevételei államháztartáson belülről összesen:	3 231 144 634	0	3 231 144 634
155	- ebből kötelező feladatok	3 231 144 634		3 231 144 634

	A	B	C	D
	Bevételi jogcím	Módosított előirányzat	Korrekció	Korrekció utáni módosított előirányzat
156	I.1.8. Egyéb működési célú támogatások bevételei államháztartáson belülről (Polgármesteri Hivatal)			
157	Ebből: központi vagy fejezeti kezelésű előirányzatok EU-s programokra és azok hazai társfinanszírozása:			
158	1. CLLD Avasi Horizont projekt (TOP támogatás)	15 970 355		15 970 355
159	központi vagy fejezeti kezelésű előirányzatok EU-s programokra és azok hazai társfinanszírozása összesen:	15 970 355	0	15 970 355
160	Ebből: egyéb fejezeti kezelésű előirányzatok:			
161	1. Önkormányzati képviselő választás	68 815 441		68 815 441
162	egyéb fejezeti kezelésű előirányzatok összesen:	68 815 441	0	68 815 441
163	Ebből: elkülönített állami pénzalapok - Munkaerőpiaci Alap támogatása, Nemzeti Közfoglalkoztatási Program:			
164	elkülönített állami pénzalapok összesen:	0	0	0
165	I.1.8. Egyéb működési célú támogatások bevételei államháztartáson belülről Polgármesteri Hivatal összesen:	84 785 796	0	84 785 796
166	- ebből kötelező feladatok	84 785 796		84 785 796
167	I.2.1. Jövedelmadók, vagyoni típusú adók, termékek és szolgáltatások adói			
168	I.2.1.1. Jövedelemadók:			
169	1. Termőföld bérbeadásából származó jövedelem	20 000		20 000
170	I.2.1.2. Vagyoni típusú adók:			
171	1. Építményadó	3 550 000 000		3 550 000 000
172	2. Telekadó	230 000 000		230 000 000
173	I.2.1.3. Termékek és szolgáltatások adói:			
174	1. Iparüzési adó állandó jelleggel végzett iparüzési tevékenység után	18 300 000 000		18 300 000 000
175	2. Idegenforgalmi adó tartózkodás után	165 000 000		165 000 000
176	I.2.1. Jövedelemadók, vagyoni típusú adók, termékek és szolgáltatások adói összesen:	22 245 020 000	0	22 245 020 000
177	- ebből kötelező feladatok (2.1.1.-2.1.3.):	18 805 623 203		18 883 423 203
178	önként vállalt feladatok (2.1.3.1.):	3 439 396 797		3 361 596 797
179	I.2.2. Egyéb közhatalmi bevételek			
180	1. Igazgatási szolgáltatási- és felügyeleti díjak			
181	- Önkormányzat	12 000 000		12 000 000
182	2. Környezetvédelmi bírság			
183	3. Talajterhelési díj	2 000 000		2 000 000
184	4. Közhatalmi bevételekhez kapcsolódó pótlékok, bírságok:			
185	1. Pótlék	30 000 000		30 000 000
186	2. Bírság	60 000 000		60 000 000
187	I.2.2. Egyéb közhatalmi bevételek összesen:	104 000 000	0	104 000 000
188	- ebből kötelező feladatok:	104 000 000		104 000 000
189	I.3.1. Önkormányzat működési bevételeinek részletezése			
190	1. Készletértékesítés ellenértéke (B401)			0
191	2. Szolgáltatások ellenértéke (B402)	5 664 984 043		5 664 984 043
192	Ebből: - Városi Sportuszoda bérleti díj	4 728 000		4 728 000
193	- Miskolcpolgári Strandfürdő bérleti díj	7 396 258		7 396 258
194	- Temetők kedvezményes bérleti díj	10 607 985		10 607 985
195	- Állatker kedvezményes bérleti díj	10 629 925		10 629 925
196	3. Közvetített szolgáltatások ellenértéke (B403)	1 893 268 865		1 893 268 865
197	4. Tulajdonosi bevételek (B404)	1 073 308 506	-685 569 100	387 739 406
198	Ebből:			0
199	- Közmű vagyonkezelési díj bevétele (MIVIZ Miskolci Vízmű Kft.)	11 190 407		11 190 407
200	- Reklám célú használati jog bevétele	43 023 260		43 023 260
201	- Ingatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok bevétele	820 875		820 875
202	- Lovagi Tomák Tere üzemeltetési díjbevétele (MKK Nonprofit Kft.)	16 974 280		16 974 280
203	- Diósgyőri Vár – használati díj	300 000		300 000
204	5. ÁFA bevételek, -visszatérülések	3 264 094 130		3 264 094 130
205	Ebből:			0
206	- Kiszámlázott általános forgalmi adó (B406)	1 789 116 238		1 789 116 238
207	- Általános forgalmi adó visszatérítése (B407)	1 474 977 892		1 474 977 892
208	6. Kamatbevételek (B408)	191 549 482		191 549 482
209	7. Egyéb pénzügyi műveletek bevételei (B409)	267 606		267 606
210	8. Egyéb működési bevételek (B411)	1 043 104 718		1 043 104 718
211	I.3.1. Önkormányzat működési bevételei összesen:	13 130 577 350	-685 569 100	12 445 008 250
212	- ebből kötelező feladatok:	13 130 577 350		12 445 008 250
213	Működési bevételből:			
214	- Önkormányzati lakások lakbérbevétele (Bérléményszolgáltatás bevételei) (áfa nélkül)	3 454 922 000		3 454 922 000
215	- Miskolc Térségi Konzorcium működési bevétele (áfa nélkül)	1 662 036 762		1 662 036 762
216	- Parkolattási szolgáltatással kapcsolatos bevételek (áfa nélkül)	1 446 488 635		1 446 488 635
217	I.3.2. Polgármesteri Hivatal működési bevételeinek részletezése			
218	1. Intézményi működési bevételek Polgármesteri Hivatalnál	55 472 481		55 472 481
219	2. ÁFA bevételek, -visszatérülések (Polgármesteri Hivatal)	14 977 569		14 977 569
220	I.3.2. Polgármesteri Hivatal működési bevételei összesen:	70 450 050	0	70 450 050
221	- ebből önként vállalt feladatok:	70 450 050		70 450 050
222	I.3.3. Intézmények működési bevételeinek részletezése			
223	I.3.3. Önkormányzati Intézmények működési bevételei:			
224	1. Intézményi működéshez kapcsolódó bevételek, ellátási díjak, egyéb bevételek	2 172 484 991		2 172 484 991
225	I.3.3. Intézmények működési bevételei összesen:	2 172 484 991	0	2 172 484 991
226	- ebből kötelező feladatok:	2 172 484 991		2 172 484 991
227	I.4. Működési célú átvett pénzeszközök			
228	I.4.1. Önkormányzat			
229	Működési célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson kívülről:			
230	Ebből: nonprofit gazdasági társaságok:			
231	1. CINE-MIS Nonprofit Kft. kölcsöntörlesztése	51 000 000		51 000 000
232	I.4.1.2. Egyéb működési célú átvett pénzeszközök:			
233	Ebből: önkormányzati többségi tulajdonú nem pénzügyi vállalkozás:			
234	1. Lakossági víz- és csatornaszolgáltatás támogatása	55 900		55 900
235	Ebből: egyéb vállalkozások:			
236	1. Óvodai nevelés támogatása (Robert Bosch Kft.)	3 060 000		3 060 000
237	Ebből: Európai Unió:			
238	1. Kezdeményezés az innovatív integrált beavatkozásokért Miskolcon – 4IM (Miskolc legyen egy város mindenki számára)	60 229 283		60 229 283
239	1.4.1. Önkormányzat működési célú átvett pénzeszközök összesen:	114 345 183	0	114 345 183
240	I.4.2. Intézmények működési célú átvett pénzeszközök összesen:	300 000		300 000
241	I.4. Működési célú átvett pénzeszközök összesen:	114 645 183	0	114 645 183
242	- ebből kötelező feladatok:	114 645 183		114 645 183

	A		B	C	D
	Bevételi jogcím		Módosított előirányzat	Korrektció	Korrektció utáni módosított előirányzat
243	II.1.1. Helyi önkormányzatok felhalmozási célú költségvetési támogatásai				
244	II.1.1.1.	Vis maior támogatás előirányzata:			
245	1.	Kis-avas II. sor partfal helyreállítása (EBR 560 463)	10 742 000		10 742 000
246	2.	Miskolc-Tetemvár 45. sz. pince-partfal helyreállítása (EBR 593939)	11 262 000		11 262 000
247	3.	Csalogány út 23-25. sz. közötti partfalsuvadás helyreállítása (EBR 587212)	16 234 000		16 234 000
248	4.	Galagonyás sor 91. sz. mögötti partfalkárosodás helyreállítása (EBR 595114)	14 235 000		14 235 000
249	II.1.1. Helyi önkormányzatok felhalmozási célú költségvetési támogatásai		52 473 000	0	52 473 000
250		- ebből kötelező feladatok:	52 473 000		52 473 000
251	II.1.2. Egyéb felhalmozási célú támogatások bevételei államháztartáson belülről				
252	Ebből:	központi vagy fejezeti kezelésű előirányzatok EU-s programokra és azok hazai társfinanszírozása:			
253	II.1.2.1.	Egyéb hazai támogatások			
254	II.1.2.2.	Terület - és Településfejlesztési Operatív Program (TOP)			
255	1.	TOP PLUSZ Városfejlesztési Program 2021-2027.	31 230 000 000		31 230 000 000
256	2.	TOP 2014-2020. évek projekt keretsor	3 033 112 153		3 033 112 153
257	3.	Gazdaságfejlesztés, iparterület fejlesztése (TOP 6.1.1 támogatás)			
258	4.	Ipari park és iparterület fejlesztése Miskolcon (Déli Ipari Park)- TOP-támogatás	31 600 000		31 600 000
259	5.	Gazdaságfejlesztés, helyi piacok fejlesztése, konyhafelújítás (TOP 6.1.3 támogatás)			
260	6.	Miskolc útfelújítása II-III. ütem (Gazdaságfejlesztés-útépítés) - 6.1.5. TOP támogatás			
261	7.	Kiss Ernő utca felújítása valamint a Thököly Imre utca és a Hideg sor felújítása és kiszélesítése (TOP támogatás)	268 933 894		268 933 894
262	8.	Útfelújítások Miskolctapolcán és környékén (TOP támogatás)	264 986 013		264 986 013
263	9.	Óvoda-Bölcsőde korszerűsítése II.-III. ütem (Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése) - TOP- 6.2.1. támogatás			
264	10.	Margaréta Bölcsőde férőhely bővítése (TOP támogatás)	25 146 008		25 146 008
265	11.	Miskolc, Stadion Sport Tagóvoda férőhely bővítése (TOP támogatás)	42 446		42 446
266	12.	Heim Pál Bölcsőde férőhely bővítése (TOP támogatás)	259 512 746		259 512 746
267	13.	Miskolc, Dózsa György úti Óvoda infrastrukturális fejlesztése (TOP támogatás)	1 220 470		1 220 470
268	14.	Turizmus (Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés) - TOP 6.1.4 támogatás:			
269	15.	Herman Ottó Múzeum Görgy utcai épületének bővítése és környezetének fejlesztése (TOP támogatás)	5 087 645		5 087 645
270	16.	Zöld város kialakítása (TOP 6.3.2 támogatás)			
271	17.	Zöld város kialakítása Miskolctapolca akcióterületen II.ütem (TOP támogatás)	200 580 935		200 580 935
272	18.	Akcióterületen kívüli bel-és csapadékvízkezelés (Városi környezetvédelmi infrastrukturális fejlesztések) - TOP támogatás 6.3.3			
273	19.	Fenntartható városi közlekedésfejlesztés (TOP-6.4.1 támogatás)			
274	20.	Dayka utca térségében megvalósuló forgalomcsillapítási intézkedések (TOP támogatás)	47 632 315		47 632 315
275	21.	2021-2027. ITS TOP Plusz Stratégia (beruházás)	4 063 208		4 063 208
276	22.	Kerékpárút építés II.-III. ütem (TOP- 6.4.1 támogatás)			
277	23.	Kerékpárút építés déli városrészben (TOP támogatás)	579 279 899		579 279 899
278	24.	Energiahatékonyság II-III. ütem (Önkormányzati épületek energiahatékonyság fejlesztése) - TOP 6.5.1 támogatás			
279	25.	Leszli A. úti Tagóvoda energetikai korszerűsítése (TOP támogatás)			0
280	26.	Önkormányzat megújuló energia (Megújuló energiatermelő kapacitás növelése II. fotovoltaiikus energiatermelés) -TOP 6.5.2. támogatás			
281	27.	Egészségügyi alapellátás korszerűsítése II. ütem - TOP 6.6.1 támogatás			
282	28.	Miskolc, Halom utcai orvosi rendelő infrastrukturális fejlesztése (TOP támogatás)	7 363 189		7 363 189
283	29.	Miskolc, Otthon téri egészségház fejlesztése (TOP támogatás)	78 353 059		78 353 059
284	30.	Szociális alapellátás fejlesztése I. ütem (Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése) - TOP-6.2.2 támogatás			
285	31.	Szociális alapellátás fejlesztése II-III. ütem (Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése) - TOP-6.2.2 támogatás			
286	32.	Miskolc, Mátyás király úti Családsegítő és Gyermekjóléti Központ kialakítása (TOP támogatás)	3 606 271		3 606 271
287	33.	Szociális városrehabilitáció (TOP- 6.7 Leromlott városok támogatása)			
288	34.	Miskolc város leromlott városi területeinek rehabilitációja -Vasgyári program II. ütem (TOP támogatás)	85 117 766		85 117 766
289	II.1.2.3.	Modern Városok Program - hazai támogatás			
290		Nemzeti Helyreállítási Alap			
291	1.	Diósgyőri Bölcsőde fejlesztése - 2022 (RRF támogatás)	142 290 299		142 290 299
292	II.1.2.4.	Határon átnyúló - Nemzetközi projektek támogatásai:			
293	1.	CODESIC projekt (INTERREG V-A) - Intézmények közötti biztonsági kapacitás fejlesztése	38 947 883		38 947 883
294		központi vagy fejezeti kezelésű előirányzatok EU-s programokra és azok hazai társfinanszírozása összesen:	36 306 876 199	0	36 306 876 199
295	II.1.2.5.	Vis maior támogatás			
296		vis maior támogatás összesen:	0	0	
297	Ebből:	egyéb fejezeti kezelésű előirányzatok:			
298		egyéb fejezeti kezelésű előirányzatok összesen:	0	0	
299	II.1.2.	Önkormányzat egyéb felhalmozási célú támogatások bevételei államháztartáson belülről:	36 306 876 199		36 306 876 199
300	II.1.3.	Polgármesteri Hivatal egyéb felhalmozási célú támogatások bevételei államháztartáson belülről	2 141 937		2 141 937
301	Ebből:	központi vagy fejezeti kezelésű előirányzatok EU-s programokra és azok hazai társfinanszírozása:			
302	1.	CLLD Diósgyőri Horizont projekt	2 141 937		2 141 937
303	II.1.4.	Intézmények egyéb felhalmozási célú támogatások bevételei államháztartáson belülről			
304	II.1.	Egyéb felhalmozási célú támogatások bevételei államháztartáson belülről összesen:	36 361 491 136	0	36 361 491 136
305		- ebből kötelező feladatok:	36 361 491 136		36 361 491 136

	A		B	C	D
	Bevételi jogcím		Módosított előirányzat	Korrektció	Korrektció utáni módosított előirányzat
306	II.2. Felhalmozási bevételek (immateriális javak, ingatlanok, egyéb tárgyi eszközök értékesítése)				
307	II.2.1.	Immateriális javak, ingatlanok, egyéb tárgyi eszközök értékesítése			
308	1.	Ingatlanok, földterületek értékesítésének bevétele (Miskolc Holding Zrt.)	2 197 486 894	500 000 000	2 697 486 894
309	2.	Kötvény elszámolási maradvány fedezetét képező ingatlanértékesítési bevétel	75 000 000		75 000 000
310	3.	Ingatlanok értékesítésének bevétele (Önkormányzat)			0
311	4.	Önkormányzati lakások értékesítése (lakásalap)	579 789 183		579 789 183
312	5.	Kötvény elszámolási maradvány fedezetét képező önkormányzati lakások értékesítési bevétel	185 000 000		185 000 000
313	II.2.1.	Önkormányzati felhalmozási bevételek immateriális javak, ingatlanok, egyéb tárgyi eszközök értékesítése összesen:	3 037 276 077	500 000 000	3 537 276 077
314	II.2.2.	Polgármesteri Hivatal felhalmozási bevételek immateriális javak, ingatlanok, egyéb tárgyi eszközök értékesítése összesen:			
315	II.2.3.	Intézmények felhalmozási bevételek immateriális javak, ingatlanok, egyéb tárgyi eszközök értékesítése összesen:			
316	II.2.	Felhalmozási bevételek (immateriális javak, ingatlanok, egyéb tárgyi eszközök értékesítése) összesen:	3 037 276 077	500 000 000	3 537 276 077
317		- ebből kötelező feladatok:	3 037 276 077		3 537 276 077
318	II.3. Felhalmozási célú átvett pénzeszközök				
319	II.3.1.	Felhalmozási célú visszatérítendő támogatások, kölcsönök visszatérülése államháztartáson kívülről			
320	Ebből:	háztartások:			
321	1.	Fiatalok visszatérítendő lakáscélú támogatás törlesztőrészleteiből	3 400 000		3 400 000
322	2.	Szociális bérlakásokkal összefüggő követelés	3 945 515		3 945 515
323	3.	Önkormányzat által adott munkáltatói kölcsön törlesztőrészletei	28 980 992		28 980 992
324	II.3.2.	Egyéb felhalmozási célú átvett pénzeszközök			
325	Ebből:	nonprofit gazdasági társaságok:			
326	1.	Dr Peja Győző Futókör - Aktív és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ Nonprofit Kft.	25 000 000		25 000 000
327	Ebből:	egyéb civil szervezetek:			
328	Ebből:	önkormányzati többségi tulajdonú nem pénzügyi vállalkozás:			
329	1.	Víziközmű fejlesztésre fel nem használt forrás	188 169 230		188 169 230
330	Ebből:	egyéb vállalkozás:			
331	II.3.	Felhalmozási célú átvett pénzeszközök összesen:	249 495 737	0	249 495 737
332		- ebből kötelező feladatok:	249 495 737		249 495 737

MISKOLC MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK 2024. ÉVI KÖLTSÉGVETÉSE GAZDÁLKODÓNKÉNT

Ft-ban

A		B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	
Intézmény		2024. évi előirányzatok																	
		Bevétel			Kiadás														Jóvágyott létszám (fő)
		Saját	Támogatás	Összesen	Személyi juttatások	Munkaad. terh. jár. és szoc. hozzájár. adó	Dologi kiadások	Ellátottak pénzbeli juttatás	Egyéb működési célú kiadások	Működési kiadások összesen	Felújítások	Ebből: Felhalmozási célú kiadás	Beruházások	Ebből: Felhalmozási célú kiadás	Felhalmozási kiadások összesen	Finanszírozási kiadások	Kiadások összesen		
1	Miskolci Egészségfejlesztési Intézet	798 243 908	189 694 519	987 938 427	508 305 734	73 029 971	401 602 722	0	0	982 938 427	0	0	5 000 000	0	5 000 000		987 938 427	116,0	
2	Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény	1 109 259 920	7 060 545 505	8 169 805 425	4 616 391 652	679 711 911	2 743 902 003	1 000 000	0	8 041 005 566	23 159 279	0	105 640 580	0	128 799 859		8 169 805 425	904,0	
3	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény	133 102 455	5 137 899 359	5 271 001 814	3 321 383 787	510 338 375	1 431 884 925	0	0	5 263 607 087	0	0	7 394 727	0	7 394 727		5 271 001 814	616,5	
4	Miskolci Közintézmény-működtető Központ	547 658 723	2 166 318 825	2 713 977 548	699 411 140	115 703 316	1 890 969 817	0	0	2 706 084 273	0	0	7 893 275	0	7 893 275		2 713 977 548	126,5	
5	II. Rákóczi Ferenc Könyvtár	97 816 334	947 163 809	1 044 980 143	497 863 556	70 985 882	296 268 289	0	30 000 000	895 117 727	0	0	149 862 416	0	149 862 416		1 044 980 143	103,0	
6	Herman Ottó Múzeum	778 639 321	858 082 014	1 636 721 335	837 540 395	129 550 677	579 937 497	0	502 766	1 547 531 335	0	0	89 190 000	0	89 190 000		1 636 721 335	137,0	
7	Miskolci Önkormányzati Rendészet	7 295 800	862 155 233	869 451 033	621 478 280	87 214 342	153 588 214	0	0	862 280 836	539 713	0	6 630 484	0	7 170 197		869 451 033	160,0	
8	INTÉZMÉNYEK ÖSSZESEN:	3 472 016 461	17 221 859 264	20 693 875 725	11 102 374 544	1 666 534 474	7 498 153 467	1 000 000	30 502 766	20 298 565 251	23 698 992	0	371 611 482	0	395 310 474	0	20 693 875 725	2 163,0	
															0				
9	POLGÁRMESTERI HIVATAL ÖSSZESEN	241 253 689	4 916 289 180	5 157 542 869	3 589 492 918	567 213 761	910 078 574	0	0	5 066 785 253	0	0	90 757 616	0	90 757 616	0	5 157 542 869	420,0	
10	ÖNKORMÁNYZAT ÖSSZESEN:	73 871 452 478	23 510 713 432	97 382 165 910	503 032 041	79 319 856	12 605 495 661	451 585 800	22 679 553 044	36 318 986 402	701 755 740	2 500 000	50 642 216 662	1 879 615 661	51 343 972 402	9 719 207 106	97 382 165 910	20,0	
11	ÖNKORMÁNYZAT MINDÖSSZESEN:	77 584 722 628	45 648 861 876	123 233 584 504	15 194 899 503	2 313 068 091	21 013 727 702	452 585 800	22 710 055 810	61 684 336 906	725 454 732	2 500 000	51 104 585 760	1 879 615 661	51 830 040 492	9 719 207 106	123 233 584 504	2 603,0	
12	Ebből kötelező feladatok																119 801 537 657		
13	önként vállalt feladatok																3 432 046 847		

4. melléklet Az Önkormányzat 2024. évi költségvetésének megállapításáról szóló 30/2023. (XII.15.) önkormányzati rendelet módosításáról szóló 16/2024. (IX.02.) önkormányzati rendelethez

(4. melléklet Az Önkormányzat 2024. évi költségvetésének megállapításáról szóló 30/2023. (XII.15.) önkormányzati rendelethez)

A POLGÁRMESTERI HIVATAL 2024. ÉVI KIADÁSAI FELADATONKÉNT

Ft-ban

A	B	C	D	E
Feladat ügylet kódja	Megnevezés	Módosított előirányzat	Korrektció	Korrektció utáni módosított előirányzat
1	Funkciók összesen			
2	Környezetvédelem	250 000	0	250 000
3	Vagyongazdálkodás	14 764 971	0	14 764 971
4	Igazgatás	4 725 021 709	0	4 725 021 709
5	Központilag kezelt feladatok	319 830 568	0	319 830 568
6	POLGÁRMESTERI HIVATAL MŰKÖDÉSI FELADATAI ÖSSZESEN	5 059 867 248	0	5 059 867 248
7	BERUHÁZÁS ÖSSZESEN	90 757 616		90 757 616
8	BERUHÁZÁSOKHOZ KAPCSOLÓDÓ MŰKÖDÉSI KIADÁS ÖSSZESEN	6 918 005		6 918 005
9	POLGÁRMESTERI HIVATAL MINDÖSSZESEN *	5 157 542 869	0	5 157 542 869
10	* Ebből:			
11	- Kötelezően ellátandó feladatok	5 005 367 107	0	5 005 367 107
12	- Önként vállalt feladatok	152 175 762	0	152 175 762
13	* Ebből:			
14	- Működési kiadások	5 066 785 253	0	5 066 785 253
15	- Felhalmozási kiadások	90 757 616	0	90 757 616
16	Környezetvédelem			
17	Kötelezően ellátandó feladatok:			
18	02102001 Hatósági tevékenységekhez kapcsolódó környezetvédelmi feladatok	250 000		250 000
19	Kötelezően ellátandó feladatok összesen	250 000	0	250 000
20	Környezetvédelem mindösszesen	250 000	0	250 000
21	Vagyongazdálkodás			
22	Kötelezően ellátandó feladatok:			
23	03105011 ÁFA rendezés (NAV)	14 764 971		14 764 971
24	Kötelezően ellátandó feladatok összesen	14 764 971	0	14 764 971
25	Vagyongazdálkodás mindösszesen	14 764 971	0	14 764 971
26	Igazgatás			
27	Kötelezően ellátandó feladatok:			
28	09105001-09111153 Igazgatási feladatok	4 725 021 709		4 725 021 709
29	Kötelezően ellátandó feladatok összesen	4 725 021 709	0	4 725 021 709
30	Igazgatás mindösszesen	4 725 021 709	0	4 725 021 709
31	Központilag kezelt feladatok			
32	Kötelezően ellátandó feladatok:			
33	10112500 Országgyűlési képviselő választás	110 000		110 000
34	10112501 Önkormányzati képviselő választás	167 544 806		167 544 806
35	Kötelezően ellátandó feladatok összesen	167 654 806	0	167 654 806
36	Önként vállalt feladatok:			
37	10111400 Balatonmárfafürdő működése	58 000 000		58 000 000
38	10111450 Perecesi Nyári Napközis tábor kiadásai	9 247 706		9 247 706
39	10111419 CLLD Diósgyőri Horizont projekt	32 974 310		32 974 310
40	10111420 CLLD Ávasi Horizont projekt	51 953 746		51 953 746
41	Önként vállalt feladatok összesen	152 175 762	0	152 175 762
42	Központilag kezelt feladatok mindösszesen	319 830 568	0	319 830 568

5. melléklet Az Önkormányzat 2024. évi költségvetésének megállapításáról szóló 30/2023. (XII.15.) önkormányzati rendelet módosításáról szóló 16/2024. (IX.02.) önkormányzati rendelethez

(5. melléklet Az Önkormányzat 2024. évi költségvetésének megállapításáról szóló 30/2023. (XII.15.) önkormányzati rendelethez)

AZ ÖNKORMÁNYZAT 2024. ÉVI KIADÁSAI FELADATONKÉNT

Ft-ban

	A	B	C	D	E
	Feladat ügylet kódja	Megnevezés	Módosított előirányzat	Korrekción	Korrekción utáni módosított előirányzat
1		Funkciók összesen Városüzemeltetés	13 594 189 141	800 000 000	14 394 189 141
2		Környezetvédelem	226 993 989	0	226 993 989
3		Vagyongazdálkodás	3 750 341 878	-50 000 000	3 700 341 878
4		Egészségügy	5 742 812	0	5 742 812
5		Szociális	724 813 819	0	724 813 819
6		Oktatás	64 646 433	0	64 646 433
7		Kulturális és idegenforgalmi feladatok	3 915 438 492	-23 200 000	3 892 238 492
8		Sport	836 329 882	-5 000 000	831 329 882
9		Központilag kezelt feladatok	10 583 655 063	-259 163 854	10 324 491 209
10		Tartalékok	297 642 740	-97 866 274	199 776 466
11		Adósságszolgálat	9 827 236 764	-84 636 146	9 742 600 618
12		Miskolc Térségi Konzorcium működéséhez kapcsolódó kiadások	268 255 030	0	268 255 030
13		ÖNKORMÁNYZAT MŰKÖDÉSI ÉS FINANSZÍROZÁSI FELADATAI ÖSSZESEN	44 095 286 043	280 133 726	44 375 419 769
14		FELÚJÍTÁS ÖSSZESEN	701 755 740		701 755 740
15		FELÚJÍTÁSOKHOZ KAPCSOLÓDÓ MŰKÖDÉSI KIADÁS ÖSSZESEN	48 955 212		48 955 212
16		BERUHÁZÁS ÖSSZESEN	50 912 919 488	-270 702 826	50 642 216 662
17		BERUHÁZÁSOKHOZ KAPCSOLÓDÓ MŰKÖDÉSI KIADÁS ÖSSZESEN	1 613 818 527		1 613 818 527
18		ÖNKORMÁNYZAT MINDÖSSZESEN *	97 372 735 010	9 430 900	97 382 165 910
19		* Ebből:			
20		- Kötelezően ellátandó feladatok	94 015 063 925	87 230 900	94 102 294 825
21		- Önként vállalt feladatok	3 357 671 085	-77 800 000	3 279 871 085
22		* Ebből:			
23		- Működési kiadások	36 056 996 878	261 989 524	36 318 986 402
24		- Finanszírozási kiadások	9 701 062 904	18 144 202	9 719 207 106
25		- Felhalmozási kiadások	51 614 675 228	-270 702 826	51 343 972 402

AZ ÖNKORMÁNYZAT 2024. ÉVI KIADÁSAI FELADATONKÉNT

Ft-ban

	A	B	C	D	E
	Feladat ügylet kódja	Megnevezés	Módosított előirányzat	Korrekció	Korrekció utáni módosított előirányzat
26		Városüzemeltetés			
27		Kötelezően ellátandó feladatok:			
28	01101101- -01101632	Városüzemeltetési feladatok (10. melléklet)	4 191 799 206		4 191 799 206
29		Társaságok támogatása			
30		Miskolci Városgazda Nonprofit Kft. támogatása:			
31	01104055	Miskolci Állatkert és Kulturpark működési támogatás	123 465 685		123 465 685
32	01104069	Állategészségügyi telep üzemeltetése	65 166 660		65 166 660
33	01104054	Egyedi közfoglalkoztatotti program	33 800 000		33 800 000
34	01104053	Közfoglalkoztatás önrésze	70 416 660		70 416 660
35	01104052	Miskolci Városgazda Nonprofit Kft. működési támogatás	1 269 505 800		1 269 505 800
36	01104056	Köztemetők fenntartásának támogatása	41 158 000		41 158 000
37		Miskolci Városi Közlekedési Zrt. támogatása:			
38	01104050	MVK Zrt. működési támogatás (önkormányzati)	5 532 058 905	300 000 000	5 832 058 905
39	01104068	MVK Zrt. 2015. évi közszolgáltatói ellentételezés		414 233 000	414 233 000
40	01104070	MVK Zrt. 2016. évi közszolgáltatói ellentételezés		85 767 000	85 767 000
41		Miskolci Vízművek Kft. támogatása:			
42	01104067	MIVZ Kft. települési folyékony hulladék elszállításához kapcsolódó támogatás	496 657 740		496 657 740
43		Parkoltatási szolgáltatással kapcsolatos kiadások:			
44	01104079	Parkoltatási szolgáltatás kiadásai	698 886 180		698 886 180
45	01104080	Parkoltatási célú területek bérleti díja	29 104 686		29 104 686
46		Egyéb feladatok:			
47	01114019	Főépítési feladatok	4 124 740		4 124 740
48	01114005	Főkertészi feladatok	1 100 000		1 100 000
49	01114020	Városrendezési feladatok	5 817 500		5 817 500
50	01114007	Cispán térinformatikai portál üzemeltetése	2 346 050		2 346 050
51	01114022	Bogács utcai naperómű telep üzemeltetése - Miskolc Holding Zrt.	22 243 653		22 243 653
52	01114013	Mátra-Bükk turisztikai térség fejlesztése és pozicionálása (GINOP pályázat)	245 700		245 700
53	01105001	2021-2027. ITS TOP Plusz Stratégia	103 655 892		103 655 892
54		Kötelezően ellátandó feladatok összesen	12 691 553 057	800 000 000	13 491 553 057
55		Önként vállalt feladatok:			
56	01101203- -01101633	Városüzemeltetési feladatok (10. melléklet)	172 220 226		172 220 226
57		Társaságok támogatása			
58		Miskolci Városgazda Nonprofit Kft. támogatása:			
59	01101435	Választókerületi feladatok	54 981 336		54 981 336
60		Miskolci Fürdők Kft. támogatása:			
61	01104078	Miskolci Fürdők Kft. működési támogatása	575 000 000		575 000 000
62		Egyéb feladatok:			
63	01114024	Vállalkozásfejlesztési Alap	87 133 574		87 133 574
64	01114011	Társadalmi együttműködés erősítése (TOP támogatás)	10 000 000		10 000 000
65	01114014	- Társadalmi integrációt elősegítő beavatkozások a Vasgyárban (TOP támogatás)	7 904		7 904
66	01114015	- Társadalmi együttműködés erősítése Lyukóvölgyben (TOP támogatás)	3 293 044		3 293 044
67		Önként vállalt feladatok összesen	902 636 084	0	902 636 084
68		Városüzemeltetés mindösszesen	13 594 189 141	800 000 000	14 394 189 141

AZ ÖNKORMÁNYZAT 2024. ÉVI KIADÁSAI FELADATONKÉNT

Ft-ban

	A	B	C	D	E
	Feladat ügylet kódja	Megnevezés	Módosított előirányzat	Korrektció	Korrektció utáni módosított előirányzat
69		<u>Környezetvédelem</u>			
70		<u>Kötelezően ellátandó feladatok:</u>			
71	02102003	Helyi Környezetvédelmi Alap Célelőirányzat	5 103 502		5 103 502
72	02102011	Épített és természeti környezet védelme	500 000		500 000
73	02102012	Mobilitási Hét megrendezése	1 000 000		1 000 000
74	02102022	LIFE IP HungAiry levegőtisztaság-védelmi pályázat (levegőtisztaság- védelem, tudatformálás, szennyezés csökkentés, környezetvédelmi rendezvények)	70 228 648		70 228 648
75	02102023	Klímastratégia kidolgozása és klímatudatos szemléletformálás megvalósítása a városi lakosság körében - KEHOP támogatás	568 697		568 697
76	02102025	100 klímasegélyes város misszió	21 351 400		21 351 400
77	02102020	"I4 Solar, Borsod" - EU CF projekt	6 801 741		6 801 741
78	02102026	MODENT pályázat (pilot projekt)	117 000 000		117 000 000
79		<u>Kötelezően ellátandó feladatok összesen</u>	222 553 988	0	222 553 988
80		<u>Önként vállalt feladatok:</u>			
81	02102013	Közösségi Gyűlés szervezése	1 580 020		1 580 020
82	02102004	ICLEI tagdíj	200 000		200 000
83	02102024	DISTENDER projekt	2 659 981		2 659 981
84		<u>Önként vállalt feladatok összesen</u>	4 440 001	0	4 440 001
85		<u>Környezetvédelem mindösszesen</u>	226 993 989	0	226 993 989
86		<u>Vagyongazdálkodás</u>			
87		<u>Kötelezően ellátandó feladatok:</u>			
88	03104003	Különféle kártalanítások	2 133 862		2 133 862
89	03104004	Kártalanításhoz, kisajátításhoz kapcsolódó költségek	5 715 324		5 715 324
90	03104005	Földhivatali eljárási díjak	300 000		300 000
91	03105022	Kórház u. 1. sz. alatti ingatlan üzemeltetésével kapcsolatos kiadások	237 344 052		237 344 052
92	03105023	Művészeti Iskola épületének üzemeltetése	200 000		200 000
93	03105024	Önkormányzati ingatlanok üzemeltetése	21 860 157		21 860 157
94	03105008	ÁFA rendezés (NAV)	692 908 076		692 908 076
95	03105018	Szociális bérlakásokkal összefüggő követelésvásárláshoz kapcsolódó egyéb kiadások	6 664 350		6 664 350
96		<u>Miskolc Holding Zrt.-hez kapcsolódó kiadások:</u>			
97	03105013	Bérleményszolgáltatás kiadásai	2 325 618 052	-50 000 000	2 275 618 052
98	03105002	Bérleményszolgáltatással kapcsolatos befizetendő ÁFA	414 590 640		414 590 640
99		<u>Kötelezően ellátandó feladatok összesen</u>	3 707 334 513	-50 000 000	3 657 334 513
100		<u>Önként vállalt feladatok:</u>			
101	03105020	Egyéb vagyongazdálkodással kapcsolatos költségek	42 307 365		42 307 365
102	03105019	Önkormányzati vagyon biztosításával kapcsolatos kiadások	700 000		700 000
103		<u>Önként vállalt feladatok összesen</u>	43 007 365	0	43 007 365
104		<u>Vagyongazdálkodás mindösszesen</u>	3 750 341 878	-50 000 000	3 700 341 878

AZ ÖNKORMÁNYZAT 2024. ÉVI KIADÁSAI FELADATONKÉNT

Ft-ban

	A	B	C	D	E
	Feladat ügylet kódja	Megnevezés	Módosított előirányzat	Korrektció	Korrektció utáni módosított előirányzat
105		<u>Egészségügy</u>			
106		<u>Kötelezően ellátandó feladatok:</u>			
107	04106001	Egészségügyi alapellátás működtetése	1 242 812		1 242 812
108	04106020	Orvosi műhiba perek miatti kártérítés	0		
109		Kötelezően ellátandó feladatok összesen	1 242 812	0	1 242 812
110		<u>Önként vállalt feladatok:</u>			
111	04106002	Drogambulancia működtetés támogatás (Drogambulancia Alapítvány)	3 000 000		3 000 000
112	04106005	Lelkisegély Szolgálat támogatása (Miskolci Lelkisegély Telefonszolgálatért Alapítvány)	1 500 000		1 500 000
113		Önként vállalt feladatok összesen	4 500 000	0	4 500 000
114		Egészségügy mindösszesen	5 742 812	0	5 742 812

AZ ÖNKORMÁNYZAT 2024. ÉVI KIADÁSAI FELADATONKÉNT

Ft-ban

	A	B	C	D	E
	Feladat ügylet kódja	Megnevezés	Módosított előirányzat	Korrekció	Korrekció utáni módosított előirányzat
115		Szociális			
116		<u>Kötelezően ellátandó feladatok:</u>			
117		<u>Krisis helyzetben lévők számára nyújtott támogatás:</u>			
118	05105206	Rendkívüli települési támogatás	8 000 000		8 000 000
119		<u>Gyermekneveléshez, tanulás elősegítéséhez nyújtott támogatás:</u>			
120	05106105	Rászoruló gyermekek intézményen kívüli szüneti étkeztetésének támogatása	15 399 347		15 399 347
121		<u>Hajléktalan ellátást biztosító szervezetek támogatása:</u>			
122	05106252	Minorita Rend támogatása (népkonyha)	1 000 000		1 000 000
123	05106254	Hajléktalan személyek ellátását biztosító szervezetek támogatása	18 500 000		18 500 000
124		<u>Személyes gondoskodást nyújtó szociális szervezetek támogatása</u>			
125	05106253	Fogyatékos személyek nappali ellátását biztosító szervezetek támogatása	5 000 000		5 000 000
126	05106255	Szenvedélybetegek nappali ellátását biztosító szervezetek támogatása	2 000 000		2 000 000
127		<u>Egyéb szociális feladatok:</u>			
128	05106402	Közköltséges temetés	9 973 774		9 973 774
129	05106457	Szociális ágazati összevont pótlék	50 192 710		50 192 710
130	05106459	Szociális ágazatban egészségügyi végzettséghez kötött munkakörben foglalkoztatottak egészségügyi kiegészítő pótlék	3 540 430		3 540 430
131		<u>Kötelezően ellátandó feladatok összesen</u>	113 606 261	0	113 606 261
132		<u>Önként vállalt feladatok:</u>			
133		<u>Lakhatást elősegítő támogatás:</u>			
134	05105053	Települési támogatás lakásfenntartás kiadásaihoz	17 000 000		17 000 000
135		<u>Gyermekneveléshez, tanulás elősegítéséhez nyújtott támogatások:</u>			
136	05106102	Gyermekétkeztetési támogatás	504 674		504 674
137	05106104	Alsó tagozatos tanulók kedvezményes utaztatása	425 800		425 800
138	05106108	Ífjúságvédelmi támogatás	500 000		500 000
139	05106110	Fiatalkorú önkéntesek támogatása (Start számla - Babakötvény)	1 500 000		1 500 000
140	05106109	Születési támogatás	1 500 000		1 500 000
141	05106100	BURSA HUNGARICA felsőoktatási ösztöndíj	12 050 000		12 050 000
142	05106107	Iskolakezdési támogatás	12 000 000		12 000 000
143		<u>Egészségi állapot megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadások</u>			
144	05106151	Települési támogatás gyógyszerkiadások viseléséhez	6 000 000		6 000 000
145		<u>Civil szervezetek támogatása:</u>			
146	05106303	Szociális feladatot ellátó civil szervezetek támogatása	2 953 330		2 953 330
147		<u>Egyéb szociális feladatok:</u>			
148	05106410	Társadalmi felzárkóztatás	40 000		40 000
149	05106454	Salkaházi Sára Miskolc program	406 000 000		406 000 000
150	05105300	Segélyek postaköltsége	5 000 000		5 000 000
151	05106256	Lyukóvölgyi szociális célú épületek működtetése	3 802 941		3 802 941
152	05106258	Magyar Máltai Szeretetszolgálat jelenlét programok	25 500 000		25 500 000
153	05106106	Temetési támogatás	2 000 000		2 000 000
154	05106259	Kezdeményezés az innovatív integrált beavatkozásokért Miskolcon – 4IM (Miskolc legyen egy város mindenki számára)	114 088 233		114 088 233
155	05106450	Szociális infrastruktúra fejlesztése	342 580		342 580
156		<u>Önként vállalt feladatok összesen</u>	611 207 558	0	611 207 558
157		Szociális mindösszesen	724 813 819	0	724 813 819

AZ ÖNKORMÁNYZAT 2024. ÉVI KIADÁSAI FELADATONKÉNT

Ft-ban

	A	B	C	D	E
	Feladat ügylet kódja	Megnevezés	Módosított előirányzat	Korrekción	Korrekción utáni módosított előirányzat
158		Oktatás			
159		Kötelezően ellátandó feladatok:			
160	06107207	Esélyegyenlőségi illetményrész támogatás	11 815 763		11 815 763
161	06107001	Óvodai fejlesztésekhez kapcsolódó működési kiadások	1 000 000		1 000 000
162		Kötelezően ellátandó feladatok összesen	12 815 763	0	12 815 763
163		Önként vállalt feladatok:			
164		Ifjúságpolitikával kapcsolatos feladatok:			
165	06107208	Célpont Közösségi Tér	6 550 000		6 550 000
166		Mozgássérült óvodás és általános iskolás gyermekek szállítása:			
167	06107204	- Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület	4 900 000		4 900 000
168	06107205	- Szimbiózis Alapítvány	5 500 000		5 500 000
169	06107206	Pont Ott Party (felvételi ponthatárokat kihirdető rendezvény)	1 500 000		1 500 000
170	06107334	Bosch Óvodai csoport támogatás	3 060 000		3 060 000
171	06107306	Kiváló teljesítményt nyújtó tanulók elismerése	1 117 663		1 117 663
172	06107402	Diákpolgármester választás	250 000		250 000
173	06107403	Városi Diák Tanács működtetése	7 600 000		7 600 000
174	06107404	Ifjúsági programok, kulturális rendezvények	5 323 700		5 323 700
175		Egyéb feladatok:			
176	06107004	Idősek Tanácsa	150 000		150 000
177	06107005	Nemzetiségek Napja	1 243 000		1 243 000
178	06107307	Helyi identitást és kohéziót erősítő önkormányzati programok (TOP támogatás)	6 739 515		6 739 515
179	061073071	- "Legyünk együtt, Tegyük együtt" (TOP támogatás)	5 679 372		5 679 372
180	061073072	- Városrészi együttműködések (TOP támogatás)	417 670		417 670
181	061073073	- Miskolc Te vagy! (TOP támogatás)	799 750		799 750
182	06107310	Miskolci és kassai iskolák adventi együttműködése (magyar-magyar közösségi kapcsolatok támogatása)	1 000 000		1 000 000
183		Önként vállalt feladatok összesen	51 830 670	0	51 830 670
184		Oktatás mindösszesen	64 646 433	0	64 646 433

AZ ÖNKORMÁNYZAT 2024. ÉVI KIADÁSAI FELADATONKÉNT

Ft-ban

	A	B	C	D	E
	Feladat ügylet kódja	Megnevezés	Módosított előirányzat	Korrektció	Korrektció utáni módosított előirányzat
185		Kulturális és idegenforgalmi feladatok			
186		<u>Kötelezően ellátandó feladatok:</u>			
187		<u>Kulturális szervezetek támogatása:</u>			
188	07108201	CINE-MIS Nonprofit Kft. működési támogatása	88 347 000	-1 200 000	87 147 000
189	07108202	CINE-MIS Nonprofit Kft. kölcsön biztosítása	40 000 000		40 000 000
190	07108214	Miskolci Nemzeti Színház Nonprofit Kft. támogatása	1 764 826 303	-5 000 000	1 759 826 303
191	07108215	Miskolci Csodamalom Bábszínház Nonprofit Kft. támogatása	150 026 208	-5 000 000	145 026 208
192	07108216	Miskolci Szimfonikus Zenekar Nonprofit Kft. támogatása	571 593 511	-5 000 000	566 593 511
193	07108217	Miskolci Kulturális Központ Nonprofit Kft. támogatása	508 028 265	-5 000 000	503 028 265
194		<u>Egyéb feladatok:</u>			
195	07108306	- II. Rákóczi Ferenc Könyvtár visszatérítendő támogatás	30 000 000		30 000 000
196		<u>Kötelezően ellátandó feladatok összesen</u>	3 152 821 287	-21 200 000	3 131 621 287
197		<u>Önként vállalt feladatok:</u>			
198		<u>Rendezvények támogatása:</u>			
199	07108016	Kulturális rendezvények támogatása	189 633 061		189 633 061
200		<u>Kulturális szervezetek támogatása:</u>			
201	07108200	Miskolci Kommunikációs Nonprofit Kft. működtetés támogatása	442 500 000		442 500 000
202	07108218	MIDMAR Nonprofit Kft. működési támogatása	83 214 216	-2 000 000	81 214 216
203	07108220	Színvavölgyi Néptáncgyűttes támogatása	3 000 000		3 000 000
204		<u>Egyéb kulturális feladatok:</u>			
205	07108411	Város által alapított díjak	20 135 147		20 135 147
206	07108308	Miskolc város védett síremlékei	1 000 000		1 000 000
207	07108259	Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat Bükkszentlászló Községi ház működési támogatás	1 200 000		1 200 000
208	07108304	Szociális Munka napja rendezvény kiadásai	720 500		720 500
209		<u>Idegenforgalmi feladatok</u>			
210	07108366	Idegenforgalmi Alap	1 500 000		1 500 000
211	07108359	Városmarketing	19 714 281		19 714 281
212		<u>Önként vállalt feladatok összesen</u>	762 617 205	-2 000 000	760 617 205
213		<u>Kulturális és idegenforgalmi feladatok mindösszesen:</u>	3 915 438 492	-23 200 000	3 892 238 492

AZ ÖNKORMÁNYZAT 2024. ÉVI KIADÁSAI FELADATONKÉNT

Ft-ban

	A	B	C	D	E
	Feladat ügylet kódja	Megnevezés	Módosított előirányzat	Korrekción	Korrekción utáni módosított előirányzat
214		Sport			
215		Kötelezően ellátandó feladatok:			
216		Sportlétesítmények üzemeltetése:			
217		Miskolci Sportiskola Nonprofit Közhasznú Kft. kiadásai:			
218	08107313	- működési támogatás (sportutánpótlás képzés)	147 085 343		147 085 343
219	08107310	- kötelező úszásoktatás	19 500 000		19 500 000
220	08107314	Miskolc Városi Szabadidőközpont Nonprofit Kft. működési támogatás	65 000 000	-5 000 000	60 000 000
221		Miskolci Sportcentrum Kft. kiadásai:			
222	08107301	- Sportlétesítmények üzemeltetése	306 000 000		306 000 000
223		Ifjúságpolitikával kapcsolatos feladatok:			
224	08107200	- Diáksport támogatása (Miskolc Városi Diáksport Szövetség)	7 404 970		7 404 970
225		Kötelezően ellátandó feladatok összesen	544 990 313	-5 000 000	539 990 313
226		Önként vállalt feladatok:			
227	08107317	Miskolci Sportcentrum Kft. működési támogatás	86 631 000		86 631 000
228		Rendezvények támogatása:			
229	08107113	Barátság Maraton	500 000		500 000
230	08107138	Bükk Hegyi Maraton	1 900 000		1 900 000
231	08107142	Kiemelt sportesemények támogatása	4 458 522		4 458 522
232	08107330	Visegrádi Négyek Sporttalálkozója	127 793		127 793
233	08107331	Kassa - Miskolc Ultramarathon	1 800 000		1 800 000
234		Városi szinten kiemelt egyesületek létesítményhasználati és versenyztetésének támogatása:			
235	08107015	Egyesületi támogatások	37 700 000		37 700 000
236		Kiemelt egyesületi támogatások:			
237	08107345	DVTK egyesületi támogatások	110 000 000		110 000 000
238	08107021	Miskolci Vízilabda Club	20 000 000		20 000 000
239		Egyéb feladatok:			
240	08107050	Sport Mecénás Alap	1 308 000		1 308 000
241	08107339	Eredményes miskolci sportolókkal kapcsolatos díjazások, támogatások	3 484 774		3 484 774
242	08107201	Miskolci Olimpiai Reménységek támogatása	1 620 000		1 620 000
243	08107344	TAO Sportfejlesztési Program pályázatok önrésze	21 809 480		21 809 480
244		Önként vállalt feladatok összesen	291 339 569	0	291 339 569
245		Sport mindösszesen:	836 329 882	-5 000 000	831 329 882

AZ ÖNKORMÁNYZAT 2024. ÉVI KIADÁSAI FELADATONKÉNT

Ft-ban

	A	B	C	D	E
	Feladat ügylet kódja	Megnevezés	Módosított előirányzat	Korrekción	Korrekción utáni módosított előirányzat
246		Központilag kezelt feladatok			
247		Kötelezően ellátandó feladatok:			
248		Nemzetiségi önkormányzatok támogatása			
249	10105275	- Bolgár	1 400 000		1 400 000
250	10105276	- Görög	1 400 000		1 400 000
251	10105278	- Lengyel	1 400 000		1 400 000
252	10105279	- Német	1 400 000		1 400 000
253	10105280	- Roma	1 400 000		1 400 000
254	10105281	- Ruszin	1 400 000		1 400 000
255	10105283	- Szlovák	1 400 000		1 400 000
256	10105284	- Ukrán	1 400 000		1 400 000
257	10105285	- Örmény	1 400 000		1 400 000
258		Közbiztonsági és rendvédelmi feladatok:			
259	10111101	Közbiztonság, polgárőrség támogatása	3 025 000		3 025 000
260	10111116	Közbiztonság és közrend védelmével összefüggő feladatok támogatása	65 319 668		65 319 668
261	10111100	Közbiztonsági megelőzés, védekezés, helyreállítási feladatok	2 567 680		2 567 680
262		Egyéb feladatok:			
263	10112352	Választott tisztségviselők juttatásai	258 656 998		258 656 998
264	10105550	Elszámolás az államháztartással	416 613 243	-140 363 854	276 249 389
265	10105552	Államháztartáson belüli megelőlegezések	440 799 684		440 799 684
266	10105554	Önkormányzat feladatalapú támogatásával kapcsolatos elszámolás	965 427 940		965 427 940
267	10105553	Szolidaritási hozzájárulás	4 480 892 867		4 480 892 867
268	10111503	Önkormányzati közfoglalkoztatás	27 284 799		27 284 799
269	10109001,14	Önkormányzati igazgatási kiadások	384 814 927		384 814 927
270	10109012	Önkormányzatnál foglalkoztatottak kiadásai	105 000 000	-43 000 000	62 000 000
271	10109050	Intézmények feladatellátásával összefüggő előirányzat rendezés	270 000 000		270 000 000
272	10109010	Informatikai support, működési kiadások	19 826 278		19 826 278
273	10113463	Informatikai feladatok ellátása (Miskolc Holding Zrt.)	142 111 724		142 111 724
274	10113500	Közéktekintéssel összefüggő feladatok kiadásai	2 300 194 011		2 300 194 011
275	10111003	ASP, elektronikus ügyintézés	50 000		50 000
276	10113514	Koronavírus adomány felhasználás	2 377 611		2 377 611
277		Kötelezően ellátandó feladatok összesen	9 897 562 430	-183 363 854	9 714 198 576
278		Önként vállalt feladatok:			
279		Különböző alapok támogatása:			
280		Mecénási Alapok:			
281	10108024	- Kulturális rendezvények és feladatok támogatása - Mecénási Alap	81 014 162	-500 000	80 514 162
282	10108050	- Bizottság által felosztható Mecénási Alap	3 400 000		3 400 000
283	10113051-	- Polgármesteri, alpolgármesteri Mecénási Alap	16 612 722		16 612 722
	-10113056				
284	10112201-	Választókerületi Alap	53 879 825		53 879 825
	-10112219				
285		Különböző szervezetek támogatása, költség hozzájárulások, tagdíjak:			
286	10113071	Megyei Jogú Városok Szövetsége tagdíj	4 400 000		4 400 000
287		Ifjúságpolitikai feladatok			
288	10105300	Fiatalok első lakáshoz jutásának pénzügyi támogatása	2 332 429		2 332 429
289		Egyéb feladatok:			
290	10113470	Testvérvárosi kapcsolatok	5 000 000		5 000 000
291	10113461	Közbeszerzési tevékenység ellátásával összefüggő kiadások	62 785 250	-30 000 000	32 785 250
292	10113072	Önkormányzati alapítású közalapítványok támogatása	3 472 401		3 472 401
293	10113473	Nyugdíjas klubok támogatása	3 600 000		3 600 000
294	10113073	Civil szervezetek támogatása	1 000 000		1 000 000
295	10111001	Stratégiai célú kiadások	42 930 958	-5 000 000	37 930 958
296	10113472	Kommunikációs feladatok	29 000 000	-8 000 000	21 000 000
297	10113489	Miskolc Megyei Jogú Város Foglalkoztatási Paktum Programja (TOP támogatás)	13 687		13 687
298	10113082	Közösségi és társadalmi részvétel kiadásai	60 496 966	-32 300 000	28 196 966
299	10113080	Részvételi pontok kialakítása	2 000 000		2 000 000
300	10113081	Részvételiségi programhoz kapcsolódó tájékoztatás, kommunikáció és nyilvánosság kiadásai	2 489 406		2 489 406
301	10113469	Esélyegyenlőségi feladatok	2 000 000		2 000 000
302	10113090	Leszakadó városrészek integrációja	4 643 990		4 643 990
303	10113515	Nemzetközi tevékenység	1 000 000		1 000 000
304	10111005	Posta üzemeltetési hozzájárulás	6 935 787		6 935 787
305	10113484	2023. év végi juttatás kiadásai	297 085 050		297 085 050
306		Önként vállalt feladatok összesen	686 092 633	-75 800 000	610 292 633
307		Központilag kezelt feladatok mindösszesen	10 583 655 063	-259 163 854	10 324 491 209

AZ ÖNKORMÁNYZAT 2024. ÉVI KIADÁSAI FELADATONKÉNT

Ft-ban

	A	B	C	D	E
	Feladat ügylet kódja	Megnevezés	Módosított előirányzat	Korrektció	Korrektció utáni módosított előirányzat
308		<u>Tartalékok</u>			
309		<u>Kötelezően ellátandó feladatok:</u>			
310	11105001	Általános tartalék	267 642 740	-97 866 274	169 776 466
311		Céltartalék:			
312	11105005	- Céltartalék az iparüzési adóbevételek célirányos felhasználására	30 000 000		30 000 000
313		<u>Kötelezően ellátandó feladatok összesen</u>	297 642 740	-97 866 274	199 776 466
314		Tartalékok mindösszesen	297 642 740	-97 866 274	199 776 466
315		<u>Adósságszolgálat</u>			
316		<u>Kötelezően ellátandó feladatok:</u>			
317	11105037- -11105060	Hiteltörlesztés	834 071 448	18 144 202	852 215 650
318	11105015	Kamatfizetés	579 515 408	-102 780 348	476 735 060
319	11105030	Likviditási célú hitel állományváltozása	7 413 649 908		7 413 649 908
320	14000001	Betétlekötések elszámolása	1 000 000 000		1 000 000 000
321		<u>Kötelezően ellátandó feladatok összesen</u>	9 827 236 764	-84 636 146	9 742 600 618
322		Adósságszolgálat mindösszesen	9 827 236 764	-84 636 146	9 742 600 618
323		<u>Miskolc Térségi Konzorcium működéséhez kapcsolódó kiadások</u>			
324		<u>Kötelezően ellátandó feladatok:</u>			
325	18100000	Miskolc Térségi Konzorcium működéséhez kapcsolódó kiadások	268 255 030		268 255 030
326		<u>Kötelezően ellátandó feladatok összesen</u>	268 255 030	0	268 255 030
327		Miskolc Térségi Konzorcium működéséhez kapcsolódó kiadások mindösszesen	268 255 030	0	268 255 030

6. melléklet Az Önkormányzat 2024. évi költségvetésének megállapításáról szóló 30/2023. (XII.15.) önkormányzati rendelet módosításáról szóló 16/2024. (IX.02.) önkormányzati rendelethez

(6. melléklet Az Önkormányzat 2024. évi költségvetésének megállapításáról szóló 30/2023. (XII.15.) önkormányzati rendelethez)

2024. ÉVI VÁROSÜZEMELTETÉSI FELADATOK

	A	B	C	D	E
	Feladat ügylet kódja	Megnevezés	Módosított előirányzat	Korrekción	Korrekción utáni módosított előirányzat
1	ÖSSZESÍTŐ				
2		1. Út-híd fenntartás	1 065 699 021		1 065 699 021
3		2. Belvízelvezetés	104 747 018		104 747 018
4		3. Kommunális vízi létesítmények üzemeltetése	630 333 502		630 333 502
5		4. Zöldterület fenntartás	633 804 951		633 804 951
6		5. Közvilágítás	1 305 808 285		1 305 808 285
7		6. Egyéb városüzemeltetési feladatok	623 626 655		623 626 655
8		Összesen:	4 364 019 432		4 364 019 432
9		- ebből kötelezően ellátandó feladatok	4 191 799 206		4 191 799 206
10		önként vállalt feladatok	172 220 226		172 220 226
11	RÉSZLETEZŐ				
12	1. Út-híd fenntartás				
13		Kötelezően ellátandó feladatok			
14	01101110	Jelzőlámpa üzemeltetés	92 313 603		92 313 603
15	01101127	Jelzőlámpák áramdíja	45 197 019		45 197 019
16	01101122	Telekhatár rendezés következtében utak kialakítása	250 000		250 000
17	01101128	Buszvárók üzemeltetése	35 023 260		35 023 260
18	01101124	Baleseti kártérítések	500 000		500 000
19	01101126	Eljárási díjak és egyéb városüzemeltetési kiadások	30 250 614		30 250 614
20		Miskolci Városgazda Nonprofit Kft. által végzett kötelezően ellátandó feladatok			
21	01101600	Közutak üzemeltetése, fenntartása	857 122 845		857 122 845
22	01101601	Kerékpárutak fenntartása	5 041 680		5 041 680
23		Kötelezően ellátandó feladatok összesen:	1 065 699 021		1 065 699 021
24		Út - híd fenntartás összesen:	1 065 699 021		1 065 699 021
25	2. Belvízelvezetés				
26		Kötelezően ellátandó feladatok			
27	01101153	Avasi mélyszivárgók fenntartása	8 000 002		8 000 002
28	01101158	Társulások érdekeltségi hozzájárulása	2 100 000		2 100 000
29		Miskolci Városgazda Nonprofit Kft. által végzett kötelezően ellátandó feladatok			0
30	01101610	Vízellátással, vízelvezetéssel kapcsolatos feladatok	86 425 000		86 425 000
31	01101611	Ár- és belvízvédelemmel összefüggő feladatok	2 222 015		2 222 015
32		Kötelezően ellátandó feladatok összesen:	98 747 017		98 747 017
33		Önként vállalt feladatok			
34	01101203	Lillafüredi vízesés vízpótlása	6 000 001		6 000 001
35		Önként vállalt feladatok összesen:	6 000 001		6 000 001
36		Belvízelvezetés összesen:	104 747 018		104 747 018
37	3. Kommunális vízi létesítmények üzemeltetése összesen				
38		Kötelezően ellátandó feladatok			
39	01101200	Ivóvízszállítás	1 105 003		1 105 003
40	01101201	Tűzi víztározók fenntartása (hozzájárulás)	16 000 000		16 000 000
41	01101202	Kommunális folyékony hulladék elhelyezés támogatás	2 910 160		2 910 160
42	01101204	Üdülőhelyi ivóutak vízdíja	5 325 209		5 325 209
43	01101205	Üdülőhelyi ivóutak üzemeltetése	16 206 183		16 206 183
44	01101206	Csapadécsatorna üzemeltetés	507 000 000		507 000 000
45	01101207	Vízbázisvédelmi diagnosztikai eszközök üzemeltetése	10 000 002		10 000 002
46	01101208	Útépítéssel kapcsolatos aknafedlapok, csapszkekrények cseréi	18 500 000		18 500 000
47	01101439	Víziközmű-vezeték vízjogi engedély szolgalmi jog	24 286 944		24 286 944
48	01101454	Közterületi ivóutak vízdíja és üzemeltetése	29 000 001		29 000 001
49		Kötelezően ellátandó feladatok összesen:	630 333 502		630 333 502
50		Kommunális vízi létesítmények üzemeltetése összesen:	630 333 502		630 333 502

2024. ÉVI VÁROSÜZEMELTETÉSI FELADATOK

	A	B	C	D	E
	Feladat ügylet kódja	Megnevezés	Módosított előirányzat	Korrektció	Korrektció utáni módosított előirányzat
51	4. Zöldterület fenntartás				
52		Kötelezően ellátandó feladatok			
53	01101303	Játszóeszközök kötelező felülvizsgálata	4 441 676		4 441 676
54	01101307	Belváros virágosítása	6 490 600		6 490 600
55		Miskolci Városgazda Nonprofit Kft. által végzett kötelezően ellátandó feladatok			
56	01101620	Zöldterület fenntartás	622 872 675		622 872 675
57		Kötelezően ellátandó feladatok összesen:	633 804 951		633 804 951
58		Zöldterület fenntartás összesen:	633 804 951		633 804 951
59	5. Közvilágítás				
60		Kötelezően ellátandó feladatok			
61	01101400	Közvilágítás	1 157 528 765		1 157 528 765
62	01101407	Térfigyelő üzemeltetése	122 109 028		122 109 028
63	01101408	Elektromos töltőállomások villamos energia díja, üzemeltetése	193 932		193 932
64	01101405	Saját tulajdonú kandeláberek javítása	1 000 000		1 000 000
65	01101410	Saját tulajdonú kandeláberek érintésvédelmi felülvizsgálata	1 000 000		1 000 000
66		Kötelezően ellátandó feladatok összesen:	1 281 831 725		1 281 831 725
67		Önként vállalt feladatok			
68	01101404	Avasi kilátó díszvilágítás	700 000		700 000
69	01101413	Karácsonyi díszvilágítás, díszvilágítási elemek karbantartása	23 276 560		23 276 560
70		Önként vállalt feladatok összesen:	23 976 560		23 976 560
71		Közvilágítás összesen:	1 305 808 285		1 305 808 285
72	6. Egyéb városüzemeltetési feladatok				
73		Kötelezően ellátandó feladatok			
74		Miskolci Városgazda Nonprofit Kft. által végzett kötelezően ellátandó feladatok			
75	01101630	Lezárt temetők fenntartása	5 584 660		5 584 660
76	01101631	Települési hulladék begyűjtése, szállítása	443 131 665		443 131 665
77	01101632	Városgazdálkodási egyéb kötelezően ellátandó feladatok	32 666 665		32 666 665
78		Kötelezően ellátandó feladatok összesen:	481 382 990		481 382 990
79		Önként vállalt feladatok			
80	01101310	Máltai játszótér üzemeltetése	1 000 000		1 000 000
81		Miskolci Városgazda Nonprofit Kft. által ellátandó önként vállalt feladatok			
82	01101633	Városgazdálkodási egyéb önként vállalt feladatok	141 243 665		141 243 665
83		Önként vállalt feladatok összesen:	142 243 665		142 243 665
84		Egyéb városüzemeltetési feladatok összesen:	623 626 655		623 626 655

7. melléklet Az Önkormányzat 2024. évi költségvetésének megállapításáról szóló 30/2023. (XII.15.) önkormányzati rendelet módosításáról szóló 16/2024. (IX.02.) önkormányzati rendelethez
(7. melléklet Az Önkormányzat 2024. évi költségvetésének megállapításáról szóló 30/2023. (XII.15.) önkormányzati rendelethez)

Az Önkormányzat 2024. évi egyéb működési célú kiadásai

Ft-ban

A	B	C	D	E	F	G	H	I
Feladat ügylet kódja	Megnevezés	Elvonások és befizetések	Működ. célú visszatér. támogat., kölcsönök nyújt. államházt. belülre	Egyéb működési célú támogatások államházt. belülre	Működ. célú visszatér. támogat., kölcsönök nyújt. államházt. kívülre	Egyéb működési célú támogatások államházt. kívülre	Tartalékok	Egyéb működési célú kiadások összesen
1	Városüzemeltetés							
2	Városüzemeltetési feladatok							
3	01101310 - Máltai játszótér üzemeltetése					1 000 000		1 000 000
4	01101202 - Kommunális folyékony hulladék elhelyezés támogatás					2 910 160		2 910 160
5	Miskolci Városgazda Nonprofit Kft. által végzett feladatok							
6	01101600 - Kőutak üzemeltetése, fenntartása					857 122 845		857 122 845
7	01101601 - Kerékpárutak fenntartása					5 041 680		5 041 680
8	01101610 - Vízellátással, vízvezetéssel kapcsolatos feladatok					86 425 000		86 425 000
9	01101611 - Ar- és belvízvédelemmel összefüggő feladatok					2 222 015		2 222 015
10	01101620 - Zöldterület fenntartás					622 872 675		622 872 675
11	01101630 - Lezárt temetők fenntartása					5 584 660		5 584 660
12	01101631 - Települési hulladék begyűjtése, szállítása					443 131 665		443 131 665
13	01101632 - Városgazdálkodási egyéb kötelezően ellátandó feladatok					32 666 665		32 666 665
14	01101633 - Városgazdálkodási egyéb önként vállalt feladatok					141 243 665		141 243 665
15	Társaságok támogatása							
16	Miskolci Városgazda Nonprofit Kft. támogatása:							
17	01104069 - Állategészségügyi telep üzemeltetése					65 166 660		65 166 660
18	01104052 - Városgazda Nonprofit Kft. működési támogatás					1 269 505 800		1 269 505 800
19	01104055 - Miskolci Állatkert és Kultúrpark működési támogatás					123 465 685		123 465 685
20	01104054 - Egyedi közfoglalkoztatott program					33 800 000		33 800 000
21	01104053 - Önkormányzati közfoglalkoztatás önrésze					70 416 660		70 416 660
22	01104056 - Köztemetők fenntartásának támogatása					41 158 000		41 158 000
23	01101435 - Választókerületi feladatok					54 981 336		54 981 336
24	01104050 - MVK Zrt. működési támogatás (önkormányzati)					5 832 058 905		5 832 058 905
25	01104068 - MVK Zrt. 2015. évi közszolgáltatói ellentételezés					414 233 000		414 233 000
26	01104070 - MVK Zrt. 2016. évi közszolgáltatói ellentételezés					85 767 000		85 767 000
27	01104067 - MIVIZ Kft. Telephely folyékony hulladék elszállításával kapcsolatos feladatok					496 657 740		496 657 740
28	01104078 - Miskolci Fürdők Kft. működési támogatás					575 000 000		575 000 000
29	Egyéb feladatok:							
30	01114005 - Főkertészi feladatok					500 000		500 000
31	01114014 - Társadalmi integritás elősegítése a Vasgyárban TOP			7 904				7 904
32	01114022 - Bogács utcai naperómú telep üzemeltetése - Miskolc Holding Zrt.					22 243 653		22 243 653
33	01114024 - Vállalkozásfejlesztési Alap					64 586 980		64 586 980
34	Városüzemeltetés összesen	0	0	7 904	0	11 349 762 449	0	11 349 770 353
35	Környezetvédelem							
36	02102003 - Helyi Környezetvédelmi Alap Céllelőirányzat					100 000		100 000
37	02102004 - ICLEI tagdíj					200 000		200 000
38	Környezetvédelem összesen	0	0	0	0	300 000	0	300 000
39	Egészségügy							
40	04106002 - Drogambulancia működtetés támogatás (Drogambulancia Alapítvány)					3 000 000		3 000 000
41	04106005 - Lelkiségegy Szolgálat támogatása (Miskolci Lelkiségegy Telefonszolgálatért Alapítvány)					1 500 000		1 500 000
42	Egészségügy összesen	0	0	0	0	4 500 000	0	4 500 000

Az Önkormányzat 2024. évi egyéb működési célú kiadásai

Ft-ban

A	B	C	D	E	F	G	H	I
Feladat ügylet kódja	Megnevezés	Elvonások és befizetések	Működ. célú visszatér. támogat., kölcsönök nyújt.államházt.belülre	Egyéb működési célú támogatások államházt.belülre	Működ. célú visszatér. támogat., kölcsönök nyújt.államházt.kivülre	Egyéb működési célú támogatások államházt.kivülre	Tartalékok	Egyéb működési célú kiadások összesen
43	Szociális							
44	Hajléktalan ellátást biztosító szervezetek támogatása:							
45	05106254 Hajléktalan személyek ellátását, fogyatékos személyek nappali ellátását és szenvedélybetegek nappali ellátását biztosító szervezetek támogatása					18 500 000		18 500 000
46	05106252 Minorita Rend támogatása (népkonyha)					1 000 000		1 000 000
47	Civil szervezetek támogatása:							
48	05106253 Fogyatékos személyek nappali ellátását biztosító szervezet támogatása					5 000 000		5 000 000
49	05106255 Szendélybetegek nappali ellátását biztosító szervezet támogatása					2 000 000		2 000 000
50	05106303 Szociális feladatot ellátó civil szervezetek támogatása					2 953 330		2 953 330
51	Gyermekneveléshez, tanulás elősegítéséhez nyújtott támogatások:							
52	05106100 BURSA HUNGARICA felösoktatási ösztöndíj					12 050 000		12 050 000
53	Egyéb szociális feladatok:							
54	05106258 Magyar Máltai Szeretetszolgálat jelenlét programok					25 500 000		25 500 000
55	05106259 Kezdemény.innovatív.integr.beav.Miskolcon (4IM)					92 182 320		92 182 320
56	05106410 Társadalmi felzárkóztatás					31 496		31 496
57	Szociális összesen	0	0	0	0	159 217 146	0	159 217 146
58	Oktatás							
59	Ifjúságpolitikával kapcsolatos feladatok:							
60	Mozgássérült óvodás és általános iskolás gyermekek szállítása							
61	06107204 - Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület					4 900 000		4 900 000
62	06107205 - Szimbiózis Alapítvány					5 500 000		5 500 000
63	06107206 Pont Ott Party					1 500 000		1 500 000
64	06107208 Célpont Közösségi Tér					6 550 000		6 550 000
65	06107310 Miskolci és kassai iskolák együtműködése			10 670				10 670
66	Oktatás összesen:	0	0	10 670	0	18 450 000	0	18 460 670
67	Kulturális és idegenforgalmi feladatok							
68	Kulturális feladatok							
69	Rendezvények támogatása:							
70	07108016 Kulturális rendezvények támogatása					176 858 406		176 858 406
71	Kulturális szervezetek támogatása:							
72	07108200 Miskolci Kommunikációs Nonprofit Kft működtetési támogatása					442 500 000		442 500 000
73	07108201 CINE-MIS Nonprofit Kft. működési támogatása					87 147 000		87 147 000
74	07108202 CINE-MIS Nonprofit Kft. kölcsön biztosítása				40 000 000			40 000 000
75	07108214 Miskolci Nemzeti Színház Nonprofit Kft. támogatása					1 759 826 303		1 759 826 303
76	07108215 Miskolci Csodamalom Bábszínház Nonprofit Kft. támogatása					145 026 208		145 026 208
77	07108216 Miskolci Szimfonikus Zenekar Nonprofit Kft. támogatása					566 593 511		566 593 511
78	07108217 Miskolci Kulturális Központ Nonprofit Kft. támogatása					503 028 265		503 028 265
79	07108218 MIDMAR Nonprofit Kft. működési támogatása					81 214 216		81 214 216
80	07108220 Színvavölgyi Néptáncgyűttes támogatása					3 000 000		3 000 000

Az Önkormányzat 2024. évi egyéb működési célú kiadásai

Ft-ban

A	B	C	D	E	F	G	H	I
Feladat ügylet kódja	Megnevezés	Elvonások és befizetések	Működ. célú visszatér. támogat., kölcsönök nyújt.államházt.belülre	Egyéb működési célú támogatások államházt.belülre	Működ. célú visszatér. támogat., kölcsönök nyújt.államházt.kivülre	Egyéb működési célú támogatások államházt.kivülre	Tartalékok	Egyéb működési célú kiadások összesen
81	Egyéb kulturális feladatok:							
82	07108306 -II. Rákóczi Ferenc Könyvtár visszatérítendő támogatás kölcsön		30 000 000					30 000 000
83	07108308 - Miskolc város védett síremlékei					1 000 000		1 000 000
84	07108359 - Városmarketing					500 000		500 000
85	07108259 - Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat Bükkzentászló Községi Ház működési támogatása			1 200 000				1 200 000
86	Idegenforgalmi feladatok							
87	07108366 - Idegenforgalmi Alap					1 500 000		1 500 000
88	Kulturális és idegenforgalmi feladatok összesen:	0	30 000 000	1 200 000	40 000 000	3 768 193 909	0	3 839 393 909
89	Sport							
90	Sportlétesítmények üzemeltetése:							
91	Miskolci Sportiskola Nonprofit Közhasznú Kft. kiadásai:							
92	08107313 - működési támogatás (sportutánpótlás képzés)					147 085 343		147 085 343
93	08107310 - kötelező úszásoktatás					19 500 000		19 500 000
94	08107314 Miskolc Városi Szabadidőközpont Nonprofit Kft. működési támogatás					60 000 000		60 000 000
95	08107301 - Sportlétesítmények üzemeltetése					306 000 000		306 000 000
96	08107317 - Miskolci Sportcentrum Kft.működési támogatás					86 631 000		86 631 000
97	Ifjúságpolitikával kapcsolatos feladatok:							
98	08107200 - Diáksport támogatása (Miskolc Városi Diáksport Szövetség)					7 404 970		7 404 970
99	08107201 - Miskolci Olimpiai Reménységek támogatása					1 620 000		1 620 000
100	Rendezvények támogatása:							
101	08107113 Barátság Maraton					500 000		500 000
102	08107138 Bükki Hegyi Maraton					1 900 000		1 900 000
103	08107142 Kiemelt sportesemények támogatása					4 295 383		4 295 383
104	08107331 Kassa - Miskolc Ultramaraton					1 800 000		1 800 000
105	Városi szinten kiemelt egyesületek létesítményhasználati és versenyeztetésének támogatása:							
106	08107015 Egyesületi támogatások					37 700 000		37 700 000
107	08107345 - DVTK támogatása					110 000 000		110 000 000
108	08107021 - Miskolci Vízilabda Club					20 000 000		20 000 000
109	Egyéb feladatok:							
110	08107050 Sport Mecénás Alap					1 308 000		1 308 000
111	08107344 TAO Sportfejlesztési Program pályázatok önrésze					21 809 480		21 809 480
112	08107339 Eredményes miskolci sportolókkal kapcsolatos díjazások					1 331 712		1 331 712
113	Sport összesen	0	0	0	0	828 885 888	0	828 885 888
114	Központilag kezelt feladatok							
115	Különböző alapok támogatása:							
116	Mecénási Alapok							
117	10108024 - Kulturális rendezvények és feladatok támogatása - Mecénás Alap					66 773 766		66 773 766
118	10108050 - Bizottság által felosztható Mecénás Alap					3 400 000		3 400 000
119	10113051-56 - Polgármesteri, alpolgármesteri Mecénás Alap			50 000		16 496 250		16 546 250
120	10113082 Közösségi és társadalmi részvétel kiadásai					7 381 657		7 381 657
121	10112201-219 Választókerületi Alap			600 000		53 279 825		53 879 825

Az Önkormányzat 2024. évi egyéb működési célú kiadásai

Ft-ban

A	B	C	D	E	F	G	H	I
Feladat ügylet kódja	Megnevezés	Elvonások és befizetések	Működ. célú visszatér. támogat., kölcsönök nyújt.államházt.belülré	Egyéb működési célú támogatások államházt.belülré	Működ. célú visszatér. támogat., kölcsönök nyújt.államházt.kivülré	Egyéb működési célú támogatások államházt.kivülré	Tartalékok	Egyéb működési célú kiadások összesen
122	<u>Nemzetiségi önkormányzatok támogatása:</u>							
123	10105275 - Bolgár			1 400 000				1 400 000
124	10105276 - Görög			1 400 000				1 400 000
125	10105278 - Lengyel			1 400 000				1 400 000
126	10105279 - Német			1 400 000				1 400 000
127	10105285 - Örmény			1 400 000				1 400 000
128	10105280 - Roma			1 400 000				1 400 000
129	10105281 - Ruszin			1 400 000				1 400 000
130	10105283 - Szlovák			1 400 000				1 400 000
131	10105284 - Ukrán			1 400 000				1 400 000
132	<u>Közbiztonsági és rendvédelmi feladatok:</u>							
133	10111101 Közbiztonság, polgárőrség támogatása					3 025 000		3 025 000
134	10111116 Közbiztonság és közrend védelmével összefüggő feladatok támogatása			65 319 668				65 319 668
135	<u>Egyéb feladatok</u>							
136	10105550 Elszámolás az államháztartással	276 249 389						276 249 389
137	10105553 Szolidaritási hozzájárulás	4 480 892 867						4 480 892 867
138	10105554 Önkormányzat feladatalapú támogatásaival kapcsolatos elszámolás			965 427 940				965 427 940
139	10111001 Stratégiai célú kiadások					18 980 958		18 980 958
140	10113072 Önkormányzati alapítású közalapítványok támogatása					2 850 101		2 850 101
141	10113473 Nyugdíjas klubok támogatása					3 600 000		3 600 000
142	10113469 Esélyegyenlőségi feladatok					396 000		396 000
143	10113470 Testvérvárosi kapcsolatok					1 800 000		1 800 000
144	10113484 2023. év végi juttatás kiadásai					297 085 050		297 085 050
145	10109001-14 Önkormányzati igazgatási kiadások			0		100 000		100 000
146	10113073 Civil szervezetek támogatása					1 000 000		1 000 000
147	10113090 Leszakadó városrészek integrációja					1 926 641		1 926 641
148	10113489 Miskolc Megyei Jogú Város Foglalkoztatási Paktum Programja (TOP támogatás)			13 500				13 500
149	Központilag kezelt feladatok összesen	4 757 142 256	0	1 044 011 108	0	478 095 248	0	6 279 248 612
150	<u>Tartalékok</u>							
151	11105001 Általános tartalék						169 776 466	169 776 466
152	11105005 Céltartalék egyéb						30 000 000	30 000 000
153	Tartalékok összesen	0	0	0	0	0	199 776 466	199 776 466
154	ÖNKORMÁNYZAT ÖSSZESEN:	4 757 142 256	30 000 000	1 045 229 682	40 000 000	16 607 404 640	199 776 466	22 679 553 044

8. melléklet Az Önkormányzat 2024. évi költségvetésének megállapításáról szóló 30/2023. (XII.15.) önkormányzati rendelet módosításáról szóló 16/2024. (IX.02.) önkormányzati rendelethez
(8. melléklet Az Önkormányzat 2024. évi költségvetésének megállapításáról szóló 30/2023. (XII.15.) önkormányzati rendelethez)

A 2024. ÉVI FELÚJÍTÁSOK ÉS KAPCSOLÓDÓ KIADÁSOK ELŐIRÁNYZATAI FELADATONKÉNT

Ft-ban

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K											
											Feladat ügylet kódja	Megnevezés	Felújítás			Működés			Összesen		
													Módosított előirányzat	Korrekcó	Korrekcó utáni módosított előirányzat	Módosított előirányzat	Korrekcó	Korrekcó utáni módosított előirányzat	Módosított előirányzat	Korrekcó	Korrekcó utáni módosított előirányzat
1		VÁROSÜZEMELTETÉSI FUNKCIÓ																			
2	01201001	- Saját tulajdonú kandeláberek felújítási kiadásai	2 000 000		2 000 000	0		0	2 000 000		2 000 000										
3	01201005	- Városház tér 8. - Hunyadi u. 4. közötti fal felújítása	190 500		190 500	0		0	190 500		190 500										
4	01201094	- Országos és önkormányzati utak felújítása	92 210 000		92 210 000	0		0	92 210 000		92 210 000										
5	01201009	- Zólyomi utca útfelújítása	17 999 710		17 999 710	0		0	17 999 710		17 999 710										
6	01212201- 01212219	- Választókerületi fejlesztésekkel összefüggő keretösszeg felújítási feladatai	18 349 200		18 349 200	0		0	18 349 200		18 349 200										
7		VÁROSÜZEMELTETÉSI FUNKCIÓ ÖSSZESEN	130 749 410	0	130 749 410	0	0	0	130 749 410	0	130 749 410										
8		VAGYONGAZDÁLKODÁSI FUNKCIÓ																			
9	03201001	- Hatóságok (B-A-Z Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve, Nemzeti Élelmiszerbiztonsági Hivatal, Katasztrófavédelem, stb.) által feltárt hiányosságok megszüntetése	1 400 000		1 400 000	0		0	1 400 000		1 400 000										
10	03201008	- Váratlan meghibásodások elhárítása	40 161 349		40 161 349	3 840 163		3 840 163	44 001 512		44 001 512										
11	03201013	- Intézmények működtetéséhez szükséges - pályázattal nem érintett és nem támogatott - kiegészítő, valamint egyéb építési, felújítási munkák	158 000 000		158 000 000	1 000 000		1 000 000	159 000 000		159 000 000										
12	03201014	- Intézmények elektromos felújítása	2 000 000		2 000 000	0		0	2 000 000		2 000 000										
13	03201015	- Életveszély elhárítás	15 000 000		15 000 000	4 988 819		4 988 819	19 988 819		19 988 819										
14	03201009	- Intézményekben - helyszíni felmérésen alapuló - balesetveszély megszüntetése, állagmegóvás	4 055 942		4 055 942	0		0	4 055 942		4 055 942										
15	03201017	- Kötelező biztonságtechnikai ellenőrzések (veszélyes üzemi berendezések, gázberendezések, villámvédelmi berendezések ellenőrzése, villamos szabványossági ellenőrzések, érintésvédelmi felülvizsgálat)	1 500 000		1 500 000	1 026 230		1 026 230	2 526 230		2 526 230										
16	03201019	- Igazságügyi szakértők által feltárt hiányosságok megszüntetése	500 000		500 000	0		0	500 000		500 000										

A 2024. ÉVI FELÚJÍTÁSOK ÉS KAPCSOLÓDÓ KIADÁSOK ELŐIRÁNYZATAI FELADATONKÉNT

Ft-ban

A	B	C	D		E	G			I	J		K
			Felújítás			Működés				Összesen		
Feladat ügylet kódja	Megnevezés	Módosított előirányzat	Korrekció	Korrekció utáni módosított előirányzat	Módosított előirányzat	Korrekció	Korrekció utáni módosított előirányzat	Módosított előirányzat	Korrekció	Korrekció utáni módosított előirányzat		
17	03201026 - Bérlakások felújítása (Miskolc Holding Zrt.)	231 499 284		231 499 284	38 100 000		38 100 000	269 599 284		269 599 284		
18	03205013 - Bérleményszolgáltatás felújítási kiadásai	14 389 755		14 389 755	0		0	14 389 755		14 389 755		
19	03201020 - Bérlakások felújítása (Hodobay Program)	100 000 000		100 000 000	0		0	100 000 000		100 000 000		
20	VAGYONGAZDÁLKODÁSI FUNKCIÓ ÖSSZESEN	568 506 330	0	568 506 330	48 955 212	0	48 955 212	617 461 542	0	617 461 542		
21	KÖZPONTILAG KEZELT FUNKCIÓ											
22	10211001 - Stratégiai célú felújítási kiadások	2 500 000		2 500 000	0		0	2 500 000		2 500 000		
23	KÖZPONTILAG KEZELT FUNKCIÓ ÖSSZESEN	2 500 000		2 500 000	0		0	2 500 000		2 500 000		
24	Egyéb intézményi felújítások	23 698 992		23 698 992	0		0	23 698 992		23 698 992		
25	ÖNKORMÁNYZATI SZINTŰ FELÚJÍTÁS ÖSSZESEN:	725 454 732	0	725 454 732	48 955 212	0	48 955 212	774 409 944	0	774 409 944		
26	Felújítás mindösszesenből:											
27	Egyéb intézményi felújítások	23 698 992		23 698 992	0		0	23 698 992	0	23 698 992		
28	INTÉZMÉNYI FELÚJÍTÁSOK ÖSSZESEN	23 698 992	0	23 698 992	0	0	0	23 698 992	0	23 698 992		
29	POLGÁRMESTERI HIVATALI FELÚJÍTÁSOK ÖSSZESEN	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
30	ÖNKORMÁNYZATI FELÚJÍTÁSOK ÖSSZESEN	701 755 740	0	701 755 740	48 955 212	0	48 955 212	750 710 952	0	750 710 952		

31 - Ebből egyéb felhalmozási célú kiadás

2 500 000

2 500 000

9. melléklet Az Önkormányzat 2024. évi költségvetésének megállapításáról szóló 30/2023. (XII.15.) önkormányzati rendelet módosításáról szóló 16/2024. (IX.02.) önkormányzati rendelethez
(9. melléklet Az Önkormányzat 2024. évi költségvetésének megállapításáról szóló 30/2023. (XII.15.) önkormányzati rendelethez)

A 2024. ÉVI BERUHÁZÁSOK ÉS KAPCSOLÓDÓ KIADÁSOK ELŐIRÁNYZATAI FELADATONKÉNT

Ft-ban

A	Feladat ügylet kódja	B Megnevezés	C Beruházás			D Működés			E Összesen		
			Módosított előirányzat	Korrektció	Korrektció utáni módosított előirányzat	Módosított előirányzat	Korrektció	Korrektció utáni módosított előirányzat	Módosított előirányzat	Korrektció	Korrektció utáni módosított előirányzat
1		VÁROSÜZEMELTETÉSI FUNKCIÓ									
2		Infrastrukturális beruházások									
3		- Útépítés, híd, járda, lépcső, parkoló									
4	01301085	- Miskolc útfejlesztése II-III. ütem (Gazdaságfejlesztés - útépítés) - TOP 6.1.5 támogatás									
5	01301089	- A Kiss Ernő utca felújítása valamint a Thököly Imre utca és a Hideg sor felújítása és kiszélesítése (TOP támogatás)	2 805 072		2 805 072	36 787 000		36 787 000	39 592 072	0	39 592 072
6	01301091	- Útfejlesztések Miskolctapolcán és környékén (TOP támogatás)	152 237 745		152 237 745	72 999 000		72 999 000	225 236 745	0	225 236 745
7	01301086	- Kerékpárút építés II-III. ütem - TOP 6.4.1 támogatás									
8	01301100	- Kerékpárút építés déli városrészben (TOP támogatás)	8 246 697		8 246 697	105 496 153		105 496 153	113 742 850	0	113 742 850
9	01301101	- Kerékpárút építése Diósgyőri vár - Lillafüred között (TOP pályázat)	93 501 997		93 501 997	0		0	93 501 997	0	93 501 997
10	01301102	- Kerékpárút építés II. ütem (TOP támogatás)	1 820 651		1 820 651	1 922 507		1 922 507	3 743 158	0	3 743 158
11	01301092	- Dayka utca térségében megvalósuló forgalomcsillapítási intézkedések (TOP támogatás)	240 339 280	-240 168 168	171 112	128 246 083		128 246 083	368 585 363	-240 168 168	128 417 195
12	01301007	- Miskolc-Pereces, Bollóalja u. járda áthelyezés	0		0	2 700 000		2 700 000	2 700 000	0	2 700 000
13	01301016	- Kiss tábornok u. tűzcsap kialakítása	101 600		101 600	0		0	101 600	0	101 600
14	01301018	- Bogács u. naperőmű transzformátor cseréje	12 602 719		12 602 719	2 233 500		2 233 500	14 836 219	0	14 836 219
15	01301110	- Történelmi Avas fejlesztésével kapcsolatos kiadások	4 330 285		4 330 285	132 385		132 385	4 462 670	0	4 462 670
16	01301088	- Parkoló építés	10 904 529		10 904 529	0		0	10 904 529	0	10 904 529
17	01301443	- Út- és közműhálózat fejlesztése	5 598 568		5 598 568	0		0	5 598 568	0	5 598 568
18	01301146	-Honszerző utca rekonstrukciója	22 440 000		22 440 000	0		0	22 440 000	0	22 440 000
19	01301147	-Kodály Zoltán utca rekonstrukciója	5 840 730		5 840 730	0		0	5 840 730	0	5 840 730
20	01301148	-Faller utca rekonstrukciója	35 712 400		35 712 400	0		0	35 712 400	0	35 712 400
21		- Vízilétesítmények									
22	01301122	- Akcióterületen kívüli bel- és csapadékvízkezelés (Városi környezetvédelmi infrastrukturális fejlesztések) - TOP 6.3.3 támogatás									
23	013011223	- Avas északi oldal csapadékvíz elvezetés fejlesztése (TOP támogatás)	53 132 855		53 132 855	0		0	53 132 855	0	53 132 855
24	013011224	- Miskolc város csapadékvíz elvezetés fejlesztése (TOP támogatás)	251 533 524		251 533 524	17 244 000		17 244 000	268 777 524	0	268 777 524

A 2024. ÉVI BERUHÁZÁSOK ÉS KAPCSOLÓDÓ KIADÁSOK ELŐIRÁNYZATAI FELADATONKÉNT

Ft-ban

Feladat ügylet kódja	Megnevezés	Beruházás			Működés			Összesen			
		Módosított előirányzat	Korrektció	Korrektció utáni módosított előirányzat	Módosított előirányzat	Korrektció	Korrektció utáni módosított előirányzat	Módosított előirányzat	Korrektció	Korrektció utáni módosított előirányzat	
48	01301516	- "Okos város - Okos Miskolc" program megvalósítása (Modern Városok Program - hazai támogatás) - intelligens térfelügyelő kamera rendszer	10 195 151		10 195 151	4 635 500		4 635 500	14 830 651	0	14 830 651
49	01301518	- SMART CITY előkészítés - Modern Városok Program (hazai támogatás)									
50	01301630	- Intelligens Parkolási Rendszer	1 920 667		1 920 667	0		0	1 920 667	0	1 920 667
51	01301631	- E-jegy bevezetése (Modern Városok Program) SC	6 943 500		6 943 500	4 826 000		4 826 000	11 769 500	0	11 769 500
52	01301632	- Intelligens forgalomirányítási rendszer kialakítása (Modern Városok Program) - SC-n belül	0		0	571 500		571 500	571 500	0	571 500
53	01301633	- SMART GRID bevezetése (Modern Városok Program) - SC-n belül	13 781 628		13 781 628	0		0	13 781 628	0	13 781 628
54	01301634	- SMART METERING kialakítása (Modern Városok Program) SC	11 233 666		11 233 666	0		0	11 233 666	0	11 233 666
55	01301635	- Turisztikai applikáció fejlesztése (Modern Városok Program) SC	0		0	3 189		3 189	3 189	0	3 189
56	01301636	- Térinformatikai rendszer kialakítása (Modern Városok Program) SC	0		0	4 475 250		4 475 250	4 475 250	0	4 475 250
57	01301637	- Közterületi hibabejelentő rendszer kialakítása (TIMI) (Modern Városok Program) SC	0		0	444 500		444 500	444 500	0	444 500
58		- Gazdaságfejlesztés, iparterület fejlesztése -TOP 6.1.1 támogatás									
59	01301519	- Ipari park és iparterület fejlesztése Miskolcon (Déli ipari park) - TOP támogatás	12 088 356		12 088 356	0		0	12 088 356	0	12 088 356
60	01301520	- Turizmus (Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés) - TOP 6.1.4 támogatás:									
61	01301530	- Történelmi Avas fejlesztése (templom és izraelita temető) - TOP támogatás	122 284 667		122 284 667	108 735 456		108 735 456	231 020 123	0	231 020 123
62	01301531	- Herman Ottó Múzeum Görgy utcai épületének bővítése és környezetének fejlesztése (TOP támogatás)	32 067 200		32 067 200	5 720 750		5 720 750	37 787 950	0	37 787 950
63	01301573	- Miskolctapolcai Óspark, mint védett gyűjteményes kert ökoturisztikai fejlesztése (TOP támogatás)	288 640 689		288 640 689	847 600		847 600	289 488 289	0	289 488 289
64	01301562	- Energhatékonyág II-III. ütem (Önkormányzati épületek energiahatékonyág fejlesztése) - TOP 6.5.1 támogatás									
65	013015625	- Miskolc, Margaréta bölcsőde energetikai korszerűsítése (TOP támogatás)	22 888 396		22 888 396	0		0	22 888 396	0	22 888 396
66	01301558	- Miskolc, Művészeti Iskola energetikai korszerűsítése -2020. (TOP támogatás)	9 354 916		9 354 916	6 263 894		6 263 894	15 618 810	0	15 618 810
67	013015629	- Miskolc, Szociális Átmeneti Ellátási Központ energetikai korszerűsítése (TOP támogatás)	0		0	91 288		91 288	91 288	0	91 288
68	0130156211	- Miskolc, Klapka György úti tankonyha energetikai korszerűsítése (TOP pályázat)	0		0	22 136		22 136	22 136	0	22 136
69	0130156212	- Miskolc, Leszih Andor úti Tagóvoda energetikai korszerűsítése (TOP támogatás)	6 643 635		6 643 635	0		0	6 643 635	0	6 643 635
70	0130156213	- Miskolc, Kassai úti Óvoda energetikai korszerűsítése (TOP támogatás)	20 227 220		20 227 220	0		0	20 227 220	0	20 227 220
71	0130156216	- Miskolc, Diósgyőri Óvoda energetikai korszerűsítése (TOP támogatás)	20 024		20 024	0		0	20 024	0	20 024
72	0130156219	- Miskolc, Dózsa György úti Óvoda energetikai korszerűsítése (TOP támogatás)	0		0	600 369		600 369	600 369	0	600 369
73	0130156221	- Miskolc, Kórház utca 1. szám alatti épületek energetikai korszerűsítése (TOP pályázat)	6 610 671		6 610 671	0		0	6 610 671	0	6 610 671
74	0130156222	- Miskolc, Heim Pál bölcsőde energetikai korszerűsítése - 2020. (TOP támogatás)	55 340 000		55 340 000	1 413 329		1 413 329	56 753 329	0	56 753 329
75	0130156223	- Miskolc, Petőfi u. 39. Szociális és Köznevelési Osztály épületének energetikai korszerűsítése (TOP támogatás)	43 271 839		43 271 839	34 223 831		34 223 831	77 495 670	0	77 495 670
76	0130156225	- Miskolc, Ady Endre Művelődési Ház energetikai korszerűsítése (TOP pályázat)	71 931 473		71 931 473	0		0	71 931 473	0	71 931 473
77	0130156226	- Miskolc, József Attila Fiókkönyvtár energetikai korszerűsítése (TOP támogatás)	104 369 486		104 369 486	19 182 209		19 182 209	123 551 695	0	123 551 695

A 2024. ÉVI BERUHÁZÁSOK ÉS KAPCSOLÓDÓ KIADÁSOK ELŐIRÁNYZATAI FELADATONKÉNT

Ft-ban

Feladat ügylet kódja	Megnevezés	Beruházás			Működés			Összesen		
		Módosított előirányzat	Korrektció	Korrektció utáni módosított előirányzat	Módosított előirányzat	Korrektció	Korrektció utáni módosított előirányzat	Módosított előirányzat	Korrektció	Korrektció utáni módosított előirányzat
103	VAGYONGAZDÁLKODÁSI FUNKCIÓ									
104	03301014 - Győri kapu 57. szám alatt található ingatlan tulajdonjogának megszerzése	90 000 000		90 000 000	0		0	90 000 000	0	90 000 000
105	03301036 - Szerszámgépek értékesítése	0		0	1 543 679		1 543 679	1 543 679	0	1 543 679
106	03301037 - Közmű vagyonkezelési díjbevétel felhasználása	125 337 227	-25 534 658	99 802 569	10 533 891		10 533 891	135 871 118	-25 534 658	110 336 460
107	03301017 - Lakóingatlan árverés útján történő megvásárlása	449 521		449 521	0		0	449 521	0	449 521
108	03301018 - Önkormányzati vagyonszerzéssel kapcsolatos kiadások	22 385 000		22 385 000	0		0	22 385 000	0	22 385 000
109	03305020 - Vagyongazdálkodással kapcsolatos egyéb beruházási feladatok	10 889 395		10 889 395	0		0	10 889 395	0	10 889 395
110	- Miskolc Holding Zrt. egyéb felhalmozási jellegű kiadások:									
111	03304002 - Lakásalap kiadásai	83 821 786		83 821 786	36 178 214		36 178 214	120 000 000	0	120 000 000
112	03305015 - Ingatlan értékesítés kiadásai	33 688 713		33 688 713	143 070 223		143 070 223	176 758 936	0	176 758 936
113	03303003 - Kötvény elszámolás maradványa	389 712 501		389 712 501	0		0	389 712 501	0	389 712 501
114	03301027 - MIK II.kötvény -PPP lakások	0		0	58 317 742		58 317 742	58 317 742	0	58 317 742
115	03301034 - Szociális bérlakásokkal összefüggő ingatlanvásárlás	2 048 771		2 048 771	0		0	2 048 771	0	2 048 771
116	03301038 - Víziközmű fejlesztésre fel nem használt forrás	188 169 230		188 169 230	0		0	188 169 230	0	188 169 230
117	VAGYONGAZDÁLKODÁSI FUNKCIÓ ÖSSZESEN:	946 502 144	-25 534 658	920 967 486	249 643 749	0	249 643 749	1 196 145 893	-25 534 658	1 170 611 235
118	EGÉSZSÉGÜGYI FUNKCIÓ									
119	04301033 - Egészségügyi alapellátás korszerűsítése II. ütem -TOP 6.6.1 támogatás									
120	04301037 - Miskolc, Miskolctapolcai orvosi rendelő infrastrukturális fejlesztése (TOP támogatás)	931 142		931 142	140 970		140 970	1 072 112	0	1 072 112
121	043010332 - Miskolc, Kazinczy úti orvosi rendelő infrastrukturális fejlesztése (TOP támogatás)	163 878		163 878	0		0	163 878	0	163 878
122	043010338 - Kórház utca 1. szám alatt egészségügyi alapellátási funkciók és szűrőállomás kialakítása (TOP támogatás)	98 196		98 196	0		0	98 196	0	98 196
123	043010339 - Miskolc, Halom utcai orvosi rendelő infrastrukturális fejlesztése (TOP támogatás)	137 194		137 194	0		0	137 194	0	137 194
124	0430103310 - Miskolc, Otthon téri egészségház építése (TOP támogatás)	104 994 913		104 994 913	4 796 326		4 796 326	109 791 239	0	109 791 239
125	0430103311 - Miskolc, Miskolctapolcai gyermek orvosi rendelő infrastrukturális fejlesztése (TOP támogatás)	12 579 838		12 579 838	0		0	12 579 838	0	12 579 838
126	0430103312 - Miskolc, Miskolctapolcai orvosi rendelő infrastrukturális fejlesztése - 2020. (TOP támogatás)	15 690 538		15 690 538	0		0	15 690 538	0	15 690 538
127	0430103313 - Miskolc, Kiss Ernő út orvosi rendelő infrastrukturális fejlesztése - 2020. (TOP támogatás)	45 497 743		45 497 743	930 190		930 190	46 427 933	0	46 427 933
128	0430103314 - Miskolc, Bacsinszky utcai orvosi rendelő infrastrukturális fejlesztése - 2020. (TOP támogatás)	2 966 668		2 966 668	0		0	2 966 668	0	2 966 668
129	0430103315 - Kórház u. 1. sz. infrastrukturális fejlesztése	104 064 623		104 064 623	3 098 800		3 098 800	107 163 423	0	107 163 423
130	04301050 - TOP Plusz Miskolc-Tapolca felnőtt orvosi rendelő infrastrukturális fejlesztése	0		0	2 218 000		2 218 000	2 218 000	0	2 218 000
131	04301051 - TOP Plusz Miskolc-Tapolca gyermek orvosi rendelő infrastrukturális fejlesztése	0		0	2 472 000		2 472 000	2 472 000	0	2 472 000
132	04301012 - Egészségügyi infrastruktúra fejlesztése	8 597 411		8 597 411	0		0	8 597 411	0	8 597 411
133	EGÉSZSÉGÜGYI FUNKCIÓ ÖSSZESEN:	295 722 144	0	295 722 144	13 656 286	0	13 656 286	309 378 430	0	309 378 430

A 2024. ÉVI BERUHÁZÁSOK ÉS KAPCSOLÓDÓ KIADÁSOK ELŐIRÁNYZATAI FELADATONKÉNT

Ft-ban

Feladat ügylet kódja	Megnevezés	Beruházás			Működés			Összesen		
		Módosított előirányzat	Korrektció	Korrektció utáni módosított előirányzat	Módosított előirányzat	Korrektció	Korrektció utáni módosított előirányzat	Módosított előirányzat	Korrektció	Korrektció utáni módosított előirányzat
134	SZOCIÁLIS FUNKCIÓ									
135	05301054 - Szociális alapellátás fejlesztése I. ütem (Szociális alapszolgáltatások struktúrájának bővítése, fejlesztése) - TOP 6.6.2 támogatás:									
136	05301056 - Szépkor Szolgáltatási Központ infrastrukturális fejlesztése (Mátyás király úti, MESZEGYI) - TOP támogatás	4 117 039		4 117 039	0		0	4 117 039	0	4 117 039
137	05301057 - Újgyőri Szolgáltatási Központ infrastrukturális fejlesztése (Andrássy úti, MESZEGYI) - TOP támogatás	1 658 338		1 658 338	0		0	1 658 338	0	1 658 338
138	05301058 - Hejőcsabai Szolgáltatási Központ infrastrukturális fejlesztése (Sütő úti, MESZEGYI) - TOP támogatás	122 200		122 200	0		0	122 200	0	122 200
139	05301078 - Szociális alapellátás fejlesztése II-III. ütem (Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése) - TOP 6.6.2 támogatás									
140	053010782 - Segítőkezek Szolgáltatási Központ infrastrukturális fejlesztése (Szondi Gy. U. 50.) - TOP támogatás	42 514		42 514	0		0	42 514	0	42 514
141	053010785 - Miskolc, Mátyás király úti Családsegítő és Gyermekjóléti Központ kialakítása (TOP támogatás)	4 019 539		4 019 539	0		0	4 019 539	0	4 019 539
142	05301040 - Diósgyőri bölcsőde fejlesztése (RRF-2022)	166 159 235		166 159 235	6 326 575		6 326 575	172 485 810	0	172 485 810
143	05301091 - Társadalmi felzárkózás beruházás kiadásai	119 828		119 828	0		0	119 828	0	119 828
144	05301061 - Fazekas u. Ált.Iskola közétkeztetés fejlesztése	0		0	1 270 000		1 270 000	1 270 000	0	1 270 000
145	SZOCIÁLIS FUNKCIÓ ÖSSZESEN:	176 238 693	0	176 238 693	7 596 575	0	7 596 575	183 835 268	0	183 835 268
146	OKTATÁSI FUNKCIÓ									
147	06301215 - Óvoda-bölcsőde korszerűsítése II-III. ütem (Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése) - TOP 6.2.1 támogatás									
148	06301214 - Dózsa Gy. úti Óvoda infrastrukturális fejlesztése (TOP támogatás)	0		0	768 400		768 400	768 400	0	768 400
149	063012151 - Miskolc, Szeder úti Tagóvoda férőhely bővítése (TOP támogatás)	1 790 976		1 790 976	1 215 518		1 215 518	3 006 494	0	3 006 494
150	063012152 - Miskolc, Stadion Sport Tagóvoda férőhely bővítése (TOP támogatás)	581 435		581 435	2 577 546		2 577 546	3 158 981	0	3 158 981
151	063012157 - Miskolc, Margareta Bölcsőde férőhely bővítése (TOP támogatás)	0		0	11 937		11 937	11 937	0	11 937
152	063012158 - Miskolc, Heim Pál Bölcsőde férőhely bővítése (TOP támogatás)	50 218 205		50 218 205	1 803 841		1 803 841	52 022 046	0	52 022 046
153	06301216 - Miskolc, Martinkertváros városrészben új bölcsődei férőhelyek kialakítása (TOP támogatás)	121 346 231		121 346 231	5 062 500		5 062 500	126 408 731	0	126 408 731
154	06301217 - Miskolc, Lyukó városrészben új bölcsődei férőhelyek kialakítása (TOP támogatás)	3 670 300		3 670 300	0		0	3 670 300	0	3 670 300
155	0630121510 - Miskolc, Hejőcsaba városrészben új bölcsőde férőhelyek kialakítása 2021. (TOP támogatás)	122 070 863		122 070 863	2 586 000		2 586 000	124 656 863	0	124 656 863
156	06301156 - Oktatási infrastruktúra fejlesztése	494 071		494 071	0		0	494 071	0	494 071
157	OKTATÁSI FUNKCIÓ ÖSSZESEN:	300 172 081	0	300 172 081	14 025 742	0	14 025 742	314 197 823	0	314 197 823

A 2024. ÉVI BERUHÁZÁSOK ÉS KAPCSOLÓDÓ KIADÁSOK ELŐIRÁNYZATAI FELADATONKÉNT

Ft-ban

Feladat ügylet kódja	Megnevezés	Beruházás			Működés			Összesen		
		Módosított előirányzat	Korrektció	Korrektció utáni módosított előirányzat	Módosított előirányzat	Korrektció	Korrektció utáni módosított előirányzat	Módosított előirányzat	Korrektció	Korrektció utáni módosított előirányzat
158	KULTURÁLIS FUNKCIÓ									
159	07301214 - Közművelődési érdekeltségnevelő pályázat	1 000 000		1 000 000	0		0	1 000 000	0	1 000 000
160	07301233 - Könyvtári érdekeltségnevelő pályázat	5 000 000		5 000 000	0		0	5 000 000	0	5 000 000
161	07301257 - Miskolci Művészeti Központ megvalósításának támogatása (hazai támogatás)	0		0	40 323 396		40 323 396	40 323 396	0	40 323 396
162	07301212 - "Legyen egy MÚHA élményed!" (TOP támogatás)	93 500 000		93 500 000	0		0	93 500 000	0	93 500 000
163	07301246 - Városmarketing beruházási feladatok	4 546 600		4 546 600	12 407 595		12 407 595	16 954 195	0	16 954 195
164	KULTURÁLIS FUNKCIÓ ÖSSZESEN:	104 046 600	0	104 046 600	52 730 991	0	52 730 991	156 777 591	0	156 777 591
165	SPORT FUNKCIÓ									
166	08301080 - TAO Sportfejlesztési Program pályázatok önrésze	8 964 204		8 964 204	0		0	8 964 204	0	8 964 204
167	08301111 - MLSZ Országos Pályaépítési Program (önrész)	3 307 693		3 307 693	0		0	3 307 693	0	3 307 693
168	08301112 - MLSZ Ovifoci Pályaépítési Program (önrész)	2 929 086		2 929 086	224 092		224 092	3 153 178	0	3 153 178
169	08301120 - Egészség sportparkok kialakítása Miskolc városában	72 735 829		72 735 829	444 500		444 500	73 180 329	0	73 180 329
170	08301123 - Sportlétesítmény fejlesztéssel kapcsolatos előkészítési költségek	10 000 000	-5 000 000	5 000 000	0		0	10 000 000	-5 000 000	5 000 000
171	08301113 - Dr. Peja Győző Futókör kialakítása	90 012 884		90 012 884	0		0	90 012 884	0	90 012 884
172	SPORT FUNKCIÓ ÖSSZESEN:	187 949 696	-5 000 000	182 949 696	668 592	0	668 592	188 618 288	-5 000 000	183 618 288
173	IGAZGATÁSI FUNKCIÓ									
174	09301015 - Igazgatási fejlesztési feladatok (Polgármesteri Hivatal)	34 598 345		34 598 345	0		0	34 598 345	0	34 598 345
175	09301016 - Informatikai fejlesztések (Polgármesteri Hivatal)	50 548 175		50 548 175	1 304 605		1 304 605	51 852 780	0	51 852 780
176	09305222 - Iratkezelő, ASP módosítás (Polgármesteri Hivatal)	0		0	5 613 400		5 613 400	5 613 400	0	5 613 400
177	IGAZGATÁSI FUNKCIÓ ÖSSZESEN:	85 146 520	0	85 146 520	6 918 005	0	6 918 005	92 064 525	0	92 064 525
178	KÖZPONTILAG KEZELT FUNKCIÓ									
179	10301007 - Közbiztonság fejlesztésével kapcsolatos kiadások	83 820		83 820	0		0	83 820		83 820
180	10301008 - Nyomortelepek felszámolásának kiadásai	6 664 764		6 664 764	0		0	6 664 764	0	6 664 764
181	10301019 - Elektronikus ügyintézés (szakrendszerek)	1 097 280		1 097 280	2 129 284		2 129 284	3 226 564	0	3 226 564
182	10301014 - SMART CITY előkészítés - Modern Városok Program (hazai támogatás):									
183	- Digitális közösség fejlesztése (Modern Városok Program) SC	26 035		26 035	0		0	26 035	0	26 035
184	10301001 - Önkormányzati igazgatási beruházási feladatok	7 958 670		7 958 670	1 066 800		1 066 800	9 025 470	0	9 025 470

A 2024. ÉVI BERUHÁZÁSOK ÉS KAPCSOLÓDÓ KIADÁSOK ELŐIRÁNYZATAI FELADATONKÉNT

Ft-ban

Feladat ügylet kódja	Megnevezés	Beruházás			Működés			Összesen		
		Módosított előirányzat	Korrektció	Korrektció utáni módosított előirányzat	Módosított előirányzat	Korrektció	Korrektció utáni módosított előirányzat	Módosított előirányzat	Korrektció	Korrektció utáni módosított előirányzat
210	Polgármesteri Hivatali beruházások önkormányzati támogatásból:									
211	09301015 - Igazgatási fejlesztési feladatok	34 598 345		34 598 345	0		0	34 598 345	0	34 598 345
212	09301016 - Informatikai fejlesztések	50 548 175		50 548 175	1 304 605		1 304 605	51 852 780	0	51 852 780
213	09305222 - ASP bevezetéssel kapcsolatos beruházási kiadások	0		0	5 613 400		5 613 400	5 613 400	0	5 613 400
214	10311136 - Balatonmárfiafűrdői Gyermektábor, Perecesi nyári napközis tábor beruházási kiadásai	4 001 933		4 001 933	0		0	4 001 933	0	4 001 933
215	10311419 - CLLD Diósgyőri Horizont projekt beruházási kiadásai	337 644		337 644	0		0	337 644	0	337 644
216	10311420 - CLLD Avasi Horizont projekt beruházási kiadásai	884		884	0		0	884	0	884
217	10312501 - Önkormányzati képviselő választás beruházási kiadásai	1 270 635		1 270 635	0		0	1 270 635	0	1 270 635
218	POLGÁRMESTERI HIVATALI BERUHÁZÁSOK ÖSSZESEN	90 757 616	0	90 757 616	6 918 005	0	6 918 005	97 675 621	0	97 675 621
219	ÖNKORMÁNYZATI BERUHÁZÁSOK ÖSSZESEN	50 912 919 488	-270 702 826	50 642 216 662	1 613 818 527	0	1 613 818 527	52 526 738 015	-270 702 826	52 256 035 189

220

- Ebből egyéb felhalmozási célú kiadás

1 879 615 661

1 879 615 661

10. melléklet Az Önkormányzat 2024. évi költségvetésének megállapításáról szóló 30/2023. (XII.15.) önkormányzati rendelet módosításáról szóló 16/2024. (IX.02.) önkormányzati rendelethez
(10. melléklet Az Önkormányzat 2024. évi költségvetésének megállapításáról szóló 30/2023. (XII.15.) önkormányzati rendelethez)

Az Önkormányzat saját bevételeinek és az adósságot keletkeztető ügyleteiből eredő fizetési kötelezettségének bemutatása

Ft-ban

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1 Megnevezés	2024. év	2025. év	2026. év	2027. év	2028. év	2029. év	2030. év	2031. év	2032. év	2033. év
2 Helyi adóból származó bevétel	22 245 000 000	22 912 371 000	23 295 242 000	23 994 100 000	24 431 190 000	24 431 190 000	24 431 190 000	24 431 190 000	24 431 190 000	24 431 190 000
3 Tulajdonosi bevételek	387 739 406	385 980 000	395 000 000	402 000 000	402 000 000	402 000 000	402 000 000	402 000 000	402 000 000	402 000 000
4 Díjak, pótlékok, bírságok, települési adók	104 000 000	107 120 000	114 833 000	118 278 000	118 278 000	118 278 000	118 278 000	118 278 000	118 278 000	118 278 000
5 Immateriális javak, ingatlanok, és egyéb tárgyi eszközök értékesítése	3 537 276 077	550 000 000	450 000 000	350 000 000	350 000 000	350 000 000	350 000 000	350 000 000	350 000 000	350 000 000
6 Részesedések értékesítése és részesedések megszűnéséhez kapcsolódó bevételek	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7 Privatizációból származó bevételek	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8 Garancia-és kezességvállalásból származó megtérülések	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9 Saját bevételek összesen	26 274 015 483	23 955 471 000	24 255 075 000	24 864 378 000	25 301 468 000	25 301 468 000	25 301 468 000	25 301 468 000	25 301 468 000	25 301 468 000
10 Saját bevételek 50%-a	13 137 007 742	11 977 735 500	12 127 537 500	12 432 189 000	12 650 734 000	12 650 734 000	12 650 734 000	12 650 734 000	12 650 734 000	12 650 734 000
11 Előző év(ek)ben keletkezett fizetési kötelezettség	1 332 013 134	910 338 381	811 430 965	769 071 293	727 277 968	507 371 911	439 838 395	385 724 562	346 509 147	292 738 015
12 Hitelből eredő fizetési kötelezettség	852 215 650	592 522 430	535 969 056	535 969 056	535 969 045	353 652 707	313 175 920	283 689 372	265 754 874	232 218 362
13 Kamatkiadás **	389 797 484	317 815 951	275 461 909	233 102 237	191 308 923	153 719 204	126 662 475	102 035 190	80 754 273	60 519 653
14 Kölcsönből eredő fizetési kötelezettség	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
15 Hitelevizonyt megtestesítő értékpapírból eredő fizetési kötelezettség	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
16 Adott váltókból eredő fizetési kötelezettség	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17 Pénzügyi lízingből eredő fizetési kötelezettség	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18 Halasztott fizetés, részletfizetés fizetési kötelezettsége	90 000 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0
19 Szerződésben kikötött visszavásárlási kötelezettség	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
20 Kezesség-, és garanciavállalásból eredő fizetési kötelezettség	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21 Tárgyévben keletkezett illetve keletkező, tárgyévvel terhelő fizetési kötelezettség	1 806 778	230 844 539	290 029 600	382 080 890	440 802 816	420 200 728	400 075 679	379 950 636	360 082 083	339 700 545
22 Hitelből eredő fizetési kötelezettség	0	70 400 000	96 025 000	198 125 000	273 800 000	273 800 000	273 800 000	273 800 000	273 800 000	273 800 000
23 Kamatkiadás **	1 806 778	160 444 539	194 004 600	183 955 890	167 002 816	146 400 728	126 275 679	106 150 636	86 282 083	65 900 545
24 Kölcsönből eredő fizetési kötelezettség	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
25 Hitelevizonyt megtestesítő értékpapírból eredő fizetési kötelezettség	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
26 Adott váltókból eredő fizetési kötelezettség	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
27 Pénzügyi lízingből eredő fizetési kötelezettség	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
28 Halasztott fizetés, részletfizetés fizetési kötelezettsége	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
29 Szerződésben kikötött visszavásárlási kötelezettség	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
30 Kezesség-, és garanciavállalásból eredő fizetési kötelezettség	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
31 Fizetési kötelezettség összesen	1 333 819 912	1 141 182 920	1 101 460 565	1 151 152 183	1 168 080 784	927 572 639	839 914 074	765 675 198	706 591 230	632 438 560
32 Fizetési kötelezettséggel csökkentett saját bevétel	11 803 187 830	10 836 552 580	11 026 076 935	11 281 036 817	11 482 653 216	11 723 161 361	11 810 819 926	11 885 058 802	11 944 142 770	12 018 295 440

* Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 23. § (2) bekezdés g) pontja alapján. ** A kamatkiadás nem tartalmazza a folyószámla hitelkeret hitelidjét.

Az Önkormányzat saját bevételeinek és az adósságot keletkeztető ügyleteiből eredő fizetési kötelezettségének bemutatása

Ft-ban

	K	L	M	N	O	P
1 Megnevezés	2034. év	2035. év	2036. év	2037. év	2038. év	Összesen
2 Helyi adóbeli származó bevétel	24 431 190 000	24 431 190 000	24 431 190 000	24 431 190 000	24 431 190 000	361 189 803 000
3 Tulajdonosi bevételek	402 000 000	402 000 000	402 000 000	402 000 000	402 000 000	5 992 719 406
4 Díjak, pótlékok, bírságok, települési adók	118 278 000	118 278 000	118 278 000	118 278 000	118 278 000	1 745 289 000
5 Immateriális javak, ingatlanok, és egyéb tárgyi eszközök értékesítése	350 000 000	350 000 000	350 000 000	350 000 000	350 000 000	8 737 276 077
6 Részesedések értékesítése és részesedések megszűnéséhez kapcsolódó bevételek	0	0	0	0	0	0
7 Privatizációból származó bevételek	0	0	0	0	0	0
8 Garancia-és kezességvállalásból származó megtérülések	0	0	0	0	0	0
9 Saját bevételek összesen	25 301 468 000	25 301 468 000	25 301 468 000	25 301 468 000	25 301 468 000	377 665 087 483
10 Saját bevételek 50%-a	12 650 734 000	12 650 734 000	12 650 734 000	12 650 734 000	12 650 734 000	188 832 543 742
11 Előző év(ek)ben keletkezett fizetési kötelezettség	234 215 635	144 902 405	126 349 925	117 931 153	109 580 955	7 255 293 844
12 Hiteleből eredő fizetési kötelezettség	190 775 509	114 281 133	104 382 196	104 382 196	104 382 139	5 119 339 645
13 Kamatkiadás **	43 440 126	30 621 272	21 967 729	13 548 957	5 198 816	2 045 954 199
14 Kölcsönből eredő fizetési kötelezettség	0	0	0	0	0	0
15 Hítelviszonyt megtestesítő értékpapírból eredő fizetési kötelezettség	0	0	0	0	0	0
16 Adott váltókból eredő fizetési kötelezettség	0	0	0	0	0	0
17 Pénzügyi lízingből eredő fizetési kötelezettség	0	0	0	0	0	0
18 Halasztott fizetés, részletfizetés fizetési kötelezettsége	0	0	0	0	0	90 000 000
19 Szerződésben kikötött visszavásárlási kötelezettség	0	0	0	0	0	0
20 Kezesség-, és garanciavállalásból eredő fizetési kötelezettség	0	0	0	0	0	0
21 Tárgyévben keletkezett illetve keletkező, tárgyévet terhelő fizetési kötelezettség	319 575 496	231 035 769	190 596 622	78 369 928	0	4 065 152 109
22 Hiteleből eredő fizetési kötelezettség	273 800 000	203 400 000	177 775 000	75 675 000	0	2 738 000 000
23 Kamatkiadás **	45 775 496	27 635 769	12 821 622	2 694 928	0	1 327 152 109
24 Kölcsönből eredő fizetési kötelezettség	0	0	0	0	0	0
25 Hítelviszonyt megtestesítő értékpapírból eredő fizetési kötelezettség	0	0	0	0	0	0
26 Adott váltókból eredő fizetési kötelezettség	0	0	0	0	0	0
27 Pénzügyi lízingből eredő fizetési kötelezettség	0	0	0	0	0	0
28 Halasztott fizetés, részletfizetés fizetési kötelezettsége	0	0	0	0	0	0
29 Szerződésben kikötött visszavásárlási kötelezettség	0	0	0	0	0	0
30 Kezesség-, és garanciavállalásból eredő fizetési kötelezettség	0	0	0	0	0	0
31 Fizetési kötelezettség összesen	553 791 131	375 938 174	316 946 547	196 301 081	109 580 955	11 320 445 953
32 Fizetési kötelezettséggel csökkentett saját bevétel	12 096 942 869	12 274 795 826	12 333 787 453	12 454 432 919	12 541 153 045	177 512 097 789

* Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 23. § (2) bekezdés g) pontja alapján. ** A kamatkiadás nem tartalmazza a folyószámla hitelkeret hitelidjét.

11. melléklet Az Önkormányzat 2024. évi költségvetésének megállapításáról szóló 30/2023. (XII.15.) önkormányzati rendelet módosításáról szóló 16/2024. (IX.02.) önkormányzati rendelethez

(11. melléklet Az Önkormányzat 2024. évi költségvetésének megállapításáról szóló 30/2023. (XII.15.) önkormányzati rendelethez)

KIMUTATÁS

A költségvetési év fejlesztési céljainak megvalósításához szükséges adósságot keletkeztető ügyletek várható értékéről

Ft-ban

A		B	C	D	
Fejlesztési cél megnevezése		2023. évről áthúzódó 2024. évi ügylet	2024. év eredeti	2024. évi ügylet összesen	
1	1.	Környezetvédelmi és természeti katasztrófák elhárításához kapcsolódó beruházási célok	100 000 000	50 000 000	150 000 000
2	1.5.	Árvíz és belvíz elleni védekezéshez kapcsolódó beruházások	100 000 000	50 000 000	150 000 000
3	2.	Közoktatási célú beruházási célok	0	0	0
4	3.	Szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi célok	0	0	0
5	4.	Kulturális és sportcélú infrastruktúra kialakítása	6 000 000	0	6 000 000
6	4.5.	Egyéb kulturális és sportcélú beruházások	6 000 000	0	6 000 000
7	5.	Egészségügyi szolgáltatások fejlesztése	0	0	0
8	6.	Informatikai közműfejlesztés	46 724 400	60 000 000	106 724 400
9	6.2.	Önkormányzati információs és infokommunikációs rendszerek (alkalmazói rendszerek, hardver, szoftver, hálózati és kommunikációs eszközök) létrehozásához szükséges beruházások finanszírozása	42 000 000	60 000 000	102 000 000
10	6.3.	Az e-önkormányzati tevékenységhez, e-ügyintézéshez kapcsolódó tárgyi eszközök és rendszerek kialakításához kapcsolódó beruházások finanszírozása	4 724 400	0	4 724 400
11	7.	Egyéb feladatokhoz kapcsolódó célok	1 486 275 600	989 000 000	2 475 275 600
12	7.5.	Egyéb (nem köznevelési, szociális, kulturális és sportcélú) önkormányzati tulajdonú létesítmények felújítása, fejlesztése, valamint a fűtés- és világítási rendszer korszerűsítése	0	90 000 000	90 000 000
13	7.12.	Egyéb, törvény által az önkormányzatok számára előírt feladatok teljesítéséhez szükséges infrastrukturális beruházások	1 486 275 600	899 000 000	2 385 275 600
14		Mindösszesen	1 639 000 000	1 099 000 000	2 738 000 000

Fejlesztési cél megnevezése		2023. évi áthúzódó	2024. évi eredeti	2024. évi ügylet összesen	
1	1	Környezetvédelmi és természeti katasztrófák elhárításához kapcsolódó beruházási célok	100 000 000	50 000 000	150 000 000
2	2	Közoktatási célú beruházási célok	0	0	0
3	3	Szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi célok	0	0	0
4	4	Kulturális és sportcélú infrastruktúra kialakítása	6 000 000	0	6 000 000
5	5	Egészségügyi szolgáltatások fejlesztése	0	0	0
6	6	Informatikai közműfejlesztés	46 724 400	60 000 000	106 724 400
7	7	Egyéb feladatokhoz kapcsolódó célok	1 486 275 600	989 000 000	2 475 275 600
8		Mindösszesen	1 639 000 000	1 099 000 000	2 738 000 000

Halasztott fizetés, részletfizetés fizetési kötelezettsége

Ft-ban

Fejlesztési cél megnevezése		2022. évi ügylet	2023. évi ügylet	2024. évi ügylet	Összesen
1	4	Kulturális és sport célú infrastruktúra kialakítása	80 000 000	80 000 000	90 000 000
2	4.1.	Kulturális célú beruházások	80 000 000	80 000 000	250 000 000
3		Összesen	80 000 000	80 000 000	250 000 000

Az Európai Unió támogatásával megvalósuló feladatok

Ft-ban

1 I. Elnyert beruházási pályázatok											
2 01301069 Miskolc útfejlesztése I. ütem - (Gazdaságfejlesztés - útépités) TOP-6.1.5-15-MI1-2016-00001											
3 A		B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
4 Megnevezés		2016. évi tény	2017. évi tény	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen
5 Kiadás **		8 242 300	8 555 000	413 294 607	101 578 082	67 100	0	8 792 519	0	0	540 529 608
6 Bevétel		8 242 300	8 555 000	413 294 607	101 578 082	67 100	0	8 792 519	0	0	540 529 608
7 Ebből:											
8 - TOP támogatás *		530 000 000	0	0	0	0	0	0	0	0	530 000 000
9 - Önkormányzati forrás		-521 757 700	8 555 000	413 294 607	101 578 082	67 100	0	8 792 519	0	0	10 529 608
10 * A Támogatási Szerződés módosítása alapján az eredeti támogatási összeg módosult, 141.203.779,- Ft támogatás visszafizetésére 2018. évben került sor, 8.792.519,- Ft támogatás visszafizetése pedig 2022. évben történt meg. ** A 2016. évi kiadás teljesítéséből 1.600.200,- Ft a 2018. évben hatályba lépő Támogatási Szerződés alapján a 013010851 Bogánics utca felújítása projekthez kapcsolódik, mely kiadás fedezete a Miskolc útfejlesztése I. ütem tételesorán szerepel. ** A 2018. évi kiadás teljesítés tartalmazza a visszafizetett támogatás összegét is											
11 01301089 Kiss Ernő utca felújítása, valamint a Thököly Imre utca és a Hideg sor felújítása és szélesítése (Miskolc útfejlesztése II-III. ütem) TOP-6.1.5-16-MI1-2017-00002											
12 A		B	C	D	E	F	G	H	I	J	
13 Megnevezés		2017. évi tény	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen	
14 Kiadás		1 350 264	1 350 264	385 852 155	344 657 616	13 308 130	4 713 070	543 117 323	39 592 072	1 333 940 894	
15 Bevétel		1 350 264	1 350 264	385 852 155	344 657 616	13 308 130	4 713 070	543 117 323	39 592 072	1 333 940 894	
16 Ebből:											
17 - TOP támogatás		0	1 065 000 000	0	0	0	0	0	0	1 065 000 000	
18 - Megítélt költségnövekmény összege (TOP támogatás)		0	0	0	0	0	0	0	268 933 894	268 933 894	
19 - Önkormányzati forrás		1 350 264	-1 063 649 736	385 852 155	344 657 616	13 308 130	4 706 070	543 117 323	-229 341 822	0	
20 - Egyéb működési bevétel		0	0	0	0	0	7 000	0	0	7 000	
21 01301091 Útfejlesztések Miskolctapolcán és környékén (Miskolc útfejlesztése II-III. ütem) TOP-6.1.5-16-MI1-2017-00003											
22 A		B	C	D	E	F	G	H	I	J	
23 Megnevezés		2017. évi tény	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen	
24 Kiadás		0	7 620 000	1 139 000	34 114 610	28 506 570	18 257 420	1 468 774 867	225 236 745	1 783 649 212	
25 Bevétel		0	7 620 000	1 139 000	34 114 610	28 506 570	18 257 420	1 468 774 867	225 236 745	1 783 649 212	
26 Ebből:											
27 - TOP támogatás *		0	1 495 000 000	0	0	0	0	0	0	1 495 000 000	
28 - Megítélt költségnövekmény összege (TOP támogatás)		0	0	0	0	0	0	0	264 986 013	264 986 013	
29 - Önkormányzati forrás		0	-1 487 380 000	1 139 000	34 114 610	28 506 570	18 257 420	1 468 774 867	-39 749 268	23 663 199	
30 * A megítélt támogatásból 2023. évben visszafizetésre került 4.453.890,- Ft.											
31 013010851 Bogánics utca felújítása (Miskolc útfejlesztése II-III. ütem) TOP-6.1.5-16-MI1-2017-00001											
32 A		B	C	D	E	F	G	H	I	J	
33 Megnevezés		2017. évi tény	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen	
34 Kiadás		711 200	3 849 820	4 383 405	313 725 757	60 291 770	113 000	1 455 450	0	384 530 402	
35 Bevétel		711 200	3 849 820	4 383 405	313 725 757	60 291 770	113 000	1 455 450	0	384 530 402	
36 Ebből:											
37 -TOP támogatás *		0	306 171 677	0	0	0	0	0	0	306 171 677	
38 - Megítélt költségnövekmény (TOP támogatás)		0	0	0	0	0	73 155 755	0	0	73 155 755	
39 - Önkormányzati forrás		711 200	-302 321 857	4 383 405	313 725 757	-12 863 985	113 000	1 455 450	0	5 202 970	
40 * A Záró elszámolás keretében 2022. évben visszafizetésre került 113.000,- Ft támogatás.											

Az Európai Unió támogatásával megvalósuló feladatok

41	01301082	Kerékpárút építés I. ütem - (Fenntartható városi közlekedésfejlesztés) TOP-6.4.1-15-MI1-2016-00001										
42		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
43		Megnevezés	2016. évi tény	2017. évi tény	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen
44		Kiadás	12 693 650	2 990 850	13 398 130	69 719 092	305 052 780	80 726 000	424 245	0	0	485 004 747
45		Bevétel	12 693 650	2 990 850	13 398 130	69 719 092	305 052 780	80 726 000	424 245	0	0	485 004 747
46		Ebből:										
47		- TOP támogatás	485 000 000	0	0	0	0	0	0	0	0	485 000 000
48		- Önkormányzati forrás	-472 306 350	2 990 850	13 398 130	69 719 092	305 052 780	80 726 000	424 245	0	0	4 747
49		* Az elszámolás eredményeképpen a megítélt támogatásból 2022. évben visszafizetésre került 424.245,- Ft támogatási előleg.										
50	01301100	Kerékpárút építés déli városrészben (Kerékpárút építés II-III. ütem) TOP-6.4.1-16-MI1-2017-00002										
51		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	
52		Megnevezés	2017. évi tény	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen	
53		Kiadás	444 500	3 124 200	2 540 000	15 376 625	22 737 338	5 404 162	962 901 979	113 742 850	1 126 271 654	
54		Bevétel	444 500	3 124 200	2 540 000	15 376 625	22 737 338	5 404 162	962 901 979	113 742 850	1 126 271 654	
55		Ebből:										
56		- TOP támogatás	0	517 000 000	0	0	0	0	0	0	517 000 000	
57		- Megítélt költségnövekmény (TOP támogatás)	0	0	0	0	0	0	0	579 279 899	579 279 899	
58		- Önkormányzati forrás	444 500	-513 875 800	2 540 000	15 376 625	22 737 338	5 404 162	962 901 979	-465 537 049	29 991 755	
59	01301101	Kerékpárút építése Diósgyőri vár - Lillafüred között (Kerékpárút építés II-III. ütem) TOP-6.4.1-16-MI1-2017-00003										
60		A	B	C	D	E	F	G	H	I		
61		Megnevezés	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen		
62		Kiadás	3 360 420	3 193 250	12 699 275	2 582 520	0	456 241 345	93 501 997	571 578 807		
63		Bevétel	3 360 420	3 193 250	12 699 275	2 582 520	0	456 241 345	93 501 997	571 578 807		
64		Ebből:										
65		- TOP támogatás	0	561 000 000	0	0	0	0	0	561 000 000		
66		- Önkormányzati forrás	0	-557 639 580	3 193 250	12 699 275	2 582 520	0	456 241 345	93 501 997		
67		* A projekt vezetői döntés alapján 2023. I. félévben visszamondásra került, a megítélt támogatás 50 %-a visszafizetésre került, a fennmaradó összeg visszafizetésére részletfizetési megállapodás jött létre.										
68	01301102	Kerékpárút építés II. ütem TOP-6.4.1-16-MI1-2017-00001										
69		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	
70		Megnevezés	2017. évi tény	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen	
71		Kiadás	571 500	571 500	1 278 954	8 777 200	30 058 674	3 546 150	385 695 851	3 743 158	434 242 987	
72		Bevétel	571 500	571 500	1 278 954	8 777 200	30 058 674	3 546 150	385 695 851	3 743 158	434 242 987	
73		Ebből:										
74		- TOP támogatás	0	187 000 000	0	0	0	0	0	0	187 000 000	
75		- Megítélt költségnövekmény (TOP támogatás)	0	0	0	0	0	0	182 831 279	0	182 831 279	
76		- Megítélt költségnövekmény (Hazai forrás/ uniós forrás terhére el nem számolható kiadás)	0	0	0	0	0	0	30 261 185	0	30 261 185	
77		- Önkormányzati forrás	571 500	-186 428 500	1 278 954	8 777 200	30 058 674	3 546 150	172 603 387	3 743 158	34 150 523	
78	01301092	Dayka utca térségében megvalósuló forgalomcsillapítási intézkedések (Fenntartható városi közlekedésfejlesztés) TOP-6.4.1-16-MI1-2017-00005										
79		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	
80		Megnevezés	2017. évi tény	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen	
81		Kiadás	46 462 880	255 692 786	17 085 406	88 196 550	13 378 500	4 422 565	1 719 269 669	128 417 195	2 272 925 551	
82		Bevétel	46 462 880	255 692 786	17 085 406	88 196 550	13 378 500	4 422 565	1 719 269 669	128 417 195	2 272 925 551	
83		Ebből:										
84		- TOP támogatás	0	900 000 000	0	0	0	0	0	47 632 315	947 632 315	
85		- Megítélt költségnövekmény (TOP támogatás)	0	0	0	0	0	0	875 316 202	0	875 316 202	
86		- Megítélt költségnövekmény (Hazai forrás/ Ingatlanvásárlásra és területelőkészítésre)	0	0	0	0	0	0	65 512 327	0	65 512 327	
87		- Önkormányzati forrás	46 462 880	-644 307 214	17 085 406	88 196 550	13 378 500	4 422 565	778 441 140	80 784 880	384 464 707	
88		* A megítélt támogatásból 2023. évben visszafizetésre került 2.383.436,- Ft.										

Az Európai Unió támogatásával megvalósuló feladatok

89	013011223	Avas északi oldal csapadékvíz elvezetés fejlesztése TOP II. ütem (Akcióterületen kívüli bel- és csapadékvízkezelés) TOP-6.3.3-16-MI1-2017-00003										
90		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
91		Megnevezés	2016. évi tény	2017. évi tény	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen
92		Kiadás	6 223 000	2 498 000	4 741 672	33 743 900	546 647 675	157 754 570	576 000	0	53 132 855	805 317 672
93		Bevétel	6 223 000	2 498 000	4 741 672	33 743 900	546 647 675	157 754 570	576 000	0	53 132 855	805 317 672
94		Ebből:										
95		- TOP támogatás	0	0	800 000 000	0	0	0	0	0	0	800 000 000
96		- Önkormányzati forrás	0	2 498 000	-789 035 328	33 743 900	546 647 675	157 754 570	576 000	0	53 132 855	5 317 672
97		- Projekt keretében elszámolható, de nem ezen a tételestörön kifizetett összeg	6 223 000	0	-6 223 000	0	0	0	0	0	0	0
98		* A 2016. évi kiadásteljesítés a 01301118 visszamondott projekt tételsorán jelenik meg, mely kifizetés ezen új projekt keretében várhatóan elszámolható költség.										
99	013011224	Miskolc város csapadékvíz elvezetés fejlesztése TOP-6.3.3-16-MI1-2020-00004										
100		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
101		Megnevezés									2024.évi módosított előirányzat	Összesen
102		Kiadás				0	8 107 745	32 435 715	260 524 332	268 777 524	268 777 524	569 845 316
103		Bevétel				0	8 107 745	32 435 715	260 524 332	268 777 524	268 777 524	569 845 316
104		Ebből:										
105		- TOP támogatás				0	550 000 000	0	0	0	0	550 000 000
106		- Önkormányzati forrás				0	-541 892 255	32 435 715	260 524 332	268 777 524	268 777 524	19 845 316
107	01301533	Diósgyőri városközpont integrált rehabilitációja (Zöld város kialakítása) TOP-6.3.2-15-MI1-2016-00002										
108		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
109		Megnevezés	2016. évi tény	2017. évi tény	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen
110		Kiadás	4 343 400	90 643 189	13 275 280	334 421 510	338 206 385	126 397 340	51 347 823	5 614 829	0	964 249 756
111		Bevétel	4 343 400	90 643 189	13 275 280	334 421 510	338 206 385	126 397 340	51 347 823	5 614 829	0	964 249 756
112		Ebből:										
113		- TOP támogatás	0	925 000 000	0	0	-199 506 096	0	0	0	0	725 493 904
114		- Hazai forrás (AFA)	0	0	0	0	195 883 357	0	0	0	0	195 883 357
115		- Önkormányzati forrás	4 343 400	-834 356 811	13 275 280	334 421 510	341 829 124	126 397 340	51 347 823	5 614 829	0	42 872 495
116		* Az Önkormányzatra, mint egyik konzorciumi tagra eső támogatást tartalmazza. A Támogatási Szerződés módosítása eredményeként 2020-2021. években részletekben 3.622.739,- Ft támogatás visszafizetésére került sor. ** Az Önkormányzati forrás a fizetendő (egyben visszaigényelhető) és pénzügyileg rendezett ÁFA összegét is tartalmazza.										
117	01301571	Zöld város kialakítása - Miskolctapolca akcióterületen II. ütem TOP-6.3.2-16-MI1-2017-00002										
118		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
119		Megnevezés	2016. évi tény	2017. évi tény	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen
120		Kiadás	6 223 000	19 935 635	0	8 128 000	47 305 600	8 229 600	460 326 142	776 729 158	12 675 229	1 339 552 364
121		Bevétel	6 223 000	19 935 635	0	8 128 000	47 305 600	8 229 600	460 326 142	776 729 158	12 675 229	1 339 552 364
122		Ebből:										
123		- TOP támogatás	0	-6 711 569	909 711 569	0	-159 448 816	0	0	0	0	743 551 184
124		- Hazai forrás (AFA)	0	0	0	0	159 448 816	0	0	0	0	159 448 816
125		- Megítélt költségnövekmény (TOP támogatás)	0	0	0	0	0	0	0	149 780 573	0	149 780 573
126		- Megítélt költségnövekmény (Hazai forrás/ AFA)	0	0	0	0	0	0	0	40 445 454	0	40 445 454
127		- KERET sorról biztosított előirányzat (költségnövekmény megítélésre került)	0	0	0	0	0	0	0	0	200 580 935	200 580 935
128		- Önkormányzati forrás	0	26 647 204	-910 200 138	8 128 000	47 305 600	8 229 600	460 326 142	582 862 729	-187 905 706	35 393 431
129		- Projekt keretében elszámolható, de nem ezen a tételestörön kifizetett összeg	6 223 000	0	-6 223 000	0	0	0	0	0	0	0
130		- Könyvelési helyesbítések	0	0	6 711 569	0	0	0	0	0	0	6 711 569
131		- Egyéb működési bevétel	0	0	0	0	0	0	0	3 640 402	0	3 640 402
132		* A 2016. évi kiadásteljesítés a 01301534 visszamondott projekt tételsorán jelenik meg, mely kifizetés ezen új projekt keretében várhatóan elszámolható költség.										
133		** Az önkormányzati forrás a fizetendő (egyben visszaigényelhető) és pénzügyileg rendezett ÁFA összegét is tartalmazza.										

Az Európai Unió támogatásával megvalósuló feladatok

134	01301570	Zöld város kialakítása - Miskolc-Belváros - Történelmi Avas akcióterületen II. ütem TOP-6.3.2-16-MI1-2017-00001										
135		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
136		Megnevezés	2016. évi tény	2017. évi tény	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen
137		Kiadás	19 101 540	12 026 900	147 526 930	44 541 145	73 926 137	32 318 960	844 571 436	1 487 138 597	1 069 446 638	3 730 598 283
138		Bevétel	19 101 540	12 026 900	147 526 930	44 541 145	73 926 137	32 318 960	844 571 436	1 487 138 597	1 069 446 638	3 730 598 283
139		Ebből:										
140		- TOP támogatás	0	9 461 119	3 310 538 881	0	-540 595 274	0	0	0	0	2 779 404 726
141		- Hazai forrás (ÁFA)	0	0	0	0	540 595 274	0	0	0	0	540 595 274
142		- Önkormányzati forrás	0	2 565 781	-3 134 449 292	44 541 145	73 926 137	32 318 960	844 571 436	1 483 977 197	1 069 446 638	416 898 002
143		- Projekt keretében elszámolható, de nem ezen a tételestől kifizetett összeg	19 101 540	0	-19 101 540	0	0	0	0	0	0	0
144		- Könyvelési helyesbítések	0	0	-9 461 119	0	0	0	0	0	0	-9 461 119
145		- Egyéb működési bevétel	0	0	0	0	0	0	0	3 161 400	0	3 161 400
146		* A 2016. évi kiadástejeljesítés a 01301535 visszamondott projekt tételsorán jelenik meg, mely kifizetés ezen új projekt keretében várhatóan elszámolható költség.										
147		** Az önkormányzati forrás a fizetendő (egyben visszaigényelhető) és pénzügyileg rendezett ÁFA összegét is tartalmazza.										
148	01301519	Ipari park és iparterület fejlesztése Miskolcon (Déli ipari park) - (Gazdaságfejlesztés, iparterület fejlesztése) TOP-6.1.1-15-MI1-2016-00001										
149		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
150		Megnevezés	2016. évi tény	2017. évi tény	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen
151		Kiadás	14 918 850	26 322 674	1 512 592 014	53 000	1 028 700	0	0	0	12 088 356	1 567 003 594
152		Bevétel	14 918 850	26 322 674	1 512 592 014	53 000	1 028 700	0	0	0	12 088 356	1 567 003 594
153		Ebből:										
154		- TOP támogatás	1 468 400 000	0	0	0	0	0	0	0	31 600 000	1 500 000 000
155		- Önkormányzati forrás	-1 453 481 150	26 322 674	1 512 592 014	53 000	1 028 700	0	0	0	-19 511 644	67 003 594
156		* A 2018. évi kiadás teljesítés tartalmazza a beruházási tételsor előirányzatából a működési feladatok közé átrendeztet Fordított ÁFA összegét is. * A 2018. évi kiadás teljesítés tartalmazza a visszafizetett támogatás összegét is. ** A projekt konzorciumban valósul meg. A Támogatási Szerződés módosítása következtében változott az Önkormányzatra eső támogatási összeg, így 2018. évben 1.293.799.746.- Ft támogatás visszafizetésre került az Önkormányzat részéről, mely összeg a konzorciumi partner támogatási hányada lett.										
157	01301530	Turizmus - Történelmi Avas fejlesztése (templom és izraelita temető) - (Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés) TOP-6.1.4-15-MI1-2016-00005										
158		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
159		Megnevezés	2016. évi tény	2017. évi tény	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen
160		Kiadás	4 169 410	20 408 400	19 716 496	180 912 707	35 359 340	37 203 719	3 517 900	858 142 527	231 020 123	1 390 450 622
161		Bevétel	4 169 410	20 408 400	19 716 496	180 912 707	35 359 340	37 203 719	3 517 900	858 142 527	231 020 123	1 390 450 622
162		Ebből:										
163		- TOP támogatás	0	1 097 595 000	0	0	0	0	0	0	0	1 097 595 000
164		- Önkormányzati forrás	4 169 410	-1 077 186 600	19 277 746	180 912 707	35 359 340	37 203 719	3 517 900	858 142 527	103 125 123	164 521 872
165		- Visszaigényelt ÁFA	0	0	0	0	0	0	0	0	127 895 000	127 895 000
166		- Egyéb működési bevétel	0	0	438 750	0	0	0	0	0	0	438 750
167		* Az Önkormányzatra, mint egyik konzorciumi tagra eső támogatást tartalmazza. ** Az önkormányzati forrás az eddig biztosított önerő mellett a fizetendő (egyben visszaigényelhető) és pénzügyileg rendezett ÁFA összegét is tartalmazza. *** A Visszaigényelhető ÁFA előirányzata sor az Avasi kilátó felújítása és kiállítóhely kialakítása projektemmel (visszaigényelhető) ÁFA finanszírozásának fedezetére 2021. évben beszabályozott 143.216.379.- Ft előirányzatból a pénzügyileg teljesült összeget tartalmazza.										
168	01301531	Turizmus - Herman Ottó Múzeum Görgyey utcai épületének bővítése és környezetének fejlesztése (Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés) TOP-6.1.4-15-MI1-2016-00003										
169		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
170		Megnevezés	2016. évi tény	2017. évi tény	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen
171		Kiadás	31 750	21 174 450	14 054 836	4 001	39 506 144	175 955 493	480 893 851	632 174 826	37 787 950	1 401 583 301
172		Bevétel	31 750	21 174 450	14 054 836	4 001	39 506 144	175 955 493	480 893 851	632 174 826	37 787 950	1 401 583 301
173		Ebből:										
174		- TOP támogatás	703 500 000	0	0	0	0	0	0	0	0	703 500 000
175		- Megítélt költségnövekmény (TOP támogatás)	0	0	0	0	0	271 052 974	0	28 387 401	5 087 645	304 528 020
176		- Önkormányzati forrás	-703 468 250	21 174 450	14 054 836	4 001	39 506 144	-95 097 481	480 893 851	603 412 345	32 700 305	393 180 201
177		- Egyéb működési bevétel	0	0	0	0	0	0	0	375 080	0	375 080
178		* Az önkormányzati forrás a fizetendő (egyben visszaigényelhető), pénzügyileg rendezett ÁFA összegét is tartalmazza.										

Az Európai Unió támogatásával megvalósuló feladatok

179	01301560	Turizmus - Miskolci Állatkert és Kultúrpark ökoturisztikai fejlesztése (Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés) TOP-6.1.4-15-MI1-2016-00001										
180		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
181		Megnevezés	2016. évi tény	2017. évi tény	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen
182		Kiadás	50 000	5 080 000	23 325 197	12 657 138	108 956 080	386 661 631	3 636 503	3 686 403	0	544 052 952
183		Bevétel	50 000	5 080 000	23 325 197	12 657 138	108 956 080	386 661 631	3 636 503	3 686 403	0	544 052 952
184		Ebből:										
185		- TOP támogatás	*	400 000 000	0	0	0	0	0	0	0	400 000 000
186		- Megítélt költségnövekmény (TOP támogatás)		0	0	0	0	19 865 553	0	0	0	19 865 553
187		- Önkormányzati forrás	**	-399 950 000	5 080 000	23 325 197	12 657 138	108 956 080	3 636 503	-1 028 868	0	119 472 128
188		- Visszaigényelhető ÁFA tárgyú áth. előirányzata (pénzügyileg még nem realizálódott)		0	0	0	0	0	0	4 715 271	0	4 715 271
189		* A Támogatási szerződés 9.sz. módosítása alapján csökkent az elszámolható összköltség, így 2022. évben az Önkormányzatnak 1.835.499,- Ft támogatást vissza kellett fizetnie.										
190		A Támogató 2022. évben szabálytalansággal összefüggésben 4.248.320,- Ft támogatás visszaköveteléséről döntött, mely összegre a részlefedezési megállapodás létrejött. 2022. évben az előző tételeken felül 63.724,- Ft támogatás.										
191		visszafizetésére is sor került (a kötelező nyilvánosság el nem számolható tételeivel összefüggésben).										
192		** Az önkormányzati forrás a fizetendő (egyben visszaigényelhető), pénzügyileg rendezett ÁFA összegét is tartalmazza.										
193	01301572	Rendezvényhelyszín infrastrukturális fejlesztése (Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés) TOP-6.1.4-16-MI1-2017-00001										
194		A	B	C	D	E	F	G	H	I		
195		Megnevezés	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen		
196		Kiadás	200 513 889	24 532 850	7 559 675	10 013 570	0	907 384	0	243 527 368		
197		Bevétel	200 513 889	24 532 850	7 559 675	10 013 570	0	907 384	0	243 527 368		
198		Ebből:										
199		- TOP támogatás	*	236 500 000	0	-50 279 526	0	0	0	0	186 220 474	
200		- Hazai forrás (ÁFA)		0	0	50 279 526	0	0	0	0	50 279 526	
201		- Önkormányzati forrás		-35 986 111	24 532 850	7 559 675	10 013 570	0	907 384	0	7 027 368	
202		* Támogatási Szerződés módosítása alapján a megítélt támogatásból 2021. évben összesen 9.861.170,- Ft visszafizetésére került sor (4.748.242,- Ft + 23.403,- Ft + 5.089.525,- Ft).										
203		* A 2021. évi 4.sz. TSZ módosítás alapján csökkent a támogatási összeg és módosult a támogatási arány, mely szerint: TOP támogatás: 182.481.700,- Ft, OP-ból nem elszámolható Hazai forrás: 49.270.058,- Ft (ÁFA), a különbözetként jelentkező										
204		4.748.242,- Ft támogatás 2021. évben visszafizetésre került, 2023. évben további 736.600,- Ft támogatás visszafizetésére került sor.										
205	01301573	Miskolctapolca turisztikai fejlesztése (Társadalmi és környezeti szempontból fenntartható turizmusfejlesztés) TOP-6.1.4-16-MI1-2017-00002										
206		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	
207		Megnevezés	2017. évi tény	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen	
208		Kiadás	3 624 800	0	5 842 000	24 995 000	2 603 500	92 510 388	176 676 468	289 488 289	595 740 445	
209		Bevétel	3 624 800	0	5 842 000	24 995 000	2 603 500	92 510 388	176 676 468	289 488 289	595 740 445	
210		Ebből:										
211		- TOP támogatás	*	0	578 000 000	0	0	0	0	0	578 000 000	
212		- Önkormányzati forrás		3 624 800	-578 000 000	5 842 000	24 995 000	92 510 388	176 676 468	289 488 289	17 740 445	
213		* Az Önkormányzatra, mint egyik konzorciumi tagra eső támogatási összeget tartalmazza.										
214	013015623	Miskolc, Százszorszép Óvoda energetikai korszerűsítése - (Energiahatékonyság II-III. ütem) TOP-6.5.1-16-MI1-2017-00011										
215		A	B	C	D	E	F	G	H	I		
216		Megnevezés	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen		
217		Kiadás	7 319 579	114 073 230	34 158 286	0	0	8 311 014	0	163 862 109		
218		Bevétel	7 319 579	114 073 230	34 158 286	0	0	8 311 014	0	163 862 109		
219		Ebből:										
220		- TOP támogatás	*	160 457 840	0	0	0	0	0	0	160 457 840	
221		- Önkormányzati forrás		-153 138 261	114 073 230	34 158 286	0	0	8 311 014	0	3 404 269	
222		* A Támogatási Szerződés módosítása alapján 2023. évben 8.311.014,- Ft támogatás visszafizetésére került sor.										
223	013015625	Miskolc, Margareta Bölcsőde energetikai korszerűsítése - (Energiahatékonyság II-III. ütem) TOP-6.5.1-16-MI1-2017-00015										
224		A	B	C	D	E	F	G	H	I		
225		Megnevezés	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen		
226		Kiadás	11 403 956	8 627 883	208 938 128	3 732 705	0	0	22 888 396	255 591 068		
227		Bevétel	11 403 956	8 627 883	208 938 128	3 732 705	0	0	22 888 396	255 591 068		
228		Ebből:										
229		- TOP támogatás		248 855 627	0	0	0	0	0	0	248 855 627	
230		- Önkormányzati forrás		-237 451 671	8 627 883	208 938 128	3 732 705	0	0	22 888 396	6 735 441	

Az Európai Unió támogatásával megvalósuló feladatok

231	01301558	Miskolc, Művészeti Iskola energetikai korszerűsítése - 2020. (Energihatékonyság II-III. ütem) TOP-6.5.1-19-MI1-2020-00001								
232		A	B	C	D	E	F	G	H	
233		Megnevezés	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen	
234		Kiadás	2 032 000	8 128 001	1 524 000	208 345 665	5 832 440	15 618 810	241 480 916	
235		Bevétel	2 032 000	8 128 001	1 524 000	208 345 665	5 832 440	15 618 810	241 480 916	
236		Ebből:								
237		- TOP támogatás	0	0	228 309 905	0	0	0	228 309 905	
238		- Önkormányzati forrás	0	5 283 200	-228 767 580	208 345 665	5 832 440	15 618 810	6 312 535	
239		- A projekt keretében elszámolható kiadás, de más, kapcsolódó tételsorokon kifizetett összeg	2 032 000	2 844 801	-1 320 800	0	0	0	3 556 001	
240		- Egyéb működési bevétel	0	0	3 302 475	0	0	0	3 302 475	
241		* A 2019. évi kiadásteljesítésből 1.320.800,- Ft a 013015630 visszamondott projekt tételsorán jelenik meg, 711.200,- Ft pedig a 07301257-es tételsoron, mely kifizetések ezen projekt keretében várhatóan elszámolható költségek.								
242		* A 2020. évi kiadásteljesítésből 2.844.801,- Ft a 07301257-es tételsoron jelenik meg, mely kifizetés ezen projekt keretében várhatóan elszámolható költség.								
243	013015629	Miskolc, Szociális Átmeneti Ellátási Központ energetikai korszerűsítése - (Energihatékonyság II-III. ütem) TOP-6.5.1-16-MI1-2017-00006								
244		A	B	C	D	E	F	G	H	I
245		Megnevezés	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen
246		Kiadás	5 560 579	67 130 259	49 027 071	7 156 673	1 734 464	0	91 288	130 700 334
247		Bevétel	5 560 579	67 130 259	49 027 071	7 156 673	1 734 464	0	91 288	130 700 334
248		Ebből:								
249		- TOP támogatás	121 717 910	0	0	0	0	0	0	121 717 910
250		- Megtért költségnövekmény (TOP támogatás)	0	0	0	8 982 424	0	0	0	8 982 424
251		- Önkormányzati forrás	-116 157 331	67 130 259	49 027 071	-1 825 751	1 734 464	0	91 288	0
252	0130156210	Miskolc, Mátyás király úti Családsegítő és Gyermekjóléti Központ energetikai korszerűsítése - (Energihatékonyság II-III. ütem) TOP-6.5.1-16-MI1-2017-00017								
253		A	B	C	D	E	F	G	H	I
254		Megnevezés	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen
255		Kiadás	940 935	4 203 700	88 849 211	0	1 260 264	70 569	0	95 324 679
256		Bevétel	940 935	4 203 700	88 849 211	0	1 260 264	70 569	0	95 324 679
257		Ebből:								
258		- TOP támogatás	94 093 597	0	0	0	0	0	0	94 093 597
259		- Előirányzatrendezés TOP keretsorról	0	0	0	0	0	0	0	0
260		- Önkormányzati forrás	-93 152 662	4 203 700	88 849 211	0	1 260 264	70 569	0	1 231 082
261	0130156211	Miskolc, Klapka György úti tankonyha energetikai korszerűsítése - (Energihatékonyság II-III. ütem) TOP-6.5.1-16-MI1-2017-00003								
262		A	B	C	D	E	F	G	H	I
263		Megnevezés	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen
264		Kiadás	443 698	0	44 369 844	98 196	0	0	22 136	44 933 874
265		Bevétel	443 698	0	44 369 844	98 196	0	0	22 136	44 933 874
266		Ebből:								
267		- TOP támogatás	44 369 844	0	0	0	0	0	0	44 369 844
268		- Előirányzatrendezés TOP keretsorról	0	0	0	0	0	0	0	0
269		- Önkormányzati forrás	-43 926 146	0	44 369 844	98 196	0	0	22 136	564 030
270		* A projekt döntés alapján visszamondásra került, a támogatás 2020. évben visszafizetésre került. Az épületben szociális szolgáltatási központ kialakítása volt tervezve, melyre a pályázat benyújtásra került. A pályázat elbírálása során kedvező döntés született, azonban a Támogatási Szerződés megkötésére nem került sor. ** A 2020. évi kiadás teljesítés a visszafizetett támogatás összegét tartalmazza.								
271	0130156212	Miskolc, Leszih Andor úti Tagóvoda energetikai korszerűsítése - (Energihatékonyság II-III. ütem) TOP-6.5.1-16-MI1-2017-00020								
272		A	B	C	D	E	F	G	H	I
273		Megnevezés	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen
274		Kiadás	6 297 824	62 532 103	62 843 431	7 047 448	0	0	6 643 635	145 364 441
275		Bevétel	6 297 824	62 532 103	62 843 431	7 047 448	0	0	6 643 635	145 364 441
276		Ebből:								
277		- TOP támogatás	138 292 493	0	0	0	0	0	0	138 292 493
278		- Önkormányzati forrás	-131 994 669	62 532 103	62 843 431	7 047 448	0	0	6 643 635	7 071 948
279		* A Támogatási Szerződés módosítása alapján a megtért támogatásból a projektzárás keretében 2021. évben 7.047.448,- Ft visszafizetésére került sor.								

Az Európai Unió támogatásával megvalósuló feladatok

280	0130156213	Miskolc, Kassai úti Óvoda energetikai korszerűsítése - (Energiahatékonyság II-III. ütem) TOP-6.5.1-16-MI1-2017-00014								
281	A		B	C	D	E	F	G	H	I
282	Megnevezés		2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen
283	Kiadás		4 992 881	1 536 700	88 729 960	1 936 686	0	0	20 227 220	117 423 447
284	Bevétel		4 992 881	1 536 700	88 729 960	1 936 686	0	0	20 227 220	117 423 447
285	Ebből:									
286	- TOP támogatás		110 668 184	0	0	0	0	0	0	110 668 184
287	- Önkormányzati forrás		-105 675 303	1 536 700	88 729 960	1 936 686	0	0	20 227 220	6 755 263
288	0130156214	Miskolc, Belvárosi Óvoda energetikai korszerűsítése - (Energiahatékonyság II-III. ütem) TOP-6.5.1-16-MI1-2017-00012								
289	A		B	C	D	E	F	G	H	I
290	Megnevezés		2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen
291	Kiadás		7 035 729	125 803 756	929 362	0	0	26 368 482	0	160 137 329
292	Bevétel		7 035 729	125 803 756	929 362	0	0	26 368 482	0	160 137 329
293	Ebből:									
294	- TOP támogatás		154 932 975	0	0	0	0	0	0	154 932 975
295	- Önkormányzati forrás		-147 897 246	125 803 756	929 362	0	0	26 368 482	0	5 204 354
296	* A Támogatási Szerződés módosítás alapján 2023. évben 26.368.482.- Ft támogatás visszafizetésére került sor.									
297	0130156215	Miskolc, Szeder úti Tagóvoda energetikai korszerűsítése - (Energiahatékonyság II-III. ütem) TOP-6.5.1-16-MI1-2017-00019								
298	A		B	C	D	E	F	G	H	I
299	Megnevezés		2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen
300	Kiadás		1 549 329	0	9 461 945	1 143 000	46 636 561	104 175 314	0	162 966 149
301	Bevétel		1 549 329	0	9 461 945	1 143 000	46 636 561	104 175 314	0	162 966 149
302	Ebből:									
303	- TOP támogatás		154 932 973	0	0	0	0	0	0	154 932 973
304	- Önkormányzati forrás		-153 383 644	0	9 461 945	1 143 000	46 636 561	104 175 314	0	8 033 176
305	* A projekt költségvetésében változás történt, a Támogatási Szerződés módosítása alapján 2023. évben 105.246.144.- Ft támogatás visszafizetésére került.									
306	0130156216	Miskolc, Diósgyőri Óvoda energetikai korszerűsítése - (Energiahatékonyság II-III. ütem) TOP-6.5.1-16-MI1-2017-00009								
307	A		B	C	D	E	F	G	H	I
308	Megnevezés		2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen
309	Kiadás		6 297 824	44 393 050	87 601 619	5 611 199	0	0	20 024	143 923 716
310	Bevétel		6 297 824	44 393 050	87 601 619	5 611 199	0	0	20 024	143 923 716
311	Ebből:									
312	- TOP támogatás		138 292 493	0	0	0	0	0	0	138 292 493
313	- Megítélt költségvetésmennyiség (TOP támogatás)		0	0	0	2 678 812	0	0	0	2 678 812
314	- Önkormányzati forrás		-131 994 669	44 393 050	87 601 619	2 932 387	0	0	20 024	2 952 411
315	0130156218	Miskolc, Stadion Sport Tagóvoda energetikai korszerűsítése - (Energiahatékonyság II-III. ütem) TOP-6.5.1-16-MI1-2017-00001								
316	A		B	C	D	E	F	G	H	I
317	Megnevezés		2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen
318	Kiadás		996 183	3 543 300	2 558 638	692 150	84 936 247	7 166 208	0	99 892 726
319	Bevétel		996 183	3 543 300	2 558 638	692 150	84 936 247	7 166 208	0	99 892 726
320	Ebből:									
321	- TOP támogatás		99 618 455	0	0	0	0	0	0	99 618 455
322	- Önkormányzati forrás		-98 622 272	3 543 300	2 558 638	692 150	84 936 247	7 166 208	0	274 271
323	* A Támogatási Szerződés módosítás alapján 2023. évben 5.595.325.- Ft támogatás visszafizetésére került sor.									

Az Európai Unió támogatásával megvalósuló feladatok

324	0130156219	Miskolc, Dózsa György úti Óvoda energetikai korszerűsítése - (Energiahatékonyság II-III. ütem) TOP-6.5.1-16-MI1-2017-00013								
325	A		B	C	D	E	F	G	H	I
326	Megnevezés		2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen
327	Kiadás		3 971 787	0	2 266 379	32 535 459	36 984 115	15 236 635	600 369	91 594 744
328	Bevétel		3 971 787	0	2 266 379	32 535 459	36 984 115	15 236 635	600 369	91 594 744
329	Ebből:									
330	- TOP támogatás									
331	- Önkormányzati forrás		88 568 740	0	0	0	0	0	0	88 568 740
332			-84 596 953	0	2 266 379	32 535 459	36 984 115	15 236 635	600 369	3 026 004
332	* A Támogatási Szerződés módosítás alapján 2023. évben 15.657.341,- Ft támogatás visszafizetésére került sor.									
333	0130156220	Miskolc, Gesztenyés utcai Napraforgó Óvoda energetikai korszerűsítése - (Energiahatékonyság II-III. ütem) TOP-6.5.1-16-MI1-2017-00010								
334	A		B	C	D	E	F	G	H	I
335	Megnevezés		2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen
336	Kiadás		7 603 427	57 735 986	100 484 173	60 236 952	8 476 281	1 794 193	0	236 331 012
337	Bevétel		7 603 427	57 735 986	100 484 173	60 236 952	8 476 281	1 794 193	0	236 331 012
338	Ebből:									
339	- TOP támogatás									
340	- Megtérít költségvetésmegtakarítás (TOP támogatás)		165 982 702	0	0	0	0	0	0	165 982 702
341	- Önkormányzati forrás		0	0	0	56 861 865	0	0	0	56 861 865
342			-158 379 275	57 735 986	100 484 173	3 375 087	8 476 281	1 794 193	0	13 486 445
342	* A Támogatási Szerződés módosítás alapján 2023. évben 1.794.193,- Ft támogatás visszafizetésére került sor.									
343	0130156221	Miskolc, Kórház utca 1. szám alatti épületek energetikai korszerűsítése - (Energiahatékonyság II-III. ütem) TOP-6.5.1-16-MI1-2017-00002								
344	A		B	C	D	E	F	G	H	I
345	Megnevezés		2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen
346	Kiadás		7 491 649	0	32 598 868	749 854 268	0	0	6 610 671	796 555 456
347	Bevétel		7 491 649	0	32 598 868	749 854 268	0	0	6 610 671	796 555 456
348	Ebből:									
349	- TOP támogatás									
350	- Önkormányzati forrás		749 164 952	0	0	0	0	0	0	749 164 952
351	- Egyéb működési bevétel		-741 673 303	0	32 598 868	744 235 547	0	0	6 610 671	41 771 783
352			0	0	0	5 618 721	0	0	0	5 618 721
352	* A projekt döntés alapján visszamondásra került, a támogatás 2021. évben visszafizetésre került. ** A 2021. évi kiadás teljesítés döntően a visszafizetett támogatás összegét tartalmazza.									
353	0130156222	Miskolc, Heim Pál Bölcsőde energetikai korszerűsítése - 2020. (Energiahatékonyság II-III. ütem) TOP-6.5.1-19-MI1-2020-00005								
354	A		B	C	D	E	F	G		
355	Megnevezés				2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen
356	Kiadás				1 612 900	0	390 129	281 927 645	56 753 329	340 684 003
357	Bevétel				1 612 900	0	390 129	281 927 645	56 753 329	340 684 003
358	Ebből:									
359	- TOP támogatás				0	339 970 771	0	0	0	339 970 771
360	- Önkormányzati forrás				1 612 900	-339 970 771	390 129	281 927 645	56 753 329	713 232
361	0130156223	Miskolc, Petőfi u. 39.sz. Szociális és Köznevelési Osztály épületének energetikai korszerűsítése - (Energiahatékonyság II-III. ütem) TOP-6.5.1-19-MI1-2020-00004								
362	A		B	C	D	E	F	G		
363	Megnevezés				2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen
364	Kiadás				0	50 800	11 387 050	214 484 215	77 495 670	303 417 735
365	Bevétel				0	50 800	11 387 050	214 484 215	77 495 670	303 417 735
366	Ebből:									
367	- TOP támogatás				0	274 866 087	0	0	0	274 866 087
368	- Önkormányzati forrás				0	-274 815 287	11 387 050	214 484 215	77 495 670	28 551 648

Az Európai Unió támogatásával megvalósuló feladatok

369	0130156225	Miskolc, Ady Endre Múvelődési Ház energetikai korszerűsítése - (Energiatermelés II-III. ütem) TOP-6.5.1-19-MI1-2020-00002											
370		A			B	C	D	E	F	G			
371		Megnevezés			2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen			
372		Kiadás			0	50 800	1 003 300	359 719 259	71 931 473	432 704 832			
373		Bevétel			0	50 800	1 003 300	359 719 259	71 931 473	432 704 832			
374		Ebből:											
375		- TOP támogatás	*		0	431 311 317	0	0	0	431 311 317			
376		- Önkormányzati forrás			0	-431 260 517	1 003 300	359 719 259	71 931 473	1 393 515			
377		* A projekt vezetői döntés alapján 2023. első félévében visszamondásra került, a megítélt támogatás 50 %-a visszafizetésre került, a fennmaradó összeg visszafizetésére részletfizetési megállapodás jött létre.											
378	0130156226	Miskolc, József Attila Fiókkönyvtár energetikai korszerűsítése - (Energiatermelés II-III. ütem) TOP-6.5.1-19-MI1-2020-00003											
379		A			B	C	D	E	F	G			
380		Megnevezés			2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen			
381		Kiadás			0	0	19 877 000	107 174 149	123 551 695	250 602 844			
382		Bevétel			0	0	19 877 000	107 174 149	123 551 695	250 602 844			
383		Ebből:											
384		- TOP támogatás			0	236 256 195	0	0	0	236 256 195			
385		- Önkormányzati forrás			0	-236 256 195	19 877 000	107 174 149	123 551 695	14 346 649			
386	013015501	Önkormányzat megújuló energia - Miskolc, Bogáncs utcai naperőmű telep létesítése (2018.) - (Megújuló energiatermelő kapacitás növelése II. fotovoltaikus energiatermelés) TOP-6.5.2-15-MI1-2018-00002											
387		A		B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
388		Megnevezés		2016. évi tény	2017. évi tény	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen
389		Kiadás	**	20 440 650	399 500	290 209 427	458 858 444	0	311 718 420	58 838	421 547	320 500	1 082 427 326
390		Bevétel		20 440 650	399 500	290 209 427	458 858 444	0	311 718 420	58 838	421 547	320 500	1 082 427 326
391		Ebből:											
392		- TOP támogatás	*	0	0	770 708 906	0	0	0	0	0	0	770 708 906
393		- Önkormányzati forrás		0	0	-459 659 329	458 858 444	0	311 718 420	58 838	421 547	320 500	311 718 420
394		- Projekt keretében elszámolható, de nem ezen a tételestörön kifizetett összeg	**	20 440 650	399 500	-20 840 150	0	0	0	0	0	0	0
395		* A projekt I. ütemére megítélt támogatási összegből a projekt nem volt megvalósítható, ezért 2018. II. félévében a projekt visszamondásra került és egy magasabb támogatási összegre ismételt benyújtásra került. A SMART GRID bevezetése projekt szakmai tartalmának módosítása következtében a projektből felszabaduló 290 millió Ft forrás átcsoportosításra került az új Naperőmű létesítése projektre. A projekt támogatási intenzitása 2019. évben 60 %-ra módosult, így a megítélt és leutalt 770.708.906,- Ft támogatásból 308.283.562,- Ft-ot vissza kellett fizetni, melyre a részletfizetési megállapodás a Támogató és az Önkormányzat között létrejött. Szabálytalanság miatt 2018. évi szerződéssel összefüggésben 2021. évben visszafizetésre került 3.349.625,- Ft támogatás, ezen felül 2022. évben 58.838,- Ft, 2023. évben pedig 421.547,- Ft támogatási előleg visszafizetése történt meg. ** A 2016. évi és 2017. évi kiadástelejesítések a 01301523 visszamondott projekt tételsorán jelennek meg, mely kifizetések ezen új projekt keretében várhatóan elszámolható költségek.											
396	01301574	Miskolc város leromlott városi területeinek rehabilitációja - Vasgyári program II. ütem (Szociális városrehabilitáció) TOP-6.7.1-16-MI1-2017-00001											
397		A			B	C	D	E	F	G	H	I	
398		Megnevezés			2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen	
399		Kiadás			51 058 305	3 400 000	44 894 812	64 627 414	464 861 141	27 043 608	88 904 514	744 789 794	
400		Bevétel			51 058 305	3 400 000	44 894 812	64 627 414	464 861 141	27 043 608	88 904 514	744 789 794	
401		Ebből:											
402		- TOP támogatás	*		405 623 855	0	0	128 988 386	0	0	51 519 858	586 132 099	
403		- Hazai támogatás (AFA)	*		94 376 145	0	0	30 011 614	0	0	33 597 908	157 985 667	
404		- Önkormányzati forrás			-448 941 695	3 400 000	44 894 812	-94 372 586	464 861 141	27 043 608	3 786 748	672 028	
405		* Az Önkormányzatra, mint egyik konzorciumi tagra eső támogatási összeget tartalmazza.											
406	01301600	Diósgyőri Vár turisztikai célú fejlesztése GINOP-7.1.1-15/2016-00018											
407		A		B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
408		Megnevezés		2015. évi és 2016. évi tény	2017. évi tény	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen
409		Kiadás		50 454 906	21 752 340	50 000 623	7 966 364	1 285 389 934	1 427 532	0	0	5 070 468	1 422 062 167
410		Bevétel		50 454 906	21 752 340	50 000 623	7 966 364	1 285 389 934	1 427 532	0	0	5 070 468	1 422 062 167
411		Ebből:											
412		- GINOP támogatás	*	0	1 388 734 050	0	0	0	0	0	0	0	1 388 734 050
413		- Önkormányzati forrás	**	50 454 906	-1 366 981 710	50 000 623	7 966 364	1 285 389 934	1 427 532	0	0	5 070 468	33 328 117
414		* Az Önkormányzatra, mint egyik konzorciumi tagra eső támogatást tartalmazza. A NÖF, mint Kedvezményezett elállt a Támogatási Szerződéstől, az Önkormányzat részére leutalt támogatásból az Önkormányzatra 1.277.609.275,- Ft-ot kellett visszafizetni, a kölönbőzötet a NÖF fizette meg. A részletfizetési megállapodás a Támogató és a konzorciumi tagok között létrejött. ** Az önkormányzati forrás a fizetendő (egyben visszaigényelhető), pénzügyileg rendezett ÁFA összegét tartalmazza.											

Az Európai Unió támogatásával megvalósuló feladatok

415	01301502	Intézmények közötti biztonsági kapacitás fejlesztése (CODESIC projekt - INTERREG V-A) SKHU/1902/4.1/109.											
416		A				B	C	D	E	F			
417		Megnevezés				2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen			
418	Kiadás					0	0	44 142 767	54 870 541	99 013 308			
419	Bevétel					0	0	44 142 767	54 870 541	99 013 308			
420	Ebből:												
421	- Uniós támogatás		*			0	0	41 447 410	38 947 863	80 395 293			
422	- Hazaí forrás				*	0	0	4 454 866	0	4 454 866			
423	- Önkormányzati forrás					0	0	-1 759 509	15 922 658	14 163 149			
424	* Az Önkormányzatra, mint egyik konzorciumi tagra eső támogatást tartalmazza.												
425	04301027	Miskolc, Győri kapu 101. sz. orvosi rendelő infrastrukturális fejlesztése - (Egészségügyi alapelállítás korszerűsítése I. ütem) TOP-6.6.1-15-MI1-2016-00004											
426		A		B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
427		Megnevezés		2016. évi tény	2017. évi tény	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen
428	Kiadás			1 841 500	28 904 272	0	0	2 935 605	28 082	278 225	0	0	33 987 684
429	Bevétel			1 841 500	28 904 272	0	0	2 935 605	28 082	278 225	0	0	33 987 684
430	Ebből:												
431	- TOP támogatás		*	30 125 851	0	0	0	0	0	0	0	0	30 125 851
432	- Önkormányzati forrás			-28 284 351	28 904 272	0	-1 270 000	2 935 605	28 082	278 225	0	0	2 591 833
433	- Egyéb felhalmozási bevétel			0	0	0	1 270 000	0	0	0	0	0	1 270 000
434	* A záró elszámolás eredményeképpen a megítélt támogatásból 2021. évben visszafizetésre került 28.082,- Ft.												
435	04301037	Miskolc, Miskolctapolcai orvosi rendelő infrastrukturális fejlesztése - (Egészségügyi alapelállítás korszerűsítése II. ütem) TOP-6.6.1-16-MI1-2017-00005											
436		A				B	C	D	E	F	G	H	I
437		Megnevezés				2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen
438	Kiadás				**	481 444	952 500	48 232 638	0	0	0	1 072 112	50 738 694
439	Bevétel					481 444	952 500	48 232 638	0	0	0	1 072 112	50 738 694
440	Ebből:												
441	- TOP támogatás		*			48 169 430	0	0	0	0	0	0	48 169 430
442	- Előirányzatrendezés TOP keretsorról					0	0	0	0	0	0	0	0
443	- Önkormányzati forrás					-47 687 986	952 500	48 232 638	0	0	0	1 072 112	2 569 264
444	* A projekt döntés alapján visszamondásra került, a támogatás 2020. évben visszafizetésre került. A pályázat ismételten benyújtásra került, melynek elbírálása során támogató döntés született, azonban 2023. I. félévben az új projekt is visszamondásra került. ** A 2020. évi kiadás teljesítés döntően a visszafizetett támogatás összegét tartalmazza.												
445	043010332	Miskolc, Kazinczy úti orvosi rendelő infrastrukturális fejlesztése - (Egészségügyi alapelállítás korszerűsítése II. ütem) TOP-6.6.1-16-MI1-2017-00006											
446		A				B	C	D	E	F	G	H	I
447		Megnevezés				2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen
448	Kiadás					382 223	1 371 600	983 361	0	18 938 159	55 653 351	163 878	77 492 572
449	Bevétel					382 223	1 371 600	983 361	0	18 938 159	55 653 351	163 878	77 492 572
450	Ebből:												
451	- TOP támogatás					38 247 884	0	0	0	0	0	0	38 247 884
452	- Megítélt költségnövekmény (TOP támogatás)					0	0	0	0	26 163 528	12 991 160	0	39 154 688
453	- Önkormányzati forrás					-37 865 661	1 371 600	983 361	0	-7 225 369	42 572 191	163 878	0
454	- Egyéb működési bevétel					0	0	0	0	0	90 000	0	90 000
455	043010337	Miskolc, Lyukói városrészben új orvosi rendelő építése - (Egészségügyi alapelállítás korszerűsítése II. ütem) TOP-6.6.1-16-MI1-2017-00002											
456		A		B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
457		Megnevezés		2016. évi tény	2017. évi tény	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen
458	Kiadás		*	2 743 200	685 800	1 516 239	0	55 115 803	30 700 944	82 423	0	0	90 844 409
459	Bevétel			2 743 200	685 800	1 516 239	0	55 115 803	30 700 944	82 423	0	0	90 844 409
460	Ebből:												
461	- TOP támogatás			0	0	83 143 878	0	0	0	0	0	0	83 143 878
462	- Megítélt költségnövekmény (TOP támogatás)			0	0	0	0	7 548 809	0	0	0	0	7 548 809
463	- Önkormányzati forrás			0	685 800	-78 884 439	0	47 566 994	30 700 944	82 423	0	0	151 722
464	- Projekt keretében elszámolható, de nem ezen a tételestörön kifizetett összeg		*	2 743 200	0	-2 743 200	0	0	0	0	0	0	0
465	* A 2016. évi kiadásteljesítés a 04301028 visszamondott projekt tételestörán jelenik meg, mely kifizetés ezen új projekt keretében várhatóan elszámolható költség.												

Az Európai Unió támogatásával megvalósuló feladatok

466	043010338	Miskolc, Kórház utca 1. sz. alatt egészségügyi alapellátási funkciók és szűrőállomás kialakítása - (Egészségügyi alapellátás korszerűsítése II. ütem) TOP-6.6.1-16-MI1-2017-00007									
467	A		B	C	D	E	F	G	H	I	
468	Megnevezés		2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen	
469	Kiadás	**	3 472 033	6 681 500	11 163 967	347 744 854	0	0	98 196	369 160 550	
470	Bevétel		3 472 033	6 681 500	11 163 967	347 744 854	0	0	98 196	369 160 550	
471	Ebből:										
472	- TOP támogatás	*	347 303 295	0	0	0	0	0	0	347 303 295	
473	- Önkormányzati forrás		-343 831 262	6 681 500	11 163 967	347 744 854	0	0	98 196	21 857 255	
474	* A projekt megvalósításának szándékától vezetői döntés alapján az Önkormányzat elállt, a megítélt támogatás 2021. évben visszafizetésre került, döntően a visszafizetett támogatás összegét tartalmazza.									** A 2021. évi kiadás teljesítés	
475	043010339	Miskolc, Halom utcai orvosi rendelő infrastrukturális fejlesztése - (Egészségügyi alapellátás korszerűsítése II. ütem) TOP-6.6.1-16-MI1-2017-00004									
476	A		B	C	D	E	F	G	H	I	
477	Megnevezés		2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen	
478	Kiadás		796 129	2 857 500	2 046 383	0	102 023 335	1 246 702	137 194	109 107 243	
479	Bevétel		796 129	2 857 500	2 046 383	0	102 023 335	1 246 702	137 194	109 107 243	
480	Ebből:										
481	- TOP támogatás		79 637 938	0	0	0	0	0	0	79 637 938	
482	- Megítélt költségnövekmény (TOP támogatás)		0	0	0	0	21 534 616	0	7 363 189	28 897 805	
483	- Önkormányzati forrás		-78 841 809	2 857 500	2 046 383	0	80 488 719	1 246 702	-7 225 995	571 500	
484	043010310	Miskolc, Otthon téri egészségház építése - (Egészségügyi alapellátás korszerűsítése II. ütem) TOP-6.6.1-16-MI1-2017-00008									
485	A		B	C	D	E	F	G	H	I	J
486	Megnevezés		2017. évi tény	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen
487	Kiadás		109 600	2 575 153	5 080 000	9 631 934	2 821 400	221 102 083	89 473 762	109 791 239	440 585 171
488	Bevétel		109 600	2 575 153	5 080 000	9 631 934	2 821 400	221 102 083	89 473 762	109 791 239	440 585 171
489	Ebből:										
490	- TOP támogatás		0	256 163 298	0	0	0	0	0	0	256 163 298
491	- Megítélt költségnövekmény (TOP támogatás)		0	0	0	0	83 142 347	0	0	0	83 142 347
492	- KERET sorról biztosított előirányzat		0	0	0	0	0	0	0	78 353 059	78 353 059
493	- Önkormányzati forrás		109 600	-253 588 145	5 080 000	9 631 934	-80 320 947	221 102 083	89 473 762	31 438 180	22 926 467
494	043010311	Miskolc, Miskolctapolcai gyermekorvosi rendelő infrastrukturális fejlesztése - (Egészségügyi alapellátás korszerűsítése II. ütem) TOP-6.6.1-16-MI1-2020-00011									
495	A				B	C	D	E	F	G	
496	Megnevezés				2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen	
497	Kiadás				0	0	255 000	88 347 730	12 579 838	101 182 568	
498	Bevétel				0	0	255 000	88 347 730	12 579 838	101 182 568	
499	Ebből:										
500	- TOP támogatás				0	101 129 568	0	0	0	101 129 568	
501	- Önkormányzati forrás				0	-101 129 568	255 000	88 347 730	12 579 838	53 000	
502	* A projekt vezetői döntés alapján 2023. első félévben visszamondásra került, a megítélt támogatás 50 %-a visszafizetésre került, a fennmaradó összeg visszafizetésére részletfizetési megállapodás jött létre.										
503	043010312	Miskolc, Miskolctapolcai orvosi rendelő infrastrukturális fejlesztése - 2020 - (Egészségügyi alapellátás korszerűsítése II. ütem) TOP-6.6.1-16-MI1-2020-00012									
504	A				B	C	D	E	F	G	
505	Megnevezés				2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen	
506	Kiadás				902 970	292 100	355 000	115 388 832	15 690 538	132 629 440	
507	Bevétel				902 970	292 100	355 000	115 388 832	15 690 538	132 629 440	
508	Ebből:										
509	- TOP támogatás				0	132 629 440	0	0	0	132 629 440	
510	- Önkormányzati forrás				902 970	-132 337 340	355 000	115 388 832	15 690 538	0	
511	* A projekt vezetői döntés alapján 2023. első félévben visszamondásra került, a megítélt támogatás 50 %-a visszafizetésre került, a fennmaradó összeg visszafizetésére részletfizetési megállapodás jött létre.										

Az Európai Unió támogatásával megvalósuló feladatok

512	0430103313	Miskolc, Kiss Ernő út orvosi rendelő infrastrukturális fejlesztése - 2020 - (Egészségügyi alapellátás korszerűsítése II. ütem) TOP-6.6.1-16-MI1-2020-00010												
513		A			B	C	D	E	F	G				
514		Megnevezés			2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen				
515	Kiadás				339 090	0	51 926 623	52 247 137	46 427 933	150 940 783				
516	Bevétel				339 090	0	51 926 623	52 247 137	46 427 933	150 940 783				
517	Ebből:													
518	- TOP támogatás				0	150 825 235	0	0	0	150 825 235				
519	- Önkormányzati forrás				339 090	-150 825 235	51 926 623	52 134 637	46 427 933	3 048				
520	- Egyéb működési bevétel				0	0	0	112 500	0	112 500				
521	0430103314	Miskolc, Bacsinszky utcai orvosi rendelő infrastrukturális fejlesztése -2020 - (Egészségügyi alapellátás korszerűsítése II. ütem) TOP-6.6.1-16-MI1-2020-00009												
522		A			B	C	D	E	F	G	H	I		
523		Megnevezés			2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen		
524	Kiadás			**	492 870	952 500	969 988	190 500	95 148 043	67 221 727	2 966 668	167 942 296		
525	Bevétel				492 870	952 500	969 988	190 500	95 148 043	67 221 727	2 966 668	167 942 296		
526	Ebből:													
527	- TOP támogatás			*	0	0	0	166 430 670	0	0	0	166 430 670		
528	- Önkormányzati forrás				492 870	952 500	969 988	-166 240 170	95 148 043	67 221 727	2 966 668	1 511 626		
529	* A Támogatási Szerződés módosítása alapján 2023. évben 30.025.247,- Ft támogatás visszafizetésére került sor.													
530	** A 2018. és 2019. évi kiadásteljesítés, valamint a 2020. évi teljesítésből 63.208,- Ft a 043010336 visszamondott projekt tételekorán jelenik meg, mely kifizetés ezen Új projekt keretében elszámolható költség.													
531	0430103315	Miskolc, Kórház u. 1. sz. alatti épületek infrastrukturális fejlesztése - (Egészségügyi alapellátás korszerűsítése II. ütem) TOP-6.6.1-16-MI1-2021-00013												
532		A			B	C	D	E	F					
533		Megnevezés			2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen					
534	Kiadás				0	15 690 500	503 432 104	107 163 423	626 286 027					
535	Bevétel				0	15 690 500	503 432 104	107 163 423	626 286 027					
536	Ebből:													
537	- TOP támogatás			*	0	579 505 927	0	0	579 505 927					
538	- Önkormányzati forrás				0	-563 815 427	503 284 804	107 163 423	46 632 800					
539	- Egyéb működési bevétel				0	0	147 300	0	147 300					
540	* Az új pályázat 2021. harmadik negyedévében benyújtásra került, mellyel kapcsolatban 2022. január hónapban támogató döntés született.													
541	A projekt azonban vezetői döntés alapján 2023. első félévében visszamondásra került, a megítélt támogatás 50 %-a visszafizetésre került, a fennmaradó összeg visszafizetésére részletfizetési megállapodás jött létre.													
542	05301056	Szociális alapellátás fejlesztése I. ütem - Szépkor Szolgáltatási Központ infrastrukturális fejlesztése (Mátyás király úti, MESZEGYI) - (Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése) TOP-6.6.2-15-MI1-2016-00003												
543		A			B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
544		Megnevezés			2016. évi tény	2017. évi tény	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen
545	Kiadás				2 724 150	51 901 982	144 200	0	0	0	0	0	4 117 039	58 887 371
546	Bevétel				2 724 150	51 901 982	144 200	0	0	0	0	0	4 117 039	58 887 371
547	Ebből:													
548	- TOP támogatás				58 486 459	0	0	0	0	0	0	0	0	58 486 459
549	- Önkormányzati forrás				-55 762 309	51 901 982	144 200	0	0	0	0	0	4 117 039	400 912
550	05301057	Szociális alapellátás fejlesztése I. ütem - Újgyőri Szolgáltatási Központ infrastrukturális fejlesztése Andrassy úti, MESZEGYI - (Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése) TOP-6.6.2-15-MI1-2016-00002												
551		A			B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
552		Megnevezés			2016. évi tény	2017. évi tény	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen
553	Kiadás				2 292 350	44 302 566	361 153	0	1 804 268	0	0	0	1 658 338	50 418 675
554	Bevétel				2 292 350	44 302 566	361 153	0	1 804 268	0	0	0	1 658 338	50 418 675
555	Ebből:													
556	- TOP támogatás			*	47 656 376	0	0	0	0	0	0	0	0	47 656 376
557	- Önkormányzati forrás				-45 364 026	44 302 566	361 153	0	1 804 268	0	0	0	1 658 338	2 762 299
558	* A záró elszámolás eredményeképpen a megítélt támogatásból 2020. évben 1.769.160,- Ft visszafizetésre került.													

Az Európai Unió támogatásával megvalósuló feladatok

559	05301058	Szociális alapellátás fejlesztése I. ütem - Hejőcsabai Szolgáltatási Központ infrastrukturális fejlesztése (Sütő úti, MESZEGYI) - (Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése) TOP-6.6.2-15-MI1-2016-00004										
560	A		B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
561	Megnevezés		2016. évi tény	2017. évi tény	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen
562	Kiadás	**	3 575 050	0	0	0	75 241 512	0	0	0	122 200	78 938 762
563	Bevétel		3 575 050	0	0	0	75 241 512	0	0	0	122 200	78 938 762
564	Ebből:											
565	- TOP támogatás	*	75 209 762	0	0	0	0	0	0	0	0	75 209 762
566	- Önkormányzati forrás		-71 634 712	0	0	0	75 241 512	0	0	0	122 200	3 729 000
567	* A projekt döntés alapján visszamondásra került, a támogatás 2020. évben visszafizetésre került. ** A 2020. évi kiadás teljesítés döntően a visszafizetett támogatás összegét tartalmazza.											
568	053010782	Miskolc, Segítőkezek Szolgáltatási Központ infrastrukturális fejlesztése - (Szociális alapellátás fejlesztése II. ütem) TOP-6.6.2-16-MI1-2017-00004										
569	A		B	C	D	E	F	G	H	I		
570	Megnevezés		2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen		
571	Kiadás	**	1 172 980	165 100	117 329 769	2 286 000	0	0	42 514	120 996 363		
572	Bevétel		1 172 980	165 100	117 329 769	2 286 000	0	0	42 514	120 996 363		
573	Ebből:											
574	- TOP támogatás	*	117 298 019	0	0	0	0	0	0	117 298 019		
575	- Önkormányzati forrás		-116 125 039	165 100	117 329 769	2 286 000	0	0	42 514	3 698 344		
576	* A projekt döntés alapján visszamondásra került, a támogatás 2020. évben visszafizetésre került. ** A 2020. évi kiadás teljesítés döntően a visszafizetett támogatás összegét tartalmazza.											
577	053010783	Miskolc, Evangélikus Egyház infrastrukturális fejlesztése - (Szociális alapellátás fejlesztése II. ütem) TOP-6.6.2-16-MI1-2017-00003										
578	A		B	C	D	E	F	G	H	I		
579	Megnevezés		2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen		
580	Kiadás		0	0	1 619 250	0	0	1 684 020	0	3 303 270		
581	Bevétel		0	0	1 619 250	0	0	1 684 020	0	3 303 270		
582	Ebből:											
583	- TOP támogatás	*	3 238 500	0	0	0	0	0	0	3 238 500		
584	- Önkormányzati forrás		-3 238 500	0	1 619 250	0	0	1 684 020	0	64 770		
585	* Az Önkormányzatra, mint egyik konzorciumi tagra eső támogatási összeget tartalmazza.											
586	* A konzorciumi partner a projekt megvalósításának szándékától elállt, így a a projekt visszamondásra került, az Önkormányzatra eső támogatási összeg 2023. évben visszafizetésre került.											
587	053010785	Miskolc, Mátyás király úti Családsegítő és Gyermekejéltési Központ kialakítása - (Szociális alapellátás fejlesztése II. ütem) TOP-6.6.2-16-MI1-2017-00001										
588	A		B	C	D	E	F	G	H	I		
589	Megnevezés		2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen		
590	Kiadás		1 755 992	7 810 500	116 209 261	30 121 000	1 755 953	20 025 946	4 019 539	181 698 191		
591	Bevétel		1 755 992	7 810 500	116 209 261	30 121 000	1 755 953	20 025 946	4 019 539	181 698 191		
592	Ebből:											
593	- TOP támogatás		175 599 164	0	0	0	0	0	0	175 599 164		
594	- KERET sorról biztosított előirányzat (költségnövekmény iránti kérelem került benyújtásra)								0	3 606 271		3 606 271
595	- Önkormányzati forrás		-173 843 172	7 810 500	116 209 261	30 121 000	1 755 953	20 025 946	413 268	2 492 756		
596	05301040	Diósgyőri Bölcsőde fejlesztése (Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Terv) 21-2022-00060										
597	A		B	C	D	E						
598	Megnevezés		2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen						
599	Kiadás		0	977 900	172 485 810	173 463 710						
600	Bevétel		0	977 900	172 485 810	173 463 710						
601	Ebből:											
602	- Unió támogatás (RRF)		0	21 965 409	112 039 606	134 005 015						
603	- Hazai forrás (AFA)		0	5 930 661	30 250 693	36 181 354						
604	- Önkormányzati forrás		0	-26 918 170	30 195 511	3 277 341						

Az Európai Unió támogatásával megvalósuló feladatok

605	06301211	Óvoda-bölcsőde korszerűsítése II-III. ütem - Miskolc, Kassai úti Óvoda infrastrukturális fejlesztése - (Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése) TOP-6.2.1-16-MI1-2017-00005									
606		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
607		Megnevezés	2017. évi tény	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen
608		Kiadás	1 600 200	2 596 661	1 168 400	102 400 347	996 442	1 695 112	0	0	110 457 162
609		Bevétel	1 600 200	2 596 661	1 168 400	102 400 347	996 442	1 695 112	0	0	110 457 162
610		Ebből:									
611		- TOP támogatás	*	99 646 086	0	0	0	0	0	0	99 646 086
612		- Megítélt költségnövekmény (TOP támogatás)	0	0	0	6 535 168	0	0	0	0	6 535 168
613		- Önkormányzati forrás	1 600 200	-97 049 425	1 168 400	95 865 179	996 442	1 695 112	0	0	4 275 908
614		* A záró elszámolás eredményeképpen a megítélt támogatásból 2022. évben 1.608.550,- Ft visszafizetésére került sor.									
615	06301214	Óvoda-bölcsőde korszerűsítése II-III. ütem - Miskolc, Dózsa György úti Óvoda infrastrukturális fejlesztése - (Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése) TOP-6.2.1-16-MI1-2017-00009									
616		A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
617		Megnevezés	2017. évi tény	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen
618		Kiadás	1 600 200	2 430 915	0	1 982 978	33 649 693	37 457 786	9 202 910	768 400	87 092 882
619		Bevétel	1 600 200	2 430 915	0	1 982 978	33 649 693	37 457 786	9 202 910	768 400	87 092 882
620		Ebből:									
621		- TOP támogatás	*	83 071 503	0	0	0	0	0	0	83 071 503
622		- Önkormányzati forrás	1 600 200	-80 640 588	0	1 982 978	33 649 693	37 457 786	9 202 910	768 400	4 021 379
623		* A megítélt támogatásból 2023. évben 4.153.574,- Ft (Tartalék összege) visszafizetésére került sor.									
624	063012151	Óvoda-bölcsőde korszerűsítése II-III. ütem - Miskolc, Szeder úti Tagóvoda férőhely bővítése - (Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése) TOP-6.2.1-16-MI1-2017-00004									
625		A	B	C	D	E	F	G	H	I	
626		Megnevezés	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen	
627		Kiadás	1 383 201	3 175 000	6 648 672	1 143 000	187 975 336	6 687 678	3 006 494	210 019 381	
628		Bevétel	1 383 201	3 175 000	6 648 672	1 143 000	187 975 336	6 687 678	3 006 494	210 019 381	
629		Ebből:									
630		- TOP támogatás		159 867 083	0	0	0	0	0	159 867 083	
631		- Megítélt költségnövekmény (TOP támogatás)		0	0	0	13 725 107	0	15 363 846	29 088 953	
632		- Önkormányzati forrás		-158 483 882	3 175 000	6 648 672	-12 582 107	187 975 336	-8 676 168	3 006 494	
633	063012152	Óvoda-bölcsőde korszerűsítése II-III. ütem - Miskolc, Stadion Sport Tagóvoda férőhely bővítése - (Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése) TOP-6.2.1-16-MI1-2017-00002									
634		A	B	C	D	E	F	G	H	I	
635		Megnevezés	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen	
636		Kiadás	885 964	3 886 200	2 814 288	762 000	149 701 066	4 332 134	3 158 981	165 540 633	
637		Bevétel	885 964	3 886 200	2 814 288	762 000	149 701 066	4 332 134	3 158 981	165 540 633	
638		Ebből:									
639		- TOP támogatás		109 590 840	0	0	0	0	0	109 590 840	
640		- Megítélt költségnövekmény (TOP támogatás)		0	0	0	0	53 842 344	0	53 842 344	
641		- Megítélt költségnövekmény (Hazai forrás/ felújítás költségeinek TOP keretében el nem számolható részére)		0	0	0	0	725 153	0	725 153	
642		- KERET sorról biztosított előirányzat (Eszközbeszerzés becsült érték fedezetének biztosítása érdekében)		0	0	0	0	0	0	0	
643		- Önkormányzati forrás		-108 704 876	3 886 200	2 814 288	762 000	95 133 569	4 332 134	3 116 535	
644	063012157	Óvoda-bölcsőde korszerűsítése II-III. ütem - Miskolc, Margareta Bölcsőde férőhely bővítése - (Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése) TOP-6.2.1-16-MI1-2017-00011									
645		A	B	C	D	E	F	G	H	I	
646		Megnevezés	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen	
647		Kiadás	7 603 173	7 785 339	155 377 117	68 048 124	456 375	37 151 196	11 937	276 433 261	
648		Bevétel	7 603 173	7 785 339	155 377 117	68 048 124	456 375	37 151 196	11 937	276 433 261	
649		Ebből:									
650		- TOP támogatás		165 957 287	0	0	0	0	0	165 957 287	
651		- Megítélt költségnövekmény (TOP támogatás)		0	0	0	78 945 231	0	0	25 146 008	
652		- Önkormányzati forrás		-158 354 114	7 785 339	155 377 117	-10 897 107	456 375	37 151 196	-25 134 071	

Az Európai Unió támogatásával megvalósuló feladatok

653	063012158	Óvoda-bölcsőde korszerűsítése II-III. ütem - Miskolc, Heim Pál Bölcsőde férőhely bővítése - (Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése) TOP-6.2.1-16-MI1-2017-00003								
654	A		B	C	D	E	F	G	H	I
655	Megnevezés		2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen
656	Kiadás		12 139 960	0	6 790 532	0	0	550 853 760	52 022 046	621 806 298
657	Bevétel		12 139 960	0	6 790 532	0	0	550 853 760	52 022 046	621 806 298
658	Ebből:									
659	- TOP támogatás		265 306 043	0	0	0	0	0	0	265 306 043
660	- Megítélt költségnövekmény (TOP támogatás)		0	0	0	0	0	91 585 970	259 512 746	351 098 716
661	- Megítélt költségnövekmény (Hazai forrás/ Riasztó költségére)		0	0	0	0	0	3 761 999	0	3 761 999
662	- Önkormányzati forrás		-253 166 083	0	6 790 532	0	0	455 505 791	-207 490 700	1 639 540
663	06301216	Óvoda-bölcsőde korszerűsítése II-III. ütem - Miskolc, Martinkertváros városrészben új bölcsődei férőhelyek kialakítása - (Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése) TOP-6.2.1-19-MI1-2019-00001								
664	A		B	C	D	E	F	G	H	
665	Megnevezés		2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen	
666	Kiadás		0	9 772 650	628 650	20 182 381	572 154 786	126 408 731	729 147 198	
667	Bevétel		0	9 772 650	628 650	20 182 381	572 154 786	126 408 731	729 147 198	
668	Ebből:									
669	- TOP támogatás		0	681 524 048	0	0	0	0	681 524 048	
670	- Önkormányzati forrás		0	-671 751 398	628 650	20 182 381	572 154 786	126 408 731	47 623 150	
671	* A projekt vezetői döntés alapján 2023. első félévben visszamondásra került, a megítélt támogatás 50 %-a visszafizetésre került, a fennmaradó összeg visszafizetésére részletfizetési megállapodás jött létre.									
672	06301217	Óvoda-bölcsőde korszerűsítése II-III. ütem - Miskolc, Lyukói városrészben új bölcsődei férőhelyek kialakítása - (Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése) TOP-6.2.1-19-MI1-2019-00002								
673	A		B	C	D	E	F	G	H	
674	Megnevezés		2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen	
675	Kiadás		0	0	0	0	0	3 670 300	3 670 300	
676	Bevétel		0	0	0	0	0	3 670 300	3 670 300	
677	Ebből:									
678	- TOP támogatás		0	0	0	0	0	0	0	
679	- Önkormányzati forrás		0	0	0	0	0	3 670 300	3 670 300	
680	* A projekt döntés alapján 2020. évben visszamondásra került, a felszabaduló forrás a 0630121510 Hejőcsabai városrész új bölcsődei férőhelyek kialakítása (2021. évi pályázat) projekthez került volna felhasználásra, de ez a projekt is visszamondásra került 2023. első félévben.									
681	0630121510	Óvoda-bölcsőde korszerűsítése II-III. ütem - Miskolc, Hejőcsaba városrészben új bölcsődei férőhelyek kialakítása - (Családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése) TOP-6.2.1-19-MI1-2021-00004								
682	A		B	C	D	E	F			
683	Megnevezés		2020. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen			
684	Kiadás		5 689 600	24 318 900	570 846 564	124 656 863	725 511 927			
685	Bevétel		5 689 600	24 318 900	570 846 564	124 656 863	725 511 927			
686	Ebből:									
687	- TOP támogatás		0	684 475 952	0	0	684 475 952			
688	- Önkormányzati forrás		0	-654 467 452	570 846 564	124 656 863	41 035 975			
689	- Projekt keretében elszámolható, de nem ezen a tételezőn kifizetett összeg		5 689 600	-5 689 600	0	0	0			
690	* A 2020. évi kiadásteljesítés a 06301218 visszamondott projekt tételsorán jelenik meg, mely kifizetés ezen új projekt keretében elszámolható költség lett volna, de vezetői döntés alapján 2023. I. félévben ez a projekt is visszamondásra került,									
691	a megítélt támogatás 50 %-a visszafizetésre került, a fennmaradó összeg visszafizetésére részletfizetési megállapodás jött létre.									
692	07301212	"Legyen egy MÚHA élményed" TOP-7.1.1-16-H-ERFA-2020-00799								
693	A		B	C	D	E	F			
694	Megnevezés		2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen			
695	Kiadás		0	0	105 230 000	93 500 000	198 730 000			
696	Bevétel		0	0	105 230 000	93 500 000	198 730 000			
697	Ebből:									
698	- TOP támogatás		0	0	187 000 000	0	187 000 000			
699	- Önkormányzati forrás		0	0	-81 770 000	93 500 000	11 730 000			
700	* A projekt vezetői döntés alapján 2023. évben visszamondásra került, a megítélt támogatás 50 %-a visszafizetésre került, a fennmaradó összeg visszafizetésére részletfizetési megállapodás jött létre 2024. elején.									

Az Európai Unió támogatásával megvalósuló feladatok

701	II. Keretösszeg, valamint benyújtásra tervezett beruházási feladatok					
702	01301130	TOP 2014-2020. évek projekt KERET sor				
703	A		B	C	D	E
704	Megnevezés		2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen
705	Kiadás		0	0	3 033 112 153	3 033 112 153
706	Bevétel		0	0	3 033 112 153	3 033 112 153
707	Ebből:					
708	- TOP támogatás		0	0	3 033 112 153	3 033 112 153
709	- Önkormányzati forrás		0	0	0	0
710	01301019	Avas kötélpálya létesítése (IKOP Plusz Program keretében tervezett)				
711	A		B	C	D	
712	Megnevezés		2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen	
713	Kiadás		0	10 000 000	10 000 000	
714	Bevétel		0	10 000 000	10 000 000	
715	Ebből:					
716	- Uniós támogatás		0	0	0	
717	- Önkormányzati forrás		0	10 000 000	10 000 000	
718	01301161	Lillafüred komplex fejlesztése (TOP Plusz Program keretében tervezett)				
719	A		B	C	D	
720	Megnevezés		2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen	
721	Kiadás		0	2 540 000	2 540 000	
722	Bevétel		0	2 540 000	2 540 000	
723	Ebből:					
724	- Uniós támogatás		0	0	0	
725	- Önkormányzati forrás		0	2 540 000	2 540 000	
726	01301162	TOP PLUSZ Városfejlesztési Program 2021-2027.				
727	A		B	C	D	E
728	Megnevezés		2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen
729	Kiadás		9 842 500	110 157 500	31 230 000 000	31 350 000 000
730	Bevétel		9 842 500	110 157 500	31 230 000 000	31 350 000 000
731	Ebből:					
732	- TOP PLUSZ támogatás		0	120 000 000	31 230 000 000	31 350 000 000
733	- Önkormányzati forrás		9 842 500	-9 842 500	0	0
734	01301163	Avastető továbbfejlesztése (TOP Plusz Program keretében tervezett)				
735	A		B	C		
736	Megnevezés		2024.évi módosított előirányzat	Összesen		
737	Kiadás		214 089 539	214 089 539		
738	Bevétel		214 089 539	214 089 539		
739	Ebből:					
740	- Uniós támogatás		0	0		
741	- Önkormányzati forrás		214 089 539	214 089 539		

Az Európai Unió támogatásával megvalósuló feladatok

742	04301050	Miskolctapolca felnőtt orvosi rendelő infrastrukturális fejlesztése (TOP Plusz Program keretében tervezett-benyújtott)																			
743	A																				
744	Megnevezés	B			C			D													
		2023. évi tény			2024.évi módosított előirányzat			Összesen													
745	Kiadás	0			2 218 000			2 218 000													
746	Bevétel	0			2 218 000			2 218 000													
747	Ebből:																				
748	- Uniós támogatás	0			0			0													
749	- Önkormányzati forrás	0			2 218 000			2 218 000													
750	04301051	Miskolctapolca gyermekorvosi rendelő infrastrukturális fejlesztése (TOP Plusz Program keretében tervezett-benyújtott)																			
751	A																				
752	Megnevezés	B			C			D													
		2023. évi tény			2024.évi módosított előirányzat			Összesen													
753	Kiadás	0			2 472 000			2 472 000													
754	Bevétel	0			2 472 000			2 472 000													
755	Ebből:																				
756	- Uniós támogatás	0			0			0													
757	- Önkormányzati forrás	0			2 472 000			2 472 000													
758	01105001 01305001	2021-2027. TOP PLUSZ Városfejlesztési Stratégia elkészítése																			
759	A																				
760	Megnevezés	B		C		D		E		F											
		2021. évi tény		2022. évi tény		2023. évi tény		2024.évi módosított előirányzat		Összesen											
761	Kiadás	5 842 000		9 842 500		2 438 400		107 719 100		125 842 000											
762	Bevétel	5 842 000		9 842 500		2 438 400		107 719 100		125 842 000											
763	Ebből:																				
764	- TOP PLUSZ támogatás	0		0		114 920 000		5 080 000		120 000 000											
765	- Önkormányzati forrás	5 842 000		9 842 500		-112 481 600		102 639 100		5 842 000											
766	06107307	Helyi identitást és kohéziót erősítő önkormányzati programok (TOP támogatás)-keret																			
767	A																				
768	Megnevezés	B			C			D													
		2023. évi tény			2024.évi módosított előirányzat			Összesen													
769	Kiadás	0			6 739 515			6 739 515													
770	Bevétel	0			6 739 515			6 739 515													
771	Ebből:																				
772	- Uniós támogatás	0			6 739 515			6 739 515													
773	- Önkormányzati forrás	0			0			0													
774	III. Elnyert működési pályázatok																				
775	01114011	Társadalmi együttműködés erősítése (TOP támogatás) TOP-6.9.1																			
776	A																				
777	Megnevezés	B		C		D		E		F		G		H							
		2019. évi tény		2020. évi tény		2021. évi tény		2022. évi tény		2023. évi tény		2024.évi módosított előirányzat		Összesen							
778	Kiadás	0		0		0		0		0		10 000 000		10 000 000							
779	Bevétel	0		0		0		0		0		10 000 000		10 000 000							
780	Ebből:													0							
781	- TOP támogatás	0		0		0		0		0		10 000 000		10 000 000							
782	- Önkormányzati forrás	0		0		0		0		0		0		0							
783	01114014	Társadalmi integrációt elősegítő beavatkozások a Vasgyárban (TOP támogatás) TOP-6.9.1-15-MI1-2016-00001																			
784	A																				
785	Megnevezés	B		C		D		E		F		G		H		I		J		K	
		2016. évi tény		2017. évi tény		2018. évi tény		2019. évi tény		2020. évi tény		2021. évi tény		2022. évi tény		2023. évi tény		2024.évi módosított előirányzat		Összesen	
786	Kiadás	1 800 000		6 350 000		1 750 000		1 750 000		12 768 000		5 524 700		3 102 999		2 611 397		7 904		35 665 000	
787	Bevétel	1 800 000		6 350 000		1 750 000		1 750 000		12 768 000		5 524 700		3 102 999		2 611 397		7 904		35 665 000	
788	Ebből:																			0	
789	- TOP támogatás	33 865 000		0		0		0		0		0		0		0		0		33 865 000	
790	- Önkormányzati forrás	-32 065 000		6 350 000		1 750 000		1 750 000		12 768 000		5 524 700		3 102 999		2 611 397		7 904		1 800 000	
791	* Az Önkormányzatra, mint egyik konzorciumi tagra eső támogatást tartalmazza.																				

Az Európai Unió támogatásával megvalósuló feladatok

792	01114015	Társadalmi együttműködés erősítése Lyukóvölgyben (TOP támogatás) TOP-6.9.1-16-MI1-2020-00001							
793	A		B	C	D	E	F	G	
794	Megnevezés		2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen	
795	Kiadás		0	0	1 467 694	3 191 443	3 293 044	7 952 181	
796	Bevétel		0	0	1 467 694	3 191 443	3 293 044	7 952 181	
797	Ebből:							0	
798	- TOP támogatás	*	0	0	0	0	2 653 513	2 653 513	
799	- Önkormányzati forrás		0	0	1 467 694	3 191 443	639 531	5 298 668	
800	* Az Önkormányzatra, mint egyik konzorciumi tagra eső támogatást tartalmazza.								
801	01114013 01301599	Mátra-Bükk turisztikai fejlesztése és pozicionálása							
802	A		B	C	D	E	F	G	H
803	Megnevezés		2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen
804	Kiadás		0	0	12 319 000	1 452 000	0	245 700	14 016 700
805	Bevétel		0	0	12 319 000	1 452 000	0	245 700	14 016 700
806	Ebből:								0
807	- GINOP támogatás		13 771 000	0	0	0	0	0	13 771 000
808	- Önkormányzati forrás		-13 771 000	0	12 319 000	1 452 000	0	245 700	245 700
809	02302022 02102022	LIFE IP HungÁrny levegőtisztaság-védelmi pályázat LIFE17 IPE/HU/000017							
810	A		B	C	D	E	F	G	H
811	Megnevezés		2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen
812	Kiadás		32 768	32 003 113	38 831 208	21 663 308	16 653 033	88 445 055	197 628 485
813	Bevétel		32 768	32 003 113	38 831 208	21 663 308	16 653 033	88 445 055	197 628 485
814	Ebből:								
815	- Uniós támogatás	*	41 477 997	0	19 114 183	0	28 122 220	0	88 714 400
816	- Agrárminisztérium támogatás		19 974 063	13 287 809	48 600 923	0	26 991 290	0	108 854 085
817	- Önkormányzati forrás		-61 419 292	18 715 304	-28 883 898	21 663 308	-38 460 477	88 445 055	60 000
818	* Az Európai Bizottság felhatalmazásából, az Európai Unió képviseletében a Kkv-ügyi Végrehajtó Ügynökség (EASME) és a Herman Ottó Intézet Nonprofit KFT 2018. december 20. napján támogatási szerződést kötöttek a „Nyolc magyarországi régió levegőminőségének javítása a levegőminőség javítására szolgáló terv végrehajtásán keresztül” elnevezésű LIFE17 IPE/HU/000017 projekt megvalósítására, illetve megvalósításának finanszírozására vonatkozóan, így a támogatási összeget a HOI-n keresztül kapja meg az Önkormányzat.								
819	02102020	"I4 Solar, Borsod" - EU CF projekt							
820	A		B	C	D	E	F		
821	Megnevezés				2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen
822	Kiadás				0	6 077 572	9 219 767	6 801 741	22 099 080
823	Bevétel				0	6 077 572	9 219 767	6 801 741	22 099 080
824	Ebből:								
825	- Uniós támogatás				15 134 700	0	0	0	15 134 700
826	- Önkormányzati forrás				-15 134 700	6 077 572	9 219 767	6 801 741	6 964 380
827	02102023	Klímastratégia kidolgozása és klímatudatos szemléletforma megvalósítása a városi lakosság körében (KEHOP támogatás)							
828	A		B	C	D	E	F	G	H
829	Megnevezés		2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen
830	Kiadás		0	2 413 000	13 709 584	1 892 300	1 416 419	568 697	20 000 000
831	Bevétel		0	2 413 000	13 709 584	1 892 300	1 416 419	568 697	20 000 000
832	Ebből:								
833	- Uniós támogatás		20 000 000	0	0	0	0	0	20 000 000
834	- Önkormányzati forrás		-20 000 000	2 413 000	13 709 584	1 892 300	1 416 419	568 697	0

Az Európai Unió támogatásával megvalósuló feladatok

835	02102024	DISTENDER projekt										
836	A				B	C	D	E				
837	Megnevezés				2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen				
838	Kiadás				2 773 620	548 197	2 659 981	5 981 798				
839	Bevétel				2 773 620	548 197	2 659 981	5 981 798				
840	Ebből:											
841	- Uniós támogatás				2 773 620	2 773 620	434 558	5 981 798				
842	- Önkormányzati forrás				0	-2 225 423	2 225 423	0				
843	02102025	100 klímasemleges város misszió										
844	A				B	C	D					
845	Megnevezés				2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen					
846	Kiadás				8 343 900	21 351 400	29 695 300					
847	Bevétel				8 343 900	21 351 400	29 695 300					
848	Ebből:											
849	- Uniós támogatás				0	0	0					
850	- Önkormányzati forrás				8 343 900	21 351 400	29 695 300					
851	02102026	MODENT pályázat (pilot projekt)										
852	A				B	C						
853	Megnevezés				2024.évi módosított előirányzat	Összesen						
854	Kiadás				117 000 000	117 000 000						
855	Bevétel				117 000 000	117 000 000						
856	Ebből:											
857	- Uniós támogatás				117 000 000	117 000 000						
858	- Önkormányzati forrás				0	0						
859	05106259	Kezdeményezés az innovatív integrált beavatkozásokért Miskolcon – 4IM (Miskolc legyen egy város mindenki számára) VS/2021/0249										
860	A				B	C	D	E				
861	Megnevezés				2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen				
862	Kiadás				57 376 594	83 245 003	114 088 233	254 709 830				
863	Bevétel				57 376 594	83 245 003	114 088 233	254 709 830				
864	Ebből:											
865	- Uniós támogatás				57 376 594	113 512 669	60 229 283	231 118 546				
866	- Önkormányzati forrás				0	-30 267 666	53 858 950	23 591 284				
867	061073071	Legyünk együtt - Tegyük együtt! TOP-6.9.2.-16.-MI1-2017-0003										
868	A				B	C	D	E	F	G	H	I
869	Megnevezés				2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024.évi módosított előirányzat	Összesen
870	Kiadás				1 800 000	1 125 000	2 902 001	4 286 922	30 356 258	1 614 590	5 679 372	47 764 143
871	Bevétel				1 800 000	1 125 000	2 902 001	4 286 922	30 356 258	1 614 590	5 679 372	47 764 143
872	Ebből:											
873	- TOP támogatás				42 502 931	0	0	0	944 000	0	4 317 212	47 764 143
874	- Önkormányzati forrás				-40 702 931	1 125 000	2 902 001	4 286 922	29 412 258	1 614 590	1 362 160	0

Az Európai Unió támogatásával megvalósuló feladatok

875	061073072	Városrészi együttműködések TOP-6.9.2.-16-MI1-2017-0001										
876	A		B	C	D	E	F	G	H	I		
877	Megnevezés		2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen		
878	Kiadás		1 800 000	1 125 000	2 961 221	3 837 699	35 959 457	777 898	417 670	46 878 945		
879	Bevétel		1 800 000	1 125 000	2 961 221	3 837 699	35 959 457	777 898	417 670	46 878 945		
880	Ebből:											
881	- TOP támogatás		42 502 931	4 328 487	0	0	0	0	0	46 831 418		
882	- Önkormányzati forrás		-40 702 931	-3 203 487	2 961 221	3 837 699	35 959 457	777 898	417 670	47 527		
883	061073073	Miskolc Te vagy! TOP-6.9.2.-16-MI1-2017-0002										
884	A		B	C	D	E	F	G	H	I		
885	Megnevezés		2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen		
886	Kiadás		1 800 000	1 125 000	2 961 221	6 297 551	3 426 859	27 036 550	799 750	43 446 931		
887	Bevétel		1 800 000	1 125 000	2 961 221	6 297 551	3 426 859	27 036 550	799 750	43 446 931		
888	Ebből:											
889	- TOP támogatás		42 502 931	0	0	0	944 000	0	0	43 446 931		
890	- Önkormányzati forrás		-40 702 931	1 125 000	2 961 221	6 297 551	2 482 859	27 036 550	799 750	0		
891	10113489	Miskolc Megyei Jogú Város Foglalkoztatási Paktum Programja TOP-6.8.2.-15-MI1-2016-00001										
892	A		B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
893	Megnevezés		2016. évi tény	2017. évi tény	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen
894	Kiadás		0	12 469 452	1 121 860	250 585	4 140 200	14 676 764	965 200	13 083 404	13 687	46 721 152
895	Bevétel		0	12 469 452	1 121 860	250 585	4 140 200	14 676 764	965 200	13 083 404	13 687	46 721 152
896	Ebből:											
897	- TOP támogatás		242 260 000	0	-195 538 848	0	0	0	0	0	0	46 721 152
898	- Önkormányzati forrás		-242 260 000	12 469 452	196 660 708	250 585	4 140 200	14 676 764	965 200	13 083 404	13 687	0
899	* Az Önkormányzatra, mint egyik konzorciumi tagra eső támogatást tartalmazza. A támogatási szerződés módosításnak megfelelően 2018 évben 195.538.848 Ft visszafizetésre került.											
900	10111419	CLLD Diósgyőri Horizont projekt (PH) TOP-7.1.1-16-2016-00004										
901	A		B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
902	Megnevezés		2016. évi tény	2017. évi tény	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen
903	Kiadás		7 461 250	0	4 715 381	4 938 969	12 511 145	3 440 740	1 081 811	0	33 311 954	67 461 250
904	Bevétel		7 461 250	0	4 715 381	4 938 969	12 511 145	3 440 740	1 081 811	0	33 311 954	67 461 250
905	Ebből:											
906	- TOP támogatás		0	10 285 714	6 192 918	5 675 178	3 812 657	15 123 133	5 244 694	11 523 769	2 141 937	60 000 000
907	- Önkormányzati forrás		7 461 250	-10 285 714	-1 477 537	-736 209	8 698 488	-11 682 393	-4 162 883	-11 523 769	31 170 017	7 461 250
908	10111420	CLLD Ávasi Horizont projekt (PH) TOP-7.1.1-16-2016-00001										
909	A		B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
910	Megnevezés		2016. évi tény	2017. évi tény	2018. évi tény	2019. évi tény	2020. évi tény	2021. évi tény	2022. évi tény	2023. évi tény	2024. évi módosított előirányzat	Összesen
911	Kiadás		7 461 250	0	4 715 381	5 776 190	14 646 548	2 251 860	871 260	2 833 116	51 954 630	90 510 235
912	Bevétel		7 461 250	0	4 715 381	5 776 190	14 646 548	2 251 860	871 260	2 833 116	51 954 630	90 510 235
913	Ebből:											
914	- TOP támogatás		0	14 142 857	3 117 543	5 675 178	2 188 805	16 198 975	15 872 474	9 333 813	15 970 355	82 500 000
915	- Önkormányzati forrás		7 461 250	-14 142 857	1 597 838	101 012	12 457 743	-13 947 115	-15 001 214	-6 500 697	35 984 275	8 010 235

13. melléklet Az Önkormányzat 2024. évi költségvetésének megállapításáról szóló 30/2024. (XII.15.) önkormányzati rendelet módosításáról szóló 16/2024. (IX.02.) önkormányzati rendelethez
(13. melléklet Az Önkormányzat 2024. évi költségvetésének megállapításáról szóló 30/2024. (XII.15.) önkormányzati rendelethez)

ALAPÍTVÁNYOK - KÖZALAPÍTVÁNYOK 2024. ÉVI TÁMOGATÁSA

Ft-ban

	A	B	C
	Megnevezés	Összeg	Támogatás célja
1	Városüzemeltetési funkció:		
2	Az "Avasi Arborétumért" Alapítvány	300 000	Fenyőkert fenntartása
3	Csemeték 2009 Közhasznú Alapítvány	300 000	Kassai úti Tagóvoda bútorok, játékok pótlása
4	Ezerarcú Óvoda Alapítvány	1 778 000	Járólapok cseréje
5	Dr. Hilscher Rezső Szociális Közalapítvány	100 000	Mobiltelefon beszerzése
6	Bársony Óvoda Alapítvány	260 000	Projektor és projektor vászon beszerzés
7	"Együtt vagyunk!" Alapítvány	670 000	Informatikai eszközök beszerzése
8	Bársony Óvoda Alapítvány	700 000	Bársony J. Óvoda Alapítvány mobilgarázs és tartozékai beszerzésére, alapozására.
9	Alapítvány a reumásbetegek gyógyításáért	200 000	Fizioterápiás és gyógytorna ellátására eszközök vásárlása
10	Városüzemeltetési funkció összesen:	4 308 000	
11	Oktatási funkció:		
12	Szimbóziás A. Harmonikus Együtt-Létért Alapítvány	1 500 000	Mozgássérült gyerekek szállítása 2023.
13	Miskolc Város Közoktatásért Közalapítvány	6 550 000	Működési kiadások
14	Oktatási funkció összesen:	8 050 000	
15	Kulturális funkció:		
16	Bukkalja Táncszínház Alapítvány	1 000 000	Színvavölgyi Néptáncgyűttes 2023. évi támogatása
17	Oktatási funkció összesen:	1 000 000	
18	Központilag kezelt funkció:		
19	Étető Lélek Alapítvány	700 000	Miskolci Árs Sacra Fesztivál MNSZ munkatársainak felmerült többletkiadásai
20	Szép mesterségek Alapítvány	1 500 000	MÚÚT c. folyóirat támogatása 2023.
21	Szeleta Kultúráért Közalapítvány	100 000	2023. évi működési költségeire
22	Miskolci Ortodox Múzeumért Közhasznú Alapítvány	800 000	2024. évi működési költségeire
23	Szent György-Hegy Alapítvány	10 000 000	Avasi Borangolás 2024.
24	Miskolci Kórus Fesztivál Alapítvány	600 000	XXX. Miskolci Nemzetközi Kamarakórus Fesztivál
25	Fazekas Oktatási Alapítvány	300 000	Fazekas Á. I. 60. éves jubileumi gála
26	Dr. Hilscher Rezső Szociális Közalapítvány	900 000	Szlovákiai buszbaleset érintettjeinek támogatása
27	Dr. Hilscher Rezső Szociális Közalapítvány	1 400 000	Színházjegy vásárlás
28	Miskolc Város Sportjáért Közalapítvány	150 000	Működési támogatás
29	Miskolc Város Kultúrájáért Közalapítvány	300 000	Könyvelői költségek fedezetének támogatása
30	Szeretet Alapítvány az Értelmi Foglyatkosokért	500 000	Gyógyvizes nyári tábor 350 eFt, 150eFt Csillab Bárónó Szeretetotthon 30 éves
31	Miskolci Családokért és Segítőikért Alapítvány	100 000	Működési támogatás
32	Központilag kezelt funkció összesen:	17 350 000	
33	Polgármesteri Mecénás Alap:		
34	A Miskolci Bartók Diákjaiért Alapítvány	200 000	2024. 03. 26-27-én megrendezendő Regionális Fafúvós Verseny költségeire
35	Fazekas Oktatási Alapítvány	200 000	Jubileumi Gálaest
36	Miskolci Otthon Segítünk Alapítvány	100 000	dr. Kóczi Rozália "Lélekarangok" című verseskötete
37	Miskolci Családokért és Segítőikért Alapítvány	100 000	MESZEGYI dolgozóinak tanulmányút
38	Csemeték 2009 Közhasznú Alapítvány	100 000	Kassai Úti Tagóvoda gyermekeinek Állatkerti kirándulására
39	Polgármesteri Mecénás Alap összesen:	700 000	
40	Választókerületi Alap:		
41	Dr. Hilscher Rezső Szociális Közalapítvány	1 500 000	Szépkorúak filmklubja rendezvénysorozat
42	Miskolc Város Közoktatásért Közalapítvány	150 000	Célponti Községi tér működési költségei
43	Fazekas Oktatási Alapítvány	50 000	Megtörtént szlovákiai buszbalesetben érintett miskolci családok támogatásával
44	Miskolci Családokért és Segítőikért Alapítvány	100 000	Tanulmányút
45	Bársony Óvoda Alapítvány	80 000	Gulyás party
46	Bársony Óvoda Alapítvány	80 000	Bársony 50.
47	Bársony Óvoda Alapítvány	80 000	Szüreti Nap
48	Gyermeinkért és Iskolájukért Alapítvány	200 000	Színházlátogatás
49	Gyermeinkért és Iskolájukért Alapítvány	200 000	Gyermeknap rendezvény
50	Gyermeinkért és Iskolájukért Alapítvány	200 000	Tantestületi évzáró
51	Gyermeinkért és Iskolájukért Alapítvány	100 000	1848/1849 forradalom emlékére rendezett műsor
52	Szászország Gyermekek Alapítvány	600 000	"Gyermekehét" programsorozat
53	Tuskevár Alapítvány	200 000	Koncz Dezső tanulmányi verseny
54	Könyves Kálmán Iskoláért Alapítvány	200 000	60. évforduló rendezvény
55	„A Miskolciak Egészségéért” Alapítvány	1 200 000	Lakossági vérvétel
56	Választókerületi Alap összesen:	4 940 000	
57	M I N D Ö S S Z E S E N:	36 348 000	

Eszköz	Alszám	Aktiválás dátuma	Megnevezés	Bázis men ny.egység	Mennyiség	Besz.ért.	Kum. ÉCS 2024.06.30	K.sz.ért 2024.06.30.	Pénznm	Leltárszám	Telephely	Leltárkörzet	Vagyon minősíté se	Pénzügyi központ	Pénzügyi központ megnevezése
2000221	0	1901.01.01	Földterület	DB	1	81 073 000	0	81 073 000	HUF	MBI0015113	T3800801	BI081000	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
2000222	0	1901.01.01	Épület 1.	DB	1	133 127 055	-83 222 764	49 904 291	HUF	MBI0015114	T3800801	BI081000	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
2000223	0	1901.01.01	Épület 2.	DB	1	578 691 413	-233 952 577	344 738 836	HUF	MBI0015115	T3800801	BI081000	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
2000224	0	1901.01.01	Kerítés	DB	1	1 344 000	-826 505	517 495	HUF	MBI0015116	T3800801	BI081000	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3027213	0	1901.01.01	Ö-1o egyold. háttáml.öltözőpad	DB	1	33 710	-33 710	0	HUF	BI-0025121	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3027234	0	1901.01.01	Ö-1o egyold. háttáml.öltözőpad	DB	1	33 710	-33 710	0	HUF	BI-0025122	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3027255	0	1901.01.01	Ö-1o egyold. háttáml.öltözőpad	DB	1	33 710	-33 710	0	HUF	BI-0025123	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3027277	0	1901.01.01	Ö-1o egyold. háttáml.öltözőpad	DB	1	33 709	-33 709	0	HUF	BI-0025124	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3027320	0	1901.01.01	iskolatábla	DB	1	873	-873	0	HUF	BI-0029053	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3027341	0	1901.01.01	iskolatábla	DB	1	873	-873	0	HUF	BI-0143623	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3027361	0	1901.01.01	iskolatábla	DB	1	873	-873	0	HUF	BI-0143630	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3027384	0	1901.01.01	iskolatábla	DB	1	873	-873	0	HUF	BI-0029054	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3027405	0	1901.01.01	iskolatábla	DB	1	873	-873	0	HUF	BI-0143631	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3027427	0	1901.01.01	iskolatábla	DB	1	873	-873	0	HUF	BI-0029128	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3027450	0	1901.01.01	iskolatábla	DB	1	873	-873	0	HUF	BI-0029129	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3027471	0	1901.01.01	iskolatábla	DB	1	873	-873	0	HUF	BI-0143755	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3027492	0	1901.01.01	iskolatábla	DB	1	873	-873	0	HUF	BI-0029198	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3027514	0	1901.01.01	iskolatábla	DB	1	873	-873	0	HUF	BI-0143756	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3027535	0	1901.01.01	iskolatábla	DB	1	873	-873	0	HUF	BI-0143815	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3027555	0	1901.01.01	iskolatábla	DB	1	873	-873	0	HUF	BI-0029199	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3027576	0	1901.01.01	iskolatábla	DB	1	873	-873	0	HUF	BI-0143816	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3027598	0	1901.01.01	iskolatábla	DB	1	873	-873	0	HUF	BI-0029265	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3027620	0	1901.01.01	iskolatábla	DB	1	873	-873	0	HUF	BI-0029266	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3027643	0	1901.01.01	iskolatábla	DB	1	873	-873	0	HUF	BI-0143845	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3028439	0	1901.01.01	Ö-4 egyold.háttáml. öltözőpad	DB	1	28 167	-28 167	0	HUF	BI-0025126	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3028463	0	1901.01.01	Ö-4 egyold.háttáml. öltözőpad	DB	1	28 167	-28 167	0	HUF	BI-0025127	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3028486	0	1901.01.01	Ö-4 egyold.háttáml. öltözőpad	DB	1	28 167	-28 167	0	HUF	BI-0025128	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3028507	0	1901.01.01	Ö-4 egyold.háttáml. öltözőpad	DB	1	28 167	-28 167	0	HUF	BI-0025129	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3028524	0	1901.01.01	Ö-4 egyold.háttáml. öltözőpad	DB	1	28 167	-28 167	0	HUF	BI-0025130	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3028542	0	1901.01.01	Ö-4 egyold.háttáml. öltözőpad	DB	1	28 167	-28 167	0	HUF	BI-0025131	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3028563	0	1901.01.01	Ö-4 egyold.háttáml. öltözőpad	DB	1	28 167	-28 167	0	HUF	BI-0025132	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3028584	0	1901.01.01	Ö-4 egyold.háttáml. öltözőpad	DB	1	28 167	-28 167	0	HUF	BI-0025133	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3028605	0	1901.01.01	Ö-4 egyold.háttáml. öltözőpad	DB	1	28 167	-28 167	0	HUF	BI-0025134	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3028625	0	1901.01.01	Ö-4 egyold.háttáml. öltözőpad	DB	1	28 167	-28 167	0	HUF	BI-0025135	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3028644	0	1901.01.01	Ö-4 egyold.háttáml. öltözőpad	DB	1	28 167	-28 167	0	HUF	BI-0025136	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3028664	0	1901.01.01	Ö-4 egyold.háttáml. öltözőpad	DB	1	28 167	-28 167	0	HUF	BI-0025137	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3028685	0	1901.01.01	Ö-4 egyold.háttáml. öltözőpad	DB	1	28 167	-28 167	0	HUF	BI-0025138	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3028708	0	1901.01.01	Ö-4 egyold.háttáml. öltözőpad	DB	1	28 166	-28 166	0	HUF	BI-0025139	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3028729	0	1901.01.01	Ö-4 egyold.háttáml. öltözőpad	DB	1	28 166	-28 166	0	HUF	BI-0025140	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3028750	0	1901.01.01	Ö-9 kétold. háttáml. öltözőpad	DB	1	42 646	-42 646	0	HUF	BI-0025141	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3028771	0	1901.01.01	Ö-9 kétold. háttáml. öltözőpad	DB	1	42 646	-42 646	0	HUF	BI-0025142	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3028795	0	1901.01.01	Ö-9 kétold. háttáml. öltözőpad	DB	1	42 646	-42 646	0	HUF	BI-0025143	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3028816	0	1901.01.01	Ö-9 kétold. háttáml. öltözőpad	DB	1	42 646	-42 646	0	HUF	BI-0025144	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3028839	0	1901.01.01	Ö-9 kétold. háttáml. öltözőpad	DB	1	42 646	-42 646	0	HUF	BI-0025145	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3028859	0	1901.01.01	Ö-9 kétold. háttáml. öltözőpad	DB	1	42 646	-42 646	0	HUF	BI-0025146	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3028880	0	1901.01.01	Ö-9 kétold. háttáml. öltözőpad	DB	1	42 646	-42 646	0	HUF	BI-0025147	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3028903	0	1901.01.01	Ö-9 kétold. háttáml. öltözőpad	DB	1	42 647	-42 647	0	HUF	BI-0025148	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3028946	0	1901.01.01	Ö-6 öltöző pad	DB	1	19 117	-19 117	0	HUF	BI-0025150	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3028967	0	1901.01.01	Ö-6 öltöző pad	DB	1	19 117	-19 117	0	HUF	BI-0025151	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3028989	0	1901.01.01	Ö-6 öltöző pad	DB	1	19 117	-19 117	0	HUF	BI-0025152	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3029011	0	1901.01.01	Ö-6 öltöző pad	DB	1	19 118	-19 118	0	HUF	BI-0025153	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3031678	0	1901.01.01	Tornazsámoly	DB	1	10 464	-10 464	0	HUF	BI-0025963	T3800801	BI081059	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3031703	0	1901.01.01	Tornazsámoly	DB	1	10 464	-10 464	0	HUF	BI-0025964	T3800801	BI081059	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3031724	0	1901.01.01	Tornazsámoly	DB	1	10 464	-10 464	0	HUF	BI-0025965	T3800801	BI081059	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3031748	0	1901.01.01	Tornazsámoly	DB	1	10 464	-10 464	0	HUF	BI-0025966	T3800801	BI081059	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3031772	0	1901.01.01	Tornazsámoly	DB	1	10 464	-10 464	0	HUF	BI-0025967	T3800801	BI081059	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3031796	0	1901.01.01	Tornazsámoly	DB	1	10 464	-10 464	0	HUF	BI-0035716	T3800801	BI081026	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3031819	0	1901.01.01	Tornazsámoly	DB	1	10 464	-10 464	0	HUF	BI-0035717	T3800801	BI081026	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3031839	0	1901.01.01	Tornazsámoly	DB	1	10 464	-10 464	0	HUF	BI-0035718	T3800801	BI081026	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3031861	0	1901.01.01	Tornazsámoly	DB	1	10 464	-10 464	0	HUF	BI-0035719	T3800801	BI081026	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3031883	0	1901.01.01	Tornazsámoly	DB	1	10 464	-10 464	0	HUF	BI-0035720	T3800801	BI081026	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3031908	0	1901.01.01	Tornazsámoly	DB	1	10 464	-10 464	0	HUF	BI-0035721	T3800801	BI081026	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3031956	0	1901.01.01	Tornazsámoly	DB	1	10 463	-10 463	0	HUF	BI-0035782	T3800801	BI081013	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3031979	0	1901.01.01	Tornazsámoly	DB	1	10 463	-10 463	0	HUF	BI-0035783	T3800801	BI081013	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3032001	0	1901.01.01	Tornazsámoly	DB	1	10 463	-10 463	0	HUF	BI-0035784	T3800801	BI081013	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3032026	0	1901.01.01	Tornazsámoly	DB	1	10 463	-10 463	0	HUF	BI-0035785	T3800801	BI081013	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3032050	0	1901.01.01	Tornazsámoly	DB	1	10 463	-10 463	0	HUF	BI-0035786	T3800801	BI081013	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3032071	0	1901.01.01	Tornazsámoly	DB	1	10 463	-10 463	0	HUF	BI-0035787	T3800801	BI081013	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3032095	0	1901.01.01	Tornazsámoly	DB	1	10 463	-10 463	0	HUF	BI-0035788	T3800801	BI081013	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3033392	0	1901.01.01	uszódieszka	DB	1	100	-100	0	HUF	KTKG542301	T3800801	BI081058	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3033414	0	1901.01.01	uszódieszka	DB	1	100	-100	0	HUF	KTKG542302	T3800801	BI081058	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3033434	0	1901.01.01	uszódieszka	DB	1	100	-100	0	HUF	KTKG542303	T3800801	BI081058	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3033459	0	1901.01.01	uszódieszka	DB	1	100	-100	0	HUF	KTKG542304	T3800801	BI081058	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök

Eszköz	Alszám	Aktiválás dátuma	Megnevezés	Bázis men ny.egység	Mennyiség	Besz.ért.	Kum. ÉCS 2024.06.30	K.sz.ért 2024.06.30.	Pénznm	Leltárszám	Telephely	Leltárkörzet	Vagyon minősíté se	Pénzügyi központ	Pénzügyi központ megnevezése
3035096	0	1901.01.01	tanulástartól 2 szem.	DB	1	989	-989	0	HUF	BI-0035303	T3800801	BI081016	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3035117	0	1901.01.01	tanulástartól 2 szem.	DB	1	989	-989	0	HUF	BI-0035304	T3800801	BI081016	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3036674	0	1901.01.01	Sz-1 city fakaros szék	DB	1	19 343	-19 343	0	HUF	BI-0035514	T3800801	BI081008	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3036693	0	1901.01.01	Sz-1 city fakaros szék	DB	1	19 343	-19 343	0	HUF	BI-0035515	T3800801	BI081008	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3036714	0	1901.01.01	Sz-1 city fakaros szék	DB	1	19 343	-19 343	0	HUF	BI-0035516	T3800801	BI081008	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3036733	0	1901.01.01	Sz-1 city fakaros szék	DB	1	19 343	-19 343	0	HUF	BI-0035517	T3800801	BI081008	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3036755	0	1901.01.01	Sz-1 city fakaros szék	DB	1	19 343	-19 343	0	HUF	BI-0035518	T3800801	BI081008	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3036776	0	1901.01.01	Sz-1 city fakaros szék	DB	1	19 343	-19 343	0	HUF	BI-0035519	T3800801	BI081008	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3036799	0	1901.01.01	A-4 simi 70x70 asztal	DB	1	37 646	-37 646	0	HUF	BI-0108610	T3800801	BI081033	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3036821	0	1901.01.01	A-4 simi 70x70 asztal	DB	1	37 646	-37 646	0	HUF	BI-0108611	T3800801	BI081033	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3036837	0	1901.01.01	A-4 simi 70x70 asztal	DB	1	37 646	-37 646	0	HUF	BI-0108612	T3800801	BI081033	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3036855	0	1901.01.01	A-4 simi 70x70 asztal	DB	1	37 646	-37 646	0	HUF	BI-0108613	T3800801	BI081033	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3036871	0	1901.01.01	A-4 simi 70x70 asztal	DB	1	37 646	-37 646	0	HUF	BI-0026064	T3800801	BI081033	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3036906	0	1901.01.01	B-13 150x60 asztal	DB	1	46 526	-46 526	0	HUF	BI-0108614	T3800801	BI081033	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3036929	0	1901.01.01	B-13 150x60 asztal	DB	1	46 526	-46 526	0	HUF	BI-0108615	T3800801	BI081033	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3036948	0	1901.01.01	B-13 150x60 asztal	DB	1	46 526	-46 526	0	HUF	BI-0108616	T3800801	BI081033	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3036968	0	1901.01.01	B-13 150x60 asztal	DB	1	46 526	-46 526	0	HUF	BI-0108617	T3800801	BI081033	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3036990	0	1901.01.01	B-13 150x60 asztal	DB	1	46 527	-46 527	0	HUF	BI-0108618	T3800801	BI081033	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3037012	0	1901.01.01	B-13 150x60 asztal	DB	1	46 527	-46 527	0	HUF	BI-0108619	T3800801	BI081033	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3037032	0	1901.01.01	Ö-4 egyold.háttáml. öltözőpad	DB	1	28 166	-28 166	0	HUF	BI-0025157	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3037053	0	1901.01.01	Ö-4 egyold.háttáml. öltözőpad	DB	1	28 167	-28 167	0	HUF	BI-0025158	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3037075	0	1901.01.01	Ö-4 egyold.háttáml. öltözőpad	DB	1	28 167	-28 167	0	HUF	BI-0025159	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3037094	0	1901.01.01	Ö-4 egyold.háttáml. öltözőpad	DB	1	28 167	-28 167	0	HUF	BI-0025160	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3037114	0	1901.01.01	Ö-4 egyold.háttáml. öltözőpad	DB	1	28 167	-28 167	0	HUF	BI-0025161	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3037135	0	1901.01.01	Ö-4 egyold.háttáml. öltözőpad	DB	1	28 167	-28 167	0	HUF	BI-0025162	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3037156	0	1901.01.01	Ö-4 egyold.háttáml. öltözőpad	DB	1	28 167	-28 167	0	HUF	BI-0025163	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3037178	0	1901.01.01	Ö-4 egyold.háttáml. öltözőpad	DB	1	28 167	-28 167	0	HUF	BI-0025164	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3037199	0	1901.01.01	Ö-4 egyold.háttáml. öltözőpad	DB	1	28 167	-28 167	0	HUF	BI-0025165	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3048831	0	1901.01.01	Tornazsámoly	DB	1	10 464	-10 464	0	HUF	BI-0035789	T3800801	BI081013	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3048850	0	1901.01.01	Tornazsámoly	DB	1	10 464	-10 464	0	HUF	BI-0035790	T3800801	BI081013	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3048868	0	1901.01.01	Tornazsámoly	DB	1	10 464	-10 464	0	HUF	BI-0035791	T3800801	BI081013	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3049852	0	2011.12.19	Filcszönyeg	DB	1	205 000	-205 000	0	HUF	MBI0051133	T3800801	BI081KOM	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3050198	0	1901.01.01	Bordásfal egyszakaszos	DB	1	21 686	-21 686	0	HUF	BI-0025847	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3050215	0	1901.01.01	Bordásfal egyszakaszos	DB	1	21 686	-21 686	0	HUF	BI-0025848	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3050232	0	1901.01.01	Bordásfal egyszakaszos	DB	1	21 686	-21 686	0	HUF	BI-0025849	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3050250	0	1901.01.01	Bordásfal egyszakaszos	DB	1	21 686	-21 686	0	HUF	BI-0025850	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3050267	0	1901.01.01	Bordásfal egyszakaszos	DB	1	21 686	-21 686	0	HUF	BI-0025851	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3050285	0	1901.01.01	Bordásfal egyszakaszos	DB	1	21 686	-21 686	0	HUF	BI-0025852	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3050307	0	1901.01.01	Bordásfal egyszakaszos	DB	1	21 686	-21 686	0	HUF	BI-0025853	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3050328	0	1901.01.01	Bordásfal egyszakaszos	DB	1	21 687	-21 687	0	HUF	BI-0025854	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3050352	0	1901.01.01	Bordásfal egyszakaszos	DB	1	21 687	-21 687	0	HUF	BI-0025855	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3050371	0	1901.01.01	Bordásfal egyszakaszos	DB	1	21 687	-21 687	0	HUF	BI-0025856	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3050389	0	1901.01.01	Bordásfal egyszakaszos	DB	1	21 687	-21 687	0	HUF	BI-0025857	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3050406	0	1901.01.01	Bordásfal egyszakaszos	DB	1	21 687	-21 687	0	HUF	BI-0025858	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3050425	0	1901.01.01	Bordásfal egyszakaszos	DB	1	21 687	-21 687	0	HUF	BI-0025859	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3050443	0	1901.01.01	Bordásfal egyszakaszos	DB	1	21 687	-21 687	0	HUF	BI-0025860	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3050462	0	1901.01.01	Bordásfal egyszakaszos	DB	1	21 687	-21 687	0	HUF	BI-0025861	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3050482	0	1901.01.01	Bordásfal egyszakaszos	DB	1	21 687	-21 687	0	HUF	BI-0025862	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3050501	0	1901.01.01	Tornapad 4 m-es tömör	DB	1	38 687	-38 687	0	HUF	BI-0025863	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3050520	0	1901.01.01	Tornapad 4 m-es tömör	DB	1	38 687	-38 687	0	HUF	BI-0025864	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3050538	0	1901.01.01	Tornapad 4 m-es tömör	DB	1	38 687	-38 687	0	HUF	BI-0025865	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3050556	0	1901.01.01	Tornapad 4 m-es tömör	DB	1	38 687	-38 687	0	HUF	BI-0025866	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3050575	0	1901.01.01	Tornapad 4 m-es tömör	DB	1	38 687	-38 687	0	HUF	BI-0025867	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3050596	0	1901.01.01	Tornapad 4 m-es tömör	DB	1	38 687	-38 687	0	HUF	BI-0025868	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3050615	0	1901.01.01	Tornapad 4 m-es tömör	DB	1	38 687	-38 687	0	HUF	BI-0025869	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3050633	0	1901.01.01	Tornapad 4 m-es tömör	DB	1	38 687	-38 687	0	HUF	BI-0025870	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3050650	0	1901.01.01	Tornapad 4 m-es tömör	DB	1	38 687	-38 687	0	HUF	BI-0025871	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3050669	0	1901.01.01	Tornapad 4 m-es tömör	DB	1	38 687	-38 687	0	HUF	BI-0025872	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3050688	0	1901.01.01	Tornapad 2 m-es tömör	DB	1	19 819	-19 819	0	HUF	BI-0025873	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3050707	0	1901.01.01	Tornapad 2 m-es tömör	DB	1	19 819	-19 819	0	HUF	BI-0025874	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3050725	0	1901.01.01	Tornapad 2 m-es tömör	DB	1	19 818	-19 818	0	HUF	BI-0025875	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3050740	0	1901.01.01	Tornazsámoly	DB	1	10 464	-10 464	0	HUF	BI-0035792	T3800801	BI081013	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3050756	0	1901.01.01	Tornazsámoly	DB	1	10 464	-10 464	0	HUF	BI-0035793	T3800801	BI081013	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3050773	0	1901.01.01	Tornazsámoly	DB	1	10 464	-10 464	0	HUF	BI-0035794	T3800801	BI081013	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3050791	0	1901.01.01	KÉT FŐS TANULÓASZTAL	DB	1	1	-1	0	HUF	BI-0108706	T3800801	BI081086	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3054945	0	1901.01.01	Sz-1 city fakaros szék	DB	1	19 344	-19 344	0	HUF	BI-0035520	T3800801	BI081008	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3054963	0	1901.01.01	Sz-1 city fakaros szék	DB	1	19 344	-19 344	0	HUF	BI-0035521	T3800801	BI081008	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3054981	0	1901.01.01	Sz-1 city fakaros szék	DB	1	19 344	-19 344	0	HUF	BI-0035522	T3800801	BI081008	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3055000	0	1901.01.01	Sz-1 city fakaros szék	DB	1	19 344	-19 344	0	HUF	BI-0035523	T3800801	BI081008	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3055020	0	1901.01.01	Sz-1 city fakaros szék	DB	1	19 344	-19 344	0	HUF	BI-0035524	T3800801	BI081008	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3055037	0	1901.01.01	Sz-1 city fakaros szék	DB	1	19 344	-19 344	0	HUF	BI-0035525	T3800801	BI081008	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3055062	0	1901.01.01	Sz-1 city fakaros szék	DB	1	19 344	-19 344	0	HUF	BI-0035526	T3800801	BI081008	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3055081	0	1901.01.01	Sz-1 city fakaros szék	DB	1	19 344	-19								

Eszköz	Alszám	Aktiválás dátuma	Megnevezés	Bázis men ny.egység	Mennyiség	Besz.ért.	Kum. ÉCS 2024.06.30	K.sz.ért 2024.06.30.	Pénznm	Leltárszám	Telephely	Leltárkörzet	Vagyon minősíté se	Pénzügyi központ	Pénzügyi központ megnevezése
3058091	0	1901.01.01	Bordásfal egyszakaszos	DB	1	21 686	-21 686	0	HUF	BI-0025881	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3058109	0	1901.01.01	Bordásfal egyszakaszos	DB	1	21 686	-21 686	0	HUF	BI-0025882	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3058125	0	1901.01.01	Bordásfal egyszakaszos	DB	1	21 686	-21 686	0	HUF	BI-0025883	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3058145	0	1901.01.01	Bordásfal egyszakaszos	DB	1	21 686	-21 686	0	HUF	BI-0025884	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3058161	0	1901.01.01	Bordásfal egyszakaszos	DB	1	21 686	-21 686	0	HUF	BI-0025885	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3058182	0	1901.01.01	Bordásfal egyszakaszos	DB	1	21 686	-21 686	0	HUF	BI-0025886	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3058201	0	1901.01.01	Bordásfal egyszakaszos	DB	1	21 686	-21 686	0	HUF	BI-0025887	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3058223	0	1901.01.01	Bordásfal egyszakaszos	DB	1	21 686	-21 686	0	HUF	BI-0025888	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3058242	0	1901.01.01	Bordásfal egyszakaszos	DB	1	21 686	-21 686	0	HUF	BI-0025889	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3058261	0	1901.01.01	Bordásfal egyszakaszos	DB	1	21 686	-21 686	0	HUF	BI-0025890	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3058281	0	1901.01.01	Bordásfal egyszakaszos	DB	1	21 686	-21 686	0	HUF	BI-0025891	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3058300	0	1901.01.01	Bordásfal egyszakaszos	DB	1	21 686	-21 686	0	HUF	BI-0025892	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3058319	0	1901.01.01	Bordásfal egyszakaszos	DB	1	21 686	-21 686	0	HUF	BI-0025893	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3058338	0	1901.01.01	Bordásfal egyszakaszos	DB	1	21 686	-21 686	0	HUF	BI-0025894	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3058356	0	1901.01.01	Bordásfal egyszakaszos	DB	1	21 686	-21 686	0	HUF	BI-0025895	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3058376	0	1901.01.01	Bordásfal egyszakaszos	DB	1	21 686	-21 686	0	HUF	BI-0025896	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3058394	0	1901.01.01	Bordásfal egyszakaszos	DB	1	21 686	-21 686	0	HUF	BI-0025897	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3060639	0	1901.01.01	tanulósztal 2 szem.	DB	1	989	-989	0	HUF	BI-0035305	T3800801	BI081016	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3060658	0	1901.01.01	tanulósztal 2 szem.	DB	1	989	-989	0	HUF	BI-0035306	T3800801	BI081016	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3060677	0	1901.01.01	tanulósztal 2 szem.	DB	1	989	-989	0	HUF	BI-0035307	T3800801	BI081016	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3060695	0	1901.01.01	tanulósztal 2 szem.	DB	1	989	-989	0	HUF	BI-0035308	T3800801	BI081016	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3060714	0	1901.01.01	tanulósztal 2 szem.	DB	1	989	-989	0	HUF	BI-0035309	T3800801	BI081016	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3063290	0	1901.01.01	dobogó	DB	1	924	-924	0	HUF	BI-0143624	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3063308	0	1901.01.01	dobogó	DB	1	924	-924	0	HUF	BI-0029055	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3063327	0	1901.01.01	dobogó	DB	1	924	-924	0	HUF	BI-0143625	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3063347	0	1901.01.01	dobogó	DB	1	924	-924	0	HUF	BI-0029056	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3063367	0	1901.01.01	dobogó	DB	1	924	-924	0	HUF	BI-0029057	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3063387	0	1901.01.01	dobogó	DB	1	924	-924	0	HUF	BI-0143626	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3063406	0	1901.01.01	dobogó	DB	1	924	-924	0	HUF	BI-0029058	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3063425	0	1901.01.01	dobogó	DB	1	924	-924	0	HUF	BI-0143632	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3063445	0	1901.01.01	dobogó	DB	1	924	-924	0	HUF	BI-0143633	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3063464	0	1901.01.01	dobogó	DB	1	924	-924	0	HUF	BI-0029125	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3063482	0	1901.01.01	dobogó	DB	1	924	-924	0	HUF	BI-0143757	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3063511	0	1901.01.01	dobogó	DB	1	924	-924	0	HUF	BI-0029126	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3063530	0	1901.01.01	dobogó	DB	1	924	-924	0	HUF	BI-0029127	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3063549	0	1901.01.01	dobogó	DB	1	924	-924	0	HUF	BI-0143760	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3063573	0	1901.01.01	dobogó	DB	1	924	-924	0	HUF	BI-0026131	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3063593	0	1901.01.01	dobogó	DB	1	924	-924	0	HUF	BI-0143761	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3063612	0	1901.01.01	dobogó	DB	1	924	-924	0	HUF	BI-0143762	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3063650	0	1901.01.01	dobogó	DB	1	924	-924	0	HUF	BI-0143817	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3063669	0	1901.01.01	dobogó	DB	1	924	-924	0	HUF	BI-0029201	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3063690	0	1901.01.01	dobogó	DB	1	924	-924	0	HUF	BI-0029202	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3066443	0	1901.01.01	bordásfal	DB	1	1 082	-1 082	0	HUF	BI-0108848	T3800801	BI081026	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3066465	0	1901.01.01	bordásfal	DB	1	1 082	-1 082	0	HUF	BI-0108849	T3800801	BI081026	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3066483	0	1901.01.01	bordásfal	DB	1	1 082	-1 082	0	HUF	BI-0108850	T3800801	BI081026	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3066503	0	1901.01.01	bordásfal	DB	1	1 082	-1 082	0	HUF	BI-0108851	T3800801	BI081026	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3066522	0	1901.01.01	bordásfal	DB	1	1 082	-1 082	0	HUF	BI-0108852	T3800801	BI081026	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3066541	0	1901.01.01	bordásfal	DB	1	1 082	-1 082	0	HUF	BI-0108853	T3800801	BI081026	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3066560	0	1901.01.01	bordásfal	DB	1	1 082	-1 082	0	HUF	BI-0108854	T3800801	BI081026	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3066575	0	1901.01.01	bordásfal	DB	1	1 082	-1 082	0	HUF	BI-0108855	T3800801	BI081026	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3066591	0	1901.01.01	bordásfal	DB	1	1 082	-1 082	0	HUF	BI-0108856	T3800801	BI081026	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3068052	0	1901.01.01	Tornazsámoly	DB	1	10 463	-10 463	0	HUF	BI-0035795	T3800801	BI081013	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3068074	0	1901.01.01	Tornazsámoly	DB	1	10 463	-10 463	0	HUF	BI-0035796	T3800801	BI081013	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3068097	0	1901.01.01	Tornazsámoly	DB	1	10 463	-10 463	0	HUF	BI-0035797	T3800801	BI081026	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3068118	0	1901.01.01	Tornazsámoly	DB	1	10 463	-10 463	0	HUF	BI-0035798	T3800801	BI081026	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3068139	0	1901.01.01	Tornazsámoly	DB	1	10 463	-10 463	0	HUF	BI-0035799	T3800801	BI081026	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3068157	0	1901.01.01	Kosárpálánk 120x180	DB	1	44 660	-44 660	0	HUF	BI-0025898	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3068175	0	1901.01.01	Kosárpálánk 120x180	DB	1	44 660	-44 660	0	HUF	BI-0025899	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3068193	0	1901.01.01	Bobas vízmelegítő	DB	1	240	-240	0	HUF	BI-0026127	T3800801	BI081011	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3068212	0	1901.01.01	Bobas vízmelegítő	DB	1	240	-240	0	HUF	BI-0026128	T3800801	BI081011	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3068231	0	1901.01.01	Bobas vízmelegítő	DB	1	240	-240	0	HUF	BI-0026129	T3800801	BI081011	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3068250	0	1901.01.01	Bobas vízmelegítő	DB	1	240	-240	0	HUF	BI-0026130	T3800801	BI081011	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3068267	0	1901.01.01	1 lapos rezsó	DB	1	4 688	-4 688	0	HUF	BI-0035639	T3800801	BI081002	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3068285	0	1901.01.01	1 lapos rezsó	DB	1	4 688	-4 688	0	HUF	BI-0035640	T3800801	BI081002	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3068305	0	1901.01.01	1 lapos rezsó	DB	1	4 688	-4 688	0	HUF	BI-0143965	T3800801	BI081022	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3068323	0	1901.01.01	K-4 könyvtári polc	DB	1	31 081	-31 081	0	HUF	BI-0108503	T3800801	BI081053	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3068341	0	1901.01.01	K-4 könyvtári polc	DB	1	31 081	-31 081	0	HUF	BI-0108504	T3800801	BI081053	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3068359	0	1901.01.01	K-4 könyvtári polc	DB	1	31 081	-31 081	0	HUF	BI-0108505	T3800801	BI081053	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3068376	0	1901.01.01	K-4 könyvtári polc	DB	1	31 081	-31 081	0	HUF	BI-0108506	T3800801	BI081053	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3068394	0	1901.01.01	Ö-8 öltöző pad	DB	1	26 018	-26 018	0	HUF	BI-0035191	T3800801	BI081002	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3068413	0	1901.01.01	Ö-8 öltöző pad	DB	1	26 018	-26 018	0	HUF	BI-0035192	T3800801	BI081002	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3068448	0	1901.01.01	hűtőszekrény	DB	1	31 656	-31 656	0	HUF	BI-0035626	T3800801	BI081002	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3068467	0	1901.01.01	hűtőszekrény	DB	1	31 656	-31 656	0	HUF	BI-0035627	T3800801	BI081030	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3068486	0	1901.01.01	hűtőszekrény	DB	1	31 656	-31 656	0	HUF	BI-0035628	T3800801	BI081005	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3068503	0	1901.01.01	hűtőszekrény	DB	1	31 656	-31 656	0	HUF	BI-0035629	T3800801	BI081029	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3068540	0	1901.01.01	hűtőszekrény	DB</											

Eszköz	Alszám	Aktiválás dátuma	Megnevezés	Bázis men ny.egység	Mennyiség	Besz.ért.	Kum. ÉCS 2024.06.30	K.sz.ért 2024.06.30.	Pénznm	Leltárszám	Telephely	Leltárkörzet	Vagyon minősíté se	Pénzügyi központ	Pénzügyi központ megnevezése
3070225	0	1901.01.01	kéttapas kézhuzós tábla mat.	DB	1	4 735	-4 735	0	HUF	BI-0035844	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3070243	0	1901.01.01	kéttapas kézhuzós tábla mat.	DB	1	4 735	-4 735	0	HUF	BI-0035845	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3070260	0	1901.01.01	kéttapas kézhuzós tábla mat.	DB	1	4 736	-4 736	0	HUF	BI-0035846	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3070278	0	1901.01.01	Sz-1 city fakaros szék	DB	1	19 344	-19 344	0	HUF	BI-0035535	T3800801	BI081008	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3070297	0	1901.01.01	Sz-1 city fakaros szék	DB	1	19 344	-19 344	0	HUF	BI-0035536	T3800801	BI081008	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3070316	0	1901.01.01	Sz-1 city fakaros szék	DB	1	19 344	-19 344	0	HUF	BI-0035537	T3800801	BI081008	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3071520	0	1901.01.01	dobogó	DB	1	924	-924	0	HUF	BI-0143818	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3071541	0	1901.01.01	dobogó	DB	1	924	-924	0	HUF	BI-0029267	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3071562	0	1901.01.01	dobogó	DB	1	924	-924	0	HUF	BI-0143819	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3071581	0	1901.01.01	dobogó	DB	1	924	-924	0	HUF	BI-0143984	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3071600	0	1901.01.01	dobogó	DB	1	924	-924	0	HUF	BI-0029268	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3071619	0	1901.01.01	dobogó	DB	1	924	-924	0	HUF	BI-0143985	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3071637	0	1901.01.01	dobogó	DB	1	924	-924	0	HUF	BI-0029269	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3071657	0	1901.01.01	dobogó	DB	1	924	-924	0	HUF	BI-0029339	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3071675	0	1901.01.01	dobogó	DB	1	924	-924	0	HUF	BI-0143986	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3071694	0	1901.01.01	dobogó	DB	1	924	-924	0	HUF	BI-0029340	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3071713	0	1901.01.01	dobogó	DB	1	924	-924	0	HUF	BI-0029341	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3071734	0	1901.01.01	dobogó	DB	1	924	-924	0	HUF	BI-0029456	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3071754	0	1901.01.01	dobogó	DB	1	924	-924	0	HUF	BI-0029457	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3071772	0	1901.01.01	dobogó	DB	1	924	-924	0	HUF	BI-0029458	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3071790	0	1901.01.01	dobogó	DB	1	924	-924	0	HUF	BI-0029517	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3071809	0	1901.01.01	dobogó	DB	1	924	-924	0	HUF	BI-0029518	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3071827	0	1901.01.01	dobogó	DB	1	924	-924	0	HUF	BI-0029519	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3071845	0	1901.01.01	dobogó	DB	1	924	-924	0	HUF	BI-0029585	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3072039	0	1901.01.01	tanulósztal 2 szem.	DB	1	989	-989	0	HUF	BI-0035352	T3800801	BI081060	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3072057	0	1901.01.01	tanulósztal 2 szem.	DB	1	989	-989	0	HUF	BI-0035354	T3800801	BI081059	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3072077	0	1901.01.01	tanulósztal 2 szem.	DB	1	989	-989	0	HUF	BI-0035403	T3800801	BI081075	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3073290	0	1901.01.01	iskolátábla	DB	1	873	-873	0	HUF	BI-0143846	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3073312	0	1901.01.01	iskolátábla	DB	1	873	-873	0	HUF	BI-0029337	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3073333	0	1901.01.01	iskolátábla	DB	1	873	-873	0	HUF	BI-0143887	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3073352	0	1901.01.01	iskolátábla	DB	1	873	-873	0	HUF	BI-0143888	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3073370	0	1901.01.01	iskolátábla	DB	1	873	-873	0	HUF	BI-0029338	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3073388	0	1901.01.01	iskolátábla	DB	1	873	-873	0	HUF	BI-0143987	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3073408	0	1901.01.01	iskolátábla	DB	1	873	-873	0	HUF	BI-0029453	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3073429	0	1901.01.01	iskolátábla	DB	1	873	-873	0	HUF	BI-0029454	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3073449	0	1901.01.01	iskolátábla	DB	1	873	-873	0	HUF	BI-0143988	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3073469	0	1901.01.01	iskolátábla	DB	1	873	-873	0	HUF	BI-0029514	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3073488	0	1901.01.01	iskolátábla	DB	1	873	-873	0	HUF	BI-0029515	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3073508	0	1901.01.01	iskolátábla	DB	1	873	-873	0	HUF	BI-0029582	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3073527	0	1901.01.01	iskolátábla	DB	1	873	-873	0	HUF	BI-0029583	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3073546	0	1901.01.01	iskolátábla	DB	1	873	-873	0	HUF	BI-0029645	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3073567	0	1901.01.01	iskolátábla	DB	1	873	-873	0	HUF	BI-0029646	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3073584	0	1901.01.01	iskolátábla	DB	1	873	-873	0	HUF	BI-0029704	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3073606	0	1901.01.01	iskolátábla	DB	1	873	-873	0	HUF	BI-0029705	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3073627	0	1901.01.01	iskolátábla	DB	1	873	-873	0	HUF	BI-0029764	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3073651	0	1901.01.01	iskolátábla	DB	1	873	-873	0	HUF	BI-0029765	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3073670	0	1901.01.01	iskolátábla	DB	1	873	-873	0	HUF	BI-0029829	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3073687	0	1901.01.01	iskolátábla	DB	1	873	-873	0	HUF	BI-0029830	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3073706	0	1901.01.01	iskolátábla	DB	1	873	-873	0	HUF	BI-0029890	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3073725	0	1901.01.01	iskolátábla	DB	1	873	-873	0	HUF	BI-0029891	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3073744	0	1901.01.01	iskolátábla	DB	1	872	-872	0	HUF	BI-0029959	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3073765	0	1901.01.01	iskolátábla	DB	1	872	-872	0	HUF	BI-0029996	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3073784	0	1901.01.01	iskolátábla	DB	1	872	-872	0	HUF	BI-0108127	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3073802	0	1901.01.01	iskolátábla	DB	1	872	-872	0	HUF	BI-0108174	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3073821	0	1901.01.01	iskolátábla	DB	1	872	-872	0	HUF	BI-0108300	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3073842	0	1901.01.01	iskolátábla	DB	1	872	-872	0	HUF	BI-0108301	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3073864	0	1901.01.01	iskolátábla	DB	1	872	-872	0	HUF	BI-0108333	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3073888	0	1901.01.01	iskolátábla	DB	1	872	-872	0	HUF	BI-0108700	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3073912	0	1901.01.01	iskolátábla	DB	1	872	-872	0	HUF	BI-0108701	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3073933	0	1901.01.01	iskolátábla	DB	1	872	-872	0	HUF	BI-0026016	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3073954	0	1901.01.01	TV állvány 15/2 tip.	DB	1	1 600	-1 600	0	HUF	BI-0026017	T3800801	BI081017	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3073978	0	1901.01.01	TV állvány 15/2 tip.	DB	1	1 600	-1 600	0	HUF	BI-0026018	T3800801	BI081015	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3073996	0	1901.01.01	TV állvány 15/2 tip.	DB	1	1 600	-1 600	0	HUF	BI-0026019	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3074016	0	1901.01.01	TV állvány 15/2 tip.	DB	1	1 600	-1 600	0	HUF	BI-0026020	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3074037	0	1901.01.01	SZ-2 iso tárgyalószék c-7o6	DB	1	9 502	-9 502	0	HUF	BI-0108578	T3800801	BI081023	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3074056	0	1901.01.01	SZ-2 iso tárgyalószék c-7o6	DB	1	9 502	-9 502	0	HUF	BI-0108579	T3800801	BI081023	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3074076	0	1901.01.01	SZ-2 iso tárgyalószék c-7o6	DB	1	9 502	-9 502	0	HUF	BI-0108580	T3800801	BI081023	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3074097	0	1901.01.01	SZ-2 iso tárgyalószék c-7o6	DB	1	9 502	-9 502	0	HUF	BI-0108581	T3800801	BI081023	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3074118	0	1901.01.01	Ö-7 öltöző pad	DB	1	22 624	-22 624	0	HUF	BI-0025252	T3800801	BI081067	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3074141	0	1901.01.01	Ö-7 öltöző pad	DB	1	22 624	-22 624	0	HUF	BI-0025253	T3800801	BI081067	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3074160	0	1901.01.01	Ö-7 öltöző pad	DB	1	22 624	-22 624	0	HUF	BI-0025254	T3800801	BI081067	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3074179	0	1901.01.01	C-4 fém polc	DB	1	26 131	-26 131	0	HUF	BI-0035221	T3800801	BI081060	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3074199	0	1901.01.01	C-4 fém polc	DB	1	26 131	-26 131	0	HUF	BI-0035827	T3800801	BI081035	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3074220	0	1901.01.01	C-4 fém polc	DB	1	26 131	-26 131	0	HUF	BI-0035828	T3800801	BI081035	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3074315	0	1901.01.01	C-5 fém polc	DB	1	26 131	-26 131	0	HUF	BI-0025933	T3800801	BI081059	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3074820	0	1901.01.01	bordásfal	DB	1	1 081	-1 081	0	HUF	BI-0108857	T3800801	BI081026	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3074839	0	1901.01.01	bord												

Eszköz	Alszám	Aktiválás dátuma	Megnevezés	Bázis men ny.egység	Mennyiség	Besz.ért.	Kum. ÉCS 2024.06.30	K.sz.ért 2024.06.30.	Pénznm	Leltárszám	Telephely	Leltárkörzet	Vagyon minősíté se	Pénzügyi központ	Pénzügyi központ megnevezése
3114355	0	1901.01.01	JVC rádió-CD lejátszóval	DB	1	18 900	-18 900	0	HUF	BI-0026105	T3800801	BI081030	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3114508	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029281	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3114519	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029282	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3114529	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0143890	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3114537	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029283	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3114547	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0143891	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3114559	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0143892	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3114570	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029284	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3114582	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0143893	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3114593	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029285	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3114603	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029286	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3114615	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0143894	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3114627	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029287	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3114638	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0143895	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3114649	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0143896	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3114660	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029288	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3114672	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0143897	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3114683	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029289	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3114695	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029290	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3114706	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0143898	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3115266	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0029428	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3115283	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0029429	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3115296	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0029430	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3115310	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0029431	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3115322	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0029432	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3115333	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0029433	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3115344	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0029434	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3115597	0	1901.01.01	hordozható merevlemez	DB	1	3 156	-3 156	0	HUF	BI-0035987	T3800801	BI081081	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3115617	0	1901.01.01	hordozható merevlemez	DB	1	3 156	-3 156	0	HUF	BI-0035989	T3800801	BI081020	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3115628	0	1901.01.01	hordozható merevlemez	DB	1	3 156	-3 156	0	HUF	BI-0035990	T3800801	BI081021	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3115640	0	1901.01.01	mérlegek	DB	1	1 064	-1 064	0	HUF	BI-0025319	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3115652	0	1901.01.01	mérlegek	DB	1	1 064	-1 064	0	HUF	BI-0025320	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3115676	0	1901.01.01	üveges-polcos szekrény 3 rész.	DB	1	100	-100	0	HUF	BI-0035287	T3800801	BI081010	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3115697	0	1901.01.01	eco írásvet.asztalmodul	DB	1	23 078	-23 078	0	HUF	BI-0035726	T3800801	BI081043	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3115719	0	1901.01.01	eco írásvet.asztalmodul	DB	1	23 078	-23 078	0	HUF	BI-0035728	T3800801	BI081045	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3115730	0	1901.01.01	eco írásvet.asztalmodul	DB	1	23 078	-23 078	0	HUF	BI-0035729	T3800801	BI081046	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3115743	0	1901.01.01	eco írásvet.asztalmodul	DB	1	23 078	-23 078	0	HUF	BI-0035730	T3800801	BI081047	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3115754	0	1901.01.01	eco írásvet.asztalmodul	DB	1	23 078	-23 078	0	HUF	BI-0035731	T3800801	BI081048	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3115765	0	1901.01.01	eco írásvet.asztalmodul	DB	1	23 078	-23 078	0	HUF	BI-0035732	T3800801	BI081039	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3115775	0	1901.01.01	szék (cseresznye)zöld huzattal	DB	1	11 920	-11 920	0	HUF	BI-0025524	T3800801	BI081027	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3115787	0	1901.01.01	szék (cseresznye)zöld huzattal	DB	1	11 920	-11 920	0	HUF	BI-0025525	T3800801	BI081027	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3115798	0	1901.01.01	szék (cseresznye)zöld huzattal	DB	1	11 920	-11 920	0	HUF	BI-0025526	T3800801	BI081027	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3115809	0	1901.01.01	szék (cseresznye)zöld huzattal	DB	1	11 920	-11 920	0	HUF	BI-0025527	T3800801	BI081027	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3115820	0	1901.01.01	szék (cseresznye)zöld huzattal	DB	1	11 920	-11 920	0	HUF	BI-0025528	T3800801	BI081027	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3115855	0	1901.01.01	polc	DB	1	8 600	-8 600	0	HUF	BI-0069530	T3800801	BI081022	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3115914	0	1901.01.01	13 eco tanuló szék	DB	1	14 480	-14 480	0	HUF	BI-0029435	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3115925	0	1901.01.01	13 eco tanuló szék	DB	1	14 480	-14 480	0	HUF	BI-0029436	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3115937	0	1901.01.01	13 eco tanuló szék	DB	1	14 480	-14 480	0	HUF	BI-0029437	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3115948	0	1901.01.01	13 eco tanuló szék	DB	1	14 480	-14 480	0	HUF	BI-0029438	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3115960	0	1901.01.01	13 eco tanuló szék	DB	1	14 480	-14 480	0	HUF	BI-0029439	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3115970	0	1901.01.01	13 eco tanuló szék	DB	1	14 480	-14 480	0	HUF	BI-0029440	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3115980	0	1901.01.01	13 eco tanuló szék	DB	1	14 480	-14 480	0	HUF	BI-0029441	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3115992	0	1901.01.01	13 eco tanuló szék	DB	1	14 480	-14 480	0	HUF	BI-0029442	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3116004	0	1901.01.01	13 eco tanuló szék	DB	1	14 480	-14 480	0	HUF	BI-0029443	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3116016	0	1901.01.01	13 eco tanuló szék	DB	1	14 480	-14 480	0	HUF	BI-0029444	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3116028	0	1901.01.01	13 eco tanuló szék	DB	1	14 480	-14 480	0	HUF	BI-0029445	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3116039	0	1901.01.01	13 eco tanuló szék	DB	1	14 480	-14 480	0	HUF	BI-0029446	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3116544	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0029447	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3116556	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0029448	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3116567	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0029449	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3116578	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0029450	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3116589	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0029451	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3116600	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0029452	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3116612	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0029480	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3116623	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0029481	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3116634	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0029482	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3116645	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0029483	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3116653	0	1901.01.01	fali kosárlabdapalánk	DB	1	1 625	-1 625	0	HUF	BI-0108834	T3800801	BI081026	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3116657	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0029484	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3116665	0	1901.01.01	fali kosárlabdapalánk	DB	1	1 625	-1 625	0	HUF	BI-0108835	T3800801	BI081026	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3116668	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0029485	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3116675	0	1901.01.01	SB 680 SMART interaktív tábla	DB	1	1	-1	0	HUF	BI-0025804	T3800801	BI081017	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3116679	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0029486	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3116686	0	1901.01.01	SB 680 SMART interaktív tábla	DB	1	1	-1	0	HUF	BI-0025805	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3116691	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5								

Eszköz	Alsószám	Aktiválás dátuma	Megnevezés	Bázis men ny.eg ység	Mennyiség	Besz.ért.	Kum. ÉCS 2024.06.30	K.sz.ért 2024.06.30.	Pénznem	Leltárszám	Telephely	Leltárkörzet	Vagyon minősíté se	Pénzügyi központ	Pénzügyi központ megnevezése
3123112	0	1901.01.01	13 eco tanuló szék	DB	1	14 479	-14 479	0	HUF	BI-0029876	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3123124	0	1901.01.01	13 eco tanuló szék	DB	1	14 479	-14 479	0	HUF	BI-0029877	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3123137	0	1901.01.01	13 eco tanuló szék	DB	1	14 479	-14 479	0	HUF	BI-0029878	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3123834	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029463	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3123846	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029464	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3123858	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029465	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3123871	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029466	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3123883	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029467	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3123894	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029468	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3123906	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029469	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3123917	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029470	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3123928	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029471	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3123938	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029472	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3123949	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029473	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3123962	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029474	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3123974	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029475	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3123985	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029476	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3123997	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029477	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124010	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029478	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124022	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029479	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124034	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029520	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124046	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029521	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124058	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029522	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124069	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029523	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124081	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029524	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124094	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029525	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124107	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029526	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124119	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029527	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124133	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029528	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124145	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029529	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124158	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029530	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124171	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029531	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124182	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029532	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124194	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029533	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124206	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029534	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124219	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029535	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124231	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029536	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124242	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029537	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124254	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029538	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124267	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029539	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124279	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029540	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124292	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029541	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124306	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029542	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124319	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029588	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124331	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029589	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124344	0	1901.01.01	A-7 smoky 7o dohányzó asztal	DB	1	38 370	-38 370	0	HUF	BI-0108477	T3800801	BI081051	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124357	0	1901.01.01	A-7 smoky 7o dohányzó asztal	DB	1	38 371	-38 371	0	HUF	BI-0108478	T3800801	BI081051	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124384	0	1901.01.01	Szarvasi kávéfőző	DB	1	13 194	-13 194	0	HUF	BI-0035809	T3800801	BI081011	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124397	0	1901.01.01	VENTILLÁTOR	DB	1	3 990	-3 990	0	HUF	BI-0035812	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124409	0	1901.01.01	VENTILLÁTOR	DB	1	3 990	-3 990	0	HUF	BI-0035813	T3800801	BI081027	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124420	0	1901.01.01	CONCORD TELEFONKÉSZÜLÉK	DB	1	1 768	-1 768	0	HUF	BI-0035870	T3800801	BI081005	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124432	0	1901.01.01	CONCORD TELEFONKÉSZÜLÉK	DB	1	1 768	-1 768	0	HUF	BI-0035882	T3800801	BI081060	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124445	0	1901.01.01	CONCORD TELEFONKÉSZÜLÉK	DB	1	1 768	-1 768	0	HUF	BI-0108202	T3800801	BI081071	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124508	0	1901.01.01	mikrohullámu sütő	DB	1	10 994	-10 994	0	HUF	BI-0035808	T3800801	BI081053	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124520	0	1901.01.01	udvari pad sor vasból	DB	1	1 044	-1 044	0	HUF	BI-0108186	T3800801	BI081070	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124975	0	1901.01.01	eco asztal	DB	1	33 500	-33 500	0	HUF	BI-0025323	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124987	0	1901.01.01	eco asztal	DB	1	33 500	-33 500	0	HUF	BI-0025324	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3124998	0	1901.01.01	eco asztal	DB	1	33 500	-33 500	0	HUF	BI-0025325	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3125011	0	1901.01.01	eco asztal	DB	1	33 500	-33 500	0	HUF	BI-0025326	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3125024	0	1901.01.01	eco asztal	DB	1	27 000	-27 000	0	HUF	BI-0025376	T3800801	BI081015	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3125037	0	1901.01.01	eco asztal	DB	1	27 000	-27 000	0	HUF	BI-0025377	T3800801	BI081015	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3125050	0	1901.01.01	eco asztal	DB	1	27 000	-27 000	0	HUF	BI-0025378	T3800801	BI081015	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3125064	0	1901.01.01	eco asztal	DB	1	27 000	-27 000	0	HUF	BI-0025379	T3800801	BI081015	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3125078	0	1901.01.01	eco asztal	DB	1	27 000	-27 000	0	HUF	BI-0025380	T3800801	BI081015	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3125090	0	1901.01.01	eco asztal	DB	1	27 000	-27 000	0	HUF	BI-0025381	T3800801	BI081015	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3125103	0	1901.01.01	eco asztal	DB	1	27 000	-27 000	0	HUF	BI-0025382	T3800801	BI081015	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3125116	0	1901.01.01	eco asztal	DB	1	27 000	-27 000	0	HUF	BI-0025383	T3800801	BI081015	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3125129	0	1901.01.01	eco asztal	DB	1	27 000	-27 000	0	HUF	BI-0025384	T3800801	BI081015	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3125142	0	1901.01.01	eco asztal	DB	1	27 000	-27 000	0	HUF	BI-0025385	T3800801	BI081015	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3125154	0	1901.01.01	eco asztal	DB	1	27 000	-27 000	0	HUF	BI-0025386	T3800801	BI081015	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3125167	0	1901.01.01	eco asztal	DB	1	27 000	-27 000	0	HUF	BI-0025387	T3800801	BI081015	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3125179	0	1901.01.01	eco asztal	DB	1	27 000	-27 000	0	HUF	BI-0025388	T3800801	BI081015	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3125191	0	1901.01.01	eco asztal	DB	1	27 000	-27 000	0	HUF	BI-0025389	T3800801	BI081015	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3125204	0	1901.01.01	eco asztal	DB	1	27 000	-27 000	0	HUF	BI-0025390	T3800801	BI081015	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3125217	0	1901.01.01	eco szék	DB											

Eszköz	Alszám	Aktiválás dátuma	Megnevezés	Bázis men ny.egység	Mennyiség	Besz.ért.	Kum. ÉCS 2024.06.30	K.sz.ért 2024.06.30.	Pénznm	Leltárszám	Telephely	Leltárkörzet	Vagyon minősítés	Pénzügyi központ	Pénzügyi központ megnevezése
3125416	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0029933	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3125423	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0029934	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3125430	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0029935	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3125437	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0029936	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3125443	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0029937	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3125447	0	1901.01.01	karnis	DB	16	1 600	-1 600	0	HUF	BI-0073329	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3125450	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0029938	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3125453	0	1901.01.01	műa szemetes	DB	15	3 699	-3 699	0	HUF	BI-0073330	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3125457	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0029939	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3125460	0	1901.01.01	Sötétítőfüggöny	M	56	204 232	-204 232	0	HUF	BI-0073331	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3125464	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0029940	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3125471	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0029941	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3125478	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0029942	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3125485	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0029943	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3125513	0	1901.01.01	C-5 fém polc	DB	1	26 130	-26 130	0	HUF	BI-0035849	T3800801	BI081079	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3125520	0	1901.01.01	C-5 fém polc	DB	1	26 130	-26 130	0	HUF	BI-0035850	T3800801	BI081079	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3125984	0	1901.01.01	Huzódzkodó bordásfalra akaszt.	DB	1	9 547	-9 547	0	HUF	BI-0025900	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3125996	0	1901.01.01	Huzódzkodó bordásfalra akaszt.	DB	1	9 547	-9 547	0	HUF	BI-0025901	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126008	0	1901.01.01	Huzódzkodó bordásfalra akaszt.	DB	1	9 547	-9 547	0	HUF	BI-0025902	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126020	0	1901.01.01	Huzódzkodó bordásfalra akaszt.	DB	1	9 547	-9 547	0	HUF	BI-0025903	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126032	0	1901.01.01	Huzódzkodó bordásfalra akaszt.	DB	1	9 547	-9 547	0	HUF	BI-0025904	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126044	0	1901.01.01	Huzódzkodó bordásfalra akaszt.	DB	1	9 547	-9 547	0	HUF	BI-0025905	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126057	0	1901.01.01	Huzódzkodó bordásfalra akaszt.	DB	1	9 548	-9 548	0	HUF	BI-0025906	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126069	0	1901.01.01	Huzódzkodó bordásfalra akaszt.	DB	1	9 548	-9 548	0	HUF	BI-0025907	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126081	0	1901.01.01	Huzódzkodó bordásfalra akaszt.	DB	1	9 548	-9 548	0	HUF	BI-0025908	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126093	0	1901.01.01	Szerthordó kocsi 1,ox2,o m-es	DB	1	29 977	-29 977	0	HUF	BI-0025909	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126108	0	1901.01.01	Szerthordó kocsi 1,ox2,o m-es	DB	1	29 977	-29 977	0	HUF	BI-0025910	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126171	0	1901.01.01	szekrény	DB	1	4 161	-4 161	0	HUF	BI-0035022	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126183	0	1901.01.01	szekrény	DB	1	4 161	-4 161	0	HUF	BI-0035023	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126194	0	1901.01.01	szekrény	DB	1	4 161	-4 161	0	HUF	BI-0035024	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126205	0	1901.01.01	szekrény	DB	1	4 161	-4 161	0	HUF	BI-0035025	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126216	0	1901.01.01	szekrény	DB	1	4 161	-4 161	0	HUF	BI-0035026	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126228	0	1901.01.01	szekrény	DB	1	4 161	-4 161	0	HUF	BI-0035027	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126240	0	1901.01.01	szekrény	DB	1	4 161	-4 161	0	HUF	BI-0035028	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126252	0	1901.01.01	szekrény	DB	1	4 161	-4 161	0	HUF	BI-0035029	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126264	0	1901.01.01	szekrény	DB	1	4 162	-4 162	0	HUF	BI-0035030	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126276	0	1901.01.01	asztalok	DB	1	1 827	-1 827	0	HUF	BI-0025391	T3800801	BI081015	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126288	0	1901.01.01	asztalok	DB	1	1 827	-1 827	0	HUF	BI-0025392	T3800801	BI081015	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126300	0	1901.01.01	asztalok	DB	1	1 827	-1 827	0	HUF	BI-0025393	T3800801	BI081015	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126311	0	1901.01.01	asztalok	DB	1	1 827	-1 827	0	HUF	BI-0025394	T3800801	BI081015	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126323	0	1901.01.01	asztalok	DB	1	1 827	-1 827	0	HUF	BI-0025395	T3800801	BI081015	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126335	0	1901.01.01	asztalok	DB	1	1 828	-1 828	0	HUF	BI-0025396	T3800801	BI081015	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126347	0	1901.01.01	szék nagytermi	DB	1	416	-416	0	HUF	BI-0025199	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126359	0	1901.01.01	szék nagytermi	DB	1	416	-416	0	HUF	BI-0025200	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126372	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029590	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126383	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029591	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126395	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029592	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126407	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029593	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126419	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029594	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126430	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029595	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126442	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029596	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126454	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029597	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126466	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029598	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126478	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029599	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126490	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029600	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126501	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029601	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126516	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029602	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126527	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029603	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126539	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029604	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126550	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029605	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126561	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029606	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126571	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029650	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126583	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029651	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126593	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029652	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126605	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029653	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126617	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029654	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126627	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029655	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126639	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029656	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126757	0	1901.01.01	C-5 fém polc	DB	1	26 130	-26 130	0	HUF	BI-0035851	T3800801	BI081079	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126768	0	1901.01.01	C-5 fém polc	DB	1	26 130	-26 130	0	HUF	BI-0035852	T3800801	BI081079	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126779	0	1901.01.01	C-5 fém polc	DB	1	26 130	-26 130	0	HUF	BI-0035853	T3800801	BI081079	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126791	0	1901.01.01	Sz-3 simi F 15 karszék	DB	1	22 174	-22 174	0	HUF	BI-0108620	T3800801	BI081033	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126802	0	1901.01.01	Sz-3 simi F 15 karszék	DB	1	22 174	-22 174	0	HUF	BI-0108621	T3800801	BI081033	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126812	0	1901.01.01	Sz-3 simi F 15 karszék	DB	1	22 174	-22 174	0	HUF	BI-0108622	T3800801	BI081033	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3126823	0	1901.01.01	Sz-3 simi F 15 karszék	DB	1	22 174	-22 174	0	HUF	BI-010862					

Eszköz	Alszám	Aktiválás dátuma	Megnevezés	Bázis men ny.e g	Mennyiség	Besz.ért.	Kum. ÉCS 2024.06.30	K.sz.ért 2024.06.30.	Pénz nem	Leltárszám	Telephely	Leltárkörzet	Vagyon minősíté se	Pénzügyi központ	Pénzügyi központ megnevezése
3128992	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0108125	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3128999	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0108126	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129006	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0108147	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129013	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0108148	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129020	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0108149	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129027	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0108150	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129034	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0108151	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129040	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0108152	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129046	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0108153	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129054	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0108155	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129061	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0108154	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129067	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0108156	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129074	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0108157	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129081	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0108158	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129088	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0108159	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129095	0	1901.01.01	szék nagytermi	DB	1	416	-416	0	HUF	BI-0025201	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129101	0	1901.01.01	szék nagytermi	DB	1	416	-416	0	HUF	BI-0025202	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129108	0	1901.01.01	szék nagytermi	DB	1	416	-416	0	HUF	BI-0025203	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129115	0	1901.01.01	szék nagytermi	DB	1	416	-416	0	HUF	BI-0025204	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129122	0	1901.01.01	szék nagytermi	DB	1	416	-416	0	HUF	BI-0025205	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129129	0	1901.01.01	szék nagytermi	DB	1	416	-416	0	HUF	BI-0025206	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129135	0	1901.01.01	szék nagytermi	DB	1	416	-416	0	HUF	BI-0025207	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129142	0	1901.01.01	szék nagytermi	DB	1	416	-416	0	HUF	BI-0025208	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129149	0	1901.01.01	szék nagytermi	DB	1	416	-416	0	HUF	BI-0025209	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129155	0	1901.01.01	szék nagytermi	DB	1	416	-416	0	HUF	BI-0025210	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129162	0	1901.01.01	eco asztal	DB	1	33 500	-33 500	0	HUF	BI-0025327	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129169	0	1901.01.01	eco asztal	DB	1	33 500	-33 500	0	HUF	BI-0025328	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129176	0	1901.01.01	eco asztal	DB	1	33 500	-33 500	0	HUF	BI-0025329	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129183	0	1901.01.01	eco asztal	DB	1	33 500	-33 500	0	HUF	BI-0025330	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129191	0	1901.01.01	eco asztal	DB	1	33 500	-33 500	0	HUF	BI-0025331	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129197	0	1901.01.01	eco asztal	DB	1	33 500	-33 500	0	HUF	BI-0025332	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129617	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029724	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129623	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029725	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129630	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029726	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129638	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029727	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129645	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029771	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129651	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029770	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129659	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029772	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129666	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0029773	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129887	0	1901.01.01	Kosárpalánk 90x120-as	DB	1	27 488	-27 488	0	HUF	BI-0025911	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129895	0	1901.01.01	Kosárpalánk 90x120-as	DB	1	27 488	-27 488	0	HUF	BI-0025969	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129902	0	1901.01.01	Kosárpalánk 90x120-as	DB	1	27 488	-27 488	0	HUF	BI-0025970	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129911	0	1901.01.01	Kosárpalánk 90x120-as	DB	1	27 488	-27 488	0	HUF	BI-0025971	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129919	0	1901.01.01	Kosárpalánk 90x120-as	DB	1	27 488	-27 488	0	HUF	BI-0035723	T3800801	BI081026	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129926	0	1901.01.01	Kosárpalánk 90x120-as	DB	1	27 489	-27 489	0	HUF	BI-0035854	T3800801	BI081026	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129933	0	1901.01.01	Kézilabdakapu,hálótartóval	DB	1	32 244	-32 244	0	HUF	BI-0025912	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129940	0	1901.01.01	Kézilabdakapu,hálótartóval	DB	1	32 243	-32 243	0	HUF	BI-0025913	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129949	0	1901.01.01	Huzódzkodó bordásfalra akaszt.	DB	1	9 547	-9 547	0	HUF	BI-0025914	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3129985	0	1901.01.01	szék	DB	1	100	-100	0	HUF	BI-0035429	T3800801	BI081075	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3130011	0	1901.01.01	szék fekete műa	DB	1	100	-100	0	HUF	BI-0035696	T3800801	BI081020	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3130018	0	1901.01.01	szék fekete műa	DB	1	100	-100	0	HUF	BI-0035697	T3800801	BI081020	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3130025	0	1901.01.01	szék fekete műa	DB	1	100	-100	0	HUF	BI-0035698	T3800801	BI081020	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3130033	0	1901.01.01	szék fekete műa	DB	1	100	-100	0	HUF	BI-0035699	T3800801	BI081020	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3130041	0	1901.01.01	szék fekete műa	DB	1	100	-100	0	HUF	BI-0035700	T3800801	BI081020	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3130048	0	1901.01.01	szék fekete műa	DB	1	100	-100	0	HUF	BI-0035701	T3800801	BI081020	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3130054	0	1901.01.01	szék fekete műa	DB	1	100	-100	0	HUF	BI-0035702	T3800801	BI081020	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3130061	0	1901.01.01	szék fekete műa	DB	1	100	-100	0	HUF	BI-0035703	T3800801	BI081020	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3130068	0	1901.01.01	szék fekete műa	DB	1	100	-100	0	HUF	BI-0035704	T3800801	BI081020	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3130075	0	1901.01.01	szék fekete műa	DB	1	100	-100	0	HUF	BI-0035705	T3800801	BI081020	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3130082	0	1901.01.01	szék fekete műa	DB	1	100	-100	0	HUF	BI-0035706	T3800801	BI081020	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3130089	0	1901.01.01	szék fekete műa	DB	1	100	-100	0	HUF	BI-0035707	T3800801	BI081020	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3130096	0	1901.01.01	Projektortartó (mennyezeti)	DB	1	8 190	-8 190	0	HUF	BI-0035806	T3800801	BI081016	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3130103	0	1901.01.01	Projektortartó (mennyezeti)	DB	1	8 190	-8 190	0	HUF	BI-0035807	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3130209	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0108160	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3130217	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0108161	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3130224	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0108162	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3130231	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0108163	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3130239	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0108164	T3800801	BI081047	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3130246	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0108165	T3800801	BI081047	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3130253	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0108166	T3800801	BI081047	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3130733	0	1901.01.01	íróasztal	DB	1	1 268	-1 268	0	HUF	BI-0035471	T3800801	BI081008	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3130740	0	1901.01.01	íróasztal	DB	1	1 268	-1 268	0	HUF	BI-0035472	T3800801	BI081008	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3130748	0	1901.01.01	íróasztal	DB	1	1 268	-1 268	0	HUF	BI-0035473	T3800801	BI081008	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3130758	0	1901.01.01	íróasztal	DB	1	1 268	-1 268	0	HUF	BI-0035474	T3800801	BI081008	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3130765	0	1901.01.01	íróasztal	DB	1	1 268	-1 268	0	HUF	BI-0035475	T3800801	BI081008	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3130773	0	1901.01.01	íróasztal	DB	1	1 268	-1 268	0	HUF	BI-003					

Eszköz	Alszám	Aktiválás dátuma	Megnevezés	Bázis men ny.eg ység	Mennyiség	Besz.ért.	Kum. ÉCS 2024.06.30	K.sz.ért 2024.06.30.	Pénznm	Leltárszám	Telephely	Leltárkörzet	Vagyon minősíté se	Pénzügyi központ	Pénzügyi központ megnevezése
3142771	0	1901.01.01	eco tanári asztal	DB	1	21 500	-21 500	0	HUF	BI-0029516	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3142778	0	1901.01.01	eco tanári asztal	DB	1	21 500	-21 500	0	HUF	BI-0029584	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3142784	0	1901.01.01	eco tanári asztal	DB	1	21 500	-21 500	0	HUF	BI-0029644	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3142791	0	1901.01.01	eco tanári asztal	DB	1	21 500	-21 500	0	HUF	BI-0029706	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3142800	0	1901.01.01	eco tanári asztal	DB	1	21 500	-21 500	0	HUF	BI-0029766	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3142807	0	1901.01.01	eco tanári asztal	DB	1	21 500	-21 500	0	HUF	BI-0029892	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3142814	0	1901.01.01	eco tanári asztal	DB	1	21 500	-21 500	0	HUF	BI-0029960	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3142821	0	1901.01.01	eco tanári asztal	DB	1	21 500	-21 500	0	HUF	BI-0029997	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3142826	0	1901.01.01	vízszintes faliszekrény	DB	1	50	-50	0	HUF	BI-0025514	T3800801	BI081027	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3142833	0	1901.01.01	vízszintes faliszekrény	DB	1	50	-50	0	HUF	BI-0025515	T3800801	BI081027	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3142845	0	1901.01.01	álló polcos szekrény	DB	1	50	-50	0	HUF	BI-0025516	T3800801	BI081027	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3142856	0	1901.01.01	álló polcos szekrény	DB	1	50	-50	0	HUF	BI-0025517	T3800801	BI081027	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3142865	0	1901.01.01	kétágu alumínium létra	DB	1	2 772	-2 772	0	HUF	BI-0035200	T3800801	BI081010	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3142872	0	1901.01.01	kétágu alumínium létra	DB	1	2 772	-2 772	0	HUF	BI-0035198	T3800801	BI081075	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3142877	0	1901.01.01	kétágu alumínium létra	DB	1	2 772	-2 772	0	HUF	BI-0035199	T3800801	BI081018	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3142883	0	1901.01.01	egyágu létra	DB	1	1 051	-1 051	0	HUF	BI-0035900	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3143402	0	1901.01.01	univó V és A mérő	DB	1	900	-900	0	HUF	BI-0035031	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3143407	0	1901.01.01	univó V és A mérő	DB	1	900	-900	0	HUF	BI-0035032	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3143414	0	1901.01.01	univó V és A mérő	DB	1	900	-900	0	HUF	BI-0035033	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3143422	0	1901.01.01	univó V és A mérő	DB	1	900	-900	0	HUF	BI-0035034	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3143429	0	1901.01.01	univó V és A mérő	DB	1	900	-900	0	HUF	BI-0035035	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3143436	0	1901.01.01	univó V és A mérő	DB	1	900	-900	0	HUF	BI-0035036	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3143443	0	1901.01.01	univó V és A mérő	DB	1	900	-900	0	HUF	BI-0035037	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3143449	0	1901.01.01	univó V és A mérő	DB	1	900	-900	0	HUF	BI-0035038	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3143456	0	1901.01.01	univó V és A mérő	DB	1	900	-900	0	HUF	BI-0035039	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3143463	0	1901.01.01	univó V és A mérő	DB	1	900	-900	0	HUF	BI-0035040	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3143578	0	1901.01.01	dugaszos ellenállás szekrény	DB	1	734	-734	0	HUF	BI-0035056	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3143585	0	1901.01.01	dugaszos ellenállás szekrény	DB	1	734	-734	0	HUF	BI-0035057	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3143662	0	1901.01.01	Számítógép	DB	1	75 371	-75 371	0	HUF	BI-0035397	T3800801	BI081019	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3143669	0	1901.01.01	Számítógép	DB	1	75 371	-75 371	0	HUF	BI-0035398	T3800801	BI081019	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3143689	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	8 400	-8 400	0	HUF	BI-0026007	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3143695	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	8 400	-8 400	0	HUF	BI-0026008	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3143702	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	8 400	-8 400	0	HUF	BI-0026009	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3143709	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	8 400	-8 400	0	HUF	BI-0026010	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3143715	0	1901.01.01	11 eco tanuló asztal	DB	1	48 755	-48 755	0	HUF	BI-0029969	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3143722	0	1901.01.01	11 eco tanuló asztal	DB	1	48 755	-48 755	0	HUF	BI-0029968	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3143728	0	1901.01.01	11 eco tanuló asztal	DB	1	48 755	-48 755	0	HUF	BI-0029967	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3143735	0	1901.01.01	11 eco tanuló asztal	DB	1	48 755	-48 755	0	HUF	BI-0029970	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3143742	0	1901.01.01	11 eco tanuló asztal	DB	1	48 755	-48 755	0	HUF	BI-0029971	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3143751	0	1901.01.01	11 eco tanuló asztal	DB	1	48 755	-48 755	0	HUF	BI-0029972	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3143756	0	1901.01.01	11 eco tanuló asztal	DB	1	48 755	-48 755	0	HUF	BI-0029973	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3143762	0	1901.01.01	11 eco tanuló asztal	DB	1	48 755	-48 755	0	HUF	BI-0029974	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3143768	0	1901.01.01	11 eco tanuló asztal	DB	1	48 755	-48 755	0	HUF	BI-0029975	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3145041	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0025531	T3800801	BI081039	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3145048	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0025532	T3800801	BI081039	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3145055	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0025533	T3800801	BI081039	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3145062	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0025534	T3800801	BI081039	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3145069	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0025535	T3800801	BI081039	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3145076	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0025536	T3800801	BI081039	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3145086	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0025537	T3800801	BI081039	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3145561	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0108061	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3145569	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0108062	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3145577	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0108063	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3145583	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0108064	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3145590	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0108065	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3145597	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0108066	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3145607	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0108067	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3145614	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0108068	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3145622	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0108069	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3145630	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0108070	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3145637	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0108071	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3145646	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0108072	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3145655	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0108073	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3145665	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0108074	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3145676	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0108075	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3145685	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0108076	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3145693	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0108077	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3145700	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0108078	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3145706	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0108079	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3145713	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0108080	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3145720	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0108081	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3145730	0	1901.01.01	eco tanulóasztal	DB	1	11 025	-11 025	0	HUF	BI-0108082	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3145859	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0025538	T3800801	BI081039	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3145866	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0025539	T3800801	BI081039	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3145873	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0025540	T3800801	BI081039	ONK	T380V	

Eszköz	Alszám	Aktiválás dátuma	Megnevezés	Bázis men ny.egység	Mennyiség	Besz.ért.	Kum. ÉCS 2024.06.30	K.sz.ért 2024.06.30.	Pénznm	Leltárszám	Telephely	Leltárkörzet	Vagyon minősíté se	Pénzügyi központ	Pénzügyi központ megnevezése
3149613	0	1901.01.01	háromlábú ülőke	DB	1	2 893	-2 893	0	HUF	BI-0025333	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149623	0	1901.01.01	háromlábú ülőke	DB	1	2 893	-2 893	0	HUF	BI-0025334	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149633	0	1901.01.01	háromlábú ülőke	DB	1	2 893	-2 893	0	HUF	BI-0025335	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149640	0	1901.01.01	háromlábú ülőke	DB	1	2 893	-2 893	0	HUF	BI-0025336	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149651	0	1901.01.01	háromlábú ülőke	DB	1	2 893	-2 893	0	HUF	BI-0025337	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149661	0	1901.01.01	háromlábú ülőke	DB	1	2 893	-2 893	0	HUF	BI-0025338	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149671	0	1901.01.01	háromlábú ülőke	DB	1	2 893	-2 893	0	HUF	BI-0025339	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149678	0	1901.01.01	háromlábú ülőke	DB	1	2 893	-2 893	0	HUF	BI-0025340	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149686	0	1901.01.01	háromlábú ülőke	DB	1	2 893	-2 893	0	HUF	BI-0025341	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149694	0	1901.01.01	háromlábú ülőke	DB	1	2 893	-2 893	0	HUF	BI-0025342	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149702	0	1901.01.01	háromlábú ülőke	DB	1	2 893	-2 893	0	HUF	BI-0025343	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149708	0	1901.01.01	háromlábú ülőke	DB	1	2 893	-2 893	0	HUF	BI-0025344	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149716	0	1901.01.01	háromlábú ülőke	DB	1	2 893	-2 893	0	HUF	BI-0025345	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149723	0	1901.01.01	háromlábú ülőke	DB	1	2 893	-2 893	0	HUF	BI-0025346	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149729	0	1901.01.01	háromlábú ülőke	DB	1	2 893	-2 893	0	HUF	BI-0025347	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149738	0	1901.01.01	háromlábú ülőke	DB	1	2 892	-2 892	0	HUF	BI-0025348	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149750	0	1901.01.01	háromlábú ülőke	DB	1	2 892	-2 892	0	HUF	BI-0025349	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149759	0	1901.01.01	háromlábú ülőke	DB	1	2 892	-2 892	0	HUF	BI-0025350	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149766	0	1901.01.01	háromlábú ülőke	DB	1	2 892	-2 892	0	HUF	BI-0025351	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149774	0	1901.01.01	írásvetítő asztal	DB	1	21 625	-21 625	0	HUF	BI-0025397	T3800801	BI081015	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149780	0	1901.01.01	írásvetítő asztal	DB	1	21 625	-21 625	0	HUF	BI-0025398	T3800801	BI081015	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149788	0	1901.01.01	írásvetítő asztal	DB	1	21 625	-21 625	0	HUF	BI-0025399	T3800801	BI081015	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149799	0	1901.01.01	eco asztal	DB	1	33 500	-33 500	0	HUF	BI-0025352	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149810	0	1901.01.01	eco asztal	DB	1	33 500	-33 500	0	HUF	BI-0025353	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149819	0	1901.01.01	eco asztal	DB	1	33 500	-33 500	0	HUF	BI-0025354	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149826	0	1901.01.01	eco asztal	DB	1	33 500	-33 500	0	HUF	BI-0025355	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149834	0	1901.01.01	eco asztal	DB	1	33 500	-33 500	0	HUF	BI-0025356	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149841	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0025722	T3800801	BI081040	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149848	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0025723	T3800801	BI081040	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149855	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0025724	T3800801	BI081040	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149865	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0025725	T3800801	BI081040	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149873	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0025726	T3800801	BI081040	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149879	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0025727	T3800801	BI081040	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149886	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0025728	T3800801	BI081040	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149895	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0025729	T3800801	BI081040	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149902	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0025730	T3800801	BI081040	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149910	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0025731	T3800801	BI081040	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149917	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0025732	T3800801	BI081040	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149924	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0025733	T3800801	BI081040	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149931	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0025734	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3149938	0	1901.01.01	eco szék	DB	1	5 625	-5 625	0	HUF	BI-0025735	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3155168	0	1901.01.01	Beépített konyhaszekrény 272+90x60x90	DB	1	299 768	-299 768	0	HUF	MBI0015366	T3800801	BI081041	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3155206	0	1901.01.01	Fénymásológép	DB	1	52 996	-52 996	0	HUF	BI-0025263	T3800801	BI081041	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3155218	0	1901.01.01	Beépített polc 510x50x210	DB	1	380 423	-380 423	0	HUF	MBI0015370	T3800801	BI081042	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3155247	0	1901.01.01	Videómagnó Akai	DB	1	41 400	-41 400	0	HUF	BI-0035444	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3155259	0	1901.01.01	Színes tv	DB	1	31 600	-31 600	0	HUF	BI-0035445	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3155308	0	1901.01.01	Zárt két ajtós szekrény 90x46,2x198,4	DB	1	85 632	-85 632	0	HUF	BI-0025282	T3800801	BI081043	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3155319	0	1901.01.01	Zárt két ajtós szekrény 90x46,2x198,4	DB	1	85 632	-85 632	0	HUF	BI-0025283	T3800801	BI081043	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3155330	0	1901.01.01	Zárható két ajtós üveges szekrény	DB	1	115 496	-115 496	0	HUF	BI-0025284	T3800801	BI081043	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3155344	0	1901.01.01	Színes tv	DB	1	31 600	-31 600	0	HUF	BI-0035446	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3155380	0	1901.01.01	Krétás fali tábla 3000x1000	DB	1	82 464	-82 464	0	HUF	BI-0025285	T3800801	BI081043	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3155393	0	1901.01.01	Zárt két ajtós szekrény 90x46,2x198,4	DB	1	85 632	-85 632	0	HUF	BI-0025287	T3800801	BI081044	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3155404	0	1901.01.01	Krétás fali tábla 3000x1000	DB	1	82 464	-82 464	0	HUF	BI-0025288	T3800801	BI081044	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3155414	0	1901.01.01	Zárt két ajtós szekrény 90x46,2x198,4	DB	1	85 632	-85 632	0	HUF	BI-0025289	T3800801	BI081045	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3155426	0	1901.01.01	Krétás fali tábla 2400x100	DB	1	68 777	-68 777	0	HUF	BI-0025290	T3800801	BI081045	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3155484	0	1901.01.01	Videókamera Panasonic M5-ös	DB	1	347 826	-347 826	0	HUF	BI-0035437	T3800801	BI081060	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3155496	0	1901.01.01	Zárt két ajtós szekrény 90x46,2x198,4	DB	1	85 632	-85 632	0	HUF	BI-0025291	T3800801	BI081046	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3155507	0	1901.01.01	Krétás fali tábla 3000x1000	DB	1	82 464	-82 464	0	HUF	BI-0025292	T3800801	BI081046	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3155520	0	1901.01.01	Zárt két ajtós szekrény 90x46,2x198,4	DB	1	85 632	-85 632	0	HUF	BI-0025293	T3800801	BI081047	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3155533	0	1901.01.01	Zárt két ajtós szekrény 90x46,2x198,4	DB	1	85 632	-85 632	0	HUF	BI-0025294	T3800801	BI081047	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3155544	0	1901.01.01	Zárható két ajtós üveges szekrény	DB	1	115 496	-115 496	0	HUF	BI-0025295	T3800801	BI081047	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3155555	0	1901.01.01	Tv kamera (Sony) optikával	DB	1	61 700	-61 700	0	HUF	BI-0026096	T3800801	BI081060	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3155569	0	1901.01.01	Videókamera	DB	1	109 600	-109 600	0	HUF	BI-0026097	T3800801	BI081060	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3155581	0	1901.01.01	Iskolai tábla kiegészítés	DB	1	40 301	-40 301	0	HUF	BI-0026098	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3155604	0	1901.01.01	2 személyes kanapé H 30533	DB	1	75 904	-75 904	0	HUF	BI-0108648	T3800801	BI081025	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3155615	0	1901.01.01	Krétás fali tábla 3000x1000	DB	1	82 464	-82 464	0	HUF	BI-0025296	T3800801	BI081047	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3155626	0	1901.01.01	Zárt két ajtós szekrény 90x46,2x198,4	DB	1	85 632	-85 632	0	HUF	BI-0025297	T3800801	BI081048	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3155639	0	1901.01.01	Zárt két ajtós szekrény 90x46,2x198,4	DB	1	85 632	-85 632	0	HUF	BI-0025298	T3800801	BI081048	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3155652	0	1901.01.01	Zárható két ajtós üveges szekrény	DB	1	115 496	-115 496	0	HUF	BI-0025299	T3800801	BI081048	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3155665	0	1901.01.01	Krétás fali tábla 3000x1000	DB	1	82 464	-82 464	0	HUF	BI-0025300	T3800801	BI081048	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3155679	0	1901.01.01	Tomaszekrény 5 részes II.	DB	1	51 583	-51 583	0	HUF	BI-0108833	T3800801	BI081026	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3155691	0	1901.01.01	Nyújtó 1,45-2,0 m	DB	1	214 928	-214 928	0	HUF	MBI0015255	T3800801	BI081026	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3155701	0	1901.01.01	Stencilgép	DB	1	11 500	-11 500	0	HUF	BI-0025511	T3800801				

Eszköz	Alszám	Aktiválás dátuma	Megnevezés	Bázis men ny.egység	Mennyiség	Besz.ért.	Kum. ÉCS 2024.06.30	K.sz.ért 2024.06.30.	Pénznm	Leltárszám	Telephely	Leltárkörzet	Vagyon minősíté se	Pénzügyi központ	Pénzügyi központ megnevezése
3170085	0	1901.01.01	Hulladékgyűjtő konténer 4M3-es	DB	1	372 000	-372 000	0	HUF	MBI0015117	T3800801	BI081070	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3170110	0	1901.01.01	Melegvíz bojler	DB	1	31 524	-31 524	0	HUF	MBI0015121	T3800801	BI081083	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3170116	0	1901.01.01	Takarítószekekény-polc 107x60x210	DB	1	63 913	-63 913	0	HUF	BI-0035179	T3800801	BI081002	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172595	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLC ÜVEGEZETT A: 90X100X30, F	DB	1	108 111	-108 111	0	HUF	BI-0108338	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172601	0	1901.01.01	Térelváltó pénztárfülke	DB	1	113 800	-113 800	0	HUF	MBI0015259	T3800801	BI081022	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172607	0	1901.01.01	Elszívó fülke (gördíthető)	DB	1	591 219	-591 219	0	HUF	MBI0015260	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172613	0	1901.01.01	Panasonic beépített videó tv	DB	1	110 000	-110 000	0	HUF	BI-0025359	T3800801	BI081015	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172619	0	1901.01.01	Gorenje combi hűtő	DB	1	69 990	-69 990	0	HUF	BI-0025358	T3800801	BI081015	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172631	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLC ÜVEGEZETT A: 90X100X30, F	DB	1	108 111	-108 111	0	HUF	BI-0108339	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172640	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLC ÜVEGEZETT A: 90X100X30, F	DB	1	108 111	-108 111	0	HUF	BI-0108340	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172646	0	1901.01.01	Fogantus textilkapaszkodó	DB	10	320 000	-320 000	0	HUF	50193	T3800801	BI081058	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172658	0	1901.01.01	Uszony training fins	DB	2	8 980	-8 980	0	HUF	50205	T3800801	BI081058	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172664	0	1901.01.01	földmodellek	DB	1	3 303	-3 303	0	HUF	MBI0015561	T3800801	BI081055	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172670	0	1901.01.01	földrajzi térképek	DB	137	79 427	-79 427	0	HUF	MBI0015562	T3800801	BI081055	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172676	0	1901.01.01	földgömbök	DB	4	4 506	-4 506	0	HUF	MBI0015563	T3800801	BI081011	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172683	0	1901.01.01	ásv.és kőzetgyűjt.és tartozék	DB	7	8 128	-8 128	0	HUF	MBI0015564	T3800801	BI081011	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172689	0	1901.01.01	ősmaradványok	DB	1	1 910	-1 910	0	HUF	MBI0015565	T3800801	BI081011	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172695	0	1901.01.01	schroth csomag	DB	4	24 812	-24 812	0	HUF	50206	T3800801	BI081058	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172702	0	1901.01.01	szivacsenger	DB	4	1 668	-1 668	0	HUF	50207	T3800801	BI081058	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172708	0	1901.01.01	tenyérelenállás úszáshoz	PÁR	5	13 450	-13 450	0	HUF	MBI0015682	T3800801	BI081058	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172714	0	1901.01.01	magasugró ellenőrző	DB	2	2 980	-2 980	0	HUF	MBI0015683	T3800801	BI081059	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172720	0	1901.01.01	felszer.ásvány,kőzet és ércvíg	DB	1	3 420	-3 420	0	HUF	MBI0015566	T3800801	BI081055	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172726	0	1901.01.01	tájéoló (iránytű)	DB	3	522	-522	0	HUF	MBI0015567	T3800801	BI081011	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172733	0	1901.01.01	naprendszerünk	DB	1	3 392	-3 392	0	HUF	MBI0015568	T3800801	BI081055	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172739	0	1901.01.01	föld domborzata	DB	2	21 883	-21 883	0	HUF	MBI0015569	T3800801	BI081055	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172745	0	1901.01.01	kárpát medence domborzata	DB	2	21 883	-21 883	0	HUF	MBI0015570	T3800801	BI081055	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172751	0	1901.01.01	nyújtó	DB	1	3 990	-3 990	0	HUF	MBI0015686	T3800801	BI081026	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172757	0	1901.01.01	fali nyújtó	DB	1	2 440	-2 440	0	HUF	MBI0015687	T3800801	BI081026	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172763	0	1901.01.01	tornagyűrű	DB	1	1 200	-1 200	0	HUF	MBI0015688	T3800801	BI081026	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172772	0	1901.01.01	Európa domborzata 160x120	DB	1	100	-100	0	HUF	MBI0015571	T3800801	BI081055	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172785	0	1901.01.01	A valóságról a térképig	DB	1	100	-100	0	HUF	MBI0015573	T3800801	BI081055	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172791	0	1901.01.01	európa afr forr. napoleoni hb.	DB	3	76 608	-76 608	0	HUF	MBI0015574	T3800801	BI081025	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172797	0	1901.01.01	MO. közigazgatása 160X120	DB	1	19 113	-19 113	0	HUF	MBI0015575	T3800801	BI081055	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172803	0	1901.01.01	rugós ugródeszka dobantó	DB	2	2 967	-2 967	0	HUF	MBI0015690	T3800801	BI081059	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172809	0	1901.01.01	talajszőnyeg	DB	5	6 847	-6 847	0	HUF	MBI0015691	T3800801	BI081059	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172815	0	1901.01.01	tömöttlabda (medicin)	DB	21	8 229	-8 229	0	HUF	MBI0015692	T3800801	BI081059	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172821	0	1901.01.01	kézisulyzó nagy és sulyzókeszl	KLT	19	37 012	-37 012	0	HUF	MBI0015693	T3800801	BI081059	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172827	0	1901.01.01	magnéziatartó	DB	2	600	-600	0	HUF	MBI0015694	T3800801	BI081059	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172833	0	1901.01.01	föld domborzati és pol térkép	DB	1	19 113	-19 113	0	HUF	MBI0015576	T3800801	BI081055	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172838	0	1901.01.01	a föld éghajlata és term.növ.	DB	1	19 113	-19 113	0	HUF	MBI0015577	T3800801	BI081055	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172844	0	1901.01.01	a kereszténység születése	DB	1	30 417	-30 417	0	HUF	MBI0015578	T3800801	BI081025	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172850	0	1901.01.01	európa a fr.forr és nap háb.	DB	1	30 417	-30 417	0	HUF	MBI0015579	T3800801	BI081025	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172857	0	1901.01.01	a bécsi döntések következm.(int.: MO.193	DB	1	19 113	-19 113	0	HUF	MBI0015580	T3800801	BI081025	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172870	0	1901.01.01	tornapad	DB	1	11 800	-11 800	0	HUF	BI-0108836	T3800801	BI081026	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172876	0	1901.01.01	tornaló	DB	1	3 200	-3 200	0	HUF	BI-0025257	T3800801	BI081014	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172887	0	1901.01.01	a trianoni békekötés következm	DB	1	19 113	-19 113	0	HUF	MBI0015581	T3800801	BI081025	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172893	0	1901.01.01	A Föld népei a XVI-XVIII.sz.	DB	1	100	-100	0	HUF	MBI0015582	T3800801	BI081025	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172899	0	1901.01.01	Európa a XIX sz. másoidk feléb	DB	1	100	-100	0	HUF	MBI0015583	T3800801	BI081025	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172905	0	1901.01.01	Itália	DB	1	100	-100	0	HUF	MBI0015584	T3800801	BI081025	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172911	0	1901.01.01	Európa a XVIII.sz-ban	DB	1	100	-100	0	HUF	MBI0015585	T3800801	BI081025	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172917	0	1901.01.01	ugrókötél	DB	6	600	-600	0	HUF	MBI0015701	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172929	0	1901.01.01	Az ókori Görögország	DB	1	100	-100	0	HUF	MBI0015586	T3800801	BI081025	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172935	0	1901.01.01	Bibliai térkép	DB	1	100	-100	0	HUF	MBI0015587	T3800801	BI081025	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172941	0	1901.01.01	Mezopotámia	DB	1	100	-100	0	HUF	MBI0015588	T3800801	BI081025	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172948	0	1901.01.01	Őskor (Int.: Emberiség az őskorban)	DB	3	300	-300	0	HUF	MBI0015589	T3800801	BI081025	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172954	0	1901.01.01	Hellász	DB	4	400	-400	0	HUF	MBI0015590	T3800801	BI081025	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172960	0	1901.01.01	Thomson hid 065419	DB	1	2 220	-2 220	0	HUF	MBI0016008	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172966	0	1901.01.01	periodusmérő	DB	1	840	-840	0	HUF	MBI0016009	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172981	0	1901.01.01	szikrainduktor	DB	1	797	-797	0	HUF	MBI0016011	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3172987	0	1901.01.01	projektor	DB	1	66 168	-66 168	0	HUF	BI-0026111	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173006	0	1901.01.01	hangfal	DB	2	6 000	-6 000	0	HUF	MBI0015874	T3800801	BI081009	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173012	0	1901.01.01	kondenzátor sorozat	DB	2	1 425	-1 425	0	HUF	MBI0016012	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173018	0	1901.01.01	szétszedhető transzformátor	DB	2	1 099	-1 099	0	HUF	MBI0016013	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173030	0	1901.01.01	Wilson kódkamra	DB	1	778	-778	0	HUF	MBI0016015	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173036	0	1901.01.01	eltérítőtelercs croohes csőhöz	DB	1	320	-320	0	HUF	MBI0016016	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173049	0	1901.01.01	háttér tároló	DB	1	25 305	-25 305	0	HUF	MBI0015876	T3800801	BI081009	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173061	0	1901.01.01	házimacska belső szervei	DB	1	100	-100	0	HUF	MBI0016126	T3800801	BI081064	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173067	0	1901.01.01	vípera belső szervei	DB	1	162	-162	0	HUF	MBI0016127	T3800801	BI081064	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173074	0	1901.01.01	forgókerekes Croohes cső	DB	1	2 000	-2 000	0	HUF	MBI0016017	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173095	0	1901.01.01	otodiódió	DB	1	2 770	-2 770	0	HUF	MBI0016020	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173101	0	1901.01.01	Croohes féle cső	DB	1	340	-340	0	HUF	MBI0016021	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173107	0	1901.01.01	folydékos készítmények	DB	42	2 591	-2 591	0	HUF	MBI0016128	T3800801	BI081064	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173113	0	1901.01.01	dobozos készítmények	DB	45	4 308	-4 308	0	HUF	MBI0016129	T3800801	BI081064	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173119	0	1901.01.01	akvárium-növényház	DB	1	3 000	-3 000	0	HUF	MBI0016130	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201</	

Eszköz	Alsószám	Aktiválás dátuma	Megnevezés	Bázis men ny.egység	Mennyiség	Besz.ért.	Kum. ÉCS 2024.06.30	K.sz.ért 2024.06.30.	Pénznm	Leltárszám	Telephely	Leltárkörzet	Vagyon minősíté se	Pénzügyi központ	Pénzügyi központ megnevezése
3173368	0	1901.01.01	kitömtött állatok	DB	30	1 349	-1 349	0	HUF	MBI0016151	T3800801	BI081064	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173375	0	1901.01.01	csöves csont metszet	DB	1	442	-442	0	HUF	MBI0016152	T3800801	BI081064	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173388	0	1901.01.01	simens vízforraló	DB	1	8 392	-8 392	0	HUF	BI-0143979	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173400	0	1901.01.01	B 12 falli fogas	DB	10	156 000	-156 000	0	HUF	MBI0016460	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173407	0	1901.01.01	karnis	DB	1	6 500	-6 500	0	HUF	50197	T3800801	BI081001	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173414	0	1901.01.01	dobogótakaró szőnyeg	M2	12	12 862	-12 862	0	HUF	MBI0016462	T3800801	BI081056	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173420	0	1901.01.01	hűtőszekrény	DB	1	34 990	-34 990	0	HUF	BI-0143956	T3800801	BI081022	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173440	0	1901.01.01	Samsung kamera EC-WS Bíró	DB	1	69 890	-69 890	0	HUF	BI-0025806	T3800801	BI081017	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173453	0	1901.01.01	notebook táska Szentesi	DB	1	7 323	-7 323	0	HUF	MBI0016320	T3800801	BI081011	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173460	0	1901.01.01	sportruházat	DB	13	281 838	-281 838	0	HUF	MBI0016322	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173467	0	1901.01.01	dobogótakaró pamutvászon	FM	9	5 850	-5 850	0	HUF	MBI0016463	T3800801	BI081056	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173474	0	1901.01.01	szőnyeg 2x3 ig.	DB	2	7 380	-7 380	0	HUF	MBI0016464	T3800801	BI081020	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173478	0	1901.01.01	szőnyeg közép 3x4, 3x2	DB	1	3 770	-3 770	0	HUF	MBI0016465	T3800801	BI081022	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173485	0	1901.01.01	középszőnyeg 2x3 könyvtár	DB	1	3 560	-3 560	0	HUF	MBI0016466	T3800801	BI081053	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173492	0	1901.01.01	összekötő szőnyeg	DB	4	2 925	-2 925	0	HUF	MBI0016467	T3800801	BI081056	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173498	0	1901.01.01	munkapipó	DB	4	60 128	-60 128	0	HUF	MBI0016323	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173505	0	1901.01.01	üveges szekrény	DB	1	150	-150	0	HUF	BI-0035653	T3800801	BI081082	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173511	0	1901.01.01	katalógus szekrény bio.	DB	1	2 966	-2 966	0	HUF	BI-0025500	T3800801	BI081064	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173518	0	1901.01.01	kém.-biológ.szerelőszekrény	DB	1	2 620	-2 620	0	HUF	BI-0025310	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173528	0	1901.01.01	eszközt.és rakt.szekrény kém.	DB	1	3 432	-3 432	0	HUF	BI-0025311	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173534	0	1901.01.01	futószőnyeg	M	2	443	-443	0	HUF	MBI0016468	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173540	0	1901.01.01	futószőnyeg	M	7	3 977	-3 977	0	HUF	MBI0016469	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173546	0	1901.01.01	agárd futó	M	10	4 477	-4 477	0	HUF	MBI0016470	T3800801	BI081056	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173555	0	1901.01.01	pálmya szőnyeg ig.tárgy.	DB	1	16 100	-16 100	0	HUF	MBI0016471	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173563	0	1901.01.01	függöny	M	20	6 260	-6 260	0	HUF	MBI0016472	T3800801	BI081016	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173569	0	1901.01.01	eszközt.és rakt.sze. kém.	DB	1	4 606	-4 606	0	HUF	MBI0016328	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173577	0	1901.01.01	mérleges szekrényasztal kém.	DB	1	8 502	-8 502	0	HUF	BI-0025312	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173583	0	1901.01.01	függöny	M	5	2 141	-2 141	0	HUF	MBI0016473	T3800801	BI081019	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173590	0	1901.01.01	függöny vitrázs	DB	9	459	-459	0	HUF	MBI0016474	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173596	0	1901.01.01	függöny számíttech.	DB	2	626	-626	0	HUF	MBI0016475	T3800801	BI081005	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173608	0	1901.01.01	nylon függöny	DB	17	5 816	-5 816	0	HUF	MBI0016477	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173614	0	1901.01.01	kémia-bio.szerelőaszt.sáv kém.	DB	1	2 620	-2 620	0	HUF	MBI0016333	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173621	0	1901.01.01	butorszövet	DB	2	768	-768	0	HUF	MBI0016478	T3800801	BI081019	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173627	0	1901.01.01	butorszövet	DB	6	1 152	-1 152	0	HUF	MBI0016479	T3800801	BI081020	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173634	0	1901.01.01	sötétítő függöny	DB	24	20 856	-20 856	0	HUF	MBI0016480	T3800801	BI081016	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173640	0	1901.01.01	sötétítő függöny	DB	70	29 760	-29 760	0	HUF	MBI0016481	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173672	0	1901.01.01	selyemzástló	DB	1	4 800	-4 800	0	HUF	MBI0016484	T3800801	BI081001	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173718	0	1901.01.01	evővilla 6 db-os	DB	1	1 399	-1 399	0	HUF	06752	T3800801	BI081019	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173726	0	1901.01.01	RM merőkanál	DB	1	549	-549	0	HUF	MBI0016760	T3800801	BI081019	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173732	0	1901.01.01	mokkáskanál 6 db-os	DB	1	650	-650	0	HUF	MBI0016761	T3800801	BI081019	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173738	0	1901.01.01	evőkés 3 db-os	DB	1	1 299	-1 299	0	HUF	06755	T3800801	BI081019	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173744	0	1901.01.01	SZEMÉLYMÉRLEG	DB	1	1 992	-1 992	0	HUF	BI-0108565	T3800801	BI081023	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173782	0	1901.01.01	HIGANYOS VÉRNYOMÁSMÉRŐ	DB	1	6 792	-6 792	0	HUF	BI-0108566	T3800801	BI081023	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173789	0	1901.01.01	STETOSCOPI	DB	1	1 280	-1 280	0	HUF	MBI0016765	T3800801	BI081023	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173797	0	1901.01.01	TELEFONKÉSZÜLÉK	DB	1	1 560	-1 560	0	HUF	BI-0108567	T3800801	BI081023	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173803	0	1901.01.01	asztali elosztó fehér	DB	1	1 632	-1 632	0	HUF	MBI0016767	T3800801	BI081015	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173808	0	1901.01.01	elosztó 6-os	DB	1	1 495	-1 495	0	HUF	MBI0016768	T3800801	BI081002	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173849	0	1901.01.01	hosszabbító	DB	2	3 598	-3 598	0	HUF	MBI0016769	T3800801	BI081009	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173856	0	1901.01.01	hosszabbító	DB	1	1 899	-1 899	0	HUF	MBI0016770	T3800801	BI081020	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173862	0	1901.01.01	zástló	DB	1	2 100	-2 100	0	HUF	MBI0016771	T3800801	BI081020	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173887	0	1901.01.01	Vagyonvédelmi rendszer	DB	1	81 987	-81 987	0	HUF	104190	T3800801	BI081032	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173919	0	1901.01.01	6 kg-os EN3 porralöltő	DB	1	8 500	-8 500	0	HUF	66990	T3800801	BI081075	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173953	0	1901.01.01	6 kg-os EN3 porralöltő	DB	1	8 500	-8 500	0	HUF	66993	T3800801	BI081075	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3173959	0	1901.01.01	6 kg-os EN3 porralöltő	DB	1	8 500	-8 500	0	HUF	66994	T3800801	BI081075	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175169	0	1901.01.01	Wlan hálózati eszköz	DB	1	1 028 164	-1 028 164	0	HUF	BI-0143980	T3800801	BI081022	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175175	0	1901.01.01	Számítógép biológiára	DB	1	184 500	-184 500	0	HUF	BI-0025507	T3800801	BI081011	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175181	0	1901.01.01	Notebook	DB	1	166 188	-166 188	0	HUF	BI-0025508	T3800801	BI081011	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175187	0	1901.01.01	Energia modul	DB	1	389 813	-389 813	0	HUF	MBI0015203	T3800801	BI081011	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175223	0	1901.01.01	Háttér memória 147285	DB	1	168 000	-168 000	0	HUF	MBI0015206	T3800801	BI081005	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175228	0	1901.01.01	Szerver (AIX)	DB	1	827 795	-827 795	0	HUF	BI-0035266	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175254	0	1901.01.01	Novell netware	DB	1	131 350	-131 350	0	HUF	MBI0015209	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175259	0	1901.01.01	IBM PB/XT számítógép	DB	1	272 066	-272 066	0	HUF	BI-0026066	T3800801	BI081053	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175265	0	1901.01.01	PCXT számítógép	DB	1	272 066	-272 066	0	HUF	BI-0026067	T3800801	BI081053	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175285	0	1901.01.01	Egyéni műholdvevő rendszer	DB	1	85 915	-85 915	0	HUF	BI-0025817	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175291	0	1901.01.01	Panasonic kamera +állás	DB	1	316 570	-316 570	0	HUF	BI-0026118	T3800801	BI081060	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175297	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER A: 100X100X30, F:	DB	1	114 772	-114 772	0	HUF	BI-0035642	T3800801	BI081084	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175303	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER A: 90X100X50, F:	DB	1	92 705	-92 705	0	HUF	BI-0035643	T3800801	BI081084	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175309	0	1901.01.01	Íróasztal 120x60x72	DB	1	76 582	-76 582	0	HUF	BI-0035644	T3800801	BI081083	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175316	0	1901.01.01	Íróasztal 120x60x72	DB	1	76 582	-76 582	0	HUF	BI-0035645	T3800801	BI081008	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175322	0	1901.01.01	Acer Projektor+kábel+átalakító	DB	1	172 200	-172 200	0	HUF	BI-0026100	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175382	0	1901.01.01	Akai képmagnó	DB	1	49 526	-49 526	0	HUF	BI-0035454	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175435	0	1901.01.01	CASINO KÁRPITOZOTT FOTEL	DB	1	60 862	-60 862	0	HUF	BI-0108457	T3800801	BI081051	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175441	0	1901.01.01	CASINO KÁRPITOZOTT FOTEL	DB	1	60 862	-60 862	0	HUF	BI-0108458	T3800801	BI081051	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175448	0	1901.01.01	dynair ülőpárna	DB	2	200	-200	0	HUF	MBI0015645	T3800801	BI081058	ONK	T380V01201	Egyéb

Eszköz	Alszám	Aktiválás dátuma	Megnevezés	Bázis men ny.egység	Mennyiség	Besz.ért.	Kum. ÉCS 2024.06.30	K.sz.ért 2024.06.30.	Pénznm	Leltárszám	Telephely	Leltárkörzet	Vagyon minősíté se	Pénzügyi központ	Pénzügyi központ megnevezése
3175639	0	1901.01.01	parfisznyél	DB	2	1 082	-1 082	0	HUF	50160	T3800801	BI081013	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175645	0	1901.01.01	1-es erősségű g.kötél	DB	1	4 356	-4 356	0	HUF	50161	T3800801	BI081013	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175651	0	1901.01.01	2-es erősségű g.kötél	DB	11	53 196	-53 196	0	HUF	50162	T3800801	BI081013	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175658	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 3X90X60X225	DB	1	277 982	-277 982	0	HUF	BI-0108492	T3800801	BI081053	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175664	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLC ZÁRHATÓ VITRINNEL 90X300X	DB	1	149 419	-149 419	0	HUF	BI-0108493	T3800801	BI081053	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175670	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLC ZÁRHATÓ VITRINNEL 90X300X	DB	1	149 419	-149 419	0	HUF	BI-0108494	T3800801	BI081053	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175676	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLC ZÁRHATÓ VITRINNEL 90X300X	DB	1	149 419	-149 419	0	HUF	BI-0108495	T3800801	BI081053	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175682	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLC ZÁRHATÓ VITRINNEL 90X300X	DB	1	149 419	-149 419	0	HUF	BI-0108496	T3800801	BI081053	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175688	0	1901.01.01	3-as erősségű g.kötél	DB	3	15 768	-15 768	0	HUF	50163	T3800801	BI081013	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175694	0	1901.01.01	1 kg-os rudsuly	DB	10	33 600	-33 600	0	HUF	50164	T3800801	BI081013	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175700	0	1901.01.01	1,5 kg. rudsuly	DB	5	20 400	-20 400	0	HUF	50165	T3800801	BI081013	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175706	0	1901.01.01	Softball 26 cm	DB	5	7 494	-7 494	0	HUF	50178	T3800801	BI081013	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175715	0	1901.01.01	Reebok gumikötél gyenge	DB	2	9 975	-9 975	0	HUF	MBI0015669	T3800801	BI081013	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175722	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLC ZÁRHATÓ VITRINNEL 90X300X	DB	1	149 419	-149 419	0	HUF	BI-0108497	T3800801	BI081053	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175728	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLC ZÁRHATÓ VITRINNEL 90X300X	DB	1	149 419	-149 419	0	HUF	BI-0108498	T3800801	BI081053	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175735	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLC ZÁRHATÓ VITRINNEL 90X300X	DB	1	149 419	-149 419	0	HUF	BI-0108499	T3800801	BI081053	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175741	0	1901.01.01	ÍRÓASZTAL 120X60X72	DB	1	76 582	-76 582	0	HUF	BI-0108500	T3800801	BI081053	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175747	0	1901.01.01	ÍRÓASZTAL 120X60X72	DB	1	76 582	-76 582	0	HUF	BI-0108501	T3800801	BI081053	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175753	0	1901.01.01	gumikötél közepes	DB	7	38 491	-38 491	0	HUF	50180	T3800801	BI081013	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175757	0	1901.01.01	gumikötél erős	DB	2	11 995	-11 995	0	HUF	50181	T3800801	BI081013	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175763	0	1901.01.01	gumikötél extra erős	DB	3	19 496	-19 496	0	HUF	50182	T3800801	BI081013	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175770	0	1901.01.01	Jelzőmez	DB	15	11 985	-11 985	0	HUF	MBI0015673	T3800801	BI081058	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175777	0	1901.01.01	napernyő+talp	DB	1	4 500	-4 500	0	HUF	MBI0015674	T3800801	BI081058	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175782	0	1901.01.01	KÁRPITOZOTT, LAKKOZOTT FOTEL K 50533	DB	1	86 894	-86 894	0	HUF	BI-0025211	T3800801	BI081054	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175788	0	1901.01.01	KÁRPITOZOTT, PÁCOLT FOTEL K 5053	DB	1	86 894	-86 894	0	HUF	BI-0025212	T3800801	BI081054	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175794	0	1901.01.01	ZÁRT KÉTAJTÓS SZEKRÉNY 90X46,2X198,4	DB	1	77 279	-77 279	0	HUF	BI-0025213	T3800801	BI081054	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175812	0	1901.01.01	kétrétegű polifoam-20 db 1024-	DB	1	20 480	-20 480	0	HUF	MBI0015675	T3800801	BI081058	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175818	0	1901.01.01	Canon CS5600Fszkenner+filmsz.	DB	1	38 750	-38 750	0	HUF	BI-0026050	T3800801	BI081027	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175825	0	1901.01.01	Netbook mini 101211400083	DB	1	71 910	-71 910	0	HUF	BI-0035984	T3800801	BI081020	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175832	0	1901.01.01	digitális időkapcsoló	DB	1	1 374	-1 374	0	HUF	MBI0015839	T3800801	BI081010	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175843	0	1901.01.01	folydéktartály 23/786	DB	1	1 110	-1 110	0	HUF	MBI0015978	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175849	0	1901.01.01	V. mágnes 71/498	FM	1	4 720	-4 720	0	HUF	BI-0025973	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175854	0	1901.01.01	feltét forgó gömbbel 23/740	DB	1	138	-138	0	HUF	MBI0015980	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175860	0	1901.01.01	forgatókar 23/754	DB	1	444	-444	0	HUF	MBI0015981	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175866	0	1901.01.01	számítógép elosztó	DB	1	2 590	-2 590	0	HUF	MBI0015840	T3800801	BI081064	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175879	0	1901.01.01	Sony HDR CX 130 kamera Fazekas	DB	1	100 000	-100 000	0	HUF	BI-0035985	T3800801	BI081020	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175885	0	1901.01.01	Sony memória kártya Fazekas	DB	1	10 990	-10 990	0	HUF	MBI0015843	T3800801	BI081020	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175891	0	1901.01.01	Novell USB Fazekas	DB	2	4 980	-4 980	0	HUF	MBI0015844	T3800801	BI081020	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175896	0	1901.01.01	Aiptek projektor Kovácsné SzE	DB	1	66 040	-66 040	0	HUF	BI-0035986	T3800801	BI081081	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175901	0	1901.01.01	ARCHOS 101 G9 WIFI TABL.KESZ.	DB	1	99 900	-99 900	0	HUF	MBI0015846	T3800801	BI081009	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175907	0	1901.01.01	Notebook k0075	DB	1	87 750	-87 750	0	HUF	BI-0026112	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175913	0	1901.01.01	vékony korgyűrű 23/762	DB	1	1 750	-1 750	0	HUF	MBI0015982	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175939	0	1901.01.01	univerzális állvány	DB	1	2 700	-2 700	0	HUF	BI-0026123	T3800801	BI081060	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175951	0	1901.01.01	spectrum kislüési cső	DB	1	1 390	-1 390	0	HUF	MBI0015989	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175956	0	1901.01.01	másodlagos tekercs 507	DB	1	1 940	-1 940	0	HUF	MBI0015990	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175963	0	1901.01.01	nagy gíroszkóp	DB	1	2 370	-2 370	0	HUF	MBI0015991	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175978	0	1901.01.01	USB DRIVE2 GB	DB	1	2 490	-2 490	0	HUF	40085	T3800801	BI081009	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175984	0	1901.01.01	Hálózati eszköz (switch)	DB	1	16 764	-16 764	0	HUF	BI-0035283	T3800801	BI081005	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175988	0	1901.01.01	24 port Gigabit Switc	DB	1	23 545	-23 545	0	HUF	BI-0035284	T3800801	BI081005	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3175996	0	1901.01.01	Codogen tápegység	DB	1	5 000	-5 000	0	HUF	MBI0015854	T3800801	BI081009	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176002	0	1901.01.01	kocsis feltét	DB	1	2 440	-2 440	0	HUF	BI-0026124	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176008	0	1901.01.01	forgómozgáshoz készlet	KLT	1	482	-482	0	HUF	MBI0015993	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176014	0	1901.01.01	Vanb de graaf generátor 103	DB	1	2 482	-2 482	0	HUF	MBI0015994	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176022	0	1901.01.01	Van de graaf generátor 038	DB	1	2 614	-2 614	0	HUF	MBI0015995	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176027	0	1901.01.01	mechn.demonstr. készl.kompl.	KLT	1	1 720	-1 720	0	HUF	MBI0015996	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176033	0	1901.01.01	4 GB Kingston USB	DB	1	1 588	-1 588	0	HUF	40091	T3800801	BI081009	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176045	0	1901.01.01	TP-Link ANT	DB	1	1 230	-1 230	0	HUF	BI-0035371	T3800801	BI081008	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176063	0	1901.01.01	Gíroszkóp keret	DB	1	1 660	-1 660	0	HUF	MBI0015998	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176069	0	1901.01.01	optikai korong Hartl féle	DB	1	300	-300	0	HUF	MBI0015999	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176074	0	1901.01.01	pontfénylámpa Renter féle	DB	2	784	-784	0	HUF	MBI0016000	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176110	0	1901.01.01	hurokfilmek	DB	24	32 700	-32 700	0	HUF	MBI0016002	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176117	0	1901.01.01	univerz.állv.hoz inga és test	DB	10	2 448	-2 448	0	HUF	MBI0016004	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176123	0	1901.01.01	demonstr.egyenáram V és A mérő	DB	19	17 954	-17 954	0	HUF	MBI0016005	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176129	0	1901.01.01	demonstr.váltóáram V és A mérő	DB	10	12 029	-12 029	0	HUF	MBI0016006	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176167	0	1901.01.01	csuszóhuzalos Wheastonhid	DB	1	1 200	-1 200	0	HUF	MBI0016007	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176172	0	1901.01.01	a virág és a termés	DB	2	31 968	-31 968	0	HUF	MBI0016279	T3800801	BI081064	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176178	0	1901.01.01	gombok	DB	2	18 384	-18 384	0	HUF	MBI0016280	T3800801	BI081064	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176184	0	1901.01.01	a bőr felépítése és működése	DB	1	17 584	-17 584	0	HUF	MBI0016281	T3800801	BI081064	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176190	0	1901.01.01	2 ajtós szekrény	DB	1	100	-100	0	HUF	BI-0143629	T3800801	BI081076	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176196	0	1901.01.01	Ö-2 3 ajtós ölt.szekrény	DB	1	47 510	-47 510	0	HUF	BI-0035180	T3800801	BI081002	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176202	0	1901.01.01	Ö-5 öltözőpad	DB	1	18 099	-18 099	0	HUF	BI-0035181	T3800801	BI081002	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176208	0	1901.01.01	ábratartó és fogas	DB	1	942	-942	0	HUF	BI-0026134	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176215	0	1901.01.01	ábratartó állvány	DB	1	850	-850								

Eszköz	Alsószám	Aktiválás dátuma	Megnevezés	Bázis men ny.egység	Mennyiség	Besz.ért.	Kum. ÉCS 2024.06.30	K.sz.ért 2024.06.30.	Pénz nem	Leltárszám	Telephely	Leltárkörzet	Vagyon minősítés	Pénzügyi központ	Pénzügyi központ megnevezése
3176519	0	1901.01.01	LG DVD felvevő	DB	1	34 990	-34 990	0	HUF	BI-0108582	T3800801	BI081060	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176525	0	1901.01.01	HP 7000 színes nyomtató	DB	1	85 000	-85 000	0	HUF	BI-0026116	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176531	0	1901.01.01	Spirálozó gép Fellowes	DB	1	50 625	-50 625	0	HUF	BI-0026074	T3800801	BI081019	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176543	0	1901.01.01	étel termoszt	DB	1	1 800	-1 800	0	HUF	06697	T3800801	BI081019	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176548	0	1901.01.01	szobai létra	DB	1	4 690	-4 690	0	HUF	BI-0108649	T3800801	BI081019	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176554	0	1901.01.01	háromrészes univerzális létra	DB	1	32 126	-32 126	0	HUF	BI-0035197	T3800801	BI081038	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176560	0	1901.01.01	forgalmi tükör	DB	1	80 400	-80 400	0	HUF	06700	T3800801	BI081070	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176567	0	1901.01.01	kenyérpirító	DB	1	3 499	-3 499	0	HUF	BI-0143961	T3800801	BI081022	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176580	0	1901.01.01	digitális lázmérő	DB	1	1 800	-1 800	0	HUF	06713	T3800801	BI081023	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176586	0	1901.01.01	látásvizsgáló tábla Visus	DB	1	32 875	-32 875	0	HUF	BI-0108570	T3800801	BI081023	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176592	0	1901.01.01	pupillavizsgáló lámpa	DB	1	1 030	-1 030	0	HUF	06715	T3800801	BI081023	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176600	0	1901.01.01	vérnyomásmérő Omron	DB	1	14 560	-14 560	0	HUF	BI-0026136	T3800801	BI081011	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176620	0	1901.01.01	Sharp EL 2607 számológép	DB	1	37 990	-37 990	0	HUF	BI-0025243	T3800801	BI081007	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176638	0	1901.01.01	reflexkalapács Taylor	DB	1	940	-940	0	HUF	06718	T3800801	BI081023	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176644	0	1901.01.01	kőtszerolló 14 cm	DB	1	780	-780	0	HUF	06719	T3800801	BI081023	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176651	0	1901.01.01	sebészeti olló 14 cm	DB	1	780	-780	0	HUF	06720	T3800801	BI081023	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176658	0	1901.01.01	anatómiai csipesz	DB	1	565	-565	0	HUF	06721	T3800801	BI081023	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176664	0	1901.01.01	kullancs csipesz	DB	1	1 250	-1 250	0	HUF	06722	T3800801	BI081023	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176697	0	1901.01.01	kés 15 cm-es	DB	1	239	-239	0	HUF	06747	T3800801	BI081019	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176704	0	1901.01.01	kenyérvágó kés	DB	1	239	-239	0	HUF	06748	T3800801	BI081019	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176711	0	1901.01.01	szószos kanál	DB	1	959	-959	0	HUF	MBI0016756	T3800801	BI081019	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176718	0	1901.01.01	evőkés 3 db-os	DB	1	1 299	-1 299	0	HUF	06750	T3800801	BI081019	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3176724	0	1901.01.01	mokkáskanál 6 db-os	DB	1	650	-650	0	HUF	06751	T3800801	BI081019	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177724	0	1901.01.01	Zárt két ajtós szekrény 90x46,2x198,4	DB	1	85 632	-85 632	0	HUF	BI-0025265	T3800801	BI081041	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177730	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLC ZÁRHATÓ VITRINNEL 90X300X	DB	1	149 419	-149 419	0	HUF	BI-0108430	T3800801	BI081050	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177736	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLC ZÁRHATÓ VITRINNEL 90X300X	DB	1	149 419	-149 419	0	HUF	BI-0108431	T3800801	BI081050	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177742	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLC ZÁRHATÓ VITRINNEL 90X204X	DB	1	99 769	-99 769	0	HUF	BI-0108432	T3800801	BI081050	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177748	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLC ZÁRHATÓ VITRINNEL 90X204X	DB	1	99 769	-99 769	0	HUF	BI-0108433	T3800801	BI081050	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177755	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLC ZÁRHATÓ VITRINNEL 90X204X	DB	1	99 769	-99 769	0	HUF	BI-0108434	T3800801	BI081050	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177761	0	1901.01.01	Zárt két ajtós szekrény 90x46,2x198,4	DB	1	85 632	-85 632	0	HUF	BI-0025266	T3800801	BI081041	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177767	0	1901.01.01	Zárt két ajtós szekrény 90x46,2x198,4	DB	1	85 632	-85 632	0	HUF	BI-0025268	T3800801	BI081041	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177773	0	1901.01.01	Íróasztal 120x60x72	DB	1	76 582	-76 582	0	HUF	BI-0025269	T3800801	BI081041	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177779	0	1901.01.01	Íróasztal 120x60x72	DB	1	76 582	-76 582	0	HUF	BI-0025267	T3800801	BI081041	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177785	0	1901.01.01	Íróasztal 120x60x72	DB	1	76 582	-76 582	0	HUF	BI-0025270	T3800801	BI081041	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177791	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLC ZÁRHATÓ VITRINNEL 90X204X	DB	1	99 769	-99 769	0	HUF	BI-0108435	T3800801	BI081050	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177797	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLC ZÁRHATÓ VITRINNEL 90X100X	DB	1	65 903	-65 903	0	HUF	BI-0108436	T3800801	BI081050	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177803	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLC ZÁRHATÓ VITRINNEL 90X100X	DB	1	65 903	-65 903	0	HUF	BI-0108437	T3800801	BI081050	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177809	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER A: 100X100X30, F:	DB	1	114 772	-114 772	0	HUF	BI-0108438	T3800801	BI081050	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177815	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 3X90X60X225	DB	1	277 982	-277 982	0	HUF	BI-0108439	T3800801	BI081050	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177821	0	1901.01.01	Íróasztal 120x60x72	DB	1	76 582	-76 582	0	HUF	BI-0025271	T3800801	BI081041	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177832	0	1901.01.01	Mo.XVII sz-ban	DB	1	100	-100	0	HUF	MBI0015622	T3800801	BI081025	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177841	0	1901.01.01	Mo a Hunyadiak és a Jagellók	DB	2	200	-200	0	HUF	MBI0015623	T3800801	BI081025	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177852	0	1901.01.01	Mo. a tatárjáráskor	DB	2	200	-200	0	HUF	MBI0015624	T3800801	BI081025	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177858	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER A: 90X100X50, F:	DB	1	92 705	-92 705	0	HUF	BI-0108440	T3800801	BI081050	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177864	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 100X60X225	DB	1	121 903	-121 903	0	HUF	BI-0108441	T3800801	BI081050	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177869	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 100X60X225	DB	1	121 903	-121 903	0	HUF	BI-0108442	T3800801	BI081050	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177875	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 100X60X225	DB	1	121 903	-121 903	0	HUF	BI-0108443	T3800801	BI081050	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177881	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 100X60X225	DB	1	121 903	-121 903	0	HUF	BI-0108444	T3800801	BI081050	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177888	0	1901.01.01	Háromrészes szakadt Mo.	DB	1	36 500	-36 500	0	HUF	MBI0015626	T3800801	BI081025	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177895	0	1901.01.01	Valóságától a térk.	DB	1	31 095	-31 095	0	HUF	MBI0015627	T3800801	BI081025	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177901	0	1901.01.01	Föld domb. pol. térkép	DB	2	50 044	-50 044	0	HUF	MBI0015628	T3800801	BI081025	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177907	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 100X60X225	DB	1	121 903	-121 903	0	HUF	BI-0108445	T3800801	BI081050	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177913	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 100X60X225	DB	1	121 903	-121 903	0	HUF	BI-0108446	T3800801	BI081050	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177919	0	1901.01.01	ELIPTIKUS ASZTAL 210X100X2,5	DB	1	75 112	-75 112	0	HUF	BI-0108447	T3800801	BI081050	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177923	0	1901.01.01	KÁRPITOZOTT LAKKÓZOTT FOTEL K 50533	DB	1	86 894	-86 894	0	HUF	BI-0108461	T3800801	BI081051	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177930	0	1901.01.01	CASINÓ KÁRPITOZOTT FOTEL K 7055	DB	1	60 862	-60 862	0	HUF	BI-0108462	T3800801	BI081051	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177936	0	1901.01.01	Rákóczi szabadságharc	DB	1	39 980	-39 980	0	HUF	MBI0015630	T3800801	BI081025	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177942	0	1901.01.01	GUMIKÖTÉL ZÖLD Thera	DB	14	10 024	-10 024	0	HUF	50118	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177949	0	1901.01.01	GUMIKÖTÉL FEKETE thera	DB	9	13 455	-13 455	0	HUF	50119	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177956	0	1901.01.01	OVERBALL 26 CM	DB	17	4 080	-4 080	0	HUF	MBI0015633	T3800801	BI081058	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177962	0	1901.01.01	AEROSTEP TÜSKÉS	DB	2	20 640	-20 640	0	HUF	50121	T3800801	BI081058	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177967	0	1901.01.01	CASINÓ KÁRPITOZOTT FOTEL K 7055	DB	1	60 862	-60 862	0	HUF	BI-0108463	T3800801	BI081051	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177975	0	1901.01.01	CASINÓ KÁRPITOZOTT FOTEL K 7065	DB	1	60 862	-60 862	0	HUF	BI-0108464	T3800801	BI081051	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177983	0	1901.01.01	FOLYÓIRAT SZEKRENY 191X129X1	DB	1	143 902	-143 902	0	HUF	BI-0108465	T3800801	BI081051	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3177994	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLC ZÁRHATÓ VITRINNEL 90X204X	DB	1	99 769	-99 769	0	HUF	BI-0108466	T3800801	BI081051	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178000	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLC ÜVEGEZETT A:90X100X30, F	DB	1	108 111	-108 111	0	HUF	BI-0108467	T3800801	BI081051	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178006	0	1901.01.01	SULYLABDA 1 KG-OS	DB	2	2 032	-2 032	0	HUF	50122	T3800801	BI081058	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178012	0	1901.01.01	tenyér ellenállás	DB	10	21 772	-21 772	0	HUF	50123	T3800801	BI081059	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178018	0	1901.01.01	uszony (45-46)	PÁR	10	44 523	-44 523	0	HUF	MBI0015637	T3800801	BI081058	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178024	0	1901.01.01	Gumilabda 140 cm	DB	20	2 000	-2 000	0	HUF	50128	T3800801	BI081013	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178030	0	1901.01.01	polifom	DB	50	5 000	-5 000	0	HUF	50129	T3800801	BI081058	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178036	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLC ÜVEGEZETT A: 90X100X30, F	DB	1	1									

Eszköz	Alsószám	Aktiválás dátuma	Megnevezés	Bázis men ny.egység	Mennyiség	Besz.ért.	Kum. ÉCS 2024.06.30	K.sz.ért 2024.06.30.	Pénznm	Leltárszám	Telephely	Leltárkörzet	Vagyon minősíté se	Pénzügyi központ	Pénzügyi központ megnevezése
3178421	0	1901.01.01	mechn.gyűjtemény, nagy	DB	1	3 791	-3 791	0	HUF	MBI0015970	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178426	0	1901.01.01	rud kormozgáshoz 23/766	DB	1	382	-382	0	HUF	MBI0015971	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178438	0	1901.01.01	notebook Athlon WY075EA	DB	1	99 980	-99 980	0	HUF	BI-0025818	T3800801	BI081017	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178444	0	1901.01.01	Samsung monitor Sezntesi	DB	1	19 325	-19 325	0	HUF	BI-0025509	T3800801	BI081011	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178458	0	1901.01.01	radián sector mormozg.k.23/788	DB	1	898	-898	0	HUF	MBI0015972	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178465	0	1901.01.01	nagy alum.korong 23/774	DB	1	1 660	-1 660	0	HUF	MBI0015973	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178471	0	1901.01.01	impulzus kar 23/770	DB	1	2 710	-2 710	0	HUF	MBI0015974	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178477	0	1901.01.01	akasztós sulysorozat.21/206	DB	1	714	-714	0	HUF	MBI0015975	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178483	0	1901.01.01	Girozkóp kerék 186/1	DB	1	620	-620	0	HUF	MBI0015976	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178505	0	1901.01.01	diavetítő praktika 348535	DB	1	4 960	-4 960	0	HUF	MBI0016245	T3800801	BI081064	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178512	0	1901.01.01	filmvetítő 16 mm-es 5671	DB	1	9 550	-9 550	0	HUF	BI-0025501	T3800801	BI081064	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178519	0	1901.01.01	áramátalakító 306/1966	DB	1	1 752	-1 752	0	HUF	MBI0016247	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178525	0	1901.01.01	vizlágyító	DB	1	18 425	-18 425	0	HUF	MBI0016248	T3800801	BI081064	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178530	0	1901.01.01	Sony videómagnó	DB	1	100	-100	0	HUF	BI-0025819	T3800801	BI081017	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178536	0	1901.01.01	gordonka (cselló)	DB	1	3 000	-3 000	0	HUF	BI-0035288	T3800801	BI081031	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178542	0	1901.01.01	nagybőgő (gordon)	DB	1	3 080	-3 080	0	HUF	BI-0035631	T3800801	BI081008	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178549	0	1901.01.01	pianó 275/1	DB	1	8 360	-8 360	0	HUF	BI-0035289	T3800801	BI081031	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178567	0	1901.01.01	Kronológiai tábla	DB	8	960	-960	0	HUF	MBI0016253	T3800801	BI081031	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178572	0	1901.01.01	dianézis elemes	DB	1	464	-464	0	HUF	MBI0016254	T3800801	BI081001	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178590	0	1901.01.01	geometria demonstr.	DB	1	25 446	-25 446	0	HUF	MBI0016257	T3800801	BI081008	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178596	0	1901.01.01	illesztő trafó 710791	DB	3	1 098	-1 098	0	HUF	MBI0016258	T3800801	BI081060	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178602	0	1901.01.01	kapcsolótábla	DB	1	500	-500	0	HUF	MBI0016259	T3800801	BI081060	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178608	0	1901.01.01	forrasztópáka 361490	DB	1	310	-310	0	HUF	MBI0016260	T3800801	BI081060	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178614	0	1901.01.01	hangfal 83329570,83329569	DB	1	830	-830	0	HUF	BI-0108583	T3800801	BI081060	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178620	0	1901.01.01	mikrofon 5909	DB	1	5 030	-5 030	0	HUF	BI-0108584	T3800801	BI081060	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178632	0	1901.01.01	fém szekrény 3 ajtós	DB	1	100	-100	0	HUF	BI-0108585	T3800801	BI081060	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178638	0	1901.01.01	falipolc	DB	1	2 009	-2 009	0	HUF	BI-0143962	T3800801	BI081022	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178644	0	1901.01.01	projektor szekrény	DB	1	6 223	-6 223	0	HUF	BI-0025371	T3800801	BI081015	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178656	0	1901.01.01	szekrény (zárató)	DB	1	17 703	-17 703	0	HUF	BI-0025245	T3800801	BI081007	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178660	0	1901.01.01	írásztal gazd.v.	DB	1	40 412	-40 412	0	HUF	BI-0025246	T3800801	BI081007	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178666	0	1901.01.01	irodai polc	DB	1	8 581	-8 581	0	HUF	BI-0143978	T3800801	BI081022	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178672	0	1901.01.01	80 Wos erősítő 6608152	DB	1	2 200	-2 200	0	HUF	BI-0108586	T3800801	BI081060	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178696	0	1901.01.01	polc a pénztárba	DB	1	4 026	-4 026	0	HUF	BI-0143963	T3800801	BI081022	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178702	0	1901.01.01	írásztal ig.ur	DB	1	40 801	-40 801	0	HUF	BI-0035690	T3800801	BI081020	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178706	0	1901.01.01	pulpitus	DB	1	25 690	-25 690	0	HUF	BI-0108910	T3800801	BI081016	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178748	0	1901.01.01	számítógépasztal doh.előtti	DB	1	38 357	-38 357	0	HUF	BI-0035614	T3800801	BI081083	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178754	0	1901.01.01	előszobafal	DB	1	13 335	-13 335	0	HUF	BI-0025510	T3800801	BI081011	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178760	0	1901.01.01	üveglapos dohányzóasztal	DB	1	100	-100	0	HUF	BI-0035691	T3800801	BI081020	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178767	0	1901.01.01	tárgyalóasztal	DB	1	100	-100	0	HUF	BI-0035692	T3800801	BI081020	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178773	0	1901.01.01	a virágos növény részei	DB	2	31 968	-31 968	0	HUF	MBI0016278	T3800801	BI081064	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178779	0	1901.01.01	mokkas kanál	KLT	1	1 398	-1 398	0	HUF	MBI0016694	T3800801	BI081019	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178792	0	1901.01.01	Hosszabító	DB	2	1 130	-1 130	0	HUF	MBI0016696	T3800801	BI081041	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178799	0	1901.01.01	WC ülőke	DB	4	7 995	-7 995	0	HUF	MBI0016697	T3800801	BI081072	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178805	0	1901.01.01	Ruhaszárító	DB	1	6 290	-6 290	0	HUF	MBI0016698	T3800801	BI081085	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178811	0	1901.01.01	Hosszabító	DB	1	2 100	-2 100	0	HUF	MBI0016699	T3800801	BI081019	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178825	0	1901.01.01	Ovális tálca	DB	2	1 198	-1 198	0	HUF	MBI0016701	T3800801	BI081019	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178831	0	1901.01.01	Hosszabító	DB	1	1 130	-1 130	0	HUF	MBI0016702	T3800801	BI081041	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178843	0	1901.01.01	nemzeti színű paraván	DB	1	2 340	-2 340	0	HUF	MBI0016706	T3800801	BI081056	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178849	0	1901.01.01	dobogó biológiai	DB	1	47 844	-47 844	0	HUF	BI-0025372	T3800801	BI081015	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178854	0	1901.01.01	műa szemetes	DB	1	247	-247	0	HUF	MBI0016708	T3800801	BI081023	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178860	0	1901.01.01	fali tűkör	DB	2	200	-200	0	HUF	MBI0016709	T3800801	BI081023	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178866	0	1901.01.01	állólámpa	DB	1	100	-100	0	HUF	BI-0035693	T3800801	BI081020	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178872	0	1901.01.01	beépített sarok fogas	DB	1	100	-100	0	HUF	BI-0035689	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178878	0	1901.01.01	törülközőtartó	DB	1	100	-100	0	HUF	MBI0016715	T3800801	BI081023	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178885	0	1901.01.01	vödör műa	DB	1	100	-100	0	HUF	MBI0016716	T3800801	BI081031	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178893	0	1901.01.01	hosszabító	DB	1	100	-100	0	HUF	04069	T3800801	BI081031	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178906	0	1901.01.01	diavetítő Kinderm. 0412465	DB	1	5 400	-5 400	0	HUF	06561	T3800801	BI081001	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178912	0	1901.01.01	diavetítő Kinderm.0412465	DB	1	5 400	-5 400	0	HUF	MBI0016608	T3800801	BI081001	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178918	0	1901.01.01	kombinált hűtősz.1o224 gorenje	DB	1	55 992	-55 992	0	HUF	06618	T3800801	BI081002	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178924	0	1901.01.01	nobo qwantum 252l írásvetítő	DB	1	52 900	-52 900	0	HUF	BI-0025373	T3800801	BI081015	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178930	0	1901.01.01	kézi számológép sharp	DB	1	799	-799	0	HUF	BI-0025247	T3800801	BI081007	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178936	0	1901.01.01	folyékony szappanadagoló	DB	1	1 699	-1 699	0	HUF	MBI0016719	T3800801	BI081023	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178941	0	1901.01.01	elsősegély csomag	DB	1	2 290	-2 290	0	HUF	MBI0016720	T3800801	BI081059	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178947	0	1901.01.01	zenei tablók	DB	3	1	-1	0	HUF	MBI0016721	T3800801	BI081031	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178953	0	1901.01.01	karnis	DB	5	17 600	-17 600	0	HUF	06627	T3800801	BI081008	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178959	0	1901.01.01	kistányér	DB	41	8 815	-8 815	0	HUF	06629	T3800801	BI081019	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178965	0	1901.01.01	pezsgős kehely	DB	40	6 920	-6 920	0	HUF	06631	T3800801	BI081019	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178977	0	1901.01.01	gáz campingfőző	DB	1	4 290	-4 290	0	HUF	BI-0025831	T3800801	BI081017	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3178983	0	1901.01.01	HOSSZABBITÓ	DB	2	1 225	-1 225	0	HUF	06670	T3800801	BI081021	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180335	0	1901.01.01	Számítógép	DB	1	250 000	-250 000	0	HUF	BI-0035999	T3800801	BI081053	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180345	0	1901.01.01	Számítógép	DB	1	250 000	-250 000	0	HUF	BI-0036000	T3800801	BI081053	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180351	0	1901.01.01	Notebook	DB	1	109 990	-109 990	0	HUF	BI-0026121	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180358	0	1901.01.01	Ugródomb kocsi+betét	DB	1	20 000	-20 000	0	HUF	BI-0025832	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180365	0	1901.01.01	Dobbantó II.	DB	1	102 917	-102 917	0	HUF	BI-0025833	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180371	0	1901.01.01	Labdatartó kocsi 1x0,8x0,8	DB	1	62 329	-62 329	0	HUF						

Eszköz	Alszám	Aktiválás dátuma	Megnevezés	Bázis men ny.egység	Mennyiség	Besz.ért.	Kum. ÉCS 2024.06.30	K.sz.ért 2024.06.30.	Pénznm	Leltárszám	Telephely	Leltárkörzet	Vagyon minősíté se	Pénzügyi központ	Pénzügyi központ megnevezése
3180540	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI ASZTAL 120X300	DB	1	278 275	-278 275	0	HUF	BI-0108355	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180547	0	1901.01.01	Íróasztal 120x60x72	DB	1	76 582	-76 582	0	HUF	BI-0025924	T3800801	BI081006	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180554	0	1901.01.01	Íróasztal 120x60x72	DB	1	76 582	-76 582	0	HUF	BI-0025925	T3800801	BI081006	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180560	0	1901.01.01	Íróasztal 120x60x72	DB	1	76 582	-76 582	0	HUF	BI-0025926	T3800801	BI081006	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180565	0	1901.01.01	Zárt két ajtós szekrény 90x46,2x198,4	DB	1	85 632	-85 632	0	HUF	BI-0025301	T3800801	BI081039	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180572	0	1901.01.01	Zárt két ajtós szekrény 90x46,2x198,4	DB	1	85 632	-85 632	0	HUF	BI-0025302	T3800801	BI081039	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180578	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI ASZTAL 120X300	DB	1	278 275	-278 275	0	HUF	BI-0108356	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180584	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI ASZTAL 120X300	DB	1	278 275	-278 275	0	HUF	BI-0108357	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180590	0	1901.01.01	FOLYÓIRAT SZEKRÉNY 190X8X129	DB	1	297 626	-297 626	0	HUF	BI-0108358	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180596	0	1901.01.01	FOLYÓIRAT SZEKRÉNY 190X8X129	DB	1	297 626	-297 626	0	HUF	BI-0108359	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180602	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI KÖLCSÖNZŐPULT 120+330X20X53X12	DB	1	368 208	-368 208	0	HUF	BI-0108360	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180608	0	1901.01.01	Zárható két ajtós üveges szekrény	DB	1	115 496	-115 496	0	HUF	BI-0025303	T3800801	BI081039	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180614	0	1901.01.01	Krétás fal tábla 3000x1000	DB	1	82 464	-82 464	0	HUF	BI-0025304	T3800801	BI081039	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180621	0	1901.01.01	Zárt két ajtós szekrény 90x46,2x198,4	DB	1	85 632	-85 632	0	HUF	BI-0025305	T3800801	BI081040	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180628	0	1901.01.01	Zárt két ajtós szekrény 90x46,2x198,4	DB	1	85 632	-85 632	0	HUF	BI-0025306	T3800801	BI081040	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180634	0	1901.01.01	Zárható két ajtós üveges szekrény	DB	1	115 496	-115 496	0	HUF	BI-0025307	T3800801	BI081040	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180640	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLC RENDSZER	DB	1	115 041	-115 041	0	HUF	BI-0108361	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180646	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLC ZÁRHATÓ VITRINNEL 90X300	DB	1	149 419	-149 419	0	HUF	BI-0108448	T3800801	BI081050	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180652	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLC ZÁRHATÓ VITRINNEL 90X300X	DB	1	149 419	-149 419	0	HUF	BI-0108449	T3800801	BI081050	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180658	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLC ZÁRHATÓ VITRINNEL 90X300X	DB	1	149 419	-149 419	0	HUF	BI-0108450	T3800801	BI081050	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180664	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLC ZÁRHATÓ VITRINNEL 90X300X	DB	1	149 419	-149 419	0	HUF	BI-0108451	T3800801	BI081050	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180670	0	1901.01.01	Krétás fal tábla 3000x1000	DB	1	82 464	-82 464	0	HUF	BI-0025308	T3800801	BI081040	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180683	0	1901.01.01	Két személyes kanapé sz 4 jelű	DB	1	97 852	-97 852	0	HUF	BI-0025275	T3800801	BI081041	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180688	0	1901.01.01	Két személyes kanapé sz 4 jelű	DB	1	97 852	-97 852	0	HUF	BI-0025276	T3800801	BI081041	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180694	0	1901.01.01	Alul zárt, felül üvegezett szekrény	DB	1	115 496	-115 496	0	HUF	BI-0025277	T3800801	BI081041	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180701	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLC ZÁRHATÓ VITRINNEL 90X300X	DB	1	149 419	-149 419	0	HUF	BI-0108452	T3800801	BI081050	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180708	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLC ZÁRHATÓ VITRINNEL 90X300X	DB	1	149 419	-149 419	0	HUF	BI-0108453	T3800801	BI081050	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180714	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLC ZÁRHATÓ VITRINNEL 90X300X	DB	1	149 419	-149 419	0	HUF	BI-0108454	T3800801	BI081050	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180720	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLC ZÁRHATÓ VITRINNEL 90X300X	DB	1	149 419	-149 419	0	HUF	BI-0108455	T3800801	BI081050	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180728	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLC ZÁRHATÓ VITRINNEL 90X300X	DB	1	149 419	-149 419	0	HUF	BI-0108456	T3800801	BI081050	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180735	0	1901.01.01	Alul zárt, felül üvegezett szekrény	DB	1	115 496	-115 496	0	HUF	BI-0025278	T3800801	BI081041	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180783	0	1901.01.01	ultrahang adókézl. 40 khtz.	DB	1	2 420	-2 420	0	HUF	MBI0015914	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180789	0	1901.01.01	ultrahangos vevőkészül.40 khtz	DB	1	2 540	-2 540	0	HUF	MBI0015915	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180796	0	1901.01.01	ultrahang transzducer 40 khtz	DB	1	1 350	-1 350	0	HUF	MBI0015916	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180802	0	1901.01.01	DVD író	DB	3	14 832	-14 832	0	HUF	MBI0015776	T3800801	BI081062	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180810	0	1901.01.01	memória	DB	9	30 672	-30 672	0	HUF	MBI0015777	T3800801	BI081009	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180816	0	1901.01.01	szünetmentes a szerverekhez	DB	1	69 600	-69 600	0	HUF	BI-0035282	T3800801	BI081084	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180828	0	1901.01.01	planár trióda gáztölt.532	DB	1	3 830	-3 830	0	HUF	MBI0015918	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180840	0	1901.01.01	elektromos tan.kisér.l.dob 5172	DB	6	29 220	-29 220	0	HUF	MBI0015920	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180851	0	1901.01.01	kártyaolvasó	DB	1	1 146	-1 146	0	HUF	BI-0035996	T3800801	BI081060	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180858	0	1901.01.01	billentyűzet sz.géphez	DB	1	1 350	-1 350	0	HUF	06619	T3800801	BI081022	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180864	0	1901.01.01	egér EMICR	DB	2	4 690	-4 690	0	HUF	MBI0015782	T3800801	BI081021	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180871	0	1901.01.01	USB Pen drive	DB	1	2 650	-2 650	0	HUF	06641	T3800801	BI081022	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180877	0	1901.01.01	USB kulcs	DB	3	15 743	-15 743	0	HUF	06702	T3800801	BI081008	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180884	0	1901.01.01	HDD Külső W.Dig.3 USB 3,0	DB	1	22 900	-22 900	0	HUF	BI-0026122	T3800801	BI081060	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180892	0	1901.01.01	lézer mutató,prez.kezelő f.	DB	1	6 590	-6 590	0	HUF	06729	T3800801	BI081020	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180916	0	1901.01.01	metronom	DB	5	1 400	-1 400	0	HUF	MBI0015922	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180928	0	1901.01.01	optikai pad	DB	1	4 530	-4 530	0	HUF	MBI0015924	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180933	0	1901.01.01	mérés érzékelés fólia sor	DB	1	770	-770	0	HUF	MBI0015925	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180939	0	1901.01.01	energia források diasor és k.	DB	1	1 220	-1 220	0	HUF	MBI0015926	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180945	0	1901.01.01	erősítés diasor	DB	1	320	-320	0	HUF	MBI0015927	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180950	0	1901.01.01	vezérlés és szabályozás diasor	DB	1	350	-350	0	HUF	MBI0015928	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180956	0	1901.01.01	dinamométer	DB	100	10 350	-10 350	0	HUF	MBI0015929	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180962	0	1901.01.01	levélmérleg	DB	1	70	-70	0	HUF	BI-0025979	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3180968	0	1901.01.01	súlysorozat fadob.-ban és aka.	DB	1	100	-100	0	HUF	MBI0015931	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181035	0	1901.01.01	katonai periszkóp	DB	2	200	-200	0	HUF	MBI0015933	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181090	0	1901.01.01	golyós szimulátor	DB	1	476	-476	0	HUF	MBI0015937	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181096	0	1901.01.01	kondenzátor szétszedhető	DB	1	60	-60	0	HUF	MBI0015938	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181102	0	1901.01.01	elektrosztatikai készlet	KLT	1	108	-108	0	HUF	MBI0015939	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181108	0	1901.01.01	merülő forraló	DB	3	136	-136	0	HUF	MBI0015940	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181114	0	1901.01.01	tápegység Na lámpához	DB	1	1 254	-1 254	0	HUF	MBI0015941	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181126	0	1901.01.01	elektrovaria I.1970/276	DB	1	5 750	-5 750	0	HUF	MBI0015943	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181132	0	1901.01.01	elektrovaria II.	DB	1	5 914	-5 914	0	HUF	MBI0015944	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181146	0	1901.01.01	tűzelőanyag-cellás készlet	KLT	1	15 990	-15 990	0	HUF	00474	T3800801	BI081017	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181152	0	1901.01.01	üvegdád 200x100x50	DB	1	3 477	-3 477	0	HUF	MBI0016213	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181158	0	1901.01.01	porüveg bõnyaku 50 ml	DB	4	1 970	-1 970	0	HUF	MBI0016214	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181170	0	1901.01.01	digitál mérleg 300g	DB	1	5 000	-5 000	0	HUF	BI-0025313	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181176	0	1901.01.01	szemcseppentő	DB	7	364	-364	0	HUF	MBI0016217	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181181	0	1901.01.01	középsík.klmiai transp.I-IV.	DB	1	18 180	-18 180	0	HUF	MBI0016218	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181187	0	1901.01.01	episzkóp 4452	DB	1	2 606	-2 606	0	HUF	MBI0016219	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181193	0	1901.01.01	Devil palack csappal 10 l-es	DB	1	662	-662	0	HUF	MBI0016220	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181199	0	1901.01.01	precíziós PH mérő 6533	DB	1	6 850									

Eszköz	Alszám	Aktiválás dátuma	Megnevezés	Bázis men ny.egység	Mennyiség	Besz.ért.	Kum. ÉCS 2024.06.30	K.sz.ért 2024.06.30.	Pénznm	Leltárszám	Telephely	Leltárkörzet	Vagyon minősíté se	Pénzügyi központ	Pénzügyi központ megnevezése
3181393	0	1901.01.01	emberi végtagscontok	DB	20	200	-200	0	HUF	MBI0016124	T3800801	BI081064	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181399	0	1901.01.01	emberi koponya	DB	4	749	-749	0	HUF	MBI0016125	T3800801	BI081064	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181405	0	1901.01.01	számítógépasztal	DB	1	10 865	-10 865	0	HUF	BI-0025512	T3800801	BI081027	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181410	0	1901.01.01	konduktométer 10955	DB	1	5 686	-5 686	0	HUF	MBI0016238	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181416	0	1901.01.01	Pichxométer 50 ml-es	DB	5	1 020	-1 020	0	HUF	MBI0016239	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181423	0	1901.01.01	választótölcsér	DB	3	580	-580	0	HUF	MBI0016240	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181429	0	1901.01.01	büretta Winkler	DB	10	3 880	-3 880	0	HUF	01465	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181435	0	1901.01.01	oldalcsapos büretta	DB	8	896	-896	0	HUF	01466	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181447	0	1901.01.01	eco írásvetítő felület	DB	1	47 685	-47 685	0	HUF	BI-0025309	T3800801	BI081040	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181452	0	1901.01.01	argos forgószekék kék huzattal	DB	1	22 184	-22 184	0	HUF	BI-0025519	T3800801	BI081027	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181458	0	1901.01.01	forgószekék szürke karfa nélk.	DB	1	19 804	-19 804	0	HUF	BI-0035814	T3800801	BI081019	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181464	0	1901.01.01	forgószekék karfával	DB	1	23 968	-23 968	0	HUF	BI-0035815	T3800801	BI081019	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181471	0	1901.01.01	nyitott polc	DB	1	9 388	-9 388	0	HUF	BI-0143964	T3800801	BI081022	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181478	0	1901.01.01	kromatográf cső	DB	1	380	-380	0	HUF	MBI0016243	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181482	0	1901.01.01	kémiai transzperens	DB	3	11 805	-11 805	0	HUF	MBI0016244	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181490	0	1901.01.01	hosszabbító	DB	1	3 799	-3 799	0	HUF	MBI0016661	T3800801	BI081004	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181495	0	1901.01.01	pénzeskazetta	DB	2	389	-389	0	HUF	MBI0016662	T3800801	BI081019	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181514	0	1901.01.01	csengő	DB	1	1 458	-1 458	0	HUF	MBI0016666	T3800801	BI081071	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181520	0	1901.01.01	galvanométer muz.	DB	1	100	-100	0	HUF	MBI0016667	T3800801	BI081001	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181527	0	1901.01.01	gőzgép mintája muzeum	DB	1	100	-100	0	HUF	MBI0016668	T3800801	BI081001	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181533	0	1901.01.01	FFG házipontvers.alapítólevele	DB	1	6	-6	0	HUF	MBI0016669	T3800801	BI081001	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181538	0	1901.01.01	hajókompassz muzeum	DB	1	200	-200	0	HUF	MBI0016671	T3800801	BI081001	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181544	0	1901.01.01	katolikus gimn.grafik.más.muz.	DB	1	10	-10	0	HUF	MBI0016672	T3800801	BI081001	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181549	0	1901.01.01	kerémia emléktárgy fotószkk.mz	DB	1	100	-100	0	HUF	MBI0016673	T3800801	BI081001	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181555	0	1901.01.01	kerámia korsú muz.	DB	1	200	-200	0	HUF	MBI0016674	T3800801	BI081001	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181561	0	1901.01.01	könyvek, értesítők muz.	DB	1	25	-25	0	HUF	MBI0016675	T3800801	BI081001	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181567	0	1901.01.01	Reichert mikroszkóp muz.	DB	1	600	-600	0	HUF	MBI0016676	T3800801	BI081001	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181573	0	1901.01.01	kis mikroszkóp muz.	DB	1	600	-600	0	HUF	MBI0016677	T3800801	BI081001	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181579	0	1901.01.01	naplók,krónikák,album muz.	DB	1	120	-120	0	HUF	MBI0016678	T3800801	BI081001	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181591	0	1901.01.01	reszelő(négyyszög)	DB	2	109	-109	0	HUF	MBI0016569	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181597	0	1901.01.01	csavarhúzó	DB	3	550	-550	0	HUF	MBI0016570	T3800801	BI081030	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181603	0	1901.01.01	Marconi-féle drótnék.távíró	DB	1	200	-200	0	HUF	MBI0016679	T3800801	BI081001	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181609	0	1901.01.01	oklevelek muz.	DB	1	30	-30	0	HUF	MBI0016680	T3800801	BI081001	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181615	0	1901.01.01	pályázatok muz.	DB	1	300	-300	0	HUF	MBI0016681	T3800801	BI081001	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181621	0	1901.01.01	plakettek muz.	DB	1	50	-50	0	HUF	MBI0016682	T3800801	BI081001	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181627	0	1901.01.01	Ref.Gimn.épülete fénykép muz.	DB	1	10	-10	0	HUF	BI-0108234	T3800801	BI081001	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181633	0	1901.01.01	Ref.isk.pecsétjének lenyom.muz	DB	1	10	-10	0	HUF	MBI0016684	T3800801	BI081001	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181640	0	1901.01.01	régi avasi kilátó fa makett m.	DB	1	80	-80	0	HUF	MBI0016685	T3800801	BI081001	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181646	0	1901.01.01	Szalay D.éretts.biz. muz.	DB	1	50	-50	0	HUF	MBI0016686	T3800801	BI081001	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181652	0	1901.01.01	serlegek muz.	DB	1	249	-249	0	HUF	MBI0016687	T3800801	BI081001	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181658	0	1901.01.01	tablók muz.	DB	1	104	-104	0	HUF	MBI0016688	T3800801	BI081001	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181676	0	1901.01.01	Yamaha 2 kazettás magnó	DB	1	15 000	-15 000	0	HUF	BI-0035290	T3800801	BI081031	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181682	0	1901.01.01	JVC CD lejátszó	DB	1	19 000	-19 000	0	HUF	BI-0035291	T3800801	BI081031	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181688	0	1901.01.01	Miskolci lyceum bizonyos.levele	DB	1	80	-80	0	HUF	MBI0016689	T3800801	BI081001	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181694	0	1901.01.01	Putnoki I.díákigazolv.muz.	DB	1	20	-20	0	HUF	MBI0016690	T3800801	BI081001	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181700	0	1901.01.01	vasláda a régi iskolából muz.	DB	1	400	-400	0	HUF	MBI0016691	T3800801	BI081001	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181707	0	1901.01.01	zászlók muz.	DB	1	240	-240	0	HUF	MBI0016692	T3800801	BI081001	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3181713	0	1901.01.01	Mini hifi.84452441	DB	1	12 600	-12 600	0	HUF	BI-0108587	T3800801	BI081060	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3182958	0	1901.01.01	Egyedi ülőpad 150x50x45x45	DB	1	58 540	-58 540	0	HUF	BI-0108598	T3800801	BI081033	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3182964	0	1901.01.01	Egyedi ülőpad 150x50x45x45	DB	1	58 540	-58 540	0	HUF	BI-0108599	T3800801	BI081033	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3182970	0	1901.01.01	Egyedi ülőpad 150x50x45x45	DB	1	58 540	-58 540	0	HUF	BI-0108600	T3800801	BI081033	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3182978	0	1901.01.01	Beépített szekrény (alsó) 75+200x60x90	DB	1	108 821	-108 821	0	HUF	MBI0015298	T3800801	BI081034	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3182984	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 100X60X225	DB	1	121 903	-121 903	0	HUF	BI-0108362	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3182990	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 100X60X225	DB	1	121 903	-121 903	0	HUF	BI-0108363	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3182996	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 100X60X225	DB	1	121 903	-121 903	0	HUF	BI-0108364	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183002	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 100X60X225	DB	1	121 903	-121 903	0	HUF	BI-0108365	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183008	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRNDSZER 100X60X225	DB	1	121 903	-121 903	0	HUF	BI-0108366	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183015	0	1901.01.01	Beépített nyitott polcos szekrény	DB	1	76 922	-76 922	0	HUF	MBI0015299	T3800801	BI081034	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183023	0	1901.01.01	Takarítószeres polc 140x40x210	DB	1	66 515	-66 515	0	HUF	BI-0025255	T3800801	BI081035	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183029	0	1901.01.01	Öltöző szekrény 7035 100x50x180	DB	1	64 478	-64 478	0	HUF	BI-0025249	T3800801	BI081036	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183035	0	1901.01.01	Öltöző szekrény rövid ajtós 90x50x180	DB	1	66 741	-66 741	0	HUF	BI-0025250	T3800801	BI081037	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183042	0	1901.01.01	Alul zárt, felül üvegezett szekrény	DB	1	115 496	-115 496	0	HUF	BI-0108571	T3800801	BI081023	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183049	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 90X60X225	DB	1	115 041	-115 041	0	HUF	BI-0108367	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183056	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 90X60X225	DB	1	115 041	-115 041	0	HUF	BI-0108368	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183063	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 90X60X225	DB	1	115 041	-115 041	0	HUF	BI-0108369	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183070	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 90X60X225	DB	1	115 041	-115 041	0	HUF	BI-0108370	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183079	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 90X60X225	DB	1	115 041	-115 041	0	HUF	BI-0108371	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183089	0	1901.01.01	Gyógyszeres szekrény fém lábas	DB	1	95 360	-95 360	0	HUF	BI-0108572	T3800801	BI081023	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183095	0	1901.01.01	Orvosi vizsgáló ágy	DB	1	58 822	-58 822	0	HUF	BI-0108573	T3800801	BI081023	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183102	0	1901.01.01	Zárt két ajtós szekrény 90x46,2x198,4	DB	1	85 632	-85 632	0	HUF	BI-0108574	T3800801	BI081023	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183108	0	1901.01.01	Zárt két ajtós szekrény 90x46,2x198,4	DB	1	85 632	-85 632	0	HUF	BI-0108575	T3800801	BI081023	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183115	0	1901.01.01	Íróasztal 120x60x72	DB	1	76 582	-76 582	0	HUF	BI-0108576	T3800801	BI081023	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183122	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 90X60X225	DB	1	115 041	-115 041	0	HUF	BI-0108372	T3800801	BI081049	ONK	T380V012	

Eszköz	Alszám	Aktiválás dátuma	Megnevezés	Bázis men ny.egység	Mennyiség	Besz.ért.	Kum. ÉCS 2024.06.30	K.sz.ért 2024.06.30.	Pénznm	Leltárszám	Telephely	Leltárkörzet	Vagyon minősíté se	Pénzügyi központ	Pénzügyi központ megnevezése
3183349	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 100X60X225	DB	1	124 258	-124 258	0	HUF	BI-0108392	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183355	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 100X60X225	DB	1	124 258	-124 258	0	HUF	BI-0108393	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183362	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 100X60X225	DB	1	124 258	-124 258	0	HUF	BI-0108394	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183368	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 100X60X225	DB	1	124 258	-124 258	0	HUF	BI-0108395	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183376	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 100X60X225	DB	1	124 258	-124 258	0	HUF	BI-0108396	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183383	0	1901.01.01	sportivo focilabda	DB	4	19 960	-19 960	0	HUF	MBI0015740	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183413	0	1901.01.01	csavarmikrométerfadobozban	DB	1	415	-415	0	HUF	MBI0015882	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183417	0	1901.01.01	demonstr.mérleg fadobozban	DB	1	730	-730	0	HUF	MBI0015883	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183423	0	1901.01.01	univó börtokban	DB	1	1 200	-1 200	0	HUF	MBI0015884	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183438	0	1901.01.01	védőháló 200x150	DB	1	32 200	-32 200	0	HUF	50183	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183443	0	1901.01.01	tornaszőnyeg 400x140x10	DB	4	215 000	-215 000	0	HUF	MBI0015746	T3800801	BI081057	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183449	0	1901.01.01	tornaszőnyeg 200x100x10	DB	30	675 000	-675 000	0	HUF	50187	T3800801	BI081014	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183462	0	1901.01.01	univeka	DB	14	41 006	-41 006	0	HUF	MBI0015888	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183468	0	1901.01.01	homoru és domboru tükör	DB	1	146	-146	0	HUF	MBI0015889	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183475	0	1901.01.01	indikátor óra	DB	1	319	-319	0	HUF	MBI0015890	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183497	0	1901.01.01	pendrive 4GB	DB	1	2 200	-2 200	0	HUF	MBI0015752	T3800801	BI081021	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183503	0	1901.01.01	fejhallgató Gembird	DB	1	1 260	-1 260	0	HUF	MBI0015753	T3800801	BI081081	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183509	0	1901.01.01	PENDRIVE 16GB	DB	1	6 500	-6 500	0	HUF	MBI0015754	T3800801	BI081081	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183515	0	1901.01.01	áramátalító 401247	DB	1	2 100	-2 100	0	HUF	MBI0015892	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183527	0	1901.01.01	demonstr. rádiópad	DB	1	3 784	-3 784	0	HUF	MBI0015894	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183533	0	1901.01.01	hanggenerátor 320730	DB	1	2 000	-2 000	0	HUF	MBI0015896	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183539	0	1901.01.01	Maxe USB 16GB	DB	2	12 998	-12 998	0	HUF	MBI0015755	T3800801	BI081081	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183545	0	1901.01.01	Számítógép (Intel)	DB	1	89 250	-89 250	0	HUF	BI-0025248	T3800801	BI081007	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183564	0	1901.01.01	Blu-ray író	DB	1	31 608	-31 608	0	HUF	MBI0015759	T3800801	BI081009	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183570	0	1901.01.01	hanggenerátor 320767	DB	1	2 000	-2 000	0	HUF	MBI0015897	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183577	0	1901.01.01	hanggenerátor	DB	1	2 000	-2 000	0	HUF	BI-0025994	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183583	0	1901.01.01	hanggenerátor 320741	DB	1	2 000	-2 000	0	HUF	MBI0015899	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183589	0	1901.01.01	hanggenerátor 320692	DB	1	2 000	-2 000	0	HUF	MBI0015900	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183595	0	1901.01.01	kvarclámpa 203	DB	1	2 000	-2 000	0	HUF	MBI0015901	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183601	0	1901.01.01	Számítógép (Intel)	DB	1	95 000	-95 000	0	HUF	BI-0035380	T3800801	BI081017	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183608	0	1901.01.01	Hálózati elosztó (switc)	DB	1	23 545	-23 545	0	HUF	BI-0035285	T3800801	BI081005	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183614	0	1901.01.01	Notebook (Asus)	DB	1	84 300	-84 300	0	HUF	BI-0026114	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183620	0	1901.01.01	Hoffmann féle vízbontó készül.	DB	1	250	-250	0	HUF	MBI0015902	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183626	0	1901.01.01	csppk-rezgésű generátor	KLT	1	554	-554	0	HUF	BI-0025995	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183638	0	1901.01.01	ellenállás szekrény	KLT	1	330	-330	0	HUF	BI-0025997	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183645	0	1901.01.01	magnetométer	DB	1	2 600	-2 600	0	HUF	MBI0015906	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183653	0	1901.01.01	Projektor (Benq)	DB	1	79 700	-79 700	0	HUF	BI-0035864	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183659	0	1901.01.01	Számítógép	DB	1	86 900	-86 900	0	HUF	BI-0035381	T3800801	BI081061	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183671	0	1901.01.01	oszillátor mikrohullám 044571	DB	1	3 750	-3 750	0	HUF	MBI0015908	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183677	0	1901.01.01	mikrohullámu vevőkész. 045672	DB	1	2 660	-2 660	0	HUF	MBI0015909	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183684	0	1901.01.01	próba detektor 045673	DB	1	1 030	-1 030	0	HUF	MBI0015910	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183690	0	1901.01.01	fém reflektor 21x21	DB	1	205	-205	0	HUF	MBI0015911	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183697	0	1901.01.01	Hálózati eszköz(switc)	DB	1	17 800	-17 800	0	HUF	BI-0035286	T3800801	BI081005	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183704	0	1901.01.01	kisérleti hőmérő	DB	10	20 500	-20 500	0	HUF	MBI0016182	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183712	0	1901.01.01	prizma 45 fokos	DB	1	325	-325	0	HUF	MBI0016072	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183721	0	1901.01.01	készl.molekuláris fizikához	DB	1	3 010	-3 010	0	HUF	MBI0016073	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183736	0	1901.01.01	elektrosztatikai háló	DB	1	62	-62	0	HUF	MBI0016075	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183752	0	1901.01.01	3x6x90 mm-es kézi nagyító	DB	1	1 080	-1 080	0	HUF	MBI0016183	T3800801	BI081064	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183758	0	1901.01.01	hasas pipetta 10 ml-es	DB	10	5 600	-5 600	0	HUF	MBI0016184	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183766	0	1901.01.01	hasas pipetta 25 ml-es	DB	10	8 000	-8 000	0	HUF	MBI0016185	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183774	0	1901.01.01	békacontváz gyantába	DB	1	100	-100	0	HUF	MBI0016186	T3800801	BI081064	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183790	0	1901.01.01	Kodak photo cd lejártszó pcd86o	DB	1	100	-100	0	HUF	BI-0025503	T3800801	BI081064	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183808	0	1901.01.01	reflektó diamotoros vetítő	DB	1	100	-100	0	HUF	MBI0016191	T3800801	BI081064	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183815	0	1901.01.01	meopta tart.mikr.-hoz 607907	DB	1	100	-100	0	HUF	MBI0016192	T3800801	BI081064	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183822	0	1901.01.01	Wulf elektroszkóp 0403506	DB	2	2 036	-2 036	0	HUF	MBI0016077	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183835	0	1901.01.01	Watt mérő elététellenállással	DB	1	1 352	-1 352	0	HUF	MBI0016079	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183842	0	1901.01.01	barométer	DB	1	224	-224	0	HUF	MBI0016080	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183891	0	1901.01.01	Schnback mikroszkóp tanári	DB	1	100	-100	0	HUF	BI-0025504	T3800801	BI081064	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183897	0	1901.01.01	mérőpipetta műa.greiner	DB	50	5 000	-5 000	0	HUF	MBI0016195	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183903	0	1901.01.01	exikátor üvegből	DB	5	500	-500	0	HUF	MBI0016196	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183909	0	1901.01.01	CVK molekulbox 1/2	DB	10	100	-100	0	HUF	MBI0016197	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183920	0	1901.01.01	központi és veget idegrendszer	DB	1	12 900	-12 900	0	HUF	MBI0016200	T3800801	BI081015	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183926	0	1901.01.01	krokodilcsipesz fekete	DB	1	40	-40	0	HUF	MBI0016201	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183933	0	1901.01.01	krokodilcsipesz piros	DB	1	24	-24	0	HUF	MBI0016202	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183970	0	1901.01.01	alkoholos hőmérő	DB	1	1 200	-1 200	0	HUF	MBI0016205	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183977	0	1901.01.01	Boman digitális mérleg	DB	1	4 076	-4 076	0	HUF	BI-0035002	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3183996	0	1901.01.01	univerz.kisérl.motor 0521006	DB	1	3 520	-3 520	0	HUF	MBI0016093	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3184002	0	1901.01.01	forgóalajszivattyú L 1204	DB	1	3 164	-3 164	0	HUF	MBI0016094	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3184016	0	1901.01.01	Weller páka	DB	1	1 530	-1 530	0	HUF	MBI0016096	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3184029	0	1901.01.01	fedőlemez 20x20	CSM	1	4 016	-4 016	0	HUF	MBI0016209	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3184035	0	1901.01.01	dugó kupos	DB	1	287	-287	0	HUF	MBI0016210	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3184042	0	1901.01.01	főzőpohár 50 ml	DB	7	2 126	-2 126	0	HUF	MBI0016211	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3184049	0	1901.01.01	főzőpohár 100 ml	DB	9	3 015	-3 015	0	HUF	MBI0016212	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3184055	0	1901.01.01	szabályozás diasor	DB	1	370	-370	0	HUF						

Eszköz	Alsószám	Aktiválás dátuma	Megnevezés	Bázis men ny.egység	Mennyiség	Besz.ért.	Kum. ÉCS 2024.06.30	K.sz.ért 2024.06.30.	Pénznm	Leltárszám	Telephely	Leltárkörzet	Vagyon minősíté se	Pénzügyi központ	Pénzügyi központ megnevezése
3184273	0	1901.01.01	elosztó hosszabbítók	DB	3	3 905	-3 905	0	HUF	MBI0016660	T3800801	BI081061	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185592	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLC ÜVEGEZETT A: 90X100X30, F	DB	1	108 111	-108 111	0	HUF	BI-0108397	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185602	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLC ÜVEGEZETT A: 90X100X30, F	DB	1	108 111	-108 111	0	HUF	BI-0108398	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185611	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLC ÜVEGEZETT A: 90X100X30, F	DB	1	108 111	-108 111	0	HUF	BI-0108399	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185624	0	1901.01.01	Hangverseny zongora	DB	1	35 200	-35 200	0	HUF	BI-0108906	T3800801	BI081016	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185632	0	1901.01.01	Harang	DB	1	100 000	-100 000	0	HUF	BI-0108907	T3800801	BI081016	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185639	0	1901.01.01	Csobogó	DB	1	200 000	-200 000	0	HUF	MBI0015267	T3800801	BI081018	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185645	0	1901.01.01	Guruló állvány	DB	1	142 490	-142 490	0	HUF	BI-0035878	T3800801	BI081025	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185651	0	1901.01.01	Könyvtári polc üvegezett A: 90x100x30	DB	1	108 111	-108 111	0	HUF	BI-0108400	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185658	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 3X90X30X225	DB	1	171 754	-171 754	0	HUF	BI-0108401	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185666	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 3X90X30X225	DB	1	171 754	-171 754	0	HUF	BI-0108402	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185673	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER A: 70X100X30, F70	DB	1	95 195	-95 195	0	HUF	BI-0108403	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185680	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER A: 70X100X30, F:	DB	1	95 195	-95 195	0	HUF	BI-0108404	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185693	0	1901.01.01	Párhuzamos korlát	DB	1	656 096	-656 096	0	HUF	MBI0015271	T3800801	BI081014	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185699	0	1901.01.01	KATALÓGUS SZEKRÉNY A: 100X100X50, F: 10	DB	1	208 486	-208 486	0	HUF	BI-0108405	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185705	0	1901.01.01	KATALÓGUS SZEKRÉNY A: 100X100X50, F: 100	DB	1	208 486	-208 486	0	HUF	BI-0108406	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185711	0	1901.01.01	KATALÓGUS SZEKRÉNY A: 100X100X50, F: 100	DB	1	208 486	-208 486	0	HUF	BI-0108407	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185718	0	1901.01.01	KATALÓGUS SZEKRÉNY A: 100X100X50, F: 10	DB	1	208 486	-208 486	0	HUF	BI-0108408	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185725	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER A: 90X100X30, F:	DB	1	71 177	-71 177	0	HUF	BI-0108409	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185743	0	1901.01.01	Projektor	DB	1	220 800	-220 800	0	HUF	BI-0035292	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185750	0	1901.01.01	Projektor fizikára	DB	1	232 320	-232 320	0	HUF	BI-0025813	T3800801	BI081017	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185757	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER A: 90X100X30, F:	DB	1	87 458	-87 458	0	HUF	BI-0108410	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185764	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 90X30X175	DB	1	55 099	-55 099	0	HUF	BI-0108411	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185770	0	1901.01.01	2 SZEMÉLYES KANAPÉ H 30533	DB	1	55 099	-55 099	0	HUF	BI-0108412	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185776	0	1901.01.01	2 SZEMÉLYES KANAPÉ H 30533	DB	1	55 099	-55 099	0	HUF	BI-0108413	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185780	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 90X30X175	DB	1	55 099	-55 099	0	HUF	BI-0108414	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185794	0	1901.01.01	Digitális multiméter	DB	1	30 700	-30 700	0	HUF	BI-0025814	T3800801	BI081017	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185801	0	1901.01.01	Spekrofotométer	DB	1	39 452	-39 452	0	HUF	MBI0015283	T3800801	BI081017	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185808	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 90X30X175	DB	1	55 099	-55 099	0	HUF	BI-0108415	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185815	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 90X30X175	DB	1	55 099	-55 099	0	HUF	BI-0108416	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185821	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 90X30X175	DB	1	55 099	-55 099	0	HUF	BI-0108417	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185826	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 90X30X175	DB	1	55 099	-55 099	0	HUF	BI-0108418	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185832	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 90X30X175	DB	1	55 099	-55 099	0	HUF	BI-0108419	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185838	0	1901.01.01	Sarokasztal (270+240)x60x72	DB	1	121 152	-121 152	0	HUF	BI-0025256	T3800801	BI081032	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185845	0	1901.01.01	Beépített szekrény 265x210x50	DB	1	179 861	-179 861	0	HUF	MBI0015285	T3800801	BI081032	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185852	0	1901.01.01	Egyedi ülőpad 150x50x45x45	DB	1	58 540	-58 540	0	HUF	BI-0108601	T3800801	BI081033	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185859	0	1901.01.01	Egyedi ülőpad 150x50x45x45	DB	1	58 540	-58 540	0	HUF	BI-0108602	T3800801	BI081033	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185864	0	1901.01.01	Egyedi ülőpad 150x50x45x45	DB	1	58 540	-58 540	0	HUF	BI-0108603	T3800801	BI081033	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185871	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 90X30X175	DB	1	55 099	-55 099	0	HUF	BI-0108420	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185877	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 90X30X175	DB	1	55 099	-55 099	0	HUF	BI-0108421	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185883	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 90X30X175	DB	1	55 099	-55 099	0	HUF	BI-0108422	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185888	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 90X30X175	DB	1	55 099	-55 099	0	HUF	BI-0108423	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185895	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 90X30X175	DB	1	55 099	-55 099	0	HUF	BI-0108424	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185903	0	1901.01.01	Egyedi ülőpad 150x50x45x45	DB	1	58 540	-58 540	0	HUF	BI-0108604	T3800801	BI081033	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185908	0	1901.01.01	Egyedi ülőpad 150x50x45x45	DB	1	58 540	-58 540	0	HUF	BI-0108605	T3800801	BI081033	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185917	0	1901.01.01	Egyedi ülőpad 150x50x45x45	DB	1	58 540	-58 540	0	HUF	BI-0108606	T3800801	BI081033	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185924	0	1901.01.01	Egyedi ülőpad 150x50x45x45	DB	1	58 540	-58 540	0	HUF	BI-0108607	T3800801	BI081033	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185930	0	1901.01.01	Egyedi ülőpad 150x50x45x45	DB	1	58 540	-58 540	0	HUF	BI-0108608	T3800801	BI081033	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185936	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 90X30X175	DB	1	55 099	-55 099	0	HUF	BI-0108425	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185942	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 90X30X175	DB	1	55 099	-55 099	0	HUF	BI-0108426	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185948	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 90X30X175	DB	1	55 099	-55 099	0	HUF	BI-0108427	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185954	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 90X30X175	DB	1	55 099	-55 099	0	HUF	BI-0108428	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185960	0	1901.01.01	KÖNYVTÁRI POLCRENDSZER 100X60X225	DB	1	121 903	-121 903	0	HUF	BI-0108429	T3800801	BI081049	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185966	0	1901.01.01	Egyedi ülőpad 150x50x45x45	DB	1	58 540	-58 540	0	HUF	BI-0108609	T3800801	BI081033	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185973	0	1901.01.01	Római birodalom	DB	1	100	-100	0	HUF	MBI0015592	T3800801	BI081025	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185979	0	1901.01.01	Európa IX-XI sz-ban	DB	2	200	-200	0	HUF	MBI0015593	T3800801	BI081025	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185985	0	1901.01.01	Európa 1000 körül	DB	2	200	-200	0	HUF	MBI0015594	T3800801	BI081025	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185991	0	1901.01.01	Keresztes háború	DB	1	100	-100	0	HUF	MBI0015595	T3800801	BI081025	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3185997	0	1901.01.01	Tomaszönyeg 200x100x6 cm	DB	18	367 960	-367 960	0	HUF	50083	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186006	0	1901.01.01	Röplabdaháló 9,5x1,0	DB	3	22 839	-22 839	0	HUF	MBI0015714	T3800801	BI081012	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186013	0	1901.01.01	Föld népei XI-XV sz-ban	DB	2	200	-200	0	HUF	MBI0015596	T3800801	BI081025	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186020	0	1901.01.01	Európa a XVI sz-ban	DB	2	200	-200	0	HUF	MBI0015597	T3800801	BI081025	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186026	0	1901.01.01	Európa a XVIII sz-ban	DB	2	200	-200	0	HUF	MBI0015598	T3800801	BI081025	ONK	T380V01201	Egyéb

Eszköz	Alszám	Aktiválás dátuma	Megnevezés	Bázis men ny.egység	Mennyiség	Besz.ért.	Kum. ÉCS 2024.06.30	K.sz.ért 2024.06.30.	Pénznem	Leltárszám	Telephely	Leltárkörzet	Vagyon minősítés	Pénzügyi központ	Pénzügyi központ megnevezése
3186360	0	1901.01.01	csipőcsont metszet	DB	1	314	-314	0	HUF	MBI0016153	T3800801	BI081064	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186366	0	1901.01.01	női torzó 4101/5/69/22/2	DB	1	4 670	-4 670	0	HUF	MBI0016154	T3800801	BI081064	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186375	0	1901.01.01	tan.felszer. ásvány,kőzet,ércv.	DB	1	3 420	-3 420	0	HUF	MBI0016155	T3800801	BI081064	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186387	0	1901.01.01	Pascal féle fenéknomás mérő	DB	1	428	-428	0	HUF	MBI0016043	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186393	0	1901.01.01	Magdeburgi félgomb pumpával	DB	1	276	-276	0	HUF	MBI0016044	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186399	0	1901.01.01	hidraulikus emelő	DB	1	204	-204	0	HUF	BI-0035005	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186406	0	1901.01.01	Dieselmotor metszet	DB	1	966	-966	0	HUF	MBI0016046	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186412	0	1901.01.01	kétütemű motormetszet	DB	1	322	-322	0	HUF	MBI0016047	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186424	0	1901.01.01	négütemű motor minta	DB	1	354	-354	0	HUF	MBI0016049	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186431	0	1901.01.01	Papin fazék	DB	1	957	-957	0	HUF	MBI0016050	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186437	0	1901.01.01	bitemál szalag	DB	1	262	-262	0	HUF	MBI0016051	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186444	0	1901.01.01	emberi csontváz	DB	1	90 000	-90 000	0	HUF	MBI0016158	T3800801	BI081064	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186451	0	1901.01.01	mérő pipetta 2,5,10 ml	DB	10	400	-400	0	HUF	MBI0016159	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186458	0	1901.01.01	krisztály csésze	DB	5	160	-160	0	HUF	MBI0016160	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186464	0	1901.01.01	frakc. lombik	DB	20	1 655	-1 655	0	HUF	MBI0016161	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186470	0	1901.01.01	mérőlombik	DB	40	5 729	-5 729	0	HUF	MBI0016162	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186475	0	1901.01.01	rezgésvizsgáló	DB	1	1 000	-1 000	0	HUF	MBI0016052	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186481	0	1901.01.01	szögmérő lejtő hajlásszög mér.	DB	1	160	-160	0	HUF	MBI0016053	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186489	0	1901.01.01	Kundt cső	DB	1	139	-139	0	HUF	MBI0016054	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186495	0	1901.01.01	fotocella nyeles	DB	2	454	-454	0	HUF	MBI0016055	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186501	0	1901.01.01	Mikola cső	DB	3	1 572	-1 572	0	HUF	MBI0016056	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186507	0	1901.01.01	mérőhenger	DB	60	6 152	-6 152	0	HUF	MBI0016163	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186513	0	1901.01.01	kémcsőállvány	DB	10	1 640	-1 640	0	HUF	MBI0016164	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186520	0	1901.01.01	tanuló kisérh. hőmérő	DB	10	1 436	-1 436	0	HUF	MBI0016165	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186527	0	1901.01.01	főzőpohár	DB	10	346	-346	0	HUF	MBI0016166	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186533	0	1901.01.01	állólombik	DB	110	2 131	-2 131	0	HUF	MBI0016167	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186546	0	1901.01.01	optikai rácslévonat	DB	1	87	-87	0	HUF	MBI0016058	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186551	0	1901.01.01	kisér.l.doboz techn.oktatáshoz	DB	1	1	-1	0	HUF	MBI0016059	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186558	0	1901.01.01	kisér.l.doboz techn.oktatáshoz	DB	1	1	-1	0	HUF	MBI0016060	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186564	0	1901.01.01	kisér.l.doboz techn.oktatáshoz	DB	1	1	-1	0	HUF	MBI0016061	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186570	0	1901.01.01	automata buretta	DB	10	7 403	-7 403	0	HUF	MBI0016168	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186579	0	1901.01.01	keverőbot	DB	10	40	-40	0	HUF	MBI0016169	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186585	0	1901.01.01	piknométer	DB	2	400	-400	0	HUF	MBI0016170	T3800801	BI081064	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186592	0	1901.01.01	tartálydugó	DB	5	500	-500	0	HUF	MBI0016171	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186599	0	1901.01.01	szemcseppentőhöz gumi	DB	10	12	-12	0	HUF	MBI0016172	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186606	0	1901.01.01	kisér.l.doboz techn.oktatáshoz	DB	1	1	-1	0	HUF	MBI0016062	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186611	0	1901.01.01	kisér.l.dobz technika okt.hoz	DB	1	1	-1	0	HUF	MBI0016063	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186617	0	1901.01.01	kisér.l.doboz techn.oktatáshoz	DB	1	1	-1	0	HUF	MBI0016064	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186637	0	1901.01.01	szemcseppentő üveg	DB	10	16	-16	0	HUF	MBI0016173	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186644	0	1901.01.01	anatómiai csipesz	DB	2	531	-531	0	HUF	MBI0016174	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186652	0	1901.01.01	üvegekád	DB	2	1 442	-1 442	0	HUF	MBI0016175	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186658	0	1901.01.01	kémcső	DB	357	1 207	-1 207	0	HUF	MBI0016176	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186676	0	1901.01.01	elektronikus készlet	DB	1	5 550	-5 550	0	HUF	MBI0016069	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186682	0	1901.01.01	kondenzátor dekéd 65709	DB	1	16 186	-16 186	0	HUF	MBI0016070	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186690	0	1901.01.01	Szegner kerék	DB	1	59	-59	0	HUF	MBI0016071	T3800801	BI081063	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186708	0	1901.01.01	anatómiai készlet	DB	12	193 440	-193 440	0	HUF	MBI0016180	T3800801	BI081064	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186714	0	1901.01.01	bonckészlet	DB	8	29 288	-29 288	0	HUF	MBI0016181	T3800801	BI081064	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186731	0	1901.01.01	futószőnyeg	FM	18	24 926	-24 926	0	HUF	MBI0016488	T3800801	BI081016	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186738	0	1901.01.01	függöny tanárikba	FM	43	59 985	-59 985	0	HUF	MBI0016489	T3800801	BI081008	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186746	0	1901.01.01	bordó sötétítőfüggöny tűzálló	FM	24	30 720	-30 720	0	HUF	MBI0016490	T3800801	BI081015	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186752	0	1901.01.01	függöny számttech.	M	4	8 120	-8 120	0	HUF	MBI0016491	T3800801	BI081061	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186759	0	1901.01.01	futószőnyeg 120X70sztech	FM	2	3 184	-3 184	0	HUF	MBI0016492	T3800801	BI081080	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186765	0	1901.01.01	kulcstartószekrény	DB	1	350	-350	0	HUF	BI-0108201	T3800801	BI081071	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186777	0	1901.01.01	sötétítő függöny	DB	10	233 610	-233 610	0	HUF	MBI0016493	T3800801	BI081016	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186783	0	1901.01.01	sötétítő függöny	DB	8	125 248	-125 248	0	HUF	04046	T3800801	BI081016	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186790	0	1901.01.01	futószőnyeg könyvtár	FM	10	9 069	-9 069	0	HUF	MBI0016495	T3800801	BI081053	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186797	0	1901.01.01	100x200 lepedő	DB	2	1 998	-1 998	0	HUF	MBI0016496	T3800801	BI081023	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186809	0	1901.01.01	Egyszínű fehér és ekrű függöny	M	11	14 857	-14 857	0	HUF	50116	T3800801	BI081023	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186815	0	1901.01.01	Sötétítőfüggöny	M	4	14 588	-14 588	0	HUF	50117	T3800801	BI081023	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186823	0	1901.01.01	nylon függöny	DB	4	46 200	-46 200	0	HUF	50194	T3800801	BI081068	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186829	0	1901.01.01	futó szőnyeg	DB	4	52 510	-52 510	0	HUF	50195	T3800801	BI081001	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186835	0	1901.01.01	sötétítő függöny	DB	4	32 820	-32 820	0	HUF	50196	T3800801	BI081001	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186841	0	1901.01.01	zsurkocsi tanári	DB	1	900	-900	0	HUF	BI-0035615	T3800801	BI081082	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186848	0	1901.01.01	vasszekrény 12 részes 6 ajtós	DB	1	13 600	-13 600	0	HUF	BI-0108659	T3800801	BI081018	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186855	0	1901.01.01	vasszekrény kicsi ig.előtér	DB	1	1 600	-1 600	0	HUF	BI-0035637	T3800801	BI081018	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186867	0	1901.01.01	Szatén abrosz	DB	6	14 040	-14 040	0	HUF	50201	T3800801	BI081019	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186873	0	1901.01.01	Asztal futóterítő	DB	1	653	-653	0	HUF	BI-0026076	T3800801	BI081019	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186879	0	1901.01.01	Voile fehér függöny(nagyméret)	DB	11	52 480	-52 480	0	HUF	50203	T3800801	BI081018	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186885	0	1901.01.01	Nova fiókláda nagy	DB	1	13 904	-13 904	0	HUF	MBI0016364	T3800801	BI081032	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186892	0	1901.01.01	szár számttech.kihuzható kalv.	DB	2	27 600	-27 600	0	HUF	MBI0016365	T3800801	BI081022	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186900	0	1901.01.01	szgép kiegészítő oldalasztal	DB	1	2 856	-2 856	0	HUF	BI-0143983	T3800801	BI081022	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186906	0	1901.01.01	forgószek	DB	1	15 875	-15 875	0	HUF	BI-0025316	T3800801	BI081028	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186912	0	1901.01.01	vetítőasztal	DB	1	37 500	-37 500	0	HUF	BI-0025374	T3800801	BI081015	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186919	0	1901.01.01	Utánvilágító tábla	DB	1	1 060	-1 060	0	HUF	69928	T3800801	BI081076	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186925	0	1901.01.01	Utánvilágító tábla	DB	1	1 060	-1 060	0	HUF	69935	T3800801	BI081076	ONK	T380V01201	Egyéb eszközök
3186986</															

KIMUTATÁS
a saját bevételek összegéről
2024-2027. év

Ft-ban

Saját bevétel megnevezése *	Tárgyév (2024.)	2025. év	2026. év	2027. év
Helyi adóból származó bevétel	22 245 000 000	22 912 371 000	23 295 242 000	23 994 100 000
Tulajdonosi bevételek	387 739 406	385 980 000	395 000 000	402 000 000
Díjak, pótlékok, bírságok, települési adók	104 000 000	107 120 000	114 833 000	118 278 000
Immateriális javak, ingatlanok, és egyéb tárgyi eszközök értékesítése	3 037 276 077	550 000 000	450 000 000	350 000 000
Részesedések értékesítése és részesedések megszűnéséhez kapcsolódó bevételek				
Privatizációból származó bevételek				
Garancia-és kezességvállalásból származó megtérülések				
Saját bevétel összesen	25 774 015 483	23 955 471 000	24 255 075 000	24 864 378 000

* Az adósságot keletkeztető ügyletekhez történő hozzájárulás részletes szabályairól szóló 353/2011. (XII.30.) Korm. rendelet 2. § alapján

KIMUTATÁS
az adósságot keletkeztető ügyletekből eredő fizetési kötelezettségek összegéről
2024-2027. év

Ft-ban

Adósságot keletkeztető ügylet megnevezése **	Tárgyév (2024.)	2025. év	2026. év	2027. év
Előző év(ek)ben keletkezett fizetési kötelezettség	1 332 013 134	910 338 381	811 430 965	769 071 293
Hitelből eredő fizetési kötelezettség	852 215 650	592 522 430	535 969 056	535 969 056
Kamatkiadás	389 797 484	317 815 951	275 461 909	233 102 237
Kölcsönből eredő fizetési kötelezettség				
Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírból eredő fizetési kötelezettség				
Adott váltóból eredő fizetési kötelezettség				
Pénzügyi lízingből eredő fizetési kötelezettség				
Halasztott fizetés, részletfizetés fizetési kötelezettsége	90 000 000	0	0	0
Szerződésben kikötött visszavásárlási kötelezettség				
Kezesség-, és garanciavállalásból eredő fizetési kötelezettség				
Tárgyévben keletkezett illetve keletkező, tárgyévet terhelő fizetési kötelezettség	1 806 778	230 844 539	290 029 600	382 080 890
Hitelből eredő fizetési kötelezettség	0	70 400 000	96 025 000	198 125 000
Kamatkiadás ***	1 806 778	160 444 539	194 004 600	183 955 890
Kölcsönből eredő fizetési kötelezettség				
Hitelviszonyt megtestesítő értékpapírból eredő fizetési kötelezettség				
Adott váltóból eredő fizetési kötelezettség				
Pénzügyi lízingből eredő fizetési kötelezettség				
Halasztott fizetés, részletfizetés fizetési kötelezettsége				
Szerződésben kikötött visszavásárlási kötelezettség				
Kezesség-, és garanciavállalásból eredő fizetési kötelezettség				
Fizetési kötelezettség összesen	1 333 819 912	1 141 182 920	1 101 460 565	1 151 152 183

** Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény 8. § (2) bekezdése alapján

*** Az éves folyószámla hitelkeret kamatkiadását nem tartalmazza.

Miskolc Holding Zrt

Bérleményszolgáltatás bevételei és kiadásai

Megnevezés	2023. év Terv	2023. év Tény	2024. évi terv
Bérleménydíj előírás			
Lakás bérleti díj	1 698 329	1 815 317	1 918 380
Egyéb bérleti díjak	76 720	94 101	84 392
Fűtés díj	52 303	54 237	50 804
Helyiségek bérleti díja	308 900	414 132	454 027
FPP bérleti díj előírás	664 134	815 306	875 906
Bérbeadással kapcsolatos egyéb bevétel	71 276	102 974	78 104
Földbérlemények	5 374	7 392	7 322
1. Rendelkezésre álló bérleménydíj előírás nettó	2 877 036	3 303 459	3 468 935
2. Tárgydíjazási hátralék képződés	155 076	107 347	337 295
Ebből: - lakossági	60 625	58 569	151 748
Ebből: - helyiség és egyéb ingatlan	94 451	48 778	185 547
3. Előző időszak hátralékára befizetés	128 561	53 269	254 546
Ebből: - lakossági	62 085	25 690	85 773
Ebből: - helyiség és egyéb ingatlan	66 476	27 579	168 773
4. Bevétel leírt hátralékra	112	93	65
5.a. Bérleti jog átruházási díj (LHD)	4 263	2 359	1 128
5.b. FPP bérleti jog megszerzési alapidj	0	0	0
5.c. FPP tevékenység váltás, albérletbe adás	1 752	207	128
6. Hátralékbehajtás késedelmi kamat	8 371	19 118	13 089
7. Egyéb bérleményszolgáltatási bevételek	27 163	152 449	54 326
8. Rendelkezésre álló bérleménydíj bevétel áfa nélkül (1-2+3+4+5a+5b+5c+6+7)	2 892 182	3 423 607	3 454 922
9. Ingatlankezelés költségei	1 448 088	1 283 093	1 386 598
- ingatlankezelési és nyilv. normatíva	648 000	648 000	648 000
- köztüzemi díjak	374 762	221 073	221 073
- közös költség (üzemeltetés)	425 326	414 020	517 525
10. Kezelői és bonyolítói díjak	143 342	166 725	173 480
- kezelői díj	92 151	111 971	111 651
- lakásalap nyilvántartási díj	20 497	24 575	24 575
- karbantartás bonyolítói díjak	30 694	30 179	37 254
11. Lakásleadás térítési díja, LHD kiadás	0	16 120	0
12. Karbantartási felhasználás	613 880	643 266	745 087
- HK karbantartási keret, gyorshibaelhárítás	500 000	532 710	595 087
- Vízmérők cseréje	6 880	8 375	15 000
- Bérbeszámítás	80 000	72 150	85 000
- Érintésvédelem	5 000	5 137	20 000
- Állagmegóvás, pollenvédelem	22 000	24 894	30 000
- TEK részleges felújítás	0	0	0
- Bontás	0	0	0
- Üres lakás felújítás	0	0	0
13. Egyéb felhasználás	23 684	35 878	35 000
14. Finanszírozási költség	12 431	0	0
			0
			0
			0
17. Összes felhasználás áfa nélküli-nettó (9+10+11+12+13+14)	2 241 425	2 145 082	2 340 165
18. Tárgyévi bérleményszolgáltatási egyenleg	650 757	1 278 525	1 114 757
19. A kötvény elszámolási maradvány fedezetét képező bérleményszolgáltatás bevétel	129 713	129 713	129 713
20. Költségvetési befizetési kötelezettség	521 044	1 148 812	985 044
22. Bérleményszolgáltatás pénzügyi egyenlege (16-17-18+19)	0	0	0

Tervezett kiadások- Lakásértékesítés

adatok eFt-ban

Felhasználások

2024. évi terv

társasházak felújítási hozzájárulás	50 000
panel program felújítási önrész	
üres lakás részleges felújítás	3 000
lakásalap előfinanszírozás kamata	
ingatlan vásárlások elszámolása	20 000
felhasználások bonyolítói díja	3 000

Elszámolt díjak

törlesztő	2 000
szolgálati törlesztő	30
értékesítés szerződéskötés	4 725
értékesítés előkészítés	6 300
értékesítés sikerdíj	15 000
vásárlás szerződéskötés	300
vásárlás előkészítés	400
késedelmi kamat	1 000

Megbízási szerződés szerint

továbbszámlázott	1 000
postai közreműködési díj	8 000
ügyvédi munkadíj	2 245
értékbecslés	3 000

Összesen 120 000

Tervezett kiadások - nem lakóingatlan értékesítés

adatok eFt-ban

2024. évi tervezett

Elszámolt díjak

törlesztő	84
szolgálati törlesztő	2
értékesítés szerződéskötés	13 425
értékesítés előkészítés	17 900
értékesítés sikerdíj	15 000
vásárlás szerződéskötés	150
vásárlás előkészítés	200
késedelmi kamat	1 000

Megbízási szerződés szerint

továbbszámlázott	7 000
postai közreműködési díj	
saját őrzés	
értékbecslés, társasházalapítás	6 000
értékesítést terhelő karbantartás	40 000
karbantartás bonyolítói díja	

Összesen	100 761
ingatlan vásárlások	9 240
	110 000

119/2024. (VIII.29.) határozat 2. sz. melléklete

„Bérlakások felújítása” költségvetési sor terhére tervezett munkák

Szociális lakás felújítása a Számozott utcákon élő bérlők elhelyezése érdekében   10 db

Ikt.: 111/2024.

KÖLCSÖNSZERZŐDÉS

amely létrejött egyrészről

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata

Székhely: 3525 Miskolc, Városház tér 8.

Képviselő: Veres Pál polgármester

Adószám: 15735605-2-05

Bankszámlát vezető pénzüintézet neve: OTP Bank Nyrt.

Bankszámlaszám: 11734004-15472009

mint kölcsönt nyújtó (továbbiakban Önkormányzat),

másrészről

CINE-MIS Nonprofit Kft.

Székhely: 3525 Miskolc, Kossuth Lajos utca 11.

Képviselő: Bíró Tibor ügyvezető

Cégjegyzékszám: 05-09-016617

Adószám: 21006984-2-05

Bankszámlát vezető pénzüintézet neve: MBH Bank Nyrt.

Bankszámlaszám: 10102718-03193500-01000008

mint kölcsönt igénybe vevő (továbbiakban CINE-MIS Nonprofit Kft.)

(a továbbiakban együttesen Felek/Szerződő Felek) között, alulírott napon és helyen, az alábbi feltételekkel:

1. Az Önkormányzat a 2024. évi költségvetésének terhére a CINE-MIS Nonprofit Kft. részére a 20. CineFest Miskolci Nemzetközi Filmfesztivál megrendezése érdekében 40.000.000.-Ft (azaz Negyvenmillió forint) összegű kamatmentes kölcsönt biztosít a 2024. augusztus 19-től 2025. május 31-ig terjedő időszakra, a kapcsolódó pályázat utófinanszírozásos részének, valamint a teljes projekt ÁFA tartalmának megelőlegezéséhez az alábbi megoszlás szerint:
  - * Nemzeti Filmintézethez benyújtott és támogatott pályázat utófinanszírozott támogatási összege: 7.000.000 Ft (FEGY/0544/0757 azonosító számú támogatási szerződés alapján);
  - * A teljes projekt várható visszaigényelhető ÁFA tartalma 33.000.000 Ft.
2. A kölcsön folyósítása: az Önkormányzat a kölcsön 40.000.000.-Ft forintban megállapított összegét az alábbi ütemezés szerint utalja át a CINE-MIS Nonprofit Kft. MBH Bank Nyrt.-nél vezetett **10102718-03193500-01000008** pénzforgalmi jelzőszámú számlájára:
  - 2024. augusztus 19-ig 10.000.000 Ft
  - 2024. szeptember 16-ig 30.000.000 Ft.
3. Nyilatkozatok
A CINE-MIS Nonprofit Kft. a jelen szerződés aláírásának napján az alábbi nyilatkozatokat teszi:
  - a) a CINE-MIS Nonprofit Kft. a magyar jog alapján érvényesen megalakult és jogszerűen működő gazdasági társaság;
  - b) a CINE-MIS Nonprofit Kft. jogosult arra, hogy a jelen szerződést megkösse, ehhez rendelkezik a szükséges társasági határozatokkal, felhatalmazásokkal és engedélyekkel;
  - c) a jelen szerződés aláírása, benne foglalt jogügyletek végrehajtása nem sérti a CINE-MIS Nonprofit Kft. társasági dokumentumaiban foglalt rendelkezéseket és a jogszabályokat;

- d) a jelen szerződés a CINE-MIS Nonprofit Kft. vonatkozásában érvényes és végrehajtható kötelezettségvállalást tartalmaz;
  - e) a CINE-MIS Nonprofit Kft. legutolsó pénzügyi beszámolója a számviteli szabályoknak megfelelően készült és hűen tükrözi a CINE-MIS Nonprofit Kft. tényleges pénzügyi helyzetét arra az időszakra vonatkozóan, amelyre készítették;
  - f) az e) pont szerinti pénzügyi beszámoló elkészülte óta eltelt időszakban nem történt olyan változás, amely lényegesen befolyásolná a CINE-MIS Nonprofit Kft. pénzügyi, gazdasági és piaci helyzetét;
  - g) nem zajlik olyan bírósági vagy hatósági eljárás a CINE-MIS Nonprofit Kft. ellen, amely befolyásolná azon képességét, hogy a jelen szerződésben foglalt kötelezettségét teljesítse;
  - h) a CINE-MIS Nonprofit Kft. tudomása szerint jogszerű, lejárt és kiegyenlítettlen követelés nem áll fenn vele szemben;
  - i) az Önkormányzatnak adott bármely információ és írásos anyag a valóságnak megfelelő és pontos, azokból lényeges információ nem maradt ki.
4. **Kötelezettségvállalások**
A CINE-MIS Nonprofit Kft. ezennel kötelezettséget vállal az Önkormányzat felé arra, hogy a jelen szerződés időtartama alatt:
- a) a vonatkozó jogszabályoknak megfelel;
  - b) esedékességkor minden (jóhiszeműen nem vitatott) köztartozását megfizeti;
  - c) haladéktalanul tájékoztatja az Önkormányzatot minden olyan hatósági eljárásról, amely ellene indult és amely valószínűsíthetően hátrányosan befolyásolhatja azon képességét, hogy a jelen szerződésben vállalt kötelezettségeinek eleget tegyen;
  - d) haladéktalanul tájékoztatja az Önkormányzatot minden olyan eseményről vagy körülményről, amely hátrányosan érintheti azon képességét, hogy a jelen szerződésben vállalt kötelezettségeit teljesítse;
  - e) átadja az Önkormányzatnak mindazokat a pénzügyi és egyéb információkat, amelyeket az Önkormányzat ésszerűen kér.
5. A CINE-MIS Nonprofit Kft. a kölcsön rendeltetésszerű felhasználásáról a fesztivál forrásaként szolgáló pályázatokban meghatározott előírásoknak megfelelően köteles gondoskodni.
6. A CINE-MIS Nonprofit Kft. tudomásul veszi, hogy a kölcsön összegének a megjelölt céltól eltérő felhasználása vagy a cél megghiúsulása esetén az Önkormányzat jogosult a kölcsönt határidő előtt visszakövetelni.
7. A CINE-MIS Nonprofit Kft. köteles a rendeltetésszerűen fel nem használt kölcsönt 2024. november 28-ig az Önkormányzatnak visszafizetni.
8. A CINE-MIS Nonprofit Kft. köteles a kapott kölcsönt 2025. május 31-ig visszafizetni. Amennyiben a forrás összegek részben vagy egészben beérkeznek, az összegek beérkezését követően, valamint a visszaigényelt ÁFA kiutalását követően köteles a rendelkezésre álló összegeket azonnal visszafizetni. A CINE-MIS Nonprofit Kft. által a jelen szerződés szerinti fizetések az Önkormányzat OTP Bank Nyrt.-nél vezetett, 11734004-15472009 számú bankszámlájára történő banki átutalással teljesítendőek.
9. Ha a CINE-MIS Nonprofit Kft. visszafizetési kötelezettségének a jelen Megállapodás 7. és 8. pontjában rögzített határidőig nem tesz eleget, további támogatásban mindaddig nem

részesülhet, amíg a kölcsön – Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényben (a továbbiakban: Ptk.) meghatározott mértékű – késedelmi kamattal növelt összegű visszafizetésére vonatkozó kötelezettségének nem tesz eleget.

10. A CINE-MIS Nonprofit Kft. köteles haladéktalanul megtéríteni minden olyan költséget és kiadást, amely az Önkormányzatnál a jelen szerződés elkészítésével és aláírásával, illetve az Önkormányzat bármely jogának kikényszerítésével vagy megőrzésével kapcsolatban merült fel.
11. A kölcsönt igénybe vevő képviseletében eljáró személy kijelenti, hogy az általa képviselt szervezet a nemzeti vagyronról szóló 2011. évi CXCVI. törvény 3. § (1) bek. 1. pontja alapján átlátható szervezetnek minősül, továbbá kijelenti, hogy amennyiben a szervezet már nem minősül átláthatónak úgy azt haladéktalanul bejelenti.
12. A jelen megállapodásban nem szabályozott kérdésekben a Ptk. vonatkozó rendelkezései az irányadóak.
13. Szerződő felek tudomásul veszik, hogy jelen szerződést külön jogszabályban feljogosított szervek jogosultak ellenőrizni. A CINE-MIS Nonprofit Kft. vállalja, hogy az esetleges vizsgálat esetén az ellenőrzést végző szervek részére a kért felvilágosítást megadja, jelen szerződés teljesítésével kapcsolatos iratokat bemutatja és szükség esetén másolatban átadja.
14. Felek a közöttük felmerülő jogvita esetére - értékhatártól függően - a Miskolci Járásbíróság, illetve a Miskolci Törvényszék kizárólagos illetékességét kötik ki.
15. Jelen szerződés a Felek által történő aláírása napján lép hatályba. Amennyiben a Felek eltérő időpontban írják alá a szerződést, úgy az utolsóként aláíró Fél aláírásának napja a jelen szerződés hatályba lépésének napja.
16. Jelen szerződés 3, azaz három számozott oldalt tartalmaz és három darab egymással mindenben megegyező példányban készült, melyből aláírás után 2 példány az Önkormányzatot, 1 példány a CINE-MIS Nonprofit Kft.-t illeti meg.

A jelen megállapodást a Szerződő felek kölcsönösen átolvasták és azt, mint akaratukkal mindenben megegyezőt, jóváhagyólag aláírják.

Kelt: Miskolc, 2024.....hónap....napján

Kelt: Miskolc, 2024.....hónap....napján

.....
Bíró Tibor
CINE-MIS Nonprofit Kft.
Ügyvezető

.....
Veres Pál
Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzat
Polgármester

Pénzügyileg ellenjegyzem Miskolcon, 2024.....hónap.....napján:

.....
Szilágyi Kornél
Gazdálkodási Főosztály
Főosztályvezető

Ikt.sz.: 1565/2024.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY
Inštitúcia Integrovaný Materských Škôl v Miškovci

**SZERVEZETI ÉS MŰKÖDÉSI
SZABÁLYZATA**

OM: 028572

Hatályos: 2024. szeptember 1.
Verzió: V.

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS.....	6
1. INTÉZMÉNYI ALAPADATOK.....	7
1.1. Az intézmény általános adatai	7
1.2. Az intézmény alapításával kapcsolatos adatok.....	8
1.3. Az intézmény alapító okirat szerinti alaptevékenysége.....	8
1.4. Az intézmény tagintézményei.....	9
2. AZ SZMSZ CÉLJA.....	10
3. AZ SZMSZ TERÜLETI, SZEMÉLYI, IDŐBELI HATÁLYA.....	11
4. AZ INTÉZMÉNY SZERVEZETE.....	11
4.1. Szervezeti ágrajz, kapcsolódások.....	11
4.2. A szervezeti egységek közötti kapcsolattartás rendje.....	14
4.2.1. Az intézmény szervezeti egységei.....	14
4.2.2. A belső kapcsolattartás rendje. A vezetők és a szervezeti egységek közötti kapcsolattartás	15
5. AZ INTÉZMÉNY IRÁNYÍTÁSA	20
5.1. Az intézmény vezetési struktúrája, a vezetők közötti munkamegosztás	20
5.1.1. Igazgató	20
5.1.2. Igazgatóhelyettesek.....	22
5.2. A vezetők intézményben való benntartózkodásának rendje	24
5.3. A kiadmányozás szabályai.....	25
5.3.1. Az igazgató és az igazgatóhelyettesek kiadmányozási jogosultsága	26
5.3.2. Az igazgató és az igazgatóhelyettesek szakmai teljesítésigazolásának jogosultsága.....	26
5.3.3. Tagintézmény- igazgató kiadmányozási jogosultsága.....	27
5.4. Az elektronikusan előállított, hitelesített és tárolt dokumentumok kezelési rendje	28
5.4.1. Az elektronikus úton előállított papíralapú dokumentumok kezelési rendje.....	29
5.4.2. Intézmény nevét tartalmazó pecséthasználati jog	29
5.5. A képviselet szabályai	29
5.6. A helyettesítési rend meghatározása a további munkakörökre és beosztásokra vonatkozóan	29
5.7. Az igazgató feladat- és hatásköréből leadott feladat- és hatáskörök	29

5.8. A nevelőtestülettől a tagintézmény-igazgatói munkaközösség részére átruházott jogkör.....	30
6. AZ INTÉZMÉNY KÖZÖSSÉGEI.....	30
6.1. Az óvodapedagógusok közösségei.....	30
6.1.1. Intézményi nevelőtestület.....	30
6.1.2. Tagóvodák nevelőtestülete.....	31
6.1.3. A nevelőtestületi értekezlet előkészítésével és lefolytatásával kapcsolatos rendelkezések.....	31
6.1.4. A nevelőtestület feladatkörébe tartozó ügyek átruházása.....	32
6.1.5. Szakmai Munkaközösségek.....	32
6.1.6. Intézményi titkárok közössége.....	34
6.1.7. Nevelő, oktató munkát közvetlenül segítő (NOKS) közössége.....	34
6.2. A szülők közösségei.....	34
6.3. Az intézményi dokumentumok nyilvánosságával kapcsolatos rendelkezések.....	36
7. A MŰKÖDÉS RENDJE.....	36
7. 1. A gyermekek intézményben való benntartózkodásának rendje.....	36
7.2. Az alkalmazottaknak az intézményben való benntartózkodásának rendje.....	37
7.3. A belépés és benntartózkodás rendje azok részére, akik nem állnak jogviszonyban az intézménnyel.....	38
7.4. Helyiségek, berendezések használatának szabályai.....	39
8. EGYÉB FOGLALKOZÁSOK CÉLJA, SZERVEZETI FORMÁI, IDŐKERETEI.....	39
9. AZ INTÉZMÉNY KAPCSOLATAI.....	39
9.1. A külső kapcsolatok rendszere, formája, módja. A vezetők és partnerszervezetek kapcsolattartása.....	39
9.2. A rendszeres egészségügyi felügyelet és ellátás rendje.....	42
9.3. Pedagógiai Szakszolgálat (B-A-Z Vármegyei, Járási).....	43
9.4. Pedagógiai szakmai szolgáltatók.....	43
9.5. Család – és Gyermejkölési Alap- és szakellátások.....	43
9.6. Általános Iskola.....	45
9.7. Bölcsőde.....	45
9.8. Fenntartó.....	45
9.9. Gyermekeket ajánló kulturális intézmények, szolgáltatók.....	46
10. AZ ÜNNEPÉLYEK, MEGEMLÉKEZÉSEK RENDJE.....	46

10.1. A hagyományok ápolásával kapcsolatos feladatok.....	46
11. AZ INTÉZMÉNYI VÉDŐ, ÓVÓ ELŐÍRÁSOK.....	47
11.1. Védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az intézményben való tartózkodás során meg kell tartaniuk.....	47
11.2. A nevelőmunka biztonságos feltételeinek megteremtése.....	49
11.3. Nevelési időben szervezett, óvodán kívüli programokkal kapcsolatos szabályok.....	50
11.4. Az óvodai alkalmazottak munkavégzésével kapcsolatos szabályok.....	51
11.5. Rendkívüli esemény, bombariadó esetén szükséges teendők.....	51
11.6. A rendszeres egészségügyi felügyelet és ellátás rendje.....	52
11.6.1. A gyermekek egészségügyi felügyelete.....	52
11.6.2. Dolgozók egészségügyi felügyelete.....	52
12. A BELSŐ ELLENŐRZÉS RENDJE.....	53
12.1. A pedagógiai munka belső ellenőrzése.....	53
12.1.1. Teljesítményértékelési rendszer, kompetencia és teljesítményalapú értékelés.....	55
12.2. A gazdálkodással kapcsolatos belső (intézményi) ellenőrzési feladatok.....	56
12.3. Az intézmény belső kontrollrendszerének és belső ellenőrzési feladatainak ellátása.....	57
13. AZ INTÉZMÉNYI ADMINISZTRÁCIÓ.....	57
13.1. Az intézményben elektronikus úton előállított papíralapú nyomtatványok.....	57
13.2. Az elektronikus úton előállított papíralapú nyomtatványok hitelesítésének rendje.....	58
13.3. Az elektronikus úton előállított, hitelesített és tárolt dokumentumok kezelési rendje.....	58
14. A PEDAGÓGIAI PROGRAMRÓL VALÓ TÁJÉKOZÓDÁS RENDJE.....	59
15. EGYÉB SZABÁLYOZÁSOK.....	59
15.1. Egyes vagyonyilatkozat-tételi kötelezettségekről.....	59
15.2. Internetes közösségi oldalak (pl. Facebook) használatára vonatkozó rendelkezés.....	60
15.3. A nevelés nélküli munkanapok szervezésének rendje.....	60
15.4. Nyilatkozat tömegtájékoztató szerveknek.....	60
15.5. A keresetkiegészítés feltételei.....	60
15.6. A teljesítménypótlék alkalmazása.....	61
16. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK.....	61

16.1. A szervezeti és működési szabályzat hatálybalépése	61
16.1.2. Az alapdokumentumok jóváhagyásának joga	61
16.1.3. Az alapdokumentum egyetértési joga	61
16. 2. A szervezeti és működési szabályzat felülvizsgálata, módosítása	61
16.3. A szervezeti és működési szabályzat nyilvánossága	62
Legitimációs záradék	63
A nevelőtestület jóváhagyásra javasoló nyilatkozata	64
MELLÉKLETEK	70
Munkakörleírás-minták	71
Általános igazgatóhelyettes munkaköri leírása	72
Esélyegyenlőségi igazgatóhelyettes munkaköri leírása	76
Szakmai igazgatóhelyettes munkaköri leírása	80
Óvodapszichológus munkaköri leírása	84
Gyógypedagógus munkaköri leírása	88
Tagintézmény-igazgató munkaköri leírása	92
Óvodapedagógus munkaköri leírása	97
Pedagógiai asszisztens munkaköri leírása	102
Gyógypedagógiai asszisztens munkaköri leírása	106
Intézményi titkár munkaköri leírása	110
Dajka munkaköri leírása	114

BEVEZETÉS

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 25. § (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata a Miskolci Integrált Óvodai Intézmény (továbbiakban: MIÓVI) belső és külső kapcsolataira vonatkozó rendelkezéseket a jelen szervezeti és működési szabályzatban (továbbiakban: SzMSz) határozza meg. Az SzMSz -t az igazgató a nevelőtestület bevonásával készítette el, amelyet az intézmény honlapján közzétesz (www.miovi.hu). Az SzMSz -t a fenntartó hagyja jóvá.

Az SzMSz-ben foglalt rendelkezések megtartása mindenkinek közös érdeke, ezért az abban foglaltak megszegése esetén az igazgató munkáltatói jogkörében eljárva hozhat intézkedést. A szülőt vagy más, nem az intézményben dolgozó személyt, a tagintézmény-igazgatóknak tájékoztatniuk kell a szabályzatban foglaltakról, kérve annak betartását.

Jogszabályi háttér:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkt.),
- A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény (továbbiakban: Púétv.),
- A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: Njtv.),
- Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.),
- Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Áht.),
- A családok védelméről szóló 2011. évi CCXI. törvény (továbbiakban: Csvt.),
- Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (továbbiakban: Info tv.),
- A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról szóló 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendelet (továbbiakban: Púétv. vh.),
- A pedagógusok új életpályájáról szóló törvény szerinti felzárkózó és kedvezményezett települések listájáról, valamint egyes közneveléssel összefüggő kormányrendeletek módosításáról szóló 402/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet,
- Az egyes fenntartók által kifizetendő esélyteremtési illetményrészhez kapcsolódó támogatásról, valamint a 2024. évi kiegészítő költségvetési támogatásról, továbbá a pedagógusok új életpályájáról szóló 661/2023. (XII. 29.) Korm. rendelet,
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.),
- A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012.(VIII. 28.) Korm. rendelet (továbbiakban: Nkt. vh.),
- Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet (továbbiakban: ÓNOAP),
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet (továbbiakban: EMMI rendelet),
- A közfeladatot ellátó szerveknél alkalmazható iratkezelési szoftverek megfelelőségét tanúsító szervezetek kijelölésének részletes szabályairól szóló 43/2013. (II. 19.) Korm. rendelet,
- A közfeladatot ellátó szervek iratkezelésének általános követelményeiről szóló 335/2005. (XII. 29.) Korm. rendelet,
- Az elektronikus ügyintézés részletszabályairól szóló 451/2016. (XII. 19.) Korm. rendelet,
- A pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelet,

- Az iskola-egészségügyi ellátásról szóló 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet,
- A munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmasság orvosi vizsgálatáról és véleményezéséről szóló 33/1998. (VI. 24.) NM rendelet,
- A közfeladatot ellátó szervek iratkezelésének általános követelményeiről szóló 335/2005. (XII. 29.) Korm. rendelet.

1. INTÉZMÉNYI ALAPADATOK

1.1. Az intézmény általános adatai

Az intézmény hivatalos neve: Idegen nyelvű megnevezése:	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény szlovák nyelven: Inštitúcia Integrovaný Materských Škôl v Miškovci
Rövidített neve:	MIÓVI
Szlovák nyelven az intézmény rövidített neve:	IIMŠM
Az intézmény székhelye:	3534 Miskolc, Batsányi János utca 2.
Az intézmény típusa:	óvoda
Az intézmény gazdálkodásával összefüggő jogosítványok:	A szerv pénzügyi, gazdálkodási feladatait a Miskolci Közintézmény-működtető Központ (3525 Miskolc, Városház tér 13.; törzskönyvi nyilvántartási száma: 802529) látja el a 344/2021. (V.28.) Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének határozata alapján.
Az intézmény OM azonosítója:	028572
Az intézmény adószáma:	15766115-2-05
Az intézmény KSH statisztikai számjele:	15766115-8510-322-05
Az intézmény illetékessége, működési területe:	Miskolc város közigazgatási területe

Az intézmény logója:

1.2. Az intézmény alapításával kapcsolatos adatok

Az intézmény alapításának dátuma:	2021. augusztus 1. napján a 342/2021. (V.28.) számú határozata alapján
Alapító okirat:	116052-21/2021.
Az intézmény alapító dokumentumának módosító dátuma:	2023. május 25. napján 97/2023 (V.25.) számú határozata alapján
Hatályos alapító okirat:	405598-3/2023.
Az intézmény alapító dokumentumának módosító dátuma:	2023. december 14. napján a 204/2023 (XII.14.) számú határozat alapján
Hatályos alapító okirat:	110013-2/2023.

1.3. Az intézmény alapító okirat szerinti alaptevékenysége

kormányzati funkciószám	kormányzati funkció megnevezése
1	041232 Start-munka program-Téli közfoglalkoztatás
2	041233 Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás
3	091110 Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
4	091120 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
5	091130 Nemzetiségi óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
6	091140 Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai
7	095020 Iskolarendszeren kívüli egyéb oktatás, képzés
8	096015 Gyermekeképzetés köznevelési intézményben
9	096025 Munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben

1.4. Az intézmény tagintézményei

Tagintézmény megnevezése		Tagintézmény címe
1.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Avastetői Tagóvodája	3524 Miskolc, Hajós Alfréd utca 3.
2.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Bársony János Úti Tagóvodája	3531 Miskolc, Bársony János utca 27.
3.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Belvárosi Tagóvodája	3530 Miskolc, Vörösmarty utca 64.
4.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Benedek Elek Tagóvodája	3516 Miskolc, Szolártsik tér 1.
5.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Brunsvik Teréz Sport Tagóvodája	3525 Miskolc, Mátyás Király utca 17.
6.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Bulgárföldi Tagóvodája	3534 Miskolc, Fazola Henrik utca 4. B. épület 1. ajtó
7.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Diósgyőri Tagóvodája	3534 Miskolc, Árpád utca 4/a.
8.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Dózsa György Úti Tagóvodája	3525 Miskolc, Dózsa György utca 36.
9.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Eszterlánc Néphagyományőrző Tagóvodája	3530 Miskolc, Hadirokkantak útja 14.
10.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény József Úti Tagóvodája	3531 Miskolc, József utca 2.
11.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Kassai Úti Tagóvodája	3526 Miskolc, Kassai utca 17.
12.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Katowice Sport Tagóvodája	3526 Miskolc, Katowice utca 33.
13.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Középszer Úti Tagóvodája	3529 Miskolc, Középszer utca 5.
14.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Leszih Andor Úti Tagóvodája	3524 Miskolc, Leszih Andor utca 6.
15.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Mesevár Tagóvodája	3534 Miskolc, Könyves Kálmán utca 34.
16.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Napraforgó Tagóvodája	3529 Miskolc, Gesztenyés utca 18.
17.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Nyitnikék Tagóvodája	3533 Miskolc, Andrassy utca 53/a

Tagintézmény megnevezése				Tagintézmény címe
18.	Miskolci Intézmény Tagóvodája	Integrált Petneházy Úti Óvodai		3529 Miskolc, Petneházy utca 4.
19.	Miskolci Intézmény Tagóvodája	Integrált Pitypang Óvodai		3528 Miskolc, Fövényszer utca 35.
20.	Miskolci Intézmény Tagóvodája	Integrált Selyemréti Óvodai		3527 Miskolc, Selyemrét utca 38.
21.	Miskolci Intézmény Tagóvodája	Integrált Stadion Sport Óvodai		3534 Miskolc, Stadion utca 47/a.
22.	Miskolci Intézmény Tagóvodája	Integrált Százszorszép Óvodai		3530 Miskolc, Serház utca 1.
23.	Miskolci Intézmény Tagóvodája	Integrált Szeder Úti Óvodai		3533 Miskolc, Szeder utca 2/a.
24.	Miskolci Intézmény Tagóvodája	Integrált Szilvás Úti Óvodai		3529 Miskolc, Szilvás utca 37.
25.	Miskolci Intézmény Tagóvodája	Integrált Szivárvány Óvodai		3534 Miskolc, Kacsóh Pongrác utca 8.
26.	Miskolci Intézmény Tagóvodája	Integrált Szlovák Nemzetiségi Óvodai		3510 Miskolc, Fő utca 103.
		Szlovák nyelven: Inštitúcia Integrovaný Materských Škôl v Miškovci Slovenská Národnostná Materská Škola		
27.	Miskolci Intézmény Tagóvodája	Integrált Tündéerkert Sport Óvodai		3531 Miskolc, Aba utca 49.
28.	Miskolci Intézmény Tagóvodája	Integrált Vadász Úti Óvodai		3518 Miskolc, Vadász utca 2.
29.	Miskolci Intézmény Tagóvodája	Integrált Várhegy Úti Óvodai		3519 Miskolc, Várhegy utca 2.
30.	Miskolci Intézmény Tagóvodája	Integrált Zsolcai Kapui Óvodai		3526 Miskolc, Zsolcai kapu 17.

2. AZ SZMSZ CÉLJA

- Az intézmény jogszerű működésének biztosítása, a nevelőmunka zavartalan működésének garantálása. A köznevelési törvényben és végrehajtási rendeletekben foglaltak érvényre juttatása.

- Az intézmény működési rendjének meghatározása mindazon rendelkezésekkel, amelyeket jogszabály nem utal más hatáskörbe.
- A törvénybe foglalt jogi magatartások minél hatékonyabb érvényesülése az intézményben.
- A SzMSz tartalma nem állhat ellentétben jogszabályokkal, sem egyéb intézményi alapidokumentummal, nem vonhat el törvény vagy rendelet által biztosított jogot, nem is szűkítheti azt, kivéve, ha maga a jogszabály erre felhatalmazást ad.

3. AZ SZMSZ TERÜLETI, SZEMÉLYI, IDŐBELI HATÁLYA

Területi hatálya kiterjed:

- Az intézmény tagintézményeinek épületeire, azok udvaraira.
- A MIÓVI működési területére.
- A tagintézmények területén kívül szervezett, az óvodai nevelés idejében, keretében zajló programjaira, eseményeire.
- Az intézmény képvisellete szerinti alkalomra, külső kapcsolati alkalomra.
- Az óvodák által szervezett – a pedagógiai program végrehajtásához kapcsolódó – óvodákon kívüli programokra.

Személyi hatálya kiterjed:

- Az intézmény alkalmazottjaira.
- Az intézményben működő közösségekre.
- A gyermekek közösségére.
- A gyermekek szüleire, illetve az értesítendő hozzátartozókra.
- Az SzMSz-ben foglalt rendelkezéseket azok is kötelesek megtartani, akik az intézménnyel kapcsolatba kerülnek, valamint igénybe veszik szolgáltatásait (pl. bérlők).

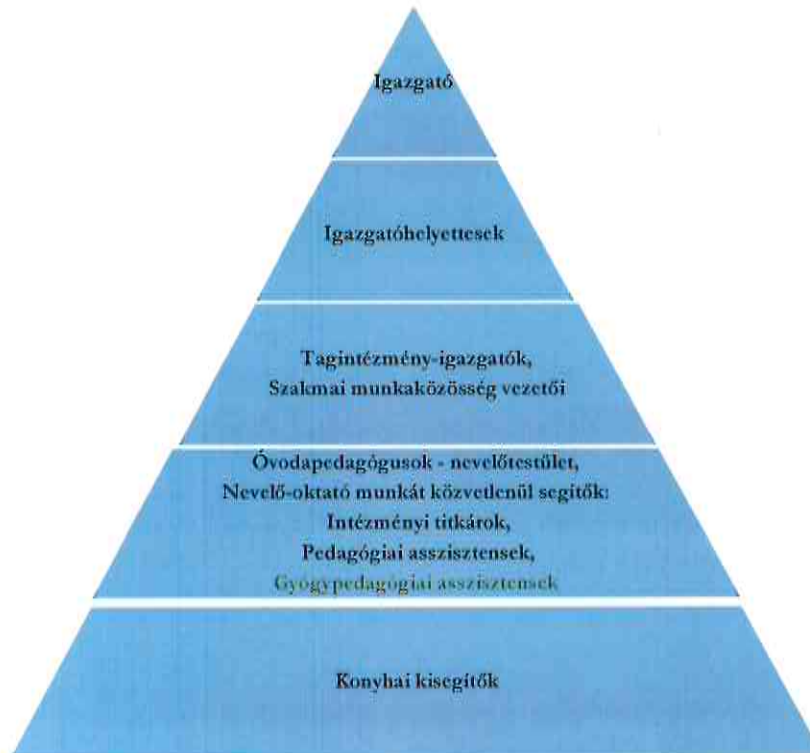
Az SzMSz hatályba lépése:

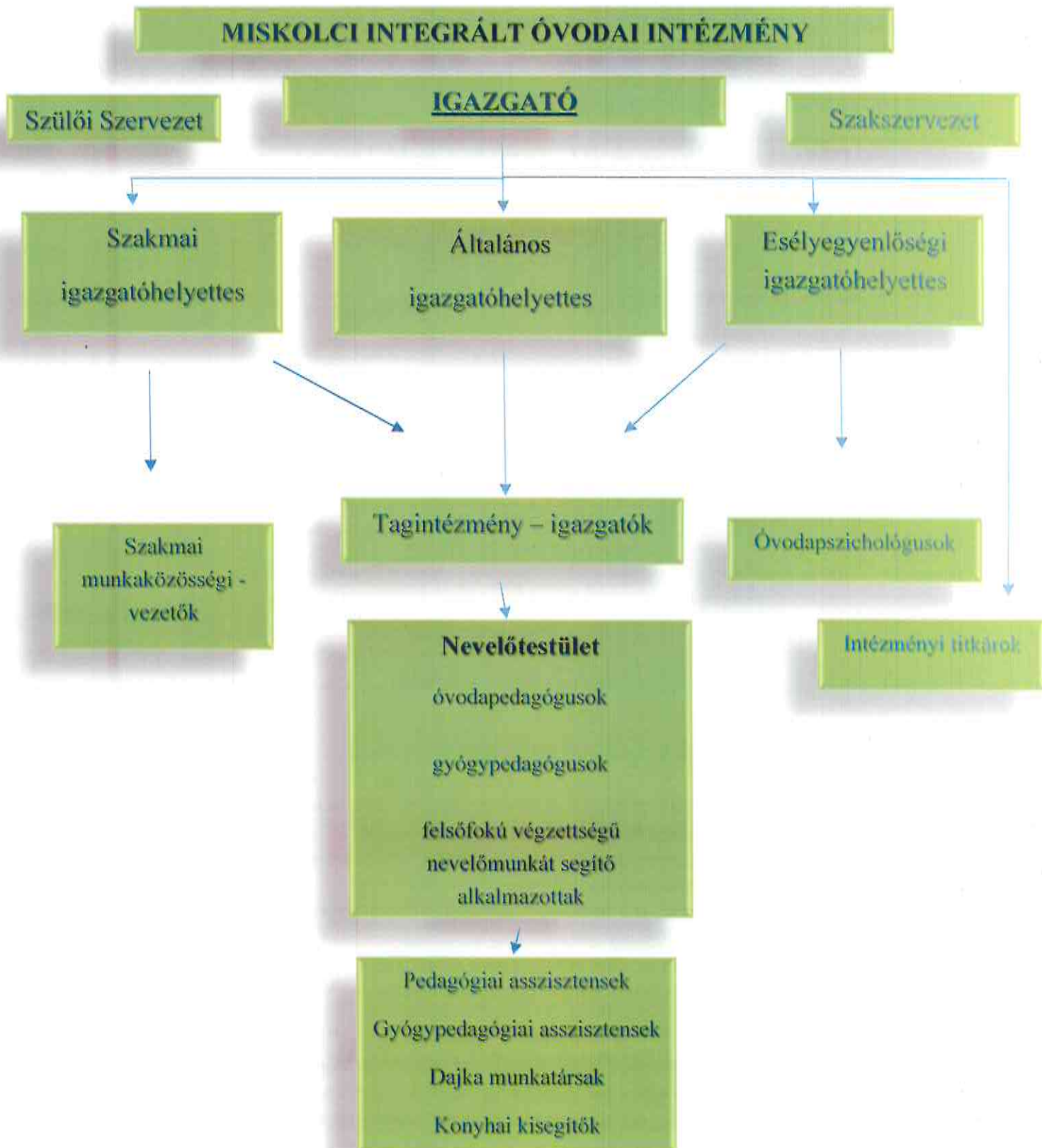
- A kihirdetés napján lép hatályba.
- Határozatlan időre szól.
- Módosítása akkor indokolt, ha a jogszabályokban - szervezeti és működési tekintetben - változás áll be, illetve, ha a szülők, vagy a nevelőtestület minősített többséggel erre javaslatot tesz.
- Elfogadása a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 25. § (1) bekezdése szerint történik. Az SzMSz -t az igazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el, a fenntartó hagyja jóvá, majd az intézmény honlapján közzé teszi az igazgató.
- Jelen SzMSz egy példányát a tagintézményben ki kell függeszteni a helyben szokásos módon, továbbá az intézmény nyilvános dokumentumaként a honlapon szükséges megjeleníteni.

4. AZ INTÉZMÉNY SZERVEZETE

4.1. Szervezeti ábráj, kapcsolódások

- alá- és fölérendeltség

4.2. A szervezeti egységek közötti kapcsolattartás rendje

4.2.1. Az intézmény szervezeti egységei

Az intézmény tevékenységi köréhez igazodva - szervezeti felépítését és működését tekintve - három szervezeti egységre tagolódik, élén az igazgató áll.

AZ INTÉZMÉNY SZERVEZETI EGYSÉGEI	
1. Intézményvezetés – menedzsment	
Igazgató	
Igazgatóhelyettesek	
2. Tagintézmény-igazgatók	
3. Működést segítő csoportok	
Intézményi titkári csoport	Fejlesztő csoport
	- óvodapszichológusok - gyógypedagógusok
4. Tagintézmények alkalmazotti közössége	
Nevelőtestület	- óvodapedagógusok
Nevelő, oktató munkát közvetlenül segítő	- pedagógiai asszisztensek
	- gyógypedagógiai asszisztens
	- dajkák
Egyéb alkalmazottak	- konyhai kisegítők
Szakmai munkaközösségek	
Intézményi Szülői Szervezet Óvodaszék	- Szülői Szervezet elnöke
	- Szülői Szervezetének vezetői
	- Óvodaszék vezető
Szakszervezet	- Szakszervezeti titkár - tagok

Intézményvezetés:

- Az intézmény vezetője az igazgató, aki az Nkt. és a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény (a továbbiakban: Púétv.) előírásai szerint – felelős az intézmény szakszerű és törvényes működéséért, dönt az intézmény működésével kapcsolatban minden olyan ügyben, amelyet jogszabály nem utal más hatáskörébe.
- Az igazgató közvetlen munkatársai az igazgatóhelyettesek, akiknek munkakör ellátásához szükséges feladataikat közvetlenül irányítja.
- Az igazgató kapcsolatot tart a Szakszervezetekkel, a Szülői Szervezettel, Óvodaszékekkel és biztosítja működésük feltételeit.
- Az igazgató munkaértekezletet tart, valamint a hatékonyabb információáramlás céljából működteti havi szinten a tagintézmény-igazgatói értekezletet.

Nevelőtestület:

- A nevelőtestület az intézmény legfontosabb tanácskozó és döntéshozó szerve. Tagja az intézmény valamennyi pedagógus munkakört betöltő alkalmazottja, valamint a felsőfokú végzettséggel rendelkező, nevelőmunkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatottak közössége.
- A nevelőtestület jogállását, döntési, véleményezési és javaslattételi jogkörét az Nkt. 70. § (1)-(3) bekezdése, valamint annak végrehajtási rendelete határozza meg.

Szakmai munkaközösségek:

- Az intézményben tíz szakmai munkaközösség szervezhető az Nkt. 71. §-ban meghatározottak szerint.
- A munkaközösségek munkáját a munkaközösség-vezetők irányítják, akiket egy nevelési évre – a munkaközösség véleményének kikérésével – az igazgató bízta meg.
- A szakmai munkaközösség vezetőjének, tagjainak nevét, tevékenységük tartalmi vonatkozásait, nevelési évenként a munkaközösség éves munkaterve rögzíti.

Szülői Szervezet:

- Intézményünkben a szülők jogaik érvényesítése, kötelességeik teljesítése érdekében - az intézmény működését, munkáját érintő kérdésekben - véleményezési, javaslattevő joggal rendelkező Szülői Szervezet működik.
- Az intézményi szintű szülői szervezet elnökeivel az igazgató, a tagintézményi szintű Szülői Szervezettel pedig a tagintézmény-igazgató tartja a kapcsolatot.

4.2.2. A belső kapcsolattartás rendje. A vezetők és a szervezeti egységek közötti kapcsolattartás

Vezetői szint	Szervezeti egység	Kapcsolattartás rendje, formája
Igazgató →	➤ Igazgatóhelyettesek	<ul style="list-style-type: none"> - Napi megbeszélés - Heti munkaértekezlet - Tájékoztató értekezlet - Egyéni megbeszélés (telefonos, személyes) - E-mail levelezés - Online
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Intézményi titkári csoport ➤ Fejlesztő csoport 	<ul style="list-style-type: none"> - Munkaértekezlet - Csoportos megbeszélés - Egyéni megbeszélés (telefonos, személyes) - E-mail levelezés - Online
	➤ Tagintézmény-igazgatók	<ul style="list-style-type: none"> - A munkatervben meghatározott időpontokban tervezett munkaértekezlet. - Egyéni megbeszélés (telefonos, személyes) - E-mail levelezés - Online

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu;

Telefon: +36-46/533-400;

Honlap: www.miovi.hu

	➤ Nevelőtestület	<ul style="list-style-type: none"> - Nevelőtestületi értekezlet - Nevelés nélküli munkanapok - Tagóvodai látogatások - Intézményi rendezvények - Körlevél - Dolgozói fórumok - Online
	➤ Alkalmazottak	<ul style="list-style-type: none"> - Alkalmazotti értekezlet - Nevelés nélküli munkanapok - Tagóvodai látogatások - Intézményi rendezvények - Egyéni megbeszélés (telefonos, személyes) - Dolgozói fórumok - Fogadóóra - Online
	➤ Szakmai munkaközösségek	<ul style="list-style-type: none"> - Évnyitó találkozás - Munkaközösségi ülések - Csoportos beszélgetés - Online
	➤ Szülői Szervezet	<ul style="list-style-type: none"> - Havi fórum - Tájékoztatók aktualitásoknak megfelelően - Online
	➤ Szakszervezetek	<ul style="list-style-type: none"> - Aktualitásoknak megfelelően - Online
Igazgatóhelyettesek →	➤ Igazgatói – menedzsment tagjai	<ul style="list-style-type: none"> - Munkaértekezlet - Csoportos megbeszélés - Egyéni megbeszélés (telefonos, személyes) - E-mail levelezés - Online

		<ul style="list-style-type: none"> - Fejlesztő csoport értekezletek
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tagintézmény-igazgatók 	<ul style="list-style-type: none"> - A munkatervben meghatározott időpontokban tervezett munkaértekezlet - A munkatervben meghatározott időpontokban tervezett - Egyéni megbeszélés (telefonos, személyes) - E-mail levelezés - Online
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nevelőtestület 	<ul style="list-style-type: none"> - Nevelőtestületi értekezletek - Nevelés nélküli munkanapok - Tagóvodai látogatások - Intézményi rendezvények - Dolgozói fórumok - E-mail levelezés - Online
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Tagóvodák alkalmazottjai 	<ul style="list-style-type: none"> - Tagóvodai látogatások - Nevelés nélküli munkanapok - Intézményi rendezvények - Dolgozói fórumok - Fogadóóra - Online
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Szakmai munkaközösségek 	<ul style="list-style-type: none"> - Feladathoz kötődően alkalmanként - Munkaközösségi ülések - Online
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Szülői Szervezet 	<ul style="list-style-type: none"> - Munkatervben tervezett időpontban - Online
	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Szakszervezet 	<ul style="list-style-type: none"> - Aktualításoknak megfelelően - Online

Tagintézmény-igazgatók→	➤ Igazgatói– menedzsment tagjai	<ul style="list-style-type: none"> - Egyéni megbeszélés (telefonos, személyes) - E-mail levelezés
	➤ Tagintézmény- igazgatók	<ul style="list-style-type: none"> - A munkatervben meghatározott időpontokban tervezett munkaértekezlet - Egyéni megbeszélés (telefonos, személyes) - E-mail levelezés - Egyéb kapcsolatok - Online
	➤ A vezetésével megbízott tagintézmények nevelőtestülete, alkalmazottai	<ul style="list-style-type: none"> - Nevelési értekezlet (nyitó és záró) - Munkaértekezletek - Koordinációs megbeszélések - Nevelés nélküli munkanapok - Egyéni megbeszélések - Online
	➤ Szakmai munkaközösségek	<ul style="list-style-type: none"> - Munkaközösségi ülések - Egyéni és csoportos megbeszélések - Online
	➤ Szülői Szervezetek	<ul style="list-style-type: none"> - Fogadóóra, meghirdetve havonta egy alkalommal, igény szerint szervezve - Szülői értekezlet, nevelési évenként, Munkatervben részletezve - Szülői Szervezet ülései - Online

Kapcsolattartás formáit meghatározza:

- Az intézményi éves munkaterv.
- A tagintézmények éves munkaterve.
- Intézményi szabályzatok.
- Munkaköri leírások.

Alkalmazotti közösségi értekezlet:

- Az intézmény valamennyi dolgozójának együttműködési színtere.
- Az alkalmazotti értekezletet az igazgató hívja össze.
- Az értekezlet összehívását az alkalmazotti közösség tagjai is kezdeményezhetik, ehhez az alkalmazottak egyharmadának aláírása, valamint az ok megjelölése szükséges.
- Az alkalmazotti értekezletről jegyzőkönyv készül.

Intézményi nevelőtestület értekezlet:

- Az intézmény valamennyi pedagógusának és felsőfokú végzettségű nevelőmunkát segítő munkatársainak együttműködési színtere.
- Az intézményi nevelőtestületet az igazgató hívja össze.
- Az értekezlet összehívását a nevelőtestület tagjai is kezdeményezhetik, ehhez a nevelőtestület egyharmadának aláírása, valamint az ok megjelölése szükséges.
- Az intézményi nevelőtestület értekezletéről jegyzőkönyv készül.

Tagintézmény nevelőtestületének, ill. alkalmazotti közösségének értekezletei:

- A tagintézmények értekezleteit (nevelőtestületi, ill. alkalmazotti) a tagintézmény igazgatója hívja össze az éves munkatervben foglaltak alapján, illetve szükség esetén rendkívüli esetben is.
- A nevelési évet nyitó és záró értekezletek megtartása a tagóvoda közösségei számára - a tagintézmény igazgatója (igazgatótól átruházott) jogköre - kötelező. A nyitó és záró értekezletről jegyzőkönyv készül.
- Tájékoztató jelleggel a tagintézmény-igazgató nevelőtestületi értekezletet hív össze, az igazgatói értekezlet után három napon belül. Az értekezletről jegyzőkönyvet készít, jelenléti ívvel mellékelve, melyet eljuttat a MIÓVI-ba is.
- Az értekezlet összehívását a tagintézmény nevelőtestületének, alkalmazotti közösségének tagjai is kezdeményezhetik, ehhez a nevelőtestület ill. az alkalmazotti közösség egyharmadának aláírása, valamint az ok megjelölése szükséges.

Igazgató által tartott tagintézmény-igazgatói értekezlet:

- Havi szintű tagintézmény-igazgatói értekezlet megtartása, melyet az MIÓVI igazgatója hív össze.
- A tagintézmény-igazgatókat az éves munkatervben meghatározottak szerint, vagy rendkívüli esetben szükség szerint, az igazgató hívja össze.
- Az értekezlet elsősorban tájékoztató jellegű az intézmény működésére és az aktuális feladatokra vonatkozóan, de az igazgató döntésének megfelelően határozat is hozható.
- Az értekezlet összehívását a tagintézmény-igazgatók közösségének tagjai is kezdeményezhetik, ehhez a tagintézmény-igazgatók egyharmadának aláírása, valamint az ok megjelölése szükséges.
- A tagintézmény-igazgatók számára az értekezleteken való részvétel kötelező.
- Az értekezletről jegyzőkönyv készül.

Szakmai Munkaközösség értekezletei:

- Nevelési évenként az éves Munkatervben szabályozottak szerint történik az összehívás.
- A Szakmai Munkaközösségek értekezleteinek napirendi pontjait a Szakmai Munkaközösségek vezetői határozzák meg.

- A Szakmai Munkaközösségek értekezleteinek összejöveteleit a Szakmai Munkaközösségek vezetői vezetik.
- A Szakmai Munkaközösségek értekezleteinek elsődleges a sokrétű szakmai fejlődés elősegítése, de lehetőség van közös problémák megbeszélésére, javaslatok megfogalmazására is.
- A Szakmai Munkaközösségeknek a szakmai igazgatóhelyettes felé beszámolási kötelezettségük van, aki az eredményekről és a megoldandó problémákról tájékoztatja az igazgatót.
- A Szakmai Munkaközösségek összejövetelein a Munkaközösség vezetők részvétele kötelező. Az összejövetelekről feljegyzés készül, jelenléti ívvel csatolva.

5. AZ INTÉZMÉNY IRÁNYÍTÁSA

5.1. Az intézmény vezetési struktúrája, a vezetők közötti munkamegosztás

5.1.1. Igazgató

Az intézmény élén az igazgató áll, akit három igazgatóhelyettes segít az integrált intézmény vezetésével összefüggő feladatai ellátásában.

Az intézmény igazgatója egyszemélyi felelősséggel vezeti az intézményt, ellátja – a jogszabályok maradéktalan figyelembevételével – a jogszabályokból és a jelen Szabályzatból ráháruló, az intézmény vezetésével kapcsolatos feladatokat.

Az igazgatónak az intézmény vezetésében fennálló felelősségét, képviselői és döntési jogkörét elsődlegesen az Nkt. és a Púévtv. előírásai határozza meg. Az intézmény igazgatója gyakorolja a nemzeti köznevelési törvényben, a munka törvénykönyvében és a pedagógusok új életpályájáról szóló törvényben ráruházott vezetői jogkörét, és ellátja az ezzel összefüggő feladatokat.

Hatáskörébe tartozik: az intézmény teljes szervezete.

Felelőssége: Az intézmény igazgatója, a jogszabályi keretek között egy személyben felelős Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata által fenntartott MIÓVI, mint költségvetési szerv alapító okiratban meghatározott állami feladatok ellátásáért, valamint az intézmény használatába adott önkormányzati vagyonnal való rendeltetésszerű gazdálkodásért, a jogszabályi előírások betartásáért.

Kiemelt feladatai:

- Megszervezi és irányítja az intézmény szakmai, gazdasági, működtetési feladatainak ellátását.
- Gondoskodik a jogszabályban előírt intézményi belső szabályzatok elkészítéséről, jóváhagyásra előterjesztéséről.
- Gyakorolja az intézménynél foglalkoztatottak feletti munkáltatói jogokat, ill. gondoskodik a munkáltatói jogok gyakorlásának átruházásáról.
- Gondoskodik az intézmény mindenkori jóváhagyott költségvetési előirányzatainak rendeltetésszerű felhasználásáról, a vagyontvédelemről, a vagyongazdálkodásról, a jogszabályban előírt adatszolgáltatási és beszámolási kötelezettségek határidőre történő teljesítéséről.
- Gondoskodik a minősítési eljárásra és a minősítő vizsgára vonatkozó jogszabályi rendelkezések végrehajtásáról, biztosítja a tanfelügyeleti ellenőrzések lebonyolítását.
- Első fokon dönt azokban a tanügy-igazgatási kérdésekben, amelyeket a törvények és más jogszabályok hatáskörébe utalnak.

- Meghatározza az intézményen kívüli szervezetekkel való kapcsolat feltételeit és módjait, az ügyvitel rendjét és ennek keretében a szerződéskötésekre, levelezésre és aláírásra, az intézmény képviselőire jogosultak körét.
- Ellenőrzi a nevelőmunkát, az intézmény ügyvitelét, szervezeteinek és közösségeinek működését.
- Intézkedik rendkívüli események bekövetkezésekor.
- Képviseli az intézményt külső szervek, szervezetek előtt.
- Intézkedési hatáskör szülői panaszok vonatkozásában.
- Szervezi és elkészíti a köznevelési statisztikai adatszolgáltatást, a normatív állami támogatás igénylését és elszámolását.
- Felveszi a szülői panaszokat, azt megfelelően dokumentálja. Szükség szerint intézkedéseket tesz.
- Elkészíti az intézmény Továbbképzési programját és Beiskolázási tervét.
- Megszervezi és vezeti a dolgozói, Szülői Szervezeti fórumot.
- Az intézmény tárgyévre vonatkozó teljes karbantartási, felújítási és beruházási igényének elkészítése, fontossági sorrendbe állítása.
- A tagóvodák felújítási, karbantartási igényének figyelemmel kísérése, a szükséges intézkedések megtétele.
- Kapcsolattartás az Miskolci Közintézmény-működtető Központ (továbbiakban: MKmK) Műszaki Igazgatóságának munkatársaival, a javítási igénybejelentések figyelemmel kísérése, az elvégzett munkák ellenőrzése.
- Az intézményben elvégzett műszaki munkálatok utáni műszaki átadó-átvevő eljáráson az intézmény képviselője.
- Kapcsolattartás a munka- és tűzvédelmi feladatokat ellátó cég munkatársaival, a szükséges intézkedések megtétele: dokumentálás, annak ellenőrzése, tűzriadó megszervezése stb.
- A vagyonvédelemmel kapcsolatos általános feladatok ellenőrzése, intézkedési tervek bekérése a tagóvodáktól.
- A HACCP rendszer működtetése, az évenkénti képzések megszervezése, a szabályszerű dokumentációról való gondoskodás.
- **a köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban álló éves teljesítményértékeléséért.**

A költségvetési szerv vezetője felel:

- a közfeladatok jogszabályban, alapító okiratban, belső szabályzatban foglaltaknak, az irányító szerv által meghatározott követelményeknek és feltételeknek megfelelő ellátásáért,
- a gazdálkodásban a szakmai hatékonyság, a gazdaságosság, az eredményesség követelményeinek érvényesítéséért,
- a használatába adott vagyon vagyonkezelői jogának rendeltetésszerű gyakorlásáért,
- a belső kontrollrendszer kialakításáért, működtetéséért, fejlesztéséért,
- a tervezési, beszámolási, információszolgáltatási kötelezettség teljesítéséért, valamint annak teljességéért és hitelességéért,
- az intézményi számviteli rendjéért,
- **Az igazgató gyakorolja a teljesítmény értékelésével és az annak alapján történő, az illetményeltérítés százalékos mértékére történő javaslattétellel kapcsolatos munkáltatói jogot.**

5.1.2. Igazgatóhelyettesek

Az egymás mellé rendelt helyettesi státuszok lehetővé teszik a munkamegosztást és a csapatmunkát egyben. Az igazgatóhelyettesek az intézmény működésével kapcsolatosan döntéselőkészítő, véleményező és javaslattevő joggal rendelkeznek. Az igazgatóhelyettesek az önálló feladatvégzésük során kötelesek egyeztetni az igazgatóval. Az intézmény igazgatója jogosult és köteles az önálló területeken folyó munka folyamatában javaslatot tenni, mind a tartalmat, mind az eszközt, módszert, mind a határidőt illetően, - különös tekintettel arra-, ha a feladat hiányos, nem megfelelő elvégzése felé mutat. Az igazgatóhelyettesek az igazgatóval együttműködve vezetői elkötelezettséget mutatnak, vezetői önértékelésüket, önfejlesztési készségüket napi munkavégzésükben megjelenítik. Az igazgató tájékoztatását az egyes területek működéséről az igazgatóhelyetteseknek biztosítaniuk kell.

a) Általános igazgatóhelyettes

Alapvető feladata az intézmény általános működési teendőinek ellátása, továbbá a tanügy-igazgatási feladatainak koordinálása.

Hatásköre:

- Az igazgató távollétében a helyettesítési rendben első igazgatóhelyettes.

Kiemelt feladatai:

- Az igazgató fent jelzett feladataiban teljes joggal történő helyettesítése.
- Az intézmény szabályzatainak, különböző eljárásrendjeinek kidolgozása.
- A tanügy-igazgatási dokumentumok ellenőrzése a tagintézményekben.
- A tagintézmények pedagógiai munkájának és dokumentációjának ellenőrzése.
- Az igazgató megbízása alapján képviseli az intézményt külső szervek, szervezetek előtt.
- Részt vesz az értekezletek előkészítésében.
- Gondoskodik az intézmény honlapjának aktualizálásáról, különös tekintettel a Közzétételi Listában foglaltakra.
- Közreműködik az intézményi szintű rendezvények megszervezésében.
- Részt vesz az intézményi szintű belső képzések megtervezésében, megszervezésében, azoknak aktív közreműködője.
- Szervezi a szolgálati emlékérmék, kitüntetések előterjesztését.
- Feladata a tagintézmények zárva tartásával és az ügyeletes óvoda kijelölésével kapcsolatos intézkedések intézményi szintű összehangolása, megszervezése.
- Közreműködő az intézményi szintű teljesítményértékelésben.
- Feladata a tagóvodák nevelés nélküli munkanapjainak koordinálása.

Beszámolási kötelezettsége kiterjed:

- az intézmény egész működésére és pedagógiai munkájára,
- a belső ellenőrzések tapasztalataira,
- az intézményt érintő, megoldandó problémák jelzésére.

b) Szakmai igazgatóhelyettes

Alapvető feladata az intézmény pedagógiai, szakmai munkaközösség feladatainak a koordinálása. A nevelési gyakorlat támogatása, különös tekintettel Munkatervben és a Pedagógiai Programban megfogalmazottakra. A MIÓVI szintű fejlődés, fejlesztés érdekében az intézményi tudásmegosztás aktív támogatója és résztvevője.

Hatásköre:

- A tagóvodák pedagógiai munkájának és dokumentációjának ellenőrzése.
- Munkaközösségek munkájának ellenőrzése.

Kiemelt feladatai:

- Elősegíti a Pedagógiai program, nevelési gyakorlatok MIÓVI szintű szakmai együttműködés minél hatékonyabb megvalósítását, illetve módosítását.
- Részt vesz a tagóvodák dokumentum ellenőrzésében (munkaterv, beszámoló, csoportnapló, elektronikus napló-OviKréta, felvételi és mulasztási napló, gyermekek fejlődésének nyomonkövetésére szolgáló dokumentumok).
- Irányítja és koordinálja a szakmai munkaközösségek munkáját.
- Segíti a tanfelügyeleti ellenőrzésben résztvevő tagintézmények és óvodapedagógusok felkészülését.
- Felelősen koordinálja az önértékelési feladatokat.
- Aktívan részt vesz az ellenőrzési, mérési, értékelési rendszer működtetésében (pl. ellenőrzési terv megvalósítása, igény- és elégedettség mérés, intézkedési tervek készítése).
- Közreműködik az intézményi szintű rendezvények megszervezésében.
- Részt vesz az intézményi szintű belső képzések megtervezésében, megszervezésében, azoknak aktív közreműködője.
- Részt vesz az értekezletek előkészítésében.
- Az igazgató megbízása alapján képviseli az intézményt külső szervek, szervezetek előtt.
- A gyakornokok és mentoraik szakmai együttműködését támogatja.
- Irányítja a gyakornokokkal összefüggő feladatokat, ellenőrzi a velük kapcsolatos dokumentumokat.
- Segíti a minősítési eljárásban résztvevő óvodapedagógusok felkészülését.
- Kapcsolatot tart a pedagógusképző intézményekkel.
- Figyelemmel kíséri a mentor óvodapedagógusok tevékenységét. Nevelési évenként nyilvántartja a mentorként tevékenykedő óvodapedagógusok körét.
Beszámolási kötelezettsége kiterjed:
  - az intézmény egész működésére és pedagógiai, szakmai munkájára
  - a belső ellenőrzések tapasztalataira
  - az intézményt érintő, megoldandó szakmai problémák jelzésére
- Közreműködő az óvodapedagógusok teljesítményértékelésben.

c) Esélyegyenlőségi igazgatóhelyettes

Alapvető feladata az esélyegyenlőségi feladatok intézményi koordinálása, valamint a különleges bánásmódot igénylő (sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, tehetségígéretes) gyermekek ellátásának biztosítása.

Hatásköre:

- A Fejlesztő csoport munkájának koordinálása, ellenőrzése.

Kiemelt feladatai:

- Feladata a nevelőmunka támogatása, különös tekintettel a pedagógiai programban megfogalmazottakra, különleges bánásmódot igénylő, valamint a hátrányos, halmozottan és veszélyeztetett helyzetű gyermekekre.

- Segíti azon tagintézmények óvodapedagógusainak nevelőmunkáját, ahol a gyermekcsoportokban sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, tehetségígéretes gyermekek integrálására került sor.
- Felelős a sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, tehetségígéretes gyermekek ellátásában közreműködő szervezetekkel történő közvetlen kapcsolattartásért.
- Gondoskodik a gyermekekről készített Szakértői vélemények nyilvántartásáról.
- Figyelemmel kíséri és segíti a Fejlesztő csoport munkáját, amely csoport tagjai a gyógypedagógusok és az óvodapszichológusok.
- Segíti a tagóvodák esélyteremtéssel kapcsolatos képességkibontakoztató, illetve integrációs felkészítés vagy óvodai fejlesztő program meglétét.
- Kiemelt feladata a pedagógiai szakszolgálati intézményekkel való folyamatos kapcsolattartás.
- Együttműködik a MESZEGYI-vel, kiemelten a család-és gyermekjóléti szolgálatokkal és központtal és az óvodai szociális segítőkkel, a gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszer szakszerű és hatékony működtetése érdekében.
- Az igazgató megbízása alapján képviseli az intézményt külső szervek, szervezetek előtt.
- A tagóvodák pedagógiai munkájának és dokumentációjának ellenőrzése.
- Közvetlen szaktanácsadással elősegíti a pedagógiai program, nevelési gyakorlatok minél hatékonyabb megvalósítását.
- Koordinálja a gyermekvédelmi feladatok ellátását.
- Figyeli a pályázati lehetőségeket, szükség szerint közreműködik elkészítésükben, illetve pályázatok elkészítésében tanácsot ad a tagóvodáknak.
- Közreműködik az intézményi szintű rendezvények megszervezésében.
- Részt vesz az intézményi szintű belső képzések megtervezésében, megszervezésében, azoknak aktív közreműködője.
- Kapcsolatot tart a gyógypedagógusképző intézményekkel, figyelemmel kíséri a gyógypedagógus óvodapedagógusok tevékenységét. Nevelési évenként nyilvántartja a gyógypedagógusként tevékenykedő óvodapedagógusok körét.
- Közreműködő az intézményi szintű teljesítményértékelésben.
- Ellenőrzi az óvodapszichológusok és gyógypedagógusok teljesítményértékelését.

Beszámolási kötelezettsége kiterjed:

- az intézmény egész működésére és pedagógiai munkájára
- a belső ellenőrzések tapasztalataira
- az intézményt érintő, megoldandó problémák jelzésére

5.2. A vezetők intézményben való benntartózkodásának rendje

Az intézményben biztosítani kell a vezetői feladatok ellátását az alatt az időszak alatt, amelyben a gyermekek az intézményben tartózkodnak, a következők szerint:

- Az igazgató és helyettesei közül egyiküknek az intézményben kell tartózkodnia. Amennyiben ez nem megoldott (pl. továbbképzés stb.), az igazgató kijelöli a felelős vezetőt.
- Az igazgató vagy az igazgatóhelyettesek közül legalább egy vezető 9:00 óra és 14:00 óra között a MIÓVI székhelyén elérhető.
- Fogadóórak időpontját az intézmény munkaterve tartalmazza, és a MIÓVI székhelyen található hirdetőtáblán kifüggesztésre kerül.

Mindezek értelmében:

- A tagintézményekben a nyitvatartás teljes időtartama alatt a vezetői jelenlétet biztosítani kell, a vezető hiányában a helyettesítésével megbízott óvodapedagógussal.
- A tagintézmény igazgatója és a helyettesítésével megbízott óvodapedagógus úgy osztja be munkarendjét, hogy ez teljesüljön. Amennyiben elháríthatatlan, vagy rajtuk kívül álló okok miatt ez nem tud megvalósulni, úgy a tagintézmény igazgatója kijelöl a nevelőtestületből egy olyan személyt, aki alkalmas a helyettesítés átmeneti biztosítására.
- A tagintézmény a „vezetői helyettesítés rendje” –t a vezetői irodában kifüggeszti, az igazgató helyettesítésben érintett kollégák nevének, elérhetőségének feltüntetésével. A felsorolás helyettesítési sorrendben történjen meg.

Vezetői beosztás megnevezése	Az intézményben való tartózkodás rendje
igazgató	Munkatervben jelzettek szerint
igazgatóhelyettes	Munkatervben jelzettek szerint

5.2.1. Az igazgató vagy igazgatóhelyettes akadályoztatása esetén a helyettesítés rendje

Az igazgatót szabadsága, betegsége, valamint hivatalos távolléte alatt az általános igazgatóhelyettes helyettesíti. Az igazgató akadályoztatása esetén az igazgató helyettesítését teljes felelősséggel az óvodában az igazgatóhelyettes látja el, az azonnali döntést nem igénylő, az igazgató kizárólagos hatáskörébe tartozó ügyek kivételével.

Az igazgató tartós távolléte esetén a helyettesítés teljes körű. Tartós távollétnek az egy hónapnál hosszabb időtartam minősül. A teljes igazgatói jogkör gyakorlására vonatkozó megbízás a fenntartó által történik, melyet a dolgozók tudomására kell hozni (értesítés, kifüggesztés).

Az igazgató és helyettesei egyidejű távolléte esetén a helyettesítés az igazgató által írásban adott megbízás alapján történik. Írásban adott megbízás hiányában az igazgatót általa aktuális időszakban kijelölt igazgatóhelyettes helyettesítheti. Az általános igazgatóhelyettes tartós távolléte esetén a feladatkörébe tartozó teendőket adott megbízás alapján a további igazgatóhelyettes végezheti el.

Az igazgatói beosztás átmeneti betöltetlensége esetén a Polgármester bízta meg írásos formában a helyettesítést ellátó személyt az eredményes pályázati eljárás lezártaig.

Az igazgató, illetve az igazgatóhelyettesek helyettesítésére vonatkozó további előírások:

- a helyettesek csak a napi, a zökkenőmentes működés biztosítására vonatkozó intézkedéseket, döntéseket hozhatják meg az igazgató, igazgatóhelyettes helyett,
- a helyettes csak olyan ügyekben járhat el, melyek gyors intézkedést igényelnek, halaszthatatlanok, s amelyeknek a helyettesítés során történő ellátására a munkaköri leírásában, illetve írásbeli megbízásában felhatalmazást kapott,
- a helyettesítés során a helyettes a jogszabály, illetve az intézmény belső szabályzataiban, rendelkezéseiben a kizárólag az igazgató jogkörébe utalt ügyekben nem dönthet.

5.3. A kiadmányozás szabályai

A kiadmány fogalma: az ügyekben való intézkedés kiadmányozott, letisztázott, hiteles formában továbbítandó irata.

A kiadmányozás magában foglalja:

- Az ügyben való érdemi döntést.

- Az intézkedés kiadásának jogát.
- Az ügyirat irattárba helyezésének jogát.

Kiadmányozási jog:

- A kiadmányozási jog jogosultja az igazgató.
- Az igazgató kiadmányozási jogát átruházhatja, az átruházott kiadmányozási jogot visszavonhatja. Az átruházott jogkör tovább nem ruházható.
- Az igazgató kiadmányozási jogát az intézmény szakszerű, jogszerű, folyamatos és rugalmas működtetése érdekében működési területekre vonatkozóan megosztja.

Az intézmény nevében aláírásra az igazgató jogosult, akadályoztatása esetén – az azonnali intézkedést igénylő ügyiratokra vonatkozóan – aláírási jogot gyakorolhat az általános igazgatóhelyettes. Rendkívüli esetben az aláírási jogkört írásos felhatalmazás alapján megbízott további igazgatóhelyettes is gyakorolhatja. Az átruházott jog gyakorlójának az aláírás előtt az igazgatót tájékoztatnia kell. A pénzügyi szolgáltatások igénybevételére vonatkozó aláírási jogot az MKmK-val közösen az igazgató gyakorolja.

Az intézmény hivatalos bélyegzőinek lenyomata:

Hosszú bélyegző:

Körbélyegző:

5.3.1. Az igazgató és az igazgatóhelyettesek kiadmányozási jogosultsága

Pénzügyi művelet	Jogosultsági fok	Aláírásra jogosult
Kötelezettségvállalás →	Elsődleges	Igazgató
	Helyettesítő 1.	Általános igazgatóhelyettes
	Helyettesítő 2.	Szakmai igazgatóhelyettes
	Helyettesítő 3.	Esélyegyenlőségi igazgatóhelyettes
Utalványozás →	Elsődleges	Igazgató
	Helyettesítő 1.	Általános igazgatóhelyettes
	Helyettesítő 2.	Szakmai igazgatóhelyettes
	Helyettesítő 3.	Esélyegyenlőségi igazgatóhelyettes

5.3.2. Az igazgató és az igazgatóhelyettesek szakmai teljesítésigazolásának jogosultsága

Tárgykör	Jogosultsági fok	Teljesítésigazolásra jogosult
Szakmai anyagok	Elsődleges	Igazgató

Tárgykör	Jogosultsági fok	Teljesítésigazolásra jogosult
beszerzése	Helyettesítő 1.	Általános igazgatóhelyettes
	Helyettesítő 2.	Szakmai igazgatóhelyettes
	Helyettesítő 3.	Esélyegyenlőségi igazgatóhelyettes
Pedagógus továbbképzés Szakmai szolgáltatás	Elsődleges	Igazgató
	Helyettesítő 1.	Általános igazgatóhelyettes
	Helyettesítő 2.	Szakmai igazgatóhelyettes
	Helyettesítő 3.	Esélyegyenlőségi igazgatóhelyettes
Üzemeltetési kiadások	Elsődleges	Igazgató
	Helyettesítő 1.	Általános igazgatóhelyettes
	Helyettesítő 2.	Szakmai igazgatóhelyettes
	Helyettesítő 3.	Esélyegyenlőségi igazgatóhelyettes
Kis- és nagyértékű tárgyi eszközök beszerzése	Elsődleges	Igazgató
	Helyettesítő 1.	Általános igazgatóhelyettes
	Helyettesítő 2.	Szakmai igazgatóhelyettes
	Helyettesítő 3.	Esélyegyenlőségi igazgatóhelyettes
Megbízási jogviszony	Elsődleges	Igazgató
	Helyettesítő 1.	Általános igazgatóhelyettes
Minden egyéb esetben	Elsődleges	Igazgató
	Helyettesítő 1.	Általános igazgatóhelyettes
	Helyettesítő 2.	Szakmai igazgatóhelyettes
	Helyettesítő 3.	Esélyegyenlőségi igazgatóhelyettes

5.3.3. Tagintézmény- igazgató kiadmányozási jogosultsága

Aláírás jogcíme	Dokumentum megnevezése
Munkaügyi	<ul style="list-style-type: none"> – Jelenléti és munkaidő-nyilvántartási ív – Változásjelentések – Elvégzett munkák igazolása – Dolgozó szabadságengedélye (kivéve a rendkívüli szabadság) – Nyugdíjazási szándéknyilatkozat ellenjegyzése – Éves szabadságok ütemezése – Óvodai munkarend kialakítása – Írásbeli feljegyzés – Jegyzőkönyv
Pedagógiai	<ul style="list-style-type: none"> – Szakmai ellenőrzések, értékelések, munkaterv, beszámolók

Aláírás jogcíme	Dokumentum megnevezése
	<ul style="list-style-type: none"> – Iskolai Közösségi Szolgálat dokumentálása – Felsőoktatási és egyéb szakmai gyakorlat biztosításával kapcsolatos dokumentumok – Jegyzőkönyvek, feljegyzések
Tanügyigazgatási	<ul style="list-style-type: none"> – Szándéknyilatkozatok – Óvodálátogatási igazolás – Felvételi és mulasztási napló – Felvételi előjegyzési napló – Csoportnapló – Igazolt hiányzások engedélyezése – Szakértői vélemény iránti kérelem alap- és felülvizsgálathoz – Pedagógiai jellemzés (gyermekjellemzés) – Szülői munkaközösség éves munkaterve és a működés dokumentumai
Üzemeltetés	<ul style="list-style-type: none"> – Leltározással, selejtezéssel kapcsolatos aláírások – Számlák igazolása – Eszközök átvétele – Hatósági jegyzőkönyvek átvétele
Ügyviteli területen	<ul style="list-style-type: none"> – Tagóvodát érintő ügyekben – A HACCP és az NNNK ügyeket illetően – Postai küldemények átvételek
<p>Továbbá jogosult a tagintézmény-igazgató a tagóvodai szinten keletkező tanügyi-igazgatási, munkaügyi, pedagógiai és gazdasági dokumentumok aláírására.</p> <p>A tagintézmény- igazgató a pedagógiai programban meghatározott társintézményekkel folytathat külső levelezést, de kötelezettséget nem vállalhat, együttműködési megállapodást nem köthet.</p> <p>A tagintézmény-igazgató a tagóvoda nevével pályázatot csak az igazgató engedélyével írhat, melyet az igazgató ír alá.</p>	

5.4. Az elektronikusan előállított, hitelesített és tárolt dokumentumok kezelési rendje

Óvodáink az oktatási ágazat irányítási rendszerével a Közoktatási Információs Rendszer (KIR) révén tartott elektronikus kapcsolatban elektronikusan előállított, hitelesített és tárolt dokumentumrendszert alkalmaz a 229/2012. (VIII. 28.) kormányrendelet előírásainak megfelelően. A rendszerben alkalmazott fokozott biztonságú elektronikus aláírást az igazgató alkalmazhatja a dokumentumok hitelesítésére. Az elektronikus rendszer használata során ki kell nyomtatni és az irattárban kell elhelyezni az alábbi dokumentumok papíralapú másolatát:

- Intézménytörzsre vonatkozó adatok módosítása
- Alkalmazottakra vonatkozó adatbejelentések
- Óvodai jogviszonyra vonatkozó bejelentések

- OSAP-jelentés
- Alkalmazottak és gyermekek listája (október 1-jei állapot)

Az elektronikus úton előállított fenti dokumentumokat az intézmény pecsétjével és az igazgató aláírásával hitelesített formában kell tárolni. Az egyéb elektronikusan megküldött adatok írásbeli tárolása és hitelesítése nem szükséges. A dokumentumokat a KIR alrendszerében, továbbá elektronikus adathordozón lementett formában tároljuk. Az adatokhoz kizárólag az igazgató által felhatalmazott igazgatóhelyettes és az intézményi titkár férhetnek hozzá.

5.4.1. Az elektronikus úton előállított papíralapú dokumentumok kezelési rendje

A tanuló- és gyermekbaleseteket az oktatásért felelős miniszter által vezetett, a minisztérium üzemeltetésében lévő elektronikus jegyzőkönyvvezető rendszer segítségével tartjuk nyilván. A jegyzőkönyv kitöltésének céljából a gyermekvédelmi felelős rendelkezik hozzáféréssel, illetve a megbízási szerződés keretében foglalkoztatott tűzvédelmi főelőadó. A jegyzőkönyv lezárása, a kinyomtatott példány aláírása kizárólagosan igazgatói hatáskör.

Elektronikus iratok küldése, fogadása

A köznevelésben foglalkoztatottak a Púétv. alapján kötelesek a Kormány által biztosított elektronikus azonosítási szolgáltatást és a hozzá kapcsolódó tárhelyet igényelni, erről a munkáltatónak írásban nyilatkozni.

Szabályozási rendje: MIOVI Ügyviteli és Iratkezelési Szabályzatnak megfelelően.

5.4.2. Intézmény nevét tartalmazó pecséthasználati jog

- Pecséthasználati joga van az igazgatónak és igazgatóhelyetteseknek.
- A tagintézmény- igazgató a tagóvoda kör - és hosszú bélyegzőjének használatára jogosult a fenti dokumentumok esetében.
- Az intézményi titkárok ügyintézői minőségben eljáróként a beosztásra vonatkozó pecsétet nevük aláírásakor nem használhatják.

5.5. A képviselet szabályai

Az intézmény képviseletére az igazgató jogosult, aki ezt a jogát meghatározott esetekben átruházhatja más személyre vagy személyekre. Amennyiben az igazgató távollétében az ügy elintézése azonnali intézkedést igényel, a nyilatkozattételre az a személy jogosult, akit erre az intézmény éves munkaterve helyettesítésről szóló rendelkezései az igazgató helyett történő eljárásra feljogosítanak. Sajtónyilatkozatot az intézményről, a nyomtatott vagy elektronikus média részére az igazgató vagy annak megbízottja adhat (a fenntartóval történt egyeztetés után). Sajtónyilatkozatot a tagintézmény-igazgató vagy további munkatárs az igazgató engedélyével adhat.

5.6. A helyettesítési rend meghatározása a további munkakörökre és beosztásokra vonatkozóan

Az egyes munkakörökre és beosztásokra vonatkozó helyettesítési rendet a mellékletben szereplő munkaköri leírások tartalmazzák.

5.7. Az igazgató feladat- és hatásköréből leadott feladat- és hatáskörök

A hatáskörök leadásánál tekintettel kell lenni az igazgató egyszemélyes felelősségére. Az előbbiekből adódóan, a leadott hatáskörök alapján végzett munkáról, teljeskörű beszámolás terheli

az igazgatóhelyetteseket és a tagintézmény-igazgatókat. Az átruházott feladat - és hatáskörök igazgatóhelyettesek közötti megosztását a munkaköri leírások tartalmazzák.

Tagintézmény-igazgatók az igazgatótól átruházott hatáskörébe tartozik:

- A tagóvoda alkalmazotti közösségének vezetése.
- A tagóvoda pedagógiai, ellenőrzési, mérési, értékelési és önértékelési tevékenységének irányítása.
- Tanügyi feladatok ellátása, információszolgáltatás.
- A tagóvoda alkalmazottainak munkaszervezése (munkarend, szabadság).
- A belső helyettesítés elkészítése, dokumentálása.
- Észlelt hiányosságok, vagy nem megfelelő koordinálás esetén az igazgató, vagy az általa megbízott általános igazgatóhelyettes utasítása alapján köteles a tagóvoda-igazgató eljárni.
- A tagóvoda alkalmazottainak (óvodapedagógus, dajka, pedagógiai asszisztens) óvodai csoportba sorolása. Vitás helyzetben az igazgató dönt.
- A Szülői Szervezettel, Óvodaszékekkel való kapcsolat fenntartása, működésének segítése.

A tagintézmény-igazgató javaslattevő jogköre:

- A tagintézmény-igazgató javaslatot tehet a gyermekek felvételére és elutasítására.
- A tagintézmény-igazgató javaslatot tehet új munkatárs felvételére, valamint nem megfelelő munkavégzés esetén további intézkedések megtételére.
- A tagintézmény-igazgató javaslatot tehet az intézmény működésének egészére.

5.8. A nevelőtestülettől a tagintézmény-igazgatói munkaközösség részére átruházott jogkör

- Az igazgatóhelyettesek megbízása, illetve megbízásuk visszavonása előtt a tagintézmény-igazgatói munkaközösség véleményez.

6. AZ INTÉZMÉNY KÖZÖSSÉGEI

6.1. Az óvodapedagógusok közösségei

6.1.1. Intézményi nevelőtestület

A nevelőtestület jogállását, döntési, véleményezési és javaslattevési jogkörét a Nkt. 70. §-a, valamint a EMMI rendelet 117. §-a határozza meg.

A nevelőtestület az intézmény legfontosabb tanácskozó és döntéshozó szerve. Tagja a nevelési-oktatási intézményben köznevelési foglalkoztatotti jogviszony keretében pedagógus-munkakörben, a felsőfokú végzettséggel rendelkező, nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatottak közössége. Véleményezési és javaslattevő jogköre kiterjed az intézmény működésével kapcsolatos valamennyi kérdésre. Az Nkt. értelmében az igazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el a Pedagógiai Programot, az Éves Munkatervet és az SzMSz-t, majd az intézmény honlapján közzéteszi. A Pedagógiai Programot, az Éves Munkatervet és az SzMSz-t a fenntartó hagyja jóvá.

Döntési jogköre a következőkre terjed ki:

- A nevelőtestület képviselőjében eljáró pedagógus kiválasztása.

- A továbbképzési program elfogadása.
- A házirend elfogadása.
- Jogszabályban meghatározott más ügyekben.

A nevelőtestület számára biztosított feladat- és hatáskörök közül nem ruházhatja át döntési jogkörét:

- a Házirend esetében.

A nevelőtestület a nevelési év folyamán rendes és – szükség szerint – rendkívüli értekezletet tart. A nevelőtestület értekezleteit az óvoda munkatervében meghatározott napirenddel és időponttal az intézmény igazgatója hívja össze. A pedagógusok felelőssége és kötelessége, hogy a napirend alapján felkészüljenek, beszámolási kötelezettségüknek eleget tegyenek, és érdemi hozzászólásaikkal segítsék a cél elérését. Az igazgató rendkívüli nevelőtestületi értekezlet összehívásáról a napirend három nappal előbb történő kihirdetésével intézkedik.

A rendkívüli nevelőtestületi értekezlet összehívásának nevelőtestületi kezdeményezéséhez a pedagógusok egyharmadának aláírása, valamint az ok megjelölése szükséges. Az értekezletet nevelési időn kívül, a kezdeményezéstől számított nyolc napon belül össze kell hívni.

6.1.2. Tagóvodák nevelőtestülete

Tagjai az egyes tagóvodákban dolgozó óvodapedagógus munkakört betöltő alkalmazottak, valamint a felsőfokú végzettséggel rendelkező, nevelőmunkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatottak. A tagóvodák nevelőtestülete a fentiekben túl az adott tagóvodát érintő kérdésekben jár el.

Döntési jogköre a következőkre terjed ki:

- A helyi nevelési gyakorlat elkészítése.
- Saját döntéshozatali rendjének meghatározása.

Véleményezési jogköre:

- A gyermekek csoportba történő beosztása.

A nevelőtestület a nevelési év folyamán rendes és – szükség szerint – rendkívüli értekezletet tart. A nevelőtestület értekezleteit az óvoda munkatervében meghatározott napirenddel és időponttal az tagintézmény-igazgató hívja össze. A pedagógusok felelőssége és kötelessége, hogy a napirend alapján felkészüljenek, beszámolási kötelezettségüknek eleget tegyenek, és érdemi hozzászólásaikkal segítsék a cél elérését. Az igazgató rendkívüli nevelőtestületi értekezlet összehívásáról a napirend három nappal előbb történő kihirdetésével intézkedik.

A rendkívüli nevelőtestületi értekezlet összehívásának nevelőtestületi kezdeményezéséhez a pedagógusok egyharmadának aláírása, valamint az ok megjelölése szükséges. Az értekezletet nevelési időn kívül, a kezdeményezéstől számított nyolc napon belül össze kell hívni.

6.1.3. A nevelőtestületi értekezlet előkészítésével és lefolytatásával kapcsolatos rendelkezések

A nevelőtestület írásos előterjesztés alapján tárgyalja:

- a Házirend elfogadásával kapcsolatos napirendi pontokat.

Az igazgató/tagintézmény- igazgató az előterjesztés írásos anyagát a nevelőtestületi értekezlet előtt legalább nyolc nappal átadja a nevelőtestület tagjainak. A nevelőtestületi értekezlet levezetését az igazgató/tagintézmény-igazgató által kijelölt pedagógus látja el. A jegyzőkönyv hitelesítésére az értekezlet egy nevelőtestületi tagot választ. A nevelőtestület akkor határozatképes, ha tagjainak több mint fele jelen van. Döntéseit és határozatait – kivéve jogszabályban meghatározott titkos szavazás esetén – nyílt szavazással, egyszerű szótöbbséggel hozza. Ha a nevelőtestület egyszerű szótöbbséggel hozható döntésekor szavazategyenlőség keletkezik, a határozatot az igazgató /tagintézmény-igazgató szavazata dönti el.

A nevelőtestület döntéseit határozati formában kell megszövegezni. A határozatokat nevelési évenként sorszámozni kell, és azokat nyilvántartásba kell venni.

A nevelőtestületi, alkalmazotti értekezletekről lényegkiemelő, emlékeztető jegyzőkönyv készül, mely tartalmazza:

- a helyet, időt, az értekezlet napirendi pontjait, a jegyzőkönyvvezető és hitelesítő nevét,
- a jelenlévők számát,
- az igazoltan, illetve igazolatlanul távollévők nevét,
- a meghívottak nevét,
- a jelenlévők hozzászólását,
- a módosító javaslatok egyenkénti megszavaztatását,
- a határozat elfogadásának szavazási arányát.

A jegyzőkönyvet az értekezletet követő három munkanapon belül el kell készíteni. A jegyzőkönyvet a tagóvoda-igazgató, a jegyzőkönyvvezető és a nevelőtestületi tagok közül egy hitelesítő írja alá. A jegyzőkönyvhöz csatolni kell a napirendi pontokat rögzítő jelenléti ívet, melyet a jegyzőkönyvet aláírók hitelesítenek.

6.1.4. A nevelőtestület feladatkörébe tartozó ügyek átruházása

A nevelőtestület valamennyi hatáskörének gyakorlási jogát fenntartja, jogszabályban biztosított hatásköreinek gyakorlási jogát nem ruházza át.

6.1.5. Szakmai Munkaközösségek

Az éves munkaterv alapján, intézményi szinten az Nkt. 71. §-a szerint legfeljebb tíz szakmai munkaközösség jöhet létre. Az azonos műveltségi terület iránt érdeklődő pedagógusok, a közös minőségi és innovációs szakmai munkára, annak tervezésére, szervezésére, ellenőrzésre munkaközösséget hoznak létre.

A szakmai munkaközösségvezetőt, – a munkaközösségi tagok javaslata alapján – az igazgató bízza meg, legfeljebb öt évre. A szakmai munkaközösség jogosítványait, feladatait a Nkt., az EMMI rendelet, továbbá jelen Szabályzat határozza meg.

A szakmai munkaközösségek feladatai:

- A nevelési évre szóló munkatervet készíti.
- A nevelési év végén a munkaközösség tevékenységét írásban értékeli, javaslatot tesz a továbbfejlesztésre.
- Tagintézmények és az óvodapedagógusok közötti munkakapcsolatot fejleszti.
- A gyakorlati pedagógia kiemelkedő eljárásait terjeszti.
- Elősegíti és támogatja a szakmai innovációt.

- Segítséget ad pedagógiai, nevelési, módszertani kérdésekben az intézményben folyó nevelőmunka tervezéséhez, szervezéséhez, ellenőrzéséhez és értékeléséhez.
- Minden nevelési évben, valamennyi munkaközösség, szakmai területükre kidolgoznak az intézmény Pedagógiai Programjához kapcsolódó segédanyagot, ajánlást, amit az óvodapedagógusok felhasználhatnak nevelőmunkájuk során.
- Összehangolja a műveltségi területre vonatkozó intézményi elvárásokat.

A szakmai munkaközösségek együttműködésének rendje:

- A munkaközösségek tagjainak munkakapcsolata folyamatos, havonta egy alkalommal összejövetelt tartanak.
- A kapcsolattartásban egyre növekvő szerepet kell adni az e-mailes információknak és kommunikációnak.

A szakmai munkaközösségek kapcsolattartásának rendje:

- A munkaközösség-vezetők a nevelési év végén egy szakmai kiadvány keretében mutatják be munkájukat, eredményeiket.
- Az igazgató kérésének megfelelően a munkaközösségvezetők szóbeli tájékoztatást adnak az elvégzett feladatokról.

A szakmai munkaközösség dönt:

- A működési rendjéről és munkaprogramjáról.

A szakmai munkaközösség - szakterületét érintően – véleményezi:

- Az intézményben folyó pedagógiai munka eredményességét, javaslatot tesz a továbbfejlesztésére.

A munkaközösség szakmai, módszertani kérdésekben segítséget adhat:

- Az óvodában folyó nevelőmunka tervezéséhez, szervezéséhez, ellenőrzéséhez.
- A pedagógusok minősítő eljárásának lebonyolításához.
- A szakmai munkaközösség részt vesz a nevelési-oktatási intézmény szakmai munkájának irányításában, tervezésében, szervezésében és ellenőrzésében, összegző véleménye figyelembe vehető a pedagógusok minősítési eljárásában.
- A sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő és a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek integrációját szolgáló feladatok minél eredményesebb megvalósításához.
- A pedagógusok szakmai munkájának támogatásához.
- A nevelőmunka tárgyi feltételeinek fejlesztéséhez.
- Az innovatív pedagógiai szemlélet, a gyakorlati pedagógia kiemelkedő módszereinek terjesztéséhez, a pedagógusok közötti munkakapcsolat fejlesztéséhez.

A munkaközösség feladatai a pedagógusok munkájának segítségével:

- A munkaközösség profiljában tervező, elemző, értékelő tevékenység.
- Módszerek, eljárások segítése, megvalósítása, értékelése, közzététele a testületben.
- Módszertani értekezletek és gyakorlati napok szervezése.
- A szakirodalom figyelemmel kísérése, az új módszerek felkutatása, gyakorlatba történő integrálása.

- A munkaközösség tagjai szakmai fejlődésének, továbbképzésének irányítása, a megjelenő új szakirodalom tanulmányozása és felhasználása.
- Pályakezdő pedagógusok munkájának támogatása.
- A pályázati lehetőségek figyelemmel kísérése, megírása, sikeres pályázat esetén annak lebonyolítása és elszámolása.

A szakmai munkaközösség felelőssége, hogy a szakmai innovációk összhangban álljanak az intézmények munkaterveivel, Pedagógiai Programjaival.

A tagóvodákban szakmai munkacsoportok működnek. Valamennyi, a munkaközösségre felsorolt vonatkozó szabályozás szerint, ugyanazon felelősséggel és kapcsolattartási, döntési lehetőségekkel.

A szakmai munkaközösség vezetője

Tevékenységet – a munkaközösség véleményének kikérésével – az igazgató írásos megbízása alapján végzi.

Felelős:

- a szakmai munkaközösség önálló, felelős vezetéséért
- a munkaközösség működési tervének elkészítéséért
- a működéshez szükséges feltételek biztosításáért
- az éves munkatervben átruházott ellenőrzési feladatok elvégzéséért
- az új módszerek, eszközök, elméleti és gyakorlati ismeretek közzétételéért
- a pedagógiai munka színvonalának megőrzéséért, emeléséért
- a munkaközösség éves munkájáról szóló értékelés elkészítéséért.

Kapcsolattartás rendje:

- Az igazgató szóbeli tájékoztatása meghatározott időközönként a munkaközösség tevékenységéről.
- Írásos beszámoló, összefoglaló elemzés, értékelés, készítése a nevelőtestület számára az éves munkaterv teljesítéséről, az elvégzett fejlesztési folyamatról.

Szakmai munkaközösségek együttműködését, kapcsolattartásának rendjét az igazgató és az általa kijelölt szakmai munka igazgatóhelyettese látja el.

6.1.6. Intézményi titkárok közössége

A nevelőtestülettől és a dajkák közösségétől elkülönült feladattal rendelkező alkalmazottak, akiknek munkaköre elsősorban az intézmény jogszerű és rendeltetésszerű működéséhez előírt adminisztratív feladatok elvégzése.

6.1.7. Nevelő, oktató munkát közvetlenül segítő (NOKS) közössége

Elkülönült szervezeti egységnek nem minősülő, jogszabályokban megfogalmazott és saját területüket érintő kérdésekben véleményezési és javaslattevő jogkörrel rendelkező közösséget alkotnak.

6.2. A szülők közösségei

A szülők a Nkt. 73. §-ban meghatározott jogaik és kötelességeik teljesítésének érdekében szülői szervezetet, illetve óvodaszéket hozhatnak létre. A szülői szervezet saját SzMSz-ről, ügyrendjéről, munkatervének elfogadásáról, tisztségviselőinek megválasztásáról és képviselétéről saját maga dönt.

Az intézményben a szülők jogaik érvényesítése, kötelességeik teljesítése érdekében, az intézmény működését, munkáját érintő kérdésekben véleményezési, javaslattevő joggal rendelkező szülői szervezetet hozhatnak létre.

- Az intézmény tagóvodáiban külön-külön szülői szervezet működik.
- Az intézményi szülői szervezet a tagóvodai szülői közösségek képviselőiből áll, akik maguk közül választják az intézményi szülői szervezet elnökét.
- Az elnöki tisztség betöltésére az igazgató is tehet javaslatot.
- A szülői szervezet meghatározza saját működésének rendjét és elfogadja éves munkatervét.
- A szülői szervezet a gyermekek csoportját érintő bármely kérdésben tájékoztatást kérhet a tagintézmény-igazgatótól, illetve az igazgatótól. E kérdés tárgyalásakor a szülői szervezet képviselője tanácskozási joggal részt vehet a nevelőtestület értekezletén. A tanácskozási jog részvételi és véleménynyilvánítási jogot jelent.

Az intézményi szülői szervezet, óvodaszék véleményét ki kell kérni:

Az intézmény

- az adatkezelési szabályzat elfogadásakor,
- az intézmény működését, munkáját érintő kérdésekben,
- az intézmény megszüntetésével, átszervezésével, feladatának megváltoztatásával, nevének megállapításával kapcsolatban.

A tagóvodai szülői szervezet véleményét ki kell kérni:

- A szülőket anyagilag is érintő ügyekben (pl. a szükséges ruházati felszerelésekkel kapcsolatosan).
- A nem ingyenes szolgáltatások körébe tartozó programok összeghatárának megállapításakor.
- Az intézmény megszüntetésével, átszervezésével, feladatának megváltoztatásával, nevének megállapításával kapcsolatban.

A szülői szervezet véleményezési jogkörében eljárva minden esetben köteles írásban nyilatkozni. A szülői szervezet képviselői minden értekezlet után kötelesek a soron következő csoportos szülői értekezleten beszámolni a mindenkit érintő információkról. A szülői szervezet részére érkezett iratokat az intézményi titkár bontatlanul köteles átadni az érdekeltnak. Az iratkezelés az érdekeltektől kezdeményezésére történik.

Az együttműködés és a kapcsolattartás módjai:

- Az intézményi szülői szervezettel az együttműködés szervezése az igazgató feladata.
- Az igazgató az intézményi szülői szervezetet nevelési évenként egyszer tájékoztatja a tagóvodákat érintő aktuális szakmai és egyéb aktuális kérdésekről.
- A tagóvodai szintű szülői szervezet elnökével a tagóvoda-igazgató, a csoportszintű ügyekben a csoport szülői szervezetének képviselőjével az óvodapedagógus tart kapcsolatot.
- A tagóvoda-igazgató a szülői szervezet elnökét legalább nevelési évenként egyszer tájékoztatja a tagóvodában folyó nevelőmunkáról és a gyermekeket érintő kérdésekről.
- Az óvodapedagógus a csoport szülői szervezete képviselőjének igény szerint ad tájékoztatást.

6.3. Az intézményi dokumentumok nyilvánosságával kapcsolatos rendelkezések

A MIÓVI vezetőségének titkárságán, illetve tagintézményi szinten – hitelesített másolati példányban –, valamint az intézmény honlapján a szülők számára hozzáférhető:

- az óvoda Pedagógiai Programja (PP),
- a Szervezeti és Működési Szabályzata (SzMSz),
- az Alapító okirat,
- a Házi rend,
- az Éves Munkaterv.

A Pedagógiai Program másolati példánya minden csoportban is megtalálható, ami a szülők számára nyomtatott formában bármikor hozzáférhető. A dokumentumok elhelyezéséről és a szóbeli tájékoztatás időpontjáról a szülők a nevelési év kezdésekor tájékoztatást kapnak a tagintézmény igazgatójától. A szülők a tagintézmény-igazgatóktól és a csoport óvodapedagógusától kérhetnek szóbeli tájékoztatást a dokumentumokról. Ennek időpontja a szülővel történő előzetes egyeztetés alapján kerül meghatározásra. Az óvoda lehetőséget biztosít arra, hogy a szülők az óvodai beiratkozás előtt is választ kapjanak kérdéseikre. Beiratkozásakor a házi rend egy példányát minden szülő kézhez kapja, vagy e-mailben küldve megkaphatja, melynek tényét aláírásával, vagy visszaigazoló e-mail megküldésével kell igazolnia.

7. A MŰKÖDÉS RENDJE

7. 1. A gyermekek intézményben való benntartózkodásának rendje

A működés rendjét a következők határozzák meg:

- Az óvodai nevelési év szeptember 1-jétől a következő év augusztus 31-ig tart. Az intézmény tagóvodái ötnapos munkarenddel, hétfőtől péntekig egész éven át folyamatosan működnek.
- Nyári időszakban, gyermeklétszámtól függően a csoportok összevontan működnek.
- A tagintézmények a fenntartó által meghatározott időtartamra, nyáron takarítási szünetet tartanak, amelynek ideje alatt a gyermekek ellátása másik tagóvodában biztosított a szülők előzetes igénylése alapján. A takarítási szünet időpontjáról a szülők február 15. napjáig tájékoztatást kapnak.
- A karácsony és újév közti zárva tartásról az igazgató dönt, kijelölve ezzel együtt az ügyeletet biztosító tagóvodá(ka)t. A szülők írásbeli nyilatkozattal igényelhetik ezen időszakra az óvodai ellátást. Az ügyeleti ellátásra vonatkozó igényeket a zárás előtt 15 nappal a tagintézmény- igazgatóknak kell összegyűjtenie.
- A nevelési évenkénti öt nap nevelés nélküli munkanap igénybevételének időpontját az intézmény munkaterve, illetve a tagóvodák munkaterve tartalmazza, amelyről a szülőket legalább hét nappal korábban tájékoztatni kell, megjelölve az ügyeletet biztosító tagóvodát. A szülők írásban nyilatkoznak arról, hogy a nevelés nélküli munkanapon igénylik-e az ügyeleti ellátást gyermekük részére. A nyilatkozatok beszerzése az óvodapedagógusok feladata, akik azt legkésőbb 2 nappal a zárva tartás előtt leadják a tagintézmény-igazgatóknak, ők iktatás után jelzik az ügyeleti igényeket a fogadó óvodának.

- A nyitvatartás teljes ideje alatt óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel. Amennyiben óvodapedagógus hiány van adott csoportban, úgy a jogszabályi előírásoknak megfelelő személyi feltétel biztosításával igyekeznek pótolni a hiányt az igazgató.
- Az óvoda csak azokért a gyermekekért felelős, akiket a szülőtől, vagy az általa meghatalmazott személytől az óvodapedagógus átvett, addig, amíg a gyermek távozásakor átadása megtörténik a szülőnek.
- Amennyiben az óvoda zárásáig a szülő nem érkezik meg a gyermekéért, az óvodapedagógus az intézmény házirendjének megfelelően jár el.

7.2. Az alkalmazottaknak az intézményben való benntartózkodásának rendje

A benntartózkodást meghatározó tényező:

A tagintézmények nyitvatartási idejére vonatkozóan javaslatot az igazgató tesz Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata részére, mint fenntartónak. Az Nkt. szerint a fenntartó dönt az óvoda heti és éves nyitvatartási idejének meghatározásáról, amelyet Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének átruházott hatáskörében Polgármester határozattal szabályoz. Ezt figyelembe véve az óvoda nyitvatartási ideje előtt leghamarabb, ill. a zárási időt követően legkésőbb 30 perccel lehet a tagóvodákban benntartózkodni.

Ettől eltérni az igazgató tájékoztatásával, illetve engedélyével lehet. Amennyiben váratlan esemény miatt szükséges a benntartózkodás, arról az igazgatót és az általános igazgatóhelyettes telefonon, e-mailen kell tájékoztatni az esetről.

Rendezvények esetén a nyitvatartási időtől való eltérést az intézmény igazgatója engedélyezi.

Munkarend:

- Valamennyi dolgozó heti munkaideje 40 óra.
- Az intézmény valamennyi óvodapedagógus munkakörben foglalkoztatott alkalmazottja a 40 órás teljes munkaidéből a kötött munkaidőt (32 óra) köteles az intézményben tölteni, de a munkaidő fennmaradó részében, legfeljebb heti négy órában a nevelést előkészítő, azzal összefüggő egyéb pedagógiai feladatok, a nevelőtestület munkájában való részvétel, gyakoronok szakmai segítése, továbbá eseti helyettesítés rendelhető el az óvodapedagógus számára.
- Az óvoda dolgozóinak munkakörhöz rendelt munkaidőbeosztása az adott nevelési évre szóló munkaterv melléklete. A munkaterv személyes adatot a GDPR megfelelés miatt nem tartalmazhat.
- A tagóvoda alkalmazottai az előzetesen meghatározott munkaidő beosztásukat a tagóvoda-igazgató, vagy távolléte esetén a tagóvoda munkaterve szerinti helyettes engedélyével változtathatják meg, cserélhetik el.
- A tagóvoda-igazgatók a neveléssel lekötött munkaidőjükön felül, a kötött munkaidőjükön belüli időben (32 óra) a tagóvoda vezetésével kapcsolatos teendőket látják el, kötelesek a tagóvodában tartózkodni.
- Az éves munkatervben rögzített feladatok elvégzésére (ünnepségek, rendezvények, gyermekek értékelése, családokkal történő programok stb.) az óvodapedagógus a kötelező órájának letöltése után berendelhető a 40 órás munkaidejének terhére.
- Az ünnepségek, rendezvények idejére a dajka és pedagógiai asszisztens munkatársak is berendelhetők.

Munkából való távolmaradás:

A dolgozó a munkából való rendkívüli távolmaradás okát egy nappal, de legkésőbb az adott munkanapon legrövidebb időn belül - de minden esetben az aznapi munkakezdés előtt - köteles jelenteni a tagintézmény-igazgatónak, a helyettesítés, a gyermekek ellátásának megszervezése érdekében.

A munkahely elhagyása:

A tagóvoda alkalmazottai munkaidőben csak különlegesen sürgős esetekben, tagintézmény-igazgatói engedéllyel hagyhatják el az intézményt.

Szabadságok engedélyezése:

A tagóvodák alkalmazottai szeptember 01. és május 31. között, hét munkanapot meghaladó tartamú szabadságot, csak az igazgató/tagintézmény-igazgató előzetes engedélyével vehetnek igénybe. Erre vonatkozó igényüket, a szabadság tervezett időpontját, legalább 15 nappal megelőzően kötelesek írásban benyújtani.

A köznevelésben foglalkoztatott szeptember 1. napjától december 31-ig tartó időszakban a maximálisan megmaradó szabadságok száma részarányos lehet az egész éves szabadságok számával, ebbe beleszámítandó az év végi ünnepek közötti zárva tartás ideje.

7.3. A belépés és benntartózkodás rendje azok részére, akik nem állnak jogviszonyban az intézménnyel

Az intézmény a zavartalan működés, a vagyonvédelem, valamint a gyermekek és alkalmazottainak biztonsága érdekében szabályozza a belépés és benntartózkodás rendjét mindazon személyek esetében, akik nem állnak jogviszonyban az intézménnyel:

- Mindazoknak, akik az intézmény területére belépnek, kötelessége az intézmény épületeinek, helyiségeinek, eszközeinek, berendezési tárgyainak, mások tulajdonának megóvása és védelme, a rend és a tisztaság megőrzése, a tűz- és balesetvédelmi előírások betartása, valamint az SzMSz, a Házirend és más belső szabályzatok vonatkozó előírásának betartása.
- Az intézmény alkalmazottai közül bárki ajtót nyithat, miután tájékozódott, felvilágosítást kapott a belépni kívánó személy kilétéről. A látogatótól meg kell kérdezni, hogy milyen ügyben jelent meg, majd el kell kísérni a keresett személyhez.
- Az intézményben tartózkodók – a partneri együttműködés érdekében kötelesek a nevelő intézménynek megfelelő, az intézmény értékrendjéhez igazodó humánus kommunikációt és viselkedést tanúsítani.
- A MIÓVI hivatalos ügyfélfogadási ideje: 9:00 – 14:00.
- A hivatalos ügy elintézése után az intézménnyel jogviszonyban nem álló személy indokolatlanul nem tartózkodhat az épületben.
- Az óvodai csoportok és foglalkozások, a szülők és más személyek általi látogatása a tagóvoda-igazgató engedélyével lehetséges.
- A fenntartói, szakértői, szaktanácsadói és egyéb hivatalos látogatás az igazgatóval, illetve a tagóvoda-igazgatóval történő egyeztetés szerint zajlik.
- Az óvodai csoportok és foglalkozások látogatását – a szülők kivételével – a tagóvoda-igazgató engedélyezi.
- Ügynökök, üzletszerzők vagy más személyek az óvoda területén kereskedelmi tevékenységet nem folytathatnak.

- Óvodai rendezvények alkalmával, az ott megjelentek a tagóvoda e célra kijelölt helyiségeit használhatják, és a rendezvény végét követően a lehető legrövidebb időn belül kötelesek az épületet elhagyni.
- A tagóvodák helyiségeiben és területén párt, politikai célú mozgalom vagy párthoz kötődő szervezet nem működhet, politikai célú tevékenység nem folytatható. A tagóvodák helyiségeinek bérletére vonatkozó jogviszony e szervezetekkel nem hozható létre.

7.4. Helyiségek, berendezések használatának szabályai

Az intézmény helyiségeinek használati szabályai koherensek a védő-óvó előírásoknál leírtakkal. Az intézmény a tagóvodák helyiségeit (tornaterem, udvar stb.) az óvodás gyermekek részére tartott külön foglalkozások céljából együttműködési megállapodás vagy bérleti szerződés formájában bérbe adhatja. A bérleti szerződést az igazgató köti, az alábbiak tartalmával:

- A bérleti jogviszonyra, és a helyiség használatára vonatkozó szabályokat a bérleti szerződés rögzíti.
- A foglalkozásokat vezető oktatók is kötelesek betartani az intézmény házirendjében, és e szabályzatban foglaltakat.

8. EGYÉB FOGLALKOZÁSOK CÉLJA, SZERVEZETI FORMÁI, IDŐKERETEI

Szülői igény alapján helyet biztosítunk a szervezett, az intézmény alapfeladatához nem tartozó egyéb foglalkozásoknak, amelyek nem mondanak ellent az intézmény pedagógiai programjában megfogalmazott értékeknek.

Célja:

- Az intézmény Pedagógiai Programjában megfogalmazott célok, feladatok megvalósulásának kiegészítése olyan egyéb foglalkozásokkal, amelyek a gyermekek fejlődését segítik elő (tehetségnevelés, célzott fejlesztés, hátránykompenzáció).

Feltétele:

- Az egyéb foglalkozásokat pedagógus végzettségű szakember vezetheti, és azok nem zavarhatják az óvodai élet szervezését.
- A tagintézmény- igazgató felelőssége, hogy megállapítsa az egyéb foglalkozások szakmai beilleszthetőségét.
- Az egyéb foglalkozást vezető pedagógus köteles együttműködési megállapodást kötni az intézménnyel.
- Az egyéb foglalkozás du. 15.30-tól szervezhető.
- Időkerete: 30-45 perc.

9. AZ INTÉZMÉNY KAPCSOLATAI

9.1. A külső kapcsolatok rendszere, formája, módja. A vezetők és partnerszervezetek kapcsolattartása.

Az intézmény a feladatok elvégzése, a gyermekek egészségügyi, gyermekvédelmi és szociális ellátása, valamint a beiskolázás érdekében és egyéb ügyekben rendszeres kapcsolatot tart fenn más

intézményekkel, szervezetekkel. A kapcsolattartás az aktuális feladatok esetében szóban, digitálisan és papír alapon kerül kialakításra. Intézményeink a feladataik elvégzéséhez, a gyermekek egészségügyi, gyermekvédelmi és szociális ellátása, valamint a beiskolázás érdekében és egyéb ügyekben rendszeres kapcsolatot tart fenn más intézményekkel, szervezetekkel.

Szervezet, intézmény neve	A kapcsolattartás módja	A kapcsolattartás gyakorisága	A kapcsolattartásra jogosult
Fenntartó önkormányzat	<ul style="list-style-type: none"> - Értekezletek - Egyéni megbeszélések - Szakmai rendezvények - Adatszolgáltatás 	<ul style="list-style-type: none"> - Aktualitásoknak megfelelően 	<ul style="list-style-type: none"> - Igazgató - Igazgatóhelyettesek
Önkormányzati képviselők	<ul style="list-style-type: none"> - Együttműködés az intézmény, tagóvoda működése érdekében 	<ul style="list-style-type: none"> - Rendezvényekhez kötődően - Aktualitásoknak megfelelően 	<ul style="list-style-type: none"> - Igazgató - Igazgatóhelyettesek - Tagintézmény-igazgató
Oktatási Hivatal	<ul style="list-style-type: none"> - Minősítéshez, tanfelügyelethez kapcsolódó feladatok szervezése, - Szaktanácsadás igénylése, megvalósítása, - Adatszolgáltatás - Programokon való részvétel 	<ul style="list-style-type: none"> - Feladathoz kötődően, esetenként 	<ul style="list-style-type: none"> - Igazgató - Igazgatóhelyettesek
Pedagógiai Szakszolgálat	<ul style="list-style-type: none"> - Adatszolgáltatás - Együttműködés az intézmény, tagóvoda működése érdekében 	<ul style="list-style-type: none"> - Aktualitásoknak megfelelően 	<ul style="list-style-type: none"> - Igazgató - Igazgatóhelyettesek
Miskolci Közintézmény-működtető Központ	<ul style="list-style-type: none"> - A gazdálkodás vonatkozásában - Adatszolgáltatás 	<ul style="list-style-type: none"> - Napi kapcsolat 	<ul style="list-style-type: none"> - Igazgató - Igazgatóhelyettesek - Tagintézmény-igazgatók - Intézményi titkárok - Élelmezési feladatokat ellátó pedagógiai asszisztensek

Szervezet, intézmény neve	A kapcsolattartás módja	A kapcsolattartás gyakorisága	A kapcsolattartásra jogosult
Miskolci Egészségfejlesztési Intézet (MEFI)	– Együttműködés az intézmény, tagóvoda működése érdekében	– Feladathoz kötődően, esetenként	– Igazgató – Igazgatóhelyettesek
Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény (MESZEGYI)	– Együttműködés az intézmény, tagóvoda működése érdekében	– Rendezvényekhez kötődően – Aktualitásoknak megfelelően – Feladathoz kötődően, esetenként	– Igazgató – Igazgatóhelyettesek
Gyermekétkeztetést nyújtó szolgáltató (GasztVital)	– A megkötött szerződés teljesülésére vonatkozóan	– Esetenként	– Igazgató – Igazgatóhelyettesek – Élelmezési feladatokat ellátó pedagógiai asszisztensek
Magyar Államkincstár	– Az alkalmazás jogszerűségének vonatkozásában	– Esetenként	– Igazgató – Igazgatóhelyettesek
Pedagógus érdekképviselői szervei (Szakszervezetek)	– Érdekképviselői tárgyában	– Esetenként	– Igazgató – Igazgatóhelyettesek
Miskolci Tankerületi Központ	– Beiskolázási folyamat előkészítése	– Feladathoz kötődően, esetenként	– Igazgató – Igazgatóhelyettesek
Iskolák	– Beiskolázási folyamat előkészítése	– Feladathoz kötődően, esetenként	– Igazgató – Igazgatóhelyettesek – Tagintézmény-igazgató
Bölcsődék	– Óvodáztatási folyamat előkészítése	– Feladathoz kötődően, esetenként	– Igazgató – Igazgatóhelyettesek – Tagintézmény-igazgató
Közművelődési Intézmények	– Programokon való részvétel – Pályázatokban való együttműködés	– A tagóvoda munkatervében tervezetten	– Igazgató – Igazgatóhelyettesek – Tagintézmény-igazgató
Miskolci Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat	– Programokon való részvétel	– A tagóvoda munkatervében tervezetten	– Igazgató – Igazgatóhelyettesek

Szervezet, intézmény neve	A kapcsolattartás módja	A kapcsolattartás gyakorisága	A kapcsolattartásra jogosult
	– Nemzetiségi hagyományok ápolása, őrzése, nyelv tanulása		– Tagintézmény-igazgató
Egyházak	– Hittanoktatás	– Tervezett formában és időpontban	– Igazgató – Igazgatóhelyettesek
Civil szervezetek, alapítványok, cégek	– Működéshez, rendezvényekhez kötődnek	– Aktualitásnak megfelelően	– Igazgató – Igazgatóhelyettesek

9.2. A rendszeres egészségügyi felügyelet és ellátás rendje

A gyermekek rendszeres egészségügyi felügyeletére vonatkozó feladatellátás alapja a fenntartó és az egészségügyi szolgáltató által megkötött megállapodás tartalma.

Tartalma	Felelős	Koordináló	Feladata	A kapcsolat formája	Gyakorisága
Az iskolaorvos felkérésére szakértőként közreműködik, a gyermekek egészségügyi ellátását és az egyéb iskolaegészségügyi feladatokat az igazgatóval egyeztetett rend szerint, együttműködve végzi. A védőnő feladatkörébe tartozó feladatokat az 51/1997. (XII. 18.) NM-rendelet szabályozza.	MEFI igazgató, Védőnők, Óvodaorvosok, Orvosok, Igazgató	igazgató	Biztosítja a munkafeltételeket, gondoskodik a gyermekek felügyeletéről, vizsgálatokra való előkészítéséről, a szülők tájékoztatásáról.	Egészségügyi vizsgálat. Szűrés. Beutalás kezelésre.	Nevelési évenként a feladatra szóló megállapodás tartalma szerint.

9.3. Pedagógiai Szakszolgálat (B-A-Z Vármegyei, Járási)

A Pedagógiai Szakszolgálattal való kapcsolattartásért az esélyegyenlőségi igazgatóhelyettes a felelős. Munkája során segíti, hogy a szülők szükség esetén felvegyék a kapcsolatot a szakértői bizottsággal, igénybe vegyék a nevelési tanácsadás szolgáltatásait és a logopédiai szolgáltatást.

Tartalma	Felelős	Koordináló	Feladata	A kapcsolat formája	Gyakorisága
A gyermekek speciális vizsgálata. Egyéni fejlesztés. A beiskolázás segítése. Tanácsadás nevelési kérdésekben.	Pedagógiai Szakszolgálat igazgatója, esélyegyenlőségi igazgatóhelyettes	Esélyegyenlőségi igazgatóhelyettes	Biztosítja a munkafeltételeket. Gondoskodik a szülők tájékoztatásáról.	Szakértői vizsgálat iránti kérelmek benyújtása Kölcsönös tájékoztatás. Esetmegbeszélés. Konzultáció. Szülői értekezleten való részvétel.	Nevelési évenként a beiskolázást megelőzően, illetve az óvodapszichológus, gyógypedagógus, és óvodapedagógusok jelzése alapján szükség szerint.

9.4. Pedagógiai szakmai szolgáltatók

A Miskolci Pedagógiai Oktatási Központ a helyi igényeknek megfelelően biztosítja a pedagógiai-szakmai szolgáltatást, koordinálja a minősítési, tanfelügyeleti, szaktanácsadói tevékenységet és az országos feladatokban történő közreműködést. A kapcsolattartásért felelős a szakmai munka igazgatóhelyettes.

Tartalma	Felelős	Koordináló	Feladata	A kapcsolat formája	Gyakorisága
A pedagógusok szakmai ismereteinek frissítése, bővítése, valamint szaktanácsadói szakmai segítség.	Főosztályvezető, Igazgató, Szakmai, munka igazgatóhelyettes	Szakmai munka igazgatóhelyettes	Biztosítja a munkafeltételeket, gondoskodik a gyermekek felügyeletéről, vizsgálatokra való előkészítéséről, a szülők tájékoztatásáról.	Továbbképzések. Konferenciák. Konzultációk. Szaktanácsadói hospitálás. Szaktanácsadói javaslat.	Nevelési évenként meghirdetett időpontokban és gyakorisággal.

9.5. Család – és Gyermejkölési Alap- és szakellátások

A gyermekvédelmi intézmények és a gyámhivatallal való kapcsolattartás során nemzeti köznevelési törvény gyermeki alapjogokat érintő valamennyi előírása érvényesül.

Tartalma	Felelős	Koordináló	Feladata	A kapcsolat formája	Gyakorisága
A gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése, esélyegyenlőség biztosítása.	MESZEG YI, Igazgató	Esélyegyenlőségi igazgató-helyettes.	A gyermekvédelmi feladatok kompetencia elvű meghatározását az óvoda pedagógiai programja tartalmazza.	Együttműködés az óvodai szociális segítőkkel. Jelzési kötelezettség teljesítése, ha a gyermeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni, valamint minden olyan esetben, amikor a gyermekközösség védelme miatt ez indokolt. Esetmegbeszélésen, előadásokon, rendezvényeken való részvétel.	Szükség szerint.

A kapcsolat formája, lehetséges módja:

- Jelzés küldése a területileg illetékes gyermekjóléti szolgálat felé – ha az óvoda a szolgálat beavatkozását szükségesnek látja.
- Az óvodának, mint jelzőrendszeri tagnak, a jelzés megtételét követően, ha az eset kezelése során szükségessé válik, részt kell vennie: esetmegbeszélésen, esetkonferencián, esetkonzultáción.
- A szülők tájékoztatása révén (az óvodai szociális segítő, a gyermekjóléti szolgálat, átmeneti otthonok, egyéb, krízis ellátó szolgálatok címének és telefonszámának intézményben való kihelyezése), lehetővé téve a közvetlen megkeresését.
- Gyermekek és Családok Átmeneti Otthonában elhelyezett gyermekek esetében kapcsolattartás az otthon családgondozóival.
- Nevelésbe vett, nevelőszülőnél elhelyezett, családba fogadott gyermekek esetében kapcsolattartás a gyámmal, nevelőszülői tanácsadóval, gyámhivatallal.

9.6. Általános Iskola

Tartalma	Felelős	Koordináló	Feladata	A kapcsolat formája	Gyakorisága
A gyermekek iskolai beilleszkedésének segítése az óvoda–iskola átmenet megkönnyítésével, információk továbbítása a szülőknek.	Iskola igazgató. Igazgató Tagintézmény-igazgató	Tagintézmény-igazgató	Biztosítja a megfelelő feltételeket az együttműködés és hatékony működtetésére.	Kölcsönös látogatás, szakmai fórum, rendezvényeken való részvétel.	A közeli iskolák megkeresésére látogatás az iskolai beiratkozás előtt és az első félévet követően.

9.7. Bölcsőde

Tartalma	Felelős	Koordináló	Feladata	A kapcsolat formája	Gyakorisága
A gyermekek óvodai beilleszkedésének segítése a bölcsőde–óvoda átmenet megkönnyítésével.	MESZEGYI igazgató. Bölcsőde vezető. Igazgató Tagintézmény-igazgató	Tagintézmény-igazgató	Biztosítja a megfelelő feltételeket az együttműködés hatékony működtetésére.	Kölcsönös látogatás.	A látogatás nevelési évenként az óvodai jelentkezés előtt és a beszoktatást követően.

9.8. Fenntartó

Tartalma	Felelős	Koordináló	Feladata	A kapcsolat formája	Gyakorisága
Az intézmény optimális működtetése, a fenntartói elvárásoknak való megfelelés, az intézmény érdekeinek képviselése.	Igazgató, Igazgatóhelyettesek	Igazgató	Biztosítja a megfelelő feltételeket az együttműködés hatékony működtetésére	Vezetői értekezletek. Kiállítások. Rendezvények. Központi ünnepségeken való intézményi képviselést. Munkamegbeszélések. Adatszolgáltatás. Írásos beszámoló.	Aktualitásoknak megfelelően.

9.9. Gyermekprogramokat ajánló kulturális intézmények, szolgáltatók

Tartalma	Felelős	Koordináló	Feladata	A kapcsolat formája	Gyakorisága
Színvonalas gyermekműsorok, előadások szervezése, lebonyolítása, amely az integrált intézmény pedagógiai programjában megfogalmazott elvekkel összeegyeztethető.	Igazgató Tagintézmény-igazgató	Tagintézmény-igazgató	Biztosítja a megfelelő feltételeket a színvonalas műsorok kivitelezéséhez.	Intézményi programok szervezése, intézményen kívüli kulturális programok látogatása, illetve ajánlása a szülőknek.	Az adott nevelési évről szóló munkatervben meghatározva, a szülői szervezet véleményének kikérésével.

9.10. Alapítványi kuratórium

Tartalma	Felelős	Koordináló	Feladata	A kapcsolat formája	Gyakorisága
A nevelőtestület és a szülői szervezet tájékoztatása az alapítvány munkájáról.	Alapítvány kuratórium elnöke	Alapítvány kuratórium elnöke	Biztosítja a megfelelő feltételeket az együttműködés hatékony működtetésére.	Vezetői értekezletek. Adatszolgáltatás. Írásos beszámoló.	Nevelési évenként a kuratórium és az intézményi igények alapján.

10. AZ ÜNNEPÉLYEK, MEGEMLEKEZÉSEK RENDJE

10.1. A hagyományok ápolásával kapcsolatos feladatok

Az intézményi megemlékezések, a nemzeti és az egyéb ünnepek megünneplésének rendjét és módját a Pedagógiai Program, jelen Szabályzat, továbbá a nevelési év rendjére vonatkozó Éves Munkaterv határozza meg.

Az Éves Munkatervben ki kell jelölni a rendezvény idejét, és azt az óvodapedagógust (a GDPR megfelelőség betartásával) aki az évi ünnepélyek, megemlékezések, hagyományápoló rendezvények megszervezéséért, lebonyolításáért szakmailag felelős.

Az intézmény pedagógiai programja, a tagóvodák helyi nevelési gyakorlata tartalmazza az ünnepek, hagyományok belső rendszerét és azok részletezett megvalósítását.

Az intézmény hagyományainak ápolása, ezek fejlesztése és bővítése, valamint az intézmény hírnevének megőrzése, öregbítése a közösség minden tagjának joga és kötelessége. Fontos a gyermekek vallási, világnézeti vagy más meggyőződésének, nemzeti önazonosságának tiszteletben tartási kötelezettsége.

A tagóvodákban szervezendő ünnepek:

- Mikulás,
- Advent, karácsony,
- Farsang,
- Március 15.,
- Húsvét,
- Anyák napja,
- Gyermeknap,
- Iskolába menők elbúcsúztatása,
- Természet jeles ünnepei.

Az ünnepek, hagyományok, megemlékezések további sorát a tagóvodák nevelőtestületei saját hatáskörben tervezik és szervezik.

Az óvodai csoportok ünnepei változó formában vannak jelen városunk óvodáiban. Lehetőség van nyilvános és zárt ünnepek megtartására.

- A nyilvános ünnep az, amelyre a szülők és más vendégek is hívhatók.
- Zárt ünnep pedig azt jelenti, hogy az adott óvodai csoport az ünnepélyt óvoda időn belül zártan ünnepli meg, így a szabad bejárás nem biztosított szülők és egyéb vendégek számára.

Az óvodapedagógusok kezdeményezésére csoportszinten más ünnepélyek, rendezvények is nyilvánossá tehetők, amennyiben azt a tagintézmény-igazgató felé jelentik.

A felnőtt közösség hagyományai:

- szakmai napok,
- házi bemutatók,
- Pedagógusnap,
- kirándulás.

Az ünnepek és hagyományok ápolásával kapcsolatos feladatok, elvárások:

- Az óvoda közösségi helyiségeinek az ünnephez illő feldíszítése.
- Tájékoztató információk kihelyezése a program időpontja előtt legalább 2 héttel.
- Projektterv készítése az tagintézményi szintű rendezvényekhez (feladat – felelős – határidő megjelölésével).
- A rendezvényeken való aktív részvétel, a személyre szóló feladatok maradéktalan elvégzése.
- Alkalmhoz illő öltözködés – egységes arculat tükrözése (sportrendezvényeken formapólo; nemzeti ünnepeken ünneplő ruha; farsangkor jelmez használata).

11. AZ INTÉZMÉNYI VÉDŐ, ÓVÓ ELŐÍRÁSOK

11.1. Védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek az intézményben való tartózkodás során meg kell tartaniuk

A gyermekek biztonságos és egészséges környezetben történő nevelése érdekében a szükséges feltételrendszer vizsgálata, a feltételek javítása állandó feladat. A gyermekekkel egészségük és testi

épségük védelmére vonatkozó előírásokat, a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrásokat, a tilos és az elvárható magatartásformát az óvodai nevelési év megkezdésekor, illetve folyamatosan (kirándulás, séta stb.), a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően ismertetni kell. A gyermekek tájékoztatása, felvilágosítása a csoportos óvodapedagógus felelőssége. Az óvodai életre vonatkozó szabályok a nem óvodás testvérekre is vonatkoznak, azok betartása a szülők jelenlétében is elvárás.

Az óvoda csak megfelelőségi jellel ellátott (MSZ EN 71-es szabványnak megfelelő) játékot vásárolhat. Az óvodapedagógus köteles a játékon feltüntetett, vagy ahhoz mellékelte figyelmeztetést, feliratot, használati utasítást áttanulmányozni és az alkalmazás során betartani.

Óvodába lépéskor a szülők írásban nyilatkoznak arról, hogy ki viheti haza a gyermeket.

Az óvoda felügyeleti kötelezettsége a belépéstől az intézmény jogszerű elhagyásáig terjed, illetve az óvodán kívüli programok időtartamára áll fenn.

Az intézmény igazgatójának felelőssége,

- hogy az óvodában keményforrasztás, ív- és lánghegesztés, ipari gázpalack, illetve tartály felszerelése az épületen szakkivitelező által folytatott építési, felújítási, javítási munka kivételével nem végezhető,
- hogy a játékok, foglalkozási eszközök vásárlásakor csak megfelelőségi jellel ellátott termékeket szerezzenek be,
- hogy az udvari játékok folyamatos karbantartása, időszakos szabványossági felülvizsgálata megtörténjen,
- a gyermekbalesetek megelőzése érdekében a vezető és a munkavédelmi felelős feladata a gyermekekkel foglalkozó valamennyi alkalmazott figyelmét felhívni a veszélyforrásokra (csoportszoba, udvar, séták, kirándulások, játékeszközök stb.) valamint a bekövetkezett baleset utáni eljárással kapcsolatos szabályok megfogalmazása, a teendők ismertetése,
- a veszélyekre figyelmeztető jelzéseket, táblákat, hirdetőmenyeket ki kell függeszteni, illetve azok tartalmát legalább évente ismertetni kell,
- évente az intézmény egész területét felmérjék a védő, óvó intézkedések szükségessége szempontjából.

A tagintézmény-igazgatójának felelőssége,

- hogy az intézmény területén a gyermekekre veszélyes eszköz, szerszám csak a legszükségesebb időtartamig, az adott felújítási, egyéb szerelési tevékenység idejéig, s csak az azzal dolgozók állandó felügyelete mellett lehet,
- hogy a játékok, foglalkozási eszközök vásárlásakor csak megfelelőségi jellel ellátott termékeket szerezzenek be,
- hogy a gyermekek elektromos áramütés elleni védelme folyamatosan biztosítva legyen – az aljzatok vakdugózásával, illetve a hálózat megfelelő védelmével,
- a gyermekbalesetek megelőzése érdekében a vezető és a munkavédelmi felelős feladata a gyermekekkel foglalkozó valamennyi alkalmazott figyelmét felhívni a veszélyforrásokra (csoportszoba, udvar, séták, kirándulások, játékeszközök stb.) valamint a bekövetkezett baleset utáni eljárással kapcsolatos szabályok megfogalmazása, a teendők ismertetése,
- hogy a gyermekek az épület számukra veszélyforrást jelentő helyiségeibe ne juthassanak be,
- a veszélyekre figyelmeztető jelzéseket, táblákat, hirdetőmenyeket ki kell függeszteni, illetve azok tartalmát legalább évente ismertetni kell,

- hogy az óvodában keményforrasztás, ív- és lánghegesztés, ipari gázpalack, illetve tartály felszerelése az épületen szakkivitelező által folytatott építési, felújítási, javítási munka kivételével nem végezhető,
- hogy az udvari játékok folyamatos karbantartása, időszakos szabványossági felülvizsgálata megtörténjen.

11.2. A nevelőmunka biztonságos feltételeinek megteremtése

Balesetvédelmi teendők:

Minden óvodapedagógus feladatát képezi:

- A rábízott gyermekek részére az egészségügyi, testi épségük megőrzéséhez szükséges ismeretek átadása, az ismeretek elsajátításáról való meggyőződés.
- Mindennapos tevékenységük során fokozottan ügyeljenek az elektromos berendezések használatára, kezelésére.
- A különböző berendezéseket úgy tárolják, hogy azokhoz a gyermekek ne férhessenek hozzá.
- Javaslatot tegyenek az óvoda épülete és a csoportszobák még biztonságosabbá tételére.
- Veszélyforrást jelentő munkahelyüket mindig zárják.
- Hívják fel a gyermekek és a tagintézmény-igazgató figyelmét a veszélyhelyzetekre.
- Minden nevelési év kezdetén, valamint kirándulások előtt és egyéb esetekben, szükség szerint, minden óvodai csoportban - a gyermekek életkorának megfelelően - ismertetni kell az egészségügyi és testi épségük védelmére vonatkozó előírásokat, veszélyforrásokat és az elvárható magatartásformát.
- Az ismertetés tartalmát a csoportnaplóban dokumentálni kell.
- A gyermekek óvodai életével kapcsolatos tevékenységeket úgy kell megszervezni, hogy a gyermekeket mindenütt felnőtt felügyelje.
- Az óvodapedagógus által készített és használt pedagógiai eszközök a gyermek testi épségét nem veszélyeztethetik.
- Fel kell hívni a szülők figyelmét, hogy gyermekük nem hozhat az óvodába egészségükre ártalmas, testi épségüket veszélyeztető tárgyakat (olló, borotvapenge, kés, üveg, stb.)

Teendők gyermekbalesetek esetén:

- Ha a gyermeket baleset éri, a vele foglalkozó óvodapedagógus kötelessége az elsősegélynyújtás, szükség szerint mentő és a szülő értesítése. A sorrend nem felcserélhető! Amennyiben a gyermeket a mentő elszállítja és szülő még nem érkezett meg, az egyik óvodapedagógus köteles a gyermeket elkísérni.
- A fenti feladatok ellátásában a helyszínen jelenlévő többi munkatársnak is segítséget kell nyújtania.
- A balesetről a tagóvoda-igazgatót haladéktalanul tájékoztatni kell.
- A gyermekbalesetek jelentésének módját az EMMI rendelet 169. § (2) bekezdése tartalmazza.

A gyermekbalesetek jegyzőkönyvezése, nyilvántartása a tűzvédelmi főelőadó és az igazgató feladata. Az elektronikus úton kitöltött, kinyomtatott, hitelesített jegyzőkönyv egy példányát megkapja a szülő, egy példányát a fenntartó, egy példányát a tagintézmény, illetve a MIÓVI irattárában kell megőrizni.

Nem súlyos balesettel kapcsolatos feladatok:

- a baleset körülményeinek kivizsgálása,
- jegyzőkönyv készítése,
- bejelentési kötelezettség teljesítése.

Súlyos balesettel kapcsolatos további előírások:

- azonnali jelentés a fenntartónak,
- legalább középfokú munkavédelmi képesítéssel rendelkező személy bevonása a baleset körülményeinek a kivizsgálásába.

A baleset körülményeinek kivizsgálásánál biztosítani kell a szülői szervezet képviselőjének részvételét.

A munkavédelmi felelős különleges felelőssége, hogy

- gyermekbalesetet követően intézkedjen annak megelőzésére, hogy hasonló eset ne forduljon elő,
- az óvoda minden alkalmazottját tájékoztassa.

11.3. Nevelési időben szervezett, óvodán kívüli programokkal kapcsolatos szabályok

Az óvodapedagógusoknak lehetőségük van óvodán kívüli programok szervezésére is:

- kirándulás, séta,
- színház-, múzeum-, kiállításlátogatás,
- sportprogramok,
- iskolalátogatás stb.

A szülők tagintézményenként a nevelési év kezdetén írásban hozzájárulnak ahhoz, hogy gyermekük az óvodán kívül szervezett programokon részt vegyen.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- A csoport faliújságján tájékoztatják a szülőket a program helyéről, időpontjáról és a közlekedési eszközről.
- A tagintézmény-igazgató tájékoztatása előzetesen szóban, majd a program megkezdésekor helyi formanyomtatvány (helyszín, résztvevők neve, kísérők neve, időtartam, közlekedési eszköz) kitöltésével írásban történik.
- A program akkor tekinthető engedélyezettnek, ha azt a tagintézmény-igazgató írásban ellenjegyezte.

Óvodán kívüli helyszínen való programok szabályai:

Az óvodapedagógus kötelessége a program megszervezésével kapcsolatban:

- Kötelező az előzetes tájékozódás a tervezett helyszínről, a gyermekek biztonsága érdekében (a bejelentő lapot a Munkaterv 2. számú melléklete tartalmazza).
- Minden esetben az igazgatót tájékoztatni kell a tervezett óvodán kívüli foglalkozásról, programról, helyszínről, tervezett időkeretéről.
- Csoportos óvodapedagógusok által szervezett program a tagintézmény-igazgató jóváhagyása nélkül nem szervezhető.
- Csak óvodapedagógus felügyeletével lehet külső helyszínre vinni a gyermekeket, biztosítva a megfelelő számú felnőtt kísérőt oly módon, hogy legalább egy óvodapedagógus és egy dajka, vagy pedagógiai asszisztens, illetve minden tíz gyermek után legalább egy felnőtt kísérőszemély a gyermekcsoporttal legyen.
- Egész napos kirándulást csak a szülők írásos beleegyezésével és a gyermekek megfelelő ellátása mellett lehet szervezni, alkalmanként dokumentálva.

- Az óvodai csoport kirándulásának részletes programját (helyszín, indulás és érkezés időpontja, programok) a csoport faliújságjára ki kell helyezni!
- Busszal történő kirándulás esetén rendelkezni kell szerződéssel, menetlevéllel, utaslistával és a szolgáltató az autóbuszának megfelelő műszaki állapotára vonatkozó nyilatkozatáról.
- Az egész napos kiránduláson a csoport mindkét óvodapedagógusa és a dajka köteles részt venni.
- Gyermekcsoport kirándulását Magyarország határain túlra szervezni tilos!

Az itt nem szabályozott esetekben a Munkavédelmi és Tűzvédelmi szabályzat előírásai érvényesek.

Különleges előírások

- A programhoz a gyermeklétszámnak megfelelő kísérőt kell biztosítani.
- Tömegközlekedés igénybevételekor 8 gyermekenként 1-1 fő felnőtt kísérő – de minimum 2 fő.
- Bérelt autóbusz esetén 10 gyermekenként 1-1 fő felnőtt kísérő.
- Gondoskodni kell az elsősegélynyújtáshoz szükséges felszerelésről.

11.4. Az óvodai alkalmazottak munkavégzésével kapcsolatos szabályok

Az intézmény valamennyi alkalmazottjának érvényes munkaköri alkalmassági orvosi véleménnyel kell rendelkeznie. A HACCP-előírások betartása és betartatása mindenki felelőssége.

Az intézmény egész területén tilos a dohányzás!

Az intézményen belül szeszes ital fogyasztása tilos!

11.5. Rendkívüli esemény, bombariadó esetén szükséges teendők

Az óvoda minden alkalmazottja köteles az általa észlelt rendkívüli eseményt közvetlen felettesének jelenteni. A szükséges intézkedésekről és a fenntartó értesítéséről az igazgató dönt. Rendkívüli esemény (bombariadó, tűz, természeti katasztrófa) esetén az épület kiürítését, a szükséges intézkedések megtételét a tűzriadóterv előírásainak megfelelően kell elvégezni. Bombariadó esetén minden esetben azonnal értesíteni kell a rendőrséget, és haladéktalanul meg kell kezdeni az épület kiürítését. A gyermekek biztonságos, ideiglenes elhelyezése a szomszédos óvodában történik. Amennyiben a tagóvoda-igazgató nem tartózkodik az épületben, a helyettese, illetve a legmagasabb iskolai végzettséggel és szolgálati idővel rendelkező munkatárs gondoskodik a bejelentésről és a kiürítés megszervezéséről, majd a vezető értesítéséről. A bombariadóról és a hozott intézkedésekről az igazgató rendkívüli jelentésben értesíti a fenntartót.

A rendkívüli esemény megnevezése	Intézkedések
Tűz →	<p>A Tűzvédelmi szabályzat utasítása alapján:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Az épület kiürítése a tűzriadó terv szerint. 2. A tűzoltóság értesítése. 3. A tűzoltás megkezdése. 4. A gyermekek elhelyezése, illetve hazavitelének megszervezése a szülők értesítésével. 5. Az egyes értékek mentése. 6. A fenntartó értesítése.
Árvíz →	<ol style="list-style-type: none"> 1. A gyermekek biztonságba helyezése, hazavitelének megszervezése a szülők értesítésével.

A rendkívüli esemény megnevezése	Intézkedések
	<ol style="list-style-type: none"> 2. Az illetékes szervek értesítése 3. Értékmentés.
Földrengés →	<ol style="list-style-type: none"> 1. A gyermekek biztonságba helyezése, hazavitelének megszervezése a szülők értesítésével. 2. Az illetékes szervek értesítése. 3. Értékmentés.
Bombariadó →	<ol style="list-style-type: none"> 1. Az épület kiürítése a tűzriadó terv szerint. 2. Az illetékes hatóságok értesítése. 3. A gyermekek elhelyezése, illetve hazavitelének, megszervezése a szülők értesítésével. 4. A fenntartó értesítése.
Egyéb rendkívüli esemény →	<ol style="list-style-type: none"> 1. Csőtörés. 2. Fűtési rendszer leállása. 3. Melegvíz használatának szüneteltetése. 4. A gyermekek és a dolgozók közlekedését nehezítő helyzet (pl. hó). 5. Az épület biztonságos használhatóságát veszélyeztető körülmény (pl. torlasz, balesetveszélyes meghibásodás stb.). 6. Közlekedési baleset, amely érinti az intézmény épületét. 7. Gyermekek vagy dolgozók életveszélyes sérülése. 8. Dolgozó a szokottól eltérő viselkedése, mely akadályozza a biztonságos nevelőmunkát.

11.6. A rendszeres egészségügyi felügyelet és ellátás rendje

11.6.1. A gyermekek egészségügyi felügyelete

A tagóvodák gyermekorvossal, fogorvossal, védőnővel együttműködve biztosítják a gyermekek egészségügyi felügyeletét:

- Szűrővizsgálatok által.
- Védőnő rendszeresen ellenőrzi a gyermekek állapotát.
- A tagóvodák egészségnevelő programokat saját hatáskörben szerveznek.

11.6.2. Dolgozók egészségügyi felügyelete

Előzetes munkaalkalmassági vizsgálat:

- A jogviszony létesítéséhez előzetes munkaalkalmassági orvosi vizsgálatról szóló igazolás beszerzése szükséges.

Rendszeres munkaalkalmassági vizsgálat:

- Minden dolgozó számára kötelező és biztosított, amelyen köteles megjelenni.
- A tagintézmény-igazgató nyilvántartást vezet az alkalmazottak vizsgálatra kötelezettségének időpontjáról, és kezdeményezi a vizsgálaton való részvételt.

Soron kívüli munkaalkalmassági vizsgálat:

- 30 napot meghaladó munkából való távollétet követően az ismételt munkába állást megelőzően minden alkalmazott köteles részt venni a vizsgálaton.

Rendkívüli munkaalkalmassági vizsgálat:

- A munkáltató minden olyan esetben kezdeményezheti, amikor a dolgozó munkavégzésével, egészségügyi alkalmasságával bizonyíthatóan kétely merül fel.

12. A BELSŐ ELLENŐRZÉS RENDJE

Az ellenőrzés rendszere az intézmény működésének egészét átszövi, kiterjed a pedagógiai és nem pedagógiai folyamatokra egyaránt.

Biztosítja, hogy az intézmény folyamatainak működése megfeleljen a szabályozóknak. Az ellenőrzés révén nyílik lehetőség a hiányosságok, hibák feltárására, ezáltal a javításukra, a folyamatok permanens fejlesztésére, a rendszer javítására, a hibák megelőzésére, kizárására.

12.1. A pedagógiai munka belső ellenőrzése

Céljai:

- Az esetlegesen előforduló hiányosságok mielőbbi feltárása.
- A feltárást követő helyes gyakorlat megteremtése.
- A pedagógiai munka hatékonyságának fokozása.

A pedagógiai munka belső ellenőrzésével szemben támasztott követelmények:

- Fogja át a pedagógiai munka egészét.
- Segítse elő valamennyi pedagógiai munka emelkedő színvonalú ellátását.
- A tevékenységekkel szemben támasztott követelményekhez igazodva értékelje az óvodapedagógus által elért eredményeket.
- Ösztönözzön a minél jobb eredmény elérésére.
- Biztosítsa, illetve segítse elő a fegyelmezett munkát.
- Támogassa a különféle szintű vezetői utasítások, rendelkezések következetes végrehajtását, megtartását.

Az ellenőrzés általános követelményei az objektivitás, ténszerűség, folyamatosság, következetesség.

A belső ellenőrzés általános szabályai:

- A belső ellenőrzés rendjét az egyszemélyi felelősségének megfelelően az igazgató készíti el.
- Az ellenőrzési tervet az intézmény éves munkaterve tartalmazza, amelynek megvalósítása és dokumentálása, saját hatáskörben, minden vezető beosztású óvodapedagógus kötelessége (igazgató, igazgatóhelyettesek, tagintézmény- igazgatók, munkaközösség-vezetők).
- A tagóvoda-igazgató további ellenőrzési feladatokat is tervezhetnek a tagóvoda éves munkatervében.

- Az ellenőrzési tervben nem szereplő, az intézmény egészére vonatkozóan, rendkívüli ellenőrzésről az igazgató dönt. Tagóvodára vonatkozóan a tagóvoda-igazgató is rendelhet el rendkívüli ellenőrzést.
- Az igazgató az intézményben folyó valamennyi tevékenységet ellenőrizheti.
- A tagintézmény-igazgatók ellenőrzését közvetlenül az igazgató és az igazgatóhelyettesek végzik.
- Az ellenőrzés tapasztalait a tagintézmény-igazgatókkal, óvodapedagógusokkal egyénileg kell megbeszélni.
- Az egyes nevelési területek ellenőrzésébe bevonható a munkaközösség-vezető is.
- Az általánosítható tapasztalatokat ismertetni kell és meg kell vitatni az igazgatói értekezleten, tagóvoda nevelőtestületi értekezletén.
- Az ellenőrzési tervet az intézményekben nyilvánosságra kell hozni.
- Az ellenőrzési terv végrehajtásáért az igazgató felel.
- Az igazgató az egyes nevelési területek ellenőrzésébe bevonja az igazgatóhelyetteseket.
- Az ellenőrzési tervben nem szereplő, rendkívüli ellenőrzésről az igazgató dönt. Rendkívüli ellenőrzést kezdeményezhet az igazgató és az igazgatóhelyettesek.
- Az ellenőrzés tapasztalatairól írásos feljegyzést kell készíteni, azt az érintett óvodapedagógussal, illetve dolgozóval ismertetni kell, aki arra szóban vagy írásban észrevételt tehet.
- A tagintézmény-igazgató minden évben valamennyi óvodapedagógus, nevelés-oktatást közvetlenül segítők (pedagógiai asszisztens, dajka) és technikai dolgozó munkáját értékeli legalább egy alkalommal, melynek összegzését átadja az igazgatónak. Az értékelést a tagintézmény-igazgató az igazgató által elkészített szempontrendszer alapján kell elvégeznie. A feladattal megbízott igazgatóhelyettes a beérkezett tagintézményenkénti összegzésből jelentést készít az igazgató részére.
- A pedagógiai munka belső ellenőrzésének eredményeit, illetőleg az ellenőrzés általánosítható tapasztalait a nevelési évről értekezleten értékelni kell, megállapítva az esetleges hiányosságok megszüntetéséhez szükséges intézkedéseket.

Az ellenőrzés területei:

- A pedagógiai dokumentumok ellenőrzése.
- A nevelőmunka feltételeinek ellenőrzése.
- A pedagógiai gyakorlat ellenőrzése, elemzése, értékelése.
- Szakmai-pedagógiai tevékenység.
- Tanügy-igazgatási feladatok ellátása.
- Munkáltatói jogkörből adódó feladatok (határidők, jogszabályi előírások betartása).

Szempontok a nevelőmunka belső ellenőrzése során:

- A nevelőmunka ellenőrzésének szempontjai koherensek az országos pedagógiai-szakmai ellenőrzés szempontjaival, a kilenc pedagóguskompetenciával.

Az ellenőrzés módszerei:

- Megfigyelés (csoportlátogatás).
- Dokumentumelemzés (tervezési, értékelési, tanügy-igazgatási).
- Bejárás, leltározás.

- Részvétel a munkában.

Alapelvei:

- konkrétság,
- objektivitás,
- folyamatosság,
- tervszerűség,
- pedagógiai önállóság tiszteletben tartása,
- humánus megközelítés, kölcsönös bizalom,
- önállóság, önértékelés fejlesztése,
- perspektívák adása,
- pozitívumok erősítése.

Az ellenőrzés fajtái:

- Tervszerű, előre megbeszélte szempont szerinti ellenőrzés. Intézményünkben elsődlegesen ezt az ellenőrzési fajtát támogatjuk.
- Szükség szerint spontán, alkalmi szerű szűrőpróbaszerű ellenőrzés, a problémák feltárása, megoldása érdekében, a napi felkészültség felmérésének érdekében.

Az ellenőrzés dokumentálása:

- Ellenőrző lapok formájában.

12.1.1. Teljesítményértékelési rendszer, kompetencia és teljesítményalapú értékelés

A részletes szabályozást a „Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Teljesítményértékelési Rendszer – kompetencia és teljesítményalapú értékelés – szabályzata” tartalmazza.

Az értékelés folyamata, résztvevői

Az értékelés szereplői - Ki – Kit értékel?

A jogszabályi elvárásoknak is megfelelően, **a teljesítményértékeléssel kapcsolatos jogkört az igazgató gyakorolja.** A teljesítményértékelés feladatát az igazgató nem delegálhatja másra, azonban a feladatvégzésbe az alábbiak szerint bevonja az intézmény más vezetőit is.

Tekintettel arra, hogy intézményünk több tagintézménnyel rendelkezik, és az értékelendő személyek létszáma is indokolja, az értékelés szereplői az alábbiak:

KI?	KIT?
- Fenntartó	- Igazgató
- Igazgató	- Igazgatóhelyettes - Tagintézmény- igazgató
- Igazgatóhelyettes	- Gyógypedagógus - Óvodapszichológus
- Tagintézmény-igazgató	- Óvodapedagógus - NOKS-os pedagógus (amennyiben releváns) – Pedagógiai asszisztens, Gyógypedagógiai asszisztens

KI?	KIT?
<p>- Közreműködők:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➢ tagintézmény-igazgató ➢ szakmai munkaközösség vezető 	<ul style="list-style-type: none"> - Óvodapedagógus - NOKS-ös pedagógus (amennyiben releváns) – Pedagógiai asszisztens, Gyógypedagógiai asszisztens

12.2. A gazdálkodással kapcsolatos belső (intézményi) ellenőrzési feladatok

A MIÓVI gazdasági szervezettel nem rendelkezik. Az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Ávr.) 9. § (5) bekezdése szerint a gazdasági szervezettel nem rendelkező költségvetési szerv gazdasági szervezetre Ávr. szerint háruló feladatait az irányító szerv vagy az irányító szerv irányítása alá tartozó más költségvetési szerv az állományába tartozó alkalmazottakkal, a munkamegosztás és felelősségvállalás rendjét szabályozó megállapodás szerint látja el. A gazdasági szervezettel nem rendelkező MIÓVI gazdasági feladatainak ellátására a MKmK lett kijelölve, tekintettel arra, hogy jelenleg is az MKmK látja el az óvodák gazdasági feladatait.

A költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII.31.) Korm. rendelet 15. § (12) bekezdése szerint:

„A gazdasági szervezettel nem rendelkező önkormányzati költségvetési szerv belső ellenőrzését a gazdasági szervezetének feladatait ellátó költségvetési szerv vagy az irányító szerv által kijelölt szerv látja el.”

Az előbbieket alapján, figyelemmel arra, hogy Miskolc Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatalának szervezeti rendszerében jelenleg is működik Belső Ellenőrzési Osztály, e feladat ellátására a Polgármesteri Hivatalt, mint költségvetési szervet jelölte ki.

Célja:

- Biztosítsa az intézmény igazgatója számára az információt az intézményben folyó pénzügyi- gazdálkodási- munkaügyi- iratkezelési- vagyon-nyilvántartási, vagyon-gazdálkodói és üzemeltetési folyamatok tartalmáról és annak színvonaláról.

Feladatai:

- Segítse az igazgatói irányítást, a költségvetési jellegű, valamint a munkáltatói döntések előkészítését és megalapozását.
- Biztosítsa az intézmény törvényes és belső utasításokban előírt gazdálkodási működését.
- Fogja át a gazdálkodás és üzemeltetés egészét.
- Kiemelten kezelje a vagyonműködtetésre, vagyonhasznosításra vonatkozó folyamatokat.
- A költségvetési évre vonatkozó gazdálkodási rendszer belső ellenőrzésének konkrét feladatait a Miskolc Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala Belső Ellenőrzési Osztálya végzi.

Területei:

- A gazdálkodással, munkáltatással, üzemeltetéssel kapcsolatos feladatok ellátása.

Az ellenőrzés szempontjai:

- A Miskolc Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala Belső Ellenőrzési Osztálya költségvetési évre lebontott terve alapján.

Az ellenőrzés fajtái:

- Tervszerű, előre megbeszélte szempont szerinti ellenőrzés. Intézményünkben elsődlegesen ezt az ellenőrzési fajtát támogatjuk.
- Szükség szerint spontán, alkalmoszerű szűrőpróbaszerű ellenőrzés, a problémák feltárása, megoldása érdekében.

Az ellenőrzés dokumentálása:

- Ellenőrző lapok formájában.

A Miskolci Közintézmény-működtető Központ, mint a MIÓVI gazdálkodási feladatait ellátó szerv készíti el a Kockázatkezelési Szabályzatot. A Kockázatkezelési szabályzatban a szabályozottaknak megfelelően intézkedéseket hoz a kockázatok elkerülésére, megelőzésére, a veszteség kizárása vagy minimalizálása érdekében.

12.3. Az intézmény belső kontrollrendszerének és belső ellenőrzési feladatainak ellátása

Az MKmK biztosítja a belső ellenőrzési rendszer megfelelő működtetését, az ütemezett vizsgálatok végrehajtását a jóváhagyott éves belső ellenőrzési terv alapján.

A belső kontrollrendszer a kockázatok kezelése és tárgyilagos bizonyosság megszerzése érdekében kialakított folyamatrendszer, amely azt a célt szolgálja, hogy megvalósuljanak a következő célok:

- A működés és gazdálkodás során a tevékenységeket szabályszerűen, gazdaságosan, hatékonyan, eredményesen hajtják végre.
- Az elszámolási kötelezettségeket teljesítik, és megvédik az erőforrásokat a veszteségektől, károktól és a nem rendeltetésszerű használatától.

13. AZ INTÉZMÉNYI ADMINISZTRÁCIÓ

Az intézményi dokumentumok közül elektronikus úton előállított dokumentumoknak minősül minden olyan dokumentum, amely csak elektronikus eszköz segítségével értelmezhető.

Az elektronikus úton előállított dokumentumokon belül szükséges elhatárolni egymástól az elektronikus úton előállított dokumentumokat és az elektronikus dokumentumok (elektronikus úton előállított, hitelesített és tárolt) körét: Az elektronikus előállított dokumentum és az elektronikus dokumentum között az a különbség, hogy előbbivel a technológiát jelöljük, míg utóbbi alatt az elektronikus aláírásról szóló törvényben meghatározott módon készült (minősített szolgáltató által kiállított megfelelő tanúsítvánnyal ellátott) digitális aláírással ellátott dokumentumot értjük. Azaz az utóbbi egy jogi fogalom, míg az előbbi egy technikai.

13.1. Az intézményben elektronikus úton előállított papíralapú nyomtatványok

- Óvodai felvételi előjegyzési napló,
- Csoportnapló,
- Értesítés óvodai jogviszony felvételéről és megszüntetéséről,

- Nyilatkozat a Gyvt. 21/B. § (1) bekezdés a) pontja szerinti ingyenes bölcsődei, mini bölcsődei és óvodai gyermekétkeztetés igénybevételéhez (6. melléklet a 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelethez),
- Óvodai jelentkezési lap,
- Szülői kérelem óvodai távolmaradásról,
- Nyilatkozat első alkalommal történő óvodai igénybevételről,
- Óvodalátogatási Igazolás,
- Nyilatkozat orvos által diagnosztizált allergiás betegségről, továbbá anafilaxiás sokk esetén az EpiPen Jr beadásának engedélyezéséhez
- Tájékoztató külső helyszínre történő utazásról
- Részvételi szándék tagóvoda nyílt napjára.

13.2. Az elektronikus úton előállított papíralapú nyomtatványok hitelesítésének rendje

Az elektronikus úton előállított papíralapú nyomtatványt papíralapon is hozzáférhetővé kell tenni, azaz ki kell nyomtatni. A papíralapú nyomtatvány kinyomtatását követően el kell látni a hatáskörben eljáró igazgató eredeti aláírásával és az intézmény ill. a tagóvoda bélyegzőjével.

- Az elektronikus úton előállított nyomtatványok esetében is biztosítani kell a nemzeti köznevelési törvényben meghatározott elvárásokat (számozott oldal, összefűzött dokumentum). Az összefűzött dokumentumok esetében a dokumentum külső lapján kell elhelyezni a hitelesítési záradékot, ahol fel kell tüntetni azt is, hogy a dokumentum hány oldalból áll. Ez esetben a hitelesítés szövege: Hitelesítési záradék. Az iraton és dokumentumon fel kell tüntetni a dokumentum eredeti adathordozójára való utalást, vagyis „elektronikus nyomtatvány”.
- Az elektronikusan előállított csoportnapló elektronikusan vezetésében, a dokumentum kinyomtatás után, minden tartalommal kitöltött oldalt hitelesíteni szükséges (tagóvoda-igazgató szignója, tagóvoda körbélyegzője). Az elektronikusan szerkesztett csoportnapló egységbe szerkesztett sablonja a tagóvodában elektronikusan kerül tárolásra. A vonatkozó jogszabályi rendelkezés szerint meghatározott ideig az irattározási szabályzat alapján irattári dokumentumként kell megőrizni.

A KIR rendszerből kinyomtatandó dokumentumok hitelesítése:

A szükség esetén kinyomtatott elektronikus okiratnak minősülő dokumentumok hitelesítési rendje:

- El kell helyezni a papíralapú dokumentumon a hitelesítési záradékot, amely tartalmazza a hitelesítés időpontját, a hitelesítő aláírását és az intézmény hivatalos körbélyegző lenyomatát, és „elektronikus nyomtatvány” felirattal kell ellátni.

13.3. Az elektronikus úton előállított, hitelesített és tárolt dokumentumok kezelési rendje

A Köznevelési Információs Rendszerben (KIR) elektronikusan előállított, hitelesített és tárolt dokumentumokon elektronikusan aláírást kizárólag az intézmény igazgatója alkalmazhat.

A KIR eléréséhez felhasználói nevek, szükséges jelszavak megadása, a telephely szintű jogok beállításai a vezetői mesterjelszó kezelő rendszerben történik. A KIR egyes alrendszereihez való hozzáférés egyedi felhasználói névvel és ehhez tartozó, kizárólag a felhasználó által ismert jelszóval történik. Több felhasználóra azonos felhasználónév nem engedélyezhető. A belépéseket a KIR naplózza. Jogosulatlan (más adataival való) hozzáférés esetén az okozott kárért – az igazgató által kezdeményezett vizsgálat eredménye alapján - a kárt okozó személyesen felel.

Az OviKréta elektronikus intézményi adminisztrációs ill. tanügyigazgatási rendszer. Az adminisztrációs rendszer tartalmaz minden olyan adatot, amelyeket egy köznevelési intézménynek tárolnia kell önmagáról, alkalmazottairól, gyermekeiről, valamint a tanügyi folyamatairól. Elsősorban az igazgatónak, igazgatóhelyetteseknek, tagintézmény-igazgatónak és óvodapedagógusoknak nyújt segítséget az adminisztrációs és tanügyigazgatási feladatok elvégzéséhez.

14. A PEDAGÓGIAI PROGRAMRÓL VALÓ TÁJÉKOZÓDÁS RENDJE

Az intézmény dokumentumait minden érintett (az intézmény alkalmazottai, szülők) megismerheti. Az intézmény dokumentumai hozzáférhetőek az intézmény honlapján a www.miovi.hu oldalon (Pedagógiai Program, SzMSz, Munkaterv), a „Dokumentumok/Kötelező dokumentumok” menüpont alatt. A Pedagógiai Program, a Házirend és a Szervezeti és Működési Szabályzat egy-egy nyomtatott példánya megtalálható a Miskolci Integrált Óvodai Intézményben (3534 Miskolc, Batsányi János utca 2.) és valamennyi tagintézményben. Valamennyi dokumentummal kapcsolatban az érdeklődők felvilágosítást kérhetnek az intézmény igazgatójától és az igazgatóhelyettesektől, előzetesen egyeztetett időpontban.

15. EGYÉB SZABÁLYOZÁSOK

15.1. Egyes vagyonynyilatkozat-tételi kötelezettségekről

Vagyonnyilatkozat-tételre kötelezett az a közszolgálatban álló személy, aki – önállóan, vagy testület tagjaként – javaslatételre, döntésre, vagy ellenőrzésre jogosult feladatai ellátása során költségvetési vagy egyéb pénzeszközök felett rendelkezik.

Intézményünkben vagyonnyilatkozatot tesz:

- Igazgató

A vagyonnyilatkozat-tétel esedékessége:

- Beosztás létrejötte, munka- vagy feladatkör betöltése érdekében azt megelőzően.
- Beosztás, munka- vagy feladatkör megszűnését követő harminc napon belül.
- Beosztás, munka- vagy feladatkör fennállása alatt az első nyilatkozatot követően kétévénként.

A vagyonnyilatkozat őrzése:

A vagyonnyilatkozatot közszolgálatban álló személy esetében a munkáltatói jogkör gyakorlója a személyi anyagtól elkülönítve és elzárva őrzi. A vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettséget az őrzésért felelős személy ellenőrzi.

A vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettség megszegésének jogkövetkezményei:

- Ha a kötelezett nem tesz vagyonnyilatkozatot, az őrzésért felelős köteles a kötelezettet írásban felszólítani arra, hogy e kötelezettségét a felszólítás kézhezvételétől számított nyolc napon belül teljesítse. Ha a határidő eredménytelenül telik el, azt a vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettség megtagadásának kell számítani.
- A kötelezett a vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettségének az akadály megszűnésétől számított nyolc napon belül köteles eleget tenni, ennek elmulasztását a vagyonnyilatkozat-tétel megtagadásának kell tekinteni.

15.2. Internetes közösségi oldalak (pl. Facebook) használatára vonatkozó rendelkezés

- Az intézményre, munkáltatóra nyilvános bejegyzést tenni, amely alkalmas a jó hírnév megsértésére, hitelrontásra tilos!
- Az intézmény magasabb vezetőire (igazgató, igazgatóhelyettes, tagintézmény-igazgató) nyilvánosan, sértő megjegyzéseket posztolni tilos!
- Az intézmény dolgozói egymásra nyilvánosan sértő megjegyzéseket nem tehetnek, illetve nem posztolhatnak.
- Az intézményre és magasabb vezetőire vonatkozó sértő posztok like-olása nem megengedett, tilos!
- A szolgálati titok körébe tartozó tárgykörben nyilvánosan bejegyzést írni, nem megengedett!

Amennyiben az intézmény dolgozója jelen SzMSz-e fent nevezett pontjaira vonatkozó rendelkezéseit megszegi, az igazgató a munkavállaló felé munkáltató intézkedést tehet, szükség szerint bírósághoz fordulhat.

15.3. A nevelés nélküli munkanapok szervezésének rendje

A tagóvodák nevelőtestületei a nevelés nélküli munkanapok időpontját és témáját a tagóvodák munkatervében határozzák meg. A tagintézmény-igazgató a nevelés nélküli munkanap programját, napirendjét és helyszínét a nevelés nélküli munkanap előtt tizennégy nappal e-mailen elküldi a szakmai igazgatóhelyettesnek, aki nevelési évenként elektronikusan tárolja.

Nevelés nélküli munkanapon Magyarország határain kívülre kirándulást, programot szervezni lehetőség szerint mellőzendő, kivételes esetben engedélyt csak az igazgató adhat rá!

Pályázatok keretében a határon túli kapcsolatok megvalósulásáért az igazgató felelős, ebben az esetben a határon túli program szervezéséhez az igazgató ad engedélyt.

15.4. Nyilatkozat tömegtájékoztató szerveknek

A televízió, a rádió és az írott sajtó képviselőinek adott mindennemű tájékoztatás nyilatkozatnak minősül.

Nyilatkozattétel esetén az alábbi előírásokat kell betartani:

- Az intézményt érintő kérdésekben a tájékoztatásra, illetve nyilatkozatadásra az igazgató vagy az általa esetenként megbízott személy jogosult.
- A közölt adatok szakszerűségéért és pontosságáért, a tények objektív ismertetéséért a nyilatkozó felel.
- A nyilatkozatok megtételekor minden esetben tekintettel kell lenni a hivatali titoktartásra, valamint az intézmény jó hírnevére és érdekeire.
- Nem adható nyilatkozat olyan ügygel, ténnyel és körülménnyel kapcsolatban, amelynek idő előtti nyilvánosságra hozatala az intézmény tevékenységében zavart, az intézménynek anyagi vagy erkölcsi kárt okozna, továbbá olyan kérdésekről, amelyekről a döntés nem a nyilatkozattevő hatáskörébe tartozik.

15.5. A keresetkiegészítés feltételei

Az igazgató határozott időre, vagy egyszeri alkalomra szólóan keresetkiegészítéssel ismerheti el a kiváló teljesítményt, az átmeneti többletfeladatok ellátását, továbbá a teljesítményértékelés eredményét az alábbi szempontok figyelembevételével:

- tanulási tervek készítése a helyi pedagógiai program alapján,
- olyan folyamatos pedagógiai tevékenység, amely túl nő a csoportkereteken,

- pályázatírás,
- publikálás,
- bemutatók tartása,
- új módszerek, ötletek kipróbálása, megvalósítása, továbbadása,
- belső ellenőrzések tapasztalatai,
- óvodapedagógusi tevékenységével emeli és erősíti az óvoda elismertségét,
- pályakezdők szakmai segítése,
- olyan munkában való részvétel, amely nem kapcsolódik a munkaköréhez.

A keresetkiegészítés mértékéről az igazgató dönt.

15.6. A teljesítménypótlék alkalmazása

Az óvodában teljesítménypótlékot nem alkalmazunk.

16. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

16.1. A szervezeti és működési szabályzat hatálybalépése

Jelen szabályzat a fenntartó jóváhagyását követően lép hatályba.

16.1.2. Az alapdokumentumok jóváhagyásának joga

Az Nkt. 25 § (1) pontja értelmében a köznevelési intézmény működésére, belső és külső kapcsolataira vonatkozó rendelkezéseket az SzMSz határozza meg. Az SzMSz -t az igazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el, és az intézmény honlapján közzéteszi. Az SzMSz -t a fenntartó hagyja jóvá. A fenntartónak lehetősége van arra, hogy a benyújtott dokumentumtervezet összevesse a hatályos jogszabályokkal megvizsgálva azt, hogy a dokumentum minden jogszabályban meghatározott kérdést szabályoz, illetve a szabályozás módja megfelel-e a fenntartói elvárásoknak.

16.1.3. Az alapdokumentum egyetértési joga

Az Nkt. 85. § (1a) bekezdése szerint a fenntartó a köznevelési intézmény SzMSz-nek jóváhagyásáról az igazgató általi felterjesztést követő harminc napon belül dönt.

Az SzMSz-ben foglalt rendelkezések megtartása a MIÓVI valamennyi alkalmazottjára kötelező, megszegése esetén az igazgató munkáltatói jogkörében intézkedhet.

16. 2. A szervezeti és működési szabályzat felülvizsgálata, módosítása

Felülvizsgálata: évenként, jogszabályi és használhatósági szempontok figyelembevételével.

Módosítása: az igazgató hatásköre, kezdeményezheti a nevelőtestület

A módosítás indoka lehet:

- jogszabályváltozás,
- alapító okirat tartalmának változása,
- túlszabályozott rendszer,
- hiányosan szabályozott rendszer,
- hibás illetékesség vagy hatáskör kijelölés,

A módosítás során az elkészítésre vonatkozó legitimációs eljárást kell lefolytatni.

16.3. A szervezeti és működési szabályzat nyilvánossága

- A hatályba lépett SzMSz-t meg kell ismertetni a MIÓVI minden alkalmazottjával, valamint azokkal, akik kapcsolatba kerülnek az óvodával, és meghatározott körben használják helyiségeit. Az SzMSz-ben foglaltakról a szülőket is tájékoztatni kell.
- A hozzáférhetőség biztosítását jelen Szabályzat tartalmazza.

Legitimációs záradék

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény
Szervezeti és Működési Szabályzata (SzMSz)
2024. .... napjával lép hatályba.
Jelen szabályzat hatályba lépésével egyidejűleg érvényét veszti a MIÓVI 2024. május 8. napjától
hatályos Szervezeti és Működési Szabályzata.

Az SzMSz felülvizsgálatára sor kerül jogszabályi előírás alapján, illetve jogszabályváltozás
esetén, vagy ha módosítását kezdeményezi az intézmény nevelőtestülete, szülői szervezete.
A kezdeményezést és a javasolt módosítást az igazgatóhoz kell betérjeszteni.
Az SzMSz módosítási eljárása megegyezik megalkotásainak szabályaival.

Jelen szabályzat módosítására azért került sor, mert a pedagógusok teljesítményértékeléséről
szóló 18/2024. (IV. 4.) BM rendelet hatályba lépése, új munkakör bevezetése, illetve egyes
technikai jellegű változások szükségessé teszik az SZMSZ keretszabályainak módosítását.

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény igazgatója a
Szervezeti és Működési Szabályzatot a fenntartó számára jóváhagyásra javasolja.

Csizmárné Gede Erika Judit

Igazgatói nyilatkozat

Az intézmény felelős vezetőjeként nyilatkozom, hogy a Miskolci Integrált Óvodai Intézmény
működését meghatározó Szervezeti és Működési Szabályzat a jogszabályokban megfogalmazott
jogok, köteleességek érvényesülésének intézményi helyi gyakorlatát tartalmazó belső szabályzó,
melynek rendelkezései érvénybelépésével a **fenntartóra, a működtetőre**
többletkötelezettség nem hárul.

A dokumentum megtalálható az intézmény honlapján: www.miovi.hu

A nevelőtestület jóváhagyásra javasoló nyilatkozata

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény nevelőtestülete bevonásával elkészített intézményi Szervezeti és Működési Szabályzatát a mai napon megtartott nevelőtestületi értekezletén jóváhagyásra javasolja.

Miskolc, 2024.....

Csizmárné Gede Erika Judit

Csizmárné Gede Erika Judit
igazgató

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Ávasztói Tagóvodája nevelőtestülete bevonásával elkészített az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatát a mai napon megtartott nevelőtestületi értekezletén jóváhagyásra javasolja.

Miskolc, 2024.....

Nagy Anita

Nagy Anita
tagintézmény-igazgató

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Batsányi János Úti Tagóvodája nevelőtestülete bevonásával elkészített intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatát a mai napon megtartott nevelőtestületi értekezletén jóváhagyásra javasolja.

Miskolc, 2024.....

Boronkainé Báji Anita

Boronkainé Báji Anita
tagintézmény-igazgató

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Belvárosi Tagóvodája nevelőtestülete bevonásával elkészített intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatát a mai napon megtartott nevelőtestületi értekezletén jóváhagyásra javasolja.

Miskolc, 2024.....

Javitásné Varga Ilona

Javitásné Varga Ilona
tagintézmény-igazgató

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Benedek Elek Tagóvodája nevelőtestülete bevonásával elkészített intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatát a mai napon megtartott nevelőtestületi értekezletén jóváhagyásra javasolja.

Miskolc, 2024.....

Juhászné Vadnai Edina

Juhászné Vadnai Edina
tagintézmény-igazgató

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Brunszvik Teréz Sport Tagóvodája nevelőtestülete bevonásával elkészített intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatát a mai napon megtartott nevelőtestületi értekezletén jóváhagyásra javasolja.

Miskolc, 2024.....

Pásztorné Palcsó Tünde

Pásztorné Palcsó Tünde
tagintézmény-igazgató

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Bulgárföldi Tagóvodája nevelőtestülete bevonásával elkészített intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatát a mai napon megtartott nevelőtestületi értekezletén jóváhagyásra javasolja.

Miskolc, 2024.....

Darmos József

Darmos Józsefné
tagintézmény-igazgató

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Diósgyőri Tagóvodája nevelőtestülete bevonásával elkészített intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatát a mai napon megtartott nevelőtestületi értekezletén jóváhagyásra javasolja.

Miskolc, 2024.....

Vadnai Enikő

Vadnai Enikő
tagintézmény-igazgató

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Dózsa György Úti Tagóvodája nevelőtestülete bevonásával elkészített intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatát a mai napon megtartott nevelőtestületi értekezletén jóváhagyásra javasolja.

Miskolc, 2024.....

Dienes Krisztina

Dienes Krisztina
tagintézmény-igazgató

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Eszterlanc Néphagyományörző Tagóvodája nevelőtestülete bevonásával elkészített intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatát a mai napon megtartott nevelőtestületi értekezletén jóváhagyásra javasolja.

Miskolc, 2024.....

Dőry Péterné

Dőry Péterné
tagintézmény-igazgató

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény József Úti Tagóvodája nevelőtestülete bevonásával elkészített intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatát a mai napon megtartott nevelőtestületi értekezletén jóváhagyásra javasolja.

Miskolc, 2024.....

Kőszegi Beáta Andrea

Kőszegi Beáta Andrea
tagintézmény-igazgató

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Kassai Úti Tagóvodája nevelőtestülete bevonásával elkészített intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatát a mai napon megtartott nevelőtestületi értekezletén jóváhagyásra javasolja.

Miskolc, 2024.....

Fekesházy Bárány Nikoletta

Fekesházy Bárány Nikoletta
tagintézmény-igazgató

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Katowice Sport Tagóvodája nevelőtestülete bevonásával elkészített intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatát a mai napon megtartott nevelőtestületi értekezletén jóváhagyásra javasolja.
Miskolc, 2024.....

P.H.

dr. Horváth Lászlóné

dr. Horváth Lászlóné
tagintézmény-igazgató

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Középszer Úti Tagóvodája nevelőtestülete bevonásával elkészített intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatát a mai napon megtartott nevelőtestületi értekezletén jóváhagyásra javasolja.
Miskolc, 2024.....

P.H.

Mátyásné Bartkó Krisztina

Mátyásné Bartkó Krisztina
tagintézmény-igazgató

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Leszlik Andor Úti Tagóvodája nevelőtestülete bevonásával elkészített intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatát a mai napon megtartott nevelőtestületi értekezletén jóváhagyásra javasolja.
Miskolc, 2024.....

P.H.

Pongrácz Józsefné

Pongrácz Józsefné
tagintézmény-igazgató

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Mesevár Tagóvodája nevelőtestülete bevonásával elkészített intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatát a mai napon megtartott nevelőtestületi értekezletén jóváhagyásra javasolja.
Miskolc, 2024.....

P.H.

Kovalik Péterné

Kovalik Péterné
tagintézmény-igazgató

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Napraforgó Tagóvodája nevelőtestülete bevonásával elkészített intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatát a mai napon megtartott nevelőtestületi értekezletén jóváhagyásra javasolja.
Miskolc, 2024.....

P.H.

Dr. Tantóné Kaposvári Csilla

Dr. Tantóné Kaposvári Csilla
tagintézmény-igazgató

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Nyitnikék Tagóvodája nevelőtestülete bevonásával elkészített intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatát a mai napon megtartott nevelőtestületi értekezletén elfogadta.
Miskolc, 2024.....

P.H.

Palik Szilvia

Palik Szilvia
tagintézmény-igazgató

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Petneházy Úti Tagóvodája nevelőtestülete bevonásával elkészített intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatát a mai napon megtartott nevelőtestületi értekezletén jóváhagyásra javasolja.
Miskolc, 2024.....

Makar Eniko

Makár Enikő
tagintézmény-igazgató

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Pityang Tagóvodája nevelőtestülete bevonásával elkészített intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatát a mai napon megtartott nevelőtestületi értekezletén jóváhagyásra javasolja.
Miskolc, 2024.....

Hegedus Helga

Hegedűs Helga
tagintézmény-igazgató

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Selyemréti Tagóvodája nevelőtestülete bevonásával elkészített intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatát a mai napon megtartott nevelőtestületi értekezletén jóváhagyásra javasolja.
Miskolc, 2024.....

Szabo Fruzsina

Szabó Fruzsina
mb. tagintézmény-igazgató

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Stadion Sport Tagóvodája nevelőtestülete bevonásával elkészített intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatát a mai napon megtartott nevelőtestületi értekezletén jóváhagyásra javasolja.
Miskolc, 2024.....

Toth Edina

Tóth Edina
tagintézmény-igazgató

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Százszorszép Tagóvodája nevelőtestülete bevonásával elkészített intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatát a mai napon megtartott nevelőtestületi értekezletén jóváhagyásra javasolja.
Miskolc, 2024.....

Adam Aniko Agnes

Ádám Anikó Ágnes
tagintézmény-igazgató

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Szeder Úti Tagóvodája nevelőtestülete bevonásával elkészített intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatát a mai napon megtartott nevelőtestületi értekezletén jóváhagyásra javasolja.
Miskolc, 2024.....

Bodnar-Mixtay Anita

Bodnár-Mixtay Anita
tagintézmény-igazgató

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Szilyas Úti Tagóvodája nevelőtestülete bevonásával elkészített intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatát a mai napon megtartott nevelőtestületi értekezletén jóváhagyásra javasolja.
Miskolc, 2024.....

Somos Attiláné

Somos Attiláné
mb. tagintézmény-igazgató

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Szivárvány Tagóvodája nevelőtestülete bevonásával elkészített intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatát a mai napon megtartott nevelőtestületi értekezletén jóváhagyásra javasolja.
Miskolc, 2024.....

Solymár Ágnes

Solymár Ágnes
tagintézmény-igazgató

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Szlovák Nemzetiségi Tagóvodája (Institúcia Integrovaný Materských Škôl v Miškovci Slovenská Národnostná Materská Škola) nevelőtestülete bevonásával elkészített intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatát a mai napon megtartott nevelőtestületi értekezletén jóváhagyásra javasolja.
Miskolc, 2024.....

Eszláriné Markó Mónika

Eszláriné Markó Mónika
tagintézmény-igazgató

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Tündérbkert Sport Tagóvodája nevelőtestülete bevonásával elkészített intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatát a mai napon megtartott nevelőtestületi értekezletén jóváhagyásra javasolja.
Miskolc, 2024.....

Tamásné Rogozsán Tünde Judit

Tamásné Rogozsán Tünde Judit
tagintézmény-igazgató

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Vadász Úti Tagóvodája nevelőtestülete bevonásával elkészített intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatát a mai napon megtartott nevelőtestületi értekezletén jóváhagyásra javasolja.
Miskolc, 2024.....

Szabó Andrea Éva

Szabó Andrea Éva
tagintézmény-igazgató

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Várhegy Úti Tagóvodája nevelőtestülete bevonásával elkészített intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatát a mai napon megtartott nevelőtestületi értekezletén jóváhagyásra javasolja.
Miskolc, 2024.....

Andrejkóné Kovács Enikő

Andrejkóné Kovács Enikő
tagintézmény-igazgató

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Zsolcai Kapui Tagóvodája nevelőtestülete bevonásával elkészített intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatát a mai napon megtartott nevelőtestületi értekezletén jóváhagyásra javasolja.
Miskolc, 2024.....

Kristófné Beregi Boglárka

Kristófné Beregi Boglárka
tagintézmény-igazgató

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škôl v Miskovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

MELLÉKLETEK

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škôl v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

---

1. számú melléklet

Munkakörleírás-minták

Ikt.sz.: ...../2024.

Általános igazgatóhelyettes munkaköri leírása

MUNKÁLTATÓ	
Intézmény neve:	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény
Székhelye:	3534 Miskolc, Batsányi János utca 2.
Munkáltatói jogokat képviseli:	igazgató
MUNKAVÁLLALÓ	
Neve:	
Születési neve:	
Születési helye, ideje:	
Lakcíme:	
MUNKAKÖR	
A munkakör megnevezése:	Általános igazgatóhelyettes
FEOR szám:	1328
A munkavégzés helye:	3534 Miskolc, Batsányi János utca 2.
A munkakör célja:	Az intézmény általános működési, üzemeltetési ellátási teendőinek, továbbá a tanügy-igazgatási feladatainak koordinálása.
A MUNKAKÖR FELADATAI	
<p>A munkakör főbb tevékenységeinek felsorolása</p> <p>Az igazgató fent jelzett feladataiban teljes joggal történő helyettesítése.</p> <p>A tanügy-igazgatási dokumentumok ellenőrzése a tagintézményekben.</p> <p>Az intézmény szabályzatainak, különböző eljárásrendjeinek kidolgozása.</p> <p>A tagóvodák pedagógiai munkájának és dokumentációjának ellenőrzése.</p> <p>Az igazgató megbízása alapján képviseli az intézményt külső szervek, szervezetek előtt.</p> <p>Részt vesz az értekezletek előkészítésében, vezeti a tagóvoda-igazgatók szakmai körét.</p> <p>Gondoskodik az intézmény honlapjának aktualizálásáról, különös tekintettel a Közzétételi Listában foglaltakra.</p> <p>Közreműködik az intézményi szintű rendezvények megszervezésében.</p> <p>Részt vesz az intézményi szintű belső képzések megtervezésében, megszervezésében, azoknak aktív közreműködője.</p> <p>Szervezi a szolgálati emlékérmék, kitüntetések előterjesztését.</p> <p>Feladata a tagóvodák zárva tartásával és az ügyeletes óvoda kijelölésével kapcsolatos intézkedések intézményi szintű összehangolása, megszervezése.</p> <p>Közreműködő az intézményi szintű teljesítményértékelésben.</p>	
A FELADATOK RÉSZLETES LEÍRÁSA	
<p>1. Vezetői kompetenciák, elvárások:</p> <p>Rendelkezik vezetéselméleti ismeretekkel, a vezetés funkcióit eredményesen gyakorolja (tervezés, szervezés, ellenőrzés, irányítás, értékelés, döntés).</p> <p>Vezetői attitűdje támogató, segítő szándékú.</p> <p>Vezetői tevékenységét folyamatosan felülvizsgálja, szükség esetén változtat, vezetői hatékonyságát folyamatosan fejleszti.</p> <p>Önértékelése reális, erősségeit jól hasznosítja, hibáit elismeri, a tanulási folyamat részeként értékeli.</p>	

Vezetői és koordináló munkájával kapcsolatban kikéri az igazgató és az igazgatóhelyettes kollégák véleményét.

Nyitott az újra, innovatív törekvéseivel elősegíti az intézményben folyó munka színvonalának emelését.

A változásokhoz való hozzáállása konstruktív, a változások szükségszerűségét felismeri.

Konfliktusmegoldó képessége segíti a problémás helyzetek megoldását.

Az információáramlásra és átadásra nagy figyelmet fordít.

A határidőket saját munkájában betartja, a tagóvoda-igazgatók esetében betartatja.

Járatos a köznevelési rendszer változásaival kapcsolatosan, a jogi szabályzók változásait nyomon követi.

Az igazgatóhelyettes az igazgatóval együttműködve vezetői elkötelezettséget mutat, vezetői önértékelését, önfejlesztési készségét napi munkavégzésében megjeleníti.

2. A munkakörhöz kapcsolódó konkrét feladatok:

Szervezi és irányítja az intézmény tagóvodaiban az óvodai beíratást, gondoskodik a tagóvodák adatszolgáltatási kötelezettségeinek teljesítéséről.

Az intézmény tárgyévire vonatkozó teljes karbantartási, felújítási és beruházási igényének elkészítése, fontossági sorrendbe állítása.

Szükség- és igény szerinti kapcsolattartás a Miskolci Közintézmény-működtető Központ igazgatójával, munkatársaival.

3. A munkakörhöz kapcsolódó pedagógiai és intézményi feladatok:

- Részt vesz az értekezletek előkészítésében.
- Aktívan részt vesz a tagóvodák nevelési gyakorlatának kialakításában és elősegíti annak megvalósítását.
- Részt vesz a tagóvodák dokumentumainak ellenőrzésében (munkaterv, beszámoló, csoportnapló, felvételi és mulasztási napló).
- Szükség szerint közreműködik az intézményi szintű rendezvények megszervezésében.
- Az igazgató felkérésére részt vesz az intézményi szintű belső képzések megtervezésében, megszervezésében, azoknak aktív közreműködője.
- Az SzMSz-ben meghatározottak alapján utalványozást, teljesítésigazolást végez.
- Az igazgató megbízása alapján képviseli az intézményt külső szervek, szervezetek előtt.
- A törvényben megfogalmazott módon és időben eleget tesz a továbbképzési, minősítési, tanfelügyeleti eljárás, valamint a teljesítményértékelés reá vonatkozó előírásainak.

Elvárható magatartási követelmények:	A Pedagógus etikai kódexben meghatározottak szerint.
Hatásköre:	Az intézmény egészére vonatkozóan a munkaköri leírásban meghatározott stratégiai és operatív feladatok irányítása.
Felelőssége:	Felelős a munkaköri leírásban meghatározott feladatok maradéktalan ellátásáért, a határidők betartásáért, nyilvántartások, adatszolgáltatások, az általa elkészített dokumentumok tartalmi és formai helyességéért, az adatok valóságáért.
A munkavégzéshez szükséges (végzettség, ismeret, egyéb):	Főiskolai szakirányú diploma és szakvizsga. IKT-eszközök hozzáértő használata.

Munkaideje:	40 óra/hét
KAPCSOLATOK	
Közvetlen felettese:	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény igazgatója
Közvetlen beosztottja:	A tagóvoda- igazgatók, mint vezetőtársak.
Kapcsolattartási kötelezettsége:	Vezetői feladatainak ellátása közben, közvetlen munkakapcsolatnak kell működnie az igazgatóval és az igazgatóhelyettesekkel. Az igazgatóval folyamatos a kapcsolata. Kapcsolatot tart a munkaköréhez kapcsolódó társintézményekkel. Kapcsolattartásai során köteles a szolgálati utat betartani.
Információs szolgáltatási kötelezettsége:	Elsődleges feladata az információáramlás biztosítása az igazgató felé. Az igazgató teljes körű beszámolási kötelezettséggel tartozik. Munkaköréhez kapcsolódóan információt szolgáltat az igazgatóhelyettes kollégáknak, tagóvoda-igazgatóknak, szakmai vezetőknek, szükség szerint konkrétan az adott munkavállalónak. Titoktartás kötelezi mindazon információkra vonatkozóan, amelyeket a gyermekekről, illetőleg az alkalmazottakról tudomására jut. Adatszolgáltatás során ügyelnie kell arra, hogy személyiségi jogokat ne sértsen.
Távolléte esetén helyettesíti:	Az igazgató megbízása szerinti igazgatóhelyettes.
Számítástechnikai jogosultsága:	KIR, Honlap, OviKréta

Hatályos: 2024.

Záró rendelkezés:

A felsoroltakon kívül köteles ellátni mindazokat a feladatokat, melyekkel a felettese alkalmanként megbízza. A munkaköri leírás módosításának jogát, a körülményekhez igazodva, a munkáltató fenntartja.

Miskolc, 2024.....

P. H.

.....
Munkáltató

Nyilatkozat:

„A munkaköri leírásban megfogalmazottakat magamra nézve kötelezőnek tekintem, annak egy példányát átvettem. Egyben kijelentem, hogy az általam végzett munkáért és a kezelt értékekért anyagi és büntetőjogi felelősséggel tartozom. A munkám során használt tárgyakat, eszközöket, gépeket rendeltetésüknek megfelelően használom.”

Miskolc, 2024.....

.....
Munkavállaló

Esélyegyenlőségi igazgatóhelyettes munkaköri leírása

MUNKÁLTATÓ	
Intézmény neve:	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény
Székhelye:	3534 Miskolc, Batsányi János utca 2.
Munkáltatói jogokat képviseli:	igazgató
MUNKAVÁLLALÓ	
Neve:	
Születési neve:	
Születési helye, ideje:	
Lakcíme:	
MUNKAKÖR	
A munkakör megnevezése:	Esélyegyenlőségi igazgatóhelyettes
FEOR szám:	1328
A munkavégzés helye:	3534 Miskolc, Batsányi János utca 2.
A munkakör célja:	Esélyegyenlőségi feladatok ellátása, konkrét feladatok elvégzése, intézkedések megtétele. Gyermekvédelmi feladatok ellátása, koordinálása.
A MUNKAKÖR FELADATAI	
A munkakör főbb tevékenységeinek felsorolása	
Az esélyegyenlőségi intézményi feladatok koordinálása.	
A sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, tehetség ígéretű, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek ellátásának biztosítása.	
A fejlesztő csoport koordinálása által a hátránykompenzáció és a differenciált bánásmód megvalósítása a nevelőmunkában.	
Gyermekvédelmi feladatok intézményi koordinálása.	
Közreműködő az intézményi szintű teljesítményértékelésben.	
Ellenőrzi az óvodapszichológusok és gyógypedagógusok teljesítményértékelését.	
A FELADATOK RÉSZLETES LEÍRÁSA	
1. Vezetői kompetenciák, elvárások:	
Rendelkezik vezetéselméleti ismeretekkel, a vezetés funkcióit eredményesen gyakorolja (tervezés, szervezés, ellenőrzés, irányítás, értékelés, döntés).	
Vezetői attitűdje támogató, segítő szándékú.	
Vezetői tevékenységét folyamatosan felülvizsgálja, szükség esetén változtat, vezetői hatékonyságát folyamatosan fejleszti.	
Önértékelése reális, erősségeit jól hasznosítja, hibáit elismeri, a tanulási folyamat részeként értékeli.	
Vezetői és koordináló munkájával kapcsolatban kikéri az igazgató és az igazgatóhelyettes kollégák véleményét.	
Nyitott az újra, innovatív törekvéseivel elősegíti az intézményben folyó munka színvonalának emelését.	
A változásokhoz való hozzáállása konstruktív, a változások szükségszerűségét felismeri.	
Konfliktusmegoldó képessége segíti a problémás helyzetek megoldását.	

Az információáramlásra és átadásra nagy figyelmet fordít.
A határidőket saját munkájában betartja, a tagóvoda- igazgatók esetében betartatja.
Járatos a köznevelési rendszer változásaival kapcsolatosan, a jogi szabályzók változásait nyomon követi.
Az igazgatóhelyettes az i igazgatóval együttműködve vezetői elkötelezettséget mutat, vezetői önértékelését, önfejlesztési készségét napi munkavégzésében megjeleníti.

2. A munkakörhöz kapcsolódó konkrét feladatok:

Nyomon követi az óvodakötelezettség teljesítését.

Feladata a nevelőmunka támogatása, szaktanácsadás, különös tekintettel a pedagógiai programban megfogalmazottakhoz illeszkedve, a tehetséggondozásra, és a bármely okból hátrányos helyzetű gyermekekre vonatkozó tervezésre.

Segíti azon tagóvodák óvodapedagógusainak nevelőmunkáját, ahol a gyermekcsoportokban sajátos nevelési igényű, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, tehetségígéretes, hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek integrálására került sor.

Felelős a sajátos nevelési igényű, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, tehetségígéretes gyermekek ellátásában közreműködő szervezetekkel történő közvetlen kapcsolattartásáért.

Támogatja az utazó gyógypedagógusok tagóvodákban történő fejlesztőmunkáját.

Figyelemmel kíséri az intézményben folyó logopédiai feladatellátást.

Működteti az intézményi gyermekvédelmi észlelő- és jelzőrendszert (a jelzések megtétele).

Gondoskodik a gyermekekről készített Szakértői vélemények nyilvántartásáról.

Figyelemmel kíséri a Fejlesztő csoport munkáját.

Kapcsolatot tart az egészségügyi intézmények képviselőivel.

Intézményi rendezvények koordinátora.

Koordinálja a gyermekvédelmi feladatok ellátását. A jogszabályi változásokról való tájékoztatásával, a dokumentációk szakszerű vezetésével, elkészítésével támogatja a pedagógusok munkáját.

Figyeli a pályázati lehetőségeket, szükség szerint közreműködik az elkészítésükben, illetve pályázatok elkészítésében tanácsot ad a tagóvodáknak.

3. A munkakörhöz kapcsolódó pedagógiai és intézményi feladatok:

- Részt vesz az értekezletek előkészítésében.
- Aktívan részt vesz a tagóvodák nevelési gyakorlatának kialakításában és elősegíti annak megvalósítását.
- Részt vesz a tagóvodák dokumentumainak ellenőrzésében (munkaterv, beszámoló, csoportnapló, felvételi és mulasztási napló).
- Szükség szerint közreműködik az intézményi szintű rendezvények megszervezésében.
- Az igazgató felkérésére részt vesz az intézményi szintű belső képzések megtervezésében, megszervezésében, azoknak aktív közreműködője.
- Az SzMSz-ben meghatározottak alapján utalványozást, teljesítésigazolást végez.
- Az igazgató megbízása alapján képviseli az intézményt külső szervek, szervezetek előtt.
- A törvényben megfogalmazott módon és időben eleget tesz a továbbképzési, minősítési, tanfelügyeleti eljárás, valamint a teljesítményértékelés reá vonatkozó előírásainak.

Elvárható magatartási követelmények:

A Pedagógus etikai kódexben meghatározottak szerint.

Hatásköre:	Az intézmény egészére vonatkozóan a munkaköri leírásban meghatározott stratégiai és operatív feladatok irányítása.
Felelőssége:	Felelős a munkaköri leírásban meghatározott feladatok maradéktalan ellátásáért, a határidők betartásáért, nyilvántartások, adatszolgáltatások, az általa elkészített dokumentumok tartalmi és formai helyességéért, az adatok valódiságáért.
A munkavégzéshez szükséges (végzettség, ismeret, egyéb):	Főiskolai szakirányú diploma és szakvizsga. IKT-eszközök hozzáértő használata.
Munkaideje:	40 óra/hét
KAPCSOLATOK	
Közvetlen felettese:	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény igazgatója
Közvetlen beosztottja:	A tagóvoda- igazgatók, mint vezetőtársak.
Kapcsolattartási kötelezettsége:	Vezetői feladatainak ellátása közben, közvetlen munkakapcsolatnak kell működnie az igazgatóval és az igazgatóhelyettesekkel. Az igazgatóval folyamatos a kapcsolata. Kapcsolatot tart a munkaköréhez kapcsolódó társintézményekkel. Kapcsolattartásai során köteles a szolgálati utat betartani.
Információs szolgáltatási kötelezettsége:	Elsődleges feladata az információáramlás biztosítása az igazgató felé. Az igazgató teljes körű beszámolási kötelezettséggel tartozik. Munkaköréhez kapcsolódóan információt szolgáltat az igazgatóhelyettes kollégáknak, tagóvoda-igazgatóknak, szakmai vezetőknek, szükség szerint konkrétan az adott munkavállalónak. Titoktartás kötelezi mindazon információkra vonatkozóan, amelyek a gyermekekről, illetőleg az alkalmazottakról tudomására jut. Adatszolgáltatás során ügyelnie kell arra, hogy személyiségi jogokat ne sértsen.
Távolléte esetén helyettesíti:	Az igazgató megbízása szerinti igazgatóhelyettes.
Számítástechnikai jogosultsága:	KIR, Honlap, OviKréta

Hatályos: 2024.

Záró rendelkezés:

A felsoroltakon kívül köteles ellátni mindazokat a feladatokat, melyekkel a felettese alkalmanként megbízza. A munkaköri leírás módosításának jogát, a körülményekhez igazodva, a munkáltató fenntartja.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

Miskolc, 2024. ....

P. H.

.....
Munkáltató

Nyilatkozat:

„A munkaköri leírásban megfogalmazottakat magamra nézve kötelezőnek tekintem, annak egy példányát átvettem. Egyben kijelentem, hogy az általam végzett munkáért és a kezelt értékekért anyagi és büntetőjogi felelősséggel tartozom. A munkám során használt tárgyakat, eszközöket, gépeket rendeltetésüknek megfelelően használom.”

Miskolc, 2024.....

.....
Munkavállaló

Ikt.sz.: ...../2024.

Szakmai igazgatóhelyettes munkaköri leírása

MUNKÁLTATÓ	
Intézmény neve:	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény
Székhelye:	3534 Miskolc, Batsányi János utca 2.
Munkáltatói jogokat képviseli:	igazgató
MUNKAVÁLLALÓ	
Neve:	
Születési neve:	
Születési helye, ideje:	
Lakcíme:	
MUNKAKÖR	
A munkakör megnevezése:	Igazgatóhelyettes
FEOR szám:	1328
A munkavégzés helye:	3534 Miskolc, Batsányi János utca 2.
A munkakör célja:	Alapvető cél a nevelőmunka támogatása, különös tekintettel a pedagógiai programban megfogalmazottakra. A MIOVI szintű szakmai fejlődés, fejlesztés érdekében az intézményi tudásmegosztás aktív támogatója és résztvevője.
A MUNKAKÖR FELADATAI	
A munkakör főbb tevékenységeinek felsorolása	
A tagóvodák pedagógiai munkájának támogatása, dokumentációjának ellenőrzése.	
A szakmai munkaközösségek munkájának támogatása és ellenőrzése.	
Támogatja az óvodapedagógusok előmenetelét a pedagógus életpályamodell tükrében, támogatja az óvodapedagógusok szakmai fejlődését.	
Figyelemmel kíséri a mentor óvodapedagógusok tevékenységét. Nevelési évenként nyilvántartja a mentorként tevékenykedő óvodapedagógusok körét. Működteti az intézményi jelzőrendszert (a jelzések megtétele, az éves beszámoló elkészítése).	
Közreműködő az intézményi szintű teljesítményértékelésben.	
A FELADATOK RÉSZLETES LEÍRÁSA	
1. Vezetői kompetenciák, elvárások:	
Rendelkezik rendszerszemléletű vezetéselméleti ismeretekkel, a vezetés funkcióit eredményesen gyakorolja (tervezés, szervezés, ellenőrzés, irányítás, értékelés, döntés).	
Vezetői attitűdje támogató, segítő szándékú.	
Vezetői tevékenységét folyamatosan felülvizsgálja, szükség esetén változtat, vezetői hatékonyságát folyamatosan fejleszti.	
Önértékelése reális, erősségeit jól hasznosítja, hibáit elismeri, a tanulási folyamat részeként értékeli.	
Vezetői és koordináló munkájával kapcsolatban kikéri az igazgató és az igazgatóhelyettes kollégák véleményét.	
Nyitott az újra, innovatív törekvéseivel elősegíti az intézményben folyó munka színvonalának emelését.	

A változások szükségszerűségét felismeri, azokhoz konstruktív szemlélettel alkalmazkodik. Konfliktusmegoldó képessége segíti a problémás helyzetek megoldását. Az információáramlásra és átadásra nagy figyelmet fordít. A határidőket saját munkájában betartja, a tagóvoda-igazgatók esetében betartatja. Járatos a köznevelési rendszer változásaival kapcsolatban, a jogi szabályzó változásait nyomon követi. Az igazgatóhelyettes az igazgatóval együttműködve vezetői elkötelezettséget mutat, vezetői önértékelését, önfejlesztési készségét napi munkavégzésében megjeleníti.

2. A munkakörhöz kapcsolódó konkrét feladatok:

Elősegíti a pedagógiai program, nevelési gyakorlatok minél hatékonyabb megvalósítását, illetve módosítását. A megfelelő dokumentálást elvégzi.

Irányítja és koordinálja a szakmai munkaközösségek munkáját. Segítségnyújt a munkaterv elkészítésében.

Segíti a tanfelügyeleti ellenőrzésben, minősítési eljárásban résztvevő óvodapedagógusok felkészülését.

Felölösen koordinálja az intézményi szintű Önértékelést Támogató Munkacsoport munkáját.

Irányítja a gyakornokokkal összefüggő feladatokat, ellenőrzi a velük kapcsolatos dokumentumokat.

Segíti a minősítő vizsgán és a minősítési eljárásban résztvevő óvodapedagógusok felkészülését.

Az Oktatási Hivatal felületére feltölti az önértékelési dokumentumokat.

Az Oktatási Hivatal informatikai támogató felületén az intézményre vonatkozó adatokat feltölti (látogatási beosztások elfogadása, visszamondása, adatok feltöltése).

Irányítja és dokumentálja az intézményen kívüli szakmai gyakorlatok letöltését (dajka képzésben részt vevők, pedagógiai képzésben részt vevők stb).

Aktívan részt vesz az ellenőrzési, mérési, értékelési rendszer működtetésében (pl. ellenőrzési terv megvalósítása, igény- és elégedettség mérés, intézkedési tervek készítése).

Nyomon követi az ingyenes képzéseket, javasolja a tagóvodáknak, kezdeményezi az azokon való részvételt.

3. A munkakörhöz kapcsolódó pedagógiai és intézményi feladatok:

- Részt vesz az értekezletek előkészítésében.
- Aktívan részt vesz a tagóvodák nevelési gyakorlatának kialakításában és elősegíti annak megvalósítását.
- Részt vesz a tagóvodák dokumentumainak ellenőrzésében (munkaterv, beszámoló, csoportnapló, felvételi és mulasztási napló).
- Szükség szerint közreműködik az intézményi szintű rendezvények megszervezésében.
- Az igazgató felkérésére részt vesz az intézményi szintű belső képzések megtervezésében, megszervezésében, azoknak aktív közreműködője.
- Az SzMSz-ben meghatározottak alapján utalványozást, teljesítésigazolást végez.
- Az igazgató megbízása alapján képviseli az intézményt külső szervek, szervezetek előtt.
- A törvényben megfogalmazott módon és időben eleget tesz a továbbképzési, minősítési, tanfelügyeleti eljárás, valamint a teljesítményértékelés reá vonatkozó előírásainak.

Elvárható magatartási követelmények:

A Pedagógus etikai kódexben meghatározottak szerint.

Hatásköre:	Az intézmény egészére vonatkozóan a munkaköri leírásban meghatározott stratégiai és operatív feladatok irányítása.
Felelőssége:	Felelős a munkaköri leírásban meghatározott feladatok maradéktalan ellátásáért, a határidők betartásáért, nyilvántartások, adatszolgáltatások, az általa elkészített dokumentumok tartalmi és formai helyességéért, az adatok valódiságáért.
A munkavégzéshez szükséges (végzettség, ismeret, egyéb):	Főiskolai szakirányú diploma és szakvizsga. IKT-eszközök hozzáértő használata.
Munkaideje:	40 óra/hét
KAPCSOLATOK	
Közvetlen felettese:	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény igazgatója
Közvetlen beosztottja:	A tagóvoda-igazgatók, mint vezetőtársak.
Kapcsolattartási kötelezettsége:	Vezetői feladatainak ellátása közben, közvetlen munkakapcsolatnak kell működnie az igazgatóval és az igazgatóhelyettesekkel. Az igazgatóval folyamatos a kapcsolata. Kapcsolatot tart a munkaköréhez kapcsolódó társintézményekkel. Kapcsolattartásai során köteles a szolgálati utat betartani.
Információs szolgáltatási kötelezettsége:	Elsődleges feladata az információáramlás biztosítása az igazgató felé. Az igazgatónak teljes körű beszámolási kötelezettséggel tartozik. Munkaköréhez kapcsolódóan információt szolgáltat az igazgatóhelyettes kollégáknak, tagóvoda-igazgatóknak, szakmai vezetőknek, szükség szerint konkrétan az adott munkavállalónak. Titoktartás kötelezi mindazon információkra vonatkozóan, amelyek a gyermekekről, illetőleg az alkalmazottakról tudomására jut. Adatszolgáltatás során ügyelnie kell arra, hogy személyiségi jogokat ne sértsen.
Távolléte esetén helyettesíti:	Az igazgató megbízása szerinti igazgatóhelyettes.
Számítástechnikai jogosultsága:	KIR, Honlap, OviKréta

Hatályos: 2024.

Záró rendelkezés:

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

A felsoroltakon kívül köteles ellátni mindazokat a feladatokat, melyekkel a felettese alkalmanként megbízza. A munkaköri leírás módosításának jogát, a körülményekhez igazodva, a munkáltató fenntartja.

Miskolc, 2024.....

P. H.

.....

Munkáltató

Nyilatkozat:

„A munkaköri leírásban megfogalmazottakat magamra nézve kötelezőnek tekintem, annak egy példányát átvettem. Egyben kijelentem, hogy az általam végzett munkáért és a kezelt értékekért anyagi és büntetőjogi felelősséggel tartozom. A munkám során használt tárgyakat, eszközöket, gépeket rendeltetésüknek megfelelően használom.”

Miskolc, 2024.....

.....

Munkavállaló

Ikt.sz.: ...../2024.

Óvodapszichológus munkaköri leírása

MUNKÁLTATÓ	
Intézmény neve:	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény
Székhelye:	3534 Miskolc, Batsányi János utca 2.
Munkáltatói jogokat képviseli:	igazgató
MUNKAVÁLLALÓ	
Neve:	
Születési neve:	
Születési helye, ideje:	
Lakcíme:	
MUNKAKÖR	
A munkakör megnevezése:	Óvodapszichológus
FEOR szám:	2628
A munkavégzés helye:	
A munkakör célja:	A munkakör elsődleges célja a gyermek személyiségfejlesztése, lelki egészségvédelme, továbbá a nevelőmunka hatékonyságának segítése.
A MUNKAÖR FELADATAI	
A munkakör három részre bontott általános feladatai:	
1. A neveléssel lekötött munkaidőben (22 óra) ellátandó feladatok: A gyermekekkel való közvetlen (egyéni és csoportos) pszichológiai foglalkozás. Az óvodapedagógusokkal a gyermekek ügyében folytatott konzultáció. A gyermekek ügyében a szülővel folytatott konzultáció.	
2. A heti tíz órában ellátandó feladatok (intézményben kötelezően letöltendő): Felkészül a pszichológiai foglalkozásokra. Rendszeres egyéni, vagy csoportos megbeszélésen való részvétel a pedagógiai szakszolgálat szakembereivel, óvodapszichológus koordinátorával. Eseti konzultáció az óvodapszichológus kollégákkal. Szakmai konzultációk a kliensek érdekében intézményekkel és személyekkel.	
3. A heti nyolc órában, kötetlen munkaidőben ellátandó feladatok: Az igazgató által előírt, a munkaköri feladatok ellátásához és igazolásához kapcsolódó szakmai dokumentáció elkészítése. Szakmai ismeretek bővítése, továbbképzéseken való részvétel.	
A FELADATOK RÉSZLETES LEÍRÁSA	
1. Pszichológiai szempontok érvényesítése a társas kapcsolatok feltérképezésében és elemzésében: Az óvodai csoportba való beilleszkedés segítése. Csoportos megfigyelés szabad játék helyzetben. Társas kapcsolatok, közösség fejlesztésének segítése. Csoportfoglalkozás, szükség szerint egyéni foglalkozás a szakvélemény (saját mérés, vagy szakértői vélemény) szerint beilleszkedési, szocializációs, és képességfejlődési problémákkal küzdő gyermekek számára.	

2. Konzultáció egyénileg és csoportosan:

Együttműködés egyéni és csoportos formában az óvodát érintő problémák és módszertani kérdések kezelésében.

Módszertani kérdések megbeszélése, új módszerek bevezetésének támogatása, csoportfeladatokhoz való segítségnyújtás.

Speciális vagy kritikus helyzetek kezelése.

Esetmegbeszélő csoportfoglalkozás tartása óvodapedagógusok számára.

3. A preventív mentálhigiénés feladatok szervezésében való részvétel az egyén, a csoport, és az intézményi szervezet szintjén:

Az intézményben az egészségfejlesztési feladatok megszervezése, csoportfoglalkozások tartása, és segítségnyújtás.

Elméleti és gyakorlati ismeretek átadása, előadások tartása és szervezése szülőknek és pedagógusoknak, pl.: kommunikáció fejlesztése, stressz kezelés, konfliktuskezelés, agressziókezelés.

4. Krízistanácsadás:

Váratlan súlyos élethelyzetekben, mint kortárshaláleset, váratlan családi krízishelyzet (válás, halálozás) „pszichés” segítséget nyújt, illetve megszervezi a segítségnyújtást. Konzultál az érintett óvodapedagógusokkal.

Terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén tovább irányít a pedagógiai szakszolgálathoz vagy más szakellátást biztosító intézményhez.

5. Magatartási, viselkedési, és tanulási problémák előszűrése, javaslattétel a probléma további kezelésére:

Az óvodapedagógusok által jelzett, vagy szülő által igényelt esetekben, beilleszkedési, szocializációs, és képességfejlődési problémák diagnosztikus vizsgálata, szakvéleményezése, - szükség esetén - szakértői bizottság elé irányítása, és javaslattétel a további gondozási feladatokra.

6. Előkészítő diagnosztikai vizsgálatok és pszichológiai vélemény készítése:

Iskolaérettségi vizsgálati javaslatokhoz.

Szakértői bizottságok elé irányításhoz.

7. Pszichológiai ismeretek átadása egyéni, vagy csoportos formában, a nevelőtestület számára.

8. Tehetség gondozás:

Tehetséges gyermekek azonosítása és gondozása.

9. Tanácsadás és ismeretterjesztés szülők számára:

Iskolaválasztási kérdésekben.

Az óvodából az iskolába való átmenet segítése a gyermek vizsgálatával, és szülői tanácsadással.

Nevelési tanácsadás szülők részére egyéni, vagy csoportos formában igény szerint.

Család és óvoda együttműködésének segítése.

Elméleti és gyakorlati ismeretek átadása: előadások tartása, és szervezése pl. szülőfórum, szülői értekezlet tartása, szülőcsoport.

Beszámolási kötelezettsége nevelési évenként az igazgató felé kiterjed a munkaköri leírásában szabályozott feladatok végrehajtására, az éves belső teljesítményértékelés, a helyi teljesítményértékelési rendszer működésére

ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK:

Neveléssel lekötött munkaidő alatt, valamint a tíz óra intézményben letöltendő munkaidő alatt csak az esélyegyenlőségi igazgatóhelyettes engedélyével hagyhatja el a tagóvodát, ill. az intézményt.

<p>Munkavégzés alatt betartja a munkavédelmi, tűzvédelmi és balesetvédelmi, egészségügyi szabályokat.</p> <p>A mobiltelefon magáncélú használata neveléssel lekötött munkaidejében a gyermekek között nem engedélyezett, indokolt esetben a csoportszobából kilépve, a szükséges mértékben megengedett.</p>	
Elvárható magatartási követelmények:	A Pszichológusok Etikai Kódexének (www.mpt.hu) előírásait munkája során betartja.
Hatásköre:	Szakmai módszereinek és eszközeinek megválasztásában – az intézmény pedagógiai programjának nevelési célkitűzéseihöz igazodva – autonómiával rendelkezik
Felelőssége:	Eljárásának szakszerűségéért és korszerűségéért felelősséggel tartozik. Jogviszonyából származó kötelezettségének megszegésével okozott kárt köteles megtéríteni. Óvja az intézmény berendezési és felszerelési tárgyait. A leltári tárgyakért és az általa használt eszközökért leltári felelősséggel tartozik.
A munkavégzéshez szükséges (végzettség, ismeret, egyéb):	Egyetemi szintű pszichológusi végzettség.
Munkaideje:	40 óra/hét, ebből: Neveléssel lekötött munkaidő 22 óra. Heti 10 óra az intézményben kötelezően letöltendő. További 8 óra kötetlenül ellátandó
KAPCSOLATOK	
Közvetlen felettese:	Esélyegyenlőségi igazgatóhelyettes
Együttműködési kötelezettség:	A gyermekek érdekében együttműködik az igazgatóval, és az esélyegyenlőségi igazgatóhelyetttessel. Együttműködő a tagóvoda-igazgatóval, az óvodapedagógusokkal és az óvoda többi dolgozójával. Együttműködik a fejlesztő óvodapedagógussal, gyógypedagógusokkal. Együttműködik a kijelölt pedagógiai szakszolgálatban dolgozó munkatárssal, pszichológussal, az intézményben a pszichológiai tevékenységgel érintett gyermekek pedagógiai szakszolgálati vagy egyéb egészségügyi szakellátásra történő utalása vonatkozásában.

Kapcsolattartási kötelezettsége:	Napi kapcsolatot tart az esélyegyenlőségi igazgatóhelyetttessel. Kapcsolatot tart a kijelölt pedagógiai szakszolgálattal, annak munkatársaival. Kapcsolattartásai során, köteles a szolgálati utat betartani.
Információs szolgáltatási kötelezettsége:	Feladata az információáramlás biztosítása, elsősorban az esélyegyenlőségi igazgatóhelyetttessel. Titoktartás kötelezi mindazon információkra vonatkozóan, amelyek a gyermekekről, illetőleg az alkalmazottakról tudomására jut. A titoktartási kötelezettség kiterjed mind a szóban, vagy írásban közölt, illetőleg vizsgálati eredmények révén birtokába jutott, mind az ezekből következtetett adatokra. Tevékenységét a gyermekvédelmi, az adatvédelmi és a személyiségi jogok védelméről szóló törvények szellemében és betartásával végzi.
Távolléte esetén helyettesíti:	Az esélyegyenlőségi igazgatóhelyettes által megbízott pszichológus.
Helyettesítési kötelezettsége:	Helyettesítési kötelezettsége esélyegyenlőségi igazgatóáltal kijelölt pszichológusra vonatkozik.
Számítástechnikai jogosultsága:	Nincs

Hatályos: 2024.

Záró rendelkezés:

A felsoroltakon kívül köteles ellátni mindazokat a feladatokat, melyekkel a felettese alkalmanként megbízza. A munkaköri leírás módosításának jogát, a körülményekhez igazodva, a munkáltató fenntartja.

Miskolc, 2024.....

P. H.

.....
Munkáltató

Nyilatkozat:

„A munkaköri leírásban megfogalmazottakat magamra nézve kötelezőnek tekintem, annak egy példányát átvettem. Egyben kijelentem, hogy az általam végzett munkáért és a kezelt értékekért anyagi és büntetőjogi felelősséggel tartozom. A munkám során használt tárgyakat, eszközöket, gépeket rendeltetésüknek megfelelően használom.”

Miskolc, 2024.....

.....
Munkavállaló

Ikt.sz.: ...../2024.

Gyógypedagógus munkaköri leírása

MUNKÁLTATÓ	
Intézmény neve:	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény
Székhelye:	3534 Miskolc, Batsányi János utca 2.
Munkáltatói jogokat képviseli:	igazgató
MUNKAVÁLLALÓ	
Neve:	Nyilasán Anikó
Születési neve:	Nyilasán Anikó
Születési helye, ideje:	Miskolc, 1969.07.05.
Lakcíme:	3525 Miskolc, Tízeshonvéd út 20. 7/6
MUNKAKÖR	
A munkakör megnevezése:	Gyógypedagógus
FEOR szám:	2441
A munkavégzés helye:	
A munkakör célja:	A sajátos nevelési igényű továbbá a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek egyéni és csoportos fejlesztése.
A MUNKAKÖR FELADATAI	
A munkakör főbb tevékenységeinek felsorolása	
Feladata a sajátos nevelési igényű továbbá beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek egyéni és csoportos fejlesztése a szakértői véleményekben megfogalmazottak szerinti területeken. Fejlesztési tevékenységét a gyógypedagógusi szakmai protokoll szerint vezeti	
A FELADATOK RÉSZLETES LEÍRÁSA	
1. Gyógypedagógiai feladatok ellátása:	
Elkészíti a sajátos nevelési igényű, továbbá a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek fejlesztési tervét a szakértői véleményekben megjelölt fejlesztési feladatok figyelembevételével.	
A gyermekeket heti rendszerességgel fejleszti a szakértői véleményekben megadott óraszámok és fejlesztési területek szerint.	
Megszervezi és megteremti a tartalmas fejlesztéshez szükséges feltételeket, változatos módszereket, eszközöket alkalmaz.	
Megfigyeléseket végez a csoportban, a szülők hozzájárulásával sérülésspecifikus felméréseket és adatgyűjtéseket végez.	
Szeretetteljes légkört és nyugalmat biztosít a fejlesztések során.	
Javaslatot tesz az óvodapedagógusoknak a fejlesztési terv elkészítésére, fejlesztő játékok alkalmazására.	
Az óvodapedagógusokkal együttműködve segíti az óvodai nevelés célkitűzéseinek megvalósítását, figyelembe véve a sajátos nevelési igényű gyermekek speciális szükségleteit.	
Elősegíti a gyermekek kortárs csoportba integrálását.	
A terápiás eszközöket elkészíti, és használatát egyéni helyzetekben elsajátíttatja a gyermekekkel, valamint fejleszti egyéni képességeiket.	
A bevezetett eljárások alkalmazására, általánosítására felkészíti az óvodapedagógusokat.	
A gyermekek fejlődésének megfelelően aktualizálja a terápiás eszközöket.	

Figyelemmel kíséri a kontroll vizsgálatok időpontját.

A vizsgálatkérő lapon elkészíti a gyermek gyógypedagógiai fejlesztés eredményére vonatkozó jellemzését, melyet aláírásával hitelesít.

Kapcsolatot tart az óvodapszichológusokkal és a Pedagógiai Szakszolgálat által kijelölt utazó gyógypedagógusokkal, logopédusokkal.

Rendszeresen tájékoztatja az óvodapedagógust a gyermek teljesítményéről, fejlődéséről, segítve a fejlesztés folytatását a csoporton belül.

A gyermekek fejlődéséről és az alkalmazott módszerekről – írásban és szóban- rendszeresen tájékoztatja a szülőket, igény szerint segít mindezek otthoni kialakításában.

Ismeri, és alkalmazza a gyermekek értékelésére alkalmas módszereket, eszközöket (szóbeli pozitív, előremutató értékelések, erősítése, mérési – értékelési eszközök).

Gyakorolja a reális önértékelést, önreflexiót.

Nyitott az újra, innovatív törekvéseivel elősegíti a nevelőmunka színvonalának emelését.

Az óvodában alkalmazható digitális eszközöket (CD-lejátszó, projektor, fényképezőgép, számítógép stb.) célszerűen használja.

A törvényben megfogalmazott módon és időben eleget tesz a továbbképzési, minősítési, valamint a tanfelügyeleti eljárás reá vonatkozó előírásainak.

A nevelőtestület tagjaként gyakorolja azokat a jogokat és kötelezettségeket, melyeket az idevonatkozó jogszabályok határoznak meg.

A balesetvédelmi előírásokat betartja.

Felelős a rábízott gyermekek testi épségének a megőrzéséért.

A gyermekek, szülők, munkatársak emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartja.

A tagóvodák igényeit összehangolva lehetőségei szerint részt vesz a munkatervekben szereplő rendezvények valamelyikén.

2. Tanügyigazgatási, adminisztratív feladatok ellátása:

Az intézmény munkatervének tartalmát jól ismeri, megvalósítását magára nézve kötelezőnek tekinti.

Ellátja a szakmai munkával kapcsolatos ügyviteli teendőket.

Naprakészen vezeti az intézmény által biztosított naplót.

A nevelési év végén írásban értékeli gyógypedagógiai tevékenységét.

Beszámolási kötelezettsége nevelési évente az igazgató felé kiterjed a munkaköri leírásban szabályozott feladatok végrehajtására, az éves belső teljesítményértékelés, a helyi teljesítményértékelési rendszer működésére.

Szükség szerint, segítséget nyújt az óvodapedagógusnak pedagógiai jellemzés elkészítésében.

3. Általános szabályok:

A gyógypedagógusnak a kötött munkaideje 32 óra, melyből a gyermekekkel való közvetlen foglalkozásra 24 órát kell fordítani.

Az óvodában olyan időpontban kell megjelennie, hogy munkaidejének kezdetekor munkavégzésre kész állapotban rendelkezésre álljon. Munkaidő alatt csak közvetlen felettese engedélyével hagyhatja el az óvodát.

Munkavégzés alatt betartja a munkavédelmi, tűzvédelmi és balesetvédelmi, egészségügyi szabályokat.

A gyermekeket felnőtt felügyelet nélkül hagyni tilos!

<p>A mobiltelefon magáncélú használata neveléssel-oktatással lekötött munkaidejében a gyermekek között nem engedélyezett, indokolt esetben, a csoportszobából kilépve, a szükséges mértékben megengedett. A gyermek melletti felnőtt felügyeletről ebben az esetben is gondoskodnia kell.</p>	
Elvárható magatartási követelmények:	Az intézmény alkalmazottaival és partnereivel való segítőkész együttműködés.
Hatásköre:	Hatásköre és képviselési joga az általa fejlesztett gyermekekre terjed ki. A pedagógiai szabadság helyes értelmezés mellett megválasztja a nevelő, fejlesztő munkájához megfelelő módszereket, eszközöket.
Felelőssége:	Óvja az intézmény berendezési és felszerelési tárgyait. A csoportszobában elhelyezett leltári tárgyakért és az általa használt eszközökért leltári felelősséggel tartozik.
A munkavégzéshez szükséges (végzettség, ismeret, egyéb):	Szakirányú főiskolai gyógypedagógusi végzettség.
Munkaideje:	40 óra/hét, ebből: Kötött munkaidő 32 óra, melyből neveléssel, oktatással lekötött munkaidő: 24 óra Elrendelhető: 4 óra/hét.
KAPCSOLATOK	
Közvetlen felettese:	Esélyegyenlőségi igazgatóhelyettes
Együttműködési kötelezettség:	A gyermekek érdekében együttműködik az igazgatóval, és az esélyegyenlőségi igazgatóhelyetttessel. Együttműködő a tagóvoda-igazgatóval, az óvodapedagógusokkal, és az óvoda többi dolgozójával. Együttműködik a szülőkkel. Együttműködő az érintett gyermekek érdekében a pedagógiai szakszolgálati és egészségügyi ellátásban dolgozó munkatársakkal.
Kapcsolattartási kötelezettsége:	Rendszeres kapcsolatot tart az esélyegyenlőségi igazgatóhelyetttessel, mint közvetlen felettesével. Kapcsolatot tart a kijelölt pedagógiai szakszolgálattal, annak munkatársaival. Kapcsolattartásai során, köteles a szolgálati utat betartani.

Információszoigáltatási kötelezettsége:	Feladata az információáramlás biztosítása, elsősorban az esélyegyenlőségi igazgatóhelyettes felé. Titoktartás kötelezi mindazon információkra vonatkozóan, amelyek a gyermekekről, illetőleg az alkalmazottakról tudomására jut. Adatszolgáltatás során ügyelnie kell arra, hogy személyiségi jogokat ne sértsen. Tevékenységét a gyermekvédelmi, az adatvédelmi és a személyiségi jogok védelméről szóló törvények betartásával végzi.
Távolléte esetén helyettesíti:	Az esélyegyenlőségi igazgatóhelyettes által megbízott gyógypedagógus.
Helyettesítési kötelezettsége:	Helyettesítési kötelezettsége esélyegyenlőségi igazgatóhelyettes által kijelölt gyógypedagógusra vonatkozik.
Számítástechnikai jogosultsága:	Nincs

Hatályos: 2024.

Záró rendelkezés:

A felsoroltakon kívül köteles ellátni mindazokat a feladatokat, melyekkel a felettese alkalmanként megbízza. A munkaköri leírás módosításának jogát, a körülményekhez igazodva, a munkáltató fenntartja.

Miskolc, 2024.....

P. H.

.....
Munkáltató

Nyilatkozat:

„A munkaköri leírásban megfogalmazottakat magamra nézve kötelezőnek tekintem, annak egy példányát átvettem. Egyben kijelentem, hogy az általam végzett munkáért és a kezelt értékekért anyagi és büntetőjogi felelősséggel tartozom. A munkám során használt tárgyakat, eszközöket, gépeket rendeltetésüknek megfelelően használom.”

Miskolc, 2024.....

.....
Munkavállaló

Tagintézmény-igazgató munkaköri leírása

MUNKÁLTATÓ	
Intézmény neve:	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény
Székhelye:	3534 Miskolc, Batsányi János utca 2.
Munkáltatói jogokat képviseli:	igazgató
MUNKAVÁLLALÓ	
Neve:	
Születési neve:	
Születési helye, ideje:	
Lakcíme:	
MUNKAKÖR	
Beosztás:	Tagintézmény-igazgató
A munkakör megnevezése:	Óvodapedagógus
FEOR szám:	2432
A munkavégzés helye:	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény .....Tagóvodája .....Miskolc, ...
A munkakör célja:	Megbízott felelős vezetőként segíti az igazgató munkavégzését, tervezi, irányítja, ellenőrzi és értékeli a tagintézményében az alkalmazottak munkáját, a jogszerű működést.
A MUNKAKÖR FELADATAI	
A munkakör főbb tevékenységeinek felsorolása	
<p>A vezetői munkamegosztás szerint ellátja a rábízott pedagógiai-szakmai, tanügy-igazgatási, munkaszervezési és gazdasági-adminisztratív feladatokat.</p> <p>Felelős a tagóvoda szakszerű és törvényes működtetéséért.</p> <p>Képviseli a gyermekek, szülők, munkatársak érdekeit.</p> <p>Segíti az intézmény működtetését és az igazgató munkáját.</p> <p>Kötelező óraszámában ellátandó feladatok végzése.</p> <p>Közreműködik a teljesítményértékelésben.</p>	
A FELADATOK RÉSZLETES LEÍRÁSA	
1. Vezetői kompetenciák, elvárások:	
<p>Rendelkezik vezetélméleti ismeretekkel, a vezetés funkcióit eredményesen gyakorolja (tervezés, szervezés, ellenőrzés, irányítás, értékelés, döntés).</p> <p>Vezetői attitűdje támogató, segítő szándékú.</p> <p>Vezetői tevékenységét folyamatosan felülvizsgálja, szükség esetén változtat, vezetői hatékonyságát folyamatosan fejleszti.</p> <p>Önértékelése reális, erősségeit jól hasznosítja, hibáit elismeri, a tanulási folyamat részeként értékeli.</p> <p>Vezetői és koordináló munkájával kapcsolatban kikéri az igazgató és az igazgatóhelyettes kollégák véleményét.</p> <p>Nyitott az újra, innovatív törekvéseivel elősegíti az intézményben folyó munka színvonalának emelését.</p>	

A változásokhoz való hozzáállása konstruktív, a változások szükségszerűségét felismeri.

Konfliktusmegoldó képessége segíti a problémás helyzetek megoldását.

Az információáramlásra és átadásra nagy figyelmet fordít.

A határidőket saját munkájában betartja, a tagóvoda-igazgatók esetében betartatja.

Járatos a köznevelési rendszer változásaival kapcsolatban, a jogi szabályozók változásait nyomon követi.

A tagintézmény-igazgató az igazgatóval együttműködve vezetői elkötelezettséget mutat, vezetői önértékelését, önfejlesztési készségét napi munkavégzésében megjeleníti.

2. Pedagógiai-szakmai feladatok stratégiai és operatív irányítása:

Aktívan részt vesz a tagóvoda nevelési gyakorlatának kialakításában és elősegíti annak megvalósítását.

Évente közösen elkészíti a nevelőtestülettel a tagóvoda feladattervét, beszámolóját.

Ellenőrzi és értékeli a tagóvodában folyó pedagógiai munka színvonalát, annak eredményességét, hatékonyságát, konkrét javaslatokat tesz a fejlesztésre.

Támogatja az innovációt, korszerű pedagógiai törekvéseket.

A pedagógiai munka irányítása során a gyermeki fejlődés a legfontosabb számára.

A differenciált nevelést hangsúlyozza a hatékony gyermeki fejlődés érdekében.

A nevelőtestülettel közösen törekszik az inkluzív szemlélet intézményen belüli megvalósítására.

Gondoskodik róla, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek speciális támogatást kapjanak.

A tagóvoda rendezvényeinek előkészítésében tevékenyen részt vesz.

A nevelési-tanulási eredményeket megosztja a kollégákkal, hangsúlyt fektet az egymástól való tanulásra.

Ösztönzi az óvodapedagógusok folyamatos önképzését.

Biztosítja az óvodapedagógusok belső és külső hospitálási lehetőségeit.

Aktívan részt vesz a minősítési eljárások és a tanfelügyeleti ellenőrzések megszervezésében, lebonyolításában, együtt az érintettek felkészítésében.

3. Tanügy-igazgatási feladatok stratégiai és operatív irányítása:

Adatok kigyűjtésével segíti az éves statisztika előkészítését.

Megszervezi a gyermekek óvodai felvételét. Felvételi és előjegyzési naplót vezet.

Ellenőrzi a csoportnaplók, a felvételi és mulasztási naplók, egyéni fejlődési dokumentumok vezetését, tartalmát.

Ellátja az igazolt és igazolatlan hiányzásokra vonatkozó teendőket.

Javaslatot tesz a nevelés nélküli munkanapok időpontjára, tartalmára, megszervezésére.

Megszervezi és ellenőrzi a gyermekvédelmi munka ellátását.

A balesetvédelmi szabályok betartását folyamatosan ellenőrzi, szükség szerint intézkedéseket tesz.

A nevelési év végén írásban értékeli vezetői tevékenységét, az éves beszámoló részeként.

Gondoskodik a szülői, nevelőtestületi és alkalmazotti értekezletekről.

Kapcsolatot tart a Szülői Szervezettel, az Óvodaszékkal évente legalább egyszer összehívja őket.

Írásbeli beszámolási kötelezettsége nevelési évente az igazgató felé kiterjed a munkaköri leírásában szabályozott feladatok végrehajtására és a belső ellenőrzések tapasztalataira, az éves belső teljesítményértékelés bevezetésének tapasztalataira az intézményben, a helyi teljesítményértékelési rendszer működésének eredményeire.

4. Humánpolitikai feladatok stratégiai és operatív irányítása:

Naprakészen vezeti a szabadság nyilvántartást, és elkészíti a szabadságolási ütemtervet.

<p>Elkészíti a dolgozók munkabeosztását és nyomon követi ezek betartását. Ellenőrzi a munkaidő, munkaközi szünet nyilvántartását. Megszervezi és ellenőrzi a pedagógia munkát közvetlenül segítő munkatársak napi munkáját. Megszervezi a hiányzó dolgozók helyettesítését, szükség szerint segítséget kér igazgatótól. Az igazgató utasítása alapján előkészíti a tagóvoda alkalmazottainak munkaidő-nyilvántartását, majd hónap végén lezárja, összesíti a nyilvántartás szerinti adatokat. A tagóvodán belül elősegíti a munkafegyelem és a törvényesség megtartását. Javaslatot tesz a jutalmazás elbírálására, a kereset kiegészítés elosztására. Személyes példával támogatja a jó munkahelyi légkör kialakulását, annak megtartását.</p>	
<p>5. Gazdasági-adminisztratív feladatok stratégiai és operatív irányítása: A tagintézménybe érkező ügyiratokat naprakészen átnézi, érdemben intézkedik és gondoskodik az iktatásukról. A tagóvodában felmerülő karbantartási, javítási igényeket az MKmK Műszaki Igazgatósága felé írásban jelzi a hibabejelentő felületen, melyről másolatot küld a MIÓVI vezetősége felé. A tagintézményben felelős az intézményi vagyon kezeléséért és megőrzéséért. Biztosítja a gyermekek számára a tiszta, esztétikus környezetet, ennek érdekében különböző eszközöket igényel. Megszervezi és irányítja a napi takarítást, fertőtlenítést és a szükséges nagytakarításokat. Javaslatot tesz a szükséges javításokra, felújításokra, beszerzésekre. Feladata - az intézmény költségvetésének ismeretében - a takarékos gazdálkodás, az intézményi vagyon őrzése, védelme.</p>	
<p>Egyéb feladatok: Évente egy alkalommal a jogszabály által meghatározott szabályok szerint értékeli a közvetlen irányítása alá tartozó óvodapedagógus és a pedagógus szakképesítéssel vagy szakképzettséggel rendelkező nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben foglalkoztatottak teljesítményét.</p>	
Elvárható magatartási követelmények:	A Pedagógus etikai kódexben meghatározottak szerint.
Hatásköre:	A tagóvodán belül, a munkaköri leírásban meghatározott stratégiai és operatív feladatok irányítása.
Felelőssége:	Felelős a munkaköri leírásban meghatározott feladatok maradéktalan ellátásáért, a határidők betartásáért, nyilvántartások, adatszolgáltatások, a MIÓVI székhelyére leadott dokumentumok tartalmi és formai helyességéért, az adatok valódiságáért.
A munkavégzéshez szükséges (végzettség, ismeret, egyéb):	Főiskolai szakirányú diploma és szakvizsga. IKT-eszközök hozzáértő használata.
Munkaideje:	40 óra/hét, kötött munkaideje: «kötelező_óra» A csoportban töltött kötelező óraszám és a 32 óra közötti időben a tagóvoda vezetésével kapcsolatos feladatokat végzi, az óvodában tartózkodik.

Neveléssel-oktatással lekötött óraszám:	kötött munkaidő ¹ gyermeklétszámtól függő (20-26 óráig) óra
Munkaidő beosztás:	Nevelési évenként a munkatervben rögzítettek szerint
KAPCSOLATOK	
Közvetlen felettese:	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény igazgatója
Közvetlen beosztottja:	A tagintézmény valamennyi dolgozója.
Kapcsolattartási kötelezettsége:	<p>Vezetői feladatainak ellátása közben, közvetlen munkakapcsolatnak kell működnie az igazgatóval és az igazgatóhelyettesekkel.</p> <p>Valamennyi óvodapedagógussal, pedagógiai munkát közvetlenül segítő dolgozóval folyamatos a kapcsolata.</p> <p>Napi kapcsolatot tart fenn az intézményi titkárral.</p> <p>A tagóvodai szülői közösséggel (Szülői Szervezet, Óvodaszék) együttműködő kapcsolatot tart fenn.</p> <p>Kapcsolatot ápol az intézmény SzMSz-ben és a Pedagógiai Programban meghatározott Társintézményekkel, civil szervezetekkel, önkormányzati képviselővel.</p> <p>Kapcsolattartásai során köteles a szolgálati utat betartani.</p>
Információs szolgáltatási kötelezettsége:	<p>Feladata az információáramlás biztosítása az igazgató, az igazgatóhelyettesek, a MIÓVI székhelyén dolgozók, valamint a helyi alkalmazotti közössége és a szülők felé.</p> <p>Titoktartás kötelezi mindazon információkra vonatkozóan, amelyek a gyermekekről, illetőleg az alkalmazottakról tudomására jut.</p> <p>Adatszolgáltatás során ügyelnie kell arra, hogy személyiségi jogokat ne sértsen.</p>
Távolléte esetén helyettesíti:	A tagintézmény munkatervében meghatározottak szerint.

Hatályos: 2024.

Záró rendelkezés:

A felsoroltakon kívül köteles ellátni mindazokat a feladatokat, melyekkel a felettese alkalmanként megbízza. A munkaköri leírás módosításának jogát, a körülményekhez igazodva, a munkáltató fenntartja.

¹ A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi L.II. törvény, továbbá a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi I-II. törvény végrehajtásáról szóló 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet beti neveléssel-oktatással lekötött munkaidője szerint

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miskovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

Miskolc, 2024.....

P. H.

.....
Munkáltató

Nyilatkozat:

„A munkaköri leírásban megfogalmazottakat magamra nézve kötelezőnek tekintem, annak egy példányát átvettem. Egyben kijelentem, hogy az általam végzett munkáért és a kezelt értékekért anyagi és büntetőjogi felelősséggel tartozom. A munkám során használt tárgyakat, eszközöket, gépeket rendeltetésüknek megfelelően használom.”

Miskolc, 2024.....

.....
Munkavállaló

Ikt.sz.: ...../2024.

Óvodapedagógus munkaköri leírása

MUNKÁLTATÓ	
Intézmény neve:	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény
Székhelye:	3534 Miskolc, Batsányi János utca 2.
Munkáltatói jogokat képviseli:	igazgató
MUNKAVÁLLALÓ	
Neve:	
Születési neve:	
Születési helye, ideje:	
Lakcíme:	
MUNKAKÖR	
A munkakör megnevezése:	Óvodapedagógus
FEOR szám:	2432
A munkavégzés helye:	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény .....Tagóvodája .....Miskolc, ...
A munkakör célja:	Az óvodás gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, ideértve a különleges gondozást igénylő gyermekek ellátását is.
A MUNKAKÖR FELADATAI	
A munkakör főbb tevékenységeinek felsorolása	
Feladata a rábízott gyermekek nevelése, fejlesztése, melyet az Óvodai nevelés országos alapprogramja (ÓNOAP), a MIÓVI Pedagógiai Programja, a tagintézmény helyi pedagógiai programja, a tagóvoda nevelési gyakorlata szerint önállóan és felelősséggel köteles végezni. Pedagógiai, tanügyigazgatási és adminisztrációs feladatok ellátása.	
A FELADATOK RÉSZLETES LEÍRÁSA	
1. Pedagógiai feladatok ellátása:	
Nevelő, fejlesztő munkája során gondoskodik a gyermekek személyiségének fejlődéséről, a tehetség ígéret kibontakoztatásáról. Ennek érdekében minden tőle elvárhatót megtesz, figyelembe véve a gyermekek egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét.	
Tudásának és szakmai felkészültségének maximumát adva foglalkozik a gyermekekkel, annak tudatában, hogy modell, minta, esetleg példakép számukra.	
Változatos, sokszínű pedagógiai hatásrendszert (módszereket, eszközöket, pedagógiai magatartást, szervezést, irányítási módot, technikákat stb.) alkalmaz.	
A nevelési és a tanulási tevékenység tervezését a gyermekcsoporthoz és azok fejlettségi szintjéhez igazítja, a MIÓVI Pedagógiai Programja és a tagóvoda helyi programja alapján.	
Biztosítja a nyugalmat, a szeretetteljes légkört a gyermekcsoportban.	

Megszervezi és megteremti a nyugodt, tartalmas játékhoz szükséges feltételeket (hely, idő, eszköz).

A részképességekben elmaradt, illetve a különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel szakszerűen foglalkozik. Szükség szerint együttműködik gyógypedagógussal, óvodapszichológussal, szociális segítővel vagy a nevelést, fejlesztést segítő más szakemberrel.

Törekszik a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek segítésére.

Pedagógiai munkája során törekszik az inkluzív szemlélet megvalósítására.

Ismeri, és alkalmazza a gyermekek értékelésére alkalmas módszereket, eszközöket (szóbeli pozitív, előremutató értékelések, erősítése, mérési – értékelési eszközök).

Segíti a tehetségek felismerését, támogatja önmegevalósításukat.

Célja a felfedező, cselekvéses, játékos tanulás megvalósítása, komplex tevékenységekbe ágyazva.

A külső világ tevékeny megismeréséhez gondoskodik biztonságos külső helyszínekről, kiséretről.

Támogatja a gyermekek erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, a szokásrendszer kialakítását, törekszik azok betartására.

A gyermekeket egymás szeretetére, tiszteletére, elfogadására neveli.

Óvja a gyermekek jogait, tiszteli emberi méltóságukat.

Környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre nevel.

A csoportszobában, a közös helyiségekben esztétikus környezetet teremt.

Aktívan bekapcsolódik az intézményi vagy helyi szakmai munkaközösségbe.

Részt vesz pedagógiai fejlesztésben: pl. jó gyakorlat kimunkálásában, kutatásban, pedagógiai eljárások, vagy programok kidolgozásában (projekt, rendezvény, kirándulás).

A munkájával kapcsolatos visszajelzésekre nyitott. Képes új aspektusból is megvizsgálni, továbbfejlesztetni, vagy megváltoztatni korábbi gyakorlatát.

Gyakorolja a reális önértékelést, önreflexiót. Tisztában van az óvodapedagógusokra vonatkozó kilenc kompetencia jelentőségével.

Nyitott az újra, innovatív törekvéseivel elősegíti a nevelő munka színvonalának emelését.

Az óvodában alkalmazható digitális eszközöket (CD-lejátszó, projektor, fényképezőgép, számítógép stb.) célszerűen használja.

Adminisztrációs tevékenységéhez az informatikai eszközök használatának képességét folyamatosan fejleszti.

A törvényben megfogalmazott módon és időben eleget tesz a továbbképzési, minősítési, tanfelügyeleti eljárás, valamint a teljesítményértékelés reá vonatkozó előírásainak.

A nevelőtestület tagjaként gyakorolja azokat a jogokat és kötelezettségeket, melyeket az idevonatkozó jogszabályok határoznak meg.

A balesetvédelmi előírásokat betartja.

Felelős a rábízott gyermekek testi épségének a megőrzéséért.

Igazgatói megbízás alapján (feltétele a speciális tanfolyam elvégzése) ellátja a diabéteszes gyermekeket.

A gyermekek, szülők, munkatársak emberi méltóságát és jogait tiszteletben tartja.

2. Tanügy-igazgatási, adminisztratív feladatok ellátása:

A tagóvoda munkatervének elkészítésében aktívan részt vesz, tartalmát jól ismeri, megvalósítását magára nézve kötelezőnek tekinti.

Ellátja a szakmai munkával kapcsolatos ügyviteli teendőket.

Naprakészen vezeti a kötelező tartalmi elemeket tartalmazó csoportnaplót, valamint a felvételi és mulasztási naplót.

A gyermekekről egyéni fejlődési dokumentációt vezet, amely tükrözi a gyermekek aktuális fejlettségi állapotát. Ennek alapján fejlesztési tervet készít, amelyről félévente írásban tájékoztatja a szülőt.

Szükség szerint, hivatalos felkérésre pedagógiai jellemzést ír.

Szülői értekezletet, fogadóórát szervez.

Közreműködik a gyermekvédelmi feladatok ellátásában, problémák feltárásában, megszüntetésében.

A nevelési év végén óvodapedagógus társával közösen írásban értékeli az óvodai csoport tevékenységét, az elért eredményeket, a fejlesztendő területeiket.

3. Általános szabályok:

Az óvodapedagógusnak a kötött munkaidejét (32 óra) a gyermekekkel való közvetlen, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozásra kell fordítani.

A tagóvoda-igazgató utasítása szerint, a munkaidő fennmaradó részében, legfeljebb heti négy órában a nevelést előkészítő, azzal összefüggő egyéb pedagógiai feladatok, a nevelőtestület munkájában való részvétel, gyakorlók szakmai segítése, továbbá eseti helyettesítés rendelhető el az óvodapedagógus számára.

Az óvodában olyan időpontban kell megjelennie, hogy munkaidejének kezdetekor munkavégzésre kész állapotban rendelkezésre álljon. Munkaidő alatt csak a tagóvoda-igazgató vagy távolléte esetében az általa megbízott személy engedélyével hagyhatja el az óvodát.

Munkavégzés alatt betartja a munkavédelmi, tűzvédelmi és balesetvédelmi, egészségügyi szabályokat.

Ismerje az óvoda Pedagógiai Programjában, a Házirendben, az SzMSz-ben foglaltakat, az óvoda távlati és közeli céljait.

A Teljesítmény Értékelési Rendszerben a részére megfogalmazott kompetenciák megvalósítását az intézményi elvárásoknak megfelelően teljesíti. Beszámolási kötelezettsége nevelési évente az igazgató felé kiterjed a munkaköri leírásában szabályozott feladatok végrehajtására, az éves belső teljesítményértékelés, a helyi teljesítményértékelési rendszer működésére.

A gyermekek, a szülők, a dolgozók személyiségi jogait érintő információkat megőrzi, egyéb esetben a közalkalmazotti törvényben és az óvoda SzMSz-ben foglaltak szerint jár el.

A gyermekeket felnőtt felügyelet nélkül hagyni tilos!

A mobiltelefon magáncélú használata neveléssel-oktatással lekötött munkaidejében a gyermekek között nem engedélyezett, indokolt esetben, a csoportszobából kilépve, a szükséges mértékben megengedett. A gyermek melletti felnőtt felügyeletről ebben az esetben is gondoskodnia kell.

Amennyiben munkahelyén az elrendelt munkaidőben betegség, vagy más ok miatt nem tud megjelenni, azt haladéktalanul köteles a tagóvoda vezetőjének jelezni.

Egyéb feladatok:

Személyre szólóan az adott nevelési év intézményi munkatervében kerül meghatározásra az egyéb feladat és megbízás.

Az intézmény egész éves teljesítményét írásban értékeli.

Az intézmény értékelési gyakorlata szerint - releváns tartalmak mentén - értékeli a munkatervben kitűzött célok és feladatok megvalósulását.

Elvárható magatartási követelmények:	A Pedagógus etikai kódexben meghatározottak szerint.
Hatásköre:	Hatásköre és képviseleti joga az általa vezetett gyermekcsoportra terjed ki.

	A pedagógiai szabadság helyes értelmezése mellett megválasztja a nevelő, fejlesztő munkájához megfelelő módszereket, eszközöket.
Felelőssége:	Óvja a tagóvoda berendezési és felszerelési tárgyait. A csoportszobában elhelyezett leltári tárgyakért és az általa használt eszközökért leltári felelősséggel tartozik.
A munkavégzéshez szükséges (végzettség, ismeret, egyéb):	Főiskolai szakirányú diploma. IKT-eszközök hozzáértő használata.
Munkaideje:	40 óra/hét kötött munkaideje: 32 óra/hét, elrendelhető: 4 óra/hét.
Munkaidő beosztás:	Nevelési évenként a munkatervben rögzítettek szerint.
KAPCSOLATOK	
Közvetlen felettese:	tagintézmény-igazgató
Együttműködési kötelezettsége:	A gyermekek érdekében együttműködik a tagóvoda-igazgatóval, munkatársaival, különösen a csoporthoz beosztott másik óvodapedagógussal, a csoportjához beosztott dajkával. Együttműködik a szülőkkel és a társintézmények képviselőivel.
Kapcsolattartási kötelezettsége:	Napi kapcsolatot tart a tagóvoda- igazgatóval, mint közvetlen felettesével. Folyamatos a kapcsolata a nevelőtestület tagjaival és a szülői közösséggel. Kapcsolattartásai során, köteles a szolgálati utat betartani.
Információszerzési kötelezettsége:	Feladata az információáramlás biztosítása, elsősorban a tagóvoda- igazgató felé. A nevelőmunkával kapcsolatos információkat köteles átadni a csoportban dolgozó másik óvodapedagógusnak. Tájékoztatás kötelezi mindazon információkra vonatkozóan, amelyeket a gyermekekről, illetőleg az alkalmazottaktól szerez. Adatszolgáltatás során ügyelnie kell arra, hogy személyiségi jogokat ne sértsen.
Távolléte esetén helyettesíti:	Elsősorban a váltótársa, illetve a tagóvoda-igazgató által kijelölt óvodapedagógus, pedagógiai asszisztens.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škôl v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

Helyettesítési kötelezettsége:	A csoportba beosztott másik óvodapedagógust, valamint a tagóvoda-igazgató, ill. a MIÓVI székhelyének utasítása szerinti óvodapedagógust.
Számítástechnikai jogosultsága:	OviKréta

Hatályos: 2024.

Záró rendelkezés:

A felsoroltakon kívül köteles ellátni mindazokat a feladatokat, melyekkel a felettese alkalmanként megbízza. A munkaköri leírás módosításának jogát, a körülményekhez igazodva, a munkáltató fenntartja.

Miskolc, 2024.....

P. H.

.....
Munkáltató

Nyilatkozat:

„A munkaköri leírásban megfogalmazottakat magamra nézve kötelezőnek tekintem, annak egy példányát átvettem. Egyben kijelentem, hogy az általam végzett munkáért és a kezelt értékekért anyagi és büntetőjogi felelősséggel tartozom. A munkám során használt tárgyakat, eszközöket, gépeket rendeltetésüknek megfelelően használom.”

Miskolc, 2024.....

.....
Munkavállaló

Ikt.sz.: ...../2024.

Pedagógiai asszisztens munkaköri leírása

MUNKÁLTATÓ	
Intézmény neve:	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény
Székhelye:	3534 Miskolc, Batsányi János utca 2.
Munkáltatói jogokat képviseli:	igazgató
MUNKAVÁLLALÓ	
Neve:	
Születési neve:	
Születési helye, ideje:	
Lakcíme:	
MUNKAKÖR	
A munkakör megnevezése:	Pedagógiai asszisztens
FEOR szám:	3413
A munkavégzés helye:	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény .....Tagóvodája .....Miskolc, ...
A munkakör célja:	A nevelőmunka hatékony segítése.
A MUNKAKÖR FELADATAI	
A munkakör főbb tevékenységeinek felsorolása	
Feladata a nevelő munka segítése az óvodapedagógus utasítása alapján.	
A FELADATOK RÉSZLETES LEÍRÁSA	
<p>A tagóvoda-igazgató által elrendelt időben és helyen, az óvodapedagógus mellett, és irányítása alapján, a nevelési tervnek megfelelően, tevékenyen részt vesz a gyermekcsoport életében. Segíti az óvodapedagógus által meghatározott feladatok alapján a napirendi tevékenységek folyamatát, figyelemmel kíséri a gyermekek szükségleteit és közreműködik a gyermekek gondozásával kapcsolatos feladatok ellátásában. (pl. öltözködés, tisztálkodás, étkezés, önkiszolgálás). A kiemelt figyelmet igénylő gyermek ellátásában segíti az óvodapedagógus munkáját az óvodai csoportokban.</p> <p>A gondjára bízott gyermekek testi épségéért teljes körű felelősséggel tartozik.</p> <p>Az udvari levegőztetésnél, sétánál segít a gyermekek öltözködésében, az udvari rend megtartásában, játékot kezdeményez.</p> <p>Séták, kirándulások alkalmával kíséri a gyermekcsoportot, segítve a biztonságos közlekedést, az óvodai rendezvényeken aktívan közreműködik a tagóvoda- igazgató és az óvodapedagógus útmutatása szerint.</p> <p>Segít a különböző tevékenységekhez szükséges eszközök előkészítésében, elrakásában, terem át- és visszarendezésében. Szemléltető eszközöket készít, azokat karban tartja, szükség szerint előkészíti.</p> <p>Gondoskodik, a gyermekek udvari tevékenységeihez, játékához az óvodapedagógus által kért eszközök előkészítéséről a biztonságos, tiszta udvari környezetről.</p> <p>Az SzMSz- ben rögzített ünnepeken, az óvodai hagyományokhoz igazodva aktívan részt vesz.</p> <p>Gondoskodik a tagóvoda helyiségeinek rendjéről, tisztaságáról, a megfelelő higiénés körülmények biztosításáról, megtartásáról.</p>	

Közreműködik a gyermekbalesetek megelőzésében és a veszélyhelyzet elhárításában, valamint vezeti a feladathoz tartozó adminisztrációt. Kisebbségi baleset esetén elsősegélyt nyújt, de erről mindenképpen értesíti a beosztott óvodapedagógust vagy a tagintézmény-igazgatót.

A tagintézmény-igazgató utasítása alapján, a tagóvodában kialakított szokás, és beosztás szerint végzi a gyermekéktetéshez kapcsolódó feladatokat a HACCP rendszer szerint.

Ellátja azokat a feladatokat is, melyekkel a tagóvoda-igazgató a gyermekek ellátása, érdekében megbízza.

Köteles az óvodapedagógust, adott esetben tagóvoda-igazgatóját haladéktalanul értesíteni, ha megítélése szerint a gyermek, - más vagy saját magatartása miatt - súlyos veszélyhelyzetbe kerülhet vagy került.

A szülőknek a gyermekkel kapcsolatosan csak az óvodapedagógus felhatalmazása alapján adhat információt. A szülő, érdeklődésekor udvariasan az óvodapedagógushoz irányítja.

Igazgatói megbízás alapján (feltétele a speciális tanfolyam elvégzése) ellátja a diabéteszes gyermekeket.

Általános szabályok:

Köteles az óvodapedagógust, adott esetben tagóvoda-igazgatóját haladéktalanul értesíteni, ha megítélése szerint a gyermek - más vagy saját magatartása miatt - súlyos veszélyhelyzetbe kerülhet vagy került.

Az óvodában olyan időpontban kell megjelennie, hogy munkaidejének kezdetekor munkavégzésre kész állapotban rendelkezésre álljon.

Munkaidő alatt csak a tagóvoda-igazgató vagy a távolléte során az általa megbízott személy engedélyével hagyhatja el az óvodát.

Munkavégzés alatt betartja a munkavédelmi, tűzvédelmi és balesetvédelmi, egészségügyi szabályokat.

Amennyiben munkahelyén az elrendelt munkaidőben betegség, vagy más ok miatt nem tud megjelenni, azt haladéktalanul köteles a tagóvoda-igazgatójának jelezni.

A mobiltelefon magáncélú használata munkaidőben nem engedélyezett, rendkívüli esetben a gyermekek közül kilépve, a szükséges mértékben megengedett.

Elvárható magatartási követelmények:	Az intézmény alkalmazottjaival és partnereivel való segítőkész együttműködés.
Hatásköre:	Hatásköre és képviselői joga, a felettesi utasítása szerint a munkaköri feladatai végzéséhez szükséges módon terjed ki. A feladataihoz kapcsolódó tevékenységek ellátása során az intézmény és az alkalmazottak jogszerű képviselőjét szem előtt tartva, a közvetlen felettesi által jóváhagyott módon intézkedik a belső szabályok szerint.
Felelőssége:	A jogviszonyából származó kötelezettségének megszegésével okozott kárt köteles megtéríteni. Óvja az intézmény berendezési és felszerelési tárgyait. A leltári tárgyakért és az általa használt eszközökért leltári felelősséggel tartozik.

A munkavégzéshez szükséges (végzettség, ismeret, egyéb):	Középfokú végzettség.
Munkaideje:	40 óra/hét ²
KAPCSOLATOK	
Közvetlen felettese:	tagintézmény- igazgató
Együttműködési kötelezettsége:	A MIÓVI igazgatójával, mint munkáltatójával, a tagóvoda- igazgatóval, mint közvetlen felettesével. A csoport óvodapedagógusaival. A tagóvoda minden dolgozójával. A MIÓVI valamennyi munkatársával, valamint a tagóvoda- igazgató iránymutatása szerint, minden olyan intézménnyel, személlyel, akik a tagóvodával partneri kapcsolatban állnak.
Kapcsolattartási kötelezettsége:	A szülőknél, a gyermekkel kapcsolatban csak az óvodapedagógus felhatalmazása alapján adhat információt, betartva a kompetencia határait. A szülőt – érdeklődésekor - udvariasan a pedagógushoz irányítja. Kapcsolattartásai során köteles a szolgálati utat betartani.
Információs szolgáltatási kötelezettsége:	A munkájával összefüggésben tudomására jutott információkat tovább nem adhatja, csak abban az esetben és tartalommal, amelyre a tagóvoda igazgatója felhatalmazza. A vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően a titoktartási kötelezettséget betartja.
Távolléte esetén helyettesíti:	Helyettesíti a tagóvoda-igazgató által kijelölt munkatárs.
Helyettesítési kötelezettsége:	A tagintézmény- igazgató utasítása szerint köteles helyettesítést ellátni.
Számítástechnikai jogosultsága:	Tagóvoda- igazgató megbízása szerint.

Hatályos: 2024.

Záró rendelkezés:

A felsoroltakon kívül köteles ellátni mindazokat a feladatokat, melyekkel a felettese alkalmanként megbízza. A munkaköri leírás módosításának jogát, a körülményekhez igazodva, a munkáltató fenntartja.

² A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény szerint:

- a neveléssel-oktatással lekötött munkaidőben a gyermekkel való foglalkozást látja el: heti 35 órában
- gyermekcsoporton kívül, a Pedagógiai Programban is megjelenített tevékenységek ellátása az óvodapedagógus, illetve más irányú feladatok ellátása tekintetében az igazgató/tagintézmény-igazgató iránymutatása szerint: heti 5 óra

---

Miskolc, 2024.....

P. H.

.....
Munkáltató

Nyilatkozat:

„A munkaköri leírásban megfogalmazottakat magamra nézve kötelezőnek tekintem, annak egy példányát átvettem. Egyben kijelentem, hogy az általam végzett munkáért és a kezelt értékekért anyagi és büntetőjogi felelősséggel tartozom. A munkám során használt tárgyakat, eszközöket, gépeket rendeltetésüknek megfelelően használom.”

Miskolc, 2024.....

.....
Munkavállaló

Ikt.sz.: ...../2024.

Gyógypedagógiai asszisztens munkaköri leírása

MUNKÁLTATÓ	
Intézmény neve:	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény
Székhelye:	3534 Miskolc, Batsányi János utca 2.
Munkáltatói jogokat képviseli:	igazgató
MUNKAVÁLLALÓ	
Neve:	
Születési neve:	
Születési helye, ideje:	
Lakcíme:	
MUNKAKÖR	
A munkakör megnevezése:	Gyógypedagógiai asszisztens
FEOR szám:	3413
A munkavégzés helye:	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény .....Tagóvodája .....Miskolc, ...
A munkakör célja:	A nevelőmunka hatékony segítése.
A MUNKAKÖR FELADATAI	
A munkakör főbb tevékenységeinek felsorolása	
Feladata a nevelő munka segítése az óvodapedagógus utasítása alapján.	
A FELADATOK RÉSZLETES LEÍRÁSA	
<p>A gondjaira bízott gyermekek testi épségéért teljes körű felelősséggel tartozik. Köteles gondoskodni a gyermekek testi szükségleteinek ellátásáról, a gyermekek foglalkoztatásáról, fejlődésük optimális segítéséről a gyógypedagógusok irányítása szerint:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a gyermekek felügyeletének biztosításánál, - a párhuzamosan végezhető tevékenységek megszervezésében és lebonyolításában, - a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni megsegítésében, - a másság elfogadtatásában (személyes példaadás) - a gyermekek biztonságos körülményeinek megteremtésében, a balesetek elkerülésének kivédésében, - a tevékenység szervezés feltételeinek zökkenőmentes biztosításában, - óvodai ünnepek, hagyományok megszervezésében, lebonyolításában, - figyelemmel kíséri a csoportra, gyermekekre vonatkozó terveket, azok megvalósítását felelősségteljesen segíti. <p>A tagóvoda-igazgató által elrendelt időben és helyen, az óvodapedagógus mellett, és irányítása alapján, a nevelési tervnek megfelelően, tevékenyen részt vesz a gyermekcsoport életében. Igazgatói megbízás alapján (feltétele a speciális tanfolyam elvégzése) ellátja a diabéteszes gyermekeket.</p> <p>A gyógypedagógus/fejlesztőpedagógus irányítása alapján segíti a csoportban folyó nevelő munkát:</p>	

- folyamatosan segíti a Szakértői Bizottság által kiadott érvényes szakértői szakvéleménnyel rendelkező sajátos nevelési igényűnek diagnosztizált gyermekek óvodai foglalkozásokon való részvételét, az óvodai életbe történő beilleszkedését, valamint szocializációját,
- a gyógypedagógiai asszisztens az óvodai tevékenységeken való segítségnyújtásával, valamint az óvodai élet mindennapjaiban az érintett gyermekek megsegítésével elősegíti az integrált oktatás-szervezés és nevelés legoptimálisabb működését,
- köteles gondoskodni a gyermek testi szükségleteinek ellátásáról,
- a tevékenységek megszervezésében a gyógypedagógus és az óvodapedagógus irányításával segíti a csoportban folyó munkát, az eszközöket előkészíti, elrakja, segít a csoportszoba ártrendezésében, a gyermekek eszközeinek előkészítésében,
- segíti a sajátos nevelési igényű gyermekek befogadásának zökkenőmentessé tételét,
- aktívan részt vesz a sajátos nevelési igényű gyermekek gondozási teendőinek ellátásában: étkezésnél, öltözködésnél, tisztálkodásban, a levegőztetés előkészítésében és lebonyolításában,
- a segítségnyújtása az óvoda területén, igény esetén az óvoda által szervezett programokon folyik: sétánál, óvodán kívüli foglalkozásoknál, kirándulásoknál segíti a sajátos nevelési igényű gyermekek utcai közlekedését, a programokon való kulturált részvételét, csendes pihenő alatt és szabadidejében szemléltető eszközöket készít, azokat karbantartja, előkészíti a következő napra,
- segíti a sajátos nevelési igényű gyermekek hazabocsátását,
- a megtanult fejlesztő terápiák egyes elemeit a gyógypedagógus útmutatása szerint a gyermekekkel gyakorolja,
- szükség esetén közreműködik a sajátos nevelési igényű gyermekek orvosi/védőnői vizsgálatánál,
- kisebb baleset esetén elsősegély nyújt, de erről mindképpen értesíti a beosztott pedagógust és a vezetőt,
- ismeri az intézmény alapidokumentumait,
- munkáját minden esetben az említett alapidokumentumok alapján és a pedagógusok útmutatásai szerint végzi.

A pedagógiai asszisztens tevékenysége a szakmai információtartalom bővítéséhez:

- a nevelési év első heteiben konzultál a gyógypedagógussal/fejlesztőpedagógussal a rá háruló feladatokról és a fejlesztési folyamatok egyéni és időbeni ütemezéséről az év folyamán,
- tervező munkáját összehangolja a gyógypedagógus/fejlesztőpedagógussal egyéni fejlesztési tervet készítő munkájával,
- részt vesz a munkaközösségek megbeszélésein,
- ismereteket szerez a speciális szakemberekről (pl.: gyógypedagógus, logopédus, fejlesztőpedagógus) munkájáról, lehetőség szerint a megtekintett egyéni fejlesztő foglalkozások alkalmával,
- jártasságot szerez a gyógyászati és tanulást segítő eszközök alkalmazásában,
- az elméleti tartalmakat képes összevetni a gyakorlattal, a fejlesztési terv készítése során felidézni, alkalmazni,

<ul style="list-style-type: none"> - az óvodában részt vesz az érintett gyermekekkel kapcsolatos szakmai team-eken, szoros együttműködésben dolgozik az utazó gyógypedagógussal, fejlesztőpedagógussal és az óvodapedagógusokkal, - a hivatali titoktartás e munkakörre is kötelező. 	
<p>Általános szabályok:</p> <p>Köteles az óvodapedagógust, adott esetben tagóvoda-igazgatóját haladéktalanul értesíteni, ha megítélése szerint a gyermek - más vagy saját magatartása miatt - súlyos veszélyhelyzetbe kerülhet vagy került.</p> <p>Az óvodában olyan időpontban kell megjelennie, hogy munkaidejének kezdetekor munkavégzésre kész állapotban rendelkezésre álljon.</p> <p>Munkaidő alatt csak a tagóvoda-igazgató vagy a távolléte során az általa megbízott személy engedélyével hagyhatja el az óvodát.</p> <p>Munkavégzés alatt betartja a munkavédelmi, tűzvédelmi és balesetvédelmi, egészségügyi szabályokat.</p> <p>Amennyiben munkahelyén az elrendelt munkaidőben betegség, vagy más ok miatt nem tud megjelenni, azt haladéktalanul köteles a tagóvoda-igazgatójának jelezni.</p> <p>A mobiltelefon magáncélú használata munkaidőben nem engedélyezett, rendkívüli esetben a gyermekek közül kilépve, a szükséges mértékben megengedett.</p>	
Elvárható magatartási követelmények:	Az intézmény alkalmazottjaival és partnereivel való segítőkész együttműködés.
Hatásköre:	Hatásköre és képviseleti joga, a felettesei utasítása szerint a munkaköri feladatai végzéséhez szükséges módon terjed ki. A feladataihoz kapcsolódó tevékenységek ellátása során az intézmény és az alkalmazottak jogszerű képviseletét szem előtt tartva, a közvetlen felettesei által jóváhagyott módon intézkedik a belső szabályzók szerint.
Felelőssége:	A jogviszonyából származó kötelezettségének megszegésével okozott kárt köteles megtéríteni. Óvja az intézmény berendezési és felszerelési tárgyait. A leltári tárgyakért és az általa használt eszközökért leltári felelősséggel tartozik.
A munkavégzéshez szükséges (végzettség, ismeret, egyéb):	Középfokú végzettség.
Munkaideje:	40 óra/hét ³
KAPCSOLATOK	

³ A pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény szerint:

- a neveléssel-oktatással lekötött munkaidőben a gyermekkel való foglalkozást látja el: heti 35 órában
- gyermekcsoporton kívül, a Pedagógiai Programban is megjelenített tevékenységek ellátása az óvodapedagógus, illetve más irányú feladatok ellátása tekintetében az igazgató/tagintézmény-igazgató irányítására szerint: heti 5 óra

Közvetlen felettese:	tagintézmény- igazgató
Együttműködési kötelezettsége:	A MIÓVI igazgatójával, mint munkáltatójával, a tagóvoda- igazgatóval, mint közvetlen felettesével. A csoport óvodapedagógusaival. A tagóvoda minden dolgozójával. A MIÓVI valamennyi munkatársával, valamint a tagóvoda- igazgató iránymutatása szerint, minden olyan intézménnyel, személlyel, akik a tagóvodával partneri kapcsolatban állnak.
Kapcsolattartási kötelezettsége:	A szülőknek, a gyermekkel kapcsolatban csak az óvodapedagógus felhatalmazása alapján adhat információt, betartva a kompetencia határait. A szülőt – érdeklődésekor – udvariasan a pedagógushoz irányítja. Kapcsolattartásai során köteles a szolgálati utat betartani.
Információs szolgáltatási kötelezettsége:	A munkájával összefüggésben tudomására jutott információkat tovább nem adhatja, csak abban az esetben és tartalomban, amelyre a tagóvoda igazgatója felhatalmazza. A vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően a titoktartási kötelezettséget betartja.
Távolléte esetén helyettesíti:	Helyettesíti a tagóvoda-igazgató által kijelölt munkatárs.
Helyettesítési kötelezettsége:	A tagintézmény- igazgató utasítása szerint köteles helyettesítést ellátni.
Számítástechnikai jogosultsága:	Tagóvoda- igazgató megbízása szerint.

Hatályos: 2024.

Záró rendelkezés:

A felsoroltakon kívül köteles ellátni mindazokat a feladatokat, melyekkel a felettese alkalmanként megbízza. A munkaköri leírás módosításának jogát, a körülményekhez igazodva, a munkáltató fenntartja.

Miskolc, 2024.....

P. H.

.....
Munkáltató

Nyilatkozat:

„A munkaköri leírásban megfogalmazottakat magamra nézve kötelezőnek tekintem, annak egy példányát átvettem. Egyben kijelentem, hogy az általam végzett munkáért és a kezelt értékekért anyagi és büntetőjogi felelősséggel tartozom. A munkám során használt tárgyakat, eszközöket, gépeket rendeltetésüknek megfelelően használom.”

Miskolc, 2024.....

.....
Munkavállaló

Ikt.sz.: ...../2024.

Intézményi titkár munkaköri leírása

MUNKÁLTATÓ	
Intézmény neve:	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény
Székhelye:	3534 Miskolc, Batsányi János utca 2.
Munkáltatói jogokat képviseli:	igazgató
MUNKAVÁLLALÓ	
Neve:	
Születési neve:	
Születési helye, ideje:	
Lakcíme:	
MUNKAKÖR	
A munkakör megnevezése:	Intézményi titkár
FEOR szám:	3910
A munkavégzés helye:	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény 3534 Miskolc, Batsányi János utca 2.
A munkakör célja:	A tagóvodákban folyó gazdálkodással kapcsolatos adminisztrációs folyamatok biztosítása.
A MUNKAKÖR FELADATAI	
A munkakör főbb tevékenységeinek felsorolása	
A kinevezése szerinti tagóvodában végzi a gazdálkodással és a munkáltatással kapcsolatos feladatokat.	
A tagintézmények pedagógiai munkájának segítése, az óvodai ügyvitel szervezése és adminisztratív végrehajtása, adatrögzítési feladatok ellátása.	
Segíti a MIÓVI vezetőségének szakmai munkáját.	
A FELADATOK RÉSZLETES LEÍRÁSA	
Az igazgató közvetlen irányításával, adott esetben utasításának megfelelően ellátja a tagóvoda ügyviteli és gazdasági tevékenységével kapcsolatos adminisztrációs feladatokat, biztosítja a MIÓVI és a tagóvoda közötti információcserét és a teljes körű adatszolgáltatást.	
Figyelemmel kíséri az óvodai ügyvitelhez szükséges nyomtatványok, űrlapok és iratok, szigorú számadású nyomtatványok felhasználását, gondoskodik ezek megfelelő tárolásáról, kiadásáról.	
A MIÓVI vezetősége felé a szükséges nyomtatványok beszerzéséhez adatot szolgáltat.	
Közreműködik a szükséges adatszolgáltatások határidőre történő, naprakész biztosításában.	
Munkája során adódó rendkívüli események esetén, haladéktalanul köteles értesíteni a MIÓVI igazgatóját.	
Munkaidejében a MIÓVI-ból való távozáskor, a távozás okáról és várható időtartamáról köteles tájékoztatni a MIÓVI igazgatóját.	
Az igazgató utasítása alapján előkészíti a tagóvoda alkalmazottainak munkaidő-nyilvántartását, majd hónap végén lezárja, összesíti a nyilvántartás szerinti adatokat.	
Havonta elkészíti a tagóvoda alkalmazottaira vonatkozó távollét, szabadság és többletmunka jelentését a tagóvoda- igazgató által biztosított adatok alapján.	

Segíti a tagóvoda alkalmazottainak a munkaügyi nyilvántartás során keletkező dokumentumainak elkészítését, továbbítását az MKmK és az alkalmazott között.

Végzi az iktatást, figyelemmel kíséri az ügyiratok bonyolítási rendjét és a határidő betartását.

Az alkalmazottak a MIÓVI-ban tárolt személyi dokumentumait lefűzi, és biztonságos tárolásáról gondoskodik.

Az alkalmazottak havi rendszeres és egyszeri illetmény-kifizetését a rendelkezésre álló jegyzék alapján ellenőrzi, és amennyiben eltérést tapasztal, jelzi az igazgató felé.

A MIÓVI-ba érkező számlákat haladéktalanul továbbítja az MKmK gazdasági csoportjának.

Közreműködik a leltározás és selejtezés előkészítésében és lebonyolításában, elkészíti az ehhez kapcsolódó teljes dokumentációt.

A MIÓVI működését segíti a tagóvoda-igazgató által meghatározott szervezési és adminisztrációs feladatok elvégzésével.

A MIÓVI rendezvényeinek szervezésében részt vesz.

Naprakészen vezeti a KIR-SZNY felületet. A változás bejelentésre fokozott figyelmet fordít.

Támogatja és segíti a tagóvodák elektronikus napló felületének (OviKréta) használatát.

A tagintézmények részéről érkezett beszerzési igényeket lejelenti az MKmK Koordinációs Osztálya felé. Az eljárást a Beszerzési Eljárás Szabályzata alapján hajtja végre.

Közreműködik az éves KIR-STAT lejelentésében.

Készpénzelőleget igazgatói utasításra megigényli, elhozza, és határidőre elszámolja.

A baleseti jegyzőkönyveket az igazgató utasítása szerint határidőre elkészíti, elpostázza.

Az igazgató utasítása szerint intézi és nyilvántartja a pedagógusigazolványokat.

Vezeti a havonta megtartott tagintézmény-igazgatói értekezletek jegyzőkönyvét.

Általános szabályok:

Köteles a MIÓVI igazgatóját haladéktalanul értesíteni, ha megítélése szerint a gyermek - más vagy saját magatartása miatt - súlyos veszélyhelyzetbe kerülhet vagy került.

A MIÓVI-ban olyan időpontban kell megjelennie, hogy munkaidejének kezdetekor munkavégzésre kész állapotban rendelkezésre álljon.

Munkaidő alatt csak az igazgató vagy a helyettesei engedélyével hagyhatja el az óvodát.

Munkavégzés alatt betartja a munkavédelmi, tűzvédelmi és balesetvédelmi, egészségügyi szabályokat.

A mobiltelefon magáncélú használata munkaidőben a szükséges mértékben megengedett.

Amennyiben munkahelyén az elrendelt munkaidőben betegség, vagy más ok miatt nem tud megjelenni, azt haladéktalanul köteles a MIÓVI igazgatónak vagy helyetteseinek jelezni.

<p>Elvárható magatartási követelmények:</p>	<p>Magatartásával, viselkedésével, kommunikációjával a gyermekek, szülők, felé példát mutat. A munkahelyén öltözködése, megjelenése ápolts és szélsőségektől mentes. Az intézmény alkalmazottjaival és partnereivel segítőkész és együttműködő.</p>
<p>Hatásköre:</p>	<p>Hatásköre és képviselői joga a felettesi utasítása szerint a munkaköri feladatai végzéséhez szükséges módon terjed ki. A munkáltatáshoz kapcsolódó feladatai végzése során a közvetlen felettesei által</p>

	jóváhagyott módon intézkedik a belső szabályzók szerint.
Felelőssége:	<p>A munkakörébe tartozó feladatokat pontosan, szakszerűen, határidőre elvégzi.</p> <p>Figyelemmel kíséri, hogy a személyi anyagokhoz illetéktelen személy ne férjen hozzá.</p> <p>A jogviszonyából származó kötelezettségének megszegésével okozott kárt köteles megtéríteni.</p> <p>Óvja az intézmény berendezési és felszerelési tárgyait.</p> <p>A leltári tárgyakért és az általa használt eszközökért leltári felelősséggel tartozik.</p> <p>A rábízott folyamatok pontos, szakszerű ellátását biztosítja.</p>
A munkavégzéshez szükséges (végzettség, ismeret, egyéb):	Középfokú végzettség. Alapfokú számítástechnikai ismeretek.
Munkaideje:	40 óra/hét
KAPCSOLATOK	
Közvetlen felettese:	igazgató
Együttműködési kötelezettsége:	<p>A MIÓVI igazgatójával, mint munkáltatójával, és mint közvetlen felettesével.</p> <p>Az ellátási területére vonatkozó tagintézmény-igazgatókkal.</p> <p>A tagintézmények minden dolgozójával.</p> <p>A MIÓVI valamennyi munkatársával, valamint az igazgató iránymutatása szerint, minden olyan intézménnyel, személlyel, akik a tagóvodával partneri kapcsolatban állnak.</p>
Kapcsolattartási kötelezettsége:	<p>Folyamatos a kapcsolata a MIÓVI vezetőségével, valamint az ellátási területére vonatkozó tagintézmény-igazgatókkal. Napi kapcsolata van az MKmK munkatársaival.</p> <p>Kapcsolattartásai során köteles a szolgálati utat betartani.</p>
Információs szolgáltatási kötelezettsége:	<p>Titoktartási kötelezettség terheli mindazon információkra vonatkozóan, amelyekről a munkavégzése során tudomást szerez.</p> <p>Adatszolgáltatás során ügyelnie kell arra, hogy személyiségi jogokat ne sértsen.</p>
Távolléte esetén helyettesíti:	Az igazgató utasítása szerinti intézményi titkár.
Helyettesítési kötelezettsége:	Az igazgató utasítása szerinti intézményi titkár.
Számítástechnikai jogosultsága:	KIR, KTK, OviKréta

Hatályos: 2024.

Záró rendelkezés:

A felsoroltakon kívül köteles ellátni mindazokat a feladatokat, melyekkel a felettese alkalmanként megbízza. A munkaköri leírás módosításának jogát, a körülményekhez igazodva, a munkáltató fenntartja.

Miskolc, 2024.....

P. H.

.....
Munkáltató

Nyilatkozat:

„A munkaköri leírásban megfogalmazottakat magamra nézve kötelezőnek tekintem, annak egy példányát átvettem. Egyben kijelentem, hogy az általam végzett munkáért és a kezelt értékekért anyagi és büntetőjogi felelősséggel tartozom. A munkám során használt tárgyakat, eszközöket, gépeket rendeltetésüknek megfelelően használom.”

Miskolc, 2024.....

.....
Munkavállaló

Dajka munkaköri leírása

MUNKÁLTATÓ	
Intézmény neve:	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény
Székhelye:	3534 Miskolc, Batsányi János utca 2.
Munkáltatói jogokat képviseli:	igazgató
MUNKAVÁLLALÓ	
Neve:	
Születési neve:	
Születési helye, ideje:	
Lakcíme:	
MUNKAKÖR	
A munkakör megnevezése:	Dajka
FEOR szám:	5221
A munkavégzés helye:	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény .....Tagóvodája .....Miskolc, ...
A munkakör célja:	Az óvodapedagógus mellett, a nevelési tervnek megfelelően a gyermekcsoport gondozási feladatainak ellátása. Az óvodai környezet rendjének, tisztaságának fenntartása.
A MUNKAKÖR FELADATAI	
<p>A munkakör főbb tevékenységeinek felsorolása: A Pedagógiai Program eredményes megvalósítása, a gyermekek zavartalan és folyamatos ellátása érdekében segítse az óvodapedagógusok munkáját. Az óvodai környezet rendjének, tisztaságának fenntartása.</p>	
A FELADATOK RÉSZLETES LEÍRÁSA	
<p>Az óvodapedagógussal egyeztetve ellátja a gyermekek gondozását: segíti az öltözködést, tisztálkodást, az étkezést, a pihenést. Segíti a szokások kialakítását. Szükség esetén a gyermekeket lemossa, nyári időszakban a gyermekek tisztántartására kiemelt figyelmet fordít. Segít a különböző tevékenységekhez szükséges eszközök előkészítésében, elrakásában, terem át-és visszarendezésében. A napirendhez igazodva gondoskodik a gyermekek udvari tevékenységeihez, játékához az óvodapedagógus által kért eszközök előkészítéséről, a biztonságos, tiszta udvari környezetről. Az óvoda helyiségeit tisztán és rendben tartja a tagóvoda-igazgató által megjelölt területeken. Naponta végez fertőtlenítő takarítást, felmosást, portalanítást, porszívózást. Gondozza az óvoda növényeit. Alkalmanként udvart, járdát seper, a játszóhomokot felássza, szükség szerint locsol, havat lapátol, csúszás-mentesít. A tagóvoda-igazgató utasításának megfelelő gyakorisággal és ütemezéssel elvégzi a nagytakarítást: ablakokat, ajtókat, bútorokat, játékokat tisztít, fertőtlenít, a textíliákat kimossa, vasalja, javítja. A tagóvoda-igazgató beosztása alapján elvégzi a konyhai feladatokat.</p>	

Étkezéskor tálal, ételt oszt, segíti az étkezést, leszedi az edényeket, a szennyes edényeket kihordja a konyhába, gondoskodik a terem tisztántartásáról.

Fertőző betegség esetén azonnal fertőtleníti a csoportszoba termét, tárgyait, textíliáit.

A HACCP előírásait, az előírt követelményeket betartja.

Közreműködik a gyermekbalesetek megelőzésében és a veszélyhelyzet elhárításában.

Séták, kirándulások alkalmával kíséri a gyermekcsoportot, segítve a biztonságos közlekedést.

Az óvodai rendezvényeken kötelezően részt vesz, aktívan közreműködik a tagóvoda-igazgató és az óvodapedagógus útmutatása szerint.

A szülőknél a gyermekkel kapcsolatosan csak az óvodapedagógus felhatalmazása alapján adhat információt. A szülőt, érdeklődésekor udvariasan az óvodapedagógushoz irányítja.

Általános szabályok:

Köteles az óvodapedagógust, adott esetben tagóvoda igazgatóját haladéktalanul értesíteni, ha megítélése szerint a gyermek - más vagy saját magatartása miatt - súlyos veszélyhelyzetbe kerülhet vagy került.

Az óvodában olyan időpontban kell megjelennie, hogy munkaidejének kezdetekor munkavégzésre kész állapotban rendelkezésre álljon.

Munkaidő alatt csak a tagóvoda- igazgató vagy a helyettes engedélyével hagyhatja el az óvodát.

Munkavégzés alatt betartja a munkavédelmi, tűzvédelmi és balesetvédelmi, egészségügyi szabályokat.

A mobiltelefon magáncélú használata munkaidőben nem engedélyezett, rendkívüli esetben a gyermekek közül kilépve, a szükséges mértékben megengedett.

A tagóvodában kialakított rend szerint nyit, zár, a vagyonsvédelmet biztosítja.

Amennyiben munkahelyén az elrendelt munkaidőben betegség, vagy más ok miatt nem tud megjelenni, azt haladéktalanul köteles a tagóvoda vezetőjének jelezni.

Elvárható magatartási követelmények:	Magatartásával, viselkedésével, kommunikációjával a gyermekek, szülők felé példát mutat. A munkahelyén öltözködése, megjelenése ápolts és szélsőségektől mentes. Az intézmény alkalmazottaival és partnereivel segítőkész és együttműködő.
Hatásköre:	Hatásköre és képviselői joga a felettesei utasítása szerint a munkaköri feladatai végzéséhez szükséges módon terjed ki.
Felelőssége:	Felelős a munkaköri leírásban szereplő feladatok megfelelő színvonalon való elvégzéséért. Óvja a tagóvoda berendezési és felszerelési tárgyait. A csoportszobában elhelyezett leltári tárgyakért és az általa használt eszközökért leltári felelősséggel tartozik.
A munkavégzéshez szükséges (végzettség, ismeret, egyéb):	Alapfokú iskolai végzettség
Munkaideje:	40 óra/hét

KAPCSOLATOK	
Közvetlen felettese:	tagintézmény- igazgató
Együttműködési kötelezettsége:	A gyermekek érdekében együttműködik a tagintézmény- igazgatóval, a tagóvoda munkatársaival, különösen a csoporthoz beosztott óvodapedagógusokkal.
Kapcsolattartási kötelezettsége:	A szülőknek, a gyermekkel kapcsolatban csak az óvodapedagógus felhatalmazása alapján adhat információt, betartja a kompetencia határait. A szülőt – érdeklődésekor - udvariasan a pedagógushoz irányítja. Kapcsolattartásai során köteles a szolgálati utat betartani.
Információszolgáltatási kötelezettsége:	A munkájával összefüggésben tudomására jutott információkat tovább nem adhatja, csak abban az esetben és tartalommal, amelyre a tagóvoda igazgatója felhatalmazza. A vonatkozó rendelkezéseknek megfelelően a titoktartási kötelezettségét betartja.
Távolléte esetén helyettesíti:	Amennyiben munkahelyén az elrendelt munkaidőben betegség, vagy más ok miatt nem tud megjelenni, azt haladéktalanul köteles a tagóvoda igazgatónak jelezni. Helyettesíti a tagóvoda-igazgató által kijelölt munkatárs.
Helyettesítési kötelezettsége:	A tagintézmény-igazgató utasítása szerint köteles helyettesítést ellátni.
Számítástechnikai jogosultsága:	Tagintézmény- igazgató megbízása szerint.

Hatályos: 2024.

Záró rendelkezés:

A felsoroltakon kívül köteles ellátni mindazokat a feladatokat, melyekkel a felettese alkalmanként megbízza. A munkaköri leírás módosításának jogát, a körülményekhez igazodva, a munkáltató fenntartja.

Miskolc, 2024.....

P. H.

.....
Munkáltató

Nyilatkozat:

„A munkaköri leírásban megfogalmazottakat magamra nézve kötelezőnek tekintem, annak egy példányát átvettem. Egyben kijelentem, hogy az általam végzett munkáért és a kezelt értékekért

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škôl v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

---

anyagi és büntetőjogi felelősséggel tartozom. A munkám során használt tárgyakat, eszközöket, gépeket rendeltetésüknek megfelelően használom.”

Miskolc, 2024.....

.....
Munkavállaló

Konyhai kisegítő munkaköri leírása

MUNKÁLTATÓ	
Intézmény neve:	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény
Székhelye:	3534 Miskolc, Batsányi János utca 2.
Munkáltatói jogokat képviseli:	igazgató
MUNKAVÁLLALÓ	
Neve:	
Születési neve:	
Születési helye, ideje:	
Lakcíme:	
MUNKAKÖR	
A munkakör megnevezése:	Konyhai kisegítő
FEOR szám:	9236
A munkavégzés helye:	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény .....Tagóvodája ..... Miskolc, ...
A munkakör célja:	Az étkeztetéssel kapcsolatos konyhai teendők, feladatok ellátása, a konyha takarítása az ÁNTSZ és a HACCP előírásainak megfelelően.
A MUNKAKÖR FELADATAI	
A munkakör főbb tevékenységeinek felsorolása: Elsődleges feladata a gyermekek étkeztetésével kapcsolatos munkafolyamatok elvégzése.	
A FELADATOK RÉSZLETES LEÍRÁSA	
A kiszállított ételadag mennyiséget ellenőrzi, amennyiben a rendeltéstől eltérőt tapasztal, köteles a tagóvoda-igazgatót értesíteni. Köteles a tagóvodába érkező valamennyi ételadagot a napi rendeléssel egyezően kiosztani. Minden ételféleségből az ételmintát elteszi a HACCP követelményeknek megfelelően. Gondoskodik a konyha belső rendjéről, tisztaságáról, az előírt higiénés körülmények megtartásáról. Elvégzi a mosogatást, fertőtlenítést. Feladata a hűtőszekrény/ek ellenőrzése, tisztántartása, az ételféleségek elkülönítése. Az ételmaradékot szakszerűen elkülöníti, szállításra kész állapotba hozza. A tagóvoda-igazgató és az óvodapedagógus által meghatározottak szerint közreműködik a gyermekek étkeztetésével kapcsolatos feladatok ellátásában, a gyermekek kulturált étkezési szokásainak kialakításában. A konyhai eszközöket csak rendeltetésüknek megfelelően használja, meghibásodás esetén, használaton kívül helyezi. Az észlelt hibáról, a tagóvoda-igazgatót tájékoztatja és az eszközt csak a megjavítás után használja. A rábizott leltári tárgyakért anyagi felelősséget vállal Részt vesz az ÁNTSZ előírásai szerinti kötelező munka alkalmassági vizsgálaton, az egészségügyi könyvet naprakész állapotban tartja.	

Közreműködik a HACCP rendszer működtetésében, a dokumentációs feladatokat ellátja. A konyhában található berendezésekért, eszközökért leltárilag felelős, biztonságos helyen tárolja. Az átvett ételeket az egészségügyi szabályoknak megfelelő módon tárolja, és közvetlenül az elfogyasztás előtt – ha szükséges – hűti vagy felmelegíti a megfelelő hőmérsékletre, majd kiadagolja.

Amennyiben az óvoda zavartalan működése ezt indokolttá teszi, a tagóvoda-igazgató utasítása alapján, dajkai és udvarosi feladatokat is ellát.

Köteles betartani, hogy:

A befizetés alapján étkezést igénybe nem vevő dolgozók részére mindennemű közétkezésből származó étel kiadása tilos!

Az óvodából csak a vendégétkezést befizető személyek, valamint az étkezést lemondani már nem tudó szülők számára adhat ki ételt.

Ételhulladékot csak az annak elszállítására szerződéssel rendelkező, előírásnak megfelelő edényt biztosító személy számára adhat át.

Az előírt védőruhát köteles használni.

Általános szabályok:

Köteles tagóvoda- igazgatóját haladéktalanul értesíteni, ha megítélése szerint a gyermek, - más vagy saját magatartása miatt - súlyos veszélyhelyzetbe kerülhet vagy került.

Az óvodában olyan időpontban kell megjelennie, hogy munkaidejének kezdetekor munkavégzésre kész állapotban rendelkezésre álljon.

Munkaidő alatt csak a tagóvoda-igazgató vagy a helyettes engedélyével hagyhatja el az óvodát.

Munkavégzés alatt betartja a munkavédelmi, tűzvédelmi és balesetvédelmi, egészségügyi szabályokat.

A mobiltelefon magáncélú használata csak indokolt esetben, a szükséges mértékben megengedett.

Elvárható magatartási követelmények:	Az intézmény alkalmazottjaival és partnereivel való segítőkész együttműködés. A munkahelyén öltözködése, megjelenése ápoltság az előírásoknak megfelelő és szélsőségektől mentes. Magatartása, viselkedése, kommunikációja példamutató.
Hatásköre:	Hatásköre és képviseleti joga a felettesei utasítása szerint a munkaköri feladatai végzéséhez szükséges módon terjed ki.
Felelőssége:	Jogviszonyából származó kötelezettségének megszegésével okozott kárt köteles megtéríteni. Óvja az intézmény berendezési és felszerelési tárgyait. A leltári tárgyakért és az általa használt eszközökért leltári felelősséggel tartozik.
A munkavégzéshez szükséges (végzettség, ismeret, egyéb):	Alapfokú iskolai végzettség
Munkaideje:	40 óra/hét

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

KAPCSOLATOK	
Közvetlen felettese:	tagintézmény- igazgató
Együttműködési kötelezettsége:	A MIÓVI igazgatóval, mint munkáltatóval, a tagóvoda- igazgatóval, mint közvetlen felettesével. A tagóvoda minden dolgozójával. A tagóvoda- igazgató iránymutatása szerint, minden olyan intézménnyel, személlyel, akik a tagóvodával partneri kapcsolatban állnak.
Kapcsolattartási kötelezettsége:	A szülőknek és egyéb más személyeknek a tagóvoda-igazgató engedélye nélkül nem adhat információt, betartja a kompetencia határait. Kapcsolattartásai során köteles a szolgálati utat betartani.
Információszolgáltatási kötelezettsége:	Titoktartási kötelezettség terheli mindazon információkra vonatkozóan, amelyekről a munkavégzése során tudomást szerez. Köteles az adott esetben a tagóvoda igazgatóját haladéktalanul értesíteni, ha megítélése szerint a gyermek - más vagy saját magatartása miatt - súlyos veszélyhelyzetbe kerülhet vagy került.
Távolléte esetén helyettesíti:	A tagóvoda-igazgató utasítása szerinti alkalmazott.
Helyettesítési kötelezettsége:	A tagóvoda- igazgató utasítása szerint köteles helyettesítést ellátni.
Számítástechnikai jogosultsága:	Nincs

Hatályos: 2024.

Záró rendelkezés:

A felsoroltakon kívül köteles ellátni mindazokat a feladatokat, melyekkel a felettese alkalmanként megbízza. A munkaköri leírás módosításának jogát, a körülményekhez igazodva, a munkáltató fenntartja.

Miskolc, 2024.....

P. H.

.....
Munkáltató

Nyilatkozat:

„A munkaköri leírásban megfogalmazottakat magamra nézve kötelezőnek tekintem, annak egy példányát átvettem. Egyben kijelentem, hogy az általam végzett munkáért és a kezelt értékekért anyagi és büntetőjogi felelősséggel tartozom. A munkám során használt tárgyakat, eszközöket, gépeket rendeltetésüknek megfelelően használom.”

Miskolc, 2024.....

.....
Munkavállaló

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škôl v Miškovci

ADATKEZELÉSI SZABÁLYZAT

Készítette: Csizmárné Gede Erika Judit igazgató

Hatályos: 2024. május 8. napjától

Verzió: II.

2024.

Tartalom

Tartalom.....	2
ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉS.....	4
1. A SZABÁLYZAT CÉLJA ÉS HATÁLYA	5
1.1. Definíciók	6
1.2. Az adatkezeléssel foglalkozó alkalmazottak köre és hatásköre.....	7
1.3. Illetékességek.....	8
2. A SZEMÉLYES ADATOK KEZELÉSÉVEL KAPCSOLATOS ALAPELVEK	9
3. AZ ÓVODA ÁLTAL KEZELT ÉS ŐRZÖTT ADATOK.....	10
3.1. A jogviszonnyal rendelkező gyermekek nyilvántartható és kezelhető adatai.....	10
3.2. Az alkalmazottakkal kapcsolatos adatok	11
3.3. Fotók, videófelvételek készítése	13
3.3.1. Rendezvényeken készült fénykép-, videófelvételek elkészítése	13
3.3.2. Rendezvényeken készült fényképfelvételek további felhasználása.....	13
3.3.3. Rendezvényeken készült fénykép-, videófelvételek zárt csoportban történő közzététele.....	14
4. AZ ÓVODA ÁLTAL KEZELT ADATOK KEZELÉSE, TOVÁBBÍTÁSA	14
4.1. Az adatok kezelése	14
4.2. Az adatok továbbításának rendje	15
4.3. Az adatkezelés és továbbítás intézményi rendje.....	16
4.3.1. A felvételi jelentkezéshez kapcsolódó adatkezelés.....	17
4.3.2. A gyermekek adatainak kezelése, továbbítása	17
4.3.4. Titoktartási kötelezettség.....	19
4.4. A köznevelési foglalkoztatotti adatkezeléshez kapcsolódó tevékenységek.....	20
4.4.1. A köznevelésben foglalkoztatottak/alkalmazottak jogai és kötelezései	21
4.4.2. A köznevelésben foglalkoztatottak adatkezelésben közreműködők feladatai	22
4.5. Központi nyilvántartáshoz kapcsolódó adatkezelés és adattovábbítási kötelezettség (oktatási nyilvántartás).....	24
4.6. Egyéb személyes adatok kezelésére vonatkozó külön rendelkezések – Szerződő partnerek adatainak kezelése – vevők, szállítók nyilvántartása.....	26
4.7. Honlap-látogatáshoz kapcsolódó adatkezelés.....	27
5. ADATKEZELÉS ÉS TÁROLÁS RENDJE.....	28
5.1. Az érintettek jogai	28

5.2. Az adattovábbítás általános szabályai	29
5.3. Panaszkezelés	29
6. ADATBIZTONSÁGI SZABÁLYOK	30
7. ADATVÉDELMI KOCKÁZATMENEDZSMENT ÉS HATÁSVIZSGÁLAT	31
7.1. Hatásvizsgálat	31
7.2. Kockázatmenedzsment	32
8. ADATVÉDELMI INCIDENS	34
9. A SZABÁLYZAT ELFOGADÁSA, JÓVÁHAGYÁSA, MEGTEKINTÉSE	34
10. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK	35
Záradék, legitimáció	36

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉS

Az intézmény nevelőtestülete

- az Európai Parlament és a Tanács a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló – és 2018. május 25. napjától alkalmazandó – (EU) 2016/679 rendeletének (a továbbiakban: GDPR rendelet),
- Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény),
- az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvénynek (a továbbiakban: Info törvény),
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvénynek (a továbbiakban: Nkt.)
- az oktatási nyilvántartásról szóló 2018. évi LXXXIX. törvény (a továbbiakban: Onyvtv.)
- a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII.28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Nkt. vh.),
- a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012 (VIII.31.) EMMI rendelet (a továbbiakban: EMMI rendelet),
- a közfeladatot ellátó szervek iratkezelésének általános követelményeiről szóló 335/2005. (XII. 29.) Korm. rendelet,
- a közokiratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény,
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (a továbbiakban: Njt.),
- a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.),
- a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény (a továbbiakban: Púétv.),
- a 401/2023. (VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról,
- a közfeladatot ellátó szervek iratkezelésének általános követelményeiről szóló 335/2005. (XII. 29.) Korm. rendelet

az Intézménnyel kapcsolatba kerülő természetes személyek adatainak fokozott védelme, illetve ezen adatok jogszerű, tisztességes és átlátható kezelése, valamint felhasználása módjának meghatározása céljából,

1. A SZABÁLYZAT CÉLJA ÉS HATÁLYA

1. Jelen Szabályzat célja, hogy az Intézmény (székhely: 3534 Miskolc, Batsányi J. u. 2.; OM azonosító: 028572) mint adatkezelő (a továbbiakban: Intézmény) által kezelésében lévő személyes adatokról vezetett nyilvántartások jogszerű rendjét meghatározza; biztosítsa, hogy az Intézménnyel a 6. pont szerint kapcsolatba kerülő természetes személyek személyes adatait a mindenkor hatályos jogszabályi feltételek mentén kezelje, tárolja, továbbá e természetes személyek személyes adataik védelméhez való jogai ne sérüljenek.
2. Jelen Szabályzat alkalmazandó minden olyan esetben, amikor az Intézmény természetes személyek személyes adatait részben vagy egészben automatizált módon kezeli, valamint olyan esetekben is, amikor a személyes adatok nem automatizált adatkezelése valamely nyilvántartási rendszer részét képezi, vagy ilyen nyilvántartási rendszer részévé kívánják azt tenni.
3. Személyes adatnak minősül az azonosított vagy azonosítható természetes személyre vonatkozó bármely információ. Azonosítható az a természetes személy, aki közvetlen vagy közvetett módon, különösen valamely azonosító, például név, szám, helymeghatározó adat, online azonosító, vagy a természetes személy testi, fiziológiai, genetikai, szellemi, gazdasági, kulturális, vagy szociális azonosságára vonatkozó egy, vagy több tényező alapján azonosítható, valamint ezen adatokból levonható, érintettre vonatkozó következtetés.
4. Adatkezelésnek minősül a személyes adatokon vagy adatállományokon automatizált vagy nem automatizált módon végzett bármely művelet vagy műveletek összessége, így a gyűjtés, rögzítés, rendszerezés, tagolás, tárolás, átalakítás vagy megváltoztatás, lekérdezés, betekintés, felhasználás, közlés, továbbítás, terjesztés vagy egyéb módon történő hozzáférhetővé tétel, összehangolás vagy összekapcsolás, korlátozás, törlés, illetve megsemmisítés.
5. Az Intézmény, mint az GDPR 4. cikk 7. pontja, illetve az Info törvény 3. § 9. pontja szerinti adatkezelő a jelen Szabályzat hatálya alatt jogosult a II. fejezetben meghatározott személyes adatok kezelésére, személyes adatok kezelésének célját meghatározni, az adatkezelésre (beleértve a felhasznált eszközt) vonatkozó döntéseket meghozni és azokat végrehajtani.
6. Jelen Szabályzat kiterjed
  - a) az Intézménnyel munkaviszonyban vagy foglalkoztatásra irányuló egyéb jogviszonyban álló természetes személyekre,
  - b) az Intézménnyel jogviszonyban álló természetes személyekre, illetve – kiskorú személy esetén – szülőkre/értesítendő hozzátartozóikra,
  - c) az Intézménnyel jogviszonyban nem álló, de az Intézménnyel egyéb módon kapcsolatot létesítő természetes személyekre (pl. az intézmény iránt érdeklődők, és szülei), illetve – kiskorú személy esetén – szülőkre/értesítendő hozzátartozóikra,
  - d) azon természetes személyek személyes adataira, akik az (a), illetve (b) alpontokban meghatározott jogviszonyt kívánják az Intézménnyel létesíteni, illetve – kiskorú személy esetén – szülőkre/értesítendő hozzátartozóikra,

- e) az Intézmény által szervezett és bonyolított – a felvételi eljárást megelőző – óvodai jelentkezésben részt vevő, és ezzel adatokat szolgáltató természetes személyekre, illetve – kiskorú személy esetén – szülőkre/értesítendő hozzátartozóikra,
- f) minden olyan személyre, aki az Intézmény használatában álló domain alatt üzemeltetett honlapot (www.miovi.hu) látogatja, ott önkéntesen személyes adatot ad át az Intézmény részére, vagy akinek a nyílt hálózaton keresztül csatlakozást biztosító eszközén a honlap adattárolást végez, illetve az ott tárolt adatokhoz való hozzáférést kér.

1.1. Definíciók

A Szabályzat alapját képező GDPR rendelet, továbbá az Info törvény hatályos rendelkezései értelmében:

- **„személyes adat”**: azonosított vagy azonosítható természetes személyre („érintett”) vonatkozó bármely információ; azonosítható az a természetes személy, aki közvetlen vagy közvetett módon, különösen valamely azonosító, például név, szám, helymeghatározó adat, online azonosító vagy a természetes személy testi, fiziológiai, genetikai, szellemi, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára vonatkozó egy vagy több tényező alapján azonosítható;
- **érintett**: bármely meghatározott, személyes adat alapján azonosított vagy - közvetlenül vagy közvetve - azonosítható természetes személy;
- **különleges adat**: faji vagy etnikai származásra, politikai véleményre, vallási vagy világnézeti meggyőződésre vagy szakszervezeti tagságra utaló személyes adatok, valamint a természetes személyek egyedi azonosítását célzó genetikai és biometrikus adatok, az egészségügyi adatok és a természetes személyek szexuális életére vagy szexuális irányultságára vonatkozó személyes adatok;
- **adatkezelő**: az a természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki vagy amely - törvényben vagy az Európai Unió kötelező jogi aktusában meghatározott keretek között - önállóan vagy másokkal együtt az adat kezelésének célját meghatározza, az adatkezelésre (beleértve a felhasznált eszközt) vonatkozó döntéseket meghozza és végrehajtja, vagy az adatfeldolgozóval végrehajtatja;
- **adatkezelés**: a személyes adatokon vagy adatállományokon automatizált vagy nem automatizált módon végzett bármely művelet vagy műveletek összessége, így a gyűjtés, rögzítés, rendszerezés, tagolás, tárolás, átalakítás vagy megváltoztatás, lekérdezés, betekintés, felhasználás, közlés továbbítás, terjesztés vagy egyéb módon történő hozzáférhetővé tétel útján, összehangolás vagy összekapcsolás, korlátozás, törlés, illetve megsemmisítés.
- **adattovábbítás**: az adat meghatározott harmadik személy számára történő hozzáférhetővé tétele;
- **nyilvánosságra hozatal**: az adat bárki számára történő hozzáférhetővé tétele;
- **adatvédelmi incidens**: az adatbiztonság olyan sérelme, amely a továbbított, tárolt vagy más módon kezelt személyes adatok véletlen vagy jogellenes megsemmisülését, elvesztését, módosulását, jogosulatlan továbbítását vagy nyilvánosságra hozatalát, vagy az azokhoz való jogosulatlan hozzáférést eredményezi;
- **„címzett”**: az a természetes vagy jogi személy, közhatalmi szerv, ügynökség vagy bármely egyéb szerv, akivel vagy amellyel a személyes adatot közlik, függetlenül attól, hogy harmadik fél-e. Azon közhatalmi szervek, amelyek egyedi vizsgálat keretében az uniós vagy a tagállami joggal összhangban férhetnek hozzá személyes adatokhoz, nem minősülnek címzettnak; az

említett adatok e közhatalmi szervek általi kezelése meg kell, hogy feleljen az adatkezelés céljainak megfelelően az alkalmazandó adatvédelmi szabályoknak;

- **hozzájárulás:** az érintett akaratának önkéntes, konkrét és megfelelő tájékoztatáson alapuló és egyértelmű kinyilvánítása, amellyel az érintett nyilatkozik vagy a megerősítést félreérthetetlenül kifejező cselekedet útján jelzi, hogy beleegyezését adja az őt érintő személyes adatok kezeléséhez.
- **közérdekű adat:** az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő és tevékenységére vonatkozó vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett, a személyes adat fogalma alá nem eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy ismeret, függetlenül kezelésének módjától, önálló vagy gyűjteményes jellegétől, így különösen a hatáskörre, illetékességre, szervezeti felépítésre, szakmai tevékenységre, annak eredményességére is kiterjedő értékelésére, a birtokolt adatfajtákra és a működést szabályozó jogszabályokra, valamint a gazdálkodásra, a megkötött szerződésekre vonatkozó adat.
- **nyilvántartási rendszer:** személyes adatok bármely módon – centralizált, decentralizált vagy funkcionális vagy földrajzi szempontok szerint – tagolt állománya, amely meghatározott ismérvek alapján hozzáférhető.

1.2. Az adatkezeléssel foglalkozó alkalmazottak köre és hatásköre

Az Intézmény által kezelt személyes adatokat kizárólag az Intézmény munkavállalói, illetve az Intézménnyel foglalkoztatásra irányuló egyéb jogviszonyban álló személyek, munkaköri kötelezettségeik teljesítéséhez elengedhetetlenül szükséges mértékig ismerhetik meg.

Az Intézménnyel munkaviszonyban vagy foglalkoztatásra irányuló egyéb jogviszonyban álló minden olyan személy, aki munkaköri kötelezettsége teljesítése keretében személyes adatot kezel, köteles a jelen Szabályzat és a vonatkozó jogszabályok mindenkorai megtartásával a személyes adatot védeni, megőrizni, illetve azokhoz való illetéktelen hozzáférést megakadályozni, továbbá biztosítani, hogy a személyes adatokat kizárólag az előre rögzített célra felhasználják fel.

A jelen Szabályzatban meghatározott kötelezettségek – kötelezettek általi – teljesítéséért az Intézmény igazgatója felelős. Az Intézmény igazgatójának jelen Szabályzathoz eredő hatásköre különösen:

- a) Az „Óvoda által kezelt és őrzött adatok köre” fejezetben meghatározott adatrögzítések felügyelete, illetve érintettektől az adatkezeléshez való hozzájárulás beszerzésének ellenőrzése,
- b) a „Felvételi jelentkezéshez kapcsolódó adatkezelés” fejezetben meghatározott adattovábbítás teljesítése,
- c) az „Adatbiztonsági szabályok fejezet” szerinti adatbiztonsági előírások és technikai megoldások folyamatos figyelemmel kísérése és értékelése, valamint javítására való javaslat tétele,
- d) a tájékoztatás megadásának biztosítása, betekintés engedélyezése, módosítási, illetve törlési kérelem teljesítése, panaszok elbírálása
- e) az érintett személyes adatainak kezeléséhez való hozzájárulása megadásának egyedi kérelemre történő igazolása,
- f) az adatkezelési nyilvántartás vezetése,

- g) az adatvédelmi incidens bejelentése, nyilvántartása, illetve a szükséges tájékoztatások megadása,
- h) jelen Szabályzatra vonatkozó mindenkori jogszabályi rendelkezések vizsgálata és a módosítások átvezetése,
- i) rendelkezni a küldemény munkahelyről történő kiviteléről, munkahelyen kívüli tanulmányozásáról, feldolgozásáról.

Amennyiben az Intézmény szervezet útján, megbízási jogviszony keretében ellátni. A megbízási szerződésbe a felek kötelesek külön meghatározni a titoktartási kötelezettség teljesítésére, illetve megszegése következményeire vonatkozó rendelkezéseket. Az Intézmény által megbízott adatfeldolgozó szervezet további adatfeldolgozó igénybevételére nem jogosult.

Minden személy, illetve értesítendő hozzátartozója, akinek személyes adatát az Intézmény kezeli, illetve őrzi, köteles a személyes adataiban bekövetkező változást – e változást követő – 8 napon belül jelezni az Intézmény igazgatójának a miovi.vezetoseg@miovi.hu e-mail címen vagy bejelentése papír alapú benyújtása útján.

1.3. Illetékességek

Az óvoda igazgatója

- biztosítja a szabályozás jogszerűségét és folyamatos fejlesztését,
- biztosítja a szabályozás megismerhetőségét,
- ellenőrzi a szabályozás előírásainak betartását, bevezeti a szükséges korrekciókat,
- eljár a szabályozás megsértéséből eredő - helyben kezelhető - panaszok esetén
- a MIÓVI-ban keletkezett iratok a címzettekhez történő személyes továbbítása, postai úton történő feladása, vagy futárszolgálat igénybe vétele.

Az igazgatóhelyettes

- biztosítja munkaterületén a szabályozás megvalósulását és annak ellenőrzését,
- kezdeményezést tesz a szabályozás betartásával, korrekciójával, fejlesztésével kapcsolatban,
- előkészíti a munkaköréhez tartozó területeken a külső adattovábbítást és az igazgató elé terjeszti azt engedélyezésre,
- a MIÓVI-ban keletkezett iratok a címzettekhez történő személyes továbbítása, postai úton történő feladása, vagy futárszolgálat igénybe vétele.

Intézményi titkár

- személyesen végzi a munkakörébe tartozó intézményi nyilvántartási és adatvédelmi adatokat,
- ellátja a szabályozáshoz kapcsolódó belső ellenőrzési feladatokat,
- rendszeresen ellenőrzi és értékeli az igazgató felé a szabályozás előírásainak megvalósulását,
- kezdeményezéseket tesz a szabályozás korrekciójára, a szabálykövetés erősítésére,
- a MIÓVI-ban keletkezett iratok a címzettekhez történő személyes továbbítása, postai úton történő feladása, vagy futárszolgálat igénybe vétele.

Óvodapedagógusok

- betartják a szabályozás munkaterületükkel összefüggő rendelkezéseit
- kezdeményezik az eltérések megszüntetését és a szabályozás, szabálykövetés fejlesztését.

2. A SZEMÉLYES ADATOK KEZELÉSÉVEL KAPCSOLATOS ALAPELVEK

A GDPR rendelet II. fejezet elvei figyelembevételével:

- Az Intézmény tiszteletben tartja az érintettek személyes adatainak védelméhez való jogát és adatkezelése körében biztosítja, hogy személyes adatával mindenki maga rendelkezzen.
- Az Intézmény személyes adatot meghatározott, jogszerű célból kezel.
- Az Intézmény adatot a jogszabályban meghatározott jogalap alapján kezel.
- Az adatkezelés során az Intézmény a személyes adatot jogszerűen és átlátható módon kezeli.
- Az Intézmény az adatkezelési cél eléréséhez szükséges mennyiségű és típusú adatot kezel.
- Az adatkezelés minden esetben megfelelő, előzetes tájékoztatáson alapul. A tájékoztatás egyszerű, átlátható és érthető módon kerül megfogalmazásra.
- Az Intézmény gondoskodik az adatok biztonságáról és megteszi azokat a technikai és szervezési intézkedéseket és kialakítja azokat az eljárási szabályokat, amelyek az adatvédelmi szabályok érvényre juttatásához szükségesek.
- A jelen adatvédelmi szabályzat rendelkezéseit valamennyi partnerével megismerteti és elfogadtatja.
- Az adatok felvétele és kezelése kizárólag a tisztesség és törvényesség elvének betartásával történhet.
- Az önkéntes rendelkezés alapján történő adatkezelés időtartama a cél megvalósulásáig terjedhet.
- Adatkezelés során csak olyan személyes adat kezelhető, amely az adatkezelés céljának megvalósulásához elengedhetetlen, a cél elérésére alkalmas.
- Az érintett általi adatszolgáltatás jogalapját az adatfelvételt megelőzően ismertetni kell.
- Az adatkezelés célja mellett egyértelmű tájékoztatást kell közzétenni arról, hogy az adatokat kik fogják kezelni, illetve feldolgozni.
- Az adatok tárolását az adatkezelés céljával arányban állóan, az adatkezelés céljához szükséges ideig biztonságos módon kell megvalósítani.
- Az adatokat védeni kell különösen a jogosulatlan hozzáférés, megváltoztatás, nyilvánosságra hozás, vagy törlés, illetőleg sérülés vagy megsemmisülés ellen.
- Az érintett az adatkezelés során bármikor tájékoztatást kérhet, illetve ellenőrizheti adatai tartalmát, igény szerint bármikor kérheti azok helyesbítését, jogszabály előírása szerinti esetekben, illetve önkéntes hozzájáruló nyilatkozata visszavonása esetén azok törlését, korlátozását, valamint tiltakozhat az adatkezelés ellen jogszabály által meghatározott esetekben.
- Az érintett az adatkezeléshez adott hozzájárulását bármikor – amennyiben az adatkezelés hozzájáruláson alapul - módosíthatja, vagy visszavonhatja.
- Az adatkezelés céljának teljesülésével egyidejűleg az adatok törlését a jogszabályi előírások alapján kell elvégezni.
- Az adatok akkor továbbíthatóak, ha jogszabály azt megengedi, és ha az adatkezelés feltételei minden egyes továbbítással érintett személyes adatra nézve teljesülnek.

- Az adat törlési, irat megsemmisítési eljárásra a hatályos jogszabályok, valamint az Intézmény belső irányelvei és szabályai az irányadóak.

Az Nkt. szerint

- A pedagógus, a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazott a nevelési-oktatási intézmény igazgatója útján köteles a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 17. § (2) bekezdésében foglaltak szerint eljárni. Az adattovábbításhoz az érintett, valamint az adattal kapcsolatosan egyébként rendelkezésre jogosult beleegyezése nem szükséges.

3. AZ ÓVODA ÁLTAL KEZELT ÉS ŐRZÖTT ADATOK

Az Nkt. 41. § (1) bekezdése alapján az Intézmény köteles a jogszabályban előírt nyilvántartásokat vezetni, a köznevelés információs rendszerébe (korábban KIR, jelenleg: oktatási nyilvántartás) bejelentkezni, valamint az Országos statisztikai adatgyűjtési program keretében előírt, valamint a lemorzsolódással veszélyeztetett tanulókról összesített adatokat a tanulmányi rendszeren keresztül szolgáltatni.

3.1. A jogviszonnal rendelkező gyermekek nyilvántartható és kezelhető adatai

A gyermekek személyes adatai a köznevelésről szóló törvényben meghatározott nyilvántartások vezetése céljából, pedagógiai célból, gyermek- és ifjúságvédelmi célból, egészségügyi célból, társadalombiztosítási, szociális juttatás céljából, a célnak megfelelő mértékben, célhoz kötötten kezelhetők.

Az Intézménnyel óvodai jogviszonyban álló természetes személyek egyes személyes adatait az Intézmény jogosult kezelni, a Nkt. 41. § (2) bekezdése értelmében a következő adatokat:

- a) a gyermek, tanuló neve, születési helye és ideje, anyja születési családi és utóneve, neme, állampolgársága, lakóhelyének, tartózkodási helyének címe, személyi azonosításra szolgáló okmány megnevezése és száma, telefonszáma, elektronikus levelezési címe, társadalombiztosítási azonosító jele, nem magyar állampolgár esetén a Magyarország területén való tartózkodás jogcíme és a tartózkodásra jogosító okirat megnevezése, valamint száma,
- b) a gyermek szülőjének, értesítendő hozzátartozójának, a rá tekintettel családi pótlékra jogosult személynek neve, születési helye és ideje, anyja születési családi és utóneve, lakóhelye, tartózkodási helye, telefonszáma, elektronikus levelezési címe,
- c) a gyermek óvodai fejlődésével kapcsolatos adatok,
- d) a gyermek óvodai jogviszonyával kapcsolatos adatok
- e) a köznevelési alapfeladat, amelyre a jogviszony irányul,
- f) jogviszony szünetelésével, megszűnésével kapcsolatos adatok,
- g) gyermek mulasztásával kapcsolatos adatok,
- h) kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó adatok,
- i) a gyermekbalesetre vonatkozó adatok,
- j) a gyermek oktatási azonosító száma,
- k) a jogviszony megszűnésének időpontja és oka,

- l) a pedagógiai szakszolgálati intézmény működtetése érdekében a szülő, az értesítendő hozzátartozó önkéntes adatszolgáltatása alapján a gyermek nemzetiségi hovatartozására vonatkozó adata,
- m) a nevelési-oktatási intézmény neve és címe, OM-azonosítója, amellyel a gyermek óvodai nevelési jogviszonyban áll,
- n) a nevelési-oktatási intézmény nyilvántartja azokat az adatokat, amelyek a jogszabályokban biztosított kedvezményekre való igényjogosultság elbírálásához és igazolásához szükségesek. E célból azok az adatok kezelhetők, amelyekből megállapítható a jogosult személye és a kedvezményre való jogosultsága.
- o) a köznevelési intézmény a nyilvántartott gyermek, szülő, értesítendő hozzátartozó adatait a jogviszony megszűnésétől számított tíz évig, az alkalmazottak, óraadók adatait – ha törvény eltérő határidőt nem állapít meg – a jogviszony megszűnésétől számított öt évig őrzi és kezeli,
- p) Ha törvény alapján a kiskorú gyermek adatai a szülő részére továbbíthatóak, törvény eltérő rendelkezése hiányában a szülői felügyeleti jog gyakorlásától függetlenül az adatokat mindkét szülőnek továbbítani kell.
- q) Az adatok nem továbbíthatóak azon szülőnek, akinek a bíróság – a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:175. § (1) bekezdése szerint – a gyermek sorsát érintő lényeges kérdésekben a szülői felügyeleti jogát korlátozta vagy megvonta.
- r) A gyermek szülőjével minden, a gyermekével összefüggő adat közölhető, illetve azokat a tanulmányi rendszeren keresztül a lehető legrövidebb időn belül hozzáférhetővé kell tenni, kivéve ha az adat közlése súlyosan sértené a gyermek, tanuló testi, értelmi vagy erkölcsi fejlődését.

3.2. Az alkalmazottakkal kapcsolatos adatok

Az Intézménnyel munkaviszonyban vagy foglalkoztatásra irányuló egyéb jogviszonyban álló személyek egyes személyes adatait az Intézmény jogosult kezelni. Az Intézmény a Puétv. 4. sz. melléklete és az Nkt. 41. § (2) bekezdése értelmében nyilvántartja az Intézménnyel munkaviszonyban vagy foglalkoztatásra irányuló egyéb jogviszonyban lévő természetes személyek adatait, különös tekintettel arra, hogy a Puétv. 4. sz. melléklete, részletesen meghatározza azokat az adatokat, melyek nyilvántartása kötelező.

Az Óvoda Nyilvántartja a:

- pedagógus oktatási azonosító számát,
- pedagógus igazolványának számát,
- a jogviszonya időtartamát, és
- heti munkaidejének mértékét.

A Puétv. szerinti köznevelési foglalkoztatotti alapnyilvántartás adatköre

- családi és utóneve, születési családi és utóneve, neme,
- születési helye, ideje,
- anyja születési családi és utóneve,
- lakóhelye, lakáscíme, tartózkodási helye, telefonszáma,
- családi állapota,
- adóazonosító jele,
- társadalombiztosítási azonosító jele,
- fizetési számlaszáma,

- e-mail-címe,
- ügyfélkapu elérhetősége,
- legmagasabb iskolai végzettsége, több végzettség esetén valamennyi,
- szakképzettségei, szakirányú továbbképzésben szerzett végzettség adatai,
- iskolarendszeren kívüli oktatás keretében szerzett szakképesítései, valamint meghatározott munkakör betöltésére jogosító okiratok adatai,
- tudományos fokozata,
- idegennyelv-ismerete,
- pedagógus-továbbképzésre vonatkozó adatai,
- jogosítvánnyal rendelkezése, ha a munkakör ellátásához szükséges,
- a köznevelési foglalkoztatotti jogviszonya vagy munkaviszonya kezdete, a beszámításnál figyelmen kívül hagyandó távollét jogcíme, időtartama,
- a korábbi munkahelyek és a munkaviszony jellegű jogviszony típusának, kezdő és befejező időpontjának megnevezése,
- szakmai gyakorlati idők a betöltött munkakör vagy óraadói megbízás megjelölésével,
- a köznevelési foglalkoztatotti jutalom és a végkielégítés mértéke kiszámításának alapjául szolgáló időtartamok,
- jogviszonya határozott idejének lejárt vagy határozatlan időtartama,
- állampolgársága,
- a bünygyi nyilvántartó szerv által kiállított hatósági bizonyítvány száma, kelte,
- munkaköre, FEOR-száma,
- a köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban álló jelenlegi besorolása, besorolásának időpontja, következő minősítésének esedékessége,
- vezetői megbízása,
- próbaidő adatai,
- teljesítményértékelés időpontja, eredménye,
- törvényi keretek között az illetmény-meghatározásról szóló munkáltatói döntés,
- jutalom, kitüntetés, céljuttatás, egyéb juttatások időpontja, összege, a korábbi szabályozás alapján kifizetett jubileumi jutalom jogcíme,
- teljes-, rész- vagy csökkentett munkaidejének mértéke,
- szabadság mértéke, igénybevétele,
- kinevezéstől eltérő foglalkoztatásra vonatkozó adatok,
- kártérítési felelősségre vonatkozó adatok,
- összeférhetetlenséggel, további jogviszonnal kapcsolatos adatok,
- kötelező alkalmassági vizsgálatra vonatkozó adatok,
- pályázata, önéletrajza,
- érdekképviselői tagdíj átutalására adott megbízás teljesítéséhez szükséges adatok,
- oktatási azonosító száma,
- pedagógusigazolványának száma,
- fegyelmi felelősségre vonatkozó adatok,
- eltartott gyermekei családi és utóneve, születési helye, ideje, anyja születési családi és utóneve, lakóhelye, lakáscíme, tartózkodási helye, adóazonosító jele, társadalombiztosítási azonosító jele,
- egyéb eltartottak száma, az eltartás kezdete,
- családtámogatási kedvezményei,

- az állami készfizető kezességvállalással összefüggő adatok, a hitelszerződést kötő pénzügyi intézet neve, címe, az állami kezességvállalással biztosított hitel nagysága; a hitel lejártának időpontja,
- munkáltatójának neve, székhelye, statisztikai számjele,
- feladatellátási helye,
- köznevelésben foglalkoztatotti jogviszonyának, munkaviszonyának megszűnése, megszüntetése időpontja, jogcíme, a megszűnéssel, megszüntetéssel összefüggésben járó juttatások, felmentési, lemondási, felmondási idő, végkielégítés adatai,
- áthelyezés esetén a fogadó munkáltató adatai,
- a köznevelésben foglalkoztatotti jogviszony megszűnésének, valamint a végleges és a határozott idejű áthelyezés időpontja, módja, a végkielégítés adatai.

A köznevelésben foglalkoztatottak a 2023. évi LII. törvény alapján kötelesek a Kormány által biztosított elektronikus azonosítási szolgáltatást és a hozzá kapcsolódó tárhelyet igényelni, erről a munkáltatónak írásban nyilatkozni.

A felsorolt adatokat az igazgató, mint a munkáltatói jog gyakorlója kezeli.

A pedagógusigazolványra jogosultak esetében a pedagógusigazolvány kiállításához szükséges valamennyi adat az oktatási nyilvántartás adatkezelője, a pedagógusigazolvány elkészítésében közreműködők részére továbbítható.

3.3. Fotók, videófelvételek készítése

3.3.1. Rendezvényeken készült fénykép-, videófelvételek elkészítése

Szervezett eseményeken, ünnepségeken, rendezvényeken (pl. jeles ünnepek, anyák napja, farsang, évnyitó, évzáró, ballagás), versenyeken, csoportkirándulásokon résztvevőkről fénykép- és/vagy videófelvétel készítése, fénykép készítés (egyedi vagy csoport, pl. tablókép) dokumentálás, a résztvevők, a közösség tagjai számára sokszorosítás céljából. A fényképek, videófelvételek közzétételére külön hozzájárulás alapján kerülhet sor. Kiskorú jognyilatkozatának érvényességéhez szülő, más értesítendő hozzátartozó hozzájárulása szükséges. A felvételek elkészítéséhez adott hozzájárulás visszavonható, a visszavonás nem érinti a visszavonás előtti adatkezelés jogszerűségét. Nincs szükség hozzájárulására a felvétel elkészítéséhez és az elkészített felvétel felhasználásához tömegfelvétel esetén (amikor az ábrázolás módja nem egyéni, a felvétel összhatásában örökíti meg a nyilvánosság előtt lezajlott eseményeket) és nyilvános közéleti szereplésről készült felvétel esetén. Hozzájárulás hiányában az érintettől nem készül egyéni ábrázolású fénykép, videófelvétel (kivéve tömegfelvétel).

3.3.2. Rendezvényeken készült fényképfelvételek további felhasználása

Szervezett eseményeken, ünnepségeken, rendezvényeken (pl. jeles ünnepek, anyák napja, farsang, évnyitó, évzáró, ballagás), versenyeken, csoportkirándulásokon részt vevőkről készült fényképfelvételek további felhasználása az intézmény területén történő kifüggesztés céljából,

közzététele pl. az intézmény által készített évkönyvben, egyéb közösségi kiadványban a közösség tájékoztatása, egyéb közösségi célokból. Egyes esetekben név is feltüntetésre kerülhet.

A felvételek egyéb célú, pl. nyilvános sajtófelületen vagy honlapon, nyilvános közösségi oldalon történő felhasználására, közzétételére külön hozzájárulás alapján kerülhet sor. Kiskorú jognyilatkozatának érvényességéhez szülő, más értesítendő hozzátartozó hozzájárulása szükséges. A felvételek felhasználásához adott hozzájárulás visszavonható, a visszavonás nem érinti a visszavonás előtti adatkezelés jogszerűségét. Nincs szükség hozzájárulására a felvétel elkészítéséhez és az elkészített felvétel felhasználásához tömegfelvétel esetén (amikor az ábrázolás módja nem egyéni, a felvétel összhatásában örökít meg a nyilvánosság előtt lezajlott eseményeket) és nyilvános közéleti szereplésről készült felvétel esetén.

3.3.3. Rendezvényeken készült fénykép-, videófelvetelek zárt csoportban történő közzététele

Szervezett eseményeken, ünnepeken, rendezvényeken (pl. jeles ünnepek, anyák napja, farsang, évnyitó, évzáró, ballagás), versenyeken, csoportkirándulásokon részt vevőkről készült fénykép- és/vagy videófelvetelek zárt csoportban, belső felületen történő közzététele a csoport tagjai számára tájékoztatás, saját célú felhasználás, archiválás céljából. A felvételek egyéb célú, pl. nyilvános sajtófelületen vagy honlapon, nyilvános közösségi oldalon történő felhasználására, közzétételére külön hozzájárulás alapján kerülhet sor. Kiskorú jognyilatkozatának érvényességéhez szülő, más értesítendő hozzátartozó hozzájárulása szükséges. A felvételek felhasználásához adott hozzájárulás visszavonható, a visszavonás nem érinti a visszavonás előtti adatkezelés jogszerűségét. Nincs szükség hozzájárulására a felvétel elkészítéséhez és az elkészített felvétel felhasználásához tömegfelvétel esetén (amikor az ábrázolás módja nem egyéni, a felvétel összhatásában örökít meg a nyilvánosság előtt lezajlott eseményeket) és nyilvános közéleti szereplésről készült felvétel esetén.

4. AZ ÓVODA ÁLTAL KEZELT ADATOK KEZELÉSE, TOVÁBBÍTÁSA

4.1. Az adatok kezelése

Az Intézmény személyes adatokon végzett adatkezelése során minden esetben megfelel a jogszerűség, tisztességes eljárás, átláthatóság, célhoz kötöttség, adattakarékosság, pontosság, korlátozott tárolhatóság, elszámoltathatóság, valamint az integritás elveihez és az adatok bizalmas jellegéhez. Az Intézmény személyes adatot

- a) kizárólag az érintettől származó, konkrét célra irányuló adatkezeléshez való önkéntes hozzájárulása esetén; vagy
- b) az érintett és az Intézmény között kötött valamely szerződés teljesítéséhez szükséges körben; végül
- c) az Intézményre vonatkozó jogi kötelezettség teljesítéséhez jogosult kezelni.

A Felvételt nyert gyermekekkel kapcsolatos adatkezelés és az Alkalmazottakkal kapcsolatos adatkezelés a jogosultak általi szolgáltatása jogszabály alapján kötelező, amelyeket az Intézmény kizárólagos a jogszabályban meghatározott körben és célra használhatja fel, így különösen – de nem kizárólagosan – jogviszony létrejöttével, módosulásával, megszűnésével, alkalmazottak esetén a besorolási követelmények igazolásával, jogviszonyból eredő kötelezettségek teljesítésével, juttatások megállapításával, folyósításával kapcsolatos szervezési és adminisztratív, illetve

statisztikai feladatok ellátása. A személyes adatokat az Intézmény a jogviszony kezdetétől a jogviszony megszűnését követő harmadik év december 31. napjáig, illetve, az iratőrzési kötelezettség hatálya alá tartozó iratokon tárolt személyes adatok esetén ezen iratőrzési idő leteltéig kezelheti. E határidőket követően az Intézmény az adatkezelést köteles megszüntetni és a kezelt, illetve megőrzött adatokat köteles megsemmisíteni, illetve azokat statisztikai célból anonimizálni.

4.2. Az adatok továbbításának rendje

Az Intézmény a személyes adatok jogosultjainak külön erre vonatkozó engedélye nélkül is jogosult a köznevelési intézmények vonatkozásában előírt és jogszabályban meghatározott adatszolgáltatási kötelezettségnek adattovábbítás révén eleget tenni.

Az Intézmény csak törvény előírása alapján, valamint a következő feltételek teljesítésével jogosult teljesíteni olyan megkereséseket, amelyek az Intézmény kezelésében álló személyes adatok továbbítására vonatkozik. E további feltételek a következők:

- a) a személyes adat jogosultja a személyes adat továbbítására félreérthetetlen beleegyezését adta és az Intézmény általi egyedi adattovábbításhoz külön hozzájárulását megadta, vagy
- b) a személyes adat jogosultja előre általánosságban is megadhatja beleegyezését, illetve hozzájárulását, amely szólhat határozott időre, vagy az adattovábbítási kérelmet előterjesztő meghatározott személyek, illetve szervek körére,
- c) törvény által büntetendő, jogsértő cselekmény elkövetésének lehetősége felmerülésével a személyes adatnak az illetékes hatóság, bíróság részére történő megküldése,
- d) adatfeldolgozónak szerződés keretében, szerződésből eredő kötelezettsége teljesítéséhez feltétlenül szükséges mértékben.

A (c) alpontban meghatározott feltételek teljesülése esetén az Intézmény jogosult kiadni a vonatkozó és az Intézmény által kezelt személyes adatot a jogszabályon alapuló adatkérések teljesítése érdekében. A (d) alpontban meghatározott szolgáltatások elvégzésére megbízott adatfeldolgozót minden esetben titoktartási kötelezettség terheli a feladat-ellátása során birtokába került személyes adat vonatkozásában.

Amennyiben az adattovábbítás az Európai Gazdasági Térség valamely – Magyarországtól eltérő – államába irányul, úgy az Intézmény nem köteles vizsgálni az adott állam személyes adatok védelmére vonatkozó jogszabályi előírásai által biztosított védelem szintjét; amennyiben az adattovábbítás az Európai Gazdasági Térség államaitól eltérő államba irányul, úgy az Intézmény köteles vizsgálni, hogy az adattovábbításnak a jogszabályban meghatározott feltételei ebben az államban fennállnak-e.

Az Intézmény köteles gondoskodni arról, hogy a személyes adatok statisztikai célú adattovábbítása során a személyes adat jogosultja és a statisztikai célra megküldött adatok ne legyenek összekapcsolhatók.

Az adattovábbításról az Intézmény igazgatója jegyzőkönyvet köteles felvenni, amelynek első példányát az adatkezelés helyén, második példányát az Intézmény igazgatójánál kötelező öt évig megőrizni.

4.3. Az adatkezelés és továbbítás intézményi rendje

Az Intézményben adatkezelést végző igazgatónak, vagy az általa írásban megbízott személynek az adatfelvételkor tájékoztatni kell a szülőt/értesítendő hozzátartozót arról, hogy az adatszolgáltatás kötelező vagy önkéntes.

Az önkéntes adatszolgáltatásnál fel kell hívni a szülő/ értesítendő hozzátartozó figyelmét, hogy az adatszolgáltatásban való részvétel nem kötelező, amelyet az iraton a szülő/értesítendő hozzátartozó aláírásával együtt fel kell tüntetni (foglalkozás, munkahely, TAJ szám, **melyik** értesítendő hozzátartozó **veszi igénybe a családtámogatást (családi pótlék)** stb.). Az önkéntes adatszolgáltatási körbe tartozó adatok gyűjtéséről az igazgató határoz.

Az „Óvodai felvételi előjegyzési naplóba” az adatokat a jelentkezéskor a szülőtől/ értesítendő hozzátartozótól az tagintézmény-igazgatója vagy az általa kijelölt személy jelenlétében veszik fel, az iratok bemutatása által. Az „Óvodai felvételi előjegyzési napló” biztonságos elhelyezéséről az tagintézmény-igazgatója gondoskodik.

Az óvodába felvett gyermekek nyilvántartására szolgáló „Felvételi és mulasztási naplót” gyermekcsoportonként az óvodapedagógusok vezetik.

Az óvodai nevelésről a gyermekek heti-, és napirendjének kialakításáról, az óvodai életmód szervezéséről minden csoportban, az óvodapedagógusok „Csoportnaplót” vezetnek.

A gyermekek fejlődésmenetének dokumentálására az „Egyéni fejlődés nyomon követése” dokumentum szolgál.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésében közreműködő fejlesztőpedagógusok, gyógypedagógusok az erre a célra rendszeresített nyomtatványokat, illetve naplókat vezetik.

A gyermekvédelmi esetek kapcsán keletkezett dokumentumokat a *(feljegyzés, jegyzőkönyv, jelzőlap, egyéb levelezés az érintett hatóságokkal, gyermekvédelmi intézményekkel....)* tagintézmény-igazgatója kezeli.

Az Intézmény igazgatójának feladatai:

- a) a gyermekek nyilvántartására szolgáló névsor vezetése. A névsort és a nyilvántartásokat biztonságos módon elzárva tartja, a hozzáférést csak az arra illetékes személynek biztosítja,
- b) gyermekbalesetekre vonatkozó adatok, jegyzőkönyv kezelése, a jogszabályban meghatározottak szerint,
- c) a sajátos nevelési igényű, valamint a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekekre vonatkozó adatok, valamint ezen adatok jogszabályban előírt adattovábbítására vonatkozó iratok kezelése,
- d) **az igazolatlan mulasztás kapcsán – jogszabályi felhatalmazással – a gyermekvédelmi szervezetek felé történő adattovábbítás (család-és gyermekjóléti szolgálat, kormányhivatal gyámügyi osztály, kormányhivatal családtámogatási osztály)**
- e) nyilvántartja és kezeli a kedvezményes intézményi étkezési díj megállapításához szükséges adatokat
- f) az adattovábbításról szóló iratok kezelése és az iratok előkészítőjének kijelölése,
- g) az adattovábbításról szóló iratok kiadása,
- h) köteles gondoskodni az adatok megfelelő eljárásban történő megsemmisítéséről, ha azok nyilvántartása már nem tartozik a köznevelési törvényben és jelen Szabályzatban leírt célok körébe.

A pedagógus a gyermek haladásával, egyéni fejlődésmenetének jellemzőivel, hiányzásával összefüggő adatokat közölheti a szülővel/értesítendő hozzátartozóval.

Az adatkezelő az adatfelvételkor tájékoztatja a szülő/ értesítendő hozzátartozót arról, hogy az adatszolgáltatás kötelező-e vagy önkéntes. A kötelező adatszolgáltatás esetében közölni kell az alapul szolgáló jogszabályt. Az önkéntes adatszolgáltatásnál fel kell hívni a szülő/ értesítendő hozzátartozó figyelmét arra, hogy az adatszolgáltatásban való részvétel nem kötelező.

Az adatkezelés időtartama nem haladhatja meg az irattári őrzési időt.

4.3.1. A felvételi jelentkezéshez kapcsolódó adatkezelés

Amennyiben az Intézmény óvodai ellátásra az Intézmény fenntartója felvételi eljárást hirdet, a felvételi eljárásban való részvétel feltétele, hogy a felvételt kérő személy egyes személyes adatait az Intézmény számára megadja. A felvételi eljárásban résztvevő személy a személyes adatokat, illetve az adatok konkrét célból történő adatkezeléshez való hozzájárulásra vonatkozó nyilatkozatának megtételével adja meg azt az Intézmény számára. Az adatkezeléshez való hozzájárulás önkéntes, az így megismert személyes adatokat az Intézmény kizárólag a felvételi eljárással kapcsolatos adminisztratív és statisztikai célú ügyintézés során jogosult felhasználni. A felvételi eljárásban való részvételhez feltétlenül szükséges személyes adatok a következők:

- a) felvételi eljárásban részt vevő gyermek neve,
- b) felvételi eljárásban részt vevő gyermek születési helye és ideje,
- c) felvételi eljárásban részt vevő gyermek lakcíme, tartózkodási helye,
- d) felvételi eljárásban részt vevő gyermek szülőjének/értesítendő hozzátartozójának neve,
- e) felvételi eljárásban részt vevő gyermek szülőjének/értesítendő hozzátartozójának lakcíme, tartózkodási helye,
- f) felvételi eljárásban részt vevő gyermek szülőjének/értesítendő hozzátartozójának elérhetőségei (2 db telefonszám, e-mail cím)

Amennyiben a felvételi eljárásban részt vevő személy korábban állt már óvodai jogviszonyban más köznevelési intézménnyel, akkor köteles megadni a következő adatokat is:

- a) köznevelési intézmény neve,
- b) köznevelési intézmény székhelye, OM azonosítója,
- c) köznevelési intézményből való kijelentkezés időpontja.

Amennyiben a felvételi eljárásban résztvevő személy felvételi jelentkezést nem nyújt be, úgy adatai kezelésére az Intézmény a következő felvételi eljárás befejezését követő év elteltével köteles megsemmisíteni, illetve azokat statisztikai célból anonimizálni.

Amennyiben a felvételi eljárásban résztvevő személy a Felvételi jelentkezéshez kapcsolódó adatkezelés alfejezetben meghatározott adatait az Intézmény számára átadta, de a felvételi eljárás eredményeként az Intézménybe felvételt nem nyer, vagy ugyan felvételt nyert, de jogviszonyt nem létesített, úgy az Intézmény személyes adatainak kezelésére a felvételi eljárás befejezését követő tizenkettedik hónap végéig jogosult kezelni; ezt követően a személyes adatokat az Intézmény köteles megsemmisíteni, illetve azokat statisztikai célból anonimizálni.

4.3.2. A gyermekek adatainak kezelése, továbbítása

A Felvételt nyert gyermekekkel kapcsolatos adatkezelés a 3.1. pontban meghatározott személyes adatok alapján az Intézmény, úgynevezett összesített óvodai nyilvántartást köteles vezetni, amely csoportonként csoportosítva tartalmazza – az Intézmény adatain túl – az alpont szerinti adatokat, továbbá az óvodás korú gyermek szülőjének/értesítendő hozzátartozójának külön erre vonatkozó

hozzájárulásával az óvodás korú gyermek szülőjének/értesítendő hozzátartozójának telefonszámát, illetve e-mail címét.

Az Intézmény e gyermekekhez kapcsolódó személyes adatok alapján köteles vezetni a törzskönyveket, a előjegyzési naplókat, a csoportnaplókat, valamint a jogszabályok alapján kötelezően előírt nyilvántartásokat.

Az óvoda nyilvántartja azokat az adatokat, amelyek a jogszabályokban biztosított kedvezményekre való igényjogosultság elbírálásához és igazolásához szükségesek. E célból azok az adatok kezelhetők, amelyekből megállapítható a jogosult személye és a kedvezményre való jogosultsága.

A gyermek adatai közül személyes adatok csak meghatározott célból továbbíthatók az Intézményből:

- a neve, születési helye és ideje, lakóhelye, tartózkodási helye, szülője neve, értesítendő hozzátartozója neve, szülője, értesítendő hozzátartozója lakóhelye, tartózkodási helye és telefonszáma, jogviszonya kezdete, szünetelésének ideje, megszűnése, mulasztásainak száma a tartózkodásának megállapítása céljából, a jogviszonya fennállásával, a tankötelezettség teljesítésével összefüggésben a fenntartó, bíróság, rendőrség, ügyészség, települési önkormányzat jegyzője, közigazgatási szerv, nemzetbiztonsági szolgálat részére,
- óvodai, iskolai felvételével, átvételével kapcsolatos adatai az érintett óvodához, iskolához (tankerületi központhoz),
- a neve, születési helye és ideje, lakóhelye, tartózkodási helye, társadalombiztosítási azonosító jele, szülője, értesítendő hozzátartozója neve, szülője, értesítendő hozzátartozója lakóhelye, tartózkodási helye és telefonszáma, az óvodai, iskolai egészségügyi dokumentáció, a tanuló- és gyermekbalesetre vonatkozó adatok az egészségi állapotának megállapítása céljából az egészségügyi, iskola-egészségügyi feladatot ellátó intézménynek,
- a neve, születési helye és ideje, lakóhelye, tartózkodási helye, szülője, értesítendő hozzátartozója neve, szülője, értesítendő hozzátartozója lakóhelye, tartózkodási helye és telefonszáma, a gyermek, tanuló mulasztásával kapcsolatos adatok, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekre vonatkozó adatok a veszélyeztetettségének feltárása, megszüntetése céljából a családvédelemmel foglalkozó intézménynek, szervezetnek, gyermek- és ifjúságvédelemmel foglalkozó szervezetnek, intézménynek,
- az igényjogosultság elbírálásához és igazolásához szükséges adatai az igénybe vehető állami támogatás igénylése céljából a fenntartó részére továbbítható.

A gyermek

- sajátos nevelési igényére, beilleszkedési zavarára, tanulási nehézségére, magatartási rendellenességére vonatkozó adatai a pedagógiai szakszolgálat intézményei és a nevelési-oktatási intézmények egymás között,
- óvodai fejlődésével, valamint az iskolába lépéshez szükséges fejlettségével kapcsolatos adatai a szülőnek/ értesítendő hozzátartozójának, a pedagógiai szakszolgálat intézményeinek, továbbítható.

Továbbításra az Intézmény, mint adatkezelő jogosult. Az adattovábbítás az igazgató aláírásával, írásos megkeresésre postai úton ajánlott küldeményként, kézbesítés esetén átadókönyvvel történhet.

E-mailen történt megkeresés esetén elektronikus formában, a megfelelő adatvédelem biztosításával kézbesíthető. Intézményen belül személyes adat kizárólag papír alapon zárt borítékban adható tovább.

4.3.3. A gyermekek adatainak kezelésére, továbbítására jogosultak

Az igazgató, továbbá az által írásban megbízott személy feladatköre vagy eseti megbízása szerint az igazgatóhelyettes, óvodapedagógus, az intézményi titkár jogosult az adatok kezelésére, továbbítására.

Az igazgató, illetve az általa írásban erre felhatalmazott személy kezeli a gyermekbalesetekre vonatkozó adatokat, s továbbítja a jegyzőkönyvet a jogszabályban meghatározottak szerint.

A esélyegyenlőségi igazgatóhelyettes feladatköre szerint kezeli a beilleszkedési, a tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek rendellenességére, hátrányos helyzetére vonatkozó adatokat és előkészíti az adattovábbításra vonatkozó adatokat az igazgató számára.

Az élelmezési feladatokat ellátó pedagógiai asszisztensek feladatköre szerint nyilvántartja és kezeli a gyermek kedvezményes, vagy ingyenes étkeztetési díjának megállapításához szükséges adatokat. A kedvezmények megállapításához szükséges adatok kezelésében feladatkörén belül részt vesz az igazgató és az általa kijelölt intézményi titkár is.

Az óvodapedagógusok feladatkörük vagy megbízásuk szerint vezetik és nyilván tartják a gyermek személyes adatait, sajátos nevelési igényére, beilleszkedési zavarára, tanulási nehézségére, magatartási rendellenességére, hátrányos helyzetére, tartós betegségére, óvodai fejlődésével, valamint az iskolába lépéshez szükséges fejlettségére vonatkozó adatait és előkészítik adattovábbításra az igazgatónak.

4.3.4. Titoktartási kötelezettség

A pedagógust, a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottat, továbbá azt, aki közreműködik a gyermek felügyeletében, ellátásában, hivatásánál fogva harmadik személyekkel szemben titoktartási kötelezettség terheli a gyermekkel, és családjával kapcsolatos minden olyan tény, adatot, információt illetően, amelyről a gyermekkel, szülővel/értesítendő hozzátartozóval való kapcsolattartás során szerzett tudomást. E kötelezettség a foglalkoztatási jogviszony megszűnése után is határidő nélkül fennmarad.

A titoktartási kötelezettség nem terjed ki a nevelőtestület tagjainak egymás közti, valamint a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaival történő, a gyermek fejlődésével összefüggő megbeszélésre.

A pedagógus, a nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazott a nevelési-oktatási intézmény igazgatója útján köteles a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 17. § (2) bekezdésében foglaltak szerint eljárni. Ebben a helyzetben az adattovábbításhoz az érintett, valamint az adattal kapcsolatosan egyébként rendelkezésre jogosult beleegyezése nem szükséges.

A gyermek szülőjével/ értesítendő hozzátartozójával minden, a gyermekével összefüggő adat közölhető, kivéve, ha az adat közlése súlyosan sértené a gyermek testi, értelmi vagy erkölcsi fejlődését.

Az intézmény munkavállalói kötelesek a gyermek veszélyeztetettségének gyanúja gyermekvédelmi észlelő-és jelzőrendszer tagjaként jelzést tenni az illetékes családsegítő-és gyermekjóléti szolgálat felé. Ebben a helyzetben az adattovábbításhoz az érintett, valamint az adattal kapcsolatosan egyébként rendelkezésre jogosult beleegyezése nem szükséges.

A titoktartási kötelezettség nem vonatkozik arra az esetre, ha alóla a szülővel/ értesítendő hozzátartozóval történő közlés tekintetében ő arra írásban felmentést adott.

A titoktartási kötelezettség nem terjed ki azokra az adatokra, amelyek a köznevelési törvény alapján kezelhetők és továbbíthatók.

A titoktartási kötelezettség kiterjed azokra is, akik részt vesznek a gyermek fejlesztésben, valamint a nevelőtestület ülésén.

Az intézmény az alkalmazottak személyes adatait csak a foglalkoztatással, juttatások, kedvezmények, kötelezettségek megállapításával és teljesítésével, állampolgári jogok és kötelezettségek teljesítésével kapcsolatosan, nemzetbiztonsági okokból, a köznevelési törvényben meghatározott nyilvántartások kezelése céljából, a célnak megfelelő mértékben, célhoz kötötten kezelhetik.

Adattovábbításra az intézmény igazgatója és a meghatalmazás keretei között az általa megbízott más alkalmazott jogosult.

Az adatkezelés és továbbítás intézményi rendjét az iratkezelési szabályzat rögzíti.

Önkéntes adatszolgáltatás esetén a szülőt/ értesítendő hozzátartozóját tájékoztatni kell arról, hogy az adatszolgáltatásban való részvétel nem kötelező. Az önkéntes adatszolgáltatásra vonatkozó szülői/ értesítendő hozzátartozói engedélyt az elévülési idő végéig nyilván kell tartani. A szabályzatban felsorolt adatok statisztikai célra felhasználhatók és statisztikai felhasználás céljára személyazonosításra alkalmatlan módon átadhatók.

4.4. A köznevelési foglalkoztatotti adatkezeléshez kapcsolódó tevékenységek

Az alkalmazottakkal kapcsolatos személyes adatok vonatkozásában az Intézmény csak a következő személyek számára biztosíthat betekintést:

- a) az Intézménnyel munkaviszonyban vagy foglalkoztatásra irányuló egyéb jogviszonyban álló olyan személy, akinek munkaköri kötelezettsége teljesítése érdekében elengedhetetlen a személyes adatot tartalmazó iratba való betekintés,
- b) személyes adat jogosultja,
- c) olyan személy, aki számára betekintéshez való jogot jogszabály biztosítja, és e jogosultságát az Intézmény igazgatója előtt megfelelően igazolta.

Az Alkalmazottakkal kapcsolatos személyes adatokból a munkáltatói jogok gyakorlására jogosult vagy az általa meghatalmazott ügyintéző összeállítja a munkavállaló (foglalkoztatott) személyi iratait, amelyeket a többi személyes adattól elkülönítetten kötelező megőrizni, annak csak a következő iratok lehetnek részei:

- a) munkavállaló (foglalkoztatott) személyi anyaga, amelynek része a munkavállalói alapnyilvántartás,
- b) munkavállaló (foglalkoztatott) a Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 46. § (1) bekezdés szerinti tájékoztatásáról szóló irat,
- c) munkavállaló (foglalkoztatott) jogviszonnnyal összefüggő iratai,
- d) munkavállaló (foglalkoztatott) pénzforgalmi számlája,
- e) munkavállaló (foglalkoztatott) által önkéntesen, külön írásbeli hozzájárulásával átadott iratok.

Ezen személyes adatok továbbítására az Intézmény, mint adatkezelő csak

- a) az egyes, a foglalkoztatáshoz kötődő juttatások jogszerű igénybevételeinek megállapítása céljából,
- b) az adatok pontosságának, teljességének, időszerűségének biztosítása érdekében,
- c) a pedagógusigazolvány igénylésével kapcsolatos eljárás keretében azonosítás érdekében a személyi adat- és lakcímnnyilvántartás részére történő megküldése céljából,

- d) az országos pedagógiai-szakmai ellenőrzések, illetve a pedagógusok minősítő vizsgájának, minősítő eljárás lefolytatása érdekében; valamint
- e) statisztikai felhasználás céljára személyazonosításra alkalmatlan módon jogosult.

Az Intézmény a személyes adatokat csak olyan személy részére továbbíthatja, akiknek, illetve amelyeknek a jogszabályban vagy a jelen szabályzatban meghatározott tevékenysége ellátásához az elengedhetetlen, illetve akik, illetve amelyek e személyes adatok megismerésére jogszabály vagy engedély alapján jogosultak. A személyes adat továbbítására kizárólag az Intézmény igazgatója jogosult.

A munkáltató köznevelésben foglalkoztatottak részére - kérelemre - pedagógusigazolványt ad ki.

- A pedagógusigazolványt az oktatási nyilvántartás működéséért felelős szerv készítteti el és a munkáltató útján küldi meg a jogosult részére. A pedagógusigazolvány az oktatási nyilvántartásban található adatokat tartalmazhatja.
- A pedagógusigazolvány tartalmazza az igazolvány számát.
- A pedagógusigazolványt a jogszabályban meghatározottak szerint kell igényelni. Az igényléshez szükséges adatok a pedagógusigazolvány elkészítéséhez továbbíthatók.
- A pedagógusigazolvány elkészítője az adatokat az igazolvány érvényességének megszűnését követő öt évig kezelheti. Az adatkezelés kizárólagosan a pedagógusigazolvány elkészítését, az adatok tárolását és a Közoktatási Információs Irodával történő egyeztetését foglalja magában.

A személyes adatok kezelése célhoz kötöttségének alaptörvényi szintű szabályának megfelelően az óvodai alkalmazotti nyilvántartásából személyes adat a kormányhivatal részére is továbbítható az országos pedagógiai-szakmai ellenőrzések, továbbá a pedagógusok minősítése lefolytatásának céljából. Ezen adatok rögzítésével, továbbításával és kezelésével az igazgató megbízhatja a szakmai igazgatóhelyettes vagy a tagintézmény-igazgatót is.

A minősítésben, értékelésben résztvevő igazgató és a szakmai igazgatóhelyettes felelősségi körén belül gondoskodik arról, hogy a folyamatba bevont harmadik személy kizárólag csak a jogszerű és tárgyilagos értékeléshez szükséges adatokat ismerhesse meg.

Az országos pedagógiai-szakmai ellenőrzési nyilvántartásból személyes adat - az érintetten kívül - az országos pedagógiai-szakmai ellenőrzések lefolytatása céljából, az alkalmazott igazgatójának, munkáltatójának, az érintettet foglalkoztató köznevelési intézmény fenntartójának, valamint az ellenőrzést végző szakértők számára továbbítható.

A pedagógusminősítési nyilvántartásból személyes adat - a minősítő vizsgán, a minősítési eljárásban érintett pedagóguson kívül - a minősítő vizsga, minősítési eljárás lefolytatása céljából, az alkalmazott igazgatójának, munkáltatójának, az érintettet foglalkoztató köznevelési intézmény fenntartójának, valamint az ellenőrzést végző szakértők számára továbbítható.

Az oktatási nyilvántartásban előállított dokumentumrendszer kezelését és a hitelesített tárolt dokumentumok kezelésének rendjét az intézmény szervezeti és működés szabályzata normalizálja.

4.4.1. A köznevelésben foglalkoztatottak/alkalmazottak jogai és kötelességei

A köznevelésben foglalkoztatott/alkalmazott saját anyagába, az alapnyilvántartásba, illetve a személyes adatait tartalmazó egyéb nyilvántartásokba, személyi iratokba korlátozás nélkül betekinthez, azokról másolatot vagy kivonatot kérhet, illetve kérheti adatai helyesbítését, kijavítását.

Tájékoztatást kérhet személyi irataiba való betekintésről, adatszolgáltatásról, személyi anyagának más szervhez való továbbításáról.

A köznevelésben foglalkoztatott/alkalmazott az általa szolgáltatott adatai helyesbítését és javítását a nyilvántartás vezetőjétől, egyéb esetekben az igazgatótól írásban kérheti. A köznevelésben foglalkoztatott/alkalmazott felelős azért, hogy az általa a munkáltató részére átadott, bejelentett adatok hitelesek, pontosak, teljesek és aktuálisak legyenek.

A köznevelésben foglalkoztatott/alkalmazott az adataiban bekövetkező változásról 8 napon belül köteles írásban tájékoztatni az intézmény igazgatóját, aki 8 napon belül köteles intézkedni az adatok aktualizálásáról.

4.4.2. A köznevelésben foglalkoztatottak adatkezelésben közreműködők feladatai

Felelősség a köznevelésben foglalkoztatott jogviszonnyal/munkaviszonnyal összefüggő adatok kezeléséért.

Az igazgatói ellenőrzést végző vagy a pedagógus minősítésében részt vevő magasabb vezető vagy pedagógus felelősségi körén belül gondoskodik arról, hogy a minősítés folyamatába bevont harmadik személy kizárólag a jogszerű és tárgyilagos értékeléséhez szükséges adatokat ismerhesse meg.

Az intézmény állományába tartozó köznevelésben foglalkoztatotti/alkalmazotti személyi iratainak őrzéséért, kezeléséért, a személyi számítógépes nyilvántartó rendszer működtetéséért az igazgató felel, amelyben az operatív feladatok ellátásáért az intézményi titkárok végzik el a területhez igazodó feladatokat.

Az óvodában a köznevelésben foglalkoztatotti/alkalmazotti jogviszonnyal összefüggő adatok kezeléséért

- igazgató,
- az intézményi nevelőmunkát segítő köznevelésben foglalkoztatott tekintetében az értékelést végző tagintézmény-igazgató, továbbá az igazgatóhelyettes,
- a személyügyi adatkezelésben bármilyen formában közreműködő köznevelésben foglalkoztatott,
- a köznevelésben foglalkoztatott a saját adatainak közlése tekintetében tartozik felelősséggel.

A magasabb vezető beosztású vezető tekintetében a köznevelésben foglalkoztatott adatkezelést a munkáltatói jogokat gyakorló fenntartó szerv látja el.

A köznevelésben foglalkoztatotti/alkalmazotti alapnyilvántartás adatköréből a munkából való rendes szabadság miatti távollét időtartamának nyilvántartását az igazgatóhelyettes vezeti.

A köznevelésben foglalkoztatotti/alkalmazotti alapnyilvántartás személyi juttatásról szóló adat köréhez tartozó nyilvántartást az igazgató vezeti, amelyről egy példányt a tárgyév zárását követően átad a személyi anyag részére.

Az intézményi titkár és a rendszergazda az adatok kezelését, archiválását a igazgató utasítása alapján végzi.

Az intézményi titkár felelősségi körén belül köteles gondoskodni arról, hogy:

- Az általa kezelt, a köznevelésben foglalkoztatotti jogviszonnyal összefüggő adat és megállapítás az adatkezelés teljes folyamatában megfeleljen a jogszabályi rendelkezések tartalmának.

- A személyi iratra csak olyan megállapítás kerülhessen, amelynek alapja közokirat vagy a köznevelésben foglalkoztatott írásbeli nyilatkozata, írásbeli rendelkezése, bíróság, vagy más hatóság döntése, jogszabályi rendelkezés.
- A köznevelésben foglalkoztatotti /alkalmazotti jogviszonnyal összefüggő adat helyesbítését és törlését egyeztesse az igazgatójával, ha megítélése szerint a személyi iraton szereplő adat a valóságnak már nem felel meg.
- Ha a köznevelésben foglalkoztatott/alkalmazott nem általa szolgáltatott adatainak kijavítását vagy helyesbítését kéri, kezdeményezze az igazgatónál az adathelyesbítés, illetve kijavítás engedélyezését.
- A köznevelésben foglalkoztatott/alkalmazott írásbeli hozzájárulásának beszerzéséről az önkéntes adatszolgáltatás körébe tartozó adatok nyilvántartását megelőzően.

A személyi iratokat tartalmuknak megfelelően csoportosítva, keletkezésük sorrendjében, az e célra személyenként kialakított iratgyűjtőben kell őrizni. Az elhelyezett iratokról tartalomjegyzéket kell készíteni, amely tartalmazza az iktatószámot és az ügyirat keletkezésének időpontját is.

A személyi anyagnak egy betekintési lapot is kell tartalmaznia, amelyen jelölni kell a személyi anyagba történő betekintés tényét, jogosultjának személyét, jogszabályi alapját és időpontját, a megismerni kívánt adatok körét, a betekintő aláírását. A betekintési lapot a személyi anyag részeként kell kezelni.

A köznevelésben foglalkoztatotti/alkalmazotti jogviszony megszűnése esetén a tartalomjegyzéket és a betekintési lapot le kell zárni, és a személyi anyagot irattározni kell. A köznevelésben foglalkoztatotti/alkalmazotti jogviszony megszűnése után a köznevelésben foglalkoztatott személyi iratait az irattározási tervnek megfelelően a központi irattárban kell elhelyezni.

A személyi anyagot – kivéve azt, amelyet áthelyezés esetén átadtak – a köznevelésben foglalkoztatotti/alkalmazotti jogviszony megszűnésétől számított ötven évig kell megőrizni.

A köznevelésben foglalkoztatott/alkalmazott személyi anyagába, egyéb személyi irataiba, illetve az alapnyilvántartásba a Púétv. 133. § (3) bekezdésében felsorolt személyek betekintheznek:

- köznevelésben foglalkoztatott,
- a köznevelésben foglalkoztatott felett munkáltatói jogot gyakorló vezető,
- a humánpolitikai, munkaügyi és illetmény-számfejtési feladatokat ellátó szerv e feladattal megbízott munkatársa feladatkörén belül,
- a fenntartó,
- a rá vonatkozó jogszabály alapján a hatóság és a bíróság.

A foglalkoztatotti alapnyilvántartás adatai közül a munkáltató megnevezése, a köznevelésben foglalkoztatott neve, továbbá a köznevelési foglalkoztatotti jogviszonyban álló besorolására vonatkozó adat közérdekből nyilvános adat.

Az irattárba helyezése előtt az iratgyűjtő tartalomjegyzékén fel kell tüntetni az irattározás tényét, időpontját és az iratkezelő aláírását.

Az intézményben keletkezett személyi iratok kezelése jelen szabályzat, valamint a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény előírásai alapján történik. **Az iratokat elzárva az intézmény pánccs szekrényében kell őrizni az illetéktelen hozzáférés és a megsemmisülés (tűz, víz) megakadályozása érdekében.**

4.5. Központi nyilvántartáshoz kapcsolódó adatkezelés és adattovábbítási kötelezettség (oktatási nyilvántartás)

Az oktatási nyilvántartás rendszere, elektronikus formában létrehozott közhiteles nyilvántartás (a továbbiakban: oktatási nyilvántartás). Ez a központi nyilvántartás a nemzetgazdasági szintű tervezéshez szükséges fenntartói, intézményi, foglalkoztatási, gyermek- és óvodai adatokat tartalmazza. Az oktatási nyilvántartás keretében folyó adatkezelés tekintetében az adatkezelő az Oktatási Hivatal.

Az oktatási nyilvántartásba – az Onyvtv.-ben meghatározottak szerint – kötelesek adatot szolgáltatni azok az intézményfenntartók, illetve azok az intézmények, amelyek közreműködnek a köznevelési törvényben meghatározott feladatok végrehajtásában.

Az oktatási nyilvántartás működéséért felelős szerv oktatási azonosító számot ad annak az oktatási azonosító számmal még nem rendelkező természetes személynek,

- a) aki óvodai jogviszonyban áll,
- b) akit pedagógus-munkakörben alkalmaznak,
- c) akit nevelő és oktató munkát közvetlenül segítő munkakörben alkalmaznak,
- d) akit pedagógiai előadó vagy pedagógiai szakértő munkakörben alkalmaznak,
- e) akit óraadóként foglalkoztatnak.

Az oktatási nyilvántartás tartalmazza azoknak a nyilvántartását, akik azonosító számmal rendelkeznek. A nyilvántartás tartalmazza az érintett nevét, születési adatait, az azonosító számot, a végzettségre és szakképzettségre vonatkozó adatokat, a munkahely címét és típusát, valamint OM-azonosítóját.

A nyilvántartásból személyes adat – az érintetten kívül – csak a jogviszonyhoz kapcsolódó juttatás jogszerű igénybevételenek megállapítása céljából továbbítható a szolgáltatást nyújtó vagy az igénybevétel jogosságának ellenőrzésre hivatott részére. A nyilvántartásban adatot a jogviszony megszűnésére vonatkozó bejelentéstől számított öt évig lehet kezelni, kivéve, ha ez alatt az idő alatt az érintettet ismét bejelentik a nyilvántartásba.

Az intézmény igazgatója, az általa kijelölt intézményi titkárokon keresztül az oktatási nyilvántartásban, az oktatási azonosító számmal kapcsolatosan nyilvántartott adatok változását a változást követő öt napon belül köteles bejelenteni.

Egy személynek csak egy oktatási azonosítója lehet, ennek biztosítása érdekében az oktatási nyilvántartás személyi nyilvántartása, valamint a felsőoktatási információs rendszer hallgatói és alkalmazotti személyi törzsének adatállománya összekapcsolható.

Az oktatási nyilvántartás a következő gyermek- és óvodai adatokat tartalmazza:

- a) oktatási azonosító számát, adóazonosító jelét, társadalombiztosítási azonosító jelét,
- b) sajátos nevelési igénye, beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézsége tényét, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetének tényét és hatályát,
- c) jogviszonyával kapcsolatban azt, hogy tanköteles-e, **további egy évig óvodában marad**, jogviszonya szünetelésének kezdetét és befejezésének idejét,
- d) jogviszonya keletkezésének, megszűnésének jogcímét és idejét.
- e) nevelési-oktatási intézményének nevét, címét, OM azonosítóját,
- f) jogviszonyát megalapozó köznevelési alapfeladatot,
- g) nevelésének, nevelés-oktatásának helyét,
- h) évfolyamát,

A tanuló/gyermek nyilvántartásból személyes adat - az érintetten kívül, alapesetben – az óvodai jogviszonyhoz kapcsolódó juttatás jogszerű igénybevételének megállapítása céljából továbbítható a szolgáltatást nyújtó vagy az igénybevétel jogosságának ellenőrzésére hivatott részére. **(MÁK nyomtatványon szerepel, hogy melyik szülő/értesítendő hozzátartozó veszi igénybe a családi pótlékot, így a szülőtől/ értesítendő hozzátartozótól be kell kérni ezt az adatot az adatszolgáltatás érdekében a letiltás eljárásának céljából).** Ezen kívül a nevelési-oktatási intézmény megállapítása, vagy a kötelező foglalkozásról való távolmaradás jogszerűségének ellenőrzése, valamint a nevelési-oktatási intézménnyel és a gyermek szülőjével, **értesítendő hozzátartozójával** való kapcsolatfelvétel céljából bizonyos, az Onyvtv.-ben meghatározott adatok a rendőrség részére továbbíthatók.

Az oktatási nyilvántartás a következő alkalmazotti adatokat tartalmazza:

- a) oktatási azonosító számát,
- b) végzettségére és szakképzettségére vonatkozó adatokat: felsőoktatási intézmény nevét, az oklevél számát, a végzettséget, szakképzettséget, a végzettség, szakképzettség, a pedagógus-szakvizsga, tudományos fokozat megszerzésének idejét,
- c) munkaköre megnevezését,
- d) munkáltatója nevét, címét, valamint OM azonosítóját,
- e) munkavégzésének helyét,
- f) jogviszonya kezdetének idejét, megszűnésének jogcímét és idejét,
- g) vezetői beosztását,
- h) besorolását,
- i) jogviszonya, munkaviszonya időtartamát,
- j) munkaidejének mértékét,
- k) tartós távollétének időtartamát,
- l) elektronikus levelezési címét,
- m) előmenetelével, pedagógiai-szakmai ellenőrzésével, pedagógus-továbbképzési kötelezettségének teljesítésével kapcsolatos adatok közül
  - ma) a szakmai gyakorlat idejét,
  - mb) akadémiai tagságát,
  - mc) munkaidő-kedvezményének tényét,
  - md) minősítő vizsgájának kinevezési okmányban, munkaszerződésben rögzített határidejét,
  - me) minősítő vizsgájának, minősítő eljárásra történő jelentkezésének időpontját, a minősítő vizsga és a minősítési eljárás időpontját és eredményét,
  - mf) az alkalmazottat érintő pedagógiai-szakmai ellenőrzés időpontját, megállapításait.

Az alkalmazotti nyilvántartásból személyes adat - az érintetten kívül - az egyes, a foglalkoztatáshoz kapcsolódó juttatások jogszerű igénybevételének megállapítása céljából, a szolgáltatást nyújtó vagy az igénybevétel jogosságának ellenőrzésére hivatott részére továbbítható.

Az alkalmazotti nyilvántartás adataihoz az oktatási nyilvántartás működéséért felelős szerv a köznevelési feladatokat ellátó hatóság részére a feladatellátásához szükséges adatok tekintetében közvetlen hozzáférést biztosít.

Az alkalmazotti nyilvántartásból személyes adat - az érintetten kívül - csak az egyes, a foglalkoztatáshoz kapcsolódó juttatások jogszerű igénybevételének megállapítása céljából továbbítható, a szolgáltatást nyújtó vagy az igénybevétel jogosságának ellenőrzésére hivatott részére, továbbá az adatok pontosságának, teljességének, időszerűségének biztosítása, valamint a

pedagógusigazolvány igénylésével kapcsolatos eljárás keretében azonosítás céljából a személyi adat- és lakcímnnyilvántartó szerv részére.

Az oktatási nyilvántartás működéséért felelős szerv a nyilvántartott személyek Onyvtv. szerinti adatairól - azonosítás, ellenőrzés és pontosítás céljából - térítésmentesen, elektronikus úton adatot igényel a személyiadat- és lakcímnnyilvántartást kezelő szervtől.

Az oktatási nyilvántartás működéséért felelős szerv adatkezelője az oktatási nyilvántartásban nyilvántartott személyek természetes személyazonosító adatait és lakcímét azonosítás céljából elektronikus úton megküldi a személyi adat- és lakcímnnyilvántartás központi szervének.

A személyiadat- és lakcímnnyilvántartás szerve - kapcsolati kód alkalmazásával - köteles rendszeres adatszolgáltatást teljesíteni az oktatási nyilvántartás működéséért felelős szervnek az oktatási nyilvántartásban szereplő családi és utónevének, születési nevének, anyja születési nevének, születési helyének és időpontjának, nemének, állampolgárságának, lakcímének változásáról, továbbá az érintettnek a személyiadat- és lakcímnnyilvántartásból való kikerülése okáról és időpontjáról.

A Nkt. 41. § (10) bekezdése értelmében a köznevelési intézmény a nyilvántartott gyermek, tanuló, szülő, értesítendő hozzátartozó adatait a jogviszony megszűnésétől számított tíz évig, az alkalmazottak, óraadók adatait – ha törvény eltérő határidőt nem állapít meg – a jogviszony megszűnésétől számított öt évig őrzi és kezeli.

4.6. Egyéb személyes adatok kezelésére vonatkozó külön rendelkezések – Szerződő partnerek adatainak kezelése – vevők, szállítók nyilvántartása

Az Intézmény, szerződés teljesítése jogcímén a szerződés megkötése, teljesítése, megszűnése, szerződési kedvezmény nyújtása céljából kezeli a vele vevőként, szállítóként szerződött természetes személy alábbi adatait:

- nevét,
- születési nevét, születési idejét,
- anyja nevét,
- lakcímét, telefonszámát,
- adóazonosító jelét, adószámát,
- vállalkozói, őstermelői igazolvány számát,
- személyi igazolvány számát,
- székhely, telephely címét, telefonszámát, e-mail címét,
- honlapcímét,
- bankszámlaszámát,
- vevőszámát (ügyfélszámát, rendelésszámát),
- online azonosítóját (vevők, szállítók listája, törzsvásárlási listák),

Ezen adatkezelés jogszerűnek minősül akkor is, ha az adatkezelés a szerződés megkötését megelőzően az érintett kérésére történő lépések megtételéhez szükséges. A személyes adatok címzettjei: az Intézmény ügyfélkiszolgálással kapcsolatos feladatokat ellátó munkavállalói, könyvelési, adózási feladatokat ellátó munkavállalói, és adatfeldolgozói.

A személyes adatok tárolásának időtartama: a szerződés megszűnését követő 5 év.

Az érintett természetes személlyel az adatkezelés megkezdése előtt közölni kell, hogy az adatkezelés a szerződés teljesítése jogcímén alapul, az a tájékoztatás történhet a szerződésben is. Az érintett személyes adatai adatfeldolgozó részére történő átadásáról tájékoztatni kell.

Az adatkezelésre vonatkozó egyéb szabályokat jelen Szabályzat általános rendelkezései tartalmazzák.

4.7. Honlap-látogatáshoz kapcsolódó adatkezelés

Az Intézmény a www.miovi.hu honlap használatával, illetve e honlapon keresztül a hírlevél/tájékoztató szolgáltatás igénybevételére vonatkozó jelentkezéssel jogosult – az érintett önkéntesen megadott konkrét célból történő adatkezeléshez való hozzájárulására – kezelni a honlapot látogató személyek (a jelen alfejezetben a továbbiakban: Felhasználó) egyes adatait, illetve egyes személyes adatait. Az adatkezelés elsődleges célja, hogy a honlap által nyújtott szolgáltatások hatékonyabbak, biztonságosabbak és a Felhasználó igényeihez igazítva személyre szabottak legyenek, másrészt a hírlevél/tájékoztató szolgáltatás igénybevétele során a személyre szabott tartalom kialakítása és statisztikai adatgyűjtés. Az Intézmény által végzett adatkezelés további célja, hogy a Felhasználókat azonosítani, a honlap használata során jelzett hibákat javítani, a Felhasználókat – a jelen Szabályzatról Felhasználókat megillető jogokról és terhelő kötelezettségekről – tájékoztatni, a honlap használatával kapcsolatos esetleges vitás helyzeteket kezelni tudja.

Az Intézmény kizárólag a Felhasználó előzetes engedélyével jogosult a honlapon keresztül (hírlevél/tájékoztató szolgáltatás igénybevételére) megadott személyes adatoknak közvetlen üzletszerzés céljára történő felhasználására. Amennyiben Felhasználó hozzájárult ahhoz, hogy megadott személyes adatait közvetlen üzletszerzés céljára felhasználja, úgy az adatkezelés az ilyen célú engedély visszavonásáig (hírlevél/tájékoztatóról történő leiratkozás) terjed.

A honlap a Felhasználó által önként átadott személyes adatokon túl – a honlap látogatásának tényénél fogva – a Felhasználó végberendezésében adattárolást (ún. cookie), illetve az ott tárolt adatokhoz való hozzáférést kérhet, a Felhasználó azonosítása, a Felhasználó további látogatásainak megkönnyítése, a Felhasználó részére célzott reklám vagy egyéb célzott tartalom eljuttatása és piackutatás céljából.

A cookie-k használatához a Felhasználónak hozzájárulását minden esetben meg kell adnia, a honlapon megjelenő „Ez a weboldal cookie-kat használ.” tájékoztató mellett, e hozzájárulás megadására megadott „Megértettem, elfogadom” ikon engedélyezésével. A hozzájárulás megadásának hiányában előfordulhat, hogy a honlap vagy annak egyes aloldalai nem működnek megfelelően, illetve a Felhasználó egyes adatokhoz való hozzáférést a rendszer megtagadhatja.

A honlap használata során bizonyos felhasználói adatok automatikusan az Intézmény kezelésébe kerülnek. Ezek a következők:

- Felhasználó honlappal való nyílt hálózaton keresztülő csatlakozást biztosító eszközének egyes adatai;
- Felhasználó által használt IP cím.

E felhasználói adatok kezelésének kizárólagos célja, hogy az Intézmény honlap-látogatottsági adatokhoz jusson, illetve a honlapon felmerülő esetleges hibákat, továbbá támadási kísérleteket megfelelően észlelni és naplózni tudja.

Felhasználó kizárólagos felelősséggel tartozik azért, hogy az Intézmény által üzemeltetett honlapon belépéshez használt felhasználó nevét és jelszavát harmadik személy tudomására ne hozza. Az Intézmény nem vállal felelősséget azért, ha Felhasználó, felhasználó nevét és jelszavát harmadik személy tudomására hozza vagy egyébként a nyilvánosság felé közvetíti, és amelynek eredményeként Felhasználó személyes adataihoz való joga harmadik személy által elkövetett jogellenes cselekmény eredményeként sérülnek.

5. ADATKEZELÉS ÉS TÁROLÁS RENDJE

5.1. Az érintettek jogai

Azon természetes személyek, akiknek az Intézmény által kezelt és őrzött személyes adatait az Intézmény a jelen Szabályzatban meghatározottak szerint kezeli, tájékoztatásra jogosultak

- a személyes adataik kezelésének tényéről, céljáról, jogalapjáról, időtartamáról,
- az adattovábbítás szabályairól,
- a személyes adatok módosításának, illetve törlésének lehetőségéről,
- az adatkezelő Intézmény, illetve képviselője nevééről és elérhetőségéről, valamint
- a jogorvoslati lehetőségekről (Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság, bíróság).

A tájékoztatás megadásáért, illetve megküldéséért, továbbá a jelen Szabályzat www.miovi.hu oldalon történő elérhetővé tételéért az Intézmény igazgatója felel, aki e kötelezettsége teljesítéséért a személyes adat jogosultjától külön díjazást nem kérhet.

Az Intézmény nem jogosult a kezelésében álló adatok összekapcsolására, kivéve törvényben meghatározott célra, indokolt esetekben.

Az Intézmény igazgatójának képesnek kell lennie annak igazolására, hogy az érintett személyes adatainak kezeléséhez hozzájárult.

Az Intézmény igazgatója köteles az Intézmény adatkezelési tevékenységéről nyilvántartást vezetni, amely a következőket tartalmazza:

- az Intézmény, mint adatkezelő neve és elérhetőségei, továbbá az Intézmény igazgatójának neve és elérhetőségei,
- az adatkezelés célja,
- az érintettek és a személyes adatok kategóriái,
- adattovábbítás címzettjeinek kategóriái,
- az egyes adatkategóriák törlésre előírányzott adatkategóriái.

A személyes adat jogosultja jogosult az Intézmény által róla megőrzött, illetve kezelt olyan személyes adatok tartalmáról, kategóriájáról, az adatkezelés céljáról, jogalapjáról, adatkezelés és tárolás időtartamáról, továbbá a személyes adatot megismerő személyekről, az adatkezelés folyamatban létéről, személyes adatokra vonatkozó módosítási, törlési jogáról, jogellenes adatkezeléssel szembeni jogorvoslati lehetőségeiről felvilágosítást, illetve betekintést kérni. Felvilágosítás, illetve betekintés iránti kérelmét a személyes adatok jogosultja a(z) miovi.vezetoseg@miovi.hu e-mail címre történő megküldéssel, vagy igénye papír alapú előterjesztésével kezdeményezheti.

A betekintést az Intézmény úgy köteles biztosítani, hogy a személyes adatok jogosultja a betekintést során más személyek személyes adatait ne ismerhesse meg. A tájékoztatás megadására (feldolgozott adatok köre, adatkezelés célja, jogalapja, adatkezelésben résztvevő személyek, adatkezeléssel

összefüggő tevékenységek, adattovábbítás címzettje és adattovábbítás indoka) az Intézmény a kérelem kézhezvételétől számított 8 munkanapon belül, írásban köteles eleget tenni.

A személyes adatok jogosultja jogosult az Intézmény által kezelt személyes adatai módosítása (helyesbítése), továbbá javítása kezdeményezésére. E módosítás, javítás iránti kérelmet a jogosult a(z) miovi.vezetoseg@miovi.hu e-mail címre történő megküldéssel, vagy igénye papír alapú előterjesztésével kezdeményezheti. A személyes adatok jogosultja jogosult személyes adatai törlésének kérelmére, amelyek ugyanezen az e-mail címen, vagy papír alapon előterjesztett személyes adatai (vagy azok egy részének) törlésére vonatkozó kérelemmel kezdeményezhet amennyiben a következő indokok valamelyike fennáll:

- a) a személyes adatokra már nincs szükség abból a célból, amelyből azokat gyűjtötték, vagy más módon kezelték,
- b) az érintett visszavonja a konkrét célra vonatkozó adatkezeléshez való hozzájárulását és az adatkezelésnek nincs más jogalapja,
- c) a személyes adatait az Intézmény jogellenesen kezelte,
- d) a személyes adatokat az Intézményre alkalmazandó uniós vagy magyar tagállami jogban előírt jogi kötelezettség teljesítéséhez törölni kell. A módosítás, kijavítás vagy törlés iránti kérelemnek az Intézmény a kérelem kézhezvételét követő 8 munkanapon belül köteles eleget tenni.

A személyes adatok jogosultja határidő és indokolási kötelezettség nélkül jogosult az általa az Intézménynek személyes adatai kezeléséhez (önkéntesen) megadott hozzájárulása visszavonására. A hozzájárulás visszavonása nem érinti a hozzájáruláson alapuló visszavonás előtti adatkezelés jogszerűségét. A hozzájárulás megadása előtt az érintettet erről tájékoztatni kell.

5.2. Az adattovábbítás általános szabályai

Jelen Szabályzat fejezetei és alpontja az aktuális adatkategóriák esetén rendelkeznek az adattovábbítás szabályairól.

Az Adatkezelő az Érintett személyes adatait az Európai Gazdasági Térség államain kívüli harmadik országba vagy nemzetközi szervezethez NEM továbbítja.

Az óvodai adattovábbítások alapvetően és kizárólag a hatályos jogszabályok alapján, és az ezekben meghatározott címzettek részére lehetségesek. Az ilyen adattovábbításhoz nem szükséges külön engedély.

Az adattovábbításokra vonatkozó nyilvántartást az adatkezelő által vezetett adatkezelési nyilvántartás tartalmazza.

5.3. Panaszkezelés

Amennyiben a személyes adatok jogosultja azt észleli, hogy személyes adataihoz való jogát az Intézmény adatkezelése során az Intézmény megsértette, úgy jogosult az Intézmény igazgatójához fordulni. Az Intézmény igazgatója a panasz közlését követő haladéktalanul megvizsgálja az ügyet az Intézmény Panaszkezelési Szabályzata alapján.

Amennyiben a panaszt az Intézmény igazgatója megalapozottnak találja, úgy köteles megtenni a személyes adatok védelme érdekében szükséges intézkedéseket, így köteles a panasszal érintett

adatkezelést megszüntetni és az adatokat zárolni, valamint értesíteni minden olyan személyt, illetve szervezet, aki (amely) részére a panasszal érintett adatot továbbították.

A panasz elutasítása esetén a panasz előterjesztőjét tájékoztatni kell jogorvoslati lehetőségeiről (így különösen a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság, valamint bíróság eljárása).

Az érintett a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatósághoz (a továbbiakban: Hatóság) fordulhat, ha véleménye szerint személyes adatainak kezelésével kapcsolatban jogsérelem érte, vagy annak közvetlen veszélye fennáll, kivéve, ha az adott ügyben bírósági eljárás van folyamatban. A Hatóság bejelentés alapján vizsgálatot folytat, illetőleg hatósági eljárást indít.

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság elérhetőségei:

postacím: 1363 Budapest, Pf. 9.

cím: 1055 Budapest, Falk Miksa utca 9-11

telefon: +36-1-391-1400

fax: +36 -1-391-1410

e-mail: ugyfelszolgalat@naih.hu

internet cím: www.naih.hu

Az érintett az adatkezelő székhelye, avagy az érintett lakóhelye szerinti illetékes bírósághoz fordulhat személyes adatai védelme érdekében.

Az Intézmény esetében az illetékes bíróság:

Miskolci Járásbíróság (3525 Miskolc, Dózsa György út 4.)

A panaszról, illetve az elbírálása során keletkezett tájékoztatásról az Intézmény igazgatója jegyzőkönyvet köteles felvenni, amelynek első példányát az adatkezelés helyén, második példányát az Intézmény igazgatójánál kötelező öt évig megőrizni.

6. ADATBIZTONSÁGI SZABÁLYOK

Az Intézmény az adatkezelés jellege, hatóköre, körülményei és célja, valamint a személyes adat jogosultja jogaira és szabadságára jelentett, változó valószínűségű és súlyosságú kockázat figyelembevételével megfelelő technikai és szervezési intézkedéseket hajt végre annak biztosítása céljából, hogy a személyes adatok kezelése a jelen Szabályzattal, valamint a mindenkor hatályos jogszabályokkal összhangban történjen.

Az Intézmény által kezelt, illetve őrzött személyes adatokat az Intézmény a következőképpen tarthatja nyilván:

- a) papír alapú iraton rögzített személyes adat,
- b) elektronikus nyilvántartásba rögzített személyes adat,
- c) elektronikusan létrejött, papír alapon megőrzött iraton rögzített személyes adat,
- d) az Intézmény honlapján közzétett személyes adat.

Az Intézmény, az adatkezelés jellege, hatóköre, körülményei és céljai, valamint a személyes adatok jogosultjai jogaira és szabadságaira jelentett, változó valószínűségű és súlyosságú kockázat figyelembevételével mind az adatkezelés módjának meghatározásakor, mind pedig az adatkezelés során olyan megfelelő technikai és szervezési intézkedéseket hajt végre, amelyek célja egyrészt az adatvédelmi elvek megvalósítása, másrészt az érintettek jogainak védelméhez szükséges garanciák beépítése az adatkezelés folyamatába.

A papír alapú iratot az Intézmény köteles jól zárható, tűzvédelmi és vagyonvédelmi berendezéssel ellátott helyiségben elhelyezni, illetve biztosítani, hogy az aktív kezelésben lévő iratokhoz csak az illetékes ügyintézők, illetve az Intézmény igazgatója férhessen hozzá. A papír alapú iratok archiválását az Intézmény évente egyszer köteles elvégezni, az archivált iratokat az Intézmény 8 évig köteles megőrizni.

Az Intézmény köteles gondoskodni arról, hogy a személyes adatok elektronikus kezelése és tárolása, valamint továbbítása során megteszi mindazon technikai és szervezési intézkedéseket, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a technika mindenkor fejlettségi szintén az Intézmény azt a technikai megoldást tudja választani ezek lebonyolításához, amely a személyes adatok védelmének magasabb szintjét garantálja.

Az Intézmény köteles az általa kezelt, illetve őrzött személyes adatokat védeni, különösen a jogosulatlan hozzáférés, megváltoztatás, továbbítás, jogosulatlan nyilvánosságra hozatal, törlés vagy megsemmisítést, véletlen megsemmisülés és sérülés, továbbá az alkalmazott technika megváltozásából fakadó hozzáférhetetlenné válás ellen.

7. ADATVÉDELMI KOCKÁZATMENEDZSMENT ÉS HATÁSVIZSGÁLAT

7.1. Hatásvizsgálat

Ha az adatkezelés valamely típusa, figyelemmel annak jellegére, hatókörére, körülményére és céljaira, valószínűsíthetően magas kockázattal jár a természetes személyek jogaira és szabadságaira nézve, akkor az adatkezelő az adatkezelést megelőzően hatásvizsgálatot végez arra vonatkozóan, hogy a tervezett adatkezelési műveletek a személyes adatok védelmét hogyan érintik.

Az olyan egymáshoz hasonló típusú adatkezelési műveletek, amelyek egymáshoz hasonló magas kockázatokat jelentenek, egyetlen hatásvizsgálat keretei között is értékelhetők.

Az adatvédelmi hatásvizsgálatot különösen az alábbi esetekben kell elvégezni:

- a) természetes személyekre vonatkozó egyes személyes jellemzők olyan módszeres és kiterjedt értékelése, amely automatizált adatkezelésen alapul, és amelyre a természetes személy tekintetében joghatással bíró vagy a természetes személyt hasonlóképpen jelentős mértékben érintő döntések épülnek;
- b) a személyes adatok különleges kategóriái, vagy, büntetőjogi felelősség megállapítására vonatkozó határozatokra és bűncselekményekre vonatkozó személyes adatok nagy számban történő kezelése; vagy
- c) nyilvános helyek nagymértékű, módszeres megfigyelése.

Jelen rendelkezések nem vonatkoztathatók az óvoda intézményére, ennek ellenére, figyelemmel arra, hogy a felügyeleti hatóságnak össze kell állítania és nyilvánosságra kell hoznia az olyan adatkezelési műveletek típusainak a jegyzékét, amelyekre vonatkozóan adatvédelmi hatásvizsgálatot kell végezni.

Ezen felül a felügyeleti hatóság összeállíthatja és nyilvánosságra hozhatja az olyan adatkezelési műveletek típusainak a jegyzékét is, amelyekre vonatkozóan nem kell adatvédelmi hatásvizsgálatot végezni.

Ez a jegyzék, illetve lista jelenleg nem ismert, de tartalmazhat óvodai kockázatokat is, így a hatásvizsgálat lehetősége nem zárható ki.

A hatásvizsgálat folyamata

7.2. Kockázatmenedzsment

A költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII.31.) Korm. rendeletet (továbbiakban: Bkr.) módosításának hatályba lépését követően, 2016. október 1-jétől minden költségvetési szervként működő intézmény, így az óvodák is kötelesek integrált kockázatkezelési rendszert működtetni. Ennek megvalósításhoz az intézményekben a 6. § (4) bekezdése értelmében, a költségvetési szerv vezetője köteles szabályozni a szervezeti integritást sértő események kezelésének eljárásrendjét, valamint az integrált kockázatkezelés eljárásrendjét. A Bkr.-nek való megfelelés érdekében az intézmények rendelkeznek Kockázatkezelési Szabályzattal. Jelen szabályzat így részletes szabályozást erre külön nem tartalmaz.

A Kockázatkezelési Szabályzat célja:

- Az óvoda kockázatkezelési eljárásának meghatározására szolgál (kockázat azonosítása, mérése és kezelése)
- Az óvoda feltárja a kockázatot, megelőzi a kockázatos események, következmények előfordulását.

A kockázatok feltérképezéséhez alkalmazott módszer a kockázati térkép. Ehhez a várható kockázatok teljes körének összegyűjtését követően, az egyes kockázatokat – azok valószínűsége és a szervezetre gyakorolt hatása alapján – térképen kell ábrázolni.

Kockázati térkép

szervezetre gyakorolt hatása	magas		
	alacsony		
		alacsony	magas
		bekövetkezés valószínűsége	

Az egyes tevékenység / területek által elkészített ábrák összegzésével határozható meg az intézmény kockázati térképe.

A jobb felső negyedben azonosított kockázatok a legjelentősebb kockázatok, a bal alsó negyed kockázatai a legkisebb szintűnek minősíthetők. A bal felső és a jobb alsó negyed kockázatai mérsékeltnek minősíthetők.

A szabályzat definiálja a kockázat fogalmát, így a kockázat lehet

- egy esemény vagy következmény, amely lényegi befolyással van az intézmény célkitűzéseire
- lehet véletlenszerű esemény, hiányos ismeret vagy információ.

Eredendő a kockázat: amely szabálytalanságok, vagy a megvalósítás során fellépő hibák előfordulásának kockázata.

Ellenőrzési kockázatról beszélünk, ha az eredendő kockázat, vagy a szabálytalanságokat meg nem előző, illetve fel nem táró folyamatba be nem épített ellenőrzési eljárásokból fakadó kockázat.

Az Intézmény integrált kockázatkezelési rendszere olyan folyamat alapú kockázatkezelési rendszer, amely a szervezet minden tevékenységére kiterjed, egységes módszertan és eljárások alkalmazásával, a szervezet célkitűzéseinek és értékeinek figyelembevételével biztosítja a szervezet kockázatainak teljes körű azonosítását, azok meghatározott kritériumok szerinti értékelését, valamint a kockázatok kezelésére vonatkozó intézkedési terv elkészítését és az abban foglaltak nyomon követését.

A kockázatkezelési eseteket az igazgató elemzi és szükség esetén javaslatot tesz az egyes tevékenységek szabályozásának korszerűsítésére.

További szabályozást az Intézmény Kockázatkezelési Szabályzata tartalmaz.

8. ADATVÉDELMI INCIDENS

Adatvédelmi incidens a biztonság olyan sérülése, amely az Intézmény által továbbított, tárolt vagy más módon kezelt személyes adatok véletlen vagy jogellenes megsemmisítését, elvesztését, megváltoztatását, jogosulatlan közlését vagy az azokhoz való jogosulatlan hozzáférést eredményezi. Adatvédelmi incidens esetén az Intézmény nevében az Intézmény igazgatója legkésőbb 72 órával az után, hogy az adatvédelmi incidens a tudomására jutott köteles azt bejelenteni a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóságnak, kivéve, ha az adatvédelmi incidens nem jár kockázattal a személyes adat jogosultjának jogaira és szabadságaira.

A bejelentésnek a következőket kell tartalmaznia:

- a) az adatvédelmi incidens jellege, az érintettek és érintett adatok kategóriái és hozzávetőleges számuk,
- b) az Intézmény, valamint az Intézmény igazgatójának neve és elérhetősége,
- c) az adatvédelmi incidensből eredő, valószínűsíthető következmények,
- d) az adatvédelmi incidens orvoslására, következményei enyhítésére tett vagy tervezett intézkedések ismertetése.

Ha az adatvédelmi incidens valószínűsíthetően magas kockázattal jár a személyes adat jogosultjának jogaira és szabadságaira, úgy az Intézmény nevében az Intézmény igazgatója haladéktalanul köteles az adatvédelmi incidensről az érintettet tájékoztatni.

Az adatvédelmi incidenseket, feltüntetve az adatvédelmi incidenshez kapcsolódó tényeket, annak hatásait és az orvoslására tett intézkedéseket, nyilván kell tartani. E nyilvántartás lehetővé teszi, hogy a felügyeleti hatóság ellenőrizze az adatvédelmi incidens kezelésére vonatkozó követelményeknek való megfelelést.

9. A SZABÁLYZAT ELFOGADÁSA, JÓVÁHAGYÁSA, MEGTEKINTÉSE

A jelen Szabályzat az Intézmény fenntartója jóváhagyásával lép hatályba.

A jelen Szabályzatot a hatályba lépését követően keletkező, illetve fennálló valamennyi jogviszonyra alkalmazni kell. A jelen Szabályzat hatályba lépését követően a Szabályzat hatályba lépéséről az Intézmény igazgatója köteles a www.miovi.hu honlapon e Szabályzatnak közzététele útján tájékoztatni az érintetteket.

Az Intézmény nevelőtestülete ezennel felhatalmazza az Intézmény igazgatóját, hogy a jelen Szabályzattal összefüggő jogszabályok módosításait mindenkor átvezesse és a Szabályzat hatályosított változatát a www.miovi.hu honlapon közzé tegye.

10. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

Amennyiben a jelen Szabályzat szerint kiskorú személy nyilatkozat tételére köteles vagy jogosult, úgy a cselekvőképtelen kiskorú helyett és nevében szülője/értesítendő hozzátartozója jár el, a korlátozottan cselekvőképes kiskorú jognyilatkozatának érvényességéhez szülője/értesítendő hozzátartozója hozzájárulására szükséges.

A szabályzat elfogadását követően lép hatályba és a fentiekre vonatkozó jogszabályok módosulásáig érvényes.

A szabályzat elfogadásánál és módosításánál a szülői szervezetet véleményezési jog illeti meg.

A szabályzat közzététele, a dokumentálás módja és a hozzáférő elhelyezés biztosítása az intézményben kialakult szokásrend szerint történik.

A szabályzatban foglaltak megismerése és betartása, illetve betartatása az adatnyilvántartásban és – kezelésben közreműködő intézményi alkalmazottakra kötelező érvényű.

Az intézménynél gondoskodni kell arról, hogy az Adatkezelési Szabályzatban foglalt előírásokat az érintett munkatársak megismerjék, annak tényét a szabályzathoz csatolt íven aláírásukkal igazolják, a hatálybalépés napjával egyidejűleg.

Záradék, legitimáció

Az Adatkezelési Szabályzatot a MIÓVI tagintézményi szintű alkalmazotti közösségek tagjai megismerték. Az aláírásokat a melléklet tartalmazza.

Miskolc, 2024. május 8.

Antónia Gyöngyi Fehér Jéber

Jelen Szabályzat megismerésére vonatkozó tagintézmények alkalmazotti közösségeinek nyilatkozata a mellékletben található.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škôl v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

3. számú melléklet

Ikt.sz.: 895/2024.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škôl v Miškovci

PANASZKEZELÉSI SZABÁLYZATA

Verzió: II.

Hatályos: 2024. május 8.

2024.

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu;

Telefon: +36-46/533-400;

Honlap: www.miovi.hu

Tartalomjegyzék

Bevezetés	3
A szabályzat célja	3
Személyi hatálya	3
1. Alapvető működési elv	3
2. A panaszkezelés menete	3
2.1. A bejelentés módjai.....	3
2.2. Kivizsgálás módja.....	4
2.3. Írásbeli panasz esetén	4
2.4. Kivizsgálás eredményéről értesítés módja.....	4
3. A panasz nyilvántartása	4
3.1. A nyilvántartás tartalmazza	4
3.2. A döntés lehet	4
4. A panaszkezelés folyamata	5
4.1. A panasz benyújtása	5
5. Eljárás rend.....	5
6. A tevékenységek szintjei, lépései	5
7. Alkalmazottakra vonatkozó panaszkezelési eljárási rend	6
8. Kapcsolódó dokumentumok	7
9. Jogorvoslati lehetőségek	7
MELLÉKLET	9

Bevezetés

Az intézmény jelentős érdekei közé tartozik, hogy a szülők, gyermekek, dolgozók problémái az előírásoknak, az emberi méltóságnak megfelelően történjen. Ennek biztosítására az intézménnyel kapcsolatban álló gyermekeket és szüleit, az intézmény alkalmazottait, valamint az intézménnyel kapcsolatban álló személyeket (továbbiakban: partner) **panasztételi jog** illeti meg.

A szabályzat célja

A panaszkezelési szabályzat célja, hogy a fontos visszajelzéseket tartalmazó panaszok kezelésének, kivizsgálásának, nyilvántartásának és értékelésének rendje, az intézményi tevékenységeknek, az intézményi minőségirányítási folyamatának része legyen. A munkavégzés során a szülők, alkalmazottak körében keletkező problémák megfelelő szinten és a legkorábbi időpontban való megoldásra kerüljenek. Legfontosabb törekvés, a minőségi szolgáltatás nyújtása és az intézményi partnereink igényeinek magas szintű kielégítése.

Az intézmény közvetlen kezelésében történő és a felmerüléskor azonnal jelezett panaszok megkülönböztetés nélküli kivizsgálása segítse, az intézkedések hatékony, a további problémák megakadályozását és ezzel más partneri panaszok keletkezésének kizárását.

Személyi hatálya

A jelen szabályzat rendelkezési kiterjednek az intézmény alkalmazottaira, az intézménnyel kapcsolatban álló gyerekekre, és szüleikre, az intézmény működését elősegítő, és azt szolgáló személyekre.

1. Alapvető működési elv

- A beérkezett észrevételek elemzésre kerülnek, és ennek eredményei az intézmény működés javítását szolgálják.
- A panaszok és a panaszosok az esélyegyenlőség maradéktalan betartása mellett megkülönböztetés nélkül, azonos eljárások keretében és szabályok alapján kerülnek kivizsgálásra, a személyes adatok védelmére vonatkozó előírások érvényesítése mellett.
- A panaszkezelés, rögzített határidőn belül kivizsgálásra kerül.
- A tisztességes, és érdemi vizsgálat során feltárásra kerül a panasz oka, indoka és ezt követően a panasz orvoslásának a lehetséges útja is.

2. A panaszkezelés menete

2.1. A bejelentés módjai

- Szóbeli panasz
- Írásbeli panasz
- Fogadóórán
- Előre egyeztetett időpontban

2.2. Kivizsgálás módja

A szóbeli panaszt az óvoda haladéktalanul megvizsgálja és a lehető legrövidebb időn belül orvosolja. Ha a partner a panasz kezelésével nem ért egyet vagy a panasz azonnali kivizsgálása nem lehetséges, az óvoda a panaszról jegyzőkönyvet vesz fel, és annak másolati példányát személyesen közölt szóbeli panasz esetén a partnernek átadja, telefonon közölt szóbeli panasz esetén megküldi. Egyéb szóbeli panasz esetén, az írásbeli panaszra vonatkozó szabályok szerint járunk el.

2.3. Írásbeli panasz esetén

Írásbeli panasz esetén érdemi vizsgálat után kerül kialakításra a panasszal kapcsolatos álláspontot. Az érdemi döntés, intézkedés pontos indoklással ellátva a panasz közlését követő 15 napon belül írásban kerül megküldésre a partner részére.

2.4. Kivizsgálás eredményéről értesítés módja

Igény esetén a kivizsgálás eredménye telefonon vagy e-mailben is közlésre kerülhet.

3. A panasz nyilvántartása

3.1. A nyilvántartás tartalmazza

- a panaszos (intézmény/személy) adatait,
- a panasz leírását, tárgyát képező esemény vagy tény megjelölését,
- a panasz benyújtásának időpontját és módját,
- a panasz orvoslására szolgáló intézkedés leírását, elutasítás esetén annak indoklását,
- az intézkedés végrehajtásáért felelős személy nevét az intézkedés határidejét,
- a kivizsgálás során beszerzett információkat és esetleges szakvéleményt,
- a panaszban megjelölt igényről való döntést,
- a panasz megválaszolásának időpontját és módját, a panaszkezelés elemzéséhez és fejlesztéséhez kapcsolódó egyéb információkat,

Az írásbeli panaszok, beleértve a személyes megjelenés során előadott panaszról készült jegyzőkönyvet is, továbbá az azokra adott válaszok 3 évig archiválásra kerülnek. A panaszügyi nyilvántartásban rögzített személyes adatok kizárólag a panasz regisztrálásának és elbírálásának célját szolgálják. A panasz kivizsgálása, a hiányzó információk, szakvélemények stb. beszerzése a vizsgálatot folytató feladata. A vizsgálat lezárása összefoglaló jelentéssel történik, amiben a vizsgálatot végző az eseménytörténet ismertetésén túl a döntésre is javaslatot tesz.

3.2. A döntés lehet

- a panasz elfogadása,
- panasz részbeni elfogadása,
- panasz elutasítása.

4. A panaszkezelés folyamata

4.1. A panasz benyújtása

- regisztráció,
- kivizsgálás,
- válasz,
- elemzés,
- döntés.

5. Eljárás rend

- A panaszt, a vélt vagy valós problémát elsősorban és először a váddal illetettel kell tisztázni. Amennyiben ez nem vezet eredményre, akkor tovább kell lépni a panaszkezelés szabályzata szerint.
- Ha a panasz nem a megfelelő szintre érkezik, vissza kell utalni a megfelelő szintre, erről a panaszost értesíteni kell.
- A panaszt legalább a II. szinttől írásba kell foglalni.
- Amennyiben a probléma megoldásához türelmi időre van szükség, meghatározott időtartam után (pl. 1 hónap) az érintettek közösen értékelik a beválást.
- A panaszkezelés rendjét az érintettekkel ismertetni kell.
- A panaszokkal kapcsolatos dokumentációt erre a célra kijelölt dossziében kell tartani.
- Az igazgató ellenőrzi a panaszkezelés folyamatát, összegzi a tapasztalatokat és értékeli a megvalósítást, ill. szükség esetén korrekciós javaslatot tesz és készíti.

6. A tevékenységek szintjei, lépései

I. szint: A panaszos (saját vagy gyermeke képviselőjében) a csoport óvodapedagógusához fordul problémájával.

Az óvodapedagógus megvizsgálja a panasz jogosságát. Amennyiben nem jogos, tisztázza a panaszossal az ügyet; ha jogos, tovább viszi az érintettek felé.

Jogos panasz esetén egyeztet az érintettekkel és a panaszossal; ha ez eredményes, akkor a probléma megnyugtatóan zárul.

Az óvodapedagógus tájékoztatja a tagintézmény-igazgatót.

Határidő: 5- 10 munkanap

Felelős: óvodapedagógus

II. szint: Az óvodapedagógus továbbítja a panaszt a tagintézmény-igazgató felé.

A tagintézmény-igazgató egyeztet a panaszossal és az érintettel.

Az egyeztetést, megállapodást írásban rögzítik, ha ez eredményes, akkor a probléma megnyugtatóan lezárul.

Határidő: 15 munkanap

Felelős: tagintézmény-igazgató

III. szint: A panaszos bejelenti, vagy atagintézmény-igazgató továbbítja a panaszt az igazgató felé.

A tagintézmény-igazgató egyeztet az igazgatóval a panaszossal és az érintettel.

Az egyeztetést, megállapodást írásban rögzítik, ha ez eredményes, akkor a probléma megnyugtatóan lezárul.

Határidő: 15 munkanap

Felelős: tagintézmény- igazgató

IV. szint: A panaszos bejelenti, vagy az igazgató továbbítja a panaszt a fenntartó felé.

Az igazgató a fenntartó bevonásával megvizsgálja a panaszt és közösen megoldási javaslatot tesznek a probléma kezelésére.

Fenntartói egyeztetés a panaszossal, a megállapodást írásban rögzítik. Ha ez eredményes, akkor a probléma megnyugtatóan zárult.

Határidő: 30 nap

Felelős: fenntartó

V. szint: A panaszos bejelenti panaszát az oktatási ombudsman felé, az ügy végig vitele után még a bírósági eljárás van hátra. Az eljárásokat jogszabályi előírások határozzák meg.

7. Alkalmazottakra vonatkozó panaszkezelési eljárási rend

I. szint: A panaszos (dolgozó) problémájával a témakör felelőséhez fordul az alábbiak szerint:

Gyermekkel, szülőkkel kapcsolatos kérdések	tagintézmény-igazgató, igazgató
Neveléssel kapcsolatos kérdések	tagintézmény-igazgató, igazgató
Munkaügyi/munkajogi kérdések	Közvetlen felettes, elrendelő
Munkaszervezési kérdések	Közvetlen felettes, elrendelő
Egyéb kérdések	Közvetlen felettes, elrendelő

A felelős megvizsgálja a panasz jogosságát. Amennyiben nem jogos, tisztázza az ügyet a panaszossal. Amennyiben jogos, tovább viszi az érintettek felé.

Jogos panasz esetén egyeztet az érintettekkel, a panaszossal. Ha ez eredményes, akkor a probléma megnyugtatóan lezárul.

Határidő: 3 munkanap

Felelős: közvetlen felettes

II. szint: A témakör felelőse közvetíti az írásba foglalt panaszt a z igazgató felé.

Az igazgató egyeztet a panaszossal és az érintettekkel.

Egyeztetést, megállapodást írásban rögzítik. Ha ez eredményes, akkor a probléma megnyugtatóan lezárul.

Határidő: 10 munkanap

Felelős: igazgató

III. szint: A panaszos bejelenti, vagy az igazgató továbbítja a panaszt a fenntartó felé.

Az igazgató a fenntartó bevonásával megvizsgálja a panaszt, közösen megoldási javaslatot tesznek a probléma kezelésére.

Fenntartói egyeztetés a panaszossal, a megállapodást írásban rögzítik. Ha ez eredményes, akkor a probléma megnyugtatóan lezárul.

Határidő: 30 munkanap

Felelős: fenntartó

IV. szint: A panaszos bejelenti panaszát az oktatási ombudsman felé, vagy bírósági keresettel él. Az eljárásokat jogszabályi előírások határozzák meg.

8. Kapcsolódó dokumentumok

- SZMSZ
- munkaköri leírások
- iratkezelési szabályzat
- panaszgyűjtő dosszié: panasz leírása, megállapodás, feljegyzés, bírósági határozatok másolata
- 2016/679 Általános Adatvédelmi Rendelet GDPR
- panaszkezelési adatlap (1 sz. melléklet)

9. Jogorvoslati lehetőségek

A panasz elutasítása esetén az óvoda a panaszost a szervezet nevének és címének megadásával tájékoztatja arról, hogy panaszával milyen szervhez, hatósághoz vagy bírósághoz fordulhat.

Hatályba lépés

A jelen szabályzat a kihirdetés napján, 2024. május „...” napján lép hatályba. A végrehajtásért felelős személy az intézmény igazgatója.

Miskolc, 2024. május 8.

Antónia Gede Fehér Jolán

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

MELLÉKLET

Panaszkezelési nyilvántartó lap Sorszám:		
Panasztétel időpontja:		Panasztevő neve, elérhetősége:
Panasz benyújtásának módja (a megfelelő aláhúzendő) Szóbeli: személyesen/telefonon Írásbeli: postai levél/személyesen átadott levél/e-mail/fax		
Panasz leírása:		
Panaszfelvevő:	neve:	Kivizsgálás módja:
	beosztása:	Kivizsgálás eredménye:
Szükséges intézkedés: (A kivizsgálás során beszerzett információk, szakvélemények stb. rövid leírása. A panasz orvoslására szolgáló intézkedések leírása, elutasítás esetén annak módosítása.)		
Csatolt mellékletek megnevezése:		
A kivizsgálásért és intézkedésért felelős személy neve:		Panasztevő tájékoztatásának időpontja, módja:

Szociális feladatot ellátó civil szervezetek és nyugdíjas szervezetek 2024. évi támogatása

Érvényes pályázatok

	Pályázó neve	Címe	Pályázati cél	Igényelt támogatás/Ft	Megítélt támogatás/Ft
Szociális és fogyatékosügyi feladatot ellátó civil szervezetek					
1	Az Életért a Rák ellen Egyesület	3530 Miskolc, Arany János utca 37.	Kirándulás autóbusz költsége	100000	100000
2	Baráthegyi Majorság Alapítvány	3535 Miskolc, Baráthegyalja utca 156.	Állatorvosi és gyógykezelési költségek	100000	100000
3	Cukorbetegek Miskolci Egyesülete	3530 Miskolc, Malomszög utca 2. 10/1.	Kirándulás autóbusz költsége	100000	100000
4	"Csupaszív" Alapítvány	3529 Miskolc, Szentgyörgy út 81. 2/2.	Városnéző kisvonat költségei	100000	100000
5	"Együtt a fogyatékos gyermekekért" Alapítvány	3526 Miskolc, Szeles utca 57.	Mozijegyek	100000	100000
6	ÉFOÉSZ Értelmi Fogyatékosokkal Élők és Segítőik Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Érdekvédelmi Egyesülete, Miskolc	3526 Miskolc, Szeles utca 57.	Kirándulás étkezés költsége	100000	100000
7	Értékek Háza Alapítvány	3528 Miskolc, Kisfaludy Károly u. 46.	Strand belépő fogyatékkal élő fiatalok és kísérőik számára	100000	100000
8	Észak-Magyarországi Sclerosis Multiplex Egyesület	3530 Miskolc, Corvin utca 15. 6/1.	Szállás Vendéglátási költség Súlyos mozgáskorlátozottak (kerekes székes tagok) személygépkocsival történő szállítása	100000	100000

9	Humán Integra Társadalmi Beilleszkedést Segítő Regionális Alapítvány	3525 Miskolc, Major utca 1. 3/2.	Étkezés, vendéglátás költségei Előadói díj Vendéglátáshoz kapcsolódó anyagköltség: evőeszköz, pohár, szalvéta Marketing, reklám költség	100000	100000
10	Látássérültek Észak-Magyarországi Regionális Elemi és Foglalkozási Rehabilitációs Központja Alapítvány	3516 Miskolc, Deák Ferenc utca 5.	Látássérült-rehabilitációs Központ támogatott lakhatást biztosító Miskolc, Zilahi utca 6. szám alatti épület rezszi költségeihez	100000	100000
11	Miskolci Autista Alapítvány	3533 Miskolc Csermőkei utca 2/A.	Miskolci Autista Alapítvány Családi otthonának működési költsége: gázdíj	100000	100000
12	Miskolci Családokért és Segítőkért Alapítvány	3530 Miskolc, Arany János utca 37.	Kirándulások utazási költségei Csoportos étkezések Belépőjegy	100000	100000
13	Miskolci Nagycsaládosok Egyesülete	3532 Miskolc, Réz u. 3/A.	Ünnepi vacsora, étkezés	100000	100000
14	Miskolci Nőknek is Esélyt Alapítvány	3535 Miskolc, Körmöci utca 15.	Szépkorúak Akadémiája előadássorozat rendezvényszervezés vállalkozási szerződés keretében	100000	100000
15	Mozgássérültek és Barátaik Miskolc Városi Egyesülete	3531 Miskolc, Győri kapu 42.	100 fő részére ebéd biztosítása a Mozgássérültek Közösségének Találkozóján	100000	100000

16	RC Miskolci Angyalok	3532 Miskolc, Gálffy Ignác utca 24. 1/3.	A Magyarországi Rotary Klubok Szövetsége felé fizetendő tagdíj	100000	100000
17	Reumás Betegek Egyesülete	3529 Miskolc, Csabai kapu 42.	Gyógytorna költségei: gyógytornászok díjazása megbízási szerződés alapján	100000	100000
18	"Szeresd még jobban" az értelmi fogyatékos óvodásokért Alapítvány	3534 Miskolc, Stadion u. 47.	Kézműves alapanyagok költsége Vendéglátás költsége	100000	100000
19	Szeretet Alapítvány az Értelmi Fogyatékosok Keresztény Otthonának Megteremtéséért	3532 Miskolc, Rácz Ádám u. 35.	Gázkazán üzemeltetés (MIHŐ Kft.)	100000	100000
20	Szikra Alapítvány Az Önkéntesek Munkájának Támogatására	3530 Miskolc, Reményi Ede utca 9.	Meghívott előadók, szakértők díja Kommunikációs költségek: a szervezés során az előadók megszólítása, az Egészségügyi és Szociális Műhely tagjaival való kapcsolattartás, a leendő célközönség elérése, tájékoztatása Reprezentáció költsége A programok során felmerülő anyagok, eszközök, irodaszerek	100000	100000
21	"Szimbíózis" A Harmónikus Együtt-Létért Alapítvány	3527 Miskolc, Augusztus 20 út 12.	Gázzsámla	100000	100000
22	TAPOLCAFÜRDŐÉRT Közhasznú Egyesület	3519 Miskolc, Iglói utca 24/A.	Zongorakisérő tiszteletdíja megbízási szerződés alapján	100000	100000

23	Tüskevár Alapítvány	3532 Miskolc, Károly utca 10.	Meghívott előadó tiszteletdíja Zenés gyermek program Reprezentációs költség: előadók, szülők, gyermekek megvendéglése	100000	100000
24	Vakok és Gyengénlátók Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Egyesülete	3525 Miskolc, Jókai utca 18.	Működési költségek: bérleti díj, posta-, utazási költség, irodaszer és nyomtatvány, tisztítószer, telefon- és internet költsége, anyagköltségek, fénymásoló üzemeltetési költsége	100000	100000
Nyugdíjas szervezetek					
25	Közigazgatási Nyugdíjasok Egyesülete	3525 Miskolc, Városház tér 1.	Idősek napi rendezvény vendéglátás költsége	50000	50000
26	Martin-Kertvárosi Nyugdíjas Klub	3528 Miskolc, Gvadányi utca 38.	Kirándulás különjáratú autóbusz költsége, belépőjegyek	50000	50000
27	MISKOLCI INDIÁN NYÁR ÉRTELMISÉGI KÖR	3531 Miskolc, Wesselényi Miklós utca 4.	Vendéglátás költségei	50000	50000
28	Mozgássérültek és Barátaik Miskolc Városi Egyesülete	3531 Miskolc, Győri kapu 42.	Senior Klub részére kirándulás autóbusz költsége	50000	50000
Összesen:				2600000	2600000

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY
Inštitúcia Integrovaný Materských Škôl v Miškovci

PEDAGÓGIAI PROGRAM

OM: 028572

*A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Pedagógiai Programját a neveléstudület bevonásával
készítette el:*

Csizmárné Gede Erika Judit

igazgató

Hatályos: 2024. szeptember 1.
Verzió: II.

Tartalomjegyzék

Bevezető.....	4
1. Miskolci Integrált Óvodai Intézmény	6
Tagintézményei és Helyi Pedagógiai Programjainak elnevezése	6
1.1. Többletköltséggel járó szakmai feladatok megvalósulásai	8
2. A Pedagógiai Program működését, tartalmát meghatározó törvények, kormányrendeletek, dokumentumok és a nyilvánosságra hozatal módja	9
3. Küldetésnyilatkozat.....	10
3.1. A MIÓVI bemutatása	11
3.1.1. Intézményi arculat.....	12
3.1.2. Óvodapedagógus kép.....	12
3.1.3. Nevelést-oktatást közvetlenül segítő alkalmazottak képe	13
3.1.4. Gyermekkép	13
3.1.5. A MIÓVI Jövőképe, alapelvei, értékei.....	14
4. Továbbképzési elképzeléseink.....	14
5. Óvodai nevelés célja és feladatai	15
5.1. Az egészséges életmód alakítása	15
5.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	16
5.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	16
5.4. Az óvodai élet megszervezésének elvei	17
6. A MIÓVI kapcsolatrendszere	18
7. Az óvodai élet tevékenységformái	19
7.1. Játék	19
7.2. Tevékenységben megvalósuló tanulás	20
7.2.1. Verselés, mesélés.....	20
7.2.2. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	20
7.2.3. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	21
7.2.4. Mozgás.....	21
7.2.5. A külső világ tevékeny megismerése	21
7.3. Munka jellegű tevékenységek	21
8. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére.....	21
9. A gyermekek fejlettségi szintjének mérése, értékelése, dokumentációja	23
9.1. A mérés, értékelés folyamata és dokumentációja	23
9.2. A pedagógiai munka tervezése, mérése, értékelése	24
9.3. A dokumentum vezetésének MIÓVI szintű szabályozása	24
9.4. Mérő és vizsgáló eszközökkel, módszerekkel kapcsolatos elvárások.....	25
10. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelésének megvalósítása.....	25

10.1. Óvodánk nevelési gyakorlata a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésében.....	25
10.1.1. Eljárásrend sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése esetén	28
10.2. Óvodánk nevelési gyakorlata a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek esetében	29
10.2.1. Eljárásrend BTMN gyermekek integrált nevelése esetén.....	30
10.3. Óvodánk nevelési gyakorlata a kiemelten tehetséges gyermekek nevelése terén	31
11. Óvodánk gyermekvédelmi feladatai, szociális hátrányok enyhítése, esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések	32
11.1. Kapcsolattartás a gyermekvédelemben partner szervezetekkel	34
1. sz. melléklet.....	36
Óvodai Fejlesztő Program	36

Bevezető

A Miskolci Integrált Óvodai Intézményt (a továbbiakban: MIÓVI) 31 szakmai autonómiával rendelkező intézmény alkotja. Óvodáinkban magas színvonalú nevelő, átgondolt pedagógiai cél és feladatrendszerre épülő, hatályos jogszabályoknak megfelelő minőségi, inkluzív szemléletű óvodai nevelést biztosítunk.

A MIÓVI működése és működtetése innovatív, konstruktív gondolkodást kíván az alkalmazotti közösségtől. A helyi Pedagógiai Programot az Óvodai nevelés országos alapprogramjának iránymutatása, cél- és feladatrendszere, és a helyi infrastrukturális és humán erőforrás figyelembevételével alkotta a MIÓVI nevelőtestülete. A program átdolgozását a szervezet szakmai fejlődéséért tett lépések és a jogszabályi változások követése tette indokolttá. Prioritásként kezeljük a külső és belső környezeti tényezők változásait, valamint a helyi hagyományokat, szokásokat, programokat. az intézmény belső és külső partneri igényeinek figyelembevételét.

A MIÓVI Pedagógiai Programjának megalkotását helyzetelemzés és partneri igényfelmérés előzte meg. Az intézmények nevelési koncepcióját, a múlt értékeinek megbecsülését és az innovatív szemlélet jelenlétét tükrözik, amelyek meghatározzák a helyi nevelési sajátosságainkat és alapelveinket.

A MIÓVI-ban tíz, az óvodai nevelés területeit érintő szakmai munkaközösség támogatja a szakmai fejlődést. Vezetőinek és a tagjainak tevékenysége, tudásának megosztása hozzájárul a magas színvonalú pedagógiai, szakmai munkához, amelyben nélkülözhetetlen az egymástól tanulás, és a konstruktív együttműködés. A Pedagógiai Programunkban a közös alapelvek, célok, feladatok mellett megjelennek a tagintézmények nevelési gyakorlata és az arculatára jellemző sajátosságok. A fenntartható fejlődés, természet megszerettetése, védelme, a tiszta környezet, az egészséges életmód fontos feladata óvodai nevelésünknek. A fenntarthatóság pedagógiájának alkalmazása, az intézményi partnerek aktív bevonása, a szemlélet formálás valamennyi nevelési fejlesztési területünket áthatja.

Fontosnak tartjuk a néphagyományok éltetését, és a magyar nemzeti identitástudat erősítését. Célunk, hogy a MIÓVI valamennyi partnere örömmel vegyen részt az intézményeink életében, a jeles napokat megelőző közös készülődésekben, ünnepeken, melyek során erősödik a közösségi érzés, a hagyományok megismertetése, és éltetése, átadása, a pozitív összetartozás megélése. A nevelés, fejlesztés során fejlődnek a gyermekek tanuláshoz nélkülözhetetlen kompetenciái, képességei, erkölcsi, esztétikai érzékük, amely által alkalmassá válnak az iskolára és a társadalmi életre.

Integrált óvodai szervezetünk 31 feladatellátási helyének, tagintézményei közül a MIÓVI, a MIÓVI Avastetői Tagóvodája, a MIÓVI Belvárosi Tagóvodája, a MIÓVI Brunsvik Teréz Sport Tagóvodája, a MIÓVI Kassai Úti Tagóvodája, a MIÓVI Nyitnikék Tagóvodája, a MIÓVI Szeder Úti Tagóvodája, a MIÓVI Szilvás Úti Tagóvodája és a MIÓVI Vadász Úti Tagóvodája Együttműködési Megállapodás keretében részt vett az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 a tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása kiemelt uniós projektben. A Pedagógiai Programok felülvizsgálata során egyrészt lehetőség nyílt a – pályázati projektben résztvevő - feladatellátási helyünk számára arra, hogy a pályázati projekt keretében a projekt céljainak megfeleltessék Pedagógiai Programjukat, ehhez a felelősségteljes szakmai munkához

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

akkreditált képzés, mentori támogatás és egyéb horizontális tanulás biztosítása keretében kaptak támogatást a pályázati projekttől. Másrészt, a nevelőtestületek a helyi Pedagógiai Program sommás módosítását is felülvizsgálták.

Integrált óvodai szervezetünk 31 feladatellátási helyének, tagintézményei közül a MIÓVI Bulgárföldi Tagóvodája és a MIÓVI Napraforgó Tagóvodája Együttműködési Megállapodás keretében részt vett az EFOP-3.1.3-16-2016-00001 a Társadalmi felzárkózási és integrációs köznevelési intézkedések támogatása kiemelt uniós projekt keretében a pedagógiai tevékenység hatékonyságának fejlesztése az esélyteremtő nevelési eljárások eredményes alkalmazása érdekében. A projekt célja egy olyan méltányos, befogadó óvodai nevelési rendszer megteremtésére irányuló komplex program megvalósítása, amelynek célja a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek társadalmi integrációjának elősegítése volt.

A gyermek nevelése elsődlegesen a család joga és kötelessége. Az együttműködésen alapuló családi nevelést kiegészítve a Miskolci Integrált Óvodai Intézmény támogatja az egyéni, eltérő ütem szerint haladó fejlődést, ezáltal járul hozzá a boldog, kiegyensúlyozott gyermekkor megéléséhez.

A MIÓVI igazgatójaként prioritásként kezelem a „jó itt lenni érzés és egyben a szerethető munkahely” megteremtését, ahol a legfontosabb, hogy a reánk bízott gyermekek otthonosan érezzék magukat olyan alkalmazotti közösség jelenlétében, akiknek a szakmai tevékenységük és a gyermekek fejlesztésébe vetett hitük és elkötelezettségük megkérdőjelezhetetlen.

Csizmárné Gede Erika Judit
igazgató

1. Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Tagintézményei és Helyi Pedagógiai Programjainak elnevezése			
Sorszám	Tagintézmény megnevezése	Tagintézmény címe	Helyi Pedagógiai Programjának elnevezése
1	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény	3534 Miskolc, Batsányi János utca 2.	Integrált program
2	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Avastetői Tagóvodája	3524 Miskolc, Hajós Alfréd utca 3.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Avastetői Tagóvodájának Helyi Pedagógiai Programja
3	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Bársony János Úti Tagóvodája	3531 Miskolc, Bársony János utca 27.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Bársony János Úti Tagóvodája Pedagógiai Programja
4	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Belvárosi Tagóvodája	3530 Miskolc, Vörösmarty utca 64.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Belvárosi Tagóvodája Helyi Pedagógiai Programja
5	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Benedek Elek Tagóvodája	3516 Miskolc, Szolártsik tér 1.	MIOVI Benedek Elek Tagóvodájának Pedagógiai Programja
6	★ Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Brunszvik Teréz Sport Tagóvodája	3525 Miskolc, Mátyás Király utca 17.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Brunszvik Teréz Sport Tagóvodája Helyi Pedagógiai Programja
7	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Bulgárföldi Tagóvodája	3534 Miskolc, Fazola Henrik utca 4. B épület 1. ajtó	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Bulgárföldi Tagóvodája „Gyermekvilág” Pedagógiai Programja
8	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Diósgyőri Tagóvodája	3534 Miskolc, Árpád utca 4/a.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Diósgyőri Tagóvodája „Csemeték” Helyi Pedagógiai Programja
9	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Dózsa György Úti Tagóvodája	3525 Miskolc, Dózsa György utca 36.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Dózsa György Úti Tagóvodája „Komplex Prevenációs Részadaptáció” Pedagógiai Programja
10	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Eszterlánc Néphagyományőrző Tagóvodája	3530 Miskolc, Hadirokkantak útja 14.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Eszterlánc Néphagyományőrző Tagóvodája Helyi Pedagógiai Programja
11	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény József Úti Tagóvodája	3531 Miskolc, József utca 2.	MIOVI József Úti Tagóvodája „Kerek-Világ” Pedagógiai Programja
12	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Kassai Úti Tagóvodája	3526 Miskolc, Kassai utca 17.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Kassai Úti Tagóvodája Helyi Pedagógiai Programja
13	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Katowice Sport Tagóvodája	3526 Miskolc, Katowice utca 33.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Katowice Sport Tagóvodája Helyi Pedagógiai Programja
14	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Középszer Úti Tagóvodája	3529 Miskolc, Középszer utca 5.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Középszer Úti Tagóvodája „Egészség, Mozgás, Környezet, mint a jövőnk alapja”

1. Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Tagintézményei és Helyi Pedagógiai Programjainak elnevezése			
Sorszám	Tagintézmény megnevezése	Tagintézmény címe	Helyi Pedagógiai Programjának elnevezése
			Pedagógiai Programja
15	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Leszih Andor Úti Tagóvodája	3524 Miskolc, Leszih Andor utca 6.	MIOVI Leszih Andor Úti Tagóvodája „Tarkabarka Komplex Differenciált Személyiség- és Képességfejlesztő” Helyi Pedagógiai Programja
16	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Mesevár Tagóvodája	3534 Miskolc, Könyves Kálmán utca 34.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Mesevár Tagóvodája „Varázslatos Természet” Helyi Pedagógiai Programja
17	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény	3534 Miskolc, Batsányi János utca 2.	A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Játék, Mese, Környezetvédelem és Hagyományápolás Óvodai Nevelésünkben Helyi Pedagógiai Programja
18	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Napraforgó Tagóvodája	3529 Miskolc, Gesztenyés utca 18.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Napraforgó Tagóvodája „Egészség, Mozgás, Környezet, mint a jövőnk alapja” Pedagógiai Program
19	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Nyitnikék Tagóvodája	3533 Miskolc, Andrassy utca 53/a	Adaptáció: a lépésről-lépésre minősített óvoda fejlesztő Program alapján
20	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Petneházy Úti Tagóvodája	3529 Miskolc, Petneházy utca 4.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Petneházy Úti Tagóvodájának „Környezeti Nevelés a Fenntarthatóság Jegyében” Helyi Pedagógiai Programja
21	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Pitypang Tagóvodája	3528 Miskolc, Fövényszer utca 35.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Pitypang Tagóvodája „Környezettudatos Gondolkodás Megalapozása” Pedagógiai Programja
22	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Selyemréti Tagóvodája	3527 Miskolc, Selyemrét utca 38.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Selyemréti Tagóvodája „Környezettudatos” Helyi Pedagógiai Programja
23	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Stadion Sport Tagóvodája	3534 Miskolc, Stadion utca 47/a.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Stadion Sport Tagóvodája „Mozgásműveltség Fejlesztő Óvodai Nevelési” Helyi Pedagógiai Programja
24	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Százsorszép Tagóvodája	3530 Miskolc, Serház utca 1.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Százsorszép Tagóvodája Helyi Pedagógiai Programja

1. Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Tagintézményei és Helyi Pedagógiai Programjainak elnevezése			
Sorszám	Tagintézmény megnevezése	Tagintézmény címe	Helyi Pedagógiai Programjának elnevezése
25	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Szeder Úti Tagóvodája	3533 Miskolc, Szeder utca 2/a.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Szeder Úti Tagóvodája „Környezetvédelem Tolnai Gyuláné Módszerével” Helyi Pedagógiai Programja
26	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Szilvás Úti Tagóvodája	3529 Miskolc, Szilvás utca 37.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Szilvás Úti Tagóvodája Pedagógiai Programja
27	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Szivárvány Tagóvodája	3534 Miskolc, Kacsóh Pongrác utca 8.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Szivárvány Tagóvodájának „Játékvilág” Pedagógiai Programja
28	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Szlovák Nemzetiségi Tagóvodája Szlovák nyelven: Institúcia Integrovaný Materských Škôl v Miškovci Slovenská Národnostná Materská Škola	3510 Miskolc, Fő utca 103.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Szlovák Nemzetiségi Tagóvodája Institúcia Integrovaný Materských Škôl V Miškovci Slovenská Národnostná Materská Škola A „Lépésről-Lépésre” Óvodai Fejlesztő Program Adaptációja Pedagógiai Programja
29	★ Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Tündérbert Sport Tagóvodája	3531 Miskolc, Aba utca 49.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Tündérbert Sport Tagóvodájának Pedagógiai Programja
30	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Vadász Úti Tagóvodája	3518 Miskolc, Vadász utca 2.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Vadász Úti Tagóvodája Helyi Pedagógiai Programja Adaptáció: A Lépésről-Lépésre Minősített Óvodafejlesztő Program alapján
31	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Várhegy Úti Tagóvodája	3519 Miskolc, Várhegy utca 2.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Napraforgó Tagóvodája „Egészség, Mozgás, Környezet, mint a jövőnk alapja” Pedagógiai Program
32	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Zsolcai Kapui Tagóvodája	3526 Miskolc, Zsolcai kapu 17.	Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Zsolcai Kapui Tagóvodája „Komplex Prevenációs Program” Helyi Pedagógiai Programja

1.1. Többletköltséggel járó szakmai feladatok megvalósulásai

★Azon tagóvodák, melyek helyi szintű pedagógiai programjuk szakmai munkájának megvalósításához többletköltséggel járó összeget használnak fel.

Tagintézmény megnevezése	Többletköltség igény	
	megnevezése	szakmai tevékenységek megnevezései
Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Brunszvik Teréz Sport Tagóvodája	Sport óvodai tevékenységek	1. Labdajáték 2. Judo 3. Úszás
Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Tündérváros Sport Tagóvodája	Sport óvodai tevékenységek	1. Labdajáték 2. Judo 3. Úszás

2. A Pedagógiai Program működését, tartalmát meghatározó törvények, kormányrendeletek, dokumentumok és a nyilvánosságra hozatal módja

- A 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről (továbbiakban: Nkt.).
- A 229/2012.(VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról. (továbbiakban: Nkt. Vh.)
- A 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól (továbbiakban: Njtv.).
- A 2011. évi CCXI. törvény a családok védelméről (továbbiakban: Csvt.).
- A 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról (továbbiakban: Púétv.).
- A 403/2023. (VIII.30.) Kormányrendelet egyes közneveléssel összefüggő kormányrendeletek módosításáról.
- A 661/2023. (XII. 29.) az egyes fenntartók által kifizetendő esélyteremtési illetményrészhez kapcsolódó támogatásról, valamint a 2024. évi kiegészítő költségvetési támogatásról, továbbá a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról szóló 401/2023. (VIII. 30.) Korm. rendelet módosításáról.
- Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (továbbiakban: Gyvt.).
- 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról (továbbiakban: ÓNOAP).
- 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról (továbbiakban: EMMI rendelet).
- 277/1997. (XII.22.) kormányrendelet a pedagógus – továbbképzésről, a pedagógus szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről
- Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Alapító Okirata

A Pedagógiai Program Nyilvánosságra hozatalának módja:

- KIR (Köznevelési Információs Rendszer) rendszerben az intézményi közzétételi lista részeként
- Az intézmény honlapján

A Nevelőtestület számára:

- a nevelőtestület valamennyi tagja e-mail útján pdf. formátumban megkapja a módosított Pedagógiai programot

- Az intézmény honlapján

A Szülői Szervet és Szülői kör számára:

- Az intézmény honlapján
- szülő kérésére előre egyeztetett időpont alapján megtekinthető (igazgató, tagintézmény-igazgató) és kérhető pdf. formátumban

Egyéb partnerek számára:

- szóbeli tájékoztatás,
- az intézmény honlapján.

3. Küldetésnyilatkozat

Mottó: „A gyermek olyan, mint a pillangó a szélben. Néhány magasabbra tud repülni, mint mások, de mindegyik legjobb tudása szerint repül. Miért is hasonlítanád össze őket? Mindegyik más, mindegyik különleges, mindegyik gyönyörű.”

(ismeretlen szerző)

A Miskolci Integrált Óvodai Intézményben és Tagóvodáiban dolgozó óvodapedagógusok és az alkalmazotti közösség tisztelettel ajánlja az Intézmény Pedagógiai Programját az érdeklődőknek. Intézményeinkben fontos, hogy gyermekeket érzelmi biztonság, otthonosság, derűs légkör, szeretet vegye körül.

Óvodáink épületei, udvarai, előkertjei, berendezései többnyire jól szolgálják a gyermekek kényelmét, biztosítják egészségük megőrzését, lehetővé teszik a mozgás- és játékgényük kielégítését. Helyi pedagógiai programunkban nagy figyelmet fordítunk a gyermekek egyéni, eltérő fejlődési ütemére és az egyéni sajátosságok figyelembevételére.

Gyermekközpontú óvodai nevelésünk célja: Az óvodás gyermek sokoldalú harmonikus fejlődésének optimális elősegítése. Az óvodáinkban az **óvodapedagógusok inkluzív szemlélettel** nevelik a rájuk bízott gyermekeket, akik elkötelezettek programunk értékei iránt. Munkájuk során az egyéni képességek kibontakoztatására törekednek és differenciáltan fejlesztik a gyermekek egyéni képességeit. Fontosnak tartják, a szakmai tudás bővítését, frissítését. Keresik a továbbképzés, önképzés lehetőségeit. Nevelőtestületünk szakértelme, lelkesedése, érték közvetítő szerepe és tevékenysége, a vállalt feladatok határidőre történő teljesítése a garancia céljaink megvalósítására. Jellemzőjük a megfelelni akarás, a minőségfejlesztéssel kapcsolatos elkötelezettség.

Valljuk, hogy óvodapedagógusaink és a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottak együttes munkája hozzájárul az óvodai nevelésünk hatékonyságához.

Erősítjük az énkép – önismeret - önértékelés fejlesztését a gyermekek természetes megnyilvánulásaira és teljesítményére adott konkrét és pozitív megerősítések által. A kapcsolattartás során elsősorú partnereink a családok. A kapcsolatunk tudatos, kölcsönös bizalmon alapuló, harmonikus. Óvodáink nyitottak a családok felé, hogy a gyermekek személyiségének a sokoldalú kibontakoztatásában együttműködjünk.

Törekszünk arra, hogy óvodásaink az iskolára felkészülté váljanak értelmileg, lelkileg és fizikailag egyaránt.

Olyan óvodai nevelést biztosítunk, ahol:

- ❖ a családi nevelést kiegészítve boldog óvodás éveket nyújthatunk;
- ❖ jól érzi magát és elégedett a gyermek, a szülő és a nevelésben részt vevő alkalmazott;
- ❖ a gyermek alkotó részese az óvoda mindennapi életének;
- ❖ érvényesülnek a gyermeki és szülői jogok;
- ❖ érték az egészség, a helyes viselkedés, a természeti és társadalmi környezet, a másság elfogadása, a tolerancia;
- ❖ a gyermek képessé válik az önkifejezésre és befogadásra;
- ❖ az óvoda nyitottságával, rugalmasságával képes a társadalmi környezet változó igényeihez alkalmazkodni, a belső értékstabilitás megtartásával.

3.1. A MIÓVI bemutatása

A Miskolc Megyei Jogú Város Közgyűlése akként döntött, hogy a Miskolci Integrált Óvodai Intézményt 31 feladatellátási hellyel 1 székhely és 30 tagintézménnyel fenntartásában működteti. A MIÓVI élén az igazgató áll, akinek munkáját 1 fő általános-, 1 fő szakmai- és 1 fő esélyegyenlőségi igazgatóhelyettes, valamint 30 fő tagintézmény-igazgató segíti. Az adminisztratív feladatokat óvodai körzetekre bontva intézményi titkárok látják el.

Az intézményeink karbantartási feladatait a Miskolci Közintézmény-működtető Központ (továbbiakban: MKmK) munkatársai végzik a kialakult eljárásrendnek megfelelően. A feladatellátás kiterjed minden tagintézmény külső és belső területére, állagának megóvására. A feladatok tervszerűen, rendszeresen igénybejelentés alapján végzett tevékenységek.

Az infrastrukturális feltételek korszerűsítését a költségvetés és a takarékos gazdálkodás határozza meg. A gyermekek szenzitív, igényes környezetét az alkalmazotti közösség teremti és óvja meg.

Az intézmény igazgatója, a szakmai, munkáltatói és a gazdálkodási jogkört gyakorolja. Az igazgató munkáját közvetlenül az igazgatóhelyettesek segítik az általános, szakmai, esélyegyenlőségi területek dominanciájával. A tagintézmények vezetését igazgatói döntések végrehajtása által tagintézmény igazgatók végzik. Az óvodapedagógusok munkáját dajkák, pedagógiai asszisztensek, gyógypedagógusok, óvodapszichológusok és szociális segítők segítik. Óvodapedagógusaink jól képzettek, akik vallják a tevékenységen keresztül megvalósuló tapasztalatszerzés erejét és fontosságát. Az óvodapedagógusok az egyéni érdeklődésüknek és a lehetőségeiknek megfelelően képzések által és önképzéssel bővítik szakmai ismereteiket.

A MIÓVI tíz szakmai munkaközösséghez való csatlakozási lehetőséggel támogatja az intézmény óvodapedagógusait. Az óvodai nevelés tevékenységi területeinek jelentékeny részét, lefedik a munkaközösségek, másfelől támogatást nyújtanak az inkluzív szemléletű befogadás kialakításához.

Az intézményünkben az értesítendő hozzátartozókat, szülőket a Szülői Szervezet képviseli és kapcsolatot tart az intézmény igazgatóságával. Tevékenységük során hozzájárulnak az intézmény hatékony működéséhez.

Tagintézményeink alapítványokat működtetnek, amelyet a gyermekek és az óvoda javára hoztak létre. Az alapítvány a bevételét az óvoda szépítésére, fejlesztő eszközök vásárlására fordítják.

A tagintézmények nevelési gyakorlatai különbözőek a tagintézmények tekintetében. A megteremtett sajátos arculatukat folyamatosan fejlesztik és keresik a változások lehetőségeit is, illetve éltetik azon hagyományaikat, amelyek az évek során beváltak, megszilárdultak.

A MIÓVI a fenntartói források kiegészítéseként figyeli a pályázati lehetőségeket, bővíti a partnerkapcsolatait a civil szervezetekkel és alapítványokkal. A MIÓVI igazgatójának és helyetteseinek célja az óvodák hatékony működtetése. Fontosnak tartjuk a szervezetben, hogy a tudásmegosztás által szakmailag gazdagodjon az alkalmazotti közösség, akik többnyire büszkén vállalják, hogy a MIÓVI szakmai közösségének tagjai.

A tagintézményeink színes arculattal várják az érdeklődő szülőket, hogy minden gyermek a képességeinek, egyéni, eltérő érési ütemének, és kiemelkedő területeinek megfelelő intézmény boldog óvodása lehessen.

3.1.1. Intézményi arculat

Pedagógiai Programunk Intézményi arculatát az Óvodai nevelés országos alapprogramjában meghatározottakkal koherensen vallja, hogy:

- ❖ Az óvodáskorú gyermek nevelése a család feladata, amely kiegészül az óvodai neveléssel a gyermek harmadik életévétől az iskolai alkalmasságig.
- ❖ Az óvoda óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő feladatok megvalósításával támogatja a családokat.
- ❖ Intézményeinkben a legfontosabb a gyermek egyéni, eltérő érési ütemének figyelembevétele és a gyermeki személyiség tisztelete.
- ❖ A nevelés fejlesztés, barátságos, feltétel nélküli szeretetteljes, gondoskodó, szenzitív környezetben, érzelmi biztonságban valósul meg.
- ❖ Támogatjuk az integrált, inkluzív és differenciált nevelést, a hátránykompenzációt és a tehetségigérek fejlesztését.
- ❖ Hangsúlyozzuk a szabad játék tiszteletét és a tevékenységeken keresztül szerzett megtapasztalás fontosságát és fejlesztő erejét.
- ❖ A nevelőtestület és az alkalmazotti közösség hivatástudata kiemelkedő.

3.1.2. Óvodapedagógus kép

- ❖ A gyermekek irányába mutatott magatartása: kedves, figyelmes, gondoskodó, inkluzív szemléletű.
- ❖ Szülőkkel szemben támogató, segítő, együttműködő, empatikus magatartást tanúsít.
- ❖ Képes tolerálni a különbözőséget, és alkalmazni az egyenlő bánásmód elvét.
- ❖ Pozitív gondolkodás jellemzi.
- ❖ Következetes.
- ❖ Konfliktuskezelő, problémamegoldó képessége kiemelkedő.
- ❖ Képes a szakmai fejlődésre, nyitott a képzési, önképzési lehetőségekre.
- ❖ Szakmai hitelesség jellemzi.

- ❖ Képes a konstruktív együttműködésre.

3.1.3. Nevelést-oktatást közvetlenül segítő alkalmazottak képe

- ❖ Gyermekszeretet, gondoskodás jellemzi.
- ❖ Az óvodapedagógusokkal képes a konstruktív együttműködésre a feladatait pontosan, megbízhatóan végzi.
- ❖ Nyugodt, barátságos. empátikus, munkája iránt igényes.
- ❖ Önállóan végzi a tevékenységét.
- ❖ Képes az alkalmazkodásra.

3.1.4. Gyermekkép

- ❖ Szívesen jár óvodába, betartja a szokás és szabályrendszer elemeit.
- ❖ Tevékenységeire jellemző a motiváltság, érdeklődésnyitottság, értő figyelem.
- ❖ Képes a szeretet megélésére, érzelmei uralására.
- ❖ Mozgásigénye nagy.
- ❖ Képes a természeti és társadalmi környezet értékeinek megóvására, tiszteletére.
- ❖ Bátran kommunikál.
- ❖ Nyitott az őt körülvevő felnőttek társaságára.
- ❖ Szívesen vesz részt a napi tevékenységekben.
- ❖ Az egészséges életvitel szokásaira igénye van.

„Dorothy Law Nolte: Egy élet a kezedben

*Ha a gyerekek kritizálva élnek,
 Megtanulnak megbélyegezettnek lenni.
 Ha a gyerekek ellenségeskedésben élnek,
 Megtanulnak veszekedni.
 Ha a gyerekek kicsúfolva élnek,
 Megtanulnak szégyenlősnek lenni.
 Ha a gyerekek megszegyenítve élnek,
 Megtanulják bűnösnek érezni magukat.
 Ha a gyerekek toleráns légkörben élnek,
 Megtanulnak türelmesnek lenni.
 Ha a gyerekek bátorítva élnek,
 Megtanulnak bízni.
 Ha a gyerekek dicsérve élnek,
 Megtanulják az igazságosságot.
 Ha a gyerekek biztonságban érzik magukat,
 Megtanulnak hittel élni.
 Ha a gyerekek megerősítve élnek,
 Megtanulják magukat szeretni.
 Ha a gyerekek elfogadva és barátságban élnek,
 Megtanulják megtalálni a szeretetet a világban!”¹*

¹ Színnel lélekkel: Dorothy Law Nolte: Egy élet a kezedben (szinnellekkel.blogspot.com) Megtekintés: 2024. július 21.

3.1.5. A MIÓVI Jövőképe, alapelvei, értékei

Óvodáinkban olyan nevelést biztosítunk, ahol:

- ❖ lehetőséget biztosítunk a szabad óvodaválasztásra és az átjárhatóságra,
- ❖ a családdal együttműködve boldog óvodás éveket nyújtunk,
- ❖ partneri panaszokat empátikus attitűddel, problémamegoldó magatartással kezeljük,
- ❖ jól érzi magát és elégedett a gyermek, a szülő és a nevelésben részt vevő alkalmazott,
- ❖ felismerjük a tehetség ígéretet és támogatjuk fejlődésében,
- ❖ támogatást nyújtunk a hátrányok csökkentésében, leküzdésében, felzárkóztatásban,
- ❖ biztosítjuk a gyermekek fejlődését szakemberek bevonásával,
- ❖ esélyt teremtünk az arra rászorulóknak,
- ❖ a gyermek alkotó részese az óvoda mindennapi életének,
- ❖ érvényesülnek a gyermeki és szülői jogok,
- ❖ érték az egészség, a helyes viselkedés, a természeti és társadalmi környezet, a máság elfogadása, a tolerancia,
- ❖ a gyermek képessé válik az önkifejezésre és befogadásra,
- ❖ az óvoda nyitottságával, rugalmasságával alkalmazkodik a társadalmi környezet változó igényeihez,
- ❖ jó munkahelyi légkör jellemzi az óvodáinkat,
- ❖ segítő, támogató attitűd jellemzi az alkalmazotti közösséget,
- ❖ elkötelezettek vagyunk a fejlődés iránt,
- ❖ értéket teremtünk.

Nevelőtestületünk az alapelvek, értékek közvetítése érdekében gondoskodik:

- ❖ a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről,
- ❖ a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról,
- ❖ gyermeki közösségekben végezhető sokszínű, az életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységekről,
- ❖ a szabad játékra és a tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak, emberi értékek megtapasztalásának lehetőségéről,
- ❖ a gyermek egészséges, optimális fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről,
- ❖ a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében és a helyi pedagógiai programunkban biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét és a társadalmi integrálását.

4. Továbbképzési elképzeléseink

A MIÓVI Továbbképzési Programjának preferált területei:

- ❖ a pedagógus életpálya kiteljesítését segítő továbbképzések,
- ❖ a gyermekek személyiségfejlesztését és az inkluzív óvodai nevelés minőségi szintű megvalósítását támogató képzések,

- ❖ a családok támogatását, az esélyteremtés területén a nevelőtestület kompetenciáját növelő képzések,
- ❖ diabéteszes gyermek, anafilaxiás gyermek speciális ellátására irányuló képzések,
- ❖ az egészséges életmód, a környezettudatos szemlélet megalapozásának lehetőségeit bővítő, a hagyományok, a népi kultúra megismerését szolgáló képzések,
- ❖ a nevelőtestület módszertani kultúráját szinten tartó, bővítő a tehetségfejlesztés és a hátránycsökkentés lehetőségeinek bővítésére irányuló képzések,
- ❖ a pedagógusok IKT kompetenciáinak fejlesztése,
- ❖ új, innovatív pedagógiai szemlélet kiszélesítését mutató képzések,
- ❖ „jó gyakorlatok” elsajátítására irányuló képzések, belső hospitálási lehetőségek.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjának megfelelően a helyi pedagógiai programunkban érvényesülnek a különböző innovatív pedagógiai törekvések, az alapprogram szemléletével azonosan biztosítjuk az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek és széles körű módszertani szabadságának érvényesülését.

A hatékony pedagógiai munka feltétele az óvodapedagógussal szemben elvárt pedagógus kompetenciák gyakorlati alkalmazása. Az elvárásrendszer követelményének való megfelelésre a MIÓVI nevelőtestülete törekszik. Az elvárásrendszer megtalálható az intézményi önértékelési felületen.

5. Óvodai nevelés célja és feladatai

Az óvodai nevelés célja az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, valamint a gyermeki személyiség fejlesztése. Ezeknek a céloknak megfelelően az óvodai nevelés feladatai közé tartozik:

- ❖ az egészséges életmód kialakítása,
- ❖ az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés,
- ❖ valamint az anyanyelvi, értelemi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

5.1. Az egészséges életmód alakítása

Cél: az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése, az egészséges élethez szükséges alapkészségek, képességek kialakítása.

Feladat:

- ❖ nyugodt, derűs, szeretetteljes légkörben a gyermekek életkori és egyéni sajátosságaihoz igazítva valósuljon meg a testápoláshoz kapcsolódó szokások alakítása,
- ❖ a higiénés műveletek elsajátítását az óvodapedagógusok és a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítők személyes példaadással segítik.

Szokások kialakítása:

Táplálkozási szokások:

- ❖ az étkezések ritmikus időben történő, napirendbe épülése,
- ❖ kulturált étkezési szokások kialakítása,
- ❖ evőeszközök helyes használata,
- ❖ kellő mennyiségű folyadék biztosítása a nap bármely szakaszában,

- ❖ gyümölcsök, zöldségek, illetve a tejtermékek fogyasztásának ösztönzése,
- ❖ a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettszír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése.

Higiénés szokások:

- ❖ a betegségek megelőzésére vonatkozó szokások, szabályok kialakítása (tüsszentés, köhögés, orrfújás, zsebkendő használat),
- ❖ a test ápolása, tisztántartása,
- ❖ időjárásnak megfelelő réteges öltözködés.

A pihenés és alvás szokásai:

- ❖ a gyermekek számára nyugodt, csendes pihenés biztosítása.

Testedzés és testmozgás:

A gyermekeket az egészséges életvitel kialakítására ösztönözzük:

- ❖ szervezett mindennapos mozgásokkal, az óvoda közvetlen környezetében tett sétákkal, kirándulásokkal,
- ❖ a gyermekkori mozgástapasztalatok megszerzésére irányuló spontán és szervezett mozgás lehetőségének biztosításával,
- ❖ az óvoda udvara által változatos mozgástevékenységek lehetőségének nyújtásával.

5.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

A gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

Cél: képességek, tulajdonságok fejlődésének elősegítése, amelyek alkalmassá teszik a gyermekeket arra, hogy önérvényesítési törekvéseiket összehangolják a közösségi élet normáival.

Feladat:

- ❖ a gyermekek nyitottságára építve, segítve abban, hogy megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket,
- ❖ nemzeti identitástudat és hazaszeretet megalapozása,
- ❖ érzelmekben gazdag óvodai élet szervezése, sikerélmény biztosítása,
- ❖ a gyermekek szociális érzékenységének fejlesztése mellett az éntudat alakítása,
- ❖ a gyermekek erkölcsi, szociális érzékenységeinek alakítása és az önkifejező törekvéseik támogatása,
- ❖ társaikhoz való alkalmazkodás során fejlődik önuralmuk, együttműködő képességük és toleranciájuk,
- ❖ a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak és akaratának, szokás- és normarendszerének megalapozása,
- ❖ a nemzetiséghez tartozó gyermekek eltérő életmódjának, kultúrájának kölcsönös elfogadtatása,
- ❖ a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek érzelmi és erkölcsi fejlődését segítő korrekciós és kompenzációs fejlesztések, speciális fejlesztő tevékenységek biztosítása, ha szükséges, külső szakemberek segítő közreműködésével.

5.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Cél: az anyanyelv szeretetére és megbecsülésére nevelés. Olyan gyermekek nevelése, akik az életben bátran, érthetően, gazdag szókincssel, változatosan fejezik ki magukat.

Feladat:

- ❖ beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel a kommunikáció különböző formáinak alakítása: nonverbális kommunikáció, metakommunikáció,
- ❖ a gyermekek már meglévő anyanyelvi képességeinek differenciált fejlesztése,
- ❖ a gyermekek természetes beszéd - és kommunikációs kedvének fenntartása, gyermeki kérdések ösztönzése, meghallgatása,
- ❖ élmények és tapasztalatok szerzése a gyermeket körülvevő természeti és társadalmi környezetről, a környezettudatos magatartás megalapozása,
- ❖ spontán és tervezetten szerzett tapasztalatok, ismereteinek rendszerezése, bővítése,
- ❖ a gyermekek természetes kíváncsiságára és tevékenységi vágyára építve, a környező világot megismerni akaró képességek kibontakoztatása, fejlesztése.

5.4. Az óvodai élet megszervezésének elvei

Hetirendi javaslat

A gyermekek személyiségének fejlesztése a megfelelő egyre növekvő időtartamú, párhuzamosan, komplex módon is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósul meg.

Intézményünkben a mozgás kivételével, a tevékenységek: a verselés, mesélés; ének, zene, énekes játék, gyermektánc; rajzolás, festés, mintázás, kézi munka; a külső világ tevékeny megismerése mind az osztott, mind az osztatlan csoportban kötetlen formában kerülnek megszervezésre. A tevékenységi rendszer mellett jelen van az értelmi, érzelmi, akarat, testi, szociális nevelés is.

Napirendi javaslat

A MIÓVI intézményeiben alkalmazott napirend, megtalálható a helyi pedagógiai program dokumentumaiban. A napirend rugalmas, folyamatos, igazodik a szervezett tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, igényeihez a helyi szokás és szabályrendszer figyelembevételével. A napirend összeállításánál tiszteltben tartjuk a szabad játékot és a tevékenységen keresztül szerzett tapasztalatok fontosságát.

Ünnepek

Az ünnep a maga sajátos tartalmával, külső megjelenésével különleges érzelmek átélésére ad lehetőséget. A közös készülődések, tervezetések távlatot jelenthetnek a gyermek számára. Az ünnep célját akkor éri el, ha az óvoda mindennapjaitól eltérő külsőségek között zajlik, szervezésében a gyermekek is részt vesznek, koruknak megfelelő tevékenységgel. Amennyiben lehetséges, a szülőket is bevonjuk az előkészületekbe, az ünnepi események lebonyolításába. Az óvodapedagógusok lehetőséget teremtenek arra, hogy a család és az óvoda között elmélyült kapcsolat alakuljon ki, egymás szokásait, értékrendjét jobban megismerhessük, közelítsük nevelési elveinket. A gyermekek életkoruktól függetlenül – de figyelembe véve életkori sajátosságait – minden ünnepen részt vesznek. A közös programok nem csak az ünnepeket tartalmazzák, hanem a szülőkkel együtt megtervezett kirándulásokat, sportnapokat, kulturális eseményeket, s az ezekre való felkészülést. Az óvodai ünnepek, ünnepélyek, jeles napok nyitott, vagy zárt megrendezését az óvodapedagógusok döntenek el figyelembe véve a gyermekek fejlettségét, az óvoda hagyományait, a gyermekek és a szülők igényeit. Az ünnep fényét emeli a feldíszített óvoda, az ünneplő ruha felnőtteknek és gyermekeknek egyaránt. A nevelési év során nyílt és zárt formában ünnepeljük a természeti és társadalmi jeles napokat. Figyelembe vesszük

az értéktanteremtő hagyományok megteremtését és éltetését. A szülőkkel együttműködve a mindenkori járványügyi szabályoknak megfelelően szervezzük és valósítjuk meg rendezvényeinket. Az ünnepek szervezésénél figyelembe vesszük, hogy a 3-7 éves gyermekek érzelmeiken keresztül látják a világot. Arra emlékeznek szívesen, ami lelküket, érzékszerveiket megragadja. Ezért az ünnepi készülődés a külsőségekben való megjelenítésén túl, élményt nyújtó tevékenységeket jelent számukra.

Az ünnepek dokumentálását a csoportnaplókban az érzelmi nevelés és szocializáció foglalja magában, tartalmazza az ünnepekhez, valamint az eseményekhez kapcsolódó tervezési-szervezési feladatokat. Az ünnepek, jeles napok részletes tervei megtalálhatók a Miskolci Integrált Óvodai Intézmény tagintézményeinek munkatervében és pedagógiai programjában.

6. A MIÓVI kapcsolatrendszere

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény kapcsolatrendszere

Alapelveinkkel összhangban, saját nevelési céljainkat és feladatainkat a családi nevelés kiegészítéseként terveztük meg, mert tiszteletben tartjuk, hogy a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Szeretnénk gyermekeink fejlesztését a szülők együttműködésével megvalósítani, melynek alapja a kölcsönös bizalom és tisztelet.

Óvoda – család- szülői közösségek, szervezetek, értesítendő hozzátartozó

Cél az együttműködésen alapuló, bizalomra épülő partneri kapcsolat kialakítása a hatékony nevelés érdekében. A MIÓVI alkalmazotti közössége arra törekszik, hogy a szülők melegezésére a családi nevelést kiegészítve gondozzuk, ápoljuk, védjük, szocializáljuk, neveljük és fejlesszük a gyermeket. Az óvodai nevelés nem lehet eredményes családi megerősítés nélkül, elengedhetetlen az összhangban történő nevelés. Elvünk, hogy a jó kapcsolat semmi mással nem pótolható. Igyekszünk az együttműködés formáit körültekintően megszervezni, mely az információk áramlását, a szemléletformálást, az óvoda tartalmi munkájának megismertetését, a gyermekek egyéni fejlődésének jellemzőit hivatott közvetíteni. Fontos számunkra, hogy emberi magatartásunkban, szakmai felkészültségünkben egyaránt példamutatóak legyünk.

Együtt a családokkal

Az óvodapedagógusoktól elvárás, hogy ismerjék azokat a kihívásokat, szerepeltvárásokat, amelyekkel napjainkban a kisgyermekes szülők szembesülnek. Ezek figyelembevételével előítéletmentes, elfogadó attitűddel, nyitott, partneri kommunikációra képesen alakítsák a szülőkkel való kapcsolatukat, támogassák őket gyermekeik nevelésében, a szülői szerepben való helytállásukban, segítsék elő, bátorítsák a családok bevonódását az intézmény életébe. A gyermekek eredményes fejlesztése érdekében a családot rendszerként értelmezzük, építünk a szülők bevonására, aktív részvételére. Támogató környezetet nyújtunk a szülők gyermeknevelési kompetenciáinak erősítéséhez, a szülői reziliencia fejlesztéséhez, valamint a segítő szolgáltatások igénybe vételéhez.

Az együttműködés alapelvei

- ❖ Kölcsönös nevelőtársi viszony, mely minden előítélettől mentes, kölcsönös bizalom.
- ❖ Az óvodapedagógus irányító és modell szerepe.
- ❖ A családi hagyományok és értékek megőrzése.
- ❖ Az óvoda működésének és nevelési programjának megismertetése.
- ❖ A családi nevelés segítése, egyéni igények figyelembevétele.

Az együttműködés formái

- ❖ célok tisztázása, egyeztetése, azonos követelményrendszer kialakítása,
- ❖ a fejlődés közös értékelése,
- ❖ pedagógus, más fejlesztő szakember tanácsa, módszertani segítségnyújtása,
- ❖ közös programok szervezése,
- ❖ szülői értekezlet,
- ❖ egyéni konzultáció,
- ❖ fogadóóra,
- ❖ családlátogatás,
- ❖ tanácsadás.

A **Szülői Szervezet** és az **Óvodaszék** figyelemmel kíséri az óvodában folyó nevelőmunka eredményességét, a gyermeki jogok érvényesülését, gyakorolja törvényes jogait az óvodai nevelőmunkával kapcsolatban, segít az óvoda és családi nevelés összhangjának megteremtésében

Egészségügyi intézmények

A gyermekek egészséges fejlődésének folyamatos vizsgálatát, ellenőrzését az óvoda orvosa, védőnője, fogorvosa látja el.

A kapcsolattartás formái:

- ❖ Évente egy alkalommal minden csoportban orvosi vizsgálat elvégzése, az egészségügyi problémákkal küzdő gyermekek szakorvosi rendelésre történő beutalása.
- ❖ Évente egy alkalommal fogászati szűrés.

A MIÓVI és a fenntartó kapcsolata

Célunk a kapcsolat lehetőségeinek folyamatos felülvizsgálatával az intézmény fenntartójával, illetve annak munkatársaival való eredményes és hatékony együttműködés.

Kapcsolattartás formái:

- ❖ Havi rendszerességgel értekezletek alkalmával.
- ❖ Elektronikus és papíralapú levelezés formájában.
- ❖ Online meeting szervezésével.
- ❖ Szükség esetén személyes találkozások szervezésével.

7. Az óvodai élet tevékenységformái

7.1. Játék

A játék a gyermek sokoldalú, hatékony, fejlesztő, önkéntes tevékenysége. A MIÓVI teljes nevelőtestülete és alkalmazotti közössége tiszteletben tartja és támogatja a zavartalan, szabad játéktevékenységet. Megteremti annak személyi, tárgyi és közösségi, érzelmi feltételeit. A gyermek a közösségi életből a külvilág és a belső világából származó benyomásait dolgozza fel, ezáltal fejlődik az egész személyisége.

Az óvodai nevelésünk során építünk a gyermek érdeklődésére, a motivált tevékenység iránti nyitottságára, ami által a játéktevékenység az óvodai nevelésünk leghatékonyabb eszközévé válik. A gyermek egész személyiségét fejlesztő tevékenységének mindennap, visszatérő módon,

zavartalanul kell teljesülnie. A gyermek a kortársai játszótársi kapcsolatát megelőzően elsősorban a szülő, nagyszülő, óvodapedagógus együttműködésével játszik.

A felnőtt modell szerepe elengedhetetlen a megismerő folyamatokban és a személyiség fejlődésében. Az óvodapedagógus hatékony támogató tevékenysége hatást gyakorol a gyermekek közötti kapcsolatok kialakulásában. A játéktevékenységhez szükséges feltételekre, kreativitást kibontakoztató, fantáziát fejlesztő eszközökre, fejlesztő játékokra, élményekre van szüksége a gyermeknek, amit az óvodapedagógusok mindennap megteremtnek.

A gyermekek napi játécai gyakorló, konstruáló, szerep- és szabályjátékokból állnak. Az óvodapedagógus megteremti az elmélyült játék feltételeit és támogatja a gyermeket abban, hogy zavartalanul megélhesse érzelmeit, kijátszhassa érzéseit. Az óvodapedagógus helyzetfelismerésének köszönhetően együtt játszással, ösztönzéssel, bátorítással, esetleg indirekt magatartással van jelen a gyermek tevékenységében. Prioritásként kezeljük az intézményeinkben a szabad játék túlsúlyának érvényesülését, amit tervező tevékenységünk során megjelenítünk a napi és hetirendünkben.

7.2. Tevékenységben megvalósuló tanulás

A MIÓVI prioritásként kezeli a tevékenységeken keresztül történő tapasztalatszerzést. Az óvodai nevelésünket komplex módon áthatja. Szervezett időkeretben, spontán lehetőségek során természeti és szimulált környezetben valósul meg. A gyermekek előzetesen megszerzett tudására építve biztosítunk szenzitív környezetet, amelyben a gyermek utánzásos, spontán, játékos, irányított, gyakorlati problémamegoldó, cselekvő aktivitása dominál.

7.2.1. Verselés, mesélés

A ritmussal, dallammal, mozgással kísért mondókák, versek, mesék, ringatók, ölbéli játékok biztosságot adnak a gyermeknek és hozzájárulnak az anyanyelvi és az érzelmi neveléshez. A magyar gyermekköltészet, népköltészet a kortárs és a klasszikus irodalmi alkotások megfelelő alkalmat tartogatnak a mindennapos irodalmi élmény átélésére. A mesélés, verselés, a gyermek értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődését támogatja. Az óvodapedagógusok a bábozás, dramatizálás eszközeit alkalmazzák a képi formák megjelenítését, alkalmazzák viselkedésformák feltáró elemző tevékenysége során is. A mese hatására alakul a gyermek szemlélete, világképe, a természeti és társadalmi környezethez való viszonya. Érzelmeit megéli, szorongásait oldja, megoldást kereső attitűddel gazdagítja. A mesehallgatás bensőséges légkört teremt, továbbá belső képalkotás során az élményeit könnyedén dolgozza fel. A gyermek önálló mesélése lehetőséget ad az önkifejezésre és a mentális egészség védelmére.

7.2.2. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodáinkban a gyermekek zenei érdeklődését a pedagógusok ölbéli játékokkal, népi gyermekdalokkal, élő zenével keltik fel, általa formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. A gyermekek megismerkednek a ritmus, dallam, mozgás, táncmozdulat, néptánc, népi játék, hagyomány szépségeivel, értékeivel. A zenei nevelés által fejlődik anyanyelvi készségük, hallásuk, mozgásuk, érzelmi intelligenciájuk. Az igényesen megválasztott dalanyag támogatja a nemzeti identitástudat erősítését. Az zene intézményeinkben a mindennapi tevékenységek szerves részét képezik. Nagy jelentőséget tulajdonítunk a tehetségigéreték felismerésére és képességeinek kibontakoztatására.

7.2.3. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Az alkotó tevékenységre a MIÓVI óvodáiban mindennap lehetősége van a gyermekeknek. Az óvodapedagógusok változatos eszközöket, kreativitást fejlesztő lehetőséget kínálnak. A gyermekek képzeletvilágának megjelenítésére differenciált lehetőséget biztosítunk. A gyermekek alkotásait lehetőség szerint bemutatjuk az intézmény faliújságján. A tehetség ígéreték felismerése után a gyermekeknek kiemelt feladatokkal, lehetőségekkel támogatjuk a fejlődését. Fontosnak tartjuk a kreatív önkifejezést, a fantáziavilág gazdagítását, és az esztétikai érzékük fejlesztését.

7.2.4. Mozgás

A mozgás mindennap jelen van intézményeink életében. Az egészségfejlesztő, egyéni, eltérő érési ütemhez igazodó mozgásos játékok, feladatok a készségek, képességek kibontakoztatásának fontos eszköze. A mozgás során fejlődik finommotoros mozgáskészségük, nagymozgásuk, mozgáskoordinációjuk, értelmük. Az óvodapedagógusok törekednek arra, hogy olyan mozgást kínáljanak a gyermekeknek, ami örömmel kísért és biztonságot jelent. A mozgás által fejlődik az állóképesség és a kondíció. A komplex mozgások beépülnek a mindennapokba, ezáltal együtt hatnak a személyiség fejlődésére, együttműködésre. Intézményeinkben kiemelt figyelmet kapnak tehetségígéretes- és a hátrányok enyhítését igénylő gyermekek.

7.2.5. A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek megismerkedik a természeti és társadalmi környezetével. Tapasztalatot szerez a valóságról, a természet jeles ünnepeiről. Megtanul tájékozódni az életkorának megfelelő szinten, megismeri a szülőföldjét, az ott élő embereket, szokásokat, a közösséghez tartozást. Matematikai tapasztalatokat, téri, nagyságbeli viszonyokat, relációkat, összefüggéseket ismer meg, következtetések levonására válik alkalmassá. Fejlődik tér, sík, mennyiség szemlélete.

A MIÓVI pedagógusai, helyet, eszközöket, tapasztalatszerzési lehetőségeket biztosítanak, hogy támogassák a környezettudatos magatartás kialakítását.

7.3. Munka jellegű tevékenységek

A játékba ágyazott munka jellegű tevékenység fontos eszköze az önkiszolgálás kialakulásának. A gyermek szívesen, aktívan végez a közösségért megbízatást, segít a felnőtteknek és társaiknak. Értékké válik a naposi munka, a környezet rendjének gondviselése, növény és állatgondozás. A munka jellegű tevékenységek által fejlődik felelősségük és a közösségi kapcsolatuk. A MIÓVI óvodapedagógusai a gyermeki munkát tudatosan szervezik, ellenőrzik, értékelik.

8. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végére eléri az iskolai alkalmasságot. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.

- ❖ A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezett, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

- ❖ A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- ❖ Az önkéntelen emlékezet és közvetlen felidézés mellett megjelenik a bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama, a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- ❖ Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartama, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- ❖ A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek

- ❖ érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtaikat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- ❖ elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb természeti és társadalmi környezetét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak,
- ❖ az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtellel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek

- ❖ egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- ❖ feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásában, egyre eredményesebb- szükség szerint kreatív,
- ❖ a feladat elvégzésében nyilvánul meg, kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető el csak el a fentiekben leírt fejlettség.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

A szlovák nemzetiségi kétnyelvű óvodai nevelésben részesülő gyermekek körében

A családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként:

- ❖ a gyermekekben alakuljon ki pozitív érzelmi viszony a nemzetiség kultúrája és nyelve iránt,
- ❖ életkorának és egyéni képességeinek megfelelően rendelkezzen olyan szókinccsel, amely lehetővé teszi, hogy a megszerzett ismereteket tudja a nemzetiség nyelvén közvetíteni,
- ❖ tudjon tájékozódni a kommunikációs helyzetekben,
- ❖ ismerjen a szlovák nemzetiség, az anyanemzet (anyaország) kultúrájából merített dalokat, meséket, verseket, mondókákat és játékokat,
- ❖ ismerkedjék meg a helyi nemzetiségi szokások, hagyományok és tárgyi kultúra értékeivel; tanulja meg azok tiszteletét és megbecsülését.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése során a nevelés hatására a sérülés arányában a kisgyermeknél is ki kell alakulnia az:

- ❖ alkalmazkodó készségnek,
- ❖ akaraterőnek,
- ❖ önállóságra törekvésnek,
- ❖ együttműködésnek.

A fejlesztés céljait minden esetben a fejleszthetőséget tükröző gyógypedagógiai-orvosi-pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni; a multiszenzoros fejlesztés magába foglalja a:

- ❖ vizuális,
- ❖ akusztikus,
- ❖ motoros képességek,
- ❖ a beszéd és nyelvi készségek fejlesztését,
- ❖ taktilis mozgásos észlelés folyamatait.

9. A gyermekek fejlettségi szintjének mérése, értékelése, dokumentációja

9.1. A mérés, értékelés folyamata és dokumentációja

Az iskolai életmódra való alkalmasságnak, az iskolára való felkészítésnek értelmi, érzelmi, akarati, testi, és szociális kritériumai vannak, melyek nélkül a sikeres iskolakezdés nem valósulhat meg. Az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kritérium rendszere és az EMMI rendelet vonatkozó pontjai alapján tagintézményeinek nevelőtestülete összeállította, fejlődés jellemzői óvodáskor végére kritérium rendszert, és az erre épülő egyéni fejlődést dokumentáló naplót. Pedagógiai programunk megvalósítása során valamennyi gyermekünk fejlődését óvodába lépésüktől kezdve folyamatosan, elsősorban megfigyeléseken alapuló módszerrel követjük. Tagintézményi szinten eltérően alkalmazzák a DIFER mérést. A „Gyermekek fejlődésének nyomon követési dokumentumai” rendszerben a gyermeki értékeléseket az alábbi mérés metodikai módszerek alapján végezzük, szem előtt tartva a nevelőtestület kompetenciáját. A nyomon követés dokumentumai és szabályozása a tagintézményeinkben eltérőek.

9.2. A pedagógiai munka tervezése, mérése, értékelése

Az intézményi munka minőségbiztosítása

Az EMMI rendelet XV. fejezetében és a 363/2013. (VIII.30.) Kormányrendelet mindenkor hatályos szabályainak megfelelően történik. A feladatok rendjét a mindenkori nevelési évre szóló intézményi Szervezeti és Működési Szabályzat és a Munkaterv tartalmazza.

Az intézményi munkát érintő egyéb értékelések

Az igazgató és a tagintézmény-igazgatók éves értékelése az intézményi nevelő-fejlesztő munkáról.

Az éves munka értékelésének alapja a nevelési év:

- ❖ Belső szakmai ellenőrzéseit követő értékelések, melynek alapját a mindenkor hatályos nevelési év munkatervi mellékletében megtalálható „Pedagógiai ellenőrzések” melléklete tartalmazza.
- ❖ Az aktuális önértékelések és tanfelügyeleti ellenőrzések értékelése alapján hozott intézkedési tervek megvalósításának eredményei.
- ❖ Az Intézményi Önértékelés, Tanfelügyelet és Pedagógus minősítések éves értékelési eredményei.

9.3. A dokumentum vezetésének MIÓVI szintű szabályozása

Lépés megnevezése	2,5- 3-4 éves és az Új belépő gyerekek	5-7 éves gyermekek
A gyermeki értékelés időpontjai	Anamnézis felvételének határideje: szeptember 30. Értékelés: Január 31. Június 30.	Értékelés: Január 31. Június 30.
A szükséges fejlesztési területek és feladatok meghatározása	Január 31.	Október 31. Január 31.
A szülők tájékoztatása	Október 31. Január 31. Június 30.	Január 31. Június 30.

Szükség esetén szakember bevonása a fejlesztésbe

A Pedagógiai Szakszolgálat szakemberei, gyermekorvos, védőnő, logopédus, óvodapszichológus, fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus és egyéb szakemberek bevonása a fejlesztés folyamatába.

Feltáró módszerek	Feldolgozó módszerek
Megfigyelés, mint elsődleges módszer <ul style="list-style-type: none"> ❖ közvetlen ❖ közvetett 	Minőségi elemzés Mennyiségi elemzés

Vizsgálat:

- ❖ beszélgetés,
- ❖ keletkezett gyermeki produktumok elemzése,
- ❖ szociometria,
- ❖ aktometria,
- ❖ diszlexia,
- ❖ diszkalkulia,
- ❖ egyéb speciális vizsgálatok.

9.4. MÉRŐ ÉS VIZSGÁLÓ ESZKÖZÖKKEL, MÓDSZEREKKEL KAPCSOLATOS ELVÁRÁSOK

- ❖ szakmailag megalapozott legyen,
- ❖ fogja át a gyermeki személyiség egészét,
- ❖ illeszkedjen a helyi nevelési programhoz,
- ❖ eredményei számszerűsíthetők legyenek,
- ❖ könnyen kezelhető legyen,
- ❖ ne igényeljen túlzott adminisztrációt,
- ❖ kezelje egységében az ellenőrzés, mérés, értékelés, minőségbiztosítás fogalomkörét.

10. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSÉNEK MEGVALÓSÍTÁSA

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelésének eredményességét elősegítő óvodapedagógusi jellemzők:

- ❖ Az elfogadás, integrálás, inklúzió természetes a számára.
- ❖ Folyamatos, rugalmas napirendet biztosít.
- ❖ Olyan tevékenységeket szervez, amelyekben minden gyermek képességének megfelelően lehet aktív.
- ❖ Empatikus, toleráns, rugalmas attitűddel rendelkezik.
- ❖ Nyitott a munkáját segítő szakmai kapcsolatok építésére, az együttműködésre.
- ❖ Igénye van a szakmai fejlődésre.
- ❖ Tisztában van saját kompetenciáinak határaival.

10.1. ÓVODÁNK NEVELÉSI GYAKORLATA A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEKEK NEVELÉSÉBEN

Óvodánk tudatosan és felkészülten fogadja be a sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekeket a minél teljesebb társadalmi beilleszkedés lehetőségeinek megteremtésével az alábbiak szerint:

- ❖ sajátos nevelési igényű gyermekek, azaz azok a különleges bánásmódot igénylő gyermekek, akik a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékosak, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékosak, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdenek,
- ❖ beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek - azaz azok a különleges bánásmódot igénylő gyermekek, akik a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorukhoz viszonyítottan jelentősen alul teljesítenek, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzdenek, közösségbe

való beilleszkedésük, továbbá személyiségfejlődésük nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat,

- ❖ értelmileg enyhén sérült, tanulásban akadályozott és beszéd fogyatékos, valamint a pszichés fejlődés zavarai miatt sajátos nevelési igényű gyermekeket.

Befogadó szemléletünk alapelvei:

- ❖ Az integrációt az egész nevelőtestület felvállalja.
- ❖ A csoportjukban integrációt folytató kollégákat az egész alkalmazotti közösség támogatva segíti.
- ❖ A gyógypedagógus komplex segítséget nyújt a befogadó intézménynek.
- ❖ Kiemelt figyelmet fordítunk a szülővel történő kölcsönös kommunikációra, a hatékony együttműködés kialakítása érdekében.
- ❖ Szükség esetén óvodapszichológus támogatja, segíti az óvodai csoportokat és a szülőket.

Az óvodapedagógus feladata:

- ❖ A sajátos nevelési igényű gyermekek terhelhetőségéhez igazított nevelés, fejlesztés megvalósítása.
- ❖ Az óvodapedagógusi kompetenciákkal hátránykompenzáció megvalósítása a fejlesztési irányt meghatározó szakértői vélemény diagnózisa, javaslata, illetve, a gyógypedagógussal való folyamatos konzultáció alapján.
- ❖ A fejlesztés elemeinek, felépítésének a gyermekek fejlettségi szintje, fejlődési üteme alapján történő meghatározása, melyben az egyes fogyatékosági típusnak megfelelően más - más terület kap nagyobb hangsúlyt.

Az eredményes integrált nevelés megvalósításának folyamata:

A befogadás szakasza

Célunk, hogy:

- ❖ A sajátos nevelési igényű gyermek illeszkedjen be az óvodai csoportba, a csoport fogadja őt be, a közösség hasson rá húzóerőként.
- ❖ Az óvodai nevelés és a gyógypedagógiai fejlesztés hatására képességei optimálisan fejlődjenek.
- ❖ A többségi gyermek és felnőtt közösség az együttélés során olyan humán értékekkel gazdagodjon, mint elfogadás, tolerancia, segítőkészség, értékelődjön fel az egészség, mint érték.

A nevelés, fejlesztés szakasza

A nevelőtestület feladata:

- ❖ Valamennyi pedagógusnak ismernie kell a különböző eljárásrendeket, helyettesítés esetén a csoportos óvodapedagógusokkal konzultáció a gyermek nevelésének, fejlesztésének módjáról.

Az óvodapedagógus feladata:

- ❖ Megfigyelések, elvégzése, dokumentálása.
- ❖ A gyermek csoportban történő fejlesztésének megvalósítása differenciált fejlesztéssel.
- ❖ Folyamatos konzultáció a gyógypedagógussal.
- ❖ A gyermek kontroll vizsgálatának előkészítése.
- ❖ Folyamatos kapcsolattartás és konzultáció a szülővel.

Várható eredmények

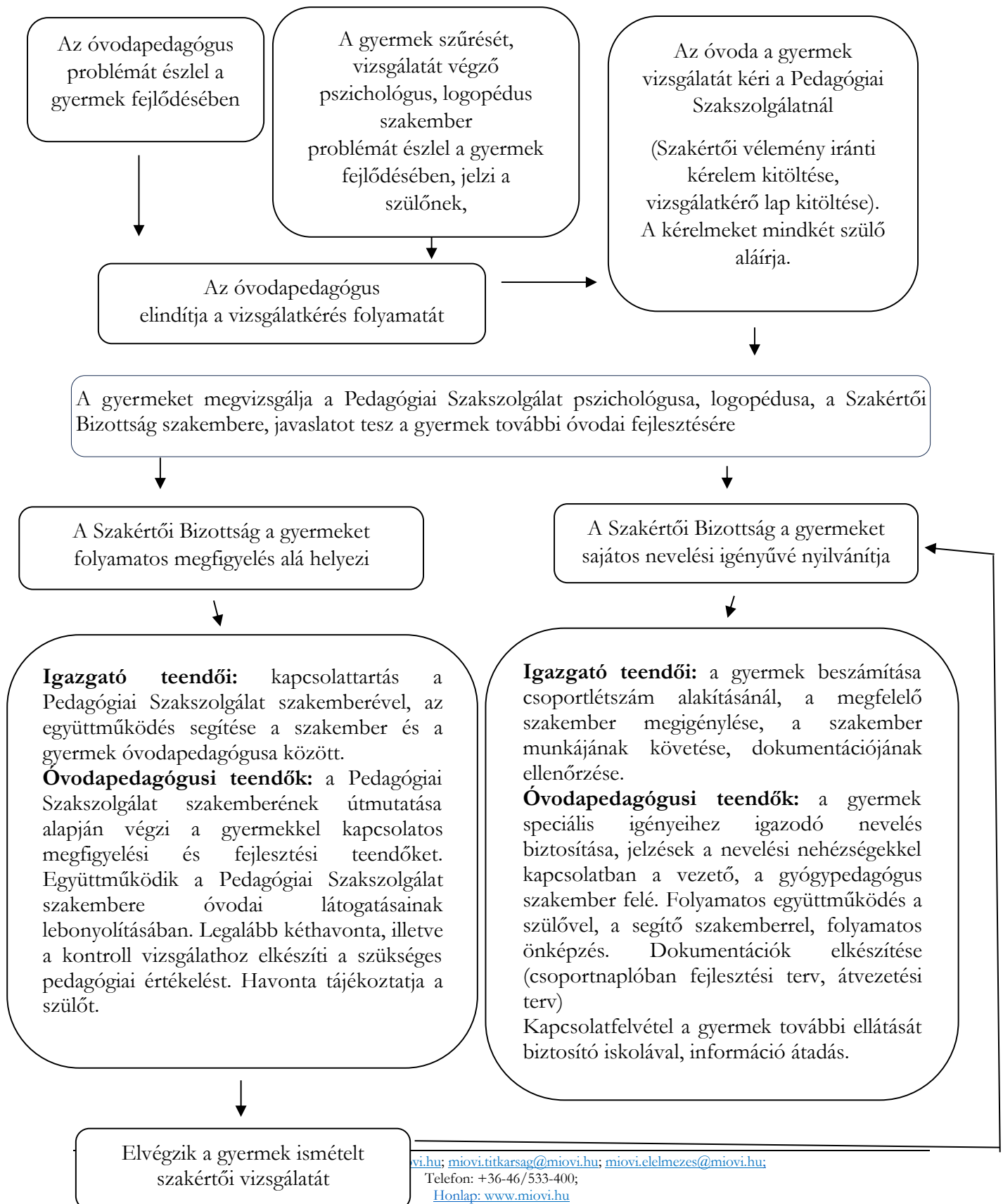
- ❖ A gyermekek számára természetessé válik a másság elfogadása, szeretik, segítik társaikat.
- ❖ A többségi szülői közösség elfogadóbbá, támogatóvá válik.
- ❖ Az óvoda nevelési, tanulási gyakorlata segíti, hogy minden gyermek egyéni képességei, érdeklődése szerint vegyen részt az óvodapedagógusok által felkínált tevékenységekben.
- ❖ Az óvodapedagógusok egyre több olyan módszert ismernek és alkalmaznak, amellyel segíteni tudják a SNI-s gyermekek óvodai csoportba való befogadását.

Az óvodából iskolába történő átmenet szakasza

- ❖ Beiskolázáshoz szükséges kontroll vizsgálat előkészítése.
- ❖ A gyermek iskolai késztségének vizsgálatával kapcsolatos valamennyi óvodapedagógusi mérés, megfigyelés eredményének megismertetése a szülővel.
- ❖ A szülő segítése az iskolaválasztásban.
- ❖ Óvoda- iskola átmenet megvalósítása az eljárásrendnek megfelelően.
- ❖ Óvoda–iskola átmenet komplex (mérésen és/vagy nyomon követésen és/vagy intézményi együttműködésen alapuló), differenciált, pedagógiai támogatással valósul meg

10.1.1. Eljárásrend sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése esetén

10.2. Óvodánk nevelési gyakorlata a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek esetében

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a Pedagógiai Szakszolgálat szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít. Közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek. A gyermek fejlesztő foglalkozáson való részvétele szükséges. A fejlesztő foglalkozás a Pedagógiai Szakszolgálat irányításával és az általa készített szakvélemény alapján, az óvodai nevelés keretében, fejlesztőpedagógus részvételével valósítható meg.

Cél: a gyermek társas kapcsolatai kialakításának, magatartás szabályozási hiányosságainak csökkentése.

A sajátos tendenciát mutató személyiség fejlődésének figyelembevételével a közösségbe történő integrálása, megismerő funkcióinak differenciált fejlesztése.

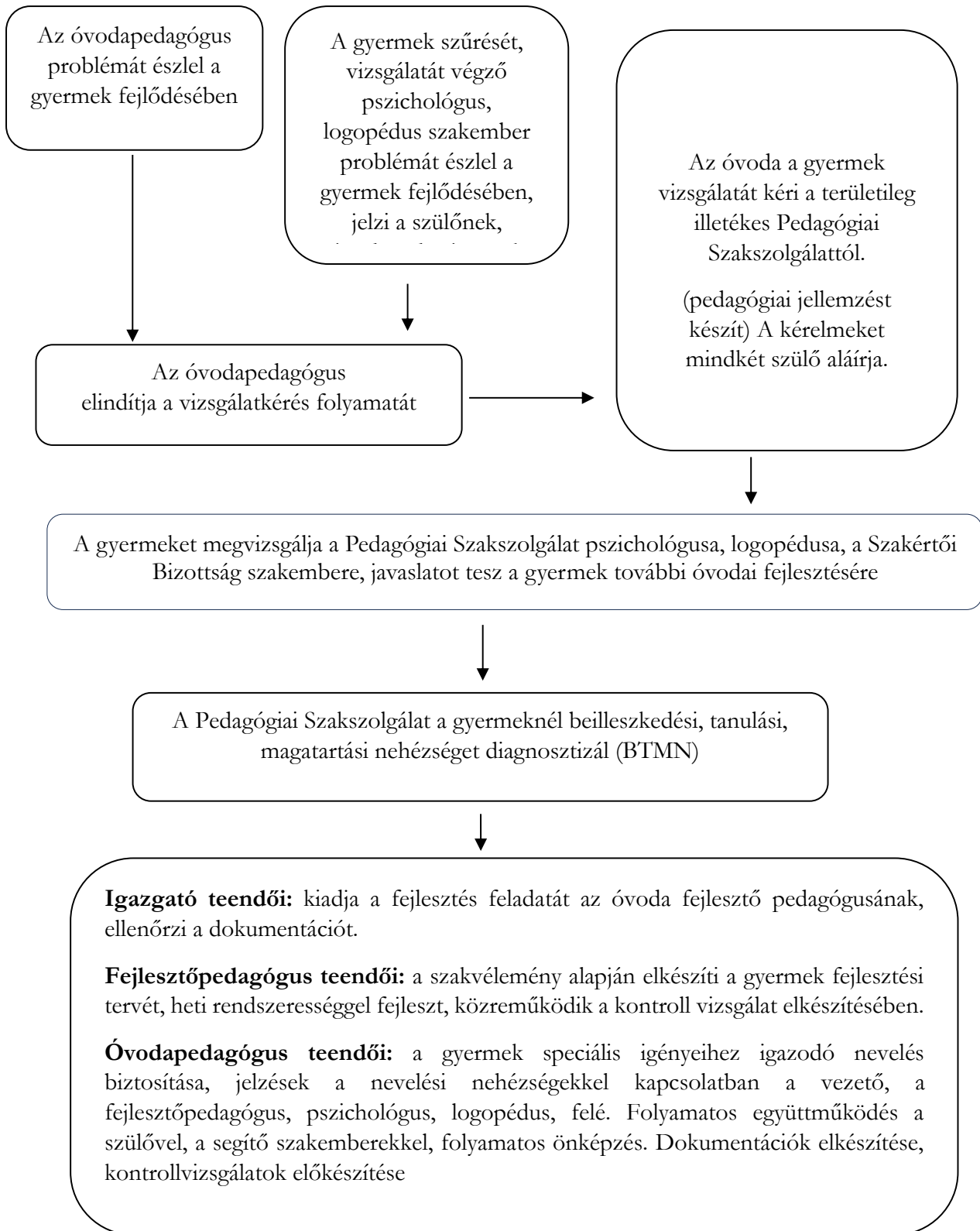
Az óvodapedagógus feladata

- ❖ Elfogadó, befogadó óvodai légkört alakít ki.
- ❖ Differenciált bánásmóddal, pozitív megerősítéssel, társas kapcsolatokat alakít ki.
- ❖ Óvodapedagógusi kompetenciáival segíti a gyermek fejlesztését.
- ❖ A gyermek sajátos tendenciát mutató személyiség fejlődésének figyelembevételével valósítja meg a közösségbe történő integrálást, fejlesztést.
- ❖ Csökkenti a gyermek magatartásszabályozási hiányosságait.
- ❖ Az óvodapedagógus a szakvéleményben foglalt iránymutatások figyelembevételével tervezi nevelő, fejlesztő munkáját.
- ❖ Nevelő, fejlesztő munkája során törekszik egyéni - és kiscsoportos foglalkoztatási keretek között történő differenciált fejlesztésre.
- ❖ Egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres.
- ❖ Együttműködik a gyermeket ellátó más szakemberekkel (logopédus, pszichológus, fejlesztőpedagógus).
- ❖ Folyamatosan tájékoztatja a szülőt gyermeke fejlődéséről.
- ❖ Segítséget nyújt az otthoni neveléshez.
- ❖ A gyermek kontroll vizsgálatát előkészíti.
- ❖ Elősegíti a zökkenőmentes óvoda-iskola átmenetet.

Várható eredmények

- ❖ A gyermek beilleszkedik a csoportba, a szokás-szabály rendszert elfogadja, alkalmazkodik hozzá.
- ❖ Magatartása az életkor szerinti elvárható viselkedési formák felé közelít.
- ❖ A tanuláshoz szükséges képességei az óvodapedagógusi és fejlesztőpedagógusi fejlesztés hatására fejlődnek.

10.2.1. Eljárásrend BTMN gyermekek integrált nevelése esetén

10.3. Óvodánk nevelési gyakorlata a kiemelten tehetséges gyermekek nevelése terén

A nemzeti köznevelési törvény szerint „kiemelten tehetséges gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.”

Óvodában még jellemzően tehetségigérettel találkozunk, felismeréséhez három területen kell megfigyelünk a gyermeket: milyen képességgel rendelkezik, amely átlagon felülnek tekinthető, emellett mennyire jellemző rá a magas fokú kreativitás és az erős motiváció.

Kiemelkedő képességterületek lehetnek az alábbiak:

- ❖ nyelvi,
- ❖ zenei,
- ❖ matematikai-logikai,
- ❖ vizuális, téri,
- ❖ testi-mozgásos,
- ❖ szociális-interperszonális,
- ❖ intraperszonális

A magasfokú kreativitással rendelkező gyermek nehezen illeszthető keretek közé, kérdésfeltevése és problémamegoldása sem a megszokott, viselkedése sokszor nem bejósolható, ezért "zavaró" lehet.

Az érdeklődési köréhez köthető erős motiváltság, folyamatos, kíváncsiság és az ehhez kapcsolódó elmélyülés szintén jellemzője az óvodai tehetségigéretnek.

Célunk a tehetségigéretes gyermekek nevelése, fejlesztése kapcsán kettős:

- ❖ tehetségének gondozása,
- ❖ gyengébb képességterületeinek fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladata

- ❖ Felismeri - szükség esetén kolléga vagy szakember segítségével- a tehetség megjelenési formáit.
- ❖ Teret ad a gyermek kreatív megnyilvánulásainak.
- ❖ Differenciált fejlesztéssel segíti kiemelkedő képességeinek kiteljesedését, fejlődését.
- ❖ Rugalmas napirenddel, elkülönülés lehetőségével biztosítja a gyermek számára az elmélyült alkotást.
- ❖ A gyermek gyenge területét (ami gyakran szocializációs probléma) tudatosan fejleszti.
- ❖ Lehetőséget teremt a gyermek tehetségének óvodában, óvodán kívüli megmutatkozására (rajzpályázat, sportverseny, Bozsik-program, DVTK – ovi foci, versmondó verseny, dramatizálás).
- ❖ Tájékoztatja, és együttműködő kapcsolatot alakít ki a szülővel a tehetséges gyermek tovább fejlődésének érdekében.
- ❖ A tehetség specifikumának megfelelően irányítja a gyermeket szakemberekhez.
- ❖ Segíti a szülőket a tehetségigéretű gyermek megfelelő iskolatípusba való irányításában

Várható eredmények:

- ❖ A gyermek személyisége, s gyenge képességei, sokoldalúan, folyamatosan fejlődnek.

- ❖ Önkifejező és önérvényesítő törekvések során a gyermek kiemelkedő teljesítményre lesz képes.
- ❖ A szülők támogatják a gyermeket tehetségük kibontakoztatásában.
- ❖ Tehetségének megfelelő iskolatípusban kezdi meg a tanulmányait.

11. Óvodánk gyermekvédelmi feladatai, szociális hátrányok enyhítése, esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések

Felhasznált jogszabályok:

- ❖ 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- ❖ 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről 42. § (1), 69. § (1) f)
- ❖ 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról 6. § (2) d)
- ❖ 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről 25. §, 26. §
- ❖ 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról 82. § (2), (5), 83/A. §, 91/E. §, 91/F. §, 91/G. §, 91/H. §
- ❖ 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről XII. cím A szülői felügyelet,
- ❖ 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről Ötödik rész: A gyámság

Nevelési rendszerünkben a gyermekvédelem célja a prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének javítása és a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, illetve a veszélyeztetettség megszüntetésében segítségnyújtás, együttműködés az illetékes szakemberekkel, szakhatóságokkal.

Az óvodai gyermekvédelem elvei:

A gyermeki jogok elválaszthatatlanok az emberi jogoktól.

A gyermeket megilletik az alapvető emberi jogok és további jogként fogalmazódik meg a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéshez szükséges védelemre és gondoskodásra való gyermeki jog.

Az óvoda a gyermekvédelmi észlelő-és jelzőrendszer tagja.

A jelzőrendszer működésének, működtetésének különös alapelvei:

- ❖ Az egyén szakmai felelősségének elve: az észlelő-, jelzőrendszer valamennyi résztvevőjének azonnali feladata elősegíteni a rossz bánásmód megszüntetését.
- ❖ Együttműködés elve
- ❖ Felelősség elve: kiskorú veszélyeztetése büntett elkövetésének gyanúja esetén a gyanút észlelő feladata (a Gyermekjóléti Szolgáltatáson kívül) hatósághoz is fordulni – így elősegítve a rossz bánásmód mielőbbi megszüntetését.
- ❖ Kompetenciahatárok betartásának elve: a rossz bánásmód súlyos esetét észlelőnek, nem feladata a nyomozás! A jelzőrendszer feladata ilyenkor a feljelentés megtétele.
- ❖ Írásbeliség elve: a gyermekkel kapcsolatos rossz bánásmód, illetve bántalmazás azonnali jelzését (telefonos, szóbeli, elektronikus stb.) követően minden esetben elengedhetetlen, hogy a jelzőrendszeri tag írásbeli feljegyzést is készítsen, amely a problémát konkrétan és körültekintően tartalmazza, és azt megküldje a gyermekjóléti szolgálatnak.

Az óvodapedagógus feladata, tevékenységei

- ❖ Kiemelt figyelmet fordít a gyermekek teljesítmény- viselkedés-és magatartászavaraira, testi, lelki tüneteire. A veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében aktívan közreműködik.
- ❖ Eleget tesz gyermekvédelmi észlelő-és jelzőrendszeri kötelezettségének:
  - jelez a gyermekvédelmi felelősnek,
  - jelez az óvodai szociális segítőnek,
  - jelez a tagintézmény-igazgatónak, igazgatóhelyettesnek,
  - aktívan részt vesz a jelzőlap, a pedagógiai vélemény, egyéb hatóság által kért adatszolgáltatásban,
  - részt vesz felkérésre esetkonferencián, esetmegbeszélésen, esetkonzultáción.
- ❖ Partneri kapcsolatot alakít ki a családokkal, megértő, segítő, elfogadó attitűd érvényesítésével. (családlátogatások, fogadóórák, beszélgetések, nyílt napok, szülői fórumok, családi közös programok.)
- ❖ Részt vesz a családok számára szervezett adománygyűjtésekben, elosztásban.
- ❖ Mentálhigiénés szemléletmódot érvényesít.
- ❖ Biztosítja az egészséges és balesetmentes környezetet.
- ❖ Részt vesz a gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetésében.

Gyermekvédelmi felelős feladata, tevékenységei

- ❖ Éves gyermekvédelmi munkatervet és beszámolót készít.
- ❖ Működteti a gyermekvédelmi belső, külső jelzőrendszert.
- ❖ Szorosan együttműködik az óvodai szociális segítővel, a gyermekvédelmi jelzőrendszeri tagokkal, részt vesz a jelzések megfogalmazásában, küldésében.
- ❖ Részt vesz felkérésre esetkonferencián, esetmegbeszélésen, esetkonzultáción, gyermekvédelemmel kapcsolatos továbbképzéseken, jelzőrendszeri értekezleteken.
- ❖ Gyermekvédelemmel kapcsolatos dokumentációt naprakészen vezet.
- ❖ Szükség esetén részt vesz a fogadóórákon, családokat látogat.
- ❖ A törvényi előírásoknak megfelelően tájékoztatja a szociális juttatások lehetőségeiről a szülőket és a pedagógusokat.
- ❖ Segíti a pedagógusokat gyermekvédelmi feladatainak ellátásában, konzultáció keretében.

Óvodai szociális segítő tevékenységei

- ❖ Az óvodai szociális segítő szolgáltatás a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a szociális segítő munka eszközeivel támogatást nyújt az intézménybe járó gyermeknek, a gyermek családjának és az intézmény pedagógusainak. Az intézményt érintő gyermekvédelmi feladatokat az óvodai szociális segítő a gyermekvédelmi felelőssel együttműködésben látja el.
- ❖ Az óvodai szociális segítő egyéni, csoportos és közösségi szociális munkát végez, valamint gyermekvédelmi feladatokat lát el.

Ennek keretében segíti

- ❖ A gyermeket a korának megfelelő nevelésbe való beilleszkedéséhez, valamint a személyiségének fejlesztésében.
- ❖ A gyermeket a lehetőségei kibontakozásában.
- ❖ A gyermek óvodáztatási kötelezettségének teljesítését akadályozó tényezők észlelését és feltárását.

- ❖ A gyermek családját, a gyermek óvodai életét érintő kérdésekben, valamint nevelési problémák esetén a gyermeket és a családot a közöttük lévő konfliktus feloldásában.
- ❖ Prevenációs eszközök alkalmazásával a gyermek veszélyeztetettségének kiszűrését és a jelzőrendszer működését.

11.1. Kapcsolattartás a gyermekvédelemben partner szervezetekkel

Partnereink	A partner képviselője	Kapcsolattartás módja
Szülők	A gyermekvédelmi szolgáltatásra szoruló gyermekek szülei	<ul style="list-style-type: none"> • Családlátogatások • Megbeszélések • Szülői értekezlet, • Fogadóóra
MESZEGYI Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekvédelmi Intézmény Módszertani Központ Család-és Gyermekjóléti Szolgálatok Család-és Gyermekjóléti Központ	óvodai szociális segítő családsegítők	<ul style="list-style-type: none"> • Esetmegbeszélések, esetkonferenciák, esetkonzultációk, jelzőrendszeri értekezletek • Személyes konzultáció az óvodai szociális segítővel • Jelzések megtétele • Segélyakciókban való részvétel
OKIT Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálat	Szolgálat munkatársai	<ul style="list-style-type: none"> • Bántalmazás miatti akut krízis esetén az azonnali befogadás, titkos menekítés • Ideiglenes óvodai jogviszonnyal kapcsolatos ügyek
Családok Átmeneti Otthona Gyermek Átmeneti Otthona	Családgondozó	<ul style="list-style-type: none"> • Konzultáció a családgondozóval • A gyermek nevelésével megbízott szakemberek meghívása az óvoda szülői értekezletére, rendezvényeire
Területileg Illetékes Járási Hivatalok Gyámügyi Osztályai	Hivatal munkatársa	<ul style="list-style-type: none"> • Jelzési kötelezettség teljesítése, információ és adatszolgáltatás.
B.-A.-Z. Vármegyei Gyermekvédelmi Központ Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Gyermekvédelmi gyámok	<ul style="list-style-type: none"> • A gyermekvédelmi szakellátásban elhelyezett gyermekek gyámjával való kapcsolattartás.
Nevelőszülői hálózatok	Nevelőszülői tanácsadók	<ul style="list-style-type: none"> • Nevelőszülőknél elhelyezett gyermekek esetében kapcsolattartás, információ szolgáltatás.
Miskolc Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala	Szociális és Köznevelési Osztály munkatársai	<ul style="list-style-type: none"> • Gyermekvédelmi támogatásokhoz és egyéb szociális támogatásokhoz óvodai igazolások nyújtása

Lakosságszolgálati Főosztály, Szociális és Köznevelési Osztály		
B.-A.-Z. Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Miskolci Tagintézménye	tagintézmény igazgató, ügyintéző, szakemberek	<ul style="list-style-type: none"> • Szakértői alap-és felülvizsgálatok • Nevelési tanácsadás • Logopédiai ellátás • Fejlesztőpedagógiai ellátás BTMN • Gyógytestnevelés • Óvodapszichológiai ellátás • Kiemelten tehetséges gyermekek, gondozása
B.-A.-Z. Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Vármegyei Szakértői Bizottság	Igazgató, vizsgálatvezetők	<ul style="list-style-type: none"> • SNI-s gyermekekkel kapcsolatos vizsgálatok
Gyermekorvosok, óvodaorvos, Védőnői Szolgálatok	Orvosok, védőnők	<ul style="list-style-type: none"> • Egészségi okból veszélyeztetettek figyelemmel kísérése • Egészségvédelmi tanácsadás • Tisztasági vizsgálatok
Miskolc Megyei Jogú Város Nemzetiségi Önkormányzat	Elnök	<ul style="list-style-type: none"> • Esélyegyenlőség megteremtéséhez való hozzájárulás
Miskolc Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala	Területi önkormányzati képviselő	<ul style="list-style-type: none"> • Hátrányos helyzetű családok gyermekeit nevelő intézmény támogatása a hátrányos helyzet csökkentése, esélyegyenlőség megteremtése érdekében

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

---

1. sz. melléklet

Miskolci Integrált Óvodai Intézmény

Óvodai Fejlesztő Program

Azon feladatellátási helyek számára, ahol az aktuális nevelési év október 1-jei statisztika adatai alapján a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek együttesen számított aránya eléri a tíz százalékot.²

---

² A 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról 98.§ (5) b bekezdés

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu; miovi.elclmezes@miovi.hu;

Telefon: +36-46/533-400;

Honlap: www.miovi.hu

ÓVODAI FEJLESZTŐ PROGRAM

Az óvodai fejlesztő program minden pontja a hatályos jogszabályok figyelembevételével az Óvodai nevelés országos alapprogramjára épül, figyelembe véve az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényt, valamint a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 173.§-át.

Az óvodai fejlesztő program erősíti az óvodai nevelés azon területeit, amelyek kiemelkedő jelentőséggel bírnak a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésére, a szociális hátrányaik enyhítésére. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolai sikerességének záloga a megfelelő minőségű óvodai nevelésben való részvételük.

Az iskoláskor kezdetéig a gyermekek fejlődésének üteme messze meghaladja a későbbi életszakaszok fejlődésének sebességét. Az élet első éveit meghatározó jelentőségűek az idegrendszer, a tanulás, az adaptációs készségek alakulásában. Az alapvető készségek, melyek a sikeres iskolakezdés feltételei, kisgyermekkorban, óvodáskorban az agyi érési folyamatok lezárulásáig - megterhelés nélkül - rendkívül hatékonyan fejleszthetők.

A kisgyermekkorban történő pedagógiai támogatás jelentősen csökkentheti a későbbi iskolai kudarcokat. A hátrányos helyzetű családok gyermekei öt éves korukra lényegesen elmaradnak kognitív fejlődésükben kedvezőbb helyzetű társaikhoz képest.

Az elmaradás oka a gyermeki fejlődés nem megfelelő ösztönzése, a szülők korlátozott erőforrásai, a megélhetési nehézségek okozta terheltég és az otthoni környezet hiányosságai miatt. Tudatos óvodai pedagógiai munkára van szükség ahhoz, hogy a hátrányokat az óvodai nevelés csökkenteni tudja.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy a hátrányos helyzetből származó lemaradások - szakszerű, a gyermek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel, a szülőket partnerré téve, velük együttműködve – sikeresen ellensúlyozhatóak.

A szülőkkel való együttműködés az otthon és az óvoda világának találkozásával, szülők és az óvodai dolgozók közötti kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg, melyben az óvodapedagógusoknak helyzetüknél és képzettségüknél fogva kiemelt szerepük és felelősségük van.

1. Óvodai fejlesztőprogram célja

A program kijelöli az óvodai nevelés azon területeit, amelyek kiemelkedő jelentőséggel bírnak a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek optimális fejlődésének elősegítésében. Nem ad meg részletes pedagógiai tartalmakat, választandó nevelési tervet, nem nevez meg, nem ír le konkrétan alkalmazandó programokat, viszont kinyilvánítja azt a pedagógiai alapállást, amelyet hatékonynak tart az érintett gyermekek esélyegyenlőségének biztosításában.

Az óvodai fejlesztő program egy olyan rendszernek tekinthető, amelynek elemeit a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek érdekében nagyobb tudatossággal és mérhetően is nagyobb eredményességgel kell a nevelési folyamat fókuszába állítani.

Az óvodai fejlesztő program legfőbb jellemzője a gyermekközpontú és családorientált szemlélet, amely a kora gyermekkori fejlődés kérdésében kompetens minden szakma szerepét egyenrangúan fontosnak és egymást kiegészítőnek tartja. Így ösztönzi az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, melyek a szülőket támogatják, számukra erőforrást jelentenek, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak.

2. Kiemelt területek

2.1. Szervezési feladatok

- ❖ A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása a teljeskörű, rendszeres óvodába járás biztosítása a célcsoport körében.
- ❖ Az önkormányzat nyilvántartása alapján az óvodaköteles gyermeket nevelő családok felkeresése a védőnői és a Gyermekjóléti Szolgálat segítségével.
- ❖ Az igazolatlan hiányzások minimalizálása érdekében rendszeres kapcsolattartás a családokkal.
- ❖ A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítása.
- ❖ A nevelőtestület hatékony együttműködése érdekében rendszeres team munka működtetése valamennyi munkatárs részvételével, amelyeknek része a háromhavonként, vagy szükség szerint havonta értékelés, az esetmegbeszélések és a hospitálások.

2.2. Pedagógiai munka kiemelt területei

- ❖ Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés, részletes anamnézis készítése a belépő gyermekekről.
- ❖ Anyanyelvi nevelés és fejlesztés (szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése).
- ❖ Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés (az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés).
- ❖ Az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztés (egészségtudat kialakítása, táplálkozás).
- ❖ Korszerű óvodapedagógiai módszerek (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása, szülővel való partneri együttműködés módszerei).

2.3. Gyermekvédelmi feladatok, szociális hátrányok enyhítése, esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések

- ❖ Egészségügyi szűrővizsgálatok elvégzése minden, illetve speciális probléma esetén az arra rászoruló gyermek esetében (a gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvosi - szemészet, fülészet, ortopédia - vizsgálatának) kezdeményezése, megszervezése.
- ❖ Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás rendszeres elvégzése (a szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok).
- ❖ Adományozások kezdeményezése, illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése, kirándulások, rendezvények látogatása).
- ❖ A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés (egyetlen gyermek se maradjon ki az óvodából a szülők szegénysége, az óvoda által kért természetbeni és pénzbeli hozzájárulások fedezetének hiányában).
- ❖ Családi nevelés támogatását célzó szülői csoportok működtetése (óvodapszichológusok, gyógypedagógusok, óvodai szociális segítők bevonásával).

Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal:

- ❖ Családsegítő -és gyermekjóléti szolgálatok (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása)
- ❖ Védőnői hálózat (a gyermekek óvodai beíratásának támogatása; korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás)
- ❖ Családok Átmeneti Otthonai
- ❖ Gyermekek Átmeneti Otthona
- ❖ Nevelőszülői hálózatok
- ❖ Pedagógiai Szakszolgálat (konzultációk biztosításának megtervezése és biztosítása)
- ❖ Roma Nemzetiségi Önkormányzat, illetve civil szervezetek (a gyermekek óvodai beíratásával, a hiányzás csökkentésével, iskolaválasztással, szülői programokkal kapcsolatos együttműködés) a gyermek fejlődéséről, szolgáltatások.

2.4. Óvoda-iskola átmenet támogatása

- ❖ Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése, megoldási késztetés, monotonia tűrés, figyelemkoncentráció, az alkotásvágy szükséges szintjének kialakítása).
- ❖ Iskolaválasztás támogatása (a kijelölt iskolával, a szabad iskolaválasztással, a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetűek előnyben részesítésével, a sajátos nevelési igényűvé, beilleszkedési, tanulási magatartási nehézséggel küzdő, tehetség minősítéssel kapcsolatos felvilágosítás, tanácsadás).
- ❖ Az érintett iskolákkal közös óvoda - iskola átmenetet segítő program kidolgozása (DIFER mérés 4 éves korban, hospitálások, esetmegbeszélések, szakmai műhely, közös programok). A gyermekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében.

2.5. Szülőkkel, családokkal való kapcsolattartás, együttműködés

- ❖ Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel.
- ❖ A gyermekek egyénre szabott befogadásának biztosítása.
- ❖ Rendszeres napi, vagy heti tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről, az egyéni fejlődési napló bejegyzéseinek, a gyermekek alkotásainak megbeszélése, elemzése.
- ❖ Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése.
- ❖ Szülői közösségek kialakítása, rendezvények szervezése, pl. farsang, karácsony, anyák napja, kirándulás stb.
- ❖ Partnerközpontú működés, szülői igények kiszolgálása.

A családi nevelés kiegészítésére irányuló tevékenységeink

- ❖ Bevonjuk a szülőket az óvoda életébe, szakmai támogatást adunk a neveléshez.
- ❖ A szülői igényéhez igazítva gyarapítjuk pszichológiai, pedagógiai ismereteiket.
- ❖ A családokkal közösen gazdagítjuk a gyermekek tapasztalatait.
- ❖ Közvetítő szerepet vállalunk a családok és a speciális szolgáltató szociális ellátó intézmények között.

3. Gyermekképünk

Gyermekeinket az óvodában érzelmi biztonság, nyugodt szeretetteljes légkör, vegye körül. Kötelességünk minden egyes gyermeket megismerni, megérteni, és olyannak elfogadni amilyen. A gyermek senkihez nem hasonlítható, egyedi, mással nem helyettesíthető szociális lény, akit csakis önmagához képest szabad fejleszteni.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését:

- ❖ genetikai adottságok
- ❖ érzébeli és nembeli különbségek
- ❖ vérmérsékleti
- ❖ pszichoszociális hatások - a mikrokörnyezet és a makrokörnyezet hatása határozzák meg.

E tényezők hatásának következtében a gyermekeknek sajátos, életkoronként változó testi és lelki szükségletei vannak. Ezért programunkban egy-egy gyermek személyiségét is differenciáltan, a különböző képességek fejlődésbeli eltéréseit tolerálva közelítjük meg.

A családi nevelést tiszteletben tartva, azt segítve, kiegészítve, megerősítve szeretnénk, hogy az óvodánkba járó kisgyermekek vidám, boldog, gondtalan éveket töltsenek nálunk, szeretetben, érzelmi biztonságban.

4. Óvodaképünk

Elsősorban a szülők felé nyitott, hiszen a szülőkkel kialakítandó új minőségi kapcsolatra, a velük való szoros együttműködésre építjük az óvodai nevelést.

Az óvoda a családi nevelés kiegészítője, hiszen családi értékeket közvetít a gyermekek felé, még akkor is, ha funkciózavarai következtében nem mindig működik jól.

A veszélyeztetett és hátrányos helyzetű családok esetében a gyermekek érdekében fel kell vállalnunk a családi nevelést pótló tevékenységet is. Szeretetteljes légkört kívánunk kialakítani következetes fegyelemre neveléssel, különös tekintettel az egymás testi épségének óvására, a segítőkészség kialakítására, a toleráns magatartásra. Biztosítani kívánjuk az élménygazdag mindennapokat a gyermekek testi, lelki fejlődésének mindenekelőtti szem előtt tartásával.

5. Óvodai nevelésünk célja és feladata

A 3-7 éves gyermekek sokoldalú fejlődésének támogatása (az eltérő egyéni szükségletek és életkori jellemzők ismeretében) a személyiség kibontakoztatása. A gyermekek fejlődésének általános tendenciáin túl az egyedit, a másságot, a különbözőséget felismerve, értéként elfogadva közelítsünk a gyermekekhez.

Kiemelten alapozzuk meg:

- ❖ a személyiség autonómiáját,
- ❖ a saját szükségletei kifejezésének képességét,
- ❖ az érzelmi gazdagságot,
- ❖ a kultúralt magatartás szokásait,
- ❖ az önfejlesztő képességet,
- ❖ a másság tolerálását,
- ❖ a társakkal való együttműködést,
- ❖ a döntés, választás, a problémamegoldó gondolkodás, a kreativitás képességét,
- ❖ a természeti, társadalmi környezetük, és a művészetek iránti érzékenységüket.

5.1 Az óvoda szociális ellátó funkciója

Az óvoda mással nem pótolható funkciója: a nevelő, fejlesztő, teljes személyiséget formáló feladatköre. A személyiségfejlesztő folyamatból eredően egyszerre individualizáló és szocializáló. A másságot, az egyéni különbségeket toleráló fejlesztés különös hangsúlyt kap.

Nem zárja ki azonban az együttélésre, együttes tevékenységekre, együttműködésre való felkészítést. E két folyamat egyensúlyának megteremtésére törekszünk, hiszen az egyén fejlődése együtt zajlik az őt körülvevő társak fejlődésével, mert óvodai csoportban él.

A fejlesztés módszere a differenciálás, valamint a személyiségfejlesztésben kiemelt szerepet kap a másság, a tolerancia, az identitástudat alapjainak lerakása, az egyéni és életkori sajátosságok függvényében.

Feladataink:

A gyermek egyéni erősségeinek és hátrányainak feltárása.

A tevékenységek tudatos befolyásolásával segíteni a személyiség kibontakoztatását, figyelembe véve az alábbiakat:

- ❖ egyéni adottságokat, képességeket, szokásokat,
- ❖ nembeli, éresbéli, vérmérsékleti különbségeket,
- ❖ a szociokulturális háttér determinációját,
- ❖ a családok értékrendjének sokféleségét.

5.2. A gyermekek lelki és testi egészségének fejlesztése a mindennapi tevékenységek során:

A pedagógusok koordinációjával és a gyermeki szabadság biztosításával támogatjuk a szocializáció szempontjából fontos szokásokat és magatartásmódokat.

- ❖ a kontaktuskeresés, a kommunikáció, és a társalgás technikáinak elsajátítása
- ❖ a társas kapcsolatokban a konfliktusok békés megoldása, kevésbé bevonva a felnőtteket.
- ❖ önszabályozás, önkontroll alakulása.
- ❖ az együttműködés kiteljesedése a gyermekek játékába is.

Az értelmi fejlődésben:

A gyermekek eltérő tapasztalataira építve, de a közös élményekre, érdeklődésükre, kíváncsiságukra alapozva biztosítjuk a gondolkodás egységét.

Természetesnek tartjuk, hogy a különböző képességek alapjait jelentő veleszületett diszpozíciók egy személyiségen belül is különböznek.

5.3 Individuális nevelés

Az individualizáló nevelés olyan pedagógiai megközelítés, amely figyelembe veszi, amit a gyermekek

egyéni különbségként magukkal hoznak.

Az egyéni különbségeket toleráló felnőtt magatartása modell értékű a gyermekek számára.

Programunkban az individualizáló nevelés egyszerre erősíti az egységet, és fogékony az együttműködésre. Támogatja a gyermekek szocializációját, és áthatja az óvodai élet minden tevékenységét. Az azonos korú gyermekek között is jelentős fejlődésbeli különbségek vannak, melyek megnyilvánulnak:

- ❖ a gyermek eltérő biológiai szükségleteiben,
- ❖ az adottságokban,
- ❖ a tapasztalatban,
- ❖ a mozgásigényükben,
- ❖ a szociabilitásukban,
- ❖ az érdeklődésükben és egyéni élményeikben,
- ❖ az én-képben, a tanulás stílusában,
- ❖ a kontaktusteremtésben.

Nagy hangsúlyt kap a másság szakszerű kezelésének szükségessége a gyermekekkel foglalkozó óvodákban. Szokásaiknak az óvodai életbe való beillesztése csak egy családi hangulatú, harmonikus, derűs légkörű óvodában lehet. A szociokulturális hátrányt kompenzálni kell, segítséget kell adni a hátrány leküzdéséhez.

A gyermekek esetében súlyosbítja a helyzetet, hogy eltérő kultúráról van szó, bár az óvodánkba járó roma gyermekek nagy része – már a szülei sem – rendelkeznek megfelelő identitástudattal. Probléma tehát, hogy sem szociálisan, sem kulturálisan, sem mentálisan nem tartoznak már a romák közé (hagyományörzés, nyelvismeret stb.), de romáknak tartják magukat.

Fontos, hogy ne erőszakkal alakítsuk a gyermek személyiségét, hanem a türelem, megértés, elfogadás, előítéletmentesség legyen vezérlő alapelvünk, de a társadalmi együttélés szabályainak megfelelően hagyjuk egyéniségét kialakulni. A legfontosabb nevelő tényező a példaadás, a differenciálás és a türelem. Nem a különbözőségekre helyezzük a hangsúlyt, hanem az azonosságokat keressük sok-sok türelemmel.

5.4. Egyéni, differenciált személyiségfejlesztés

A gyermekek közötti különbözőségekhöz, fejlődésbeli eltérésekhez való alkalmazkodás, amely alapján az óvodapedagógus minden gyermeket az egyéni képességeinek ismeretében és a saját fejlődési ütemében fejleszt.

A differenciálás az individualizálást megvalósító:

- ❖ szemléletmód,
- ❖ metodikai eljárás,
- ❖ szervezeti keret,
- ❖ tevékenységi munkaforma,
- ❖ a tartalom feldolgozásának módja.

Az egyéni, differenciált személyiségfejlesztés feltételei

- ❖ Egyénenként meg kell ismerni, dokumentálni kell a gyermekek képességeit, erősségeit és gyenge pontjait.

A gyermekek óvodába lépésétől kezdve Fejlődési Naplóban kerülnek rögzítésre a következő információk, adatok:

- ❖ Óvodába lépéskor felvételre kerül a gyermekek anamnézise a családok bevonásával.
- ❖ A gyermekek értelmi képességeivel, testi és anyanyelvi fejlettségével, érzelmi és akarati tulajdonságaival szociabilizációs fejlettségével kapcsolatos megfigyelési, mérési eredmények.
- ❖ A mért eredményekre építve egyéni fejlesztési tervekben kerülnek rögzítésre, azok a feladatok, amelyek egy-egy készség, képesség fejlesztését szolgálja, vagy a tehetség ígéretes gyermekek tehetséggondozását célozzák meg.

A gyermek folyamatos megismerése tevékenységek közben történik (szabadjáték, szabadidő, étkezés, szervezett tevékenység).

A megfigyelés felismerhetővé teszi viselkedési szokásait, kedvenc tanulási formáit, érdeklődési köreit, kiugró képességeit vagy elmaradottságát és fejlődési folyamatát.

Nagy hangsúlyt fektetünk a gyerekekkel történő beszélgetésekre. A gyermek boldogan beszél önmagáról, és szívesen tevékenykedik együtt a felnőttel. Napjainkban a gyermekek sokkal jobban igénylik az odafordulást, a rájuk figyelmet, a beszélgetéseket.

Differenciálás a szabad játékban

A szabad játékban a játék önkéntessége sérthetetlen.

- ❖ közös élmény- és tapasztalatszerzési lehetőségek szervezése, amelyekből tevékenységek indukálhatók,
- ❖ a holtpontra jutott tevékenységek segítése, támogatása, tovább lendítése,
- ❖ változatos eszközök biztosítása a gyermekek eltérő érdeklődésére tekintettel,
- ❖ differenciálásra törekvés a technikák megválasztásával,
- ❖ szerepjátékokban eszközökkel, szerepekkel, tevékenységekkel történő differenciálás,
- ❖ differenciálás a manipulációs, konstrukciós és építőjátékokban.

5. 5. Szocializáció

Az óvodapedagógus és a gyermek kapcsolatának legfontosabb alapelvei

- ❖ személyre szóló pedagógiai hatások,
- ❖ szeretetteljes elfogadás,
- ❖ pedagógiai optimizmus a kommunikációban,
- ❖ segítségadás a gyermekek egyéni problémáinak megoldásában,
- ❖ a személyiség értékeinek hangsúlyozása és elfogadtatása a többi gyermekkel,
- ❖ törődés a gyermek lelki- testi szükségleteivel.

A szocializáció fejlesztése folyamán

- ❖ a gyermek társas kapcsolatának megfigyelése és alakítása, a baráti kötődések erősítése, magányosok társakhoz segítése,
- ❖ közös élmények forrásainak gazdagítása, a társadalmi tapasztalatok körének bővítése,
- ❖ a megkezdett feladatok befejezésére ösztönzés,
- ❖ motiválás az akadályok leküzdésére,
- ❖ az óvodapedagógus, vagy a gyermekek által javasolt témában rendszeres beszélgető kör tartása, annak érdekében, hogy a gyermekek jobban megismerhessék egymást, kifejezőképességük javuljon, és tartsák tiszteletben egymás beszédét és véleményét.

6. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelésének tevékenységformái, területei:

A gyermek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges egészséges környezet és eszközrendszer biztosítása:

- ❖ hangulatosan berendezett csoportszoba és játszóudvar,
- ❖ lehetőségek kuckók kialakítására

6.1. A gyermekek helyes gondozása, testi szükségleteinek kielégítése

- ❖ az eltérő egyéni igények kielégítése,
- ❖ az éhesen érkező gyermekek étkeztetése,
- ❖ a személyes intimitás védelme WC használatkor, és más esetekben, ha a gyermek igényli,
- ❖ a különböző családi háttérből érkező gyermekek helyes higiénés és étkezési szokásainak kialakítása,
- ❖ személyes gondozottság kialakítása,
- ❖ fontos a hátrányos környezetből érkező gyermekek számára ezeken felül a mozgás és pihenés összhangjának megteremtése, és egy helyes élet, biológiai ritmus kialakítása.

6.2. A gyermekek lelki egészségének védelme, edzése

Feladataink:

- ❖ az óvoda pszichés klímájának folyamatos szinten tartása,
- ❖ a gyermek szociális biztonságérzetének megteremtése,
- ❖ a gyermeki viselkedésben jelentkező zavarok kiszűrése, az okok feltárása, és a segítségadás módjának meghatározása,
- ❖ az óvodai alkalmazottak empátiás készségének fejlesztése, a személyes autonómia védelme,
- ❖ folyamatos preventív feladat: a tárgyi és személyes stressz tényezők csökkentése.

6.3. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Óvodáskorban, a magatartás megnyilvánulásaiiban meghatározó szerepe van az érzelmeknek. Elengedhetetlen, hogy az óvodában a gyermeket az érzelmi biztonság, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül.

Az egyén érdekeit szolgálja a helyesen kialakított viselkedéskultúra, amely tartalmazza az ÉN számára fontos tűrési határokat.

Az óvodapedagógus segíti a kulturális beilleszkedést az által, hogy tolerálja a családok, a gyermekek, az értékek másságát és sokszínűségét. A gyermekeket az emberek közötti különbségek elfogadására, értékelésére tanítjuk. Ösztönözzük őket arra, hogy hajlandóak legyenek saját értékeik, előítéleteik őszinte vizsgálatára.

A hátrányos helyzetű gyermekeknek fokozottan szükségük van az empátiára, a féltő, gondoskodó szeretetre, annak érdekében, hogy érezzék a velük foglalkozó pedagógus elfogadását.

Akit megismernek, elfogadnak, ahhoz végérvényesen ragaszkodnak, nemcsak a gyermekek, hanem a szülők is. Fontos, hogy az óvodapedagógus személyesen adjon példát, személyes kapcsolata alakuljon ki a gyermekkel.

A bizalom, példaadás, tisztelet, és következetesség elengedhetetlen a hátrányos helyzetű gyermekek nevelésében. Mentessük őket a megaláztatásoktól. Minden gyermekben van érték, amit felszínre kell hozni, és meg kell erősíteni. Csak kis lépésekkel lehet előre haladni, együttesen jókedvűen, a másság elfogadásával.

6.4. Az anyanyelvi nevelés és fejlesztés

A hátrányos helyzetű családokban a beszéd és kommunikációs készség hiányai nagyon szembetűnők.

- ❖ hiányos szókinccs,
- ❖ kiejtési hibák,
- ❖ rossz névelő használat,
- ❖ igekötők, ragok, határozószók helytelen használata,
- ❖ tetszés szerinti szórend
- ❖ szavak összeillesztésének rendszertelensége
- ❖ gyenge mondatszerkesztés
- ❖ egyéni kommunikációs stílus, amit a családból hoz, amely sokszor ellentétben áll a többségi társadalom által elfogadott kultúrált beszéddel, az óvoda gyakorlatával.

Ezen hiányosságokat az iskolakezdésig feltétlenül korrigálni kell, ezért feltétlenül foglalkoznunk kell a beszéd-készség fejlesztésével, a beszédhibák javításával, hangok kiejtésével, valamint a kommunikációs készség fejlesztésével. Szoros együttműködés szükséges a gyógypedagógusokkal, logopédusokkal.

Az óvodapedagógus elsődleges feladata a példaadás, valamint beszédjavító foglalkozások, szituációk szervezése.

Nyelvi játékok:

- ❖ beszéd-készséget alapozó, fejlesztő játékok, hanganalizálás, mesemondó,
- ❖ folytató, befejező játékok,
- ❖ logopédiai játékok,
- ❖ bábozás,

dramatizálás.

6.5. Külső világ tevékeny megismerése

Megalapozza a környezettudatos, környezetre figyelő magatartást. Kialakíthatóak azok a szokások, magatartási formák, amelyek a környezettel való harmonikus, klímatudatos együttélést biztosítják. A nagyvárosban élő gyermekeknek erősíteni szükséges a természethez való viszonyukat, hiszen távolabb nőnek fel a természettől, kevésbé ismerik a növény- és állatvilágot. Fontos a minél több, minél sokoldalúbb tapasztalatszerzés biztosítása, hogy kinyissuk előttük a világ kapuját, sok-sok sétával, kirándulással tegyük színesebbé a mindennapjaikat.

Ismeretszerzés közben mód nyílik szerepek, magatartásformák elsajátítására, és a környezeti értékek felismerésére. A természeti és a társadalmi környezettel kapcsolatos szokások: az élet tisztelete, az állat és növényvilág védelme.

6.6. Mozgás

A mozgás az óvodáskor egész időszakában jelentős szerepet tölt be a 3–7 éves gyermek fejlődésében. Ebben az életkorban a gyermekek leginkább a mozgás, a tevékenység által szereznek információt környezetükről. Az értelmi fejlődés alapja a mozgás, ami az egyik legfontosabb eszköz, amelynek a segítségével hatni lehet az idegrendszerre. Általa az idegrendszert érő stimulációk építik az idegsejtek közötti szinapszisokat, segítik az ingerület gyorsabb és hatékonyabb átadását.

A testi képességek fejlesztésének fő célja a mozgás megszerettetése, az egészséges edzettség kialakítása.

A gyermekek mozgásszükséglete befolyásolja optimális terhelhetőségüket.

A fejlesztés legfontosabb színtere az óvoda udvara, melyet minden évszakban biztosítanunk kell.

Feladataink:

- ❖ minél több lehetőség biztosítása arra, hogy a gyermekek kedvük szerint, kötetlenül mozoghassanak, de alkalmazzunk mozgásos szabályjátékokat is,
- ❖ az egyéni eltérésekre épülő, de életkoruknak megfelelő terhelést biztosítunk a gyermekeknek,
- ❖ fejlődésüket mindig önmagukhoz mérjük, a kis lépéseket is értékeljük. Pozitív megerősítéssel sikerélményhez juttatjuk.

6.7. Verselés, mesélés

Az anyanyelvi nevelésen, fejlesztésen túl elősegíti:

- ❖ a gyermekek érzelmi nevelését,
- ❖ empátiakészségének fejlesztését,
- ❖ a versekhez, mondókákhoz, dramatizálásokhoz kapcsolódó mozgások során a szem – kéz koordinációját,
- ❖ intellektuális fejlődését,
- ❖ szókincs gyarapodását,
- ❖ a meséből a gyermek magába szívja a helyes erkölcsi értékeket, gondolkodásmódot, fejleszti igazságérzetét.

6.8. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zenei nevelés teljes személyiséget formáló, minden tevékenységben benne rejlő lehetőség. A beszéd, a ritmusérzék fejlesztésén keresztül is kiválóan tökéletesíthető.

A gyermekekre jellemző a zenei érdeklődés. Örömmel vesznek részt a dalos játékokban, tudnak és mernek is énekelni, táncolni. Ezen keresztül sok- sok sikerélményhez juttathatjuk őket, és közelebb kerülhetünk hozzájuk a további készség- képesség terület fejlesztése érdekében.

6.9. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A gyermekek alkotás közben gazdagodnak, manuális készségeik, érzékelésük, gondolkodásuk, érzelmeik fejlődnek. Akaratuk és kitartásuk edződik, szín és formaérzékük, térlátásuk gazdagodik. Hagyjuk, hogy a kacsatok világából csodákat hozzanak létre. A változatos technikák alkalmazásával lehetőség nyílik az önkifejezésre, átéljük az alkotás örömét.

Sikerélmény által önbizalmuk erősödik és újabb alkotásra serkenti őket. Ösztönző, motiváló környezetben a gyermekek örömmel tevékenykednek, közben készségeik, képességeik, képzeletük fejlődik.

7. A családok bevonása az óvoda életébe

Programunkban minden szülői részvételt szívesen fogadunk, nem lehet azonban az óvodai nevelésben az óvodapedagógus szerepét a segítő szülővel behelyettesíteni. A szülők felelősségérzete megnő az által, hogyha bevonjuk őket az óvoda életébe, megtapasztalja az óvodapedagógus felkészültségét, a gyermek fejlesztésére tett erőfeszítéseket, és a családjával szembeni előítélet mentes elfogadást.

Az óvodapedagógus sok- sok információt szerezhet a családkról, a gyermek otthoni háttéréről. Lehetőség nyílik arra, hogy jobban megismerhessük a gyermekek egyéni eltéréseit, adottságait, érdeklődését, erősségeit, valamint a szülők gyermekekkel szemben támasztott elvárásait, a család értékrendjét. Az őszinteség, a segítőkész emberi hangnem bizalmat kelt a hátrányos helyzetű szülőknél, különösen, ha látja, és tapasztalja, hogy gyermekét elfogadják.

A roma családok szokás és értékrendje különböző, ám az a szülő, aki már maga is járt óvodába, onnan pozitív emlékei vannak, szívesen engedi a saját gyermekét is, és örömmel fogadja az óvodapedagógus instrukcióit.

Tegyük hát az óvodát olyaná számukra, hogy szívesen fogadják tanácsainkat, azt látván, hogy mi sem teszünk különbséget, és szívesen és szeretettel neveljük, oktatjuk gyermekeiket.

8. Gyermekvédelem

Gyermekvédelmi munkánk hosszú távú célja az inkluzív szemléletű óvodai rendszer kialakítása, minden óvodás korú gyermekre kiterjedő preventív tevékenység megszervezése, a speciális segítséget igénylő gyermekek komplex gondozása.

Programunk személyiségekre épül, enyhíti a szociokulturális ártalmakat, megelőzheti a magatartási és tanulási zavarok kialakulását, támogatja a sikeres iskolakezdést, a korai iskolai lemorzsolódás megelőzését. Gyermekvédelmi munkánkat közvetlenül támogatják az óvodai szociális segítők.

Feladataink:

- ❖ Enyhítse, elhárítsa azokat a hatásokat, amelyek a gyermekek fejlődésére negatívan hatnak.
- ❖ Segítse azoknak a hatásoknak az érvényesülését, amelyek hozzájárulhatnak a gyermekek zavartalan fejlődéséhez.

- ❖ Az óvodai gyermekvédelem magába foglalja a gyermekközösség egészére kiterjedő, ezen belül minden egyes gyermek harmonikus személyiségfejlesztéséért kifejtett pedagógiai tevékenységet.

A gyermekekre való fokozott odafigyelés teszi lehetővé, hogy időben fedezhetjük fel a személyiségfejlődési problémákat (nehezen nevelhetőség, testi, értelmi, érzelmi, erkölcsi fejlődésben való elmaradás).

- ❖ A veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése is csak korai felderítés alapján lehetséges.
- ❖ Gyermekek zavartalan fejlődéséért, a gyermekek védelméért az óvodai nevelőtestület együttesen felelős.

A gyermekvédelmi megbízott feladatai:

- ❖ minden nevelési év elején összesíti a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett gyermekek adatait,
- ❖ munkatervet készít,
- ❖ a feladatokat időrendben rögzíti,
- ❖ segíti a csoport gyermekvédelmi munkáját,
- ❖ gyermekvédelmi továbbképzéseken részt vesz, az ott hallottakról tájékoztatja kollégáit.

9. Nevelő-oktató munkát közvetlenül segítők feladatai

Az óvodapedagógus mellett, és irányításával, a munkaköri leírásában meghatározott tevékenységek során részt vesz a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szociális hátrányaik enyhítését célzó, alábbi feladatok ellátásában:

- ❖ a gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése,
- ❖ az egészséges életmód alakítása,
- ❖ biztonságos környezet kialakítása,
- ❖ kedvező érzelmi hatások, derűs légkör biztosítása,
- ❖ érzelmi biztonság nyújtása,
- ❖ állandó értékrend közvetítése.

Erkölcsei nevelés feladataiban:

- ❖ erkölcsi érzékenység fejlődésének segítése,
- ❖ annak elfogadtatása, megértetése, hogy az emberek különböznek egymástól,
- ❖ szokás- és normarendszer megalapozásában,
- ❖ erkölcsi tulajdonságok kialakítása: együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség,
- ❖ hazaszeretet, szülőföldhöz kötődés alapozása.

Érzelmi nevelés feladataiban

- ❖ normák, csoportnormák, értékek közvetítése,
- ❖ pozitív attitűd, érzelmi töltés,
- ❖ közös élményeken alapuló tevékenységek szervezése,
- ❖ személyes mintaadás, modell értékű szerep betöltése.

Anyanyelvi nevelés feladataiban:

- ❖ a kommunikáció különböző formáinak alakítása,
- ❖ a beszéd és kommunikációs kedv fenntartása,
- ❖ a gyermek meghallgatása,
- ❖ kérdésekre, válaszokra figyelés,
- ❖ fejlesztendő terület: beszédhallás, beszédértés, beszédtempó, hangutánzás, hangfelismerés, beszéd és gondolkodás kapcsolata, szókincsfejlesztő, képzeletnövelő játékok; a tevékenységeket kísértje beszéd.

Értelmi nevelés feladataiban:

- ❖ érdeklődés, kíváncsiság,
- ❖ tapasztalatok, élmények,
- ❖ fejlődést ösztönző pozitív környezet, pozitív érzelmek, kreatív klíma, reziliencia, rugalmas alkalmazkodás.

Munka jellegű tevékenységek során:

A munka személyiségfejlesztő hatása érdekében feladatunk:

- ❖ a munkafeladatok egymás közötti felosztása,
- ❖ kortársak segítségének igénylése, felnőttek segítségének kérés.

EGYÉNI FEJLESZTÉSI TERV

Gyermek neve:

Születési ideje:

Mérés ideje:

Megfigyelési időszak:

Fejlesztést végző óvodapedagógus/ok neve:

Megfigyelési, mérési eredmények értékelése:

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škôl v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.huwww.miovi.hu

.....év.....hó				
idő	Fejlesztendő terület	Tevékenységek Játékok	Szükséges eszközök	Munkaforma
1.HÉT				
2.HÉT				
3. HÉT				
4. HÉT				

Kelt: .....

óvodapedagógus

óvodapedagógus

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu;

Telefon: +36-46/533-400;

Honlap: www.miovi.hu

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Inštitúcia Integrovaný Materských Škôl v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

Tájékoztató a gyermek fejlődéséről

Gyermek neve:	
Születési ideje:	
Értékelt terület	Megállapítások, tapasztalatok, mérési eredmények, fejlesztendő területek
Érzelmi-akarati élet	
Szocializáció	
Anyanyelvi fejlettség	
Mozgásfejlettség	
Értelmi fejlettség	
Szülői együttműködés szükséges területei	

Miskolc,.....

óvodapedagógus
aláírása

óvodapedagógus
aláírása

Gyermekekkel kapcsolatot tájékoztatás egy nyomtatott példányát átvettem:

szülő(k)/értesítendő hozzátartozó(k)
aláírása

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu;

Telefon: +36-46/533-400;

Honlap: www.miovi.hu

MISKOLCI
INTEGRÁLT
ÓVODAI
INTÉZMÉNY
AVASTETŐI
TAGÓVODÁJÁNAK
HELYI
PEDAGÓGIAI
PROGRAMJA

Készítette: MIÓVI Avastetői Tagóvodájának nevelőtestülete
Hatályos: 2024. szeptember 1.

2024.

Tartalomjegyzék

Bevezető.....	3
Intézményünk bemutatása	3
1. Pedagógiai programunk rendszerábrája	5
2. Gyermekkép.....	6
3. Óvodakép.....	6
4. Óvodai nevelésünk célja és feladatai.....	8
4.1. Az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztési program.....	10
4.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	15
4.3. Az anyanyelvi nevelés, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	16
4.3.1. Anyanyelvi nevelés és fejlesztés	17
4.3.2. Értelmi nevelés és fejlesztés.....	18
5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelésének megvalósítása.....	19
5.1. Óvodánk nevelési gyakorlata a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésében.....	19
5.2. Óvodánk nevelési gyakorlata a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek esetében.....	20
5.3. Óvodánk nevelési gyakorlata a kiemelten tehetséges gyermekek nevelése terén	21
6. Az óvoda tevékenységformái	22
6.1. Játék	22
A játékhoz szükséges idő biztosítása	23
Az esztétikus játékeszközök	23
A gyermek tapasztalatainak gazdagítása	24
6.2. Munka jellegű tevékenységek	25
6.3. Tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	27
6.4. A külső világ tevékeny megismerése.....	29
6.5. Mozgás	38
6.6. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	40
6.7. Verselés, mesélés	43
6.8. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	44
7. A nevelő-fejlesztő munka dokumentációs rendszere óvodánkban.....	46
8. Az óvoda sajátos személyi és tárgyi feltételei.....	47
9. Óvodai kapcsolatrendszerünk sajátosságai.....	49

Bevezető

Helyi pedagógiai programunk alapját az Óvodai nevelés országos alapprogramja képezi. Megalkotásakor figyelembe vettük a külső és belső környezeti tényezők változásait, valamint a helyi hagyományokat, szokásokat, programokat, a fenntartó, a gyermekek, a szülők és az óvodapedagógusok igényeit és elvárásait.

Óvodánk legfőbb szakmai dokumentuma helyzetelemzésre építve tartalmazza az óvoda nevelési koncepcióját, mindazokat az értékeket, melyek meghatározzák nevelési sajátosságainkat, alapelveinket.

Programunkban kiemelt hangsúlyt fektetünk a környezetvédelem, a hagyományörzés, a magyar nemzeti identitás tudat rendszeres és tudatos beépítésére.

Célunk, hogy a gyerekek és családtagjaik örömmel vegyenek részt a jeles napokat megelőző közös készülődésekben, ünnepeken, jeles napokon, melyek során feladatunk a néphagyományok megismertetése, átadása, a pozitív közösségi élmények, az összetartozás megélésének nyújtása. Az értékek átadása során fejlődnek a gyermekek tanuláshoz szükséges kompetenciái, képességei, erkölcsi, esztétikai érzékük, igényük formálódik.

Az „Örökös Zöld Óvoda” cím birtokosaként a természet megszerettetése, védelme, a tiszta környezet, az egészséges életmód és a fenntarthatóság iránti igény alapjainak a lerakása szintén feladata óvodai nevelésünknek.

A fenntarthatóság pedagógiájának jelenlétével tág, horizontálisan és vertikálisan is az egész nevelést átható elveket valósítunk meg a családok aktív bevonásával.

Intézményünk bemutatása

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Avastetői Tagóvodája az avasi lakótelepen található.

A panel épület a 80-as években épült, két szinten, 6 csoportban tudjuk fogadni a gyermekeket. A mozgásfejlesztéshez jól felszerelt tornaszoba áll rendelkezésre. Az egyéni-és kiscsoportos fejlesztéshez, az erre a célra kialakított fejlesztő szoba biztosítja a feltételeket.

Tágas, zárt udvarral rendelkezik óvodánk, amely csendes, zöldövezeti, forgalomtól mentes, levegője tiszta. Az udvar teraszos kiképzésű, szintenként biztosított a gyermekek szabad mozgáslehetősége, minden csoport rendelkezik külön játszórésszel. A fák, bokrok, sövények esztétikai élmények hordozói, hozzájárulnak a jó közérzet kialakulásához, valamint a játék feltételeinek bővítéséhez. Szemet gyönyörködtető látványa mellett pedagógiai célzatú tevékenységek végzésére ad lehetőséget.

Tárgyi felszereltség tekintetében intézményünk folyamatosan fejlődik, a pályázati lehetőségeket folyamatosan kihasználjuk, bővítjük a támogató partnerek körét.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

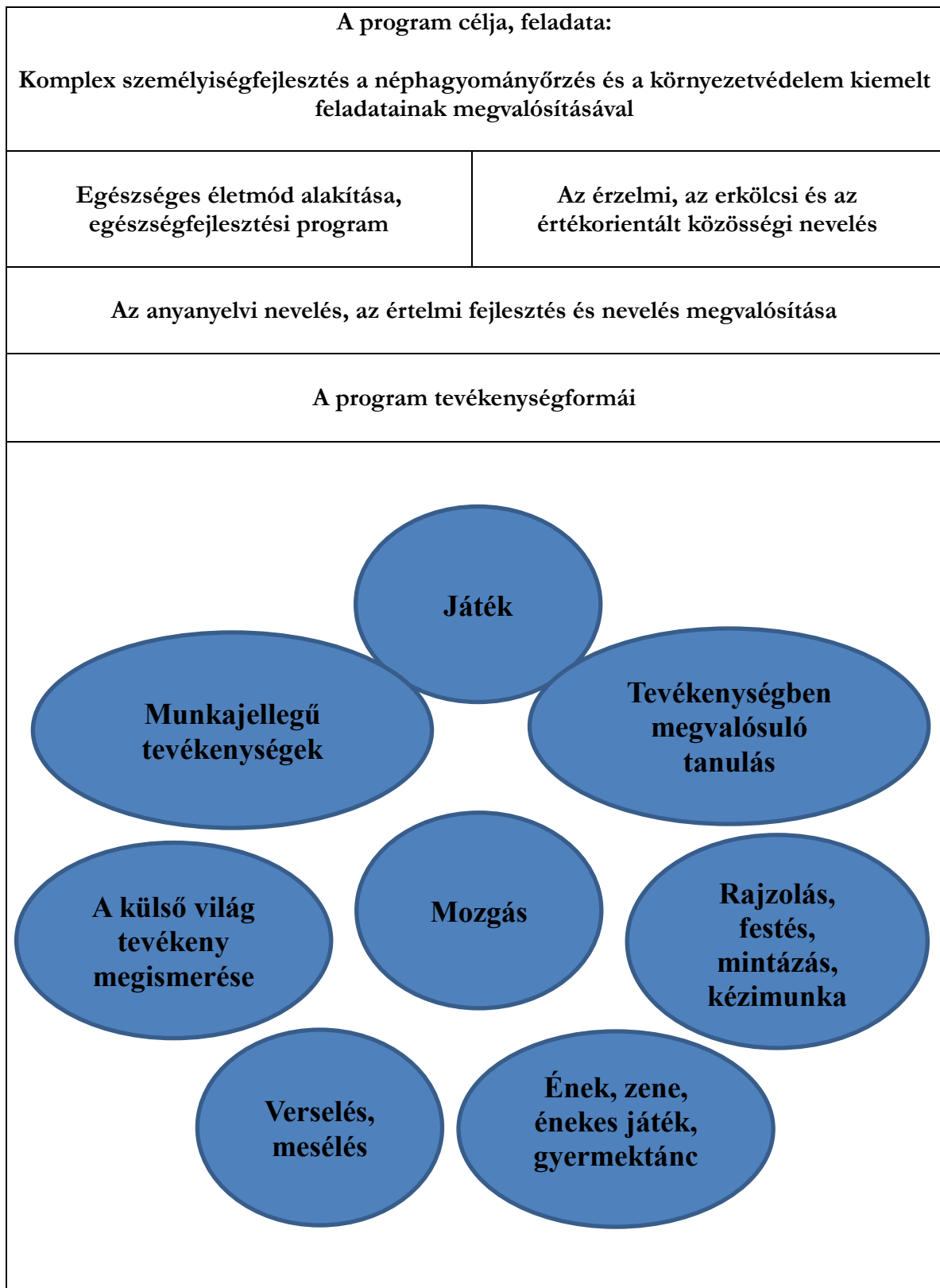
Az óvoda elnyerte az „Örökös Zöld Óvoda” minősítést, ami a környezettudatos magatartásformálás gyakorlatának, a környezet-természetvédelem érdekében kifejtett pedagógiai munkának köszönhető.

Az intézmény lakótelepi környezete hasonló szociokulturális háttérű gyermekek nevelését jelenti. Vannak különbségek a családok anyagi helyzete, családszerkezete, nevelési kultúrája között, az óvodapedagógusok többféle csatornán keresztül törekednek ennek megismerésére, a szülőkkel való együttműködés kialakítására.

Óvodapedagógusaink elkötelezetten végzik munkájukat, lépést tartanak a köznevelésben bekövetkező változásokkal. Vállalkozó szellem jellemzi a nevelőtestületet az új pedagógiai módszerek kipróbálása terén is. (Néphagyományőrzés, Mozgáskotta, Okoskocka)

Az óvoda nevelőközössége legfontosabb partnerének a gyermekeket és családjaikat tekinti. Nagy hangsúlyt fektetünk az esélyteremtő, befogadó nevelésre, változatos színtereket biztosítunk a szülőkkel való kapcsolattartásra.

1. Pedagógiai programunk rendszerábrája

---

2. Gyermekkép

Minden gyermek maga a csoda, mással nem helyettesíthető, egyedi. Az óvodai nevelés a 3-7 éves gyermek személyiségének alakulásában egész életre meghatározó, megismételhetetlen lehetőségeket rejt.

Óvodai nevelésünk abból indul ki, hogy a gyermek szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény. Célunk az egyéni fejlődési ütem, képesség, tehetség, szociokulturális háttér figyelembevételével a hátrányos helyzetből való felzárkóztatás segítése, a tehetség kibontakoztatása. Nyitottak vagyunk a speciális nevelési igényű gyermekek inkluzív nevelésére.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, szeretetteljes és befogadó, mely a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára a magas színvonalú és szeretetteljes nevelést, törekedve hátrányainak csökkentésére, ugyanakkor nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Nevelőtestületünk az óvodai évek során befogadó, érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes légkörben törekszik a gyermekek egyéni képességeinek a kibontakoztatására. Az egyenlő hozzáférés esélyével biztosítunk a számukra olyan sokféle tevékenységet, amelyek által szabadon kiteljesedhetnek, testileg-lelkileg megerősödhetnek, kibontakozhat egyéniségük.

Meggyőződésünk, hogy nevelésünk eredményessége érdekében kulcskérdés, a gyermekek én-tudata mellett a magyarság-tudat formálása is. Fontos az óvodás korú gyermekek számára, hogy megismerjék a nemzetüket éltető hagyományokat, ezekről pozitív élményeket szerezzenek, és ezáltal hiteles, követendő mintákat kapjanak.

A gyermekek, olyan külsőségekben, tartalmakban gazdag visszatérő élményeket élnek át, amelyek otthonukhoz, szülőföldjükhöz kötik őket. A gyermekek játéka, ami örömet és boldogságérzetet ad, jól ötvözhető a néphagyomány ápolásával, a természetszeretettel, s mindez alkalmanként kiegészül a családok aktív bevonásával.

Az óvodánkban kialakított néphagyomány őrző és természetvédő tevékenységek elősegítik a társas kapcsolatok kialakítását, a közösségé formálódást is.

3. Óvodakép

Óvodai nevelésünkben alapelv, hogy:

- A gyermek személyiségét elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi
- A nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását
- Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatások a gyermek személyiségéhez igazodnak.
- Nevelőmunkánk során a hagyományőrzésen keresztül megismerkednek a régmúlt értékeivel, megtanulják tisztelni azokat, ezek jó alapot szolgáltatnak későbbi kultúrájukhoz is.
- A fenntartható fejlődésre irányuló környezeti nevelésünk során is az élethosszig történő tanulás elvét és gyakorlatát érvényesítjük.
- Törekszünk arra, hogy folyamatosan biztosítsuk a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetettséget növelő tényezők azonosítását, célzott és személyre szabott beavatkozások, intézkedések megvalósulását.

Munkánk során törekszünk arra, hogy minden gyermeket önmagához képest fejlesszünk. A gyermekek egyéni fejlettségi fokát megismerve, differenciált képességfejlesztéssel kívánjuk elérni harmonikus, sokoldalú fejlődésüket, elősegítjük a gyermeki személyiségük kibontakoztatását, hátrányok csökkentését, biztosítva számukra az alapvető emberi és a gyermeket megillető jogot, szabadságuk tiszteletben tartását, az egyenlő hozzáférés lehetőségét.

Valljuk, hogy szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó, derűs óvodai légkörben, a gyermeki szükségleteknek megfelelően az óvodás legintenzívebben a játékon keresztül fejlődik.

Hisszük, hogy nevelésünk során akkor hatékonyabb az ismeretek átadása, ha a gyermekeknek sokoldalú tapasztalatszerzésre és élményszerű átélésre adunk lehetőséget.

Azon dolgozunk, hogy az e feladatok sikerességéhez szükséges feltételeket folyamatosan javítsuk, a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetettséget növelő tényezők azonosítását követő, célzott és személyre szabott beavatkozások megvalósításával.

Céljaink eléréséhez szükségünk van partnereink támogatására, ezért a helyi köznevelési intézmények hálózatos kapcsolódásának, külső és helyi kapcsolataink erősítésére, továbbfejlesztésére törekszünk.

Célunk, hogy fejlődjön a gyermekek felelősségérzete önmaguk, szűkebb és tágabb környezetük, nemzetünk és hazánk iránt. Olyan támogató tanulási környezetet alakítunk ki, amelyben minden feltétel biztosított ahhoz, hogy a gyermekek tanulási képességei optimálisan fejlődjenek.

Célunk, hogy gyermekeink tanulási kompetenciáit egyéni képességeinek megfelelő fejlesztésével megalapozzuk az egész életen át tartó tanulás igényét és képességét.

Az IKT eszközeit használó, rugalmas tanulási utakat biztosító szemléletet előtérbe helyező nevelés-oktatás megvalósítására törekszünk, az életkori sajátosságok figyelembevételével.

A mi óvodáinkban az óvodapedagógus fontosnak tartja, hogy:

- tudatos értékközvetítő, az együttműködést, altruizmust, nyitottságot, társadalmi érzékenységet, más kultúrák elfogadását segítő tevékenységet végezzen
- megvalósítsa a tevékenységek, tartalmak közötti integrációt, és ennek érdekében a kollégáival való együttműködést,
- munkáját az óvodás korú gyermekek személyiségének és tanulási képességeinek folyamatos fejlesztésének szem előtt tartásával végezze,
- a gyermekek pozitív tulajdonságait megerősítse,
- megismertesse a gyermekeket szűkebb és tágabb környezetükkel, amely segíti a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés kialakulását.
- szakmai munkájával hozzájáruljon az intézmény pedagógiai programjának megvalósításához,
- pedagógiai munkáját a szabályzó dokumentumok alapján tervezze, és valósítsa meg,
- munkáját az alapos felkészülés, tervezés és a rugalmas megvalósítás jellemezze,
- az életkori, egyéni és csoportsajátosságoknak megfelelő aktivitást, interaktivitást, differenciálást elősegítő stratégiákat, módszereket tudatosan alkalmazza,
- a nevelést és fejlesztést egységként kezelje,
- minden egyes gyermekben megtalálja az értéket, a fejlődés lehetőségét,
- az egyéni fejlesztést segítő módszertant alkalmazzon,
- a gyermekek fejlődésében a folytonosságot biztosítsa,

-
- szociális érzékenységgel, segítőkészséggel dolgozzon,
  - szakszerű, érthető, nyílt és hiteles kommunikációt folytasson
  - pedagógiai helyzetekben együttműködést, kölcsönösséget, asszertivitást segítő kommunikációt alkalmazzon,
  - pedagógiai munkáját előítéletektől mentesen végezze,
  - az integráció, inklúzió szemléletét a gyakorlatban is megvalósítsa,
  - a változtatást, változást természetesként kezelje,
  - példaadó magatartás, munkavégzés jellemezze,
  - felelősséget vállaljon nevelő és fejlesztő munkájáért,
  - a pedagógus pálya jogi- és etikai normáit betartsa,
  - elfogadja a pedagógiai tevékenységére vonatkozó építő kritikát,
  - lojális legyen intézménye hitvallásához, kövesse e hitvallás által képviselt értékeket.
  - a szülőkkel való folyamatos együttműködést a családok elköteleződésének támogatását

A pedagógusainktól elvárás, hogy ismerjék azokat a kihívásokat, szerepelvárásokat, amelyekkel napjainkban a kisgyermekes szülők szembesülnek.

Ezek figyelembevételével előítélet mentes, elfogadó attitűddel, nyitott, partneri kommunikációra képesen alakítsák a szülőkkel való kapcsolatukat, támogassák őket gyermekeik nevelésében, a szülői szerepben való helytállásukban, segítsék elő, bátorítsák a családok bevonódását az intézmény életébe. Nyújtsanak támogató környezetet a szülők gyermeknevelési kompetenciáinak erősítéséhez, a szülői reziliencia fejlesztéséhez, valamint a segítő szolgáltatások igénybevételéhez

4. Óvodai nevelésünk célja és feladatai

- Nevelési programunkban biztosítjuk a nevelés optimális feltételeit, a barátságos, biztosságot nyújtó, befogadó – és esélyteremtő légkört, a gyermekbarát környezetet.
- Közvetetten segítjük az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges személyiségvonások fejlődését a tanulási képességek megalapozásával.
- Elősegítjük a környezettudatos magatartás fejlődését a szükséges ismeretek, magatartásminták, értékek közvetítésével, az életviteli szokások kialakításával.
- Erősítjük azt a nevelési stílust, mely a segítőkészséget, a pozitívumok kiemelését helyezi előtérbe a számonkérés, bírálat, negatív megkülönböztetés helyett.
- Az intézmény működésében figyelembe vesszük közvetlen – és közvetett partnereink igényeit.
- Célunk, hogy aktív szakmai együttműködésünk eredményeként óvodánk a város és a régió elismert intézményévé váljon.
- Küldetésünknek tarjuk az emberi értékek, erkölcsi normák továbbítását, (közösségi magatartási szabályok, empátia, tolerancia, másság elfogadását, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrációját stb.), a magyarság- tudat megalapozását, a nemzeti értékeink megismerését, átadását; megőrzését (népzene, néptánc, népi hagyományok, mesterségek stb.).
- Nevelőmunkánkkal el szeretnénk érni, hogy az általunk nevelt gyermekek nyitottak legyenek az őket körülvevő világra, a természet értékeinek megőrzésére, a környezettudatos szemléletmódra.
- Kiemelten fontosnak tartjuk óvodánk esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének erősítését.

Óvodai nevelés programunk a néphagyományörzés kiemelt megvalósításával átfogja a teljes óvodáskor nevelő fejlesztő munkáját, az Alapprogramban meghatározott pedagógiai alapelvek szerint. A program sajátossága, hogy az óvodai nevelést a néphagyomány-ápolás érzelmekre ható

eszközrendszerével gazdagítja, amely hat a gyermekek és a családok szemlélet módjára. Az értékek átadása során fejlődnek a gyermekek tanuláshoz szükséges képességei, erkölcsi, esztétikai érzelmei, megvalósul a hazafiságra nevelés és a szocializáció.

Az Örökös Zöld Óvoda cím birtokában feladatunknak tekintjük óvodásainknál a természeti környezet megismerését, s annak védelmét a már óvodás korban is végezhető tevékenységeken keresztül.

Óvodánk esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének erősítésének érdekében fontosnak tartjuk:

- A nevelőtestület átfogó, intézményre szabott, belső intézményi innovációt támogató és komplex (kiemelten pedagógiai) fejlesztési programokba való bekapcsolódását.
- A helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések kialakítását, működtetését, fenntartását a kitűzött célok elérése érdekében. A minőségi nevelés nyújtásához szükséges komplex fejlesztést, valamint a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességének elősegítését, az egyenlő esélyek megteremtését.

Valljuk, olyan közösségben lehet eredményesen és színvonalasan együtt dolgozni a gyermekek érdekében, ahol jó a közérzet, tere van az önállóságnak, kezdeményezésnek, kreativitásnak. Ahol minden munkatárs pozitív emberi értékekkel rendelkezik, azt mások elismerik, értékelik. Hisszük, csak közös együttneveléssel tudjuk formálni, alakítani a gyermekeket annak érdekében, hogy biztosan eligazodjanak majd a világban.

Alapvető céljaink

- ✓ A családi nevelés kiegészítéseként óvodásaink sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítése, az egyéni sajátosságok, eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- ✓ A gyermeki szükségletekhez, igényekhez, érési tempóhoz igazodó, a gyermeki szabadságot tiszteletben tartó, differenciált személyiségfejlesztés, hátránykompenzáció és tehetséggondozás.
- ✓ A 3-7 éves gyermekek szocializációjának segítése, a kívánatos magatartásformák kialakítása.
- ✓ A testi-lelki és szociális érettség kialakításával az iskolai életre való felkészítés.
- ✓ A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek inkluzív nevelésének megvalósítása.
- ✓ Néphagyományőrző tevékenységeinkkel a magyarság-tudat elmélyítése
- ✓ A természeti környezet megismertetése és védelme elsődlegesen saját környezethez kapcsolódó tevékenységeken keresztül
- ✓ Befogadó, hátránycsökkentést támogató működés megvalósítása és hosszabb távon való fenntartása

Feladataink

- ✓ A befogadó, szeretetteljes óvodai légkör kialakítása, fenntartása.
- ✓ A gyermek testi és lelki szükségleteihez, igényeihez igazított játékban, tevékenységekben megvalósuló tanulás, tapasztalatszerzés biztosítása.
- ✓ A gyermek egyéni fejlődési üteméhez alkalmazkodó komplex, differenciált személyiség-és képességfejlesztés megvalósítása, szem előtt tartva a prevenció és korrekció szükségességét.
- ✓ A tanuláshoz szükséges képességek és részképességek megalapozása a játékban és szervezett tevékenységekbe ágyazottan.
- ✓ Az egészséges életmód szokásainak és a környezettudatos magatartás alapjainak lerakása a gyermek szociokulturális hátterének figyelembevételével.

-
- ✓ Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés.
  - ✓ Az anyanyelvi, és értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Céljaink megvalósítása érdekében az óvodapedagógus:

- ✓ Személyiségével, példamutató magatartásával, értékátadó modellként arra törekszik, hogy hitelesen, és eredményesen tudja átadni a nemzeti értékeket, hagyományokat.
- ✓ Csoportjában egyéni arculatot, sajátos hagyományokat alakít ki természetes anyagok felhasználásával, melyet az óvodai évek alatt folyamatosan ápol, továbbfejleszt.
- ✓ Tervező munkája során komplexen jeleníti meg az egyes hagyományőrző tevékenységeket a fejlesztés tartalmi eszközeivel – anyanyelvi, irodalmi, zenei, vizuális nevelés, mozgás, külső világ tevékeny megismerése sokoldalú harmonikus személyiség kibontakoztatását.
- ✓ Lehetővé teszi a mindennapi tevékenységekbe jól beilleszthető természetes anyagból készült játékeszközök használatát.
- ✓ Tudását folyamatosan bővíti, gyűjti a különböző népi mondókákat, kiolvasókat, gyermekjáték dalokat, szólásokat, közmondásokat, találós kérdéseket, melyeket a gyermekek életkori sajátosságainak, egyéni képességeinek megfelelően tudatosan épít be a mindennapi nevelőmunkába.

4.1. Az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztési program

A teljes körű egészségfejlesztés célja:

Az óvodában eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét biztosító, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, óvodánk mindennapjaiban rendszer szerint működő, egészségfejlesztő tevékenységekben.

Az egészséges életmód kialakítása az egészségprogramban megfogalmazott elvek, feladatok alapján valósul meg.

Az óvodában az életritmus, a táplálkozás, a testápolás, öltözködés, mozgás, pihenés megszervezésével, az ehhez kapcsolódó gyermeki tevékenységekkel biztosítjuk az egészséges életvitel igényének kialakulását, elősegítjük testi-lelki fejlődését, ezen kívül hozzájárulunk az egész személyiség fejlődéséhez.

Egészséges, tiszta, biztonságos környezet megteremtése, higiénias szabályok kialakítása, az óvodás gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet.

Az óvodapedagógus feladata:

- ✓ A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeli, szükség esetén kezdeményezi javítását, cseréjét. Az udvari, vagy játszótéri játékoknál, sétán, felhívja a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, a biztonságos játék és közlekedés szabályaira.
- ✓ Stabil szokásrendszert alakít ki a higiénias szabályok betartását illetően.
- ✓ Folyamatosan felhívja a figyelmet a házirendben rögzített szabályok betartására.
- ✓ A gyermekek testi képességeit folyamatosan fejleszti, a harmonikus, összerendezett mozgásfejlődését elősegíti.
- ✓ Védi és edzi a gyermekeket, alakítja az egészséges életmód, a testápolás, az egészségmegőrzés szokásait.

- ✓ A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges, nyugodt és biztonságos környezetet biztosít.
- ✓ Biztosítja az óvodában a gyermekek mentálhigiénés védelmét.
- ✓ A különleges bánásmódot igénylő, ezen belül a sajátos nevelésű igényű gyermekek esetében speciális szükségleteket kielégíti, a megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatokat lát el.
- ✓ Személyes példaadással, az ünnepekhez kapcsolt szokásrendszer alakításával a gyermekek megfelelő étkezési szokásainak alakítására törekszik.

Az egészségvédelem területei

- ✓ Egészséges táplálkozás
- ✓ Mindennapos mozgás, szabad levegőn való tartózkodás
- ✓ Tisztálkodás
- ✓ Öltözködés
- ✓ Pihenés, szabadidő hasznos eltöltése
- ✓ Helyes életritmus
- ✓ Napirend
- ✓ Testi és lelki egészség fejlesztés, a viselkedési függőségek kialakulásának megelőzése
- ✓ A bántalmazás, erőszak megelőzése
- ✓ Baleset megelőzés és elsősegélynyújtás

Egészséges táplálkozás

Az egészségfejlesztési program az óvodás gyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítésének szorgalmazását szolgálja.

Az egészséges táplálkozás megvalósulása az élelmezési normán, az étrend összeállításán, a pedagógusok egészségpedagógiai kulturáltságán és a szülők segítő együttműködésén is múlik.

Az óvodapedagógus feladata:

- ✓ Tájékozik a gyermekek esetleges ételérzékenységről.
- ✓ Nyugodt, kulturált étkezési körülményeket biztosít.
- ✓ A szülőket partnerként megnyerve ösztönzi az egészséges élelmiszerek fogyasztását ünnepek, rendezvények alkalmával is.
- ✓ Tálaláskor figyelembe veszi az egyéni igényeket.
- ✓ Gondoskodik arról, hogy a gyermekeknek az egész nap folyamán lehetőségük legyen a folyadékpótlásra.
- ✓ Az ünnepek alkalmával az egészségtelen édességek nyújtotta öröme helyett élményszerű társas együttlétet biztosít /társak figyelmessége, szeretete, az együttlét öröme, a társra figyelés/. Megtapasztaltatja a gyermekekkel, hogy nem az evés, ivás nyújtja a legnagyobb örömet az ünnepek során.
- ✓ Az ismeretek rögzítését az élményszerű tapasztalatszerzés, cselekedtetés segíti /piaci séta, vásárlás, salátakészítés, ételek elkészítése/.
- ✓ A dajkával közösen az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében tapintatosan ösztönözi a gyermekeket az új ételek megkóstolására, maga is példát mutat, pozitív minta kiemelésével rögzíti a helyes táplálkozás szokásait.

Mindennapos mozgás

Az óvodapedagógus feladata:

- ✓ Változatos napi és heti rendben biztosítja a gyermek mozgásigényének folyamatos kielégítését.
- ✓ Minden nap szervez mozgásos tevékenységet a csoportszobában, tornateremben vagy tornaszobában, udvaron.
- ✓ Úgy szervezi a napirendet, hogy a gyermekek nagyfokú mozgásigénye kielégüljön.
- ✓ Lehetővé teszi a minél változatosabb mozgásformák kipróbálását és gyakorlását csoportszobában, tornaszobában, tornateremben, udvaron.
- ✓ Időjárástól függően törekszik a szabadban történő mindennapos mozgás megvalósítására.
- ✓ Lehetőség szerint, a gyermekek életkorához igazodva sétákat, kirándulásokat szervez.
- ✓ A nyári napirendet az egész napos levegőn való tartózkodásra építi, biztosítva az egészséges kint tartózkodás feltételeit.

Tisztálkodás

Az óvodapedagógus feladata:

- ✓ A napirend keretei között elegendő időt biztosít a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.
- ✓ A tisztálkodási folyamatot megismerteti, kialakítja a helyes sorrendet és technikát, folyamatosan biztosítja az ehhez szükséges feltételeket.
- ✓ Fokozott figyelmet fordít a gyermekek fogápolási szokásainak alakítására, eközben a takarékos vízhasználatra is felhívja a figyelmet.
- ✓ A tisztaság alapvető fontosságát, a betegség, a fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel, folyamatosan tudatosítja a gyermekekben.

Öltözködés

Az óvodapedagógus feladata:

- ✓ A dajkával együttműködve elegendő időt és segítséget biztosít az öltözködéshez, kialakítja a megfelelő helyet a ruházat elkülönített tárolására.
- ✓ A szülővel való kapcsolattartás során kéri a szülőket a kényelmes, egészséges benti és kinti ruha, váltócipő és pótruha biztosítására.
- ✓ Ösztönzi a gyermekeket, hogy hőérzetüknek megfelelően vetkőzzenek le, ill. öltözzenek fel.
- ✓ Tájékoztatja a szülőket az egészséges cipőviselés fontosságáról, a lúdtalp valamint a balesetveszély megelőzése érdekében.
- ✓ Kéri a szülőket a szervezett mozgáshoz a tornafelszerelés biztosítására.
- ✓ Ösztönzi a szülőket arra, hogy óvodai ünnepségeken az alkalomhoz illő ruhában jelenjenek meg a gyermekek.

Pihenés

Az óvodapedagógus feladata:

- ✓ A csoport szükségleteinek megfelelően és a fertőzésveszély csökkentése érdekében gondoskodik a nyugodt pihenés feltételeinek megteremtéséről. (szellőztetés, légfertőtlenítés, sötétítés, ágyak kellő távolságra történő lerakása)
- ✓ A gyermekek elalvását, kényelmét, biztonságát segítő szokásrendszert alakít ki (felesleges ruházat levetése, meleg takaró, mesélés, éneklés, relaxációs zenehallgatás, testi közelség, puha tárgyak, gyertya, párologtató).
- ✓ A pihenés időtartamát a gyermek szükségletéhez igazítja, az ébren lévő gyermeknek csendes tevékenységet biztosít.
- ✓ Lehetővé teszi, hogy a gyermek kedves, apró, személyes tárgyát magához vehesse.

Helyes életritmus

Az óvodapedagógus feladata:

- ✓ A gyermek óvodában töltött idejét élettani szükségleteik figyelembevételével tudatosan tervezi.
- ✓ A családdal együttműködve fokozatosan, az életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelően alakítja a helyes életritmust.
- ✓ Az étkezések, a szabad játéktevékenységek, a kötött és kötetlen foglalkozások célszerű megszervezésével egy nyugodt, kiegyensúlyozott napirendet biztosít.

Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek kialakulásának megelőzése

Az óvodában folyó lelki egészségfejlesztés célja, hogy elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassa a gyermekek esetében a környezethez történő alkalmazkodást, felkészítsen, és megoldási stratégiákat kínáljon a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, így csökkentve a káros következményeket.

Az óvodapedagógus feladata:

- ✓ Az egészség megőrzéséhez szükséges magatartásformák megismertetése, rögzítése, a nem kívánatos magatartásformák elkerülése, a folyamatos és fokozatos ismeretnyújtás a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével.
- ✓ A gyermekek testi és pszichikai feltöltődése érdekében - a szülők bevonásával – az optimális napirend, hétvégi napirend kialakítása.
- ✓ A szülők szemléletformálása, meggyőzése a gyermekek TV-nézéssel, számítógép, tablet, okostelefon használatlaltal töltött napi óraszámának csökkentése érdekében, mely elősegítheti a pihentebb idegrendszert, lehetőséget biztosítva a kognitív képességek optimális fejlődéséhez.

A bántalmazás, erőszak megelőzése

A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmódot, a szexuális visszaélést, az elhanyagolást vagy hanyag bánásmódot, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját.

Elhanyagolást jelent, ha a szülő, gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét.

Érzelmi bántalmazást jelent a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmód, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ide tartozik a gyermekben az állandó félelem érzet vagy szorongás keltése, megszegényítés, kritizálás, érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása.

Szexuális bántalmazást jelent a gyermek bevonása olyan szexuális aktivitásba, amelyre a gyermek koránál, fejlettségi állapotánál fogva nem érett.

Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Az óvodapedagógus feladata:

- ✓ Tudatosítja a gyermekekben, hogy egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengetek baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne.
- ✓ Ismerteti az óvodai nevelési év elején, valamint szükség szerint, a tevékenységek megkezdésekor és a játékeszközök használatba vétele előtt a védő óvó előírásokat.
Kitér az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírásra, a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrásokra, a tilos és az elvárható magatartásformákra.
- ✓ A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően ismerteti. Az ismertetés tényét a csoportnaplóban dokumentálja.

A gyermeki fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek:

- ✓ önállóan végzi a testápolási teendőket,
- ✓ a kulturált étkezés szokásainak megfelelően, önállóan étkezik, készség szinten használja az evőeszközöket,
- ✓ törekszik az asztal rendjének, tisztaságának megtartására,
- ✓ önállóan, megfelelő sorrendben vetkőzik, öltözik, ruháit rendben tartja,
- ✓ csizmáját, cipőjét letisztítja, cipőfűzőjét megkötöti.

Napirendünk

Az óvoda napirendjének összeállítása során az óvodapedagógus törekszik a gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges biológiai és pszichológiai feltételek megteremtésére. A tevékenységeket a gyermekek érdeklődésének, fáradékonyságának és egyéni szükségleteinek figyelembevételével szervezi. A napirend rugalmassága ellenére a főbb kereteket megtartja a szokásrendszer alakulása, a biztonságérzet és tájékozódás érdekében. A különféle tevékenységek szervezésénél arra törekszik, hogy azok lehetőség szerint folyamatosan, a gyermekek felesleges várakoztatásának kiküszöbölésével folyjanak.

	Időkeret	Tevékenységek
Délelőtt	6.00-7.00	A gyermekek folyamatos érkezése, játék az összevont csoportokban
	7.00-10.00	Szabad játék, tevékenységekben megvalósuló tanulás, testápolás, folyamatos tízórai
	10.00-11.30	Szabad játék, differenciált képességfejlesztés, tapasztalatszerzés csoportszobában, szabadban, fejlesztő szobákban Tervezett, szervezett tevékenységek, mozgás
	11.30-13.00	Készülődés az ebédhez, testápolás, munka jellegű tevékenységek (naposi munka), ebéd
Délután	13.00-14.45	Testápolás (fogmosás), készülődés a pihenéshez, pihenés, 14.00-tól az ébren lévő gyermekek csendes tevékenységet folytathatnak az erre kijelölt helyen. Egyéni képességfejlesztés
	14.45-15.30	Folyamatos ébredés, testápolás, készülődés az uzsonnához, uzsonna, testápolás
	15.30-17.00	Szabad játék a csoportszobában vagy az udvaron, egyéni képességfejlesztés

A gyermek tevékenységei:

- ✓ bekapcsolódik az óvodapedagógus által kezdeményezett és szervezett tevékenységekbe,
- ✓ egyéni szükségleteinek, életkori sajátosságainak megfelelően étkezik, használja az evőeszközöket,
- ✓ a mosdóban használja a tisztálkodási eszközöket,
- ✓ egyéni képességeihez mérten öltözködik,
- ✓ használja a mozgásfejlesztő eszközöket,
- ✓ részt vesz az évszaknak megfelelő mozgáslehetőségekben,
- ✓ részt vesz orvosi szűrővizsgálatokon,

4.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Óvodás korban a gyermekek személyiségén belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, szeretetteljes, derűs, kiegyensúlyozott légkör vegye körül, ahol biztosított a fejlődésükhöz szükséges sokféle, változatos élmény és tevékenység. A csoportnak igen fontos szerepe van ebben, mivel a család hatásait kiegészíti és a szocializáció egyéb lehetőségeit biztosítja, amely fontos az iskolai alkalmasság szempontjából is.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés, a társadalmi szerepek elsajátítása alapvető, személyiségfejlesztő. Ennek része kell, hogy legyen az erkölcsi nevelés, az akarat tulajdonságok fejlesztése, az erkölcsi érzelmek alakítása, a táj-és szülőföld szeretetére nevelés, a munkához való pozitív viszony, az egymással szembeni tolerancia, a keresztény kulturális értékek megismerése, mélyítése, nyitottság az új értékek befogadására.

Programunk sajátossága, hogy az óvodai nevelést a néphagyomány-ápolás érzelmekre ható eszközrendszerével gazdagítja, amely hat a gyermekek és a családok szemlélet módjára is. Meggyőződésünk, hogy fontos az óvodás korú gyermekek számára, hogy megismerjék a nemzetüket éltető hagyományokat, ezekről pozitív élményeket szerezzenek, és ezáltal hiteles, követendő mintákat kapjanak.

Az óvodapedagógus feladata:

- ✓ Bővíti a gyermekek közötti kapcsolatrendszert, társas szükségleteik kielégítésére törekszik.
- ✓ Fejleszti szociális érzékenységüket. Az óvodába kerüléstől fokozatosan és folyamatosan ismerteti meg a gyermekeket közvetlen környezetükkel, a néphagyományokkal, népmesékkal, népi énekes játékokkal, erősítve ezzel a gyermekek nemzeti identitástudatát.
- ✓ Alakítja az erkölcsi és akarat tulajdonságokat. Nevelőmunkája során folyamatosan törekszik a keresztény értéként is megjelenő legfontosabb tulajdonságok: szeretet, jóság, önzetlenség, tolerancia, megbocsátás - alakítására.
- ✓ Az intézmény összes alkalmazottjával mintát ad a helyes kommunikációra.
- ✓ Pozitív érzelmi töltettel segíti a szociális érzékenység fejlődését, az én-tudat alakulását (együttérzés, bizalom, örömszerzés, bánat stb. átélése).
- ✓ Kialakítja a gyermekekben saját érzelmeik kifejezésének képességét, viselkedésükben a pozitív tulajdonságok értékét, valamint az erkölcsi érzelmekhez való helyes viszonyukat.
- ✓ A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében magas szintű elfogadással, toleranciával, empátiával, hitelességgel segíti az inkluzív nevelés megvalósulását.

A jutalmazás, értékelés elvei:

A jutalmazás mindig konkrét, a gyermekek számára érthető, a társak számára is motiváló hatású. Tárgyi jutalmazást csak ritkán, indokolt esetben alkalmazunk.

A fegyelmező intézkedések mindig a gyermekek viselkedésének közösség ellenességére irányulnak, a pillanatnyilag adott magatartást ítélik el és nem a gyermeket. Elkülönítés /csoport területéről/, étel, levegőzés vagy szeretet-megvonás nem alkalmazható.

Az óvodapedagógus feladata:

- ✓ Az értékelést fontos személyiség- és közösségalkító tényezőként alkalmazza.
- ✓ Az óvodában a pozitív értékelést alkalmazza elsődlegesen, melynek formája a jutalmazás és ennek előlegezett formája, a biztatás, érzelmek kifejezése,

---

kiemelt - megisztelő feladatadás, a gyermek számára kedves tevékenység biztosítása.

- ✓ Mintaadással, áttéréssel, megbeszéléssel erősíti a gyermekek helyes megnyilvánulásait, és ezzel alakítja a pozitív motivációkat.

A befogadás

A befogadás folyamatában az óvodai életbe újonnan kerülő gyermek megszerzi biztonságát, elfogadja az óvodapedagógust, az óvodás társait és az óvodai élet szokásait, beilleszkedik.

A sikeres befogadáshoz alkalmazott módszerek, eljárások:

- ✓ Bölcsődés gyermek esetében konzultáció a gondozónővel.
- ✓ Valamennyi dolgozó törekszik a szeretetteljes, tapintatos légkör kialakítására a szülővel és gyermekkel egyaránt.
- ✓ Folyamatos információcsere megvalósítása a szülőkkel és kolléganőkkel.
- ✓ Lehetőség szerint a gyermekek óvodában töltött idejének emelése fokozatosan történik..
- ✓ A kiemelt figyelmet igénylő gyermekekről befogadás előtt alaposabb tájékozódás, egyéni igény szerinti, szülővel egyeztetett befogadási folyamat megvalósítása indokolt.
- ✓ A biztonságérzetet segítő, megnyugtató tárgyak behozatalának preferálása elősegíti a zökkenőmentes befogadást.

4.3. Az anyanyelvi nevelés, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés, értelmi fejlesztés átfogja az óvodai nevelőmunka minden területét, eredményes megvalósítása hozzájárul a gyermek személyiségének teljes kibontakoztatásához, az iskolai képességek megalapozásához, valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

Változatos tevékenységi formákon keresztül a gyermekek megismerkednek természeti és társadalmi környezetükkel, mindeközben fejlődnek értelmi és anyanyelvi képességeik, melynek segítségével képesek lesznek az őket körülvevő világban eligazodni.

Az anyanyelvi és értelmi fejlesztés fókuszában a gyermekek szocializációjának elősegítése, egyéni fejlesztésének biztosítása, cselekvésbe ágyazott képesség fejlesztése, az iskolára való alkalmasságának elősegítése áll.

Mіндеz a gyermekek spontán érdeklődésére és ösztönös tudásvágyára, kíváncsiságára, élményeikre alapozva, az egyéni sajátosságokat figyelembe véve, differenciáltan, cselekvésbe ágyazva történik, mely átfogja az óvodai nevelőmunka egészét.

A kommunikáció által erősödik a gyermek biztonságérzete, növekszik tájékozottsága, gazdagodnak ismeretei, kapcsolatai, fejlődik beszédkészsége, beszédértése, anyanyelvi kultúrája.

A beszédfejlesztés magába foglalja a beszédszervi izomzat ügyességét, erősítését és koordinálását segítő gyakorlatok játékos formában történő végzetését is.

Az anyanyelvi nevelés során figyelmet fordítunk a lassabban fejlődő gyermekekre, hogy időben részesüljön szakember segítségével, valamint a nyelvi hátrányokkal küzdő nemzetiségi gyermek esetében a korrekcióban.

A hagyományörző szemléletű nevelés tudatosan ráirányítja a figyelmet az anyanyelv szépségeire. A gyakori mondókázás, népi rigmusok, a mindennapos mesélés, az éneklés, a hagyományápoló tevékenységek gyakorlása által a gyermek intenzívebben részesül az anyanyelv élményében.

Elvezeti a gyereket a beszéddallam, az anyanyelv ritmusának megérezéséhez.

4.3.1. Anyanyelvi nevelés és fejlesztés

Az óvodapedagógus feladata:

- ✓ Megismeri a család anyanyelvi kultúráját, az eredményesség érdekében törekszik, hogy partnerré váljanak a szülők gyermekük anyanyelvi nevelésében.
- ✓ Ösztönzi a szülőket arra, hogy gyermekeikkel sokat beszélgessenek, meséljenek nekik.
- ✓ Tudatosan és folyamatosan megfigyeli a gyermekek beszédét, ezzel megismeri azt a beszéd szintet, amelyről elkezdheti a csoport, illetve az egyes gyermekek fejlesztését.
- ✓ A gyermekek anyanyelvi és értelmi képességeinek alakulásáról tájékozódik a megfigyelésekkel, képességmérésekkel, az eredmények függvényében megtervezi a gyermekek differenciált fejlesztését. Elvégzi a szükséges dokumentálást.
- ✓ Nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes csoportlétkör kialakításával eléri, hogy
- ✓ a gyermekek szívesen és bátran beszéljenek, kérdezzenek a felnőttektől és társaiktól egyaránt.
- ✓ Élmény gazdag környezetet teremt, anyanyelvi játékokat szervez.
- ✓ A fejlesztő játékokat tudatosan tervezi, melynek során a beszéd szervek ügyesednek, a beszédkedv erősödik, a hallás, beszédhallás fejlődik, az auditív ritmus és emlékezet bővül, a fonológiai kódoláshoz szükséges képességek megalapozódnak.
- ✓ Fogalomhasználata pontos, a 3-7 éves korosztály fejlettségéhez igazodó mintát nyújt példamutató beszédével, helyes stílusával, változatos szóhasználatával.
- ✓ A bábjáték és a drámajáték elemeit az anyanyelvi nevelés legfontosabb eszközeként alkalmazza.
- ✓ Differenciált fejlesztéssel elősegíti mind a beszédében gátolt, mind a kiemelkedően gazdag szókinccsel rendelkező, választékosan beszélő gyermekek beszédképességének fejlődését.
- ✓ Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére neveli a gyermekeket.
- ✓ Törekszik arra, hogy megismertesse a gyermekeket a régies, népi nyelvezettel, tárgyakkal, neveikkel, használatukkal, szavak jelentésével.
- ✓ Az óvodai élet egészében törekszik a gyermekek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására.
- ✓ Ösztönzi a gyermekek verbális és nem verbális kommunikációját.
- ✓ A gyermekek kérdéseire mindig válaszol, személyre irányuló figyelmet biztosít.
- ✓ Olyan beszédfigyelmet alakít ki a gyermekekben, hogy legyen türelmük egymást meghallgatni.
- ✓ Figyelmet fordít a gátlásos gyermekekre, empátiájával törekszik a szóbeli aktivizálásra.
- ✓ Odafigyeléssel kezeli az ingerszegény, rossz szociális háttérrel rendelkező gyermekek szűk ismereteinek, szókinccsének bővítését.
- ✓ Lehetőséget biztosít a különösen fejlett kommunikációs készségekkel rendelkező, tehetséges gyermekek kreatív megnyilvánulására.
- ✓ Figyelemmel kíséri az előforduló beszédhibákat, a súlyosan beszédhibás, illetve megkésett beszédfejlődésű gyermekeket további vizsgálatokra, szakemberekhez irányítja
- ✓ Tanköteles korú gyermekek esetében fokozottabban együttműködik a logopédussal a szűrővizsgálatok lebonyolításában, különös tekintettel az év közben érkező gyermekekre.
- ✓ Folyamatosan kapcsolatot tart a logopédussal. A szerzett tapasztalatokat, ismereteket beépíti a gyermek egyéni fejlesztési tervébe.
- ✓ Anyanyelvi játékokat tervez és szervez
- ✓ Tudatosan beilleszti a mindennapok nyelvezetébe a néphagyományokhoz kötődő kifejezéseket, a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve megmagyarázza azt.
- ✓ A jeles napokhoz és néphagyományokhoz kötődő rímusokat, verseket tudatosan kutatja és beilleszti a mindennapi tevékenységekbe.

A gyermek

- ✓ az óvodai élet minden tevékenységében életkorának és fejlettségének megfelelően, szívesen kommunikál,
- ✓ beszélget a társaival és a felnőttekkel, nonverbális eszközökkel is kifejezi magát,
- ✓ odafigyel és megérti környezete nonverbális közléseit,
- ✓ az óvodapedagógus által megkezdett mesét befejezi, önállóan mesél, történeteket talál ki, használja képzeletét,
- ✓ mondókákat, verseket mond, rövid rigmusokat improvizál,
- ✓ ismert meséket, kitalált történeteket jelenít meg bábokkal, dramatizál,
- ✓ szituációs játékok során, nyelvi fordulatokat, udvariassági kifejezéseket gyakorol,
- ✓ anyanyelvi játékokat játszik,
- ✓ drámajátékokat játszik.
- ✓ megismerkedik a néphagyományokhoz kötődő szavakkal, kifejezésekkel, mondókákkal, rigmusokkal.

A gyermeki fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek

- ✓ folyamatosan, érthetően kommunikál, beszél,
- ✓ aktívan használja a már meglévő szókincsét,
- ✓ képes gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal kifejezni,
- ✓ tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat,
- ✓ minden szófajt használ, különböző mondatstruktúrákat, mondatfajtákat alkot,
- ✓ nyugodtan, figyelmesen végig hallgatja az óvodapedagógust és társait,
- ✓ ismeri a néphagyományokhoz, jeles napokhoz kötődő kifejezéseket, azok tartalmát és helyesen használja azokat.

4.3.2. Értelmi nevelés és fejlesztés

Célja a pszichikus funkciók és részképességek fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladata:

- ✓ Figyelembe veszi a gyermekek értelmi fejlesztése, nevelése során a gyermekek már meglévő tapasztalatait, élményeit és ismereteit; a nevelés során épít azokra.
- ✓ A gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra épít, minél több érzékszervre ható tapasztalatszerzést, megfigyelési lehetőséget biztosít.
- ✓ Olyan változatos tevékenységeket biztosít, melyeken keresztül a gyermek dolgokról, jelenségekről természetes környezetben, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben tapasztalatokat szerezhet.
- ✓ Megvalósítja a gyermek spontán ismereteinek rendszerezését, bővítését, a kognitív képességek, kreativitás fejlesztését.
- ✓ Élmények nyújtásával, mesehallgatással, játékos tevékenységek biztosításával fejleszti a képzeletet és fantáziát.
- ✓ Az ismeretanyag cselekvő és kísérletező jellegű feldolgozásával megalapozza a későbbi problémamegoldó gondolkodás kialakulásának feltételeit.

- ✓ A problémák változatos megfogalmazásával az egyéni válasz keresésére ösztönöz.
- ✓ Lehetőséget biztosít az értelmi nevelés során a gyermekek spontán ismereteinek a. rendszerezésére, különböző tevékenységekben, élethelyzetekben való gyakorlására.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelésének megvalósítása

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelésének eredményességét elősegítő óvodapedagógusi jellemzők:

- ✓ Az elfogadás, integrálás, inklúzió természetes a számára
- ✓ Folyamatos, rugalmas napirendet biztosít
- ✓ Olyan tevékenységeket szervez, amelyekben minden gyermek képességének megfelelően lehet aktív
- ✓ Empatikus, toleráns, rugalmas attitűddel rendelkezik
- ✓ Nyitott a munkáját segítő szakmai kapcsolatok építésére, az együttműködésre
- ✓ Igénye van a szakmai fejlődésre
- ✓ Tisztában van saját kompetenciáinak határaival

5.1. Óvodánk nevelési gyakorlata a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésében

Az eredményes integrált nevelés megvalósításának folyamata:

A befogadás szakasza

Célunk, hogy:

- ✓ A sajátos nevelési igényű gyermek illeszkedjen be az óvodai csoportba, a csoport fogadja őt be, a közösség hasson rá húzóerőként.
- ✓ Az óvodai nevelés és a gyógypedagógiai fejlesztés hatására képességei optimálisan fejlődjenek.
- ✓ A többségi gyermek és felnőtt közösség az együttélés során olyan humán értékekkel gazdagodjon, mint elfogadás, tolerancia, segítőkészség, értékelődjön fel az egészség, mint érték.

A nevelés, fejlesztés szakasza

A nevelőtestület feladata:

- ✓ Valamennyi pedagógusnak ismernie kell a különböző eljárásrendeket, helyettesítés esetén a csoportos óvodapedagógussal konzultáció a gyermek nevelésének, fejlesztésének módjáról. Óvodaszinten érzékenyítő programok megvalósítása az alábbi területeken:
- ✓ Érzékenyítő program látássérült gyermekek integrált neveléséhez: „Egy nap más szemmel” 1
- ✓ Érzékenyítő program hallássérült gyermekek integrált neveléséhez: „Csupafül nap” 2
- ✓ Érzékenyítő program beszéd fogyatékos gyermekek integrált neveléséhez „Más-beszéd nap” 3

Az óvodapedagógus feladata:

- ✓ Megfigyelések, elvégzése, dokumentálása.
- ✓ A gyermek csoportban történő fejlesztésének megvalósítása differenciált fejlesztéssel
- ✓ Folyamatos konzultáció a gyógypedagógussal.
- ✓ A gyermek kontroll vizsgálatának előkészítése.

¹ „Ilyenek vagyunk” anyaga p.:133-146.

² „Ilyenek vagyunk” anyaga p.:150-159.

³ „Ilyenek vagyunk” anyaga p.:162-164.

-
- ✓ Folyamatos kapcsolattartás és konzultáció a szülővel.

Eredmények

- ✓ A gyermekek számára természetessé válik a másság elfogadása, szeretik, segítik társaikat.
- ✓ A többségi szülői közösség elfogadóbbá, támogatóvá válik.
- ✓ Az óvoda nevelési, tanulási gyakorlata segíti, hogy minden gyermek egyéni képességei, érdeklődése szerint vegyen részt az óvodapedagógusok által felkínált tevékenységekben.
- ✓ Az óvodapedagógusok egyre több olyan módszert ismernek és alkalmaznak, amellyel segíteni tudják a SNI-s gyerekek óvodai csoportba való befogadását.

Az óvodából iskolába történő átmenet szakasza

- ✓ Beiskolázáshoz szükséges kontroll vizsgálat előkészítése.
- ✓ A gyermek iskolai készültségének vizsgálatával kapcsolatos valamennyi óvodapedagógusi mérés, megfigyelés eredményének megismertetése a szülővel.
- ✓ A szülő segítése az iskolaválasztásban.
- ✓ Óvoda- iskola átmenet megvalósítása az eljárásrendnek megfelelően.

5.2. Óvodánk nevelési gyakorlata a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek esetében

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a Pedagógiai Szakszolgálat szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít. Közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek. A gyermek fejlesztő foglalkozáson való részvétele szükséges. A fejlesztő foglalkozás a pedagógiai szakszolgálat irányításával és az általa készített szakvélemény alapján, az óvodai nevelés keretében, fejlesztő pedagógus részvételével valósítható meg.

Cél: a gyermek társas kapcsolatai kialakításának, magatartás szabályozási hiányosságainak csökkentése.

A sajátos tendenciát mutató személyiség fejlődésének figyelembevételével a közösségbe történő integrálása, megismerő funkcióinak differenciált fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladata:

- ✓ Elfogadó, befogadó óvodai légkört alakít ki.
- ✓ Differenciált bánásmóddal, pozitív megerősítéssel, társas kapcsolatokat alakít ki.
- ✓ Óvodapedagógusi kompetenciáival segíti a gyermek fejlesztését.
- ✓ A gyermek sajátos tendenciát mutató személyiség fejlődésének figyelembevételével valósítja meg a közösségbe történő integrálást, fejlesztést.
- ✓ Csökkenti a gyermek magatartásszabályozási hiányosságait.
- ✓ Az óvodapedagógus a szakvéleményben foglalt iránymutatások figyelembevételével tervezi nevelő, fejlesztő munkáját
- ✓ Nevelő, fejlesztő munkája során törekszik egyéni- és kiscsoportos foglalkoztatási keretek között történő differenciált fejlesztésre.
- ✓ Egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres.
- ✓ Együttműködik a gyermeket ellátó más szakemberekkel (logopédus, pszichológus, fejlesztő pedagógus).

-
- ✓ Folyamatosan tájékoztatja a szülőket gyermeke fejlődéséről.
  - ✓ Segítséget nyújt az otthoni neveléshez.
  - ✓ A gyermek kontroll vizsgálatát előkészíti.
  - ✓ Elősegíti a zökkenőmentes óvoda-iskola átmenetet.

Várható eredmények:

- ✓ A gyermek beilleszkedik a csoportba, a szokás-szabály rendszert elfogadja, alkalmazkodik hozzá.
- ✓ Magatartása az életkor szerinti elvárható viselkedési formák felé közelít.
- ✓ A tanuláshoz szükséges képességei az óvodapedagógusi és fejlesztőpedagógusi fejlesztés hatására fejlődnek

5.3. Óvodánk nevelési gyakorlata a kiemelten tehetséges gyermekek nevelése terén

A köznevelési törvény szerint „kiemelten tehetséges gyermek „...az a különleges bánásmódot igénylő gyermek..., aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség...”

Óvodában még jellemzően tehetség ígéretekkel találkozunk, felismeréséhez három területen kell megfigyelünk a gyermeket: milyen képességgel rendelkezik, amely átlagon felülinek tekinthető, emellett mennyire jellemző rá a magas fokú kreativitás és az erős motiváció.

Kiemelkedő képességterületek lehetnek az alábbiak:

- ✓ nyelvi,
- ✓ zenei,
- ✓ matematikai-logikai,
- ✓ vizuális, téri,
- ✓ testi-mozgásos,
- ✓ szociális-interperszonális,
- ✓ intraperszonális

A magas fokú kreativitással rendelkező gyermek nehezen illeszthető keretek közé, kérdésfeltevése és problémamegoldása sem a megszokott, viselkedése sokszor nem bejósolható, ezért "zavaró" lehet. Az érdeklődési köréhez köthető erős motiváltság, folyamatos, kíváncsiság és az ehhez kapcsolódó elmélyülés szintén jellemzője az óvodai tehetségígéreteknek.

Célunk a tehetségígéretes gyermekek nevelése, fejlesztése kapcsán kettős:

- Tehetségének gondozása
- Gyengébb képességterületeinek fejlesztése

Az óvodapedagógus feladata:

- ✓ Felismeri - szükség esetén kolléga vagy szakember segítségével- a tehetség megjelenési formáit.
- ✓ Teret ad a gyermek kreatív megnyilvánulásainak
- ✓ Differenciált fejlesztéssel segíti kiemelkedő képességeinek kiteljesedését, fejlődését
- ✓ Rugalmas napirenddel, elkülönülés lehetőségével biztosítja a gyermek számára az elmélyült alkotást
- ✓ A gyermek gyenge területét (ami gyakran szocializációs probléma) tudatosan fejleszti.
- ✓ Lehetőségeket teremt a gyermek tehetségének óvodában, óvodán kívüli megmutatkozására (rajzpályázat, sportverseny, Bozsik-program, DVTK –ovi foci, versmondó verseny, dramatizálás).
- ✓ Tájékoztatja, és együttműködő kapcsolatot alakít ki a szülőkkel a tehetséges gyermek tovább fejlődésének érdekében.

- ✓ A tehetség specifikumának megfelelően irányítja a gyermeket szakemberekhez.
- ✓ Segíti a szülőket a tehetség ígéretet mutató gyermek megfelelő iskolatípusba való irányításában.

Várható eredmények:

- ✓ A gyermek személyisége, erős és gyenge képességei, sokoldalúan, folyamatosan fejlődnek.
- ✓ Önkifejező és önérvényesítő törekvések során a gyermek kiemelkedő teljesítményre lesz képes.
- ✓ A szülők támogatják a gyermeket tehetségük kibontakoztatásában.
- ✓ Tehetségének megfelelő iskolatípusban kezdi meg a tanulmányait.

A tehetséggondozás speciális lehetőségei intézményünkben:

- ✓ Zenei képességterületen kiemelkedő jegeket mutató gyermekek számára zenei tehetségműhelyen való részvétel lehetőségének biztosítása óvodaszinten
- ✓ Matematikai-logikai képességterületen kiemelkedő jegeket mutató gyermekek számára sakk tehetségműhelyen való részvétel lehetőségének biztosítása óvodaszinten
- ✓ Bozsik-foci programba való bekapcsolódás lehetősége óvodaszinten
- ✓ Zenei és testi-mozgásos képességek területeken kiemelkedő jegeket mutató gyermekek számára csoporton belüli fejlesztés az „Így tedd rá” módszer-és eszközrendszerének alkalmazásával

A tehetségműhelyekhez kapcsolódó óvodapedagógusi feladatok:

- ✓ A foglalkozásokat vezető óvodapedagógusok speciális szempontsort állítanak össze, amely az adott, kiemelkedő képességterületet vizsgálja
- ✓ A szempontsor szerinti értékelést a gyermekeket nevelő óvodapedagógusok töltik ki
- ✓ A kitöltött szempontsor alapján a tehetségműhelyeket szervező pedagógusok összeállítják a 10-12 főből álló csoportot
- ✓ A műhelyvezető óvodapedagógusok éves tervet állítanak össze; a tehetségműhely-foglalkozásokat heti rendszerességgel megtartják
- ✓ A gyermekek fejlődéséről szóbeli tájékoztatást nyújtanak a gyermekek óvodapedagógusainak, igény szerint a szülőknek

6. Az óvoda tevékenységformái

6.1. Játék

A játék az óvodáskor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék - szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat - a gyermekek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A gyermekek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékukban tagolják. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

A gyermek kíváncsiságából fakadóan nyúl a természetes anyagok iránt (gyapjú, fonal, bőr, fa). Az anyagok állandó jelenléte cselekvésre készíti és fejleszti a gyermekek alkotóképességét. Az elkészült népi játékszerek gazdagítják játékát, tovább motiválják tevékenységét, alkotásra kész emberré teszik. A hagyományápolás gazdag eszközrendszerével segítjük elő a gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiség fejlődését, a gyermeki tevékenység kibontakoztatását. A játék folyamatában történik a műveltség tartalmak közvetítése, elsajátítása is.

A gyermeki játéktevékenységekben rejlő nevelési lehetőségek megfelelő feltételek biztosításával bontakoztathatók ki:

- ✓ Nyugodt légkör megteremtése.
- ✓ Megfelelő hely biztosítása a különböző játékformákhoz.
- ✓ Játékhoz szükséges optimális idő biztosítása.
- ✓ Esztétikus játékszerek, anyagok, eszközök.
- ✓ A gyermek tapasztalatainak gazdagítása, élményszerzési lehetőségek biztosítása.

Nyugodt légkör megteremtése

Az óvodapedagógus feladata:

- ✓ Tudatos jelenlétével biztosítja a játék folyamatában az indirekt irányítást.
- ✓ Nyugodt, alkotó és derűs légkört teremt, mely biztonságérzetet nyújt a gyermek számára.
- ✓ Lehetőséget biztosít a gyermeknek a szabad téma, eszköz és társválasztásra.
- ✓ Segíti a játékot kellő időben sok új ötlettel, megerősítéssel, ha szükséges a konfliktus helyzetek megoldásával, hatékony kommunikációjával.

Megfelelő hely biztosítása a különböző típusú játékokhoz

Az óvodapedagógus feladata:

- ✓ A gyermek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelő helyet biztosít a változatos játéktevékenységeknek (kuckósítás, mesesarok, bábozás, barkácsolás, rajzolás-festés- mintázás- kézimunka, képességfejlesztő-, mozgásos-, szerepjátékok stb.).
- ✓ Lehetővé teszi, hogy játék közben a gyermek maga is kialakíthasson babasarkokat, kuckókat, kedve szerint bevonhassa a környezetében lévő tárgyakat játékába.
- ✓ Törekszik arra, hogy a gyermeknek a szabadban is legyen módja minden évszakban különböző játék fajták játszására.
- ✓ Alkalmat biztosít a gyermeknek az udvar valamennyi mozgásfejlesztő eszközének használatára.

A játékhoz szükséges idő biztosítása

Az óvodapedagógus feladata:

- ✓ Biztosítja az elmélyült szabadjáték kialakulásához a minél hosszabb, megszakítás nélküli, folyamatos játékidőt.
- ✓ Folyamatos, rugalmas napirend kialakításával megteremti a feltételeit annak, hogy a megkezdett játékot a megszakítás után is folytathassa a gyermek.
- ✓ Biztosítja, hogy a délelőtti és délutáni játékidő egyenértékű legyen.
- ✓ A napi élet szervezése során, az udvari játéktevékenységekhez minél több időt biztosít a gyermek számára évszakhoz, időjáráshoz igazodva.

Az esztétikus játékeszközök

Az óvodapedagógus feladata:

- ✓ A játékhoz olyan eszközöket biztosít, melyek izlésesek, egyszerűek, és minden alkalommal a gyermek rendelkezésére állnak, könnyen elérhető helyen.
- ✓ Figyelembe veszi, hogy a korosztályoknak, illetve a gyermekek egyéni fejlettségének különböző az eszközigénye, így a minőségről, választékról és azok bővítéséről folyamatosan gondoskodik.
- ✓ Megengedi, hogy a gyermek a környezetében található tárgyakat kedve szerint bevonhassa a játékába.
- ✓ Olyan játékszereket biztosít, amelyek alkotásra ösztönzik a gyermeket, többféle módon felhasználhatóak, a velük való játék kihívás a gyermek számára.

-
- ✓ Újrahasznosítható és természetes anyagokból játékeszközöket készít.
  - ✓ Lehetővé teszi, hogy a gyermekek az óvodai játékhöz felhasználható, kedvelt, otthoni tárgyaikat behozhassák az óvodába.
  - ✓ Az udvaron is megteremti a kreatív, szabadjáték lehetőségét, a kirakott csoportszobai játékokkal, udvari játékeszközökkel.
  - ✓ Biztosítja a gyermekek számára, a népi kultúra más területein használt játékeszközök megismerését és azok által közvetített értékeket.

A gyermek tapasztalatainak gazdagítása

Az óvodapedagógus feladata:

- ✓ Megismeri a gyermek otthoni játékfeltételeit, az óvodán kívüli tapasztalatait, élményeit.
- ✓ Lehetővé teszi, hogy a gyermek a családban, óvodában, tágabb természeti- és társadalmi környezetben szerzett tapasztalatokat, élményeket játékidőben újra, s újra átélhesse.
- ✓ Elősegíti, hogy a gyermek játékanak színvonala egyre magasabb szintre jusson, különös tekintettel a hátrányos helyzetű és a cigány nemzetiségi gyermekek játékkultúrájának fejlesztésére.
- ✓ Biztosítja a gyermek számára, az élményszerzési és tapasztalathoz jutás lehetőségét a különböző játékformákhoz.
- ✓ Ösztönzi a gyermeket arra, hogy az egyénileg és közösen átélt élmények megjelenjenek játéktevékenységeiben.
- ✓ Sétákat, kirándulásokat szervez, mert ezek fejlesztő hatása megmutatkozik a gyermeki játéktémákban, tevékenységekben, élmények feldolgozásában.
- ✓ Együttjátszáskor utánozható mintát ad, beleérző képessége motiváló a gyermek számára.
- ✓ Bevonható társ, segítő kezdeményező, ha a játékfolyamat elakad.
- ✓ Magatartása, hangja mindig igazodik a játék tartalmához, hangulatához.
- ✓ Észreveszi és támogatja a gyermek egyéni játékötleteit, hagyja a gyermeket „kalandozni”.
- ✓ A félénk, bátortalan, passzív vagy újonnan érkező gyermeket próbálja bevonni a játékba, megfelelő odafigyeléssel, kommunikációval, érzelmi ráhangolódással, tapintattal segíti.
- ✓ Törekszik arra, hogy a különleges bánásmódot igénylő gyermek minden játéktevékenységben részt vehessen, ehhez sokféle, a gyermek képességeinek megfelelő, speciális játékeszközöket biztosít.

A gyermek tevékenységei:

A gyermek

- ✓ játékában megjelennek a különböző játékfajták,
- ✓ mozgásos, verbális és manipulációs játékot játszik,
- ✓ játékszerekből, különböző anyagokból, elemekből tárgyakat hoz létre, konstruál, átéli az „én készítettem” alkotás örömét,
- ✓ képessé válik arra, hogy bonyolultabb formákat, tárgyakat, alkotásokat hozzon létre,
- ✓ ÖKO játékokkal játszik, vagy maga is készít ilyen játékokat.
- ✓ szerepjátéka során különböző emberi-társadalmi szituációba éli bele magát, majd „sajátos” mondanivalója szerint eljátssza, átéli a helyzeteket,
- ✓ szimbolikus szerepjátékot játszik, ami többoldalú örömszerzést jelent a számára, oldja esetleges szorongásait,
- ✓ gyakorolja a szociális magatartásformákat, fejleszti társas kapcsolatait,
- ✓ szabályjátékokat játszik, igyekszik betartani a szabályokat,
- ✓ bábozik, meséket dramatizál.

A gyermeki fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A gyermek

- ✓ játék elgondolása szélesedik, és ez által megjelenik a többféle ötletből kialakított tartalmas játék,
- ✓ játékában dominánsan jelentkezik a szimbolikus játék,
- ✓ képes kitartóan, több napon keresztül egyazon játéktémában részt venni,
- ✓ megéri és elfogadja játszótársai elgondolásait, tevékenységük logikáját, együttműködő, alkalmazkodik játszótársaihoz,
- ✓ szabályjátékot játszik, alkalmazkodik a játék szabályaihoz, figyelmezteti társait a szabályok betartására,
- ✓ játékában jelen van az egészséges versengés,
- ✓ képes a játéktevékenység megszervezésére, játékeszköz kiválasztására, felhasználására,
- ✓ a szerepekből fakadó magatartási formákat betartja,
- ✓ megfelelő tapasztalatok élmények birtokában együttműködő a játék előzetes, közös tervezésében, a szerepek kiválasztásában, elosztásában, váltogatásában,
- ✓ vállalja a számára kevésbé érdekes, kedvezőtlenebb szerepeket is,
- ✓ le tud mondani egy-egy kedves játékszerről,
- ✓ tud a játékelemekből játékszereket is készíteni, és ezt felhasználja játékában,
- ✓ szerepjáték közben épít, szerel, szerkeszt, barkácsol, a létrehozott alkotás hatására képzeletileg bele magát különböző élethelyzetekbe.

6.2. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze, a játékkal és cselekvő tapasztalással egybeeső, munka jellegű tevékenység. A társadalmi környezet tevékeny megismertetésének fontos részét képezi. Ahogy a tevékenység az idők során egyre önállóbbá válik (önkiszolgálás, naposi munka, megbízások önálló teljesítése), ez a gyermekek egyre magasabb együttműködését igényli.

A munkavégzés segíti a kitartás, a felelősségérzet, a kötelességtudat, önértékelés kialakulását és fejlődését, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája. A munka esztétikai nevelő hatása önmagából következik, általa a „szép” fogalma mélyebb tartalmat kap.

A néphagyományőrző életmód tevékenységei gazdagítják a gyermek cselekvési lehetőségeit. A természetközelségben a természetes anyagok használata során, a rendszeresen visszatérő munkálatok ráébresztik a gyereket, hogy az emberi élet velejárója egy-egy adott cselekvéssor. A gyerek utánzási vágyából fakad, hogy a környezetében látott felnőtt munkafolyamatokat utánozza.

Az óvodapedagógus feladata:

- ✓ Minél több munka jellegű tevékenységet biztosít a gyermek számára – életkorához igazodóan.
- ✓ Támazkodik a munka játékkal megegyező sajátosságaira.
- ✓ Megteremt a gyermek számára az életkorához, erejéhez mért munkalehetőségeket.
- ✓ Erősíti a gyermekben a munka szükségességének érzését, nélkülözhetetlenségének felismerését.
- ✓ Elegendő időt biztosít minden egyes gyermeknek a munkafogások elsajátítására, megtapasztalására.
- ✓ Az óvoda lehetőségeit figyelembe véve a gyermeknek tartalmilag gazdag, változatos feladatokat ad.
- ✓ Lehetővé teszi, hogy a gyermek az általa különösen kedvelt munkafajtákban elmélyedhessen.
- ✓ Olyan pedagógiai feltételeket teremt, hogy a munka örömteli legyen a gyermek számára és önként vállalja azt.

- ✓ A munkavégzéshez megfelelő időt, a tevékenység gyakorlásához megfelelő méretű, biztonságos eszközt biztosít.
- ✓ Gondoskodik arról, hogy a munka jellegű feladatok a napi tevékenységek természetes részét alkossák.
- ✓ Törekszik a gyermekkel való együttműködés során a folyamatos, konkrét, reális, vagyis a gyermek saját magához mért, fejlesztő értékelésére.
- ✓ Minden csoportban - minden fajta munkához-, megteremti az önálló munkavégzés lehetőségét.
- ✓ Fokozatosan vezeti be a munkafajtaikat, megfelelő mintát ad az eszközök használatához, a helyes sorrendiséghez.
- ✓ Figyelembe veszi, hogy a munka a gyermeki fegyelmezett magatartás alakításának egyik fontos eszköze.
- ✓ Tudatosítja a gyermekben, hogy a naposi munka végzése nélkülözhetetlen a csoport számára.
- ✓ Különös gondot fordít a más csoport, vagy az egész óvoda érdekében végzett munkára.
- ✓ Minden évszakban folyamatosan bevonja a gyermeket az élősarok, udvar, kiskert és sziklakert gondozásába.
- ✓ A munka nevelőértékének felhasználásával törekszik a szociálisan hátrányos helyzetű gyermek beilleszkedésének elősegítésére.
- ✓ A család és óvoda elvárásai közötti összhang kialakítására törekszik a gyermek saját személyével kapcsolatos munka elvégzése terén.
- ✓ A gyermek fejlettségi szintjének megfelelően, pozitív megerősítéssel értékeli a munkavégzést.
- ✓ Dicsérettel, biztatással a gátlásos, visszahúzódozó gyermeket is megpróbálja bevonni a munkavégzésbe.
- ✓ Biztosítja a feltételeit annak, hogy az óvodában élősarok, konyha és/vagy virágoskert, gyógynövénykert működjék.
- ✓ Biztosít minden eszközt és lehetőséget a gyermekeknek a természetben való folyamatos tevékenykedtetéshez.
- ✓ Megszervezi a Zöld Óvoda - i tartalmakhoz kapcsolódó munkatevékenységeket / pl. Madarak, fák napja, Föld napja – papírgyűjtés, kertrendezés, szülőkkel közös virágültetés stb./.

A gyermek tevékenységei:

A gyermek

- ✓ önkiszolgáló tevékenységet végez,
- ✓ naposi munkát végez,
- ✓ felelősi munkát vállal: öltöző-, mosdó-, élősarok felelős,
- ✓ segíti a felnőtt munkáját a környezet kialakítása, a napirend megvalósítása érdekében,
- ✓ az ünnephez kapcsolódó munkatevékenységekben részt vesz (takarítás, díszítés),
- ✓ segíti a kisebb-, és a segítséget igénylő társát,
- ✓ az évszakoknak megfelelő munkában segít a felnőttnek (falevelgyűjtés, sepregetés, veteményeskert, sziklakert, virágoskert gondozása, locsolás, hólapátolás),
- ✓ a tevékenységek eszközeinek elpakolásában aktívan részt vesz,
- ✓ kisebb feladatokat önállóan elvégz,
- ✓ ágyneműjét, ruháját összehajtogatja, a ruhaneműjét a helyére teszi,
- ✓ fogápolási eszközeit tisztán tartja,
- ✓ segédkezik a csoportszoba díszítésében, rendezésében,
- ✓ a szabadban való játékhoz szükséges eszközöket a megjelölt helyre viszi,
- ✓ részt vesz ajándék- és környezetének díszítésére alkalmas tárgyak készítésében,
- ✓ körülményektől függően az óvodapedagógus által megbízásokat teljesít,

- ✓ ismerkedik és részt vesz az utánzó környezetalakító munkálatokban.
- ✓ a hagyományörző tevékenységek gyakorlásán keresztül a munkajellegű tevékenységeket megszereti, az elvégzett munkát megbecsüli.
- ✓ Részt vesz a Zöld Óvoda - i tevékenységekben, programokon

A gyermeki fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek

- ✓ igényévé válik az esztétikus környezet megteremtése saját munkájával,
- ✓ a vállalt napi munkáját önállóan, örömmel végzi,
- ✓ önállóan ellátja a maga körüli teendőket,
- ✓ szívesen vállalja és teljesíti a felnőttől kapott megbízásokat,
- ✓ észreveszi, ha a társa segítségre szorul és segíti,
- ✓ a csoport játékeit elrakja, elrendezi a csoportszobában és az udvaron,
- ✓ szívesen és önállóan végzi felelősi munkáját,
- ✓ örömmel és aktívan részt vesz környezet tisztán tartásában és díszítésében,
- ✓ ismeri és óvja az óvodapedagógus, dajka és más felnőttek munkáját,
- ✓ ötleteivel és tevékenységeivel bekapcsolódik a csoportszoba átrendezésébe,
- ✓ egyéni ötleteit felhasználva végez munka jellegű tevékenységeket,
- ✓ az élősarokban lévő növények gondozásában, átrendezésében, a növények, termések gyűjtésében vesz részt,
- ✓ megtanulja, mit, hol, mikor gyűjthetnek,
- ✓ segít az udvar, az óvoda környezetének rendben tartásában, szépítésében.

6.3. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

A tevékenységekben megvalósuló tanulás az óvodai nevelés teljes folyamatában jelen van, belső motivációból táplálkozik, a gyermek cselekvő aktivitására épít, és játékba ágyazottan valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermekek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendszerezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtésekor épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire, a hagyományos tevékenységformákat a hagyományörzésből fakadó tevékenységekkel gazdagítja.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásra épülő, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.

Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg, melyek a csoportok hetirendjében tükröződik.

Hetirendünk

A hetirend pedagógiai programunknak megfelelően a komplexitás elvét követi.

Alapja a kötetlenség, kivétel a szervezett mozgás, melyet heti egy, illetve két alkalommal, kötelező jelleggel, előre megtervezett napokon tartanak a csoportok.

Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Mozgás/ szervezett mozgás	Mozgás/szervezett mozgás	Mozgás/szervez ett mozgás	Mozgás/szervezet t mozgás	Mozgás/szervezet t mozgás

Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
A külső világ tevékeny megismerése				
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka				
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc				
Verselés, mesélés				
Anyanyelvi nevelés	Anyanyelvi nevelés	Anyanyelvi nevelés	Anyanyelvi nevelés	Anyanyelvi nevelés

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermekek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendszerezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtésekor épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás során a gyermekek fejlesztése leghatékonyabban differenciált személyiségfejlesztéssel valósul meg. Ez magában foglalja a gyermek sajátos fejlettségéhez, személyiségéhez, érdeklődéséhez, motiváltságához igazodó tanulásszervezést, a megfelelő tevékenységi forma, hely, idő, eszköz megválasztását, a módszertani gazdagság megvalósítását. Része e tevékenységnek a folyamatos hátránykompenzáció csakúgy, mint a tehetséggondozás.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás lehetséges formái az óvodában:

- ✓ utánzásos minta-és modellkövetéses magatartás- és viselkedés tanulás; szokások alakítása
- ✓ spontán, játékos tapasztalatszerzés;
- ✓ játékos, cselekvéses tanulás;
- ✓ a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- ✓ az irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- ✓ a gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógus feladata:

- Olyan környezetet alakít ki a gyermekek számára, ahol spontán és szervezett módon, változatos körülmények között, lehetőségük van a minél több érzékszervet foglalkoztató tapasztalatszerzésre.
- A gyermekek tapasztalataira építve, nyugodt légkörben, gazdag, sokszínű élményt nyújt, miközben bővíti, rendszerezi meglévő ismereteiket, fejleszti megismerő funkcióikat, a tanuláshoz szükséges képességeiket.
- A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára épít, megpróbálja kielégíteni megismerési vágyukat. A felmerülő kérdésekre mindig választ ad, kérdéseivel a problémamegoldó gondolkodást elősegíti.
- Figyel az egyéni szükségletekre, igényekre, ennek megfelelő módszereket, eljárásokat alkalmaz, változatosan alkalmazza a lehetséges munkaformákat, előtérbe helyezi a mozgást, a játékosságot, kihasználja a szociális nevelés lehetőségeit.
- Egy dolgot, témát több oldalról, minél sokoldalúbban megismertet.
- Minél több, a gyermeki aktivitásra épülő, a kreativitását fejlesztő tevékenységet szervez.
- Érdeklődő, motiváló magatartásával segíti a gyermeki aktivitás kibontakoztatását.
- A gyermekekben igyekszik felkelteni és fenntartani az önálló tapasztalatszerzés, megismerés igényét, a próbálkozás örömét. Ennek érdekében IKT eszközöket is használ.
- Személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermekek személyiségfejlődését.
- Felfedezi és gondozza a tehetségigéretnek bizonyuló, érdeklődő gyermekek képességeit.

- Tekintettel van a gyermekek eltérő szociokulturális helyzetére, differenciált neveléssel hátránykompenzációt valósít meg, különös figyelmet fordít a hátrányos, halmozottan hátrányos, az értelmileg, szociálisan lassabban fejlődő gyermekekre.
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek esetében szokásostól eltérő nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárásokat alkalmaz.
- Felfigyel a különböző tanulási részképesség zavarokra, szükség esetén szakember bevonásával azokat korrigálja
- A népi hagyományok gazdag tárházából a gyerekek korának megfelelő, számukra örömteli ingereket, élményeket adó és cselekvésre készítő elemeket válogat, melyeket beilleszt a nevelési folyamatba.
- Megteremti a hagyományörző tapasztalatszerzés feltételeit
- Elősegíti a gyerekek és szülők hagyományokhoz való kötődését.
- A folyamatos napirendbe és a játéktevékenységekbe ágyazottan tervezi és szervezi a hagyományörző tevékenységeket.

6.4. A külső világ tevékeny megismerése

A külső világ tevékeny megismerésének célja, hogy a gyermekek életkoruknak és fejlettségüknek megfelelő szinten minél több tapasztalatot szerezzenek az őket körülvevő természeti-és társadalmi környezetről. A valóság felfedezése során alakuljon pozitív érzelmi viszonyuk a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulják meg azok védelmét, az értékek megőrzését.

Óvodánk nyitottsága, a családokkal való szoros együttműködés lehetővé teszi számunkra a szülő természetbarát szemléletének formálását is. Intézményünk felnőtt közössége munkahelyi életmódjával és munkájával pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, az egészséges életmód szokásainak megalapozására, az egészséges életvitelre. A néphagyományörző szellemben nevelkedett gyermekek alkotó kölcsönhatásban élnek a természettel, ráéreznek arra, hogy a világot képesek alakítani. Alapozódik bennük a természet, hagyományok és a haza iránti szeretet érzése. Ünnepeink, hagyományaink, a jeles napok tevékenységei a hagyományos óvodai ünnepekhez, néphagyományörző tevékenységeinkhez és a Zöld Óvoda-i, természetvédelmi, jeles napokhoz kapcsolódnak.

A külső világ tevékeny megismerésének témakörei

- ✓ Család
- ✓ Felnőttek munkája
- ✓ Testünk
- ✓ Érzékszerveink
- ✓ Egészséges táplálkozás, egészségvédelem
- ✓ Szűkebb és tágabb környezet
- ✓ Közlekedés
- ✓ Idő múlása: napszakok, napok, hetek, hónapok
- ✓ Évszakok,
- ✓ Növények, állatok
- ✓ Színek
- ✓ Nemzeti ünnepek
- ✓ Iskolások leszünk
- ✓ Környezetvédelmi jeles napok
- ✓ Ünnepeink, hagyományaink

Az óvodapedagógus feladata:

- ✓ Elegendő időt, alkalmat, helyet biztosít a spontán és szervezett tapasztalat- ismeret szerzésére, a környezeti kultúra megismerésére.
- ✓ A gyermekeket az élet tiszteletére, a természet szeretetére, az egészséges életvitel igényére, valamint, az ezekhez szükséges önfegyelemre neveli.
- ✓ Ösztönözi a gyermekeket a tiszta ivóvíz fogyasztására.
- ✓ Épít a gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára.
- ✓ Törekszik arra, hogy az állat-és növényvilág megismerése során a felelős magatartás gyakorlására is sor kerüljön (téli madáretetés, virágültetés).
- ✓ Megalapozza a gyermekekben a környezettudatos magatartást.
- ✓ Meglátatja a gyermekekkel a természet szépségét, hatékony kommunikációjával, környezettudatos magatartásával bemutatja a környezetvédelem fontosságát.
- ✓ A környezetvédelmi jeles napokon különféle tevékenységeket, játékos feladatokat, a helyi lehetőségeknek megfelelően kirándulásokat szervez.
- ✓ Séta, kirándulás alkalmával megtanítja a gyermekeket a szabadban, a természetben való kulturált viselkedésre, a környezettudatos magatartásra.
- ✓ Törekszik arra, hogy amit csak lehet helyszínen, a természetben, élőben figyeltessen meg.
- ✓ Kialakítja a csoportszoba egyéni arculatát természetsarok létrehozásával, a természet által adott kincsekkel.
- ✓ Megismerteti a gyermekekkel az óvoda különböző helységeit, azok funkcióit.
- ✓ Lehetővé teszi, hogy a gyermekek megismerkedhessenek az óvodapedagógus, dajka és más felnőttek munkájával.
- ✓ Szituációs játékok segítségével ösztönözi a gyermekeket arra, hogy a személyes adataikat ismerjék meg.
- ✓ Lokálpatrióta szemlélet kialakítására törekszik közvetlen városunk, lakóhelyünk megismertetésével.
- ✓ Sétákat szervez az óvoda környékén a gyalogszerrel könnyen megközelíthető intézmények, szolgáltatók, természeti környezet (orvosi rendelő, OTP-fiók, könyvtár, posta, templom, gyógyszertár, kisállat-kereskedés, élelmiszer-zöldség- és virágbolt, pékség, fodrászat, rendőrség, bölcsőde, piac, avasi arborétum, avasi sportpálya, Avasi Kilátó, Országos Meteorológiai Hálózat Miskolci Állomása) megismerése céljából.
- ✓ Élényszerző alkalmakat szervez a pályaudvar, tűzoltóság, mentőállomás, illetve az ott dolgozók munkájának megismerésére.
- ✓ Megismerteti és gyakoroltatja a közlekedés alapvető szabályait.
- ✓ A gyermekeket a vízzel, árammal, papírral történő takarékoskodásra ösztönözi.
- ✓ Szelektív hulladékgyűjtés szervezésével erősíti a gyermekekben és a családokban a környezet megóvása iránti elkötelezett magatartást.
- ✓ Tudatosan épít a gyermekek életkori sajátosságaira - a természetben gyökerező tevékenységek, és a néphagyomány-ápoló tevékenységek érzelmi hatásaira.
- ✓ Megteremti és ötvözi a környezeti nevelés és a néphagyomány-ápolás olyan feltétel és tevékenységrendszerét, amelyet a gyermekek egyénileg és közösen élnek át.
- ✓ Megalapozza a néphagyományok tiszteletének, a természet szeretetének környezettudatos szemléletnek a kialakítását, a gyermek érzelmein keresztül, a családok együttműködésével.
- ✓ Néphagyományokhoz kapcsolódó ismereteit folyamatosan bővíti.
- ✓ Használja a Néphagyományőrző munkaközösség által összeállított szakmai anyagot.
- ✓ Ráirányítja a figyelmet régi népszokásokra.

- ✓ Az óvodai nevelés folyamatában megteremti a hagyományörző tapasztalatszerzésnek feltételeit és lehetőségeit
- ✓ Folyamatos napirendben, a játéktevékenységbe ágyazottan tervezi és szervezi a hagyományörző cselekvési formákat.
- ✓ Tudatosan törekszik arra, hogy a gyermekek minél több élményt gyűjtsenek a kirándulások, séták, kerti munka, vagy az ünnepek alkalmából.
- ✓ Megtalálja a kapcsolódási pontokat más tevékenységekkel.
- ✓ Biztosít minden eszközt és lehetőséget a gyermekeknek természetben való folyamatos tevékenykedtetéshez.
- ✓ Biztosítja a feltételeit annak, hogy az óvodában élősarok, konyha és/vagy virágoskert, gyógynövénykert működjék.
- ✓ A néphagyományok, természeti környezet bemutatására bátran használja az IKT adta lehetőségeket.
- ✓ Mintaadással, tevékenységek szervezésével, a gyermekek tevékenységeinek irányításával Zöld Óvoda - i tartalmakat ismertet meg a gyermekekkel.
- ✓ Zöld jeles napokat tervez, szervez.
- ✓ Kapcsolatot keres a munkáját, a Zöld Óvoda - i tartalmakat segítő szervezetekkel, intézményekkel /Vadaspark, Madártani Egyesület, Arborétum, Baráthegyi Majorság, MIREHU, Csanyiki Erdészeti Erdei Iskola stb. /.
- ✓ Bekapcsolódik az erdei óvoda szervezésébe
- ✓ Az új kollégákkal megismerteti a Zöld Óvoda tartalmakat
- ✓ Lehetőség szerint részt vesz a Zöld Óvodák számára szervezett továbbképzéseken
- ✓ A jeles környezeti napokhoz igazítva fejleszti az óvoda zöld falát.

A gyermek tevékenységei

A gyermek:

- ✓ figyeli a hónapok, napok, napszakok változásait, ehhez kapcsolódóan tevékenykedik,
- ✓ megismerkedik a növény-és állatvilággal, rendszeresen gyűjt természetes anyagokat, eteti a téltre itthon maradt madarakat,
- ✓ aktívan bekapcsolódik az élősarok növényeinek gondozásába,
- ✓ részt vesz a szelektív hulladékgyűjtésekben,
- ✓ séták, kirándulások alkalmával megismerkedik szűkebb és tágabb környezetével, gyakorolja a közlekedés szabályait,
- ✓ megismerkedik az óvoda helységeivel, azok funkciójával,
- ✓ aktívan részt vesz az óvodai környezet szebbé tételében,
- ✓ elsajátítja az egészség megóvásához szükséges ismereteket, szokásokat, gyakorolja azokat,
- ✓ megfigyeli az évszakok körforgásában- a néphagyományörzés keretén belül az élő és élettelen világ változásait.
- ✓ megismerkedik a néphagyományokkal és azok tartalmi elemeivel
- ✓ tapasztalatokat szerez a természetben megfigyelhető változásokról és ehhez kapcsolódó megfigyelések tartalmáról
- ✓ ismerkedik az időjárás változásaiból fakadó hagyományos népi életmóddal, utánzó környezetalakító munkálatokkal
- ✓ Zöld Óvoda - i tevékenységeket gyakorol, programokon vesz részt

A gyermeki fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek

- ✓ tudja személyes adatait-lakása címét, szülei foglalkozását, munkájukról van elképzelése,
- ✓ fel tudja sorolni a fő testrészeket az emberi test felépítése szerint, az érzékszervek funkcióit, védelmét,
- ✓ ismeri és képes alkalmazni az elemi gyalogos közlekedési szabályokat,
- ✓ ismeri a különböző közlekedési eszközöket,
- ✓ ismeri szűkebb, tágabb környezetét,
- ✓ ismeri és biztonsággal tájékozódik az óvoda helyiségeiben,
- ✓ ismeri a környezetében lévő néhány intézmény rendeltetését,
- ✓ felismeri és megnevezi a színeket, azok sötét és világos változatait,
- ✓ felismeri és segítséggel megnevezi a napszakokat, megnevezi a hét napjait, hónapokat, évszakokat, különbséget tesz azok között, megfogalmazza jellemzőiket,
- ✓ rendelkezik ismeretekkel, hogy gyermekként mit tehet környezetünk megóvása érdekében, gyakorolja az óvodában elsajátított szokásokat,
- ✓ tisztában van a környezetszennyezés ártalmaival,
- ✓ ismeri a növény, állat és más gyűjtőfogalom tartalmát,
- ✓ ismeri a növények fejlődésének feltételeit, tudja, hogy a növények fejlődése és az időjárás között összefüggés van,
- ✓ ismeri a jeles napok tartalmát, átérzi az ünnepek jelentőségét,
- ✓ munkájával aktívan részt vesz környezeté szebbé tételében,
- ✓ rendelkezik ismeretekkel egészségének megóvása érdekében gyakorolja az óvodában elsajátított szokásokat.
- ✓ ismeri a néphagyományokat és azok tartalmi elemeit.
- ✓ ismeri az időjárás változásaiból fakadó hagyományos népi életmódot, utánzó környezetalakító munkálatokat.
- ✓ tapasztalatai vannak a természetben megfigyelhető változásokról.
- ✓ képessé válik a környezetében található élőlények, növények gondozására, óvására, védésére.
- ✓ kialakul benne a hagyományok tisztelete.

Ünnepek, hagyományok és a jeles napok ajánlott szervezése

Minden ünnepet és jeles napot egy hosszabb előkészület vezet be, mely során az óvodapedagógus folyamatosan változatos élményeket, tevékenységeket biztosít. Az előkészület időszakában történő élmények, séta, kirándulás, együttjátás, együttmunkálkodás, tervezgetés örömtelivé, izgalmassá teszi a várakozás időszakát.

Ünnepségeink kiemelkednek mindennapi életünkéből, de előzményei és emlékei illeszkednek a gyermekek természetes életmenetébe

Ajánlott tartalmak:

A gyermekek **születés-és névnapj**át a csoportban kialakított hagyományok szerint ünnepeljük meg.

Szeptember 30: A népmese Világnapja

Benedek Elek születésnapja. Kapcsolódó óvodai tevékenység: Magyar népmese dramatizálása, óvodapedagógusi bábozás.

Október 1: A Zene Világnapja

Ez a nap a zeneművészet legnagyobb alakjaira emlékeztet. Lehetőséget ad a népzenevel történő ismerkedésre is. Ezen a napon is fontos a zene megszeretése élményadással. (Táncház, hangszerek megismerése, készítése)

Október 4. Állatok Világnapja

Az állatokkal ismerkedünk a korcsoportnak megfelelő szervezési keretben /kirándulás, állatkert, séták, állatsimogatás, baromfiudvar, zoopedagógusi bemutató/.

November 11: Márton nap

Márton püspök legendája. Kapcsolódó óvodai tevékenység:

Márton napi lakoma (libazsíros kenyér), Márton napi lámpások készítése

November 30. Advent

Várakozással lelki felkészülés a karácsonyra, ráhangolódás a szent ünnepre. Advent kezdete: az adventi koszorú elkészítésével megkezdődik az ünnep-várás, a karácsonyi készülődés szívet-lelket melengető időszaka. A gyertya színeinek jelentése (hit, remény, öröm, szeretet), mint keresztény értékek közvetítése.

December 6: Miklós nap

Miklós püspök legendája. Dalokkal, versekkel, dramatizálással készülünk a Mikulás fogadására. A gyermekeknek meglepetésekkel kedveskedünk. Szent Miklós legendájának elmesélése, az életkori sajátosságok figyelembevételével.

December 13: Luca nap

Luca napi pogácsa készítése szerencsepénzzel. Luca napi búza, ha karácsonyig kizöldell, a jövő évi termésre utal.

December 24-26: Karácsony

Jézus születésének ünnepe. A szeretet, öröm, békesség, család, otthon ünnepe. bő termést, sok jószágot kívánva köszöntöttek. Szokás a kántálás, betlehemezés, karácsonyfa állítás, ajándékozás, karácsonyi étkek Szép terítővel való terítés. A karácsonyi készülődés egy hosszabb időszakot foglal magában. Ebben az időszakban a játéksarkokban nagytakarítást végzünk, termet, öltözőt, előteret díszítünk, ajándékokat, díszeket készítünk, mézeskalácsot sütünk. A karácsonyi készülődésnek része a szülőkkel közös program, amely kellemes hangulatával a család és az óvoda kapcsolatát is erősíti.

Január 6: Farsang

A karácsonyi ünnepkör záró, a farsang kezdő napja. Ezen a napon még utoljára meggyújtják a gyertyákat a karácsonyfán, majd le is bontják azt. A farsang előkészületei során a gyermekekkel együtt farsangi szemüvegeket, álarcokat, maszkokat készítünk. Feldíszítjük a csoportszobát, öltözőt, előteret. Jelmezes farsangi multságokat szervezünk csoportonként.

Február 2: Időjós nap

Ha ezen a napon a téli álmából ébredő medve napos időt talál és meglátja a saját árnyékát, akkor visszabújik, mert még hosszú lesz a tél. Gyertyaszentelőkor, ha esik a hó, fú a szél, nem sokáig tart a tél”.

Március 12: Gergely nap

Gergely nap-i Diáktoborzó: Az Avastetői Óvodának a szomszédos általános iskolával közösen kialakított, hagyománnyá váló rendezvénye. Az iskolai tanulmányaikat szeptemberben megkezdő óvodásaink nevét, óvodai jelét a csoportjának színével megegyező színű szalagra írjuk, rajzoljuk fel. Ez a szalag az ünnepség során felkerül az iskolai vándorbotra. Az iskolás gyermekek rövid műsora teszi hangulatossá ezt a napot.

Március 22.- A Víz Világnapja

A Víz világnapján való megemlékezést természetes vizeink természetes környezetében való megfigyeltetésével, vízzel való játékkal, vizsgálódással tesszük élményszerűvé. (Lillafüred: forrás - vízésés – Hámori tó – pisztrángos, Tapolca: csónakázó tó, Hejő patak.)

Húsvét- mozgó ünnep

A húsvéti készülődés során teremdszítésre, természetes anyagokkal tojás díszítésére, locsolkodó versek, és a locsolkodási tavaszváró néphagyomány megismertetésére kerül sor. Kapcsolódó óvodai tevékenység: tojásfestés növényi festékekkel, tojásfa készítés, locsolóversek, locsolkodás, tojásgyűjtés

Április 24. –A Föld Világnapja

Föld Napján Óvodai szintű projekt keretében megvalósítjuk a gyermekekkel, családokkal közös virágültetést. Minden csoport közös alkotással, vizuális munkával készül a témához kapcsolódóan. Az udvaron játékos vetélkedőn vesznek részt a gyermekek.

Anyák napja a gyermek és az anya érzelmi kapcsolatának legmeghatóbb ünnepe. Verssel, dallal és ajándékkal köszöntjük az édesanyákat, nagymamákat.

Május 10. A Madarak és Fák Napja

A madarakkal való tudatosabb és elmélyültebb ismerkedés lehetőségét teremtik meg a tevékenységek: „Madárnap”, játékos vetélkedők, mozgásos játékok, madárgyűrés megtekintése.

A nagycsoportosok búcsúztatása az egyes óvodai egységek hagyományainak megfelelően történik

A **Gyermeknap**ot a vidámság, derű, jó hangulat jellemzi. Tartalmas, vidám műsorokat, szervezünk és ajándékokkal lepjük meg óvodásainkat.

Június 05. Környezetvédelmi Világnap

A Környezetvédelmi Világnap alkalmával csoportonként kirándulást szervezünk, mely a környezettudatos magatartást, a környezetvédő életmód kialakításának megalapozását, a természetszeretetre nevelést segíti elő.

Október- Január - Április:” Maradj ma velem az oviban!”

Évente 3 alkalommal szerveződik a rendhagyó nyílt nap, melyen egy-egy alkalommal 6-8 szülő vehet részt. A szülő nem csupán megfigyelője, hanem a csoport életének aktív részt vevője, mivel egy délelőttre maga is „óvodás” lesz. A szülők óvodai jelet választanak maguknak, „felszerelést” kell hozniuk (váltócipő, tizórai, kis törülköző, mozgásos tevékenységnél sport ruházat), s vállalniuk, hogy az óvodai délelőtt valamennyi tevékenységében aktívan részt vesznek. Aktivitásuk lehetőséget ad arra, hogy átérezhessék gyermekük óvodai létét, jobban megismerhessék az óvodai

nevelőmunkát. Az óvodapedagógusok jó tervezéssel, szervezéssel fókuszba tudják helyezni a családi nevelésben is problémásabb területeket, segítséget tudnak nyújtani ahhoz, hogy a családok jó ötleteket, hatékony módszereket kaphassanak gyermekük neveléséhez, fejlesztéséhez.

Nemzeti ünnepeink - Október 23. és Március 15.:

A 3-7 éves gyermekek számára fontos, hogy életkori sajátosságaiknak megfelelő módon részesei legyenek nemzeti ünnepeinknek. Megemlékezünk a régi korok eseményeiről, hőseiről, megteremtve ezzel csiráját a szülőföld, a haza szeretetének.

A nemzeti ünnepeinkről való megemlékezés csoportszinten történik a gyermekek életkorának és fejlettségének figyelembevételével. Megéreztetjük az ünnepi hangulatot, amely később alapja lesz a mélyebb tartalom megértésének. A megemlékezés során arra törekszünk, hogy a különböző tevékenységek- zászló festése, kokárda készítése, óvoda díszítése- során a gyermekek átérezhessék az ünnep hangulatát. Tudatosítjuk bennük, hogy magyarok vagyunk, Magyarország a hazánk. Meghallgatjuk a Himnuszt, a Szózatot, felkeressük a városi köztéri ünneplő helyeket, ahol elhelyezzük a megemlékezés virágait, illetve a gyerekek által készített nemzeti színű szimbólumokat. (zászló, kokárda).

* **Ó: Óvodai, közös CS: Csoportonként**

Hónap	Óvodai hagyományok és nemzeti ünnepek	Ó*	CS	Néphagyományhoz kötődő	Ó	CS	Zöld Óvodai tartalomhoz kötődő	Ó	CS
Szeptember				30. A népmese világnapja		X			
Október	„Maradj ma velem az oviban!” ¹ .		X	01.Zene világnapja	X		04. Állatok világnapja		X
	Október 23.		X						
Hónap	Óvodai hagyományok és nemzeti ünnepek	X	X	Néphagyományhoz kötődő	X	X	Zöld Óvodai tartalomhoz kötődő	X	X
November				Márton nap		X			
				Advent		X			
December	Karácsonyi készülődés		X						
	06.Mikulás	X	X	13.Luca nap		X			
	Karácsony	X					Madárkarácsony	X	
Január				01.Újév		X			

Hónap	Óvodai hagyományok és nemzeti ünnepek	Ó*	CS	Néphagyományhoz kötődő	Ó	CS	Zöld Óvodai tartalomhoz kötődő	Ó	CS
	„Maradj ma velem az oviban!”2.		X						
Február	02. Időjóslo nap		X	Farsang		X			
Március	Március 15.		X	12.Gergely-járás	X		22. Víz világnapja	X	
Április				Húsvét		X	24. Föld napja	X	
	„Maradj ma velem az oviban!”3.		X						
Május	Anyák napja		X				10. Madarak és Fák Napja		X
	Gyermeknap	X							
	Évzáró, ballagás		X						
Június							05.Környezetvédelmi világnap		X
Folyamatos	Gyermekek születés-és névnapja		X						

Matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése

A gyermek az őt körülvevő környezeti valóság mennyiségi és térbeli viszonyait, formáit a mindennapi élethelyzetben, játékos formában megfigyeli, felfedezi, megtapasztalja. A megismerő, felismerő képességek /érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezet, tapasztalás, megértés, probléma megoldás/ mindeközben fejlődnek.

A külső világ tevékeny megismeréséhez kapcsolható matematikai tartalmak:

- ✓ Halmazok, részhalmazok keletkeztetése, összehasonlítása tulajdonság szerint (tárgyak szétválogatása és összehasonlítása megadott szempont szerint, saját szempont szerint)
- ✓ Halmazok keletkeztetése számlálással, növekvő számsor kialakításával, kiegészítéssel
- ✓ Homogén és heterogén elemű halmazok számosságának megállapítása, tőszámnevek (több-kevesebb-ugyanannyi megállapítása)
- ✓ Különböző számosságú halmazok egyenlővé, egyenlőtlené tétele (hozzáadás, elvétel, ugyanannyivá tétel)
- ✓ Rendezett sor alakítása, sorszámnevek

- ✓ Műveletek végzése halmazokkal: halmaz részhalmazokra bontása, részhalmazok nagyságának változtatása, halmaz egységességének megfigyelése
- ✓ A külső világ tárgyainak megfigyelése jellemző kiterjedésük (hosszúság, magasság, szélesség) tekintetében
- ✓ A tárgyak kiterjedésének összehasonlítása (hosszabb-rövidebb, alacsonyabb- magasabb, keskenyebb-szélesebb), sorba rendezése térben és síkban
- ✓ A külső világ geometriai testeinek (gömb, téglatest, kocka) és síkidomainak (kör, téglalap, négyzet) megismerése
- ✓ Szimmetrikus formák létrehozása
- ✓ Térbeli relációk megismerése és gyakorlása (alul-felül, alá-fölé, elől-hátul, elé-mögé stb.)
- ✓ Mérések különféle egységekkel (hosszúság, magasság, terület, űrmérték stb.)

Az óvodapedagógus feladata:

- ✓ Figyelemmel kíséri a gyermekek érdeklődését, matematikai megnyilvánulásait, erre alapozva újabb jelenségek, összefüggések megláttatására, matematikai tartalmú tevékenységek végzésére ösztönzi őket.
- ✓ Megteremti a feltételeket a matematikai tartalmú tapasztalatok megszerzéséhez játékelményhez, élethelyzetekhez kapcsolódva.
- ✓ Lehetőséget biztosít a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalásra, felfedezésre.
- ✓ Úgy szervezi a tevékenységeket, hogy sikeres feladatmegoldásra minden gyermeknek legyen lehetősége.
- ✓ A gyermekek kutató kíváncsiságára, érdeklődésére épülve matematikai tartalmakat közvetítő tevékenységeket tervez és szervez.
- ✓ A gyermekek aktivitását és érdeklődését fenntartó eszközöket biztosít.
- ✓ Problémaszituációk megteremtésével segíti a gyermekek problémamegoldó gondolkodásának fejlesztését.
- ✓ Problémaszituációk megoldása során teret enged a gyermekek sajátos, kreatív problémamegoldásának érvényesülésének.
- ✓ Változatos, érdeklődést keltő szituációk megteremtésével és felfedeztetésével eléri, hogy a gyermekek érzékenyvé váljanak az ismeretlen, újszerű helyzetek iránt és szívesen vállalkozzanak azok megoldására.
- ✓ Differenciált fejlesztéssel segíti a matematikai tevékenységek szervezésének az eszközével is az értelmi képességek területén elmaradást mutató gyermekeket.
- ✓ Felfigyel a kiemelkedő képességű gyermekekre, fejlesztésük irányvonalához szükség szerint szakember segítségét kéri.
- ✓ Ösztönzi a gyermekeket arra, hogy tevékenységeik során alkalmazzák a megszerzett matematikai tartalmú ismereteket.
- ✓ Megismeri a csoport és ezen belül az egyes gyermekek értelmi képességeinek egyéni fejlettségi szintjét.

A gyermek tevékenységei

A gyermek

- ✓ a külső világ tevékeny megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatokat szerez, matematikai kifejezéseket ismer meg,
- ✓ képes játékos cselekvés közben matematikai műveletek végzésére (számolás, sorba rendezés, párba rendezés, mérés, összemérés),

- ✓ tájékozódik térben és síkban, ismerkedik mértani testekkel (kocka, téglatest, gömb), síkmértani alakzatokkal (négyzet, téglalap, kör),
- ✓ összkép alapján ismerkedik a kis számokkal (0-6),
- ✓ játékos matematikai feladatok keretén belül, 10-es számkörben elemi műveleteket végez,

A gyermeki fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek

- ✓ tud halmazokat létrehozni, szétválogatni, részhalmazokra bontani, összeméri azok elemeit becsléssel, számolással, párosítással, másolással mennyiségi tulajdonságok, felismert szabályosság, megadott szempont alapján,
- ✓ érti és helyesen használja a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatos kifejezéseket (több, kevesebb, ugyanannyi),
- ✓ önállóan össze tud hasonlítani becsléssel, méréssel mennyiségeket (magasság, hosszúság, tömeg, űrtartalom, terület, szélesség, vastagság),
- ✓ a relációs szavakat készségszinten használja,
- ✓ ismeretei vannak a szimmetriáról, felismeri a szimmetrikus alakzatokat,
- ✓ tud sorba rendezni,
- ✓ használja a tő és sorszámneveket,
- ✓ megkülönbözteti az irányokat térben és síkban, érti és használja a névutókat,
- ✓ egyre nagyobb biztonsággal használja a jobb- bal irányokat,
- ✓ képes térbeli és síkbeli alakzatokat megkülönböztetni, megnevezni,
- ✓ kialakult a számfogalma, elemi műveletekre képes 10-es számkörön belül,
- ✓ kis számoknál, számlálás nélkül, számkép alapján felismeri a számosságot, érti a semmi (0) fogalmát,
- ✓ tud ellentétpárokat képezni,
- ✓ megjelennek játékában a matematikai ismeretek,
- ✓ szívesen vesz részt matematikai játékokban.

6.5. Mozgás

A rendszeresen végzett mozgásos játékoknak nagy szerepe van a mozgásigény kielégítésében, a képességek fejlesztésében, a nagy- és kismozgások alakulásában, az ismeretszerzésben és a feladatmegoldó képesség alakításában.

A rendszeres mozgás, mozgásos játékok során fejlődnek a gyermek pszichikai, testi, értelmi, szociális képességei, ennek eredményeként egészségesebb lesz, biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. A programban a mozgás fejlesztés tartalma bővül a népi sportjátékok nyújtotta mozgásformákkal.

Az egészséges életmódot erősítő tevékenységnek teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában, az óvodai nevelés mindennapján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve minden gyermek számára elérhető kell, hogy legyen, biztosítani szükséges.

Az óvodapedagógus feladata:

- ✓ Törekszik a gyermek természetes mozgáskedvének megőrzésére, a mozgás megszerettetésére.
- ✓ Lehetőséget teremt az óvodai nevelés minden napján az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe vevő játékos mozgásra, irányított mozgásos tevékenységre.

- ✓ A mozgás változatos eszközeivel, lehetőségeivel segíti elő a test egészséges fejlődését, az egészséges életvitel, egészségmegőrző szokások kialakulását, a gyermek mozgás- és játékgigényének kielégítését.
- ✓ Szem előtt tartja, hogy az irányított mozgásos tevékenységek legértékesebb része a játék.
- ✓ Bővíti a gyermek mozgástapasztalatait, alakítja a mozgáskészséget.
- ✓ Az alapmozgások eredményes elsajátítása érdekében fejleszti a motoros képességeket, a koordinációt.
- ✓ Rendszeresen szervez udvari mozgásos játékokat, játékos versengéseket, amelyeken az óvoda valamennyi gyermeke részt vehet.
- ✓ Gondoskodik a tornaszerek balesetmentes elrendezéséről, használatáról.
- ✓ Felhívja a szülő figyelmét a mozgásos tevékenységhez szükséges tornafelszerelés fontosságára.
- ✓ Jó levegőt, tiszta környezetet biztosít a tornateremben, csoportszobában végzett mozgásos tevékenységekhez.
- ✓ Csoportszobai játékidőben is biztosítja a mozgás lehetőségét, az egyéni mozgásigény kielégítését, a meglévő tornaszobai eszközökkel, az erre kialakított helyen.
- ✓ A mozgás tervezése, szervezése során tekintettel van az évszakok adta lehetőségekre.
- ✓ Alakítja a gyermekek mozgással kapcsolatos és a mozgáshoz kapcsolódó szókészletét, utasításait egyszerű felszólító módban adja.
- ✓ El a környezeti és tárgyi feltételek adta lehetőségekkel (tornaszoba, különböző tornaszerek, eszközök, udvar, udvari fajtékok.).
- ✓ Biztosítja a szabad játék lehetőségét a meglévő tornaszerekkel, tornaeszközökkel.
- ✓ Törekszik arra, hogy az irányított mozgásos tevékenységek végzése során a várakozási idő minél kevesebb legyen, folyamatosan mozogjon a gyermek.
- ✓ Optimális gyakorlási időt, helyet biztosít, hogy a gyermek egyéni fejlettségének megfelelően gyakorolhassa a különböző mozgásformákat.
- ✓ A mozgásformákat, gyakorlatokat a pozitív minta kiemelésével javítja.
- ✓ A gyakorlatok, mozgásformák esztétikus bemutatására, bemutattatására törekszik.
- ✓ Épít a gyermek meglévő mozgástapasztalataira, játékos kedvére a különböző mozgásos játékok tervezése során.
- ✓ Használja a speciális fejlesztő tornaszereket.
- ✓ Használja a zenét, mint a mozgáskoordináció fejlesztésének eszközét.
- ✓ Felfigyel a gyermek mozgásában fellelhető különleges képességekre.
- ✓ Törekszik versenytapasztalatokhoz, sikerélményhez juttatni a gyermeket.
- ✓ Használja a Néphagyományőrző munkaközösség által összeállított szakmai anyagot.
- ✓ Céltudatosan szervez népi mozgásos játékokat a teremben, a szabadban

A gyermek tevékenységei

A gyermek:

- ✓ természetes mozgásokat végez az óvoda bármely területén /pl.: fára mászik, dombon csúszik, kúszik, játékpályán kerékpározik, hóembert épít, szánkózik, csúszkál a havas dombon, sík területen/,
- ✓ jár és fut különféle módon, alakzatokban,
- ✓ fut természetes módon, kötetlenül, a járásnál megismert alakzatokban, versenyszerűen,
- ✓ csúszik, kúszik, mászik változatos eszközökön és módon,
- ✓ különböző testhelyzetekkel ismerkedik,
- ✓ gimnasztikai gyakorlatokat, rendgyakorlatokat végez,
- ✓ egyensúlyozik természetes és mesterségesen létrehozott helyzetekben,
- ✓ távol-, magas-és mélyugrást végez,

- ✓ erő, ügyesség, állóképességet, gyorsaságot fejlesztő gyakorlatokat végez,
- ✓ láb-és testtartást javító gyakorlatokat végez játékosan,
- ✓ gurul a test hossz tengelye körül, guruló átfordulást végez különböző kiinduló helyzetekből,
- ✓ az óvoda tornatermének gazdag eszköztárával különféle mozgásfejlesztő feladatokat végez, az elsajátított mozgásformákat változatos helyzetekben gyakorolja,
- ✓ futó- és fogójátékokat, szabályjátékokat, és labdajátékokat játszik,
- ✓ labdajátékok során ismerkedik a labda „különleges” tulajdonságaival,
- ✓ többféle méretű, anyagú, súlyú labdával dob, játszik,
- ✓ mozgásos, vagy alakoskodó, szerep- vagy utánzó játékot, szabályjátékot, stresszoldó mozgásos gyakorlatokat játszik,
- ✓ az udvaron és csoportszobában rendelkezésre álló mozgásos eszközöket igényének megfelelően használja.

A gyermeki fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek:

- ✓ teljesítőképessége növekszik, mozgása összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik,
- ✓ mozgástapasztalatai bővülnek,
- ✓ térbeli tájékozódó képessége, térészlelése pontosabbá válik,
- ✓ megszereti és igényli a mozgást,
- ✓ képes minden természetes mozgás elvégzésére,
- ✓ képes változó tempójú, ritmusú, irányú mozgásra,
- ✓ tudja rendezni a mozgássorokat,
- ✓ testsémája kialakul,
- ✓ uralkodik saját mozgásán,
- ✓ önként vesz részt a közös mozgásos játékokban,
- ✓ betartja a szabályokat, csapatban együttműködő,
- ✓ megtapasztalja a küzdeni vágyást, a győzni akarást, a kitartást, valamint a nagy közösséghez való tartozást,
- ✓ tud dönteni versenyhelyzetekben, egyéni képességeinek megfelelően,
- ✓ ügyesen használja a tornaeszközöket, tornaszereket, érti a szakkifejezéseket,
- ✓ képes alkalmazkodni társaihoz megváltozott helyzetekben is,
- ✓ népi mozgásos játékokat játszik

6.6. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A rajzolás, festés, mintázás és kézimunka tevékenysége a gyermek élmény-és fantázia világának képi, szabad önkifejezése. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

A gyermeket egyéni fejlettségi szintjének megfelelően képi-, plasztikai kifejező képesség birtokába juttatja, kialakítja benne az elemi képolvasási, komponáló, térbeli tájékozódó és rendező képességeket. Átala gazdagodik a gyermek tér-, szín-, forma képzete, fejlődik esztétikai érzéke, a szép iránti nyitottsága, esztétikus környezetre való igénye. Fejlődik önkifejezése, egyénisége. Jártasságra tesz szert a különböző eszközök használatában, változatos technikákat ismer meg, kialakul az írás elsajátításához szükséges finommotorikája.

A tárgyi népművészet forma, szín és díszítő világa követendő modell nevelésünk folyamán. A vizuális nevelés tevékenységein belül lehetőségek vannak a régi népi kismesterségekkel való ismerkedésekre, tevékenységbe ágyazva azok gyakorlására.

Hagyományörző nevelésünk feladata:

- A népi kismesterségekkel való ismerkedés, azok tudatos, hiteles átadása.
- Az alkotás örömeinek megéreztetése.
- Kéz ügyesség fejlesztése a népi kismesterségek alkalmazásával.

Az óvodapedagógus feladata:

- ✓ Megteremt a feltételeket az esztétikai élmény befogadására.
- ✓ Az egész nap folyamán teret és nyugodt, biztonságos légkört biztosít az önálló rajzolás, festés, mintázás, kézimunka tevékenységhez.
- ✓ Segíti a kezdeményező, kreatív magatartás érvényre jutását.
- ✓ Megismerteti a gyermeket az eszközök használatával, egyszerű munkafogásaival, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- ✓ Felkelti a gyermekben a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka anyagaival, eszközeivel, való tevékenység vágyát.
- ✓ Olyan csoportlégkört teremt, melyben a gyermek legegyszerűbb produktumának is tud örülni és a gyermekek is észreveszik egymás munkáját.
- ✓ Megfelelő helyet biztosít a gyermek produktumainak gyűjtéséhez.
- ✓ Feloldja a gyermek esetleges félelmeit a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka eszközeivel szemben, szükség esetén alternatív lehetőséget ajánl fel.
- ✓ A fejlesztés eszközeként tervezi és alkalmazza a kis kézműves technikákat – agyagozás, szövés, fonás, gyöngyfűzés, batikolás -, biztosítja az ehhez szükséges eszközöket.
- ✓ Értékként kezeli a gyermekek produktumát, gondoskodik minden gyermek munkájának folyamatos bemutatásáról a csoportszobában és a szülők által jól látható helyen is.
- ✓ Segíti a gyermek tér-, forma-, és színeképzetének gazdagodását, képi gondolkodásának fejlődését, esztétikai érzékenységét, szép iránti nyitottságát, igényességét, fogékonyságát.
- ✓ Rajzolás közben figyelemmel kíséri a helyes ceruzafogást.
- ✓ Alkalmat teremt sok, apró résztevékenységből álló, mikro csoportos munkára is, amikor a gyermekek közösen alkothatnak.
- ✓ Ösztönzi a gyermeket az óvoda rajzpályázatokon való részvételre.
- ✓ Megismerteti a gyermeket értékes műalkotásokkal, népművészeti alkotásokkal.
- ✓ Az esztétikai érzékenység, a szép iránti nyitottság, környezet esztétikai alakítására és a vizuális esztétikai élmények befogadására való fogékonyság megalapozása, fejlesztése a népi motívumok alkalmazásával
- ✓ Megismerteti a gyermekeket a szövés, fonás, nemezelés, gyöngyfűzés, mézeskalács készítés alapvető fogásaival.
- ✓ Megismerteti a gyermekeket a húsvéti népszokásokhoz kapcsolódó számos tojásdíszítő technikával (írókázás, berzselés, karcolás)
- ✓ Biztosítja a varrás, hímzés technikájának megismeréséhez szükséges színes fonalakat
- ✓ Biztosítja a gyermekek számára, hogy a "Kiskézműves" mesterségek tevékenységei az egész nap folyamán rendelkezésükre álljanak. Ezáltal biztosítja számukra az alkotás, az önmegvalósítás, a technikák elsajátításának lehetőségét
- ✓ Bevonja a gyermekeket a jeles napi készülődések során, az ünnephez kapcsolódó jelképek közös készítésébe (pl.: az adventi koszorú készítése, mézeskalács gyúrása, díszítése, a karácsonyi gyertyaöntése, a Luca-búza vetése, a farsangi maszk készítése, a húsvéti tojásfa díszítése, a májusfa szalagozás, pünkösdi koszorú készítése)

A gyermek tevékenységei

A gyermek:

- ✓ firkálgat, homokot, havat formáz, gyurkál, nyomot hagy,
- ✓ ismerkedik a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka anyagaival, óvodapedagógusi segítséggel a felhasználási lehetőségekkel,
- ✓ szívesen alkalmazza a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka eszközeit, hogy saját elképzeléseit megvalósítsa, örömét lelje az alkotásban,
- ✓ játékidőben kedve szerint, rajzolgat, gyurmázik, hajtogat, fest, mintáz különböző eszközökkel, ujjal, ecsettel,
- ✓ képeket alkot rajzolással, festéssel, ragasztással, karcolással, nyomtatással papírra, aszfaltra, homokba,
- ✓ egyre nagyobb részletességgel ábrázol embert,
- ✓ tapasztalatokat gyűjt a környező világ formái, színbeli tulajdonságairól,
- ✓ játékeszközöket, tárgyakat, kellékeket készít játékához, dramatizáláshoz, bábozáshoz, társai, szülei megajándékozásához, környezete szebbé tételéhez,
- ✓ mintáz tárgyakat, állatokat, növényeket, embereket egyéni elképzelései alapján,
- ✓ papírt hajtogat, tép, vág, ragaszt, díszítő elemeket alkalmaz a kézimunkában,
- ✓ az óvodapedagógus segítségével makettet, terepasztalt készít természetes anyagok felhasználásával,
- ✓ változatos formákat mintáz agyagból, gyurmából, homokból, hóból,
- ✓ egyszerűbb technikákkal varr,
- ✓ a vizuális tevékenységeken keresztül megismerkedik az ősi népi technikákkal, alkotásokkal, s gyakorolja azokat
- ✓ szívesen vállalkozik az eszközök adta lehetőségek kihasználására
- ✓ megismerkedik egy-egy természetes anyagban rejlő alkotó-lehetőséggel
- ✓ a jeles napi készülődések során aktívan részt vesz az ünnephez kapcsolódó jelképek közös készítésében.

A gyermeki fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek:

- ✓ változatos formákat, színeket alkalmaz, érvényesíti kedvelt színeit,
- ✓ élménye, elképzelése, képzetei megjelenítésében többnyire biztonsággal használja a képi kifejezés eszközeit,
- ✓ fokozott önállósággal tudja alkalmazni a megismert technikákat és eszközöket,
- ✓ kialakul alkotó, együttműködő képessége,
- ✓ emberábrázolásában megjelennek a részformák, próbálkozik a legegyszerűbb mozgások jelzésével is,
- ✓ egyéni képességeinek, fejlettségének megfelelően alkalmazza a kis kézműves technikákat,
- ✓ képes az írásmozgás kialakulásának megfelelően használni a ceruzát,
- ✓ képes a közös kompozíciók elkészítésére, örömét leli a közös munkában,
- ✓ szívesen készít ajándékot, mellyel átéli az ajándékozás élményét, örömét,
- ✓ szívesen vesz részt az óvodai környezet szépítésében,
- ✓ rácsodálkozik környezete esztétikus elemeire.
- ✓ egyéni képességeinek, fejlettségének megfelelően alkalmazza a kis kézműves technikákat
- ✓ aktívan részt vesz a különféle természetes anyagok gyűjtésében

---

6.7. Verselés, mesélés

A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének, fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A vers és a mese az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését, fejleszti a gyermek erkölcsi képességeit és esztétikai fogékonyságát. Az érzelmi biztonság megteremtésének egyik fontos eszköze.

Az óvodában közvetített mesék nagy részét a népmesék alkotják. Finom árnyalataival, nyelvi fordulataival, a mondatok szép lejtésével, ismétlésekkel vizuális képek sorát vetíti a gyermek elé. Eközben fejleszti belső képalkotását, szókészletét, fantáziáját, esztétikai érzékét.

A népmesék mellett a klasszikus és kortárs irodalmi művek is helyet kapnak az irodalmi élmény közvetítése során, melyek közösségteremtő ereje is megvalósul, ezáltal erősítjük és elmélyítjük a nemzeti és keresztényi tudatot.

Helyet kapnak - főként Nemzeti Ünnepeinkről való megemlékezések alkalmával, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi.

Az altatók, mondókák, kiszámolók, talalós kérdések, szólások, rigmusok, természet változását figyelő, időjárást jósló mondások a gyermekkor hagyományai.

A mondókák többségéhez, mint a kiolvasó, táncoltató, lovagoltató, kézzjáték, játékos mozgás is párosul.

Az óvodapedagógus feladata:

- ✓ Nyugodt feltételeket teremt a meséléshez, verseléshez szükséges hangulat kialakításához.
- ✓ Mesehallgatási szokások kialakítására törekszik, a mesemondást a nap kiemelkedő eseményévé igyekszik tenni.
- ✓ Törekszik a vers és a mese megszerettetésére, a művek kifejező hangulatos előadására, a beszéd zenei elemeinek érvényesítésére.
- ✓ Ügyel a példaértékű, tiszta, érthető, szép beszédre, kiejtésre, törekszik belső átéléssel, személyiségének egyéni varázsával élményhez juttatni a gyermeket.
- ✓ Igényes irodalmi anyag összeállítására törekszik.
- ✓ Figyelembe veszi, hogy a gyermek életkorának megfelelő irodalmi élményben részesüljön.
- ✓ A mesék mágikus csodákkal és átváltozásokkal teli világképe közvetítésének segítségével ráébreszti a gyermeket a pszichikus realitásokra, hozzájárul a mesei kettős tudat kialakulásához.
- ✓ Épít a vers, mese azon tulajdonságaira, mely az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokat közvetít, erkölcsi tartalmat hordoz.
- ✓ Mindennapi meséléssel elősegíti a gyermek belső képalkotási képességének fejlődését, érzelmeinek mesén keresztül történő feldolgozását, mentálhigiénés fejlődését.
- ✓ A mese élményszerű előadásával, bábozással, a drámapedagógiai eszközök beépítésével inspirálja a gyermeket az önálló dramatizálásra, bábozásra.
- ✓ Eszközök, hely biztosításával elősegíti, hogy a gyermek ismert meséket, verseket szimbolikus játékában megjelenítsen.
- ✓ A gyermeket önkifejezésre ösztönzi saját, mozgással vagy ábrázolással kísért vers- és mese alkotásán keresztül.
- ✓ Gyakori ismétlési lehetőséget biztosít a gyermek számára.
- ✓ Tudatosan tervezi egyes mesék fokozatos feldolgozását.
- ✓ Esztétikus kellékeket biztosít a bábozáshoz, dramatizáláshoz.
- ✓ Törekszik a családok mesélési szokásainak megismerésére, igény szerint segítséget nyújt az értékes gyermekirodalom kiválasztásában.
- ✓ Megalapozza az irodalomhoz, a könyvhöz fűződő érzelmi kapcsolat kialakulását.

-
- ✓ A nyugodt pihenés előtti mesék megválasztásában és előadásában körültekintő.
  - ✓ Lehetőség szerint bábszínházi, színházi előadások élményéhez juttatja a gyermeket.
  - ✓ Gondoskodik arról, hogy esztétikus mesekönyvek és képeskönyvek álljanak a gyermek rendelkezésére, lehetővé teszi az azokban való önálló, zavartalan elmélyülést.
  - ✓ A gyermeket a könyvek megfelelő használatára, tiszteletére tanítja.
  - ✓ Ünnepekre és jeles napokra való készülődés hangulatát az igényesen kiválasztott versekkel, mesékkel fokozza, a készülődés során törekszik a komplexitásra.
  - ✓ Lehetővé teszi, hogy a szülők is tájékozódhassanak a vers és mese anyagáról.

A gyermek tevékenységei

A gyermek

- ✓ képeskönyvet nézeget,
- ✓ mondókát és verset mond,
- ✓ mesét és verset hallgat, ismert mesét mond, kitalál mesét,
- ✓ ismert verset, mesét, történetet, kitalált cselekményt dramatizál,
- ✓ drámajátékot játszik,
- ✓ kedvenc meséit szimbolikus játékban megjeleníti,
- ✓ bábozik,
- ✓ színházi- és bábelőadáson vesz részt,
- ✓ cselekményt ábrázoló képekről történeteket talál ki

A gyermeki fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek

- ✓ az óvodapedagógus által elmondott versek ismételtetésébe önként bekapcsolódik,
- ✓ ismert és kedvelt mesei motívumot dramatizál, báboz, lerajzol,
- ✓ mesél a képek alapján,
- ✓ várja, igényli, figyelmesen, csendben hallgatja a verset, mesét,
- ✓ szívesen mesél, bábozik, dramatizál,
- ✓ fejlődik erkölcsi ítélőképessége, önkifejező készsége,
- ✓ az esztétikai élmények hatására fejlődik képi világa,
- ✓ elvonatkoztat a mesétől a valóságig,
- ✓ gazdagodik szókincse, beszédértése,
- ✓ vigyáz a könyvekre.

6.8. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az éneklés, a népi gyermekdalok, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát, pozitívan befolyásolják személyiség fejlődését, megalapozzák a zenei anyanyelv kialakulását. Az élményt nyújtó, közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, és továbbélését segítik elő.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

Ünnepek alkalmával lehetőséget teremtünk a vallásos témájú énekekkel való ismerkedésre.

A mondókák, népi játékok a népdalok, hozzátartoztak az emberek mindennapjaihoz, fennmaradniuk is ezért sikerült. A program erre a néphagyományra építkezve alakítja ki zenei nevelését, juttatja a gyerekeket sajátos élményekhez, teszi gazdagabbá érzelmi, zenei, esztétikai világukat.

Az óvodapedagógus feladata:

- ✓ Az óvodai életet úgy szervezi, hogy megteremtse az éneklés, zenélés alapvető feltételeit.
- ✓ Oldott, derűs légkör megteremtésével segíti, a gyermek játékos, zenei alkotókedvének, kreativitásának kibontakozását.
- ✓ Az éneklésen, zenélésen keresztül feloldja a gyermek gátlásait, növeli biztonságérzetét, önfegyelmét, hat a gyermek érzelmeire.
- ✓ Segíti a közösségi érzésnek és magatartásnak a kialakulását a zene eszközeivel is.
- ✓ Tudatosan, tervszerűen, az életkori sajátosságok, egyéni zenei fejlettség figyelembevételével tervezi, fejleszti a gyermek éneklési készségét, zenei ritmusérzékét, hallását, harmonikus, szép mozgását.
- ✓ Épít a cigány nemzetiségi gyermek ritmusérzékének, mozgáskészségének szembetűnő fejlettségére és képességeit kiaknázva sikerélményhez juttatja őt.
- ✓ Ölbéli játékokkal, mondókákkal, gyermekdalokkal, népi dalos játékokkal és zenei képességfejlesztő játékokkal alakítja a gyermek nyelvi kifejezőképességét, bővíti szókincsét, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.
- ✓ Örömmel fogadja, és támogatja a gyermek spontán zenélésre, éneklésre való törekvését.
- ✓ Törekszik arra, hogy a csoport és az óvoda ünnepeihez hangulatilag kapcsolódó dalanyagot a gyermek megismerje, elsajátítsa.
- ✓ Olyan dalt, népdalt, zenei művet választ a zenehallgatás anyagaként, ami felkelti a gyermek érdeklődését, és esztétikai élményhez juttatja.
- ✓ Önképzéssel törekszik arra, hogy zenei repertoárja gazdag, változatos, sokszínű legyen.
- ✓ Zenehallgatási anyag kiválasztásánál előtérbe helyezi a népdalokat.
- ✓ Törekszik az élményszerű előadás módra.
- ✓ Igényesen válogat a kortárs művészeti alkotások közül.
- ✓ Hangszeres játékaival élményszerűbbé teszi a zene hallgatását.
- ✓ Felismeri és támogatja a zenei képességeiben tehetséges gyermeket, egyéni fejlesztéssel segíti képességeinek a kibontakozását.
- ✓ Természetes anyagokból ritmushangszereket készít, a csoport létszámának megfelelően.
- ✓ A csoportszobában zenesarkot, vagy zenepolcot alakít ki.
- ✓ Lehetőséget biztosít arra, hogy heti egy alkalommal, nagy térben (tornaszobában, tornateremben) vegyen részt a gyermek az éneklésben, zenélésben, gyermektáncban.
- ✓ Lehetővé teszi, hogy a szülők is tájékozódhassanak a mondóka és dalanyagáról.
- ✓ Használja a Néphagyományőrző munkaközösség által összeállított szakmai anyagot.
- ✓ A zenehallgatási anyag nagy részeként olyan magyar népdalokat választ, amelyek a gyermeki világhoz közel állnak, az aktuális évszakhoz, ünnephez, jeles naphoz kapcsolódnak.

A gyermek tevékenységei

A gyermek

- ✓ kifejezi az egyenletes lüktetést tapssal, mozgással, eszközzel,
- ✓ felhasználja a természetben található anyagokat, terméseket a mondókák, dalos játékok egyenletes lüktetésének, ritmusának kifejezésére,
- ✓ ritmushangszereket használ,

-
- ✓ megkülönbözteti a halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú mondókát és éneklést,
  - ✓ figyel környezetére hangjaira és felismeri azokat,
  - ✓ felismeri a dalokat, mondókákat ritmusáról, dallamfordulatairól, játékaról, eszközeiről,
  - ✓ egyszerű, játékos táncmozgásokat végez, társaihoz igazodva mozog,
  - ✓ mondókára, dalra ritmikusan mozog, táncol,
  - ✓ saját örömeire énekelget egyedül, és a közösségben is,
  - ✓ ünnepi alkalmakkor társaival énekel,
  - ✓ énekes játékokat kezdeményez, játékot talál ki, improvizál,
  - ✓ népi játékokat és népi dalos játékokat játszik, és ezeken keresztül megismeri a különböző mozgásformákat, térformákat és alkalmazza azokat
  - ✓ zenei képességfejlesztő játékokat játszik.

A gyermeki fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek

- ✓ a hat hang terjedelmű dalokat tisztán, szép szövegkiejtéssel éneklé,
- ✓ egyszerű dallammotívumokat tisztán énekel vissza,
- ✓ megkülönbözteti és alkalmazza az egyenletes lüktetést, valamint a ritmust,
- ✓ ritmusmotívumokat tud visszatapsolni,
- ✓ használja a ritmushangszereket a dalok, mondókák zenei kísérésére,
- ✓ felismeri a természet és környezete hangjait, társai hangját,
- ✓ képes megkülönböztetni és alkalmazni a halk-hangos, magas-mély, gyors - lassú mondókázást, éneklést,
- ✓ felismeri az énekes játékokat kezdő-vagy belső motívumáról, jellemző ritmusáról, játékaról, eszközéről, dúdolásról, hangszerjátékról,
- ✓ bátran énekel csoporttársaival és egyedül is,
- ✓ feleletős mondókákat, énekes játékokat tud két csoportban mondani, énekelni,
- ✓ képes gyors-lassú tempó kifejezésére énekléssel és mozgással,
- ✓ változatos térformában, játékos táncmozdulatokkal mozog,
- ✓ társaival egyöntetű szép mozgásra képes,
- ✓ kitalál szövegeket, ritmusokat, dallamokat, mozdulatokat, improvizál,
- ✓ szívesen, érdeklődve hallgatja az óvodapedagógus énekét, hangszeres játékát, a gépi zenét.

7. A nevelő-fejlesztő munka dokumentációs rendszere óvodánkban

Csoportnapló

Tartalmában koherens a Pedagógiai Programmal, fejlődési naplóval, mérések és megfigyelések rögzített eredményeivel.

Tartalma:

- ✓ Csoport-és gyermekadatok
- ✓ Hetirend-napirend
- ✓ Nevelőmunka féléves terve (Egészséges életmód alakítása; Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés; Anyanyelvi nevelés; Játék; Munka; Differenciált képességfejlesztés)
- ✓ Féléves nevelőmunka összefoglaló értékelése
- ✓ Nyári nevelőmunka terve
- ✓ Szervezési feladatok havi terve

-
- ✓ Tevékenységek, fejlesztési feladatok heti terve
  - ✓ Heti, összefoglaló reflexió, napi aláírás
  - ✓ Évszakonkénti illetve aktuális balesetvédelmi oktatások
  - ✓ Családokkal való kapcsolattartás
  - ✓ Szülői Szervezet tagjai, elérhetőségük
  - ✓ Vezetői, szakértői ellenőrzések időpontjai

Fejlődési napló

A gyermekek fejlődésének nyomon követése óvodánkban a gyermek óvodába lépésétől az óvodáskor végéig tartó folyamatos feladat. Az óvodai megismerés elsődleges eszköze a meghatározott céllal, tervszerűen, rendszeresen végzett megfigyelés, elsősorban spontán játékokban. Ez nem zárja ki a szervezett tevékenységek során történő információszerzés lehetőségét. A megfigyelések tapasztalatainak rögzítésének dokumentuma a Fejlődési napló. A gyermekek képességvizsgálatának eredményei alapján körvonalazódik az is, hogy melyek azok a területek, amelyekre csoportszinten nagyobb figyelmet kell fordítani. Ennek megfelelően a fejlesztendő területek megjelennek a csoportra vonatkozó nevelési terven belül a differenciált képességfejlesztés féléves tervében a csoportnaplóban.

Fejlődési napló tartalma:

- ✓ Anamnézis
- ✓ Családokkal való kapcsolattartás
- ✓ Fiziológiai jellemzők, biológiai szükségletek
- ✓ Testi fejlettség mutatói
- ✓ Értelmi/beszéd fejlettség mutatói
- ✓ Lelki fejlettség mutatói
- ✓ Szociális fejlettség mutatói
- ✓ A gyermek fejlődése kapcsán tett megállapítások, intézkedések
- ✓ Differenciált képességfejlesztés, eredményei
- ✓ Mellékletben: Szülői tájékoztatások, szakértői vizsgálatok megállapításai, fejlesztő szakember javaslatai

Az óvodapedagógus feladata:

- ✓ A gyermekek személyiségének sajátosságait megfelelő módszerekkel, sokoldalúan, első sorban a játékokon keresztül tárja fel.
- ✓ Elvégzi azokat a megfigyeléseket, amelyekhez megfelelő kompetenciával rendelkezik Megfigyeléseit rögzíti a fejlődési naplóban.
- ✓ Az eredmények ismeretében differenciált fejlesztést tervez
- ✓ Egyéni, mikro vagy kis csoportos fejlesztést végez, a fejlesztés eredményességéről reflektál.
- ✓ A reflexió alapján tervező, nevelő, fejlesztő munkájában korrekciót hajt végre.
- ✓ Folyamatosan konzultál a különböző vizsgálatokat végző szakemberekkel és a gyermekkel kapcsolatos információkat a fejlődési naplóban rögzíti

8. Az óvoda sajátos személyi és tárgyi feltételei

Személyi feltétel

Az óvoda arculatában meghatározó jelentőségűnek tekintjük dolgozóink felkészültségét, emberi értékeit.

Az óvoda egységesen, magas színvonalon megvalósuló pedagógiai munkájának feltétele az óvodapedagógusok folyamatos önképzése, továbbképzése, önálló tanulása. Az óvodában folyó belső továbbképzés alapját a bemutató foglalkozások, a beszámoló, a munkaközösségi foglalkozások adják, ezek szintén részét képezik az éves munkatervnek, és segítik az óvodapedagógiai változásokkal történő lépéstartást.

Fontos a nevelőtestület önálló alkotó óvodapedagógiai munkájának segítése és értékes szakmai ötletek közkinccsé tétele, valamint az új kolléganők óvodánk közösségébe való beilleszkedésének támogatása.

A bemutató foglalkozásokon való részvételi lehetőség igény és érdeklődés szerint, kölcsönös betekintési alkalmat ad egymás nevelőmunkájába.

Óvodánk nevelőtestülete megfelelő kompetenciával kezeli és fejleszti az átlagtól eltérő fejlődésű, helyzetű gyermekeket, melynek megvalósulásához törekszik folyamatosan megszerzi a megfelelő képzettséget.

Célunk a színvonalas kisgyermekkorai nevelés biztosítása minden gyermek számára, különösen a hátrányos helyzetű, illetve a sajátos nevelési igénnyel rendelkező, ezen belül a fogyatékkal élő, valamint a tehetséges gyermekek részére. Ezért az elkövetkezendő években óvodapedagógusaink tervezett akkreditált továbbképzéseinek irányultságát – az érintettek igényeire is alapozottan – kiemelten a pedagógiai programunkban megfogalmazott cél és feladatrendszer határozza meg.

Óvodánk nevelőtestülete megfelelő kompetenciával kezeli és fejleszti az átlagtól eltérő fejlődésű, helyzetű gyermekeket, melynek megvalósulásához törekszik folyamatosan megszerezni a megfelelő képzettséget.

A néphagyományőrző és „Zöld Óvoda” -i tartalmakat megvalósító nevelőmunka folyamatosan jó gyakorlata érdekében szükségünk van a belső és külső továbbképzéseken való részvételre, az önfejlesztés megvalósítására.

Programunk megvalósulását segíti óvodapedagógusaink alapképzettsége és egyéb szakirányú végzettségei

Az óvoda tárgyi feltételei

Az óvoda objektív feltételrendszerének a fejlesztése az óvoda évenkénti költségvetési keretének a függvénye, melyet a Fenntartó a mindenkori gazdasági helyzetnek megfelelően biztosít.

Az óvoda tárgyi feltételei közül azokat az eszközöket, amelyeket a gyermekek használhatnak számukra hozzáférhető módon és a gyermekek biztonságát szem előtt tartva kell kihelyezni. Folyamatos felülvizsgálatukra nagy gondot kell fordítani.

A gyermekek mindennapi tevékenységéhez kapcsolódó helyiségek biztosítottak az intézményben, felszereltségük megfelelő, esztétikus. A tornaszoba mozgásfejlesztő eszközökkel jól felszerelt. A fejlesztőszobaként funkcionáló óvodai helyiség berendezése és eszközellátottsága megfelel a gyermekek tervszerűen végzett fejlesztő tevékenységeinek megvalósítására és ez a szoba ad helyet a logopédus és az utazó gyógypedagógus fejlesztő terápiáinak is.

Az óvoda tárgyi feltételeinek javításához az alábbi forrásokat vesszük igénybe:

- ✓ Éves költségvetés
- ✓ Pályázatok
- ✓ Az óvodák alapítványának támogatása

-
- ✓ Szponzori támogatás
  - ✓ Képviseleti támogatás
  - ✓ Szülői felajánlás
  - ✓ A nevelőtestület hozzájárulása.

9. Óvodai kapcsolatrendszerünk sajátosságai

Óvodánk kapcsolata a családdal

Az óvodai és családi nevelés összhangjának megteremtése érdekében kiemelt feladatunk a családokkal való együttműködés, a megfelelő kapcsolatok kialakítása, felkutatása és mélyítése. A hatékonyabb nevelés érdekében fontos, és az együttnevelés szempontjából meghatározó jelentőségű, hogy megismerjük a gyermekek családját, otthoni környezetüket, élettörténetüket, fejlődési jellemzőiket. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Óvoda-iskola kapcsolat

Az óvoda-iskola átmenetet közvetlenül meghatározó további fontosnak ítélt alapelveink, melyet az iskolai tanítókkal éves munkaterv alapján együttműködve kívánunk megvalósítani:

- ✓ Óvoda-iskola együttműködés keretében az életkori sajátosságok és az egyéni különbségek figyelembevétele a követelmények támasztásában, a tanulás tervezésében és irányításában;
- ✓ Az intézmény partnerkapcsolatainak bővítése, az együttműködési formák erősítése;
- ✓ Intézményi és intézményközi műhelyek működtetése;
- ✓ Intézményünkben fokozott figyelmet szánunk az iskolai élethez szükséges alap képességek megerősítésére, figyelembe véve az egyéni eltéréseket és fejlődési potenciálokat;
- ✓ Az óvoda és az iskolák vezetőinek kölcsönös megállapodása alapján „beiskolázási programsorozatot” szervezünk, amelynek során a gyermekeknek, a szülőknek és az óvodapedagógusoknak is lehetőségük nyílik betekinteni az iskolában folyó nevelői, oktatói munkába, emellett alkalom kínálkozik a tanító személyének megismerésére is;
- ✓ A gyermekhez illesztett iskolakezdést, a kudarcok megelőzését szolgálják a pedagógiai programban azok a speciális, pedagógusokra vonatkozó feladat-meghatározások is, amelyek általános hatókörű szabályozóként érvényesek az intézmény teljes nevelőtestületére.

A kapcsolattartás fontos alapelvei, melyet az iskolai tanítókkal éves munkaterv alapján együttműködve kívánunk megvalósítani:

- ✓ A gyermekek iskolába lépéséhez szükséges fejlettségi szint eléréséhez és a sikeres iskolai előrehaladás megalapozásának érdekében óvoda-általános iskola átmenet program kidolgozása és bevezetése a kötelező felvételt biztosító általános iskolával;
- ✓ Az óvoda-iskola átmenet komplex (mérésen és nyomon követésen alapuló) differenciált pedagógiai támogatása,
- ✓ elfogadó légkör, a kellemes, esztétikus környezet megteremtése;
- ✓ a gyermek szükségleteire figyelő szokásrend kialakítása;
- ✓ az életkori sajátosságok és az egyéni különbségek figyelembevétele a követelmények támasztásában, a tanulás tervezésében és irányításában;
- ✓ a beilleszkedés segítése, egyéni átvezetés;
- ✓ a biztonságot nyújtó személyhez kötődés elősegítése;
- ✓ az érdekes, élményszerű tanítás (fokozatosságra, egyéni bánásmódra épülő, egyéni képességeket figyelembe vevő differenciálás);
- ✓ segítségnyújtás a lemaradások, hátrányok kompenzálásához;

-
- ✓ partneri együttműködés a szülőkkel;
  - ✓ odafigyelés az egészséges terhelésre;
  - ✓ a kapcsolattartást a kölcsönös bizalom, a nyitottság és egymás munkájának tisztelete, megbecsülése jellemezze;
  - ✓ a gyermekek jogainak és érdekeinek messzemenő figyelembevétele.

A kapcsolattartás formái:

- ✓ Tanítói hospitálások az óvodában.
- ✓ Óvodapedagógusok látogatása az iskolában.
- ✓ Tanítók bemutatkozása az óvodai szülői értekezleteken.
- ✓ Októberben átvezető időszak.
- ✓ Tapasztalatainak megbeszélése (az óvodapedagógusok és a tanítók körében), feladatok meghatározása.
- ✓ Munkatervi szinten szabályozott folyamatos szakmai kapcsolattartás az iskolával.
- ✓ Az iskola életének, épületének, az ott dolgozó felnőttek munkájának megismertetése az iskolába kerülő gyerekekkel.
- ✓ Az iskola magatartási szabályrendszerének megismertetése a gyermekekkel és a szüleikkel

Óvoda-bölcsőde kapcsolat

A kapcsolattartás formái:

- ✓ Konzultációk, szakmai, illetve tájékoztató jellegű megbeszélések
- ✓ Közös rendezvények, programok, ünnepek
- ✓ Kölcsönös látogatások az intézményekben

Óvodapedagógusi feladatok:

- ✓ Tájékoztodik a bölcsődéből érkező gyermekekről a gondozónőktől.
- ✓ Megismeri a bölcsődei szokásrendszert és a befogadáskor épít arra.
- ✓ Meglátogatja a leendő kiscsoportosokat még a bölcsődében.
- ✓ Közreműködik a közös programok szervezésében.

Óvoda- B.-A.-Z. Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat:

Az óvoda előmozdítja a Pedagógiai Szakszolgálat munkáját azzal, hogy folyamatosan tájékoztodik a gyermek fejlődéséről, betartja a vizsgálat kéréséhez szükséges határidőket, az elvárt szülői együttműködést segíti, a szakértői vizsgálatot követően alkalmazza a megfelelő eljárásrendet.

Óvodapedagógusi feladatok:

- ✓ Előkészíti a gyermekek számára szükséges vizsgálatokat
- ✓ Együttműködik a szülőkkel, a Szakszolgálattal a vizsgálat lebonyolításában.
- ✓ Együttműködik a gyermekek fejlesztését végző szakemberekkel.

Óvoda- Családok Átmeneti Otthona, Gyermekek Átmeneti Otthona

Az Otthonból érkező gyermekek speciális törődést és nagyobb figyelmet igényelnek.

A Gyermekek Átmeneti Otthonából érkező gyermekek esetében figyelembe kell venni – s az óvodának a lehetőségek arányában kompenzálnia kell - a családi háttér hiányát is.

Óvodapedagógusi feladat:

Szükség szerint konzultál a családsegítőkkal.

Óvoda- Közművelődési intézmények

A kapcsolattartás formája:

Részvétel a közművelődési intézmények által szervezett programokon.

Óvodapedagógusi feladatok:

- ✓ Megismerteti a könnyen megközelíthető intézményeket a gyermekkel.
- ✓ Tájékoztodik a könyvtári-, múzeumi-, és bábszínházi programokról.
- ✓ Megismerteti a szülőkkel is a közművelődési intézmények programjait.

Óvodai partnerkapcsolatok a Zöld Óvoda-i tartalmak megvalósításához kapcsolódóan:

Avasi Arborétum

A természetvédelmi terület közelsége miatt gyakran lehetőséget biztosít a különféle növények megfigyelésére

Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület

Az egyesület miskolci tagjaival együttműködve elsősorban az óvoda épületén belül vagy az udvaron, szervezünk programokat. (madárgyűrzések megfigyelése óvodánk udvarán, madárbarát óvoda udvar kialakításában segítség igénylése)

Miskolci Állatkert és Kultúrpark

A gyermekek számára életkori sajátosságaikhoz igazodó programokat tudunk szervezni. A parkban eltöltött programok mellett, lehetőség szerint élünk az intézményben megvalósítható programokkal is.

MiReHu Nonprofit Kft.

Az intézményben rendszeresen szervezett papírhulladék gyűjtés lebonyolításában, a szelektív hulladékgyűjtés megvalósításában egyaránt segítséget nyújt a szervezet.

Csanyiki Erdészeti Erdei Iskola

Részt veszünk az óvodások számára szervezett programokon (Tanösvény túra, környezetvédelmi jeles napokhoz kapcsolódó programok)

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY
BÁRSONY JÁNOS ÚTI TAGÓVODÁJA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

OM: 028572

Készítette: MIÓVI Bársony János Úti Tagóvodájának nevelőtestülete

Hatályos: 2024. szeptember 1.

2024.

---

1. HELYZETKÉP	6
2. KÜLDETÉSNYILATKOZAT	7
3. ÓVODÁNK CÉLJAI ÉS FELADATAI.....	7
3.1 Általános célok.....	7
3.2 Speciális célok	8
3.3 Óvodai nevelésünk feladatai	8
3.4 Óvodai nevelésünk speciális feladatai.....	9
4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	10
4.1 Pedagógusképünk.....	10
4.2 Az óvodai élet megszervezése	10
4.3 Elvek.....	11
4.4 Ünnepek megszervezése.....	12
4.5 Az óvoda kapcsolatai	14
4.5.1 Óvoda és a család kapcsolata.....	14
4.5.2 Az óvoda és a társintézmények kapcsolata.....	16
5. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI	16
5.1 A tevékenységekben megvalósuló tanulás	16
5.2 Az óvodapedagógusi tevékenységek és a szokás és normarendszer	17
6. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁINAK MÓDSZERTANI ALAPELVEI, FELADATOK, FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	17
6.1 A játék	17
6.1.1 Módszertani alapelvek	17
6.1.2 Az óvodapedagógus feladatai:	17
6.1.3 Tevékenységek.....	18
6.1.4 A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:.....	19
6.2 Verselés, mesélés	19
6.2.1 Módszertani alapelvek	19
6.2.2 Az óvodapedagógus feladatai:	19
6.2.3 A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:.....	20
6.3 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	20
6.3.1 Módszertani alapelvek	20
6.3.2 Az óvodapedagógus feladatai:	20

6.3.3 A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:.....	21
6.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	21
6.4.1 Módszertani alapelvek	21
6.4.2 Az óvodapedagógus feladatai:.....	22
6.4.3 A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:.....	22
6.5 Mozgás	23
6.5.1 Módszertani alapelvek	23
6.5.2 Az óvodapedagógus feladatai:.....	23
6.5.3 A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:.....	23
6.6 A külső világ tevékeny megismerése.....	24
6.6.1 Módszertani alapelvek	24
6.6.2 Az óvodapedagógus feladatai:.....	24
6.6.3 A fejlődés jellemzői óvodáskor végére.....	25
6.7 Munka jellegű tevékenységek.....	26
6.7.1 Módszertani alapelvek	26
6.7.2 Az óvodapedagógus feladatai:.....	27
6.7.3 A fejlődés jellemzői óvodáskor végére.....	27
7. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE.....	27
7.1 A tehetséggondozás megalapozásának elvei.....	27
7.2 A hátrányos és nehezen nevelhető gyermekek nevelésének elvei	28
MELLÉKLETEK	29
1. sz. melléklet.....	29
PEDAGÓGIAI PROGRAM.....	29
a Pitypang és Búzavirág Waldorf csoportban	29
1. Helyzetkép	29
2. Gyermekkép	29
3. Nevelésünk speciális célja és feladatai	29
3.1 Nevelésünk célja:	29
3.2 Nevelésünk feladatai:	30
4. Az óvodai élet megszervezése a waldorf csoportokban	30
4.1 A környezet megteremtése, a személyi és tárgyi feltétel	30
4.2 Az óvodai életünk ritmusai	31
4.3 A waldorf csoportok kapcsolatai.....	34

---

5. Az óvodai élet tevékenységformái a waldorf csoportokban.....	34
5.1 Háztartási munka, kézimunka	35
5.2 Módszertani alapelvek	37
5.3 Zene, ének, vers.....	38
5.4 Szép mozgás – a ritmikus játékban, euritmiában.....	39
5.5 Képpalkotás, formázás.....	41
5.6 Szabad játék.....	42
6. A tevékenységben megvalósuló tanulás	44
2.sz. melléklet.....	45
Művészeti Pedagógiai Program a Napraforgó csoportban	45
1. Programunk cél és feladatrendszere	45
1.1 A program célkitűzései	45
2. Óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai.....	46
2.1. Komplex tevékenység.....	46
3.sz. melléklet.....	50
Mozgás orientált program a Labdarózsa és Harangvirág csoportban	50
1. A program céljai.....	50
2. Módszertani alapelvek.....	50
3. Óvodapedagógus feladatai	51
4. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	51
4.sz. melléklet.....	52
Angol nyelv játékos elsajátítása a Bodza csoportban	52
1. Programunk cél- és feladatrendszere	53
1.1 A program lényegi célkitűzései	53
1.2 Fő feladataink - Alapelveink	53
1.3 Napirend.....	53
1.4 Egészséges életmódra nevelés	53
1.5 Érzelmi nevelés és szocializáció.....	54
1.6 Anyanyelvi nevelés	54
2. Az angol nyelv játékos elsajátításának gyermeki tevékenységformákba ágyazott tartalma	54
2.1 Játék.....	54
2.2 Munka	55
2.3 Tanulás.....	55
3. A fejlesztés tartalmi eszközei	55

3.1 Verselés, mesélés	55
3.2 Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc	56
3.3 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	57
3.4 A külső világ tevékeny megismerése.....	57
3.5 Mozgás	58
4. A program feltételrendszere.....	59
4.1 Csoportszervezés.....	59
4.2 A program személyi feltételei	59
4.3 Program tárgyi feltételei.....	59
5.sz.melléklet.....	61
Ének-zene tánc orientáció programja a Bársony ibolya csoportban	61
1. Cél.....	61
2. Módszertani alapelvek:.....	61
3. Óvodapedagógus feladatai:	62
4. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:	62
6.sz. melléklet.....	63
Érzelmi nevelés, másság elfogadása, érzékenyítés a Napsugárka csoportban.....	63
1. Cél.....	63
1.1. Módszertani alapelvek:	63
1.2. Óvodapedagógus feladatai:	63
1.3. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:.....	64

---

*"Engem ne emeljen a magasba senki, ha nem tud addig tartani, míg tényleg megnövök.
Guggoljon ide mellém, ki nem csak hallani, de érteni akar, hogy közel legyen a szívdobogásunk."
/Birtalan Ferenc: Míg megnövök/*

1. HELYZETKÉP

Tagintézményünk, a MIÓVI Bársony János Úti Tagóvodája épülete 1974-ben lakótelepi környezetben épült és került átadásra. Csendes környezetben, emeletes házak között, a Szinva patak közelében helyezkedik el. Udvarunkat magas, lombos fák övezik, az épületet tágas udvar fogja közre, mely minden évszakban megfelelően biztosítja a szabadban tartózkodás élményét. Csoportszobáink esztétikusak, világosak, jól felszereltek. Az óvoda tömegközlekedéssel és gépjárművel egyaránt jól megközelíthető.

Teljes körű korszerűsítésére 2014 nyarán került sor, melynek köszönhetően az óvoda épülete megszépült és egy csoportszobával bővült. Ennek megfelelően 8 csoportba jelenleg 200 gyermek fejlesztésére, nevelésére van lehetőség.

Az óvoda bejáratának és az alsó szintjének akadálymentesítésére és három saját parkolójának kialakítására is ekkor került sor.

Csoportjainkban változatos, színes, magasszintű szakmai pedagógiai munka folyik, ahol óvodapedagógusaink személyiségüknek és érdeklődésüknek megfelelően saját specifikumuk szerint nevelik életre gyermekeinket.

Óvodánk épületeit, udvarait, kertjeit, berendezéseit úgy alakítottuk ki, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen testméretüknek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Törekszünk arra, hogy az óvoda tárgyi környezete egyidejűleg biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodapedagógusok és a pedagógiai munkát segítő alkalmazottak számára is. Csoportszobáink berendezése az adott csoport szellemiségét tükrözi. Óvodáink tágas kerttel, játszóudvarral rendelkeznek.

- Lassan 30 éve Waldorf pedagógiai módszer adaptálásával működik két csoportunk. (1. melléklet)
- Egy csoportban komplex művészeti nevelés folyik. (2. melléklet)
- Két óvodai csoportban mozgásorientált program alapján működik. (3. melléklet)
- Az angol nyelv játékos elsajátítására van lehetőség egy óvodai csoportban. (4. melléklet)
- Ének-zene-tánc orientációs program szerint működik egy óvodai csoport. (5. melléklet)
- Egy csoportban pedig az érzelmi nevelésre, másság elfogadására, érzékenyítésre helyezik a hangsúlyt az óvodapedagógusok. (6. melléklet)

Az óvodapedagógusok személyiségüknek, szakmai érdeklődésüknek, tapasztalataiknak és a gyermekcsoport igényeinek megfelelően élnek pedagógiai szabadságukkal a gyermekek nevelése során, ennek alapján csoportjaink specifikumai a program mellékleteiként találhatóak meg becsatolva.

Óvodapedagógusaink elkötelezettek a folyamatos szakmai fejlődés iránt, melyet képzések és önképzések formájában valósítanak meg.

2. KÜLDETÉSNYILATKOZAT

Óvodai nevelésünk során elsődleges feladatunk, hogy a családokkal szorosban együttműködve boldog, kiegyensúlyozott gyermekeket neveljünk. Éppen ezért kiemelt feladatunknak tekintjük, hogy a gyermekek eltérő fejlődési ütemére, egyéni életkori sajátosságaira, szükségleteikre alapozva alakítsuk mindennapjainkat. A gyermekek fedezzék fel az őket körülvevő világot, szeressék, óvják azt. Élményekben gazdag, nyugodt, szeretetteljes, elfogadó, támogató légkörben neveljük csoportjainkba járó vegyes életkorú gyermekeinket. Számunkra fontos, hogy olyan gyermekeket neveljünk, akik nyitottak a körülöttük lévő világra, bíznak a körülöttük élő felnőttekben, ezzel együtt képesek megválogatni azt, életkoruknak megfelelően önállóak, szabadak a játékukban, szeretik és elfogadják társaikat, örömmel járnak óvodába.

Az érzelmi intelligencia fejlesztése, valamint az érzelmi nevelés szövi át a kezdeményezéseink tartalmi részeit is, így nem csak az értelemre, hanem az érzelmeikre is nagy hatást igyekszünk gyakorolni. Óvodánk minden dolgozója a családok mellett, a családokkal közösen, velük egyetértésben vesz részt az óvodánkba járó gyermekek nevelésében. A családi és derűs légkörű vegyes életkorú csoportjainkban együtt nevelődhetnek a testvérek és barátok.

Milyen egy „Bársonyos” gyermek?

Bizunk benne, hogy kezeink közt a gyermekek vidámak, kíváncsiak, nyitottak, mozgékonyak, empátikusak, elfogadóak, okosak, kísérletezőek, önállóak, magabiztosak, önkifejezőek, kreatívak, figyelmesek megértőek, együttműködőek, segítőszándékúak, jó kapcsolatteremtők, alapos mérlegelés után bizalommal fordulnak az arra érdemes felnőttekhez, természetvédők és szeretetteljesek lesznek.

Hisszük és valljuk, hogy a gyermekeket csak a családokkal összhangban lehet szeretetben, egyéniségük elfogadása mellett harmonikusan, eredményesen nevelni.

Meggyőződésünk, hogy a pedagógus saját személyiségével, a gyermekek számára is követhető mintaadással nevel elsősorban. Ezért alapvetésünk, hogy a gyermekek biztos támaszai legyünk és segítsünk nekik eligazodni a világban. Mindemellett pedig feladatunknak tartjuk, hogy általunk testileg, lelkileg egészségesebb, szabadszellemű, nyitott, kreatív emberekké váljanak.

3. ÓVODÁNK CÉLJAI ÉS FELADATAI

3.1 Általános célok

- Óvodai programunk felvállalja az óvodás gyermekek sokoldalú és harmonikus fejlesztését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását, a hátrányok csökkentését, az eltérő fejlődési ütem, az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével, a szabad játék eszközével.
- Az érzelmi nevelés eszközeivel célunk a gyermekek pozitív énképének erősítése, érzelmi intelligenciájuk fejlesztése.

- A családokkal közös ünnepek, programok által célunk az érzelmi nevelés az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés megvalósítása a gyermekek emberi kapcsolatainak megalapozása.
- Az egészséges életmódra nevelés területén fontosnak tartjuk az egészséges életvitel igényének megalapozását, alakítását a gyermekekben, az egészség óvására, megőrzésére irányuló törekvéseket.
- A gyermekek életkorának megfelelő, valamennyi tevékenységi forma megvalósítása során arra törekszünk, hogy fenntartsuk a gyermekek érdeklődését, kommunikációs kedvét, ösztönözzük az anyanyelvi, értelmi képességeik kibontakoztatását. Ezek megvalósítását életkori, valamint egyéni differenciálás alkalmazásával tesszük.
- Tiszteletben tartjuk a család elsődleges szerepét, segítjük a nevelési elvek közös kialakítását.
- Olyan szokások kialakítására törekszünk, melyek a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódnak, és amelyek a gyermekeket természet szerető, tisztelő, és védő emberré teszik.
- Az eltérő nevelési igényű (testileg-szellemileg, szociálisan) gyermekek speciális ismereteket, sajátos törődést igényelnek. Ehhez szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, konduktor) segítségével, valamint a szülőkkel együttműködve dolgozunk.

3.2 Speciális célok

- Változatos tevékenységek során a néphagyományok, népszokások, a magyar népi kultúra átörökítése, kulturális értékeink védelme.
- *Műv.* A gyermek személyiségének fejlesztése a drámapedagógia eszközével.
- *M.* Célunk, hogy a mozgás olyan eszközzé váljon a kezünkben, amely szükségletet, érdeklődést, tehetséget, érzelmeket és értelmi folyamatokat fejleszt.
- *W.* Célunk védeni, ápolni és erősíteni, a gyermek fejlődő belső világát, hogy testileg egészséges, lelkileg szabad, szellemileg kreatív legyen, hogy képessé váljon arra, hogy környezetét emberségesebbé tegye.
- *W.* Olyan védett környezetet kívánunk teremteni, ahol a kisgyermek szabadon megnyilvánulhat, játszhat, ahol áttekinthető világ veszi körül, ahol szabadon utánozhat.

3.3 Óvodai nevelésünk feladatai

- Az óvodai nevelésünk feladata nem más, mint az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Az egészséges életmód kialakításával, az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés, valamint az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
- Fontos feladatunknak tartjuk a hátrányok csökkentését, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek felzárkóztatását.

- Az óvodánk közvetlenül segíti az iskolai közösségben történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlesztését.
- Óvodánk tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának megalapozását.
- Legfontosabb tevékenységnek tekintjük, a mással nem helyettesíthető játékot.

3.4 Óvodai nevelésünk speciális feladatai

- A gyermekekkel megismertetjük és megszerettetjük a magyar népszokásokat, jeles napokat, a népi mesterségeket. Ezek jelennek meg ünnepeinkben, a játékban, népmesékben, néptáncban, énekes és dalos játékainkban, a gyermekek alkotásaiban.
- Csoportjainkban heti rendszerességgel felfedezzük közvetlen környezetünk természeti, társadalmi értékeit, különös tekintettel városunk és környékének adottságaira.
- *Műv.* Művészeti nevelésünkben kiemelt feladatunk a gyermekek képességeinek komplex fejlesztése a drámapedagógia és a néphagyományőrzés, gyermektánc eszközével.
- *M* Az egész nap folyamán biztosítjuk a gyermekek szabad mozgásgyakorlásának feltételeit a csoportszobában és az udvaron egyaránt, változatos eszközkészletünkkel, melyet folyamatosan bővítünk. Ősszel, télen és tavasszal kéthetes intenzív úszásoktatást szervezünk a nagycsoportos, illetve vízhez szoktatást a középső csoportos gyermekeknek. A téli időszakban heti rendszerességgel korcsolyaoktatást szervezünk. Ősszel és tavasszal heti rendszerességgel kirándulunk.
- *M* Korrekciós, prevenciós feladatokat látunk el a gerinc és talp deformitások megelőzése érdekében.
- Speciális továbbképzéseken veszünk részt, melynek elemeit beépítjük tervező munkánkba, így biztosítjuk az egyéni fejlettségi szinthez, sajátos nevelési igényhez, a hátrányos helyzet csökkentéséhez alakított differenciált feladatokat.
- *W.* Egészséges tárgyi, szokás béli, érzelmi és tartalmi környezet biztosítása az óvodapedagógusok és a gyermekek személyi környezetét alkotó felnőttek és a gyermekek szeretetteljes együttélése által.
- *W.* Óvni kívánjuk a gyermek fejlődő belső világát, fokozatos érdeklődését, ezért ott ajánlunk segítséget, ahol a gyermek éppen tart. Feladatunk megvárni, és elegendő időt hagyni, hogy a gyermek önállóan találja meg a következő lépést, így tiszteljük a gyermek alakuló világvilágát.
- *W.* Elegendő időt kívánunk hagyni a gyermeknek arra, hogy a saját tempója szerint tudja felfedezni a világot, feldolgozni a tapasztalataiból származó élményeket és elsajátítani a sokféle minőséget, különbözőségeket minden érzékszerve által.

---

4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

4.1 Pedagógusképünk

Pedagógiai munkánkat magas szintű szakmai elhivatottság jellemzi. Napi szintű pedagógiai munkánkat átszövik minden esetben a pedagógusi kompetenciák, melyek lehetővé teszik, hogy a gyermekek sokoldalú, harmonikus nevelése, fejlesztése megvalósuljon:

- rendelkezik a hatályos jogszabály által előírt szakirányú végzettséggel,
- korszerű elméleti tudáson alapuló ismeretekkel,
- folyamatos önképzési igény jellemzi,
- kommunikációja kulturált, pedagógiai, szakmai hozzáértését tükrözi,
- pedagógiai munkája tükrözi elhivatottságát,
- a kötelező dokumentációkat kellő szakmaisággal vezeti,
- a pedagógusetika követelményeit a munkafegyelem és közösségi együttműködés normáit megtartja,
- a humanista pedagógia elveit követi,
- megjelenése és viselkedése mindenkor pozitív értéket közvetít,
- képviseli a pedagógiai program szellemiségét.

4.2 Az óvodai élet megszervezése

A gyermekek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket, amelyek növekvő időtartamú (5-35 perc) csoportos és differenciált tevékenységek szervezésével valósulnak meg. Óvodapedagógusaink a csoportok arculatához igazodva építik fel, választják ki a számukra megfelelő szervezeti és időkeretet a tevékenységekhez.

NAPIREND

Napirendünk alkalmazkodik az egyéni és életkori sajátosságokhoz. A napirend keretet ad a játék, a játékba ágyazott fejlesztés és a gondozási tevékenységek folyamatosságának. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekeknek.

7:00 – 9:00 Játék, szabadon választott tevékenység, játékba ágyazott fejlesztés, tízórai

9:00 – 11:30 Udvari, csoportszobai játék, játékba ágyazott tevékenység, mindennapos mozgás

11:30 – 13:00 Készülődés az ebédhez, ebéd, testápolás, tisztálkodás

13:00 – 15:30 Pihenés, ébredés, testápolás, uzsonna

15:30 – 17:00 Játék, szabadon választott tevékenység

A pedagógiai módszertani szabadság tükrében a napirend elemei a csoportok specifikumának függvényében eltérhetnek csak úgy, mint a heti rend is.

NYÁRI NAPIREND

Az év közben már kialakított szabályok, szokások megtartásával az óvodapedagógus a nyári élet megtervezésénél lehetőséget ad a gyermekeknek arra, hogy az évszak örömeit szabadon élvezzék, közben legyen lehetőségük változatos tevékenységekre, közvetve kompetenciáik fejlesztésére.

7:00 – 12:00 Párhuzamos tevékenységek: játék a szabadban, tízórai, gyümölcs fogyasztás, többszöri folyadékbevitel zuhanyozás, napozás, egyéb szabadon választott tevékenység, óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenység.

12:00 – 13.00 Előkészület az ebédhez, ebéd, testápolás, tisztálkodás

13:00 – 15:30 Előkészület a pihenéshez, pihenés, folyamatos ébredés, uzsonna

15:30 – 17:00 Játék, szabadon választott tevékenység

Hetirend

A hetirend kialakításánál figyelembe vesszük a gyermekek szükségleteit, valamint a csoportok egyéni arculatát.

Fontosnak tartjuk, hogy a különböző tevékenységi formák kiegészítsék egymást, épüljenek egymásra, lehetőséget adva egy téma sokoldalú megközelítésére.

A gyermekek számára heti rendszerességgel szervezünk

- verselés, mesélés
- ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
- mozgás
- a külső világ tevékeny megismerése foglalkozásokat.

4.3 Elvek

- A színes és gazdag óvodai nevelés eredményességét az óvodapedagógusok, az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája, valamint a gyermekek fejlődését támogató környezet kell, hogy együttesen biztosítsa.
- Óvodánkban, az életkorban heterogén összetételű csoportszervezésben látjuk a gyermeki fejlődés legoptimálisabb fejlesztési lehetőségét.
- A csoportok szervezésénél az arányos elosztásra törekszünk (életkor-, nem-, és szociális háttér) figyelembevételével, valamint lehetőséggel a csoportprogramok választására a szülők számára.

4.4 Ünnepek megszervezése

- Óvodai életünket a nemzeti és keresztény ünnepek, hagyományok és jeles napok színesítik, gazdagítják, melyek hozzájárulnak sajátos arculatunk kialakításához.
- Célunk, hogy a gyermekek pozitív élményként számukra érthető és átélhető tartalommal éljék át az ünnepet.
- Az ünnepvárás öröme izgalma, érzelmi átélése, a gazdagon motivált tevékenységek, a közösségformálásunk, és a családdal való együttműködésünk fontos eszköze.
- *W.* A Waldorf csoportban ünneptől-ünnepig, a ritmusokkal összhangban él az óvodapedagógus és gyermek. A saját és az év ünnepein a személyes élmények megélésén túl a „közös emberi” értékeket élük meg.
- *W.* Az ünnepek megformálását bizonyos tradíciók segítik, melyek részben ősi, népi hagyományokhoz kapcsolódó „természetvallásos” megértésből, részben - a mi kultúránkban - keresztény szokásokból, részben pedig átélhető „képekből” állnak.
- *W.* Az óvodapedagógus felelőssége az ünnepek tartalmát érzékekkel felfogható és átélhető formába öltetni a saját személyes viszonyán keresztül, hogy kapcsolatot teremtsen a természethez, az évszakokhoz, a hagyományokhoz.

Megemlékezés, ünnepség megnevezése, időpontja	
Megnevezése	Időpontja
Befogadó ünnepség, játék (W)	Szeptember
Családi – Sportnap (M)	szeptember
Szent Mihály nap Aranymadár előadás a Waldorf iskolában (W)	szeptember
Kirándulás a Miskolci Állatkertbe	szeptember
Bátorságpróba(W)	szeptember
Állatok Világnapja	október.04.
Őszi szüreti mulatság – Családi nap	október
Márton napi lámpás felvonulás (W)	november

Megemlékezés, ünnepség megnevezése, időpontja	
Megnevezése	Időpontja
Márton nap	november
Adventi készülődés	november- december
Első Gyertyagyújtás	november
A Mikulás ajándékba – bábelőadás	december
Második Gyertyagyújtás	december
Mikulás a csoportban	december
Adventi készülődés, sütés a gyerekekkel és a szülőkkel	december
Adventi bazár	december
Harmadik Gyertyagyújtás	december
Karácsonyi Betlehemezés	december
Negyedik Gyertyagyújtás	december
Adventi kert	december
Farsang a csoportban	február
Farsangi mulatság	február
Március 15.	március
Víz Világnapja	március 22.

Megemlékezés, ünnepség megnevezése, időpontja	
Megnevezése	Időpontja
Húsvéti locsolkodás	március- április
Húsvéti kirándulás (W)	április
Föld napi virágültetés	április 22.
Anyák napi köszöntés	május
Madarak és Fák napja	május10.
Évzáró	május –június
Évzáró-Kirándulás	május – június
Pünkösdi kirándulás Waldorf iskolával közös(W)	június
Gyermeknap	június

Ünnepeink, megemlékezéseink szervezését óvodapedagógusaink csoportjaik sajátos arculatának, a gyermekek érettségének megfelelően a szülőkkel együttműködésben, az aktuális egészségügyi rendeleteknek megfelelően valósítják meg.

4.5 Az óvoda kapcsolatai

4.5.1 Óvoda és a család kapcsolata

Óvodánknak legszorosabb kapcsolata az óvodába járó gyermekek családjával van. Elfogadjuk, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s hogy ebben az óvoda kiegészítő szerepet játszik. A kettő összhangja a gyermekek harmonikus fejlődésének elengedhetetlen feltétele. Az együttműködést egyenrangú nevelőtársi viszonyban, a jó partner kapcsolatra épülve valósítjuk meg. Alapja a kölcsönös bizalom és segítségnyújtás. Az egyenrangú nevelőtársi viszony az óvodapedagógusok és a szülők alkalmazkodásában nyilvánul meg. A család és óvoda együttműködési formái:

Szülői értekezletek: szülői értekezleten az óvodát, a csoportot, a gyermeket, a szülőket érintő legfontosabb témákat, feladatokat, programokat, problémákat beszéljük meg óvodaszintű és csoportos értekezleten. Az óvodavezető és az óvodapedagógus feladata a szülők véleményének meghallgatása, javaslataik figyelembevétele. Az óvodapedagógus mindenkor tájékoztatja az értekezleten felmerülő kéréseket, javaslatokat, problémákat az tagintézmény-igazgató felé, intézkedés céljából. Lehetséges formái: személyes jelenléttel, online formában megtartott szülői értekezletek.

Családlátogatások: még az óvodába lépés előtt, igény szerint meglátogatjuk a családokat, valamint szükség esetén, ha komoly problémát kell megoldani. A családlátogatás célja, hogy az óvodapedagógus megismerje a gyermeket közvetlen környezetében, felmérje helyét a családban, tájékozódjon a család nevelési elveiről, szokásairól. Családlátogatásra mindig a szülővel történő előzetes egyeztetés után kerül sor.

Befogadás: célja, a családból, bölcsődéből vagy más közösségből érkező gyermekek szociális átmenetének, beilleszkedésének segítése.

Formái:

- a nevelési év megkezdése előtti ismerkedés,
- fokozatos befogadás,
- anyás befogadás (néhány órát édesanyjával tölthet el a gyermek a csoportban az óvodapedagógusok és az idegen környezet könnyebb megismerése, elfogadása érdekében)

Játszóóvi: leendő kiscsoportos gyermekeink számára játékos, nyílt, délelőtti ismerkedés.

Óvodai rendezvényeink: közös programok (kirándulások, munkadélutánok, ünnepekre való készülődés)

Nyíltnap: a szülőknek lehetőséget biztosítunk a napi óvodai életbe való betekintésre.

Fogadóóra: a szülők tájékoztatása a gyermekek egyéni fejlődéséről, a személyiségfejlődést nyomon követő dokumentum eredményeiről, megállapításairól félévenként. Személyre szabottan, igény szerint, időpont egyeztetés után bonyolítjuk le.

Honlapon való tájékoztatás

Bársony Óvoda Alapítványával való együttműködés, közös programok szervezése az alapító okirat céljainak megfelelően.

4.5.2 Az óvoda és a társintézmények kapcsolata

Bölcsőde:

A bölcsődékkal való kapcsolattartás elősegíti a gyermekek óvodába való beilleszkedését. Ennek érdekében a bölcsődei dolgozóknak lehetőségük van részt venni óvodai ünnepeinken, rendezvényeinken. Közös szülői értekezleteket tartunk.

W. Barkács és játszó délutánokat tartunk, közös programokat szervezünk.

Iskola:

Az óvoda és iskola kapcsolata elősegíti a gyermekek zökkenőmentes iskolába lépését. Támogatjuk az iskolák által szervezett nyílt napokat, melyre a szülők, a gyermekek, az óvodapedagógusok is ellátogathatnak. A tanítóknak alkalmuk van részt venni óvodai rendezvényeinken, ahol betekintést kaphatnak az óvodai tevékenységekbe. Lehetőséget adunk a környező iskoláknak, hogy az óvodában is bemutatkozhassanak a szülőknek. Támogatjuk azokat a lehetőségeket, amikor az iskolába készülők gyermekek ismerkedhetnek az iskolával, a tanítókkal.

- Bársony János Római Katolikus Általános Iskola
- Hámori Waldorf Iskola (W.)
- Margaréta Bölcsőde
- Tündérudvar Bölcsőde (W.)
- Kemény Dénes Városi Sportuszoda
- Miskolci Városi Szabadidőközpont
- Szimbiózis Alapítvány
- Kalamajka Bábszínház
- Miskolci Nemzeti Színház
- Herman Ottó Múzeum
- FŐNIX közösségi tér
- DVTK Labdarúgó Sport Akadémia

5. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

5.1 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

- Az óvodánkban a tanulás, az egyéni szükségletekhez igazodó, játékba ágyazott tevékenységeken keresztül történő differenciált fejlesztéssel valósul meg. A tevékenységek megvalósításakor építünk az előzetes élményre, tapasztalatra, az utánzásos, spontán, játékos felfedezettő és cselekvéses, a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzésre, az irányított és szervezett tevékenységekre.
- W A gyermekek minden tevékenysége az óvodapedagógus jelenlétében vagy tudomásával folyik, ahol az óvodapedagógus minden, a csoport életéhez szükséges munkát a gyermekek előtt a gyermekekkel együtt végez.

5. 2 Az óvodapedagógusi tevékenységek és a szokás és normarendszer

- A szabály- és szokásrendszer kialakítása tudatos és tervszerű, figyelembe veszi a gyermekek életkorát, egyéni-, és sajátos fejlődését.
- Épít az utánzásra, mint mintakövetésre, a spontán és szervezett tapasztalat és ismeretszerzésre, a változatos szervezési és munkaformák megvalósulása által.
- A csoportok pedagógusai a napirendet és a heti rendet a fenti szempontok figyelembevételével szabadon határozzák meg csoportjuk számára.
- Az óvodapedagógusoknak lehetősége van a gyermekcsoportja ismeretének függvényében a tanulás megszervezésében arra, hogy különböző időintervallumban tervezhessen, legyen az projekt-vagy hetiterv. A dokumentációt korszerű, digitális felületen végezheti el. A nyári életre egy közös nevelési terv vonatkozik.
- *W.* Állandóságra, átláthatóságra törekszünk a ritmikus ismétlődések és a felnőtt utánzása által.
- *W.* Szabad teret adunk a gyermeki kíváncsiságnak, felfedezésnek, a szabad játéknak, az érzéken alapuló tapasztalásnak, a világ felfedezésének.

6. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁINAK MÓDSZERTANI ALAPELVEI, FELADATOK, FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

6.1 A játék

6.1.1 Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- Biztosítsa az önkéntességet, a szabad választás lehetőségét.
- Vegye figyelembe a gyermek egyéni játéksajátosságait és eltérő élményanyagát.
- Tegye lehetővé, hogy mindennap visszatérő módon elegendő idő álljon a gyermekek számára a benti és a szabadban történő játéokra.
- Biztosítson a korcsoportnak megfelelő mennyiségű és minőségű eszközt
- Segítse a hátrányos helyzetű és a nemzeti etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek élményhez jutását
- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét.

6.1.2 Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítson minden korosztály számára megfelelő nyugodt légkört.
- Ismertesse meg a gyermekekkel a játékeszközök használatát, helyét és variációs

lehetőségeit.

- Biztosítson olyan több funkció ellátására alkalmas eszközöket, amelyek elősegítik a fantázia fejlődését.
- Biztosítsa a több napon keresztül tartó játék zavartalanságát.
- Biztosítson a gyermekek számára játéktevékenységet gazdagító élményeket, adjon utánzásra alapuló mintát.
- Bábjátékával ébressze fel a gyermekek érdeklődését az önálló bábozáshoz, nyújtson segítséget a megvalósításához.
- Szervezze a napi tevékenységet úgy, hogy minél hosszabb megszakítás nélküli játékidő álljon a gyermekek rendelkezésére
- Teremtse meg a feltételeket, hogy játékidőben barkácsolhassanak, bocsásson rendelkezésükre olyan eszközöket, anyagokat, melyek könnyen megmunkálhatók.
- Biztosítson olyan játékeszközöket, melyek esztétikusak, könnyen tisztíthatók és ezek legyenek balesetmentesek
- Engedjen teret érzelmeik, belső feszültségeik levezetésére a különböző játékfajtákon keresztül

6.1.3 Tevékenységek

Gyakorló játék

Véletlen mozgásokból, cselekvésekből fakadó siker, amely ismétlésekre készíti a gyermeket és ezáltal okoz örömet.

Konstruktív játék

Tapasztalatok hatására spontán létrejövő alkotások, és az előre elgondolt, meghatározott céllal történő építés.

Szerepjáték

Az óvodás gyermek legkedveltebb, személyiségformálást tekintve a legfontosabb játékformája. A gyermek ismereteit, tapasztalatait, elképzeléseit és az ezekhez kapcsolódó érzelmeit jeleníti meg. A szerepjáték a gyermek feszültségeit feloldja, a játék szerepekben történő megformálása örömet jelent számára.

Dramatizálás, bábozás

A gyermekek saját elgondolásaik alapján az átélt élményeiket előadják, az általuk felfogott cselekvés, történés tartalmát közvetítik. játékformája. A gyermek ismereteit, tapasztalatait, elképzeléseit és az ezekhez kapcsolódó érzelmeit jeleníti meg. A szerepjáték a gyermek feszültségeit feloldja, a játék szerepekben történő megformálása örömet jelent számára.

Barkácsolás

Játékeszközök készítését, javítását, a szerszámokkal való gyakorlati tevékenységet jelenti.

Szabályjáték

Jellemzője a pontos, meghatározott szabályok rendszere. Személyiségformáló értéke van, növeli a gyermek akaraterejét, önfelegymét, elősegíti a társas kapcsolatok erősítését, megkönnyíti a szocializációt

6.1.4 A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A játékhoz szükséges feltételeket önállóan teremti meg, az előzetes, közös tervezés alapján.
- Önálló a szerepek kiválasztásában, a játékeszközök megválasztásában, a szabályok betartásában.
- Képes több napon át egy témát feldolgozni, továbbfejleszteni. Önállóan készít, barkácsol játékeszközöket, bábokat. képes jól ismert meséket dramatizálni, bábozni.
- Szívesen konstruál mintát követve, alkalmaz különböző anyagokat, eszközöket.
- Ragaszkodik a szabályok betartásához és képes önállóan szabályokat alkotni.

6.2 Verselés, mesélés

6.2.1 Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- Az irodalmi anyag kiválasztásánál vegye figyelembe a gyermek életkori sajátosságait, a csoport érzelmi beállítottságát
- Törekedjen arra, hogy a nyugodt derűs légkör megteremtésével a gyermek értelmi fejlődése mellett érzelmileg is gazdagodjon.
- A mesék, versek ismétlésének gyakoriságával használja ki azok én erősítő hatását.

6.2.2 Az óvodapedagógus feladatai:

- Teremtsen olyan érzelmi hangulatot, mely az irodalmi élmény befogadását elősegíti.
- A hét minden napján meséljen a gyermekeknek, így juttassa őket rendszeres irodalmi élményhez.
- Előadásmódjával segítse a gyermek belső képteremtését.
- Használja ki a nap folyamán adódó spontán helyzeteket a mondókázásra, verselésre.
- Segítse elő a fizikai kontaktus által a gyermek és a felnőtt érzelmi egymásra találását (hörögtetők, lovagoltatók).
- A mesemondás alkalmait ismétlődő szokásokkal teremtse meg.
- Törekedjen arra, hogy az évszakokról szóló verseket természetes környezetben tanítsa.
- Az irodalmi anyag legyen összhangban az évszakokkal, ünnepekkel, aktualitásokkal.
- Tegye lehetővé, hogy a gyermek az ismert meséket, motívumokat bábozhassa,

dramatizálhassa.

- Mondjon a gyermekeknek általa kitalált mesét és ösztönözze erre a gyermekeket is.
- Mondjon mesét, melynek a befejezését a gyermekek találják ki.

6.2.3 A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermek várja, kéri a mesemondást, mesét, verses mesét szívesen végig hallgat.
- Van kedvelt mesehőse.
- Képes folytatásos mesék szálainak összekötésére.
- Ismert meséket, illetve azok egyes motívumait képes bábozással, dramatizálással megjeleníteni.
- Képes az önálló mesemondásra, kitalált mesét tovább szövi, befejezi.
- Játékában megjelenik és azt átszövi egy-egy meseélménnyé.
- Néhány verset, mondókát ismer, szeret és azt örömmel, önállóan is képes elmondani.

6.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

6.3.1 Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- Törekedjen a gyermekek zenei nevelésében arra, hogy a zenei tevékenységek során keltse fel zenei érdeklődésüket, juttassa őket élményhez, formálja zenei érzéküket, esztétikai fogékonyságukat.
- Törekedjen a gyermekek zenei nevelésében arra, hogy a zenei tevékenységek során keltse fel zenei érdeklődésüket, juttassa őket élményhez, formálja zenei érzéküket, esztétikai fogékonyságukat.
- Törekedjen arra, hogy minden zenei tevékenységet hasson át a jókedv, az öröm, a vidámság.

6.3.2 Az óvodapedagógus feladatai:

- Teremtsen a játéktevékenységekhez kapcsolódva tervszerűen előkészített szituációkat, melyekben közös tevékenységen keresztül fejleszti a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét és alkotókedvét.
- A nap folyamán adjon alkalmat a szervezett formákon kívül is a spontán éneklésre, aktív játékokra, a zene hatásával érzelmek kiváltására, a felnőtt minta spontán utánzásával.
- Juttassa a gyermekeket zenei élményhez énekével, hangszerjátékával, gépi-, illetve élőzene hallgatásával (karácsonyi koncert, farsang).
- A dalos játékokon keresztül ismertesse meg a gyermekeket a népi hagyomány ápolással.
- Adjon alkalmat a gyermekeknek egyéni képességeik figyelembevételével a hangszerek

használatára.

- Adjon alkalmat a zenei nevelés keretein belül is, egyszerű hangszerek készítésére, ezek alkalmazására (pl. termények felhasználásával).
- Úgy szervezze a napi tevékenységet, hogy játék közben is alkalma legyen a gyermekeknek a környezet hangjaiban lévő zeneiség felfedezésére.
- Az énekes, mozgásos játékok alkalmával tanítson egyszerű táncos lépéseket, melyet a felnőtt utánpótlásával követni tudnak a gyermekek.
- Keltse fel a gyermek zenei érdeklődését, formálja zenei ízlését (igényesen válogatott népi játékok, kortárs művészeti alkotások stb.).
- A környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a napi gyermekdalok, az énekes játékok, a zenélés, éneklés nyújtson örömet a gyermeknek.
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe kell venni a nemzetiségi, etnikai kisebbségi hova tartozását a gyermeknek.

6.3.3 A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Önálló tempóban, tisztán énekel az óvodapedagógus indítására egyedül is.
- Szeret énekelni, önállóan kezdeményez énekes játékokat.
- Ismert dallamot felismer és megnevez kezdő, illetve belső motívumról.
- Dallammotívumot, ritmusmotívumot önállóan is és csoportosan is mozgással, tapssal alkalmaz, illetve visszaidéz.
- Megkülönbözteti a zenei fogalmakat, ezeket mozgásában, énekében alkalmazni tudja (halk, hangos, magas, mély, gyors, lassú)
- Különböző zörejeket, hangszíneket felismer és megnevez.
- Ismeri és betartja a dalos játékok szabályait, dalhoz játékszabály kitalálására képes.
- Egyenletes lüktetés, illetve ritmus megkülönböztetésére hangoztatására képes.
- Dallam, ritmus, mozgás improvizálására képes.

6.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

6.4.1 Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- Biztosítson olyan hangulatot, melyben a gyermekek szabadon alkothatnak.
- Segítse a gyermekeket, hogy az alapvető technikákban egyre inkább kialakíthassák, érvényesíthessék saját kifejezési módjukat.
- Ösztönözze a gyermekek egyedi ötleteik megvalósítására.
- Példamutatásával, munkájával vegyen részt minden vizuális tevékenységben.

6.4.2 Az óvodapedagógus feladatai:

- Tegye lehetővé, hogy a gyermekek játékidőben, kirándulások, egyéb tevékenységek során vizuális élményeket szerezzenek.
- Teremtse meg a gyermekek képi, plasztikai kifejező nyelvének, ábrázoló és konstruáló képességének fejlődéséhez szükséges feltételeket.
- Törekedjen arra, hogy a vizuális tevékenységek légköre legyen oldott, érzelmi telítést biztosító, amelyben a gyermekek egyéni élményeiknek, elképzeléseiknek, képzeletük működésének háttérrel biztosít. Ébressze fel a gyermekekben az építés, rajzolás, festés, mintázás, konstruálás, kézimunka alkotás örömet.
- Ismertesse meg a gyermekkel az ábrázolás egyszerű munkafogásait, technikáit, az anyagok, eszközök használatát, gondozását.
- Neveljen önértékelésre, mások munkájának megbecsülésére.
- A gyermekek egyéni fejlődési jellemzőinek megfelelően alakítsa ki bennük a képi kifejezés és térbeli rendezőképességeket.
- Segítse elő a kreatív gyermeki magatartást.
- Biztosítsa az ábrázoló tevékenység során a gyermekek térbeli, formai és színeképzeleteinek kialakulását és gazdagítását.
- Gyakoroltassa közös cselekvések keretében az ízléses, esztétikus környezet észrevételét, alakítását, óvását.
- Kzdje meg gyermekeknél már a gyermekkorban az esztétikum iránti érzékenység és érzékelő-képesség alapozását. Tevékenységek: a gyermek épít, rakogat térben, elrendez egyénileg és csoportosan.

6.4.3 A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermek tud formákat mintázni, elképzelései alapján és megfigyelései felhasználásával.
- Formaábrázolásai változatos, többnyire képes hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat.
- Emberábrázolásában megjelennek a részformák, próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzésével is.
- Színhasználatban érvényesítik kedvenc színeiket.
- Képes térbeli kiterjedések megnevezésére, ötletes az építésben, a tér kialakításában.
- Önállóan és csoportmunkában is készít játékokat, kellékeket.
- Séták során szerzett tapasztalataik, élményeik – szobrok, épületek, díszítései, képek színei, formái, - megjelennek munkáikban.
- Fokozott önállósággal tudja alkalmazni a megismert technikákat pl. papírhajtogatás, nyírás.
- Önállóan díszít tárgyakat. Kialakul az önértékelése.
- Tevékenyen vesz részt környezete kialakításában.
- El tudja dönteni melyik technika a legalkalmasabb az adott feladat megvalósításához.

6.5 Mozgás

6.5.1 Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- A különböző mozgások elsajátításának folyamatát az óvodapedagógus a gyermek mozgástapasztalatára, játékos kedvére építse.
- Tartsa szem előtt az egészség megőrzését, megóvását.
- Törekedjen az udvar adta lehetőségek minél sokrétűbb kihasználására.
- Minden nap adjon szervezett vagy önkéntes formában alkalmat a mozgásra.

6.5.2 Az óvodapedagógus feladatai:

- Teremtse meg azokat a feltételeket, melyek a gyermekek egészségmegőrzését és megszilárdítását lehetővé teszik (gondozási fejezet).
- Az óvoda lehetőségeit kihasználva (óvodaudvar, óvoda környéke) minél több alkalommal szervezzen foglalkozásokat a szabadban.
- Szervezzen szabad játék, illetve a nap bármely szakában szabályjátékokat, versenyjátékokat, melyek erősítik a gyermekek közösségi érzéseinek fejlődését, olyan személyiségjegyek kialakulását, mint pl. egymás segítése, együttműködés.
- A foglalkozásokon a mozgáskultúra fejlesztése mellett segítse a térben és időben való tájékozódást, helyzetfelismerést, döntést, alkalmazkodóképességet, segítse elő változatos módszerekkel a testséma fejlődését.
- Szerettesse meg a mozgást a családdal együttműködve az óvodán kívüli lehetőségek kihasználásával.
- Szervezze meg a természetes mozgások gyakorlása érdekében évszakonként, alkalmanként a csoportokban a kirándulást.
- A foglalkozások szervezésénél, lebonyolításánál ügyeljen a balesetek megelőzésére, azok elhárítására.
- Fejlessze a gyermekek kondicionális képességeit, koordinációs képességeit, hajlékonyságát, indulati, akarati élet kontrollját.
- Szervezzen heti egy alkalommal kötelező testnevelés foglalkozást

6.5.3 A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermek teste arányosan fejlett, teherbíró, mozgása összerendezett, mozgáskoordinációja és finommotorikája fejlett.
- Kialakult a mozgás utáni igénye és annak szeretete.
- Megérti a vezényszavakat.
- Fejlődik tér, idő, tájékozódó képessége.

- Biztonsággal használja a különböző kéziszerket (szalag, karika, bot, babzsák).
- A szabályokat képes pontosan megérteni, betartani az egyéni és csoportos sor és váltóversenyek során.

6.6 A külső világ tevékeny megismerése

6.6.1 Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- Keltse fel a gyermekek érdeklődését, alakítsa ki a pozitív érzelmi beállítódást a gyermekekben, a megismerés befogadás vágyát.
- Érje el, hogy a gyermekek aktívan, öntevékenyen vegyenek részt az ismeretek elsajátításában.
- A gyermekekkel mindent sokoldalúan érzékeltessen, minden lehetséges helyzetben hozza őket kapcsolatba az érzékelhető valósággal.
- Teremtse olyan problémahelyzetet, mely a gyermekeket megoldásra készíti
- Az egyéni, önálló tapasztalatszerzés legyen a foglalkoztatás meghatározója
- A módszerek, eszközök segítségadásánál vegye figyelembe a gyermekek egyéni különbözőségét.
- Tegye lehetővé a gyermekek gondolkodási képességének fejlődését olyan helyzetekkel, melyekben a gyermekek többféle megoldás között válogathatnak.

6.6.2 Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermeket a környező világ minél több jelenségével hozza természetes, érzékszerveit ingerlő közelségbe, figyeltesse meg a tárgyak, jelenségek esztétikai szépségét.
- Szervezzen heti egy alkalommal témához kapcsolódó élményszerző sétát, kirándulást, múzeum-, tárlatlátogatást stb. a gyermekcsoport számára.
- Teremtse lehetőséget az alkalmi és folyamatos megfigyelésekre, a tapasztalatszerzésekre.
- Figyeltesse meg az évszakok, a természet változásának jellemző jegyeit.
- Tevékenységeken keresztül ismertesse meg a hónapok, napok, napszakok változását, egymásutánosságát.
- Tegye lehetővé, hogy a gyermekek tapasztalatokat gyűjtsenek az időjárás és az öltözködés összefüggéseiről.
- Ismertesse meg a gyermekekkel az évszakokhoz kapcsolódóan a növények (zöldség, gyümölcs, virág) jellemző tulajdonságait, gondozását, felhasználásának lehetőségeit.
- Ismertesse meg a gyermekekkel a környezetükben található fák, bokrok, gyógynövények nevét, fedeztesse fel jellemző tulajdonságaikat, figyeltesse meg évszakonkénti előfordulásukat.

- Figyeltesse meg az állatok külső jegyeit, kicsinyeit, hangját valóságos környezetükben.
- Biztosítsa a madáretetéshez, halak gondozásához szükséges feltételeket.
- Fedeztesse fel környezetünk színeit.
- Ébressze fel a gyermekekben a környezetük iránti szeretet, a megóvás igényét.
- Ösztönözze a gyermekeket arra, hogy aktívan vegyenek részt környezetük formálásában, védelmében, és a megóvásához kapcsolódó szokások gyakorlásában.
- Ismertesse meg a szülőföld, a helyi néphagyományok, szokások és a tárgyi kultúra értékeit, védelmét.
- Ismertesse meg a gyermekeket közvetlen környezetükkel, a környező intézmények rendeltetésével, a helyi nevezetességekkel.
- Adjon lehetőséget, hogy a gyermek beszéljen a családról, a családtagok összetartozásáról.
- Figyeltesse meg és gyakoroltassa a gyalogos közlekedés szabályait, illetve a járműveken való utazást, a helyes viselkedést.
- Ismertesse meg a környezetükben élő felnőttek munkájával.
- Használja ki a gyermekek természetes kíváncsiságát, érdeklődését.
- Biztosítsa a tapasztalatszerzést, gyakorlást a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevételével.
- A 3-4 éves gyermekek között játék közben biztosítson a teremben helyzeteket a matematikai tartalmú tapasztalatszerzésre.
- Az 5-6 éves gyermekeknek kezdeményezzen tevékenységeket a matematikai műveletek, ismeretek gyakorlására.
- A hátrányos helyzetű gyermekek körében felzárkóztató foglalkoztatásokon biztosítsa a hiányzó ismeretek pótlását.
- Biztosítsa a gyermekek önálló problémamegoldó gondolkodásának fejlődését.
- Tegye lehetővé, hogy a gyermekek kísérletezzenek, próbálkozzanak különböző megoldásokkal.
- Biztosítson megfelelő számú eszközt.
- Mikro csoportos foglalkozásoknál ügyeljen arra, hogy minden gyermek részt vegyen a feladatok megoldásában.
- A feladatok megadásánál törekedjen annak pontos megfogalmazására.

6.6.3 A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Felismeri a napszakokat, a reggelt, az estét.
- Felsorolja az évszakokat, legjellegzetesebb sajátosságait, különbséget tesz közöttük.
- Ismeri a hónapokat, napokat, évszakhoz, tevékenységekhez, ünnepekhez kötöten.
- Ismeri a növény fogalmának tartalmát. (pl.: fa, bokor, virág, zöldségféle stb.). Tudja, hogy a növény magból kel ki. Tudja, hogy a gyümölcsöt megmosva fogyasztjuk. A gyermek tudja, hogy a növények fejlődése és az időjárás között összefüggés van.
- Ismeri a környezetünkben leggyakrabban előforduló fák, bokrok, gyógynövények nevét,

felismeri ezek levelét, termését.

- Ismeri a legfontosabb növényápolási munkákat.
- A tanult, megismert állatokat csoportosítja aszerint, hogy hol élnek. A háziszárnyasokat összehasonlítja a többi ismert madárral, környezetük, külső jegyeik, hasznosságuk alapján.
- Ismeri teljes nevét, lakcímét, korát, szülei foglalkozását, munkájukról van elképzelése.
- Gyakorlott az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismeri a közlekedési eszközöket, tudja, hogy hol közlekednek (vízen, szárazföldön, levegőben), tudja, hogy a közlekedési eszközök az ember munkájaként készülnek.
- A gyermek ismeri a környezetében lévő intézmények (iskola, orvosi rendelő, posta, rendőrség, tűzoltóság, színház, múzeum, vár stb.) rendeltetését.
- A gyermek felismeri és megnevezi a környezete színeinek sötét és világos változatát. Emlékezetében felidézi a környezetében gyakran észlelt tárgyak színeit. A tárgyak, jelenségek közötti feltűnő összefüggést felismeri, a hiányzó részeket kiegészíti
- A gyermek felsorolja a testrészeket az emberi test felépítésének megfelelően. Igényes teste tisztaságára
- Felismerik városuk nevezetes épületeit, szobrait.
- Az 5-6 éves gyermek megérti az óvodapedagógus kérdéseit.
- Megítéli egymás állításainak igazságát.
- Tud halmazokat létrehozni, megadott, illetve általa kitalált szempontok szerint, csoportosít, osztályoz.
- Összehasonlítja a tárgyakat és megkülönbözteti őket jellemző tulajdonságaik alapján.
- Tárgyakat megszámol tízig.
- Bontással, számlálással előállít ugyanannyit, többet, és kevesebbet.
- Képes különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni.

6.7 Munka jellegű tevékenységek

6.7.1 Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus:

- Az óvodapedagógus erősítse a gyermekekben a munka sajátos játéktól eltérő vonásait (be kell fejezni, pontosan kell végezni stb.).
- Az óvodapedagógus és a gyermek közelében tevékenykedő felnőtt munkája példaként álljon a gyermekek előtt, pontosan, utánzásra méltóan végezzék.
- A munka tevékenységek megszervezésénél vegye figyelembe az életkori és egyéni sajátosságokat, minden gyermek képességének megfelelő feladatot kapjon, amit örömmel végez.

6.7.2 Az óvodapedagógus feladatai:

- Ismertesse meg a gyermekekkel a munkához szükséges eszközök használatát, a munkavégzés módját, sorrendjét.
- Biztosítsa a feltételeket a csoportszobában és az udvaron a tiszta, esztétikus környezet megteremtéséhez.
- Szervezze meg a csoport mindennapi életével kapcsolatos teendők elvégzését, tegye egyértelművé a feladatot és tanítsa meg a helyes elvégzés módjára.
- Használja ki a csoport életében az év során alkalmatosan adódó lehetőségeket a munkavégzésre.
- Szervezze meg az évszaknak megfelelő, szabadban történő munkalehetőségeket (lombseprés, hólapátolás, veteményezés, gyümölcszedés stb.).
- Adjon módot az önálló munkavégzésre, gyakorlásra, hogy a gyermekek lássák munkájuk célját, hasznosságát.
- Az egyes munkafajtákat tervszerűen, fokozatosan vezesse be.
- Szervezze úgy a munkát, hogy a gyermekek a munka egész folyamatát áttekinthessék.
- Fordítson gondot azokra is, akik kevésbé aktívak, visszahúzódóak.
- Adjon módot arra, hogy az udvaron használatos eszközöket a gyermekek vegyék elő és tegyék a helyére.

6.7.3 A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Az önmaga ellátásával kapcsolatos munkákat önállóan végzi.
- A gyermek ismeri a munkafolyamatok részmozzanatait, célszerű sorrendjét, a munkát előre eltervezi.
- Erősödik kezdeményezőképesége, észreveszi a környezetében adódó hiányosságokat és azok megoldására törekszik.
- Kisebb megbízatásokat örömmel teljesít.
- Szívesen vállal a közösségért feladatokat.
- Segít a kisebbeknek a munkák elvégzésében, kialakul feladattartása, munkatempója, önállósága, kitartása
- különbséget tesz a játék és a munka között.

7. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE

7.1 A tehetséggondozás megalapozásának elvei

- Fontosnak tartjuk a tehetségnek és annak megjelenési formáinak felismerését.
- Differenciált, egyénre szabott fejlesztéssel segítjük a tehetségigérek kibontakoztatását.

-
- A szülők támogatásának elnyerésével hatékonyabban tudjuk megvalósítani tehetséggondozó feladatainkat.

7.2 A hátrányos és nehezen nevelhető gyermekek nevelésének elvei

- A gyermekek megismerésével erősségeik és gyengeségeik felfedezésével alakítjuk ki a fejlesztés egymásra épülő folyamatát.
- Fontosnak tartjuk formálni és segíteni a gyermekek felnőttekkel és társakkal való kapcsolatát, az együttélés formáit, szabályait.
- A szülők bevonásával, támogatásával kívánjuk a hatékony fejlesztési lehetőségeket megvalósítani.
- Szoros együttműködésben kívánunk dolgozni a speciális szakemberekkel a fejlesztés érdekében.
- Lehetőleg már az óvodakezdés előtt felvesszük a kapcsolatot a gyermeket ellátó szakemberekkel a rugalmas „átlépés” érdekében.
- Megoldáskereső magatartásunkkal, mintánkkal igyekszünk az „elfogadást” erősíteni a társakban, szülőkből.
- Hátránycsökkentő feladatunk a gyermekek szeretet szükségletének az önbecsülés és önmegvalósító szükségletének kielégítése.

MELLÉKLETEK

1. sz. melléklet

PEDAGÓGIAI PROGRAM a Pitypang és Búzavirág Waldorf csoportban

Készült a Waldorf Óvodapedagógiai Program (1999) és a Bársony János Úti Tagóvoda 2010-ben elfogadott Helyi Pedagógiai Programja alapján.

1. Helyzetkép

Óvodánkban a waldorf nevelés közel 30 éve az óvodapedagógusok kezdeményezésére, valamint a szülők támogatására jött létre. Waldorf óvodai csoportjaink a MIÓVI Bársony János Úti Tagóvodájában, annak szerves részeként működnek. Jelenleg kettő, életkor szerint osztatlan csoportban, waldorf képesítéssel rendelkező óvodapedagógus látja el a gyermekek nevelését. A waldorf csoportok életét csoportonként nevelést, oktatást közvetlenül segítő dajka segítségével, valamint a szülői kör támogatása révén valósítjuk meg. Csoportjaink eszközfelszereltsége a waldorf nevelési elveknek megfelelő.

2. Gyermekkép

Nevelésünk során úgy tekintünk a gyermekre, mint individumra, aki egyetlen, egyszeri. Ezért minden gyermeket, mint a jövő csíráját kívánjuk szemlélni. A kisgyermek olyan, mint egy „érzékszerv”. Minden, ami körülötte történik hatással van fejlődésére. A világot maga körül a cselekvésein keresztül az érzékelése segítségével fedezi fel. Így szerez tapasztalatot. Ezért fontos, hogy mi felnőttek igaz gondolatokkal, érzésekkel, utánzásra méltó példát adjunk számára egy olyan környezetben, mely segíti az érzékszerveken keresztüli tapasztalását, megismerését. Azt valljuk, hogy ha szabadon hagyjuk fejlődni, szeretettel, figyelemmel, örömmel, vesszük körbe a gyermeket, akkor érdeklődő, kíváncsi gyermekké válik, aki képessé válik arra, hogy új képességeket fejlesszen ki magában.

3. Nevelésünk speciális célja és feladatai

3.1 Nevelésünk célja:

- Célunk védeni, ápolni és erősíteni a gyermek fejlődő, belső világát, hogy testileg egészséges, lelkileg szabad, szellemileg kreatív legyen, hogy képessé váljon arra, hogy környezetét emberségesebbé tegye.
- Olyan védett környezetet kívánunk teremteni, ahol a kisgyermek szabadon megnyilvánulhat, játszhat, ahol áttekinthető világ veszi körül, ahol szabadon utánozhat.

3.2 Nevelésünk feladatai:

- Az óvodáskorú gyermekek testi, lelki és szellemi szükségleteinek figyelembevételével, fejlődésük biztosítása.
- Egészséges tárgyi, szokásbéli, érzelmi és tartalmi környezet biztosítása az óvodapedagógusok és a gyermekek személyi környezetét alkotó felnőttek és a gyermekek szeretetteljes együttélése által.
- Óvni kívánjuk a gyermek fejlődő belső világát, fokozatos érdeklődését, ezért ott ajánlunk segítséget, ahol a gyermek éppen tart. Feladatunk megvárni, és elegendő időt hagyni, hogy a gyermek önállóan találja meg a következő lépést, így tiszteljük a gyermek alakuló világképét.
- Mellőzni kívánjuk az idő előtti, túl korai fejlesztést, a túl korai intellektuális „felébresztést”.
- A mindig ritmikusan ismétlődő tevékenységekkel, áttekinthetővé kívánjuk tenni a mindennapi cselekvések világát a gyermek körül, hogy az életünket és világunkat átszövő összefüggéseket megkíséreljük érzékelhetővé és tapasztalhatóvá tenni a gyermek számára.
- Segíteni kívánjuk a gyermekeket abban, hogy elég ideje legyen arra, hogy a saját tempója szerint tudja felfedezni a világot, feldolgozni tapasztalataiból származó élményeket, és elsajátítani a sokféle minőséget, különbözőséget mindegyik érzékszerv területén.
- Differenciált módon kívánjuk segíteni a gyermekek individuális fejlődését, és lehetőséget adni számukra abban, hogy lényüket a közösségben is ki tudják bontakoztatni, azzal, hogy alkalmat teremtünk a mindennapokban egy valódi közösség létrehozására.
- Követendő mintát kívánunk nyújtani a mindennapokban a saját tevékenységeinkkel, érzelmeinkkel, gondolatainkkal a gyermek számára, hiszen alapvető tulajdonsága és megismerési módja az óvodás korú gyermeknek az utánzás.
- A családi élet tevékenységeihez leginkább hasonlatosan olyan valós helyzeteket kívánunk teremteni számára, amelyekben a gyermek saját igénye szerint feltalálja magát, és egyre növekvő önállósággal jelzi saját fejlődését aktivitásában.
- Óvni, ápolni és erősíteni kívánjuk a játszó gyermekben megjelenő természetes erőket és képességeket, mivel a játék a kisgyerekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége.

4. Az óvodai élet megszervezése a waldorf csoportokban

4.1 A környezet megteremtése, a személyi és tárgyi feltétel

- A waldorf csoport életét csoportonként két óvodapedagógus látja el, akik közül legalább egyikük rendelkezik waldorf óvodapedagógusi végzettséggel. Az óvodapedagógusok váltott munkarendben dolgoznak, lehetőleg a nap nagy részében együtt látják el nevelési tevékenységeiket. Pedagógiai munkájukat dajka segíti. Az „anyai” gondoskodást, gondozást az óvodapedagógusok tudatosan magukra vállalják, mivel a Waldorf-pedagógia szerint ez az óvodapedagógus nevelői tevékenységének, a gyermekekkel való kapcsolatának meghatározó része a gondoskodás. Az óvodapedagógus bánásmódja, az

eltérő szükségletek, érzelmi állapotok és hangulatok iránti toleranciája mintát jelent a gyermekek egymás közötti kapcsolatának formálásában.

- A Waldorf-óvoda teljes egészében és minden részletében az óvodáskorú gyermekek sajátos életformáját, egészséges fejlődését kell, hogy szolgálja. Bútoraink megfelelnek a gyermekek méretének, természetes anyagból készülnek, változatos anyagokkal teret adnak az érzékelésen keresztül megismerésnek. Eszközaink nagy része kézzel készített, félig kidolgozott, vagy a természetben található eszközök, melyek a gyermeki fantázia és kreativitás fejlődését szolgálják. Óvodai csoportjainkban, működő konyharész, vizes blokk, öltöző áll a rendelkezésünkre, valamint, egy, az óvoda többi csoportjától elválasztott udvarrész.

4.2 Az óvodai életünk ritmusai

A Waldorf-óvoda tudatosan él a ritmikus ismétlés én-erősítő, szorongásoldó hatásával. (WOP. 1999.21.oldal)

- A kisgyermek igényli az ismert és áttekinthető ismétlődésekkel tagolt időrendet. Saját testi ritmusai csak lassan válnak rendszeressé, ezért a mi feladatunk, hogy a gyermek életét mindig ismétlődő, rendszeresen visszatérő időbeosztással tagoljuk. Igyekezünk ezért tudatosan úgy kialakítani a napokat, hogy a koncentráltabb tevékenységek után mindig egy szabadabb következzen. Mindez segíti a gyermekeket abban, hogy egészségesebben tudjon élni, biztonságban érezze magát.
- Minden tevékenységünk, munkánk, heti, havi és évi ritmusokban is visszatér az óvodai életünkbe. A Waldorf-óvodában ünneptől-ünnepig a ritmusokkal összhangban próbálunk élni. Az ünnepek megformálását a természeti vagy a keresztény tradíciók segítik, melyeket a gyermekek számára a szokások és jelképek segítségével adunk át. Ennek egyik leginkább látható és érzékelhető helye az évszakasztal. Az ünnep először bennünk, óvodapedagógusokban születik meg, ezáltal lesz mindig élő, ami minden készülődésünket, munkánkat áthatja.
- A csoportszoba berendezése, díszei, az évszakasztal, a mesék, a versek, dalok tartalma a tevékenységek, melyek az ünnephez kapcsolódnak (pl. lámpáskészítés) teszik a gyermekek számára érzékelhetővé milyen időszakban él.

A waldorf csoportjainkban az alábbi ünnepeket éljük meg közösségünkben:

- A gyermekek születésnapja
- Aratás – betakarítás – hálaadás
- Szent Mihály időszak
- Szent Márton időszak
- Advent – Szent Miklós
- Vízkereszt – Három király időszak
- Farsang
- A tavasz kezdő napja

- Húsvét
- Mennybemenetel
- Pünkösöd
- Szent János időszak – a nyár ünnepe

A hét napjaihoz kötődő művészeti tevékenységekben is felfedezhetőek az adott ünnep jelei. Valamint, minden napnak meg van a maga gabonája, amiből a reggelit készítjük el és meg van a maga művészeti tevékenysége is, ami segíti a gyermekeket az időben való eligazodásban.

Heti ritmusunk egy lehetséges példája:

Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Szép mozgás, ritmikus játék, Zene, ének, vers	Szép mozgás, ritmikus játék, Zene, ének, vers	Szép mozgás, ritmikus játék, Zene, ének, vers	Szép mozgás, ritmikus játék, Zene, ének, vers	Szép mozgás, ritmikus játék, Zene, ének, vers
Képzalkotás formázás: Formázás gyapjúval filctáblára	Képzalkotás formázás: Festés akvarell	Képzalkotás formázás: Formázás viaszgyurmával	Képzalkotás formázás: Formázás tésztával, Sütés	Képzalkotás formázás: Rajzolás viaszkrétával
Mese, bábozás, babázás	Mese, bábozás	Mese, bábozás	Mese, bábozás	Mese, bábozás
Háztartási és kézimunka, kézművesség	Háztartási és kézimunka kézművesség	Háztartási és kézimunka kézművesség	Háztartási és kézimunka kézművesség	Háztartási és kézimunka kézművesség
Szabad játék	Szabad játék	Szabad játék	Szabad játék	Szabad játék
Rizs	Árpa	Köles	Rozs	Zab

A napi ritmusunk kialakításakor a helyi igényekre, szokásokra és a lehetőségekre építünk. Törekszünk arra, hogy egymás után rövidebb és hosszabb tevékenységek, valamint az általunk vezetett tevékenységek és a szabad tevékenységek váltakozva valósuljanak meg, mindig azonos időpontban.

Napi ritmusunk egy lehetséges változata:

Tevékenység			Tevékenység megnevezése
Kezdet	Vége	Időtartama	
6:30	7:00	0:30	Összevont gyülekezés, játék
7:00	8:40	1:40	A felnőttek megérkeznek, és előkészítik a helyiségeket a gyermekek fogadására, a napnak megfelelő művészeti

Tevékenység			Tevékenység megnevezése
Kezdete	Vége	Időtartama	
			tevékenységre, melyben az érkező gyermekek is részt vesznek szabad akaratuk, érdeklődésük alapján. Részt vehetnek a szabad játékon túl, a reggeli kásák, lepény elkészítésében is az érkezésüket követően. A termet közösen előkészítjük a tízóraihoz és az évszakasztal körül egy rövid napindító játékkal kezdjük az óvodai napot.
8:40	9:05	0:25	Tisztálkodás után önállóan megterítve elegendő időt hagyva a nyugodt étkezésre, megesszük az elkészített tízórait. Tisztálkodunk, termet rendezünk és takarítunk.
9:05	10:40	1:35	A reggeli és a közös takarítás után a szabad játékra, valamint a napi alkotó tevékenységekre nyílik lehetőség a gyermekek számára. A közös játékot követően a játék csendesülése után a rendrakást követően egy ritmikus körjátékban az utánzásos mintakövetéssel az ünnepkörhöz kapcsolódó versekkel, dalokkal és mozgással zárjuk le közösen a játékidőt.
10:40	12:10	1:30	A játék a szabadban, szabad mozgás, levegőzés, kerti munka után az öltözködést és tisztálkodást követően az évszakasztalnál illatadás után következik a mese, vagy bábozás
12.10	13.00	0:50	Ebéd
Tevékenység			Tevékenység megnevezése
Kezdete	Vége	Időtartama	
13:00	15:00	2:00	Testápolás, pihenés előkészítése Pihenés
Tevékenység			Tevékenység megnevezése
Kezdete	Vége	Időtartama	
15:00	17:00	2:00	Ébredés, közösen megágyazunk, aztán elmegyünk a mosdóba tisztálkodni, és leülünk az asztalhoz uzsonnázni. Szabad játék ideje, közben folyamatosan érkeznek a szülők és viszik haza a gyermekeiket. Tavasszal, vagy kora ősszel, amikor még sokáig jó idő vagy világosság van, akkor még délután is kimehetünk az udvarra.

4.3 A waldorf csoportok kapcsolatai

4.3.1 Belső kapcsolatok

- A szülőknek és az óvodapedagógusoknak egy kölcsönös együttműködést kell feljárnaniuk és elfogadniuk egymástól. Ez az együttműködés természetesen a gyermekre kell, hogy irányuljon és a gyermek javát kell, hogy keresse. A kapcsolattartás lehetséges szinterei a családlátogatás, a rendszeres szülői körök, fogadóórák, vagy gyermekmegbeszélések, a csoport életével kapcsolatos ünnepek, kézimunkák, udvarrendezések, előadások stb.
- Az óvodapedagógusi kollégiumban a waldorf csoportok óvodapedagógusai rendszeres találkozósaikon gyermekmegbeszélést, konferenciát tartanak, ahol pedagógiai és a csoportok életéhez kapcsolódó szervezési, tervezési, feladatokat látnak el.

4.3.2 Külső kapcsolatok

- Hámori Waldorf Iskola: közös előadások, pedagógiai kollégiumok, játszóházak szervezése, közös ünnepek megvalósítása
- Tündérudvar Waldorf jellegű Bölcsőde: közös programok, kollégiumok, előadások szervezése, lebonyolítása
- Waldorf Szövetség
- Waldorf Óvodapedagógiai képzés
- A MIÓVI Bársony János Úti Tagóvodájának kapcsolatai

5. Az óvodai élet tevékenységformái a waldorf csoportokban

A gyermekek minden tevékenysége az óvodapedagógus jelenlétében vagy tudomásával folyik, ahol az óvodapedagógus minden, a csoport életéhez szükséges munkát a gyermekek előtt a gyermekekkel együtt végez. Minden apró mozzanatunkkal, tevékenységünkkel segítjük a gyermekben érlelődő erőket, miközben érzelmi biztonságot és áttekinthető környezetet alakítunk ki körülöttük.

„A Waldorf-óvoda, mint érzelmi burok a szokásbeli, az érzelmi, és a tartalmi környezet megteremtésével alapozza meg a gyermek fejlődését, a játék és a tanulási tevékenységeit.” (WOP. 1999. 18. oldal)

A speciálisan waldorf tevékenységek éppen ezért, komplex módon az alábbiak szerint felelnek meg az Óvodai nevelés országos alapprogram tevékenységeinek.

Waldorf Óvodapedagógiai program megnevezései	Óvodai nevelés országos alapprogram megnevezései
Háztartási, kerti munkák, kézművesség	A külső világ tevékeny megismerése, Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, Munka jellegű tevékenységek

Waldorf Óvodapedagógiai program megnevezései	Óvodai nevelés országos alapprogram megnevezései
Szabad játék	Játék, Mozgás, A külső világ tevékeny megismerése
Szép mozgás – a ritmikus játékokban, euritmiában	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc Mozgás A külső világ tevékeny megismerése Verselés, mesélés
Zene – ének – vers	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc Verselés, mesélés
Mese – bábozás – babázás	Játék, Verselés, mesélés
Képkészítés, formázás	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, Munka jellegű tevékenységek

5.1 Háztartási munka, kézimunka

Saját, illetve az óvodapedagógusi munkán keresztül a valóság változásainak, folyamatainak, tapasztalható, érzékelhető módon történő átélése, melynek célja, eredménye van, ami mindenki számára mérhető. Fejleszti a gyermekek érzékelését, szociális viselkedését, érzelmi életét, gondolkodását, ügyességét. Finomodik aprólékos mozgása. Megismeri a külvilág emberhez kapcsolódó eseménysorait.

5.1.1 Módszertani alapelvek

A waldorf óvodapedagógus:

- tegye lehetővé a gyermek számára az érzéki, áttekinthető tapasztalatokat a munkatevékenységek során, a külvilág fontos, hozzánk kapcsolódó eseményeiről,
- törekedjen arra, hogy valamennyi tevékenysége a gyermek szabad játékát inspirálja, s táplálja.

5.1.2 A waldorf óvodapedagógus feladatai

A waldorf óvodapedagógus:

- lehetőleg a csoport életével kapcsolatos minden munkát (mely a hagyományos háztartási munkákhoz hasonlít) az emberi kéz erejével, a gyermek előtt, a szabad játékidő alatt szervezze és végezze,
- csak olyan munkatevékenységet végezzen, melynek a közösségre, az egyénre, a tapasztalatszerzésre irányuló közvetlen, látható célja van,
- szervezzen minden munkatevékenységet úgy, hogy meghatározott, a munkafolyamat minden elemét átható ritmusa lehetővé tegye minden gyermek számára, a munkatevékenység bármelyik eleménél bekapcsolódását,

- segítse a gyermek munkatevékenységbe való bekapcsolódását, örömmel végzett munkájának követésre méltó példájával,
- szervezze úgy a munkatevékenységet, hogy minden gyermek fejlődési fokától, életkorától függően rövidebb, illetve hosszabb ideig végezhesen munkajellegű tevékenységet,
- segítse a gyermeket abban, hogy a munkatevékenység után a spontán a játékba visszataláljon,
- biztosítson minden munkatevékenységben a gyermek méretének megfelelő, elegendő balesetmentes eszközt, „védőruhát”, kötényt.

5.1.3 A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek:

- a csoport mindennapi életével kapcsolatos munkáit önállóan, illetve kisebb segítséggel, a megfelelő sorrendet, határokat betartva el tudja végezni: (asztalt étkezéshez az esztétikára ügyelve meg tudja teríteni, az edényeket használat után elmosa, eltörli, helyére tudja tenni, játék és egyéb tevékenységek után belső indítatásból a teremben a rendet helyre tudja állítani.),
- ismeri és használja az egyszerűbb eszközöket rendeltetésüknek megfelelően,
- ismeri és alkalmazza az utánzás során megtapasztalt mozdulatokat és ezzel munkatevékenységet végez,
- kert munkákat végez, tud vetni, locsolni, gereblyézni, ültetni,
- tud eszközök segítségével fonni, szőni, csomózni, kötelet kötni,
- a megtanult kézműves fogásokkal tud játékához eszközt készíteni és javítani,
- a munkatevékenységek végzése közben tud figyelni saját és társai biztonságára, segítséget ad rászoruló társainak,
- munkatevékenységei során a külvilág-ember kapcsolatáról, természetről szerzett tapasztalatait játékában megjeleníti.

5.1.4 Mese, bábozás, babázás

A mese bepillantást nyújt a valóság világába, mivel olyan lelki-szellemi értékekről, emberi fejlődési folyamatokról szól, melyek örök emberi tartalmukkal adnak lelki táplálékot a fantáziának. Felidézi a fogalmak érzelmi töltését, érzékelhetővé, átélhetővé teszi a tartalmat. Fejleszti a gyermek szókincsét, mely a belső képek kialakítását segíti.

A gondos mese kiválasztás mellett amint pedagógiai segítség adunk lehetőséget a bábozásnak. A bábozást egy hosszabb mese képeinek érzékeltetésére, egy ünnepi esemény emelésére adjuk elő. A bábozáshoz saját készítésű, felülről mozgatható bábokat, selymeket, zenei aláfestést is használunk, mellyel mintát adunk a gyerekeknek ahhoz, hogy szabad játékukban a belső képeik megjelenítésére ők is meg tudják szervezni. Ezzel közösségi érzésüket, a mesei képek megélését, türelmüket, szociális kapcsolataikat, emlékezetüket is tudjuk támogatni.

5.2 Módszertani alapelvek

A waldorf óvodapedagógus:

- tegye lehetővé mindennapi meséléssel, hogy a pedagógiai szempontok figyelembevételével kiválasztott mesékkel a gyermek mágikus világképének megfelelően segítse a gyermeket a valóság megismerésében.

5.2.1 A Waldorf óvodapedagógus feladatai

A waldorf óvodapedagógus:

- alakítson ki megfelelő helyet a meséhez, ahol minden gyermek egyformán résztvevője lehet a mese szertartásának,
- törekedjen arra, hogy mindig ugyanazon gesztusok, események (függönybehúzás, gyertyagyújtás, éneklés, hangszerjáték) adják meg a jelet a mese megkezdéséhez,
- válasszon az ünnepkörhöz, évszakhoz kapcsolódó, lehetőleg népmesét, melyet legalább egy hétig mesél,
- mesélje a meséket sokszínűen, hogy a szókincs bűvöletében a gyermek belső képi világa kialakuljon,
- segítse a gyermeket abban, hogy kedvenc meséiket játékidő alatt, játékok szerves részeként eldramatizálhassák,
- tegye lehetővé a gyermekek számára, hogy dramatizálásukban az eszközöket, jelmezeket szabadon választhassák ki,
- segítse a gyermeket abban, hogy a lehetőségekhez képest minden szerepet átélhessen,
- alkalmazza a bábozás pedagógiai segítségét arra, hogy a csoport összetétele miatt a hosszabb, komplikáltabb mesét a kisebbek is fáradás nélkül, örömmel tudják végighallgatni,
- babázás során a saját készítésű álló, illetve marionett bábokat takaratlanul, felülről, kézzel, illetve zsinórral mozgassa,
- adjon alkalmat és segítséget a gyermek számára a bábozásra a már megtapasztalt szokások, szertartások szerint,
- segítse a gyűjteményeket abban, hogy rögtönzött mesélésével, s a gyermek egyidejű bábozásával megszülethessen a közös népi nyelven történő gondolkodás az óvodapedagógus és a gyermek, s a csoport között,
- készítsen körültekintő gondossággal esztétikus, jó minőségű, a pontos testtartásra figyelő, nagyjából kidolgozott arcú babát,
- teremtsen lehetőséget minden gyermek számára, hogy egy olyan babát szerethessen, melyre kivetítheti saját énjét és így dolgozhatja fel élményeit, érzéseit.

5.2.2 A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

A gyermek:

- örömmel hallgat végig hosszabb, komplikáltabb szerkezetű mesét,
- ismeri és beszédében alkalmazza a mesék során hallott új kifejezéseket,
- a meséről véleménye van, melyet meg is tud fogalmazni,
- az ismeretlen szavakkal, kifejezésekkel kapcsolatban kérdéseket képes feltenni, ezen kifejezéseket később beszédében alkalmazza,
- ismeri és megkülönbözteti a különböző erkölcsi tartalmakat, felismeri és várja. a mese fordulatait, ezek következményét, megoldását,
- játékában megjeleníti a mese szereplőit, eseményeit, általában bábozás, dramatizálás formájában,
- a bábozáskor, dramatizáláskor a feltételeket megteremti,
- örömmel bábozik saját, társai, s családja szórakoztatására is,
- tud és akar társaival közösen bábozni, ismer és kitalál történeteket is,
- képes a közös képi nyelven történő gondolkodásra,
- örömmel bábázik, a babával való viszonya bensőséges.

5.3 Zene, ének, vers

A jó zene a csendből indul ki, éltetően hat a gyermekekre. A hang ott keletkezik, ahol a felnőtt vagy a gyermek zenél. A gyermek a zenét az egész testében érzékeli, amire azonnal mozogni kezd. Ezért többféle hangzású eszközzel vesszük őket körbe, hogy érzékeljék a különböző hangminőségeket. A mindennapi tevékenységekhez, Fontos, hogy a gyermekek fel tudják fedezni a hang eredetét, és lássák a zenélő embert.

A zenélés, az improvizálás, az éneklés, gyakran kíséri a mindennapi tevékenységeket, így jelezve számára, hogy éppen mi történik körülötte. Segítségével motiválhatjuk egy-egy tevékenység felé, vagy teremtünk éppen csendet. A zenét, az éneket, a verseket gyakran alkalmazzuk egy-egy szertartás részeként. (reggeli kör, mese, olajcsepp osztás, kézmosás, öltözködés, fohászok stb.)

5.3.1 Módszertani alapelvek

A waldorf óvodapedagógus:

- biztosítsa a gyermekek számára, hogy éneklése, verselése a hangzás sokféle megjelenítésével legyen példa a szép beszéd, az éneklés megszerettetésére,
- ösztönözze a gyermekeket saját példájával az önfeledt éneklésre, ritmusos verselésre, hangszerjátékra a játékidőben és a tevékenységek közben is.

5.3.2 A waldorf óvodapedagógus feladatai

A waldorf óvodapedagógus

- szervezze úgy a napi tevékenységet, hogy a nap bármelyik részében adjon alkalmat az éneklés, zenélés, verselés különböző formáira,
- használjon kvint intervallumú és pentaton zenét, mivel az megnyugtató hatású ebben az életkorban,
- énekléskor, hangszeres játékokon törekedjen arra, hogy jól láthassák a gyermekek az előadását (mozgását, érzéseit, koncentrációját),
- hibáit a gyermek előtt javítsa, így adjon mintát egész magatartásával hibáinak kezelésével is,
- éneklése, verselése a hangzás sokféle megjelenítésével legyen példa a szép beszéd, ének megszerettetésére,
- biztosítson a gyermek számára életkorának megfelelő a különböző minőségek érzékeltetésre alkalmas hangszereket (metallofon, csengők, harangjátékok, pengetős hangszerek, kövek, kavicsok stb.),
- szervezze úgy a tevékenységeket, hogy az énekszó vonja be a gyermeket az óvodapedagógus tevékenységébe, illetve a dalról tudja, hogy most éppen mit tevékenykedik az óvodapedagógus,

5.3.3 A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek:

- tud a nap folyamán a tevékenységek alatt énekelni, csoportban és egyedül is,
- ismeri a különböző hangszereket (metallofon, csengők, harangjáték, lant), azok használatát, és „dallamokat” tud improvizálni,
- éneklése, verselése során hibáit javítani tudja,
- tudja, s ismeri a különböző tevékenységekhez kapcsolódó énekeket, verseket,
- játékában, tevékenységében dallamot tud kitalálni,
- képes kedvenc versének, mondókájának dallamot improvizálni.

5.4 Szép mozgás – a ritmikus játékban, euritmiában

A gyermek saját test- és térérzékelésének a mozgásformák harmonizálódásának, a természetes mozdulatok felelevenítésével, a kisgyermek utánzóképeségére épülő sajátos mozgás, mely megjelenik a ritmikus játékokban, az euritmiában és a természetes mozgás segítségével hat fejlesztően az akarat, érzés, gondolkodás fejlődésére. Segíti a mozgások összerendeződését.

Ritmikus játékban a mesei, természeti jelenetek megjelenítésével, az óvodapedagógust utánozva dalokkal, versekkel, történetekkel átszótt, finom és erőteljes mozgásokkal, vidám és komolyabb hangulatokkal aktuális az évszakhoz, ünnepkörhöz kapcsolódó mozgásnyelvvvel történő, mindennap visszatérő tevékenység.

Az euritmia Rudolf Steiner nevéhez fűződő úgynevezett látható beszéd, zene, mely a hangokat, intervallumokat, mozdulatokkal fejezi ki, egy szabályos testi „gesztus-nyelvet” alakítva ki. A mozdulatok összefüggenek a beszéd, nyelv és zene szerkezetével.

Jelenleg waldorf óvodai csoportjainkban képzett euritmia tanár hiányában ez a mozgásforma nem tud megvalósulni. Mivel a magyar népi kultúra megismertetése fontos számunkra, ezért heti egy alkalommal a magyar nemzeti kultúra dal és mozgáskultúrájával játékos és utánpótlásra épülő módon ismerkedhetnek az 5 éves gyermekek.

5.4.1 Módszertani alapelvek

A waldorf óvodapedagógus:

- a gyermek testét és lelkét úgy kell mozdítsa, hogy utasítás nélkül álmodozó, önfelelt tudatállapotban utánozza a felnőttet,
- biztosítsa, hogy az azonos tartalmú ünnepkörhöz, természeti változásokhoz kapcsolódó ritmikus játék legalább két hétig naponta ismétlődjön

5.4.2 A waldorf óvodapedagógus feladatai

A waldorf óvodapedagógus:

- mindig legyen elegendő hely a gyermekeknek arra, hogy szabadon, akadályok nélkül végezhessék a mozgásokat,
- a mondókák, versek, dalok mindig az adott ünnephez, évszakhoz kapcsolódjanak, a mozgásokat hasssa át az aktuális ünnep, az évszak hangulata, érzésvilága,
- váltakozásban jelenjenek meg az erőteljes és gyengébb, illetve a nagy és egészen finom mozgások, a vidám és komolyabb hangulatok,
- a természet élete és az emberi munka sokféle szempontból jelenjen meg ebben a mozgásnyelvben, s ezt az élményt a vers és a dal zeneiségével és tartalmával megfelelően egészítse ki,
- építse úgy fel a körjátékot, hogy helyet kapjanak a szabályosabb dalos játékok és körtáncok,
- biztosítsa a feltételeket, hogy a bent-kinti játékban egyaránt lehetősége nyíljon a gyermeknek az életkorának megfelelő természetes mozgások gyakorlására.

5.4.3 A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek:

- test- és térérzékelése, mozgásformái összerendezettek, harmonizált, mozdulatai, gesztusai kifejezőek,
- figyelme tartós,
- a hangok hangoztatása és a ritmusok ismételtetése testi-lelki jóérzéssel tölti el,
- akarata mozdulataiban kifejeződik, képes fél lábon szökdecselni,
- ismeri a környezete adta lehetőségeket, ezeket szabad mozgásával (gurulás, csúszás, mászás) „kihasználja” mozgásigénye szempontjából.

5.5 Képzalkotás, formázás

A szabad játék idejében a heti ritmusnak megfelelően, minden napnak megvan a maga alkotó, formázó tevékenysége. Rajzolás, festés, gyurmázás, plasztikus formázás, sütés, gyapjúkép készítése).

A képzalkotás, formázás során a gyerekek téma nélkül, önállóan tevékenykednek. érzéki úton megismerkednek különböző minőségekkel, anyagokkal, a velük való tevékenység technikájával. minden művészeti tevékenységet körültekintően készít elő az óvodapedagógus. az elkészült képek és formák tükröt adnak a gyermek fejlődéséről, a világról alkotott képéről.

5.5.1 Módszertani alapelvek

A waldorf óvodapedagógus:

- alakítson ki olyan heti rendet, melyben a hét minden napjához kötődik egy-egy művészeti tevékenység,
- úgy szervezze a tevékenységeket, hogy minden gyermek saját életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően hosszabb vagy rövidebb ideig tevékenykedve befejezhesse a munkáját.

5.5.2 A waldorf óvodapedagógus feladatai

A waldorf óvodapedagógus:

- adjon lehetőséget minden gyermeknek arra, hogy a rajzolásban, festésben, gyurmázásban és a gyapjúkép készítése során alkotó- és formáló készségét fejleszthesse,
- szervezze úgy a körültekintően előkészített tevékenységeket, hogy a folyamat minden elemét meghatározó ritmus hassa át,
- minden tevékenységhez biztosítson a gyermekek számára elegendő jó minőségű eszközt,
- biztosítsa az elmélyült érdeklődéssel, belső motivációval folytatott tevékenységhez, valódi aktivitáshoz szükséges nyugalmat, kiegyensúlyozott légkört, az értelmes figyelem kialakulását,
- segítse a gyermekek tevékenységekbe való bekapcsolódását természetes belső aktivitásból fakadó örömteli tevékenységének követésre méltó példájával.

Tevékenységek:

- A gyermekek témához nem kötöttek, önállóan
- viaszkrétával rajzolnak
- vizes lapon előre feloldott festékekkel festenek
- viaszgyurmával gyurmáznak,
- filclapra, gyapjú felrakásával képet készítenek.

5.5.3 A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek:

- tevékenysége, alkotásvágya, belső érzéseinek, érzélemvilágának visszatükröződése; a megalkotott rajz, kép, festmény megmutatja a gyermek egyéniségét, fejlettségi állapotát,
- örömmel, belső aktivitással, figyelemmel végzi el a tevékenységet,
- alkotásvágya nagy, színélménye gazdag,
- a rajzolás, formázás, gyapjúkép készítése során a grafikusan letisztult sémát, mint jeleket, ahhoz kapcsolódó formákat alkot,
- tárgyakat, embereket, állatokat rajzol, formáz, melyek felismerhetők, s ezeket mozgásban is megjeleníti ábrázolja az embereket, részletesen kidolgozva.

5.6 Szabad játék

A kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából nyert tagolatlan benyomásait a játékban vetíti ki és ott újra tagolja. Megismerteti a kisgyermek érzékei segítségével a környezet tárgyaival, tulajdonságaival, jelenségeivel, saját akaratának, szabadságának határaival. Lehetőséget ad az utánzással a gyermek számára a megfelelő viselkedési formák, megtapasztalására, kipróbálására, szociális képességei fejlesztésére.

5.6.1 Módszertani alapelvek

A waldorf óvodapedagógus:

- biztosítson olyan játékeszközöket, melyek természetes anyagból készültek, a fantázia kialakulását, fejlesztését szolgálják, s ezeket minden esetben pedagógiai szempontok szerint válassza ki,
- ösztönözze a játéktevékenységek kialakulását, folytatását úgy, hogy segítségadása azt az érzést keltse a gyermekben, hogy a játékát saját maga uralja,
- törekedjen arra az állandóság és a szertartásjelleg kialakításával, hogy a játékelrakás a játék folyamatának szerves része maradjon,
- segítse és óvja a gyermekben megjelenő természetes erőket, képességeket, a spontán aktivitást, hogy az cselekvésre indítva építse fel testi-lelki erőit.

5.6.2 A waldorf óvodapedagógus feladatai

A Waldorf óvodapedagógus:

- szervezze úgy a napi ritmust, hogy abban játékre délelőtt minimálisan kétszer egy-egy óra és délután legalább egy óra valósuljon meg,
- alakítson ki munkája körül olyan hangulatot, meleg, derűs légkört, hogy a gyermek érzelmi biztonságban „burokban” érezze magát,

- biztosítson természetes anyagokból (fa, kő, bársony, gyapjú stb.) eszközöket, melyeket játékához felhasználhat,
- biztosítson a gyermek számára többé-kevésbé kidolgozott játékeszközöket, melyek a fantázia előhívását szolgálják,
- adjon a gyermek részére, az érzékszervek számára is változatos eszközöket, melyek a valóság megismerésében, igaz információkat adva segítik,
- biztosítson olyan játéktérrel, melyben szabadon építheti, alakíthatja környezetét a játék témájához, egyéni érzéseihez, élményeihez kapcsolódva.
- a gyermek számára naponta használható eszközöket jól láthatóan, egy állandó helyen helyezze el, hogy mindent használhasson játéka alkalmával,
- saját példáján keresztül, az állandósággal (eszközök helye) a dalok, mozdulatok ismétlésével segítse a gyermeket a játékeszközök elrakásában, a terem rendjének helyreállításában,
- segítse a gyermeket abban, hogy játéka során rácsodálkozhasson a természeti, évszakonkénti változásokra,
- éreztesse minden gyermekkel, hogy játékát figyelemmel, megértéssel követi, segítség kérése esetén legyen játékának egyenrangú szereplője,
- segítse a gyermekben megjelenő belső aktivitást, hogy az majd a későbbiekben a tanulásának, munkájának hajtóereje lehessen,
- kísérje figyelemmel, minden gyermekjátékban elfoglalt helyét, szerepét, hogy a játéktevékenység során a társas kapcsolatai alakulhassanak, az érintkezési lehetőségek megtapasztalhatóak legyenek a számára.

5.6.3 A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- játékát gyakran előre megtervezi, előzetes elképzelései (belső kép) szerint,
- a játékeszközt az előre elhatározott céllal választja,
- játéka fantáziadús; kreatív, játékához mindent, s mindenkit felhasznál,
- gondolkodása fejlődése miatt alkalmanként játékötlei kifognak, unatkozik, ilyenkor felnőtt irányítását igényli, mely inkább a játékeszközök készítésére korlátozódik (babaruhavarrás, szögelés, kalapálás, játékjavítás,
- gyakran a társa kedvéért vállalja a szerepet, társai irányítását elfogadja,
- vállal olyan szerepet, melyben irányítják (pl. kisebb társának kérésére kutya-, cicaszerepet vállal),
- saját maga által felállított szabályok szerint alakítja játékát, ezekhez ragaszkodik, társaival is beváltatja,
- szereti a megszokásokat, ezek adják biztonságát.

---

6. A tevékenységben megvalósuló tanulás

Hisszük és valljuk, hogy a kisgyerekkor tanulásának legfőbb formája az önkéntelen figyelem által vezérelt spontán utánzás. A cselekvés átélésével a gyermek érzelmileg kötődik a tapasztalatokhoz, majd később saját éréseinek tempójában fedezi fel. Sajátossága az önkéntelen, igen intenzív, de könnyen elterelhető figyelem, mely kb. a hetedik év fordulójáig tart. Ekkor válik képessé a szóbeli tanítás befogadására.

A nevelési folyamat egészében a cselekvés, az érzés és a gondolkodás fejlődésében az óvodapedagógus figyelmes, tapintatosan segítő vezetése által valósul meg. Az óvodai életünk minden mozzanatában figyelemmel vagyunk arra, hogy támogassuk a gyermek saját éréseinek és kibontakozásának tempóját. Lehetőséget nyújtunk arra, hogy a gyermek saját útját a neki legmegfelelőbb módon találja meg, és egyre önállóbban járjon ezen az úton. Így lehetőség nyílik az egyéni bánásmódra, differenciálásra. Kerüljük a korai fejlesztést, az ismertek tapasztalatok nélküli megismerését.

A tanulás mit a környező világ megismerésének útja az óvodai életünk minden nevelési területét átfogja, abba integrálódik.

Művészeti Pedagógiai Program a Napraforgó csoportban

1. Programunk cél és feladatrendszere

A kora gyermekkorban nyert pozitív érzelmi benyomások fejlesztik a gyermek érzelmi intelligenciáját, stabilizálják a jövőbeli lelki fejlődést, beállítottság formáló hatásuk van. Óvodás korban alapozzuk meg az egész személyiség kialakulását. A személyiségfejlesztés eszközeként olyan nevelési területeket emeltünk ki programunkban- irodalom, zene, képzőművészet-, amelyek érzelmi szempontból a legközelebb állnak az óvodáskorú gyermekhez, és ezen komplex játékoskeretek között képessé válhatnak önmaguk, érzéseik, akaratuk kifejezésére és irányítására.

1.1 A program célkitűzései

A komplex művészeti nevelés programjával célunk, a gyermek sokoldalú tapasztalatszerzését előtérbe helyezve, megismerni a gyermek gondolatait, vélekedését, fokozatosan táguló teret teremtve, melyben a gyermek kreativitása és értelmének szabadsága képességei szerint bontakozhat ki.

1.1.2 Fő feladataink

Művészeti nevelésünkben elsődleges feladatunk a gyermekek képességeinek komplex fejlesztése az irodalom, a zene, a képzőművészet és a drámapedagógia eszközeivel. Továbbá kiemelt feladatunk a gyermekekkel megismertetni és megszerettetni a magyar népszokásokat, a magyar kultúrát, a hagyományokat, a magyar néptáncot.

1.1.3 Gyermekképünk

Minden gyermek vonzódik az élményekhez, a meséhez, zenéhez, tánchoz, alkotó tevékenységekhez. Ha mindezt megkapja az óvodában, kialakul az óvodás tartása, önállóvá, nyugodttá, kreatívvá, kiegyensúlyozottá válik. Tud nevetni, felfedezni, rácsodálkozni.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

Óvodáskor végére szeretnénk, ha gyermekeink boldog, önálló, nyugodt, kommunikatív személyiséggel rendelkeznének, akik nyitottak a művészetekre, az őket körülvevő világra, okosak, kreatívak és együttműködőek társaikkal. Ha hallanak egy népdalt, ha táncolnak, vagy ünnepelnek, jusson eszükbe nemzeti identitásuk.

1.2.1 Egészséges életmódra nevelés

Fontos számunkra, hogy óvodásaink nyugodt, derűs kiegyensúlyozott légkörben nevelkedjenek, ahol tiszta, esztétikus, és biztonságos környezet veszi őket körül. Nagy hangsúlyt fektetünk az

---

egészséges táplálkozásra, napi szinten fogyasztunk gyümölcsöt, és fontos számunkra a testi képességük fejlődésének elősegítése, mozgásigényeik kielégítése.

1.2.2 Érzelmi nevelés, szocializáció

Elengedhetetlen, hogy a gyermekeinket a csoportban érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül. Az élményszerzéssel közös tevékenységekkel a közösséghez tartozás érzését erősítjük. A csoport nyílt ünnepein a családdal való kapcsolattartás során erősítjük a gyermekek érzelmi, szociális nevelését, az ebben rejlő értékeket. Csoportunkban a mindennapi drámajátékok során folyamatosan erősítjük az egymásra odafigyelést, szociális érzékenységet, baráti kapcsolatokat.

1.2.3 Anyanyelvi nevelés

Az anyanyelvi nevelés minden tevékenységformánkban megjelenik. Mindennap lehetőséget biztosítunk a közös beszélgetésekre, ahol a gyerekek szabadon mesélhetik el élményeiket. Arra biztatjuk őket mindig türelemmel, odafigyeléssel hallgassák meg a társaikat, és bátran mondják el véleményüket. Fontos az óvodapedagógus példaértékű beszéde mind a szülőkkel, mind a gyermekekkel. Arra ösztönözzük őket, hogy mindig összefüggő mondatokat alkossanak. Mindennapi meséléssel fejlesztjük erkölcsi érzéküket és bővítjük szókincsüket.

2. Óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai

2.1. Komplex tevékenység

Komplex tevékenység, mely magába foglalja a Külső világ tevékeny megismerése, a Veselés, mesélés, az Ének-zene, énekes játékok, gyermektánc, a Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka és a Drámajáték tevékenységeket. Az általunk kiválasztott irodalmi, zenei, képzőművészeti anyag egymásra épülő, motiváció szempontjából bármelyikből kiindulható mindennapos, játékos komplex tevékenység, amely a nevelés középpontjában áll. Ezt öleli körbe a drámajáték, aminek a célja: a boldog és kiegyensúlyozott személyiség. A drámajáték fogékonnyá tesz az öröme, fejlesztő hatású, mert aktív cselekvést követel és valóságos érzelmeket kelt. A drámajátékok kapcsán fontosnak érezzük, hogy a projektekhez szervesen kapcsolódó kapcsolatteremtő, lazító, érzékelő gyakorlatok, verses, énekes, szöveges ritmus játékok, mimes improvizatív és szöveges helyzet gyakorlatok elősegítik az alkotást, önálló gondolkodást, öntevékenységet, problémamegoldó képességet.

Mindaz a folyamat egy állandó ritmusban történik, - pl.: mindennap ugyanabban az időben hallják a mesét, minden kedden indulunk élményszerző sétára, amely biztonságérzetet nyújt a gyermeknek, elősegíti a nyugodt testi és lelki fejlődést.

A komplex tevékenységeket projektekben tervezzük, változó időtartamra.

2.1.1 Módszertani alapelveink

A nevelési területek közötti kapcsolat, a gyermekeket érő sokféle hatás együttese jelenti a gyermekek képességeinek folyamatos fejlesztését. Az irodalmi, képzőművészeti és zenei anyag komplexitásával szeretnénk elérni a különféle témák több oldalról való megtapasztalását, lehetőséget biztosítani a gyermekeknek a számukra legérdekesebb tevékenység alkotó módon való befogadására.

2.1.2 Óvodapedagógus feladatai:

- Minél több időt és alkalmat biztosítsunk a gyermekek számára az elmélyült szabad játékra.
- A játék során igyekszünk nyugodt, derűs játékidőt biztosítani.
- Folyamatos élményekhez juttatjuk a gyerekeket a gazdag, tartalmas játékhoz.
- Mivel a gyermekeknek szükségük van valóságos fizikai minőségekre, ezért a csoportszobában természetes anyagokkal vesszük körül őket: vesszöböl font, fából készült a bútorok nagyobb része. Tároló kosarak vesszöböl, háncsból, játékok papírból, gyapjúból, gyapjúfonalból, természetes szálú textíliákból, fából készültek. Játék eszközként felhasználjuk a természet kincseit: kövek, kagylók, csigaházak, termések.
- Fontos számunkra, hogy a gyermekek minden nap halljanak élöszavas mesét, ugyanazt a mesét egy hétig. Következő héten a mesét a gyermekekkel együtt bábozzuk, dramatizáljuk. A bábokat gyakran a gyerekekkel közösen készítjük.
- Drámajátékainkat a meséből kiindulva választjuk ki.
- Ének-zene anyagunkat nagyrészt a népi mondókák, népi dalos játékok, népdalok, népzene gazdag repertoárjából válogatjuk. A zene, az éneklés végig kíséri egész napunkat, hiszen dalra tesszük el a játékokat, sorakozunk, alkotás közben is énekelünk, furulyaszó jelzi a mesét, halk zene szól csendes pihenő alatt.
- Feladatunk a magyar népi kultúra, népszokások, hagyományok átadását mondókáink és népi dalos játékaink éneklésével, régi kézműves technikák felelevenítésével, a jeles napok megünneplésével, hagyományörző dramatikus játékaink megörzésével, illetve gazdag népmese kincsünk átadásával valósítjuk meg.
- Minden jeles napot egy hosszabb előkészület vezet be, amelyhez az óvodapedagógus a gyerekek kíváncsiságát kielégítve folyamatosan biztosít változatos tevékenységeket.
- A hagyományok ápolása közben történő együtt játszás, együtt munkálkodás, tervezgetés örömtelivé, izgalmassá teszi a várakozás időszakát.
- Feladatunk, hogy a gyermekeket minél több vizuális technikával megismertessük, hogy mindenki úgy és azzal fejezhesse ki érzelmeit, élményeit, ahogyan az számára a legmegfelelőbb. Nagycsoportban kézimunka keretében a gyermekeink kötnek és tarisznyát szönek.
- A tevékenységhez szükséges eszközöket a gyermekek számára mindig biztosítjuk: Agyag, gyurma, méhviaskréta, szén, festék, színes ceruza, filctoll, olló, ragasztó, színes papír, gyapjúfonal, szövökeret, természet kincsei.

- Igyekszünk minden kedden a projekt tervünknek megfelelően kirándulásokat, élményszerző túrákat biztosítani a gyerekeknek, ahol a „Mese ÉLŐ Világ” program keretében megismerkedhetnek a gyermekek a természet csodáival, és saját tapasztalatokkal gazdagodhatnak. A természetbeni drámajátékokkal hozzájárulunk a gyermekek környezeti érzékenyítéséhez.
- Elősegítjük a mozgáskultúra fejlődését a néptánc, az improvizatív utánzó drámajátékok, a szabad levegőn töltött szabad játék, a heti 1 alkalommal szervezett nagymozgás, a minden kedden szervezett séták, kirándulások alkalmával.
- Példamutató magatartásunkkal ösztönözzük a gyermekeket a munkára.
- Különböző feladatokkal bízzuk meg a gyermekeket (pl.: mosdófelelősség, naposi munka).
- Fontosnak tartjuk, hogy a játékosság, önkéntesség, öröm jellemezze a munkajellegű tevékenységeket.
- Az élményszerű séták, kirándulások, a komplex foglalkozások és tevékenységek által készségeiket, képességeiket sokoldalúan fejlesztjük.
- A gyermekek megismerési vágyát, kíváncsiságát kielégítjük, a játékszituációkban rejlő lehetőségek felismerésével és kihasználásával.
- Feladatunk a különböző képességek fejlesztése, a dolgok minél több érzékszervvel való tapasztalása, a kreativitás felfedezése és kibontakoztatása.
- Vegyes csoportból kifolyólag nagy hangsúlyt kap a szocializáció és a differenciálás a mindennapokban.
- Ünnepeink hangsúlyos része a néphagyományörzés, ehhez biztosítjuk a gyermekek és pedagógusok részére a népviseletet, illetve a jeles naphoz szükséges eszközöket.

Heti terv

Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Komplex tevékenység (külső világ tevékeny megismerése, matematika tartalmú tapasztalatok, verselés, mesélés, ének zene, énekes játék, gyermektánc, drámajáték,	Külső világ tevékeny megismerése (kirándulás, séta) Verselés, mesélés Anyanyelvi játékok Drámajáték Mindennapos testnevelés	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Néptánc Mindennapos testnevelés Verselés, mesélés Anyanyelvi játékok	Komplex tevékenység (külső világ tevékeny megismerése, matematika tartalmú tapasztalatok, verselés, mesélés, ének zene, énekes játék, gyermektánc, drámajáték,	Mozgás Verselés, mesélés Anyanyelvi játékok Drámajáték

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škôl v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
anyanyelvi játékok) Mindennapos testnevelés		Drámajáték	anyanyelvi játékok) Mindennapos testnevelés	

Mozgás orientált program a Labdarózsa és Harangvirág csoportban

A játék és a mozgás az óvodás korú gyermekek két legfőbb tevékenysége. Egyszerűen lényükből fakad. Mi a csoportunkban nem is teszünk mást, mint e két tevékenységet kiaknázva, játékos mozgáslehetőségek biztosításával fejlesztjük gyermekeinket. A mozgás nem csak testi képességeikre (erő, gyorsaság, állóképesség, koordináció, egyensúly stb.) hat, hanem gondolkodásukra is. Amikor egy gyermek felfedezi környezetét – kúszik, mászik, fut, hembereg, billeg stb. – fontos mozgásformákat gyakorol be. Az agy megfelelő fejlődéséhez nagyon sok és rendszeres mozgás szükséges. A mozgásnak nagy szerepe van a különböző részképességek, (alakítás, formaérzékelés, térérzékelés, testséma stb.) fejlődésében, melyekre szüksége lesz az iskolában való sikeres tanuláshoz.

1. A program céljai

- a gyermeki személyiség kibontakoztatása, az értelmi, érzelmi, szociális és pszichomotoros terület komplex fejlesztése a mozgás eszközével,
- a gyermekek képességeinek komplex fejlesztése a mozgás adta lehetőségek kiaknázásával
- az élethosszig tartó rendszeres testmozgás iránti igény kialakítása,
- a mozgás, mint szükséglet épüljön be a mindennapokba, szerves része legyen életüknek, segítve ezzel egészségük védelmét, a mozgásszegény életmód miatt kialakuló betegségek megelőzését,
- megalapozni a gyermekekben az egészséges életvitel igényét, lehetőséget adni az úszás és korcsolya sportágak alapjaival való ismerkedésre,
- a gyermekeken keresztül hatni a családra, formálni, együttműködésre sarkalni őket is az egészséges életmód kialakításában, fenntartásában.

2. Módszertani alapelvek

Az óvodapedagógus

- törekedjen arra, hogy teljesíthető kihívásokat, változatosságot, sikert és nehézséget egyaránt átéljenek,
- építsen a gyermekek előzetes mozgástapasztalatára, játékos kedvére,
- törekedjen arra, hogy a más tevékenységekben is a mozgással szerzett tapasztalat és ismeretszerzés legyen az elsődleges
- tartsa szem előtt, hogy a gyermekek egyéni, eltérő fejlettségi szintje nem nehézség, hanem lehetőség a differenciálásra, a sokrétű feladathelyzetek kialakítására,
- törekedjen arra, hogy a mozgásos feladatok, játékok a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, figyelmesség, önzetlenség stb.) és akaratának (feladattudat, kitartás, önfegyelem stb.) fejlődését is szolgálják,

-
- teremtsen olyan motiváló környezetet, melyben megőrzik motivációjukat, nyitottságukat a mozgásos feladatok, kihívások felé.

3. Óvodapedagógus feladatai

- szervezzen hetente irányított, egymásra épülő, egymást fejlesztő hatását erősítő mozgás tevékenységet lehetőség szerint a szabadban, tornaszobában,
- fejlessze a gyermekek kondicionális, koordinációs képességeit, hajlékonyságukat,
- biztosítson helyet és időt a mindennapos mozgásra,
- építsen be terveibe prevenciós feladatokat a láb és gerinc deformitások megelőzése érdekében,
- biztosítson változatos mozgás fejlesztő eszközöket, melyek folyamatosan a spontán, szabad játék kereteiben elérhetőek a gyermekek számára a csoportszobában, illetve az udvaron egyaránt,
- szervezzen ősszel és tavasszal kéthetes, intenzív úszásoktatást a középső csoportos gyermekeknek, akik életkoruk okán még nem vehetnek részt a Nemzeti Úszó Programban
- a téli hónapokban heti egy alkalommal szervezzen korcsolya oktatást,
- ösztönözze az egészség napokkal a zöldség és gyümölcsfogyasztást, a magas cukor, só tartalmú ételek mellőzését,
- rendszeres kirándulások, élményszerző séták, természetjárás szervezésével formálja a gyermekek környezettudatos magatartását, a környezet védelméhez kapcsolódó szokásaikat.

4. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- a gyermek teste arányosan fejlett, megfelelő teherbírással rendelkezik,
- a gyermek mozgása összerendezettebb, koordinált nagymozgások, fejlett finommozgások jellemzik,
- mozgását szándékosan irányítani képes,
- keresztcsatornák működése megfelelően fejlett,
- kialakult jobb vagy bal dominancia,
- megfelelően tud térben tájékozódni, ismeri a térirányokat,
- testsémája kialakult,
- kedveli, igényli a mozgásos tevékenységeket, feladathelyzeteket,
- ismernek, önállóan kezdeményeznek mozgásos játékokat, a hozzájuk kapcsolódó szabályokat betartják.

Angol nyelv játékos elsajátítása a Bodza csoportban

Az idegen nyelv korai tanulásának Magyarországon eddig szinte kizárólag csak a nemzetiségi, kisebbségi nevelés – oktatás területén voltak hagyományai. Azonban az óvodáskorú gyermekek nyelvtanítására irányuló társadalmi igény az elmúlt években megnövekedett hazánkban. Az idegen nyelv tanulásának módja és körülményei életkoronként természetesen jelentősen eltérnek egymástól.

Nyelvtanítás módszerének az alapja a szemléltetés. Ez lehet maga a tárgy, amit a kezében foghat a gyermek, lehet maga a cselekvés, amit ő elvégez, lehetnek különböző szituációk vagy képek, amelyek segítségével felidézhetőek a már hallott élmények, működhet gazdag fantáziájuk. Ebben a korban a gyermekek az idegen nyelvi ismereteket is az anyanyelvük elsajátításához hasonlóan, azaz gyakorlati úton szerzik meg. A szavak minták alapján rögzülnek, a gyermekek a felnőttek beszédét utánozzák, s e minták alapján beszélnek.

Az óvodás korú gyermekeknél az elmúlt évtizedek kutatásai azt bizonyítják – a korai nyelvelsajátításnak intézményes formában csak akkor van létjogosultsága, ha a feladatot speciálisan képzett pedagógus látja el, illetve, ha a nyelvelsajátítás a játék, mozgásos és érzékszervi tapasztalatok, egyéb gyermeki tevékenységek közben természetes módon történik.

Pedagógiai program alapján kiemelt nevelési feladatként kezeljük:

- 1.) A játékot, mely nem csupán az óvodás gyermek elsődleges és alapvető tevékenysége, hanem a szocializációs készségek kialakulásának, az érzelmi, akarati tulajdonságok fejlődésének, az óvodáskorú tanuláshoz legfontosabb színtere.
Értelmezésünk szerint az angol és magyar nyelv elsajátításának alapvető közege szintén a játék lesz.
- 2.) Az anyanyelvi és kommunikációs nevelést, hisz a gyermekek jövőbeni sikeressége nagymértékben függ a kommunikációs szintjüktől. Az idegen nyelvi kompetencia ugyancsak jól illeszthető az eredményes kommunikáció tárgykörébe.
- 3.) A környezet és egészség kultúra alapozását, mert a jövő szempontjából fontosnak érezzük a helyes életvitel, a betegségmegelőzés, a mértékletesség, a környezetvédelem szokásainak kialakítását. Ezek a szokások és ismeretek, nem régióhoz kötöttek.
- 4.) A hátrányos helyzetű gyermekek segítségét. A feladatot nem csak a szociális hátrányok tekintetében tartjuk megalapozottnak, hanem a lehetőségeinkhez mérten a mai társadalom minden káros következménye (felfokozott élettempó, stressz, ingerhiány vagy túlzottan sok válogatás nélküli inger stb.) ellen szeretnénk oltalmat adnia gyermekeknek.

A bevezetésre kerülő – heti egy napi – két nevelési nyelvű óvodai pedagógiai program, tehát nem

---

változtatja meg tartalmilag a meglévő programunkat, hanem az idegen nyelv elsajátítása tekintetében csupán kiegészíti az abban meghatározottakat.

1. Programunk cél- és feladatrendszere

Programunkban a különböző nevelési területek mentén végig vesszük a nyelvelsajátítás természetes lehetőségeit és módjait, számba vesszük óvodapedagógusi feladatainkat és meghatározzuk a gyermekek idegen nyelvi fejlődésének várható eredményeit.

1.1 A program lényegi célkitűzései

Arra törekszünk, hogy az óvodás évek alatt az életkori sajátosságok figyelembevételével a nyelv tanulási folyamatot gazdag tevékenységbázisra építsük és a hétköznapi kommunikáció szintjén közvetítsünk megalapozott angol, illetve magyar szókincset a gyermekeknek.

A kisgyermekkora felejthetetlen összbemutatók. A korai barátságok, életre kiható, reményeink szerint a magasabb erkölcsi tulajdonságok irányába is mutató tapasztalások lesznek.

1.2 Fő feladataink - Alapelveink

Fejlődő személyiségük, nemzeti identitásuk tiszteletben tartása mellett a gyermekeket jellemzően a magyar óvodai hagyományoknak, előírásoknak megfelelően neveljük.

A csoportban az óvodai élet minden tevékenysége közben érvényesül a magyar és az angol nyelv használata. Igyekszünk felkelteni a gyermekek érdeklődését az angol nyelv iránt felkelteni.

Arra törekszünk, hogy a gyermekek megszeressék a nyelveket és kedvet érezzenek az elsajátításukhoz.

Az idegen nyelv elsajátítását természetesen az óvodás korosztály tanulási módjának megfelelően, egyéni differenciálással valósítjuk meg. Elsősorban szókincsalapozásra törekszünk, illetve a sokszor használt beszédelemek, beszédpanelek megértését, reprodukcióját, valamint az egyszerűen szerkesztett beszéd értését tartjuk fontosnak.

A gyermekek önkéntes érdeklődését, szándékát, nyelvi tehetségét figyelembe véve segítjük a beszédprodukción.

1.3 Napirend

A közös játék, a különféle szokások, tevékenységek, beszélgetések, tevékenységek alkalmat teremtenek az angol nyelvvel történő ismerkedésre és játékos gyakorlására.

Csoport kialakult napirendje az állandó feladatok mellett megfelelő lehetőséget és keretet biztosít az angol nyelv fokozatos, folyamatos, játékos megismerésére, elsajátítására.

1.4 Egészséges életmódra nevelés

A gyermekek gondozása során az étkezés, tisztálkodás, öltözködés, az alvási időszak szokásai, a

természetes mozgások számtalan lehetőséget adnak a szókinccsalapozásra, könnyen átadhatók az alapvető szavak, kifejezések. Megnevezésre kerülnek a testrészek, érzékszervek, a gondozássorán használt tisztálkodó szerek, ruhadarabok, tálalási eszközök, ételféleségek, az óvodai helyiségek, a berendezési tárgyak nevelés ezek színe, a pihenéssel kapcsolatos szavak.

Ismételgetjük a legfőbb testrészeket, állapotokat pl. éhes, szomjas, álmos, fáradt, fázik, meleg van, száraz, vizes, hideg, meleg, fáj stb. A gyermekek természetes szituációkban gyakorolhatják a különféle cselekvések nevét, a határozószavakat, a számolást, az óvodapedagógus egyszerű kéréseinek, utasításainak megértését, végrehajtását.

1.5 Érzelmi nevelés és szocializáció

A gyermekek érzelmi biztonságának kialakítása és nevelésük során mindvégig nagy jelentőséget tulajdonítunk az egyéni bánásmódnak és a metakommunikációnak. Szeretnénk elérni, hogy a gyermekek mielőbb otthonosan érezzék magukat, ezért az eligazodásukat megkönnyítő gesztusnyelvet, szokásokat használunk. Óvodánk életét a különféle ünnepek teszik színesebbé, gazdagabbá.

A nevelési terület a kapcsolattartás:

köszönés, üdvözlések, bemutatkozás, érdeklődés, barátkozás, kérések, tiltások, konfliktusok, érzések, vigasztalás, értékelés stb. szókinccs bázisának a gyakorlására, a beszédértés fejlesztésére szolgál.

1.6 Anyanyelvi nevelés

„A korai nyelvtanulás eredményessége neurológiailag is alátámasztott tény, mivel a kutatások szerint egy gyermek hét éves koráig képes bármely nyelv tökéletes fonológiai elsajátítására.”

(BércesJudit)

A 3 éves gyermek már kommunikál az anyanyelvén és gátlások nélkül képes elsajátítani az idegen nyelvet.

Egyes esetekben ugyanis elengedhetetlennek tartjuk a gyermekek anyanyelvi szinten történő felkészítését. Ilyenek például a balesetvédelmi szabályok, közlekedési szabályok, kirándulások, ha gyermek programot tartunk, vagy gyermek programokra látogatunk el, az ünneplés minden olyan dolog, ami eltér a napirendtől, vagy a szokásrendtől, illetve amely tisztázást követel meg.

A gyermekek számára mind magyar, mind angol nyelven különféle könyvek állnak rendelkezésre. Napközben óvodapedagógusi segítséggel is ismerkedhetnek velük.

2. Az angol nyelv játékos elsajátításának gyermeki tevékenységformákba ágyazott tartalma

2.1 Játék

A játék, mint a kisgyermekkor legfőbb tevékenysége, tanulási módja, alapvető élet kategóriája az angol nyelv közvetítésének is a legfőbb terepe és eszköze, hisz a gyermek számára ez a

legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenység. Szeretnénk, ha a nyelvelsajátítás nemcsak játékos tanulás lenne, hanem önkéntességen alapuló, örömforrást jelentő valódi játék.

Megfelelő tárgyi feltételekkel bíró, kellemes, családias, inspiráló légkörben a gyermekek nagyon fogékonyak, nyitottak az új dolgok befogadására. Ezt kihasználva számtalan ismeretet tudunk a gyermekeknek közvetíteni, átadni a játék során. Arra törekszünk, hogy a gyermekek észrevétlenül sajátíthassák el az életkorukhoz igazított idegen nyelvi szókincset.

Az ölbeli játékok, a szabályjátékok: társasjátékok, a memória játékok, szín és szám kártyák, mozgásos szabályjátékok, futó-, fogójátékok stb. mind nagyon alkalmasak arra, hogy építsük, bővítsük a gyerekek szókincset.

A bábozás, a dramatizálás, az építő és szerepjáték lehetősége ugyancsak pozitívan befolyásolja a gyermekek angol nyelv fejlesztését.

A játék bő lehetőséget ad szókincsfejlesztésre (pl. játékeszközök neve, színe, helye, rakodás szókincse, berendezési tárgyak neve, megszólítások, javaslatok, számolás, sorszámok, a főcselekvéseket kifejező igék (irányok, jelzők, határozószók stb.), a beszédértés fejlesztésére, a gondolatközlés gyakorlására.

2.2 Munka

A gyermekek által végzett munka is számos alkalmat biztosít arra, hogy újra és újra tevékenységhez kötötten hallják a gyermekek a nyelvet és a közben bővíljön szókincsük.

Megismerik az eszközök, berendezési tárgyak nevét, a munka jellegű feladatok, tevékenységek gyakorlása során alkalmazott kifejezéseket, mondat modelleket, gyakorolják a beszédértést, használják a kifejezéseket, rövid mondatokat, mondatelemeket.

2.3 Tanulás

A kisgyermekkor tanulás, beleértve az idegennyelv részleges elsajátítását is, a teljes személyiségre ható folyamat, melyben meghatározó szerepet tölti be az óvodapedagógus személyisége, felkészültsége és nem utolsósorban angol nyelvi tudása. Az angol nyelv tanulása sok ismétlést kíván, fejleszti a hallásutáni megértést, a memóriát, a figyelmet, különféle ismeretekhez juttatja a gyermekeket. Az eredményes nyelvelsajátítás csak önkéntes és örömteli lehet.

3. A fejlesztés tartalmi eszközei

3.1 Verselés, mesélés

Mind az anyanyelvi mind az idegen nyelvi nevelés fontos eszközének tekintjük a mondókázást, a versmondást és a mesehallgatást. A gyermekeknek készen kapott szép szövegeket mondunk. Az eredeti hangzásuk, ritmusuk, hangulatuk, a képi erejük adja pótolhatatlan szerepüket.

Óvodapedagógus feladatai:

- Versek, mondókák, rövid mesék segítségével megszerettjük az angol, illetve magyar nyelvet. A gyermekeknek kínált első irodalmi művek mindenképp a mondókák és a versek.
- Kiválasztásukkor ügyelünk arra, hogy játék, mozdulat, vagy kifejező metakommunikáció, eszköz, pl. báb kapcsolódjon hozzájuk, nyelvezetük kezdetben minél egyszerűbb legyen.
- A mozgás, tánc a gesztusok, mimikai játékok a nem verbális kommunikáció legősbibb eszközei. Az idegen nyelvmegismerésében, elsajátításában fontos szerepet szánunk nekik.
- Jellemzően rövid angol nyelvű mesét választunk a gyermekek számára és főként akkor, ha már egy bizonyos szókincsbázis, beszédértés birtokában vannak.
- Olyan egyszerű meséket mondunk eleinte, melyeket a gyermekek már saját anyanyelvükön jól ismernek.
- A szöveg megértését mindig nonverbális eszközök, képek, képeskönyvek, segítségével készítjük elő és érjük el.
- Később már bővebb szókincs birtokában egyszerű cselekményű történeteket választunk, alkalmasnak ítéljük pl. a lánc meséket, a szépen lerövidített, egyszerűsített történeteket.
- Fejlesztjük a szókincsüket, javítjuk a nyelvhelyességi hibákat, igyekszünk fenntartani a gyermekek érdeklődést az idegen nyelv iránt, sikerélmények biztosításával (pl. bábozás, dramatizálás) motiváljuk őket.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Bővül szókincsük, fejlődik beszédértésük, igény ébred bennük az angol, ellenkező esetben a magyar gyermekirodalmi alkotások meg hallgatására, mondogatására.
- Megjegyznek és eljátszanak önállóan is mondókákat, versikéket, segítséggel meséket is.
- Megértik, az ügyesebbek ezen felül alkalmazzák is az egyszerű mondatokat.
- Részt vesznek bábozásban, szerepet vállalnak dramatizálásban

3.2 Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc

Az éneklés, a zenehallgatás formálja az ízlést és a zenei képességeket. Más népek zenéjének dallamvilága, szövege pedig változatos esztétikai élményt nyújt. Az idegen nyelvű énekek éneklése, dalos játékok játszása, vagy a tánc motívumok tanítása közben fejlődik az aktív szókincs, a gyermekdalok hallgatása pedig a passzív szókincs növekedését szolgálja. Mindkettő segíti a helyes kiejtés kialakulását.

Óvodapedagógus feladatai:

- Óvodásaink számára rendszeresen kínálunk mozgással kísért énekeket, énekes játékokat és gyakran játszunk azokat.
- Emellett többször hallgattatunk eredeti angol hanganyagokat, főként azért, hogy az angol népi gyermekdalokat és műdalokat megismertessük, hangzás és ritmus világukat érzékeltessük, s ezeket később együtt énekeljük.

- A zenei anyagot a gyermekek aktív és passzív szókincsének fejlesztésére is használjuk.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekek az idegen nyelvű dalokat, énekes játékokat, szívesen, önállóan eléneklük, eljátsszák.
- Mindeközben fejlődik éneklési, és ritmuskészségük, mozgáskultúrájuk.
- Tudják megkülönböztetni a hangos-halk, mély-magas hangokat.

3.3 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A gyermekek elsődleges önkifejezési formája óvodáskorban a vizuális alkotás. A tevékenység közben zajló beszélgetés, irányítás egyúttal észrevétlenül avatja őket az idegen nyelv elsajátításának aktív résztvevőjévé. Önkéntelenül alkalmazzák a tevékenység során használt idegen nyelvi kifejezéseket, tanítják, segítik egymást a nyelvyakorlásban.

Óvodapedagógus feladatai:

- Elősegítjük azt, hogy a gyermekek tevékenység közben ismerkedjenek a vizuális technikák (tépés, vágás, ragasztás, rajzolás, festés, karcolás.) és a hozzá kapcsolódó különféle eszközök nevével (papír, olló, ragasztó, ceruza, ecset, festék) azok helyével (polcon, szekrényben, kosárban), a színekkel, a képalkotás alapformáival (ház, ajtó, kémény, nap, felhő, testrészek, érzékszervek).
- Arra törekszünk, hogy a gyermekek állandóan hallják és használják az adott szókincset, értsék közlésformáinkat, rövidutasításainkat.
- Módszertani alapelvünk: mondjuk, mutatjuk.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Az angolszász kultúrában, a gyermekek jóval előbb kezdik meg az írástanulást, mint nálunk Magyarországon.
- A vizuális technikák gyakorlásával a kezek ügyessé válnak a biztos ceruzafogásra és a lendületes vonalvezetésre, a gyermekek megtanulják lerajzolni az alapformákat.
- Nyelvi szinten gyarapszik valamennyi gyermek angol nyelvi szókincse, hallás utáni beszédértése.

3.4 A külső világ tevékeny megismerése

A környezet megismerése számtalan lehetőséget biztosít a szókincs bővítésre. A nevelési területen belüli fontos feladatunk a közvetlen társadalmi és természeti környezet megfigyeltetése, megismertetése, természetszeret, környezetvédelem megalapozása. Emellett

terület matematikai vonatkozásban a környezet mennyiségi és formai viszonyaival való ismerkedést is jelenti.

Óvodapedagógus feladatai:

- A környező világ megismertetése kapcsán végzett valamennyi gyermeki tevékenység közben fejlesztjük a gyermekek aktív és passzív szókincsét, kommunikációs készséget, kereső, kutató, felfedező aktivitásukat, pozitívérzelmeiket, harmonikus viszonyt alakítunk ki a környezet irányába.

A szókincs fejlesztés témakörei:

- Társadalmi környezet: család, munka, egyes foglalkozások, alapvető emberi viszonyok, viselkedésszabályok, közlekedés, embert szolgáló eszközök.
- Természeti környezet: évszakok, napok, hónapok, napszakok, időjárás, élőlények, élőhelyek, jeles napok, természetjárások.
- Környezetvédelem: kísérleti eszközök neve, használata, növénygondozás, takarítás.
- Matematika tartalmú ismeretek: tárgyak, személyek, halmazok összehasonlítása, számok, formák, mennyiségek megismerése.

A fejlődés várható jellemzői:

- Be tudnak mutatkozni, köszönnék.
- Értik, tudják a környezetükben lévő emberek, tárgyak, állatok, növények, felszíni formák, természeti jelenségek nevét.
- Értik az alapvető cselekvést kifejező szavakat.
- Tudnak számlálni a 10-es számkörben, meg tudják ítélni a mennyiségeket.

3.5 Mozgás

A gyermekek akár a teremben, akár szabadban végeznek változatos mozgásformákat, megélik különféle testrészeik használatát, annak módját, térben elfoglalt helyzetüket, kapcsolatba kerülnek társaikkal, környeztük tárgyaival, az udvarral, az uszodával.

Óvodapedagógus feladatai:

- Mozgást kísérő mondókákat, dalocskákat tanítunk, gyakoroltatunk pl. hintáztatókat, lovagoltatókat, sétáltatókat, jártatókat.
- Mozgásos szabályjátékokat játszunk, miközben megismertetjük a gyermekekkel a játékhoz illő mondókákat, vezényszavakat.
- Mozgás, tornázás közben átadjuk a mozgásformák (guggol, hajol, emel, érint, fordul, fut,

dob, áll), mozgásmódok (gyorsan, lassan, nyújtva, egyenesen, magasra, szép, pontos) testrészek nevét.

- Természetes módon használjuk a fő irány mezőket (fel, le, elől, hátul, oldalt, mellett, jobb, bal, közép) vezényszavakat.
- Gyakoroljuk a tornaeszközök (labda, karika, pad, zsámoly), a tornaruha nevét.
- Megnevezzük az udvari játékszereket (homokozó, csúszda, hinta, függeszkedő, mókusdob), homokozó játékokat (homok, vödör, lapát, szita).

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Ismerik az mozgással kapcsolatos kifejezéseket, vezényszavakat.
- Tudják a testrészek nevét, megértik az irányneveket.
- Az ügyesebbek használják is azokat a mindennapi óvodai életbe.

4. A program feltételrendszere

4.1 Csoportszervezés

Az angol nyelv játékos elsajátítása vegyes életkorú csoportban zajlik. A gyermekek csoportba kerülésénél fontos szempont lenne, hogy a gyermek anyanyelvét életkorának megfelelő szinten jól használja, pszichés vonatkozásban is bírja elviselni a kétnyelvű közeget.

4.2 A program személyi feltételei

A programban meghatározó szerepe van a megfelelő szakmai és angol nyelvi tapasztalatokkal rendelkező, személyiségét tekintve kellően rátermett óvodapedagógusnak.

Elvárások: A gyermekcsoport két óvodapedagógusa közül legalább az egyik, rendelkezzen lehetőleg középfokú szintű nyelvtudással, jó kiejtéssel, megalapozott nyelvtani ismeretekkel. Rendelkezzen kétnyelvűség elméleti, módszertani tudással. Legyen képes szóban és írásban egyaránt kommunikálni.

A programban résztvevő óvodapedagógus, a vele szemben általában támasztott követelményeken túlmenően mind nyelvileg mind pedig szakmailag folyamatosan képezze magát, vegyen részt továbbképzésekben, speciális tanfolyamokon.

4.3 Program tárgyi feltételei

Óvodás életkorú gyermekeknek szóló angol ismeretterjesztő füzetek, mesekönyvek, leporellók, játékok, melyeket a nyelvi tevékenységek alkalmával a használják a gyermekek az óvodapedagógusokkal közösen.

Hetirend

Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Verselés, mesélés Anyanyelvi játék	Verselés, mesélés Anyanyelvi játék	Verselés, mesélés Anyanyelvi játék Külső tevékeny világ megismerése (Angol nyelven)	Verselés, mesélés Anyanyelvi játék	Verselés, mesélés Anyanyelvi játék
Séta-kirándulás Mindennapos mozgás	Mindennapos mozgás	Mindennapos mozgás (Angol nyelven)	Mindennapos mozgás	Mindennapos mozgás
Külső világ tevékeny megismerése - matematikai tartalmú elemekkel	Külső világ tevékeny megismerése	Ének, zene, énekesjáték, gyermektánc (Angol nyelven)	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	Mozgás

Ének-zene tánc orientáció programja a Bársony ibolya csoportban

1. Cél

Néphagyományokon, népi gyermekjátékokon alapuló játékos zenés, táncos nevelés és mozgáskultúra megalapozása, sokirányú fejlesztése. Néptáncos tudás megalapozása játékos formában „Lippozoo” oktatás módszertani eszköz felhasználásával. Magabiztosságra nevelés, az éneklés és játék örömeinek átélése, közösségformáló erejének megélése.

Csoportunk programjának megvalósítása során fontosnak tartjuk, hogy minden tevékenységi területtel komplex módon kapcsolódjon:

- Anyanyelvi, irodalmi neveléssel, mert a népi játékok, mondókák mind egy-egy irodalmi alkotásnak tekinthetők. A jó ritmusú versek az irodalmi élményen túl zenei hangzással is bírnak, alkalmasak a nyelvben rejlő ritmus megéreztetésére. Énekléskor a dalok helyes prozódíája segíti a beszéd hangsúlyozását.
- A játékkal, mert a népi játékokban viselkedésmódokat, jellegzetes mozdulatokat, gesztusokat, mimikákat másol le és tesz magáévá.
- Közösségi neveléssel, mert közös énekléskor, játszaskor figyelni kell egymásra, alkalmazkodni egymáshoz, párt, partnert választani, barátságokat kialakítani. A közös játék, élmény erősíti az összetartozás érzését, a „mi” tudat alakulását.
- Vers, mese, dramatizálás, bábozás, mert alkalma nyílik a megtanult dalokat beépíteni előadásába, mesékhez, versekhez találhat ki dallamokat.
- Rajzolással, festéssel, mintázással, mert a dalokat, érzéseiket kifejezhetik ábrázolással, közben énekelhetnek, mondókázhatnak.
- A külső világ tevékeny megismerésével, mert a dalok, mondókák nagy része a környezetünkről szól.

2. Módszertani alapelvek:

Az óvodapedagógus:

- Törekedjen a tevékenység iránti érdeklődés felkeltésére.
- Juttassa őket élményhez, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Magyarság tudatukat alakítsa a magyar népszokások, népi játékok megismertetésével.
- Figyeljen arra, hogy a sajátos nevelési igényű gyermeknek fokozott szüksége van az ének a mozgás és ritmus összekapcsolására a mozgáskoordináció fejlesztéséhez.
- Törekedjen a Lippogó módszer és a Tímár-módszer alkalmazására, melynek lényege, hogy a gyermekek minél kisebb korban ismerkedjenek meg a még elevenen élő néptánc- és népzene-hagyománnyal, mint megélt tapasztalat épüljön be a mindennapi életükbe.

---

3. Óvodapedagógus feladatai:

- Teremtse minél több alkalmat, melyben közös tevékenységeken keresztül fejleszti a gyermekek zenei képességeit, improvizációs készségét.
- A magyar népi gyermekjátékkincs megismertetése, megszerettetése.
- Néphagyomány, népszokások megismertetése.
- Felkelti a gyermek zeni érdeklődését, élményhez juttatja a gyermekeket.
- Ösztönözzé a mozdulatok és ritmus pontos összhangját.
- Érvényesítse a gyermek zenei tevékenységében a zene és mozgás összefonódását, a mindennapi tevékenységek során, a felnőtt minta spontán utánzásával.
- Ösztönözzé a gyermekeket a tevékenységben való aktív részvétellel.
- Adjon lehetőséget a gyermekek számára „LippoZoo kártyák” szabad felhasználására játéktevékenység közben.
- Használja ki a tánc nyújtotta személyiségfejlesztési lehetőségeket, érje el, hogy a gyermekek szeressék meg a zenét, tudjanak önfeledten zenére mozogni, érzelmeket kifejezni.

4. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Egyszerű játékos táncmozgásokat, kedvvel végeznek.
- Ismernek népi gyermekjátékokat, a hozzájuk kapcsolódó mozgást, és a játék szabályait.
- Ismerik az egyes játékokhoz kapcsolódó népszokásokat.
- Esztétikus testtartással, egyenletesen lépnek.
- Képesek egyensúlyváltást kívánó mozgásokra: kilépés, dobbantás, sarokkoppantás, térdrugó tapssal kísérvé (csapásolás, előkészítése) zárás, forgás egyedül vagy társsal.
- Különböző térformákat alakítanak ki az óvodapedagógus segítsége nélkül is.
- Fejlett ritmusérzéssel, önbizalommal, rendelkeznek.
- A csoportban jó közösségi szellem uralkodik.

6.sz. melléklet

Érzelmi nevelés, másság elfogadása, érzékenyítés a Napsugárka csoportban

Napjainkat átszövi az egymás iránti tisztelet, udvariasság, érzelmi nevelés kidomborítása a tevékenységeken keresztül. Érzékenyítő játékok mentén ismertetjük meg a gyermekekkel a másságot, valamint annak elfogadását (pl. érzékekre ható játékok, bizalmi kapcsolatra épülő játékok). Napirendünk része a relaxáció, mely lehetőséget teremt a gyermek számára az elcsendesedésre, a nyugtató zene pozitív hatásainak megtapasztalására, kiszakadva az egésznapos zajból, ingerekből. Fantáziájuk gazdagítását is szolgálja, hiszen a pár perces relaxációt követően mindenki elmondhatja az „átélt” képzeletbeli élményeiket. Ehhez kapcsolódóan az altató mesét követően, pihenés közben is halk relaxációs zene szól, mely biztosítja a nyugodt, pihentető alvást számukra.

Az óvodai szintű Bozsik- programban a csoportunk gyermekei kiemelkedően magas létszámmal vesznek részt, ezzel is megadva nekik az esélyt arra, hogy olyan helyekre is eljussanak, ahová mindennapi életük során nem biztos, hogy alkalmuk lehet rá.

Projektekben dolgozunk heti-kétheti váltásban, így lehetőségünk van egy-egy téma elmélyítésére, hiszen tevékenységeinket mindig egy tematika szövi át. Egy-egy mesét egy héten keresztül dolgozunk fel, minden nap más-más saját, akár a gyermekekkel közösen készített eszközökkel színesítve, valamint törekedve arra, hogy a hét végére már a nagycsoportos gyermekekkel dramatizálhassuk.

1. Cél

Csoportunk kiemelt feladata az esélyteremtés, esélyegyenlőség, másság elfogadása. Szerény körülmények között élő családok gyermekei járnak a Napsugárka csoportba, akiknek nehezített a szocializálódás, beilleszkedés egy közösségbe.

1.1. Módszertani alapelvek:

- Törekedjen a tevékenységek iránti érdeklődés felkeltésére, annak megtartására.
- Teremtse lehetőséget a szereplésre, eredményeiket ismerjék el úgy, hogy az mindenféleképpen építő legyen a gyermek számára és ösztönözze további cselekedetre, amely sikerélményt nyújthat, vagy épp tanulhat belőle.
- Mutasson példát, legyen minta.
- Teremtse meleg, szeretetteljes, elfogadó légkört.
- Ez legyen része minden kezdeményezésnek, így ezen keresztül megtapasztalhatja a gyermek a bensőséges, bizalmi légkört.

1.2. Óvodapedagógus feladatai:

- A célok tevékenységbe, mindennapokba ágyazott folyamatos megvalósítása

-
- Példamutatás, elfogadó, bizalomra épülő kapcsolat kialakítása a csoporton belül a kollégákkal, gyermekekkel egyaránt.
  - Ösztönözze a gyermekeket jó cselekedetekre – „jó cselekedet” tábla.
  - A gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevétele.
  - Az eltérő szociokulturális környezetből érkező gyermekek előzetes ismereteinek, tapasztalatainak megismerése és figyelembevétele a tevékenységek megszervezésénél.
  - Egyéniségük kibontakoztatásának segítése.
  - Differenciált bánásmód alkalmazása.
  - Érzékenyítő játékok alkalmazásával képessé tenni őket a másság elfogadására.

1.3. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Egymás munkáját tartásukban, építő jelleggel értékeljék, ismerjék el.
- Válgjon érzékeny az őt körülvevő világra .
- Lássa meg, vegye észre, ha segítséget nyújthat.
- Érzelmait tudja többféleképpen kifejezésre juttatni.
- Egymás iránti érzékenység, segítségnyújtás, képes legyen felismerni annak szükségét és ösztönből megcselekedni azt.
- Csoporton belül és az életben is segíteni az elesetteken, legyen az ember vagy állat.
- Másság elfogadása, egymás felé fordulás.
- Kooperatívan, társaival és a felnőttekkel egyaránt képes együtt dolgozni, együtt élni.
- Legyen tisztában a korának megfelelő szeretetnyelvekkel (segítségnyújtás, testi kontaktus, törődés, szavakkal kifejezett érzelmek).

**MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY
BELVÁROSI TAGÓVODÁJA
HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

Készítette: A MIÓVI Belvárosi Tagóvodájának nevelőtestülete

Hatályos: 2024. szeptember 1.

2024.

Tartalom

Gyermekkép, óvodakép	5
Gyermekképünk	5
Óvodaképünk.....	5
Az óvodai nevelés feladatai	6
Egészséges életmód	6
Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	7
Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	8
Személyi feltételek	9
Az óvodapedagógus és kompetenciái.....	9
Pedagógiai munkát segítő alkalmazottak	12
Tárgyi feltételek	13
Az óvodai élet megszervezése.....	13
Javasolt Napirend	14
Hetirend	14
Az óvoda kapcsolatai.....	15
Család.....	15
Az óvoda kapcsolata más intézményekkel.....	16
Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	18
Játék	18
Verselés, mesélés	20
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	22
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	23
Mozgás.....	25
Külső világ tevékeny megismerése	28
Munka jellegű tevékenységek	32
A tevékenységekben megvalósuló tanulás	33
A fejlődés jellemzői az óvodás kor végére	35
A testi fejlődés jellemzői.....	35
A lelki fejlődés jellemzői.....	35
Az értelmi fejlődés jellemzői.....	35
A szociális fejlődés jellemzői.....	36
Egészség nevelési és környezet nevelési program	36
A szomatikus nevelés feladatai.....	37
A pszichohigiénés: lelki, érzelmi, akarati nevelés feladatai	38
A szociális egészség fejlesztési feladatai.....	38
A környezet védelme	38
A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	39
A szociális hátrányok enyhítését segítő nevelés	40
A sajátos nevelést igénylő gyermekek óvodai nevelése	41
A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelése.....	41
Óvoda-iskolai átmenet támogatása.....	41
Tehetség gondozás	42

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

Gyermekvédelem	42
Hagyományok, ünnepek	44
Ellenőrzési, értékelési, mérési rendszer	44
A nevelőmunka ellenőrzése	44
A nevelőmunka értékelése	45

Bevezető

*„Mi a gyermekszereettel nem elégszünk meg.
Hirdetjük, hogy szeresd és ismerd meg a gyermeket.
Ismerd meg, hogy igazabban szerethessed, hogy
mélyebben védelmezhesd, s jobban nevelhesd!”
/Nagy László/*

A MIÓVI Belvárosi Tagóvodája nevelőtestülete küldetésének tartja, hogy olyan óvodát működtessen, mely méltó helyet foglal el Miskolc Megyei Jogú Város életében, az elvárásoknak, igényeknek való megfeleléssel, a külső és belső partnerek elégedettségével. Célunk, hogy óvodáinkban magas színvonalú, gyermekközpontú nevelés folyjon; az integrált intézmény tudatos, szakszerű, innovációra képes szervezatként működjön. Az óvodás gyermekek felnőtté válásának kulcsa részben a mi kezünkben van. Az óvoda a gyermek életében, személyiségfejlődésében fontos helyszín, ahol meleg, szeretetteljes családi légkörű, érzelmekben és tevékenységekben gazdag nevelés valósul meg, az egyéni képességeik kibontakozásával, szocializációs folyamatok fejlődésével. A családi neveléssel együttműködve meghatározó időszaka minden gyermeknek a sikeres élet elkezdéséhez.

A gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlesztését az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével lehet megvalósítani, a gyermeki személyiség tiszteletben tartásával és elfogadásával. Mindenki számára egyaránt fontos az egyénre irányuló odafigyelés, a pozitív megerősítés, az őszinteség. Nevelőtestületünknek azt kell szem előtt tartania, hogy minden, ami az intézményben zajlik, a gyermekek érdekében történjen. A Pedagógiai Program megalkotása és kidolgozása során szakmai elképzeléseink folyamatos változások, módosítások során érlelődtek, forrták ki magukat. Építettünk meglévő értékeinkre, helyi adottságainkra, eddigi tapasztalatainkra, azonosultunk a kompetencia alapú nevelés alapelveivel, felhasználtuk a korszerű fejlődés-, és neveléslelektani ismereteket, eredményeket. Nevelőtestületünk a Pedagógiai Programot az Óvodai nevelés országos alapprogram iránymutatása, szellemisége, cél- és feladatrendszere alapján készítette, melynek megvalósítását felkészült, szakmai megújulásra kész óvodapedagógusaink elhivatottsággal végzett pedagógia munkája biztosítja.

Gyermekkép, óvodakép

Gyermekképünk

Az Óvodai nevelés országos alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

A nevelés során pedagógusaink arra törekednek, hogy gyermekek optimista életszemléletű, színesen kommunikáló, környezetében jól eligazodó, jó kapcsolatteremtő képességgel rendelkező, a másságot toleráló, empatikus, széles látókörű, kreatív emberekké váljanak.

Óvodapedagógusaink arra törekednek, hogy a gyermekek társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során elsajátítsák az együttélés szokásait, megtanuljanak figyelni, alkalmazkodni, együtt érezni egymással, miközben tolerálják egymás másságát.

Nevelőtestületünk az óvodai évek során igyekszik a gyerekeket úgy nevelni, annyi szeretetet, törődést, és sokféle lehetőséget adni nekik, hogy személyiségük szabadon kiteljesedhessék.

„Az ember rendeltetése, hogy egyre emberibbé váljék.”

(Albert Schweitzer)

Óvodaképünk

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkcióit a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba való átlépés belső pszichikus feltételei.

Nevelőtestületünk törekszik az információs társadalom digitális állampolgárját célzó, valamint az IKT eszközöket használó, rugalmas tanulási utakat biztosító szemléletet előtérbe helyező nevelés-oktatás megvalósítására, az életkori sajátosságok figyelembevételével. Óvodapedagógusaink a tanulásban, neveltségben lemaradó gyermekeknél a lemaradás, lemorzsolódás okait azonosítják, egyéni fejlődési tervet készítenek, az eredményeket mérik és értékelik.

Az óvodai nevelés alapelvei

- A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.
- A nevelés tegye lehetővé és segítse a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.
- Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatások igazodjanak a gyermek személyiségéhez.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik

- A gyermeki szükségletek kielégítéséről.
- Az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről.
- A testi, szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról.
- A gyermeki közösségekben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról.
- E tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségterületekről, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét. Az óvodai nevelésnek biztosítania kell az óvoda esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének erősítését.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok: migráns gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai nevelés célja és feladatai

Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, ezen belül

1. Egészséges életmód alakítása.
2. Érzelmi erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.
3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Egészséges életmód

Az egészséges életmódra nevelés célja: az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése, a gyermek gondozása, egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- Harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- Testi képességek fejlődésének segítése.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenszír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése; a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése; a

---

fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.

- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenció és korrekció testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az érzelmi nevelés célja: a társas együttélés és az életkorban elvárható alapvető erkölcsi normák szokás szintű megalapozása. A gyermekek erkölcsi és szociális érzékenységének fejlesztése, éntudatának alakítása. Az összetartozás érzésének mélyítése, annak megértetése, hogy az emberek különböznek egymástól, a nemzeti identitástudat, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés megalapozása, erősítése.

Az óvodapedagógus feladatai

- Törekszik arra, hogy a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék.
- Nevelőmunkáját úgy végzi, hogy az óvodapedagógus és a gyermek közötti kapcsolatot pozitív attitűd és érzelmi töltés jellemezze.
- Segíti a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és teret enged az önkifejező törekvéseinek.
- A gyerekeket annak elfogadására, megértésére neveli, hogy az emberek különböznek egymástól.
- A gyermek nyitottságára építve segíti a gyereket abban, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, kötődjön a családhoz, szülőföldjéhez; rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó szépre és jóra.

A szocializáció a társadalomba való beilleszkedés folyamata, amelynek során az egyén megtanulja megismerni önmagát, környezetét, elsajátítja a társadalmi együttélés szabályait, a lehetséges és elvárt viselkedési módokat. A gyermek szocializációja szempontjából fontos a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlása.

Az óvodapedagógus feladatai

- Olyan óvodai életet biztosít, amely segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak: együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség; és akaratának: önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat fejlődését.
- A gyermeket arra neveli, hogy tisztelje szüleit, társait, az óvoda dolgozóit.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, sajátos nevelést igénylő, hátrányos helyzetű, veszélyeztetett, illetve kiemelkedő képességű gyermekek nevelésében szükség szerint szakemberek segítségét kéri.

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi- kommunikációs nevelés célja, hogy átfogva az óvodai nevelőmunka minden területét, hozzájáruljon a gyermek személyiségének teljes kibontakoztatásához, a képességek megalapozásához.

Az óvodapedagógus feladatai

- Olyan óvodai légkört teremt, amelyben a gyerekek gátlás nélkül, szívesen kommunikálnak.
- Tudatosan és folyamatosan megfigyeli a gyerekek beszédét, hogy megismerje azt a beszédszintet, amelyről elkezdheti a gyermekek fejlesztését.
- Megismerve a család anyanyelvi kultúráját, figyel a családban esetleg előforduló beszédhibákra, megnyeri partnernek a családot a gyermek anyanyelvi neveléséhez.
- Felismeri a gyermeknél a különböző beszédhibákat, szükség esetén logopédus segítségét kéri.
- Elősegíti a logopédiai kezelésre járó gyermekek fejlesztésének eredményességét.
- Az óvodai élet minden területén törekszik a gyermekek szóbeli aktivizálására, a gyerekek valamennyi kérdésére választ ad, saját kérdéseit érthetően, pontosan, egyszerűen fogalmazza meg.
- Figyelembe veszi, hogy a nem verbális kommunikáció nemcsak kiegészíti, megerősíti, de helyettesítheti is a nyelvi kifejezéseket.
- Kihhasználja a kommunikációs képességfejlesztés valamennyi területét: a spontán helyzeteket, a kifejezetten fejlesztés céljából szervezett tevékenységeket, és a dominánsan nem e célból szervezett tevékenységek kommunikációs képességfejlesztő hatásait is.
- Ösztönözi a gyerekeket a folyamatos, összefüggő, megfelelő tempójú és erősségű beszédre, a tiszta artikulációra; differenciált fejlesztéssel elősegíti mind a beszédében gátolt, mind a kiemelkedően gazdag szókinccsel rendelkező, választékosan beszélő gyermek beszédkészségének fejlődését.
- A bábjáték és drámajáték elemeit az anyanyelvi nevelés egyik legfontosabb eszközének tekinti.
- A gyerek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra építve olyan változatos tevékenységeket biztosít, melyeken keresztül a gyerekek tapasztalatokat szerezhetnek a természeti és társadalmi környezetről.
- Helyes mintaadással figyelmet fordít a beszédkedv fenntartására, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések érvényesülésére, s a válaszok igénylésére.
- Megismeri a hátrányos helyzetű gyermekek anyanyelvi, szintjét, erre építi fejlesztő munkáját.
- Rendszerezi a gyermek spontán szerzett tapasztalatait, bővíti ismereteit, fejleszti az értelmi képességeket: érzékelést, észlelést, emlékezetet, figyelmet, képzeletet, gondolkodást és kreativitást.
- Az óvodapedagógus egész nevelőmunkáját áthatja a szereteten, őszinte érdeklődésen és elfogadáson alapuló, a gyermekek egyéni különbségeit tiszteletben tartó magatartása.

Az óvodai élet megszervezésének elvei

Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a **gyermek** áll.

Az óvodapedagógus és kompetenciái

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az **óvodapedagógus**, akinek személyisége meghatározó, jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek.

A korai iskolaelhagyás megelőzésének és a lemorzsolódás csökkentésének érdekében célunk az óvodapedagógusaink szakmai tudásának felfrissítése, fejlesztése és a pedagógus kompetenciák magas szintre történő emelése.

Óvodapedagógusainktól az önértékelési, minősítési elvárásoknak megfelelően az alábbi kompetenciák megléte, fejlesztése várható el.

1. Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás

Rendelkezik az óvodai tevékenységek tartalmainak közvetítéséhez szükséges szaktudományos és művészeti ismeretekkel. Ismeri a tevékenységek szervezéséhez szükséges módszertani eljárásokat a játék; verselés, mesélés; az ének-zene, énekes játék, gyermektánc; rajzolás, festés, mintázás, kézi munka; a mozgás, a külső világ tevékeny megismerése; a munka jellegű tevékenységek, és a tevékenységekben megvalósuló tanulás területén. Ismeri a szakmódszertan hazai és nemzetközi eredményeit, szakirodalmát, aktuális kérdéseit, az óvodai nevelés tartalmát meghatározó alapidokumentumokat, az óvodás gyermek megismerő tevékenységének sajátosságait, az élményszerű tevékenység-szervezés eljárásait, az óvodai tevékenységi formák céljait, feladatait, szerepét a gyermekek személyiségfejlődésében. Ismeri az óvodás gyermek fejlődésének jellemzőit az óvodáskor végére. Ismeri a műveltségtartalmak közvetítése során felhasználható nyomtatott és nem nyomtatott, valamint a digitális információforrásokat, az azokról való tájékozódás lehetőségeit, a hatékony nevelési-oktatási stratégiákat, tanulásszervezési módokat, munkaformákat, módszereket, eszközöket. Képes a pedagógiai-pszichológiai módszerek, eljárások alkalmazására, a különböző tudásterületek közötti összefüggések, kapcsolódások, felismerésére, megvalósítására, valamint szakszerűen tudja magát kifejezni mind szóban, mind írásban. Képes szaktudományi, szakmódszertani, nevelési és tanuláselméleti tudásának hatékony integrálására, a nevelő, fejlesztő tevékenységével kapcsolatos önreflexióra és önkorrekcióna.

2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók.

Ismeri a pedagógiai tevékenységet meghatározó tervezési dokumentumokat, átlátja ezeknek a gyermeki tevékenység-szervezésben, tartalmi szabályozásában betöltött szerepét. Ismeri a tervezéshez szükséges információk forrását, a gyermekek életkori és egyéni sajátosságaihoz igazodó pedagógiai, pszichológiai, továbbá szakmódszertani szempontokat, képes az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja fejlesztési területeinek nevelési céljait érvényesíteni. A gyermeki személyiség fejlesztésére vonatkozó célkitűzések, a gyermekek életkora, a rendelkezésre álló eszközök és a pedagógiai környezet közötti összhang megteremtésével képes pedagógiai

munkájának megtervezésére, rendszerszemléletű megközelítésre. Képes a gyermekei tevékenységek során felhasználható eszközöket, egyéb tanulási forrásokat kritikusan elemezni, a konkrét céloknak megfelelően kiválasztani, valamint pedagógiai folyamatok tervezésével kapcsolatban szakmai önreflexióra, illetve önkorrekcióra. Fontosnak tartja az alapos felkészülést, tervezést és a rugalmas megvalósítást, a tervezés során együttműködik a kollégákkal és figyelembe veszi az adott gyermekcsoport sajátosságait: motiváltság, előzetes tudás, képességek, szociokulturális sajátosságok.

3. A tanulás támogatása

Ismeri az általános pedagógiai-pszichológiai képzésben tanult módszerek, eljárások óvodai képességfejlesztésben való alkalmazásának szempontjait, lehetőségeit, módszereit. Alapvető ismeretekkel rendelkezik a különböző motiváció-elméletekről, a gyermekek érdeklődésének felkeltéséhez, motiváltságuk fenntartásához alkalmazható módszerekről. Rendelkezik a tevékenységközpontú környezet fizikai, érzelmi, társas, tanulási sajátosságainak, feltételeinek megteremtéséhez szükséges ismeretekkel és ismeri a sokoldalú tapasztalatszerzés óvodai és óvodán kívüli lehetőségeit, színtereit. Tájékozott a differenciálás pedagógiai módszerek kiválasztásának és alkalmazásának kérdéseiben és ismeri az egész életen át tartó tanulásra felkészítés jelentőségét. Képes a felfedezést, aktivitást biztosító, a gondolkodási, probléma megoldási és együttműködési képességének fejlesztését segítő módszerek, szervezési formák kiválasztására, illetve megvalósítására. Képes a nyugodt, biztonságos környezet megszervezésére; az érdeklődés, a figyelem folyamatos fenntartására, a tanulási nehézségek felismerésére, kezelésére; a hagyományos és az információ-kommunikációs technikákra épülő eszközök célszerű alkalmazására.

4. A gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek többi gyermekkel együtt történő sikeres neveléséhez szükséges megfelelő módszertani felkészültség.

Alapvető pszichológiai, pedagógiai és szociológiai tudással rendelkezik a személyiség sajátosságaira és fejlődésére vonatkozó nézetekről, a szocializációról és a perszonalizációról, a hátrányos helyzetű gyermekekről, a személyiségfejlődés zavarairól, a magatartásproblémák okairól, a gyermeknevelés, a tehetséggondozás és az egészségfejlesztés módszereiről. Ismeri az óvodás gyermek megismerésének módszereit, az anyanyelv által közvetített fogalmak kialakulásának életkori sajátosságait, a gyermekek fogalomrendszerének fejlesztésében játszott szerepét, a gyermeki tevékenységek által fejlesztendő kompetenciákat, ezek fejlődésének mérési, megfigyelési módszereit. Képes a gyermekek egyéni szükségleteit figyelembe véve olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek elősegítik a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi fejlődését, az egészséges életmód kialakítását. Képes a tehetséges, a nehézségekkel küzdő vagy a sajátos nevelési igényű, valamint a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, és a különleges bánásmódot igénylő gyermekeket felismerni, hatékonyan nevelni, fejleszteni, számukra differenciált bánásmódot nyújtani. Döntéseiben szakmai önreflexióra és önkorrekcióra képes, nyitott a személyiségfejlesztés változatos módszereinek elsajátítására. Tiszteli a gyermekek személyiségét, képes mindenkiben meglátni az értékeket és pozitív érzelmekkel, szeretettel viszonyulni minden gyermekhez, érzékeny a gyermekek, családok problémáira, törekszik az egészséges személyiségfejlesztés feltételeit biztosítani minden gyermek számára.

5. A gyerekcsoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység.

Alapvető tudással rendelkezik a társadalmi és csoportközi folyamatokról, a demokrácia működéséről, a kulturális értékek és szokások elsajátításáról, és a multikulturalizmusról. Ismeri a gyermeki szocializáció sajátosságait és a közösségek pszichológiai, szociológiai és kulturális hatásait, a gyermekek társas kapcsolataira vonatkozó fontosabb feltáró módszereket, a közösség kialakítását, fejlesztését elősegítő pedagógiai módszereket. Alkalmazza az együttműködést támogató, motiváló módszereket a gyermekek valamennyi tevékenységében, kiemelten a játékokban. Képes értelmezni és a gyermekek érdekében felhasználni azokat a társadalmi-kulturális jelenségeket, amelyek befolyásolják a gyermekek óvodai és óvodán kívüli életét. Képes az óvodai nyitott és elfogadó légkör megteremtésére, előítéletektől mentesen végzi pedagógiai munkáját, igyekszik az inklúzió szemléletét magáévá tenni. Elkötelezett a nemzeti értékek és azonosságok iránt, nyitott a demokratikus gondolkodásra és magatartásra nevelés, valamint a környezettudatosság iránt, tudatosan törekszik az értékek sokféleségének elfogadására, nyitott mások véleményének, értékeinek megismerésére, tiszteletben tartására, különös tekintettel az etnikumokra és nemzetiségekre. Belátja, hogy a konfliktusok is a közösségi élethez tartozhatnak, képes azokat hatékonyan kezelni, folyamatosan együttműködik a szülőkkel.

6. Pedagógiai folyamatok és a gyerekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése

Szakszerű tudása van az értékelés funkcióiról, folyamatáról, formáiról és módszereiről, tisztában van az óvodai értékelési és mérésmethodikai szabályaival, összefüggéseivel. Ismeri az óvodás gyermek érési sajátosságait, az önmagához viszonyított fejlődésének folyamatos megfigyelési módszereit, a különböző képességterületeken történő elmozdulás regisztrálásának módját, eszközeit. Az értékelés körébe bevonja a rendszeresen és célirányosan végzett megfigyelések során a gyermeki produktumokat, a verbális és nem verbális megnyilvánulásokat, a cselekvésekben, feladat-, és problémamegoldásban megnyilvánuló jellemzőket, a társas viselkedést. Képes az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő értékelési formák, módszerek meghatározására, az értékelés eredményeinek felhasználására. Az értékelés során képes figyelembe venni a differenciálást, individualizálást szempontjait, a szülőktől kapott gyermekük fejlődésére vonatkozó információkat, és képes az értékelés eredményeire épülő, a gyermek egyéni fejlődési tempójához illeszkedő fejlesztési feladatok meghatározására.

7. A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselője és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának módja.

Segíti a gyerekeket, hogy megértsék a nem fenntartható és fenntartható fejlődés különbségeit. Kihasztnálja saját szakterületén, illetve intézményében a fenntarthatóságra nevelés pedagógiai lehetőségeit. Lehetővé teszi a gyerekek számára, hogy saját cselekedeteikkel, viselkedésükkel hozzájáruljanak a fenntarthatósághoz, tudatosítva bennük, hogy a jövő rajtuk is múlik. Segíti a gyerekeket, hogy a múlt és a jelen tükrében kreatívan gondolkodjanak a lehetséges jövőről.

8. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás

Ismeri az óvodai kommunikáció sajátosságait és azoknak a kapcsolatok minőségére kifejtett hatását. Tájékozott a szülővel és a pedagógiai munkáját segítő különféle szakemberekkel, szakmai intézményekkel való együttműködés módjairól. Ismeri a pedagógusszerepre vonatkozó pszichológiai, szociológiai és pedagógiai elméleteket, a szereppel kapcsolatos különböző elvárásokat, a pedagógus szakma jogi és etikai szabályait, normáit. Tájékozott az óvodapedagógusi hivatásához kötődő információs forrásokról, szervezetekről, képes a gyermekekkel a kölcsönös tiszteletre és bizalomra épülő kapcsolatrendszer megteremtésére, az együttműködési formák közös kialakítására, elfogadtatására. Szakmai szituációkban képes szakszerű, közérthető, nyílt és hiteles kommunikációra gyermekkel, szülővel, kollégáival, az óvodán kívüli munkatársakkal a partnerek életkorának, kultúrájának megfelelően. Képes felismerni, értelmezni kommunikációs nehézségeit és ezen a téren önmagát fejleszteni, meghatározni saját szakmai szerepvállalását. Pedagógiai munkájában felmerülő problémákhoz képes adekvát szakirodalmat keresni, felhasználni, jól tájékozódik az óvodapedagógiai szakirodalomban, képes elemezni, értelmezni e területek kutatási, fejlesztési eredményeit, tisztában van a pedagógiai kutatás, fejlesztés, valamint innováció sajátosságaival. Képes egyszerűbb kutatási módszerek használatára, pedagógiai helyzetekben együttműködésre, kölcsönösségre, segítő kommunikációra. Nyitott arra, hogy a konfliktushelyzetek, problémák feltárása, illetve megoldása érdekében szakmai segítséget kérjen és elfogadjon, kész részt vállalni a pedagógiai munkájával kapcsolatos fejlesztési, innovációs tevékenységben. Betartja a pedagógus pálya jogi és etikai normáit, törekszik önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, testi-lelki egészségének megőrzésére, és ehhez nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, és reflektív módon törekszik tevékenységének javítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére. Szakmai műveltségét nem tekinti állandónak, kész a folyamatos szaktudományi, szakmódszertani és neveléstudományi megújulásra, nyitott a pedagógiai tevékenységére vonatkozó építő kritikára.

9. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

Önállóan képes az óvodapedagógiával kapcsolatos átfogó, megalapozó szakmai kérdések átgondolására és az ide vonatkozó források alapján megfelelő válaszok kidolgozására. Az óvodai nevelő-fejlesztő tevékenységhez kapcsolódó tudományterületeket megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja. Együttműködés és felelősségvállalás jellemzi szakmájával, illetve azok képviselőivel kapcsolatban. Jelentős mértékű önállósággal rendelkezik óvodapedagógusi hivatása átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviselésében, indoklásában. Felelősséggel vállalja a kezdeményező szerepét a szakmai együttműködés kialakítására, egyenrangú partner a szakmai kooperációban, végiggondolja és képviseli az óvodapedagógusi szakterület etikai kérdéseit.

Pedagógiai munkát segítő alkalmazottak

Az óvodapedagógusi tevékenység és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája teszi lehetővé az óvodai nevelés eredményességét. Ennek feltétele az óvodapedagógus, dajka és egyéb dolgozók törvényben meghatározott létszámú foglalkoztatása, ami biztosítja a szakszerű ellátást, a minőségi munkavégzést.

Pedagógiai asszisztens attitűdjei

Nyitott a pedagógiai módszerek megismerésére, alkalmazására; képes az óvodapedagógus útmutatása alapján segíteni a gyerekeket a különböző tevékenységek során. Elkötelezett az óvoda felé, munkatársaival jó kommunikációs, elfogadó partneri kapcsolatot tart fenn; magatartása, tevékenysége példa értékű mind a gyermekek, mind a szülők előtt; kedves, nyitott, elfogadó; segíti az integrált nevelés megvalósítását; munkáját az óvodapedagógus ajánlásai szerint végzi.

Dajka attitűdje

Mintaszerepet vállalni tudó, viselkedésében példamutató; a nevelésben, gondozásban optimálisan segítő, befogadó, különbözőségeket elfogadó, gyermekszerető; beszédét, kommunikációját tekintve modellértékű. A nevelőmunka közvetlen segítőtje; tisztában van az egészségügyi ismeretekkel, rendelkezik környezettudatos szemlélettel; érzelmileg közel tud kerülni a gyermekhez, a felnőttekkel jó kollegiális kapcsolatot tud ápolni; nyitott a pedagógiai módszerek megismerésére; igényli az önfejlődést, részt vesz a neki szóló képzéseken.

Pedagógusaink a **sajátos nevelési igényű** gyermek fejlesztését személyre szabott, egyéni fejlesztő tervek alkalmazásával és speciálisan képzett szakemberek: fejlesztő pedagógus, logopédus segítségével végzik.

Óvodáinkban **nemzetiséghez** tartozó gyermekek nevelése nem folyik.

Az intézményünkben jelenleg **migráns gyermekek** nevelése nem folyik, amennyiben migráns gyerek kerül felvételre az óvodapedagógus lehetőséget teremt arra, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Tárgyi feltételek

A kétszintes panel épület a belváros közepén található, nyolc gyermekcsoport befogadására alkalmas. Az óvoda autóval és tömegközlekedési eszközökkel jól megközelíthető. Az óvoda épülete a folyamatos karbantartásoknak köszönhetően megfelelő állapotú. 2011-ben az épületet akadálymentesítették, lehetővé téve a mozgáskorlátozottak közlekedését az épületben. Udvara egy zöld sziget a betonrengetegben, fákkal, bokrokkal, tujákkal, hatalmas füves területtel, kisebb betonos és gyöngykvacsos résszel, ami kellemes színtér a gyermekek számára. A csoportszobák nagyok, világosak, jól felszereltek; a bútorzat, a berendezés praktikus és esztétikus. Az óvodapedagógusok a csoportszobákat izlésüknek és fantáziájuknak megfelelően rendezték be. A játékszerek megfelelőek, számuk folyamatosan bővül a szükségleteknek megfelelően.

Az óvodai élet megszervezése

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket.

Javasolt Napirend

A napirend rugalmas, folyamatos, igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre.

Tevékenységek	3-4 évesek számára		4-5 évesek számára		5-6-7 évesek számára	
	okt.1.-máj.31.	jún.1.-szept.30.	okt.1.-máj.31.	jún.1.-szept.30.	okt.1.-máj.31.	jún.1.-szept.30.
Játék, egyéb szabadon választott tevékenység mindennapos testnevelés	4 óra	4 ¾ óra	5 óra	6 óra	5 ½ óra	6 ¾ óra
Előkészület az étkezéshez, étkezés	2 óra	1 ¾ óra	1 ½ óra	1 ½ óra	1 óra	1 óra
Öltözés egyéb testápolási teendők	1 ¾ óra	1 ½ óra	1 ¼ óra	1 óra	1 óra	1 óra
Pihenés (alvás)	2 óra	2 óra	2 óra	2 óra	1 ½ óra	1 ½ óra

Hetirend

A gyermekek személyiségének fejlesztése a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú: 5–35 perces csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósul meg. Intézményünkben a mozgás kivételével, a tevékenységek: a verselés, mesélés; ének, zene, énekes játék, gyermektánc; rajzolás, festés, mintázás, kézi munka; a külső világ tevékeny megismerése mind az osztott, mind az osztatlan csoportban kötetlen formában kerülnek megszervezésre.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentációk

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentációk a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett dokumentumok, amelyek tartalmazzák a gyermek anamnézisést; fejlődésének mutatóit: érzelmi-szociális, értelmi, anyanyelvi, mozgás és finommotoros fejlettségét; egyéb észrevételeket, megfigyeléseket; amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatot, valamint a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket, aláírásokat. Az óvodapedagógus a gyermekek mérésére, fejlődésük nyomon követésére szolgáló, a nevelőtestület által készített fejlődési naplóban évente kétszer rögzíti a tapasztalatokat, a fejlődés mutatóit.

Az óvoda kapcsolatai

Család

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele, a családdal való együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyek az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

A kapcsolattartás feladatai

- Törekszik a szülőkkal való nyílt, őszinte kapcsolat kialakítására.
- Az óvodapedagógus elismeri a nevelésben a család elsődlegességét, tiszteli a szülőt, és minden családdal megtalálja a kapcsolatteremtés, az együttműködés megfelelő módját.
- Mindig reálisan tájékoztatja a szülőket, tisztelve érzelmeiket.
- Az óvodapedagógus minden esetben érezteti az őszinte odafordulást, empátiát.
- Az óvoda minden dolgozója előítéletlően mentesen közeledik a családhoz.
- A szülői szervezet ellátja a szülői képviseletet.
- A nyílt napok, közös ünnepek, fogadóórák, szülői értekezletek segítik a betekintést az óvoda és a család életébe.

A kapcsolattartás elvei

- A két fél közötti kapcsolat alapja a bizalom, melynek eredményeként a szülő érzi az óvodapedagógus segítő szándékát, empátiáját.
- Előítéletmentes, elfogadó együttműködés kialakítása, melyben az óvodapedagógus nyitott, partneri kommunikációra képes, elfogadó attitűdjével támogatja a szülőket gyermekeik nevelésében, szülői szerepükben való helytállásukban.
- A gyermekek eredményes fejlesztése érdekében a családok rendszerként történő értelmezése, a szülők szerepvárásainak, kihívásainak ismerete.
- A pedagógust és a nevelő – oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottat titoktartási kötelezettség terheli, a gyermekkel és családjával kapcsolatos minden olyan tény, adatot, információt illetően, amelyről a hivatásának ellátása során szerzett tudomást. A titoktartás határidő nélkül fennmarad.

A kapcsolattartás módja, formái

- A napi párbeszéd lehetőséget ad a kölcsönös érdeklődés kifejezésére, tájékoztatásra.
- Szülői értekezlet évente legalább kétszer kerül megszervezésre; külön tartva a tájékoztatást az újonnan érkező és az iskolába készülők szülei számára.
- Egyéni megbeszélések, egyéni esetmegbeszélések; az aktualitásnak megfelelően, a Házirendben rögzítettek szerint.

-
- Szülői Szervezeti gyűlések: az intézménnyel kapcsolatos, óvodai szintű programok szervezésének és lebonyolításának megbeszélése, szülők véleményének meghallgatása.
  - Játékdélután, ahol a szülők bekapcsolódhatnak a gyermekeik minden napi óvodai életébe, játékába.
  - Az ünnepek gazdag lehetőséget kínálnak a család-óvoda kapcsolatának erősítésére, a szülő, a gyermek és az óvodapedagógus között megvalósuló együttműködésre.
  - Kulturális programok, kirándulások.

Az óvoda kapcsolata más intézményekkel

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt, az óvodai élet során és az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező, a kapcsolattartás formái, módszerei pedig alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez.

Fenntartó

A kapcsolattartás feladatai

- A fenntartó dönt a köznevelési intézmény gazdálkodásáról, átszervezéséről, az óvodába történő jelentkezések módjáról, a felvétel időpontjáról. .

A kapcsolattartás elve

- A kapcsolattartásban fontos az információáramlás biztosítása, a kölcsönös tájékoztatás.

Bölcsőde

A kapcsolattartás formái

- A gondozónők és az óvodapedagógusok közötti folyamatos kapcsolattartás megkönnyíti az óvodába lépő gyermek közösségbe történő beilleszkedését.

A kapcsolattartás elve

- Törekvés a kölcsönös nyitottság és folyamatosság érvényesítésére.

Iskola

A kapcsolattartás formái

- Az óvoda és az iskolák igazgatóinak megállapodása alapján „beiskolázási programsorozatot” szervezése, amelynek során a gyermekeknek, a szülőknek és az óvodapedagógusoknak is lehetőségük nyílik betekinteni az iskolában folyó nevelői, oktatói munkába, emellett alkalom kínálkozik a tanító személyének megismerésére is.

-
- Az óvodapedagógusok és tanítónők közötti információcsere lehetőségének biztosítása, melynek során alkalom nyílik a tájékozódásra az óvodából iskolába érkező gyermek beilleszkedéséről.

A kapcsolattartás elve

- A két intézmény kapcsolatát a kölcsönös nyitottság és bizalom, a pedagógusok együttműködése, nevelőpartneri viszony kialakítása, a nevelőmunka összehangolása jellemzik, elősegítve ezzel a gyerekek zökkenőmentes, zavartalan iskolába lépését.

Idősek otthona

A kapcsolattartás formái

- Különböző ünnepek alkalmával az idősek köszöntése műsorral, ajándékkal.

A kapcsolattartás elve

- A városrészben élők összetartozás érzésének erősítése, lokálpatriotizmus, az időskorúak iránt érzett tiszteletre, megbecsülésre nevelés.

Közművelődési intézmények

A kapcsolattartás formái

- Ellátogatnak a könyvtárba, ahol lehetőség nyílik a gyerekek, könyvek és a könyvtár iránti pozitív érzelmeinek kialakítására, erősítésére.
- Megnéznek a múzeumokban olyan kiállításokat, amelyek elősegítik a gyermekek óvodán kívüli ismeretszerzését.

A kapcsolattartás elve

- A folyamatos együttműködés elősegíti a nevelési feladatok sokoldalú megvalósítását, mely során a gyermek esztétikai élményhez jut, képessé válik a művészetek befogadására, jó alapot képezve az általános műveltség kialakulásához.

Az óvodai nevelőmunkát és a családi nevelést segítő intézmények

- Oktatási Hivatal
- Miskolci Pedagógiai Oktatási Központ
- B.-A.-Z. Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat
- B.-A.-Z. Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Miskolci Tagintézménye
- Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény
- Egészségügyi szolgáltatók

A kapcsolattartás feladatai

- Orvos, fogorvos évente szűrővizsgálatot végez.
- A védőnők havonta figyelemmel kísérik a higiénés nevelést, a testi-lelki fejlődést.
- Szakmai együttműködés rendszerének kialakítása a család, a gyermekjóléti központok és az óvoda között.
- Logopédus felméri a gyermek beszédfejltségét, a beszédhibás gyermeket külön foglalkozásokon fejleszti. Elvégzi az év elején szükséges szűréseket a három évet betöltő és a tanköteles korú gyerekek körében; az eredményről egyeztet az óvodapedagógusokkal.

A kapcsolattartás elve

- Figyelemmel kísérik a gyermek fejlődését, fejlettségét, segítik az esetleges elmaradások felismerését, majd korrekcióját.
- A gyermek mellett a családok segítése, támogatása.
- A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külföldi magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb, legfejlesztőbb tevékenysége, így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék a gyermek elemi pszichikus szüksége, melynek mindennap visszatérő módon, hosszan tartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.

Játékkal kapcsolatos elvek

- A gyermekek egyedüli játékát éppen úgy tisztelni kell, mint a társas játékhöz való jogát.
- Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre; amikor a szabad játékfolyamat kialakul, bevonható társ marad; illetve segítőtvé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad.
- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

Az óvodapedagógus feladatai

- Megteremti azokat a feltételeket, helyzeteket, amelyek hatással vannak a játék kialakulására, a gyermekek játék kedvére.
- Megteremti a feltételeket: hely, idő, légkör és eszköz, hogy a gyermekek aktivitással, jókedvvel vehessenek részt az elmélyült, folyamatos, nyugodt játékban.

- Gondoskodik a pozitív érzelmeket kiváltó élményekről, így ad minél több játéktémát a gyerekeknek.
- Biztosítja, hogy a gyermekek megvalósíthassák saját elgondolásaikat.
- Lehetővé teszi, hogy a gyerekek játékuk során környezetüket formálhassák, kedvük, elképzelésük szerint átalakíthassák.
- Megteremti a játék lehetőségét a szabadban, udvaron, kirándulások alkalmával.
- Szem előtt tartja, hogy a gyermekeknek fontos a minél hosszabb, megszakítás nélküli játékidő.
- Megismerteti a gyermekeket minél több mozgásos játékkal.
- Ismeri a fejlesztő játékeszközöket, azokat kreatív módon alkalmazza a mindennapi óvodai életben, a gyermekek fejlettségi szintjéhez igazodva.
- Képességfejlesztő játékeszközök segítségével tudatosan fejleszti a gyermekek értelmi képességeit: megfigyelés, emlékezet, gondolkodás.
- A játékokhoz szükséges eszközöket folyamatosan bővíti, olyan játékeszközöket biztosít, amelyek az elmélyült játék kialakulását és a fantázia fejlődését szolgálják.
- Kialakítja a gyerekekben azt az igényt, hogy maguk készítsék el a játékhoz szükséges eszközöket.
- Figyelemmel kíséri a játszócsoportok szerveződését, a gyerekek elképzelését, gondolatmenetüknek alakulását.
- Elősegíti, hogy az óvodai programok élményei beépüljenek a gyerekek játéktevékenységébe.
- Differenciálással elősegíti a szociálisan hátrányos helyzetű gyerekek tartalmas játéktevékenységét.

A gyermek tevékenységei

- A gyerek gyakorló játékot játszik, a tevékenység közben ismerkedik az őt körülvevő világgal, annak tárgyaival.
- Szerepjátékot játszik, ebben jeleníti meg tapasztalatait, ismereteit, elképzeléseit, érzelmeit, pozitív és negatív élményeit, melyeket sajátos módon újra alkot.
- Szabályokhoz igazodva mozgásos és értelemfejlesztő, logikus gondolkodásra serkentő szabályjátékot játszik.
- Bábozik, dramatizál, így eleveníti fel irodalmi élményeit kötetlen formában.
- Barkácsol különféle eszközökből, sokféle anyagból játékához felhasználható kiegészítőket készít.
- Építményeket konstruál, eleinte nagyobb, később apróbb kockákból, különböző alkatrészekből, anyagokból.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Gyakorlójáték

Ebben a korban a gyakorlójáték akkor jelentkezik, ha a gyermek fejlődésében lemarad, képességei fejletlenek, tapasztalatai, élményei szegényesek, vagy ha a sikeres játékhoz a játékszerrel való manipulálásra van szükség. Jelentkezik a konstrukciós és szerepjáték elemeiként is.

Szerepjáték

Képes olyan játékhelyzeteket létrehozni, abban együttműködni, melyben tapasztalatai, érdeklődése alapján ábrázolhatja a felnőttek tevékenységét és kapcsolatait. Megérti és elfogadja játszótársai elgondolásait, tevékenységük logikáját, alkalmazkodik a játék szabályaihoz. Képes lemondani egy-egy játékszerről, vállalja a számára kevésbé érdekes, kedvezőtlenebb szerepeket is. Megfelelő tapasztalatok és élmények birtokában önálló a játék előzetes, közös tervezésében, a szerepek kiválasztásában, a játékszerek és eszközök megválasztásában, a játszócsoportok tagjai között tartós és szoros kapcsolat alakul ki.

Barkácsolás

A barkácsolás, a szerepjáték és a bábozás természetes eszköze, a kellékeként létrehozott eszközöket felhasználja játékában, dramatizálásban. Jól ismeri a könnyen megmunkálható anyagokat, ismeri és megfelelően használja a szerszámokat.

Dramatizálás, bábozás

A gyerek a kézméretének megfelelő bábokkal bábozik. Kedvelt mesealakokkal, hétköznapi figurákkal önállóan, kitalált szöveggel báb jeleneteket ad elő. Az óvodapedagógus segítségével különböző anyagokból bábót készít, mellyel megjeleníti, eljátssza kedvelt meséit; szívesen öltözik jelmezbe, válik kedvelt, mesefigurává.

Építő, konstruáló játék

A gyerek képes különböző anyagok, eszközök kombinált alkalmazására, tud a játék elemekből játékszereket készíteni, mind igényesebbé válik alkotásaival szemben, eredményességre törekszik. Szerepjáték közben épít, szerel, szerkeszt, vagy a létrehozott alkotás hatására beleképzeli magát különböző élethelyzetekben.

Szabályjáték

A gyerek olyan szabályjátékot választ, amely nagyobb ügyességet, vagy szellemi erő kifejtést igényel. Egymást figyelmeztetik a szabályok betartására, megjelenik az egészséges versenyszellem.

Verselés, mesélés

Az érzelmi biztonság megadásának, s az anyanyelvi nevelésnek fontos eszközei a mese és a vers. A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.

A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője és különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál, ezért a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Az óvodapedagógus feladatai

- Nyugodt feltételek megteremtésével elősegíti a meséléshez, verseléshez szükséges hangulat kialakulását, törekszik csoportjának sajátos mesemondó, verselő szokásainak, szertartásainak kialakítására.
- Ösztönzi az ahhoz kedvet érző gyermekek önálló vers és mesemondását, bátorítja a visszahúzó, nehezen feloldódó gyermeket is.
- Fejleszti a gyermeknek az aktív és passzív szókincsét, kifejezőkészségét, bővíti ismeretanyagát.
- Törekszik olyan mesék, versek népi mondókák, népmesék megismertetésére, melyek emberi kapcsolatokra tanítanak, erkölcsi tartalmuk van, belső indulati élményeket, érzelmeket közvetítenek.
- Az irodalmi anyag összeállításánál a magyar népmesékből, magyar költők verseiből válogat, kiegészítve azt a klasszikus, nemzeti, etnikai, migráns és a kortárs irodalmi művekkel.
- A vers- és meseanyag kiválasztásánál ügyel arra, hogy a gyermekek az életkoruknak megfelelő, nyelvilag tiszta, esztétikailag értékes mesét, verset halljanak.
- Kezdeményez verset, mesét; a gyermekek kérésének, érdeklődésének megfelelően, biztosítja az ismétlések megfelelő gyakoriságát, a gyermekek szabad választásához, igényéhez igazodva.
- Lehetővé teszi a gyermekek számára a gyermekkönyvek hozzáférhetőségét, az azokban való önálló, zavartalan elmélyülést.
- Beszélget a szülőkkel az otthoni mesélés fontosságáról, igény szerint segítséget nyújt a gyermekirodalom kiválasztásában.
- Eszköz és hely biztosításával elősegíti, hogy a gyermekek az ismert meséket, verseket dramatizálhassák.
- A sajátos nevelési igényű, és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyerekeknél fokozottan figyel a mese, vers, mondóka anyagválasztásánál a gyerekek egyéni fejlettségi szintjére és érdeklődésére. Képi megjelenítést használ a mesélésnél, versmondásnál.
- Tehetséges gyermekeit hozzásegíti az önmegvalósításhoz, teret adva kibontakozásuknak.
- A hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett gyerekeket a könyvek szeretetére, megbecsülésére neveli.
- A multikulturális, interkulturális nevelés során biztosítja néhány vers, mese feldolgozását, megismertetését csoportszinten. Igyekszik minél több mondókát, verset, mesét a magyar kultúrából megismertetni, megszerettetni velük, ezzel biztosítva számukra egymás kulturális értékeinek megismerését.

A gyermek tevékenységei

- Játék időben kedve szerint egyedül, vagy csoportosan óvodai, vagy otthonról hozott könyvet nézeget, beszél, mesél a kép alapján, mondókázik, versel kedve szerint.
- A mesékhez bábokat, kiegészítőket készít, felnőtt segítségével ábrázolja kedvenc hőseit, érzéseit.
- Játékában alkalmazza a tréfás mondókákat.
- A hallott meséket eljátssza, bábozza, dramatizálja.

-
- Bábozásban megjeleníti élményeit, közösségeket hoz létre, amely segíti az összetartozás élményét.
  - Részt vesz dramatikus játékokban.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Az óvodapedagógus által elmondott versek ismételtetésébe önként bekapcsolódik.
- Várja, kéri a mesemondást, segít a feltételek kialakításában, csendben, figyelmesen hallgatja a mesét.
- Kedveli a folytatásos meséket, meseregényeket, azok szálait össze tudja kötni.
- Megszilárdul a meshallgatáshoz kapcsolódó szokása, a figyelem fenntartása.
- Az ismert mesei motívumok bábozása, dramatizálása, rajzolása kedvelt szórakozásai közé tartozik.
- Játék közben ismételteti az ismert mondókákat, verseket; kedvelt mesei motívumait dramatizálja, bábozza, lerajzolja.
- A szereplők érdekes szólásait, furcsa hangzású nevét megjegyzi, játékában használja.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek és zenei kreativitásának alakításában. A dalos játékokhoz kapcsolódó mozgásformák és tánc során fejlődik mozgáskészsége, testséma ismerete, térérzékelése, vizuális memóriája.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyerekeket az énekléssel és zenehallgatással élményekhez juttatja, felkelti zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.
- Az óvodai életet úgy szervezi, hogy a gyerekek gyakran jussanak zenei élményekhez spontán és szervezett formában is.
- Tudatos, tervszerű fejlesztéssel eléri, hogy a gyerekek zenei ízlése formálódjon, zenei hallásuk, ritmusérzékük, mozgáskultúrájuk, zenei emlékezetük fejlődjön.
- Oldott, derűs légkör megteremtésével elősegíti a gyerekek játékos zenei alkotókedvének kibontakozását.
- Figyelembe veszi a gyerekek egyéni zenei képességeit, eltérő élményanyagát, támaszkodik a gyermekek otthoni, egyéb spontán szerzett zenei élményeire.
- Összehangolja a dalanyagot a zenei nevelés: éneklési készség, zenei hallás, ritmusérzék, zenei formaérzék, alkotókészség fejlesztésének feladataival.
- Az életkornak megfelelő népi dalosjátékok megismerésével elősegíti a hagyományok továbbélését.
- Folyamatos önművelődéssel és önképzéssel eléri, hogy a gyerekeket színvonalas, életkoruknak megfelelő, változatos zenei élményekben részesítse.

- A dalokhoz kapcsolódó mozgásanyag megtervezésénél több olyan dalosjátékot is választ, amelyekben a táncos mozgáson van a hangsúly.
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe veszi a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is, megismerteti a kortárs- és a kisebbségi zene hangzásvilágát.
- Megismerteti a gyermekeket hangszerekkel, megalapozza a gyermekek komolyzene iránti igényét.
- A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyerekek nevelése során fokozott hangsúlyt fektet a hallásfejlesztésre, ritmusfejlesztésre, hangképzési gyakorlatokra.
- A tehetséges gyerekeknél lehetőséget biztosít arra, hogy társaik előtt is megmutathassák tudásukat, és egyéni bánásmóddal elősegíti fejlődésüket.
- A hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett gyermekeknél tudatosan figyel arra, hogy mindennapi zenehallgatás, énekes, dalos játékok nagy szerepet játszanak a közösségi magatartás alakításában.
- A multikulturális, interkulturális nevelés során biztosítja a gyerekek számára néhány saját kultúrájukból vett anyag feldolgozását.

A gyermek tevékenységei

- Népi dalos játékokat játszik, ritmikus mondókákat mond szabadon és alkalomszerűen a nap bármely időszakában.
- Bábjáték során a bábót énekelte, mozgatja, szerepjátékába mozgásos, táncos elemeket sző, játékában is használja az egyszerű hangszereket.
- Játsszik a hangjával: halkan-hangosan, mélyen-magasan énekel, mondókázik.
- Udvari játék során énekel, dalosjátékokat szervez; otthonról hozott zenei élményét az óvodában szívesen előadja, ünnepek alkalmain társaival énekel.
- A fejlődés jellemzői óvodáskor végére
- A bemutatott dalt, zenét érdeklődéssel hallgatja, hat hangterjedelemig a dalokat tisztán énekl.
- A mondókák, dalok tempóját a természetes járásnak megfelelően érzékelteti, az egyszerű, táncos mozgásokat képes megformálni, térformákat tud kialakítani az óvodapedagógus segítségével is.
- Ismert dalokat szöveg nélkül, zümmögve, vagy játékos szótagokkal énekel; egyszerű dallammotívumokat tisztán visszaénekel.
- Felismeri a magas és mély éneklés közötti különbséget, tud magasan, mélyen énekelni.
- Ismeri a halk és hangos közötti különbséget, tud halkan, hangosan énekelni, beszélni.
- Felismeri a dallamot dúdolásról, motívumról; valamint a természet, környezet hangjait.
- Megkülönbözteti az egyenletes lüktetést a dal ritmusáról, ismert dalokat, mondókákat ritmus alapján is felismer, szöveges ritmusmotívumot visszatapsol, ismeri és használja a különböző óvodai ritmushangszereket.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái; továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki

személyiség fejlesztésének. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzetének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Az óvodapedagógus feladatai

- Elősegíti a természet szépségeire, színeire, formáira való rácsodálkozással a művészeti alkotások, épületek, népi alkotások nézegetésével a szépség iránti igény kialakulását.
- Biztosítja a szabadidős, illetve a szervezett tevékenység tárgyi, hangulati feltételeit, elősegítve a gyermekek önálló ábrázolási törekvéseit, alkotókedvét, önbizalmuk megerősítését.
- Átgondolt tervezéssel, a csoport sajátosságainak figyelembevételével úgy alakítja a csoportszobát, hogy az esztétikus, praktikus legyen.
- Személyes példamutatással kialakítja a gyerekekben az igényt a környezetük formálására, rendjének, esztétikumának megteremtésére.
- Inspirálja a gyerekeket a jelenségek formái, színbeli tulajdonságainak megfigyelésére.
- Megismerteti a gyerekeket a különböző anyagokkal, az ábrázolás és konstruálás egyszerű munkafogásaival, technikai alapelemeivel; erősíti az eszközhasználat balesetmentes használatát, az eszközök tisztántartásának igényét;
- Értékként kezeli a gyermekek produktumát, gondoskodik minden gyermek munkájának folyamatos bemutatásáról a csoportszobában és a szülők által látható helyen is.
- Olyan oldott csoportléggörte teremt, amelyben a gyerekek produktumának örülnek és a gyerekek is értékelik egymás munkáját.
- Gyermekmunkákkal részt vesz pályázatokon, a gyermeki alkotásokból kiállítást rendez.
- Figyelembe veszi a gyermekek egyéni manuális képességeit, a fejlődés egyénenként változó ütemét, a gyermekek eltérő élményi háttérét.
- A gyerekeket megismerteti néhány értékes műalkotással; a nemzeti szimbólumok jelentésével, helyzetnek, életkornak megfelelően.
- A sajátos nevelési igényű, és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyerekeknél; a hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű, a veszélyeztetett, valamint a multikulturális, interkulturális nevelés során tudatosan fejleszti a gyerekek finommozgását. Szem előtt tartja, hogy az alapvető technikák megismertetésével, megszerettetésével a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka különösen jó eszköze az önkifejezésnek.
- A tehetséges gyereket segíti a képességeik kibontakoztatásában, figyelemmel kíséri a pályázati lehetőségeket.

A gyermek tevékenységei

- A gyerek kezdetben firkál, majd elnevezi műveit.
- Rajzol, fest élményei, elképzelései alapján különböző felületekre, a rendelkezésére bocsátott anyagokkal.

- Játékaihoz, dramatizáláshoz, bábozáshoz, ajándékozáshoz különböző tárgyakat, kiegészítőket barkácsol vágással, ragasztással, papírból, textiltől, termésből.
- Homokot, agyagot, lisztgyurmát gyúr, közben megismeri az anyagok tulajdonságait, használatát.
- Különböző természeti tárgyakat, terméseket gyűjt, ezeket felhasználja plasztikai munkák készítéséhez, felületek díszítéséhez.
- Különböző formák rakogatásával, sorakoztatásával kisebb-nagyobb térbeli alakzatokat épít.
- Megismerkedik néhány népi kismesterséggel: egyszerűbb formában sző, fon, agyagozik, tojást fest, mézeskalácsot készít.
- Papírt hajtogat, montázst készít.
- A szabadban homokozik, nagy felületre rajzol kretával, kavicsokat rakogat, köveket fest, virágból láncot fűz.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Örömmel, saját kezdeményezésére is ábrázol, kommunikációjában bátran használja az ábrázolás eszközeit.
- Emberábrázolásában megjelennek a részformák, próbálkozik a legegyszerűbb mozgások jelzésével is.
- Színhasználatukban érvényesíti kedvenc színeit, képes észrevenni a környezet, a műalkotások és saját munkáik színhangulatát.
- Formaábrázolása gazdag, képes hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat.
- Képalakításban egyéni módon jelezni tudja az elemi téri viszonyokat. Élményei elképzelései, képzeleti megjelenítésében biztonsággal használja a képi kifejezés változatos eszközeit.
- Elmondja véleményét az óvodai környezetről, szívesen vesz részt annak szépítésében, igényes a környezetére.
- Formákat mintáz elképzelései, megfigyelései alapján.
- Önállóan és csoportmunkában is készít egyszerű játékokat, kellékeket, modelleket, maketteket.
- Ismeri a népi kézműves technikák: szövés, fonás, agyagozás alapjait, kis segítséggel alkalmazza is azokat.

Mozgás

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszköze.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hat a kondicionális képességek közül az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes

testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani.

Az óvodapedagógus feladatai

- Lehetőséget biztosít a gyerekeknek a szabad levegőn való tartózkodásra minél hosszabb időtartamon keresztül.
- Minél több mozgási lehetőséget teremt óvodán kívül is, a gyermeket játszótérre, sétálni, kirándulni viszi.
- Lehetővé teszi a játék- és mozgásigény természetes gyakorlatokkal és játékokkal történő kielégítését.
- Törekszik arra, hogy a gyerekek jó közérzettel, jó hangulatban vegyenek részt a mozgásos feladatokban.
- Fejleszti a fizikai állóképességet, a fizikai aktivitáson keresztül előkészíti a szellemi aktivitást, a mozgásos feladatok sikeres megoldása eredményeként növeli az önértékelést és az önbizalmat.
- Fejleszti a nagy és finommozgásokat, egyensúlyérzéklet; szem- kéz, szem- láb koordinációt; ritmikus tevékenységgel a ritmusérzéklet; fizikai erőnlétet, amely megfelelő állóképességet, gyors reagáló képességet, kellő izomerő fejlettséget biztosít a gyerekeknek.
- Kialakítja a gyermekekben az egészséges versenyszellemet, társuk iránti tiszteletet, kudarcűrő képességet; felébreszti a gyermekek versengési vágyát, erősíti a csapatokon belül az összetartozás érzését, a győzni akarást.
- Megvalósítja az erkölcsi nevelés és érzelmi nevelés feladatait pl.: eszközök megbecsülése, egymásra odafigyelés, akarati tulajdonságok fejlesztése.
- Ügyel a testséma fejlesztésére: testrészek ismeretére, test koordinációjának alakítására, test fogalom kialakítására, a kezesség, laterális fejlesztésére, dominanciák erősítésére.
- Törekszik a problémamegoldások erősítésére mozgásos tevékenységgel elvégzett feladatmegoldásokkal.
- Épít a különböző mozgások elsajátításának folyamatánál a gyerek mozgástapasztalatára, játékos kedvére. Szem előtt tartja, hogy a testnevelés legértékesebb anyagai a játékok, mert nem csak a mozgások kombinációira adnak alkalmat, hanem új tapasztalatok szerzésére is.
- Biztosítja a csoportszobában a mozgásra inspiráló eszközöket, ötleteivel gyarapítja a kézi szerek skáláját.
- Az eszközök kiválasztásánál és a feladatok végzésénél igazodik a gyermekek fejlettségi szintjéhez, elősegíti, hogy minden gyermek megtalálja a képességeinek legmegfelelőbb mozgásos feladatot.
- Törekszik arra, hogy az óvoda aktív sportéletébe a szülőket is bevonja, elősegítve ezzel az egészséges szemléletmód alakulását. Szükség esetén javaslatot tesz a szülők felé, hogy

---

gyermekük vegyen részt szakemberek által irányított szervezett foglalkozásokon, különös tekintettel a tehetségnek ígérkező gyerekekre.

- Sportnapokon biztosítja a mozgásos játékhöz szükséges balesetmentes eszközöket, tornaszereket és a megfelelő helyet, hogy az esemény zavartalan, örömteli, élményben gazdag legyen minden résztvevő számára.
- A sajátos nevelési igényű, és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyerekeknél fokozottan ügyel a gyakorlatok bemutatására, elegendő időt adva egy-egy mozdulatsor begyakorlására, rögzítésére. Erősíti a pozitív érzelmi viszonyulást, hogy a mozgás mindig élményt adó, örömet okozó legyen.
- A hátrányos, a halmozottan hátrányos, veszélyeztetett gyerekek mozgásigényének kielégítésére biztosítja számukra a megfelelő teret és időt.
- A tehetséges gyerekeket bevonja a gyakorlatok bemutatásába, támogatja óvodán belül és kívül is, hogy részt vegyenek mozgásos tevékenységekben, sportokban.
- A multikulturális, interkulturális integráció során a közösségi élményt a játékos versengéssel mélyíti, használja a csoportversenyek, sor-, és váltóversenyek által adott lehetőségeket, ezzel fejlesztve a csoporthoz tartozás élményét, megakadályozva a perifériára sodródás esélyét.

A gyermek tevékenységei

Szabadjáték

Az óvodai nevelés az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget biztosít a spontán mozgásos tevékenységekre. Az óvodapedagógus törekszik a fejlesztő hatással bíró kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására.

Mindennapos testnevelés

Minden korcsoportban naponta 5-15 perces időtartammal kerül megszervezésre, lehetőség szerint a szabadban. Tartalmát a mozgásos játékok adják, kiegészülve a láb és tartásjavító gyakorlatokkal, gimnasztika alkalmazásával, természetes mozdulatokkal.

Mozgás szervezett tevékenysége

A kötelező mozgásos tevékenység olyan tanulási környezet, melynek alapja: a sokszínű, változatos, örömteli és érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formák és a mozgásos játékok.

Sportprogramok

A kötelező mozgás tevékenységen kívül a gyerekek részt vesznek sportnapokon, melyek hozzájárulnak az egészséges életmód megalapozásához és a családok életmódjának, szemléletének kedvező alakításához.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Az óvodáskor végére a gyermek teste arányosan fejlett, teherbíró; eljut az első alakváltozáshoz.

- Mozgása összerendezett, a megtanult mozgások végrehajtása pontosabb, ritmikusabb, esztétikusabb; képes a mozgások kombinációjára és a különböző helyzetekben való végrehajtásra.
- Ismeri testrészeit, kialakult az oldaliság dominanciája, finommotorikája fejlett, kézizomzata erős.
- A mozgások végrehajtása gördülékeny, könnyed, pontos, megfelelő ritmusú; képes a járás, futás gyors irányváltoztatására, cselekvőképessége gyors; mozgásban kitartóvá válik.
- Kialakul a helyzetváltoztatás érzékelése, fejlett a térbeli tájékozódás képessége.
- Mozgástapasztalatai az egyensúlyozásban, ugrásban növekednek; nagyobb erő kifejtésre képes; állórajtból kiindulva fut; nekifutással tetszés szerinti akadályt átugrik, ugrását a talajéréskor fékezni tudja; labdát, kislabdát biztonságosan kezeli.
- Képes végrehajtani a verbális utasításokat különböző tornagyakorlatok végzésekor.
- Egyéni, csoportos, sor-, és váltóversenyeket játszik a szabályok betartásával.
- Jártasságot szerez néhány sportágban.

Külső világ tevékeny megismerése

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, szeretetét, védelmét.

A gyermek a környezet megismerése során **matematikai tartalmú** tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alakú, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiség szemlélete.

Az óvodapedagógus feladatai

- Elegendő alkalmat, időt, helyet és eszközöket biztosít a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Lehetővé teszi a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését, figyelembe veszi és épít a gyermek aktivitására, érzelmi dominanciájára, természetes kíváncsiságára.
- Olyan tevékenységeket biztosít, amelyben a gyermek megismeri és megérti az őt körülvevő világot, épít a közvetlen megfigyelésre és tapasztalatszerzésre; törekszik arra, hogy a tárgyakat, jelenségeket lehetőleg természetes környezetben és természetes megjelenési formájukban mutassa be.
- Ismeretterjesztő könyveket, verses köteteket, internetes lehetőségeket biztosít növényekről, állatokról, megfigyelt természeti jelenségekről.
- Figyelembe veszi a gyermek a környezettel kapcsolatos élményeit és törekszik az összhang megteremtésére az otthonról hozott ismeretek és az óvodai nevelés között; kidolgozza a differenciálás módjait.

- Szenzitív játékokat, tapasztalatszerzési lehetőségeket biztosít a környezet élményszerű megismeréséhez séták, kirándulások során, az óvoda udvarán, a természetsarokban végzett tevékenységek alkalmával.
- Kialakítja a szülőföldhöz, nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív viszonyt, lehetővé teszi, hogy a gyerekek megismerjék városunk és környékének nevezetességeit és kirándulóhelyeit.
- Megismerteti a gyerekeket a környezetünkben található természetvédelmi fontos területeket, igyekszik a gyermekeket minél több olyan élményhez juttatni, amely mélyíti kötődésüket a természethez.
- Elősegíti a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a környezet alakításában.
- Méltón, a néphagyományok ápolását szem előtt tartva ünnepli a gyermekcsoporttal a jeles napokat.
- A megtapasztaláson alapuló megismerés, információszerzés biztosításával gyarapítja a gyermek aktív és passzív szókincsét, bővíti a fogalmak körét és tartalmát.
- A sajátos nevelési igényű, és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyerekek nevelése során törekszik arra, hogy a gyerekek elsajátítsák az alapvető szokásokat, viselkedési formákat a környezettudatos magatartás jegyében.
- A hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett gyerekekkel megismerteti a társadalmi együttélés szokásait, normáit, rámutat a környezet szépségeire, értékeire, megóvásuk, megbecsülésük fontosságára.
- A tehetséges gyermekekkel megismerteti a tágabb életterünk megóvására, fenntarthatóságára irányuló témákat is, pl.: felmelegedés élettani hatásai a tengerekre; élet más kontinenseken; talajszennyezés; bolygónk- naprendszerünk.
- A multikulturális, interkulturális nevelés során megismerteti a gyerekeket a más országok természeti környezetével, kultúrájával.
- Megfigyeltetések, tevékenységek alkalmával fejleszti a gyermekek észlelését: vizuális és auditív észlelést, a mozgás és tapintásos észlelést, az alaklátást és formaállandóságot.
- Fejleszti a keresztcsatornák működését, a finommotorikát, a testsémát.
- Épít a gyermekek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére, segíti az önálló problémamegoldást, biztosítja az egyéni, cselekvő tapasztalatszerzést.
- Fejleszti a gyerekek ítélőképességét, problémalátását, egyéni megismerő és problémamegoldó képességét.
- Kihhasználja azokat a lehetőségeket, amelyek matematikai tartalmat közvetítenek, minél több problémahelyzetet, tapasztalási lehetőséget teremt; törekszik arra, hogy a problémahelyzet és a probléma megoldására irányuló tevékenység önmaga is motiváljon.
- Hagyja a gyereket saját logikája szerint gondolkodni, lehetővé teszi a gondolkodási képesség hajlékonyságát, a többféle megoldás lehetőségét, a hibajavítást, a gondolatok tevékenységgel és szóban történő kifejezését.
- A sajátos nevelési igényű, és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyerekeknél nagy gondot fordít a differenciált foglalkoztatási formára, figyelembe véve a képességeikből eredő hátrányokat.
- A szociálisan és halmozottan hátrányos, hátrányos helyzetű gyermekeknél fokozottan figyel a matematikai fogalmak helyes használatára, a logikus gondolkodás megalapozására.

- Tehetséges gyerekeknek igyekszik olyan magasabb szintű gondolkodásra készítő játékos feladatokat adni, amellyel még jobban fejlődik matematikai gondolkodásuk pl.: logikai játékok, fejszámolás, Logico játékok magasabb szintjei.
- A multikulturális és interkulturális nevelés során a különböző környezetből érkező gyermekeket fejlettségi szintjüket felmérve differenciáltan fejleszti.

A gyermek tevékenységei

- Kirándulások, séták során alkalmazza a közlekedés szabályait, megismeri a kulturált viselkedés formáit.
- Megfigyeli az évszakok jellemzőit, az időjárás változékonyságát; tapasztalatot szerez, összefüggéseket fedez fel a természet változásai az időjárás és az öltözködés összefüggései között.
- Kerti munkát végez, megismerkedik a kerti szerszámokkal, azok használatával; közben megfigyeli a fákat, bokrokat és rovarokat; ültet, nyomon követi a növények fejlődését, gondozza azokat.
- A természetsarokban fa- és cserjegyallyakat hajtát, gumót, hagymát, magokat csíráztat, megfigyeli az induló életet, tárgyakat gyűjt az élősarok bővítéséhez.
- Zöldség- és gyümölcsféléből vitamintálat készít: reszel, szeletel, ízesít, ízlel.
- A napszakokra jellemző tevékenységeket eljátssza szimulációs játékban, játéka során alkalmazza a családról, a foglalkozásokról, az emberi testről, annak ápolásáról szerzett ismereteit.
- Tapasztalatot szerez a természeti és társadalmi környezetről: iskola, orvosi rendelő, mentőállomás, tűzoltóság, rendőrség, repülőtér, állomás, piac, múzeum, könyvtár.
- Részt vesz az óvoda által szervezett természet ünnepein, jeles napokon, kirándul, sétál, terméseket gyűjt, barkácsol, papírt gyűjt, megismeri annak újrahasznosítási lehetőségeit, a szelektív hulladékgyűjtés szabályait.
- A hagyományos és néphagyományokhoz kapcsolódó ünnepeknek tevékeny résztvevője, a csoporttal közös élményeket szerez, részt vesz a hagyományok felelevenítésében, megismerésében.
- Megfigyeli a környezetszennyezés néhány elemét pl.: füst, por, zaj stb., ezekkel kapcsolatban egyszerűbb vizsgálatokat végez, egyéni fejlettségének megfelelően bekapcsolódik óvodánk környezetvédő- és alakító munkájába.
- A spontán és szervezett megfigyelések során szerzett ismereteit kiegészíti, elmélyíti a természetsarokban elhelyezett könyvek nézegetésével, folyamatosan gyűjtött képekből albumokat készít.
- Tevékenykedés közben számol, játékos cselekvéssel számtani műveleteket végez: hozzáad, elvesz, egyenlővé tesz; tapasztalatokat szerez a darabszám változásairól.
- Ismereteket szerez a geometria körében, síkmértani formákat tép, vág, rajzol, megismerkedik a testek jellemző tulajdonságaival.
- Összehasonlítja, szétválogat megnevezett tulajdonságok vagy saját szempontok szerint: halmazok, részhalmazok képzése.
- Kiválaszt tárgyakat tapintás, látás, hallás és körbeírás alapján.
- Mennyiségi tulajdonságok, térbeli kiterjedések alapján sorberendezést végez: sorszámok, számlépcső.

- A számfogalom megalapozása érdekében összemér, párosít mennyiségeket, halmazokat becsléssel, számlálással. Méréseket végez különböző egységekkel, különböző szempontok alapján: magasság, hosszúság, tömeg, úrtartalom, mennyiség, terület, szélesség, vastagság, bőség.
- Tükör előtt tevékenykedik, tapasztalatot szerez a szimmetria körében.
- Síkbeli és térbeli alkotásokat, építményeket másol le, önállóan alkot.
- Ritmikus sorokat hoz létre térben és síkban, önállóan, szabály alapján.
- Tevékenykedés közben tájékozódik a síkban ábrázolt világban: zárt, nyitott vonalak, labirintus; és a térben: testtudat, irányok, lateralitás, névutók.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Ismeri társadalmi és családi környezete fontosabb adatait.
- Alkalmazza az elemi közlekedési szabályokat, ismer többféle közlekedési eszközt.
- Ismeri és megnevezi a környezetében lévő néhány intézményt, és azok rendeltetését.
- Felismeri a tárgyak, jelenségek között lévő összefüggéseket; tárgyakat, jelenségeket rendeltetésük és külső jegyeik alapján összehasonlítja.
- Ismeri a testrészeket, a test felépítését, tisztában van a testápolás alapvető higiéniai szokásaival.
- Megkülönbözteti egymástól az évszakokat, ismeri az egyes évszakok jellegzetességét, tudja a napszakokat.
- Ismeri a gyűjtőfogalmakat, tudja, hogy mi tartozik az egyes csoportokba.
- Ismeri a növény fejlődésének menetét, a fejlődés és az időjárás összefüggéseit; alkalmazza a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit.
- Csoportosítja az állatokat aszerint, hogy hol élnek, ismeri azok legfőbb jellemzőit, védelmét, hasznukat.
- Ismeri a zöldség és gyümölcs fogalmát, több fajta zöldséget, gyümölcsöt felsorol; tisztában van fontosságukkal az egészséges táplálkozás szempontjából.
- Képes matematikai jellegű helyzetéről, problémáról saját gondolatait elmondani; egymás állításainak igazságát megítélni, megbeszélni, tévedéseit javítani.
- Képes megnevezett tulajdonságok szerinti válogatásra, sorba rendezésre, valamint saját szempontú válogatás, sorba rendezés elvégzésére.
- Összehasonlításait szóban is kifejezi, érti és helyesen használja a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat.
- Magasság és hosszúság jellegű mennyiségeket össze tud mérni, az összemérés alapján helyes megállapítást tud tenni; részt tud venni más mennyiségek összemérésében, alkalmi egységgel való mérésben.
- Össze tud mérni két halmazt párosítással (legalább 10-ig), az elemek különféle színe, nagysága, elrendezése esetén is.
- Elő tud állítani különféle elrendezéssel, bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet, tárgyakat meg tud számlálni legalább 10-ig.
- Másolással képes megépíteni a mintával megegyező, de színben, nagyságban eltérő elemekből is a térbeli és síkbeli alakzatokat.
- Képes különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni, egyszerűbb tulajdonságokat megnevezni.

- A tükörrel való tevékenységük során alakzat tükörképét megépíti.
- A térben való tájékozódásban meg tudja különböztetni a jobb, bal, jobbra, balra irányokat, értik és követni tudja az irányokat, a helyeket kifejező névutókat: alá, fölé, közé, alatt, fölött, mögött.

Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység. A gyermek munkajellegű tevékenysége örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység; mely a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége; a közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze; a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Munkafajták

- Saját személyükkel kapcsolatos munkák
- Közösségért végzett munkák
- Alkalomszerű megbízások
- Környezet rendjének megőrzése
- Növény- és állatgondozás

Az óvodapedagógus feladatai

- Megteremti a gyerekek számára az életkorukhoz, erejükhöz mért munkalehetőségeket, a gyermekeknek tartalmilag gazdag, változatos feladatokat ad.
- Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezeti be, megismerteti a gyerekekkel az egyes munkafolyamatokat, a részmozdulatok sorrendjét, a munka legcélszerűbb fogásait, a munka ellenőrzésének módjait.
- Biztosítja az alkalmas eszközöket, megismerteti az adott munka eszközeit, célszerű használatát, rászoktatja a gyermekeket az eszközök rendbe tartására.
- Megteremti a nyugodt, kiegyensúlyozott munkához szükséges légkört; biztosítja, hogy a gyermekek az életkori sajátosságainak megfelelően, egyéni fejlődési ütemben végezhesék a munkát; lehetővé teszi, hogy a különösen kedvelt munkafajtákban elmélyülhessenek.
- Törekszik arra, hogy a munka értékelése során a gyerekekben kedvet ébresszen a további munkához; elősegíti a gyerekek önértékelési képességének, közösségi, társas kapcsolatainak fejlődését; az elvégzett munka értékelését, személyre szabottan végzi, erősítve ezzel a pozitív megerősítést.
- Erősíti a gyerekekben a munka iránti pozitív érzelmeket, a munkára készítő indítékokat, fejleszti a munkavégzéshez szükséges attitűdöket, képességeket és készségeket.

- Erősíti a gyermekekben a munka szükségességének érzését, megszervezi a munka állandóságát és folyamatosságát, szoktatja a gyerekeket a fegyelmezett, kitartó munkavégzésre.
- A sajátos nevelési igényű, és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyermekeknél a munkavégzésnél kiemelten kezeli az önkiszolgálással kapcsolatos munkát.
- A hátrányos, és halmozottan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett és multikulturális, interkulturális környezetből érkező gyerekekkel megismerteti a munkavégzés értékét, örömet, pozitív megítélését, fokozottan ügyel a sikerélményhez juttatásra, segítve a társadalmi beilleszkedést, kompenzálva az esetleges családi hatásokat.

A gyermek tevékenységei

- Önkiszolgáló munkát végez.
- Közösségi megbízatásként naposi munkát végez a feladatok fokozatos bővülésével; besegít a növények, állatok gondozásába.
- Segít átrendezni a csoportszobát, segít a tevékenység eszközeinek kiosztásában.
- Segít az udvari játékeszközök ki- és behordásában, részt vesz a játékok javításában, tisztán tartásában, időközönként szétválogatja a játékeszközöket, rendbe teszi a babaszobai szekrényeket.
- Az évszakoknak megfelelő tevékenységeket végez: csíráztatás, rügyeztetés, virágoskert gondozása, fű, levél gereblyézése, hősöprés, homok fellazítása.
- Segít udvarrészüknek tisztán tartásában, sepreget, részt vesz a környezet rendjének biztosításában.
- Ünnepekre, különleges eseményekre tárgyakat készít, részt vesz a csoportszoba díszítésében.
- Alkalomszerűen megbízatásokat teljesít.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Jártasságot szerez a különböző munkafajták végzésében.
- Segítséggel használja a munkaeszközöket.
- Szívesen és önként vállalja a naposágot és egyéb megbízatásokat.
- Feladatait a megismert szokások alapján végzi, munkájában kitartó, megbízható.
- Érzzi munkája fontosságát és hasznosságát.
- Munkavégzés közben képes az együttműködésre.
- Egyéni megbízatásokat önállóan teljesít.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre; az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

-
- **Az óvodai tanulás célja** az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése; tanulási kompetenciáinak egyéni képességeinek megfelelő fejlesztése; az egész életen át tartó tanulás igényének és képességének megalapozása.

A tapasztalatszerzési folyamat megszervezésével és irányításával kapcsolatos elvek

- Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.
- A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.
- Biztosítja a nyugodt légkört, a megfelelő helyet és esztétikus eszközöket a tapasztalatszerzéshez.
- A tevékenységben megvalósuló tapasztalatszerzés minden korcsoportban kötetlen formában szervezi, a mozgás kivétel, ami minden életkorban kötelező tevékenységek keretében valósul meg.
- Az óvodapedagógus elősegíti, hogy minden gyermek önmaga lehetőségeihez képest fejlődjön; a gyerekeket egyéni fejlettségüknek megfelelően differenciált feladatadással készíti sokoldalú tevékenységre.
- A tanulási folyamatban az óvodapedagógus törekszik a komplexitásra, egy-egy ismeret sokoldalú megközelítésére, feldolgozására.
- A játékoság, mint alapelv a tanulás egész folyamatában érvényesül.
- A tevékenységek irányítása során alkalmazott pedagógiai eljárásait a gyermekek egyéni szükségleteihez és fejlettségi szintjéhez igazítja.
- A tudástartalmakat érthetően közvetíti a korosztályi és egyéni jellemzők figyelembevételével, épít a gyermekek spontán és tudatosan szerzett tapasztalataira, ismereteire, érzelmvezéreltségre, cselekvési és közlési vágyukra.
- Változatos módon motivál, támogatja az önálló tapasztalatszerzés igényét, kreativitását.
- Nagy hangsúlyt fektet a tevékenységek során az értékelésre, a reális énkép kialakulására, lehetőséget ad – támogatva a pozitívumok kiemelését - az ön- és társértékelésre.
- Változatos és innovatív módszereket (pl.: kísérletezés) és szervezeti kereteket (pl.: kooperatív munka) alkalmaz céljai eléréséhez.
- Beépíti az online információszerzés lehetőségét, használja információs és kommunikációs technológia eszközeit.

A tanulás lehetséges formái az óvodában

- Az utánzások, minta- és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás: szokások alakítása.
- A spontán játékos tapasztalatszerzés.
- A játékos, cselekvéses tanulás.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés.
- A gyakorlati probléma és feladatmegoldás.

A fejlődés jellemzői az óvodás kor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a gyermekek többsége az óvodás kor végére eléri az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre. Az iskolaérettségnek, az iskolai életre való felkészültségnek

1. testi
2. lelki,
3. értelmi,
4. szociális kritériumai vannak.

A testi fejlődés jellemzői

A **testileg** egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás, teste arányosan fejlett, teherbíró; mozgása összerendezettebb, harmonikusabb; erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A lelki fejlődés jellemzői

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

Az értelmi fejlődés jellemzői

- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtaikat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét; a környezetében élő növényeket, állatokat, azok

gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségű ismeretei vannak.

A szociális fejlődés jellemzői

Az óvodáskor végére a gyermekek **szociálisan** is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermekkel.

A szociálisan érett gyermek

- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.
A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető el a megfelelő fejlettségi szint.

Egészség nevelési és környezet nevelési program

Az egészség fejlesztése a kisgyermekkoról kezdődik, így az óvodai egészségnevelés megalapozó jelentőségű a személyiségfejlesztésben. A modern értelmezésű egészségnevelés széleskörűen készíti fel az óvodásgyermeket az egészség védelmére: edzi a testi erőnlétét, gondozza lelki: érzelmi, akarati, értelmi és szociális készségét. A gyermek egészsége társadalmi ügy, megvédése és fejlesztése az óvodapedagógia kulcsfeladata.

Nevelőtestületünk a személyiség sokoldalú fejlesztésével, egészséges életmódra való nevelésével, korszerű ismeretek és a környezettudatos szemlélet közvetítésével, versenyképes tudást nyújtva felkészíti a gyerekeket az eredményes további tanulmányokra.

Az óvodai egészségfejlesztés célja: minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét hatékonyan fejlesztő tevékenységekben.

Egészségfejlesztési feladatok

- A gyerekek gondozása, testi szükségleteiknek kielégítése.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, mozgásigényük kielégítése.
- A gyermeki testi képességek fejlődésének elősegítése.
- A gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Az egészséges életmód – testápolás, tisztálkodás, étkezés, mozgás -, megalapozása, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása.
- A gyerekek mentális egészségének figyelemmel kísérése.

-
- Megfelelő szakemberek bevonásával és a szülők együttműködésével speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi és lelki nevelési feladatok ellátása.

Egészségfejlesztési feladataink a gyerekek

- szomatikus;
- pszichohigiénés: értelmi, érzelmi, akarati;
- szociális: társas, közösségi fejlesztésére vonatkoznak.

A szomatikus nevelés feladatai

A személyi higiénia fejlesztése

A legfőbb személyi higiénias nevelési feladat: a kézmosás szokássá fejlesztése, a saját személyi felszerelés: törülköző, zsebkendő, fésű, fogmosó-felszerelés, tornafelszerelés használata. Követelmény, hogy a személyi higiénés felszerelés minden gyermek számára külön-külön álljon rendelkezésre.

Környezeti higiénia

A környezethigiénia nevelés magába foglalja

- az óvoda tisztaságának megóvását, szépítését
- a csoportszobák szellőztetését, a helyiségek, mellékhelyiségek takarítását;
- az udvar tisztán tartását, gondozását;
- a játékeszközök higiénáját, rendben tartását.

Az egészséges táplálkozás megkedveltetése

Az étkezés lebonyolítása alkotja az óvodapedagógus egészségpedagógiai feladatát, aminek az előkészületben, az önkiszolgálásban a gyermekek is bevonja életkori fejlettségüknek megfelelő szinten.

- A gyerekek megismertetése új ízekkel, italféleségekkel pl.: zöldséglé.
- A megfelelő mennyiségű folyadékbevitel biztosítása a nap bármely szakaszában.
- A gyerekek aktív részvételének biztosítása a saláta, gyümölcstál készítésében.

Rendszeres mozgás biztosítása

A mozgás élettanilag a gyermek alapvető életjelensége, ami folyamatos cselekedtetést igényel. A cél a testedzés mellett a sport megszerettetése, a játékos mozgás által kiváltott öröm átélése.

A rendszeres mozgás biztosítását, a mozgáskultúra megalapozását, a motoros képességek fejlesztését

- a mindennapos testnevelés
- a kötelező mozgás tevékenység
- a sport tevékenységek szolgálják.

A pszichohigiénés: lelki, érzelmi, akarati nevelés feladatai

A pszicho higiénés nevelés a lelki egészség fenntartásához és fejlesztéséhez szükséges készségeknek, képességeknek fejlesztése.

A pszicho higiénés lelki egészség fejlesztésének főbb feladatai:

- a társas-társadalmi beilleszkedés, integráció megvalósítása,
- szokásrendszer elsajátítása.

A beilleszkedési képesség gyakorlása

Az óvodai nevelés feladata a gyerekek beilleszkedési képességének elősegítése, amely az alábbi személyiségfejlesztő tevékenységekben valósul meg.

- a társkapcsolatok erősítése, az együttműködés fokozása;
- a másik személy megismerése, elfogadása, kedvező társalgási kapcsolat;
- gyermekközösségekkel történő kapcsolattartás, barátkozás;
- szolidaritás, bizalom a rászorulókkal szemben;
- a szegregáció elvének és gyakorlatának elutasítása.

Az alkalmazkodóképesség fejlesztése

Az alkalmazkodás valamely állapothoz való hasonulás, hozzá illeszkedés, aktív elfogadás, beállítódás:

- egészségvédő, balesetmegelőző, szabálykövető készséges magatartás;
- a változó természeti és kulturális feltételekhez alkalmazkodó viselkedés;
- az emberi kapcsolatokat tiszteletben tartása, udvarias, segítő viselkedés;
- napirend, együttműködési program elfogadása és sikerében való részvétel.

A szociális egészség fejlesztési feladatai

A szociális egészség fejlesztés a gyermeket a közösségbe való befogadásra, egyenértékű emberként való elfogadásra készíti elő, és szeretetteljes együttműködésben való részvételre szoktatja.

A környezet védelme

A külső világ tevékeny megismerésének fő feladata, hogy a gyermekekhez közel hozza a társadalmi és természeti környezetet hozzá érzelmileg közel álló jelenségeit, s megalapozza ezzel a környezetet ismerő és védő személyiség kialakulását.

Az óvodapedagógus nevelő munkája során olyan természetszemlélet megalapozására törekszik, amely a természetet tisztelő, elfogadó, annak törvényeit tiszteletben tartó személyiség sajátja.

Az óvodapedagógus feladatai

- A fenntartható fejlődés érdekében hangsúlyt helyez a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására; a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítására.
- Közös programokat szervez a családokkal pl.: papírgyűjtés, kirándulások, ültetés.

- Ösztönzi a gyereket, hogy aktívan részt vegyen a környezete tisztaságának megőrzésében: szemetes használat, levélseprés, gereblyezés, virágültetés, bokrok, fák, virágok megóvása.
- Lehetőséget biztosít az állat- és növényvilág megismertetése során a felelős magatartás pl.: téli madáretetés gyakorlására.
- Környezettudatos magatartásra nevel, megszervezi a környezeti jeles napokhoz kötődő programokat.

Környezetvédelmi világnapok

- **Állatok Világnapja**- október 04. - Kirándulás a természetbe
- **Víz Világnapja**- március 22. - Kirándulás a város vizes élőhelyeire
- **Föld Napja** - április 22. - Udvar szépítése, esztétikus környezet alakítása., virágok ültetése
- **Madarak és Fák Napja**-május 10. - Kirándulás a város természeti értékeinek védett helyeire

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az esélyegyenlőség és a másság elfogadása az az emberi jog, hogy minden embert – származására, nemére, nemzetiségére, vallására, testi-lelki sérülésére, fogyatkozására tekintet nélkül – ugyanazok a jogok és lehetőségek illetik meg az életben való érvényesülés folyamatában. Az óvodapedagógus alapfeladata a másság elfogadtatása a gyermekközösséggel.

A nevelés célja

A sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztésének megvalósítása, az esélyegyenlőség biztosítása, a közösségbe való beilleszkedés segítése.

A tanulási zavarokat megelőző, támogató, minőségi és befogadó nevelés-oktatáshoz való hozzáférés folyamatos javítása, az oktatási egyenlőtlenségek csökkentéséhez, valamint – a hátránycsökkentő óvodai fejlesztő programok kidolgozásával és fejlesztésével, családközpontú jó gyakorlatok összegyűjtésével és elterjesztésével, valamint óvodapedagógusaink fejlesztésével – az Óvodai nevelés Országos Alapprogramban rögzített hátránycsökkentő szerep eredményes megvalósítása, az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése, a szociális hátrányok csökkentése, a lemaradások folyamatos kompenzálása.

A célokból adódó feladatok

- A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő és a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek szocializációjának segítése.
- Bátorító nevelés az emberi kapcsolatok kialakításában, egyéni képességfejlesztés, mely mindig az egyes gyermek aktuális fejlettségéhez igazodik. A gyermekek megfigyelése, felmérése, az aktivitás elősegítése; finommotorika, vonalbiztonság, íráskészség kialakításának játékos fejlesztése; a figyelemkoncentráció alkotásközpontú módszerrel történő fejlesztése; gondolkodási képességek fejlesztése, új struktúrák létrehozása; fantáziafejlesztés; a sztereotíp megfogalmazások elkerülésének támogatása; együttműködési képességek fejlesztése.
- A gyerek testi, lelki, szellemi szükségletének kielégítése.
- Kölcsönös tiszteleten, feltétel nélküli szereteten alapuló kapcsolat kialakítása.

-
- Jó kapcsolat építése a szülőkkel, hogy kellő bizalom alakulhasson ki az együtt neveléshez.

A szociális hátrányok enyhítését segítő nevelés

- A szociális hátrányú gyermekeknél nem a szervezeti fogyatkozás okoz hátrányt a személyiség fejlődésében, hanem a családi, társadalmi, kulturális, anyagi háttér kedvezőtlen hatása. Az óvodai nevelés a szociális hátrányú gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik, fejlesztő nevelésükhöz, szükség esetén, a gyermekvédelmi szakhálózat munkatársai nyújtanak segítséget.

A nevelés célja a hátrányos helyzetből adódó lemaradások folyamatos kompenzálása pl.: alacsony beszédszínvonal, kifejezőmód, illemszabályok hiánya, a szegényes szókincs.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

- Észlelési tapasztalatok szóbeli megerősítése, tudatosítása.
- Szókincsbővítés tárgyak, cselekvések, események, térbeli viszonyok, színek, formák, méretek, azonosságok, különbözőségek meghatározásával.
- Irodalmi élmények feldolgozása, anyanyelvi játékok alkalmazása.
- A beszédkezdés fokozása, beszédképesség fejlesztése.
- A nyelvi gátolt gyermekeknél a probléma okainak felderítése, a fejlesztés lehetőségeinek megkeresése, szükség esetén logopédus segítségének kérése.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az érzelmi nevelés területén a hátrányos helyzetből származó lemaradások enyhítését célzó folyamat elvei.

- Kedvező érzelmi hatások érik a gyereket már az óvodába lépéskor.
- Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív érzelmi töltés jellemezze.
- Jó kapcsolat kiépítése a szülőkkel, mely lehetővé teszi a bizalmon alapuló együttműködést.
- A gyermekbarátságok kialakulásának támogatása, hogy a gyerekek örömmel és érdeklődéssel kapcsolódjanak be a közös tevékenységekbe.
- A szokásrendszer megalkotásában a gyerekek bevonása lehetővé teszi az elvárásoknak való könnyebb megfelelést.
- Óvodai és csoport szinten közös programok, ünnepek szervezése, a hagyományok ápolása.
- Biztonságérzetük, stabil helyük kialakítása a szűkebb, tágabb környezetükben, megértő, befogadó, elfogadó légkör teremtése.

Egészséges életmód alakítása

- Az óvodapedagógus fokozottan odafigyel és egyénileg, differenciáltan fejleszti a gyerekeket a higiénés, az egészséges táplálkozási szokások, az egészséges életvitel szokás kialakításában, gyakorlásában.

- A fokozatosság elvét betartva a már ismert szabályokra alapoz, az óvodai szokások bevezetését utánzások helyzetekben fokozatosan végzi.

A sajátos nevelést igénylő gyermekek óvodai nevelése

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik, fejlesztő nevelésükhöz a pedagógiai szakszolgálat nyújt segítséget.

A nevelés célja: a sajátos nevelési igényű gyermek alkalmazkodó készségének, a közösségbe való beilleszkedésének segítése; az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés kialakítása, fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladata: egyéni fejlesztési terv alapján a gyermek fejlesztése; és együttműködés a fejlesztést segítő szakemberrel.

A sajátos nevelést igénylő gyermekek óvodai nevelésének általános elvei

- A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és módszertani differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását; kiegészítő fejlesztő, korrekciós célú pedagógiai eljárások alkalmazását; egyéni fejlesztési terv készítését teszi szükségessé.
- A fejlesztés tartalma minden esetben az orvosi- gyógypedagógiai-pszichológiai vizsgálat eredményeire épül.
- Az elvárások igazodnak a gyermekek fejlődésének üteméhez, a fejlesztés a számukra megfelelő területeken valósul meg.
- Az óvodai fejlesztés akkor a leghatékonyabb, ha a fejlesztő tevékenység mindig több funkciót érint egyszerre, fontos, hogy a gyermek mindig a lehető legtöbb csatornáját használja tevékenységei során.
- A fejlesztés magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek fejlesztését.
- A fejlesztésben a lemaradás területeinek függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt, de a gyermeket a nevelés, a fejlesztés nem terhelheti túl.
- Az egészségügyi és pedagógiai célú fejlesztő tevékenység team-munkában kialakított nevelési folyamatban valósul meg.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelése

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében alapelv

- Az önazonosság megőrzése, ápolása, erősítése.
- A társadalmi integráció támogatása.
- Az elfogadó, segítő környezet biztosítása.

Óvoda-iskolai átmenet támogatása

Az átmenet támogatásának célja

Az intézmény partnerkapcsolatainak bővítésével, az együttműködési formák erősítésével, az intézményi és intézményközi műhelyek működtetésével az óvoda-iskola közötti átmenet előkészítése, megkönnyítése, eredményessé tétele.

A célból adódó feladatok

- A két intézmény átmenetét segítő programok kidolgozása és működtetése.
- Az óvoda-iskola átmenet komplex: mérésen és nyomon követésen alapuló, differenciált pedagógiai támogatása.
- A tanköteles kort elérő gyermekek közül az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget el nem érő gyermekek fejlesztése a sikeres iskolai tovább haladásukat megalapozó készségek, képességek, attitűdök fejlődését elősegítő pedagógiai eszköztár használatával.

Tehetséggondozás

Az óvodai tehetséggondozás a nevelőmunka szerves része, a tehetség-ígéreték felfedezése, egyénre szabott fejlesztése.

Tehetséggondozás célja: a tehetséges gyermekek kiemelkedő képességeinek korai felismerése.

Tehetséggondozás feladatai

- Ingergazdag környezet és a személyre szabott interakció biztosítása.
- Az önálló felfedezés lehetőségének megteremtése, változatos tevékenységek biztosítása önmaguk kipróbálására, megismerésére.
- A tehetséges gyermek erős oldalának fejlesztése.
- Az elfogadó, személyiségfejlődést segítő légkör kialakítása.
- Az óvodában a tehetséges gyermekek fejlesztése az óvodai csoportban, illetve tehetséggondozó tevékenységeken zajlik. A csoporton kívüli tehetségfejlesztő tevékenységeket szakképzett pedagógusok vezetik.

Gyermekvédelem

A gyermek jogainak érvényesítése: ellátása, gondozása, nevelése elsődlegesen a családra tartozik, az óvodai nevelés kompetenciaköre: a személyiség fejlesztése, a veszélyeztetettség megelőzése, a gyermekvédő szolgáltatást nyújtókkal történő kapcsolattartás. A gyermekvédelmi munkát a gyermekvédelmi felelősök koordinálják.

A gyermekvédelem célja: a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítése. Minden gyermeknek joga van az egyéniségéhez optimálisan illeszkedő pedagógiai rendszerben a számára kevésbé korlátozó és szegregált környezetben nevelkedni.

Kompetencia szintek a gyermekvédelem területén

- igazgató, tagintézmény igazgató
- gyermekvédelmi megbízott,
- óvodapedagógus,
- óvodai szociális segítő.

Óvodáinkban megvalósuló gyermekvédelem feladatai

- Észlelő- és jelzőrendszeri tevékenység megvalósítása: érzékenyítés, a veszélyeztetettség tüneteinek korai felismerésében való segítségnyújtás, a jelzés megtételének támogatása.
- Veszélyeztetettség kialakulásának korai felismerése, felderítése; hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetből adódó lemaradások felismerése, kompenzálása; BTMN gyerekek szakemberhez való irányítása.
- Az egyenlő bánásmód elvének biztosítása, az esélyegyenlőségnek mindenkire kiterjedő megvalósulása, az előítéletek kialakulásának megelőzése.
- A hátrányos, halmozottan hátrányos és veszélyeztetett gyermek szociális problémáinak figyelemmel kísérése, szükség esetén intézkedési terv készítés; a gyermek veszélyeztetettségének megszüntetésében való közreműködés.
- Rendszeres kapcsolattartás a család- és gyermekvédelmi szervekkel, a védőnővel, gyermekorvossal, szociális segítővel, aki támogatja a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátását is.
- A preventív gyermekvédelem erősítése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése.
- A gyermek egyéni bánásmódban és kiemelt figyelemben részesítése.
- Tájékoztatás nyújtása az igénybe vehető térítési díjkezdvezményről, a támogatások lehetséges módjairól, a segítők elérhetőségeiről, az egyes programokba a szülők bevonása, egyéni segítségnyújtás, tanácsadás.
Munkaformái: esetmegbeszélések, szupervízió, intézményen belüli belső képzések

Hátrányos helyzetű gyermek

- Mindkét szülő legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik.
- Lakáskörülményei csak korlátozottan biztosítják az egészséges fejlődéshez szükséges feltételeket.
- A szülők bármelyike legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy.

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

- Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, és akinél a hátrányos helyzetű gyermeket meghatározó körülmények között legalább kettő fenn áll.
- A nevelésbe vett gyermek.

Veszélyeztetett gyermek

- Az olyan gyerek, akinek testi, lelki, értelmi, erkölcsi fejlődését a szülő és a családi környezet által tanúsított magatartás, mulasztás vagy körülmény gátolja vagy akadályozza.

Intézményünk gyermekvédelmi felelősei

- Koordinálják a gyermekvédelmi munkát.
- Kapcsolatot tartanak a Gyermekjóléti Szolgálattal és a Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Szociális Osztályával, valamint a Pedagógiai Szakszolgálattal.

- Együttműködnek a kollegáikkal, érdeklődnek a gyermek helyzetéről, figyelemmel kísérik a problémás eseteket.
- Nyilvántartást vezetnek a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekekről.
- Beszámolnak a nevelőtestületnek a munkájukról.
- Részt vesznek gyermekvédelmi továbbképzéseken.

Hagyományok, ünnepek

Az ünnepség pedagógiai szempontból kiemelt lehetőséget kínál a gyermeki személyiség fejlesztésére, a pozitív életérzés elmélyítésére. A gyerekek megismerik a nemzeti, családi, tárgyi kultúra értékeit, védelmét. Az ünnepek gazdag lehetőséget kínálnak a család-óvoda kapcsolatának erősítésére, a szülő, a gyermek és az óvodapedagógus között megvalósuló együttműködésre. A családközpontú munka fontos fókuszja a szülők segítése, támogatása abban, hogy gyermekük társas-érzelmi készségeinek fejlődését hatékonyan támogassák. A nevelőtestületnek a tervezési-szervezési feladatokban való aktív részvételének támogatása lehetővé teszi a befogadó óvodai nevelést célzó tevékenységek hatékonyságának növelését.

Ünnepeink

Ünnepek	Zárt ünnep	Nyitott ünnep
Adventi barkácsolás		X
Mikulás	X	
Farsang	X	
Március 15.	X	
Húsvét	X	
Anyák napja		X
Búcsú az óvodától		X
Gyermeknap		X
Állatok Világnapja	X	
Víz Világnapja	X	
Föld Világnapja	X	
Madarak és Fák Napja	X	
Kirándulás		X
Sportnap		X

Ellenőrzési, értékelési, mérési rendszer

A nevelőmunka ellenőrzése

Intézményünk belső ellenőrzési rendje kiterjed a nevelőmunka dokumentációjára, a követelmények, normák és a szokásrendszer vizsgálatára.

A belső ellenőrzés folyamata intézményünkben

Az ellenőrzés lépései

- Folyamatos információgyűjtést követően az ellenőrzés témájának eldöntése, a munkaterv részeként ellenőrzési terv készítése.
- A csoportnaplóban az ellenőrzés idejének rögzítése, valamint az ellenőrzés előtt a vizsgált dokumentumok előkészítése.
- Az ellenőrzés elvégzése, módszerei: dokumentumvizsgálat, elemzés, megfigyelés, beszélgetés.

A nevelőmunka értékelése

A belső értékelés folyamatosan végzett munka, mely lehet

- átfogó jellegű, teljes körű intézményértékelés,
- a nevelőmunka egy-egy részterületének értékelése,
- önértékelés.

A pedagógiai munka ellenőrzésének és értékelésének elvei

- Az ellenőrzés a Pedagógia Program célkitűzései alapján az óvodapedagógusok felkészültségének egyéniségének, módszertani szabadságának figyelembevételével történik.
- Az ellenőrzés előre megbeszélte időpontban, és megbeszélte szempontok alapján történik.
- Az ellenőrzési folyamat a gyermekek egyéni fejlettségi szintjére épül; az értékelés: konkrét, előre mutató, pozitív megerősítésre épülő.

MIÓVI BENEDEK ELEK TAGÓVODÁJA

Pedagógiai Programja

Készítette: A MIÓVI Benedek Elek Tagóvodájának nevelőtestülete

Hatályos: 2024. szeptember 1.

Tartalom

Bevezetés	2
1 Gyermekkép, Óvodakép	3
1.1 Gyermekkép	3
1.2 Óvodakép	3
2 Óvodai nevelésünk feladatai	4
2.1 Az egészséges életmód alakítása	4
2.2 Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés	7
2.3 Anyanyelvi, értelmi nevelés	10
3 Az óvoda kapcsolatai	12
4 Óvodánk egészség fejlesztési programja	13
5 Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése	14
5.1 SNI, BTMN, HH, HHH gyermekek nevelése	15
5.2 Tehetséges gyermekek nevelése	15
6 Az óvodai nevelés tevékenységrendszer	18
6.1 Játék	18
6.2 Munkajellegű tevékenységek	21
6.3 A tevékenységekben megvalósuló tanulás	22
6.4 A külső világ tevékeny megismerése	24
6.4.1 Természet, társadalom, ember	24
6.4.2 Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés	27
6.5 Egészségfejlesztő testmozgás	29
6.6 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	31
6.7 Verselés, mesélés	33
6.8 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	34
7 Ünnepek, hagyományok	36
8 A fejlődés jellemzői óvodáskor végére	36
9 Az óvodapedagógusok által vezetett pedagógiai dokumentumok	37

Bevezetés

Óvodánk Miskolc – Görömbölyön, családi házas zöldövezetben helyezkedik el. Jól megközelíthető a város bármelyik részéről, mégis a forgalom zajától távolabb, biztonságos, családias környezetben található.

Csoportszobáink világosak, tágasak, esztétikusak, berendezésük a gyermekek igényeihez igazodik. Játzóudvarunk az utcától teljesen védett, biztonságos, mely számos mozgáslehetőséget biztosít a gyermekek számára. Többféle mászóka, mozgásfejlesztő eszköz, csúszda, babaház, nagy homokozók, kerékpárok, rollerek, motorok elégítik ki a gyermekek mozgásigényét, teszik változatosabbá az udvarra szervezhető tevékenységeket.

A nevelő - oktató munka négy csoportban folyik, ahol jól képzett, gyermekszerető óvodapedagógusok foglalkoznak a rájuk bízott gyermekekkel. Az óvodapedagógusok munkáját szakképzett, kedves dadus nénik segítik.

Lényeges számunkra a szeretetteljes, otthonos óvodai légkör biztosítása, az egészséges környezet megteremtése, ahol minden gyermek biztonságban érezheti magát.

Célunk, hogy elősegítsük az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkentését az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is.

Kiemelt nevelési területeink az egészséges életmód alakítása, a mozgásfejlesztés, érzelmi nevelés és szocializáció, értelmi nevelés, anyanyelvi nevelés megvalósítása.

A mozgásra és a játékra alapozva végezzük a pedagógiai feladatainkat. Játékos tanulással, egyéni képességfejlesztéssel szeretnénk elérni azt, hogy óvodásaink kudarc nélkül kezdhessék el az iskolát. Napirendünkben a legtöbb időt az örömteli szabad játékra fordítjuk, és biztosítjuk, hogy változatos tevékenységekben ismerjék meg a világ sokoldalúságát, fedezzék fel sokszínűségét. Fontosnak tartjuk, hogy közvetlen tapasztalatszerzéssel ismerkedjenek gyermekeink az őket körülvevő természeti és társadalmi környezettel, ezért gyakran szervezünk óvodán kívüli sétákat, kirándulásokat.

A testi képességek, a mozgáskoordináció fejlesztése érdekében a csoportszobában is rendelkezésre állnak korszerű mozgásfejlesztő eszközök. A nagycsoportos korú gyermekek, igény szerint részt vesznek korcsolya- és úszásoktatáson, néptáncórán, ovifocin (Bozsik program).

Nagy hangsúlyt fektetünk a környezettudatos magatartás megalapozására, ezen belül a szelektív hulladékgyűjtésre, környezetünk védelmére, tisztaságának megóvására.

Hagyományos óvodai ünnepeink (Mikulás, Karácsony, Farsang, Március 15., Húsvét, Anyák napja, Ballagás) mellett ünnepeljük az Állatok Világnapját, a Víz Világnapját, a Föld Napját, a Madarak- és Fák Napját és a Környezetvédelmi Világnapot.

A gyermekek egészségének megőrzése érdekében hangsúlyozzuk a mindennapi gyümölcs- és zöldségfogyasztást, a cukros italok helyett az ivóvizet preferáljuk, és sokat tartózkodunk a szabadban (téli is).

Nevelőmunkánk során tartalmas és örömteli óvodáséletemet igyekszünk biztosítani gyermekeinknek. Ennek érdekében rendszeresen szervezünk zenés gyermekelőadásokat, bábszínház- és múzeumlátogatásokat.

Aktívan részt veszünk településünk közösségi életében is, mellyel célunk a lokálpatriotizmus megalapozása.

Óvodánkban minden feltétel adott ahhoz, hogy az ide járó gyermekek nyugodt, szeretetteljes, élményekkel teli éveket tölthessenek el itt.

1 Gyermekkép, Óvodakép

1.1 Gyermekkép

Pedagógiai programunk – az Óvodai nevelés országos alapprogramjával egyezően – az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. A gyermeket fejlődő személyiségnek tekintjük, akinek fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesenhatározzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

1.2 Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja a gyermekek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvoda miközben teljesíti funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő, személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba, az iskoláskorba való átlépés belső pszichikus feltételei.

Óvodai nevelésünk célja

- Az óvodások sokoldalú harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakozásának, a hátrányok csökkentésének elősegítése az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, ide értve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is.
- A testi, szociális és értelmi érettség elősegítése az iskolai beilleszkedés és a tanulási zavarok megelőzése érdekében.

Óvodai nevelésünk alapelvei

- A gyermek személyiségét, elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.
- A gyermeket szerető gondoskodás és különleges védelem illeti meg.
- A nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.
- Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
- A nevelésnek a gyermeki személyiség kibontakoztatására kell irányulnia oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

- Nevelőmunkánkat partnerközpontúság jellemzi, ezért fontosnak tartjuk a család és az intézmény együttműködését.

Óvodai nevelésünk alapelveinek megvalósítása érdekében gondoskodunk

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről,
- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről,
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról,
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékról,
- az egyéni eltéréseket toleráló, arra épülő képességfejlesztésről, amely segít és alapjául szolgál a gyermek teljes személyiségfejlesztésében,
- a tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségterületek, emberi értékek közvetítéséről,
- a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről,
- a nemzetiséghez tartozó gyermekek önazonosságának megőrzéséről, erősítéséről, ápolásáról, nyelvi neveléséről, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségéről,
- a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekek önazonosságának megőrzéséről, erősítéséről, a társadalmi integráció elősegítéséről.

2 Óvodai nevelésünk feladatai

Az óvodai nevelésünk feladata a gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, és értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

2.1 Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés célja: az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése, a gyermek gondozása, egészségének védelme, edzése, óvása megőrzése.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermek gondozása, testi-szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- Szoktassa a gyermeket az életkornak megfelelő helyes életritmus kialakítására.
- A testápolás, az étkezés, öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése az óvoda épületén belül és külső területein is.
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, alkalmazkodóképességének alakítása.
- A környezet védelméhez és megővéséhez kapcsolódó szokások alakítása, környezettudatos magatartás megalapozása.

- Megfelelő szakemberek bevonásával – óvodapszichológussal, védőnővel - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.
- A gyermekek egészségének védelme, a betegségek kialakulásának megelőzése gyakori szellőztetéssel, megfelelő fűtéssel, edzéssel, higiénikus eszközökkel, a megbetegedett gyermek elkülönítésével.
- A szülők tájékoztatása az óvoda gondozási feladatairól, követelményeiről, hívja fel a figyelmet a következetes megtartás fontosságára.

A helyes életritmus

- Óvodapedagógusaink a gyermek óvodában eltöltött idejét tudatosan, élettani – és pszichikai szükségleteik figyelembevételével tervezzék.
- Törekedjék a helyes életritmust a szülőkkel együtt kialakítani.

Táplálkozás

- Biztosítson az étkezéshez kulturált körülményeket. Alakítsa ki a gyermekekben az esztétikus étkezés igényét.
- Biztosítsa a megfelelő időt az önkiszolgálás szokásainak kialakítására, fokozatosan, tapintatosan végezze azt.
- Vegye figyelembe az egyes gyermekek étkezési szokásait, kedvelt ételeit, érzékenységét, nagy tapintattal ismertesse meg a gyermekekkel a számukra ismeretlen, új ízeket.
- Gondoskodjon a gyermekek folyadékigényének kielégítéséről.
- Tanítsa meg a gyermekeket az evőeszközök helyes használatára.

Testápolás

- Alakítson ki személyes bensőséges kapcsolatot a testápolási, gondozási műveletek során.
- Ösztönözze a gyermekeket egészségük védelmére, testük, ruházatuk gondozására, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodásra, segítse elő, hogy mindez a gyermekek igényévé váljék.
- Segítse elő a papír zsebkendő, a wc papír használatát, a helyes orrfújás gyakorlását.
- Biztosítsa ebéd után a fogmosás lehetőségét.

Öltözködés

- Kísérje figyelemmel, hogy megfelelő váltócipőt biztosítsanak a szülők a gyermek számára a lúdtalp megelőzése érdekében.
- Irányítsa a gyermekek figyelmét a helyes öltözködés fontosságára, egészségvédelmük érdekében.
- Biztosítsa, hogy a gyermek a lehető legkevesebbet várakozzon felöltözve a fűtött helyiségben.
- Biztosítsa, hogy a gyermekek a hőmérséklet változásának megfelelően öltözzenek.

Mozgás, edzés

- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése.
- Szervezzen minél több szabadban és csoportszobában végezhető mozgásos tevékenységet, a gyermek mozgásigényének kielégítésére és fejlesztésére.

- Biztosítson a gyermek számára kirándulási lehetőséget is, amely a mozgásigény kielégítésén kívül együttes élményt nyújt.
- Tájékozódjon a kirándulás előtt a helyszínről, a megközelítés módjáról, a hely balesetmentességéről, ösztönözze a gyermeket a környezet tisztaságának megóvására,
- Segítse elő, hogy a gyermek változatos mozgással tapasztalhassa, mire képes, adjon módot arra, hogy új és újabb mozgásformákat próbáljon ki.
- Juttassa a gyermeket örömhöz és sikerélményhez a mozgás segítségével, kedveltesse meg változatos tevékenységekkel a testmozgást.
- Növelje a gyermek ellenálló képességét a szabad levegőn való rendszeres tartózkodással.
- Biztosítsa, hogy a lehető legtöbb időt töltsék a szabadban.
- A csoportszobában gondoskodjon a mozgásos játékok alkalmával friss levegőről, kellemes hőmérsékletről.
- Teremtse meg a lehetőséget a légfürdőzésre és napfürdőzésre az évszaknak megfelelően, és a fokozatosság elvének megtartásával.
- Nyáron használja ki a víz edző hatását permetező zuhanyozással.
- Biztosítson a lehetőségek függvényében egyéb edző hatású tevékenységeket: kerékpározás, úszás, labdázás, rollerezés.
- Javítsa a testtartást fejlesztő mozgással, a lábboltozatot erősítő speciális gyakorlatokkal segítse a lúdtalp korrigálását.

Pihenés

- Pihenés, idején az óvodapedagógus biztosítsa a gyermeknek a nyugodt alvás körülményeit, segítse elő az elalvás előtti nyugalmi állapotba kerülést dúdolással, meséléssel.
- Tartsa tiszteletben a gyermekek alvási szokásait (apróbb tárgyak, kendő stb.).
- Ügyeljen arra, hogy a korábban ébredők ne zavarják a még alvókat.
- Biztosítsa a levegőcserét alvás alatt is.

Gyermeki tevékenységek

- Elvégzi a saját személyével kapcsolatos feladatokat (testápolás, öltözködés, étkezés stb.), pihen, alszik játszik, mozog.
- A pihenés, alvás egyéni szükséglete eltérő, de nem zavarják egymást a gyermekek.
- Igény szerint használja a zsebkendőt.
- Értzi, ha melege van, fázik, öltözködik le-fel.
- Segít a csoportszoba rendjének helyreállításában, a tisztaság fenntartásában.
- Önmaga is kezdeményez mozgásos játékot a csoportban és a szabadban.
- Változatos mozgásokkal erősödik, differenciálódik mozgása.
- Megismerkedik eddig ismeretlen ételekkel.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Táplálkozás

- Étkezés közben kulturáltan viselkedik. Igényli az asztal esztétikai rendjét.
- Helyesen használja az evőeszközöket, esztétikusan, kulturáltan étkezik.

-
- Az önkiszolgálást teljes önállósággal, biztonsággal, természetes teendőként látja el.

Testápolás

- Képes mindennapi szükségleteit életkorának megfelelően önállóan kielégíteni. Testi szükségleteit képes szándékosan is irányítani, ha kell, késleltetni.
- Önállóan mosakodik, törülközik, kezet mos, amikor szükséges. Ruhája ujját feltűri, fogat mos, fogápoló szereket tisztán tartja. Haját rendben tartja.
- Önállóan használja a WC-t. Képes vigyázni a WC, a mosdó rendjére, a tisztálkodási eszközöket a helyére teszi.
- Használja zsebkezdőjét, helyesen fújja az orrát. Tüsszentéskor, köhögéskor azsebkendőt szája elé tartja.

Öltözködés

- Önállóan, megfelelő sorrendben öltözik, vetkőzik.
- Ruháját hajtogatja, gombolja, cipzárzza, cipőfűzőjét megkötöti.
- Ügyel saját személye és környezete rendjére.

Mozgás, edzés

- Mozgása harmonikus, összerendezett finommozgásokra képes.
- Igényükké válik a rendszeres testmozgás, örömmel végzik.
- Ismerik és biztonsággal használják a mozgásfejlesztő eszközöket.
- Mozgásminták utánzása folyamatos, pontos.
- Képesek társaikra figyelni, és a szabályokat betartani.

2.2 Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés

Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés célja: a társas együttélés és az életkorban elvárható alapvető erkölcsi normák szokás szintű megalapozása. A gyermekek szocializálása, az óvodai közösségbe való beilleszkedés elősegítése, nyitott, együttműködő közösség kialakítása. A gyermekek erkölcsi és szociális érzékenységének fejlesztése, éntudatának alakítása. Az értelmes fegyelem kialakítása, az összetartozás érzésének mélyítése, annak megértetése, hogy az emberek különböznek egymástól. A nemzeti identitástudat, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés megalapozása, erősítése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítsa az elfogadó érzelmi alapokra épített kellemes nyugodt, biztonságérzetet adó derűs óvodai légkört, amit áthat a kölcsönös bizalom.
- Gondoskodjon a csoportszoba otthonos, barátságos berendezéséről oly módon, hogy az a gyermekek életkorának testi-lelki szükségleteinek megfeleljen.
- Biztosítsa annak lehetőségét, hogy a felnőttekkel és a társakkal szembeni, s a társadalmilag elfogadott viselkedési szokás- és normarendszert elsajátítsa a gyermek.
- Teremtsen minél több változatos tapasztalati lehetőséget, melyben alapozódhatnak a társas együttélés szabályai, az alapvető erkölcsi normák, az állandó értékrend, tegye lehetővé az elfogadott viselkedési módok természetes szituációkban történő gyakorlását.

-
- Életkornak megfelelő szinten ismertesse meg a gyermekeket a keresztény kulturális értékekkel, szimbólumokkal.
  - Ismertesse meg a gyermekekkel az egyetemes emberi, európai és nemzeti értékeket, és azok tiszteletére nevelje őket.
  - Szűkebb és tágabb környezetük tevékeny megismerésével erősítse a nemzeti identitástudat, hazaszeretet kialakulását.
  - Segítse elő a gyermekcsoporton belül az együttműködés, az együtt dolgozás képességének kialakulását, az élményekben gazdag környezet járuljon hozzá, hogy a gyermekek befogadóvá, elfogadóvá, segítőkészsé váljanak.
  - Biztosítsa, hogy a gyermek társai irányában mindig megértést tanúsítson.
  - Teljes személyiségevel mutasson példát arra, hogy különbözőek vagyunk, de ez a különbözőség mindannyiunk számára értéket jelent. Érje el, hogy a gyermekek számára természetes legyen a különbözőség.
  - A tudatos értékközvetítés által, mely a gyermek - felnőtt szeretetkapcsolatára épül, segítse a felnőttekkel és a társakkal szembeni társadalmilag elfogadott viselkedési szokás- és normarendszer elsajátítását.
  - Segítse közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása közben a gyermekek erkölcsi tulajdonságaiknak /segítőkészség, figyelmesség, együttérzés, önzetlenség/ megalapozását.
  - Biztosítson alkalmat közös élményeken alapuló pozitív érzelmi kapcsolatok, baráti kapcsolatok kialakulására.
  - Teremtsen a közösség iránti szerepvállalást erősítő helyzeteket.
  - Segítse a közvetett iskolai beilleszkedést a pozitív énkép, önbizalom, önfegyelem, önállóság, szabálytudat, kommunikáció, együttműködés formálásával, a szándékos tanulás iránti pozitív attitűd megalapozásával.
  - Tegye képessé a gyermeket arra, hogy az adódó esetleges konfliktusokat önállóan próbálják egymás között megoldani.
  - Segítse elő a társakért, a csoportért érzett felelősség kialakulását a gyermeki tevékenység folyamatos értékelése által.
  - Tegye lehetővé a csoport életét színesítő visszatérő hagyományok éltetését.
  - Segítse a környezettudatos magatartás megalapozását a környezettudatos cselekvési szükségletek, szokások, gondolkodás, értékrend, döntési képességek fejlesztésével.
  - Vetesse észre a gyermekekkel a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó szépet és jót, mindazok megbecsülését, a rácsodálkozás örömét.
  - HHH és az SNI gyermekek speciális fejlesztésével segítse a testi-, lelki-, és szociális érettség kialakulását az iskolai munkához.
  - Tartsa szem előtt a gyermekek egyéni különbözőségét, eltérő életkörülményeiket, neveltetésük különbözőségét. Ennek megfelelően érvényesítse az egyéni bánásmód elvét.
  - Szoktassa a gyermekeket a különbözőségek elfogadására.
  - Segítse a gyermekek én - képének, éntudatának, önismeretének, önértékelésének, feladattudatának, kudarcűrő képességének fejlődését.
  - Ismerje el a közösség alakulására kedvezően ható magatartást, cselekvést.
  - Őszinte, természetes magatartással adjon pozitív mintát.

- Gondossággal végezze a beszoktatást, teremtsen meg a szülőktől való fokozatos elszakadás lehetőségét, alakítson kis szoros érzelmi kapcsolatot a gyermekkel.
- Tartsa szem előtt, hogy az új környezet a gyermeknek lelki megterhelést jelent, ezért minden egyes gyermekhez nagy szeretettel, gondoskodással forduljon.
- Fogadja el, hogy óvodába lépéskor a gyermekek különböző fejlettségi fokon vannak. Támogassa, bátorítsa őket, ismerje el elért eredményeiket.

Gyermeki tevékenységek

- Folyamatosan ismerkedik a szokásrendszerrel, és mindinkább sajátjává teszi azt.
- A nap folyamán gyakorolja, helyes viselkedésmódokat.
- Udvariasan fordul társaihoz és a felnőttekhez.
- Szívesen segítséget a kisebbeknek, rászorulóknak.
- Megtanulja tevékenység közben a másokkal való érintkezést és együttműködést.
- Ismeri és alkalmazza társas kapcsolataiban az alapvető társadalmi és erkölcsi normákat.
- Törekszik a felmerülő konfliktusok önálló megoldására, és ezáltal szocializálódik.
- Baráti kapcsolatokat alakít ki - ezekben tevékenykedik. Közös tervezget több napra szóló játékot.
- Eljut az „én” - től a „mi” tudatig.
- Formálja önfegyelmét, önkifejező, önérvényesítő képességét, ezáltal szabálytudata magasabb szintre jut.
- Társainak segítségére siet.
- Tolerálja a különbözőségeket.
- Önként részt vesz a közös munkavégzésekben, a csoportszoba rendezésében.
- Figyel az óvodapedagógusra, végrehajtja a kapott feladatokat.
- A népi hagyományok ápolásában tevékenyen részt vesz. E közös élmények hatására erősödik a csoport közösségéhez, valamint az óvodai közösséghez való kötődése, s ez által formálódik magyarságtudata, nemzeti identitástudata.
- Felfedezi szűkebb lakóhelyét, séták, kirándulások alkalmával irányított megfigyelések által megismerkedik szülővárosa nevezetességeivel, ezáltal kialakul benne az együvé tartozás érzése, legyen ez a szülőföldhöz, családdhoz való kötődés alapja.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Belsővé válnak a csoport szokásai, szabályai, használja az helyes magatartásformákat.
- Képes az együttműködésre felnőttel, gyermekkel.
- Alkalmazkodik a közösség elvárásaihoz.
- Eligazodik a csoport életében, a napirendben.
- A közös tevékenységekben aktívan részt vesznek.
- Igényli a társas kapcsolatokat, és életkorának megfelelően tudja azokat kialakítani, kezelni
- Az együttműködés zavartalansága érdekében kölcsönös engedményekre képes.
- A kívánt játékszert elkéri társától, használja az udvarias beszédmód kifejezési formáit.
- Eleget tesz a felnőtt kéréseinek, végrehajtja a kapott feladatokat.

- Megköszöni, ha kap valamit, kezd segíteni másoknak, szívesen játszik együtt.
- Betartja a kulturált étkezés szokásait.
- Tisztelettel viselkedik a felnőttekkel, az óvoda dolgozóival.
- Tevékenységeiben egyre önállóbb.
- Természetes szükségletté válik a közös tevékenység, képes saját akaratát alávetni másokénak.
- Szívesen játszik együtt társaival, érdeklődik társai iránt, segíti őket.
- Tudatosodik benne, hogy egy összetartó csoport része, ezáltal együtt érez társaival, türelmes irántuk, figyelmesen hallgatja meg őket, örül a közösen elért sikernek.
- Átérti a csoportért végzett tevékenység fontosságát.
- A megkezdett tevékenységet befejezi.
- Tűrő és konfliktusmegoldó képessége magasabb szintre jut.
- Vállalkozik önálló véleményalkotásra.

2.3 Anyanyelvi, értelmi nevelés

Az anyanyelvi nevelés célja: Képesé tenni a gyermekeket a feljük áramló verbális és metakommunikációs információk befogadására, megértésére.

Képesé tenni őket arra, hogy saját érzelmeiket, gondolataikat, szóban pontosan és hatásosan ki tudják fejezni. Megtudják fogalmazni élményeiket, tapasztalataikat, kialakuljon tanulási vágyuk, képességük, kreatív személyiségük. Az életkoruknak megfelelő beszédészleléssel, beszédmegértéssel, kifejezőképességgel rendelkezzenek.

Az értelmi nevelés célja: egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, másrészt az értelmi képességek- érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, gondolkodás és kreativitás- fejlesztése.

Az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása a gyermeki személyiség megismerését, fejlesztését, kibontakoztatását segíti elő, hozzájárul, hogy a gyermek képesé váljon a világban való tájékozódásra, alkalmazkodásra.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Teremtsen olyan szeretetteljes, derűs légkört, beszélgető, beszélő környezetet, amelyben a gyermekek bátran, szívesen, gátlások nélkül nyilatkoznak meg, közlési vágyukat kielégíthetik.
- Szép kiejtéssel, nyelvtanilag helyesen beszéljen, fogalomhasználata szakszerű legyen, érthetően közvetítsen a gyermekeknek, korosztályi és egyéni jellemzők figyelembevételével.
- A gyermeki beszédkedv, kifejezőképesség, a beszédfigyelem fejlesztése, a szókincs folyamatos bővítése, kommunikációs készségek fejlesztése beszélő helyzetek megteremtésével, játékokkal, bábozással, mesével, verssel, személyes példamutatással.
- Az óvodába lépéskor tájékozódjon a gyermekek nyelvi fejlettségéről.
- A beszédfejlesztés érdekében ismerje meg a család anyanyelvi kultúráját. A szociokulturális háttér figyelembevételére épülő differenciált készség és képességfejlesztés valósítson meg.
- Ismerje fel, megfelelő módszerekkel próbálja javítani a beszédhibákat logopédus segítségével.

-
- Az anyanyelvi játékokat (beszédszerveket ügyesítő gyakorlatok, beszédészlelés, beszédértés auditív emlékezet, mondat és szövegalkotást fejlesztő gyakorlatok), építse be a mindennapi óvodai életbe.
  - Ismerje meg és tudatosan használja a gyermekek más forrásból szerzett tapasztalatait, ismereteit.
  - Az összefüggéseket megragadó megfigyeléssel ösztönözze a gyermekeket a tapasztalatok verbális megfogalmazására (tulajdonságok kiemelése, összehasonlítása).
  - A gyermekek megismerési vágyára, tudásvágyára, érdeklődésére, kíváncsiságára, aktivitására építve biztosítson lehetőséget élmény – és tapasztalatszerzésre a természeti, társadalmi környezetről.
  - Segítse az élményeken alapuló tartalmas játék kialakulását, mely alkalmas az ismeretnyújtásra, a készség – és képességfejlesztésre.
  - Tudatosan teremtsen problémahelyzeteket a gyermekek logikus gondolkodásának fejlesztése érdekében.
  - Gondoskodjon a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezéséről.
  - Az értelmi fejlesztés folyamatában fektessen kiemelt hangsúlyt a differenciálásra, az egyéni képességek szerinti fejlesztésre, a személyre szabott pozitív értékelésre

Gyermeki tevékenységek

- Igényeiket, szükségleteiket világosan, érthetően megfogalmazzák.
- A tevékenységek során használják a párbeszéd fordulatait, közlik egymással gondolataikat, ötleteiket, fokozódik beszédük.
- Az irányított és spontán tanulási folyamatban a gyermekek használják a megismert tárgyak, jelenségek, történések kifejezéseit, folyamatosan gazdagodik szókincsük.
- Családi és egyéni élményeikről szívesen mesélnek társaiknak és az óvodapedagógusnak.
- Anyanyelvi és kommunikációs játékokat játszanak.
- Társaik mozgását, cselekvéseit verbálisan is kifejezik, megnevezik a téri irányokat, használják a névutókat, a matematikai kifejezéseket, udvariassági formulákat.
- Történeteket találnak ki és mondanak el, ilyenkor alkalmazzák az ismert nyelvi formákat, mesélnek egyszerű és összetett mondatok használatával.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek szívesen beszélnek saját cselekvésükről, a velük megtörtént eseményekről.
- Jól érthető, többnyire megfelelő hangsúlyozással, hangerővel és megfelelő tempóval beszélnek, helyzetnek megfelelően kommunikálnak.
- Tisztán ejtenek minden beszédhangot.
- Gondolataikat érthetően, összefüggően tudják kifejezni, közölni, mesélni.
- A gyermekek aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket.
- Ismerik a környezetükhöz tartozó tárgyak és a megszokott jelenségek nevét. Tárgyi és személyi környezetükkel kapcsolatos gondolataikat összefüggően fejezik ki.

- Értik és használják az ismert szavakat akkor is, ha az azokkal jelölt tárgyakat, személyeket nem szemlélik közvetlenül.
- Társaik és a felnőttek beszédére odafigyelnek és igénylik, hogy őket is figyelmesen meghallgassák.
- Alkalmazzák a párbeszéd jellegzetes fordulatait, a figyelem felhívást, a köszönést, az udvariassági kifejezéseket.
- Helyesen használják a jelen és a múlt idejű igeidőket, a képzőket, a ragokat, a határozott és határozatlan névelőt.
- Megfelelően fejlett szövegértésük, megfigyelőképességük, memóriájuk, légzéstechnikájuk, téri tájékozódásuk.
- Hallási figyelmük, emlékezetük, akusztikus differenciálásuk, hangfelismerésük megfelelően fejlett.
- Érdeklődéssel vesznek részt a különböző tevékenységekben.
- Alapvető ismereteik vannak közvetlen környezetről.
- Képesek hosszabb idejű szándékos figyelemre.
- Észrevesznek egyszerűbb összefüggéseket.
- Felismerik a problémahelyzeteket, s törekednek megoldásukra.
- Képzleti működésük közeledik a valósághoz.
- Ismereteiket tudják alkalmazni a gyakorlatban is.
- Ellenőrzik saját tevékenységüket, segítséggel észreveszik hibákat, és törekednek az önértékelésre.
- A cselekvő szemléletes és szemléletes képszerű gondolkodásuk mellett felfedezhető az elemi, fogalmi gondolkodás.
- Aktívan részt vesznek a különböző óvodai tevékenységekben és képesek azokban elmélyülni.
- Nyitottak, érdeklődők, készek az iskolába lépésre, a tanuláshoz szükséges képességeik folyamatosan fejlődnek, egyre több szabályhoz tudnak alkalmazkodni a feladatok megértésében, egyre eredményesebb végzésében.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni képességeiknek megfelelő fejlettségi szintre jutnak, speciális szakemberek bevonásával.

3 Az óvoda kapcsolatai

Célunk: Eredményes óvodai nevelésünk érdekében jó partneri kapcsolatok kialakítása, ápolása.

Feladatunk: A hatékony együttműködés legmegfelelőbb formáinak megválasztása, működtetése.

Partnereink	A kapcsolattartás módjai
Szülők	- szülői értekezlet - fogadóóra - eseti megbeszélések
Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény	- jelzések - konzultáció - esetmegbeszélések

Partnereink	A kapcsolattartás módjai
B.-A.-Z. Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Miskolci Tagintézménye	- szűrővizsgálatok szervezése - szakértői vizsgálatok szervezése - konzultáció
POK Miskolc	- szaktanácsadás - pedagógiai tájékoztatás - tanügy igazgatási szolgáltatás - pedagógusok továbbképzésének, önképzésének segítése, szervezése
Az óvoda orvosa, védőnője	- rendszeres és szükség szerinti szűrővizsgálatok - alkalmankénti esetmegbeszélés
Görömbölyi Általános Iskola	- közös rendezvények, szakmai programok, továbbképzések - szülői értekezletek - nyílt napok az iskolában – volt óvodásaink meglátogatása - iskolaköztelő rendezvények nagycsoportosoknak
Közművelődési intézmények	- rendezvényeken való részvétel - rendezvények közös szervezése
Sportlétesítmények	- a sportlétesítmények által kínált lehetőségek igénybevétele, szervezett sportrendezvényeken való részvétel
Helyi önkormányzati képviselő	- konzultáció
Egyházak	- hitoktatás

4 Óvodánk egészség fejlesztési programja

Az egészség a teljes testi, lelki és szociális jólét állapota, nem csupán a betegség vagy fogyatékosság hiánya.

Az egészség:

- biológiai egészség: a szervezetünk megfelelő működése
- lelki egészség: személyes világnézetünk, magatartási alapelveink
- mentális egészség: a tiszta és következetes gondolkodásra való képesség.

A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki-szellemi jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

Az intézményünkben működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési-oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek, a tanuló és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek, a tanuló egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

A teljes körű egészségfejlesztési feladataink

- Az egészséget támogató, biztonságos, esztétikus környezet kialakítása.
- Egészséges életmódra nevelés a gyermekek gondozása, testi szükségleteiknek a kielégítése, a gyermek egészséges életvitel iránti, igényének felkeltése.
- A gyermekek testi – lelki egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése, betegségek megelőzése
- A gyermekek szociális biztonságának megteremtése, a pszichés stressz feldolgozásához szükséges képességeinek fejlesztése.
- Alapvető higiéniai normák megismertetése és betartatása.
- Az étkezési kultúra fejlesztése, az egészséges táplálkozás szorgalmazása.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, mozgásigényük kielégítése.
- Baleset megelőzési szokások, magatartásformák kialakítása
- Az egymással kapcsolatos szociális együttműködési készségek kialakítása.
- Környezettudatos magatartásformák kialakítása.
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülők együttműködésével – speciális gondozó, prevenció és korrekció testi és lelki nevelési feladatok ellátása.
- A családok szemléletének, értékrendjének formálása
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek elfogadtatása inkluzív szemlélettel, példamutató attitűddel. A különbözőséget elfogadó magatartás közvetítése, tolerancia, empátia fejlesztése.
- A teljes körű egészségfejlesztés figyelembe veszi a gyermekek biológiai, társadalmi, életkori sajátosságait, beilleszthető a nevelési-oktatási intézményben megvalósuló átfogó prevenció programokba.

Az egészségfejlesztés megbonthatatlanul egybefonódik a személyiségfejlesztés feladataival, azaz: az egészség védelme, fejlesztése nem önálló nevelési feladat.

Az egészségvédő és egészségfejlesztő magatartás elérésének feltétele azoknak az alapképességeknek az elsajátítása, amelyek az egészséget védik, fejlesztik. Az egészség védelme és karbantartása tanítható, fejleszthető.

Az óvoda nevelési programja az egészségvédelemre és egészségfejlesztésre épül, és az óvodai élet valamennyi szakaszára kiterjed. Nevelő, fejlesztő munkánk kiemelkedő része az egészség fejlesztésére és az egészségkárosodás megelőzésére irányuló nevelő tevékenység.

5 Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

- sajátos nevelési igényű gyermek
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek
- kiemelten tehetséges gyermek
- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

Sajátos nevelési igényű gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum

zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Kiemelten tehetséges gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll: a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik, alacsony foglalkoztatottságú, vagy a gyermek elégtelen lakókörnyezetben, illetve lakáskörülmények között él.

Halmazottan hátrányos helyzetű az, aki esetében a hátrányos helyzetűként meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll. *Halmazottan hátrányos helyzetű* a nevelésbe vett gyermek is.

5.1 SNI, BTMN, HH, HHH gyermekek nevelése

Célunk a harmonikus, nyugodt, biztonságot adó óvodai környezetben természetessé váljon a gyermekek között személyiségük különbözősége. Célunk továbbá a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésük elősegítése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Inkluzív szemlélettel, példamutató attitűddel a különbözőséget elfogadó magatartás közvetítése, tolerancia, empátia fejlesztése.
- A gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása, a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságjogok tiszteletben tartása az egyenlő hozzáférés és gondoskodás biztosításával.
- Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett, a befogadó környezet megteremtésével a kialakult előítéletek lebontásához való hozzájárulás, az újabb előítéletek kialakulásának megelőzése.
- Együttműködés logopédussal, fejlesztő pedagógussal, gyógypedagógussal, a gyermekvédelem szakembereivel.
- A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek közösségbe való integrálása és differenciált fejlesztése.

5.2 Tehetséges gyermekek nevelése

Óvodás korban még nem beszélhetünk tehetségről, viszont tehetségígéretes adottságokról, hajlamokról, képességekről már igen.

Tehetségígéretes jellemzői

Általános képességek:

Tehetségígéreték jellemzői	
<ul style="list-style-type: none"> • Könnyen, gyorsan megért dolgokat, tanul. • Tartósan megjegyez dolgokat, könnyen felidéz. • Jó a megfigyelőképessége, foglalkoztatják a részletek. • Az átlagnál sokkal hosszabb ideig képesek egy dologra figyelni. • Elsőként veszi észre az ellentmondásokat, érzékeny a problémákra. • Gyorsan felismeri az összefüggéseket, elvont dolgok, fogalmak iránt érdeklődik. • Fantáziál, és a dolgok működésének megértésére törekszik. • Sok kérdése van, érti az absztrakt fogalmakat, jól használja. • Gondolkodása kritikus önmagával szemben, önreflexió korai megjelenése (szóhasználatban megjelenik pl. „szerintem”; „erre gondoltál” kifejezés) 	
<p>Kreativitás</p> <ul style="list-style-type: none"> • Újszerű ötletei vannak a feladatok megoldására • Nincs számára megoldhatatlan helyzet, többször próbálkozik, új utakat keres • Nagy az alkotókedve, szívesen hoz létre új dolgokat • Sokszor felteszi a kérdést: Mi lenne ha...? 	<p>Motiváció</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tud egy dologra intenzíven figyelni • Nem könnyen adja fel a küzdelmet • Nagy benne az önálló ismeretszerzési vágy • lelkesedik az erőfeszítést igénylő feladatokért • Általában többet teljesít, mint amit elvárnak tőle
<p>Nyelvi tehetség:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az átlagnál gazdagabb a szókincse, választékosan fogalmaz • Beszédben könnyen és jól fejezi ki magát • Bonyolultabb mondatszerkezeteket használ, mint korosztálya • Szívesen talál ki mesét, történetet 	<p>Zenei tehetség:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jó a ritmusérzéke • Könnyen megjegyzi a dallamokat, ritmusokat • Önállóan kezdeményez énekes játékokat • Nehezebb dallamokat is tisztán énekel • Nyitott a hangszerek használatára
<p>Matematikai – logikai tehetség</p> <ul style="list-style-type: none"> • Szívesen foglalkozik logikai problémákkal • Gondolkodtató feladatokban „gyorsan kapcsol”. • Fáradhatatlan, ha számolásról van szó • Keres és talál összefüggéseket • Könnyen tájékozódik térben 	<p>Képzőművészeti tehetség:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nagyon jó a kez ügyessége, rajzai kifejezőek • Rajzaiban újszerű elemek mutatkoznak • Rengeteg időt tölt rajzolással, ügyesen másol • Nyitott az új technikák megismerésére
<p>Testi – mozgásos tehetség</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ügyesen végzi el, jól utánozza a mozgásos feladatokat • Mozgása összerendezett • Finommotoros mozgása fejlett 	<p>Tehetségre utaló jelek hátrányos helyzetű gyermekeknél</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jó nonverbális képességére támaszkodik hiányos ismeretek szókincs esetén

Tehetségigéreték jellemzői	
<ul style="list-style-type: none"> Egyensúlyérzéke megbízható 	<ul style="list-style-type: none"> Általában nincs kiemelt helyzete a csoportban, mégis szívesen követik társai Tudása hiányos, gyengén teljesít, külső motivációt igényel, viszont rengeteg ötlete van, és jó problémamegoldó

Célunk:

- A tehetségigéretes gyermek kreatív megnyilvánulásainak felismerése, átlagon felüli kognitív képességeinek (figyelem, megfigyelőképesség, érzékelés-észlelés, emlékezet, gondolkodási funkciók), speciális képességeinek, (zenei, nyelvi, mozgás, matematikai, rajz, szociális), feladat iránti elkötelezettségének, illetve gyenge képességeinek sokoldalú fejlesztése.
- Olyan tanulási helyzetek teremtése, ami a tág érdeklődési területüket kielégíti, illetve tovább bővíti, tanulási vágyukat felkelti.
- A gyermekek terhelhetőségének figyelembe vételével differenciált optimális fejlesztés.
- A szülők bevonása, támogatása, együttműködő partneri viszony alakítása a tehetségsegítés folyamatában.
- Hatékony együttműködés a Pedagógiai Szakszolgálattal.

Tehetséggondozás alapelvei:

- A hangsúly a tehetségigéret felismerésén, megalapozásán van.
- A szabad játék fejlesztő hatásának kiaknázása.
- A szabad játékra fordítható idő védettségének biztosítása.
- Folyamatos pedagógiai megfigyelés, és a tehetség jeleinek korai felismerése.

Az óvodapedagógusok a tehetségigéretre utaló személyiségvonásokat információk gyűjtésével, mindennapi megfigyelések (kiemelkedő képességek, kreativitás, motiváltság), alkalmával igyekeznek azonosítani. A kiemelkedő képességekkel, adottságokkal rendelkező gyermekek fejlődését differenciált tevékenységsszervezéssel igyekszünk segíteni. A differenciálás megjelenhet feladatadásban, munkaformában, tempóban, eszközökben, segítségadás mértékében, motiválásban, értékelésben.

A csoportok napirendjének alakításával lehetőséget teremtünk a gyermek számára az elmélyült játékra, alkotásra, a kreativitásuk további fejlődésére.

A tehetséggondozás feltételei:

- Személyi feltételek:**
Intézményünkben a tehetséggondozás valamennyi óvodapedagógus feladata.
- Tárgyi feltételek:**
Óvodánk alapítványa és a Szülői Szervezet támogatásával művészeti tevékenységekhez jó minőségű kézműves eszközök, zenei tevékenységekhez hangszerek, tapasztalatszerzéshez ismeretterjesztő könyvek, földgömb, változatos fejlesztőjátékok állnak rendelkezésünkre.
- Kapcsolattartás:**

A tehetséggondozó munkánk eredményességének érdekében konstruktív, őszinte kapcsolatot tartunk a szülőkkel, a B.-A.-Z. Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Miskolci Tagintézményével.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Alakítson ki elfogadó légkört a gyermekek körül, amely őket elfogadja, személyiségüknek fejlődését segíti.
- Ismerje fel - szükség esetén szakember segítségével - a kiemelkedő képességű gyermekeket, a tehetségigéreteket.
- Pedagógiai megfigyelésekre alapozva, céltudatos tervezéssel a gyermek tehetségével összefüggő kimagasló területek fejlesztése.
- Megfelelő lehetőségek biztosításával segítse a tehetség kibontakoztatását.
- Felfigyeljen a - élmények, tevékenységek, eszközök, széles skálájának biztosításával a tehetségfejlesztő-gondozó munka alapjainak megteremtése.
- Sokféle kreatív tevékenység biztosításával bátorítsa az egyéni megoldásokat, dicsérettel, elismeréssel ösztönözze a gyermeket.
- A gyermek gyenge területét (ami gyakran szocializációs probléma) tudatosan fejlessze.
- Alakítson ki együttműködő kapcsolatot a szülőkkel a tehetséges gyermek további fejlődésének érdekében.
- A tehetség specifikumának megfelelően irányítsa a gyermeket szakemberekhez.

6 Az óvodai nevelés tevékenységrendszere

6.1 Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek, minden nap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul kell teljesülnie.

A játék a gyermek sajátos öntevékenysége, ami szabad akaratra épül, benne és általa érvényesül az önkifejezés.

A kisgyermek a külvilágtól és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé. Benne fejlődnek azok a tulajdonságok, melyek később a játékan kívül is jellemzőek lesznek rá.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban és az óvodában is a felnőtt - a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységhez, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, ill. segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

Intézményünkben, előtérbe helyezzük a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését.

A játék kiemelt jelentősége az óvodánk napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységsszervezésben is megmutatkozik.

Játékfajták

A **gyakorlójáték** bevezetője és kiegészítője a többi játékfajtának. Főleg a 3 -4 évesek játékát jellemzi. A gyakorló játék az eszközhasználatban, mozgássorok kialakításában, manipulálásban realizálódik.

A **szerepjátékban** a gyermekek tapasztalataikat, elképzeléseiket hozzájuk fűződő érzelmeiket jelenítik meg. A vállalt szerepen keresztül ábrázolják a valóság számukra lényeges mozzanatait.

A **szabályjátékban** nem a művelet, nem a szerep a rögzített, hanem a feladat és a szabály. Meghatározott cél elérésére irányul. Mozgás és értelemfejlesztő hatása van.

Konstruktív játék során a gyermekek különféle elemekből, anyagokból építményeket, játékszereket, modelleket hoznak létre saját elképzelésük alapján.

Bábozás, dramatizálás során eljátszanak ismert meséket, kitalált helyzeteket, szituációkat. A játék során belelélik magukat a szereplők helyzetébe.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítsa az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását.
- Az óvodapedagógus tanítsa a gyermekeket játszani, ismertesse meg a játékeszközök rendeltetészerű használatát.
- Biztosítsa a szükség és igény szerinti együttjátszást, támogató, serkentő, ösztönző, indirekt magatartásával.
- Az óvodapedagógus teremtse meg a feltételeket /hely, idő, légkör és eszköz/, hogy a gyermekek aktivitással, jókedvvel vehessenek részt az elmélyült, folyamatos, nyugodt játékban.
- Gondoskodjon pozitív érzelmeket kiváltó élményekről, így adjon minél több játéktémát a gyermekeknek.
- Tegye lehetővé, hogy a gyermekek játékuk során környezetüket formálhassák, kedvük, elképzelésük szerint átalakíthassák, szabadon mozoghassanak a csoportszobához tartozó játékterületekben is.
- Tartsa szem előtt, hogy a gyermekeknek különösen fontos a minél hosszabb, megszakítás nélküli játékidő.
- Biztosítson olyan játékeszközöket, amelyek az elmélyült játék kialakulását, és a fantázia fejlődését szolgálják
- Törekedjen arra, hogy a gyermekeknek az udvaron is álljanak rendelkezésükre barkácsoló, ábrázoló, manipuláló, konstruáló eszközök.
- Ismertesse meg a gyermekeket minél több mozgásos játékkal.
- Ismerje a fejlesztő játékeszközöket, azokat kreatív módon alkalmazza a mindennapi óvodai életben, a gyermekek fejlettségi szintjéhez igazodva.
- Képességfejlesztő játékeszközök segítségével tudatosan fejlessze a gyermekek értelmi képességeit /figyelem, emlékezet, gondolkodás/.
- Az óvodapedagógus a játékokhoz szükséges eszközöket folyamatosan bővítse.

Gyermeki tevékenységek

- A gyermek gyakorlójátékot játszik, e tevékenység közben ismerkedik az őt körülvevő világgal, annak tárgyával.
- Szerepjátékot játszik, ebben jeleníti meg tapasztalatait, ismereteit, elképzeléseit, érzelmeit, pozitív és negatív élményeit. Ezeket sajátos módon alkotja újra.
- Szabályokhoz igazodva mozgásos és értelemfejlesztő, logikus gondolkodásra serkentő szabályjátékot játszik.
- Bábozik, dramatizál, így eleveníti fel irodalmi élményeit kötetlen formában.
- Barkácsol különféle eszközökből, sokféle anyagból játéka-hoz felhasználható kiegészítőket.
- Konstruál, eleinte nagyobb, később apróbb kockákból, különböző alkatrészekből, anyagokból építményeket.

A fejlődés jellemzői korosztály szerint

Gyakorlójáték:

3-4 éves kor: a játékos mozgást mindig ugyanabban a formában, ugyanolyan szabályok szerint ismétlik. Játékszereket, eszközöket rakosgatnak céltalanul, vagy maguk alkotta szabály szerint.

4-6-7 éves kor: gyakorló játék csak akkor jelentkezik, ha a gyermek fejlődésében lemarad, képességei fejletlenek, de jelentkezhet konstrukciós és szerepjáték elemeként is.

Szerepjáték:

3-4 éves kor: képesek olyan szerepjátékok kezdeményezésére és eljátszására, amelyek egyszerű cselekvéseket és kapcsolatokat tartalmaznak.

4-5 éves kor: mozgásuk, értelmi és érzelmi fejlődésük alapján megértik környezetük egyszerűbb jelenségeit, viszonyulásait, készek ezeket játékaikban újra alkotni.

5-6-7 éves kor: tudnak vezetni, és játszótársaikhoz alkalmazkodni. Képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, abban együttműködni, melyben tapasztalataik, érdeklődésük alapján ábrázolhatják a felnőttek tevékenységét és kapcsolatait.

Barkácsolás:

3-4 éves kor: az óvodapedagógus, a gyermekek bevonásával készít kiegészítő játékszereket.

4-5 éves kor: segítenek az óvodapedagógusnak a játékszerek készítésében és a játékok megjavításában.

5-6-7 éves kor: a barkácsolás, a szerepjáték és a bábozás természetes eszköze.

A kellékeként létrehozott eszközöket felhasználják játékaikban

Dramatizálás, bábozás:

3-4 éves kor: elsősorban a báb mozgása kelti fel a gyermekek érdeklődését, ezért a bábok „éljenek” a gyermekek között, legyen helyük a csoportban.

4-6-7 éves kor: kézméretüknek megfelelő bábokkal báboznak. Kedvelt mesealakokkal, hétköznapi figurákkal önállóan, kitalált szöveggel báb jeleneteket adnak elő.

Építő, konstruáló játék:

3-4 éves kor: a gyermekek gyakran bonyolult építményeket alkotnak, amelyeket még nem képesek megismételni.

4-6-7 éves kor: építő elemekből játékszereket képesek építeni. Az építés gyakran szerepjátékokhoz kapcsolódik.

Szabályjáték:

3-4 éves kor: mozgásszükségletet kielégítő, egyszerű szabályokat tartalmazó játékokat játszanak.

4-5 éves kor: képesek a szabályok megértésére, az óvodapedagógussal közösen ellenőrzik a szabályok betartását, a győzelem érdekében megpróbálnak együttműködni.

5-6-7 éves kor: olyan szabályjátékot választanak, amely nagyobb ügyességet, vagy szellemi erőfeszítést igényel. Egymást figyelmeztetik a szabályok betartására, megjelenik az egészséges versenyszellem.

6.2 Munkajellegű tevékenységek

A gyermeki munka önként, örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység.

A személyiség fejlesztés fontos eszköze a munka és a munka jellegű játékos tevékenység. A játékkal sok mindenben azonosságot mutat.

A gyermekek a feladatok elvégzése során megtanulják az eszközök használatát, tapasztalják, hogy az ember folyamatosan alakítja, változtatja környezetét. Az eszközök használatán kívül kialakulnak a munkavégzés képességeinek alapjai, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság.

A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának fontos eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A munka célra irányuló tevékenység, külső készítés, többnyire külső irányítással folyik, a gyermektől belső fegyelmet, felelősséget, kötelezettség vállalást és annak teljesítését igényli. A munka elvégzését külső szükséglet indokolja, a gyermekeknek valamit teljesíteniük kell, munkájuk eredményét ők és mások egyaránt tapasztalják.

Célja:

A gyermekek fokozatosan tapasztalják meg a munka örömét, tanulják meg tisztelni a munkát végző embert. Munkavégzés közben alkalmazkodnak egymáshoz, megbecsülik egymás munkájának eredményét, fejlődnek közösségi kapcsolataik, alakul feladattudatuk, felelősség érzetük.

- Munkafajták:
- saját személyükkel kapcsolatos munkák,
- közösségért végzett munka /naposság/,
- alkalomszerű megbízatások,
- környezet rendjének megőrzése,
- növény és állat gondozás.

Az óvodapedagógus feladatai

- Az óvodapedagógus teremtsen meg a gyermekek számára az életkorokhoz, erejükhöz mért munkalehetőségeket.
- Gondoskodjon arról, hogy a gyermekek saját személyük, ill. a csoport érdekében maguk végezhesenek el minden olyan munkát, amelyre egészségük károsodása nélkül képesek.
- Ismertesse meg a gyermekeket a munka társadalmi értékével, váljon a gyermekek igényévé az értékteremtés, ami magába foglalja a materiális, szellemi, erkölcsi, esztétikai értéket egyaránt.

- Az óvodapedagógus biztosítsa a legalkalmasabb eszközöket, szoktassa rá a gyermekeket, hogy tartsák azokat rendben.
- Teremtse meg a nyugodt, kiegyensúlyozott munkához szükséges légkört. - Erősítse a munkára készítő indítékokat a gyermekekben.
- Ismertesse meg velük az adott munka eszközeit, azok ésszerű használatát, a munka legcélszerűbb fogásait, azok sorrendjét, a munka ellenőrzésének módjait.
- Törekedjen arra, hogy a munka értékelése során kedvet ébresszen a gyermekekben a további munkához, értékelése személyre szabott legyen.
- Gondoskodjon arról, hogy a szülő is értse mennyire fontos a gyermek munkájának tiszteletben tartása.
- Erősítse a munka iránti pozitív érzelmeket a gyermekben.
- Segítse elő a gyermekek önértékelési képességének, igényszíntvonalának és közösségi, társas kapcsolatainak fejlődését.
- Fejlessze a munkavégzéshez szükséges attitűdöket, képességeket és készségeket
- Az SNI gyermekek munkavégzését segítse a megfelelő speciális eszközök használatával. Adjon lehetőséget a kevésbé sérült funkciók differenciáltabb, tudatos fejlesztésére.

Gyermeki tevékenységek:

- Közösségi megbízatásként naposi munkát középső és nagycsoportban végeznek a feladatok fokozatos bővülésével.
- A naposok terítenek, leszedik az asztalt, megkínálják társaikat.
- Szükség szerint átrendezik a termet, segítenek a foglalkozási eszközök kiosztásában.
- Ellenőrzik a csoportszoba és a mosdó rendjét, tisztaságát.
- Segítenek az udvari játékeszközök ki és behordásában.
- Részt vesznek játékok javításában, tisztán tartásában.
- Évszakonként gondozzák kertrészüket és az élő sarok növényeit. Locsolnak, ültetnek, kapálnak, gyomlálnak.
- Udvarrészüket tisztán tartják, összeszedik a szemetet, sepregetnek.
- Alkalomszerűen apró megbízatásokat teljesítenek. Időközönként szétválogatják a játékeszközöket, rendbe teszik a babaszobai szekrényeket, részt vesznek a hó eltakarításban.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén:

Jártasságot szereznek a különböző munkafajták elvégzésében. Önállóan használják a munkaeszközöket. Szívesen és önként vállalják a naposságot és egyéb megbízatásokat. Munkavégzésük során fegyelmezettek, munkájukban kitartóak megbízhatóak. Érzik munkájuk fontosságát és hasznosságát. Munkavégzés közben képesek az együttműködésre. Az egyéni megbízatásokat önállóan teljesítik.

6.3 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon

és időkeretekben valósul meg. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.

Az óvodai tanulás elsődleges célja, az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermekek személyiségének kibontakozását. Az SNI gyermekek esetében fontos annak szem előtt tartása, hogy egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képesek. Az ő spontán tanulásukat, a „kiemelkedő terület” –ükre kell összpontosítani.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedés tanulás,
- a spontán, játékos tapasztalatszerzés,
- a cselekvéses tanulás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés - a gyakorlati probléma- és feladatmegoldás,
- az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás.

Óvodánkban a tanulás folyamatos, hiszen a gyermek minden helyzetben képes tanulni. A tanulás alapvető formája a játék. A felfedezés, a megtapasztalás játékos élménye lehetővé teszi, hogy kialakuljanak azok a képességek, mely alapján a gyermek számára a későbbi tanulás örömet jelent.

Elkülönítjük a játékidőben játszott és a tanulási folyamatban használt játékokat.

A tanulási folyamatban a játékos feladatokkal vonzóvá tesszük a tanulást, mert a belső motivációra építünk. Növeljük a gyermek aktivitását, kíváncsiságát, a figyelem tartalmát és mélységét.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek nyitottságára és kíváncsiságára építve biztosítja a közvetlen tapasztalatszerzés lehetőségét, a valóság sokoldalú megismerését.
- Változatos módszereket alkalmazva segíti, hogy a gyermekek megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket.
- A tevékenységek irányítása során alkalmazott pedagógiai eljárásait a gyermekek egyéni szükségleteihez és fejlettségi szintjéhez igazítja.
- Tevékenységeiben korszerű tudástartalmakat alkalmaz.
- A tudástartalmakat szakszerűen, érthetően közvetíti a korosztályi és egyéni jellemzők figyelembevételével.
- Épít a gyermekek spontán és tudatosan szerzett tapasztalataira, ismereteire, érzelem vezéreltségükre, cselekvési és közlési vágyukra, a szociális tanulásban rejlő lehetőségekre.
- Kihhasználja az adott tárgyi és természeti környezet, kulturális értékek nyújtotta lehetőségeket.
- Változatos módon biztosítja a gyermekek motiváltságát, támogatja az önálló tapasztalatszerzés igényét, kreativitásuk megnyilvánulásait.
- Nagy hangsúlyt fektet a tevékenységek során az értékelésre, a reális énkép kialakulására, lehetőséget ad – támogatva a pozitívumok kiemelését - az ön- és társértékelésre.
- Változatos és innovatív módszereket (pld: kísérletezés) és szervezeti kereteket (pld: kooperatív munka) alkalmaz céljai eléréséhez.

- Biztosítja a nyugodt légkört, a megfelelő helyet és esztétikus eszközöket a tapasztalatszerzéshez.
- Lehetőség szerint beépíti az online információszerzés lehetőségét, használja az IKT eszközöket.
- Komplex tevékenykedtetésre törekszik, támogatva ezáltal a gyermekek sokoldalú személyiségfejlesztését.
- Minden pedagógiai eljárásban betartja a differenciálás elvét (felzárkóztatás, tehetségigéreték támogatása)

6.4 A külső világ tevékeny megismerése

6.4.1 Természet, társadalom, ember

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a közvetlen és tágabb természeti-, emberi-, tárgyi- környezetről annak formái, mennyiségi, téri viszonyairól.

A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz. Tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek segítik a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások értékeit, védelmét, szeretetét.

A nevelés célja:

A gyermekek életkoruknak megfelelő szinten minél több tapasztalatot szerezzenek mozgásos és érzékszervi tevékenységeken keresztül az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről. Fedezzék fel a természeti és tárgyi környezet szépségeit. Tudjanak rácsodálkozni a szépre, a jóra. Váljék igényükké a természeti és épített környezet védelme megóvása, a környezettudatos életforma.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Tervezzen és teremtsen olyan alkalmakat, amelyek során a gyermekek rácsodálkozhatnak a természet szépségeire, összhangjára, tapasztalhatják a kölcsönös előnyöket s maguk is tehetnek azért, hogy kellemes környezetben éljenek.
- Biztosítson lehetőséget az életkornak megfelelő tapasztalatszerzésre, ezek feldolgozására a gyermekeket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- Az információ szerzés sokoldalú biztosításával gyarapítsa az aktív és passzív szókincsüket.
- Alapozza meg a gyermekekben környezetük védelmének, és a természet szeretetének igényét.
- Biztosítson a gyermeknek olyan tevékenységeket, hogy megismerje és megértse az őt körülvevő világot, építsen a közvetlen megfigyelésre és tapasztalatszerzésre.
- Tegye lehetővé, hogy a gyermek megismerje azt a szűkebb emberi tárgyi környezetet, amelyben él, és hívja fel a figyelmet annak értékeire és szépségeire.
- Biztosítson tapasztalási lehetőséget, séták kirándulások során, az óvoda udvarán és kertjében, vagy a természetsarokban végzett tevékenységek által.
- Biztosítsa a feltételeit annak, hogy az óvodában élsarok, és virágoskert működjék.

- Alakítsa ki a szülőföldhöz, nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív viszonyt. Tegye lehetővé, hogy megismerjék városunk és környékének nevezetességeit és kirándulóhelyeit.
- Méltón a néphagyományok ápolását szem előtt tartva ünnepelje a gyermekcsoporttal a jeles napokat.
- Alakítson ki pozitív érzelmi viszonyt tárgyi környezetével, és a természettel, gondoskodjon a környezettudatos magatartás megalapozásáról.
- Segítse a gyermekeket, hogy megértsék a nem fenntartható és fenntartható fejlődés különbségeit.
- Biztosítson a természetsarokban növényekről, állatokról, megfigyelt természeti jelenségekről szóló folyóiratokat, ismeretterjesztő könyveket és verses köteteket.
- A megtapasztaláson alapuló megismerés, információszerezés biztosításával a gyermek aktív-passzív szókinccsét gyarapítsa, fogalmak körét és tartalmát bővítsé.
- Tanítsa meg a gyermeket a rácsodálkozásra, a környezet szépségeinek értékelésére, figyeltesse meg a természet színeit, hangjait, változásait.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

Gyermeki tevékenységek

- Kirándulások, séták során alkalmazza a közlekedés szabályait, megismeri a kulturált viselkedés formáit.
- Megfigyeli az évszakok jellemzőit, az időjárás változékonyságát, tapasztalatot szerez, összefüggőseket fedez fel a természet változásai az időjárás és az öltözködés összefüggései között.
- Kerti munkát végez, közben megismerkedik a kerti szerszámokkal, azok használatával.
- Az udvaron olyan fák, növényeket ültet, amelynek termését később elfogyasztja.
- Veteményez, nyomon követi a növények fejlődését, gondozza azokat, közben megfigyeli a fák, bokrok és felbukkanó rovarokat.
- Madáretetőt készít, megfelelő eséllyel látja el az itt telelő madarakat, ismerkedik a környezetében élő madárfajokkal, fokozottan figyel védelmükre. Etetőket, itatókat helyez el felnőtt irányítása mellett, megfigyeli a madárodú körüli teendőket.
- A természetsarokban fa- és cserjegyallyakat hajt, gumót, hagymát, magvakat csíráztat, megfigyeli az induló életet, tárgyakat gyűjt a bővítéshez.
- Az akvárium gondozása közben tapasztalatot szerez a víz állagának változásáról és ennek következtében fellépő élőlényváltozásról.
- Zöldség- és gyümölcsféléből vitamintálat készít –reszel, szeletel, ízesít, ízlel.
- Segít az óvoda udvarának, kertjének gondozásában.
- A napszakokra jellemző tevékenységeket eljátssza szimulációs játékban.
- Játéka során alkalmazza a családról, a foglalkozásokról, az emberi testről, annak ápolásáról szerzett ismereteit.
- A város adta lehetőségek maximális kihasználása, látogatása: iskola, orvosi rendelő, mentőállomás, tűzoltóság, rendőrség, vasútállomás, piac, múzeumok, könyvtár, Csodamalom Bábszínház, Nemzeti Színház, Vadaspark, Avasi Arborétum, Tapolca, Lillafüred.

- Részt vesz az óvoda „zöld” programjain, jeles napokon, kirándul, sétál, terméseket gyűjtöget, barkácsol, papírt gyűjt, szelektíven gyűjti a hulladékot, illetve megismeri annak újrahasznosítási lehetőségeit.
- A hagyományos és néphagyományokhoz kapcsolódó ünnepeknek tevékeny résztvevője, a csoporttal közös élményeket szerez, részt vesz a hagyományok felelevenítésében megismerésében s ez erősíti magyarságtudatát.
- Megfigyeli a környezetszennyezés néhány elemét (füst, por, zaj stb.), ezekkel kapcsolatban egyszerűbb vizsgálódásokat végez.
- A közelben lévő Hejő-patakban megfigyeli a víz tisztaságát, vizsgálódást végez.
- A spontán és szervezett megfigyelések során szerzett ismereteit kiegészíti, elmélyíti a természetsarokban elhelyezett folyóiratok, könyvek nézegetésével, folyamatosan gyűjtött képekből albumokat készít.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Ismeri társadalmi és családi környezete fontosabb adatait.
- Elfogadja és tiszteletben tartja a különbözőségeket.
- Alkalmazza az elemi közlekedési szabályokat, ismer többféle közlekedési eszközt.
- Ismeri és megnevezi a környezetében lévő néhány intézményt, és azok rendeltetését.
- Felismeri a tárgyak, jelenségek között lévő összefüggéseket.
- Tárgyakat, jelenségeket rendeltetésük és külső jegyeik alapján összehasonlítja.
- Ismeri a testrészeket, a test felépítését.
- Tudja a napszakokat.
- Megkülönbözteti egymástól az évszakokat, ismeri egyes évszakok néhány jellegzetességét.
- Alkalmazza a „növény” szót, mint gyűjtőfogalmat, tudja, hogy mi tartozik oda (fa, bokor, virág, fű stb.).
- Ismeri a növény fejlődésének menetét, a fejlődés és az időjárás összefüggéseit.
- Alkalmazza a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit.
- Tudja csoportosítani az állatokat aszerint, hogy hol élnek, ismeri azok legfőbb jellemzőit, védelmét.
- Összehasonlítja a házi szárnyasokat az ismert madarakkal, külső jegyeik, hasznosságuk alapján.
- Ismeri a zöldség és gyümölcs fogalmát, több fajta zöldséget, gyümölcsöt felsorol, ismer. Ismeri ezek fontosságát az egészség táplálkozás szempontjából.

A környezet védelme

A környezetszennyezés és a természet tisztítása olyan méreteket öltött, hogy a kiutat a gyökeres szemléletváltásban találhatjuk.

Már óvodás korban alapozunk meg egy olyan természetszemléletet, amely a természetet tisztelő, elfogadó, annak törvényeit tiszteletben tartó, jelzéseit befogadó személyiség sajátja.

A gyermek környezettudatos magatartásának megalapozását segítő pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezet kialakítása ezért tölt be központi szerepet pedagógiai programunkban. Fontosnak tartjuk a tiszta, egészséges környezet iránti igény, szemlélet kialakítását a családokban is.

Nagy figyelmet fordítunk a Zöld Napok szervezésére:

- Takarítási világnap – szeptember 23.
- Állatok Világnapja – október 4.
- Víz világnapja - március 22.
- Föld napja – április 22.
- Madarak/Fák napja - május 10.
- Környezetvédelmi világnap – június 5.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítása,
- környezettudatos magatartás megalapozása, ismereteik bővítése,
- a családok szemléletformálása, közös programok szervezése, szelektív szemétgyűjtés
- vetélkedők, papírgyűjtés, kirándulások, kertészkedés szervezése.

A kisgyermekkorban környezet megismerése terén a végzett tevékenységünk elismeréseként óvodánk elnyerte a „MADÁRBARÁT ÓVODA” címet.

A nevelés célja:

Mindennek szellemében természetszerető, környezetbarát, nyitott gyermekek nevelése.

Óvodásaink aktívan részt vesznek környezetük tisztaságának megőrzésében /szemetes használat, levélszűrés, gereblyezés, virágültetés, bokrok, fák, virágok megóvása, szelektív hulladékgyűjtés/. Kirándulások alkalmával tudatosítjuk a gyermekekben, hogy viselkedésükkel ne zavarják az élővilág nyugalma, gyönyörködjenek a szépségében, csak azt gyűjtsenek, ami már lehullott, amit a természet már „elengedett”.

A családok bevonásával óvodánkban papírgyűjtést szervezünk, folyamatosan, igény szerint alakítjuk a szelektív hulladékgyűjtés lehetőségét. Madárbarát óvodaként kiemelten foglalkozunk a madarak védelmével, az évszaknak megfelelő teendővel (pl.: etetők, itatók elhelyezése, odúk takarítása), környezetük madarainak jobb megismerésével.

Lehetőség szerint madárgyűjtést szervezünk, ahol megismerkedhetnek a madarak életével.

6.4.2 Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés

Az óvodában egész nap folyamán adottak a lehetőségek matematikai tapasztalatok szerzésére.

A matematikai nevelés lehetőséget teremt a természeti – és társadalmi környezetben megtalálható formái, mennyiségi, téri viszonyokkal kapcsolatos tapasztalatszerzésre.

A csoportszoba berendezési tárgyai, eszközei az azonosságok, különbözőségek felismertetésére, sorbarendezésére, halmazalkotásra, matematikai műveletek végzésére. A matematikai ismereteket bármely tevékenységben lehet bővíteni. A szervezett tevékenységekben a gyermekek az óvodapedagógus segítségével felfedezhetnek, kísérletezhetnek. A matematikai tapasztalatszerzésnek meghatározó szerepet van a gyermekek képességeinek fejlesztésében, a fogalmi gondolkodás kialakulásában.

A nevelés célja:

A környezet mennyiségi, formai, kiterjedései összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása, ezáltal a gyermek ítélő képességének tér-sík és mennyiség fogalmának alakítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermek matematikai érdeklődésének felkeltése, aktivitásuk fokozása, a figyelmük tartósságának növelése, elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, logikus gondolkodás megalapozása.
- Az iskolai tanuláshoz szükséges pszichikus funkciók fejlesztése, különös tekintettel az érzékelés, észlelés, a figyelem, a memória és a gondolkodás fejlesztésére.
- A gyermek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére építve, segítse önálló problémamegoldását, biztosítsa az egyéni, cselekvő tapasztalatszerzést.
- A gyermekek matematikai tevékenységek iránti érdeklődés felkeltése.
- Teremtse minél több problémahelyzetet, tapasztalási lehetőséget.
- A gyermekek valamennyi érzékszervét vonja be a tapasztalatszerzésbe.
- Használja ki azokat a spontán lehetőségeket, amelyek matematikai tartalmat közvetítenek.
- Matematikai fogalmak, kifejezések, összefüggések (térbeli viszonyok, irányok, helyzetek) megismertetése, megtapasztaltatása.

Gyermeki tevékenységek

- Tevékenykedés közben számolnak, játékos cselekvéssel számtani műveleteket végeznek.
- Tapasztalatokat szereznek a darabszám változásairól (hozzáadnak, elvesznek, egyenlővé tesznek).
- Ismereteket szereznek a geometria körében. Tépnek, vágnak, rajzolnak síkmértani formákat. Bemozogják a földre rajzolt alakzatokat (kör, négyszög, háromszög stb).
- Összehasonlítanak, szétválogatnak, megnevezett tulajdonságok vagy saját szempontok szerint (halmazok, részhalmazok képzése).
- Kiválasztanak tapintás, látás, hallás, körbeírás alapján tárgyakat.
- Mennyiségi tulajdonságok, térbeli kiterjedések alapján sorberendezést végeznek (sorszámok).
- A számfogalom megalapozása érdekében összemérnek, párosítanak, mennyiségekkel, halmazokkal (becslés, számlálás). Méréseket végeznek különböző egységekkel (magasság, hosszúság, tömeg, űrtartalom, mennyiség, terület, szélesség, vastagság, bőség).
- Tükör előtt mozognak, tükörrel tevékenykednek, tapasztalatot szereznek a szimmetria körében.
- Síkbeli és térbeli alkotásokat, építményeket másolnak le, illetve önállóan alkotnak.
- Ritmikus sorokat hoznak létre térben és síkban, önállóan, illetve szabály alapján.
- Tevékenykedés közben tájékozódnak a síkban ábrázolt világban (zárt, nyitott vonalak, labirintus) és a térben (testtudat, irányok, lateralitás, névutók).

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén

- A gyermekek általában képessé válnak arra, hogy az óvodapedagógus kérdéseit, gondolatát megértsék, kövessék.

- Matematikai jellegű helyzetéről, problémáról saját gondolataikat szabadon is elmondják, egymás állításainak igazságát megítélik, megbeszélik, esetenként kijavítják, ha tévednek. Általában szívesen vállalkoznak a felvetett, vagy felismert problémák megoldására.
- Képesek megnevezett tulajdonságok szerinti válogatásra, saját, vagy adott szempontú válogatás, sorba rendezés végzésére. Összehasonlításukat szóban is kifejezik.
- Értik és helyesen használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat.
- Magasság és hosszúság jellegű mennyiségeket önállóan is össze tudnak mérni. Az összemérés alapján helyes megállapítást tudnak tenni. Részt tudnak venni más mennyiségek összemérésében, egységgel való mérésben.
- Össze tudnak mérni két halmazt párosítással, az elemek különféle színe, nagysága, elrendezése esetén is.
- Számfogalmuk 10-es számkörben kialakult.
- Elő tudnak állítani különféle elrendezéssel, bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet. Tárgyakat meg tudnak számlálni legalább 10-ig.
- Építései, síkbeli alkotásai során azonosítani tudnak tárgyakat, síkbeli, térbeli alakzatokat (négyzet, kör, téglalap, háromszög, kocka, téglatest, gömb).
- Másolással képesek megépíteni, kirakni a mintával megegyező térbeli és síkbeli alakzatokat.
- Képesek a részekből az egészet kirakni.
- Tapasztalattal rendelkeznek a tükörképről, szimetriáról.
- Ismerik az irányokat: a jobbra, balra, előre, hátra, lent, fent, helyesen használják a névutókat.

6.5 Egészségfejlesztő testmozgás

A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája. Ebben az életkorban a gyermek leginkább a mozgás által szerez információt környezetéről, ezáltal gazdagodnak tapasztalatai, a mozgás hozzájárul az egészséges életvitel kialakulásához.

A mozgás sokoldalú tevékenység, feladatrendszere az egész óvodai életet átszövi. Jelen van a szabad játékban, a kötelező testnevelés foglalkozásokon, a sportprogramokon. A mozgásfejlesztés, az aktív nagymozgásoktól kezdve a finommotoros manipulációig mindent magába foglal, kedvezően befolyásolja az értelmi és szociális képességek alakulását.

A mozgásos tevékenységek, játékok, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hat a kondicionális képességekre, a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulására, kiegészítik a gondozás és az egészséges életmódra nevelés hatásait.

Célunk: a testmozgás megszerettetése, a szabadban való tartózkodás igényének felkeltése, a rendszeres testedzés szokássá alakítása, az egészséges életvitel megalapozása.

Az óvodapedagógus feladatai

- Biztosítson lehetőséget a gyermeknek a szabad levegőn való tartózkodásra minél hosszabb időtartamon keresztül.
- Az egész nap során biztosítson megfelelő helyet és változatos eszközöket a mozgásos tevékenységre mind a csoportszobában, mind az udvaron.

-
- Változatos, differenciált mozgáslehetőségek szervezésével biztosítsa a gyermekek mozgásigényének kielégítését.
  - Fejlessze a gyermekek fizikai állóképességet.
  - Fejlessze a nagy és finommozgásokat és a fizikális erőnlétet, állóképességet, egyensúlyérzéklet, szem- kéz-, szem- láb koordinációt, téri tájékozódást
  - Ügyeljen a testséma fejlesztésére: testrészek ismeretére, test fogalom kialakítására.
  - Ügyeljen a balesetvédelmi szabályok betartatására.
  - Segítse elő, hogy minden gyermek megtalálja a képességeinek legmegfelelőbb mozgásos feladatot.
  - Tartsa szem előtt az egészség megőrzését, megóvását.
  - Ösztönözze a gyermekeket az esztétikus, pontos mozgásra.

Gyermeki tevékenységek:

Mindennapos testnevelés

Minden korcsoportban naponta 10-15 perces időtartammal szervezzük meg, lehetőség szerint a szabadban. Anyagát a mozgásos játékok adják, kiegészülve a láb és tartásjavító gyakorlatokkal, gimnasztika alkalmazásával, természetes mozdulatokkal.

Sportprogramok

Programunkban lehetőséget biztosítunk arra, hogy a kötelező mozgás tevékenységén kívül a gyermekek jártasságot szerezzenek néhány sportágban (úszás, korcsolyázás, labdarúgás). Évente szervezünk kirándulásokat, ezzel hozzájárulunk az egészséges életmód megalapozásához.

Mozgás

Heti 1 alkalommal, az egyéni szükségletekhez és életkori sajátosságokhoz igazodó időtartamú célzott mozgásfejlesztés. Tartalmát természetes mozgások, járás, futás, ugrás, dobás, csúszás, kúszás, mászás, függés, egyensúlyozások, mozgásos játékok (futó, fogó és versenyjátékok) alkotják.

A dominancia elvei:

- A 3-4 évesek testnevelési anyaga nagyrészt a természetes mozgásokat tartalmazza. Ennél a korosztálynál a nagymozgások fejlesztése, valamint a testrészek ismerete, a tárgyhoz viszonyított testhelyzetek gyakorlása, a test személyi zónájának alakítása kiemelt feladat.
- 4-5 éves korban nagyobb szerepet kap a tér mozgásos megismerése. Előtérbe kerül az egyensúlyérzék, a szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése.
- 6-7 éveseknél az észlelés fejlesztésén túl a legcélzottabb a finommotorika fejlesztése, az oldaliség tanítása.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén

- Az óvodáskor végére a gyermekek igényévé válik a rendszeres testmozgás.
- Mozgásuk összerendezett, a megtanult mozgások végrehajtása pontosabb, ritmikusabb, esztétikusabb.
- Képesek a mozgások kombinációjára és különböző helyzetekben való végrehajtására.
- Kialakul a helyzetváltoztatás érzékelése, fejlett a térbeli tájékozódás képessége.

- Mozgásukat, viselkedésüket, testi szükségleteik kielégítését szándékosan irányítani képesek.
- Biztosan ismerik testrészeiket, magabiztosak az oldaliság tekintetében. Finommotorikájuk fejlett, kézizomzatuk erős.
- Cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak.
- Képesek végrehajtani a verbális utasításokat különböző tornagyakorlatok végzésekor.
- Egyéni, csoportos, sor és váltó versenyeket játszanak a szabályok pontos betartásával. Jártasságot szereznek néhány sportágban.

6.6 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, a festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

Az ábrázolást, mint szabad alkotást az önkifejezés eszközének tekintjük. Sokféle tevékenység sorolható ide a firválástól a rajzon át a festésig, a bábkészítéstől kezdve a legkülönbözőbb anyagok felhasználásával barkácsolt eszközökig minden.

A tevékenységek az óvodapedagógus által biztosított feltételekkel, az egyéni fejlettségekhez és képességekhez igazodva segítik a képi - plasztikai kifejezőképesség komponáló - térbeli tájékozódó - és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermek tér - forma és szín képzetének gazdagodását, képi gondolkodásának fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

A nevelés célja:

Élmények biztosításával sokszínű tevékenység kibontakoztatása, alkotóképesség, kreativitás fejlesztése. A gyermekek tér- forma- szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítsa a zavartalan és sokrétű tevékenykedés feltételeit.
- Segítse a gyermek téri, formai és színeképzetének gazdagodását, esztétikai érzékének alakulását.
- Segítse a gyermek látási, tapintási, mozgási érzékelésének összerendeződését, a vizuális élmények teljesebb átélését.
- Segítse elő a természet szépségeire, színeire, formáira való rácsodálkozással a művészeti alkotások, épületek, népi alkotások nézegetésével a szépség iránti vonzódás alakulását.
- Biztosítson sokféle eszközt és anyagot, ismertesse meg a gyermekeket a különböző technikákkal, keltse fel a gyermekekben a tevékenység vágyát, az alkotás örömeinek átélését.
- Változatos technika használatával lehetőség biztosítása a differenciálásra, a gyermeki öndifferenciálásra.
- Szabad önkifejezés lehetőségének biztosítása, a gyermekek önbizalmának erősítése.
- Erősítse az eszközhasználat pontosságát, az eszközök tisztántartásának igényét.
- Ügyeljen arra, hogy az ábrázolás eszközeivel balesetmentesen bánjanak.
- Használja ki egész évben az udvari lehetőségeket, a spontán helyzeteket.

- Legyen igényes a környezet formálásában, törekedjék a természetes, jó minőségű anyagok használatára.
- Biztosítsa, ismertesse az esztétikus tárgyi környezetet.
- Bátorítsa, gondozza a tehetségeket, szervezzen tehetségeket az óvodában

Gyermeki tevékenységek:

- A gyermekek kezdetben firkálnak, majd elnevezik műveiket
- Rajzolnak, festenek élményeik, elképzeléseik alapján különböző felületekre, a rendelkezésükre bocsátott anyagokkal.
- Játékaikhoz, dramatizáláshoz, bábozáshoz, ajándékozáshoz különböző tárgyakat, kiegészítőket barkácsolnak vágással, ragasztással papírból, textiltől, termésből.
- Gyurkálgatnak homokot, agyagot, lisztgyurmát, papírt, közben megismerik az anyagok tulajdonságait, használatát.
- Papírt hajtogatnak, montázst készítenek.
- Képeket készítenek vágyaikról, gondolataikról változatos technikákkal: fonal, nyomat, mozaik, viaszkarcolás, a festés és rajzolás mellett.
- Terméseket gyűjtenek, kavicsokat válogatnak, ezekkel díszítenek felületeket.
- Megismerkednek néhány új technikával, mint pl. a batikolás, gyertyaöntés, gipszöntés, textilfestés, só gyurmázás, kollázs készítés.
- Megismerkednek néhány népi kismesterséggel. Egyszerűbb formában szőnek, fonnak, agyagoznak, tojást festenek, mézeskalácsot készítenek.
- Rakosgatnak, építenek saját elképzelés alapján különböző anyagok felhasználásával.
- A szabadban homokoznak, nagy felületre rajzolnak krétával, kavicsokat rakosgatnak, köveket festenek, virágból láncot fűznek.

A fejlődés jellemzői 5-7 éves korra:

- Örömmel, saját kezdeményezésükre is végeznek alkotó tevékenységet.
- Életkoruknak megfelelő kezűgyességgel és munkatempóval rendelkeznek.
- Emberábrázolásukban megjelennek a részletek, a legegyszerűbb mozgások jelzése, formaábrázolásuk változatos.
- Nyitottak esztétikai élmények befogadására.
- Képesek életkoruknak megfelelő barkácsolásra természetes és újrahasznosított anyagokból.
- Tudnak formákat mintázni elképzeléseik alapján és megfigyeléseik felhasználásával.
- Ismerik a népi kézműves technikák alapjait (szövés, fonás, agyagozás), kis segítséggel alkalmazzák is azokat.
- Önállóan és csoportmunkában is készítenek egyszerű játékokat, kellékeket, modelleket, maketteket.
- Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikákat, nyitottak a modern technikák iránt.
- A közös munkák értékelése során saját műveikkel és a műalkotásokkal kapcsolatban szóbeli véleményt nyilvánítanak.

6.7 Verselés, mesélés

Az érzelmi biztonság megteremtésének, s az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és a szavak egységével a gyermeknek érzelmi élményeket adnak, kiemelt szerepük van a szókincs bővítésben, az emlékezet és gondolkodás fejlesztésében.

A magyar gyermekköltészet gazdag tárházat kínál a mindennapos mondókázásra, verselésre.

A mese a gyermek érzelmi-értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője.

A mese - képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, és megfelelő viselkedési formákat.

A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megjelenítő, átlelkesítő szemléletmódja és az ehhez társuló a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés örömforrás, a kisgyermek elemi szükséglete, mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A nevelés célja:

Irodalmi élmény nyújtásával a gyermekek érzelmi, értelmi, esztétikai, erkölcsi fejlődésének elősegítése, művészi értékű alkotásokkal a gyermeki személyiség sokoldalú formálása, az olvasóvá nevelés alapjainak lerakása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítsa az érzelmi biztonságot nyújtó, nyugodt légkört. Alakítson ki állandó mesélő helyet.
- Keltse fel a mese és a vers iránti érdeklődést.
- Törekedjen az anyanyelv megszerettetésére, beszédkultúra megalapozására.
- Az irodalmi anyag kiválasztás igazodjon az életkori sajátosságokhoz, a gyermekek igényeihez, érdeklődéséhez, érzélemvilágához igazodva, a tervszerűség, tudatosság, fokozatosság elvét szem előtt tartva.
- Fejlessze a gyermeknek mind az aktív, mind a passzív szókincsét, kifejezőkészségét, támogassa az önálló mese és versmondást.
- Teremtse meg a bábozás, dramatizálás feltételeit.
- Alkalmazzon minél több mozgással kísérhető verset, mondókát.
- Nyújtson irodalmi élményt a népi, klasszikus és kortárs irodalmi műveken keresztül, történetekkel, elbeszélésekkel, szólásokkal, közmondásokkal, csúfolókkal, találós kérdésekkel ismertesse meg a gyermekeket.
- Szervezen könyvtárlátogatást.
- Biztosítson a gyermek számára igényes könyveket. Érje el, hogy a gyermekek szeressék, örömmel lapozgassák, becsüljék a könyveket.

Gyermeki tevékenységek

- Mondókázik, versel kedve szerint.
- A hallott meséket eljátssza, bábozza, dramatizálja, játékába beépíti.
- A mesékhez bábokat, kiegészítőket készít felnőtt segítségével.
- Ábrázolja kedvenc hőseit, érzéseit.
- Szívesen nézeget meséskönyveket, esetleg mesél a képekről.
- Dramatizálják, bábozzák, saját elképzeléseikhez igazítják az ismert meséket.
- Bábszínházba, színházba mennek az év folyamán több alkalommal.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Megszilárdultak a mesehallgatóhoz kapcsolódó szokások.
- Igénylik a rendszeres mesehallgatást, szívesen hallgatnak és idéznek fel meséket, mondogatnak hangulatokhoz kötődő verseket, mondókákat, bátran alkotnak saját mesét, mondókát, verset.
- Ismernek és felismernek népi, klasszikus és kortárs műveket, népmesei, népi kifejezéseket, közmondásokat, szólásokat, szállóigéket.
- Szeretik, becsülik, örömmel lapozgatják, nézegetik a könyveket, óvják az eszközöket.
- Szívesen élük újra élményeiket a bábozás, dramatizálás segítségével.
- Erkölcsi értékeket felismerik az irodalmi művekben;

6.8 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az éneklés, a zenélés felkelti a gyermekek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Az élményt nyújtó közös éneklés, zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömeit. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, tovább élését segítik.

Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását. A felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik.

A közös éneklés fejleszti a zenei készségeket /ritmusérzék, hallás, éneklési készség/. Az énekes népi játékokhoz kapcsolódó mozgásformák és tánc során fejlődik a gyermekek mozgáskészsége, testséma ismerete, térérzékelése, vizuális memóriája. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek és zenei kreativitásának alakításában.

A nevelés célja:

A gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése. Fogékonyságukra, tevékenységi vágyukra alapozva, a zene befogadáshoz szükséges képességek, zenei készségek fejlesztése.

Zenei élmény nyújtáson a gyermekek érzelmeinek gazdagítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Megfelelő idő, hely, eszköz biztosítása a spontán és a szervezett formában történő zenei tevékenységekhez, megfelelő légkör megteremtése.

- Gondoskodjon arról, hogy a zene mindig örömforrás legyen.
- Az óvodapedagógus juttassa a gyermekeket az énekléssel és zenehallgatással zenei élményekhez, keltse fel zene iránti érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.
- Ismertesse meg a gyermekekkel a gyermekdalokat, dalos játékokat, mondókákat.
- Fejlessze a gyermekek zenei hallását, éneklési készségét, ritmus érzékét, mozgását.
- Tanítson a gyermekeknek táncos mozgásokat, néptánc-elemeket.
- Dalos játék, tánc során fejlessze a nagymozgásokat, az egyensúlyérzékelést.
- Ismertesse meg a gyermekeket egyszerű hangszerekkel.
- A zenehallgatási anyag igényes megválasztásával formálja a gyermekek zenei ízlését.
- Az óvodapedagógus ön maga zenei kulturáltságát is fejlessze, kutasson új zenei,- még nem tanított- alkotások után.

Gyermeki tevékenységek

- Népi dalos játékokat játszanak, ritmikus mondókákat mondanak, szabadon és alkalomszerűen a nap bármely szakában, jókedvvel és érzelmi gazdagsággal.
- Önállóan, tisztán énekelnek, zenét hallgatnak.
- Érzékeltetik az egyenletes lüktetést, ritmust tapsolnak.
- Egyszerű néptánc-mozdulatokat, együttes mozgásformákat végeznek, eleinte az óvodapedagógus irányításával, később önállóan is.
- Megismerik és játékokban is használják az egyszerű hangszereket /dob, cintányér, háromszög/.
- Szívesen hallgatják az óvodapedagógus énekes és hangszeres előadását.
- Játsszanak a hangjukkal: halkan-hangosan, mélyen-magasan énekelnek, mondókáznak.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén

- A gyermekek a dalokat tisztán, szép szövegkiejtéssel éneklük. A dalokat önállóan is el tudják kezdeni, bártan énekelnek akár egyedül is.
- A mondókákat a magyar beszéd ritmusa szerint mondják.
- Felismerik, megkülönböztetik a zenei fogalompárokat: magas – mély, halk-hangos, gyors-lassú.
- Érzik a ritmus és az egyenletes lüktetés különbségét, ritmusmotívumokat visszatapsolnak.
- Felismerik, megkülönböztetik a hangszerek hangját, örömmel használják a hangszereket.
- Felismernek dallamokat, dúdolásról, hangszerről, motívumokról.
- Képesek a dallam- motívum bújtatására,
- Az egyszerű, játékos, táncos mozgásokat, változatos mozgáskombinációkat hajtanak végre.
- Képesek dallam, ritmus, és mozgás improvizálására.
- Figyelmesen hallgatják a bemutatott élőzenét és hangszeres játékot.
- Ismernek néhány szemelvényt a világ zeneirodalmából ünnepeinkhez kapcsolódóan.

7 Ünnepek, hagyományok

Az óvodai élet ünnepei, helyi hagyományai, szokásai, a közös tevékenység, a közös készülődés, a várakozás öröme, élményt és érzelmi átélést, feltöltődést jelent a gyermekek számára. Növeli az összetartozás érzését, erősíti a közösséghez való tartozás élményének kialakulását. Szervezésében a gyermekek is aktívan részt vesznek, közösen díszítik a termet, ajándékot készítenek. A gyermekek átlik az örömszerzés örömet. Az ünnep, az ünneplés az óvoda mindennapjaiból kiemelkedve, eltérő szokásrendben zajlik.

Az ünneplés pedagógiai szempontból kiemelt lehetőséget kínál a gyermeki személyiség fejlesztésére - a pozitív érzelmek elmélyítésére. Megismerik a nemzeti, családi, tárgyi kultúra értékeit, megtanulják ezek szeretetét, védelmét. Az ünnepek gazdag lehetőséget kínálnak a keresztyén kulturális értékek megismerésére, erősítésére.

Ünnepeink

- Születésnap, névnap
- Advent
- Mikulás
- Karácsony
- Farsang
- Nemzeti ünnep
- Húsvét
- Anyák napja
- Évzáró, búcsú az óvodától
- Gyermeknap

8 A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

„1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hat éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,

- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,

- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- értetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érhető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szót használ, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azáltal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,

- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb - szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

3. A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

4. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.”¹

9 Az óvodapedagógusok által vezetett pedagógiai dokumentumok

Az óvodai csoportnapló

Az óvoda pedagógiai programja alapján a nevelő-oktató munka tervezésének, értékelésének dokumentálására szolgál.

Az óvodai csoportnapló tartalmazza a csoportprofil, kiscsoportoknál a befogadási tervet.

A nevelési feladatok tervezését és értékelését félévente végezzük. A szervezési feladatokat havonta, a gyermekek fejlődését segítő tartalmakat hetente tervezzük.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentációk

A 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet előírása szerint az óvodás gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követjük és nevelési évenként kétszer írásban rögzítjük. Az óvodás gyermek fejlődéséről a szülőt folyamatosan tájékoztatjuk.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza a gyermek anamnézisének, értelmi,

¹ 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról. Megtekintés: 2024. április 15.

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200363.kor>

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu;

Telefon: +36-46/533-400;

Honlap: www.miovi.hu

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

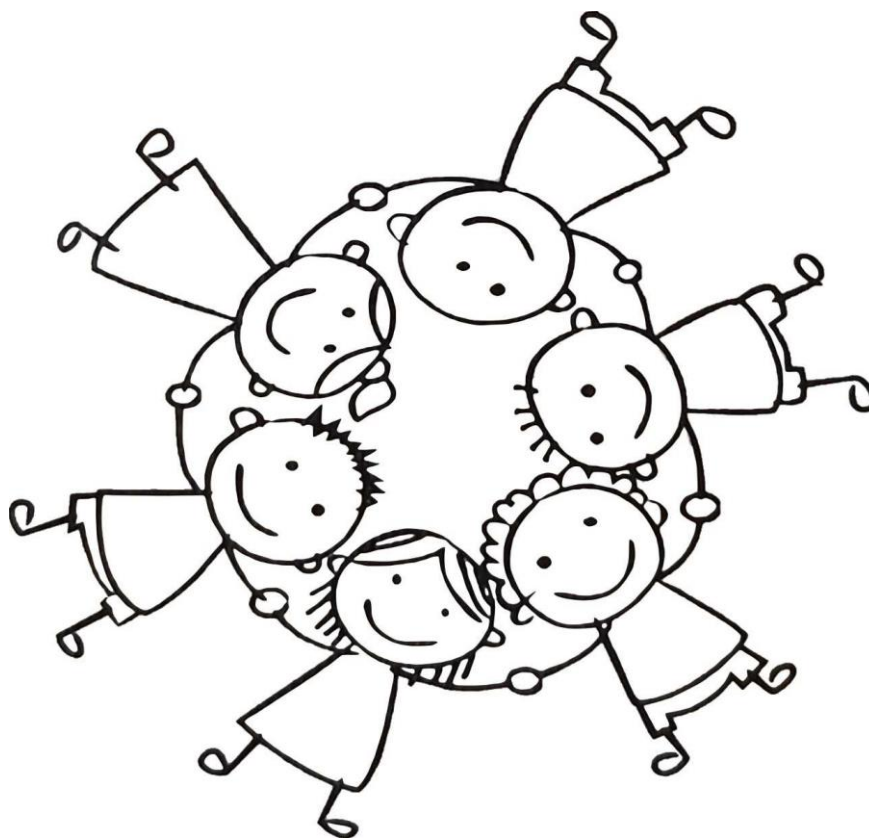
Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

---

lelki, szociális és testi fejlettségének mutatóit, gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat. Amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatokat. Tartalmazza továbbá a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket, aláírásokat.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY
BRUNSZVIK TERÉZ SPORT TAGÓVODÁJA
HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Készítette: A MIÓVI Brunszvik Teréz Sport Tagóvodájának nevelőtestülete

Hatályos: 2024. szeptember 1.

2024.

Tartalomjegyzék

1. Óvodai nevelésünk alapelvei, céljai.....	3
1.1. Óvodánk szakmai munkavégzését meghatározó minőségi elemek	3
1.2. Óvodakép	4
1.3. Gyerekkép.....	4
1.4. Felnőtt – kép	5
2. Az óvodai élet megszervezésének elvei, csoportszervezési elvei.....	5
Hetirend és napirend	5
Hetirend	5
3. EFOP-3.1.5-16-2016-00001 a tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása kiemelt uniós projektben való részvétel.....	6
4. Esélyteremtési feladatok.....	7
5. „Zöld élet a Zöld Óvodában” - Környezettudatos szemlélet.....	7
6. Az egyenlő bánásmód követelményeinek érvényesítése.....	9
7. Óvodai hagyományok, ünnepek	12
8. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai.....	12
8.1. Játék	12
8.2. Mozgás	16
8.3. Verselés, mesélés	19
8.4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	21
8.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....	24
8.6. Külső világ tevékeny megismerése.....	27
8.7. Munka jellegű tevékenységek	32
8.8. Tevékenységben megvalósuló tanulás	34

1. Óvodai nevelésünk alapelvei, céljai

Alapelveink

A nevelés folyamatos, mindenki felé irányuló és globális; mindenki képes fejlődni és formálódni élete során, az élettér alapvető szerepet játszik a személyiség fejlődésében; a játszás a kisgyermek természetes kor sajátos, globális, érési-tanulási aktivitása; a nevelésben a valódi tudás az, amit a gyerek maga fejt meg, cselekvésein keresztül sajátít el és azt képes alkalmazni; különbségek elfogadtatása, a mássággal szembeni tisztelet, tekintet nélkül nemére, eredetére, hitére, kultúrájára, szociális helyzetére, adottságaira, képességeire; a fenntartható fejlődés egyet jelent környezetünk értékeinek megtartásával, a jövő generációk iránti felelősségünkkel.

Sajátos célunk:

- ✚ aktív, öntudatos kezdeményező gyerekek nevelése a kiválás és a bizalom stratégiájával;
- ✚ a gyermekek sokoldalú, harmonikus, fejlődésének elősegítése, a gyermeki személyiség minél teljesebb kibontakoztatása csoporthelyzetben;
- ✚ a hátrányok kiegyenlítése lehetőségek szerint, az életkori és egyéni sajátosságok, az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyerekek ellátását is);
- ✚ a szociális tanulás periódusában lévő gyereket képessé tenni a tudatos tanulásra;
- ✚ az egyenlő hozzáférés, a multikulturális nevelés lehetőségének biztosítása;
- ✚ a családok fokozatos szocializációja, az intézménnyel való együttműködésre - a gyerek egyéni fejlettségének megfelelő, reális toleranciára való nevelés, a különbségek enyhítésével, az esélyegyenlőség segítése;
- ✚ az érzelmi biztonság, a kölcsönös kommunikációra épített inkluzív nevelés;
- ✚ a gyermekek környezettudatos szemléletének és magatartásának megalapozása; a családdal együttműködő szemléletalkítás, amely megalapozza a környezettudatos szokás- és szabályrendszer belsővé válását.

1.1. Óvodánk szakmai munkavégzését meghatározó minőségi elemek

Nevelési programunk lehetőséget ad számunkra, hogy minden gyereket külön és egyedi személyiségként fogadjunk el és neveljünk.

Olyan környezetet biztosítunk számukra, mely a nyugalmat, az ismétlési, gyakorlási lehetőséget, vagy valami teljesen új felfedezését teszi lehetővé az intimitás megteremtése és a személyes kontaktusrendszer kialakítása mellett.

Értékeinket, elért eredményeinket, hagyományainkat az új kihívásokkal szemben is igyekszünk megőrizni.

Tevékenységünket szolgáltatásnak, szerződésnek tekintjük, melyet a társadalmi és partneri igényeknek megfelelő nyitott, elfogadó légkörben végzünk.

A rendszeres önértékelés következtében tudatosabbá válik intézményünk szervezeti működése, tudatosabban vesszük szemügyre erősségeinket, gyengeségeinket.

Megőrizzük, erősítjük az intézményünkre jellemző, derűs, mindenkire odafigyelő munkahelyi légkört, melyben a problémákat őszintén fel lehet tárni, ahol segítséget lehet kérni és kapni. Nevelőtestületünkben mindenki számára fontos a folyamatos képzés, önképzés, szakmai megújulás.

„A jó óvoda az, ahol nyugalom van, de nem csend és fegyelem. A jó óvoda az, ahol legfőbb érték minden gyerek kíváncsisága, kezdeményezése, de főleg játéka, mint a nem tudatos tanulás folyamata. A jó óvoda az, ahol a ráfigyelés, az odafigyelés a gyermekeknek lebetőség, a felnőtteknek kötelesség...” /Dr. Húvös Éva/

1.2. Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda a családi nevelés kiegészítője, a gyermek óvodába fogadásától, az iskolába lépéséig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvoda teljesíti védő, gondozó funkcióit, és ezek mellett elősegíti, hogy a gyermekekben megteremtődjenek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus és szomatikus feltételei. Claparède szerint „a kisgyerek nevelésének közvetlen célja nem lehet a felnőtt mesterségre való felkészítés, mert annak olyan struktúrák az előfeltételei, amelyekkel a kisgyerek még nem - vagy nem ilyen formában – rendelkezik.” Az óvodai nevelésnek a gyerekek érdekeit, szükségleteit kell szolgálnia. Ehhez nyugodt, biztonságos, harmonikus, esztétikus környezetet, önálló játszásához, fantáziájához megfelelő eszközöket, valóságban átélt élményeket biztosítunk. Az alapvető cél nem a pedagógiai program mindenáron való végrehajtása, hanem az, hogy a meghatározott gyerekekkel való személyes kommunikációban, bánásmódban hogyan bonthatók cselekvéssé a programban megfogalmazott, alternatívát nyújtó elvek és tevékenységek.

1.3. Gyerekkép

Gyerekképünk modern szemléletű és tudományosan megalapozott. Nyugodt, tartalmas környezetet biztosítunk, mely ezt tükrözi, és ebben minden gyerek, még a diszharmonikus adottságokkal rendelkező is kíváncsi és érdeklődő. A gyerekek a felnőtt kedvéért sok mindenre képesek, de a siettetett fejlesztés, a kikényszerített produktumok veszélyeztetik harmonikus fejlődésüket. Szemléletmódunk preventív jellegét ez az álláspont alapozza meg. A gyerekek játszanak és játszani akarnak mindennel. Tapasztalatokat gyűjtenek, kielégítik kíváncsiságukat, próbálgatják önmagukat, kapcsolatokat alakítanak. Megtanulják az ÉN és MI közötti kapcsolatokat. Ráismernek arra a nagy emberi titokra, hogy „én vagyok”, aki átélem élményeim, örömeimet, bánataimat. Az óvodai évek alatt megismeri „én”-jét, különválasztja magát a környezetétől, önálló és függő, elutasító és/vagy együttműködő lesz. Ebben a folyamatban ismeri meg a másik embert, mindent, ami más, mint ő. Kitapasztalja, mi a jó és mi a rossz, mi az igaz, és mi a hamis. Tanulja az életet, amelynek az óvoda egy sajátos színtere. Figyelnek egymásra, a játszás, nem-játszás közben is tanulnak egymástól. Hol lassúak, hol gyorsak. Érdeklődésük, tudás anyaguk változatos, de van egy közös vonásuk: viszonylag nyugodtak, mert azt szokták meg, hogy a személyes kapcsolatban a felnőtt figyel rájuk. Joguk, hogy különbözőek legyenek Pl. a befogadási periódusban, a kapcsolatban vagy autonómiájuk mértékében. Programunk hatékonyságát az jelzi, ha a gyerekek figyelnek, aktívak, önállóan tájékozódnak környezetükben, ha ki tudják fejezni igényüket, örömeiket, bánatukat, fáradságukat, erőfeszítéseiket. Kérdeznek a felnőttől, tudnak róla, hol és hogyan kaphatnak segítséget. Legyenek képesek az önálló gondolkodásra, kísérje őket a kíváncsiság és az erőfeszítésből adódó jó érzés.

1.4. Felnőtt – kép

Munkatársaink olyan autonóm felnőttek, akik önállóak, képesek differenciálni környezetükben. Alkotómunkájukban érzelmeiket értelmes egyensúlyban tartják. Megnyilvánulásai, érzelmeik hitelesek felnőttek, gyerekek számára egyaránt. Az itt dolgozó felnőtt önkritikusan viszonyul saját munkájához, azt állandóan ellenőrzi és értékeli. A külső és belső szakmai értékelést és ellenőrzést nyitottan, együttműködően fogadja. A felnőttek a kölcsönös megbecsülés és tisztelet jegyében alakítják kapcsolataikat, ezáltal egységes nevelői csapatot alkotnak. A nevelési légkör egésze – az intézmény stabilitása, a felnőttek kommunikációja és nyitottsága, a gyerekekre irányuló figyelem és a velük történő cselekvések tartalma – határozza meg az alpbiztonságot. A felnőtteknek igénye kell, hogy legyen az élethosszig tartó tanulás (ön- és továbbképzés), a módszertani kultúra fejlesztése.

2. Az óvodai élet megszervezésének elvei, csoportszervezési elvei

- ✚ A csoportok összetételét, megszervezését a szülői igények és az óvoda lehetőségeinek figyelembe vételével alakítjuk ki.
- ✚ Figyelembe vesszük az alábbi szempontokat:
  - ✚ a gyerekek aránya (életkor, nem)
  - ✚ szülők teljesíthető kívánsága (testvérek, barátok elhelyezése együtt vagy külön)
  - ✚ hátrányos (HH), halmozottan hátrányos (HHH), beilleszkedési tanulási, magatartási zavarokkal küzdő gyerekek (BTM), sajátos nevelési igényű gyerekek (SNI) arányos létszáma a csoportokban.

Hetirend és napirend

A gyermekek egészséges, tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket. A megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek, a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) kisebb vagy mikro csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend és heti rend igazodik az óvodai csoport különböző programjaiban megfogalmazott feladatokhoz, figyelembe veszi a csoportszokásokat és igényeket. A tanköteles (adott nevelési évben augusztus 31-ig ötödik évet betöltött) korúaknál már elvárjuk a 8-órás érkezést: a napirend, feladattudat alakulásának segítése, illetve a felkínált fejlesztési lehetőségek miatt.

Hetirend

Az óvodai élet tevékenységformái (játék, mese, vers, ének, zene, énekes játék, gyerektánc, rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, mozgás, külső világ tevékeny megismerése), komplex módon jelennek meg a Helyzetekben (Gyűjtögetés, Élmény, Mozgás, Kommunikáció, Játék és Tárgyak anyagok). A csoportba járó gyerekek az intézményi, heti beosztás alapján (délelőtt és délután) használhatják a tornatermet mozgásra és a sósobát szabad játéokra. Ezek a tevékenységek segítik az egészséges életmód alakulását is. A heti terv csoportonként különböző, befolyásolja az intézményi beosztás, a sószoba, tornaterem használatának, séta napjának, a csoport vitaminnapjának ideje.

3. EFOP-3.1.5-16-2016-00001 a tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása kiemelt uniós projektben való részvétel

Tagóvodánk vesz részt az EFOP-3.1.5-16-2016-00001 a tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása kiemelt uniós projektben.

A pályázat Óvodai Alprojektjének célja:

A hátrányos helyzetű gyermekek elfogadása, befogadása a közösségbe, bevonva őket a közösségi programokba szüleikkel/gondviselőikkel együtt. Az így megtapasztalt, együtt átélt tevékenykedés, pozitív élményként marad meg bennük, és jó alapot nyújt ahhoz, hogy a későbbiekben tovább tanulhassanak. A pozitív megerősítés utat nyithat a fejlődés irányába, melynek eredményeként csökken a későbbiekben az iskolai lemorzsolódás aránya.

A projektben bővült kapcsolatrendszerünk, horizontális tanulás keretében kölcsönösen betekinthettünk a résztvevő társintézmények szakmai munkájába.

Az ILMT előkészítése során nevelőtestületünkben SWOT analízissel végeztük az intézményi folyamatok elemzését. Az összegyűjtött információk rendszerezése, összegzése alapján nevelőtestületünkben megerősítést kaptunk munkánk eredményességéről, és feltárultak előttünk a további fejlesztési lehetőségek.

A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések Óvodai programunk jellemzője a gyermekközpontú és családorientált szemlélet, valamint a több szakterületet érintő megközelítés, mely a kora gyermekkori fejlődés kérdésében kompetens minden szakma szerepét egyenrangúan fontosnak és egymást kiegészítőnek tartja. Így ösztönzi az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, melyek a szülőket támogatják, számukra erőforrást jelentenek, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak.

Céljaink:

- a tanulási zavarokat megelőző, támogató, minőségi és befogadó nevelés-oktatáshoz való hozzáférés folyamatos javítása az oktatási egyenlőtlenségek csökkentéséhez, valamint a hátránycsökkentő óvodai fejlesztő programok kidolgozásával és fejlesztésével, családközpontú jó gyakorlatok összegyűjtésével és elterjesztésével, a szakemberek fejlesztésével az Óvodai nevelés országos alapprogramjában rögzített hátránycsökkentő szerep eredményes megvalósítása
- a szociális hátrányok kompenzálása

Feladataink:

- a mindennapi élethez szükséges képességek, valamint szokás és szabályrendszer kialakítása,
- a szülő figyelmének felhívása a térítési díjkedvezmény, rendkívüli gyermekvédelmi támogatás és egyéb támogatások lehetőségére, szükség esetén segítségnyújtás a kedvezmények igényléséhez,
- családi életre és egészséges életmódra nevelés, az egészséget értéknek tekintő gondozásmód kialakítása, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényére való nevelés
- differenciált képességfejlesztés,
- szülői értekezletek, csoportmegbeszélések, egyéni beszélgetések biztosítása,
- folyamatos, rendszeres tájékoztatás a család működését segítő szolgáltatásokról
- szülőkkel közös programok szervezése.

4. Esélyteremtési feladatok

A gyermekek fejlődését nyomon követjük, írásban rögzítjük és az eredményeket elemezve egyéni fejlesztési tervet készítünk. A tevékenységek során az egyéni képességekhez, fejlettségi szinthez igazítva választjuk a feladatokat, szem előtt tartva azt, hogy a fejlesztésén túl sikerélményhez is juttassuk a gyermeket, mely további aktivitásra motiválja. A gyermekek igényeit figyelembe véve valósítjuk meg tervünket, a feladatok elvégzésére bátorítjuk a gyerekeket és erősítjük pozitívumait. A gyermek fejlettségének ismerete azt a célt szolgálja, hogy az óvodapedagógus a gyermek fejlődésében bekövetkező változásokat figyelemmel kísérve időben tudjon reagálni. Így a fejlesztési feladatok segítségével a gyermek személyiségének és képességeinek fejlődése maximálisan megvalósítható.

Az óvodai fejlesztő program megszervezése:

Az intézmény a hátrányos helyzetű gyermekek számára személyiségfejlesztő, tehetséggondozó és felzárkóztató program szerint óvodai fejlesztő programot szervez.

Az óvodai fejlesztő program keretében a gyermek igényeihez igazodva biztosítja az óvoda:

- ✚ a gyermek fejlesztésével kapcsolatos pedagógiai feladatokat
- ✚ a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységet,
- ✚ az együttműködések kialakítását azokkal a szolgáltatókkal, amelyek a gyermek óvodai nevelése során a szülőket támogatják és a gyermekek számára szolgáltatásokat biztosítanak

Az óvodai fejlesztő program szervezésének feltétele:

- ✚ az adott nevelési évben a hátrányos helyzetű gyermekek korcsoportonként legalább hetven százaléka részt vesz az óvodai nevelésben
- ✚ az óvodában a hátrányos helyzetű gyermekek aránya eléri a tíz százalékot

Az óvodai fejlesztőprogramban részvevő gyermeket az egyéni fejlesztési terv alapján a fejlesztésben részvevő pedagógusok legalább háromhavonta értékeli. Az értékelésen részt vesznek a gyermek szülei is.

A MIÓVI Brunsvik Teréz Sport Tagóvodában megvalósuló nevelőmunkára vonatkozó helyzetelemzés a SWOT analízis eredményei alapján: Nagy értéknek tekinti a nevelőtestület az óvoda épületét: rendelkezünk tornaszobával, logopédiai szobával, ahol a szakszolgálat kihelyezett munkatársa dolgozik a hét minden napján tagintézményünkben, a sósobát, ahová hetente többször ülünk be a csoportokkal.

5. „Zöld élet a Zöld Óvodában” - Környezettudatos szemlélet

Óvodánk Zöld Óvoda Bázisintézményi címmel rendelkezik. A környezettudatos nevelés számunkra nem kampánymunka, hanem óvodánk múltjában gyökerező elkötelezett, céltudatos, folyamatos tevékenység. A fenntartható életmódra nevelés egyet jelent környezetünk értékeinek megismerésével, megtartásával, a jövő generációk iránti felelősségünkkel. A környezettudatos szemléletmód alakítása óvodánkban a szokásokban, hagyományokban, a hétköznapok apró történésein keresztül érvényesül. A környezettel való aktív ismerkedés a felnőttek példája, a szakszerűen, tudatosan berendezett környezet által, közvetve áthatja az egész óvodai életet, a

nevelés komplex folyamatát. A természet szépségének megláttatása megalapozza a természet iránti vonzódást. A megismerésen keresztül alakul ki az a pozitív érzelmi viszony, mely szükséges ahhoz, hogy a gyerekek környezetük értékeit becsülő, szerető, óvó emberekké váljanak. Fontos számunkra az „érzelmeikkel kísért tapasztalatszerzés”, mint a pozitív környezeti attitűd formálásának lehetősége. A gyerekek felfedezik, megismerik a környezetüket, a természet sok jelenségét, csodáját. A komplex módon való tervezést, változatos lehetőségek felajánlását segíti az óvodapedagógusok számára a Nevelőtestület által közösen készített szakmai anyaggyűjtemény. Arra törekszünk, hogy a környezet megismerésére nevelés lehetőleg természetes környezetben, vizsgálódásokkal, megfigyelésekkel, szenzitív játékokkal történjen, és komplex módon hassa át az óvodai élet mindennapjait.

Cél:

- ✚ A környezeti nevelés és a fenntarthatóságra nevelés korszerű értelmezése, egymáshoz való viszonyuk megláttatása, a fenntarthatóság, a környezettudatos szemlélet, az egészséges életmód alakítása.
- ✚ A környezettudatos szemlélet, viselkedés megalapozása, természetet szerető, tisztelő gyermekek nevelése.
- ✚ A családdal együttműködő szemléletalkotás, amely megalapozza a gyerekek környezettudatos látásmódjának, szokás- és szabályrendszerének kialakulását.

Feladat:

- ✚ Szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozása.
- ✚ Képességek tudatos alakítása, amelyek szükségesek a természetes és az ember által épített, létrehozott, környezettel való harmonikus kapcsolat létrejöttéhez, a környezeti problémák iránti érzékenység, a környezettudatos életvitel kialakulásához.
- ✚ Modell értékű példamutatásunkkal, kihasználva az óvoda és a környezet által nyújtott lehetőségeket, mintát adunk. A környezettudatos nevelés hatékonyságának érdekében különböző tevékenységeket építünk be az óvodai nevelés mindennapjaiba, hogy a korszerű szemléletmód és viselkedés gyermekeink magatartásának részévé váljon.
- ✚ Értékek, ismeretek, magatartásformák és életviteli szokások közvetítése, melyek felkészítik gyermekeinket arra, hogyan óvhatják meg természetes és épített környezetüket, megtanulnak odafigyelni közvetlen környezetükre és tágabb világukra, Földünkre.
- ✚ Minden csoportszobában természetsarok kialakítása, mely alkalmas a természet kincseinek gyűjtésére, kísérletezésre, állatok gondozására.
- ✚ Séták, kirándulások, alkalmával a közeli utcák, parkok, erdők, patakok, élővilágának megfigyelése, ok- okozati összefüggések felfedezése.
- ✚ Az óvoda környezetének, udvarának alakítása évszakonként és folyamatosan: fák, bokrok, virágok ültetése, gondozása, lomb söprése, hó lapátolása; madarak etetése; gyógynövények, fűszernövények telepítése, komposztáló használata.
- ✚ A csoportszobák, udvar eszközeinél, berendezéseinél törekszünk a természetes anyagból készültök választására, beszerzésére.
- ✚ A környezet tisztaságára, megóvására, energiatakarékosságra nevelés.
- ✚ Szelektív hulladékgyűjtés lehetőség szerint.
- ✚ Hulladék újra felhasználása /használt papírra rajzolás, ajándék készítése, stb./
- ✚ Egészséges életmód kialakulásának segítése.
- ✚ „Zöld” ünnepnapok megtartása /Állatok Világnapja, Víz Világnapja, Föld Napja, Madarak és Fák Napja, Környezetvédelmi Világnap/.

- ✚ A „Zöld Óvoda” kritériumrendszerének megtartása, fejlesztése.
- ✚ Helyi nevezetességek, hungarikumok, természeti értékek megismertetése.
- ✚ Családokkal kapcsolattartás, együttműködés alakítása, „Fogadj be a kertedbe, otthonodba!” program, tapasztalatszerzések a kerti munkákról, háziállatokról, foglalkozásokról.
- ✚ A nagycsoportos gyermekek ZOO-foglalkozáson vesznek részt a helyi Állatparkban, évszakkirándulásra mennek a Népkertbe.
- ✚ Meztílabas sétányt alakítottunk ki, a szülők rendszeres, tevékeny bevonása is erőssége az intézménynek. Rendszeresen járunk kirándulni busszal a családokkal együtt.
- ✚ Egészséges életmódra nevelünk, főző napokat szervezünk, ahol salátákat készítünk, saját fűszerkertünk, zöldségeskertünk növényeit is használjuk ekkor.
- ✚ Tanösvényt alakítottunk ki az óvodánk udvarán.
- ✚ Erdei tábor nagycsoportosok részére nyári időszakban.

6. Az egyenlő bánásmód követelményeinek érvényesítése

Értéknek tekintjük, hogy minden óvodánkba járó gyermek egyéni, differenciál fejlesztésben részesül a nap folyamán, amit a vegyes csoport és a kötetlen szervezés maximálisan támogat. Nagy hangsúlyt fektetünk az egyéni bánásmódra. Minden csoportunkban a folyamatosság elve érvényesül az étkezés alkalmával is. Az inkluzív nevelés az intézményünk csoportjaiban teljes mértékben elfogadott, úgy, mint a másság, toleráns viselkedés is a nevelőtestület és alkalmazotti kör részéről is. A szülőkkel való kommunikációt is az erősségek közé sorolnánk, aminek minden esetben a tisztelet az alapja. Megtisztelő hangvételben szólunk a hátrányos helyzetű gyermekek szüleikhez, mint ahogyan azt tesszük mindegyik gyermek hozzátartozójával is.

Az óvodai nevelés csak családdal együtt képes a minőségre. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek harmonikus fejlődését. Lehetőségünknek tartjuk a szülőkkel való kapcsolatrendszer minél szélesebb kialakítását, a korrekt és folyamatos tájékoztatást a gyermek fejlődéséről és a kölcsönös bizalom kialakítását a gyermek hatékony együttnevelése érdekében.

Az érzelmi nevelés a helyi programunk fő egyik meghatározó fogalma is, az óvodába lépés első napjától arra törekszünk, hogy minden lehetséges eszközzel, nyugodt légkörrel arról biztosítsuk a kis óvodásainkat, hogy jó helyen vannak a csoportjukban, elfogadó, befogadó, toleráns, türelmes, szeretettel teli helyen tölthetik óvodai napjukat.

A projekt tükrében fejlesztési lehetőségnek tartjuk szülői fórum szervezését, ahol előadók, szakemberek segítségével kéthavonta/fél évente egy-egy fontos témát megjelölve a tagóvodánk falain belül beszélgethetünk, megoszthatjuk egymással tapasztalatainkat, aggodalmainkat, véleményeinket gyermekeink nevelésével kapcsolatban, ahol a szülők bátran kérdezhetnek a szakemberektől, és kérdéseikre azonnali választ is kaphatnak.

Fontos lehetőségnek tartjuk az óvodánk kapcsolatrendszerének bővítését és a szorosabb kapcsolattartást, hisz a kapcsolatrendszer minősége nagyban befolyásolja a nevelési folyamatokat, a folyamatok szabályozhatóságát és hozzájárul az óvodánkról kialakított társadalmi megítéléshez. A kapcsolat területei a következők: család, bölcsőde, környező iskolák, önkormányzati fenntartású óvodák, szakszolgálat, támogatók, civil szervezetek.

Évente több alkalommal szervezünk nyílt napokat, havonta egyszer játszódélutánra várjuk a szülőket, ahol megtapasztalhatják az inkluzív szemlélet, a prevenció fontosságát, a toleráns nevelés, a hátrányos helyzet elfogadásának minden elemét. Tagóvodánkban változatos fejlesztő játékkal, mozgásfejlesztő eszközökkel rendelkezünk, de a saját készítésű játékaink a legnagyobb erősségeink

közé tartoznak. Gyermekünk részt vehetnek külön sportfoglalkozásokon, ami a hátrányos helyzetű gyermekek egyik kiemelkedési lehetősége lehet a jövőben. Járuink színházba, bábszínházba, koncertre, komolyzenei bemutatóra, itt is olyan élményekhez juthatnak a gyermekek, amit nem biztos, a szülők tudnának biztosítani családon belül saját gyermeküknek. Legnagyobb erősségünk az innovatív, szakképzett, megfelelő számú óvodapedagógus az intézményben.

Célunk:

A színvonalas kisgyermekkori nevelés biztosítása minden gyermek számára, különösen a hátrányos helyzetű, illetve a sajátos nevelési igényű, ezen belül a fogyatékkal élő, valamint a tehetséges gyermekek részére. Ezért az elkövetkezendő években óvodapedagógusaink tervezett akkreditált továbbképzéseinek irányultságát – az érintettek igényeire is alapozottan – kiemelten a pedagógiai programunkban megfogalmazott cél és feladatrendszer határozza meg.

A fejlesztési lehetőségek szoros összefüggésben vannak a jelenleg megvalósuló tevékenységekkel, azok eredményességének növelésére irányulnak. Célunk elsősorban a gyermekek önbecsülésének, önértékelésének, én-hatékonyság érzésének fejlesztése. A társas kompetenciák esetében a tolerancia, a szolidaritás és az együttműködési képességek fejlesztése.

Feladataink:

- ✚ a gyermekek megfigyelése, felmérése
- ✚ a bevonódás elősegítése
- ✚ finommotorika, vonalbiztonság, íráskészség kialakításának játékos fejlesztése alkotásközpontú módszerrel
- ✚ gondolkodási képességek fejlesztése
- ✚ fantáziafejlesztés
- ✚ sztereotíp megfogalmazások elkerülésének támogatása
- ✚ együttműködési képességek fejlesztése a pedagógiai kultúra megújítása, az innovációs hajlandóság erősítése.

A projekt elvárásaival összhangban a szociális hátrányok enyhítésére megvalósuló tevékenységeink, és további fejlesztési lehetőségeink:

- ✚ Nevelőtestület együttműködése (rendszeres team munka valamennyi munkatárs részvételével, esetmegbeszélések, hospitálások);
- ✚ Óvodánk nevelőtestülete inkluzív szemlélettel, megfelelő kompetenciával kezeli és fejleszti az átlagtól eltérő fejlődésű, helyzetű gyermekeket, melyhez folyamatosan bővíti képzettségét;
- ✚ Intézményi önértékelés, eredményesség;
- ✚ A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása;
- ✚ A gyermekek beilleszkednek, biztonságban érzik magukat a befogadó óvodai közösségben;
- ✚ A szülők tapasztalják a z integráló, befogadó környezet pozitív hatását, ezért ők is segítséget tudnak nyújtani a gyermek elfogadásában és fejlesztésében;
- ✚ Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel;
- ✚ Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése;
- ✚ Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés (részletes anamnézis);
- ✚ Kommunikáció fejlesztése (szókinccs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése);

- ✚ Érzelmi nevelés, szocializáció (az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés);
- ✚ Egészséges életmódra nevelés (egészségtudat megalapozása, helyes táplálkozásra nevelés);
- ✚ Korszerű óvodapedagógiai módszerek (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás);
- ✚ Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése);
- ✚ Óvoda-iskola átmenet támogatása;
- ✚ Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés;
- ✚ Tanügyigazgatást támogató munka (Szülői kérelmek benyújtása);
- ✚ Iskolaválasztás támogatása (szülők tájékoztatása, szülői reziliencia fejlesztése);
- ✚ Rendszeres tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről, az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése, a gyermekek alkotásainak megmutatása, elemzése;
- ✚ Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása;
- ✚ Szülői közösségek kialakítása, rendezvények szervezése (családi napok, nagyik napja, adventi időszak, anyák napja);
- ✚ Védőnői hálózat (korai képességfejlesztéssel kapcsolatos tanácsadás);
- ✚ Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos tevékenység;
- ✚ Egészségügyi szűrővizsgálatok (a gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvosi - fogászat, szemészet, fülészet, ortopédia vizsgálat) kezdeményezése, megszervezése;
- ✚ Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás (a szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok);
- ✚ Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kirándulások szervezése; rendezvények látogatása);
- ✚ Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, kiemelt figyelemmel a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat támogató tevékenységére;
- ✚ A hátrányos helyzet leggyakoribb okai (környezeti, anyagi, egészségügyi, a gyermek személyiségében rejlő okok).

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében:

Pedagógiai Programunk jellemzője a befogadó, gyermekközpontú és családorientált szemlélet, valamint a több szakterületet érintő megközelítés, mely a kora gyermekkori fejlődés kérdésében kompetens minden szakma szerepét egyenrangúan fontosnak és egymást kiegészítőnek tartja. Így ösztönzi az együttműködések kialakítását azokkal a társintézményekkel, melyek a szülőket támogatják, számukra erőforrást jelentenek, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak.

Az ünnepek jelentős alkalmak a gyermekek és az óvoda életében. A közös élmény erejével megteremtjük a hagyományokat, és közel hozzuk a szűkebb és tágabb környezetünk eseményeit. Az ünnepekkel közvetítjük egyetemes és nemzeti kultúránk értékeit, a jeles napok kapcsán felidézzük a népi hagyományokat.

Szüksége van gyermeknek, felnőttnek egyaránt arra, hogy az ünnep és a mindennapok elváljanak egymástól. Az ünnep fényét emeli a feldíszített óvoda, az ünneplőbe öltözött gyerekek és felnőttek, a meglepetések, és az ajándékozás öröme. Az érzelmi ráhangolódást biztosítjuk az aktuális mesékkel, versekkel, dalokkal, játékokkal.

7. Óvodai hagyományok, ünnepek

Óvodánkban az ünnepeket a szülők javaslatainak figyelembevételével és részvételével szervezzük és bonyolítjuk.

Szeptember		Takarítási világnap, szeptember 3. hete
		Szeptember 30. Népmese napja
Október		Október 4. Állatok Világnapja
		Szüret
		Tök jó nap
November		November 11. Márton nap
December		Mikulás: Meglepetésszerzés.
		Adventi készülődés, koszorú készítése.
		Karácsony: Ráhangolódás az ünnepre. Ajándékkészítés, népszokások felelevenítése, betlehemezés. Szülők is részt vesznek az ünnepi készülődésben.
Február		Farsangi mulatság: Zenés, táncos maskarázás.
		Február 2. Vizes Élőhelyek Világnapja
Március		Március 15. Nemzeti jelképeink megismerése, felkeresése.
		Március 22. Víz világnapja
Április		Húsvéti előkészületek, tavaszi verselés.
		Április 22. A Föld Napja
Május		Anyák napja: A csoportok egyéni elképzeléseik szerint teremtenek meghitt körülményt a köszöntéshez.
		Május 10. Madarak és Fák Napja
Június		Gyereknap: Programja változó. Kirándulás vagy műsoros előadás, szórakoztató rendezvény a gyermekek részére.
		Nagycsoportosok búcsúztatása: A kicsik ajándékkal, virággal búcsúztatják csoporttársaikat. Az iskolába készülőök verses, énekes összeállítással búcsúznak.
		Június 5. Környezetvédelmi Világnap.
		A gyermekek születés-vagy névnapját megünnepeljük a csoportokban.

8. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

8.1. Játék

Kisgyermekkorban a játék és a tanulás nem különíthető el egymástól, úgy tanul, hogy játszik, közben érik, tapasztalatokra tesz szert, fejlődnek készségei és képességei.

A játékhoz helyre, alakítható, fantáziát megmozgató anyagokra, eszközökre, nyugodt, a játékot támogató helyre, időre és csoportlégkörre van szükség. Mindezek biztosításával, átgondolt megtervezésével az óvodapedagógus feladata, hogy segítse a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását, fejlődését amellyel, hogy bevonható társsá válik a játékban, segítők, mintát adó, olykor kezdeményező szerepet is betöltve. Kommunikációjával, metakommunikációjával segítse az

élményszerű, elmélyült játéktevékenység kialakulását, mely alkalmat ad a gyermekek mozgásfejlesztésére, a külső világ megfigyelésére, a fejlesztési tevékenység megvalósítására.

Célunk:

Célunk a tudatos jelenléttel az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozásának segítségével, a szabadjáték minél gazdagabb feltételeinek biztosításával, a gyermek játékának pedagógiai, pszichológiai szakértelemmel való támogatása, indirekt módszerekkel az óvodáskorú gyermekek optimális személyiségfejlődésének biztosítása érdekében.

Célunk a tehetségigéretes gyermek kreatív megnyilvánulásainak, átlagon felüli kognitív képességeinek (figyelem, megfigyelőképesség, érzékelés-észlelés, emlékezet, gondolkodási funkciók), speciális képességeinek, (mozgás, zenei, nyelvi, matematikai, rajz, szociális), feladat iránti elkötelezettségének, illetve gyenge képességeinek sokoldalú fejlesztése.

Célunk játék közben a gyermekek olyan személyiségjegyeinek megerősítése, amelyek segítik a sporttehetségek kibontakozását, a környezettudatos gondolkodás megalapozását, és feltételei az iskolai életbe való beilleszkedésnek.

Az óvodapedagógus feladata

- ✚ Az óvodapedagógus törekedjen arra, hogy a gyermekek lehetőségeikhez mérten mindig a szabadban játszanak, mert értékes környezeti tapasztalatokat szerezhetnek.
- ✚ Az óvodapedagógus erősítse azokat a baráti kapcsolatokat, amelyben a gyermekek személyisége pozitívan fejlődik, és ösztönző hatással van a további baráti kapcsolat kialakulására.
- ✚ A játék fejlődésének általános tendenciáján túl vegye figyelembe a gyermekek egyéni sajátosságait is: eltérő élményanyagát, fejlettségük szintjét, aktivitásuk eltérését, érdeklődésük különbözőségeit, de segítse elő, hogy – egyéni lehetőségeiknek megfelelően – magasabb szintre jussanak.
- ✚ Építsen a játéknak olyan motiváló erejére, mely segít leküzdeni az akadályozottságból eredő hátrányokat.
- ✚ Vegye figyelembe, hogy a játék olyan nevelési terület, amely a legalkalmasabb az ép és sérült gyermekek együttműködésére és egymásra találására.
- ✚ Biztosítson az óvodapedagógus a különböző korosztályok számára megfelelő nyugodt légkört.
- ✚ Az óvodapedagógus teremtsen meg a játékhoz szükséges feltételeket.
- ✚ Teremtsen olyan feltételeket, melyek ösztönzik a szimbolikus-szerepjáték megjelenését.
- ✚ Biztosítson olyan feltételeket, amelyek a gyermekek játékkedvét ösztönzik.
- ✚ A délutáni játékidőben ugyanazokat a játékfeltételeket biztosítjuk, mint délelőtt.
- ✚ Teremtsen az óvodapedagógus olyan helyzeteket, amelyben a gyermekek értékes tapasztalatokat szerezhetnek.
- ✚ Teremtsen meg annak lehetőségét, hogy a gyermekek felhasználhassák tapasztalataikat, élményeiket.
- ✚ Ösztönözze a gyermekeket kiegészítő játékok készítésére.
- ✚ Teremtsen olyan helyzeteket, amelyekben a gyermekek saját ötleteik alapján a játékfajtákat összedolgozhatják.
- ✚ Biztosítsa az óvodapedagógus a játékeszközök áttekinthetőségét és elérhetőségét.
- ✚ Tegye lehetővé, hogy a gyermekek játékukhoz átrendezhessék a berendezést.
- ✚ Adjon lehetőséget arra, hogy a gyermekek a játékeszközöket és azok helyét kedvük szerint változtathassák.

- ✚ Tegye lehetővé az eszközök variációs lehetőségeit.
- ✚ Biztosítson olyan feltételeket, amelyekben a gyermekek a játékokat kreatívan használhatják.
- ✚ A gyermekek bármilyen játékkal játszhatnak korosztályuktól függetlenül.
- ✚ A gyermekek bárhol "kuckót" alakíthatnak ki.
- ✚ Saját játékszereiket kedvük szerint hozhatják.

Az óvodapedagógus vegye figyelembe, hogy a sérült gyermekek játékának fejlettsége eltér az ép fejlődésű gyermekekétől.

Segítse elő, hogy oldódjanak a sérült gyermekek kapcsolatteremtési zavarai, ezáltal hamarabb résztvevőivé válhatnak az ép gyermekekkel való játéknak.

Teremtse olyan szabadjáték feltételeket, melyek a gyermekek számára élményt adnak, kreativitásukat fejleszti és erősíti.

Törekedjen arra, hogy tudatos jelenléte felelősséggel biztosítsa az indirekt játékirányítást.

Differenciált és egyéni fejlesztés lehetőségei

- ✚ a közösségi szabályok értelmezése (ok-okozati összefüggések)
- ✚ a negatív viselkedés elutasítása
- ✚ tevékenységükben ne jelentsenek veszélyt önmagukra és társaikra
- ✚ bizalom és szituációs játékokkal feszültségoldás
- ✚ lehetőség biztosítása az elbújásra, kuckózásra

Gyermeki tevékenységek

Szabadjáték:

A szabadjáték a gyermek szabad elhatározásából születik és abban is ér véget. A játék célja maga a játszás, melyet a gyermek fogalmaz meg, s amely az örömszerzés által motivált.

A szabadjátékba nincs helye szervezett tanulásnak, mert a szabadjáték a gyermekek szabad képzettségükre épül, s benne csak a spontán tanulási forma érvényesülésének van egyedül létjogosultsága.

Gyakorlójáték:

- érzékszervek játszó begyakorlása
- különböző mozgások begyakorlása
- játék, különböző anyagokkal
- tárgyak, eszközök rakosgatása
- hang és beszéd játékos gyakorlása

Szimbolikus szerepjáték

- utánozó játékok
- tárgyakat, természeti jelenségeket utánozó
- tematikus játékok
- bábjáték
- dramatizálás
- fantáziajátékok

Konstruáló játék

- építőjáték
- barkácsolás
- konstrukciós játék

Szabályjáték:

- mozgásos
- értelemfejlesztő
- társas játékok
- népi játékok
- számítógépes játékok
- speciális fejlesztő játékok

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- ✚ Önállóan képesek játékot kezdeményezni, betartják a játék szabályait, képesek a szerepek kiosztására és a szerepek megfelelően tevékenykedni.
- ✚ Játék közben képesek alkalmazkodni egymáshoz, kialakul a kreatív együttműködés készsége. Megnyilvánulnak és kialakulnak baráti kapcsolataik, elfogadják a viselkedési szabályokat. Fejlődik beszédképességük, közlési vágyuk ösztönzi beszédkedvüket, bővül szókincsük.
- ✚ Igényükké válik a szellemi erőfeszítést feltételező, szabályokat betartó, ügyességet, együttműködési igénylő játékfajták játszása.
- ✚ A gyermekek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez hozzájárulnak a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, melyek a gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát, kiemelkedő képességeit, tehetségét fejlesztő, növekvő időtartamú tevékenységek a gyermekek életkorától, igényeitől, fejlettségi fokától függően.
- ✚ A komplex tervezésben minden nap más tevékenység dominál, így teremtünk lehetőséget az egyes tevékenységekben való elmélyülésre.

A terület kapcsolata más nevelési területekkel

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés, a játék nagyfokú alkalmazkodásra készíti a gyermeket. Az egymás melletti, illetve a közös tevékenységben alakulnak a társas kapcsolatok, alakul az együttműködés, megtanulják a kölcsönös alá - illetve fölérendeltség szükségességét. A játék megkívánja a társra figyelmet, a kívánságok késleltetését, esetleg módosítását.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés

A játék során alkalma nyílik, hogy felismerje és gyakorolja a különböző beszédhelyzetekhez illeszkedő beszédmódokat, a nyelvi eszközök használatát. Amikor együtt játszik a többiekkel, alkalmazkodik hozzájuk a beszédében is. Szerepvállaláskor utánnázással, modellkövetéssel szóban, hanglejtésben, gesztusokban igyekszik megfelelni a szerepek. Bátran, gátlások nélkül kérdez, nyilvánul meg, mert a játékot kísérő érzelmek közlési vágyat ébresztenek.

Munka jellegű tevékenységgel, mert az végig játékos jellegű marad. Ugyanakkor vannak játékfajták, melyek a munka jegyeit viselik magukon, cél érdekében valami produktum létrehozásáért zajlik a konstruálás, barkácsolás. Ezekben a tevékenységekben megismeri a gyermek az erőfeszítés örömet.

Az elkészült alkotások új játékszituációban használhatók. A munka során szerzett új tapasztalatok, ismeretek pedig új játéktémák alapjai, motivációi lehetnek.

Mozgással, mert a játék fejleszti a gyermekek mozgását. Segíti új mozgásformák kialakítását, azok gyakorlását, tökéletesítését. Fejleszti kez ügyességüket és segíti őket abban, hogy pillanatnyi mozgásfejltségük határaival számolni tudjanak. A veszélyhelyzetekkel való ismerkedés, és az azokhoz való alkalmazkodás hozzájárul kiegyensúlyozott, félelemmentes közérzetükhöz, különösen a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében.

8.2. Mozgás

2019. szeptemberében együttműködési megállapodás keretében óvodánk bekerült a sport programba. A megállapodás tartalmazza, hogy az adott nevelési évben kétszer, ősszel és tavasszal 10 alkalmas ingyenes úszásoktatásban részesülnek nagycsoportosaink. Heti egy alkalommal 40 perc Judo oktatásban, valamint heti kétszer egy-egy óra labdajáték, játékos sport foglalkozáson vehetnek részt a középső és nagycsoportos gyermekeink a Gyarmati Dezső Sport Általánosiskola tanítóinak vezetésével. Ezek a foglalkozások külön díjazásúak, melynek összegét a fenntartó finanszírozza.

A mozgás jelentős szerepet tölt be az egészséges életmódra nevelésben.

A sokféle mozgáslehetőség, amit biztosítunk, kedvezően befolyásolja az egész szervezet fejlődését. Hozzájárul a légző- és keringési rendszer teljesítőkétségének, a csont és izomrendszer teherbíró képességének növeléséhez. Elősegíti a harmonikus testi-lelki fejlődést, a biológiai egyensúly fenntartását, az egészség megővését. Megfelelő terheléssel, az aktivitási szintek változtatásával a testi képességek fejlődését segíthetjük.

A különböző mozgásformák sokszori gyakorlásával a mozgásokhoz kapcsolódó szabályok megtanulásával, egyre biztonságosabban használják a szereket, eszközöket, egyre jobban eligazodnak a térben.

A rendszeresen végzett mozgásos játékoknak nagy szerepe van a mozgásigény kielégítésében, a képességek fejlesztésében, a nagy- és kismozgások alakulásában, az ismeretszerzésben és a feladatmegoldó képesség alakításában.

A rendszeres mozgás, mozgásos játékok során fejlődnek a gyermek pszichikai, testi, értelmi, szociális képességei, ennek eredményeként egészségesebb lesz, biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgás sokoldalú tevékenység- és feladatrendszere az egész óvodai életet átszövi. Kedvezően befolyásolja a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró, ellenállóképességét és az egyes szervek teljesítőkétségét.

Célunk:

- ✚ Minden gyermek az egyéni képességének, ügyességének megfelelően bátran, gátlások nélkül mozogjon és találjon ki mozgásformákat.
- ✚ A kedvvel végzett mozgás nyújtson élményt és serkentsen a gyermekeket további mozgásra.
- ✚ A természetes nagymozgások fejlesztése mellett hangsúlyt helyezünk a gyermekek szem - kéz, szem – láb koordinációja fejlődésének segítésére, a gömbérzék fejlesztésére játékos gyakorlatokon keresztül.
- ✚ A mozgáskoordináció fejlesztése eszközök használatával.
- ✚ Testi képességek, fizikai erőnlét, állóképesség, kitartás fejlesztése, a személyiség akaratitényezőinek fejlesztése (kondicionálás, koordináció).
- ✚ A helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásának megalapozása.

- ✚ A gondozás, az egészséges életmódra nevelés hatásainak felerősítése.
- ✚ A mozgástapasztalatok bővítése sok gyakorlással, a mozgáskészség alakítása.
- ✚ A gyermek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése.
- ✚ A mozgástapasztalatok bővítése sok gyakorlással, a mozgáskészség alakítása.
- ✚ Mozgáson keresztül a tehetségfejlesztés és a szociális képességek fejlesztése.
- ✚ A sport tagóvodai feladatok eredményes megvalósítása érdekében a nevelőtestület kiemelt feladata a sportban tehetséges gyermekek szervezett fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ✚ Biztosítson tiszta, egészséges környezetet.
- ✚ Biztosítsa az óvodapedagógus a gyermekek szervezetének egészséges fejlődését.
- ✚ Időjárástól függően a gyakorlatokat a szabadban végeztesse.
- ✚ Tanítsa meg a helyes légzéstechnikát.
- ✚ Alakítsa a mozgásműveltséget.
- ✚ Szerettesse meg a mozgást.
- ✚ Fejlessze a kondicionális képességeket (erő, gyorsaság, állóképesség).
- ✚ Fejlessze a koordinációs képességeket:
  - ✓ társra figyelés
  - ✓ mozgékonyág, hajlékonyág
  - ✓ téri tájékozódási képesség
  - ✓ mozgásérzékelési képesség
  - ✓ reakció képesség
  - ✓ ritmusképesség
  - ✓ egyensúlyozó képesség
- ✚ Fejlessze az állóképességet.
- ✚ Végeztessen páros gyakorlatokat.
- ✚ Törekedjen arra, hogy az egyik oldali végtaggal történő gyakorlás segítse elő a másik végtaggal történő elsajátítást (transzfer hatás).
- ✚ Végeztessen a labdával különböző kartartással dobást
  - egykezes alsó-felső
  - kétkezes alsó-felső
- ✚ Végeztessen kislabda dobást, célba dobást.
- ✚ Végeztessen gimnasztikai gyakorlatokat különböző szerekekkel (kendő, szalag, karika, labda, bot stb.).
- ✚ Használjanak a gimnasztikához más szereket (szék, bordásfal, tornapad).
- ✚ Végeztessen a gimnasztikát különböző térformákban (kör, két vonal stb.).
- ✚ Végeztessen járásgyakorlatokat.
- ✚ Ismertesse meg a gyermekekkel az állórajtot.
- ✚ Végeztessen a gyermekekkel mászást, csúszást, kúszást.
- ✚ Végeztessen gurulást a test hossz tengelye körül és előre.
- ✚ Végeztessen függés gyakorlatokat.
- ✚ Végeztessen lengést különböző irányba.
- ✚ Végeztessen természetes egyensúlyozó járást (gerendán, felfordított padon).
- ✚ Hajtsanak végre a gyermekek különböző ugrásfajtákat (felugrás, mélyugrás, távolugrás, magasugrás).
- ✚ Végeztessen labdavezetést jobb kézzel, bal kézzel, váltott kézzel, lábbal.
- ✚ Végeztessen labdavezetést különböző irányokban.

- ✚ Végeztessen labdadobást párban.
- ✚ Keltse fel a gyermekek igényét a játékok, versenyek iránt.
- ✚ Szervezzen futó-, fogójátékokat, sor- és váltóversenyeket.
- ✚ Fejlessze az egymáshoz való alkalmazkodás képességét.
- ✚ Fejlessze a figyelmet.
- ✚ Fejlessze a szabályok pontos betartásának képességét.
- ✚ Fejlessze a küzdeni tudás képességét.
- ✚ Fejlessze a kudarctűrő képességét.
- ✚ Tanítsa meg az ép és az enyhén sérült gyermekeket mozgás közben egymáshoz alkalmazkodni, egymást tiszteletben tartani.
- ✚ Ismertesse meg a gyermekekkel a vezényszavakat.
- ✚ Tornáztassa a gyermekeket zenére.
- ✚ Használja ki az óvodapedagógus a tornaterem adta lehetőségeket.
- ✚ Tartsa szem előtt, hogy a gyermekek tornafelszereléssel rendelkezzenek.
- ✚ Adjon lehetőséget a hamarabb fáradó gyermekeknek a pihenésre.
- ✚ Szervezzen lábboltozatot erősítő és gerinctorna gyakorlatokat.
- ✚ Ügyeljen a balesetek elkerülésére.
- ✚ Hívja fel a gyermekek figyelmét a balesetveszélyre.

Tevékenységek:

- ✚ A gyermekek szerep- vagy utánzó játékokat játszanak.
- ✚ Futójátékokat játszanak fogásmódok változtatásával.
- ✚ Szabályjátékokat játszanak:
  - ✓ fogójáték
  - ✓ sorverseny
  - ✓ váltóverseny
  - ✓ labdajátékok
- ✚ Gimnasztikai gyakorlatokat végeznek, szabad-, páros-, társas-, továbbá labdával, babzsákkal, karikával, bottal, kendővel, szalaggal.
- ✚ Különböző gimnasztikai gyakorlatokat végeznek szereken (pad, kisszék, bordásfal, zsámoly).
- ✚ Járnak természetes módon, irányok változtatásával, csigavonalban, nyolcasban, járnak lábujjhegyen, sarkon, cicatalpon, guggolásban, járnak dobszóra, zenére.
- ✚ Ugranak távol- és magasugrást, mélyugrást, felugrást.
- ✚ Futnak természetes módon, kötetlenül, különböző alakzatokban, futnak versenyszerűen.
- ✚ Másznak különböző formákban, pók, rák, sánta róka, medve stb. járással.
- ✚ Gurulnak a test hossz tengelye körül, magastartásba emelt karral, párokban kézfogással.
- ✚ Guruló átfordulást végeznek, előre guggoló - zárt – terpeszállásból.
- ✚ Természetes módon egyensúlyoznak padon, gerendán, létrán járással.
- ✚ Dobnak egykezes alsó- felső dobással, léglabdával.
- ✚ Dobnak kétkezes alsó- felső dobással, különböző súlyú labdával.
- ✚ Dobnak távolba kislabdával, maroklabdával.
- ✚ Célba dobnak különböző cél megjelölésével.
- ✚ Labdagyakorlatokat végeznek, labdát vezetnek járással, futással, lábbal.
- ✚ Labdát vezetnek párhuzamos vonal között.
- ✚ Labdáznak párokban egy és két kézzel.

Módszertani alapelvek:

Az óvodapedagógus vegye figyelembe a gyermekek egyéni képességét, ennek megfelelően valósítsa meg a differenciált fejlesztést, valamint a tehetséggondozást.

Az óvodapedagógus a foglalkozásokat az egyéni szükségletek és képességek figyelembevételével szervezze meg.

Az óvodapedagógus tartsa szem előtt, hogy a labdával való tevékenység által fejlődik a gyermekek kez ügyessége, finommozgása, mélyül a téri irányok konkrét megismerése, a labda használata fokozza mozgáskedvüket.

A sportóvodai foglalkozásokat óvodapedagógusok és sportszakemberek látják el.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- ✚ teljesítőképessége növekszik, mozgása összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik,
- ✚ mozgástapasztalatai bővülnek,
- ✚ térbeli tájékozódó képessége, térészlelése pontosabbá válik,
- ✚ megszereti és igényli a mozgást,
- ✚ képes minden természetes mozgás elvégzésére,
- ✚ mozgások végrehajtása gördülékeny, könnyed, pontos,
- ✚ képes változó tempójú, ritmusú, irányú mozgásra,
- ✚ tudja rendezni a mozgássorokat,
- ✚ önként vesz részt a közös mozgásos játékokban,
- ✚ betartja a szabályokat, csapatban együttműködő,
- ✚ megtapasztalja a küzdeni vágyást, a győzni akarást, a kitartást, valamint a nagy közösséghez való tartozást,
- ✚ tud dönteni versenyhelyzetekben, egyéni képességeinek megfelelően,
- ✚ ügyesen használja a tornaeszközöket, tornaszereket, érti a szakkifejezéseket,
- ✚ képes alkalmazkodni társaihoz megváltozott helyzetekben is,
- ✚ önérvényesítő törekvések során a gyermek kiemelkedő teljesítményre lesz képes.

A gyermekek iskolai életre való felkészítése az óvodánk egyik legfontosabb, kiemelten kezelt feladata. A sporttal kapcsolatos feladatok megvalósítása a Gyarmati Dezső Sport Általános Iskolával szoros együttműködésben történik. A közös munka sikeres megvalósulásáért a fenntartó többletkötelezettséget vállalt.

A gyermek képességeit, munkájának eredményességét figyelembe véve az óvodapedagógus javaslatával lehetőséget biztosít arra, hogy a szülő gyermeke számára a legmegfelelőbb iskolát válassza. Szakmailag felkészült pedagógusok lelkiismeretes munkával a gyermekek számára zökkenőmentes átmenetet tudnak biztosítani.

8.3. Verselés, mesélés

A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének, fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A vers és a mese az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését, fejleszti a gyermek erkölcsi képességeit és esztétikai fogékonyságát. Az érzelmi biztonság megteremtésének egyik fontos eszköze. Az óvodában közvetített mesék nagy részét a népmesék alkotják. Finom árnyalataival, nyelvi fordulataival, a mondatok szép lejtésével,

ismétlésekkel vizuális képek sorát vetíti a gyermek elé. Eközben fejleszti belső képalkotását, szókészletét, fantáziáját, esztétikai érzékét.

A mesélővel való személyes kapcsolat során a gyermek érzelmi biztonsága erősödik, szorongásai feloldódnak. A népmesék mellett a klasszikus és kortárs irodalmi művek is helyet kapnak az irodalmi élmény közvetítése során, melyek közösségteremtő ereje is megvalósul.

Az igényesen megválogatott versek, mesék erősítik a szülőföldhöz kötődést, a haza szeretetét.

Célunk

- ✚ A gyermekek szemléletmódjának és világgépének alakítása.
- ✚ A nyelv szépségének, kifejező erejének megismertetésével, irodalmi élmény nyújtásával a személyiség fejlesztése.
- ✚ Az anyanyelvi kultúra fejlesztése mellett az értelmi és az érzelmi nevelés erősítése.
- ✚ A gyermeki önkifejezés fejlődésének segítése.
- ✚ A mesélés, verselés, mondókázás mindennaposágával az esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozása, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés.

Az óvodapedagógus feladata

- ✚ Keltse fel a gyermekek irodalom iránti érdeklődését.
- ✚ Törekedjen arra, hogy a mese, vers által közvetített mondanivaló érzelmileg hasson a gyermekre.
- ✚ Törekedjen arra, hogy olyan alkotásokat válogasson, amelyben a beszéd zenei elemei érvényesülnek, ritmussal, mozdulattal és a szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket adnak.
- ✚ Adjon helyet a gyermek önkifejezésének, melyben kombinálhatja saját szellemi alkotását és annak mozgással, ábrázolással történő megjelenítését.
- ✚ Tartsa szem előtt, hogy a versek mondogatása, a mesék újra átélése jelentős a gyermekek érzelmi életében, belső indulati élményeket közvetít és hozzásegíti őket a szép, a jó és az igaz átéléséhez, ezáltal elősegíti erkölcsi fejlődésüket.
- ✚ Használja ki a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésekor az irodalmi alkotásokban rejlő azon lehetőségeket, amelyek verbális, illetve metakommunikációs megnyilvánulásokra készítik őket.
- ✚ Válogassa úgy az irodalmi alkotásokat, hogy azok lehetőséget kínáljanak a gyermekek szorongásainak feloldására, és megoldást kínáljanak.
- ✚ Válogasson a magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok adta versek, mesék között, különös tekintettel a kortárs és a klasszikus irodalmi művekre.
- ✚ Alapozza meg a gyermekek könyvhöz fűződő érzelmi kapcsolatát.
- ✚ Fejlessze a gyermekek esztétikai fogékonyságát.
- ✚ Fejlessze a gyermekek kifejezőkészségét, a helyes és szép kiejtést.
- ✚ Hívja fel a gyermekek figyelmét a szépre.
- ✚ Teremtsen esztétikus környezetet a gyermekek számára az irodalmi élmény befogadásához.
- ✚ Formálja a gyermekek esztétikai ízlését, megalapozza a megfelelő viselkedésformákat.
- ✚ Törekedjen arra az óvodapedagógus, hogy előadásmódja példaértékű legyen.
- ✚ Fejlessze a gyermekek képzeletét, miközben a gyermeket ráébreszti arra, hogy a csoda és a valóság között különbség van.
- ✚ Törekedjen arra, hogy az évszakokról szóló verseket a természetes környezetben tanítsa.
- ✚ Teremtsen az óvodapedagógus olyan érzelmi hangulatot, amely az irodalmi élmény befogadását elősegíti.

- ✚ Tanítson a gyermekeknek játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókákat, dúdolókat, verseket.
- ✚ Éreztesse meg a vers zeneiségét.
- ✚ Szervezze úgy, hogy a gyermekek életkorának, fejlettségi szintjüknek és különbözőségüknek megfelelő irodalmi élményben részesüljenek.

Differenciált és egyéni fejlesztés lehetőségei

- ✚ lehetőség szerint minden korosztály igényeihez alkalmazkodás az irodalmi témák feldolgozása során
- ✚ az irodalmi élményt sok egyéb tevékenységgel kapcsolhatjuk össze, így biztosíthatjuk a tartalom értelmezését
- ✚ reális gyermeki én-kép megalapozása a tehetségfejlesztéshez

Gyermeki tevékenységek

- ✚ a gyermek páros játékokat játszik (lovagoltató, ujj kiszámolók stb.)
- ✚ versel, mesél
- ✚ verset, mesét alkot
- ✚ verset, mesét megjelenít mozgással, ábrázolással
- ✚ verset, mesét hallgat
- ✚ dramatizál
- ✚ mondókázik
- ✚ könyveket nézeget
- ✚ diafilmet néz
- ✚ színházi és báb előadásokon részt vesz
- ✚ elalvás előtt mesét hallgat

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ✚ az óvodapedagógus által elmondott versek ismételtetésébe önként bekapcsolódik,
- ✚ ismert és kedvelt mesei motívumot dramatizál,
- ✚ lerajzol,
- ✚ mesél a képek alapján,
- ✚ várja, igényli, figyelmesen, csendben hallgatja a verset, mesét,
- ✚ szívesen mesél, dramatizál,
- ✚ fejlődik erkölcsi ítélőképessége, önkifejező készsége,
- ✚ az esztétikai élmények hatására fejlődik képi világa,
- ✚ elvonatkoztat a mesétől a valóságig,
- ✚ gazdagodik szókincse, beszédértése.

8.4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zene, az ének a második anyanyelvünk, amivel ki tudjuk fejezni magunkat a szavakon kívül. Az éneklés, a népi gyermekdalok, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát, pozitívan befolyásolják személyiségfejlődését, megalapozzák a zenei anyanyelv kialakulását. Az élményt nyújtó, közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi

játékok, a hagyományok megismerését, és továbbélését segítik elő. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközzel szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

Célunk:

- ✚ A zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való képesség megalapozása.
- ✚ A zenei készségek és képességek fejlesztése.
- ✚ A zenei élmény megteremtésén keresztül zeneszerető gyermekek nevelése. Esztétikai igény megalapozása, az igényes zenedarabok megválasztásán keresztül.
- ✚ A zenei kreativitás, önkifejezés fejlesztése.
- ✚ Spontán tánc jellegű motívumok elsajátítása, utánzáson alapuló táncmozgások megalapozása.

Az óvodapedagógus feladata

- ✚ Az óvodapedagógus alapozza meg a zenei anyanyelv kialakulását.
- ✚ Keltse fel a gyermekek zenei érdeklődését.
- ✚ Tegye őket fogékonyra a zenei élmény befogadására.
- ✚ Biztosítsa a zenei játékok feltételeit.
- ✚ Alakítson ki az óvodapedagógus olyan oldott légkört, amelyben a gyermekek képzelete és alkotókedve kibontakozhat.
- ✚ Az óvodapedagógus törekedjen olyan népi és kortárs zenei élmények kiválasztására, amely felkelti zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.
- ✚ Az óvodapedagógus válogasson olyan zeneműveket, amelynek meghallgatása elősegíti a gyermekek mozgás improvizációjának fejlődését.
- ✚ Az óvodapedagógus a zenehallgatási anyag megválasztásánál vegye figyelembe csoportjának összetételét.
- ✚ Tartsa szem előtt, hogy a sajátos nevelési igényű gyermeknek fokozott szüksége van az ének-mozgás és ritmus összekapcsolására a mozgás koordináció fejlesztéséhez.
- ✚ Éreztesse meg a zene lüktetését.
- ✚ Az óvodapedagógus hangszeres játéka keltse fel a gyermekek érdeklődését a hangszeres zene iránt (furulya, gitár).
- ✚ Keltse fel a gyermekek zenehallgatás iránti érdeklődését, mélyítse esztétikai érzékenységüket.
- ✚ Segítse elő a gyermekek hallási képességeinek kibontakozását.
- ✚ Ösztönözze a gyermekek önálló éneklését, aktivitását.
- ✚ Fejlessze a gyermekek ritmusérzékét.
- ✚ Tegye lehetővé, hogy különbséget tudjanak tenni a zenei és zörejangok között.
- ✚ Tanítsa meg a zenei fogalompárokot (magas-mély, halk-hangos stb.).
- ✚ Fejlessze a gyermekek zenei kreativitását, alkotókedvét.
- ✚ Fejlessze a gyermekek komplex zenei képességét.
- ✚ Segítse elő a tiszta éneklést.
- ✚ Tanítsa meg a ritmushangszerek használatát.
- ✚ Tartsa szem előtt, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében fokozottan kell építeni a ritmushangszerek képességfejlesztő hatására, mert ez visszahat a gyermekek mozgás-, beszéd-, és értelmi fejlődésére.

- ✚ Biztosítson a sajátos nevelési igényű gyermekek számára fejlettségi szintjének megfelelő zenei anyagot és képességfejlesztő feladatot.
- ✚ Alapozza meg a gyermekek esztétikus, szép mozgását.
- ✚ Tanítsa meg az egyensúlyváltást kívánó mozgásokat.
- ✚ Tanítsa meg a járás és lépés változatos formáit.
- ✚ Törekedjen különböző térformák tanítására.
- ✚ Ismertesse meg a gyermekeket a néphagyományokkal, népi gyermekdalokkal, ölbeli játékokkal.
- ✚ Fedeztesse fel a természet hangjait (vízcsofogás, madárhang stb.).
- ✚ Fejlessze zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.
- ✚ Zenei élményeken keresztül keltse fel a gyermekek képek és irodalmi alkotások iránti kíváncsiságát, alkotókedvét.
- ✚ Az óvodapedagógus szervezze a foglalkozásokat az időjárás függvényében a szabadban.

Differenciált és egyéni fejlesztés lehetőségei

- ✚ az egyes gyermekek egyéni mozgáskultúrájának megfelelő játékok választása
- ✚ az egyenletes lüktetés és a ritmus összekapcsolása
- ✚ hangszerek használatának gyakorlása
- ✚ egyéni képességeik figyelembevétele
- ✚ reális gyermeki én-kép megalapozása a tehetségfejlesztéshez

Gyermeki tevékenységek

- ✚ Énekelnek, a dalokhoz tartozó játékok változatos formáival ismerkednek:
  - ✓ sor- és ügyességi játékokkal, új térformákkal,
  - ✓ esztétikus mozgást igénylő párjátékokkal,
  - ✓ bonyolultabb mozgást, szervezést igénylő játékokkal.
- ✚ Énekelnek megszokott hangmagasságban és tempóban.
- ✚ Énekelnek ismert dalokat vagy újszerű dallammotívumokat.
- ✚ A zenehallgatásban ismerkednek magyar és idegen népdalokkal, a régi és a mai zene szemelvényeivel, énekes és hangszeres műzenei darabokkal, az óvodapedagógus énekével és hangszeres játékával.
- ✚ Felelgetős játékokat játszanak, énekelnek folyamatosan két csoportban.
- ✚ Énekelnek halkán és hangosan, más fogalompárokkal összekötve.
- ✚ Dallamfelismerést játszanak, jellegzetes kezdő vagy sajátos kezdő, illetve záró motívumról.
- ✚ Dallamot bújtatnak rövid, majd később hosszabb motívumszakaszokkal.
- ✚ Finomabb hangszínekre felfigyelnek.
- ✚ Megkülönböztetnek és összekapcsolnak egyenletes lüktetést és dalritmust.
- ✚ Dalokat és mondókákat felismernek, kifejezik énekkel és mozgással.
- ✚ Egyszerű játékos, táncos mozgásokat végeznek.
- ✚ Ütőhangszereket használnak változatosan, az éneklés kísérésére is.
- ✚ Dallamokat találnak ki versekhez, mondókához, bábozáshoz, énekesen beszélgetnek, kérdés-felelet játékot játszanak egyenként is.
- ✚ Játékokat, játékos mozdulatokat találnak ki.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- ✚ egyszerű dallammotívumokat tisztán énekel vissza, megkülönbözteti és alkalmazza az egyenletes lüktetést, valamint a ritmust,

- ✚ ritmusmotívumokat tud visszatapsolni, használja a ritmushangszereket a dalok, mondókák zenei kísérésére,
- ✚ felismeri a természet és környezete hangjait, társai hangját,
- ✚ képes megkülönböztetni és alkalmazni a halk-hangos, magas-mély, gyors - lassú mondókázást, éneklést,
- ✚ felismeri az énekes játékokat kezdő-vagy belső motívumáról, jellemző ritmusáról, játékaról, eszközéről, dúdolásról, hangszerjátékról,
- ✚ bátran, kiemelkedő teljesítménnyel énekel csoporttársaival és egyedül is,
- ✚ felelgetős mondókákat, énekes játékokat tud két csoportban mondani, énekelni,
- ✚ képes gyors-lassú tempó kifejezésére énekléssel és mozgással,
- ✚ változatos térformában, játékos táncmozdulatokkal mozog,
- ✚ társaival egyöntetű szép mozgásra képes,
- ✚ kitalál szövegeket, ritmusokat, dallamokat, mozdulatokat, improvizál,
- ✚ az önérvényesítő törekvései során kiemelkedő teljesítményre lesz képes,
- ✚ szívesen, érdeklődve hallgatja az óvodapedagógus énekét, hangszeres játékát, a gépi zenét.

8.5.Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A rajzolás, festés, mintázás és kézimunka tevékenysége a gyermek élmény-és fantázia világának képi, szabad önkifejezése. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. A gyermeket egyéni fejlettségi szintjének megfelelően képi-, plasztikai kifejező képesség birtokába juttatja, kialakítja benne az elemi képolvasási, komponáló, térbeli tájékozódó és rendező képességeket. Általa gazdagodik a gyermek tér-, szín-, formaképzete, fejlődik esztétikai érzéke, a szép iránti nyitottsága, esztétikus környezet iránti igénye. Fejlődik önkifejezése, egyénisége. Jártasságra tesz szert a különböző eszközök használatában, változatos technikákat ismer meg, kialakul az írás elsajátításához szükséges finommotorikája. Falvak, városok, táj jellegű szokások, eszközök megismertetése, (szüret, Márton - nap, disznótor, Advent - várakozás, Karácsony, kántálás, betlehemezés, Húsvét, pünkösdölés), a keresztény értékekre épülő néphagyomány, a népi technikák, eszközök, motívumok megismerése, megismertetése, alkalmazása a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka tevékenység alkalmával.

Célunk

- ✚ Képi – plasztikai kifejezőképesség és készség kialakítása, fantázia, kreativitás, alkotóképesség fejlesztése, a tevékenységi vágy felkeltése.
- ✚ Igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására, az esztétikai élmények befogadására.
- ✚ A vizuális látásmód, a vizuális észlelés, emlékezés, képzelet, a vizuális gondolkodás pontosabbá tétele, az intellektuális látásmód kialakulásának megalapozása, egyéni alkotóképesség kibontakoztatása.

Az óvodapedagógus feladata

- ✚ Teremtse meg a gyermekek képi- plasztikai kifejező nyelvének ábrázoló- és konstruáló és önkifejező képességének fejlődéséhez szükséges feltételeket.
- ✚ Ismertesse meg a rajzolás, mintázás és a kézimunka különböző technikai alapelemeit és eljárásait.
- ✚ Segítse elő képi gondolkodásuk fejlesztését.
- ✚ Keltse fel a gyermekekben az ábrázoló tevékenységek iránti vágyat.

- ✚ Az óvodapedagógus biztosítsa, hogy a gyermek az egész nap folyamán az elképzeléseit, élmények által szerzett tapasztalatait az ábrázolás eszközeivel kifejezhesse.
- ✚ Az óvodapedagógus törekedjen arra, hogy a gyermekekben kialakuljon az igény az alkotásra, az esztétikus környezetre és az esztétikai élmények befogadására.
- ✚ Az óvodapedagógus segítse kialakítani, hogy a gyermekek egymásra való tekintettel becsüeljék meg egymás munkáját.
- ✚ Az óvodapedagógus szervezzen olyan vizuális élményeket, amelyek által fejlődik a gyermekek művészetek iránti fogékonysága és esztétikai értékelő képessége.
- ✚ Tartsa szem előtt, hogy az ábrázoló tevékenység a maga eszközrendszerével sajátos lehetőséget biztosít a sajátos nevelési igényű gyermekek fejleszthetőségéhez a személyiségfejlődés minden területén.
- ✚ Fejlessze a gyermekek aktivitását.
- ✚ Fejlessze a gyermekek manuális készségét.
- ✚ Juttassa el a gyermeket a "valamit" alkotás öröméhez.
- ✚ Biztosítson sokféle lehetőséget a gyermekek élményeinek, fantáziájának, megfigyelésének képi és térbeli megjelenítésére.
- ✚ A sajátos nevelési igényű gyermekeket juttassa minél több és változatosabb élményanyaghoz, mivel képi látásmódjuk eltérő lehet.
- ✚ Használja ki az ábrázoló tevékenység lehetőségeit abból a szempontból, hogy a sajátos nevelési igényű (pl.: beszéd fogyatékos) gyermek gátlásait oldja, csoportba való beilleszkedését segítse.
- ✚ Alakítsa ki a gyermekek alapvető térbeli, formai, színbeli képzetét.
- ✚ Az óvodapedagógus alakítsa ki az ábrázoló tevékenység állandó helyét.
- ✚ Biztosítsa az óvodapedagógus az egész nap folyamán a gyermekek számára az ábrázoló tevékenységhez szükséges eszközöket.
- ✚ Az óvodapedagógus tegye lehetővé, hogy a gyermek irányított tevékenységük mellett saját elképzelésük szerint is tevékenykedhessenek.
- ✚ Biztosítsa az óvodapedagógus, hogy a gyermekek az udvari játék közben is ábrázoló tevékenységet végezzenek.
- ✚ Az óvodapedagógus tanítsa meg azoknak az eszközöknek a biztonságos használatát, amelyek balesetet okozhatnak (olló, tű stb.).
- ✚ Alakítson ki az óvodapedagógus olyan esztétikus környezetet, amely a gyermekek életkorához és igényeihez igazodik.
- ✚ Alakítsa a gyermekek ízlését, a tárgyakhoz való viszonyát.
- ✚ Az óvodapedagógus biztosítsa, hogy a gyermekek elkészült munkáit a szülők megtekinthessék.
- ✚ Az óvodapedagógus biztosítson minden gyermek számára rajzalbumot, amelyben a gyermekek munkáit gyűjtheti.
- ✚ Az óvodapedagógus tegye lehetővé, hogy a mintázás alkalmával elkészült munkákat játékaikban felhasználhassák.
- ✚ Az óvodapedagógus a csoportok munkáiból szervezzen kiállítást.
- ✚ Az óvodapedagógus biztosítsa, hogy a gyermekek a város által szervezett kiállításokon részt vegyenek.

Differenciált és egyéni fejlesztés lehetőségei

- ✚ választási, döntési lehetőség biztosítása a gyermekek számára
- ✚ ujjgyakorlatok végzése egyéni gyakorlással

- ✚ az elvonatkoztatás, a vizuális nyelv értelmezése
- ✚ a teljes tér kitöltésének értelmezése
- ✚ különböző eszközök folyamatos biztosítása
- ✚ fejlődési szintekhez, eltérésekhez való alkalmazkodás
- ✚ reális gyermeki én-kép megalapozása a tehetségfejlesztéshez

Gyermeki tevékenységek

- ✚ Rajzolnak ceruzával, krétával, zsírkrétával, ujjal papírra, homokba, aszfaltra, táblára.
- ✚ Festenek különböző vastagságú ecsettel, vízfestéssel, temperával, ujjal, rajzlapra, textíliára, üvegre, fára.
- ✚ Mintáznak lisztgyurmával, plasztilinnal, agyaggal, sárral.
- ✚ Varnak túvel papírra, textíliára.
- ✚ Firkálnak ceruzával, zsírkrétával, krétával, ujjal porba, papírra, aszfaltra, táblára.
- ✚ Ragasztanak különböző ragasztóval papírt, textíliát, fonalat, terméseket papírra, textíliára, fára, műanyagra.
- ✚ Konstruálnak ollóval, hurkapálcával, ragasztóval, fonállal, természetes anyagokkal papírra, fára, műanyagra.
- ✚ Tépnek papírból, fonálból.
- ✚ Szőnek.
- ✚ Fűznek gyöngyöt, tésztát, szívószálat.
- ✚ Mozaik képet, dísz tárgyat készítenek csempével.
- ✚ Karcolnak speciális papírra (gyertya, tus, tempera).
- ✚ Vágnak ollóval, hajtogatnak különböző méretű papírt, batikolnak.
- ✚ Lenyomatokat készítenek papírra, textíliára.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- ✚ változatos formákat, színeket alkalmaz, érvényesíti kedvelt színeit,
- ✚ élménye, elképzelése, képzeleti megjelenítésében többnyire biztonsággal használja a képi kifejezés eszközeit,
- ✚ formaábrázolása gazdag, változatos, képes hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat,
- ✚ fokozott önállósággal tudja alkalmazni a megismert technikákat és eszközöket, képes az önálló elképzeléseit megvalósítani,
- ✚ kialakul alkotó, együttműködő képessége,
- ✚ emberábrázolásában megjelennek a részformák,
- ✚ próbálkozik a legegyszerűbb mozgások jelzésével is,
- ✚ egyéni képességeinek, fejlettségének megfelelően alkalmazza a kis kézműves technikákat,
- ✚ képes az írásmozgás kialakulásának megfelelően használni a ceruzát,
- ✚ képes a közös kompozíciók elkészítésére, örömet leli a közös munkában,
- ✚ szívesen készít ajándékot, mellyel átéli az ajándékozás élményét, örömet, rácsodálkozik a szépre, tud gyönyörködni benne,
- ✚ megfogalmazza értékítéletét, tud beszélni az alkotásokról,
- ✚ szívesen vesz részt az óvodai környezet szépítésében,
- ✚ bátor, ötletes az építésben, a téralakításban,
- ✚ önkifejező alkotótevékenység során a gyermek kiemelkedő teljesítményre lesz képes.

8.6. Külső világ tevékeny megismerése

Külső világ tevékeny megismerése, a környezettudatos magatartás megalapozása:

az óvodai élet egészét áthatva, minden tevékenységében megvalósítható, nem csupán a „külső világ tevékeny megismerése” során történik. A fejlesztés tartalmi eszközeinek azon összetevője, mely leginkább alkalmat ad a megismerő tevékenységre, az értelmi fejlesztésre. A külső világ tevékeny megismerésén keresztül lehetőségünk van arra, hogy megmutassuk a világot teljes valójában. A közvetlen társadalmi és természeti környezettel, valamint a környezet matematikai vonatkozásaival való ismerkedés közben valamennyi értelmi képesség fejleszthető. A gyermekek előbbre jutnak az önálló tapasztalatszerzésben, növekszik önbizalmuk, kitartásuk, figyelmük tartósabbá válik, erősödik akaratuk, önfegyelmük. Egész életre kihatóan alakulnak a környezetkultúra alapvető szokásai és viselkedési formái.

Szűkebb és tágabb környezetük megismerése által jobban kötődnek szülőföldjükhöz, városukhoz. A mese, a vers, az ének, a zene, a bábozás, a tánc, a játék, a dramatizálás, a festés, az agyagozás, a rajzolás, a barkácsolás gyakorlása közben veszik észre az őket körülvevő világban rejlő csodákat. Ezek kapcsán a gyermek egyénisége bontakozik ki, az őt ért hatásokat egyéniségén keresztül dolgozza fel, önmaga elképzeléseit valósítja meg. Ezek a tevékenységek lehetőséget teremtenek az ötletek gazdagítására, a fantázia fejlesztésére, végső soron a kreativitás kialakítására.

Zöld Óvoda tartalomként munkánkban kiemelt jelentőségűnek tartjuk olyan pedagógiai attitűd kialakítását, amely segíti a gyermekben a szűkebb és tágabb környezet megismerését, a fenntarthatóság biztosítását, megalapozza a hazaszeretetüket, szülőföldhöz való kötődésüket, nemzeti identitástudatukat. Mindez az érzelmi biztonságot nyújtó óvodapedagógus és az óvoda alkalmazottai közötti kommunikáció, bánásmód, viselkedés modellhatásával és a gyermeki viselkedésre adott visszajelzéseivel valósul meg.

A környezettudatos gondolkodás megalapozása

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Pedagógiai Programunk környezeti nevelési elvei

- ✚ a Zöld Óvoda működési elvei;
- ✚ környezethez való pozitív érzelmi viszony kialakítása;
- ✚ a növény és állatfajok tiszteletére, megbecsülésére, a szülőföld, a lakóhely és az ott élő emberek megismerésére és szeretetére nevelés;
- ✚ a gyermekek egyértelmű fogalomként értsék, mi a környezetvédelem, az élet tisztelete, a haza, szülőföld szeretete.

Célunk

- ✚ A természet szeretetére és védelmére nevelés.
- ✚ A Zöld Óvoda működési elveivel azonos pedagógiai attitűd tudatos alkalmazása.
- ✚ A fenntartható fejlődés érdekében a környezettudatos magatartás megalapozása, alakítása.
- ✚ A gyermekek, életkoruknak megfelelően szerezzenek meg minél több tapasztalatot, cselekvés – tevékenykedés közben (mozgásos és érzékszervi) az őket körülvevő természeti és a társadalmi környezetről.

Az óvodapedagógus feladata

- ✚ Tartsa szem előtt, hogy az értelmi képességek fejlesztésének leghatékonyabb formája az egyéni cselekedtetés.
- ✚ Vegye figyelembe, hogy a gyermekeket nem csak globális, hanem lokális gondolkodásra is meg kell tanítani.
- ✚ Valóságghűen ismerteti meg a gyermekeket az őket körülvevő világgal, szűkebb és tágabb környezetükben is biztosít tapasztalatokat.
- ✚ Kapcsolatot keres a Zöld Óvoda - i tartalmakat segítő szervezetekkel, intézményekkel /Vadspark, Baráthegyi Majorság stb. /.
- ✚ Az új kollégákkal megismerteti a Zöld Óvoda tartalmakat.
- ✚ Lehetőség szerint részt vesz a Zöld Óvodák számára szervezett továbbképzéseken.
- ✚ Keltse fel a gyermekek érdeklődését, alakítsa ki a pozitív érzelmi beállítódást, a befogadás, a megismerés vágyát.
- ✚ Partnerkapcsolatok ápolásával segítse az élményszerű és hatékony ismeret- és tapasztalatszerzést.
- ✚ Segítse és biztosítsa a környezeti jeles napok méltó megünneplését.
- ✚ Minél szélesebb körben segítse a szelektív hulladékgyűjtést.
- ✚ Ismertesse meg a gyermekeket a komposztálással és annak hasznosságával.
- ✚ Hívja fel a gyermekek figyelmét a környezeti ártalmakra a környezetszennyezés negatív hatásaira.
- ✚ Szervezzen ismeretszerző tevékenységet a föld, levegő, víz védelmére.
- ✚ A gyermekeket az élet tisztelétére, a természet szeretetére, az egészséges életvitel igényére, valamint, az ezekhez szükséges önfegyelmre neveli.
- ✚ Az egészséges életmód igényének kialakítása érdekében segíti a családok szemléletváltását.
- ✚ Épít a gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára.
- ✚ Elősegíti a gyermekekben az önálló döntésképesség alakulását a környezet alakításával kapcsolatban.
- ✚ Törekszik arra, hogy az állat-és növényvilág megismerése során a felelős magatartás gyakorlására is sor kerüljön.
- ✚ Megalapozza a gyermekekben a környezettudatos magatartást.

Természeti környezet

- ✚ Figyeltesse meg az óvodapedagógus az évszakok, természet változásait, jellemző jegyeit.
- ✚ Biztosítson lehetőséget arra, hogy a gyermekek tapasztalatokat szerezzenek az időjárás és az öltözködés összefüggéseiről.
- ✚ Ismertesse meg a gyermekekkel a gyógyteák ízét, annak az egészségre gyakorolt hatását.
- ✚ Ösztönözze a gyermekeket a tiszta ivóvíz fogyasztására.
- ✚ Figyeltesse meg az állatok külső jegyeit, hangját, kicsinyeit.
- ✚ Szervezze meg, hogy a gyermekek a házi állatokat saját környezetükben megtekinthessék.
- ✚ Biztosítsa a madáretetéshez szükséges feltételeket, ismertesse meg az állatok téli életét, gondozását.
- ✚ Hívja fel a figyelmet a környezeti ártalmakra, szennyezésekre (pl. kipufogógáz).
- ✚ Ösztönözze a gyermekeket arra, hogy aktívan részt vegyenek környezetük formálásában.
- ✚ Éreztesse meg a kerti munka fontosságát (növénygondozás, öntözés).
- ✚ Fedeztesse fel és figyeltesse meg az óvoda udvarán megtalálható madarakat, bogarakat, növényeket.
- ✚ Tudatosítsa a séták és kirándulások alkalmával a természetben való helyes viselkedést.

- ✚ Figyeltesse meg a víz közelében és a vízben élő állatokat.
- ✚ Képek gyűjtése során ismertesse meg a gyermekeket a védett madarakkal, állatokkal, különleges növényekkel.
- ✚ Lehetőségekhez mérten alakítsanak ki természetsarkot.
- ✚ Ismertesse és szerettesse meg a gyermekekkel a hazai táj, a szülőföld szépségeit, a néphagyományok, a népszokások sokszínűségét.
- ✚ Ápolja azokat a hagyományokat, melyek óvodánk helyi sajátosságai, szokásai.
- ✚ A gyermekekkel közösen vegyenek részt városunk saját ünnepein, rendezvényein.

Társadalmi környezet

- ✚ Ismertesse meg a gyermekeket óvodai környezetükkel, az óvoda környékével és a velük foglalkozó felnőttekkel.
- ✚ Beszéljen a családról, a családtagok összetartozásáról.
- ✚ Ismertesse meg a gyermekeket saját testük egészével, azok részeivel.
- ✚ Tudatosítsa a testrészek tisztántartásának fontosságát.
- ✚ Ismertesse meg a gyermekeket az orvos munkájával.
- ✚ Figyeltesse meg a gyalogos közlekedést, tanítsa meg azok szabályait.
- ✚ Bővítse a gyermekek ismereteit a közlekedési eszközökről, figyeltesse meg a közlekedés irányítását.
- ✚ Figyeltesse meg az óvodában lévő felnőttek munkáját.
- ✚ Figyeltesse meg a napszakokat.
- ✚ Figyeltesse meg a különböző évszakokra jellemző munkálatokat.

Matematikai tapasztalatok

- ✚ Építsen az óvodapedagógus a gyermekek természetes kíváncsiságára.
- ✚ Segítse a tapasztalatszerzést, az élmények gyűjtését.
- ✚ Fejlessze problémamegoldó képességüket.
- ✚ Segítsen felismerni az összefüggések, kérdések, utasítások megértését.
- ✚ Törekedjen arra, hogy egy matematikai problémát, témakört minél több összefüggésben, változatosabb eszköz és módszerhasználattal ismertessen meg, kiemelten a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében.
- ✚ Biztosítson lehetőséget az összefüggések felfedezésére, állítások eldöntésére.
- ✚ Segítse elő, hogy a gyermekek átéljék a felfedezés örömét, a megoldás megtalálását.
- ✚ Alakítsa feladattudatukat.
- ✚ Törekedjen a feladatok világos megfogalmazására.
- ✚ Segítsen a megértés érzésének kifejlődésében (AHA).
- ✚ Szervezze meg, hogy a gyermekek a számfogalom megalapozására végezzenek mérési, összemérési feladatokat.
- ✚ Tartsa szem előtt, hogy a gyermekek a geometria köréből tapasztalatokat szerezzenek.
- ✚ Biztosítson lehetőséget a gyermekeknek a tükör előtti mozgásokra.
- ✚ Tanítsa meg a térben és síkban való tájékozódást.
- ✚ Törekedjen arra, hogy megnevezett mennyiségi tulajdonságot, felismert szabályosságok szerint a gyermekek végezzenek sorba rendezést.
- ✚ Alakítson ki olyan kedvező légkört, hogy az elsajátított ismereteket, tapasztalatokat a gyermekek a játékban feldolgozhassák.

Differenciált és egyéni fejlesztés lehetőségei

- ✚ gyermekek matematikai, logikai ismereteinek fejlesztése, tehetségfejlesztés
- ✚ a környezettudatos szemlélet megalapozáshoz, a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő kutatási, kísérletezési lehetőségek biztosítása
- ✚ sokféle érdeklődési körnek megfelelő eszköz biztosítása
- ✚ azonos témán belüli különböző tevékenységek kezdeményezése
- ✚ térbeliség és síkbeli ábrák leképezése, eszközök méret, szín és forma azonosítása

Gyermeki tevékenységek

- ✚ Szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetüket, változatos tevékenységeken és cselekvéseken keresztül felfedezik, megismerik az óvodapedagógusok és dajkák segítségével.
- ✚ A kialakult szokás és szabályrendszert folyamatosan betartják, törekednek a harmonikus együttélésre környezetükkel.
- ✚ Tiszteletben tartják a saját és mások által létrehozott értékeket.
- ✚ Az élő és élettelen környezet összefüggéseiről minél szélesebb körű érzékszervi tapasztalatokon át ismerkednek.
- ✚ Folyamatosan figyelemmel kísérik az őket körülvevő növény és állatvilágot, /pl.: erdei séták, kirándulások során „nyomokat”, madárhangokat, madárfészkeket keresnek és figyelnek meg/.
- ✚ Tevékenyen részt vesznek környezetük alakításában, fejlesztésében és megóvásában /növénygondozás/.
- ✚ Megismerik az ésszerű energia és víztakarékossági szokások alapjait.
- ✚ Bekapcsolódnak a szelektív hulladékgyűjtési programba, szülők, óvodai dolgozók segítségével.
- ✚ Ismerkednek a környezet matematikai vonatkozásaival, tapasztalatokat szereznek, gondolkodási műveleteket végeznek, majd ezeket feldolgozva beépítik ismeretrendszerükbe.
- ✚ A gyermekek élményeket és tapasztalatokat szereznek séták és kirándulások alkalmával.
- ✚ Szimulációs játékokat játszanak (pl. családról).
- ✚ Ismerkednek a testükkel, végtagokkal, érzékszervek funkcióival, érzékszervek ápolásával, védelmével.
- ✚ Összehasonlítják az állatok mellső lábainak és az ember kezének funkcióját.
- ✚ Beszélgetnek az állatok érzékszerveinek szerepéről.
- ✚ A gyermekek megfigyelik az óvodapedagógus, dajka és más felnőttek munkáját.
- ✚ Általuk ismert néhány foglalkozást szimulációs játékban megjelenítenek.
- ✚ Az óvoda környékén tájékozódnak, élményeiket rajzban és szóban kifejezik.
- ✚ Gyakorolják a helyes gyalogos közlekedést.
- ✚ Összehasonlítják a közlekedési eszközöket a valóságban és képen (pl.: vízi, légi, szárazföldi).
- ✚ Megfigyelik a napszakokat, évszakokat.
- ✚ Összehasonlítják az évszakok tulajdonságait.
- ✚ Magokat, terméseket gyűjtenek.
- ✚ Madarakat etetnek és megfigyelik, mely madarak látogatják a madáretetőt.
- ✚ Különböző időszakokban megfigyelik környezetük növényeit, bogarait.
- ✚ Csoportosítják az ismert állatokat tulajdonságaik, életmódjuk szerint.
- ✚ Ismerkednek környezetük színeivel.
- ✚ Hagyományokat ápolnak.

- ✚ Ünnepelemek, rendezvényeken vesznek részt.
- ✚ Részt vesznek óvodai környezetük formálásában.
- ✚ Szelektíven hulladékot gyűjtene.
- ✚ Tárgyakat összehasonlítanak, szabadon és megnevezett tulajdonság szerint.
- ✚ Tárgyakat szétválogatnak, osztályoznak színük, alakjuk, ismert tulajdonság, illetve saját szempont szerint.
- ✚ Tárgyakat, személyeket, halmazokat sorba rendeznek mennyiségi tulajdonságai szerint.
- ✚ Tárgyakat, személyeket, halmazokat összehasonlítanak szavakkal, egyszerű megállapítások megfogalmazásával, összehasonlítanak különböző relációk szerint (ugyanolyan, magasabb, alacsonyabb), összemérnek tárgyakat hosszúságuk, tömegük, úrtartalmuk szerint.
- ✚ Ismerkednek az összemérés eszközével, módjával.
- ✚ Összehasonlítanak becsléssel.
- ✚ Halmazokat összemérnek 6-12-es számkörben.
- ✚ Párosítanak a több, kevesebb fogalmának pontosabbá tétele érdekében.
- ✚ Használják az „ugyanannyi” szót.
- ✚ Számolnak, leszámolnak 6-10 körben.
- ✚ Építenek szabadon és másolással.
- ✚ Építő elemeket, építményeket összehasonlítanak, szétválogatnak különféle geometriai tulajdonságok alapján.
- ✚ A gyermekek megfigyelik tükörképük mozgását, egymás mozgását utánozzák.
- ✚ Térben, síkban ábrázol világban tájékozódnak, irányokat egyeztetnek és megkülönböztetnek, követik mozgásukkal.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- ✚ ismeri a Zöld Óvodai tartalmakat,
- ✚ tudja személyes adatait, szülei munkájáról van elképzelése,
- ✚ fel tudja sorolni a fő testrészeket az emberi test felépítése szerint, az érzékszervek funkcióit, védelmét,
- ✚ ismeri és képes alkalmazni az elemi gyalogos közlekedési szabályokat,
- ✚ ismeri a különböző közlekedési eszközöket,
- ✚ ismeri szűkebb, tágabb környezetét,
- ✚ ismeri és biztonsággal tájékozódik az óvoda helyiségeiben,
- ✚ ismeri a környezetében lévő néhány intézmény rendeltetését,
- ✚ felismeri és megnevezi a színeket, azok sötét és világos változatait,
- ✚ felismeri és segítséggel megnevezi a napszakokat, megnevezi a hét napjait, a hónapokat, évszakokat, különbséget tesz azok között, megfogalmazza jellemzőiket,
- ✚ ismeri a növény, állat és más gyűjtőfogalom tartalmát,
- ✚ ismeri a növények fejlődésének feltételeit, tudja, hogy a növények fejlődése és az időjárás között összefüggés van,
- ✚ ismeri a jeles napok tartalmát, átérzi az ünnepek jelentőségét,
- ✚ munkájával aktívan részt vesz környezetének szebbé tételében,
- ✚ rendelkezik ismeretekkel egészségének megóvása érdekében gyakorolja az óvodában elsajátított szokásokat, rendelkezik ismeretekkel, hogy gyermekként mit tehet környezetünk megóvása érdekében, gyakorolja az óvodában elsajátított szokásokat,
- ✚ tisztában van a környezetszennyezés ártaival.

8.7. Munka jellegű tevékenységek

A munka jellegű tevékenység a személyiségfejlesztés fontos eszköze, a társadalmi környezet tevékeny megismertetésének fontos részét képezi. Ahogy ez a tevékenység az idők során egyre önállóbbá válik (önkiszolgálás, naposi munka, megbízások önálló teljesítése), ez a gyermekek egyre magasabb együttműködését igényli. A munkavégzés segíti a kitartás, a felelősségérzet, a kötelességtudat, önértékelés kialakulását és fejlődését, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája. A munka esztétikai nevelő hatása önmagából következik, általa a „szép” fogalma mélyebb tartalmat kap. A vegyes életkorú, vagy nagyon eltérő fejlettségi szintű csoportban ügyelni kell arra, hogy minden gyermeknek legyen feladata, de egyik gyermeket se terhelje az túl.

Célunk

- ✚ A gyermek feladattudatának megalapozása, fejlesztése az alábbi területeken:
- ✚ Saját személyünkkel kapcsolatos feladatok (önkiszolgálás)
- ✚ Közösségért végzett munka jellegű tevékenység (naposság)
- ✚ Alkalomszerű megbízások
- ✚ Környezet rendjéért végzett munka jellegű tevékenység

Az óvodapedagógus feladata

- ✚ Az óvodapedagógus teremtsen meg minden lehetőséget, hogy a gyermekek a korukhoz és képességeikhez mért munkákat önállóan végezhessek.
- ✚ Az óvodapedagógus törekedjen arra, hogy a munka a gyermek számára önkéntes, aktív tevékenység legyen, erősítse a munka játéktól eltérő vonásait.
- ✚ Az óvodapedagógus tegyen lehetővé olyan, a gyermekek által különösen kedvelt munkafajtákat, amelyekbe a gátlásos, visszahúzódó gyermekeket is bevonhatja.
- ✚ Támogassa a munkavégzés közben kialakuló barátságokat, éreztesse meg, hogy az együtt végzett munka örömet okoz.
- ✚ Tanítsa meg az elemi munkafogásokat, technikai tudnivalókat.
- ✚ Különböző munkafajtákat tervszerűen és fokozatosan vezesse be.
- ✚ A munkakészségek és szokások alakításakor tartsa szem előtt a gyermekek önállóságát.
- ✚ Biztosítsa az önálló munkavégzés folyamatosságát és állandóságát.
- ✚ Szervezze úgy, hogy a gyermekek a munka egész folyamatát áttekinthessék.
- ✚ Teremtse meg a kiegyensúlyozott munkához a nyugodt légkört.
- ✚ Hívja fel a gyermekek figyelmét a munkamegosztás lehetőségeire.
- ✚ Ismertesse meg a gyermekeket a kertben végezhető tevékenységekkel.
- ✚ Biztosítson lehetőséget a kerti szerszámok használatára.
- ✚ Teremtsen az óvodapedagógus lehetőséget az időjárástól függetlenül növénygondozásra, élősarok kialakítására.
- ✚ Az óvodapedagógus tartsa szem előtt, hogy a nagyok segédkezzenek a kisebbek tevékenységeiben.
- ✚ Az óvodapedagógus tegye lehetővé, hogy a gyermekek a foglalkozás feltételeinek megteremtésében segédkezzenek.
- ✚ Az óvodapedagógus saját példájával ösztönözze a gyermekeket a játékelrakásra.
- ✚ Teremtsen az óvodapedagógus lehetőséget arra, hogy az udvari játékeszközök kivételében és behozatalában a gyermekek segédkezzenek.
- ✚ Teremtsen olyan feltételeket, amelyben a gyermekek a nyári fürdőzés kellékeinek kikészítésében részt vesznek.

- ✚ Biztosítson az óvodapedagógus a gyermekek számára olyan önálló munkavégzést, ahol a szükséges készségeket elsajátítják, gyakorolják, látják munkájuk célját és hasznosságát.
- ✚ Ügyeljen arra, hogy értékelése konkrét, reális legyen, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodjon.
- ✚ A sajátos nevelési igényű gyermekek számára a képességéhez mérten nyújtson segítséget.
- ✚ Törekedjen arra, hogy a közösségi kapcsolatok erősítésével a gyermekek saját és mások munkáját felfedezzék és elismerjék.

Gyermeki tevékenységek

- ✚ teremrendezésben segítenek,
- ✚ részt vesznek a terem díszítésében,
- ✚ játékelrakásban részt vesznek,
- ✚ játékszerek tisztításában részt vesznek,
- ✚ a mosdó rendjére vigyáznak,
- ✚ terméseket gyűjtenek,
- ✚ falevelet gyűjtenek,
- ✚ segédkeznek az élősarok kialakításában rendezésében,
- ✚ madáretetőt készítenek,
- ✚ madarat etetnek,
- ✚ különböző megbízásokat teljesítenek,
- ✚ ajándékokat készítenek,
- ✚ segédkeznek a gyermekmunkák falújságra való kihelyezésében,
- ✚ ügyelnek az öltöző rendjére,
- ✚ a foglalkozási eszközök előkészítésében és elrakásában segítenek,
- ✚ asztalt terítnek, terítőt hajtogatnak, helyére teszik,
- ✚ az asztalokat letörlik,
- ✚ kiosztják az étkezéshez szükséges eszközöket,
- ✚ összeseprik a morzsákat,
- ✚ udvari játékszereket ki- és behozzák,
- ✚ kerékpárokat a helyére teszik.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- ✚ a vállalt naposi munkáját önállóan, örömmel végzi,
- ✚ önállóan ellátja a maga körüli teendőket,
- ✚ szívesen vállalja és teljesíti a felnőttől kapott megbízásokat,
- ✚ észreveszi, ha a társa segítségre szorul és segíti,
- ✚ a csoport játékait elrakja, elrendezi a csoportszobában és az udvaron,
- ✚ szívesen és önállóan végzi felelős munkáját,
- ✚ örömmel és aktívan részt vesz környezet tisztán tartásában és díszítésében,
- ✚ ismeri és óvja az óvodapedagógus, dajka és más felnőttek munkáját,
- ✚ ötleteivel és tevékenységeivel bekapcsolódik a csoportszoba átrendezésébe,
- ✚ részt vesz a játékszerek tisztításában, csoportszoba takarításában,
- ✚ egyéni ötleteit felhasználva végez munka jellegű tevékenységeket,
- ✚ a növények gondozásában, átrendezésében, a növények, termések gyűjtésében vesz részt,
- ✚ megtanulja, mit, hol, mikor gyűjthetnek,
- ✚ segít az udvar, az óvoda környezetének rendben tartásában, szépítésében.

8.8. Tevékenységben megvalósuló tanulás

- ✚ Óvodánkban a tanulási folyamat a tanulást támogató környezet megteremtésével történik.
- ✚ A kötetlen tevékenységek keretében szervezett tanulási folyamat irányított cselekvésre, szemléletes helyzetekben szerzett konkrét tapasztalatokra épül. A tervezett témakörök feldolgozásai a nap folyamán játékosan, a játékidőbe építve történnek, mikrocsoportos vagy egyéni formában szerveződnek, a gyermekek részére önkéntes választási lehetőséget biztosítanak.
- ✚ Az óvodapedagógus tudatos tervezőmunkáját a gyermek tapasztalataira, ismereteire, érdeklődésére, kíváncsiságára, igényeire, tudásvágyára alapozza. A feldolgozandó ismeretanyagok mennyiségét és milyenségét a résztvevő gyermekek életkori sajátosságai, fejlettségi szintje és érdeklődése határozza meg.
- ✚ A tanulási folyamatban a *játékos jelleg dominál*. Az óvodapedagógus a spontaneitásra, az önkéntelen figyelemre építve alakítja a tanulási folyamatot. A folyamat közben jön létre a gyermek tanuláshoz szükséges *aktivitása*, alakulnak az *elengedhetetlen tulajdonságok* (feladattudat, feladattartás stb.).
- ✚ A cselekvéses tanulás a gyermekek számára spontán vagy szándékos tevékenység. A játék a spontán tanulás alapvető formája, amelyben a gyermekek akaratától függetlenül fejlődik:
  - ✓ az értelmi képesség,
  - ✓ a gondolkodás,
  - ✓ a memória,
  - ✓ a figyelem stb.

Célunk

- ✚ A gyermek önálló döntésén alapuló, jól megtervezett tevékenységrendszerben természetes és szimulált környezetben minél több tevékenység biztosítása, mely a személyiség fejlődését-fejlesztését szolgálja.
- ✚ A szenzoros és motoros rendszerek fejlődési és összerendeződési folyamatának játékon keresztül való segítése, a tudás gyarapítása, az egyéni fejlesztés.
- ✚ A tanulás minden műveltségi területet átható, és az óvodai nap egésze alatt adódó helyzetekben valósul meg.
- ✚ A megismerő folyamat és a tevékenység, cselekvés összekapcsolása, a cselekvéses tanulás erősítése.
- ✚ A sikertelenség kiküszöbölése a gyermek önbizalmának erősítésével, aktivizálásának fokozásával.
- ✚ Az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, pozitív attitűdök erősítése.
- ✚ A teljes személyiség fejlesztése az egyéni képességek, készségek, adottságok, érési ütem figyelembevételével, mely kiterjed a tehetségfejlesztésre, a környezettudatos attitűdre, magatartásra, viselkedésre és értékrendre is.

Az óvodapedagógus feladata

- ✚ A gyermeki személyiség fejlesztése az életkori és fejlődési sajátosságok figyelembevételével, interaktív tanulási-tanítási módszerek dominanciájával.
- ✚ Sokszínű, változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálása.
- ✚ Az egyéni tanulási utak támogatása a gyermeki szükségletekhez és egyéni képességekhez igazodva, tehetségfejlesztés.

- ✚ Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése személyre szabott, pozitív értékeléssel, a tanulási készségek, képességek differenciált fejlesztésével.

Az óvodapedagógus külön figyel

- ✚ hogy a személyre szabott pozitív egyéni, fejlesztő értékelésével segítse a gyermek személyiségének kibontakozását.
- ✚ a gátlásos, érdektelen, visszahúzódo, magatartási zavarral, esetleg megkésett vagy akadályozott fejlődési ütemmel rendelkező gyermekekre.
- ✚ megkeresi a zavar okát és kihasznál minden alkalmat a közös, bensőséges kapcsolatteremtésre, a vele való játéokra.
- ✚ differenciált feladatadással vonja be a tevékenységekbe.
- ✚ sikerélményhez juttatja, önbizalmát növeli.

A mikrocsoportos foglalkozások lehetőséget biztosítanak

- ✚ Differenciált egyéni bánásmód alapján történő, a gyermek adott fejlettségi szintjéhez igazított foglalkozásokra.
- ✚ A gyermek egyéni fejlődési ütemének figyelembevételére.
- ✚ Az óvodapedagógus rugalmas helyzetmegoldásaira, nagyobb áttekinthetőségre és tudatosságra.
- ✚ A változó létszámú és összetételű csoporttal való foglalkozás hatékonyabbá tételére.
- ✚ A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében a tanulás akadályokba ütközik. Olyan tevékenységekre van szükség, amelyek erőfeszítést igényelnek a gyermektől, de azokat sikerrel meg tudja oldani. Ebben a gyógypedagógus személyre szóló fejlesztő programja képezi az alapot.
- ✚ A szándékos tanulás irányított cselekvésre, szemléletes helyzetekben szerzett konkrét tapasztalatokra épül.
- ✚ A felfedeztetés, a rácsodálkozás, a megtapasztaltatás, a megláttatás játékos élménye lehetővé teszi, hogy kialakuljanak azok a készségek, képességek, melynek alapján a gyermekekben kialakul a tudatos tanulás iránti képesség és érdeklődés.
- ✚ A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetősége.
- ✚ A szándékos tanulás irányított cselekvésre, szemléletes helyzetekben szerzett konkrét tapasztalatokra épül.

A tanulás folyamata a következőképpen valósul meg

- ✚ A gyermeki tevékenységbe megfelelő időben, alkalmas pillanatban kapcsolódik be az óvodapedagógus.
- ✚ Az óvodapedagógus által felkínált tevékenységbe, mint napi kínálatba a gyermekek igényeik és belső késztetések szerint bármikor és bármennyi időre kapcsolódhatnak be.

Formái

- ✚ utánzásos modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás
- ✚ spontán játékos tapasztalatszerzés
- ✚ játékos, cselekvéses tanulás
- ✚ kérdésekre-válaszokra épülő ismeretszerzés
- ✚ irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés
- ✚ gyakorlati problémamegoldás

Gyermeki tevékenységek - A játékban megvalósuló tanulási folyamatban a gyermekek

- ✚ tapasztalataikat és a világról alkotott elképzeléseiket megjelenítik
- ✚ szélesebb, differenciáltabb tudáskészletre tesznek szert
- ✚ a környezet tárgyainak, jelenségeinek képzeletbeli jelentést tulajdonítanak
- ✚ a konkrét észlelés és a képzelet között rugalmas kapcsolatot hoznak létre
- ✚ a fennálló vagy megegyezéssel kialakított szabályokhoz alkalmazkodnak

A játékban megvalósuló tanulási folyamatban a gyermeknek lehetősége nyílik

- ✚ önfelelt tevékenységre
- ✚ problémahelyzetek megoldására
- ✚ kommunikációs képességek elsajátítására
- ✚ önálló tapasztalatszerzésre, felfedezésre
- ✚ a kívánt magatartásformák elsajátítására
- ✚ kíváncsiságának kielégítésére
- ✚ az önmegvalósításra
- ✚ kreativitásuk erősítésére
- ✚ szocializációs képességek gyakorlására

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- ✚ belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet,
- ✚ belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból az iskolában iskolássá érik,
- ✚ megfelelő szintű testi, lelki, szociális érettség jellemzi,
- ✚ képes azonosulni az óvodapedagógus által meghatározott feladattal,
- ✚ rendelkezik az iskolai tanulás megkezdéséhez szükséges tanulási képességekkel,
- ✚ kialakul szabálytudata, feladat tudata,
- ✚ képes kitartóan végezni feladatát, törekszik a sikeres megoldásra,
- ✚ megfelelő szintű alkalmazkodásra képes ja felnőttekhez, társaihoz.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

BULGÁRFÖLDI TAGÓVODÁJA

„GYERMEKVILÁG”

Pedagógiai Programja

Készítette: A MIÓVI Bulgárföldi Tagóvodájának nevelőtestülete

Hatályos: 2024. szeptember 1.

2024.

Megszerzett cím:

Tartalomjegyzék

1	AZ ÓVODA BEMUTATÁS.....	5
2	GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	6
2.1	Gyermekkép.....	6
2.2	Óvodakép.....	7
2.3	Pedagóguskép.....	8
2.4	Nevelő-oktató munkát közvetlenül segítők képe.....	9
3	AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	9
3.1	Az egészséges életmód alakítása	10
3.2	Az érzelmi és erkölcsi nevelés és az értékorientált közösségi nevelés.....	11
3.4	Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	12
4	AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	14
4.1	Személyi feltételek.....	14
4.2	Tárgyi feltételek.....	15
4.3	Az óvodai élet megszervezése.....	16
4.3.1	Napirend	16
4.3.2	Hetirend	16
5	AZ ÓVODA KAPCSOLATAI.....	18
5.1	Az óvoda-család kapcsolata.....	18
5.2	Az óvoda és iskola kapcsolata.....	20
5.3	Óvoda és fenntartó kapcsolata.....	20
6	AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	20

6.1	A játék.....	20
6.2	Verselés, mesélés.....	25
6.3	Ének-zene, énekes játék, gyermektánc.....	28
6.4	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....	30
6.5	Mozgás.....	32
6.6	A külső világ tevékeny megismerése	34
6.7	Munka jellegű tevékenységek	38
6.8	A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	39
7	ÜNNEPEK, HAGYOMÁNYOK	42
8	A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	43
9	GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK ..	45

„Ha kedvesen bánnak veled, kedvessé válsz, ha érzékenyen bánnak veled, empátikus leszel, ha őszintén bánnak veled, őszinte leszel”

(Steve Biddulph)

1 AZ ÓVODA BEMUTATÁS

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Bulgárföldi Tagóvodája Miskolc város külső kerületében található, a bulgárföldi lakótelep egyik intézménye.

Századunk elején, a bolgár történelem nehéz időszakában, egyre több bolgár nemzetiségű család keresett és talált hazát városunkban. Köztük volt az a Georgi Sztanev is, aki példamutató szorgalommal, kitartással virágzó kertgazdaságot hozott létre ezen a területen.

A mai lakótelep helyén még fél évszázaddal ezelőtt is hatalmas, csatornahálózattal átszőtt veteményesek zöldelltek, elválasztva egymástól Miskolcot és Diósgyőrt. A két település közötti környéket csak „bulgárföld”-ként emlegették az emberek, s a köznyelvben meghonosodott elnevezés így névadója lett a később épült lakótelepnek.

Miért különleges Bulgárföldi óvodásnak lenni?

- Óvodánk immár öt évtizedes nevelési munkájában proiritást élvez kezdettől fogva az egészséges életmódra nevelés.
- Az épületünk zöld övezetben, forgalomtól távol, biztonságos helyen helyezkedik el. Az udvar árnyékos, ami a kisgyermeknek nyáron különösen fontos.
- A Zöld Óvoda hálózat tagjaként, 2019-től már Örökös Zöld Óvoda, mely hasznos tudást ad a gyermekeknek, ezen túl pedig a természet szeretetére, tiszteletére tanítja őket, melynek manapság kiemelkedő jelentősége van.
- Gördülékenyen és problémamentesen megvalósítjuk az eltérő szociokulturális környezetből érkező gyermekek integrációját.
- Végül, de nem utolsó sorban szakképzett, elhivatott óvodapedagógusok, és nevelési-oktatási munkát közvetlenül segítő dolgozók alkotják az óvoda személyzetét, akik egytől egyig szeretik a gyermekeket. Az óvodai nevelésnek ez az alapja, amit a gyermekek is éreznek, erre pedig a továbbiakban lehet építkezni a nevelés terén.

---

2 GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

2.1 Gyermekkép

Óvodásaink számára olyan értékeket igyekszünk közvetíteni és elmélyíteni, amely a társadalom és az egyén későbbi életvitele céljából hasznosak.

A nevelés elsődleges céljának tekintjük, hogy minden kisgyermek saját erőforrásainak megfelelően kiteljesítse képességeit. Mindezt gyermekközpontú neveléssel, szeretetteljes, vidám, kiegyensúlyozott, családi légkörben valósítjuk meg, ezzel biztosítva minden gyermek számára az érzelmi biztonságot, elfogadást és védettséget.

A nevelőmunkánk középpontjában a gyermek áll, és célunk az, hogy gyermekeink életvidám, sokoldalú, harmonikus személyisége és kreatív gyermeki jelleme kibontakozhasson.

Az intézményben fontosnak tartjuk, kiemelten kezeljük a már kora gyermekkorban megalapozható környezettudatos magatartás formálását, a közösségi, egészséges életvitelre, a fenntartható fejlődésre nevelést, a családok ökológiai szemléletformálását.

A fenntarthatóság pedagógiája iránti elkötelezettségünk eredményeként 2019-től „Örökös Zöld Óvoda” címmel büszkélkedhetünk.

Az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

Megfelelő pedagógiai légkörben kialakul az egymás közötti kölcsönös megértés és szeretet, elfogadás, segítőkészség és együttműködés. **Célunk** a harmonikus, tevékeny gyermekközösség kialakítása, ahol a különbözőség elfogadása mindenkinek igényévé válik.

Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, a meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kialakulásának.

2.2 Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek elsődleges nevelési színtere a család. A családi nevelés kiegészítőjeként, a gyermekek érdekét szem előtt tartva szeretetteljes, derűs, nyugodt, kiegyensúlyozott, érzelmi biztonságot nyújtó, bizalomteli légkörben neveljük a gyermekeket harmadik életévtől az iskolába lépésig.

Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének alapvető feltételeit és segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását. Arra törekszünk, hogy a gyermekek minél közelebb kerüljenek a természethez, megismerjék, tiszteljék, védjék környezetük értékeit. A családokkal, partnerekkel közösen alapozzuk a gyermekek egészséges életviteléhez nélkülözhetetlen szokásokat, formáljuk személyiségüket, érzékenységüket környezetük védelme iránt.

Folyamatosan gyarapítjuk a környezeti neveléshez tartozó szakirodalmat a felnőtt és a gyermekkörnyezet-és egészségbarát szemléletre ható ismeretek vonatkozásában. Alakítjuk a gyermekek és családtagjaik környezettudatos szemléletét.

Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.

Az **óvodai nevelés célja**, hogy az óvodás gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását elősegítse az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével. (ide értve a különleges gondozást igénylő gyermekek ellátást is).

Az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodunk:

- A gyermeki szükségletek kielégítéséről, a testi, a szociális és értelmi képességek egyéni és életkorszerű specifikus alakításáról: a gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető szabad játékról.

- E tevékenységen keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségterületek közvetítésével, a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi és tárgyi környezetről.
- A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, erősítését, ápolását, átörökítését.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztését megfelelő végzettségű utazó gyógypedagógusok és fejlesztőpedagógusok látják el. Az óvoda nevelőtestülete számára kiemelt hangsúlyt kap az önképzés e területen is.

Óvodai nevelésünk biztosítja a gyermekek személyiségfejlődését, az egyéni készségek, képességek kibontakoztatását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételét (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében szükséges biztosítani az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét. A szociális érzékenység kialakításával segítjük a különbözőség elfogadását, mely lehetővé teszi, hogy minden gyermek megtalálja helyét a csoportban.

2.3 Pedagóguskép

A nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek felkészültsége, elhivatottsága és folyamatos szakmai fejlődése alapvető fontosságú a gyermekek harmonikus fejlődése érdekében. Ezért támogatjuk őket abban, hogy részt vegyenek továbbképzéseken és szakmai programokon, amelyek hozzájárulnak tudásuk és kompetenciáik bővítéséhez.

Távlati célként tűzzük ki, hogy óvodai közösségünkben legyenek olyan munkatársak, akik drámapedagógiához, táncpedagógiához, élménypedagógiához, mozgásfejlesztéshez, tartásjavító tornához, szenzitív környezetpedagógiához és inkluzív pedagógiához szükséges szakirányú végzettséggel rendelkeznek. Ezzel biztosítjuk óvodánk egységes nevelési koncepciójának megvalósítását és a gyermekek sokoldalú fejlesztését.

Az óvodapedagógusok kötelező hétévenkénti továbbképzésének részét képezik a környezettudatos neveléshez kapcsolódó területek, ezzel biztosítva, hogy a pedagógusok naprakész ismeretekkel rendelkezzenek a fenntarthatóság és a környezetvédelem terén is.

A gyermekekkel való egyéni bánásmód a nevelő, fejlesztő pedagógiai munka megkívánja, hogy az óvodapedagógusok fejlesztőpedagógiai ismeretekkel is rendelkezzenek. Ezért az ilyen irányú önképzést é továbbképzést is fontosnak tartjuk és támogatjuk.

Az óvodapedagógusoktól elvárjuk, hogy képesek legyenek együtt tervezni, feladatokat megosztva, összehangoltan dolgozni. Fontos, hogy pedagógiai elveiket és nevelési gyakorlatukat egyeztetni tudják, valamint önértékeléssel elemezni.

A szakmai munkaközösség működése a nevelőtestületünk önképzésének módja. Célunk a szakmai tapasztalatok átadása, módszertani eljárások megosztása és egymás gyakorlati munkájának gazdagítása.

2.4 Nevelő-oktató munkát közvetlenül segítők képe

A gyermekek gondozásában valódi társaink a nevelést-oktatást közvetlenül segítő munkatársak (pedagógiai asszisztens, dajka), akiktől elvárjuk, hogy ismerjék és szeressék a gyermekeket, legyenek segítőkészek, figyelmesek, megértőek és toleránsak. Munkaköri feladataik mellett, amikor lehetséges, hasznosítsák más jellegű szakmai ismereteiket, mint például a festés, kézimunka vagy virágkötés.

Az óvoda minden dolgozója tisztában van a fenntarthatóság tartalmi jellemzőivel, amelyek minden tevékenységben megnyilvánulnak. Az óvoda felnőtt közössége életmódjával és munkájával is pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az egészséges életmód szokásainak megalapozására és az ökológiai szemléletformálásra.

3 AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvoda nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

3.1 Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű, amely magában foglalja:

- A gyermekek életkori sajátosságainak, szükségleteinek figyelembevételével a gyermek gondozását, testi fejlődésének elősegítését.
- A gyermek mozgásigényének kielégítését.
- A gyermek egészségének védelmét, óvását, edzését, megőrzését.
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak alakítását.
- A gyermek fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtését.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítását, környezettudatos magatartás megalapozását. Legfőbb célunk, hogy a természet szeretetére fogékony gyermekeket neveljünk.
- Környezetfejlesztési törekvéseinket a helyi sajátosságok és a Zöld óvoda kritériumrendszerének szem előtt tartásával, családok bevonásával, pályázati részvétellel, alapítványi és egyéb támogatói források igénybevételével igyekszünk megvalósítani.
- A rendszeres tevékenységek biztosítása, a testi és szellemi fejlődés optimalizálását napirend alakítását.
- Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve, speciális gondozó, prevenció és korrekció testi, lelki, nevelési feladatok ellátását.
- A családok segítségét a helyes életritmus és táplálkozási szokások megismerésében.
- Szűrővizsgálatok rendszerességének biztosítását.

Az óvodapedagógus személyiségével, beszédével természetes módon képviseli az egészséges életvitel, életmód igényét a gyermek felé. Mintaadó szerepe döntően meghatározó abban, hogy a gyermek egészséges életvitel iránti igénye kialakuljon.

Alapelveink

- Egyedi igények, képességek, sajátosságok figyelembe vétele.
- Tiszta, egészséges, balesetmentes környezet megteremtése.
- Testi, érzékszervi problémák megelőzése, korrekciója.
- Fokozatosság, rendszeresség.
- Fenntarthatóságra nevelés.

3.2 Az érzelmi és erkölcsi nevelés és az értékorientált közösségi nevelés

Célunk, hogy a gyermekek biztonságban érezzék magukat és derűs, szeretetteljes, családi légkörben éljék óvodai életüket. Olyan erkölcsi normák, szokások kialakítására törekszünk, amelyek értékes tulajdonságokat jelentenek a gyermekek személyiség formálásához, az emberi erények elsajátításához. Kiemelten figyelemmel kísérjük az átlagostól (pozitív vagy negatív irányban) fejlődő gyermekeket.

Az óvodánk szellemiségében a környezeti nevelés alapján működik. Programunkban a környezeti nevelést kiemelten kezeljük, erre építjük a fejlődést elősegítő tevékenységeket, amelyben megjelenik a fenntarthatóságra nevelés.

Feladataink

- Meleg, elfogadó nevelői attitűddel megalapozzuk érzelmi biztonságukat, közös élményeket, szokás- és normarendszert biztosítunk.
- Folyamatosan alakítjuk a gyermekek kapcsolatait, viselkedéskultúráját.
- Törekszünk arra, hogy az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet töltsön be.
- A gyermekeket megismertetjük az elvárható szabályokkal, tilalmakkal, az együttélés szabályaival.

- Kiemelt jelentőségű a gyermekek együttműködésére épülő együttnevelés – a szocializáció erkölcsi tulajdonságainak (pl.: együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önállóságának, önfegyelmeinek, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás-és normarendszerének megalapozása.
- Problémák megoldásával sikerélményhez juttatjuk a gyermekeket.
- Biztosítjuk a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek megalapozását, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
- Az óvoda nyitottságára építve a szülőkkel/családokkal együttműködve teret adunk a szociális kompetenciák fejlesztésére, együttélés, együttes tevékenységek során.

A játék természetesen kínálja az együttes tevékenység alkalmait, a tanulásban viszont az együtt vagy kisebb csoportokban megoldott feladatok hatásait használjuk ki.

Célunk, hogy az óvodáskor végére alakuljon ki a gyermekekben a problémamegoldás képessége, a frusztrációs tolerancia. Modellértékű befogadó légkörben éljék meg a gyermekek a különbözőség tiszteletét, sajátosságainak elfogadását, alapos megismerését. A szülőkkel személyes találkozások alkalmával megismertetjük az óvoda szokás – szabályrendszerét annak érdekében, hogy az egységes neveléssel ők is segítsék gyermekeik kultúrát magatartásának alakulását.

3.4 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

„A gyerekek oda mennek, ahol izgalom van. ott maradnak, ahol szeretet van”

(Zig Ziglar)

A gyermek tevékenykedő lény, életkori sajátossága a kíváncsiság és érdeklődés. Személyisége komplex tevékenységek által fejleszthető a leghatékonyabban. Óvodai nevelőmunkánk során a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára építve biztosítunk a gyermekeknek változatos tevékenységet, melyen keresztül tapasztalatokat szerezhetnek a szűkebb és tágabb környezetükről.

A gyermeki tevékenységek fogalmát az alábbiakban foglaljuk össze:

- valamennyi belső szükséglet kielégítésének vagy külső követelmény teljesítésének eszköze,

-
- a képesség-felhasználás, képesség-fejlesztés eszköze.

Célunk

- élmények nyújtásával sokrétű és komplex tevékenységformák kialakítása,
- sokrétű tevékenység biztosításával a gyermekek sokoldalú képesség fejlesztése, differenciált fejlesztése.
- az iskolai tanulási képességeket meghatározó funkciók fejlesztése.
- az anyanyelv ismeretére, szeretetére nevelés, a gyermek természetes kommunikációs kedvének erősítése, helyes nyelvhasználattal és mondatszerkesztéssel a biztonságos önkifejezés magalapozása.

Az óvodapedagógus feladatai

- Élmények nyújtásával elősegítjük a sokrétű, komplex tevékenységformák kialakulását.
- A gyermekek kíváncsiságára, életkori sajátosságaira építve sokoldalú megtapasztalást biztosítunk.
- A szerzett tapasztalatok rendszerezésével elősegítjük a gondolkodási műveletek minél alaposabb begyakorlását (analízis, szintézis, összehasonlítás) változatos élethelyzetekben való aktív részvétellel segítjük az értelmi és anyanyelvi fejlődést együtt.
- Biztosítjuk a gyermekek számára érdekes, az adott csoport számára fontos és hasznos tevékenységeket.
- Olyan tevékenységeket szervezünk, amelyek életkorukhoz közel állnak, melyek elvégzése során a gyermekek a tevékenység eredményét is megtapasztalhatják.
- A célokat a gyermekekkel közösen alakítjuk ki.
- Biztosítjuk a feltételeket, hogy minél többféle tevékenység álljon gyermekein rendelkezésére (idő, hely, eszköz).
- A tevékenységek megszervezésében támaszkodunk a gyermekek tapasztalataira, aktuális élményvilágukra.
- A kooperatív tanulási lehetőségek megteremtésével különböző tevékenységekben és élethelyzetekben biztosítjuk az értelmi képességek fejlesztését, a képzelet, a kreativitás fejlődését elősegítő, ösztönző környezetet.

- A tevékenységek pedagógiai értékelése során figyelembe vesszük az egyéni adottságokat, fejlettségi szinteket.
- Hangsúlyozzuk a mozgásfejlesztés szerepét az értelmi fejlesztésben, amellyel fejlődik a gyermekek testsémája, térérzékelése, oldalisága, tájékozódása, finommotorikája.
- Kiemelt feladatként kezeljük a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, ingerszegény környezetből érkező gyermekek fejlődését, hogy a lassabban fejlődő gyermekek is ériék el a saját koruknak megfelelő kompetencia szintet (attitűd, készségek, tudás).

Beszédkészség, egyéb képességfejlesztés lehetőségei

- a tevékenységekhez kapcsolódó tevékenységekkel a gyermekek anyanyelvi kultúráját fejlesztjük,
- a gyermekeknek lehetőséget biztosítunk, hogy élményeiket, tapasztalataikat elmondhadják s tevékenységek közben,
- a gyermekek szókincsét bővítjük tevékenység folyamatok megszervezésével,
- a tevékenységek közben a párbeszéd elemét gyakoroljuk,
- a tevékenység a képességfejlesztés eszköze, forrása, színtere,
- változatos és élményszerű tevékenységekkel biztosítjuk az utánzásos, mintakövetéses tanulási lehetőségeket,
- a tevékenységek közben fejlesztjük a gyermekek akarat tulajdonságait, feladattudatát, értelmi, testi, érzelmi, szociális képességeit,
- az értelmi és az anyanyelvi nevelés minden tevékenységbe beleértendő, a konkrét cselekvések által megvalósítandó feladat.

4 AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

4.1 Személyi feltételek

Óvodánk Pedagógiai Programjának megvalósításához a törvényben meghatározott felsőfokú vagy további szakirányú végzettség mellett elvárjuk a kollégáinktól, hogy munkájukat az együttműködő

---

nevelési stílus, a pedagógiai humanizmus, optimizmus, a gyermek tisztelete, megbecsülése jellemezze. Munkát közvetlenül segítő dajka, heti váltásban dolgozik

Csoportonként az óvodapedagógusok, a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő dajka, heti váltásban dolgozik.

4.2 Tárgyi feltételek

Az óvoda helyiségeinek berendezése segíti a környezetbarát szemléletmód, és az egészséges életmód megalapozását.

A **csoportszobákra** az egyszerűség, praktikusság és takarékoság jegyei jellemzőek, a természetes anyagok felhasználása érvényesül. A gyermekek által használt eszközöket, játékokat körültekintően vásároljuk meg (nem káros a környezetre, nincs mérgező festékkel bekenve).

Mindhárom csoportszobának egyéni arculata van, sok-sok növénnel, a természetsarokban a természet adta kincsekkel. A gyermekek növényápolási, állatgondozási feladatokat látnak el az egészségügyi előírásoknak megfelelő és megengedett mértékben.

Az óvoda **udvara** mentes az allergiát, a mérgezést, a sérülést okozó növényektől.

Az **óvodakert**ben a helyi lehetőségek figyelembevételével valósítjuk meg a zöldséges és virágoskert, a gyógy és fűszernövény területet. A szabadban történő egészséges mozgáshoz, játékhöz megfelelőhely és idő áll rendelkezésre minden nap a gyermekek számára.

Az épületek berendezése, a tárgyi eszközök mennyisége és minősége megfelelő, fokozatosan fejleszhető és korszerűbbé tehető.

Infokommunikációs eszközeink: telefon és számítógép hálózat, biztonsági rendszer.

- A csoportszobák esztétikusan berendezettek, otthonosak, ahol állandó a tisztaság, a gyermekek igényeit szolgálja.
- Környezeti fejlesztő játékok folyamatos beszerzése, készítése. a megfigyelésekhez, kísérletekhez, tapasztalatszerzéshez szükséges eszközök biztosítása (nagyító, mikroszkóp, távcső, rovarmegfigyelő, homok-víz asztal stb.)

- A természetsarok tükrözi a Zöld Óvoda szellemiségét.
- Kerüljük a zsúfoltságot, a berendezés megválasztásánál előnyben részesítjük a természetes anyagok alkalmazását.
- A bútorok (asztalok, székek, szekrények) a gyermekek számára megfelelő méretűek legyenek, a játékhoz legyen puha szőnyeg, párna biztosítva.
- Külön tornaszobánknak mindenekelőtt a mozgásfejlesztésben és a közösségi élet formálásában van jelentősége.
- Lehetőség szerint növényekkel, gyermekek által készített eszközökkel díszítünk.
- Az étkezéshez porcelán és üvegedények szükségesek, a kenyérkosarak, tálcák, terítők legyenek esztétikusak.

4.3 Az óvodai élet megszervezése

4.3.1 Napirend

Törekszünk arra, hogy az óvoda teljes nyitvatartási idejében óvodapedagógus foglalkozzon a gyermekekkel. A napirend folyamatos, az egyes tevékenységformák játékba ágyazottan szerveződnek. A folyamatosság elsősorban a várakozásmentességet, a tevékenységek gördülékeny egymásutánosságát jelenti. Differenciált tevékenységek szervezésére ad lehetőséget, tekintettel a gyermekek egyéni szükségleteire, a helyi szokásokra és igényekre. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. Napirendünk készítésénél figyelembe vesszük a nyugodt, saját ütemben zajló fejlődés lehetőségét.

4.3.2 Hetirend

A hetirend az óvodapedagógusok munkáját segíti úgy, hogy a nevelőmunkát a folyamatosság, a rendszeresség, a tudatosság és a fokozatosság elve szerint végezhessük.

Az óvodapedagógusok alkalmazott módszerei segítik a tanulási környezet megteremtését, a tanulás tanulásának megvalósulását (játék, szenzitív módszerek, felfedezés, élménypedagógia, projektmódszer alkalmazása, kooperatív tanulás stb.)

A hét egyes napjain a következő tevékenységeket biztosítjuk a gyermekek számára:

- Játék,

-
- Verselés, mesélés,
  - Külső világ tevékeny megismerése,
  - Mozgás,
  - Ének, zene, énekes játék, gyermektánc,
  - Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka,
  - Munka jellegű tevékenységek.

Csoportjaink szervezése

Óvodai csoportjainkba vegyes életkorú gyermekek járnak. Az óvoda napirendje és hetirendje több alkalmat ad arra, hogy az egyes csoportok közösen játsszanak, sportoljanak, kiránduljanak, így az óvodába járó különböző életkorú testvéreknek is van alkalmuk találkozni egymással.

Tervezés

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomán követését különböző dokumentumok szolgálják. A nevelés feladatainak megvalósítását a nevelés tervezése biztosítja. Az éves nevelési munkatervet a nevelőtestület készíti el. A csoportok éves nevelési tervét az óvodai nevelési program, az éves pedagógiai munkaterv és a tanulási folyamat terve alapján a csoport óvodapedagógusai készítik el saját csoportnaplóikban. A csoport éves nevelési terve tartalmazza a csoport szokás-szabályrendszerét, célokat, feladatokat. A nevelési tervmegvalósítását rendszeresen értékeljük annak érdekében, hogy a hiányosságokat korrigáljuk. Az értékelés időpontjai: félévente.

A tanulási folyamat tervezését heti terekre bontjuk, ennek során konkrét témákat, módszereket, eszközöket, fejlesztési lehetőségeket jelölünk meg.

A Zöld Óvoda cím által közvetített értékeket kiemelten építjük be óvodai nevelésünk mindennapi folyamatába, a környezeti és egészségnevelési prioritásokat hangsúlyosan kezeljük. Élménypedagógiára épülő projektekből, témahetekben megvalósítható, a gyermekek személyiségfejlődését biztosító tevékenységeket tervezünk, hagyományőrző és zöld jeles napokat, programokat szervezünk.

A gyermekekről fejlődési naplót vezetünk, hogy fejlődésük a nevelési-tanulási folyamaton belül nyomon követhető legyen. Az óvodába lépéskor felmérjük a gyermekek fejlettségi szintjét. A szülőktől anamnézist kérünk gyermekeikről. Az egyéni fejlettséget megismerve tűzzük ki a féléves fejlesztési céljainkat, melyekhez nevelési eljárásokat jelölünk. A célok megvalósulásának eredményeiről értékelést készítünk, melyekről a szülőkkel folytatott beszélgetések alkalmával adunk tájékoztatást. Ez az értékelés határozza meg a következő időszak feladatait.

Az óvodapedagógus által vezetett dokumentumok: csoportnapló, Felvételi és mulasztási napló, Gyermekek egyéni fejlődésének nyomon követése, Egyéni fejlesztési terv (BTMN, SNI), Óvodai Fejlesztő Program.

5 Az óvoda kapcsolatai

5.1 Az óvoda-család kapcsolata

Alapelveinkhez híven a nevelési céljainkat és feladatainkat a családi nevelés kiegészítéseként tervezzük meg, tiszteletben tartva, hogy a gyermekek nevelésének elsődleges színtere a család.

Gyermekeink fejlesztését a szülők együttműködésével valósítjuk meg, melynek alapja a kölcsönös bizalom és tisztelet. A hatékony nevelés érdekében együttműködő, bizalomra épülő, partneri kapcsolat kialakítására törekszünk.

Az eltérő szociokulturális háttérből érkező gyermekek számára megvalósul az óvodai életben az életkoruknak megfelelő hagyományok ápolása, gazdagítása a szülők bevonásával, így a családdal való kapcsolatban is. A Zöld jeles napok (természeti ünnepek, egészségi jeles napok) kiválasztásánál érvényre jutnak a környezeti adottságok.

Az együttnevelés lehetőségei

Hisszük és valljuk, hogy az aktív együttműködés eredményeként formálódik a gyermekeink, a családok ökotudatos szemlélete. Környezeti nevelésünk, programjaink gazdag tapasztalatai lehetőségeket biztosítanak a környezetünket védő, óvó magatartás formálására.

- Családok megismerése, nevelési szokásaik, módszereik feltérképezése.
- Az intézményben folyó nevelési program megismertetése a szülőkkel, folyamatos betekintés az óvodai életbe (mintaadás).

-
- Közös programok szervezése (kirándulás, sport program, kulturális esemény megtekintése).
  - Ötletek közös otthoni játékkészítésre, játszásra.
  - Egyéni beszélgetések a napi kapcsolat során (rövid lehetőségek), fogadó órák, szükség szerint szülői értekezlet tartása.
  - Közös ünnepek.
  - Minőségi nevelésről akkor beszélünk, ha a család és az óvoda kapcsolata azonos alapértékeken nyugszik.

A gyermek harmonikus és kiegyensúlyozott fejlődéséhez csakis a családok és az óvoda ilyen jellegű együttműködése vezethet.

Az óvoda társadalomban elfoglalt helye szerint kapcsolatban áll pedagógiai, speciális társadalmi és egészségügyi intézményekkel, szervezetekkel.

A nevelőmunka fejlesztését, tudatos tervezését szolgálja a pedagógiai intézményekkel való kapcsolat.

Az óvodapedagógusok feladatai

- A bölcsődei nevelés megismerése,
- Kapcsolat kiépítése: a területünkön lévő általános iskolákkal, annak alsó tagozatos tanítóival,
- Pedagógiai Szakszolgálattal,
- A Speciális képességeket vizsgáló Szakértői Bizottsággal,
- Az Egészségügyi Szakszolgálattal,
- Családsegítő Szolgálattal,
- Védőnővel, gyermekorvossal, fogorvossal,
- Kapcsolattartás kulturális, valamint természet-és környezetvédő intézményekkel,
- Kapcsolat a kisebbségi szervezetekkel.

5.2 Az óvoda és iskola kapcsolata

Az óvodába járó gyermekeknek lakóhelyüket tekintve nem egy körzethez tartoznak, az iskolaválasztásban eltérő szempontokat vesznek figyelembe a családok. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekeket és családtagjaikat segítsük a számukra megfelelő iskola kiválasztásában.

Ennek lehetőségei:

- A környező iskolák pedagógusai által tartott szülői értekezletek, amelyek révén az érdeklődő szülők betekintést nyerhetnek az iskola életébe.
- Az iskolák nyílt napokat szerveznek az óvodások számára, ahol a gyermek a szülővel együtt részt vehet az iskolai tanórákon.
- Hiteles információkként kezeljük az iskolai tanulmányaikat megkezdő egykori óvodásainktól érkező visszajelzéseket is.

5.3 Óvoda és fenntartó kapcsolata

Kapcsolatunk elsősorban együttműködésre épülő, hivatalos jellegű, a pedagógiai munka koordinálása és az intézmény törvényes működésének biztosítása céljából.

Széleskörű kommunikációs kapcsolat kialakítására törekszünk az óvoda és partnerei között, vagyis partneri kapcsolat működik a környezet és természetvédelem érdekében: az óvoda környezetében élőkkal, a szülőkkel, a lakossággal (szülői értekezleti témák, fórumok szervezése, rendezvények: sportnap, állatok gondozása, egészséges táplálkozás, növényápolás és védelem, kirándulások), az óvodákkal és más gondozási-nevelési, valamint nevelési-oktatási intézményekkel, a fenntartóval.

A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező a folyamatos szakmai megújulás, tájékozódás és hiteles modellnyújtás érdekében szakmai kapcsolatépítésre törekszik külföldi és magyar óvodákkal.

6 AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

6.1 A játék

A játék a kisgyermek legfontosabb és legjelentősebb tevékenysége, és így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A tanulási tevékenységeket a szabad játékból kezdeményezzük.

Az aktív önálló, tartalmas, érzelemmel telített játék kibontakozása sokoldalúan alakítja a gyermek személyiségét. A játék hatására változik a gyermek érzelmi, képzeleti világa, ami visszahat a közérzetére, testi állapotára, mozgására. Fejlődnek értelmi képességei, erkölcsi, esztétikai érzelmei, megindul a kapcsolatteremtés folyamata. Megkezdődik a barátkozás, alakulnak a társas kapcsolatok, fejlődik a gyermek közösségi magatartása. A játék tehát, mint a gyermek alaptevékenysége áthatja minden megnyilvánulását.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt (a szülő és az óvodapedagógus). Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játék folyamat már kialakult, bevonható társ marad illetve segítőtővé, kezdeményezővé válik, ha a játékfolyamat elakad. A nemzetiségi gyermek játékára jellemző a sok mozgás, hangos beszéd, az eszköztelenség, a természeti környezet adta lehetőségek kihasználása.

Mozgásuk bátrabb, biztosabb a korukra jellemző szintnél, mivel magukra vannak hagyva, s nagyobb gyermekek között hamarabb végeznek iskolásokra jellemző mozgásokat. Népi játékaik meghonosításával, eszközök biztosításával, játékban mutatott magatartásuk csiszolásával fejleszhető személyiségük. A játék felzárkóztatásukhoz is sok lehetőséget kínál (alkotó-, szerepszabály játék).

Az óvodapedagógus és a gyermekek közötti kölcsönös bizalom, az érzelmi biztonság az alapja a barátságos, aktivitásra készítő, vidám alkotó játék légkör kialakulásának. Az óvodapedagógus magatartásával segítse elő, hogy a játék közben adódó helyzetekben erősödjön a gyermek önállósága (pl: játszótársak, téma és eszközök szabad megválasztásában vagy a konfliktus helyzetek megoldásánál). Az óvodapedagógus-gyermek kapcsolatban a gyermek nem csak arra reagál, amit az óvodapedagógus mond, hanem arra is, hogyan mondja, és milyen nem szóbeli megnyilvánulás kíséri, vagy helyettesíti a beszédet (mosoly, fejcsoválás, suttogás, simogatás, egyszerű jelenlét), mindez befolyásolja a megfelelő légkör kialakulását.

Feltételek megteremtése

A csoportszoba legyen otthonos, célszerűen berendezett, ne legyen zsúfolt, mozgásteret kell biztosítani a lehetőségekhez képest, térelválasztók elhelyezésével kisebb, meghitt játszóhelyeket, kuckókat célszerű kialakítani.

Állandó játszóhelyek (babaszoba, babakonyha, bábsarok) létrehozható térelválasztó elemekkel, a bútorok megfelelő elhelyezésével. A barkácsolásnak is legyen, külön szeglete ahol a gyermekek az alkotáshoz szükséges eszközeiket mindig megtalálják. Elérhető helyen legyenek a könyvek, lehetőleg egy csendes sarokban, ahol nyugodtan nézegethetnek, mesélhetnek. Nagyon fontos, hogy legyen a csoportnak kialakított szokás- és szabályrendszere, hogy mit, hol játszunk.

Ideiglenes játszóhelyek hozhatók létre a gyermekek egyéni ötletei alapján, asztalok, padok, kisebb szekrények elmozdításával. (Pl: állandó jelleggel fenntartható lenne a csoportszoba egy bizonyos részében egy üres is hely erre a célra).

A játékeszközökkel szemben támasztott legfontosabb követelmények:

- legyenek tartósak,
- könnyen tisztán tarthatóak,
- esztétikusak,
- színben, méretben, funkcionalitásban feleljenek meg a gyermekek igényeinek, keltsék fel érdeklődésüket, csináljanak kedvet a játékhoz.

Fontos, hogy releváns témákhoz megfelelő játékszerek legyenek elérhetőek, ugyanakkor nem kell minden lehetséges eszköznek rendelkezésre állnia. Ez segíti a kreativitást és a játék rugalmasságát.

A gyermekeknek maguknak kell felfedezniük, ha hiányzik egy tárgy a játékhoz, és meg kell találniuk hogyan pótolják azt. A környezetben olyan tárgyak legyenek, amelyek átformálhatók játékeszközökké, hogy ösztönözzék a kreativitást és a problémamegoldó képességet.

Mindig legyen egy „kincsesláda” minden csoportban, amelybe az óvodapedagógusok, a gyermekek és a szülők olyan tárgyakat gyűjtenek, amelyek már nem kellenek nekik, de a játék során még hasznosak lehetnek (pl: gyufásdobozok, flakonok, dobozok, termékek). A gyermekek a természet kincsei által játszanak és fejlődnek, mivel a játékeszközök között előnyben részesítjük a természetes anyagokból készült eszközöket. Mottónk: „Keress, kutass, fedezd fel, ismerd meg”, hangsúlyozva az újrahasznosítás fontosságát.

Minden csoport rendelkezik egy kreatív kellékes ládával, amely régi táskákat, kalapokat és szép régi anyagokat tartalmaz, hogy segítse a mesék dramatizálását és a színházi játékokat. Emellett

---

gondoskodunk minden csoportszobában életkoruknak megfelelő bábokról, amelyek nagy örömet szerezhetnek és pedagógiai szempontból is értékes játékot biztosíthatnak a gyermekeknek.

Elegendő idő biztosítása

A csoportok számára a napirendben a játékra biztosított idő a nap minden időszakában, akár csoportban, akár szabadban, lehetőleg összefüggő legyen. Indokolatlanul ne szakítsa meg, ne zavarja az óvodapedagógus a játékot. Az étkezés, tisztálkodás, és az alvás kivételével a gyermekek csaknem minden időt fordítsanak játékra.

A 3-4 évesek számára különösen fontos a minél hosszabb, megszakítás nélküli időnek, mint feltételnek a megteremtése, mivel az óvodába érkezéskor, csak nehezen kezdik el a játékot, majd többfélébe is belefognak, míg végül a játék tartósabban leköti figyelmüket.

A 4-5 éves gyermekek már jól összeszoktak, gyakran kialakulnak együttjátszó csoportok is. A megfelelő hely megtalálásához, a játékszerek kiválasztásához, a játékhelyzet és a folyamatos gazdag játék kialakulásához elegendő időre van szükség.

Az 5-6-7 évesek számára a játékszerek elkészítéséhez, felhasználásához különösen, ha a barkácsolás beépül a játékba, mg hosszabb idő szükséges. Fontos, hogy a játékidőben, a csoportszobában és szabadban egyaránt több napon keresztül is játszhassák ugyanazt, és kedvük szerint más tevékenységgel is foglalkozzanak (rajzolás, mintázás stb.).

Élmények biztosítása

A játék témája, tartalma nagyrészt a gyermekek valóságról szerzett benyomásaitól, tapasztalataitól, ismereteitől függ. Az óvodapedagógus gondoskodjon arról, hogy a gyermekek minél jobban megismerjék környezetüket. A tapasztalat és ismeretszerzés pozitív érzelmeket váltson ki, élménnyé váljon. Tervszerűen, tudatosan alakítsa úgy az óvoda életét, hogy tapasztalatokat, élményeket nyújtson a gyermekek számára. Éljen a séták, kirándulások, látogatások lehetőségeivel. A játékban a gyermekek negatív tapasztalatai és érzelmei is megjelennek. Az óvodapedagógus jelenléte szükség esetén védelmet adó magatartása – biztonságot nyújt az agresszív vagy szorongó gyermekeknek.

Feladat

- a megfelelő hely, idő, eszköz, nyugodt légkör megteremtése a szabad játékhoz,
- a szabad játékválasztás, a gyermekek kreatív ötleteinek támogatása,
- tudatos jelenlét biztosítása a játék folyamatában, szükség esetén a tevékenység továbbfűzése mintaadással, segítségadással, együtt játszással,
- ösztönző, biztató reakcióval a gyermek személyiségfejlődésének segítése,
- a gyermekek meghallgatása, válaszadás kérdéseikre,
- udvarias beszédformák alakítása példaadással,
- érthető és betartható szokások és szabályok kialakítása a nevelést-oktatást segítő dolgozók bevonásával,
- változatos szituációk, helyzetek teremtése, melyben a gyermek bátran megszólalhat,
- a gyermekek által készített alkotások, eszközök tiszteletben tartása, játékban történő felhasználásra ösztönzésük,
- egyéni választások, döntések, valamint konfliktusok megoldásának segítése.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- **Gyakorlójáték:** (érzékszervi, mozgásos vagy funkciós játék)
3-4 évesek: a játék célja a funkció öröme, a tevékenység végzése. Kéz ügyessége, figyelmé fejlődik, tapasztalatokat szerez környezetéről.
4-7 évesek: konstrukciós és szerepjáték elemeiként jelentkezik, elősegíti az egyes műveletek gyakorlását. A részképességekben elmaradást mutató gyermekeknél jellemző.
- **Szerepjáték:**
3-4 évesek: Képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyben tapasztalataik, érdeklődésük alapján ábrázolhatják a felnőttek tevékenységét. Megtanultak alkalmazkodni a játék szabályaihoz, képesek lemondani egyes játékszerekről.
4-7 évesek: A játszócsoportok tagjai között szoros kapcsolat alakul ki. A gyermekek szerepeket vállalnak, nemcsak kedvező, hanem számukra kevésbé érdekes szerepeket is. Megtanulnak szervezni, társaikhoz alkalmazkodni, képesek a játék előzetes megtervezésére, a szerepek elosztására, a játékszerek, eszközök megválasztására.

- **Bábozás, dramatizálás:**

3-4 évesek: amit gyermekként nem tehet meg, azt bábjáték során kipróbálhatja, részese lehet.

4-7 éveseknél a mindennapi játék része lehet. A gyermekek önállóan báboznak, dramatizálnak. Az eszközök, jelmezek felöltésével beleélik magukat a választott szerepbe, mozgásukat, hangjukat igyekeznek ahhoz igazítani, azaz dramatizálnak. Ismert meséket, történeteket, saját maguk által kitalált, vagy megtapasztalt élethelyzeteket is eljátszanak.

- **Szabályjáték:**

4-7 évesek: általában nem jellemző, de szívesen választanak olyan játékokat már ők is, melyek nagyobb ügyességet igényelnek.

4-7 évesek: a gyermekek játékában öt éves kor tájékán jutnak elsődleges szerephez a szabályok. Feltétele:

1. képes legyen készletelni cselekvési és mozgásvágyát
2. tudja a cél érdekében bizonyos szabályoknak alárendelni viselkedését
3. konkrét fogalmi gondolkodás kialakulása, mely a szabály megértésének az alapja
4. szabálytudat kialakulása

Differenciálás

A gyermekek számára kezdetben egyénileg tanítjuk a játéktevékenységeket és játékeszközök használatát. A gyermekek egyéni képességeinek figyelembevételével egyre csökkenő mennyiségű segítséget biztosítunk az önálló vagy társas tevékenységeikhez. Az iskolaérettség egyik kiemelkedő feltétele a szabálytudat kialakulása, ezért a szabályjátéknál öt éves kor körül kiemelt hangsúlyt fektetünk, biztosítjuk a játékhoz az eszközöket, erősítjük és betarttatjuk a gyermekekkel a szabályokat. Szerepjátéknál gyakran az óvodapedagógus is részt vesz, amennyiben a gyermek igényli, új ötletekkel, eszközökkel tovább bővíthető a szerepjáték tartalma.

6.2 Verselés, mesélés

A játék mellett a mese révén közelíthetők meg legjobban a gyermekek, mert segítségével tudnak kapcsolatba lépni a környező világgal.

A mese hatása a gyermekekre

- Fejlődik erkölcsi érzelmük, tulajdonságaik, ítézőképességük
- Eszköz a gyermek szemléletmódjának és világgképének alakítására a népköltészet, népi mondókák, népdal, népmese által
- Kötelékek a nemzeti kultúránk múltjával, a velük azonos nyelvet beszélő, értő kortársakkal.
- Logikai bevésésre készítet, segíti az absztrahálás és a lényeglátás képességét.
- Önfegyelmet alakít, érzékennyé teszi a gyermeket újabb élmények befogadására.
- feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat a bábozás és dramatizálás eszközeivel.
- A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Az óvodapedagógus feladatai

- Előrelátó legyen.
- Olyan irodalmi anyagot állítson össze korcsoportokra bontva, amelyben az egész éves anyag szerepel, lehetőséget adva a válogatásra, a kortárs és a klasszikus műveket helyes arányban alkalmazza.
- Az irodalmi anyag kiválasztásában törekedjen arra, hogy az kapcsolódjon az éppen feldolgozás alatt lévő témához, évszakhoz, ünnephez, az ezekhez kapcsolódó tevékenységekhez, a spontán szituációkhoz.
- Az élményfeldolgozás lehetőségeit a napi életben teremtsen meg azzal a céllal, hogy az a gyermekek számára öröm legyen, utánzásra készítsen, a megismerés igényét ébressze fel bennük.
- Nemzetiségi irodalom beépítése a tevékenységekbe, mely segíti az énkép kialakító munkát.
- Törekedni kell a komplexitásra, saját mese-vers alkotás mozgással, ábrázolással kombinálva.
- Vegye figyelembe a csoport érdeklődését, fejlettségi szintjét, szabad kezét adva a pedagógiai önállóságnak, tervezés során kapjanak helyet a klasszikus és kortárs irodalmi művek egyaránt (népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mesék).

-
- Minden nap hallgassanak mesét vagy verset.
  - A gyermekek önállóan, biztonsággal használják az ehhez szükségesnek vélt vagy vélhető tárgyi eszközöket.
  - A szülőkkel való együttnevelés, figyelmük felhívása a napi mesélés jelentőségére.

Mit jelent a gyermekek számára a mese?

- a legfontosabb erkölcsi fogalmak konkrét képekbe fogalmazva,
- a mesebeli törvények az erkölcs alapszabályai is,
- beszélni tanítás nyelvleckék nélkül,
- belső képek készülnek – olvasásra nevelés,
- érzelmeket, meghittséget, játékot, ismeretet ad,
- a kifejezés új lehetőségét biztosítja,
- új verseket, kifejezéseket, gondolatok összekapcsolásának fonalát adja,
- a versben az önkifejezés és a közlés vágya elválaszthatatlan,
- tartalom és forma itt egymást hívják elő.

Képességfejlesztési lehetőségek a verselés-mesélés tevékenységekben

- pozitív viselkedésformák alakítása,
- igazságérzet fejlesztése,
- szókincs bővítése, szép magyaros beszédre nevelés,
- érzelmi élet, tulajdonságok fejlesztése,
- kapcsolatteremtő képesség fejlesztése,
- énkép fejlesztése, pozitív erkölcsi tulajdonságokra irányulás.

A gyermekek jellemformálásában kiemelt figyelemmel hívjuk segítségül a verselés-mesélés tevékenység adta lehetőségeket.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

3-4 évesek: Szeressék nézegetni a könyveket, vigyázzanak azok épségére. Szívesen bekapcsolódnak, improvizáló játékezedményezésekbe és az irányított tevékenységekbe. A verseket, mondókákat kezdetben segítséggel, majd önmaguktól felidéznek, várják, kérik a mesét.

4-7 évesek: Megszilárdulnak a mesehallgatóhoz kapcsolódó szokások. Követni tudják a folytatásos mesét is. Önálló mesemondásra, mesebefejezésre képesek. Örömmel báboznak, dramatizálnak. A közösen készített jelmezek, eszközök motiválják őket a mese eseményeinek kifejezésére (mimika, mozgás, hang). A mesék tartalmáról, hőseiről beszélgetnek.

Differenciálás

Az irodalmi befogadóképességnek köszönhetően a kiemelt figyelmet igénylő gyermek személyiségfejlődésének nagy hatású segítője lehet a verselés-mesélés. A mindennapokban való eligazodás, azok megértése, elfogadása, élményeik, érzéseik feldolgozása előtérbe kerül. Megoldást nyújthat lelki problémákra, oldja a szorongásokat.

6.3 Ének-zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermekeknek, egyben felkeltik a gyermek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Ezen kívül fejleszti a közösségi összetartozás érzését, szépérzékét, a hallás- és a ritmusérzékét. Az élményt nyújtó közös ének zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömeit. Az óvoda ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását. mind az ének zenei, mind az irodalmi anyag kiválasztásánál szerepeltetjük a Zöld jeles napjainkat: Állatok világnapja, Víz világnapja, Madarak és fák napja, környezetvédelmi játékok, virágosítás stb.

Célunk

- A gyermekek ének-zene kultúrájának megalapozása, néphagyományőrzés.
- A gyermekek rendszeres zenei élményhez juttatása.

-
- A környezet hangjainak megfigyelésével, ölbeli játékokkal, énekes játékokkal ébresszenek az óvodapedagógus zenei érdeklődését, formáljon zenei ízlést a gyermekekben.
  - Megfelelő minta nyújtása, az ének-zene a napi élet része legyen.
  - Minden nap játsszanak körjátékot, mondogassanak mondókát, énekeljenek, mindezeket kísérik mozgással.
  - Szükséges megkülönböztetni a kizárólag hallgatásra szánt dalokat és azokat, amelyeket megtanulásra szánunk.
  - A zenei anyag feldolgozása során figyelembe kell venni a fokozatosság elvét, hogy a képességek lépésről lépésre fejlődjenek.
  - Az egyenletes lüktetés, ritmus, tiszta éneklés, hallásfejlesztés és mozgáskultúra segítse elő a zenei képességek fejlődését.
  - A korcsoportnak megfelelő dalanyag kiválasztása és a hallás, ritmusérzék fejlesztése kulcsfontosságú. Az énekes népi játékok és a gondosan válogatott kortárs zeneművek támogatják a gyermek zenei képességeinek és kreativitásának fejlődését.
  - A különböző nemzetiséghez tartozó gyermekek zenei élményei erősíthetik a nemzetiséghez való kötődésüket, identitásukat.
  - Zenehallgatáskor szükséges figyelembe venni a gyermekek nemzeti hovatartozásának sokszínűségét, és ilyen szempontok alapján válogassunk.
  - A gyermek saját képessége szintjén tudjon, és merjen énekelni.
  - Távlati cél: „Zenét művelő, élvező és értő emberek kiművelése” (Kodály Zoltán)

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermekek személyiségének, érzelmeinek, mozgáskultúrájának fejlesztése, gazdagítása, az ölbeli játékoktól az énekes népi játékokig.
- A gyermekek megismertetése a zenei kultúrával (népi mondókák, gyermek-néptáncok, népi gyermekjátékok, népi dalosjátékok, népmesei hanganyagok, gyermekdalok, közös éneklés, tánc örömeinek felfedeztetése, kialakítása).
- Esztétikai nevelés zenei élményeken és mozgáson keresztül.
- Zenei készségek fejlesztése (ritmusérzék, hallás-éneklési készség stb.)
- Fejlettségnek megfelelő hangterjedelem megválasztása.

-
- Az ünnepekhez kapcsolódó dalanyag, hangszerek megismertetése.
  - Zenei kreativitás, improvizáció fejlesztése.
  - Nemzeti értékeket hordozó művészeti alkotások megismertetése.
  - A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása, változatos zenei élményhez juttatással a gyermekek esztétikai fogékonyságának alakítása.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

3-4 évesek: szívesen vesznek részt zenei tevékenységekben, maguk is kezdeményeznek. Kialakul a belső motiváció az éneklésre, táncolásra, zenélésre. Figyelemmel hallgatják a mások által előadott zeneműveket. Képesé válnak az egyenletes lüktetés érzékeltetésére, ritmusok létrehozására és visszaadására.

4-7 évesek: Képesek ritmusok létrehozására és visszaadására. Megkülönböztetik a zenei hangokat más zörejangoktól, képesek különböző hangok felismerésére és megnevezésére. A ritmusképzés eszközeit alkalmazzák (dob, triangulum, cintányér, xilofon stb.). Dallammotívum alapján felismerik a dalokat, dallambújtatással folytatni képesek a különböző részeket. Zenei fogalompárok jelentését és tartalmát (halk-hangos, gyors-lassú, magas-mély) megkülönböztetik. Örömmel vesznek részt zenei tevékenységekben.

Differenciálás

A legfontosabb, hogy a gyermek saját képességei szintjén tudjon, merjen és szeressen énekelni.

A zenei készségek változatos mozgással és hangszeres előadással gyakoroljuk. A mozgással és játékkal kísért előadás és az éneklés mellett a hallás, a ritmusérzék, éneklési készség fejlesztése, hangszerhasználat megalapozása történik.

6.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A gyermeki személyiség fejlesztésének, a kreatív önkifejezés eszköze a rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés. A gyermeki alkotások a belső képek gazdagítására épül. A vizuális nevelés az óvodai nevelés egészét áthatja. Az óvodások számára a

---

szabad rajzolás az egyik legjelentősebb önkifejezési mód, mely során a gyermek sémákat használ. A sémák alapformák, melyek a valóságról szerzett tapasztalatok során folyamatosan gazdagodnak. A papíron nyomot hagyó rajzeszközök a funkció öröm érzését keltik a firkáló gyermekekben. A különböző motívumok tetszés szerinti kombinálásával jut el a formákig, majd végül a kompozíciók megalkotásáig. Amit a világról tud alkotásaiban is el tudja mesélni, amit nem tud ábrázolni azt hozzámeséli. Az ábrázoló tevékenység célja maga az örömteli cselekvés. A létrejövő alkotás jelzés számunkra a gyermek ismereteiről, érzelmi életéről és képességének fejlettségéről.

Arra törekszünk, hogy a gyermekek minél közelebb kerüljenek a természethez, ismerjék, tiszteljék, védjék környezetünk értékeit. Igyekszünk a környezeti nevelés fontosságát hangsúlyozni az ábrázoló tevékenységek során: zöld jeles napjaink, semmiből valamit, újrahasznosítással készült játékok barkácsolása. A használt papírok külön tárolóba kerülnek a csoportszobában lehetőséget adva az újbóli felhasználásra (hajtogatásra, rajzolásra). A tevékenységekhez felhasznált eszközöket körültekintően választjuk meg (környezetbarát) az életkoruknak és egyéni sajátosságaik figyelembevételével.

Állandó tevékenységeink:

- mintázás,
- rajzolás,
- festés,
- képalakítás (gyűrés, tépés, vágás, ragasztás),
- kézimunka jellegű tevékenységek (varrás, fonás, szövés, papírhajtogatás),
- építés, barkácsolás.

Az óvodapedagógus feladatai

- Olyan alkotó tevékenység biztosítása, amely a gyermek egyéni fejlettségéhez és képességéhez igazodik, fejleszti a gyermek képi-plasztikai kifejezőkészségét, komponáló, térbeli-,tájékozódó-és rendezőképességének alakulását, gyermeki élmény- és fantáziavilágának gazdagodását és ennek képi kifejezését.

- A gyermekek megismertetése az ábrázolás különböző fajtáival, a műalkotásokkal, népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel.
- A gyermekek megismertetése az ábrázoló tevékenység eszközeivel, azok használatával, különböző anyagokkal, a rajzolás, a mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- Az önkifejezés lehetőségeinek biztosítása a belső képi világuk kifejezésére ösztönzés.
- A kreativitás fejlesztése.
- Az elkészült gyermekmunkák felhasználása játékokban, illetve az esztétikus környezet kialakításában.
- Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

3-4 évesek Okozzon örömet az alkotás a gyermekeknek. Képesek rácsodálkozni a szépre.

4-7 évesek Ábrázolásaik egyéni jegyeket viselnek magukon. A megismert technikákat változatos módon alkalmazzák. Élményeik, elképzeléseik hatására egyéni képalkotásra képesek. Meg tudják fogalmazni véleményüket a saját vagy társuk munkájáról. Önállóan és csoportosan is készítenek alkotásokat. Ügyelnek az esztétikai megjelenítésre is.

Differenciálás

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára igyekszünk megfelelő ingereket biztosítani a játékos, motivált gyakorlásra. Erősítjük, hogy a gyermeki alkotás pozitív érzelmekkel kísért legyen. A fejlesztésben a toleranciát és az empátiát érvényesítjük.

6.5 Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. A mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását és testi képességeit, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés. Kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró képességét és az egyes

---

szervek teljesítőképességét. Kiemelt szerepük van az egészség megőrzésében, megóvásában. A mozgás felerősíti és kiegészíti a gondozás és az egészséges életmódra nevelés hatását.

Mozgáskultúra fejlesztése mellett segíti a térben való tájékozódást, helyzetfelismerést, döntést, alkalmazkodóképességet és a személyiség akarati tényezőinek alakulását.

Óvodánkban három fő területen valósul meg a kiemelt mozgásfejlesztés:

- szabad játék során,
- mozgástevékenység és a mindennapos mozgás során,
- jeles napokon, sportvetélkedőkön, óvodai rendezvényeken szervezett közös mozgástevékenységek alkalmával.

A szabad játék során alkalmat, lehetőséget teremtünk, eszközöket biztosítunk csoportszobákban, udvaron egyaránt. Sokfajta lehetőséggel és eszközzel tudjuk elősegíteni, hogy a gyermekek önmagukat kipróbálhassák és egyéni képességeiknek megfelelő mozgástevékenységet válasszanak. A mozgástevékenység és a mindennapos mozgássorán célzott feladatokkal oldjuk meg a mozgás fejlesztését. A Jeles napokon, sportvetélkedőkön, óvodai rendezvényeken mozgásos szabályjátékok szervezésével, zenés, játékos tornával fejlesztjük a gyermekek személyiségét, kitartását, önfegyelmét, küzdőszellemét, együttműködő képességét.

Az óvodapedagógus feladatai

- A mozgásos tevékenységek során öröm és sikerélmény biztosítása.
- Testi képességek (erő, állóképesség, gyorsaság, ügyesség) fejlesztése.
- Mozgáskoordináció, téri tájékozódás, egyensúlyérzék fejlesztése.
- A gyermekek egyéni képességeinek figyelembe vétele, társra figyelés erősítése.
- A mozgástevékenységhez szükséges eszközök biztosítása.
- Eszközkészletünk folyamatos bővítése pályázati lehetőségek és alapítványi források kihasználásával.
- Szülők aktivizálása a szervezett közös mozgástevékenységekben

---

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

3-4 évesek: Mozogjanak: örömmel és szívesen, aktívan vegyenek részt mozgásos tevékenységekben.

4-7 évesek: Mozgásuk összerendezett, harmonikus. Feladatuk kivitelezésében pontosságra törekszenek. Tudnak térben tájékozódni, ismerik az irányokat, kitartóak a mozgásokban. Különböző eszközökkel képesek a mozgások kivitelezésére. Képesek sor és köralakításra. Szabály és versenyjátékok során betartják a szabályokat. Kudarcűrő képességük kialakul, megerősödik.

Differenciálás

A mozgás az idegrendszer érését, fejlődését, esetleges sérülésének a korrekcióját segíti elő. A kognitív funkciók terén:

- A mozgásos játékok felidézésével fejlődik a gyermek vizuális memóriája.
- A testrészek és téri irányok megismerésével, megnevezésével fejlődik térészlelésük, szókincsük bővül.
- A megnevezett, látott és elvégzett cselekvések, mozgások elősegítik a különböző észlelési területek integrációját és a fogalomalkotás fejlődését.

Minden mozgástevékenység során arra törekszünk, hogy a bemutatás mintaértékű legyen, az utasítások egyszerűek, érthetőek, minden gyermeket támogatunk, hogy saját képességei szerint mozogjon. Az eltérő korosztályokban más és más a követelmény, így a differenciálás megjelenik a feladatok megfogalmazásában, azok bemutatásában.

6.6 A külső világ tevékeny megismerése

A **gyermek** miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő, biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek védelmét, szeretetét. Óvodánkban megvalósuló nevelés-oktatás tervezésében konkrét célként jelenik meg a környezetet szerető, környezettudatosan gondolkodó harmonikus gyermeki személyiség formálása. A helyi lehetőségek,

---

adottságok feltárásával, felhasználásával az élő és élettelen környezeti tényezők közötti összefüggések megláttatásával, a közvetlen környezet megismerésével, megszerettetésével, a pozitív érzelmi viszony, viselkedési formák, magatartásmódok kialakításával a környezeti kultúra iránti igény megalapozásával, a mindennapokban élővé, elérhetővé tesszük a **Zöld Óvoda** kritériumrendszerét. Nevelési céljaink megfogalmazásával, elképzeléseink megvalósításával, elkötelezettségünk modellértékű prezentálásával igyekszünk tudatosan felkészíteni a gyermekeket a fenntartható életre, **ahol jó zöld ovisnak lenni.**

Zöld mottónk: „*Amit hallok, azt elfelejtem,*

Amit látok, arra emlékszem,

Amit csinálok, azt tudom is”

(ősi bölcsesség)

A Zöld Óvoda által közvetített értékeket kiemelten építjük be a nevelés mindennapi folyamatába, hangsúlyosan kezelve a környezeti és az egészségre nevelést.

Céljainkat, törekvéseinket a helyi sajátosságok és a Zöld Óvoda kritériumrendszer figyelembevételével valósítjuk meg. A helyi célok, feladatok megfogalmazásában kiemelten szerepelnek a természeti és környezetvédelmi feladatok a helyi adottságok alapján. Pl.: madárvédelem, fák védelme, fa ápolása, ültetése, egészséges táplálkozás, energiatakarékosság, az épített és a természeti környezet védelme, lakóhelyünk megismerésével kapcsolatos tevékenységek, hulladékkezelés és felhasználás.

A város peremén lévő kirándulóhelyek közelsége lehetővé teszi számunkra, hogy a gyermekeknek olyan programokat, tevékenységeket szervezzünk, amely során gazdag, természetismereti és környezetismereti tapasztalatokat szerezhetnek.

Az óvodapedagógus feladatai

- Lehetővé tesszük a gyermekek számára a környezet tevékeny megismerését.
- Alkalmazkodóképesség alakítása a szűkebb-tágabb környezetük emberi kapcsolataiban, viselkedéskultúrájuk megnyilvánulásaiban, környezetük értékeinek védelmében.

-
- Elegendő idő, alkalom, hely, eszközök biztosítása a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
  - Önálló véleményalkotás, döntési képességek fejlődésének segítése a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
  - A tapasztalatok révén tájékozódó képességük formálása a kíváncsiság, az érdeklődés, a megismerni vágyás felkeltésével, ébrentartásával.
  - Kommunikációs készségek fejlesztése az ismeretek gyarapításán, rendszerezésén, elmélyítésén keresztül a szókincsük bővítésével, ítéletek alkotásával, cselekvések, gondolatok szóbeli megfogalmazásával, logikus gondolkodásra készítő helyzetekkel, az összefüggő beszéd gyakorlásával, térbeli relációk, arányok, irányok megnevezésével.
  - Együttműködés, együttnevelés elsősorban a közös tevékenységekbe igyekszünk bevonni a szülőket.
  - A környezettudatos magatartás alapozása, formálása, alakítása a fenntartható fejlődés érdekében.

A fenntarthatóságra nevelés feladatai óvodánkban

- környezetünk tisztántartásában való aktív részvétel,
- takarékos vízhasználat,
- palántázás a csoportszobában – hajtás, csíráztatás,
- magaságysokban növények gondozása,
- gyógynövénykert ápolása,
- csoportszobában természetsarok kialakítása,
- Zöld jeles napok,
- hulladék újra hasznosítása,
- pályázati lehetőségek kihasználása.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

3-4 évesek: Nyitottak a környező világ megismerésére, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, amelyek a természeti, emberi, tárgyi környezete megismeréséhez, megóvásához szükségesek. Közvetlen környezetüket ismerik, abban biztonságban érzik magukat.

4-7 évesek: Az egészségesen fejlődő gyermek elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről (tudja nevét, lakcímét, születési idejét, szülei foglalkozását, nevét, felismeri a napszakokat, évszakokat, azok időbeli sorrendjét, az évszakok körforgását és az azokhoz kapcsolódó jelenségeket). Tisztelettel, szeretettel viselkednek az óvoda légkörében. Képesek a cselekvések időbeli sorba rendezésére. Ismerik és gyakorlatban alkalmazzák a gyalogos közlekedés alapvető szabályait. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, megóvják a természeti és természeti környezetét, megbecsüli azt. Ismeri a szűkebb lakóhelyét, a környezetben élő növényeket, állatokat, azok gondozását, védelmét. Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.

Képes megnevezi saját testrészeit, érzékszerveit, azok funkcióit. A környezet megismerése során matematikai tapasztalató ismereteket szerez játék, célzott matematikai játékok és külső világ tevékeny megismerése során. Rendelkezik elemi mennyiségi, formai ismeretekkel. A tapasztalatszerzések alkalmával alakítjuk és fejlesztjük a gyermekek ítéliképességét, tér-, sík- és mennyiségszemléletét. Megismertetjük őket a szelektív hulladékgyűjtés módjával, fontosságával. Megismertetjük őket a védett természeti értékeinkkel.

Differenciálás

Fontos feladatunknak tartjuk a család, természettel kapcsolatos információk tudatosítását, feldolgozását, rendszerezését. Egyidejűleg több érzékszervre ható gyakorlás és élmény feldolgozás lehetőségének biztosítása a gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak figyelembevételével.

Motiváló játékokat, eszközöket biztosítunk mindenki számára. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében a természeti környezet megfigyeltetésekor egy-két konkrét szempont adásával vagyunk a segítségükre, hogy a sok információ közül sikerüljön megtalálni a legfontosabb jellemzőket.

6.7 Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka, és munka jellegű tevékenység- az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény és állatgondozás. A munka sajátossága, hogy bizonyos külső kényszer is motiválja, lemérhető, konkrét célja van. A fejlesztés csak és kizárólag a gyermek örömmel vállalt tevékenységén keresztül valósul meg.

A tevékenység során felgyorsul a szocializációjuk, fejlődik társas kapcsolatuk, felelősségérzetük és toleranciájuk.

Munka jellegű tevékenységek:

- önkiszolgálás,
- a társaikért, a csoport érdekében végzett tevékenységeket (naposság, alkalomszerű munkák, környezetgondozás, növény és állatgondozás).

Az óvodapedagógus feladatai

- Egy szeretetteljes, nyugodt légkör megteremtése, melyben önállóan tevékenykedhetnek, de szükség esetén lehetőség van egymástól vagy felnőtől segítséget kérni.
- Annak biztosítása, hogy a munka örömteli tevékenység legyen.
- A gyermekek igényének formálása környezetük tisztaságára, gondozottságára.
- Önkéntes tapasztalatszerzés elősegítése játékos módon, a különböző élethelyzetekben adódó feladatokról.
- Elegendő idő biztosítása a munka elvégzéséhez, megfelelő hely biztosítása, ahol az adott feladatot kényelmesen, önmagukat és másokat nem akadályozva, veszélyeztetve elvégezhetik.
- Az egyéni képességek figyelembevétele az elvárások kialakításánál, a különböző munka jellegű tevékenységek szervezésénél.

-
- A tevékenység folyamatos támogatása, pozitív értékelése.
  - A nyelvhasználat segítése a kommunikációs helyzetek kihasználásával.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

3-4 évesek: Örömmel kapcsolódnak be a közösségért végzett tevékenységekbe. Szeressék a környezetükben lévő növényeket és állatokat. Az együtt dolgozás öröm számukra.

4-7 évesek: Aktívan kapcsolódnak be a közösségért végzett tevékenységekbe. Képesek pontos és tudatos megfigyelésekre. Megbecsülik mások munkáját, a közös tevékenység alatt tudnak egymáshoz alkalmazkodni, pozitív viszony alakul ki bennük a munkához. A gyermekek a megszerzett ismereteket, tapasztalatokat változó élethelyzetekben is tudják alkalmazni. Óvják a környezetükben lévő növényeket és állatokat. Rendelkeznek bizonyos szintű kötelesség és feladattudattal.

Differenciálás

Feladatunk, hogy minden gyermek megtalálja a kedvére megfelelő elfoglaltságot. A szabadon választható közös tevékenységekbe való bevonás fejlesztő hatású. Lehetőséget teremtünk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek számára is, hogy részt vehessenek a munka jellegű tevékenységekben (a feladatokat differenciáljuk), ezzel is növeljük önbecsülésüket. Figyelembe vesszük az egyéni sajátosságokat, a gyermekek terhelhetőségét. Változatos munkalehetőségeket szervezünk, lehetővé tesszük, hogy megismerkedhessenek a különböző munkaeszközökkel, azok használatával, a munkavégzés célszerűségével. A munkát mindig ösztönző módon értékeljük.

6.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. A gyermek a világot komplex módon érzékeli, észleli, a tanulás során is ebből indulunk ki. A tanulás tevékenységben valósul meg. A tanulás a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodáskor egy rendkívül érzékeny időszaka a fejlődésnek, éppen ezért már óvodáskorban fontos szerepet szánunk a környezeti nevelésnek. Ennek érdekében minden olyan alkalmat, lehetőséget megragadunk, mely ezt támogatja, segíti. Környezeti nevelésünkhöz elsősorban a helyi adottságokat vesszük figyelembe, a különféle tevékenységeket erre építjük, és komplex módon tervezzük. A környezettudatos életvitel megalapozásához szükséges szokás és viselkedésformák kialakítása napjaink fő feladata. Ennek érdekében kiemelt tevékenységünk az újrahasznosítás, a szelektív hulladékgyűjtés helyi megvalósítása, a takarékoság és a természetvédelem. Mindezt az óvodások életkori sajátosságait figyelembe véve sok-sok tevékenység és játék közben valósítjuk meg. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás korú gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdjeinek erősítése és a képességeinek a fejlesztése.

Támogató környezetet teremtünk, építünk a gyermekek előzetes tapasztalataira, élményeire. A tanulás lehetséges formáinál hangsúlyos a cselekvéses tanulás.

Az óvodapedagógusok feladatai

- Sokirányú, sokrétű tapasztalatok biztosítása, amelyek során a gyermekek a tapasztalataikat folyamatosan bővítik, alkalmazzák, rendszerezik, kreativitásuk fejlesztése.
- Inspiráló tanulási környezet megteremtése, érzelembe ágyazottság, felhívó ingerek alkalmazása.
- Vonzó és motiváló tevékenységek szervezése a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodva.
- Változatos játéktémák, differenciálásra alkalmas eszközök használata, olyan tevékenységi formák biztosítása, amelyekben a gyermekek saját élményű tanulás keretében jutnak ismeretekhez önmagukról, környezetükről, szokás-szabályokról, normákról.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

3-4 évesek: Alakuljon ki fogékonysága az új ismeretekre (tapasztalás, felfedezés, motiválható legyen, cselekvő aktivitása, kérdéseit bátran tegye fel, fejlődjön kreativitása). Örömmel és szívesen vegyenek részt a mindennapi tevékenységekben.

4-7 évesek: Az iskolakezdéshez szükséges testi-lelki és szociális érettség elérése. Gondolataikat képesek érthetően megfogalmazni. Feladattudatuk kialakul, figyelem koncentrációjuk koruknak megfelelő. Képesek szándékos felidézésre. Kialakul bennük a tanulás iránti igény. A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett kialakulóban van az elemi, fogalmi gondolkodás. Szívesen segítenek társaiknak a feladatok végzésében, szívesen vállalnak különböző megbízatásokat is.

A tanulás lehetséges formái az óvodában

- Utánzásos minta-és modellkövetéses magatartás-és viselkedéstanulás, szokások alakítása.
- Spontán játékos tapasztalatszerzés.
- Játékos, cselekvéses tanulás.
- Gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés.
- Gyakorlati problémamegoldás.

Differenciálás

Kiemelt jelentőségű a már elsajátított ismeretek, jártasságok, készségek állandó gyakorlása, valamint az új ismeretekbe való beépítése. Fontos, hogy megismerje önmagát, kialakuljon reális énképe, testsémája, eligazodjon saját testén, síkban, térben. Utánozható mintával, pozitív megerősítéssel segítjük a gyermek önállóságát, kezdeményezőképességét, az elmélyült figyelmének kialakítását, a kívánt viselkedési forma elsajátítását.

A tanulás irányítása során személyre szabott pozitív értékeléssel segítjük a gyermekek személyiségének kibontakoztatását.

---

7 Ünnepek, hagyományok

A néphagyományhoz kapcsolódóan átélte tevékenységek a közös élmény erejével hatnak a gyermekekre, erősítve a közösséghez tartozás érzését. Nemcsak érzelmi kötődés, hanem egy komplex személyiségfejlődés elősegítője. Az ünnepek, jeles napok jelentős alkalmak a gyermekek és az óvoda életében. A közös élmény erejével megteremtjük a hagyományokat, közel hozzuk a szűkebb és tágabb környezetünk eseményeit. Az ünnepekkel közvetítjük az egyetemes és nemzeti kultúránk értékeit, a jeles napok kapcsán felidézünk a néphagyományokat.

„A hagyomány nem a hamu őrzése, hanem a láng továbbadása” (Jean Jaurés)

A hagyományőrzés nem külön témahétként jelenik meg, hanem az óvodai nevelés komplex részeként. Beépítjük ünnepeinkbe, hétköznapijainkba, barkácsolásba, irodalmi, ének zenei, mozgásos tevékenységekbe.

Az elnyert Örökös Zöld Óvoda cím arra ösztönöz bennünket, hogy újabb utakat keresve, a fenntarthatóságra nevelést előtérbe helyezve még nyomatékosabban tegyünk meg mindent a családok bevonásával a környezetünk megóvásáért.

Lehetőséget nyújt:

- a kreativitás kibontakoztatására,
- a természet felé nyitottságot teremt, közelséget a természeti anyagokhoz,
- barkácsoláson keresztül manuális készség erősödik,
- az értelmi nevelés népmeséken, gyermekmondókákon keresztül, ezzel erősödik az anyanyelvi nevelés,
- dalos játékoknál a zenei anyanyelv megalapozását, népdalaink érzelmi motivációt indítanak el,
- a mozgásos játékok az egészséges testfejlődést alapozzák meg, valamint segítik a szabályok betartása által az értelmi nevelést.

A hagyományok, ünnepek, jeles napok:

- Állatok világnapja

- Márton nap
- Mikulás
- Karácsony
- Farsang
- Víz világnapja
- Föld nap
- Húsvét
- Madarak és fák napja
- Anyák napja – évzáró
- Gyermeknap
- Zöld Zsibongó

8 A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermekek fejlődésének nyomon követése a csoportokban tervszerűen vezetett személyiségnapló segítségével történik.

Testi fejlettség

- A gyermekek egészségesek, edzettek lesznek, kialakul a finommotorika és a mozgáskoordináció.
- Egészségügyi szükségleteit szándékosan tudja irányítani.
- Teste arányosan fejlett, teherbíró.

Lelki fejlettség

- Figyelme szándékos, kialakul a figyelem tartalma, terjedelme, megosztása, átvitele.
- Képes egyszerű gondolkodási műveletek alkalmazására.
- A gyermekekben kialakul a pozitív érzelmi viszony a kisebbség kultúrája és nyelve iránt illetve a másság elfogadására.

Szociális fejlettség

- Képes a szabályokhoz alkalmazkodni.
- Készen áll az iskolai életre.
- Megalapozott feladattudata, feladattartása, önállósága.
- Ismeri a helyi hagyományokat, tárgyi emlékeket, azokat megbecsüli, tiszteli.
- Kialakul pozitív, reális énképük.
- Rendelkeznek annyi ismerettel, készséggel, képességgel, hogy egyenlő eséllyel kezdhetik meg iskolai tanulmányaikat.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése

A gyermekek nevelése egyéni fejlettségükhöz igazodó differenciált bánásmód elve alapján tevékenységközpontú módszerekkel történik, kiterjed a sajátos nevelési igényű, a különleges bánásmódot igénylő, a nemzetiségi és kisebbségi gyermekek nevelésére is.

Módszereink (pl.: játék, tapasztalás, érzékenyítő játék, szenzitív módszerek, felfedezés, drámapedagógia, élménypedagógia, kooperatív tanulás, projekt módszer) segítik a tanulási környezet megteremtését, a tanulás támogatását.

Különleges bánásmódot igénylő gyermekek nevelése

Minden gyermek egyedi, aki egyéni nevelési oktatási szükségletekkel rendelkezik. Vannak olyan gyermekek, akiknek speciális nevelési-oktatási szükségleteik vannak, őket nevezzük különleges bánásmódot igénylő gyermekeknek, akiknek óvodai nevelésük során különleges bánásmódra van szükségük.

A sajátos nevelési igényű gyermek és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek fejlesztése, nevelése

A sajátos nevelési igényű gyermeknek joga, hogy különleges bánásmód keretében állapótának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktívpedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították.

Pedagógiai Programunk aktualizálása során, valamint napi munkánk folyamán figyelembe vesszük a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelvében foglaltakat.

A sajátos nevelési igényű, valamint a beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő gyermekek speciális fejlesztését, ellátását, óvodai nevelésünk keretei között óvodapedagógusaink a megfelelő szakemberek segítségével (logopédus, fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus, óvodapszichológus) valósítják meg.

Célunk

- Az integrált nevelés és gyógypedagógus által végzett egyénre szabott fejlesztés keretében a hátrányok csökkentése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek differenciált beiskoláztatása, esélyegyenlőség biztosítása.
- A gyermek fejlődési ütemének figyelembevétele, az elvárások ehhez igazítása.
- A gyermekek számára a megfelelő területeken történő fejlesztés megvalósítása.
- Megfelelő mértékű terhelés alkalmazása, a túlterhelés elkerülése.
- A közösségbe való beilleszkedésük elősegítése a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelés során.

9 Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Az óvodánkban dolgozók munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelme, pedagógiai eszközökkel való segítése. A gyermekvédelem fontos alapelve a nevelési hatások összehangolása a fejlődő személyiség veszélyeztetettségének megelőzése érdekében. Tiszteletben tartjuk a szülők felelősségérzetét, hangsúlyozva a családi nevelés fontosságát.

Titoktartási kötelezettségünk minden családokat érintő kérdésekben érvényesül.

Célunk

- A „másság” elfogadtatása a gyermekek, szülők, a dolgozók körében.
- Lehetőségeinken belül minden segítséget megadunk a hátrányok kompenzálásához, a tehetség kibontakoztatásához, a családgondozás és egyéni bánásmód keretei között.

- A gyermeki jogok, mint alapérték érvényesítése.
- Biztonságos, egészséges óvodai környezet biztosítása.

Feladataink

- A gyermek megismerése, fejlettségi szintjének felmérése, hiányosságok, lemaradások feltárása, fejlesztése, szükség esetén szakemberek bevonása.
- A családok szociokulturális.
- háttérének megismerése.
- Befogadó környezet megteremtésével a kialakult előítéletek lebontása, esélyegyenlőtlenség csökkentése.
- Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülésének elősegítése, óvodai hiányzások csökkentése.
- Rendszeres kapcsolattartás a szülőkkel, a Családsegítő Szolgálattal, a gyermekek fejlődését segítő szakemberekkel, szervezetekkel.
- Szeretnénk új szemlélettel, új formákkal gazdagítani együttműködésünkkel a családokat.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

DIÓSGYŐRI TAGÓVODÁJA

„Csemeték”

Helyi Pedagógiai Programja

Készítette: A MIÓVI Diósgyőri Tagóvodájának nevelőtestülete

Hatályos: 2024. szeptember 1.

2024.

Tartalom

I.	Bevezető.....	3
	Az óvodai nevelésünk pedagógiai alapelvei, értékei, célkitűzései	3
	Helyzetelemzés.....	5
II.	Gyermekkép, óvodakép.....	6
II.1.	Gyermekkép.....	6
II.2.	Óvodakép	6
III.	Az óvodai nevelés feladatai.....	7
III.1.	Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, mozgás, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.....	7
III. 2.	Érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés megvalósítása.....	8
III. 3.	Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	9
IV.	Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai; a fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	10
IV.1.	Játék	10
IV.2.	Verselés-mesélés	10
IV.3.	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	10
IV.4.	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....	11
IV.5.	Mozgás	11
IV.6.	A külső világ tevékeny megismerése	12
IV.7.	Munka jellegű tevékenységek	13
IV.8.	A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	13
V.	A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek óvodai nevelésével kapcsolatos irányelveink, céljaink, feladataink.....	14
	Sajátos nevelési igényű gyermekek	14
	A beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek.....	14
	Esélyegyenlőség, a szociális hátrányok enyhítése.....	15
	A tehetséges gyermek, tehetségigéret.....	15
VI.	Az óvodai élet megszervezésének elvei.....	17
VI.1.	Személyi feltételek.....	17
	Pedagógusmodell.....	17
VI.2.	Tárgyi feltételek	17
VI.3.	Az óvodai élet megszervezése.....	18
VI.4.	Óvoda kapcsolatai.....	18

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

Óvoda és család	18
Az óvoda és a miskolci (diósgyőri) általános iskolák	19
Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény	19
Borsod- Abaúj- Zemplén Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Miskolci Tagintézménye	19
Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata, Szociális és Köznevelési Osztály	19
Egészségügyi szolgáltatások intézményei (óvodaorvos, védőnők, gyermekfogászat) .	19
Közművelődési intézmények	19

---

*„én, én vagyok magamnak,
s néked én te vagyok,
s te én vagy magadnak,
két külön hatalom,
s ketten mi vagyunk,
de csak ha vállalom.”
(Radnóti Miklós: Kis nyelvtan)*

I. Bevezető

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény (továbbiakban: MIÓVI) Diósgyőri Tagóvodájának Helyi Pedagógiai Programját az Óvodai nevelés országos alapprogramja (továbbiakban Alapprogram) alapján és a Mályva Integráló-differenciáló Óvodai Program egyes elemeinek alkalmazásával készítettük el. Programunk követi az Alapprogram irányvonalát, igazodik az óvoda funkcióihoz, társadalomban betöltött szerepéhez, kialakult hagyományaihoz, értékeihez.

Óvodánk arculatát azok a nevelni tudó és akaró óvodapedagógusok határozzák meg, akik hisznek a gyermekek nevelhetőségében és tudatosan aktív nevelőmunkájukkal a programot megvalósítják. Óvodai nevelésünk középpontjába a gyermeket és önmagunkat állítjuk.

Az óvodai nevelésünk pedagógiai alapelvei, értékei, célkitűzései

- A gyermeket - mint fejlődő személyiséget - szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be;
- az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.¹

Folyamatosság:

Az egymást követő napirendi szakaszok játékba integrált, a gondozási tevékenységekkel összekapcsolódó szervezeti kerete-formája.

Feltétele és differenciált lehetősége annak, hogy a gyermekek a meglévő fejlettségi szintjükről egyéni tempójukban haladjanak, fejlődjenek. Cselekvéseikhez, tevékenységeikhez elegendő idő, hely, tér, eszköz álljon a rendelkezésükre.

Az óvodapedagógus a gyermekek és a csoport ismeretében a biztonságot nyújtó és cselekvésre ösztönző helyzetekbe differenciáltan kapcsolódik be, ha szükséges segítséget nyújt, továbbfejleszt. A gyermekek ismerik a nevelési folyamat szabályait, és személyiségüktől függően - az időhatárokhoz igazodva - betartják azokat.

A folyamatosságban növekszik a játék szerepe, lehetősége. Láthatóvá válik az egyén, mint individuum. Létrejöhetnek azok a társas és emberi kapcsolatok, amelyekben a gyermekek szociális értékrendje kialakul.

A folyamatosság, mint szervezeti keret, részlegesen vagy teljes egészében a napirendi folyamat egészére érvényes. Alapja és szükségszerű szervezeti kerete az osztatlanságnak, az osztottságnak, a koncentrációnak és a specializációnak is.

---

¹ 363/2012. (XII.17.) Kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

---

A folyamatos napirend szervezése:

- Figyelembe veszi a gyermekek biológiai szükségleteit, tempóját a fejlettség különböző szintjét és az intimitást.
- Segíti a gyermekek bioritmusának stabilizálódását és a tevékenységek önálló gyakorlását.
- Nyugodt légkört eredményez, nincs stressz, sürgetettség, várakozási idő.

Osztatlanság - osztoottság

A különböző életkorú, nemű és fejlődésű, - fejlettségükben műveltségi területenként és azokon belül is - egymástól eltérő gyermekek integrált és differenciált nevelése.

Alapja a folyamatosság, amely osztatlan csoportban a teljes napirendet átfogja úgy, hogy a gyermekek önértékelését, énképük kialakulását szolgálja. Olyan széleskörű érzelmi-társas kapcsolatrendszer, amelyben a testvérek, rokonok, barátok, ismerősök egy csoporton belül együtt maradhatnak.

Az utánpótlás, a modellkövetés lehetőségei megvalósulhatnak. A gyermekek és a felnőttek kölcsönös, egymásra ható szocializációja érvényesülhet. Létrejöhethet az egyén, a társak és a csoportok szociális viszonyulása: alá-, mellé-, fölérendelt szerepekben.

Az osztatlan szervezésű csoport megoldást jelent a lassabban érő és fejlődő gyermekek 1–4 évig tartó óvodai nevelésében. Mindehhez elégséges időt és érzelmi biztonságot nyújt.

Az iskolába távozók helyére évenként különböző korú gyermekek érkeznek. Változik a csoportok összetétele, a gyermekek más helyzetekbe kerülnek. Régi és új társaikkal az egyéni státuszuk, szerepeik is megváltoznak.

A még óvodában maradó gyermekek számára, akik azonos korú társaikkal nem mehetnek tovább az iskolába, a státusz- és szerepváltozás nem jelent megrázkódtatást.

Az osztatlanság kedvező környezeti feltételeket teremt az érzékszervi-, az értelmi-, a beszéd- vagy más fogyatékossgot mutató gyermekek képességeinek csoporton belüli integrált és egyénekenként differenciált speciális fejlesztésére.

Szükségtelen az osztatlan csoportok kor és fejlettség szerinti különválasztása. Az óvodapedagógusok számára megoldást, a gyermekek számára eredményt az egyénekenként differenciált feladatátadást és értékelést jelent.

A szülők igényeinek megfelelően indítunk azonos korosztályú csoportot is.

Koncentráció, specializáció

A játékos tevékenységek koncentrálnak, az egymással összefüggésben álló műveltségi területeket ötvözve jelennek meg óvodai életünkben (tevékenységekbe integrálódnak). Az egészséges életfeltételeket megteremtő gondozás, a napirend teljes folyamatát összeköti a játékból kiinduló és oda visszatérő tanulással és a munka jellegű tevékenységekkel. Igazodik a gyermekek biológiai szükségleteihez, önállóságuk, képességeik szintjéhez. A játék elégséges időt, megfelelő teret és eszközöket kínál ahhoz, hogy a gyermekek tapasztalataikat, élményeiket, ismereteiket különböző helyzetekben feldolgozhassák.

Az óvodapedagógus feladata, hogy a tevékenységek az alacsonyabb szintről haladjanak a magasabb szintek felé. Közben arra is ügyel, hogy a gyermek életkorát és a csoport fejlettségi szintjét vegye alapul.

A tevékenységek játékos jellege lehetővé teszi, hogy a különböző életkorú és fejlettségű gyermekek akkor kapcsolódjanak be, és addig vegyenek részt a tevékenységeken, ameddig erre motiváltak és képesek. Így jelenik meg specializációként a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek inkluzív

---

szemléletű nevelése. Az adott témakörök feldolgozása egyénenként, párokban vagy kisebb csoportokban is lehetséges.

Legfontosabb célunk a játék szerepének, időtartamának, terének, eszközeinek bővítése, növelése. Folyamatos feladatunk a gyermekek egyénenkénti megismerése, fejlődésük nyomon követése, elősegítése, személyiségük kibontakoztatása.

A csoportok kialakításakor szorgalmazzuk a családi jelleg, illetve az osztatlan csoportok létrejöttét, de teret biztosítunk másfajta szülői igényeknek is.

A gyakorlat tapasztalatai alapján az adott társadalmi környezetből érkező gyermekek szükségleteit, az infrastrukturális lehetőségeket és szolgáltatási feladatokat figyelembe véve, az óvoda speciális foglalkoztatásait is beépítve készült el helyi programunk.

Az elkészült dokumentáció nevelési alapelvek rendszerezésével, irányelvek jelölésével, szabályozással kívánja segíteni az óvodapedagógusok munkáját.

Helyzetelemzés

A MIÓVI Diósgyőri Tagóvodája 1973-ban épült Miskolcon a Diósgyőri lakótelep első óvodájaként. Intézményünkben jelen vannak mind a szélsőséges, szociálisan halmozottan hátrányos körülmények között élő gyermekek, de megtalálhatók a társadalmilag stabil helyzetben lévő, jól szituált családok gyermekei is.

Programunk kidolgozása során a jelenlévő társadalmi különbözőség igényeit, elvárásait vettük figyelembe és alakítottuk ki programunkat.

Az Alapító Okiratunkban rögzített alaptévékenységek összhangban állnak a nevelőtestülettel közösen készített, szükségletekre épülő Cseteték helyi óvodai nevelési programunkkal, ami alapja személyiségfejlesztő munkánknak, tartalmazza humanista nevelésfilozófiánkat és gyermekközpontú.

Óvodánk szakmailag önálló, felvállalja a családi nevelés kiegészítését, segíti a gyermekek sokszínű személyiséggé érlelését, a hátrányok kiküszöbölését, az iskolai beváláshoz szükséges képességek megalapozását, a minél teljesebb ismerettár kiépítését.

Nevelő-fejlesztő munkánkban hangsúlyozott:

- A gondozás, szocializáció;
- A játékközpontúság;
- Az élménypedagógia;
- A minél teljesebb komplexitás;
- A fejlesztő differenciálás.

II. Gyermekkép, óvodakép

II.1. Gyermekkép

Programunk a 2,5 - 7 éves korú gyermekek sokoldalú fejlődését és személyiségük kiteljesítését helyezi előtérbe. A nevelés középpontjába azt a gyermeket és óvodapedagógust állítja, aki autonómiáját megőrizve, gyermektársaival és a felnőttekkel alkotóan tud együttműködni, s a szabályokhoz igazodva szabadon választani, elfogadó, segítő, együttműködő személyiségmutatókkal rendelkezik

Az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.²

II.2. Óvodakép

A MIÓVI Diósgyőri Tagóvodájának épülete 200 kisgyermeket befogadni képes épület. Óvodánk, mely szakmailag önálló, felvállalja a családi nevelés kiegészítését, segíti a gyermekek sokszínű személyiséggé érlelését.

Óvodánkban jelen vannak a szociálisan halmozottan hátrányos körülmények között élő gyermekek, valamint a kiemelkedően jól szituált családok gyermekei is.

Az egyenlő hozzáférés pedagógiai elve alapján végezzük munkánkat.

A nevelés hatékonysága érdekében segítő együttműködésre törekszünk a különböző helyi, társadalmi, művelődési, egészségügyi, gazdasági és egyéb szervezetek képviselőivel.

Nevelésünk célja elősegíteni óvodásaink sokoldalú harmonikus fejlődését, személyiségük kibontakozását az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével. Kiemelten kezeljük a hátrányok csökkentését, valamint a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is.

Az óvodánkban folyó színvonalas nevelőmunka elengedhetetlen feltétele a meleg, biztonságot nyújtó családi légkör, ahol a gyermekek jól érzik magukat. A sokféle tevékenység közül szabadon választanak, s azt élményszerű játéknak tekintik. A nyugodt környezetben az óvodapedagógus és a gyermekek harmonikusan együttműködnek, miközben egyre jobban kiteljesedik a pozitív tulajdonságokban gazdag személyiség. Törekszünk az empátikus viselkedéssel a gyermek saját identitásának megőrzésére.

---

² 363/2012. (XII.17.) Kormány rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu;

Telefon: +36-46/533-400;

Honlap: www.miovi.hu

III. Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai nevelésünk feladata az óvodáskorú gyermek testi és mentális szükségleteinek kielégítése.

III.1. Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, mozgás, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása

Óvodánkban a helyes életritmus a táplálkozás, a testápolás, az öltözködés, a mozgás és edzés a pihenés és az alvás megszervezésével az ehhez kapcsolódó gyermeki tevékenységekkel és az ezen alapuló szokások elsajátításával gyakorlásával biztosítjuk a gyermekek egyéni sajátosságainak megfelelő egészséges életmód alakítását.

Feladataink:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a megfelelő folyadék bevitelről való gondoskodás, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenció és korrekció testi, lelki nevelési feladatok ellátása.³

A gyermek gondozása és testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése:

Minden kisgyermek óvodába lépéskor már egy bizonyos, kialakult életritmussal rendelkezik. A rendszeresen, ugyanabban az időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra, feltételei az egészséges testi és szellemi fejlődésnek. A test gondozása közben lehetővé kell tennünk, hogy a gyermekek jártasság szinten, tudatosan végezzék azokat a tennivalókat, amelyek az egészséges életmód szokásainak alapjául szolgálnak. Nagyobb hangsúlyt fektetünk az eltérő egyéni szükségletekre. Mozdásigényük kielégítésére naponta tervszerű és spontán formában biztosítunk alkalmat. A harmonikus mozgás elsősorban szabad mozgással fejleszhető, melyet igyekszünk a szabad levegőn biztosítani, a gyermekek által választott sokféle mozgásos tevékenységgel színesíteni. Az udvar alkalmas arra, hogy kedvező időjárás esetén a gyermekek a nap nagy részét a szabadban tölthessék. Fontos, hogy az udvari játékok természetes alapanyagokból készüljenek, ezek a gyermekek szabad mozgását, edzését, változatos játékát segítsék elő.

A testi képességek fejlődésének elősegítése:

A testi képességek fejlődésének fő színtere az óvoda udvara. A szabad mozgásra minden évszakban, naponta biztosítunk időt. A családok egészségtelen életvitele, mozgásterének leszűkülése teszi szükségessé a tervszerű mozgásfejlesztést. A gyermekek mozgás szükséglete befolyásolja optimális

---

³ 363/2012. (XII.17.) Kormányrendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

terhelhetőségüket, a szervezeti keret a mozgást és nem a gyermek korlátozását szolgálja. A sokszori gyakorlás lehetőségét folyamatosan biztosítjuk, az egyéni eltérésekre épülő differenciált fejlesztést juttatjuk érvényre. A szervezett mozgás fejlesztés a 3-7 éves korban fontos eszköze a természetes mozgások, az általános testi képességek, a mozgáskultúra fejlesztésének, a térben való tájékozódás, helyzetfelismerés megalapozásának, a testséma megismerésének, a koordinált mozgás kialakításának. Prevenációs céllal testtartás és lábboltozat erősítő gyakorlatok rendszeres beépítése a szervezett mozgásos tevékenységeinkbe.

Egészséges, biztonságos környezet kialakítása:

Az óvodai környezet feltételei jelentősen befolyásolják a gondozás színvonalát, hatékonyságát. A kedvező környezeti viszonyok a fejlődés zavartalanságát és optimális fokát teszik lehetővé. Nevelőmunkánk kiinduló pontja a gyermek fejlődését elősegítő óvodai környezet megteremtése. Az udvar alkalmas arra, hogy kedvező időjárás esetén a gyermekek a nap nagy részét a szabadban tölthessék. Fontos, hogy az udvari játékok természetes alapanyagokból készüljenek, ezek a gyermekek szabad mozgását, edzését, változatos játékát segítsék elő. Az öltöző berendezésénél arra törekszünk, hogy minden gyermek felszerelésének megfelelő, jellel ellátott helyet biztosítsunk. Az öltözőszekrények gyermekméretűek, elhelyezésüknél a tágasság, elférhetőség volt a cél. A csoportszoba barátságossá, esztétikussá tétele fontos a gyermekek jó közérzetének biztosítása érdekében. Igyekszünk harmonikus, családias légkört biztosítani. A csoportszoba berendezési tárgyai megfelelő méretűek, könnyen tisztán tarthatóak, elrendezésük célszerű, hogy a gyermeki tevékenységek számára megfelelő helyet teremtsen. A természetes, jó megvilágítást a terem egyik falán végigfutó ablakok teszik lehetővé. A hirdetőtábla, mely az öltöző előterében található, tájékoztatást ad a szülőknek a csoportban folyó munkáról, az aktuális információról.

A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése:

Az egészség megőrzéséhez fontos, hogy a gyermekek szervezete képes legyen alkalmazkodni az időjárás változásaihoz. Az évszakok adta lehetőségeket kihasználjuk a szabad levegőn való rendszeres tartózkodással /kirándulás, túrázás, séta, szánkózás, korcsolyázás, úszás, aerobik/. Rossz idő esetén nyitott ablakok mellett szervezzük meg a mozgásos tevékenységeket, fontos a napközbeni gyakori, illetve folyamatos szellőztetés. Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.

III. 2. Érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés megvalósítása

A 3-7 éves gyermek egész viselkedését az érzelmek irányítják. A gyermekek viselkedésére, személyiségére akkor tudunk fejlesztő módon hatni, ha érzelmeit aktivizáljuk. Meleg, szeretetteljes légkörben válik valóban hatékonyá, eredményessé nevelőmunkánk. Az óvodás érzelmeinek fejlődése az érzelmek differenciálódásában nyilvánul meg. Az óvodába kerülés első napjainak, a beszkotatás időszakának érzelmei, élményei meghatározóak a közösségi élet alakulásának későbbi folyamatában. A beszkotatáshoz a lehető legnyugodtabb feltételeket kell megteremtünk. Fontos, hogy kedvező érzelmi hatások ériék a gyermekeket. A nevelés alapja a feltétel nélküli szeretet. Az óvodapedagógus és az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése példaértékű kell, hogy legyen az intézménybe járó gyermekek és szüleik számára. Az

óvodai élet során olyan viselkedési rendet tanul meg a gyermek, ami segíti a társas beilleszkedést. Az óvoda alkalmazottai – gyermekek, a gyermekek - gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak egymás közötti kapcsolatát pozitív attitűd és érzelmi töltés jellemezze. A gyermek pozitív erkölcsi érzelmeire hatva, a közösségi szokások alapvető normáit kialakítva váljon a csoport közösségének egyenrangú tagjává. Fejlődjön igazságérzete, lelkiismeretessége, konfliktusmegoldó képessége, erkölcsi, szociális érzelmei gazdagodjanak. Alakuljon „én tudata”, teremtsünk lehetőséget önkifejező törekvéseinek. A gyermekeket neveljük egymás tiszteletére és a máság elfogadására. A közös együttlétek, a közösen végzett tevékenységek öröme olyan erkölcsi tulajdonságokat erősít, mint az együttérzés, a segítőkészség, a lelkiismeretesség, az őszinteség, a figyelmesség és akaratának (ezen belül önállóságának, önfelegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának) szokás és normarendszerének megalapozása. A társas együttlét során az óvoda gyermek egyre több közös együttes élményben részesül. A gyermekeket hozzásegítjük, hogy rácsodálkozzanak a természetre, az emberi környezetben megmutatkozó szépre-jóra, és azok megbecsülésére, megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja. A mindennapi pedagógiai gyakorlatban az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja, viselkedése modell értékű szerepet tölt be. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

III. 3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel - az óvodai nevelő tevékenység egészében jelen van.

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani. Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára - mint életkori sajátosságra -, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) fejlesztése.

IV. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai; a fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

IV.1. Játék

Ebben az életkorban a gyermekek legfőbb, legfontosabb és a személyiséget komplexen fejlesztő tevékenysége a játék. Kiemelt feladatunk, hogy minél több időt, alkalmat, lehetőséget biztosítsunk az elmélyült szabad játékra. Tudatos tervező munkával biztosítjuk a játék alapvető feltételeit (idő, hely, eszköz, játékterek, nyugodt légkör, élmény és tapasztalatszerzési lehetőségek). Célunk, hogy minden gyermek képessé váljon önállóan, nyugodtan tevékenykedni külső irányítás nélkül is. A gyermekek fejlettségi szintjét a játékban folyamatosan nyomon követjük, ennek alapján figyelmet fordítunk a differenciált fejlesztésre. A nyugodt, szeretetteljes légkör, érzelmi biztonság megteremtésével segítjük a szociális hátrányokkal érkező gyermekek beilleszkedését. A játékban elősegítjük, hogy a gyermekek tudjanak alkalmazkodni a maguk alkotta szabályokhoz, miközben érzelmi kötődések, baráti kapcsolatok alakulnak. Az együtt játszás feltételeinek megteremtésével, elfogadással, dicsérettel, buzdítással, ötletadással segítjük őket, hogy minél több játékeszközt és lehetőséget megismerjenek. Figyelembe vesszük és a gyakorlatban tudatosan alkalmazzuk a segítő szakemberek javaslatait a különleges bánásmódot igénylő gyermekek differenciált, egyéni fejlesztéséhez.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

Önállóan képesek játékhelyzetek létrehozására, játékhoz szükséges eszközök elkészítésére, kombinálására. Játék közben megtanulnak alkalmazkodni a maguk alkotta szabályokhoz, miközben érzelmi kötődések, baráti kapcsolatok is kialakulnak. Igényükké válik a szellemi erőfeszítést feltételező, szabályokat betartó, ügyességet, társak együttműködését igénylő különféle - kritikai érzéket, együttműködési képességet, közösségi magatartást is megerősítő - játékok.

IV.2. Verselés-mesélés

Célunk a belső igény kialakítása az anyanyelvi és irodalmi élmények befogadására, amely segíti a gyermekeket a környező világ érzelmi viszonyainak megismerésében. A verselés, mesélés fontos eszköze, módszere és egyik szervezeti formája az anyanyelvi nevelésnek, mely érzelmi biztonságot nyújt a gyermekek számára és az anyanyelvi kultúra alapozását szolgálja. A megfelelően kiválasztott irodalmi művek alakítják erkölcsi és esztétikai fejlődésüket. A verselés, mesélés tartalmazza az ünnepnapokhoz kapcsolódó népi hagyományokat. A mindennapokba beépülő irodalmi élmények alakítják a kisgyermek mentális egészségét. Nyelvi fordulatokkal, ritmikus ismételtetésekkel, a képi világ összekapcsolásával tesszük a gyermekek számára a mese és a vershallgatást örömforrássá. A verselés, mesélés komplex módon fejleszti az óvodás gyermekek személyiségét.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

Kialakulnak és megszilárdulnak az irodalmi élményekhez fűződő szokások. Megjelenik a gyermekeknél az elbeszélések iránti érdeklődés és a saját mese létrehozásának igénye. Kedvelt tevékenységüké válik a bábozás-dramatizálás, vers és mesemondás, - hallgatás. Érdeklődnek a betűk és az iskola iránt.

IV.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az ének-zene, a gyermektánc a művészeti nevelés része. A zenei anyanyelv az óvodáskorú gyermekek legbensőbb megnyilvánulása, az érzelmek hordozója, a képzelet előidézője, a kreativitás megmutatkozásának lehetősége. A zenei nevelés átszövi a teljes nevelési folyamatot a mindennapi

tevékenységek során. A gyermek zenei nevelése minél korábban kezdődjön, melyben az óvodapedagógus mintaadó szerepe meghatározó. Feladatunk a derűs barátságos légkör megteremtése, amelyben a gyermek személyisége komplex módon fejlődik. Lehetőség nyílik a gyermek számára érzelmek kifejezésére, társas érintkezések gyakorlására, a zenei képességek fejlesztésére, zenei ízlés-, mozgáskultúra alakítására. A megfelelően megválasztott zenei anyag tartalmazza a magyar népdalok, népi mondókákat, színes dallamvilágú gyermekdalokat. A zenehallgatás anyagában a népzenei művek mellett helyet kapnak klasszikus és modern zenei alkotások is.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Szívesen, érdeklődéssel legyenek képesek zenét hallgatni. Tudjanak különbséget tenni az egyenletes lüktetés, ritmus, a halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú között.

A játékos gyermekdalokat képesek legyenek saját maguk által kitalált mozgással kísérni. Tudjanak tisztán, érthető szöveggel énekelni, különböző hangokat biztonsággal felismerni.

IV.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Az ábrázolási tevékenység során megismerkednek a gyermekek a rajzolás, festés, mintázás, téralakítás, különféle anyagokkal való bánásmód változatos technikáival, az ehhez szükséges eszközökkel. Az ábrázolás különböző fajtái a gyermeki személyiségfejlesztés fontos eszközei műalkotásokkal, néphagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal és az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés során. A napi tevékenységek szervezésében állandó helyet kap az ábrázolás, kézimunka, barkácsolás. A gyermekek cselekvéséhez változatos eszközöket biztosítunk, melyek könnyen elérhetőek, vonzóak, alkotásra, cselekvésre ösztönzőek, segítik a gyermekek kreativitásának kibontakozását, fejlődését. Változatos, gazdag lehetőséget biztosítunk a vizuális élmény tapasztalatszerzésre, amely elősegíti a gyermek önkifejezését, és alkotó fantáziáját fejleszti. Az ilyen tevékenységek során a gyermekek együtt örülnek az együtt elkészített alkotásoknak, melynek közösség teremtő hatása van. Alakul esztétikai érzékük, rácsodálkoznak a környező világ csodáira, szépségeire, megfogalmazzák a látott alkotásokról a véleményüket.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

A megismert technikai alapelemekkel ki tudják magukat fejezni, elképzeléseiket megjeleníteni. Tudjanak örülni egyéni és közösen készített kompozícióknak. Tudjanak örülni és rácsodálkozni a környező világ csodáira, szépségeire, miközben a látott alkotásokról meg is fogalmazzák véleményüket. Munkájukban tükröződjék a szín és formagazdagság.

IV.5. Mozgás

Az egészséges életmódra nevelés érdekében legfontosabb feladatunk a gyermekek természetes mozgásigényének kielégítése, mozgás fejlesztése. Célunk egész életre szóló igény és szeretet kialakítása a mozgás iránt, valamint a testi képességek, a mozgáskultúra fejlesztése a személyiség akarati tényezőinek alakítása. A gyermekek sokoldalú harmonikus személyiségének fejlesztése életkorilag a legmegfelelőbb tevékenységi forma segítségével tervszerű, rendszeres mozgással biztosítva történik. Lehetőséget adunk a mozgásra a szabad levegőn, a természetben, ahol a nagy mozgástér, valamint az egyre bővülő udvari játéklehetőségek biztosítják a mozgásigényük kielégítését, ugyanakkor fejlesztik testi képességeiket is. A mozgásnak nagy szerepe van értelmi, érzelmi, akarati, közösségi viselkedés formálásában. A mozgástevékenységet segítik a megfelelő méretű torna- és kézi szerek, melyeket folyamatosan bővítünk a jól felszerelt tornatermünkben. Különös figyelmet fordítunk a gerinc- és láb deformítások megelőzését segítő eszközökre. Kiemelt

---

szerepet kap a mozgás tevékenység gazdag játékannyal történő szervezése, a testmozgások kellő játékoságának biztosítása. Figyelmet fordítunk a gyermekek egyéni fejlesztésére differenciált feladatadással.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

Szeretik, igényükké válik a mozgás, miközben képessé válnak szabályok megértésére, betartására. Mozgásuk összerendezetté válik, növekszik ügyességük, teljesítőképességük, kitartásuk, tűrőképességük miközben fejlődik mind a tér, mind az idő és tájékozódó képességük.

Mozgástapasztalataik megszokasodnak, melyek hatására biztonsággal eligazodnak a különféle helyzetekben, s helyesen fejlesztően használják a kézi és egyéb tornaeszközöket.

IV.6. A külső világ tevékeny megismerése

A külső világ tevékeny megismerésének színtere az a természeti, társadalmi valóság, mely sokféle információt hordoz, melynek felfedezése során olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek segítik eligazodni a gyermeket az őt körülvevő világban. Célunk a természetet, környezetet védő, óvó, szerető gyermek nevelése. A körülöttünk lévő világ felfedezése során pozitív érzelmi viszony kialakítása a természeti és az ember alkotta környezethez, miközben megtanulja a gyermek az értékek védelmét, megőrzését. Legfontosabb elv, mindent a természetes környezetben megfigyeltetni, az összefüggéseket, változásokat megértetni és ezáltal megfelelő ismertekhez juttatni a gyermekeket. Munkánk során fontos az óvodapedagógus példaadó szerepe, a környezeti értékek átadása, környezettudatos magatartási formák alakítása és a fenntarthatóság elvének közvetítése. Meg kell értetni a gyermekekkel, hogy saját életük védelme, gondozása egészségesebbé teszi fejlődésüket. Meglévő hagyományainkat beépítjük óvodai életünkbe, amely teljesebbé, sokszínűvé teszi mindennapjainkat. Kiemelt fontosságúnak tartjuk a zöld jeles napok, világnapok méltó megünneplését.

A külső világ tevékeny megismerése során matematikai tartalmú ismeretek birtokába jut a gyermek. Célunk a bennünket körülvevő világ matematikai összefüggéseinek felfedezése a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodva, játékos formában. Az óvodás gyermekek matematikai műveltségtartalma része a környező világról alakuló ismerettárának. A műveltségi területek komplex feldolgozása növeli a matematikai tartalmú tapasztalatszerzési lehetőségeit, teljesebbé teszi a gyermek matematikai szemléletét. A külső világ tevékeny megismerésének feldolgozását segíti a kötetlen matematikai tevékenység, mely során a gyermek felismeri a mennyiségi, alakú, nagyságbeli és téri viszonyokat, alakul ítézőképessége, fejlődik mennyiségi szemlélete. Az óvodapedagógus szervező munkájában helyet kap a szabad játékidőbe integrált matematikai gondolkodás fejlesztése, figyelembe véve az egyéni képességek differenciált fejlesztését. A tevékenységekhez változatos eszközöket és lehetőségeket biztosítunk.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

Ismerjék, tanulják meg és tudják értékelni a természet szépségét, növény és állatvilágát. Tudatosuljon bennük, hogy mi emberek is a természet részei vagyunk, ezért annak óvása-védelme, szeretete mindnyájunk feladata és felelőssége. Ismerjék és szeressék szülőföldjüket az ott élő embereket, azok hagyományait, szokásait, tárgyi, kulturális értékeit.

Térben-időben különböző helyzetekben jól és biztonságosan tudnak tájékozódni. Felismerik az ok-okozati összefüggéseket, s szívesen játszanak matematikai tartalmú játékokat. Biztonsággal végeznek matematikai műveleteket 10-es számkörben. Tudnak szín, forma, nagyság, mennyiség szerint különféle mennyiségeket összehasonlítani.

IV.7. Munka jellegű tevékenységek

Feladatunk a munka jellegű, játékos, cselekvő tevékenységek megszerettetésével olyan személyiség jegyek kialakítása, mely pozitívan befolyásolja a gyermekek közösségi kapcsolatát. Célunk, hogy a gyermekek a saját szükségleteik kielégítésére való képességeik és készségeik kialakuljanak. Fejlesztünk kell a kitartásukat, önállóságukat, felelősségtudatukat. A gyermeki próbálkozásoknak teret és kellő időt adunk, hogy maguk fedezhessék fel, gyakorolhassák a különböző munkafogásokat, eszközök használatát. Ezt a tevékenységet a játékoság és az önkéntesség jellemzi, fontos, hogy a gyermekek örömmel végezzék. A munka jellegű tevékenységek komplex módon fejlesztik a gyermekek személyiségét, hozzájárulnak a közösség alakításához, környezetünk megóvásához. Fontos, hogy legyenek büszkék munkájukra, és becsüljék meg másokét is.

A munka jellegű feladatok integrálása, megfelelő rendű differenciálása lehetőséget ad a gyermeknek ismeretei, képességei ellenőrzésére, az együtt, egymásért ténykedésre, feladatmegosztás megítélésére.

A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés eszköze, saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

A gyermek önálló a saját magával kapcsolatos feladatok elvégzésében, aktívan tevékenykedik környezete formálásában, szépítésében. Kreatív, szükség esetén tud más, vagy új megoldást találni. Önként vállalja a közösségért végzett tevékenységeket. A gyermek közösségi kapcsolata, kötelességtudata alakulóban van, alakul reális önértékelése a munkavállalás során, a jól végzett munka örömmel tölti el és megbecsüli eredményét.

IV.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A játék folyamatába spontán vagy szervezeten integrálódott tevékenységek a tanulás szervezeti keretei és formái. A tanulás nevelési alapelve a játékoság. Megteremtjük a lehetőségét annak, hogy a gyermek minden érzékszervét bevonva, aktív cselekvő részese legyen saját tanulási folyamatának. Az óvodai élet egészében tudatosan kihasználjuk a szociális tanulás lehetőségeit. Kiemelt feladatunk a gyermekek képességeit, készségeit komplex módon fejlesszük, az eltérő fejlettségi szintet alapul vevő differenciált fejlesztéssel. A differenciálást, mint pedagógiai módszer valamennyi formáját alkalmazzuk a mindennapok során. Személyre szabott pozitív értékeléssel a gyermekek egészséges énképét, önbecsülését formáljuk, fejlesztjük. A megismerési folyamat során kiemelt szerepet kapnak a magyar kultúrát, hagyományokat, megismertető tevékenységek. A különleges bánásmódot igénylő gyermekek esetében egyéni fejlesztési terv alapján, a segítő szakemberekkel és a családdal szorosan együttműködve végezzük fejlesztő munkánkat.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

Alakulóban van a szándékos tanulás képessége, valamint az ehhez szükséges akarati tulajdonságai (feladattudat, kitartás, munkatempó, önellenőrző képesség, nyelvhasználat, önállóság, önfegyelem). A gyermek nyitott a világra, kialakult a belső motivációja a tanulási helyzetek iránt, képes önálló feladatmegoldásra, kialakul a problémamegoldás csírája, kreatív, szereti, várja a feladathelyzeteket. Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségleteinek kielégítését, örül a saját és mások sikerének, elviseli a kudarcot. Eljut a pontos észlelésig, ismeretei azáltal megalapozottak lesznek, megismerkedik az elemi ok-okozati összefüggésekkel, a környezet mennyiségi, formai eltéréseivel, a fogalmi gondolkodás kialakulása felé halad, kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodása.

V. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek óvodai nevelésével kapcsolatos irányelveink, céljaink, feladataink

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlettségének és állapotának megfelelően biztosítjuk az óvodai élet mindennapos tevékenységeit, lehetőséget teremtve a differenciált fejlesztésre.

Céljaink a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése kapcsán

- A különböző fejlődési képességű gyermekek közötti kölcsönös elfogadás és tolerancia kialakítása.
- A sajátos nevelési igényből és a hátrányos helyzetből adódó különbségek csökkentése.
- A tehetséges gyermek esetében korai tehetség felismerés, személyiségfejlődésének támogatása.

Feladataink a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése kapcsán:

- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek befogadása, fejlesztése
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek szocializációjának elősegítése.
- Az életkori és az egyéni fejlődésbeli különbségekre épülő differenciált fejlesztés.
- A tehetséges gyermek esetében korai tehetség felismerés, tehetségazonosítás, személyiségfejlődésének támogatása, szükség esetén további megsegítésre irányítás.

Sajátos nevelési igényű gyermekek

Sajátos nevelési igényű gyermekek (SNI) nevelése kapcsán célunk, hogy a nevelési programunkban foglaltak és a sajátos nevelési igény „összhangba” kerüljenek.

Mindezeket úgy érhetjük el, hogy elvárásaink igazodnak a fejlődési ütemhez, a fejlesztés a megfelelő területeken történjen, és ne terhelje túl a gyermeket.

A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegítjük oly módon, hogy a többi gyermekkel együtt, integráltan neveljük. Az együttnevelés által intézményünk többet vállal, magasabb értéket kínál a sajátos nevelési igényű gyermeknek, mint részvétet és védeltséget.

Sikerkritérium: a gyermekek beilleszkedése, önmagához mért fejlődése, a többi gyermekkel, tanulóval való együtt haladás kereteinek fenntartása.

A beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek

A gyermekek tanulási, magatartási, beilleszkedési nehézsége (BTMN), olyan beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség, mely jelentős alulteljesítéshez vezet a tanulásban, és/vagy társas kapcsolati problémákat és magatartásszabályozási hiányosságokat generál, vagy éppen a közösségbe való beilleszkedését gátolja, illetve a személyiségfejlődés nehezített vagy sajátos tendenciáit eredményezi. Feladataink a BTMN gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében a kudarcok halmozódásának elkerülése (negatív értékelés elkerülése, önértékelési problémák kialakulásának kivédése); az elkülönítés, elszigetelődés megelőzése; az eredmény, a siker elérése a gyermekek óvodai nevelésében.

Sikerkritérium: ha a szakértői vélemény által megállapított beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség megszűnik, vagy jelentősen csökken, gyengül. Ritkább és kisebb súlyú konfliktusokat eredményez, mint korábban. Nem eredményezi azokat a következményeket (alulteljesítés, társas kapcsolati probléma, tanulási és magatartás-szabályozási hiányosság, közösségi beilleszkedésének illetve személyiségfejlődésének nehezítettsége vagy sajátos tendenciái), amelyek előállása miatt a BTMN minősítés korábban megszületett.

A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő kiemelt figyelmet igénylő gyermekek (SNI, BTMN) integrálását, óvodai nevelését a szakértői vélemény

figyelembevételével, gyógypedagógus és fejlesztőpedagógus együttműködésével végezzük. A fejlesztés minden esetben egyénre szabott terv alapján valósul meg, amelyet a szakember készít el, ugyanakkor minden egyéb tevékenység továbbra is biztosított az óvodai élet keretén belül.

A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatni kell, a gyermek fejlesztése a szülőkkal való együttműködéssel, egyéni fejlesztési terv alapján valósulhat meg.

Esélyegyenlőség, a szociális hátrányok enyhítése

Alapelvünk a gyermekek mindenek felett álló érdekének szem előtt tartása, a gyermeki jogok védelme. A gyermekvédelem 3-7 éves korban a gyermek (életkori) kiszolgáltatottsága miatt minden gyermekre vonatkozik.

A gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása érdekében a teljes óvodai élet diszkriminációmentes légkörben zajlik. A hátrányos helyzet esetében a pedagógusok a gyermek fejlődési üteméhez igazodva, differenciált foglalkozás keretében csökkentik a hátrányból fakadó lemaradást ott, ahol a családi, társadalmi, kulturális és anyagi háttér kedvezőtlen hatása hátráltatja a gyermek személyiségfejlődését.

Célok:

- előítélet- és szegregációmentesség, valamint az egyenlő bánásmód elvének érvényesülése,
- gyermekközpontú, családorientált szemlélet kialakulása,
- segítségnyújtás a hátrányos helyzet megszüntetése érdekében,
- veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységeink

- Megfelelő minőségű és időtartamú óvodai nevelés biztosítása a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére.
- Az intézményen belül az egyenlő bánásmód elvének érvényesítése.
- A gyermekek differenciált fejlesztése egyéni képességeik figyelembevételével.
- Gyermekközpontú családorientált szemlélet kialakítása.
- Személyes, hatékony és folyamatos együttműködés kialakítása a szülőkkal.
- Az intézményes nevelésbe való beilleszkedés elősegítése. Bizalom, elfogadás, együttműködés érvényesítése.
- Az egészségügyi ellátás, a szociális segítségnyújtás intézményeivel való folyamatos kapcsolattartás.
- Egészségügyi szűrővizsgálatok kezdeményezése, megszervezése, feltételek biztosítása.
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése (ruhák, játékok, könyvek stb. gyűjtése).
- A szülők közötti elfogadó és segítő magatartás alakítása, formálása.

A tehetséges gyermek, tehetségigéret

Kiemelten tehetséges: „Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség”⁴

Óvodás kóru gyermekek esetében tehetségigéretes adottságokról, hajlamokról, képességekről beszélünk, amelyeket fontos fejleszteni. A tehetségigéret reményt, esélyt, lehetőséget hordoz magában.

---

⁴ 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről

Az óvodai tehetséggondozás a tehetségigéretек megtalálásával kezdődik, majd a fejlesztés egyénre szabott módjaival folytatódik.

A tehetség megjelenésének területei az óvodai nevelésünkben

- Általános képességek tekintetében: gondolkodtató feladatokban gyorsan, választékosan fejezi ki magát, elsőként veszi észre az ellentmondásokat, tartósan megjegyez dolgokat, jó a megfigyelőképessége, gyorsan felismeri az összefüggéseket.
- Nyelvi területen: az életkori átlagánál gazdagabb a szókincse, beszédben választékosan, könnyen és jól fejezi ki magát, szívesen talál ki mesét, történetet, bonyolultabb mondatszerkezeteket használ.
- Zenei területen: jó a ritmusérzéke, könnyen megjegyzi a dallamokat, ritmusokat, szívesen énekel, dúdol, önállóan kezdeményez énekes játékokat, nehezebb dallamokat is tisztán énekel, nyitott a dallamjátzó, ritmusjátzó hangszerek használatára.
- Matematikai-logikai területen: szívesen foglalkozik logikai problémákkal, fáradhatatlan, ha számolásról van szó, keres és talál összefüggéseket, könnyen tájékozódik a térben.
- Képzőművészeti területen: nagyon jó a kéz ügyessége, rajzaiban újszerű elemek, ötletek mutatkoznak, sok időt tölt rajzolással, ügyesen másol, kiváló a vizuális emlékezete, nyitott az új technikák megismerésére és alkalmazására.
- Testi-mozgásos területen: kedveli a mozgást, jó a térbeli tájékozódása, nehezen fárad el, ügyesen végzi el, jól utánozza a mozgásos feladatokat, mozgása összerendezett, egyensúlyérzéke megbízható.
- Motiváció: tud egy dologra intenzíven figyelni/kitartóan koncentrálni, nem könnyen adja fel a küzdelmet, nagy benne az önálló ismeretszerzési vágy, lelkesedik az erőfeszítést igénylő feladatokért, általában többet teljesít, mint amit elvárnak tőle, szereti próbára tenni a saját ügyességét.

Elveink és céljaink

- Annak biztosítása, hogy minden gyermek a saját képességeinek, motiváltságának, kreativitásának megfelelő nevelésben részesüljön.
- A tehetségigéret felismerése, gondozása, komplex személyiségfejlesztés megvalósítása.
- Családokkal való fokozott kapcsolat, szakmai együttműködések kialakítása és fenntartása.
- A nevelőtestületünk szakmai, módszertani ismereteinek folyamatos gazdagítása a tehetségnevelés terén.

Feladataink

- A kiemelkedő képességű, kiválóan kreatív gyermekek felfedezése, kreativitásuk motiválása, ösztönzése, támogató környezet megteremtése.
- A tehetségigéretes gyermekek erős oldalának fejlesztése, gyenge területeinek erősítése.
- Együttműködés a családdal a szocializáció segítése.
- Szükségletük kielégítése: megismerési, elfogadási, alkotási vágy kielégítése, a feladatok sokszínűségének megteremtése, különböző helyzetekben segítségnyújtás.
- A gyermek együttműködésének, társas kapcsolatainak, kommunikációjának fejlesztése.
- Olyan műhelyek kialakítása, melyben a tehetségigéretes gyermekek kibontakoztathatják képességeiket.

VI. Az óvodai élet megszervezésének elvei

VI.1. Személyi feltételek

Óvodánkban a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll, kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez. A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztéséhez speciálisan képzett szakember segítségét vesszük igénybe. A idegen anyanyelvű (migráns) gyermek jelenléte esetén az óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét. Óvodákban a közoktatási törvényben meghatározott szakirányú végzettséggel rendelkező óvodapedagógusok dolgoznak, akik a meghatározott továbbképzéseken való részvétellel, önképzéssel, melyek helyi munkaközösségek és pedagógiai szakmai szolgáltató intézmények által szervezettek, biztosítják az óvodánkban folyó pedagógiai munka magasabb színvonalát.⁵

Pedagógusmodell

Programunk szerint az óvodapedagógus számára a vállalt szerep egyet jelent:

- Olyan feltételek meglétével, mely kedvez az érzelmi kötődések kialakulásának, megerősítésének.
- A különböző szociokulturális helyzetű családokból érkező gyermekek iránti szeretettel való befogadással, másság iránti toleranciával és elfogadással.
- Az átlagos, ill. az attól eltérő képességek korrekciójával, speciális és differenciált fejlesztésével.

Az óvodapedagógus, mint mintakövető modell az alábbi tulajdonságokat, személyiségjegyeket birtokolja és juttatja kifejezésre:

- Gyermekkel szemben szeretetteljes, rájuk figyelő, együtt érző, kreatív, fejlődést szolgáló magatartást, probléma- és feladatérzékenységet;
- Tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét.
- Testi-lelki harmóniáját, etikus magatartást minden helyzetben;
- Társadalmi környezetével szemben tisztelet megadását, a rábízott gyermekek fejlesztését szolgáló értékek, normák közvetítését.

VI.2. Tárgyi feltételek

Az óvoda épületének belső berendezése otthonos környezetet, meleg, családias légkört biztosít, ahol a berendezési tárgyak többnyire természetes anyagból készültek. Törekszünk a színek, formák harmóniájára, az esztétikai igény belsővé válására.

Az óvodánk udvarának felszereltségével kapcsolatosan, olyan feltételrendszer megvalósításán fáradozunk, ami segíti a gyermekek sokirányú mozgásfejlesztését, az önálló gyakorlások révén pedig fejlődnek a kis és nagymozgások. A játékeszközök is a gyermekek tevékenységéhez, fejlődéséhez igazodók.

Csoportszobáink tágasak, világosak, jó elosztásúak, rendelkezésre állnak a szükséges szociális helyiségek. A gyermekcsoportokhoz tartozó járulékos helyiségek is jól szolgálják a gyermekek nyugodt körülmények között történő nevelését, gondozását.

---

⁵ 363/2012. (XII.17.) Kormány rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

A nevelőmunkát segítő eszközök, felszerelések, játékok, szemléltetőeszközök megelégedtetik. Ehhez jelentős mértékben hozzájárul az óvodapedagógusok, egyéb személyzet önfeláldozó gyűjtőmunkája, ötletessége, kreativitása, a jobb körülmények között élő szülők, az alapítványok segítő jelenléte.

VI.3. Az óvodai élet megszervezése

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.⁶

- A heti rend kialakítása az óvodapedagógus felelős szabadsága, figyelembe véve a csoport igényeihez való rugalmas alkalmazkodást, valamint a többi csoporttal való együttműködés összhangját.

- A napirendet folyamatos életszervezés jellemzi, amely a játékban keret és színtere az integrált tevékenységeknek, foglalkozásoknak, egészséges életmódra nevelés folyamatának.

Óvodai életrendünk - ahol nevelési célok és feladatok valósulnak meg - elképzelhetetlen tudatos tervező, szervező, ellenőrző, értékelő munka nélkül.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomán követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.⁷

VI.4. Óvoda kapcsolatai

Óvoda és család

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ehhez nélkülözhetetlen a különféle szociokulturális háttérű családokkal a differenciált és árnyalt kapcsolattartás, mely folyamatban az óvoda nyitott és kezdeményező.

A kapcsolattartás formái:

- Ismerkedő, tájékozódó látogatás az óvodában.
- Szülővel közösen történő differenciált beszoktatás.
- Igény szerint ismerkedés az óvoda programjával, az óvodában folyó nevelőmunkával.
- Fogadóórák, szülői értekezletek.
- Hirdetőablak aktuális nevelési-pedagógiai információi.
- Nyílt nap, nyílt hét feltételeinek megteremtése.
- Játékdélutánok, színes szabadidős programok.
- Az óvoda hagyományos ünnepeiben való aktív részvétel biztosítása.

A különféle kapcsolattartási formák, azok módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz, szükségletekhez.

Az óvodánk alkalmazotti közösségének szakmai felkészültsége, munka iránti elkötelezettsége, felelősségtudata jelenti a garanciát a legcélravezetőbb együttműködési formák megtalálásához, sikeres alkalmazásához.

⁶ 363/2012. (XII.17.) Kormány rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

⁷ 363/2012. (XII.17.) Kormány rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

---

Az óvoda és a miskolci (diósgyőri) általános iskolák

Együttműködésünk célja, hogy programjainkat összehangolva megkönnyítsük az óvodából az iskolába való átmenetet. Az együttműködés alapelveinek valljuk: a kölcsönös nyitottságot, érdeklődést, szakmai együttműködést, bizalmat és zavartalan átmenetet. A nevelésnek, fejlesztésnek vertikálisan is és horizontálisan is együtt kell haladnia ahhoz, hogy előkészítse az élethosszig tartó tanulás lehetőségét, ezért egyértelművé kell tennünk, és el kell fogadtatnunk környezetünkkel a lassú átmenet az óvodából az iskolába elvet.

Értelmezésünkben ez azt jelenti, hogy óvodapedagógusként egyféleképpen és ugyanúgy gondolkodunk a gyermekekről, elfogadjuk, hogy a saját képességeinek megfelelő ütemben kell haladnia, életkorának, fejlettségi szintjének megfelelő ismeretet kell kapnia saját tanulási útján.

Kapcsolattartási, együttműködési formák:

- kapcsolattartás a tanítókkal,
- kölcsönös intézménylátogatások, közös programokon való részvétel,
- iskolák programjainak közzététele a szülők felé.

Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény

Az együttműködés formái:

- szoros együttműködés a szociális segítőkkel,
- értekezletek, beszélgetések a gyermekjóléti ellátásról,
- gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetése.

Borsod- Abaúj- Zemplén Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Miskolci Tagintézménye

Az együttműködés formái:

- szakmai együttműködés a prevenciók ellátás erősítésére,
- esetmegbeszélések,
- team megbeszélések, közös értekezletek szervezése,
- folyamatos konzultáció a gyermekek fejlődéséről, fejlesztési feladatairól.

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata Polgármesteri Hivatala Szociális és Köznevelési Osztály

Fontosnak tartjuk a rendszeres információ-áramlást, mint kapcsolattartási formát, mert nagy szerepet játszik az óvoda nevelőmunkájának társadalmi megítélésében. Szükségesnek tartjuk, hogy óvodánk nevelőmunkáját, hagyományainkat, eredményeinket az önkormányzati képviselők megismerjék, szakmai sikereinkben osztozzanak.

Egészségügyi szolgáltatások intézményei (óvodaorvos, védőnők, gyermekfogászat)

Az együttműködés formái:

- közreműködés az egészségügyi gondozásban,
- részvétel az egészségmegőrző foglalkozásokban,
- gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetése.

Közművelődési intézmények

Az együttműködés formái:

- programok figyelemmel kísérése,
- intézmények látogatása,
- részvétel a pedagógiai tartalmú foglalkozásokon,
- aktív részvétel a meghirdetett pályázatokon, versenyeken.

**MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY
DÓZSA GYÖRGY ÚTI TAGÓVODÁJA**

**„KOMPLEX PREVENCIÓS RÉSZADAPTÁCIÓ”
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

Készítette: A MIÓVI Dózsa György Úti Tagóvodájának nevelőtestületre

Hatályos: 2024. szeptember 1.

2024.

TARTALOM

1. GYERMEKKÉP ÉS ÓVODAKÉP	2
1.1. Gyermekkép	2
1.2. Óvodakép.....	3
1.3. Pedagóguskép.....	4
1.4. Nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő dolgozók.....	4
2. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	4
2.1. JÁTÉK	4
3. TEVÉKENYSÉGFORMÁK.....	8
3.1. VERSELÉS- MESÉLÉS.....	8
3.2. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC.....	9
3.3. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA	10
3.4. MOZGÁS.....	11
3.5. KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE	13
4. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK.....	15
5. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS	16
6. PROGRAMUNK ALKALMAZÁSÁNAK FELTÉTELRENDSZERE.....	17
7. TEHETSÉGGONDOZÓ PROGRAM	18
8. A FEJLŐDÉS NYOMON KÖVETÉSE, AZ EREDMÉNYEK ELEMZÉSE, SZÜKSÉGES KORREKCIÓJA.....	20
9. AZ ÓVODA KÖZÖS PROGRAMJAI, ÜNNEPEI.....	21
10. KAPCSOLATTARTÁS MÁS INTÉZMÉNYEKKEL, SZERVEZETEKKEL	21

BEVEZETŐ

*„Engem ne emeljen a magasba senki,
ha nem tud addig tartani, míg tényleg megnövök.
Guggoljon ide mellém, ha nem csak hallani, de érteni is akar,
hogy közelebb legyen a szívdobbanásunk!”
(Birtalan Ferenc)*

A programunk megírását megkönnyítette, hogy folyamatosan fejlődő, egyéni arculatot mutató nevelőmunkánkat sok éve a Komplex prevenciós óvodai program elvei, gyakorlata alapján a gyermekközösségünkre, helyi sajátosságainkra igazítva végezzük. Jelen programunk részadaptációja e koncepciónak.

Eddigi munkánk és gyakorlatunk – valamint a továbbiakban programunk – azon a pedagógusi felelősségen alapszik, amely alapján minden gyermeket a saját fejlődési ütemét figyelembe vevő optimális fejlesztésben kívánunk részesíteni.

Gyermekeink, akik zömében a Jókai lakótelepen és a környező családi házakban élnek, genetikai, szociokulturális különbségeik miatt differenciált foglalkoztatást igényelnek.

Az óvodai neveléstől azt várják a szülők, hogy gyermekük az iskolai életre jól felkészülten hagyja el az óvodát, s az itt töltött napjaik kellemesek és tartalmasak legyenek.

A sokoldalú, szakszerű fejlesztésen túl az egyéni bánásmód és a differenciált foglalkozás igénye is egyre erősebben fogalmazódik meg a szülők részéről.

E feladatokat vállaljuk fel a programunkban, ami az egészséges, harmonikusan fejlődő gyermek esetében tehetséggondozást, az egyéni színek kibontakoztatását, a kreatív önkifejezés fejlődésének lehetőségét jelenti, másrésztől bármilyen fejlődési probléma esetén a korrekciót, a kompenzáló fejlesztést. A prevenció elméleti, gyakorlati keretein belül azt támogatjuk, hogy az egyenlőtlen fejlődés fennállásakor a plasztikus, fejlődőképes idegrendszer öngyógyító tendenciái erősödjenek. A feltételek kialakításával, a tevékenységek szervezésével, de elsősorban a gyermek saját aktív tevékenységén keresztül segítjük a fejlődést.

Tehetséggondozó programunk megvalósítása által lehetőséget biztosítunk a kiemelt figyelmet igénylő, tehetségígérettel rendelkező gyermekek azonosítására és gondozására az életkoruknak, egyéni sajátosságaiknak legmegfelelőbb módszerekkel és eszközökkel.

Alapelvünk, hogy feladatainkat derűs, szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó, a gyermek személyiségét tisztelő, óvodai légkörben valósítsuk meg. Szép, igényes környezetben minden gyermek számára harmonikus fejlesztést biztosítunk, kiegészítve a családban folyó nevelést, a legmesszebbmenőkig figyelembe véve a gyermek életkori és egyéni sajátosságait.

1. GYERMEKKÉP ÉS ÓVODAKÉP

1.1. Gyermekkép

Pedagógiai Programunk az Alapprogrammal összhangban az emberi személyiségből indul ki, a gyermek lényegét adó érzelmeiről, kötődéseiről, gondolatairól, szükségleteiről, mely által egyedi és semmi mással nem helyettesíthető személyiségként szocializálódik.

A gyermek fejlődését a genetikai sajátosságok mellett, az érés mérföldkövei a tervszerűen és spontán jelentkező környezeti hatások befolyásolják.

A gyermek érzelmeinek megismerése által az óvodapedagógus önismerete is alakul, fejlődik, nevelő munkánk hatására a személyiség szabad, sokrétű kibontakoztatása valósulhat meg.

Minden gyermekre úgy kell tekintenünk, hogy lássuk benne az egyedit, a megismételhetetlent, hogy tudjuk, fejlődésének csak egy állomásánál tart, és rajtunk is múlik, mivé válik.

Gyermekközpontú szemléletünkkel a boldog gyermekek nevelése, a kiegyensúlyozott személyiségfejlesztés, az egészséges kíváncsiság, a világ szépségeire való nyitottság és fogékonyság támogatását kívánjuk megvalósítani.

Célunk érzelmileg gazdag, érdeklődő, elfogadó, együttműködő, önmagát megfelelően értékelő gyermekek nevelése, óvodai életük szeretetteljes, elfogadó környezetben történő támogatása.

1. 2. Óvodakép

Harmonikus személyiség olyan közegben alakítható, mely békés, nyugodt, szereteten alapszik, elfogadó a gyermek azon tulajdonságai tekintetében is melyek nem pontosan egyeznek az általánosan elfogadottakkal, eltérnek a megszokottól. A reális énkép alakulása ilyen környezet hatására alakul optimálisan, a gyermek felfedezi saját értékeit, kiemelkedő tulajdonságait, és tudatossá válnak benne személyiségének azon vonásai, melyek hiányosak, eltérőek, nem pozitív előjelűek. Kiemelkedő feladatunk az önismeret alapozása, támogatása, mert e folyamat már óvodás korban megkezdődik.

Ahhoz, hogy kapcsolatait jól tudja kialakítani és kezelni a gyermek, elsősorban önmaga elfogadása szükséges.

Az óvodai élet minden szereplőjével gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt az optimális, támogató és építő jellegű kapcsolatok kialakítására törekszünk, az interakció legfontosabb eszközének tudatos fejlesztésével a nyelvi képességek, a beszéd életkornak megfelelő szintű támogatásával.

Nevelőmunkánkban nem csupán helyet, teret adunk a gyermek spontán fejlődésének, hanem elősegítjük azt tudatosan tervezett és szervezett nevelési helyzetek teremtésével, közösségekben végezhető sokszintű tevékenységekkel. Ezekben a tervezett nevelési helyzetekben figyelembe vesszük az életkori és egyéni sajátosságokat, és az eltérő fejlődési ütem szem előtt tartásával tervezzük a fejlesztő tevékenységeket. Törekszünk arra, hogy ezek a tevékenységek a tárgyi környezet erősítő hatásával együtt a korunk által megkívánt környezettudatos magatartás kialakulását segítsék elő.

Célunk az egészséges, harmonikus személyiségfejlesztés.

Testi, szociális, értelmi képességeik életkoruknak, fejlettségüknek megfelelő fejlesztése vonzó, az egészséges fejlődést jól szolgáló tevékenységek megszervezésével.

Prevencióval a potenciális tanulási zavarok megelőzése, a sikeres iskolai beilleszkedés elősegítése a tanulási képességek célzott fejlesztésével. E fejlesztés a gyermek igényeire építő, meghatározó életkori sajátosságait figyelembevevő, s ahhoz messzemenően illeszkedő eszközökkel történő támasznyújtás.

Kiemelt feladatunk, hogy a különös figyelmet igénylő gyermekek együtt nevelkednek a többiekkel és felzárkóztatásuk összhangban legyen a képességekkel.

A társadalmi elvárásoknak történő megfelelés érdekében közös felelősséget vállalunk a családdal a gyermek harmonikus személyiségfejlődése érdekében.

Nevelőtestületünk tagjai több éves szakmai tapasztalattal, folyamatos önképzéssel kíván megfelelni a társadalmi és szakmai kihívásoknak.

1.3. Pedagóguskép

Intézményünkben tevékenykedő óvodapedagógusainkra a segítőkészséget előtérbe helyező gyermekszeretet, a pedagógiai optimizmus, a megértés, az együttérzés, az elfogadás és a szülők tisztelete jellemző.

A „jó óvoda” a benne munkálkodó pedagógusoktól jó. Merjük hinni: lelkes, mindig jobbat akaró kollektívánk, munkatársaink színvonalas pedagógiai munkája nélkül nem valósíthatnánk meg a gyermekek egészséges, boldog, harmonikus személyiségfejlesztését.

Családias, baráti légkörben, jóban-rosszban együtt, mindenki tőle telhetően végzi tevékenységét a legfontosabbért, a ránk bízott gyermekekért. Tudjuk a gyermekek is nagyon sokfélék, ezért a legfontosabb, hogy mindegyikük számára megtaláljuk azt az utat, amely részükre a legmegfelelőbb. Észrevétlenül, természetes egyszerűséggel segítjük őket ahhoz, hogy megtalálják helyüket a világban, megismerjék önmagukat és annyi segítséget, feltételt biztosítsunk számukra, amennyit az adott pillanatban igényelnek ahhoz, hogy képességeiket kibontakoztassák.

Kiemelkedő célunk, hogy szakmailag kiválóan felkészült, elhivatott, folyamatos innovációra törekvő, egymás tiszteletére, elfogadására és támogatására alkalmas pedagógusok vegyék körül az óvodás gyermekeket és nyújtsanak követendő példát mind a szülők, mind pedig egymás számára.

1.4. Nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő dolgozók

Óvodánk nevelő-oktató munkáját közvetlenül segítő dolgozóival szoros együttműködésben valósíthatóak meg pedagógiai programunk céljai és feladatai, a gyermek egészséges személyiségfejlődésének támogatása. Gyermekszerető, empatikus, feladatait legjobb tudása és elhivatottsága szerint végző pedagógiai asszisztens és dajka dolgozók egészítik ki a nevelőtestületet. Magatartásukkal, viselkedésükkel a jó példák kiemelésével támogatják a gyermekek szeretetteljes óvodai életét, az intézmény pozitív megítélését, a szülők elégedettségét.

2. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

2.1. JÁTÉK

A gyermek alapvető tevékenységi formája, fejlődésének alapja a játék, s egyben ugyanolyan természetes megnyilvánulása, mint a mozgás.

A gyermek játéka nemcsak önfejlődésének, hanem fejlesztésének is színtere. A játék szervezi egyéni és társas folyamatokat akarati, közösségi életét, jelöli meg számára énjének határait. Alkalmazkodását a közösséghez egyben önérvényesítését csak társas kapcsolatban tudja megtanulni. Ennek az iskoláskor kezdetére el kell érnie az érés egyéb jellemzőivel együtt azt a minőségi változást, amely az eredményes tanulási tevékenységhez szükséges.

Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.

Különösen a hátrányos helyzetben levő gyermekek fejlesztésének hatásos eszköze a játék, elősegíti a társas kapcsolat szokásainak kialakulását.

Az óvodapedagógus feladata, hogy észrevegye a gyermek fejlődésében mutatkozó szerzett, vagy veleszületett, esetleg a környezetkárosító hatásaival megterhelt kombinált problémákat, s indirekt,

---

vagy kevésbé direkt eszközökkel befolyásolja fejlődését, a kisgyerek nevelés elveinek, gyermeki jogainak tiszteletben tartásával.

A játék objektív feltételei

Eredményesen nevelni óvodás gyermeket csak szeretetteljes, oldott, elfogadott légkörben lehet. A körülölelő védettség adta érzelmi biztonság tehát alapvető feltétel.

A nyugodt légkörben a gyermekek szabadon szervezik meg a játékukat, önállóan választják meg hozzá a társakat, helyet, eszközt, melynek során élményszerzési lehetőséghez is jutnak.

Hely: A gyermek szabad mozgását, biztonságát, térbeli kibontakozását szolgálja. Színtere a csoportszoba, illetve a korábban említett udvar, és szabad tér. A csoportszobánk adott bútorait (beépített játékpolicok, fiókos, polcos szekrények, asztalok, székek, stb.) úgy rendezzük el, hogy az adott csoport igényeit a legjobban szolgálják. A kisebb, mozgatható bútorok segítségével különböző tevékenységekhez szeparált területeket alakítunk ki, rugalmasan, változatosan, a gyermekek segítségével. A kuckók játékot segítő tere a fantáziát mozgósító egyéb elemekkel optimális gyermeklétszám esetén alakíthatók ki a legjobban. Magas létszámnál e kuckók olykor létre sem hozhatók. A szűkebb terek, a több inger, nagyobb zaj, fokozott alkalmazkodást kíván tőlük. Az udvarunkon nagyobb a hely a mozgásos játékokhoz és a különböző tevékenységekhez (játék a hóban, hóval, barkácsolás, ábrázoló tevékenységek, családi- és szerepjátékok, bábozás, homokozás, pancsolás stb.)

Az óvodapedagógusnak ezen feltételek között kell differenciált fejlesztéssel kapcsolatos feladatait megoldani.

Játékidő: A napirendünk sajátosságaiból fakadóan folyamatos. A gyerekek zömmel 7.30 után érkeznek, de igazodva a szülők életrendjéhez, természetesen vesszük, hogy 8.45 óra után is érkeznek gyermekek. Bekapcsolódásuk a játékba, illetve egyéni játékidejük így nagymértékben különbözik.

A délelőtti elkezdődő játéktémát nemcsak délután, hanem akár több napon, héten keresztül is játszhatják. A játékhoz kapcsolódó egyéb tevékenységek, amelyek teljessé teszik a játékélményt (pl. eszköz, díszletkészítés, feltételek megteremtése, barkácsolás, kézimunka stb.) jó lehetőséget nyújtanak, hogy a spontán alkalmakat kihasználva fejlesszük a gyermeket.

Játékszerek: Valljuk, nem a sokféle játékszer a jó játék alapja, bár elengedhetetlen, hogy legyen úgy a csoportszobában, mint a szabadban (udvaron).

Elveink a játékszerekkel kapcsolatban:

1. Legyen a gyermek számára hozzáférhető
2. A játékszer inspirál, de túl sok belőle a játékpolicon, a bőség zavara szertelenné, felületessé teheti
3. Változassuk, és vonzó, ha egy aktuális játéktémához vesszük elő
4. Legyen esztétikus, lehetőleg természetes anyagból készült.
5. A természetes anyagok (agyag, gyapjú, fonal, csutka, csuhé) alapanyagként is álljanak a gyerekek rendelkezésére, pl. játékkészítéshez.

6. A dramatikus játékeszközök: textíliák, korona, palást, tarisznya stb. elindítói lehetnek egy-egy szerepjátéknak, mesedramatizálásnak.
7. Szolgálja jól a gyermek fantáziának, problémamegoldó képességének, ügyességének, egész személyiségének fejlődését.
8. A csoportszobában változatosan legyen mozgásos, intellektuális igényt kielégítő játék
9. Alakuljon ki a gyermekekben, hogy óvják és rendeltetésszerűen használják azokat.
10. Fontos, hogy legyenek barkácsoló munkával, kreatív ötletekkel kivitelezett játékszerek, eszközök, amelyek készítésébe a gyermek is részt vesz. Bátran alkalmazzuk eszközkészítésre a legkülönbözőbb anyagokat.

A magyar néphagyomány ápolása, a népi gyermekjátékok, a népszokások felelevenítése, játssza új tartalommal töltik meg a gyermekek játékát.

1. Énekes, táncos játékok, leánykerő – lakodalmas, farsangi-fonó, vásári, népszokásörző
2. Népi játékszer készítése:
  - csutkababa, fonal-, ill. rongybaba, töklámpás, szekér stb.
  - népviseleti jellegű ruhák, kalapok, vőfélybot alkalmazása

Az anyanyelvi nevelésnek és a játéknak egyaránt szerves része a **bábozás** és a **dramatizálás**, melyen keresztül tükröződnek a **gyermek irodalmi élményei**, kiegészülve hangulatukkal, kreativitásukkal, fantáziájukkal. A gyermek kifejezheti, átélheti, eljátszhatja saját érzéseit, érzelmeit, ezáltal fejlődik személyisége. A bábozáshoz, dramatizáláshoz szükséges eszközöket, díszleteket, kiegészítőket saját maguk is elkészíthetik barkácsolás keretében, ezzel a játék örömét az önálló alkotás élményével fokozva.

Az agyagozás, szövés, hímzés, fonás, batikolás, tojásbatikolás, berzselés lehetőséget nyújt a régi mesterségekkel való ismerkedésre, megismerésre.

Az óvodapedagógus is legyen a gyermek fantáziájának megtámogatója, maga is rendelkezzen rugalmas, alkotó szemlélettel, vállalkozó kedvvel.

Fontosnak tartjuk, hogy a szülők megismerjék a játék nevelő értékét, hasznos információkat kapjanak közvetlenül is a gyermek játékaról, általánosságban, és konkrétan a saját gyermekükről. (Nyílt napok, látogatások, közösségi programok.)

A játékfajták megjelenítési szintjei

Gyakorló játék:

A gyerekek erősen kötődnek a játékszerekhez, eszközökhöz. A gyakorló játék lényege valamilyen újszerű cselekvés ismételtetése, amely örömet okoz, begyakorol bizonyos mozgásokat.

A sokszori ismételtetéssel különböző funkciói fejlődnek, különösen a nagymozgások, mely domináns a 3-4 éves korosztálynál.

Lehet mozgásos, manipulációs, verbális.

Jellemzője: minden életkorban megtalálható bizonyos szinten, pl. új játék tanulásánál.

Figyelmeztető jelnek tekintjük a gyermek hosszú időszakon át tartó gyakorló játékát. Keressük az okát: milyen részfunkciók fejlődési lemaradása jelent problémát.

Szimbolikus - szerepjáték:

4-5 éves kortól nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőséget nyújtó játékfajta. A gyermek játékában különösen a hozzá érzelmileg közelálló felnőtteket, társakat, helyzeteket utánozza. Megjeleníti a felnőttek és gyermekek közötti kapcsolatokat, közben új magatartásformákat sajátít el.

Hozzájárul a teljes személyiség fejlődéséhez, fejleszti a gyermek:

- szociális kapcsolatait, viselkedésformáit,
- mozgásuk összerendezettségét a cselekvéseikben,
- helyzetmegoldó képességüket, kreativitásukat,
- bővíti ismereteiket, tapasztalataikat, hozzájárul értelmi fejlődésükhöz.

Építő - konstruáló játék:

A gyerekek különböző játékszerekből, alkatrészekből, anyagokból, különféle tárgyakat hoznak létre. Az alkotás öröme a sokféleképpen összeállítható játékszer és építőelem felhasználásra, konstruálásra ösztönzi őket. A „valamit alkotni” igénye kreativitásuk mellett értelmi és társas képességeiket is sokoldalúan fejleszti. Az építő játék és a konstruálás is az anyagok, és eszközök változatosságát igényli.

Fejleszti a Gestalt-látást (összerakás, szétszedés, egy-egy elem kirakása, rész-egész viszonya).

Dramatizálás:

A szerepjátékot gazdagítja, ha a gyermekek irodalmi élményeiket, szabadon választott, kötetlen módon megjeleníthetik. Ennek feltétele, hogy az irodalmi alkotások érzelmileg ragadják meg a gyereket. Tegyük lehetővé, hogy a cselekmény menetét a gyermekek saját elgondolásaik alapján játsszák el. A felelevenített élmények kapcsán fejlődik emlékezetük, kreativitásuk, szervező – alkalmazkodóképességük, önértékelésük, önismeretük.

Nagy jelentősége van a csoportszobákban található tükörnek, ahol megnézheti a jelmezbe, kellékebe öltözve saját átváltozását.

Gondoskodjunk a különféle eszközökről, jelmezekről, a különböző szerepeket jelző kellékekről.

Bábozás

Az esztétikai élmények olyan forrása, mint bármely más tapasztalat, elképzelés. Komplexen felhasználható beszoktatáskor, szokások kialakításakor, művészeti élmény közvetítésénél. A kifejező eszköze maga a mozgás és ez vizuális élményt jelent a gyermeknek. A bábozás változás formáit alkalmazzuk a gyerekjáték során. (Sík, árny, ujj, kesztyű, fakanál, zacskó, stb.)

Oldott légkörben főleg kötöttségek nélkül folyik a bábozás, amelyre inspirációt olykor az óvodapedagógus ad saját bábozásával. A sokrétű tevékenység (bábok készítése, játék készítése különböző szerepekben) különösen a társakkal és a felnőttekkel kialakuló sajátos kapcsolatteremtés, valamint az, hogy a gyermek érzelmeit is eljátssza, személyiség fejlesztő hatású, alkalmas eszköz a zavarok pszichoterápiás kezelésére.

Szabályjáték:

A játék jellegéből következik a szabály pontos betartása, a szabályoknak megfelelő viselkedés. A szabályjátékban a gyermek önállósága, a szabály önkéntes vállalásában és nem a szabály önkéntes megváltoztatásában fejeződik ki. A gyerekek a szabályjátékban is tanulják a helyes magatartás alapvető szabályait. Egyes fajtái főként a gyermek mozgását, mások értelmi képességeit fejleszti,

ezért a fejlesztési célokat figyelembe véve tanítjuk, játszuk ezeket a játékokat, hiszen minden játék a benne lévő mozgásoktól függően más-más részterület fejlődését segíti elő.

Fejlődik logikus gondolkodásuk, megfigyelőképességük, szociális, értelmi érettségük.

Barkácsolás:

A „valamit alkotás”-nak sajátos válfaja. Nem kész elemekből építkezik, hanem a legkülönfélébb, de célt szolgáló anyagokat szerkeszt új egységbe. A belső látást, rugalmas szemléletet segíti megfelelő technikai tudást feltételez. S ezek fejlesztését is szolgálja.

A barkácsolás során változatos tevékenységeket biztosítunk a gyermekek számára, sokféle technikát és munkaformát, pl. vágás, ragasztás, tépés, hajtogatás, festés, varrás, szövés, fonás, szögelés, batikolás, kasírozás stb.

A faanyagok megmunkálása közben összerendeződik kézmozgásuk, fejlődik tapintásuk, differenciálódnak hallási tapasztalataik, fejlődik térábrázolásuk.

A nyári időszakban sokat foglalkozunk a virágok gyűjtésével, az azokból történő fűzés, összeillesztés, díszítés közben fejlődik figyelmük, erősödik kitartásuk.

Viszonyulásunk a gyermek játékához

1. Az együtt játszásunk a gyermekekkel mindig abból kiindulva történik, hogy a játszó csoportnak mire van szüksége. Az együtt játszás nem lehet beavatkozás, nem korlátozhatja a gyermek önállóságát.
2. A játék folyamatában jelenlétünk biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.
3. Nem irányító szerepet vállalunk, nem korlátozzuk az eszköz- és témaválasztást. Irányító, segítő, ötletadó szerepünk mindig a játszóik igényeihez igazodik.
4. Az együtt játszás lehetőséget ad arra, hogy „belülről” segítsük a gyermek elképzelésének a megvalósítását, és segítsünk a feszültségek levezetésében.
5. Az irányításunk nem válhat állandó fegyelmezéssé, a gyermekek zaklatásává. A túlírányított csoport kevesebb viselkedési próbálkozásra kap lehetőséget, csökken a szereptanulási esély.
6. Ügyelünk arra, hogy a gyermekek ne zavarják egymást. Lehetővé tesszük a különböző fejlettségű, igényű gyermekek elkülönült játékát. Alkalmazzuk azokat a nevelési eljárásokat, ami a különböző korú testvérek esetében természetes: „ne zavarj most a nagyokat” stb.
7. Élmények nyújtásával gazdagítjuk a játékot, de soha nem kötjük meg fantáziájukat.
8. A szabad játékban a játék önkéntessége sérthetetlen.

3. TEVÉKENYSÉGFORMÁK

3.1. VERSELÉS- MESÉLÉS

Az anyanyelvi-irodalmi nevelés az óvodai élet egészét átható folyamat.

Célja a magyar nyelv szépségének és kifejező erejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondat szerkesztéssel a biztonságos önkifejezés megalapozása, a korosztálynak megfelelő irodalmi érdeklődés felkeltése. Az irodalmi alkotások emberi kapcsolatra tanítanak, erkölcsi tartalmuk van, belső indulati élményeket közvetítenek, megmozgatják a gyermekek fantáziát. Segítenek az érzelmi, gondolati feszültségek rendezésében, belső képvilágot jelenítenek meg, ezért az óvodapedagógus

sokféle pedagógiai helyzetben használhatja az irodalmi alkotásokat, mondókát, verset, mesét, elbeszélést, folytatásos történetet. Az óvoda a beszédfejlesztés feladatait legnemesebben a mese, vers eszközével közvetíti, melyek a régi értékeket, hagyományokat, szokásokat is közvetítik a gyermekeknek. Szép anyanyelvünkön a mese, vers közösen átélt örömök, élmények forrása, mely összeköti a pedagógust a gyermekekkel. A mese és versmondás lényeges elemeit – testbeszéd, tekintettartás, verbális emlékezet – az óvodapedagógus személyes példáján keresztül sajátítja el és gyakorolja a gyermek. A magyar gyermekköltészet, a népi hagyományok gazdag és sok alkalmat kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének. Örömforrás és társélmény, amely a játékhoz hasonlóan nagy belső energiákat mozgósít. A vers játék a nyelvvel, az érdekesen szépen hangzó beszéddel. A gyermek saját vers-és mesealkotása, annak mozgással és/ vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Feladatunk, hogy:

1. felkeltjük és elmélyítjük a gyermekirodalom iránti érdeklődését, az életkorának, nyelvi fejlettségének megfelelő alkotások, élményszerű közvetítésével
2. megalapozzuk az irodalomhoz, könyvhöz fűződő kapcsolatot, irodalmi élményt közvetítünk
3. fejlesztjük a gyermek erkölcsi érzelmeit, ítéleteit, magatartását, esztétikai fogékonyságát,
4. alakítjuk a gyermek beszédét, bővítjük szókincsét,
5. szélesítjük a látókörét, értelmi képességeit, különösen az emlékezetet és a képzeletet,
6. alakítjuk ki a „mesetudatot” a mese és a valóság megkülönböztetésének képességét,
7. alkalmat teremtünk arra, hogy a kedves mesét, verset a gyermekek eljátsszák, elbábozzák, kitalált történeteiket elmondják, vagy a befejezetlen meséket tovább szöjjék saját elképzelésük szerint
8. csak nyelviileg tiszta, esztétikailag értékes mesét, verset, irodalmi alkotást ismertetünk meg a gyermekekkel,
9. fontosnak tartjuk a többszöri kezdeményezést, a mesék-versek ismétlését, a gyermekek kéréseinek, érdeklődésének, az életkori sajátosságoknak megfelelő anyagválasztást.
10. a gyermek hangulatát felkeltve, élményt nyújtunk az írásmű jó megválasztásával, illetve a színes, óvodapedagógusi előadással.
11. a pihenéshez a nyugodt feltételek elengedhetetlenek, ehhez a mese
a. segítségével gondoskodunk megfelelő hangulatról.

3.2. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC

Az óvodai zenei nevelés célja a **zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való képesség megalapozása**. Fontos a gyermek zenei hallásának, ritmusérzékének, érzékelési képességének, harmonikus, szép mozgásának fejlesztése.

Óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermekeknek.

A zenei anyag kiválasztásának fő szempontjai

1. A gyerekek korának megfelelő ének-zene anyag és fejlesztési feladatok kiválasztása.

2. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközként szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.
3. A közös, örömteli felszabadult együtt énekléssel az éneklés megszerettetése, érzelmeink kifejezésére ezért gyakran éneklünk, zenélünk.
4. Énekeljünk tisztán, ezt a helyes hangterjedelmű dalok megválasztásával segítjük.
5. Az énekes játékok örömteli, közös programok legyenek, a felnőtt minta spontán utánzásával a zenei nevelés, mozgásfejlesztés feladatain túl a közös játék élményével is gazdagítják a gyermeket.
6. A játék során oldódik a feszültség, közben dolgozik a képzelet, az intellektus, a gyermek emberi kapcsolatban való eligazodást tanul, közben fejlődik esztétikai, viselkedési és magatartási kultúrája.
7. A játékos zenei alkotókedv fejlesztése, a zenei anyanyelv megalapozásának elősegítése.
8. A néptánc iránti fogékonyság megalapozása. A magyar népzenei elemek sajátosságainak bemutatásával a hazaszeretet érzésének mélyítése, más népek zenéjének bemutatása, a másság elfogadásának segítése (migráns gyermekek kultúrájának megismerése)
9. A gyermekek kapjanak a különböző hangszerekről, zenei kifejezésről életkoruknak megfelelő élményeket. Pl.: népi zene, egyszerű hangszerek, volt óvodai társak zenekari előadása
10. Ritmus hangszereken maguk is próbáljanak zenei kíséretet előállítani, a tanult ritmus elemek alkalmazásával. Ezzel fejlődik figyelmük, alkalmazkodó képességük, mozgás koordinációjuk is.
11. A zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe vesszük a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is.

3.3. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA

A gyermek ábrázoló tevékenysége a világ tárgyi megismerését, feldolgozását, újra alakítását teszi lehetővé a gyermek számára.

Az ábrázoló tevékenység célja nem a tevékenység során létrejövő alkotás, annak esztétikai értéke, hanem maga az **örömteli cselekvés**. Az elkészült mű, alkotás csak **jelzés a gyermek ismeretéről, érzelmi életéről, képességéről**.

A nevelési cél a vizuális észlelés, emlékezés, képzelet, a vizuális gondolkodás pontosabbá, könnyebbé tétele, az intellektuális látásmód kialakulásának megalapozása.

Ennek kibontakoztatásához elsődleges, hogy minél több egyéni, és közös élményt biztosítsunk, ami a vizuális bevésődést is pontosabbá teszi.

Az ábrázoló tevékenységek, **technikák gyakorlásával** produktumai egyre kifejezőbbé válnak.

Az ábrázolás lehetőségei az egész nap folyamán adóttak. Törekszünk vonzó eszközökkel, technikák bemutatásával, az önkifejezés e formája felé is ösztönözni őket. Sokféle anyag megtapasztalására, felhasználására adunk lehetőséget a tépés, vágás, ragasztás, karcolás, festés, mintázás, hajtogatás, rajzolás, barkácsolás során.

Örülünk minden gyermeki próbálkozásnak, feloldjuk a gátlásokat buzdítással. A gyermeki munkák kiállításakor, értékelésekor, a személyiségfejlődés, nevelés egyedi feladatait is szem előtt tartjuk. Nevelőmunkánk során mindig figyelembe vesszük a gyermek képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociális kultúrájának hátterét.

A gyermekek megismerik a természetes anyagokat, megtapasztalják az anyagok tulajdonságait. Fontos ebben az életkorban a gyerekeket megismertetni a népművészet tiszta elemeivel, eszközeivel. Teret biztosítunk az anyagoknak a kipróbálására, spontán formálására, alakítására. A különböző díszítő formaelemek a legegyszerűbb ősi elemektől a bonyolultabbig terjedhetnek. A mindennapokban, kezdeményezéseken is megfigyelhetünk, szemléltethetünk népművészeti eszközöket.

A műalkotásokkal való megismertetés, szemléltetés gazdagítja a gyermekek önkifejezését, hozzájárul az elgondolásuk konkretizálásához. A műalkotásokkal, azok hangulatával is fejlesztjük nemcsak esztétikai érzéküket, hanem értelmi képességeiket is.

Feladatunk, hogy a nap folyamán lehetőséget biztosítsunk a különböző ábrázolási tevékenységekre. A megfelelő eszközök és légkör megteremtésével motivációt érezzenek a gyerekek az alkotásra, élményeik képi kifejezésére. Életkoruknak megfelelően olyan anyagokkal és technikákkal ismertjük meg őket, ami fejleszti fantáziavilágukat, tér- és formaérzéküket. Ezáltal fejlődik esztétikai érzékenységük, igénylik környezetükben a szépet, amely során fejlődik képi gondolkodásuk.

3.4. MOZGÁS

A legtermészetesebb megnyilvánulási forma, fejlettsége képet ad a gyermek általános fejlettségi szintjéről, a fejlődés tempójáról. Prevenációs munkánkban alapvető szerepe van ezért a mozgásfejlődés nyomon követésének, regisztrálásának.

Mivel a gyerek ismereteihez e korban nagyjából mozgásos úton jut, ezáltal értelmi és szociális fejlődését egész személyisége alakulását segíti feladataink megvalósítása.

A nagymozgások, a szem – kéz – láb koordináció, egyensúly érzék, finommotorika, testséma fejlesztését természetes módon építjük be a gyerek tevékenységébe. Tehát nem erőltetett fejlesztésről van szó, hanem a célokhoz igazodva a fejlesztési lehetőségek megkereséséről.

A mozgás sokoldalú tevékenység- és feladatrendszere az egész óvodai életet átszövi. Kedvezően befolyásolja a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró -, ellenálló képességét és az egyes szervek teljesítőképességét.

A mozgásfejlesztés főbb feladatai

- A gyermek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése
- A rendszeres mozgással egy egészséges életvitel kialakítása
- A mozgástapasztalatok bővítése sok gyakorlással, a mozgáskészség alakítása
- A testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése (kondicionális, koordinációs)
- Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése

Mozgásfejlesztés a szabad játékban

Feladatunk, hogy megőrizzük a gyermek természetes mozgásvágyát, hagyjuk, ha kell felkeltsük ezt a mozgáskedvet és tudatosan építsünk rá. Lényeges a motiváció, a mozgásra inspiráló környezet és a pozitív megerősítés.

A szükséges és elégséges szabályok megtanítására törekszünk.

A biztonságos játék feltételeinek megteremtése fontos, de nem jelenthet túl óvatosságot vagy kényelmességet sem a csoportszobában, sem az udvari játékban.

A szabad játékhoz biztosítjuk a megfelelő helyet és eszközöket.

Az eszközök és tevékenységek kiválasztásával a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez igazodunk.

Ezekhez a tevékenységekhez a helyet a csoportszoba szükség szerinti átrendezésével biztosítjuk, (nyáridőben a szabadban).

Az óvoda udvarunk részben növényzettel szeparált, amellyel a csoportoknak állandó helye van egy-egy évre. Ezt évenként cseréljük. A kiválasztás fő szempontja, hogy a rögzített játékok, egyéb lehetőségek melyik csoport számára a legoptimálisabbak.

A szabadjáték tevékenységben célunk az, hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet.

A gyerekek mozgásigénye különböző. Nagyon fontos, hogy az aktívabb mozgás és a passzívabb, nyugodtabb tevékenységet kedvelő gyermekek is megtanuljanak egymáshoz alkalmazkodni, tartsák tiszteletben egymást. Ehhez elengedhetetlen bizonyos szabályok megtanítása és betartatása.

Meggyőződésünk, hogy a kellemes légkörben, jól szervezett mozgásos tevékenységekben a gyermekek örömmel vesznek részt, és a pozitív élmény újabb cselekvésre készíteti őket. Így a mozgás természetesen beépül a gyermek spontán tevékenységeibe, szokássá, igénnyé válik.

A rendszeres mozgás során fejlődnek pszichikai, testi, értelmi és szociális képességeik, ezek eredményeképpen egészségesebbek lesznek.

Mozgásfejlesztés

A mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás), és testi képességeit, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés. Hozzájárulnak a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy - és kismozgások kialakulásához. Fontos szerepük van az egészség megőrzésében, megóvásában. Felerősítik és kiegészítik a gondozás és az egészséges életmódra nevelés hatását. A mozgáskultúra fejlesztése mellett segítik a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést és az alkalmazkodó képességet, valamint a személyiség akarati tényezőinek alakulását. Bár tornateremmel nem rendelkezünk, feladatainkat folyamatosan, házilag bővített eszközök segítségével, egy alap eszközkészletet felhasználva igyekszünk eredményesen megvalósítani (Greswald tornaszőnyegpadok, zsámoly).

A mozgásfejlesztő foglalkozások tervezésénél figyelembe vesszük a csoport fejlettségét, fejlődési ütemét, a korcsoporti összetételt, a didaktikai szempontokat.

E sokrétű feladat tervezése, szervezése, kivitelezése a csoportok egymás közötti jó kooperációjával eredményesebben megoldható, különösképpen a nagy létszám és a tornaszoba hiánya miatt.

Tervezésünk során ezért nagymértékben vesszük figyelembe az udvarunkat, az ugrások, dobások, futások feladatait elsősorban a szabadterre tervezzük. A gyermekek különböző mozgásigényét, tempóigényét differenciált módon vesszük figyelembe, lehetőséget adva a külön gyakorlásra, játék időben is. (pl. magasugrás, kosárlabda játék, bújás, függeszekedés mászókán, labdadobás, elkapás, stb.) A feladatok során olyan készségeket, képességeket fejlesztünk, amelyekre a gyermekeknek szükség van. A cél tehát, hogy ne marasztaljunk el senkit sikertelenség esetén, hanem a biztatás, pozitívumok kiemelésével tartsuk ébren a próbálkozó kedvet. Erre a magatartásra szoktassuk gyermekeinket egymás teljesítményének megítélésakor is. A helyes mintát mutassuk, vagy mutattassuk be, és ha lehet, tornásszunk együtt a gyermekekkel.

Fontos az eszközök, elsősorban a kézi szerek gyakori használata, mert a gyermek számára vonzó, és a célkitűzések megvalósítását jól szolgálják.

A közös mozgásba személyre szólóan is biztosítjuk a megfelelő fizikai terhelést. Csak az örömmel végzett részvétel segítségével fejleszhető a gyorsaság, erő, ügyesség, állóképesség.

A mozgás, jelentős szerepet tölt be az egészséges életmódra nevelésben.

A sokféle mozgáslehetőség, amit biztosítunk, kedvezően befolyásolja az egész szervezet fejlődését. Hozzájárul a légző- és keringési rendszer teljesítőképességének, a csont és izomrendszer teherbíró képességének növeléséhez. Elősegíti a harmonikus testi-lelki fejlődést, a biológiai egyensúly fenntartását, az egészség megóvását. Megfelelő terheléssel, az aktivitási szintek változtatásával a testi képességek fejlődését segíthetjük.

A különböző mozgásformák sokszori gyakorlásával a mozgásokhoz kapcsolódó szabályok megtanulásával, egyre biztonságosabban használják a szereket, eszközöket, egyre jobban eligazodnak a térben.

3.5. KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

Az ember természeti, társadalmi környezetben él, minden sikere, emberi boldogulása ezen környezet megismerésétől és a hozzá való viszonyulásának minőségétől függ. Emberi, pedagógusi kötelességünk, hogy gyermekeinket hozzásegítsük a környezet pontos, valóság-hű megismeréséhez, az évszázadok alatt felhalmozott egyetemes, nemzeti értékek, hagyományok, szokások, életkoruknak megfelelő szintű megismeréséhez. E korban kell megalapoznunk a természet megismertetésével a természet szeretetét, tisztaságának, szépségének védelmét. Tudatosíthatjuk, hogy az ember a szüntelenül változó természet elválaszthatatlan része, gondozása, védelme mindnyájunk feladata.

A gyermek miközben megismeri szűkebb, tágabb környezetét a szülőföldet, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások a családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulja azok szeretetét, védelmét. Séták, kirándulások, közös élmények nyújtásával felfedezi környezetét, észreveszi a szépet, változásokat, s közben pozitív viszonya alakul ki a természethez. A környezetismereti kezdeményezések témáit életünkből, természeti, társadalmi környezetünkből merítjük, az életkorhoz, fejlettséghez igazodóan, lineárisan bővítve és koncentrikusan mélyítve.

Az óvodában tudatos formálással alakítjuk a gyermek viselkedését. A környezetéből megerősítést, és elutasítást kap, amelynek során fokozatosan kifejleszhetjük az én központú viselkedés reakció helyett a társas együttélés helyes mechanizmusait, azokat az erkölcsi normákat és tulajdonságokat, amelyek segítségével képes másokkal is törődni.

A gyermeket alkalmassá kell tennünk a megfigyelésre, és elsősorban **látni kell megtanítanunk**. Ezért alapvető feladatunk, hogy minél több, elsősorban mozgásos játéokra, cselekvésre, érzékszervi megtapasztalásra épülő érdekes, vonzó élményben kell részesíteni, **amit csak lehet a helyszínen, élőben figyeltetünk meg**, és minden spontán lehetőséget felhasználunk az ismeretnyújtásra, tudva, hogy ezek hatékonysága rendkívül nagy.

Mivel az „élethelyzetek” a nap bármely szakában és tevékenységében kínálják az új, vagy rendezni váró ismeretet, nem vagyunk foglalkozás centrikusak.

A testünkről, családról, évszakok, napszakok változásáról, környezetünk növényeiről, állatairól, virágairól, tárgyairól, emberi viszonylatairól, a közlekedés eszközeiről, elemi szabályairól nyújtunk ismeretet azzal a céllal, hogy ezek segítségével az életkoruknak megfelelően eligazodjanak a világban, és képessé váljanak az iskola által nyújtandó ismeretek befogadására.

Elemi szintű ismeretet nyújtunk arról a rendről, amely a világban, így környezetünkben is megfigyelhető. A környezetünk védelmével kapcsolatos szokások kialakítása: szelektív hulladékgyűjtés, az utcán, kiránduláson történő kulturált viselkedés - szemételés, dohányzás negatív hatása; törekvés a levegő, a Föld tisztaságának megmentésére. Megtapasztaltatjuk a fejlődést, (növények, állatok, ember), a tárgyak, lények funkcióját, egymásra hatásának következményeit. Folyamatos megfigyelést végzünk a környezetünkben, az óvoda udvarán a csoportszobai élősarokban, magvak, hagymák, ágak hajtatása, virágok ültetése, a növények gondozása, ápolása során.

Elősegítjük a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

Ezt segítik az örömteli közös programok, óvodai hagyományok, amelyek mélyítik az összetartozás tudatát.

A tágabb társadalmi környezet is nagymértékben befolyásolja a gyermek szocializációját (média, rokoni kapcsolatok, lakókörnyezet stb.).

A környezet megismerésére irányuló feladatainkat a többi nevelési terület feladataival **komplexen** kezeljük, mert az egyes témák, ismeretek, nevelési területek áthatják egymást. (Az adott témákhoz csoportosítjuk a zenei, anyanyelvi, ábrázoló tevékenységünket is.)

Fontos feladatunk, hogy folyamatos képünk legyen az egyes gyerekek ismereteiről, ezért azok rendszerezésére, játékos formában történő felmérésére nagy gondot fordítunk.

Feladatunknak tekintjük, hogy a városi életformán belül is megtartsuk azokat a népi hagyományokat, amelyek a mai embert is közösségbe forrasztják, illetve gyökereinkhez kapcsolják (szüreti hagyományok, Mikulás, Karácsony, Új Év, Farsangi télbúcsúztató, tavaszvárással kapcsolatos hagyományok dalai, versei, rituáléi, közösségi vonatkozásai, tárgyai, stb.)

Miután életünket szűkebb, tágabb környezetünkben éljük, ennek egységét, egymásra hatását, valódi közösségi élettel kívánjuk tanítani. Közösségünket a családdal, iskolai, bölcsődei kollektívákkal, a lakótelep eseményeivel, szerves egységben működtetni (közös programok), amelyben a gyermek legelőbbsen szívja magába az „egyedül nem megy” szellemét. Megtanulja becsülni környezetét, embereket, tárgyakat, szellemet egyaránt, mert ebben tudja magát is kiteljesíteni, nyugalmat, védelmet találni.

Óvodában a hagyományok, népszokások megismerésének, ápolásának lehetőségei: tájházak, múzeumok megtekintése, népi játékok, népdalok megkedveltetése.

Környezetünk mennyiségi és formai összefüggései

Célunk a minket körülölelő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztaltatása, játékos formában, a gyermek igényeihez, ötleteihez igazodva.

A környezet megismerése során matematikai tartalmú ismereteknek is birtokába jut a gyerek és **azokat a tevékenységeiben is alkalmazza**. Megismeri a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélnőképessége, fejlődik tér- sík-és mennyiségsszemlélete.

Feladatunk, hogy lehetővé tegyük a gyerekek számára a környezet tevékeny megismerését, alkalmat biztosítunk, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.

Elősegítjük a gyerek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

Feladatunk a gyermek **matematikai érdeklődésének a felkeltése, elemi ok-okozati összefüggések felismerése**, megtapasztalása. Pozitív viszony kialakítása a probléma helyzetek megoldásához, a **logikus gondolkodás megalapozása**.

Építünk a gyermek mindennapi helyzetében, természetes módon kínálkozó matematikai tapasztalataira. Bővítjük ez irányú szókincsüket. Érdekes probléma helyzetek létrehozásával aktivizáljuk őket a logikus gondolkodásra, készítve az újabb megoldások felfedezésére, keresésére. Feladatunk, hogy figyelve, megismerve a gyermek érdeklődését, képességét, előkészítsük és megtervezzük az egyénre szabott fejlesztést.

A gyermekek differenciált foglalkoztatására, a dyscalculia korai jeleinek felismerésére figyelmet fordítunk ugyan úgy, mint a tehetséges gyermek kiemelt fejlesztésére.

4. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK

A személyiség fejlődése, fejlesztése történik a közös cselekvések során a **munka jellegű feladatok** végzésekor is.

E tevékenység a gyermektől belső önfegyelmet, kötelességvállalást és annak teljesítését igényli. Tapasztalat útján felfedezi a munka hasznosságát, szükségességét. Megéli az „én csináltam”, „mi csináltuk” sikerélményt, aminek átélése, szépsége, nehézsége, társai, a felnőttek munkájának tiszteletben tartására serkenti. Közben megtanulja az eszközök használatát, a munka menetét, eredményessége érdekében a szabályok betartását. Fejlődik a manipulációs készsége, gondolkodása, akarata, gazdagodik szókincse.

Feladatunk a munka-jellegű tevékenységek megszervezésénél, hogy figyelembe vegyük a csoport összetételét (életkor, fejlettségi szint, szociokulturális háttér), mert a vegyes életkorú, vagy nagyon eltérő fejlettségi szintű csoportban ügyelni kell arra, hogy minden gyermeknek legyen feladata, de egyik gyermeket se terheljük túl. A fejlesztés a gyermekek saját örömteli, örömmel vállalt tevékenységén belül valósul meg.

A negatív- és pozitív élethelyzetekben szerzett tapasztalatok – az óvodapedagógus tapintatos segítségével – közösen vezetnek el a kívánt változásokhoz. Így a gyermekeket munkájuk során ne csak a „megfelelni akarás” vezesse, hanem természetes, észrevétlen módon reagáljanak a külső szükségletekre, segítsenek önmagukon, s vegyék észre, ha valamit meg kell csinálniuk.

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonoságot mutató, azáltal egybe eső munka és munka jellegű játékos tevékenység.

A gyermeki munka a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája. Az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermekek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

A gyermek munkajellegű tevékenységei

Önkiszolgáló munka

Az óvodás életében fontos feladat, hogy megtanulja önmagát ellátni, kezdetben több, később egyre kevesebb segítséggel, a saját fejlődési ütemében, tempójában.

E tevékenységek az étkezés, öltözködés, testápolás

A mindennapi élettel kapcsolatos munkák

A különböző részterületek tevékenységeinek előkészítésénél történő segítségnyújtás, illetve a befejezést követő feladatokban szükséges aktív részvétel: bábozás, dramatizálás, mintázás, kézimunka stb.

Önként vállalt tevékenységek

1. Segítség az óvodapedagógusnak, dajka néinek a csoportszoba, öltöző, udvar, mosdó rendjének, tisztaságának megőrzésében.
2. Az asztalfelelősök munkája (terítés, asztalleszedés, morzsaseprés, asztaltörlés,
3. A csoportszoba rendjének ellenőrzése.
4. Környezetgondozás: a csoportszobában, ill. az udvaron lévő növények állatok gondozása, óvása.
5. Téli madáretetés

Ünnepekhez kapcsolódó közös tevékenységek

1. Csoportszoba díszítése, szépítése, babák csinosítása,
2. Születésnapok ünneplése, óvodai ünnepek előkészületei,
3. Gyümölcssaláták készítése

5. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS

Óvodánkban a tanulás folyamatos, hiszen a gyermek minden helyzetben képes tanulni, a jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.

Az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A felfedezés lehetőségének biztosítása, a kreativitás, erősítése a megtapasztalás játékos élménye lehetővé teszi, hogy a gyermekben kialakítsa azokat a képességeket, amely alapján örömet jelent számára a későbbi tanulás, önfejlesztés.

Egyértelműen elkülönítjük azonban a játékidőben játszott és a tanulási folyamatban használt játékot. Ez mindig egyéni képességekhez tervezett játék, amely arra szolgál, hogy az adott gyermek képességeit fejlesszük öntevékeny részvételével. Az a cél, hogy a szenzoros és motoros rendszerek fejlődési és összerendeződési folyamatát (szín, alaklátás, egész-rész összefüggések helyes felismerése, formaészlelés, szem –kéz - láb koordináció stb.) a játékon keresztül segítjük, hiszen ez alapfeltétele a magasabb rendű megismerési folyamatoknak, a sikeres iskolai tanulásnak.

A játék a tanulás alapvető formája. A tanulási folyamatban a játékos feladatokkal vonzóvá tesszük a tanulást, mert a belső motivációra építünk. Növeljük a gyermek intellektuális aktivitását, kíváncsiságát, a figyelem tartalmát és mélységét.

Célunk:

1. A megismerő folyamat és a tevékenység, cselekvés összekapcsolása, a cselekvéses tanulás erősítése

2. Tudásgyarapítás
3. A modellkövetés és utánzás szerepe
4. Az egyéni fejlesztés
5. Motiváló erő legyen a tanulás öröme, élménye, sikere.
6. A sikertelenség kiküszöbölése a gyermek önbizalmának erősítésével, aktivizálásának fokozásával.
7. A tanulás szintjének lemerése az eredményekben.

Feladatunk:

1. A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára támaszkodva az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben valósítjuk meg a gyermeki tanulást.
2. Értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás).
3. Átgondolt szervezéssel kellő időt fordítunk egy-egy gyermekre, jobban előtérbe kerül az egyéni bánásmód, a differenciált fejlesztés, a kiemelkedő képességű gyermekek továbbfejlesztése, a felzárkóztatás.
4. A saját élményű tapasztalatszerzést preferáljuk, a minél kisebb csoportokban történő felfedezés, kísérletezés örömeinek átélését.
5. Érdeklődéstől függően biztosítjuk, egy-egy tevékenységet újra és újra kipróbálhatnak, érezzék, milyen lehetőségek között képesek eredményt elérni.

Kultúraátadás a komplexitás függvényében

Tapasztaljuk, az óvodai nevelésünk gyakorlatában nem választhatók szét mereven a foglalkozási ágak, hiszen a gyermekeket érő természetes ingerek az életben sem szelektálódnak.

A komplexitás lényege, hogy ezt a lehetőséget tudatosan használjuk ki, az adott témát több oldalról megközelítve egy-egy foglalkozási napon, héten belül.

A „foglalkozások” természetesen mindig tartalmaznak a gyermekek számára választási lehetőséget. Az ismeretszerzési lehetőségeket egy témakörön belül csoportosítjuk. A gyermekhez érzelmileg közel álló feldolgozást előtérbe helyezzük, és azt több foglalkozáson keresztül biztosítjuk.

Napirendünkben a komplex foglalkozásokra fordítható idő rugalmasan változtatható a körülmények, váratlan események hatására.

6. PROGRAMUNK ALKALMAZÁSÁNAK FELTÉTELRENDSZERE

Kiemelten fontos, hogy a nevelő-fejlesztő munkánk során mindig figyelembe vegyük a gyermek egyéni képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, segítjük tehetségük kibontakozásában, valamint hátrányos helyzetükből való felzárkóztatásában.

A kezdeményezések alkalmával a gyermekek érdeklődése alapján változó számú és személyi összetételű kis csoporttal foglalkozik egyszerre az óvodapedagógus. A kisebb létszámból adódóan nagyobb lehetőség nyílik az egyéni bánásmód és a differenciált foglalkoztatás megvalósítására, a gyermek fejlődési ütemének figyelembevételére.

Figyelniük kell arra, hogy a kezdeményezéstől távolmaradó gyermekek játéka zavartalan legyen, illetve ők se zavarják a foglalkozáson résztvevő társaikat. Ügyelniük kell arra, hogy a témakörökhöz kapcsolódó tevékenységekből sorozatosan ne maradjon ki egy gyerek sem.

A kötetlen foglalkozási forma már önmagában is differenciálást tesz lehetővé, hiszen a gyermek választ, differenciál saját képességei alapján.

A tervezett tevékenységek megvalósítása során a társas érintkezés szabályainak érvényesülnie kell (meghallgatunk másokat, alkalmazkodunk a renدهez, végrehajtunk utasítást, stb.).

A foglalkozást hassa át a játékoság, az élményt adó cselekvés.

Ha azt tapasztaljuk, hogy egy gyermek **bizonyos funkciójában (funkcióiban) lemaradt**, vagy tartósan stagnál (ez nyomon követhető a fejlettségmérő lapon), **differenciált foglalkozásban** részesül. Abban az esetben vissza kell térniük a gyermeknek arra a szintjére, amelyben még biztonságban mozog (vagyis a mozgáshoz, a cselekvéshez), és fokozatosan terhelve, nehezítve a feladatokat kell őt eljuttatni a következő szintre. Időt és lehetőséget kell biztosítanunk az egyik területen hiányosan elsajátított, vagy gyakorlásra szoruló ismeretek más területen való elmélyítésére, korrigálására.

Feladatunk:

- *A szülő figyelmének a felhívása a gyermek kiemelkedő képességére,*
- *Megfelelő tárgyi feltételek biztosítása a tehetség kibontakoztatásához,*
- *Folyamatos felkészülésünk a speciális képességek támogatásához*
- *Differenciált egyéni bánásmód tudatos alkalmazása*

7. TEHETSÉGGONDOZÓ PROGRAM

Kiemelkedő feladatunknak tekintjük az óvodai tehetséggondozás fontosságát. 2009-ben csatlakoztunk az **Országos Tehetségpont Hálózathoz**, amely akkoriban régióinkban egyedüli óvodaként jegyzett minket.

Programunk a Játék és Öröm – Játékos Óvodai Tehetségfejlesztés az óvodás gyermekekben rejlő tehetség kibontakoztatására irányul több területen.

Hosszú távú célunk az óvodai tehetségsegítő programok, lehetőségek biztosítása a tehetségigérettel rendelkező gyermekek képességeinek kibontakoztatására.

Rövid távú célunk a modell értékű tehetséggondozás megteremtése, kipróbálása és elterjesztése az óvodában.

A korai felismerést követően minden eszközt és lehetőséget megragadva tudatos tervezéssel valósítjuk meg tehetségigéreteink differenciált fejlesztését. A Nemzeti Tehetségsegítő Program átfogó célkitűzései összecsengenek a program megvalósítható lehetőségeivel: tehetséges fiatalok megtalálása kora gyermekkorban, óvodai műhelyek létrehozása, projekt, mintaprojektek készítése.

Óvodánk alkalmas arra, hogy kiegyensúlyozott légkörével, az évek óta eredményesen dolgozó óvodapedagógusok birtokában felszínre hozza a többet mutató óvodás gyermekek személyiségének összetevőit.

A tehetséggondozás az alábbi öt területen valósul meg, amelyek nem különülnek el egymástól, hiszen a fejlesztés komplex megvalósítással történik:

-
1. Mozgásfejlesztés
  2. Anyanyelvi fejlesztés
  3. Logikai képességfejlesztés
  4. Zenei képességfejlesztés
  5. Vizuális képességfejlesztés

Programunk megvalósítása

A tehetségazonosítást követően a szülőket tájékoztatjuk arról, hogy gyermekük melyik tehetségi műhelybe került be, majd megkezdjük a fejlesztő tevékenységek megvalósítását három tehetségi műhelyünkben:

1. Dúdolda tehetségi műhely: a zenei tehetség játékos kibontakoztatásához nyújtunk segítséget a gyermekek számára, a felkínált lehetőségek segítségével komplex fejlesztés valósulhat meg, fogékonnyá, érzékennyé válnak az előadó művészet iránt.

Kiemelten fejlesztjük:

1. zenei hallást
2. memóriát
3. mozgást,
4. ritmusérzéklet,
5. hangmagasság iránti érzéklet,
6. belső hallást (dallamrajz)

A műhelyfoglalkozásokon a pedagógusok változatos eszközök biztosításával teszik színesebbé a tevékenységeket.

2. Észpörgető tehetségi műhely: Tapasztalati úton történő tanulással fejlesztjük a gyermekek logikai, matematikai, problémamegoldó képességeit, a figyelmet, a kreativitást, térlátást, memóriát, önfegyelmet. Alakítjuk a helyes önértékelést, növeljük önbizalmukat. A műhelyfoglalkozásokon az óvodapedagógusok a játékos tevékenységek segítségével fejlesztik egyebek mellett:

1. a vizuális megfigyelést
2. a koncentrációt
3. a problémamegoldó képességet
4. figyelmet
5. a szem-kéz koordinációt
6. ok-okozati összefüggések feltárásának képességét
7. következtetések levonásának képességét, figyelem összpontosítást
8. erősítik a gyermekek szabálytudatát

3. Ügyes kezek tehetségi műhely: képességfejlesztés a képzőművészet eszközeivel. Az ábrázoló tevékenységükben kimagaslóbb teljesítményt nyújtó gyermekek számára lehetőséget biztosítunk az előrelépéshez, kreatív- önálló önmegvalósításhoz, segítjük őket, hogy érzékennyé, fogékonnyá váljanak a képzőművészet iránt.

A műhelyfoglalkozásokon változatos eszközök biztosításával támogatjuk a fejlesztő munkát, olyan technikákat ismerhetnek meg a gyermekek, melyek segítik az egyéni képességeik szerinti differenciálást, illetve eltérnek a mindennapi óvodai tevékenységektől, gyakorlattól.

A fejlesztő tevékenységek segítségével az alábbi területek erősítése, támogatása valósul meg:

1. önbizalom erősítése
2. tér-, forma- színérzék gazdagítása
3. kreativitás, fantázia fejlesztése
4. finommozgások, kézügyesség fejlesztése
5. esztétikai érzék, szép iránti igény fejlesztése
6. vizuális önkifejező készség kiteljesedhet

Dúsító-gazdagító programok

Tehetséggondozó tevékenységünk fontos részét képezi a dúsító-gazdagító programok szervezése, melynek során a gyermekek intézményünkön kívül is megismerkedhetnek különböző művészeti tevékenységekkel, eszközökkel.

Óvodánk szoros kapcsolatot ápol a város kulturális intézményeivel, közvetlen szomszédunk a Miskolci Szimfonikus Zenekar székhelye, ahová rendszeresen ellátogatunk Dúdoldás gyermekeinkkel.

Ügyes kezes gyermekeinkkel kiállításokon, múzeumpedagógiai programokon veszünk részt.

Tehetségnapok

Minden nevelési évben szervezünk Tehetségnapokat, melyeken szakmai előadások mellett bemutatkoznak a tehetségműhelyekbe járó gyermekek és az őket fejlesztő pedagógusok.

Színvonalas rendezvényeinken a korábban intézményünkbe járt gyermekek is részt vesznek, hiszen legtöbbször művészeti általános iskolát választanak, így hangszeres, táncos és szavaló tudásukat is bemutatathatják nálunk.

8. A FEJLŐDÉS NYOMON KÖVETÉSE, AZ EREDMÉNYEK ELEMZÉSE, SZÜKSÉGES KORREKCIÓJA

A gyermek fejlődését az erre szolgáló **fejlettségmérő lapon** tudjuk nyomon követni az óvodába lépéstől az iskolakezdésig.

Fontos, az ebben rögzített információkat folyamatosan fel is használjuk munkánk során. A fejlettségmérő lapokat nem kampányszerűen, a gyermeket a csoportból kiemelve, felmérés jelleggel vezetjük, hanem a mindennapi életben, **tudatosan megfigyelt fejlettségi szintet rögzítünk**. A gyermek tudatos megfigyelése mellett saját munkánk eredményességét is nyomon tudjuk követni, illetve a gyermek folyamatos fejlődését elsősorban önmagához, de társaihoz, saját korosztályához képest is tudjuk viszonyítani.

A **gyermek fejlődését folyamatosan kontrolláljuk**, ehhez segítségünkre van a fejlettségmérő lapon kívül a megfigyelési szempontsor, amelyet célszerű havonta újra és újra felülvizsgálni.

A felmérések alapján mutatkozó eltéréseket a gyermekhez igazodva szükséges korrigálni.

Az óvodai nevelési folyamat eredményeként eljut a gyermekek többsége az óvodáskor végére az iskolakezdéshez szükséges fejlettségi szintre.

---

9. AZ ÓVODA KÖZÖS PROGRAMJAI, ÜNNEPEI

Az óvoda közös programjai lehetőséget teremtenek arra, hogy a család és az óvoda között elmélyült kapcsolat alakuljon ki, egymás szokásait, értékrendjét jobban megismerhessük, közelítsük nevelési elveinket.

A közös programok nem csak az ünnepeket tartalmazzák, hanem a szülőkkel együtt megtervezett kirándulásokat, sportnapokat, kulturális eseményeket, s az ezekre való felkészülést.

Fontos, hogy az ünnepe kiemelkedjenek az óvoda mindennapi életéből, úgy külsőségeiben, mint belső tartalmukban. Fényüket emeli a feldíszített óvoda, csoportszoba, a gyermekek, felnőttek ünneplő ruhája, az ajándékkészítés és meglepetések, a felszabadult, vidám hangulat.

Az óvodában különböző jellegű ünnepeket sajátosságaiknak megfelelően különbözőképpen lehet megszervezni.

Az óvoda gyermekei a Betlehemes játékot már hagyományyszerűen a szülők jelenlétében is eljátsszák.

A farsang a tél temetése, a vidámság napja, ilyenkor a gyerekek jelmezbe öltöznek.

A húsvétot a népszokások, hagyományok felől közelítjük meg.

Az anyák napja a szülői szeretet megbecsülésére nevel.

A gyermeknap kiemelt programokkal a vidámság és a játék jegyében telik.

A történelmi ünnepek tartalmát még a 3-7 éves gyermekek nem igazán értik meg. Március 15-e eseményei, meghatározó személyei, a felnőttek ünneplésében való részvétel mind segíti annak átérzését, hogy fontos eseménye ez egy nagy közösségnek, a magyarságnak, melynek ők is tagjai.

Fontos feladatunk, hogy a néphagyományainkat, népszokásokat, értékeinket megőrizzük.

10. KAPCSOLATTARTÁS MÁS INTÉZMÉNYEKKEL, SZERVEZETEKKEL

KIVÁLÓAN AKKREDITÁLT TEHETSÉGPONT-ként olyan együttműködési formát és gyakorlatot kívánunk kialakítani több tehetségpontként működő intézménnyel, amely hozzájárul egy működőképes, fenntartható, konstruktív program megvalósításához.

Napi kapcsolatban állunk a **bölcsődével**, mivel egy épületben dolgozunk, közös udvari játéktérünket csak kis kerítés választja el egymástól. Gyermekeink egy része a bölcsőde gondozottjaként kerül hozzánk. Gondozónőikkel él a kapcsolatunk. A gyermekekről hasznos információkat kapunk az óvodáskor előtti fejlődésről. A gyermekek gondozónőikkel együtt átjönnek az óvodakezdést megelőző időben új csoportjukba, ahol közösen játszanak a nagyobb gyerekekkel, ismerkednek jövődő óvodapedagógusokkal. Ezek a gyerekek könnyebben, gyorsabban szoknak be új környezetükbe, mint a családból jött társaik.

Óvodánk környezetében három iskola van, melyekbe gyermekeink felvételüket kérik.

A nevelőtestület tagjai (főként az alsós tanítók) és az óvodapedagógusok ismerik egymást. Jó kapcsolatunk szakmai célja, hogy gyermekeink számára megkönnyítsük a közösségváltást. Ezt segítik a közös szórakoztató programokon túl a kölcsönös óralátogatások, a szülők nyílt órán való részvétele. A tanítónők tájékozódnak a jövődő tanítványaik felkészültségéről, mi pedig képet kapunk volt óvodásaink iskolai előmeneteléről.

- A **Pedagógiai Szakszolgálat** a gyermekek nevelését speciális szakismereteikkel segíti.

A Képességeket Vizsgáló **Szakértői Bizottság**, a **logopédus** hasznos segítséget nyújt számunkra azokban az esetekben, amikor egy gyermek különleges fejlesztést igényel, esetleg speciális, optimális fejlődését jobban segítő intézménybe kell átirányítani.

-
1. A speciális nevelési igény és a BTMN ellátás megszervezése **gyógypedagógus** és **fejlesztő pedagógus** szakemberek bevonásával történik.
  2. **Óvodapszichológus** segítségével a szülők és gyermekek támogatása egyaránt biztosított.
  3. **Egészségügyi Szakszolgálattal** elsősorban az óvodaorvosunkon és körzeti védőnőnkön keresztül van kapcsolatunk. Altaluk kiegészülnek a gyerekekről szerzett információink, mely a családi életben folyó eseményekkel, a gyermek egészségével, fejlődésével kapcsolatosak, mivel gyermekeink zömének a családorvosa és védőnője látja el e feladatot óvodánkban is.
  4. A **Gyermekjóléti Szolgálat** a gyermekek részére nyújtott anyagi támogatás szervezésén túl a családgondozásból is eredményesen veszi ki a részét. A gyermekelhelyezés, ellátás kiszélesedő formái is segítik munkájukat. Heti rendszerességgel látogat el hozzánk a szolgálat segítő munkatársa, tanácsadást, megfigyelést végez.
  5. A **Közművelődési Intézmények** közül a legelőbb a kapcsolatunk a Csodamalom Bábszínházzal, a Miskolci Szimfonikus Zenekarral, a Városi Könyvtárral, a Városi Sportcsarnokkal, a Diósgyőri Stadionnal, ahol különböző, gyermekek számára szervezett programok kapcsán sűrűn megfordulunk.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY
ESZTERLÁNC NÉPHAGYOMÁNYŐRZŐ
TAGÓVODÁJA

HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Készítette: A MIÓVI Eszterlanc Néphagyományőrző Tagóvodájának nevelőtestülete
Hatályos: 2024. szeptember 1.

2024.

Tartalom

I. BEVEZETŐ.....	4
I.1. Az óvoda bemutatása.....	5
II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP	6
II. 1. Gyermekkép	6
II. 2. Óvodakép	7
II. 3. Életrend.....	8
II. 4. A játék szerepe a programban.....	8
II. 5. Az óvoda légköre, „pedagógiai klímája”	8
II. 6. Az óvodapedagógusi minta	9
II. 7. Alkotó együttműködés a családokkal.....	9
II. 8. A környezet külsőségeiből fakadó kulturális jelzések	9
III. A NÉPHAGYOMÁNYŐRZŐ ÓVODAI PROGRAM.....	10
III.1 Nevelési feladatai.....	10
III. 2. Az óvodai nevelés általános feladatai	10
III. 3. A néphagyományőrzésbe ágyazódó gyermeki tevékenységformák:	10
III.4. A hagyományőrzést szolgáló feladatok:.....	11
III.5. Az egészséges életmód alakítása.....	11
III.6. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	11
III.8. A szocializálódást segítő nevelés.....	12
III.9. Az anyanyelvi-, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	13
IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	14
IV.4. A nevelés tervezése, gyermeki fejlődés nyomon követése, dokumentálás.....	15
IV.5. Az óvoda kapcsolatai	16
V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI.....	17
V.1. Néphagyományőrzés a nevelés folyamatában	17
V.2. Évkör.....	18
V.3. Játék	19
V.4. Mozgás.....	20
V.5. Esztétikai nevelés: Rajzolás, festés, kézi munka	22
V.6. Irodalom: verselés, mesélés	22
V.7. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	23

V.8. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....	25
V.9. Külső világ tevékeny megismerése	27
V.10. Környezetvédelem.....	29
V.11. Munka jellegű tevékenységek	30
V.12. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	31
VI. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK.....	33
VI.1. Hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása.....	33
VI.2. Sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése.....	33
VI.3. Tehetség gondozás	34
VII. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE.....	36

I. BEVEZETŐ

„Itt minden érted van, érezd jól magad!”

Minden embernek születésétől fogva joga van a szeretetteljes, fejlesztő légkörre. Ehhez a munkához hathatós segítséget találunk a nemzeti hagyományaink felelevenítésében, őrzésében. Megtanítja az idejáromat gyermekeket örülni a szépnek, jónak, ünnepnek. Erkölcsi tartást ad – volt-e valaha erre nagyobb szükség? Nemzeti értékeinket felfedi, átmenti a jövőnek. Hiszen a jövő is elvész a múlt ismerete nélkül.

Programunkban benne van a test, a lélek ápolása, az eltérő képességű gyermekek fejlesztése, az idejáromok iskolára alkalmassá tétele.

Olyan összetett, komplex program, amely átfogja a gyermekek minden irányú fejlesztését.

- Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.
- Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára.
- Az óvodapedagógus elfogadó-, segítő-, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.
- Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

Ez az óvodai program, mely – kihasználva az ember fejlődésében legfogékonyabb, jellemformálásra legalkalmasabb időszakot – a magyar nép kulturális értékeinek átadásával szeretne tenni az alkotó, harmonikus személyiség kibontakozásáért. A történelmi idők során, vidéken, falun kialakult az erkölcsileg erősen meghatározott életvezetési forma, amelyre a nagyobb közösségek, családok bátran bízhatták magukat. Egyéni tartást, közösségi összetartozást adott az embereknek, hiszen „kollektív bölcsesség” volt. A szokásrendszerek fellazulása miatt ez a segítség, keret hiányzik sok-sok család életéből. Elemei azonban ma is megvannak, élnek.

A saját hagyományainkra, értékeinkre szeretnénk tehát építeni, amelynek nagy része ugyan szétterjedve, de még ismeretes a városi emberek életében is. Hatni szeretnénk a családokra is a gyermekeken keresztül.

Kollektívánk tisztában van azzal, hogy nézeteink akkor válhatnak elfogadottá, élővé, ha a néphagyományőrző programot választva felismerjük a gyökerek éltető szükségletét, az átadás, az újra teremtés felelősségteljes kötelességét. Legyen ez közös munka a szülőkkel, a családokkal!

Ez a program az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja alapján a gödöllői Néphagyományőrző Óvodai Program adaptálásával készült, amely megfelel a hatályos Kormányrendeletben foglaltaknak.

Már évek óta foglalkozunk a néphagyományápolással, mert felismertük, hogy a magyar nép kulturális értékeinek átadása az alkotó harmonikus gyermeki személyiség kibontakoztatásának egyik hatékony forrása. Azért választottuk a gödöllői programot, mert nevelésfelfogásukkal és hagyományteremtő szemléletükkel azonosulni tudtunk.

Elfogadtuk a program sajátosságát, hogy az óvodai nevelést a néphagyomány-ápolás érzelmre ható eszközrendszerével gazdagítja. Hat a gyermekekre, alakítja a családok szemléletmódját, egy emberléptékű kapcsolatrendszerben működik.

Gyakorlati tapasztalataink igazolják, hogy az óvodai nevelés folyamatába a népi kultúra azon elemei építhetők be, amelyek igazodnak a gyermek életkori sajátosságaihoz, és a mindennapi életét gazdagítják.

Néphagyományőrző szemléletű óvodai nevelésről akkor beszélhetünk, ha a népi hagyományok ápolása az egész nevelési folyamatot áthatja, és az a mindennapok gyakorlatában jelen van.

A gödöllői óvodai programban a hagyományőrző tevékenységrendszert a gyakorlatban kipróbálták, továbbfejlesztették.

Óvodánkban is már régebben megfogalmaztuk azt a célunkat, hogy gyermekeink megismerjék életkori sajátosságaiknak megfelelően a népszokások, néphagyományok, mondókák, gyermekjátékok csodálatos világát. Olyan élményekhez szeretnénk juttatni gyermekeinket, melyek az én-tudat mellett a magyarság tudatot is alapozzák.

Mivel elveink megegyeznek (nem lényeges különbségekkel), az adoptálás mellett döntöttünk. Minden újra „vevők” vagyunk megfontolás és átgondolás után, mert a gyermek nem lehet divatos áramlatok, kísérletezések szenvedő alanya.

I.1. Az óvoda bemutatása

Óvodánk a panelházak közt 1982-ben nyitotta meg kapuit a gyermekek előtt, akkor még Szinva-Népkerti Napköziotthonos Óvoda néven. 2012. májusában, intézményünk 30. születésnapján kapta az „Eszterlanc Néphagyományőrző Óvoda” nevet. 2021-ben a városi szervezeti átalakítások után kapta meg a Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Eszterlanc Néphagyományőrző Tagóvodája nevet.

Az óvoda Miskolc belvárosában helyezkedik el, tömegközlekedéssel, gyalogosan egyaránt könnyen megközelíthető. A gyermekeket hét csoportban tudjuk fogadni. A csoportszobák mindegyike világos, tágas, gyermekbarát bútorzattal berendezett. Minden csoportnak külön mosdója, wc-je, öltözője van. Nyolcadik csoportunkban tornaszobát alakítottunk ki, mely a gyermekek számára változatos mozgásra ad lehetőséget. Az intézmény belső helyiségeinek átalakítása során egy új logopédiai-fejlesztő szobát, elkülönítő szobát, egy sósobát és egy foglalkoztató helyiséget sikerült kialakítani, sőt az akadálymentesítés is megoldott az épületben.

Az óvoda **udvara** rendezett, parkosított. A füves terület ideális helyszín a különféle játéktevékenységekhez. A napirendet ezért úgy alakítjuk, hogy minél több időt tölthessenek a gyermekek a levegőn, a szabadban. Az udvari játék eszközöket folyamatosan bővítjük, újítjuk, a szülők és a szülői szervezet segítségével, adományaival. Fontosnak tartjuk a környezetvédelemre, az egészséges életmódra való tudatos odafigyelést!

Jelenleg az óvoda 175 férőhelyes. A csoportok kialakításakor figyelembe vesszük a gyermekek életkorát, a szülők igényeit és a gyermekközösségek összetételét. Ezért óvodánkban három homogén, és négy vegyes korosztályú csoport működik.

II. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

II. 1. Gyermekkép

Célunk az, hogy gyermekeink életvidám, sokoldalú, harmonikus személyisége és kreatív gyermeki jelleme kibontakozhasson, a néphagyományok összetartó, közösségi élményt nyújtó erejével.

Az Alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

A gyermek fejlődő személyiség. Fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Meggyőződésünk, hogy az óvodás korú gyermeknek joga van ahhoz, hogy a nemzetét éltető hagyományokat megismerje, ezekről pozitív élményeket szerezzen, és ezáltal hiteles, követendő mintákat kapjon. A gyermek, családtagjaival, társaival olyan külsőségekben, tartalmukban visszatérő élményeket él át, amelyek otthonához, szülőföldjéhez kötik, életre szóló útravalót kap.

Hiszünk abban, hogy a 3-7 éves életkor érzelmileg és értelmileg fogékony időszak kiemelkedően fontos az ÉN alakulása szempontjából. A program az óvodáskorra egyedülállóan jellemző érzelmi fogékonyságra és sajátos aktivitásra alapoz. A gyermek játéka, ami örömet és boldogság érzetet ad, jól ötvözhető a néphagyomány-ápolással, a természet szeretettel.

Mindez alkalmanként kiegészül a család aktív közreműködésével.

Mit nevezünk néphagyománynak?

„Az a láthatatlan szervezőerő, amely a legrégebbi időkben az emberiség megmaradásának egyik legfontosabb feltétele volt, amely kényszerítette eleinket egymás szájáról lesni a szót, egymás kezét figyelve megtanulni a mozdulatot, hagyománynak, idegen szóval tradíciónak nevezzük.” (Kósa, Szemerkenyi, 1975).

Meggyőződésünk, hogy a kisgyermekkorban a cselekvéssel szerzett tapasztalatok, érzelemdús élmények hatnak a felnövekvő egyén cselekedeteire. Ismeretei bővülésével később érti meg, dolgozza fel, amit kapott, és közben van hova visszakapcsolnia azokat. Erkölcsi, esztétikai értékrendszere kialakul, a szükségletek további cselekvésre készítetik. Felnőtt korában a néphagyomány-ápolás igénye, mármint magasabb rendű szükséglet jelenik meg.

Hitvallásunk, meggyőződésünk fontos eleme az is, hogy az „ünnepelni tudás” képességének alakítását a néphagyomány-ápolás, a természet és a társak szeretetére nevelés elősegíti. A gyermek évről-évre örömmel vesz részt a jeles napokat megelőző közös készülődésekben, számára az

ünnepnap a várva várt nap. Ha az ünnep napján a gyereket körülvevő felnőttek magatartása, és a környezet jelzései (ünnepi jelképek) hitelesek, a naphoz kapcsolódó közös élmények a gyermekben mély érzelmi nyomokat hagynak. Átérik az ünnepnapok „másság”-át, a bensőséges összetartozás élményét, alapozódik az „ünnepelni tudás” képessége. Ezek a gyermeki élmények hatnak a családok szemléletmódjára, az óvoda megteremtheti a családokkal való együttműködés sajátos formáit.

II. 2. Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

Az óvodai nevelésben alapelv, hogy:

- a) a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;
- b) a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását;
- c) az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről,
- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről;
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról;
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról;
- e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakról, emberi értékek közvetítéséről;
- a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

A néphagyományörző nevelési program elkötelezettséget vállal a magyar óvodai nevelés időtálló értékeiért és hagyományaiért.

Szemléletmódunkat befolyásoló **egyetemes emberi értékek:**

Eszmei értékek	Erkölcsei és interperszonális magatartás értékek	Kulturális értékek
humanizmus	az „én” tisztelete	a kultúra iránti érzékenység
demokratizmus	a máság elfogadása	a hagyomány tisztelete
	nyitottság, őszinteség, szeretet	a természetes környezet védelme
	udvariasság	az ember és környezet harmóniája
	a család, a haza tisztelete, szeretete	az „élet” tisztelete
	felelősségtudat	

II. 3. Életrend

A néphagyományőrző szemléletű nevelés nem csak a népművészet értékeinek megőrzésére vállalkozik. A népi kultúra más területein, a népi életmód mindennapjaiban is fellelhetők azok az értékek, amelyek újra felhasználásra alkalmasak. Ez egy olyan komplex nevelési rendszerben valósul meg, amelynek feltétele a gyermek életkori sajátosságainak megfelelő optimális környezet. A programban az optimális környezet - a tárgyi és személyi feltételeken túl - egy gyermekközpontú életrendet jelent.

II. 4. A játék szerepe a programban

*“A kisgyerekeknek a legfontosabb tevékenység a szabad játék.”
(Vekerdy Tamás)*

Ezt valljuk és megteremtjük a gyermeket éltető szabad játék sajátos feltételrendszerét. A hagyományos értelemben vett játék tartalmát a néphagyomány-ápolás tevékenységei, eszközei gazdagítják. A hagyományőrzés leginkább a játékban jelenik meg. Ezzel növekszik a gyermek választási lehetősége, és a személyiség fejlődésének, fejlesztésének új távlatai bontakoznak ki.

II. 5. Az óvoda légköre, „pedagógiai klímája”

A gyermeket elfogadó, szeretetteljes megerősítő légkör veszi körül. Az óvodában dolgozók közösen megfogalmazott és elfogadott általános érvényű szabályzók betartásával egy olyan belső szokásrendszert alakítanak ki, amely derűs összhangot, biztonságot áraszt. Magatartásuk tükrözi a gyermek és a szülő iránti tiszteletet. Egész lényük példát mutat, viselkedésük mintát ad.

II. 6. Az óvodapedagógusi minta

Az óvodapedagógus a néphagyományőrző szemlélettel azonosul és így elsajátítja azokat az ismereteket, készségeket, amelyek a program megvalósításához szükségesek. Biztonságot áraszt, képes hitelessé tenni önmagát, tudatosan alkalmazza a metakommunikáció, a „testnyelv” kifejező eszközeit. Kezdeményező, elfogadó a nevelési folyamatban, követi és tiszteletben tartja az egyes gyermek és a család haladási irányát, ütemét. Segítségnyújtása egyénre szabott, amit drámapedagógiai szemlélete is segít. Nevelési tevékenysége tudatos, abban a hagyományőrzés, a családokkal való együttműködés és a természetszeretet meghatározó szerepet játszik.

II. 7. Alkotó együttműködés a családokkal

Az óvodában folyó néphagyomány-ápolás hatása a családok szemléletmódjában tartalmi változásokat idéz elő. Ez megmutatkozik a családok mindennapjaiban, ünnepnapjaiban, együttműködő, cselekvő részvételükben. Fontos, hogy a gyermeket körülvevő szűkebb és tágabb környezet (család, óvoda) összhangja megteremtődjön. Ezáltal az óvodai nevelés olyan hiteles többletet ad, amellyel kiegészíti és teljessé teszi a gyermeki személyiség kibontakozását.

II. 8. A környezet külsőségeiből fakadó kulturális jelzések

Az óvodába lépő gyermeket, felnőttet fogadják, az óvoda szellemi, emberi kisugárzását erősítik a környezet külsőségeiből fakadó kulturális jelzések. Ezek a tudatosan kialakított és gondozott környezet jelzéseié válnak. Ezek a jelzések hiteles alapul szolgálnak a nevelésben zajló kommunikációs folyamatokhoz, segítik az óvoda nevelési programjának elfogadtatását.

III. A NÉPHAGYOMÁNYŐRZŐ ÓVODAI PROGRAM

III.1 Nevelési feladatai

A program az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja szellemében fogalmazza meg a nevelési célokat, feladatokat.

A program célja

- A gyermek harmonikus fejlesztése a néphagyomány-ápolás, a természetóvás gazdag eszközrendszerével.
- A gyermekben a hagyományok és a természet iránti fogékonyság megalapozása.
- A néphagyomány-ápolás és a természetszeretet átörökítése a gyermek érzelmein át, a családok aktív együttműködésével.

További törekvésünk, hogy a közös cselekedetek folyamatában a gyermekben alapozódjanak meg azok a készségek, jártasságok, amelyek képessé teszik az együttélésre, majd az iskolai életmód elfogadására.

III. 2. Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Programunk fontos kiindulópontja, hogy a hagyományőrzés érzelmet kiváltó hatásából fakadóan az érzelmi nevelés mindhárom területet áthatja. A gyermek testi, lelki, értelmi szükségleteinek kielégítése az anyanyelvi neveléstől szintén elválaszthatatlan.

A hagyományőrzés érzelmi hatástöbblete, az örömmel átélt aktivitás, az egészségnevelés, a szocializálódás, az értelemfejlesztés mozgató ereje. Ez vonul át az óvodai élet valamennyi tevékenységformáján, a fejlesztés területein, vagyis áthatja az egész nevelési rendszert.

III. 3. A néphagyományőrzésbe ágyazódó gyermeki tevékenységformák:

- a játék,
- a mozgás,
- a külső világ tevékeny megismerése, (munka, tanulás)
- az esztétikai tevékenységek, (rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, ének, zene, gyermektánc, mese, vers).
- Az óvodai nevelésben a néphagyományőrzés folyamatosságát a mindennapok hagyományőrző tevékenységei és a jeles napok tevékenységei adják.

III.4. A hagyományőrzést szolgáló feladatok:

A népi hagyományok gazdag tárházából a gyermekek korának megfelelő, számukra örömteli ingereket, élményeket adó és cselekvésre készítő elemek kiválogatása, és azoknak a nevelés folyamatába illesztése kulcsfontosságú feladat.

➤ A **mindennapok** népszokásőrző tevékenységei közül a programban azok kapnak helyet, amelyek a földhöz, a természethez, a természetes anyagokhoz való kötődést, a felnőttek és gyermektársak megbecsülését állítják előtérbe.

➤ A **jeles napok** közül azok kerülnek a programba, amelyek eddig is jelen voltak és vannak az óvodai nevelésben (karácsony, farsang, húsvét stb.), csak itt új tartalommal bővülnek ki. Továbbá azok, amelyek a hétköznapi népszokásőrző tevékenységeit visszatérő jelképekkel, cselekvésekkel ünnepivé emelik.

➤ A **népi kultúra** szellemi, tárgyi alkotásai közül az esztétikai élményeket fokozó alkotások kiválogatása, és ezeknek a programba fűzése képez fontos feladatot.

A program sajátos tartalom- és eszközrendszerével az óvoda óvo-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkcióját szolgálja, felvállalva a népi kultúra átörökítését.

III.5. Az egészséges életmód alakítása

A néphagyományőrző szemléletű nevelés olyan életrendet kínál, amely a napirendet a népi hagyományok eszköztárával gazdagítva figyelembe veszi a gyerekek fejlődésének egyéni ütemét.

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermek testi képességének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, fogmosás az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;

III.6. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

A hagyományőrző szemléletű nevelés, az óvodáskorú gyermek érzelmi, értelmi fogékonyságára alapoz. A program összetett tevékenységrendszeréből fakadó motivációk, az érdekes élményekkel a gyermek érzelmi életében meghatározó változásokat idéznek elő. A népi mondókák ritmikussága, az énekes játékok mozgáselemei, a hangulatőrző népdalok, a népmesék varázslatos világa is sajátos érzelmi hatást hordoznak.

A megismerési folyamatot érzelmek kísérik. Az érzelmek jelzik a gyermeket ért hatások mikéntjét, egyben további értelmi aktivitásának motiváló erejévé válnak. Az érzelem kifejezés egy része veleszületett. Később a gyermek utánzás útján megtanulja az érzelmeit kifejezni, és kezelni. Ezért is nagy a környezetében élők, az őt nevelők felelőssége.

Az óvodapedagógus tudatosan törekszik saját érzelmi kifejezőmódját hitelessé, sokszínűvé tenni, és a gyermeki érzésvilágba való beleélési képességét fejleszteni. Átérzi, hogy a gyermek-óvodapedagógus és a gyermek-gyermek viszonyát az együttes tevékenységek élményei határozzák meg. Ennek tudatában alakítja a gyermek erkölcsi érzelmeit: szeretet, barátság, tisztelet. Formálja erkölcsi tulajdonságait, mint például a tettekre készség, együttérzés, bátorság. Az óvodapedagógus a gyermek intellektuális érzelmeit, - a kíváncsiságot, a rácsodálkozást, a felfedezést, a sikert, az aktivitást - a néphagyományörzés és természetszeretet hatásrendszerével tudatosan ébren tartja, fejleszti.

Az esztétikai érzelmek alakításában a harmonikus környezet, a népművészeti alkotások nyújtotta élményekre épít.

Az óvodapedagógus fokozza a szülőknél az igényt, hogy felelősséggel vegyenek részt gyermekük testi, érzelmi, értelmi fejlesztésében, felhasználva az óvoda nyújtotta lehetőségeket.

III.8. A szocializálódást segítő nevelés

A hagyományápoló nevelés visszatérő közös tevékenységei, hagyományai megteremtik az együttélés egyedi kommunikációs kapcsolatrendszerét. A hagyományörzés sajátos teret nyújt a gyerek szocializálódásához. A játékban megjelenő hagyományápoló tevékenységekben gyakorolja az önkifejezési formákat, a társas érintkezés mintáit. A gyermekeket a különbözőségek elfogadására és tiszteletére neveljük. A közös élmények hatására valamit megérez a közösség ősi összetartó erejéből. Ha az óvodapedagógus „ölelő” szeretete átsegíti a gyereket a kapcsolatfelvétel nehézségein, és mindezt melegséggel teli élmények, társaktól kapott elfogadó jelzések erősítik, létrejön a gyerekben az a biztonságerzet, ami további szocializálódásának alapja.

Az óvoda minden dolgozója kommunikációjával, bánásmódjával pozitív viselkedési formát közvetít a gyerek felé.

Programunk lehetőséget ad arra, hogy a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi, értelmi, vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelt képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus stb.) közreműködésével.

A szocializálódás alakulásának színterei:

- A befogadás időszaka
- Együttlét a mindennapokban.
- Óvodai ünnepnapok, közös programok.

A befogadás időszakában szerzett pozitív érzelmi benyomások segítik a gyermeket a szociális tanulás folyamatában.

Az egyes gyerek szociális viselkedési készségének szintjét befolyásolja a gyermek kommunikációs fejlettsége. A gyermek az egymás mellett játszástól az együtt játszásig, majd az együtt játszás és tevékenykedés során a „mintha” helyzetekben viselkedést gyakorol, tapasztalatokat szerez, alakul szocializációs készsége.

A programunk tartalmából fakad, hogy a néphagyományörzés erősíti az óvodai élet hagyományait, gazdagítja azt a népszokásörző és a természetóvó jeles napokkal. Megismertetjük a gyermekeket tágabb és szűkebb környezetükkel, mely a szülőföldhöz való kötődés alapja. Egy-egy eseményt mindig izgalmas készülődés előz meg. Ez az ünnepre hangoló örömteli közös tevékenykedés, maradandó hatást gyakorol a gyerekek szociális viselkedésére.

III.9. Az anyanyelvi-, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Értelmi nevelés

A hagyományőrző program játékba ágyazott tevékenységeivel kínálja a gyerekeknek a változatos cselekvésen alapuló tapasztalatszerzés lehetőségét. A gyermek élményeire és ismereteire építve további élményeket, tapasztalatokat halmozunk, az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

A gyerek tevékenységének állandóságát, folyamatos érdeklődési vágya tartja fenn. A cselekvés során a gyerekekben kellemes testi érzés, jóleső belső érzés támad.

A gyermek spontán szerzett tapasztalatait, ismereteit közösen rendszerezzük, bővítjük különböző tevékenységeken és élethelyzeteken keresztül gyakoroljuk. Feladatunk kreativitásuk és értelmi képességeik fejlesztése.

Anyanyelvi nevelés

Az anyanyelv áthatja az élet minden mozzanatát. Jelen van az óvodai nevelés teljes folyamatában, valamennyi tevékenységi formában megvalósítható.

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére nagy figyelmet fordítunk.

A hagyományőrző szemléletű nevelés tudatosan ráirányítja a figyelmet az anyanyelv szépségeire. A gyakori mondókázás, a mindennapos mesélés, az éneklés, a hagyományápoló tevékenységek által a gyerekek intenzívebben részesül az anyanyelv élményében.

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció, különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelő tevékenység egészében jelen van.

Az anyanyelvi nevelés célja, feladata:

- oldott, derűs légkör megteremtése, amelyben nem csupán fejleszthető a gyerek természetes közlési vágya, kapcsolatteremtő beszédképessége, hanem fejlődik is.
- a gyerek beszédképességének gondozása, fejlesztése.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

IV.1. Személyi feltételek

Az óvoda működését a törvényben rögzített létszám biztosítja: tagóvoda-vezető, csoportonként két óvodapedagógus és egy dajka, akik heti váltásban dolgoznak. Két pedagógiai asszisztens az óvodapedagógusok nevelő munkáját segítik.

Pedagógiai programunk megvalósítását felsőfokú, illetve főiskolai végzettséggel rendelkező óvodapedagógusok végzik.

IV.2. Tárgyi feltételek

Az óvodánk rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését úgy alakítottuk ki, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Lehetőséget biztosítunk mozgás- és játékgényük kielégítésére, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vesszük körül.

A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyermekek használnak, számukra hozzáférhető módon és a gyermekek biztonságára figyelve helyezük el.

Egyidejűleg biztosítjuk a megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, megteremtjük a lehetőséget a szülők fogadására.

Az óvodai környezetünkben szükséges a **természetes anyagok jelenléte**. Igyekszünk a díszítő textíliákat, tárgyakat a helyi népművészet alkotásaiból választani. Lényeges, hogy az óvoda nem múzeum, hanem nevelési intézmény, amely igyekszik megteremteni az egyensúlyt a régi és a mai világ között, értékmegőrző, értékkeremtő, értékközvetítő szerepe van.

Az elmúlt években az udvari játékok felújítása volt a cél, melyet részben sikerült teljesíteni. Alapítványunk segítségével EU szabványnak megfelelő mászórendszerrel gazdagodott udvarunk.

Minden évben azon munkálkodunk, hogy a programunknak megfelelő és fejlesztő játékokkal játszanak a gyermekek. Folyamatosan olyan játékszereket vásárolunk, mellyel a gyermekek értelmét, kreativitását, mozgáskoordinációját tudjuk fejleszteni, így olyan ügyességet, mozgást fejlesztő kisebb játékszereket vettünk, melyeket naponta tudnak a gyermekek az udvaron és a csoportszobában használni.

Két fejlesztő helyiséggel rendelkezünk: ahol logopédiai és gyógypedagógiai fejlesztést végez az utazó fejlesztőpedagógus és a logopédus. A fejlesztő szobákban lehetőségünk van az egyéni felmérések elvégzésére is.

IV.3. Az óvodai nevelés alapvető keretei

A nevelés kereteibe azok a pedagógiai feladatok és gyermeki tevékenységek tartoznak, amelyek az óvodai élet egésze alatt periodikusan ismétlődnek az óvodába lépéstől a hazamenetelig. A tevékenységek tartalmazzák a játékon belüli szervezett tanulási tevékenységekbe ágyazott tevékenységközpontú differenciált nevelést.

Napirend

A napirend folyamatos, az egyes tevékenységformák a játékba ágyazottan vagy kötelezően szerveződnek.

Napirendünk készítésénél figyelembe vettük a nyugodt, saját ütemben haladó fejlődés lehetőségét, az óvoda egész életének átgondolását. Tervezésnél figyelünk a gyermekek szükségletére, esztétikus, higiénikus gondozására fordítható időre. Folyamatosság, rugalmasság hatja át mindennapjainkat, ez azt jelenti, hogy a gyermek egész napja tevékenyen zajlik.

A folyamatosság elsősorban a várakozásmentességet, a tevékenységek gördülékeny egymásutánosságát jelenti.

Javaslat a napirend készítéséhez:

7:00-11:30	Gyülekezés, játék, szabadon választott tevékenység, tízórai, kezdeményezett és kötelező tevékenységi formák, 5-35 perces csoportos foglalkozások, differenciált tevékenységek, szabad játék, gondozás, séta, megfigyelés, élményszerzés.
11:30-12:30	Előkészület az ebédhez, ebéd, gondozás.
12:30-17:00	Előkészület a pihenésre, gondozás, mese, pihenés, uzsonna, szabad játék, kezdeményezett tevékenységi formák.

Hetirend

A hetirend elsősorban az óvodapedagógus munkáját segíti abban, hogy nevelőmunkáját a **folyamatosság, a rendszeresség, a tudatosság és a fokozatosság** elve szerint végezhesse.

Javaslat hetirend készítéséhez, amely minden korcsoport számára irányt mutató:

Életkor	Szervezett/ Kötött tevékenység	Kezdeményezett tevékenységi formák
3-4-5- 6-7 évesek	Mozgás Mesélés a hét minden napján	Verselés – mesélés Ének, zene, énekes játék, gyermektánc Külső világ tevékeny megismerése Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

IV.4. A nevelés tervezése, gyermeki fejlődés nyomon követése, dokumentálás

Egyéni fejlődés – fejlesztés dokumentumai:

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés, fejlesztés irányát.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza:

- a gyermek anamnéziséét,
- a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket, a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
- amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, annak szakértői véleményét.

A gyermekek egyéni fejlődéséről, kidolgozott szempontok alapján, fejlődési- személyi lapot vezetünk. (bemenet, kimenet)

IV.5. Az óvoda kapcsolatai

IV.5.1. Óvoda és a család

Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Az óvoda és a család kapcsolatrendszerében a programunk új lehetőségeket tár fel. Az óvoda a néphagyományőrzés és az értékteremtés kezdeményezőjeként újraéleszti a népet, az adott közösség hagyományait, egyben új megvilágításba helyezi a család biztonságadó szerepét. Igyekszik megteremteni az egyensúlyt a családi és az intézményes nevelés között úgy, hogy kiegészíti, gazdagítja azt.

Az óvodában folyó hagyományápolás hatására olyan szokások jelennek meg az egyes családoknál, amelyek életmódjukban szemléletváltást jelentenek: vállalják, magukénak kezdik vallani a múlt értékeit. A gyermek az együttlétekből a családi-óvodai egymáshoz tartozás, együvé tartozás örömét kapja örökül. A családok aktív részvétele során kiderül, hogy minden emberben él a derűs együttlétek, a közös játékok iránti igény. A múlt felkutatásával és közös éltetésével mindkét „intézmény” az alkotás részeseivé válik. Az óvoda és a család kapcsolatát átgondoltság, szervezethezesség, tervszerűség jellemzi.

Az együttnevelés célja, feladatai: óvó, védő, segítő kezet nyújtani a gyerekeknek, a családoknak, olyan emberi kapcsolatrendszert létrehozni, amelyből merít a gyerek, a család és az óvodai testület.

IV.5.2. Óvoda és más intézmények

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék, egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, pedagógiai szakszolgálat intézményei, egészségügyi, illetve közművelődésügyi intézmények, Barlangfürdő) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában óvodánk nyitott és kezdeményező.

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI

V.1. Néphagyományőrzés a nevelés folyamatában

Az óvodában folyó nevelést olyan szemléletmód szabályozza, amely tekintettel van a gyermekek egyéni fejlettségére és alkalmas arra, hogy kialakítsa az együttéléshez szükséges szokásokat. Ennek keretét a népi hagyományok ápolása is képes megteremteni.

Ez a program nemcsak a népművészet és a szokásőrző jeles napok elemeit öleli fel, hanem a mindennapi élethez kapcsolódó tevékenységeket is.

A néphagyományőrző tevékenységeket tartalmilag és időrendileg egységes rendszerbe foglalja.

Ennek összefoglaló keretét évszakonkénti rendezésben az „Évkör” adja.

A néphagyományőrzés célja az óvodai nevelésben is a múlt értékeinek átörökítése, éltetése.

A néphagyományőrző tevékenység feladata:

- Népszokások megismerése.
- Népi időjósok felidézése.
- A természetes anyagok állandó jelenléte.
- Népi gyermekjátékszerek készítése.
- Az udvari játékok bővülése a hagyományápoló tevékenységekkel.
- A szülőföld szépségének megláttatása.
- A népi kultúra tárgyainak megjelenése az óvodában.

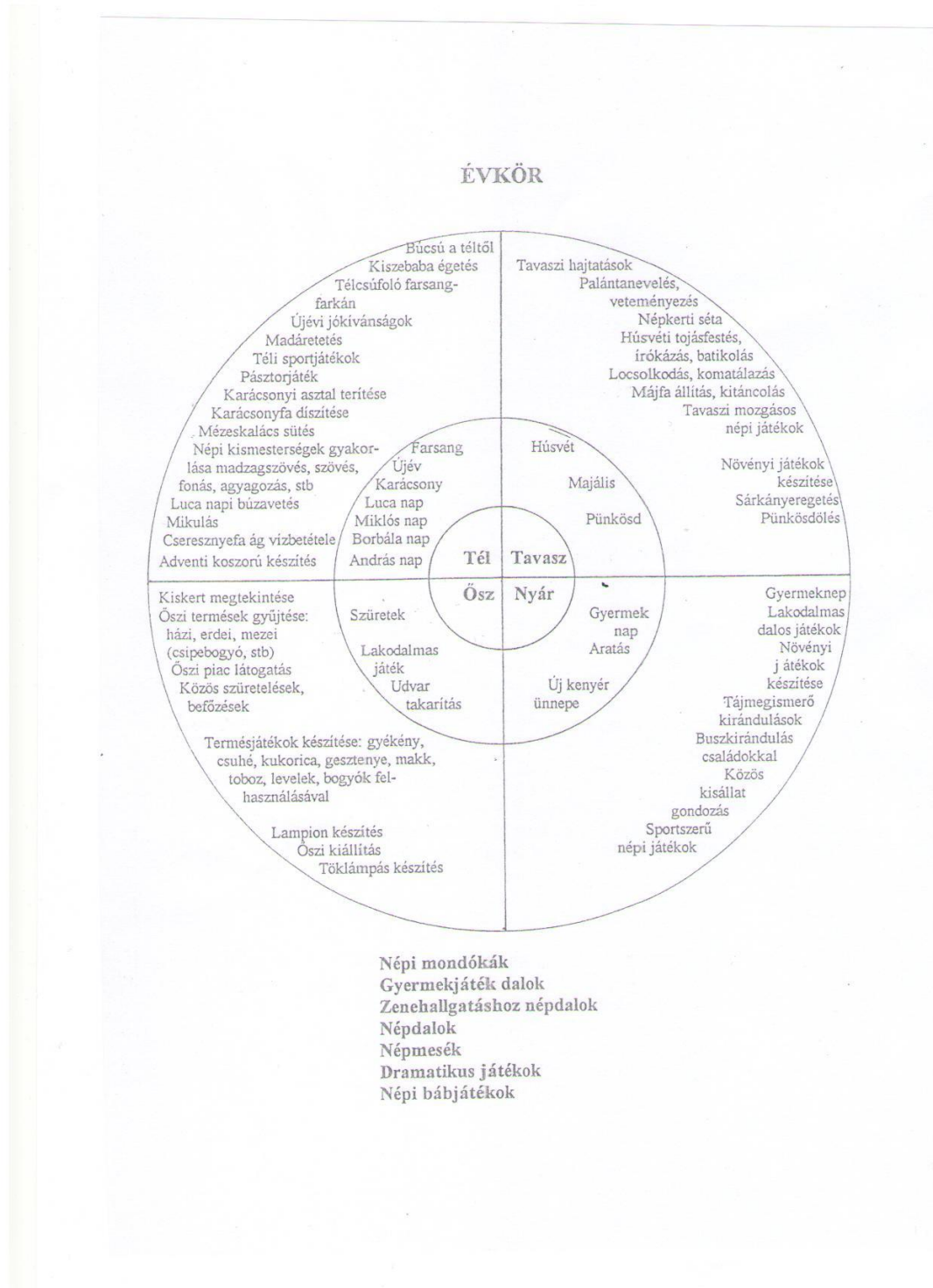
Óvodapedagógus a néphagyományőrző nevelés folyamatában:

- néprajzi ismereteit folyamatosan bővíti,
- a tárgyalás, a környezet alakítás technikai fogásait elsajátította, illetve elsajátítja,
- a néphagyományőrzés elemeit mértéktartóan jeleníti meg az óvodai környezetben,
- megteremti a hagyományőrző tapasztalatszerzésnek feltételeit és lehetőségeit a mindennapokban, munkadélutánokon.

A hagyományőrzés személyiségfejlesztő hatása:

- a közösség aktív tagja,
- ismeri a hagyományokhoz kapcsolódó szokásokat, jelképeket.

V.2. Évkör

V.3. Játék

A játék az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék kiemelt jelentőségű tevékenység óvodánkban, pszichikumot, kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenység.

A játék célja maga a játék.

A játék és a hagyományörzés kapcsolata

Régen a gyerekek nevelése, a több generáció együttéléséből adódóan nemcsak a szülők feladata volt. A nagyszülők, idős rokonok, a saját gyermekkorukban játszott játékok továbbadásával nem csupán szórakoztatták, tanították unokáikat, hanem lehetővé tették ezeknek a játékoknak fennmaradását, tovább élését. Tehát hagyományörzést végeztek.

Egy családi légkörű, rugalmas életrend alkalmas arra, hogy a hagyományörzést az óvodai nevelés keretein belül folytassa. A régen feledésbe merült vagy éppen a mai generációk számára már ismeretlen játékok, népszokások, néphagyományok, játékeszköz készítmények felelevenítésre kerülnek. Ezzel színesedik, gazdagodik a mai gyerek élete, bővül a nevelés eszköztára. Így válik a játék kiemelt jelentőségű, tájékozódó, a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé. Ez a komplex hatásrendszer nyugodt játéklétkörben, kiegyensúlyozott, derűs óvodapedagógusi viszonyulással érhető el.

A játék feltételrendszere

A hagyományörző tevékenységek beiktatásának a tartalmas, elmélyült játék az alapja.

Feladatunk, hogy megfelelő csoportlétkört, helyet, időt, eszközt és élményszerzési lehetőségeket biztosítsunk a különböző játékformákhoz. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét.

Napirendünkben a szabad játék túlsúlya jellemző.

A játék tartalma

A gyerekek a hagyományörző életmódban is saját elhatározásuk és kedvük szerint játszanak. A játék „klasszikus” tartalma kiegészül népi játékokkal. Ezek közé sorolhatók:

- az énekes, táncos gyerekjátékok,
- mozgásos és küzdő játékok (versenyző, váltást tartalmazó sorjáték, hidas játékok)
- népszokásörző dramatikus játékok (jeles napokhoz kötődő játékok)
- népi játékszer készítmények (bábok, játékbútorok, rongybabák, napraforgószar, kukoricaszár, lovacska, csontbaba, töklámpás stb.)

Óvodás korban az alábbi játékfajták jelennek meg:

- gyakorló játék,
- szerepjáték,
- dramatizálás – bábozás – bábkészítés,
- barkácsolás,
- építő, konstrukciós játékok,
- szabályjátékok.

Az óvodapedagógus viszonyulása a gyermek játékához

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együtt játszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

Az óvodapedagógust a fantáziát serkentő és kíváncsiságot ébresztő derű jellemzi. Az óvodapedagógus a gyermeki személyiség megismerésére törekszik. Ehhez a játék sokrétű információt nyújt. A gyermek játékanak követése intenzív együttélést kíván az óvodapedagógustól. A „játékból való olvasni tudás” empátiát, tapintatot, megfelelő szintű intelligenciát követel. Az óvodapedagógus ráérez a gyermek lelkiállapotára, empátiája segítségével a felmerülő problémák okát kutatja. Magatartásával képes feloldani a feszültséget, illetve az elszigeteltséget, aminek az óvodapedagógus és a gyermek közötti jó kapcsolat, érzelmi kötődés az alapja. Megerősítő viselkedésével alakítja a csoportban a toleranciát, elfogadhatja a magányos vagy az agresszív, azaz eltérő viselkedésű gyermeket. A felnőtt beavatkozása csak mintaadás, megoldási lehetőségek felállítása, választhatóság, valamint a testi épség megőrzése szempontjából indokolt.

Az óvodapedagógus a hagyományos játékeszközök motiváló hatása mellett gondoskodik a dramatikus népszokások játékaikhoz szükséges kellékekről, hangulati elemekről. Viselkedésével közös játékra inspirál. A színvonalas óvodapedagógusi bábjáték hatására a gyermekek kedvelt tevékenységévé válik a bábozás. A csoport játékszintje általában is az óvodapedagógus viszonyulását tükrözi.

Élmények nyújtásával gazdagítja a játékot. Az együttes játékban az óvodapedagógus lehet egyenrangú játéktárs, alárendelt irányított, vagy mintaadó modell is. Mintaadása a gyermeket utánzásra készíti. A gyermeket az utánzás mellett a szabályok is segítik az eligazodásban. A szabályok nemcsak a társasjátékokban, hanem a játékeszközökkel való bánásmódban, magában a játékban vagy a szokásrend alakításában is megjelennek.

A gyermeki önállóság a játék szabadságában teljeseedik ki, az óvodapedagógus ezt tiszteletben tartja, a gyermekek által vállalt szabályokkal együtt. A játékszabadság nélkülözhetetlen elemei a szabályok. Szokássá válásukkal megteremtik a játéktevékenység nyugalmát a teremben és az udvaron.

V.4. Mozgás

A mozgás és a néphagyományőrzés

A népi életmódban az anya és az apa gondoskodott gyermeke ügyességéről, erőnlétéről. Mintát és feladatot kapott a családban, a társaktól és tágabb közösségektől. Felnőtt korára a játékok, dramatikus szokások viselkedésmintái mellett a néptánc mozgáselemeit is magáévá tehetette. Az emberi test (tartás) elődeinek életében is az egyén meghatározó jellemzője volt.

A mozgás, az érés folyamatában a fejlődő gyermek természetes szükséglete. A program sokrétűen elégíti ki a gyerek mozgásigényét. Tudatosan segíti a mozgás és az észlelési funkciók összerendeződését. Nagy hangsúlyt fektet az egyensúlyérzék és a ritmusérzék fejlesztésére, mint minden összerendezett mozgás alapjára. A mozgás nem szűkül le a testnevelés foglalkozások, mondókás-énekes játékok körére, jelen van az óvodai élet minden területén.

A mozgásfejlesztés célja, feladatai:

- a természetes mozgáskészségek fejlesztése, stabilizálása,
- a mozgáselemek beépülésének segítése a természetes mozgások sorába,
- az egészséges testi fejlesztés,
- prevenció.

A mozgás tartalma: szabad-, spontán mozgás, szervezett tevékenység.

Szabad-, spontán mozgás. Az óvoda udvara lehetőséget nyújt a mozgásformák gyakorlására. A mozgásos népi játékok színtere is igazában a kinti tér: szembekötősdí, labdacica, célba dobások, ugróiskola, kötélugrás, kötélhúzás, várvédők stb. A gyerekek különböző terepen gyakorolhatják a természetes és egyéb mozgásokat – fogó, bújóccka, fára mászás, labdajátékok. Az óvodapedagógus a téli időszakban havas-jeges játékokat szervez: csúszkálás, hóember-, hó várépítés, szánkózás, hógolyózás. Fontos az egymás testi épségének megóvása, a balesetmentes helyszínek-, eszközök megválasztása.

A szervezett mozgás tartalmát a természetes emberi mozgások, mint a járás, futás, ugrás, dobás, mászás, kúszás, támasz, függés, emelés-hordás, egyensúlyozás, a mozgásos játékok alkotják, és testi képességeit, mint erő, ügyesség, állóképesség, gyorsaság, társra figyelés.

A mozgás tevékenység kétféle formában van jelen az óvodában:

A mindennapokban egyszer, 10 – 15 percben. A napirendbe iktatva délelőtt (tízórai előtt) szervezzük meg. Alapját a lábboltozatot erősítő és tartásjavító gyakorlatok képezik játékos formában. A tornának, játékos mozgásoknak, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek az óvodai nevelés minden napján – az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve – minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk.

Tervezett mozgás tevékenység, amit heti egy alkalommal szervez az óvodapedagógus kis-, középső, nagy csoportosoknak, kötelező jelleggel, állandó napokra.

Sokféle eszköz biztosításával tesszük változatossá a foglalkozásokat – kézi szerekkel, óvodai taneszközökkel, székkal, asztallal stb.

Úszás, korcsolyázás megszervezését szülői igény szerint tervezzük.

Az óvodáskor végére célzott szint a következő:

- Növekszik teljesítőképeségük, mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik.
- Mozgás tapasztalatuk az egyensúlyozásban és az ugrásban növekszik,
- Cselekvő képeségük gyors, mozgásban kitartóak,
- Fejlődik tájékozódó képeségük térben és időben, igénylik a mozgást,
- Egyéni, csoportos, sor- és váltóversenyt játszanak az óvodapedagógus segítségével, a szabályok pontos betartásával,
- Megértik az egyszerű vezényszavakat,
- A természetes járás mellett ismerik az ütemes járást,
- Álló rajtból 20 – 30 métert futnak,
- Talicskázna, egyensúlyozna, kislabdát dobnak, labdát vezetnek helyben.

V.5. Esztétikai nevelés: Rajzolás, festés, kézi munka

Az esztétikum és a néphagyományőrzés

A népi kultúrában az ember összhangban élt a természettel, harmonikus környezetet teremtett. Az ember az őt körülvevő tárgyakat vizuális jelrendszerrel látta el. Ezek a tárgyak esztétikai értéket hordoznak ugyanúgy, mint szellemi alkotásaik. A program sajátosságából fakad, hogy az esztétikai nevelésben fontos szerepet kap a tárgyi- és a szellemi népművészet. Egyes területei áthatják a gyermeki tevékenységformákat, gazdagítják a cselekvési lehetőségeket:

- a népköltészet – mondóka, népmese, szólások, közmondások, találós kérdések, rigmusok,
- a népi díszítőművészet, fonás, szövés, hímzés, tojásfestés, agyagozás,
- a népzene, népi énekek, gyermekjátékok,
- a népi gyermekjátékszerek és játékok,
- a népi színjátszás, dramatikus népi játékok, pl. karácsonyi pásztorjáték, lakodalmas, vásáros játék.

V.6. Irodalom: verselés, mesélés

Az irodalom és a néphagyományőrzés

A mondókákat, a meséket régen a szájhagyomány éltette. A kisgyermeket születésétől „irodalmi környezet” vette körül. Az altatók, a dúdolók, az öllebe vevők érzelmi biztonságát erősítették, játékos mozgással összekapcsolva. A természettel, az emberi környezettel kapcsolatos népköltészeti alkotások végig kísérték a gyerekkort. A program ezt az irodalmi hatást kívánja őrizni.

A néphagyományápoló óvodai programban a mese-, vers-, mondóka anyag zömmel a népköltészet tárházából származik, de a klasszikus és kortárs irodalmi műveknek helye van. A gyermek érzelmein át épülnek be ízlésvilágába, alapozzák meg „kulturális anyanyelvét”. A magyar gyermekköltészet, a népi hagyományok gazdag és sok alkalmat, jó alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A gyermek önkifejezésének egyik módja saját vers- és mese alkotásai mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása.

Az irodalmi nevelés célja, feladata

- A gyermek szívesen hallgasson mondókákat, verset, mesét, váljon az irodalmi élmények érzékeny, aktív befogadjává.
- A változatos irodalmi élmények nyújtásával, a vágy felélesztése a könyv, a színház, a múzeum értékei iránt.

Az óvodapedagógus a folyamatban

Az óvodapedagógus benyomásokat szerez a család irodalmi, művészeti érdeklődéséről, és megismeri az egyes gyermek, otthonról hozott irodalmi élményeit és beszédértésének fokát

A drámapedagógiai szemlélet jegyében segíti a gyermek önálló dramatikus és bábos kezdeményezéseit. A rendszeres lehetőségnyújtás, az óvodapedagógusi megerősítés eljuttatja a gyermeket, hogy egyre gazdagabb szókinccsel, egyre magasabb dramatikusjáték szinten adja vissza élményeit. A dramatizálásnál, ahol kell, ott segít. A mese cselekményének eljátszásán van a hangsúly, kerül a szöveg betanítását, hagyja a gyermekeket játszani a fantáziájukkal, a nyelvvel.

Az óvodapedagógus a verselést, mesélést kötelező és kötetlen formában szervezi. Épít a gyermekek által kialakított spontán helyzetekre, de kezdeményez maga is. A mesélést, verselést átgondolt anyagválogatás, az irodalmi anyag tudatos időrendi ütemezése előzi meg.

Az óvodapedagógus találja meg a mindennapos mesélés állandó időpontját. (Más szerepet tölt be az elalvás előtti mesélés, felelősségteljes válogatás előzi meg, nem lehet véletlenszerű.) A foglalkozások helye: lehet a csoportszoba meghatározott kuckója, meseszőnyege, sarka. A meséhez erre szükség van, de a ritmikus állatos vagy egyéb mondókázáshoz, verseléshez kiváló terep az udvar, a park, a bokrok alja, udvari babaház, erdő, stb. Mondókázni lehet a hangulatban hozzá kapcsolódó foglalatosságok közben is, ez az óvodapedagógus „napra- és tettekrekszségétől” függ. Az óvodapedagógus megteremti a meséléshez szükséges családias, szeretetteljes légkört. A mesemondást és a befogadást nem zavarják külső elterelő ingerek. Az óvodapedagógus egész lényé árasztja azt, amit közvetíteni akar. Szemkontaktust teremt, mesélése hatására a gyermek belső képet alkot. A kötetlen jellegű kezdeményezés, a rendszeresen visszatérő hangulatkeltő elemek (furulyaszó, gyertya, csengő stb.) és a gyermeki várakozást kielégítő irodalmi élmények hatására a gyermekek önként vállalt „kötelező” foglalkozásává, mindennapos igényévé válik.

Az irodalmi nevelés személyiségformáló hatása

Az óvodapedagógus beszédminta alapján a befogadás, a gyakorlás által a gyermekek kiejtése csiszolódik, gyarapodik szókészletük. A mechanikus bevésésből fakadó sikerélmény ösztönzően hat a gyermek tanulási folyamatára. Anyanyelve, irodalmi szépérzéke tökéletesedik.

A népmesék, mondókák, az irodalmi művek hallgatása, mondogatása közben erősödik az egymás iránti figyelem, az összetartozás érzése is. Az irodalmi élmény érzelmeket vált ki a gyermekben. A gyermek átéli a sok pozitív érzélem, öröm, boldogság, lelkesedés, csodálkozás, derű mellett a negatív érzéseket, igazságtalanságot, szomorúságot, bánatot is. Az ismétlések, a dramatikus játékok, a bábozások lehetőséget nyújtanak az irodalmi élmény újra átélésére, az önálló fantáziadús alkotásra.

A népi mondókában rejlő ritmikusság képes a gyermeket vidámabb, jobb hangulatba emelni, a belső mozgásfeszültségét levezetni, mozgását összerendezettebbé alakítani. Konfliktuskezelési módjuk, problémamegoldó készségük a népmesei minták hatására alakul. A népmesék cselekménye állásfoglalásra készíti a gyermeket, ami erkölcsi érzékük, avagy ítélőképességük alakulását segíti. Az élmények hatására, kötődésük alapozódik a népköltészet értékei iránt.

V.7. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A néphagyományőrzés és a zene kapcsolata

Az ölbéli játékok, mondókák, a népi játékok, a népdalok hozzátartoznak az emberek mindennapjaihoz. Ezért sikerült fennmaradniuk. Munkájuk egyhangúságát énekléssel oldották fel, sokszor e képen fejezték ki érzelmeiket, örömeiket, bánatukat. Gyermekeiket énekléssel ringatták a bölcsőben. Minden alkalomnak megvolt a saját dal- és szokásrendszere. A népdalok éneklése, a gyermek néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik.

A programunk erre a néphagyományra építkezve alakítja ki zenei nevelését, juttatja a gyerekeket sajátos élményekhez, teszi gazdagabbá érzelmi, zenei, esztétikai világukat. A felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének.

A zenei nevelés célja

- az énekes játékok, a zene megszerettetése, a szép, tiszta éneklésre szoktatás
- a gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, zenei emlékezetének fejlesztése,
- játékos zenei alkotókedvük, kreativitásuk ösztönzése,
- az esztétikai, zenei ízlés-, és mozgáskultúra formálása,
- igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások megismertetése.

A programunk zenei anyagát hangsúlyosan alkotják:

- a népi mondókák,
- pentaton karakterű, hat hang terjedelmű népi dalos-játékok,
- zenehallgatás dal anyaga (hangulatokat, érzelmeket közvetítenek, mintát nyújtanak),
- énekes népszokások,
- készségfejlesztés zenei elemei.

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömet.

Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

A mondókák játékok szerint: ölbe vevők, cirógatók, csiklandozók, tapsoltatók, ujj-és tenyérjátékok, lovagoltatók, csúfolók, kiszámolók, páros fordulók, stb.

A dalos játékok: állathívogatók, naphívogatók, esővárók, sípkészítők, játékra hívogatók, leánykérők, kifordulós játékok, ludas játékok, kapus játékok, küzdő játékok, sorjátékok, csúfolók.

A hangszerekkel való ismerkedés különleges izgalmat és élményt jelent a gyermekeknek. A mindennapos hangszerhasználat a zenei készségfejlesztésben fontos szerepet játszik. Láthatatlan szállal köti őket a muzsikához, amelyet az óvodapedagógus hangszerének, zenélésének a tisztelete erősíti. Lehetőség nyílik a népi hangszerek megismerésére, készítésére is. Ilyenek: köcsögduda, doromb, citera, hegedű, lopótök, dudu, dob, levélsíp, nádsíp, cserépsíp, fűzfa síp, furulya. A gyermekek által önállóan elkészíthető pl.: dióhéj pengető, kukorica hegedű, stb.

A néptánc az óvodában a felnőttek és a gyermekek táncát jelenti, amely élménynyújtó a gyermekek számára. A nehéz lépések nem felelnek meg a 3-6-7 éves korú gyermekek mozgásfejlettségének! A gyermekjátékokban előforduló egyszerű táncos mozgások, változatos játékmozdulatok és térformák kényszer nélkül fejlesztik a gyermekek ritmusérzékét, mozgását. Előkészítik a későbbi néptánc tanulást.

A zenehallgatás anyaga az óvodapedagógus igényes válogatását tükrözi. Az anyagot népdalok és műdalok alkotják, élő előadásmódban és IKT eszközök alkalmazásával is.

Az óvodapedagógus a folyamatban

A gyermekkel való ismerkedés során, a személyes kontaktus létrehozásában, az óvodai környezet elfogadtatásában, segítséget nyújt az éneklés. A mindennapos éneklés az óvodapedagógus belső igényéből fakad. Kapcsolódhat spontán kialakult játékhelyzetekhez, kezdeményezhetik a gyermekek, vagy az óvodapedagógus. Fontos az óvodapedagógus módszertani kulturáltsága és naprakészsége, a dalanyag igényes válogatása. A részvétel önkéntes, a gyermekek maguk döntenek el, hogy aktívan részt vesznek-e benne, vagy csak „hallgatói” és „szemlélői” maradnak.

Az óvodapedagógus gyakran énekel népdalokat, amelyek hangulatfokozói lehetnek egy-egy hagyományőrző cselekvésnek pl.: tréfás dalok a farsangi készülődésben. Az ünnepvárás és készülődés hangulata énekléssel, zenéléssel, zenehallgatással teljesebbé válik. Az ünnep ünnepibbé válik, az óvodapedagógus hangversenyével vagy hagyományőrző táncos játékaival.

Az óvodapedagógus teret, lehetőséget teremt a gyermek zenei önkifejezőmódjának gyakorlására. A tanult mondókák, dalok, mozgáselemek gyakorlása mellett segíti az egyéni improvizációs megnyilvánulásokat: szövegben, dalban, ritmikus mozgásban.

Zenei nevelés személyiségfejlesztő hatása

Az ölbe vevős, mondókás játékok, a testközelség, az érintés, pozitív érzelmeket ébresztenek, szerepet játszanak az érzelmi kötődés kialakulásában. Az egyszemélyes játékhelyzetből fejlődik ki a gyermek éneklési kedve. A kiszámolók segítik az igazságos döntésre törekvést és a konfliktusok megelőzését. A küzdő játékok erősítik a fiúk egészséges küzdőszellemét, nemi hovatartozásukat.

A dalos játékok a lányok számára a lányos mozgás és viselkedés szabályait is közvetítik. Mit, hogyan illik egy lánynak stb. A dramatikus énekes népszokások a felnőttek viselkedési szokásait adják tovább. Mindezek a mozgáskultúrát is gazdagítják.

A zene belső lüktetése, a szabályosan ismétlődő mozdulatok fejlesztik a gyermeki mozgás összerendezettségét, a fegyelmezettségét. A gyermek harmonikus, ritmikus mozgása alakul, ami a tánc alapja.

A hangszeres játék felkelti a gyermekek érdeklődését, rácsodálkozást ébreszt, különleges világot teremt. A zenei nevelés hat a gyermekek érzelmvilágára, esztétikai fogékonyságára.

Megalapozza a zenei befogadás képességét, emléknymoi fellelhetők a gyermekek improvizációiban. Az öröm újra átélésre készíti, amit a társakkal együtt szerzett élmény is fokoz.

V.8. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A tárgyi népművészet anyagai, forma-, szín- és díszítő világa ma is követendő modell lehet az alkotó ember számára. A hagyományőrzésben az értékek újra felhasználásával létrejön a folyamatosság. A vizuális nevelés lehetőségei a hagyományőrző tevékenységek, a népi kismesterségek, a növényi játékeszközök készítése által gazdagodnak.

A műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Az ábrázoló tevékenység célja:

- az élmények, emlékek, fantáziák önkéntes, szabad kifejezése,
- az esztétikum iránti érdeklődés kiaknázása, érzékeny értékelő képesség kialakítása,
- tér-, forma-, színeképzet gazdagítása, igényesség alakulása
- a gyermekek, a hagyományos óvodai ábrázolás eszközei és technikái mellett megismerik és használják a régi gyermekkor játékkészítő és a népi kismesterségeket őrző technikáit, eszközeit.

A vizuális tevékenységek tartalma:

Az óvodában használt és ismert tevékenységformák, a hagyományőrző díszítő művészet technikáival, művészetőrző formáival bővülnek. A rajz, a festés, a kézimunka, a papírhajtogatás mellett megjelennek a népi kismesterségeket őrző elemek is.

Hagyományőrző elemek:

- a népi kismesterségek technikái,
- a jeles napok „jelkép készítő” technikái.

A kézi munka sorában megjelennek a kézi szövés alapelemei: sodrások, fonások, szövések. A gyapjú anyaga szárazon, nedvesen, - nemezelés - többféle technikát kínál. A méhviasz, a tojás írókázása mellett, batikolásra is alkalmas. Egy-egy szép hímzett terítő, a színes fonalak hímzés utánzására készítenek. A játékeszköz készítéseknél a gyermekek utánzás után képesek elsajátítani: rongybaba vagy csutkababák, természeteszközök, pl. napraforgószar - lovacska, sátrak, kunyhók stb. Az agyagozás kiegészített alkotásai a gyermekek kedvenc játékeszközei.

A jeles napi készülődések során a gyermekek részt vesznek az ünnephez kapcsolódó jelképek közös készítésében. Például az András nap utáni adventi koszorúkészítés, a mézeskalács gyúrása, díszítése, a Luca búza vetése, a farsangi-maszk készítése, a húsvéti tojásfa díszítése, a májfa szalagozás, a pünkösdi koszorú készítés stb.

A természetes anyagokat beszerezzük, gyűjtögetjük:

- termések: kukorica, makk, gesztenye, csuhé, bab, lencse
- növények: nád, sás, gyékény, szalma, vessző
- állati eredetű anyagok: gyapjú, toll, méhviasz, bőr
- textíliák, fonalak, spárgák, agyag, kavics

Az óvodapedagógus a folyamatban

Épít a gyermekek kíváncsiságára, megadja számukra a választás lehetőségét, anyagban, témában, technikában vagy mindháromban. Egyénileg megerősítően nyújt segítséget a gyermek továbbfejlesztése érdekében.

A változatos tevékenységek gyakoroltatása során nem feledkeznek el a gyermek rajzában megnyilvánuló jelzések követéséről, nem hagyja, hogy rajzolása sémává merevedjék. A gyermek az ösztönös

firkálástól a vizuális percepciója hatására újraalkot, ez elvezeti a tudatos rajzolásig. Mozgásfantáziáját hagyja kibontakozni, és segíti fejlődni.

A *nyugodt vizuális alkotás*, a használatos anyagok és eszközök tárolása szempontjából nagyon fontos a műhely, kézműves sarok kialakítása. Itt kapnak helyet a hagyományos eszközökön, és a gyűjtött anyagok egy részén kívül a szövőkeretek, a különböző fonalmunkákhoz használatos eszközök, de egy időre az elkészült munkák is. Fontos a természetes anyagok, a jó minőségű eszközök és a munkálatokhoz használt védőköntények esztétikus tárolása, amelyek mindig könnyen elérhetőek.

Az óvodapedagógus a vizuális tevékenységeket *kötetlen formában* szervezi, kezdeményez, de épít a gyermekek természetes érdeklődésére, tevékenységvágyára. A vizuális tevékenységek lehetőségét egész nap biztosítja a gyermekek számára. Az óvodapedagógus által kezdeményezett egy-egy tevékenységi forma legalább egy héten keresztül gyakorolható. Ügyel arra, hogy minden gyermek hozzájusson a számára megfelelő, illetve szükséges foglalkozáshoz. A gyermekek a vizuális tevékenységet már érkezéskor választhatják, és délután hazamenetelig gyakorolhatják, illetve folytathatják. A hagyományápoló tevékenységformák időrendben kapcsolódnak az „Évkör”-ben bemutatottakhoz, de a gyakorlásra az óvodapedagógus ezen időszakon kívül is lehetőséget nyújt.

A vizuális tevékenységek személyiségfejlesztő hatása

A gyermek a vizuális technikák gyakorlása során minden alkalommal átéli az alkotás örömét, a sikerélmény pedig újabb alkotásra motiválja. Formálódik alkotó képzelete, ábrázolóképesége, önkifejezési módja. Az óvodapedagógusi leleményesség hatására a problémamegoldó készsége fejlődik, kezdeményezővé válik, önbizalma erősödik.

A természet és a természetes anyagok sokrétű lehetőséget nyújtanak a manuális tevékenységek gyakorlására, és a finommotorikus készségek fejlődéséhez, fejlesztéséhez is új terepet szolgáltatnak. Egyben hozzájárulnak a természettel való együttélés folyamatosságához. A természet látványa segíti a vizuális funkciók, azaz a szín, forma, alak észlelés fejlődését.

A változatos cselekvések során csiszolódik a gyermek alkotó készsége, fantáziája, amely hat értelmi képességeinek fejlődésére is. A gyermek képessé válik arra, hogy átértelmezze megfigyeléseit, azokat új kombinációban alkalmazza. Alakul képszerű gondolkodása, fogalomalkotása konkréttá válik. Az elkészült tárgyak, népi játékszerek tovább motiválják tevékenységüket, gazdagítják játékukat, alkotásra képes emberré teszik őket.

V.9. Külső világ tevékeny megismerése

Az emberiség régebben szinte még együtt lélegzett környezetével, a legfontosabb törvényszerűségeket a természetből merítette. Tudása nem elvont tények, hanem gyakorlati tapasztalatok és a hozzájuk tapadt szokások, szertartások formájában őrződött meg.

A következő generációk jövője, léte függ attól, hogy milyen szemlélettel, értékrenddel, viselkedéskultúrával rendelkeznek, hogyan viszonyulnak természeti és társadalmi környezetükhöz. Ennek alakítása, megalapozása már kisgyermekkorban megkezdődhet.

A program tudatosan épít:

- a gyermekek életkori jellemzőire
- a természetben gyökerező tevékenységek, és a néphagyomány-ápoló tevékenységek érzelmfokozó hatásaira.

A külső világ, azaz a környezet megismerése iránti vágy a gyermekben születése pillanatától működik. A gyermeki jellemzők, a rácsodálkozás, az erős közlési vágy, a kommunikációra való nyitottság, az érzelmi fogékonyság a természet szépségeire, az élőlények jelenségeire, a személyes kipróbálási vágy, az állandó tetre kész cselekvőkészség, mind-mind kedvez a tevékenységeken keresztül történő tapasztalatszerzésnek.

A külső világ megismerésének tartalma

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi- tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemlélete.

A külső világ tevékeny megismerésére nevelés folyamata sokrétű, a gyermek minden cselekvését áthatja. Az óvodai gyakorlatban általánosan feldolgozásra kerülő témák mellett a néphagyomány-ápolás mindennapos, természethez kapcsolódó tevékenységei is megjelennek.

- Környezeti nevelés
- Mindennapos néphagyományéltető tevékenységek
- Környezetvédelem
- Közösségért végzett munkajellegű tevékenységek
- Környezetalakítás.

Környezeti nevelés és néphagyomány-ápolás

A gyermek a hagyományos óvodai ismeretanyagot: a család, az óvodai környezet, az emberi foglalkozások, a közlekedés, az emberi test, a napszakok, az évszakok, az állatok, a növények, stb., egy sajátos hatásrendszerben szerzi meg.

Az ember, a természet, a hagyomány szoros kapcsolatban vannak. Ezt a kapcsolatot a következő tevékenységek őrzik, erősítik:

- az évszakok változásából fakadó időjárás megfigyelő tapasztalatszerzések, egy-egy jeles névnaphoz kapcsolódó természeti jelenségek szokásaival fűszerezve,
- az időjárás változásaiból fakadó, a hagyományos népi életmódot utánzó környezetalakító munkálatok (pl.: palántanevelés, növénygondozás),
- termések, gyógynövények gyűjtése az óvoda környékén, szüretelések családkonál, befőzések, gyümölcs-szárítások,
- udvaron, télen gondoskodás a madarokról,
- jeles napok előtti készülődések,
- a rendszeres környezet megismerő séták, tájmegismerő kirándulások.

Felfogásunk a matematikai nevelés önállóságát is hangsúlyozza. A tudatosabb óvodai nevelésnek időben követnie kell a családi ösztönzéseket.

A gondolkodási műveletek, szokások, részképességek szükségesek az iskolai alkalmassághoz.

A gyermek igényli és képes is kisebb-nagyobb csoportban az óvodapedagógus által irányított formában a mélyebb összefüggések feltárására.

A környező valósággal való ismerkedés során a gyermekek tapasztalatokat szereznek az őket körülvevő tárgyak, jelenségek formai és mennyiségi jellemzőiről. Minden tevékenységükben megjelenik a matematika pl.: játékokban párosítanak: csésze-csészealj, ló-lovas, stb., halmazokat képeznek: baromfiudvar benépesítése, játékválogatás, stb.

Ismerkednek a mennyiségekkel pl.: terítéskor a naposi munka során, társasjátékok játszásakor, stb.

Összehasonlító méréseket végeznek pl.: ki ugrott nagyobb, kinek nehezebb a hátizsákja, stb. sorba rendezik egymást, tárgyakat adott tulajdonságok, szabályosságok szerint. A geometria világából tapasztalatokat szereznek síkbeli, térbeli alakzatokról pl.: különféle építések során, papírnírás, puzzle kirakások alkalmával, stb. A tükörrel való játék során figyelik tükörképük mozgását, utánozzák egymás tükörképét, festékfolttal tükrös (szimmetrikus) alakzatokat hoznak létre. Gyakorolják a térben és síkban történő tájékozódást.

V.10. Környezetvédelem

A gyermekek érzelmi kötődésen keresztül jutnak el környezetük megbecsüléséhez és védelméhez. A sokrétű tevékenységek során megtapasztalják munkájuk eredményét, környezetükre való hatását. Ilyen tevékenységek lehetnek például a madáretető készítés, a kertészkedés, az udvargondozás. A gyermekek természethez való kötődését és az élőlények megszerettetését szolgálják azok a valódi történetek is, amiket az óvodapedagógus a megfigyelések során elmond. Mindezeket irodalmi, zenei alkotásokkal is színesíti.

Az óvodapedagógus az élővilág sokoldalú megfigyeltetésével, az óvo-védő tevékenység eredményeként a gyermekek emocionális alapokon eljutnak annak belátásához, hogy az élőlényeket óvni, védeni kell.

A népi kismesterségek gyakorlása, a természetes anyagok „közelsége” és a velük való tevékenykedés sajátos élményt és érzelmi többletet jelent a gyermekeknek. A különböző séták, kirándulások, tevékenységek a megfelelő szokások, szokásrendszerek, magatartási formák kialakítását is szolgálják, amelyek belsővé válása a természetben való kulturált viselkedést eredményez. Személyiségüket gazdagítva a természetszeretet szükségletként jelentkezik.

Az óvodapedagógus a folyamatban

Az óvodapedagógus környezethez, természethez fűződő viszonya, alap-beállítottsága, értékrendje minta a gyermek, a szülők számára. A gyermeki környezetet aktívan, kedvvel alakítja. Természetes számára a jeles napok (pl.: karácsony, húsvét) előtti közös „nagytakarítás” teremben, vagy a tavaszi „határjárás”, ami az óvodaudvar és környékének tisztogatását, rendbetételét jelenti a gyermekekkel közösen. Ha mindez a szülők bevonásával történik, már ráirányítja a figyelmet egy régi népszokásra, közben alakítja a tiszta környezet iránti belső igényt.

Az óvodapedagógus megteremtí és ötvözi a környezeti nevelés és a néphagyomány-ápolás olyan feltétel és tevékenységrendszerét, amelyben a gyermek egyénileg és közösen éli át a változatos ingereket, újrateregetheti saját környezetét. Egyben megtalálja a kapcsolódási pontokat más tevékenységekkel.

Törekszik az élővilág sokoldalú megismertetésére.

Az óvodapedagógus kezdeményezője minden olyan családokkal együtt történő munkálkodásnak,

- amely alakítja, növeli a környezet iránti érzékenységet, (udvar, erdőgondozás),
- amely erősíti a hovatartozás érzését (pl.: jeles napokhoz fűződő szokások közös gyakorlása, hazánk nevezetességeit megismerő kirándulások).
- amely a harmonikus környezet létrehozására ösztönöz.

Személyiségfejlesztő hatás

A tevékenységek során a gyermekek tapasztalatokat szereznek a növények, állatok életéről, az ezekhez kapcsolódó emberi munkálatokról, az idő múlásáról. Ez a tapasztalat évszakonként más és más, de évről-évre visszatérő. Ez a hovatartozást, a biztonságérzést erősíti.

A felsorolt lehetőségek, tevékenységek által a gyermekek egyrészt megismerkednek a „külső” világgal, másrészt szert tesznek arra az érzelmi kötődésre, amelyet felnőve, a szülőföld szeretetként fogalmazznak meg. Ez különösen igaz, ha a gyermek érzelmeiken, cselekvéseken keresztül történő ismeretszerzését odaillő hangulati elemek mélyítik: mondókák, gyermekdalok, népdalok, mesék, történetek.

V.11. Munka jellegű tevékenységek

A néphagyományőrző életmód tevékenységei gazdagítják a gyermek cselekvési lehetőségeit. A természetközelségben a természetes anyagok használata során, a rendszeresen visszatérő munkálatok ráébresztik a gyermeket, hogy az emberi élet velejárója egy-egy adott cselekvéssor. A gyermek utánzási vágyából fakad, hogy a környezetében látott felnőtt munkacselekvéseket játékában utánozza. A hiányzó eszköz nem akadály, ezen a mássá változtatás vágya átrepíti, a cselekvésben mindenáron ki akarja magát próbálni. A gyermek a gyermekméretű, valóságghú eszközökkel is „mintha” cselekvést végez, játszik.

Ez a fajta cselekvés, ha rendszerességgel tér vissza, és az egyén, a környezet, a közösség javát szolgálja, munkajellegű tevékenységgé válik. Mozgatója a gyermek aktivitási vágya és a felnőtt megerősítő, dicsérő értékelése.

Munka jellegű tevékenységek tartalma:

- önkiszolgálás
- közösségért végzett tevékenységek

Munkajellegű, közösségért végzett tevékenységformák: a naposi munka, a mindennapi étellel kapcsolatos állandó- és alkalmasszerű munkák, növénygondozás.

A naposság vállalásában az önkéntesség dominál. A jelkép (kötény) nem csak a megbízást és a feladatvállalást jelzi, hanem vonzóvá is teszi a tevékenységet, amire büszke és örömmel, sikeresen teljesíti azt. A naposi munka tartalmát úgy célszerű alakítani, hogy minél kevesebb időt vegyen el a gyermek játékából. A naposi munkát kisebb gyermek is vállalhatja. A hagyományőrző cselekvések

bővítik a naposi teendőket. Például a kerti szerszámok rendben tartása, a befőzésekhez, a sütésekhez szükséges eszközök előkészítése stb.

A mindennapi élettel kapcsolatos állandó- és alkalmoszerű munkákhoz tartoznak: az udvar- és teremrendezés, a játék javítás, tisztítás, készítés, az egyéni megbízatások, az üzenetek teljesítése, az ünnepi készülődés (ajándékkészítés, szobacsinosítás, díszítés), a házimunka jellegű tevékenységek (étkezések utáni seprés, sütés-főzés, ünnepek előtti nagytakarítás stb.).

A növénygondozás munkálatai közben a gyermek megismerkedik egyes munkafolyamatokkal (ültetés, vetés, locsolás, kapálás stb.). Az óvoda udvarán kialakított virágos-, és sziklakert folyamatos munkát igényel ültetéstől-betakarításig, ezért fontos a munkafolyamatok megszervezésénél az „erők” tudatos elosztása. A kisebb gyermeket az eszköz, a cselekvés vonzza, míg a nagyobb már tudatosan végzi el feladatát.

Az óvodapedagógus a folyamatban

Megismeri az óvodába lépő gyermek önkiszolgálási szintjét. A szülőket ösztönzi, hogy a gyermekotthon is gyakorolja az önkiszolgálás és a családért végezhető munkajellegű tevékenységeket.

Az óvodapedagógus munkához való viszonyában példát mutat a gyermeknek, munkatársainak, a szülőnek. (igényesség, szervezethez, jókedv)

Figyelembe veszi a gyermek fejlettségi szintjét, teherbírását. Az önpróbálkozás mellett a munkafogásokat is megmutatja. A tevékenységek során az adott szituációnak megfelelő beszélgetés ösztönzi a gyermeket a felnőttel való közös munkálkodásra, az önállóságra. Figyelemmel kíséri, hogy a tevékenységek során a kisebb gyermek önállóságra törekvését a nagyobb gyermek segítőkészsége ne nyomja el.

A munkajellegű tevékenységek személyiségfejlesztő hatása

Önkiszolgálása során gyakorolja azokat a fogásokat, készségeket, amelyek az egyéb munkajellegű tevékenységek végzésére alkalmassá teszik. Megbecsüli saját és mások munkáját. Kitartása, a megkezdett tevékenység befejezésére való igénye, felelősségtudata alakul. Az együtt munkálkodás érzelmi élménye a közösség iránti igényét alapozza. Megtalálja helyét a csoportban, a csoport, a közösség hasznos tagjává válik. A segítségnyújtás igénye alakul. Óvja, védi, gondozza a környezetében lévő növényeket, kisállatokat, alapozódik a másról való gondoskodás igénye.

V.12. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek **képességeinek** fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- utánzásos, minta- és modellkövetéses, magatartás- és viselkedéstanulás,
- spontán játékos tapasztalatszerzés,
- játékos cselekvéses tanulás,
- gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- óvodapedagógus által irányított megismerés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

A tanulás önálló és nem önálló tevékenységformaként jelenik meg. Az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságaiból következik, hogy a gyermek cselekvéseiben, érzékszervi mozgásos tapintásos észlelésen keresztül tanul. A gyermeki tevékenység motorja a játékkedv, a mozgásigény, az utánzási vágy. A környezetében lévő ingerek aktivitásra készítik, kiváltják a hatékony viselkedés igényét, közben ismereteket szerez, készségei, szokásai gyarapodnak, tanul. Ebben az önkéntelen tanulási helyzetben a 3-7 éves gyermek ismeretei bővíthetők. A gyermek a folyamatban többször átéli, tanulja, mikor, miként figyeljen a környező világra és belső jeleire. Érzékenységgel, érdeklődéssel fordul az őt körülvevő környezeti ingerek, hatások felé, tevékeny aktivitását a felnőtt megerősítő, elfogadó viselkedése befolyásolja, ismétlésre készíti. Ebben az életkori szakaszban a gyermek fejlődéséhez, fejlesztéséhez ez az érzelmi fogékonyság szolgál alapul.

A tanulás célja:

- ismeretek elsajátítása, készségek, jártasságok kialakítása a tevékenységeken keresztül,
- tudásgyarapítás,
- az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése

Óvodapedagógus a folyamatban

Elfogadó, megerősítő légkört teremt, amelyben a gyermek számára az önkéntelen tanulás lehetősége az egész nap folyamán adott. Pozitív megerősítéssel, dicsérettel ösztönzi a gyermeket a kívánt viselkedés elsajátítására. Sikerélményhez juttatja, amelynek motiváló hatására tudatosan épít. A hagyományőrzés, a természetvédelem változatos tevékenységeit tudatosan használja a spontán, a szervezett és az utánzásos tanulásra. Az azonos életkorú csoportok által nyújtott tanulás lehetőségeit célszerűen szervezi, a foglalkozásokat kezdeményezi.

A családokkal való együttműködés során a szülőkkal elfogadtatja a gyermeki tanulás sajátosságait.

VI. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK

VI.1. Hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása

A pedagógiai programunk elkészítésekor figyelembe vettük az óvodánkba járó hátrányos gyermekek helyzetét. A programban a személyiségfejlesztés alapelve az individualizálva szocializálás, a fejlesztés stratégiai metodikája a differenciálás.

Ahhoz, hogy az óvodapedagógus tevékenységei a gyermekkel egyénileg testre szabottak legyenek, a pedagógusoknak minden egyes gyermeket alaposan meg kell figyelniük, és meghatározni képességeit, igényeit, érdeklődését, temperamentumát és tanulási stílusát. A gyermekek megfigyelése és a családjukkal folytatott beszélgetések során a pedagógus megismeri az egyes gyermekek erősségeit, szükségleteit és érdeklődését. Ezeknek az ismereteknek az alapján tudnak személyre szóló célokat kitűzni. Nevelőtestületünk a gyermekek fejlődéséről személyiséglapot vezet.

Mind az óvodai nevelési feladatok, mind a fejlettségi területek feladatainak meghatározásakor figyelembe vettük a hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatását.

VI.2. Sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése

A gyermekek jogaival összhangban, különleges gondozásra tarthatnak igényt mindazok a gyermekek, akik pedagógiai szempontból az értelem, a látás, a hallás, a mozgás vagy a beszédszervek hibás működése, vagy az érzelmi élet súlyos zavara által eltérő fejlődésűek.

A fogyatékoság megállapítása

A vizsgálat a szülő kérésére, illetve egyetértésével történik, szakértői véleményt készítését a szülő bármikor kérheti. Természetesen, ha a nevelési intézmény megítélése szerint a gyermek vizsgálata szükséges, az indok közlésével javasolhatja, illetve kezdeményezheti a szülő számára, hogy kérje gyermeke vizsgálatát.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése

A sajátos nevelési igényű gyermek részére az óvodai nevelést akkor lehet, kell biztosítani, ha a gyermek részt tud venni az óvodai nevelésben, és az által fejlődése biztosított.

A gyermek nevelése megszervezhető az óvodában, ha erre az anyagi, tárgyi, személyi feltételek egyaránt biztosítottak. Abban a kérdésben, hogy az adott gyermek eredményes nevelése, fejlesztése mely formában oldható meg, az illetékes szakértői és rehabilitációs bizottság foglal állást.

A Bizottság szakvéleményének tartalmaznia kell:

- a fogyatékoság tényének megállapítását és az azt, alátámasztó tényeket;
- annak megállapítását, hogy a gyermek csak az e célra létrehozott, a fogyatékoság típusának megfelelő nevelési intézményben, vagy a többi gyermekkel együtt – integráltan – is részt vehet az óvodai nevelésben;
- a gyermek nevelésével kapcsolatos sajátos követelményeket.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését biztosító feltételek megteremtése

Sajátos nevelési igényű gyermekek együtt nevelése az ép társaikkal, azt az üzenetet hordozza, hogy minden embert egyformán kell megbecsülnünk. Az átlagosan fejlődő gyerekek is megtanulnak

---

segítő szándékkal fordulni a barátságban, játékban és munkában különleges igényekkel rendelkező társaik felé.

Módosítások, amelyek szükségesek lehetnek:

- Érzelmi, beilleszkedési- és viselkedési zavarok: segítünk a gyermekeknek szavakba önteni érzéseit, és kevés választási lehetőséget hagyunk. Sok pozitív visszajelzést igyekszünk adni, a szabályok és elvárások terén igyekszünk következetesek lenni. Bábokat és babákat próbálunk használni, melyek segítségével a gyerek kifejezheti érzéseit és gondolatait. Segítünk a többi gyereknek határokat szabni és biztonságban érezni magukat a problémás társukkal szemben anélkül, hogy kirekesztenék őket. A visszahúzódó gyermeknek megengedjük, hogy először csak nézze, mit tesznek a többiek, mielőtt csatlakozna hozzájuk. Igyekszünk, hogy barátot találjanak maguknak a csoportban.
- Megkésett nyelvi fejlődés: egyszerű mondatokban modelláljuk a megfelelő nyelvhasználatot. A nyelvi megnyilvánulásokat vizuális segédanyagokkal, képekkel, tárgyakkal kísérjük. Az információkat és utasításokat ismételten elmondjuk és ismételtetjük a gyermekkel is. Anyanyelvi játékokat arc- és száj izom fejlesztőjátékokat játszunk.
- Mentális retardáció: Élményekhez juttatjuk a gyermekeket azáltal, hogy megfelelő foglalatosságokat, anyagokat adunk neki. Megtanuljuk az egyes tevékenységeket a legegyszerűbb alkotórészeire bontani. Egyszerű, világos utasításokat adunk és gyakran adunk visszajelzést a gyermeknek. Segítjük a többiek játékába bekapcsolódni.
- Koncentrációs nehézségek: Rövid mondatokat és világos utasításokat használunk. Rövidre szabjuk a csoportmunkát. Vizuális segédeszközöket használunk. Csoportos munka idején az ilyen problémával küzdő gyermek ül az óvodapedagógus mellé.

VI.3. Tehetség gondozás

A tehetség három összetevő együttes eredménye:

- átlagon felüli intellektuális képesség,
- feladat iránti elkötelezettség,
- magas fokú kreativitás.

Óvodás korban a tehetség csirái már felfedezhetők, ebből következik, hogy a tehetség azonosítás és a tehetség fejlesztés egymással szorosan összefüggő folyamata a nevelési folyamatokban kiemelt célunk.

Feladataink:

- Megismerjük a gyermek fejlettségi szintjét, tudatosan megtervezzük az ennek ismeretén alapuló egyéni képességfejlesztést.
- Tovább erősítjük és fejlesztjük azokat a részképességeket, amelyekben a gyermek kiemelkedő, kreativitást mutat.
- Kihasználjuk a gyermekben rejlő tehetséget, személyiségének pozitív fejlesztéséhez, ezáltal segítjük elő a megfelelő "énkép" kialakulását.
- Ügyelünk arra, hogy túlzott pozitív megkülönböztetésben ne részesítsük a gyermeket, csoportközösségben elfoglalt helye ne ezáltal kerüljön megítélésre.
- Figyelemmel kísérjük a bemutatkozási lehetőségeket, ezeken való részvételre ösztönözzük, illetve felkészítjük a gyermekeket, biztosítjuk a részvételt.
- Tájékoztatjuk a szülőket gyermekük kiemelkedő képességéről, a fejlesztés illetve jövőbeni perspektívák lehetőségéről.

- Segítségést adunk /ha igénylik/ a szülőknek a gyermek tehetségének kibontakoztatásához.
- Alkalmat adunk az önmegvalósításra, önkifejezésre, a gyermeki belső élmények egyedi megnyilatkozására, kreativitás kibontakoztatására, megteremtjük az ehhez szükséges idő és hely feltételeit.
- Alkalmazkodunk az egyéni fejlődési ütemhez, gyermeki érdeklődéshez.

VII. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Óvodásainknak olyan környezetet igyekszünk teremteni, amelyben fejlődik a gyermek értelme, teljes személyisége. A gyermekeknek a maguk erejét mozgósítva kell újra felfedezni és átrendezni az ismereteiket. Számunkra fontos, hogy a gyermekek egyéni eltéréseinek, különbségeinek felismerése után differenciáltan fejlesszük őket. Hiszen azok a gyerekek válnak alkalmassá az iskolai élet megkezdésére, akik saját fejlődési szintjüknek megfelelő kihívásokkal találkoznak, s így jó közérzetűek, magabiztosak, s szívesen állnak elő új ötletekkel, cselekvésekkel. Mindehhez szükségük van a játékra, problémahelyzetekre és az azokban szerezhető szenzomotoros érzékelésen alapuló tapasztalatokra.

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodából iskolássá szocializálódik.

A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az **iskolakezdéshez az alábbi feltételek** megléte szükséges testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

- A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez.
- Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális, az akusztikus és a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érhetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatstruktúrákat, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

➤ elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek **kedvező iskolai légkörben** készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A **hároméves kortól** kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

Továbbá óvodásaink akkor válnak alkalmassá arra, hogy az iskolai tanulmányaikat megkezdhessék, ha:

- pozitív énképpel rendelkeznek, önállóak, kíváncsiak, ismerik saját értékeiket, erősségeiket;
- szeretnek felfedezni, megismerni és ezekről többet tudni;
- minél több pozitív tapasztalatot szereznek, mely hozzájárul a testi, szociális, érzelmi és értelmi fejlődésükhöz;
- tudnak társaikkal kompromisszumot, egyetértést (konszenzust) teremteni, és kapcsolatot fenntartani;
- tevékenységekben önmagukat is motiválják, és a problémáikat igyekeznek kevés felnőtt segítséggel megoldani;
- szeretik és védik a természetet;
- tisztelik a hagyományokat, érzékenyek mások problémáira, igyekeznek elfogadni társuk másságát;
- kialakul igényük az egészséges életmódra;
- rendelkeznek az ismeretek elsajátításához az alkalmazkodó képes tudáshoz szükséges készséggel, (probléma érzékeny gondolkodás, szükséges logikai műveletek végzésének képessége,)
- örülnek a sikereknek.

**MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY
JÓZSEF ÚTI TAGÓVODÁJA**

**„KEREK-VILÁG”
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA**

Készítette: A MIÓVI József Úti Tagóvodájának nevelőtestülete

Hatályos: 2024. szeptember 1.

2024.

Tartalom

I. Küldetésnyilatkozatunk.....	3
Jövőképünk	3
II. Bevezető.....	4
II.1 Az óvodapedagógus személyiségjegyei	5
II.2. Óvodakép gyermekkép	5
Óvodaképünk	5
Gyermekeképünk	6
Erkölcsei nevelés:.....	8
Értelmi fejlesztés és nevelés:.....	9
VIII. Az óvodai élet megszervezése	12
VIII.1. Az egészséges életmód alakítása.....	13
VIII.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	16
VIII.3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés	21
IX.1. A játék.....	24
IX.2. Mozgás.....	28
IX.3. Verselés – mesélés.....	30
IX.4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	31
IX.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	33
IX.6. Külső világ tevékeny megismerése	35
IX.7. Munka jellegű tevékenységek.....	38
IX.8. Tevékenységben megvalósuló tanulás.....	39
X. BOLDOGÓVODA program.....	42
XI. Óvodánk ünnepei.....	42

I. Küldetésnyilatkozatunk

*„Az elfogadás olyan, mint a termékeny talaj, mely lehetővé teszi, hogy a kis mag olyan gyönyörű virággá fejlődjön, amilyenné belső lehetőségei csak engedik.
A talaj kioldja a mag fejlődési képességét, de ez a képesség maga benne rejlik a magban.
Csakúgy, mint a magban, a gyermekben is tökéletesen benne rejlik a fejlődés képessége.”
/Thomas Gordon/*

A MIÓVI József Úti Tagóvodájában dolgozó óvodapedagógusok ajánlják az integrált óvoda programját azoknak a szülőknek, akik szeretnék, hogy gyermeküket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs légkör, szeretet vegye körül.

Óvodáink épületei, udvarai, előkertjei, berendezései jól szolgálják a gyermekek kényelmét, biztosítják egészségük megőrzését, lehetővé teszik a mozgás- és játékgényük kielégítését.

Pedagógiai Programunk abból a tényből indul ki, hogy a gyermek egyedi, mással nem helyettesíthető személyiség.

Gyermekközpontú óvodai nevelésünk célja:

Az óvodás gyermek sokoldalú harmonikus fejlődésének elősegítése, az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével. A MIÓVI József Úti Tagóvodájában olyan **óvodapedagógusok** nevelik a rájuk bízott gyermekeket, akik elkötelezettek programunk értékei iránt. Munkájuk során az egyéni képességek kibontakoztatására törekednek és differenciáltan fejlesztik a gyermekek egyéni képességeit. Fontosnak tartják a továbbképzést, önképzést. Nevelőtestületünk szakértelme, lelkesedése, érték közvetítő szerepe és tevékenysége, a vállalt feladatok határidőre történő teljesítése a garancia céljaink megvalósítására.

Valljuk, hogy óvodapedagógusaink és a nevelés és oktatást közvetlenül segítők együttes munkája hozzájárul az óvodai nevelésünk hatékonyságához.

Erősítjük az énkép-önismeret-önértékelés fejlesztését a gyermekek természetes megnyilvánulásaira és teljesítményére adott konkrét és pozitív megerősítések által.

Óvodai nevelésünk mélyen **tiszteletben tartja** a család és az óvoda kapcsolatát, hiszen a gyermekek nevelése közös ügyünk, amelyet a szülőkkel együttműködve, partnerként kívánunk megvalósítani!

Törekszünk arra, hogy óvodásaink az iskolára felkészülté váljanak értelmileg, lelkileg és fizikailag egyaránt.

Jövőképünk

Olyan óvodai nevelést biztosítunk:

- ahol a családi nevelést kiegészítve boldog óvodás éveket nyújthatunk;
- ahol jól érzi magát és elégedett a gyermek, a szülő és a nevelésben részt vevő alkalmazott;
- ahol a gyermek alkotó részese az óvoda mindennapi életének;
- ahol érvényesülnek a gyermeki és szülői jogok;
- ahol érték az egészség, a helyes viselkedés, a természeti és társadalmi környezet, a másság elfogadása, a tolerancia;
- ahol a gyermek képessé válik az önkifejezésre és befogadásra;
- ahol az óvoda nyitottságával, rugalmasságával képes a társadalmi környezet változó igényeihez alkalmazkodni, a belső értékstabilitás megtartásával.

II. Bevezető

A MIÓVI József Úti Tagóvodában a gyermekek nevelése családi, derűs légkörben folyik. Nyitottak vagyunk az újra, a gyermekek érdekében megőrizve az értékeket, hagyományokat. Arra törekszünk, hogy a hozzánk járó gyermekek sokoldalú, többszemponú értékkeözvetítést és megfelelő minőségű és mennyiségű élményt kapjanak, sokféle játéklehetőséggel, boldogan töltsék napjaikat velünk és társaikkal. Fontosnak tartjuk az egyéni bánásmódot, a méltányos nevelést, a tevékenységcentrikusságot, a gyermekközpontú szemléletet. Az életkori sajátosságok figyelembevételével elsőrendű feladatnak tartjuk a képességek következetes, egymásra épülő fejlesztését. A tudatos együttnevelés érdekében a szülőket partnerként kezeljük. A család és az óvoda közötti kapcsolat a kölcsönös bizalmon, egymás segítésén, együttműködésén alapszik. Várjuk és igényeljük a szülők építő javaslatait, nyitottak vagyunk az újra. A gyermekek az óvodában életkoruknak megfelelő napirend szerint élhetnek, figyelünk a szellemi és fizikai fejlesztésük egyensúlyára. Érzelmi biztonságban vannak, és jól érzik magukat. A gyermekkort megőrizve alapozzuk meg a gyermekek képességeit, átérzve a felelősséget, hogy az iskoláskorra viselkedésük, szokásaik, ismereteik minősége megfelelő alapot nyújtson a további fejlődésük számára. A családokkal kialakított kapcsolattartására jellemző az óvoda iránti segítőkészség, kölcsönös bizalom és elfogadás. Az óvoda egyrészt folytatja a család nevelő munkáját, másrészt új módon egészíti ki azt. Az óvodába lépés pillanatától kezdve a családdal együtt felelős azért, hogy a gyermekek személyiségének alakulása megfeleljen társadalmunk követelményeinek, és az együtt elért eredmények megalapozzák a sikeres iskolai nevelést.

Óvodai nevelésünk célja, hogy a családi nevelést kiegészítve segítsük elő a gyermekek sokoldalú, harmonikus, egészséges fejlődését, a magasabb rendű érzelmek kibontakozását, az életkor és az egyéni sajátosságok, az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével. Óvodásaink a belső érés és a sokoldalú képességfejlesztés eredményeként váljanak alkalmassá az iskolai életre, szomatikus, mentális és szociális érettség terén egyaránt. A gyermekekkel foglalkozó óvodapedagógusok és dajkák feltétel nélkül szeretik őket, elfogadják különbözőségüket. Érzelmi gazdagság, pedagógiai optimizmus és derű jellemzi az együtt dolgozó kollektívát. Óvodánkban a helyi igényeket és lehetőségeket figyelembevéve szervezzük az óvoda életét. Hangsúlyozzuk a családi nevelés pótolhatatlanságát és elsődlegességét, amit nevelőmunkánkkal kiegészítünk.

Közös célunk, hogy az iskolába induló gyermekek érzelmileg gazdag, jól tájékozódó, megfelelő önbizalommal rendelkező, nyitott személyiségekké váljanak. Igényeljük a közösséget, s annak életében tevékenyen vegyenek részt. Derűs, a humort értő és igénylő, a szépre s jóra fogékony, boldog gyermekek legyenek.

Tárgyi feltételek: Csoportszobáink esztétikus berendezésűek és tágasak, a gyermekek igényeinek megfelelően kialakítottak. Tárgyi feltételeink tekintetében, folyamatos fejlesztésre törekszünk a változó igényeknek figyelembevételével. A kisgyermekek elsődleges tevékenysége a játék, amelyre mind a csoportszobában, mind az udvaron elegendő időt, helyet és eszközöket biztosítunk.

Az óvodánk udvara és kertje megfelelően biztosítja a gyermekek egészségének megőrzését, a füves-kavicsos- homokos területek megfelelő arányával lehetővé teszi a mozgás- és játékgényük kielégítését. A funkcionális helyiségek (logopédiai szoba, gyógypedagógiai fejlesztő szoba) megfelelően biztosítják a gyermekek egyéni fejlesztéséhez szükséges feltételeket.

Személyi feltételek

Óvodánkban a nevelőmunkát felsőfokú végzettséggel rendelkező óvodapedagógusok végzik, a sajátos nevelési igényű gyermekek speciális fejlesztését szakirányú gyógypedagógusok látják el. A felsőfokú szakirányú végzettség mellett elengedhetetlen a pedagógusok kreativitása, az ismeretanyag csoportra, gyermekekre lebontott tudatos, tervszerű, alkotó alkalmazása. Fontosnak tartjuk valamennyi munkatárs folyamatos együttműködését, összehangolt munkáját a befogadó szellemiségű óvoda, az inkluzív nevelés kialakítása érdekében. A speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása a megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve valósítható meg.

II.1 Az óvodapedagógus személyiségjegyei

Az óvodapedagógus mintát jelent a gyermekek számára; személyiségét elfogadó, segítő, támogató attitűd jellemzi. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

Cél és feladatrendszerünkben adódó kiindulási pontok, hogy a gyermek:

- nevelhető, fejleszhető.
- gyermeket fejlesztik a társas kapcsolatok, neveli az óvoda összes dolgozója.
- irányába a felnőttek tetteikkel sugározzák a feltétel nélküli szeretetet.
- megalapozzuk az egész életen át tartó tanulás igényét és képességét.
- érdekében a hatni tudás vágya, az adni tudás képessége jellemzi az óvodánkban dolgozó óvodapedagógust és a nevelő-fejlesztő munkánk segítőit
- tudásunk megújítása érdekében továbbképzésükre megfelelő időt biztosítunk.
- érdekében tiszteletben tartjuk a szülők felé átadható információk határait.
- emberi magatartásunkban, szakmai felkészültségünkben egyaránt példamutatóak legyünk.

II.2. Óvodakép gyermekkép

*„Engem ne emeljen a magasba senki, ha nem tud addig tartani, míg tényleg megnövök. Guggoljon ide mellém, ki nem csak hallani, de érteni akar, hogy közel legyen a szívdobogásunk!”
(Birtalan Ferenc)*

Óvodaképünk

Célunk, hogy az óvodáinkban nevelődő és onnan kikerülő gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, személyiségük kibontakoztatását elősegítsük, ideértve a sajátos nevelést igénylő gyermekek ellátását is. Óvodánkból jól szocializált gyermekeket szeretnénk kiengedni, akik biztos érzelmi alapon állnak, képességeik önmagukhoz mértén optimálisan fejlettek, és megfelelő műveltség-tartalmakkal rendelkeznek. Mindezen tulajdonságok együttesen szükségesek az iskolai élet megkezdéséhez. Harmonikus személyiség olyan közegben alakítható, mely békés, nyugodt, szereteten alapszik, elfogadja a gyermeknek azokat a tulajdonságait, jegyeit is, melyek esetleg nem pontosan egyeznek az általánosan elfogadottakkal. Ilyen környezet hatására alakul énképe reálisan, látja meg saját értékeit, kiemelkedő tulajdonságait, és válnak tudatossá benne személyiségének azon vonásai, melyek hiányosak, esetleg negatív előjelűek.

Gyermekképünk

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként, egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Ezek az önismeret alapjai, mert e folyamat már óvodás korra tehető. Önmaga elfogadása szükséges ahhoz, hogy kapcsolatait jól tudja kialakítani, illetve kezelni. Ez egyaránt értendő a gyermek-felnőtt és gyermek-gyermek kapcsolatra, hogy a különbséget megérezze, illetve értelmes kooperációra alkalmassá váljon. A kapcsolatteremtés interakcióban zajlik, melynek legfontosabb eszköze a beszéd. Így szükségessé válik, hogy a gyermek az életkorának megfelelő nyelvi szinten álljon.

Óvodai nevelésünk alapvető értékei

Pedagógiai Programunkban alapvető **érték** a gyermekközpontú szemlélet, ennek megfelelően nevelőtestületünk a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes, méltányos nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek.

III. Óvodai nevelésünk céljai

Az óvodai nevelésünk célja, hogy elősegítsük az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok kiegyenlítését, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermek ellátását is. Célunk az óvodáskorú gyermekek sokoldalú fejlesztése, az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődése érdekében.

Célunk az óvodába lépéstől az iskolába lépéshez szükséges fejlettség eléréséig a gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségi ütemének szem előtt tartásával a személyiség kibontakoztatása, sokoldalú fejlesztése. Az iskolai beilleszkedés közvetett elősegítése, testi, szociális és értelmi érettség kialakítása, a potenciális tanulási zavarok megelőzése.

Célunk az egészséges személyiség fejlesztése

Ennek érdekében kiemelt terület a személyes motívumok kialakítása

- az önkiszolgálás: a fiziológiai szükségletek, a mozgás és élményszükséglet megalapozása
- az egészséges életmódra nevelés
- a konfliktusok kezelésére nevelés, az önállósulásra és öntevékenységre nevelés
- az „én-tudat” fejlesztése, az önbizalom, az önbecsülés és a reális önértékelés megalapozása

Célunk a szociális képességek fejlesztése

- kommunikációs képességek fejlesztése
- a szociális kötődés képességének fejlesztése
- a szervezet és társas együttműködésre való képesség megalapozása és fejlesztése

Célunk a tanulási motívumok fejlesztése

- az érdeklődés, a megismerési vágy felkeltése
- a felfedezett tanulási iránti érdeklődés felkeltése
- a reális értékelés, az optimális teljesítmény iránti vágy kialakítása

Célunk az értelmi képességek fejlesztése

- a megismerés képességeinek fejlesztése
- a beszéd, a kommunikáció, a gondolkodási műveletek fejlesztése
  - a tanulási képesség fejlesztése

Célunk a személyes képességek fejlesztése

- az önkiszolgálás, önellátás képességeinek megfelelő szintű fejlesztése
- testi képességek fejlesztése
- az önértékelés, az önmegismerés és az önfejlesztés képességeinek megalapozása

Célunk a speciális kompetenciák fejlesztése a tehetségfejlesztésben

- a sport
- a matematikai, logikai
- a zenei és
- az ábrázoló tevékenység terén

Célunk az általános alapok fejlesztése, a tehetség-ígéretes gyermekek felismerése, fejlődésük elősegítése és támogatása, a tehetség-ígéretes gyermekek fejlesztését a gyermekek közötti különbségeket figyelembe vevő egyéni és differenciált foglalkoztatással tudjuk megvalósítani.

Célunk a játékos tevékenységekben, tudatos tervezéssel, a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő szinten tudományosan közvetíteni az ismereteket, és megalapozni a környezettudatos magatartást. Célunk az esélyteremtés, a hátrányokkal küzdő gyermekek és családjaik segítése, különös tekintettel a veszélyeztetett, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekekre.

Célunk, hogy az óvodapedagógusok és a feladatok ellátásában közreműködő nevelőmunkát segítő kolléganők tudásuk legjavát adva, ismereteik folyamatos bővítésével neveljék és fejlesszék a gyermekeket. Célunk a szülők részéről az együttműködés lehetőségének minél sokrétűbb biztosítása az óvodai nevelés, fejlesztési folyamatában. Célunk, hogy az intézményünkkel jogviszonyban állókkal elégedettségére, szakmai területükkel összhangban, velük együttműködve végezzük munkánkat.

IV. Óvodai nevelésünk feladatai

A gyermeki személyiség kibontakoztatása, sokoldalú fejlesztése az egészséges életmód alakítása, az érzelmi erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés, az anyanyelvi nevelés, értelmi fejlesztés és nevelés által. Kiemelt jelentőséget tulajdonítunk a gyermeki személyiség komplex fejlesztésének a személyiség szociális területén belül.

Ennek megalapozása érdekében alapvető feladatunk:

- A csoporton belüli együttműködés képességének kialakítása.
- A kontaktusfelvétel lehetőségének megalapozása és gyakorlása.
- A helyes viselkedési módok kialakítása.
- A felelősségérzet kialakítása a csoportért.
- A demokratikus szabályok betartásának gyakorlása.
- Megértetni és tolerálni az emberek különbözőségét.

Egészséges életmód alakítása:

- a gyermek testi képességei fejlődésének segítése, tudatosan tervezett mozgásfeladatokkal, koncentrálna a mozgáskoordináció, mozgásfejlettség kialakítására
- a napi nevelőmunkán belül olyan tevékenységek szervezése, melyek elsődlegesen a gyermek általános fizikai képességeit alakítják, hatnak erőállapotának, teherbíró képességének fejlődésére
- rendszeres mozgással, korszerű táplálkozással az egészséges életvitel megalapozása
- a természetes mozgások iránti igény megalapozása, a mozgás megszerettetése
- testi képességek, fizikai erőnlét, edzettség fejlesztése
- az életkorból adódó természetes kíváncsiságra építve, spontán és irányított tapasztalatszerzés
- megfelelő terhelhetőség kialakítása az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szint eléréséhez

Érzelmi nevelés:

- érzelmi átélés, az érzelmek kifejezése, az érzelmek feletti kontroll alakítása, erősítése
- a természeti környezet rendezése, szépítése
- a környező természet, a szülőföld iránti szeretet megalapozása

Erkölcsei nevelés:

- szabályok, normák kialakítása, a társas együttélés, az önérvényesítés szabályainak megismerése, annak gyakorlása által
- erkölcsi normák alakítása: a jó, a rossz felismerése, az őszinteség, az igazmondás élethelyzetekben való megtapasztalásán keresztül, valamint az irodalmi élmények átélésén keresztül
- lokálpatriotizmus alapjainak a lerakása

Közösségi nevelés:

- a különbözőségek tolerálása, elfogadása
- a lehetséges és megfelelő viselkedésformák megismerése, elsajátítása
- önismeret, önértékelés fejlesztése, a reális óvodapedagógusi visszajelzések eredményeként

Anyanyelvi fejlesztés:

- valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó, az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van
- a nyelvhasználat tervszerű, rendszeres fejlesztése annak érdekében, hogy a gyermek képes legyen az élő, szóbeli közlésre
- az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetéssel az óvodai nevelőtevékenység egészében
- a beszédhibák időbeli felismerése, szűrése, fejlesztése – javítása (az aktuális jogszabályoknak megfelelően, szülői hozzájárulással, szakember által)

- az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartása

Értelmi fejlesztés és nevelés:

- a tapasztalásélmények, ismeretek rendszerezése, bővítése olyan módon, hogy ezen keresztül fejlődjenek a megismerésre vonatkozó képességeik (kognitív) (valóság-hű észlelés, tudatos figyelem, emlékezet, képzelet, logikus gondolkodás, kreativitás)
- a játék és a mese nevelő hatása legyen ösztönző erő az értelmi érettség megalapozása során
- az iskolai tanulási képességeket meghatározó funkciók fejlesztése, az észlelés és a finommotorika optimális támogatásán keresztül.
- a környezettudatos magatartás megalapozását segítő pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezet kialakítása

V. Óvodai nevelésünk alapelvei

Nevelőtestületünk az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik: a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról; a gyermeki közösségekben végezhető sokszínű, az életkornak és fejlettségnek megfelelő tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékokra; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség-tartalmak, emberi értékek közvetítésére; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetre.

VI. Az óvodapedagógus feladata a sajátos nevelési igényű gyermekkel kapcsolatban

Társadalmilag elfogadottan az integráció lényege, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek beilleszkedjenek ép társaik közé. A funkcionális integráció esetében az együttnevelés az együttfejlesztés minden foglalkozásra kiterjed, megjelenik az inklúzió. A teljes integráció akkor valósul meg, ha a sajátos nevelési igényű gyermek minden idejét együtt tölti ép társaival, miközben megvalósul egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése.

Sajátos nevelési igényű gyermekek integrációjával kapcsolatosan célunk:

A sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása, fejlődésének elősegítése, hogy javuljon életminőségük, és a későbbiek folyamán könnyebben tudjanak beilleszkedni a társadalomba. Célunk, egyrészt folytatni a család nevelő munkáját, másrészt pedig kiegészíteni azt. A harmonikus, nyugodt, biztonságot adó óvodai környezetben természetessé válik a gyermekek között személyiségük különbözősége. Még inkább érvényes ez a sajátos nevelési igényű gyermekekre, mert ők csak mélyen érzelmi alapon álló, empátiás környezetben tudják leküzdeni különbözőségükből adódó hátrányukat. Így tudjuk segíteni e gyermekek komplex rehabilitációját, elősegíteni társadalmi adaptációjukat.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrációjával kapcsolatos feladataink

Inkluzív szemlélettel, a különbözőséget elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a gyermekközösségekben, ezen belül különösen a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátiás készségek alakítása. Az óvodapedagógus ismerje fel és gondozza kiemelten a sajátos nevelési igényű gyermekben rejlő kiemelkedő teljesítményt. Az óvodai nevelés egész időtartamát átfogó feladat a kognitív funkciók és az érzelmi élet fejlesztése, alapvető

önkiszolgálási szokások elsajátítása, az aktív nyelvhasználat építése. Ennek érdekében az óvodapedagógus fejleszti a beszédértést, szókincset, biztosítja az érthető kiejtésre nevelést.

Az óvodapedagógus törekedjen arra, hogy az ép, vagy kevésbé sérült funkciók tudatos fejlesztésével bővüljenek a kompenzációs lehetőségek. A sajátos nevelési igényű gyermekek optimális nevelésének érdekében az óvodapedagógusok folyamatosan bővítik ismereteiket gyógypedagógiai téren. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését elősegítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek a kortárs csoportban megél.

Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodunk a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről. A hatékonyság, eredményesség, szakszerűség és célszerűség érdekében biztosítjuk az együttműködést a speciális szakemberekkel: gyógypedagógus, pszichológus, logopédus, fejlesztő pedagógus. A részképességek fejlődésében, neveltségben lemaradó gyermekeknél a lemaradás okait azonosítjuk, egyéni fejlődési tervet biztosítunk, eredményeinket mérjük és értékeljük.

Tanulási helyzetekben megfigyelhető jellemzőik

- a téri tájékozódás,
- a finommotorika,
- a figyelemkoncentráció,
- az emlékezet,
- a bonyolultabb gondolkodási folyamatok,
- a kommunikáció, és a szociális alkalmazkodás fejlődésének eltérései.

A fejlesztés szervezeti keretei

A speciális fejlesztést heti rendszerességgel, az óvodánkban alkalmazott gyógypedagógus szakemberek végzik. Segítséget a sérülésüknek, fogyatékosságuknak megfelelő területen dolgozó szakemberek nyújtanak.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődésének jellemzői az óvodáskor végére:

- Szívesen járnak óvodába, a speciális foglalkozásokon örömmel vesznek részt.
- A közösségen belül megtalálják helyüket, nem kerülnek peremhelyzetbe.
- A bemeneti fejlettséghez képest kimutatható személyiségük fejlődése.
- A sajátos nevelési igényű gyermek az új feladatokra felkészült, az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges személyiségvonásokkal rendelkezik.

Az esélyegyenlítő tevékenység célja a segítségnyújtás abban, hogy a felnövekvő generáció tagjai életük minden szakaszában:

- boldogok és kiegyensúlyozottak legyenek,
- rendelkezzenek biztonságot jelentő morális normákkal, értékekkel,
- erősek maradjanak a megpróbáltatások idején is, meg tudják oldani problémáikat,
- legyen elegendő önbizalmuk, szeretni és becsülni tudják önmagukat,
- merjenek hinni képességeik hatalmában, legyen bátorságuk tehetségük felfedezéséhez, akaratauk és kitartásuk a megvalósításhoz,
- rendelkezzenek megfelelő készségekkel és kellő határozottsággal a veszélyt jelentő helyzetek visszautasításához.

VII. Az óvoda kapcsolatrendszere

VII.1. Az óvoda és a család kapcsolata

A kapcsolattartás célja:

Az óvodai nevelőmunka a nevelés színtereinek szoros együttműködésével lehet csak eredményes. Az óvodai nevelés a gyermek családi kultúrájának figyelembevételére, a gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire épít. Tiszteletben tartjuk, hogy a gyermekek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. A gyermekek fejlesztését a szülők együttműködésével valósítjuk meg, melynek alapja a kölcsönös bizalom és tisztelet. Ebben az együttműködésben felvállaljuk a kezdeményező szerepet.

A szülőket nevelőpartnernek tekintjük. Megismertetjük velük szemléletünket, programunk célját, feladatait, ugyanakkor igyekszünk megismerni a család nevelési eljárásait, szokásait. Nevelőmunkánk csak a kölcsönös családi megerősítéssel lehet eredményes, fontos az összhang megteremtése. A szülőknek érezniük kell, hogy szeretjük gyermekeiket, tiszteletben tartjuk nevelési elveiket. Emberi magatartásunkban, szakmai felkészültségünkben is pozitív modellt nyújtunk.

A gyermekek fejlődéséről folyamatosan tájékoztatjuk a szülőket, hitelességre, tapintatosságra törekszünk, fontosnak tartjuk a segítségnyújtást.

A kapcsolattartás formái:

- Beiratkozás, az első találkozás.
- Összevont szülői értekezlet megtartása, részletes tájékoztatás nyújtása helyi pedagógiai programunkról, óvodánk működéséről.
- Csoportos szülői értekezlet a nevelési év folyamán két alkalommal – a csoportot érintő legfontosabb témák, feladatok, programok, esetleg problémák megbeszélése, a szülői vélemények, javaslatok meghallgatása.
- Nyílt napok szervezésével lehetőséget biztosítunk a napi óvodai életbe való betekintésre.
- A szülők segítségnyújtását igényeljük és elfogadjuk, számítunk közreműködésükre, az óvodáért végzett munkájukra.
- Óvodai ünnepeinkre, rendezvényeinkre alkalmanként meghívjuk a szülőket, a gyermekek ajándékkal kedveskednek nekik.
- Egyéni beszélgetések közösen megbeszélt időpontban.
- Elektronikus kapcsolattartás a törvényi és etikai szabályok figyelembevételével.
- Aktuális információcsere.

VII.2. Az óvoda és az iskolák kapcsolata

A kapcsolattartás tartalma:

Az iskolával kialakított jó partneri kapcsolattartás, az eredményes óvoda-iskola átmenet további folytatására törekszünk.

Kiemelt feladatunknak tekintjük a sport terén, a zenében, ábrázoló tevékenységben, valamint a matematikai-logikai gondolkodásban tehetséges gyermekek megfelelő iskolatípusba irányítását. Fontosnak tartjuk, hogy az óvoda - iskola átmenet minél zavartalanabb, zökkenőmentesebb legyen. Ennek érdekében kölcsönös megbecsülésen, tiszteleten, érdeklődésen alapuló kapcsolatra törekszünk a környező iskolák nevelőtestületeivel. A hasonló pedagógiai szemlélet, személyes kapcsolatok, ismeretségek megkönnyítik, eredményessé teszik mindennapi munkánkat.

Egymás munkájának alaposabb megismerése, a jó kapcsolat ápolása, szakmai információcsere céljából részt veszünk egymás rendezvényein.

A **közművelődési intézmények** a művészeti nevelés, kultúraközvetítés óvodán kívüli színterei. A rendezvényeket (pl. bábelőadás, kiállítás, gyermekműsorok, közös programok, könyvtárlátogatás stb.) a gyermekek érdeklődését és életkori sajátosságait figyelembe véve látogathatják csoportosan a pedagógusok vezetésével. Az óvodapedagógusok igényessége és felelőssége határozza meg a felkínált programokból, lehetőségekből történő válogatás eredményét.

VIII. Az óvodai élet megszervezése

Napirend

Napirendünket úgy állítottuk össze, hogy igazodjon a gyermekek életkori és egyéni szükségleteihez, és hozzájáruljon egészséges fejlődésükhöz. Napirendünk rugalmassága lehetővé teszi, hogy az előre nem tervezett, de a gyermek személyiségfejlődését szolgáló események beilleszthetőek legyenek, figyelembe véve a párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységeket. Főbb kereteit azonban igyekszünk mindig megtartani a gyermekek biztonságérzete, tájékozódása és a szokások alakulása érdekében.

A napirend tevékenységeiben valósul meg a tanulás, melynek szervezeti keretei:

Kötött, kötetlen, vagy esetenként mindkét tevékenységi formát is jelentheti.

NAPIREND

(Általános formátum)

7.00 – 11.30	Gyülekezés, játék, szabadon választott tevékenység, tízórai, kezdeményezett fejlesztő tevékenységek: 5-35 perces csoportos foglalkozások, differenciált tevékenységek, szabad játék gondozás, séta, megfigyelés. élményszerzés
11.30– 12.30	Előkészület az ebédhez, ebéd, gondozás, fogmosás.
12.30- 17.00	Előkészület a pihenésre, gondozás, mese, pihenés, uzsonna, szabadjáték, kezdeményezett fejlesztő tevékenységi formák.

A szervezett tanulás munkaformái: frontális, részben frontális, mikrocsoportos és egyéni munka. A Heti rend a tevékenységek tervezésével, szervezésével biztosítja a fejlesztés megfelelő kereteit, feltételeit.

Az óvoda szakmai dokumentumai

- Az óvoda Pedagógiai Programja
- Csoportnapló
- Felvételi és mulasztási napló
- A gyermeki fejlődést nyomon követő dokumentum

A csoport szokás- és szabályrendszere a játékra, a munkajellegű tevékenységre és az egészséges életmód alakítására vonatkoztatva.

A tervezési ciklus időtartamát az óvodapedagógusok a csoport egyéni és életkori sajátosságait, valamint a kialakult szokásokat figyelembe véve határozzák meg.

Fejlesztési területek

- A külső világ tevékeny megismerése
- Verselés, mesélés
- Ének-zene, énekes játék, gyermektánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
- Mozgás

Ezekon belül az adott ciklusban megvalósítandó képességfejlesztéshez rendelt műveltséganyagot fektetjük le, a tervezési ciklus idejét pedig valamennyi csoportban a csoport igényeihez és hagyományaihoz igazodva az óvodapedagógusok határozzák meg.

VIII.1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészség: az ember testi, lelki állapotának és szociális helyzetének egyensúlya. Elengedhetetlen annak felismertetése, hogy az egészségi állapot minősége döntő mértékben meghatározza életkilátásainkat, jövőnket, egyéni és családi szinten egyaránt. Az egészséges életmódra nevelés folyamatában célunk a gyermekek életkorát és egyéni szokásait, szükségleteinek kielégítését figyelembe véve a megfelelő óvodai életritmus kialakításával az egészséges testi - lelki - szellemi fejlődés biztosítása, az egészséges életvitel iránti igény kialakítása, a gyermek egészségének védelme, edzése és óvása. Az óvoda, mint az intézményes szocializáció alapvető és kiemelkedő fontosságú színtere, meghatározó szerepet játszik a felnövekvő generációk életmódjának, és ezen belül egészségmagatartásának formálásában. Erre kiváló lehetőséget teremt az a körülmény, hogy a gyermekek, fejlődésük egy különösen érzékeny szakaszában idejük jelentékeny részét az óvodában töltik. Pedagógiai Programunk működőképességét csak akkor tudjuk biztosítani, ha az megfelelőképpen tud illeszkedni óvodásaink életkori sajátosságaihoz és intézményünk életéhez. Mindezt napi szinten, Pedagógiai Programunkkal összhangban teremtjük meg. A játék során szerzett tapasztalatokkal történik meg a pozitív attitűdök megalapozása. Fontos, hogy még az ártalmak megjelenése előtt kövessünk el mindent, ami megtehető és elvárható az óvodáktól – ez tehát az óvodai prevenció lényege, amely során életvezetési ismereteket nyújtunk a gyermekeknek az életkori sajátosságaikkal összhangban lévő módszerek alkalmazásával.

Az egészséges óvodai élet megszervezése, megvalósítása a nevelési folyamatban

Az óvodai napirendünkben, megfelelő tevékenységek és rugalmas időkeretek biztosításával az optimális életritmus kialakítására törekszünk. A rendszeresen visszatérő, ugyanabban az időben végzett tevékenységek érzelmi biztonságot nyújtanak, segítik a gyermeket eligazodni az időben, ritmust adnak napjának. A napirend rugalmasságával lehetővé válik, hogy minden gyermek egyéni igény és tempó szerint végezze a tevékenységeket. Napirendünket úgy állítottuk össze, hogy igazodjon a gyermekek életkori és egyéni szükségleteihez, hozzájáruljon egészséges fejlődésükhöz. Napirendünk rugalmassága lehetővé teszi, hogy az előre nem tervezett, de a gyermek személyiségfejlődését szolgáló események beilleszthetőek legyenek, figyelembe véve a párhuzamosan végezhető, differenciáló tevékenységeket. Főbb kereteit azonban igyekszünk mindig megtartani a gyermekek biztonságérzete, tájékozódása és a szokások alakulása érdekében.

Az óvodapedagógus feladata

- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése az óvoda épületén belül és külső területein is.

-
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése.
  - A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
  - A harmonikus, összerendezett mozgásfejlődésének elősegítése.
  - A gyermek egészségének védelme, edzése, alkalmazkodóképességének alakítása.
  - Az egészséges életmód, a testápolás, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
  - Szükség esetén az óvodánkban dolgozó megfelelő szakemberek bevonásával gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Helyes életritmus:

- Óvodapedagógusaink a gyermek óvodában eltöltött idejét tudatosan, élettani – és pszichikai szükségleteik figyelembevételével tervezzék.
- Törekedjék a helyes életritmust a szülőkkel együtt kialakítani.
- Az óvodapedagógus az étkezéseket a napirendnek megfelelően szervezze meg és bonyolítsa le.

Táplálkozás:

- Vegye figyelembe az egyes gyermekek étkezési szokásait, kedvelt ételeit, érzékenységét, nagy tapintattal segítse, szoktassa őket a kívánt táplálkozási elvárásokhoz.
- Alakítsa ki a gyermekekben az esztétikus étkezés igényét.
- Gondoskodjon arról, hogy a gyermekek folyadékigényének kielégítésére, illetve pótlására egész nap álljon rendelkezésükre folyadék.
- Tanítsa meg a gyermekeket az evőeszközök helyes tartására, használatára.

Testápolás:

- Ösztönözze a gyermekeket egészségük védelmére, testük, ruházatuk gondozására, rendszeres és szükség szerinti tisztálkodásra, segítse elő, hogy mindez a gyermekek igényévé váljék.
- Biztosítsa a gyermekek számára a főétkezés után a fogmosás lehetőségét. Tanítsa meg a gyermekeket a helyes fogmosási technikára, már hároméves kortól kezdődően.
- Fordítson nagy figyelmet arra, hogy minden gyermek helyesen használja a papírzsebkendőt, szükség szerint segítse használatát.
- Vegye figyelembe, hogy a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében az egészséges életmódhoz kapcsolódó szokások általában nem kapnak megtámogatást a család részéről, így még inkább figyelnie kell erre a területre.

Öltözködés:

- Tartsa szem előtt, hogy a gyermekek óvodai öltözéke kényelmes, cipőjük biztonságos, egészséges legyen.
- Biztosítsa, hogy az időjárás változásainak megfelelően öltözzenek, fejlessze önállóságukat.
- Szükség szerint a szülőknél is tudatosítsa az időjárásnak megfelelő, réteges öltözködés fontosságát.

Edzés:

- Tegye lehetővé, hogy a gyermekek sokat tartózkodjanak a szabadban.

- Biztosítsa, hogy minél több mozgásos tevékenységet végezhesse a teremben és az udvaron is, a környezetet, a tevékenységeket szervezze úgy, hogy a sérüléseket, baleseteket minél jobban kiküszöbölje.
- Teremtse meg a lehetőségét annak, hogy rossz idő esetén nyitott ablak mellett mozgásos játékot végezhesse a gyermekek.
- Segítse elő a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődését.
- Segítse a gyermek testi képességeinek fejlődését.

Pihenés, alvás:

- Tartsa tiszteltben a gyermekek alvási szokásait (apróbb tárgyak, kendő stb.).
- Biztosítsa, hogy ahol a gyermekek pihennek ott csend és nyugalom, friss levegő legyen.
- Segítse a nyugodt pihenést az elalvás előtti mesemondással.

Az egészséges életmód alakításához kapcsolódó gyermeki tevékenységek

A gyermek az óvodában töltött ideje alatt a táplálkozáshoz, a testápoláshoz, öltözködéshez, mozgáshoz, edzéshez, pihenéshez és alváshoz kapcsolódó gyermeki tevékenységeket végzi, az ezen alapuló szokásokat megismeri, gyakorolja, így alakul életmódja, életritmusa.

- Gondozottságuk érdekében mosakodnak, fogat mosnak, fésülködnek, megigazítják a ruhájukat.
- A WC-t több, majd kevesebb segítséggel használják.
- Időjárásnak megfelelően helyes sorrendben öltözködnek.
- Naponta levegőznek, ahol egyéni igényüknek megfelelően mozognak és játszanak. Mozgásformákat gyakorolnak, új mozgásformákat találnak ki.
- Szűkebb és tágabb környezetükben sétálnak, illetve kirándulnak.
- Egyéni szükségletüknek megfelelően étkeznek, pihennek.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Testápolás:

- Iskolába lépés előtt a gyermek önmaga is képes mindennapi szükségleteit életkorának megfelelően önállóan kielégíteni. Testi szükségleteit képes szándékosan is irányítani, ha kell, késleltetni.
- A gyermek tud önállóan mosakodni, törölközni, figyelmeztetés nélkül kezét mos, amikor csak szükséges. Megfelelően használja a körömkefét. Ruhája ujját fel- és letűri, begombolja, kikapcsolja.
- Önállóan használja a WC-t. Képes vigyázni a WC, a mosdó rendjére, a tisztálkodási eszközöket a helyére teszi.
- Önállóan fogat mos, a fogápoló szereket tisztán, rendben tartja.
- Használja zsebkendőjét, helyesen fújja az orrát. Tüsszentéskor, köhögéskor a zsebkendőt szája elé tartja.
- Mozgása összerendezett, harmonikus finommozgásokra is képes.
- Edzett és egészséges.

Önkiszolgálás:

- A gyermek az önkiszolgálást teljes önállósággal, biztonsággal, természetes teendőként látja el. Szükség esetén segítséget nyújt társainak és a felnőtteknek.

Étkezés:

- Étkezés közben kulturáltan viselkedik. Igényli az asztal esztétikus rendjét.
- Helyesen, önállóan használja az evőeszközöket (kanalat, villát, kést).

Öltözködés:

- Önállóan, megfelelő sorrendben öltözik, vetkőzik.
- Holmiját, ágyneműjét összehajtogatva a helyére teszi.
- Ruhaneműjével gondosan bánik. Cipőfűzőjét megkötöti.
- Az épületbe belépve használja a lábtörlőt.

A terület kapcsolata más nevelési területekkel

Anyanyelvi neveléssel, mert az egészséges életmód alakítása során a gyermek beszéddel, kezdetben esetleg metakommunikációs jelekkel adja az óvodapedagógus, dajka tudtára szükségleteit, ezek kielégítése közben folyamatosan verbális kapcsolatban vannak. Az egészséges életmód alakításakor a modellkövetés mellett feltétlenül szükséges a verbális magyarázat az oksági összefüggések megláttatására.

Mozgással, mert a gyermek mozgásigényének kielégítése, testének edzése, testi képességeinek alakítása ezen a területen is megvalósul.

Érzelmi neveléssel és a szocializációval, mert az óvodapedagógussal, dajkával szoros együttműködés szükséges a testi szükségletek kielégítésekor, a szokásrendszer kialakítása közben megtanulják az egymáshoz való alkalmazkodást, a segítségnyújtást.

A **munka jellegű tevékenységekkel**, mert a gondozás és egészséges életmóddal kapcsolatos feladatok végzése közben olyan tevékenységeket végeznek, amelyek a munka jellegű tevékenységek fogalmkörébe tartoznak.

VIII.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

A közösség életének céltudatos tervezése, szervezése és lebonyolítása, melynek tevékenység- és kapcsolatrendszerében a gyermek mások cselekvésének eredményét megfigyelve tanul, utánzás, minta- és modellkövetés útján alakulnak érzelmei, magatartásformái, beállítódása. Hatására értékrendszere egyre szilárdabb lesz, a tevékenységeket egyre objektívabban értékeli, fokozatosan kialakul a csoporthoz tartozás érzése, a csoportért érzett felelősség, a különbözőségek elfogadása, tisztelete. Megalapozódik szokás- és normarendszere. Fejlődik szociális érzékenysége, alakul éntudata, önkifejező és önérvényesítő törekvéseit megfelelő módon alkalmazza. A személyiségfejlesztést a 3-7 éves korú gyermek életkori sajátosságaiból adódóan a tevékenységfejlesztés központba állításaként fogjuk fel. Személyiségük rendszere (szomatikus, mentális, illetve szociális szféra) tevékenység közben alakítható. Ebben az életkorban a három szféra fejlesztése nem különíthető el egymástól, mert a gyermek egész személyiségével vesz részt a feladatokban, érzelmektől áthatva cselekszik, mozog, tanul és akaratilag megnyilvánulásai is meghatározzák a tanulási folyamat eredményességét.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés megalapozása

Az óvodai élet megalapozása, befogadás

Az első találkozás szinte minden gyermek esetében alapvetően meghatározza az óvodához fűződő további kapcsolatát. A gyermekek különböző érzelmekkel fogadják az óvodát. Ebben az időszakban mindenfajta érzelmi megnyilvánulás lehetséges.

A gyermekek óvodánkkal első ízben az „ovicsalogató” napon találkozhatnak, amikor megismerkedhetnek leendő óvodapedagógusaikkal, az óvoda csoportszobáival, tárgyi felszereltségével. Intézményünkben másodszor a beiratkozásnál találkozik a gyermek az óvodával, az óvodapedagógusokkal. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek már nyáron is bejöhessenek hosszabb - rövidebb időre az óvodába. Az óvodába lépés első napjaiban módot adunk a szülőknek, hogy részt vegyenek a befogadásban. Ennek ideje, a szülő lehetőségeitől, igényeitől, a gyermek érzelmi reakcióitól függ. Általában egy – két hét szükséges ahhoz, hogy a gyermekek elfogadják az óvodai környezetet, de előfordulhat, hogy több hét szükséges ehhez, ettől sem zárkózunk el. A csoport beindítása előtt, általában augusztus végén tartjuk az első szülői értekezletet. Ekkor megbeszéljük, hány gyermek kezdi meg egyszerre az óvodai életet, hány gyermeket tudunk egyszerre fogadni. A folyamatos befogadás több szempontból is indokolt. Az első óvodai héten a két óvodapedagógus a gyermekek létszámának, illetve a csoport igényének megfelelően szervezi munkabeosztását. Előfordulhat, hogy ekkor mindkét óvodapedagógus az egész napot a csoportban tölti. Így több idő jut az egyéni bánásmódra, a gyermekek feszültségeinek oldására, komfortérzetének biztosítására. Több időt tudunk tölteni a szülőkkel való beszélgetéssel is, mert ekkor fokozottabban igénylik az állandó információt, a részletekbe menő tájékoztatást. Megkönnyíti a gyermek számára az elválást, ha az otthonra emlékeztető kedves tárgyat behozzák az óvodába. Már a befogadás alatt kezdjük alakítani a szokásrendszert, hogy a megszokott ritmus is segítse a gyermeket a biztonságérzet alakulásában.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés megszervezése, megvalósítása a nevelési folyamatban

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezért szükséges, hogy a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék:

- a gyermek - gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak, mint az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség és akaratának, ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának, szokás- és normarendszerének megalapozása.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és az Óvodai nevelés országos alapprogramjával összhangban ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz

való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Az óvodapedagógus feladata

- Tartsa szem előtt, hogy az új környezet a gyermeknek lelki megterhelést jelent, ezért minden egyes gyermekhez nagy szeretettel, gondoskodással forduljon.
- Fogadja el, hogy óvodába lépéskor a gyermekek különböző fejlettségi fokon vannak. Támogassa, bátorítsa őket, ismerje el elért eredményeiket.
- Legyen tisztában azzal, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek egészségi állapotának megőrzése érdekében milyen terápiás eljárások szükségesek, illetve milyen speciális szakemberek segítségét veheti igénybe a prevenció és a korrekció érdekében.
- Törekedjen arra, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekekhez sok tapintattal, állapotukat elfogadva, empátiával közeledjen, hogy a gyermek érezze, őt a sérülésével együtt fogadja el.
- Az óvodai élet egészének szervezésében tartsa szem előtt, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek fokozottan sérülékenyek.
- Hasson oda, hogy a már kialakult szokásokat ne csak az óvodában, hanem otthon is alkalmazzák, mert a képességek, készségek fejlesztésének ez az optimális módja.
- Törekedjen arra, hogy a gyermekek rendszeresen látogassák az óvodát, vegyenek részt a közös tevékenységekben.
- Egyértelműen és következetesen képviselje a csoport életét szabályozó szokásrendszert.
- Alakítsa ki a kapcsolattartás alapvető normáit, szabályait.
- Adjon lehetőséget, illetve bátorítsa a szociális érzelmek megjelenítését, ezek átélésével a csoport komfortérzetét alakítsa, az összetartozás érzését erősítse.
- Tegye értékké a tiszteletteljes magatartást, pozitív megerősítéssel, mintaadással segítsen a helyes viselkedési szokások kialakításában.
- Építse be a gyermek szokásrendszerébe a mások iránti figyelmességet, különös tekintettel az ép és a sajátos nevelési igényű gyermekek személyes kapcsolatában. Szoktassa őket arra, hogy figyeljenek egymás hangulatára, érzelmeire, keltse fel a másoknak szerzett öröm igényét, az ügyesebbek segítsenek az arra rászorulóknak.
- Hasson oda, hogy a gyermek vágyait, elképzeléseit, önérvényesítő törekvéseit a csoportnormákhoz igazítva valósítsa meg, szükség esetén képes legyen azokat módosítani, vagy teljesen lemondani róluk.
- Segítse a gyermeket a konfliktusok kezelésében, adjon mintát, illetve teret az önálló konfliktusmegoldás gyakorlására.
- Segítse az egyes gyermeket képességei reális felismerésében, fejlessze önértékelését, kudarctűrő képességét.
- Igyekezzen elfogadtatni a gyermekekkel társaiknak a többiekétől eltérő külsejét, beszédét, kultúráját, különleges állapotát, adjon személyes példát a különbözőségek elfogadására.

- Tegye lehetővé, hogy a gyermekek a rájuk jellemző egyéni, sajátos vonásokat, eltéréseket maguk is elfogadják,
- Törekedjen arra, hogy minden gyermek találjon csoportjában olyan személyt (felnőttet vagy gyermeket), akihez szorosán kötődhet.
- Hasson oda, hogy modell értékű legyen az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.
- Kísérje különös figyelemmel az ép és a sajátos nevelési igényű gyermekek kapcsolatteremtését.
- Segítse elő, hogy a gyermek képességeinek megfelelően részt vállaljon a közösség életében.
- Nyújtson lehetőséget az óvodán kívüli kapcsolatokat, közösségek megismerésére is.
- Segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, én-tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező, önértékesítő törekvéseinek.
- Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.
- A gyermek nyitottságára építve segítse elő, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt.
- Ismertesse meg a gyermekkel a szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja lehet.
- Juttassa el a gyermeket a társakkal való pusztán együttléttől az együvé tartozás érzéséig, az együttműködésig.
- Törekedjen arra, hogy a gyermekekkel differenciáltan, egyéni sajátosságukat szem előtt tartva, de mindig igazságosan, tapintatosan bánjon, de tartsa szem előtt a fejlesztés feladatait.
- Biztosítsa a lehetőséget a konfliktushelyzetekben a gyermekek önálló megoldási módjára, mert a viselkedés normáinak belsővé válása az alku, az érzelmi azonosulás, az értelmes belátás útján megy végbe legeredményesebben.
- Az óvodai élet egésze során biztosítsa az ép és a sérült gyermekek társra és egymásra találását, elfogadását, hogy az épekkel együtt tudjanak játszani, foglalkozásaikba bekapcsolódni.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés alakításához kapcsolódó gyermeki tevékenységek

- Folyamatosan ismerkedik a szokásrendszerrel, és mindinkább sajátjává teszi azt.
- A gyermek az egész óvodai nap folyamán gyakorolja a tapintatos, helyes viselkedésmódokat (érkezés, étkezés stb.).
- Udvariisan, a csoportban megszokott kifejezéseket alkalmazva fordul társaihoz és a felnőttekhez.
- A gondozási és munkatevékenységekben segítséget nyújt a kisebbeknek, illetve rászorulóknak, a sajátos nevelési igényű gyermekeknek.
- A munka különféle területein a gyermek figyel, és vigyáz a felnőttek és társaik által létrehozott produktumokra.

- A derűs, barátságos óvodai légkör hatására bátran megéli és kifejezi szociális érzelmeit, ezzel is segítve szociális kapcsolatait.
- Játékában úgy viselkedik, hogy társa tevékenységét nem zavarja.
- Játzóként vigasztalja a szomorúan érkezett gyermekeket.
- Tiszteletben tartja a csoportban kialakult játékhagyományokat, ezzel is erősítve a csoport összetartozásának érzését.
- Játékban segít a sajátos nevelési igényű társainak, megmutatja a játékeszközökben rejlő lehetőségeket, bevonja őket szerepjátékába.
- Közös élményekre épülő közös tevékenységeket gyakorolja.
- Megalapozódik szokás-és normarendszere.
- Játékában társas kapcsolatai révén megéri, elfogadja társai elképzeléseit, alkotó módon együttműködik.
- A tevékenységek során a gyermek figyel az óvodapedagógusra, megéri és követi az irányítását.
- Igényeit, szükségleteit világosan megfogalmazza, használja az erre irányuló kifejezéseket.
- A közös játék során oldott légkörben kerülnek kapcsolatba egymással, élénk kommunikatív kapcsolat alakul gyermek-felnőtt, gyermek-gyermek között.
- Az együttjátás során újabb szavakkal, kifejezésekkel gazdagodik szókincse, fokozódik beszédkedve, észrevétlenül javul beszédértése.
- A szerepjáték során alkalmazza, felismeri és gyakorolja a különböző szerepeknek megfelelő beszédmódokat, nyelvi eszközöket.
- A csoport mindennapi tevékenységeiben a gyermek használja a párbeszéd különböző, az együttműködést elősegítő fordulatait, kifejezéseit, az egymáshoz fordulás udvarias formáit.
- A munkafolyamat sikerének érdekében a gyermek folyamatos szóbeli kapcsolatot tart fenn társaival és az óvodapedagógussal. Kérdéseit, válaszait pontosan, a szituációhoz alkalmazkodva fogalmazza.
- Egyéni élményeiről beszámol társainak, az óvodapedagógusnak.
- A szervezett tanulási folyamatban a gyermek megismeri a személyek, tárgyak, jelenségek nevét, milyenségét, a cselekvések, történések idejét, ezek egymáshoz való viszonyulásának kifejezéseit, olyan szófajtákat, melyek nélkülözhetetlenek fokozatosan önálló beszédükhöz.
- A sajátos nevelési igényű, de kommunikációra képes gyermek mintaadással kísért verbális utasításra reagál, de önmaga is próbálkozik rövidebb mondatokkal kíséri tevékenységét.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Követi az óvodapedagógus utasításait.
- Igényli a társas kapcsolatokat, és életkorának megfelelően tudja azokat kialakítani, kezelni. Képes az együttműködésre felnőtellel, gyermekekkel.
- Használja az elsajátított magatartási szabályokat.
- Betartja a közösség által elfogadott szokásokat, alkalmazkodik a közösség elvárásaihoz, és ezt társai viselkedésében is figyelemmel kíséri.

- Önfegyelme eljut arra a szintre, hogy egyéni céljait a csoportnormákhoz alkalmazkodva valósítja meg.
- Alakul önértékelése, kudarcűrő képessége.
- Önmaga és társai tetteinek értékelésében egyre objektívebb.
- Egyéni teljesítményét a közösség szempontjából is mérlegeli.
- Együttérző, segítőkész, önzetlen, egyre több figyelmet fordít társaira.
- A tevékenységek során önálló, kitartó, képes az önfegyelemre, feladattudata kialakult, szabálytudata van.

A terület kapcsolata más nevelési területekkel

Kapcsolatban áll a **munka jellegű tevékenységekkel**, mert jelentős szerepe van a gyermekek közötti társas kapcsolatok alakulásában. Egyrészt a gyermek tevékenységének eredményességét a társak is figyelemmel kísérik, értékelik, s ez motiváló, irányt mutató az egyén részére.

Másrészt az együtt, egymásért végzett munka fontos szociális tulajdonságok, értékek, kialakulását eredményezi.

Az **egészséges életmód alakításával**, az óvodapedagógussal, dajkával szoros együttműködés alakul ki, az óvodapedagógus, dajka megkönnyíti a beilleszkedést, alkalmazkodást a gondozás során. A szokásrendszer alakítása közben megtanulják az egymáshoz való alkalmazkodást, gyakorolják a segítségnyújtást.

A **játékkal**, mert az egyénnek a gyermekekkel való társas kapcsolatai a játék során fejlődnek, olyan szintű együttműködés jöhet létre a játék kapcsán, melyre más területen még nem képes a gyermek.

Az **anyanyelvi neveléssel**, mert a szocializáció folyamatának alapvető eszköze a beszéd. Ennek segítségével teremtenek kapcsolatot a gyermekek. A közösség alakulása, változása kommunikációs helyzetben mutatkozik meg, s a kommunikációs, metakommunikációs jelek jelentik a közösségre tartozást.

VIII.3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés

Óvodai nevelésünk egyik legfontosabb feladata az anyanyelv ápolása, fejlesztése, így valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. A beszéd az önkifejezés része, egyszerre cél és eszköz a társas kapcsolatok kialakításában. Az anyanyelvi nevelés átfogja az óvodai nevelőmunka valamennyi területét. Lehetőséget nyújt a gyermekek számára a sokoldalú és aktív ismeretszerzésre, miközben bővül a szókincsük és erősödik a társas kapcsolatrendszerük.

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megszervezése, megvalósítása a nevelési folyamatban

Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan - népmesék, néphagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi - a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van. Az anyanyelvi nevelés kiemelten a verssel-mesével, a költészet és az irodalom nyelvével közvetlenül hat a gyermekek érzelmeire, erkölcsi tudatukra, értelmükre. A népköltészeti alkotások (mondókák, rigmusok stb.) a gyermekek beszédtempóját, ritmusát közvetlenül is fejlesztik. A mesék olyan szavakat is megismertetnek a gyermekekkel, amik passzív szókincsüket fejlesztik, gyakori használatukkal aktívvá is válhatnak. A dramatizálás, bábozás során ők is megpróbálják a mese, vers nyelvi kifejezéseit, fordulatait használni. Így fejlődik kifejezőkészségük, mondatalkotásuk. Társakkal való beszélgetés során megtanulnak egymásra odafigyelni, reagálni, rögtönözni.

A magyar gyermekköltészet, a néphagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait.

Az anyanyelvi nevelés átfogja az egész óvodás kor éveit, kulcsszerepe van a személyiség fejlesztésében, mivel az anyanyelv a gondolatformálás, valamint a gondolat-, érzelem- és akaratkifejezés eszköze. Segíti a gyermek önbizalmának fejlődését, szociális kapcsolatának kialakítását és feltétele az iskolai tanulás megkezdésének.

Az óvodapedagógus feladata

- Olyan szeretetteljes és derűs légkört alakítson ki, amelyben a gyermekek bátran, gátlások nélkül nyilatkoznak meg.
- Szép kiejtéssel, nyelvtanilag helyesen beszéljen, beszéde követésre méltó, példaértékű legyen.
- Tájékozódjon az óvodába kerülő gyermekek beszédfejltségéről.
- A beszédfejlesztés érdekében ismerje meg a család anyanyelvi kultúráját. A szociokulturális háttér figyelembevételére épülő differenciált készség- és képességfejlesztést valósítson meg.
- Ismertesse meg a gyermekeket a kommunikáció nem verbális eszközeivel is.
- Valamennyi nevelési területhez kapcsolódva folyamatosan bővítse a gyermekek szókincsét.
- Biztosítson lehetőséget élményszerzésre, tapasztalatszerzésre, az ismeretek rendszerezésére.
- Fejlessze a gyermekek beszédhallását, emlékezetét az erre szolgáló játékokkal.
- Az óvodapedagógus tartsa szem előtt, hogy az anyanyelvi nevelés az óvodai élet egészében kiemelt feladat.
- Éreztesse meg a nyelv kifejező erejét és szépségét.
- Kérdéseivel ösztönözze beszédre a gyermekeket.
- Az óvodapedagógus tapintattal kezelje a beszédhibával küzdő-gyermekek felzárkóztatását.
- Törekedjen a szemléletességre, a képszerű kifejezések alkalmazására.
- Az óvodapedagógus tartsa szem előtt, hogy a mese az egyik megnyilvánulási vagy közlési mód, amely valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegíti.
- Az óvodapedagógus vegye figyelembe, hogy a gyermekek csak biztonságot nyújtó, derűs légkörben „nyílnak meg”.
- Differenciált, egyéni bánásmód alkalmazásával segítse a nyelviileg fejletlen, illetve a kiemelkedően fejlett gyermekeket egyaránt.
- Az eredmény megvalósítása érdekében erősítse az óvodapedagógus és a gyermek között lévő érzelmi kapcsolatot, engedje beszélni a gyermekeket érdeklődésüknek, fantáziájuknak megfelelően. Így olyan nyelvi közeget alakítson ki, melyben „érdemes” beszélni, és a gyermek a beszédhelyzetekben egyenrangú félként szerepel.
- Juttassa érvényre az anyanyelvi nevelésnek az egész nevelési folyamatot átfogó jellegét: gondoskodjon arról, hogy a nyelvi fejlesztés a nap minden időszakában hasson.

- Gondoskodjon arról, hogy az integráció adta lehetőségek az anyanyelvi nevelés területén is érvényesüljenek.
- Tartsa szem előtt, hogy az ép gyermekek nyelvi mintaadása motiválja a sajátos nevelési igényű gyermekeket a kapcsolat tartalmasabbá tételében.
- Tartsa szem előtt, hogy a hátrányos helyzet megszüntetésének egyik legfontosabb feltétele az anyanyelvi fejlettség, a nyelvi készségek alakítása.

Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és neveléshez kapcsolódó gyermeki tevékenységek

- Igényeiket, szükségleteiket megfogalmazzák.
- A gondozási feladatok közben figyelik és megértik az óvodapedagógus utasításait, közléseit.
- Játék közben közlik egymással gondolataikat, használják a párbeszéd fordulatait, kifejezésre juttatják ötleteiket.
- Az irányított ismeretszerzés folyamatában a gyermekek használják a megismert tárgyak, jelenségek, történések nevét, kifejezéseit.
- Családi és egyéni élményeikről beszámolnak az óvodapedagógusnak, illetve társaiknak.
- Anyanyelvi játékokat játszanak az óvodapedagógus irányításával.
- Történeket találnak ki és mondanak el, miközben alkalmazzák az ismert nyelvi formákat.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermekek aktívan használják a tapasztalások során bővült szókincsüket. Türelmesen meghallgatják az óvodapedagógust és társaikat, részt vesznek a társalgásban. Kifejezően, a témához kapcsolódóan kezdeményeznek beszélgetést.
- Helyes mondatszerkezeteket alkotnak, jól érthető, többnyire megfelelő hangsúllyal, hanglejtéssel, hangerővel és tempóval beszélnek.
- Képesek önállóan mesélni, drámajátékokat játszani.
- Tisztán ejtenek minden beszédhangot.
- Elbeszélésük folyamatos, páros és csoportos beszédhelyzetekben megfelelő beszédfordulatokkal és viselkedési formákkal teremtik meg és tartják fenn a kapcsolatot.
- Helyesen használják a névmásokat, a névutókat, a jövő idejű igeidőt és az igemódokat.
- Kialakult a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető, többnyire megfelelő hangsúlyozású, hanglejtésű, hangerejű és sebességű beszéd.
- Beszédüket személyiségüknek és az aktuális helyzet által kiváltott érzelmeknek megfelelő természetes gesztusokkal, arcjátékkal kísérik.
- A gyermekek egyéni fejlettségüknek megfelelően szívesen beszélnek saját cselekvésükről, a velük történt eseményekről. Ismerik a környezetükhöz tartozó tárgyak és megszokott tevékenységek nevét. Leggyakrabban kérdés, kérdés, felkiáltás formájában nyilatkoznak meg. Tárgyi és személyi környezetükkel kapcsolatos gondolataikat egyszerű mondatokkal fejezik ki.
- Gondolataikat érthetően, összefüggően tudják kifejezni, közölni, leírni, mesélni, felsorolni. Bátran, gátlás nélkül beszélnek. Beszédük az elvont gondolkodás elemeit is tartalmazza. Használják a személyes névmásokat és személyragokat. Mondatalkotásuk tökéletesedik. Megjelenik az érzelmek szóbeli megfogalmazása. Társaik beszédére

---

odafigyelnek és igénylik, hogy őket is figyelmesen meghallgassák. Alkalmazzák a párbeszéd jellegzetes fordulóit: a figyelemfelhívást, a köszönést, az udvariassági kifejezéseket.

A terület kapcsolata más nevelési területekkel

Az óvodai anyanyelvi nevelés olyan komplex feladat, ami az egész nevelési folyamatunkban jelen van, kifejti hatását. Valamennyi nevelési területet áthat, velük szoros kapcsolatban van.

A **külső világ tevékeny megismerésével**, mert a környezet megismerése csak aktív tevékenység közben lehet sikeres, a gondolkodás és a beszéd kapcsolata útján, kölcsönhatásukra építve. A gyermek fogalmakkal ismerkedik, gondolkodási műveleteket végez, megfogalmaz oksági összefüggéseket. A környezet **matematikai** vonatkozásai újszerű nyelvi közeget jelentenek. A feladatok megjelölése során, problémamegoldás közben, matematikai manuális tevékenység végzésekor olyan nyelvi kifejezéseket is megismernek, illetve használnak, melyek a hétköznapi beszédben ritkábban fordulnak elő.

Szoros kapcsolatban van a **játékkal** azért, mert a játékszituációban való aktív részvétel folyamatos kommunikálást igényel. A játékban szinte észrevétlenül tanulnak meg új fogalmakat, mondatszerkesztési szabályokat. A játék alkalmas arra, hogy a gátlásosabb gyermekek is oldottan megnyilvánuljanak.

Az **egészséges életmód alakításával**, mert a különböző tevékenységek végzésekor a gyermek szoros nyelvi kontaktusban van az óvodapedagógussal, igényeit, szükségleteit szóban közli, az óvodapedagógus pedig folyamatos beszéddel kíséri tevékenységét. Lehetőség van a tárgyak, személyek, szükségletek nevének, fogalmának gyakorlás útján történő megszilárdulására.

IX. Az óvodai nevelés tevékenységrendszere

Az intézményi pedagógiai folyamatokat úgy alakítjuk, hogy elősegítsék az óvodáskor végére elvárható eredmények teljesülését.

Pedagógiai Programunkban a nevelés és fejlesztés a következő tevékenységrendszerben valósul meg:

Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

IX.1. A játék

Minden életkornak megvan az adekvát tevékenysége, amely a személyiségfejlesztés optimális feltételeit megteremti. Ez a tevékenység az óvodás korban a játék. A játék fő jellemzője, hogy önkéntes és szabad. Szabad akaratból, külső kényszerítő körülmények nélkül jöhet csak létre. Magáért a folyamatért, az azt kísérő érzésekért, élményért végzi a gyermek, indítéka magában a cselekvésben rejlik. Az óvodai nevelésünk egészét átszövő, legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenységi forma, amely egyben az örömforrás alapja, a kisgyermek elemi szüksége, személyiségének legsokoldalúbb és leghatékonyabb fejlesztő eszköze, melyre Pedagógiai Programunk alapvetően épül.

Célunk

Célunk a tudatos jelenléttel az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozásának segítségével, a szabadjáték minél gazdagabb feltételeinek biztosításával, a gyermek játékának pedagógiai, pszichológiai szakértelemmel való támogatása, indirekt módszerekkel az óvodáskorú gyermekek optimális személyiségfejlődésének biztosítása érdekében.

Célunk a tehetségigéretes gyermek kreatív megnyilvánulásainak, átlagon felüli kognitív képességeinek (figyelem, megfigyelőképesség, érzékelés-észlelés, emlékezet, gondolkodási funkciók), speciális képességeinek, (mozgás, zenei, nyelvi, matematikai, rajz, szociális), feladat iránti elkötelezettségének, illetve gyenge képességeinek sokoldalú fejlesztése.

A játék a megismerés eszköze. A gyermek a különféle játékok közben ismerkedik a külvilággal: a valóság tárgyival, a környezetében élő személyekkel és a köztük fennálló emberi kapcsolatokkal. A játéktevékenység a spontán ismeretszerzés széles bázisa, nem kötelező jellegű tevékenység. A gyermek a valóságot játéka során képszerűen fogja fel és benyomásait is ugyanígy adja vissza: konkrétan, képszerűen, szemléletesen, ezáltal egyre több ismeretet sajátít el a világból. Spontán tanulási folyamat valósul meg a gyermekek játéktevékenysége során, ismerkednek a külvilággal, megértik, birtokba veszik környezetüket.

Az óvodapedagógus feladata

- Tartsa szem előtt, hogy a játék a nevelési célok elérésének legfőbb eszköze.
- Törekedjen az indirekt játékirányításra, ennek érdekében teremtsen meg a feltételeket, helyzeteket, amelyek hatással vannak a játékokra, amelyektől a játék függ.
- A játék fejlődésének általános tendenciáin túl vegye figyelembe a gyermekek egyéni sajátosságait is: eltérő élményanyagát, fejlettségük különböző szintjét, aktivitásuk eltérését, érdeklődésük különbözőségeit, de segítse elő, hogy – egyéni lehetőségeiknek megfelelően – magasabb szintre jussanak el.
- Tartsa szem előtt, hogy a játéktevékenység megfigyelése alapján a csoport és az egyes gyermek fejlődéséről egyaránt értékes tapasztalatokat szerezhet. Jelzéseket kaphat érzelmi-hangulati állapotról, esetleges érzelmi sérüléséről, az értelmi képesség és a beszéd alakulásáról.
- Építsen a játéknak olyan motiváló erejére, mely segít leküzdeni a sajátos nevelési igényből adódó hátrányukat.
- Vegye figyelembe, hogy a játék az a nevelési terület, amely a legalkalmasabb az ép és a sajátos nevelési igényű gyermekek együttműködésére és egymásra találására.
- Törekedjen megfelelő élményanyag biztosítására annak érdekében, hogy a gyermek minél jobban megismerje környezetét, törekedjen közben arra, hogy ez a tapasztalat – és ismeretszerzés pozitív érzelmeket váltson ki.
- Biztosítsa a nyugodt légkört, mivel ez a gyermek kiegyensúlyozottságához nélkülözhetetlen, amely játékára közvetlenül hatással van.
- Érvényesítse, hogy a gyermeknek lehetősége legyen az elbújásra, a szemlélődésre, illetve a terem átalakítására a játék céljainak megfelelően.
- Tartsa szem előtt, hogy a gyermek szabad mozgására, a játék térbeni kibontakozására, az egymás mellett játszó csoportok és az egyedül játszó gyermek számára is megfelelő hely szükséges.
- Gondoskodjék arról, hogy a gyermeknek az udvaron, a szabadban is, minden évszakban módja legyen a játékokra.
- A napirend összeállítása közben vegye figyelembe, hogy a gyermeknek különösen fontos a minél hosszabb, megszakítás nélküli játékidő.
- Biztosítson olyan játékszereket, amelyek az elmélyült játék kialakulását segítik, motiváló, fejlesztő hatásúak.

- A játékeszközök válogatása során vegye figyelembe, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek esetleg speciális játékeszközöket igényelnek.
- Tegye lehetővé az eszközök variációs lehetőségeit.
- Ösztönözze a gyermekeket különböző játékok készítésére.
- Vegye figyelembe, hogy egy-egy gyermek óvodán kívüli egyéni élménye is lehet a közös játék kiindulópontja, és a közös játék ösztönözheti a kívülálló gyermeket arra, hogy bekapcsolódjék a játékba.
- Tartsa szem előtt, hogy a játékeszközökből, anyagokból megfelelő mennyiségű álljon a gyermek rendelkezésére.
- Ügyeljen arra, hogy a gyermekek tekintettel legyenek egymásra, ne zavarják egymást, kíméljék egymás játékát.
- Ügyeljen arra, hogy a gyermek a szabadon választott játékban is megtartsa annak szabályait, társaihoz udvarias, előzékeny legyen.
- Ügyeljen arra, hogy az aktív, szervezőképes gyermekek ne kerüljenek összeütközésbe egymással az irányító szerepek szétosztásakor, ne szorítsák háttérbe a félénk, visszahúzódó gyermeket, ne kényszerítsenek rájuk nem kívánatos szerepet.
- A félénk, bátortalan, passzív, vagy az újonnan érkező gyermeket kapcsolja be a játékba.
- Ismertesse meg a barkácsoláshoz szükséges anyagokat, a szerszámok használatát, az egyszerűbb technikai fogásokat.
- Adjon lehetőséget arra, hogy irodalmi élményeit dramatizálhassa, bábozhassa el.
- Ösztönözze, hogy a gyermek szereplési vágya alkotó tevékenységgel párosuljon.
- Vegye figyelembe, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek játékának fejlettsége eltér az ép gyermekekétől.
- Segítse elő, hogy oldódjanak a sajátos nevelési igényű gyermekek kapcsolatteremtési zavarai, ezáltal hamarabb résztvevőivé válhatnak az ép gyermekekkel való játéknak.
- Nyelvi, kommunikációs helyzetek teremtésével fejlessze a gyermekek önkifejező készségét.
- Biztosítsa a változatos eszközöket az improvizációs játékok létrejöttéhez.
- Hívja fel a szülők figyelmét a drámajátékok személyiségfejlesztő hatására.

Differenciált és egyéni fejlesztés lehetőségei:

- a közösségi szabályok értelmezése (ok-okozati összefüggések)
- a negatív viselkedés elutasítása
- tevékenységükben ne jelentsenek veszélyt önmagukra és társaikra
- bizalom és szituációs játékokkal feszültségoldás
- lehetőség biztosítása az elbújásra, kuckózásra

Gyermeki tevékenységek

A gyermekek tevékenységei élményszinten egymással egészet alkotnak, összefonódva, a napi tevékenység alkotóelemeiként jelennek meg:

- Tapasztalatait, ismereteit, elképzelését és az ezekhez fűződő érzelmeit megjeleníti szerepjátékában.
- Irodalmi élményeit szabadon választott, kötetlen módon dramatizálja, elbábozza.

- Az élethelyzeteket újra alkotó szerepjátékához, irodalmi élményéhez maga készíti el (barkácsolja) a szükséges eszközök egy részét, a bábokat.
- Kockákból és más játékszerekből, különböző alkatrészekből, anyagokból építményeket, különféle tárgyakat hoz létre (épít, konstruál).
- Pontos, meghatározott szabályok szerint zajló szabályjátékot játszik, amely lehet mozgás, vagy értelmi képességeket fejlesztő.

A gyermekek **gyakorló játékot** játszanak. E tevékenység közben ismerkednek az őket körülvevő világgal, annak tárgyaival, eszközeivel, szokásaival. Konstruálnak, eleinte nagyobb, később apróbb eszközök, alkatrészek, anyagok felhasználásával. **Szerepjátékot** játszanak, melyben megjelenítik tapasztalataikat, elképzeléseiket, érzelmeiket, pozitív vagy negatív élményeiket, melyeket a játék eszközrendszerén keresztül reprodukálnak. Báboznak, dramatikus játékot játszanak. **Szabályjátékot** játszanak szabályokhoz igazodva a mozgásos és kognitív fejlesztő tevékenységek közben. **Barkácsolnak**, különféle eszközökből, sokféle változatos anyagból játékhöz használható kiegészítőket készítenek. **Spontán tanulási folyamat** valósul meg a gyermekek játéktevékenysége során, ismerkednek a külvilággal, megértik, birtokba veszik környezetüket.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Önállóan képesek játékot kezdeményezni, betartják a játék szabályait, képesek a szerepek kiosztására és a szerepnek megfelelően tevékenykedni.
- Játék közben képesek alkalmazkodni egymáshoz, kialakul a kreatív együttműködés készsége. Megnyilvánulnak és kialakulnak baráti kapcsolataik, elfogadják a viselkedési szabályokat. Fejlődik beszédképességük, közlési vágyuk ösztönzi beszédkedvüket, bővül szókincsük.
- Igényükké válik a szellemi erőfeszítést feltételező, szabályokat betartó, ügyességet, együttműködést igénylő játékfajták játsszása.
- A gyermekek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez hozzájárulnak a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, melyek a gyermekek együttműködő képességét, feladattudatát, kiemelkedő képességeit, tehetségét fejlesztő, növekvő időtartamú tevékenységek a gyermekek életkorától, igényeitől, fejlettségi fokától függően.
- A komplex tervezésben minden nap más tevékenység dominál, így teremtünk lehetőséget az egyes tevékenységekben való elmélyülésre.

A terület kapcsolata más nevelési területekkel

Szocializációval, mert a játék nagyfokú alkalmazkodásra készíti a gyermeket. Az egymás melletti, illetve a közös tevékenységben alakulnak a társas kapcsolatok, alakul az együttműködés, megtanulják a kölcsönös alá - illetve fölérendeltség szükségességét. A játék megkívánja a társra figyelmet, a kívánságok késleltetését, esetleg módosítását.

Anyanyelvi neveléssel. A játék során alkalma nyílik, hogy felismerje és gyakorolja a különböző beszédhelyzetekhez illeszkedő beszédmódokat, a nyelvi eszközök használatát. Amikor együtt játszik a többiekkel, alkalmazkodik hozzájuk a beszédében is. Szerepvállaláskor utánzással, modellkövetéssel szóban, hanglejtésben, gesztusokban igyekszik megfelelni a szerepnek. Bátran, gátlások nélkül kérdez, nyilvánul meg, mert a játékot kísérő érzelmek közlési vágyat ébresztenek.

Munka jellegű tevékenységgel, mert az végig játékos jellegű marad. Ugyanakkor vannak játékfajták, melyek a munka jegyeit viselik magukon, cél érdekében valami produktum

létrehozásáért zajlik a konstruálás, barkácsolás. Ezekben a tevékenységekben megismeri a gyermek az erőfeszítés örömeit. Az elkészült alkotások új játékszituációban használhatók. A munka során szerzett új tapasztalatok, ismeretek pedig új játéktémák alapjai, motivációi lehetnek.

Mozgással, mert a játék fejleszti a gyermekek mozgását. Segíti új mozgásformák kialakítását, azok gyakorlását, tökéletesítését. Fejleszti kézügyességüket és segíti őket abban, hogy pillanatnyi mozgásfejlettségük határaival számolni tudjanak. A veszélyhelyzetekkel való ismerkedés, és az azokhoz való alkalmazkodás hozzájárul kiegyensúlyozott, félelemmentes közérzetükhöz, különösen a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében.

IX.2. Mozgás

A mozgás a gyermek fejlődése során keletkező mozgáskészletelés lehetőségeinek tudatos, tervszerű biztosítása.

Az óvodáskorú gyermekek legtermészetesebb megnyilatkozási formája a mozgás, amely jelentős szerepet tölt be fejlődésükben. A mozgás adta lehetőségek által gazdagodnak tapasztalataik, alakul testsémájuk, térbeli tájékozódásuk fejlődik. A mozgásnak szerepe van az egészség megőrzésében és megszilárdításában, illetve az életkornak megfelelő, egészséges fejlődés kedvező befolyásolásában. A gondozó tevékenységek minden részlete kihat a testi nevelés folyamatának eredményeire (az egészséges környezet, életmód és higiénés szokások kialakítása, ellenőrzése). Új mozgáskészségek tanításával, tanulásával, illetve az ismeretek alkalmazásában tanúsított ügyesség fokozásával növeljük a gyermekek mozgásintelligenciáját, megalapozzuk a mozgászavarok helyreállítását.

Célunk

- Minden gyermek az egyéni képességének, ügyességének megfelelően bátran, gátlások nélkül mozogjon és találjon ki mozgásformákat.
- A kedvvel végzett mozgás nyújtson élményt és serkentsen a gyermekeket további mozgásra.
- A természetes nagymozgások fejlesztése mellett hangsúlyt helyezünk a gyermekek szem - kéz, szem – láb koordinációja fejlődésének segítésére, a gömbérzés fejlesztésére játékos gyakorlatokon keresztül.
- A mozgáskoordináció fejlesztése eszközök használatával.
- A természetes mozgásigény megőrzése, kielégítése és fejlesztése.
- Testi képességek, fizikai erőnlét, állóképesség, kitartás fejlesztése, a személyiség akaratitényezőinek fejlesztése.
- A helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásának megalapozása.
- A gondozás, az egészséges életmódra nevelés hatásainak felerősítése.

Az óvodapedagógus feladata

- Az óvodapedagógus alakítson ki elég helyet – amely biztonságot is nyújt – a mozgáshoz.
- Valamennyi gyermek számára változatos, differenciált, párhuzamosan végezhető lehetőséget biztosítson a mindennapos mozgásra.
- Biztosítson mind a teremben, mind a szabadban kellő számú eszközt.
- Az óvodáskorú gyermek biológiai és pszichikai fejlettségét figyelembe véve, (mozgásigény, fejlettség, terhelhetőség) a fokozatosság elvének betartásával szervezze meg mind a kötetlen, mind a kötött mozgás feladatait.

- Alakítsa ki a gyermekekben a biztonságos mozgás végzése közben betartandó legalapvetőbb szabályokat.
- Tegye örömforrássá a gyermekek számára a mozgásformák gyakorlását.
- Az eszközök kiválasztásakor vegye figyelembe a gyermekek fejlettségi szintjét. Tervezzon, szervezzon és vezessen korszerű, fejlődésközpontú, egészségorientált szemlélettel foglalkozásokat.
- Ismerje a modern óvodai mozgásfejlesztés alapelveit, és tudja alkalmazni azokat.
- Ismerje meg a gyermekek motivációs rendszerét erősítő technikákat, és bővítse tudását a differenciált tevékenységszervezés módszereivel kapcsolatban, különösen a fejlődésközpontú mozgásos játékok terén.
- Tudatosan tervezze a fejlesztési feladatokat, fejlessze a gyermekek térbeli tájékozódási képességét, valamint személyiségük akarati tényezőit, egyéni szükségleteiket és képességeiket figyelembe véve.
- Biztosítsa a kötött és kötetlen mozgás során a jó hangulatot.
- Segítse elő a társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak gazdagításával a gyermek éntáraitának, a másik észlelésének, az önfegyelem, alkalmazkodás, kooperáció képességének fejlődését.

Differenciált és egyéni fejlesztés lehetőségei:

- sürgetés - mentes fejlődés – fejlesztés támogatása
- önbizalom fejlesztése – egyéni gyakorlás, hibajavítás
- az eszközhasználat egyéni gyakorlása - hibajavítás
- fizikai képességeik, korlátaik, egészségi állapotuk figyelése, megfigyelése
- differenciálás feladatban, módszerben, időtartamban, szervezésben, eszközökben
- reális gyermeki én-kép megalapozása a tehetségfejlesztéshez

Gyermeki tevékenységek/A fejlesztés tartalma

A mozgásos tevékenység rendszere:

- kötetlen, úgynevezett szabad mozgásra épülő
- irányított, minden gyermek számára kötelező mozgás.

A kötelező rész felépül: a természetes mozgásokból, a játékos mozgásokból, a szabályjátékokból, illetve a prevenciók gyakorlatokból. (láb és tartásjavító gyakorlatok). A napi tevékenységhez igazodó időpontban rendszeresen játszanak különféle mozgásos szabályjátékokat, kooperatív mozgásos játékokat melynek színtere: az udvar.

Az egészséges életmódra nevelés része: a mindennapi mozgásos játék, amely tervezett, illetve spontán mozgásokból, mozgáselemekből áll. Gyakori és ajánlatos a mozgásfejlesztő eszközök használata, amelyek hozzájárulnak az egyéni képességek fejlesztéséhez.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén

- A gyermekek teste arányosan fejlett, terhelhető és teherbíró.
- Mozgásuk összerendezett, a tanult mozgásformák kivitelezése esztétikus.
- Képesek a mozgáskombináció végrehajtására.
- Fejlődik a térbeli tájékozódó képességük.

- Ismerik testrészeiket, kialakult az oldaliságuk.
- Sor- és váltóversenyeket játszanak, a szabályokat betartják, a kudarcot tűrik.
- Kialakul a mozgás iránti igényük, a mozgás szeretete.

A verselés – mesélés; az ének-zene, énekes játék, gyermektánc, a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka egymást áthatva és kiegészítve, komplex módon jelenhet meg a nap bármely szakában.

IX.3. Verselés – mesélés

Mesehallgatáskor a szó segítségével következik be a valóság és vágyak áthidalása. A mese örömforrás és társas élmény. A mese tanít az emberi együttélés törvényeire, magyar népünk szép erkölcsi szokásaira. A mese cselekménye megmozgatja a gyermekek képzelőerejét, megbékíti őket esetleges félelmeikkel, erősíti önbizalmukat. A magyar gyermekköltészet, a mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

Célunk

- A gyermekek szemléletmódjának és világvéleményének alakítása.
- A nyelv szépségének, kifejező erejének megismertetésével, irodalmi élmény nyújtásával a személyiség fejlesztése.
- Az anyanyelvi kultúra fejlesztése mellett az értelmi és az érzelmi nevelés erősítése.
- A gyermeki önkifejezés fejlődésének segítése.
- A mesélés, verselés, mondókázás mindennaposágával az esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozása, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés.

Az óvodapedagógus feladata

- Minden nap mondjon mesét a gyermekek számára, mivel ez a gyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan része.
- Az irodalmi élmény nyújtása legyen kifejező, meggyőző, bánjon változatosan hangjával, hangszíneivel, gesztusaival, anyagát igényesen válassza meg.
- Teremtse lehetőséget a mesedramatizálásra.
- Fejlessze a gyermekek aktív és passzív szókincsét, kifejezőkészségét, bővítse ismeretanyagát.
- Az óvodapedagógus előadásmódja legyen élményszerű, hogy kialakuljon a belső képalkotás folyamata, mely hozzájárul a gyermeki élményfeldolgozáshoz.
- Az óvodapedagógus tegye lehetővé, hogy az ismétlések kellő arányának megválasztásával legyen kedvenc meséjük a gyermekeknek.
- Engedjen teret és adjon lehetőséget az életkori sajátosságokból fakadó gyermeki fantázia kiteljesülésének, tegye lehetővé a mesének mozgással vagy ábrázolással történő kombinálását az önkifejezés részeként, így valósítva meg a komplexitást.
- Fedezze fel a kommunikáció terén jelentkező tehetségigéretet.

Differenciált és egyéni fejlesztés lehetőségei:

- lehetőség szerint minden korosztály igényeihez alkalmazkodás az irodalmi témák feldolgozása során
- az irodalmi élményt sok egyéb tevékenységgel kapcsolhatjuk össze, így biztosíthatjuk a tartalom értelmezését
- reális gyermeki én-kép megalapozása a tehetségfejlesztéshez

Gyermeki tevékenységek

- Képeskönyveket nézegetnek, mesét hallgatnak, miközben erősödik az egymás iránti figyelmük.
- Átélik az összetartozás élményét.
- Átélessel hallgatják a mesét, verset, mondókát.
- A mese elemeit beleszövik a játéukba.
- Játék közben spontán módon mesélnek, verselnek vagy „alakoskodnak”.
- Dramatizálják, bábozzák, saját elképzeléseikhez igazítják az ismert meséket.
- Találós kérdéseket, nyelvtörőket, csúfolókat mondogatnak saját maguk és egymás szórakoztatására.
- Beszédükben megjelenítik a mese nyelvi fordulatait.
- Maguk is találnak ki történeteket, megjelenik a saját mese-, vagy versalkotás tevékenységeikben.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Játék közben megjelenítik irodalmi élményeiket, beszélgetnek a mesében elhangzottakról.
- Mondókákat, rigmusokat mondogatnak. Képesek arra, hogy emlékezetből felidézzék a mese cselekményét, a versek szövegét, és szívesen mondják el ezeket.
- Képesek figyelmük fenntartására, a helyes magatartásra.
- Várják és érdeklődéssel hallgatják a folytatásos meséket.
- Megértik a mesék erkölcsi, etikai mondandóját.
- Érzelmileg azonosulnak a mesehősökkel. Azonosulnak vele, vagy elhatárolódnak a mese szereplőinek erkölcsi tulajdonságától. A mese motívumait megjelenítik a játéukban.

IX.4. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodás korú gyermekek a legfogékonyabbak a zene iránt.

Zenei nevelésünket a néphagyományokra épülő dalos játékokra, népi mondókákra, az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotásokra építettük fel.

Az ölbeli játékok, népi gyermekdalok, énekes játékok örömet nyújtanak, felkeltik a zenei érdeklődést, formálják a zenei ízlést, esztétikai fogékonyságot.

A közös éneklés, mondókázás fejleszti a zenei készségeket, ritmusérzéklet, hallást, valamint formálja a gyermekek nyelvi kifejezőképességét. Helyesebb lesz beszédük ritmusa, hanglejtése.

A dalos játékokhoz tartozó mozgásformák, valamint a tánc során fejlődik mozgáskészségük, testséma ismeretük, térérzékelésük.

Célunk

- A zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való képesség megalapozása.
- A zenei készségek és képességek fejlesztése.

- A zenei élmény megteremtésén keresztül zeneszerető gyermekek nevelése. Esztétikai igény megalapozása, az igényes zenedarabok megválasztásán keresztül.
- A zenei kreativitás, önkifejezés fejlesztése.
- Spontán tánc jellegű motívumok elsajátítása, utánpótlás alapuló táncmozgások megalapozása.

Az óvodapedagógus feladata

- Alapozza meg és segítse elő a zenei anyanyelv kialakulását.
- Az óvodapedagógus az éneklésen és zenehallgatáson keresztül juttassa zenei élményekhez a gyermekeket, keltse fel a zene iránti érdeklődésüket, formálja az ízlésüket az igényes válogatáson keresztül.
- Ismertesse meg a gyermekekkel a gyermekdalokat, dalos játékokat, fedeztesse fel az éneklés örömeit.
- Vegye figyelembe a gyermekek sajátos egyéni adottságait, fejlessze zenei hallásukat, ritmusérzéküket, szoktassa őket harmonikus, szép mozgásra, fedezze fel a tehetségigéretüket.
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál vegye figyelembe a nemzeti nevelés esetében a gyermekek hovatartozását.
- Törekedjen a mozgáskultúra fejlesztésére, ismertesse meg a gyermekekkel népi mozgásformáink elemeit.
- Együttmozgások, különböző lépések (dobbantás, koppantás, páros táncmozdulatok, irányok, forgások) elsajátításának segítése.
- Hívja fel a gyermekek figyelmét a környezetükben található zajokra, zörejekre.
- Ismertesse meg a gyermekeket élményt nyújtó módon a népi dalos játékok sokszínűségével.
- Tartsa szem előtt a zene közösségformáló hatását.
- Az attitűdök, gondolkodásbeli és kommunikációs tulajdonságok kiteljesítése zenei élményekkel.
- Ismertesse meg a gyermekeket népi hangszereinkkel, illetve néhány más hangszerrel.
- Biztosítsa a gyermekek részére a sokszínű zenei tapasztalatszerzést.
- A téri helyzetek, téri irányok mozgásos formáival fejlessze a térészlelést.

Differenciált és egyéni fejlesztés lehetőségei:

- az egyes gyermekek egyéni mozgáskultúrájának megfelelő játékok választása
- az egyenletes lüktetés és a ritmus összekapcsolása
- hangszerek használatának gyakorlása
- egyéni képességeik figyelembevétele
- reális gyermeki én-kép megalapozása a tehetségfejlesztéshez

Gyermeki tevékenységek

- Népi dalos játékokat játszanak, ritmikus mondókákat mondanak, szabadon és alkalmasszerűen a nap bármely szakában, érzelmeiktől, hangulattól vezérelve.

- Egyszerű táncmozdulatokat, együttes mozgásformákat végeznek, eleinte az óvodapedagógus irányításával, később önállóan, napi tevékenység közben, saját örömforrás céljából.
- Megismerik és használják az egyszerű hangszereket. (dob, cintányér, xilofon, csörgődob stb.)
- Jeles napokhoz kapcsolódóan népi hagyományokat elevenítenek fel mozgásformákon, rigmusokon keresztül.
- Szívesen hallgatják az óvodapedagógus énekét, hangszeres játékát vagy az óvodapedagógus által igényesen válogatott zeneszámokat.
- Zenei ismereteiket beépítik játékukba, játszanak a hangjukkal, halkán – hangosan, mélyen – magasan énekelnek, mondókáznak.
- Megfigyelik a természet hangjait.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermekek felismerik egymás hangját.
- A dalokat tisztán, szép szövegkiejtéssel éneklük.
- Biztonsággal, örömmel énekelnek egyénileg és csoportosan.
- Óvodapedagógusi irányítás nélkül is el tudják kezdeni a dalokat, és el tudják játszani a felelgetős dalokat.
- A mondókákat ritmusosan mondják. Felismerik a magas és a mély éneklés közti különbséget, önmaguk is képesek magasan és mélyen énekelni.
- Ismerik a halk és hangos közti különbséget, tudnak halkán és hangosan énekelni, mondókázni és beszélni. Képesek a dallammotívum bújtatására.
- Érzik a ritmus és az egyenletes löktetés közti különbséget, ritmusmotívumok tapsolására képesek.
- Az egyszerű játékos és táncos motívumokat szívesen végzik, élvezik a mozgásformát.
- Változatos mozgáskombinációk végzésére is képesek.
- Szívesen zenélnék egyszerű ritmushangszereken. Képesek dallam, ritmus és mozgás improvizálására.
- Szívesen és örömmel énekelnek. Figyelmesen hallgatják az élő zenét, a hangszeres játékot.

IX.5. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül, kiemelt figyelemmel a tehetségek bátorítására. Ezért fontos, hogy esztétikus, ízléses és szép tárgyak vegyék körül a gyermekeket.

A tárgyi világ megismerése, feldolgozása, újra alkotása során fejlődik a gyermek vizuális észlelése, emlékezete, képzelete, szín- és formaészlelése. Manuális tevékenysége közben „művei” kifejezővé válnak, tükrözik a világról szerzett ismereteit, elképzeléseit és érzelmi motiváltságát.

Célunk

- Képi – plasztikai kifejezőképesség és készség kialakítása, fantázia, kreativitás, alkotóképesség fejlesztése, a tevékenységi vágy felkeltése.
- Igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására, az esztétikai élmények befogadására.
- A vizuális látásmód, a vizuális észlelés, emlékezés, képzelet, a vizuális gondolkodás pontosabbá tétele, az intellektuális látásmód kialakulásának megalapozása, a tehetségek kibontakoztatása.

Az óvodapedagógus feladata

- Fejlessze a gyermekek egyéni szintjének megfelelően a látás, a vizuális gondolkodás, a tér, a forma és színeképének gazdagodását, esztétikai érzékének alakulását.
- Ismertesse meg a gyermekeket különböző anyagokkal és technikákkal.
- Segítse elő a természet szépségeire, színeire, formáira való rácsodálkoztatással, művészeti alkotások, szép épületek megtekintésével a szépség iránti vonzalmuk alakulását.
- Keltse fel a gyermekekben a tevékenység vágyát, teremtsen hozzá a hangulati, tárgyi és eszközbeli feltételeket, alkotó légkört teremtsen.
- Fejlessze a finommotorikát, a szem-kéz koordinációt a látási, tapintási, mozgási érzékeléseken keresztül.
- Teremtsen meg az ábrázoló tevékenység folyamatosságának lehetőségét a játékos tevékenységeken és az eszközök állandó hozzáférésén keresztül.
- Legyen alkalmuk a gyermekeknek a népi szín- és formavilággal való ismerkedésre, annak kifejezésre juttatására.
- Keltse fel a gyermekekben a manuális tevékenység utáni vágyat, ösztönözze őket az elképzeléseik megvalósítására.
- A mese, vers, ének, énekes játék eszközeivel gazdagítsa a belső képet, ösztönözze annak megjelenítését.
- Biztosítsa élményeik, megfigyeléseik, illetve fantáziájuk képi és térbeli megjelenítésének sokféle lehetőségét, az alkotó alakító önkifejezés fejlődését.
- Juttassa el a gyermekeket a szépség felfedezésének képességére.
- Legyen igényes a környezet formálásában.
- Törekedjen a természetes anyagok használatára a gyermekcsoportban.
- Az óvodapedagógus biztosítsa az egyéni fejlesztés lehetőségét, az egyes gyermekek közti ábrázolókészség és képességbeli különbségek figyelembevételével.

Differenciált és egyéni fejlesztés lehetőségei:

- választási, döntési lehetőség biztosítása a gyermekek számára
- ujjgyakorlatok végzése egyéni gyakorlással
- az elvonatkoztatás, a vizuális nyelv értelmezése
- a teljes tér kitöltésének értelmezése
- különböző eszközök folyamatos biztosítása
- fejlődési szintekhez, eltérésekhez való alkalmazkodás
- reális gyermeki én-kép megalapozása a tehetségfejlesztéshez

Gyermeki tevékenységek

- A gyermekek eleinte firkálgatnak, nevet adnak a firkáznak.
- Élményeik, elképzeléseik alapján rajzolnak, festenek, mintáznak.
- A manuális tevékenység során érzelmeiket kifejezésre juttatják az elkészült „művekben”.
- Játsszanak a formákkal és a színekkel, megismerkednek az ábrázolás sokféle technikájával.
- Játékaikhoz, bábozáshoz, dramatizáláshoz eszközöket készítenek, barkácsolnak, vágnak, ragasztanak, közben változatos anyagokat, terméseket használnak.
- Terméseket gyűjtenek, ezekkel díszítenek, változatos felületeket képeznek.
- Ismerkednek a népi kismesterségekkel, pl.: mézeskalácsot készítenek.
- Ismerkednek a népművészet szín-, anyag- és formavilágával.
- Rácsodálkoznak a természet és a műalkotások szépségeire.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Élményeik, elképzeléseik, képzeletük megjelenítésében biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit.
- Képalakításban kifejezik az elemi térviszonylatokat.
- Formaábrázolásuk változatos, önállóan alkalmazzák a megismert technikákat.
- Képesek hangsúlyozni formaábrázolás során a legfontosabb megkülönböztető karakterjegyeket.
- Emberábrázolásaikban megjelennek az aprólékos részletek, az arcelemek.
- Próbálkoznak az egyszerűbb mozgások jelzésével.
- Tudnak formákat mintázni saját elképzeléseik alapján.
- Önállóan és csoportosan képesek játék kiegészítőket, bábokat készíteni.
- Finommotorikájuk, térérzékelésük fejlett.
- Önállóan képesek a tér alakítására, rendezésére, díszítésére.
- Megbecsülik társaik és önmaguk munkáját.
- Felfedezik a szépet, a tetszetőst, amit kifejezésre is juttatnak.

IX.6. Külső világ tevékeny megismerése

A külső világ tevékeny megismerése magában foglalja a gyermeket körülvevő világ megismerését, megismertetését. Törekszünk komplex módon kialakítani ezt a nevelési területet, hiszen a valóságban is egységben jelenik meg a gyermek számára a külvilág, és matematikai ismereteit is az őt körülvevő környezet megismerése és az attól való elvonatkoztatás útján szerzi meg. A közvetlen társadalmi és természeti környezettel, valamint a környezet matematikai vonatkozásaival való ismerkedés közben valamennyi értelmi képesség fejleszhető. A gyermekek tudatosabbá válnak az önálló tapasztalatszerzésben, növekszik önbizalmuk, kitartásuk, figyelmük tartósabbá válik, erősödik akaratuk, önfegyelmük. Egész életre kihatóan alakulnak a környezetkultúra alapvető szokásai és viselkedési formái. A tapasztalatszerzés során pozitív érzelmi viszonyba kerülnek a természettel, felfedezik annak szépségeit, meglátják annak értékeit, annak formai, mennyiségi és téri viszonyaival együtt. Ismereteik segítik őket abban, hogy életkoruknak megfelelően, egyre könnyebben igazodjanak el az emberek és a természet világában. A környezet felfedezése, megismerése során kialakulnak a gyermekekben a kulturált magatartási formák, az érzelmileg motivált viselkedésformák. Megismerik a helyi hagyományokat, szokásokat, feléled bennük a hazai

táj, a családi és tárgyi kultúra iránti érdeklődés és szeretet. Szűkebb és tágabb környezetük megismerése által jobban kötődnek szülőföldjükhöz, városukhoz.

Célunk

- A gyermekek életkoruknak megfelelően szerezzenek meg minél több tapasztalatot, cselekvés – tevékenykedés közben (mozgásos és érzékszervi) az őket körülvevő természeti és a társadalmi környezetről.
- A természet szeretetére és védelmére nevelés.
- A fenntartható fejlődés érdekében a környezettudatos magatartás megalapozása, alakítása.

Az óvodapedagógus feladata

- Az óvodapedagógus a gyermekek élményeire, tapasztalataira, spontán érdeklődésére, kíváncsiságára és megismerési vágyára támaszkodva ismertesse meg a gyermekeket az őket körülvevő környezeti, társadalmi világgal.
- Törekedjen arra, hogy a gyermekek a természeti és az emberi környezetről valóságghű ismereteket szerezzenek.
- Nyújtson számukra új ismereteket, segítse őket a meglévő tapasztalataik elrendezésében az emberi-, tárgyi-, természeti környezet megismerése során.
- Fejlessze a gyermekek értelmi képességeit, érzékelését, észlelését a valóság felfedezése során.
- Fejlessze közben a gyermekek emlékezetét, tartós figyelmét, gondolkodását, beszédképességét és kreativitását.
- A spontán helyzetek matematikai tapasztalatszerzésére való felhasználása során nyújtson tapasztalatszerzési lehetőséget a formai, mennyiségi, téri viszonyokról, a tevékenységben való alkalmazás lehetőségeit gazdagítva teremtsen problémahelyzetet.
- Fejlessze a természeti és társadalmi környezet iránti fogékonyságukat, a helyes erkölcsi – érzelmi – magatartásbeli formák kialakulását.
- Irányítsa rá a gyermekek figyelmét a környezetvédelem fontosságára és gyakoroltassa azt tevékenység közben.
- Figyeltesse meg a természet színeit, hangjait, formáit, változásait.
- Biztosítsa a tervszerű tapasztalatszerzési lehetőségeket a szülőföld, hazai táj, a népi, helyi, családi hagyományok, szokások és tárgyi kultúra értékeinek megismertetésére.
- Az óvodapedagógus segítse a szülőket abban, hogy felismerjék a gyermekek környezet iránti érdeklődésének fontosságát.
- Az óvodapedagógus keltse fel a gyermekek érdeklődését a természet és az emberek világa iránt, alakítson ki pozitív érzelmi viszonyt, a megismerés és a befogadás vágyát keltse fel a tapasztalatszerzés során, megalapozva ezzel a környezettudatos gondolkodást.
- Adjon lehetőséget az irányított és spontán megfigyelésekből adódó vélemények cseréjére, az önálló véleményalkotásra, a cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok összegzésére.
- Érzékeltesse a természeti és az emberi környezetben a szépet, a környezettudatos gondolkodás, a környezetvédelem kiemelkedő szerepét.

Differenciált és egyéni fejlesztés lehetőségei:

- a gyermekek matematikai, logikai ismereteinek fejlesztése, tehetségfejlesztés

- reális gyermeki én-kép megalapozása a tehetségfejlesztéshez
- a környezettudatos szemlélet megalapozáshoz, a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő kutatási, kísérletezési lehetőségek biztosítása
- sokféle érdeklődési körnek megfelelő eszköz biztosítása
- azonos témán belüli különböző tevékenységek kezdeményezése
- térbeliség és síkbeli ábrák leképezése, eszközök méret, szín és forma azonosítása

Gyermeki tevékenységek

- Séták, kirándulások alkalmával elsajátítják a közlekedés alapvető és biztonságos szabályait, a kulturált magatartási formát.
- Kísérleteket, kutatásokat megfigyeléseket végeznek a természeti jelenségek változásaival kapcsolatosan.
- Tapasztalatokat szereznek a természet és az évszakok változásairól, az időjárás változásáról, az állatok életéről, a növények fejlődéséről.
- Ok-okozati összefüggéseket ismernek fel.
- Szépitik, gondozzák, óvják környezetüket, eközben formálódik környezettudatos gondolkodásuk.
- Gondozzák a növényeket, állatokat.
- Terméseket, magokat, köveket gyűjtenek.
- Játékukban megelevenítik a természetből, az emberi társadalomból szerzett ismereteiket.
- Ismerkednek a tér, az idő és a mennyiségi viszonyokkal.
- Közintézmények látogatása során ismereteket szereznek tágabb környezetükről.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Elemi ismeretekkel rendelkeznek önmagukról, környezetükről.
- Ismerik lakásuk címét, szülei nevét, foglalkozását.
- Gyakorolják a közlekedési szabályok betartását, ismerik a közlekedési eszközöket, a környezetükben lévő intézmények rendeltetését.
- Ismerik és megnevezik az emberi testrészeket.
- Ismerik a környezetükben élő növényeket és állatokat, különböző szempontok alapján csoportosítják azokat.
- Értik a növények fejlődése és az időjárás közti összefüggést.
- Gondozzák, védik természeti környezetüket.
- Érzelmileg kötődnek lakókörnyezetükhöz, városukhoz.
- Jól tájékozódnak a térben és időben.
- Mennyiségfogalmuk megfelelő szintet ér el.
- Ismerik a hagyományörzéshez kapcsolódó fogalmakat, szokásokat, tárgyi, kulturális értékeket.

A **szocializáció szempontjából** különös jelentőségű a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása. A gyermek tevékenységformái – a játék, a munka jellegű tevékenységek és a tevékenységekben megvalósuló tanulás – a nap folyamán nem egymástól elkülönülten, hanem összefonódva, a hatásokat felerősítve és segítve jelennek meg.

IX.7. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze, a játékkal sok hasonlóságot mutat. Különbség a tevékenység indíttatásában van, mert elsősorban külső szükségesség indokolja a végzett tevékenységet. Felelősséggel jár, következménye van az elvégzett tevékenységnek. Külső irányítással történik, a gyermektől belső fegyelmet, kötelezettségvállalást és annak teljesítését igényli. A munka az a terület, ahol az erőfeszítés és az eredmény kapcsolata közvetlenül érzékelhető, belátható a gyermek számára. Ez a folytonos visszajelzés a legnagyobb motiváló erő, ösztönző, megerősítő tényező. Hozzájárul a gyermeki kapcsolatok színesítéséhez, mélyítéséhez, fejleszti a gyermekek kitarását, felelősségérzetét, önértékelését, kötelességtudatát.

Célunk

A gyermek feladattudatának megalapozása, fejlesztése az alábbi területeken:

- Saját személyünkkel kapcsolatos feladatok (önkiszolgálás)
- Közösségért végzett munka jellegű tevékenység (naposság)
- Alkalomszerű megbízatások
- Környezet rendjéért végzett munka jellegű tevékenység

Az óvodapedagógus feladata

- Tudatos pedagógiai tervezés, szervezés, fejlesztő értékelés
- Az óvodapedagógus teremtsen meg a gyermekek önálló munkavégzésének lehetőségét, a cselekvő tapasztalás lehetőségét.
- Biztosítsa a munka jellegű tevékenység végzéséhez az eszközöket, ismertesse meg a gyermekekkel azok használatát, hogy a szükséges készségeket el tudják sajátítani.
- Az eszközök a gyermekek által elérhető helyen legyenek elhelyezve.
- Biztosítsa a munka jellegű tevékenység állandóságát és folyamatosságát.
- Az óvodapedagógus vegye figyelembe a gyermekek egyéni sajátosságait a megbízatások során. A sikerélmény átélése érdekében a gyermekek képességeiknek megfelelő feladatot kapjanak.
- Éreztesse meg a gyermekekkel a munka örömeit és hasznosságát.
- Az önkiszolgálás és a közösségért végzett munka jellegű tevékenységek eredményeinek tudatosításával az elvégzett feladat jelentőségének megláttatása, elismerése, megóvása.

Gyermeki tevékenységek

- Naposi munkát végeznek a gyermekek koruknak, fejlettségüknek megfelelően.
- Részt vesznek a gyermekek a teremrendezésben.
- Segítenek társaiknak és a felnőtteknek.
- Gondozzák a környezetükben lévő növényeket és állatokat.
- Megbízatásokat teljesítenek.
- Tevékenyen hozzájárulnak a környezetvédelemmel kapcsolatos teendőkhöz.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- a vállalt naposi munkáját önállóan, örömmel végzi,
- önállóan ellátja a maga körüli teendőket,
- szívesen vállalja és teljesíti a felnőttől kapott megbízatásokat,

- észreveszi, ha a társa segítségre szorul és segíti,
- a csoport játékait elrakja, elrendezi a csoportszobában és az udvaron,
- szívesen és önállóan végzi felelősi munkáját,
- örömmel és aktívan részt vesz környezet tisztán tartásában és díszítésében,
- ismeri és óvja az óvodapedagógus, dajka és más felnőttek munkáját,
- ötleteivel és tevékenységeivel bekapcsolódik a csoportszoba ártrendezésébe,
- részt vesz a játékszerek tisztításában, csoportszoba takarításában,
- egyéni ötleteit felhasználva végez munka jellegű tevékenységeket,
- a növények gondozásában, ártrendezésében, a növények, termések gyűjtésében vesz részt,
- megtanulja, mit, hol, mikor gyűjthetnek,
- segít az udvar, az óvoda környezetének rendben tartásában, szépítésében.

IX.8. Tevékenységben megvalósuló tanulás

Óvodánkban a tanulási folyamat a tanulást támogató környezet megteremtésével történik. A kötetlen tevékenységek keretében szervezett tanulási folyamat irányított cselekvésre, szemléletes helyzetekben szerzett konkrét tapasztalatokra épül. A tervezett témakörök feldolgozásai a nap folyamán játékosan, a játékidőbe építve történnek, mikrocsoportos vagy egyéni formában szerveződnek, a gyermekek részére önkéntes választási lehetőséget biztosítanak. Az óvodapedagógus tudatos tervezőmunkáját a gyermek tapasztalataira, ismereteire, érdeklődésére, kíváncsiságára, igényeire, tudásvágyára alapozza. A feldolgozandó ismeretanyagok mennyiségét és milyenségét a résztvevő gyermekek életkori sajátosságai, fejlettségi szintje és érdeklődése határozza meg. A tanulási folyamatban a *játékos jelleg dominál*. Az óvodapedagógus a spontaneitásra, az önkéntelen figyelemre építve alakítja a tanulási folyamatot. A folyamat közben jön létre a gyermek tanuláshoz szükséges *aktivitása*, alakulnak az *elengedhetetlen tulajdonságok* (feladattudat, feladattartás stb.). A cselekvéses tanulás a gyermekek számára spontán vagy szándékos tevékenység. A játék a spontán tanulás alapvető formája, amelyben a gyermekek akaratától függetlenül fejlődik:

- az értelmi képesség,
- a gondolkodás,
- a memória,
- a figyelem stb.

Célunk

- A gyermek önálló döntésén alapuló, jól megtervezett tevékenységrendszerben természetes és szimulált környezetben minél több tevékenység biztosítása, mely a személyiség fejlődését-fejlesztését szolgálja.
- A szenzoros és motoros rendszerek fejlődési és összerendeződési folyamatának játékon keresztül való segítése, a tudás gyarapítása, az egyéni fejlesztés.
- A tanulás minden műveltségi területet átható, és az óvodai nap egésze alatt adódó helyzetekben valósul meg.
- A megismerő folyamat és a tevékenység, cselekvés összekapcsolása, a cselekvéses tanulás erősítése.
- A sikertelenség kiküszöbölése a gyermek önbizalmának erősítésével, aktivizálásának fokozásával.
- Az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, pozitív attitűdök erősítése.

- A teljes személyiség fejlesztése az egyéni képességek, készségek, adottságok, érési ütem figyelembevételével, mely kiterjed a tehetségfejlesztésre, a környezettudatos attitűdre, magatartásra, viselkedésre és értékrendre is.

Az óvodapedagógus feladata

- A gyermeki személyiség fejlesztése az életkori és fejlődési sajátosságok figyelembevételével, interaktív tanulási-tanítási módszerek dominanciájával.
- Sokszínű, változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálása.
- Az egyéni tanulási utak támogatása a gyermeki szükségletekhez és egyéni képességekhez igazodva, tehetségfejlesztés.
- Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése személyre szabott, pozitív értékeléssel, a tanulási készségek, képességek differenciált fejlesztésével.

Az óvodapedagógus külön figyel

- hogy a személyre szabott pozitív egyéni, fejlesztő értékelésével segítse a gyermek személyiségének kibontakozását.
- a gátlásos, érdektelen, visszahúzódo, magatartási zavarral, esetleg megkésett vagy akadályoztatott fejlődési ütemmel rendelkező gyermekekre.
- megkeresi a zavar okát és kihasznál minden alkalmat a közös, bensőséges kapcsolatteremtésre, a vele való játékra.
- differenciált feladatadással vonja be a tevékenységekbe.
- sikerélményhez juttatja, önbizalmát növeli.

A mikrocsoportos tevékenységek lehetőséget biztosítanak

- differenciált egyéni bánásmód alapján történő, a gyermek adott fejlettségi szintjéhez igazított foglalkozásokra.
- a gyermek egyéni fejlődési ütemének figyelembevételére.
- az óvodapedagógus rugalmas helyzetmegoldásaira, nagyobb áttekinthetőségre és tudatosságra.
- a változó létszámú és összetételű csoporttal való foglalkozás hatékonyabbá tételére.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében a tanulás akadályokba ütközik. Olyan tevékenységekre van szükség, amelyek erőfeszítést igényelnek a gyermektől, de azokat sikerrel meg tudja oldani. Ebben a gyógypedagógus személyre szóló fejlesztő programja képezi az alapot.

A szándékos tanulás irányított cselekvésre, szemléletes helyzetekben szerzett konkrét tapasztalatokra épül. A felfedeztetés, a rácsodálkozás, a megtapasztaltatás, a megláttatás játékos élménye lehetővé teszi, hogy kialakuljanak azok a készségek, képességek, melynek alapján a gyermekekben kialakul a tudatos tanulás iránti képesség és érdeklődés. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetősége.

A szándékos tanulás irányított cselekvésre, szemléletes helyzetekben szerzett konkrét tapasztalatokra épül.

A tanulás folyamata a következőképpen valósul meg:

- a gyermeki tevékenységbe megfelelő időben, alkalmas pillanatban kapcsolódik be az óvodapedagógus.
- az óvodapedagógus által felkínált tevékenységbe, mint napi kínálatba a gyermekek igényeik és belső késztetések szerint bármikor és bármennyi időre kapcsolódhatnak be.

Formái:

- utánzásos modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás
- spontán játékos tapasztalatszerzés
- játékos, cselekvéses tanulás
- kérdésekre-válaszokra épülő ismeretszerzés
- irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés
- gyakorlati problémamegoldás

Gyermeki tevékenységek/A játékban megvalósuló tanulási folyamatban a gyermekek:

- tapasztalataikat és a világról alkotott elképzeléseiket megjelenítik
- szélesebb, differenciáltabb tudáskészletre tesznek szert
- a környezet tárgyainak, jelenségeinek képzeletbeli jelentést tulajdonítanak
- a konkrét észlelés és a képzelet között rugalmas kapcsolatot hoznak létre
- a fennálló vagy megegyezéssel kialakított szabályokhoz alkalmazkodnak

A játékban megvalósuló tanulási folyamatban a gyermeknek lehetősége nyílik:

- önfelelt tevékenységre
- problémahelyzetek megoldására
- kommunikációs képességek elsajátítására
- önálló tapasztalatszerzésre, felfedezésre
- a kívánt magatartásformák elsajátítására
- kíváncsiságának kielégítésére
- az önmegvalósításra
- kreativitásuk erősítésére
- szocializációs képességek gyakorlására

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet,
- belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból az iskolában iskolássá érik,
- megfelelő szintű testi, lelki, szociális érettség jellemzi,
- képes azonosulni az óvodapedagógus által meghatározott feladattal,
- rendelkezik az iskolai tanulás megkezdéséhez szükséges tanulási képességekkel,
- kialakul szabálytudata, feladat tudata,
- képes kitartóan végezni feladatát, törekszik a sikeres megoldásra,
- megfelelő szintű alkalmazkodásra képes a felnőttekhez, társaihoz.

X. BOLDOGÓVODA program

A nevelőtestület innováció iránti igénye alapján bevezetésre kerül a BOLDOGÓVODA program. A nevelési év olyan témákat ölel körül, mely segíti és támogatja a gyermekeket a mindennapi problémákkal való megküzdésben, és állandó önismereti fejlesztéssel és boldogságérzetet fokozó módszer bemutatásával személyes, lelki egészségüket is tápláló kompetenciáikat fejleszti.

Célunk

A napi óvodai tevékenységek mellett, a BOLDOGÓVODA program élménygazdag tevékenységeivel, óvodásaink pozitív gondolkodásának, optimista, vidám szemléletének megalapozása annak érdekében, hogy magabiztos óvodások legyenek, majd pozitív énképpel rendelkező iskolássá váljanak.

A nevelési év során a következő témákat érintjük:

- A hála gyakorlása
- Az optimizmus gyakorlása
- Kapcsolatok gyakorlása
- Boldogító jó cselekedetek
- Célok kitűzése és elérése
- Megküzdési stratégiák
- Apró örömök élvezete
- Megbocsátás
- Testmozgás
- Fenntartható boldogság

XI. Óvodánk ünnepei

Az ünnep a maga sajátos tartalmával, külső megjelenésével különleges érzelmek átélésére ad lehetőséget. A közös készülődések, tervezetések távlatot jelenthetnek a gyermek számára. Az ünnep célját akkor éri el, ha az óvoda mindennapjaitól eltérő külsőségek között zajlik, szervezésében a gyermekek is részt vesznek, koruknak megfelelő tevékenységgel. Amennyiben lehetséges, a szülőket is bevonjuk az előkészületekbe, az ünnepi események lebonyolításába. Az óvodapedagógusok lehetőséget teremtenek arra, hogy a család és az óvoda között elmélyült kapcsolat alakuljon ki, egymás szokásait, értékrendjét jobban megismerhessük, közelítsük nevelési elveinket. A gyermekek életkoruktól függetlenül – de figyelembe véve életkori sajátosságait – minden ünnepen részt vesznek. Az óvodai ünnepek, ünnepélyek, jeles napok nyitott, vagy zárt megrendezését az óvodapedagógusok döntenek el figyelembe véve a gyermekek fejlettségét, az óvoda hagyományait, a gyermekek és a szülők igényeit.

ÜNNEPEINK

Általános formátum

Ünnepek	Gyermekek ünnepei	Természeti ünnepek	Társadalmi ünnepek
	Nyitott vagy zárt	Nyitott vagy zárt	Nyitott vagy zárt
Csoportok ünnepei	Évzáró Születésnap, névnap	Farsang Húsvét Mikulás Advent Karácsony	Anyák napja
Óvoda ünnepei	Gyermeknap Gyermek közösségi nap	Majális Föld napja Madarak-fák napja Víz világnapja Állatok világnapja	Október 23. Óvoda születésnapja március 15.

Az ünnepek szervezésénél figyelembe vesszük, hogy a 3-7 éves gyermekek érzelmeiken keresztül látják a világot. Arra emlékeznek szívesen, ami lelküket, érzékszerveiket megragadja. Ezért az ünnepi készülődés a külsőségekben való megjelenítésén túl élményt nyújtó tevékenységeket jelent számukra. Az ünnepek dokumentálását a csoportnaplóban az érzelmi nevelés és szocializáció foglalja magában, tartalmazza az ünnepekhez, valamint az eseményekhez kapcsolódó tervezési-szervezési feladatokat.

A fejlődés eredményei óvodáskor végére

Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségben történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek mindegyike egyaránt szükséges a sikeres iskolai munkához.

Pedagógiai Programunkban nevelőtestületünk az Óvodai nevelés országos alapprogramjában meghatározottakkal azonosan rögzítette az óvodáskor végére várható fejlődési eredményeket az alábbiak szerint:

- A gyermek belső érése által alkalmassá válik az iskola kezdésre.
- A testi, lelki és szociális érettség, megfelelő a sikeres iskolai munkához.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél;
- gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni;
- minden szófajt használ;
- különböző mondatstruktúrákat, mondatfajtákat alkot;

- tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek);
- végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét;
- felismeri a napszakokat;
- elemi mennyiségi ismeretei vannak;
- ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait;
- ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét, felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását;
- ismeri a viselkedés alapvető szabályait;
- kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek;
- megfelelő az önértékelése, önbecsülése;
- ismeri önmagát, családját és kulturális csoportját.
- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető el a leírt fejlettségi szint.

A különleges gondozásra jogosult gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése során a nevelés hatására a sérülés arányában a fogyatékos kisgyermeknél is ki kell alakulnia az:

- alkalmazkodó készségnek,
- akaraterőnek,
- önállóságra törekvésnek,
- együttműködésnek.

A fejlesztés céljait minden esetben a fejleszthetőséget tükröző gyógypedagógiai-orvosi-pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni; a multiszenzoros fejlesztés magába foglalja a:

- vizuális,
- akusztikus,
- taktilis mozgásos észlelés folyamatait,
- a motoros képességek,
- a beszéd-és nyelvi készségek fejlesztését – a fogyatékoság szintjének megfelelően más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.

XII. A gyermekek fejlődését nyomon követő dokumentum tartalma

Tartalmazza:

- a gyermek adatait
- a gyermek aktuális fejlettségi állapotát
- képességfajták szerint (érzékszervi fejlettség, értelmi fejlettség, mozgásfejlettség, verbális fejlettség, szociális fejlettség)
- szakvélemények alapján (a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság véleménye)
- a gyermek egyéni képességeiből kiinduló fejlesztési lehetőségeket, javaslatokat
- a gyermek fejlődését segítő egyéb javaslatokat

A gyermekek egyéni fejlődésének dokumentálása

A gyermek fejlődését figyelembe véve folyamatosan jegyezzük le pedagógiai, pszichológiai észrevételeinket a következő szempontok szerint:

Testi fejlettség terén (szomatikus szektor)

- Erőállapot, általános fizikai képességek
- Mozgásfejlettség, mozgáskoordináció, testrészek részletes fejlesztése
- Teherbíró képességek, terhelhetőség
- Akarati-, szociatív szektor
- Szociális tulajdonságok fejlettsége, feladattudat, feladattartás
- Akaraterő, kitartás
- Önállóság szintje vagy önállótlanúság
- Bátorság, vezetőképesség hiánya, illetve megléte - Csoportban elfoglalt hely – változása
- Munkához való viszony, igénysszint, igénynívó

Megismerési, értelmi szektor

- Ismeretek köre, gazdagsága, matematikai, környezetismereti ismeretek
- Motiválhatósága, érdeklődése
- Gondolkodási műveletek, felfogás gyorsasága
- Emlékezet, figyelem fejlettsége

Affektív szektor

- Jellemző hangulatok
- Önbizalom, illetve annak hiánya
- Kiegyensúlyozottság, illetve agresszivitás
- Félelem-, szorongásszint
- Erkölcsi-, és esztétikai érzelmek

Beszéd és kommunikációs képességek terén

- A beszéd értése, tisztasága, érthetősége
- A beszédtechnikai eszközök használatának helyessége (légzés, kiejtés, artikuláció stb.)
- A beszéd prozódiai elemeinek alkalmazása (beszéddallam, ritmus, tempó, hangsúly)
- Metakommunikatív eszközök használata

Az integrált nevelésben részesülő sajátos nevelési igényű gyermekek és a különleges helyzetben lévő gyermekek megfigyelési szempontjai megegyeznek az ép gyermekekével, illetve kiegészülnek az

- Anamnézissel
- Az óvodapedagógusok megfigyeléseivel
- A szakpedagógusok észrevételeivel

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY KASSAI ÚTI TAGÓVODÁJA

HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

OM azonosító: 028572

Készítette: a MIÓVI Kassai Úti Tagóvodájának nevelőtestülete

Hatályos: 2024. szeptember 1.

2024.

Tartalomjegyzék

Bevezető.....	3
1. Gyermekkép, óvodakép.....	4
1.1. Gyermekképünk	4
1.2. Óvodaképünk	4
2. Az óvodai nevelés feladatai.....	5
2.1. Egészséges életmód alakítása.....	6
2.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	6
2.3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	7
3.3. Az óvodai élet megszervezése	13
3.3.1. Napirend	13
3.3.2. Hetirend	13
3.3.3. Óvodai dokumentáció.....	13
3.4. Az óvoda kapcsolatai	14
4. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai.....	17
4.1. Játék.....	17
4.2. Verselés, mesélés	19
4.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	21
4.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	23
4.5. Mozgás	25
4.6. Külső világ tevékeny megismerésére	27
4.7. Munka jellegű tevékenységek.....	31
4.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	33
5. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére.....	34
5.1. A testi fejlődés jellemzői.....	34
5.2. A lelki fejlődés jellemzői.....	34
5.3. Az értelmi fejlődés jellemzői.....	35
5.4. A szociális fejlődés jellemzői	35
6. Egészségnevelési és környezetnevelési program	35
6.1. A szomatikus nevelés feladatai	36
6.2. A pszichohigiénés: lelki, érzelmi, akarati nevelés feladatai	37
6.3. A szociális egészség fejlesztési feladatai	38
7. A környezet védelme	38
8. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....	38
8.1 A szociális hátrányok enyhítését segítő nevelés	39
8.1.1. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelése	40
8.2 A sajátos nevelést igénylő gyermekek óvodai nevelése.....	40
9. Óvoda-iskolai átmenet támogatása.....	41
10. Tehetséggondozás.....	41
11. Gyermekvédelem	41
12. Hagyományok, ünnepek	43

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miskolci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

Bevezető

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Kassai Úti Tagóvodájának nevelőtestülete küldetésének tartja, hogy egy olyan óvodát működtessen, mely méltó helyet foglal el Miskolc Megyei Jogú Város életében. Az elvárásoknak, igényeknek való megfeleléssel, a külső és belső partnerek elégedettségével. Célunk, hogy óvodáinkban magas színvonalú, gyermekközpontú nevelés folyjon; az integrált intézmény tudatos, szakszerű, innovációra képes szervezetként működjön.

Az óvodás gyermekek felnőtté válásának kulcsa részben a mi kezünkben van. Az óvoda a gyermek életében, személyiségfejlődésében fontos helyszín, ahol meleg, szeretetteljes családi légkörű, érzelmekben és tevékenységekben gazdag nevelés valósul meg, az egyéni képességeik kibontakozásával, szocializációs folyamatok fejlődésével. A családi neveléssel együttműködve meghatározó időszaka minden gyermeknek a sikeres élet elkezdéséhez.

A gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlesztését az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével lehet megvalósítani, a gyermeki személyiség tiszteletben tartásával és elfogadásával. Mindenki számára egyaránt fontos az egyénre irányuló odafigyelés, a pozitív megerősítés, az őszinteség.

Nevelőtestületünknek azt kell szem előtt tartania, hogy minden, ami az intézményben zajlik, a gyermekek érdekében történjen.

A Pedagógiai Program megalkotása és kidolgozása során szakmai elképzeléseink folyamatos változások, módosítások során érlelődtek, forrták ki magukat. Építettünk meglévő értékeinkre, helyi adottságainkra, eddigi tapasztalatainkra, azonosultunk a kompetencia alapú nevelés alapelveivel, felhasználtuk a korszerű fejlődés-, és neveléslélektani ismereteket, eredményeket. Nevelőtestületünk a Pedagógiai Programot az Óvodai nevelés országos alapprogram iránymutatása, szellemisége, cél- és feladatrendszerére alapján készítette, melynek megvalósítását felkészült, szakmai megújulásra kész óvodapedagógusaink elhivatottsággal végzett pedagógia munkája biztosítja.

---

1. Gyermekkép, óvodakép

1.1. Gyermekképünk

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

A nevelés során pedagógusaink arra törekednek, hogy gyermekek optimista életszemléletű, színesen kommunikáló, környezetében jól eligazodó, jó kapcsolatteremtő képességgel rendelkező, a másságot toleráló, empátikus, széles látókörű, kreatív emberekké váljanak.

Óvodapedagógusaink arra törekednek, hogy a gyermekek társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során elsajátítsák az együttélés szokásait, megtanuljanak figyelni, alkalmazkodni, együtt érezni egymással, miközben tolerálják egymás másságát.

Nevelőtestületünk az óvodai évek során igyekszik a gyerekeket úgy nevelni, annyi szeretet, törődést, és sokféle lehetőséget adni nekik, hogy személyiségük szabadon kiteljesedhessék.

*„Az ember rendeltetése, hogy egyre emberibbé váljék.”
(Albert Schweitzer)*

1.2. Óvodaképünk

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesítő óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkcióit a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba való átlépés belső pszichikus feltételei.

Nevelőtestületünk törekszik az információs társadalom digitális állampolgárját célzó, valamint az IKT eszközöket használó, rugalmas tanulási utakat biztosító szemléletet előtérbe helyező nevelés-

---

oktatás megvalósítására, az életkori sajátosságok figyelembevételével. Óvodapedagógusaink a tanulásban, neveltségben lemaradó gyermekeknél a lemaradás, lemorzsolódás okait azonosítják, egyéni fejlődési tervet készítenek, az eredményeket mérik és értékelik.

Az óvodai nevelés alapelvei

- A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.
- A nevelés tegye lehetővé és segítse a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.
- Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatások igazodjanak a gyermek személyiségéhez.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik

- A gyermeki szükségletek kielégítéséről.
- Az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről.
- A testi, szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról.
- A gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról.
- E tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét. Az óvodai nevelésnek biztosítania kell az óvoda esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének erősítését.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok: migráns gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

2. Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai nevelés célja és feladatai

Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, ezen belül

- Egészséges életmód alakítása.
- Érzelmi erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.
- Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

2.1. Egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés célja: az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése, a gyermek gondozása, egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- Harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- Testi képességek fejlődésének segítése.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése; a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése; a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása.
- Megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

2.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az érzelmi nevelés célja: a társas együttélés és az életkorban elvárható alapvető erkölcsi normák szokás szintű megalapozása. A gyermekek erkölcsi és szociális érzékenységének fejlesztése, éntudatának alakítása. Az összetartozás érzésének mélyítése, annak megértése, hogy az emberek különböznek egymástól, a nemzeti identitástudat, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és a családdhoz való kötődés megalapozása, erősítése. Kiemelt célunk a környezetünk óvása, fenntarthatósága, azon belül a gyermekek érzékenyítése az állatvédelem és a felelős állattartás irányába.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Törekszik arra, hogy a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék.
- Nevelőmunkáját úgy végzi, hogy az óvodapedagógus és a gyermek közötti kapcsolatot pozitív attitűd és érzelmi töltés jellemezze.
- Segíti a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és teret enged az önkifejező törekvéseinek.
- A gyerekeket annak elfogadására, megértésére neveli, hogy az emberek különböznek egymástól.
- A gyermek nyitottságára építve segíti a gyereket abban, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, kötődjön a családdhoz, szülőföldjéhez; rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó szépre és jóra.

A szocializáció a társadalomba való beilleszkedés folyamata, amelynek során az egyén megtanulja megismerni önmagát, környezetét, elsajátítja a társadalmi együttélés szabályait, a lehetséges és elvárt viselkedési módokat. A gyermek szocializációja szempontjából fontos a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlása.

Az óvodapedagógus feladatai

- Olyan óvodai életet biztosít, amely segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak: együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség; és akaratának: önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat fejlődését.
- A gyermeket arra neveli, hogy tisztelje szüleit, társait, az óvoda dolgozóit.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, sajátos nevelést igénylő, hátrányos helyzetű, veszélyeztetett, illetve kiemelkedő képességű gyermekek nevelésében szükség szerint szakemberek segítségét kéri.

2.3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi- kommunikációs nevelés célja, hogy átfogva az óvodai nevelőmunka minden területét, hozzájáruljon a gyermek személyiségének teljes kibontakoztatásához, a képességek megalapozásához.

Az óvodapedagógus feladatai

- Olyan óvodai légkört teremt, amelyben a gyerekek gátlás nélkül, szívesen kommunikálnak.
- Tudatosan és folyamatosan megfigyeli a gyerekek beszédét, hogy megismerje azt a beszéd szintet, amelyről elkezdheti a gyermekek fejlesztését.
- Megismerve a család anyanyelvi kultúráját, figyel a családban esetleg előforduló beszédhibákra, megnyeri partnernek a családot a gyermek anyanyelvi neveléséhez.
- Felismeri a gyermeknél a különböző beszédhibákat, szükség esetén logopédus segítségét kéri.
- Elősegíti a logopédiai kezelésre járó gyermekek fejlesztésének eredményességét.
- Az óvodai élet minden területén törekszik a gyermekek szóbeli aktivizálására, a gyerekek valamennyi kérdésére választ ad, saját kérdéseit érthetően, pontosan, egyszerűen fogalmazza meg.
- Figyelembe veszi, hogy a nem verbális kommunikáció nemcsak kiegészíti, megerősíti, de helyettesítheti is a nyelvi kifejezéseket.
- Kihhasználja a kommunikációs képességfejlesztés valamennyi területét: a spontán helyzeteket, a kifejezetten fejlesztés céljából szervezett tevékenységeket, és a dominánsan nem e célból szervezett tevékenységek kommunikációs képességfejlesztő hatásait is.
- Ösztönözi a gyerekeket a folyamatos, összefüggő, megfelelő tempójú és erősségű beszédre, a tiszta artikulációra; differenciált fejlesztéssel elősegíti mind a beszédében gátolt, mind a kiemelkedően gazdag szókinccsel rendelkező, választékosan beszélő gyermek beszédképességének fejlődését.
- A bábjáték és drámajáték elemeit az anyanyelvi nevelés egyik legfontosabb eszközének tekinti.

- A gyerek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra építve olyan változatos tevékenységeket biztosít, melyeken keresztül a gyerekek tapasztalatokat szerezhetnek a természeti és társadalmi környezetről.
- Helyes mintaadással figyelmet fordít a beszédkedv fenntartására, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések érvényesülésére, s a válaszok igénylésére.
- Megismeri a hátrányos helyzetű gyermekek anyanyelvi, szintjét, erre építi fejlesztő munkáját.
- Rendszerezi a gyermek spontán szerzett tapasztalatait, bővíti ismereteit, fejleszti az értelmi képességeket: érzékelést, észlelést, emlékezetet, figyelmet, képzeletet, gondolkodást és kreativitást.
- Az óvodapedagógus egész nevelőmunkáját áthatja a szereteten, őszinte érdeklődésen és elfogadáson alapuló, a gyermekek egyéni különbségeit tiszteletben tartó magatartása.

3. Az óvodai élet megszervezésének elvei

3.1. Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a **gyermek** áll.

3.1.1. Az óvodapedagógus és kompetenciái

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az **óvodapedagógus**, akinek személyisége meghatározó, jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek.

A korai iskolaelhagyás megelőzésének és a lemorzsolódás csökkentésének érdekében célunk az óvodapedagógusaink szakmai tudásának felfrissítése, fejlesztése és a pedagógus kompetenciák magas szintre történő emelése.

Óvodapedagógusainktól az önértékelési, minősítési elvárásoknak megfelelően az alábbi kompetenciák megléte, fejlesztése várható el.

Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás

Rendelkezik az óvodai tevékenységek tartalmainak közvetítéséhez szükséges szaktudományos és művészeti ismeretekkel. Ismeri a tevékenységek szervezéséhez szükséges módszertani eljárásokat a játék; verselés, mesélés; az ének-zene, énekes játék, gyermektánc; rajzolás, festés, mintázás, kézi munka; a mozgás, a külső világ tevékeny megismerése; a munka jellegű tevékenységek, és a tevékenységekben megvalósuló tanulás területén. Ismeri a szakmódszertan hazai és nemzetközi eredményeit, szakirodalmát, aktuális kérdéseit, az óvodai nevelés tartalmát meghatározó alapidokumentumokat, az óvodás gyermek megismerő tevékenységének sajátosságait, az élményszerű tevékenységszervezés eljárásait, az óvodai tevékenységi formák céljait, feladatait, szerepét a gyermekek személyiségfejlődésében. Ismeri az óvodás gyermek fejlődésének jellemzőit az óvodáskor végére. Ismeri a műveltségtartalmak közvetítése során felhasználható nyomtatott és nem nyomtatott, valamint a digitális információforrásokat, az azokról való tájékozódás lehetőségeit, a hatékony nevelési-oktatási stratégiákat, tanulásszervezési módokat, munkaformákat, módszereket, eszközöket. Képes a pedagógiai-pszichológiai módszerek, eljárások alkalmazására, a különböző tudásterületek közötti összefüggések, kapcsolódások, felismerésére, megvalósítására, valamint szakszerűen tudja magát kifejezni mind szóban, mind írásban. Képes szaktudományi, szakmódszertani, nevelési és tanuláselméleti tudásának hatékony integrálására, a nevelő, fejlesztő tevékenységével kapcsolatos önreflexióra és önkorrekcióra.

Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók.

Ismeri a pedagógiai tevékenységet meghatározó tervezési dokumentumokat, átlátja ezeknek a gyermeki tevékenységszervezésben, tartalmi szabályozásában betöltött szerepét. Ismeri a tervezéshez szükséges információk forrását, a gyermekek életkori és egyéni sajátosságaihoz igazodó pedagógiai, pszichológiai, továbbá szak módszertani szempontokat, képes az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja fejlesztési területeinek nevelési céljait érvényesíteni. A gyermeki személyiség fejlesztésére vonatkozó célkitűzések, a gyermekek életkora, a rendelkezésre álló eszközök és a pedagógiai környezet közötti összhang megteremtésével képes pedagógiai munkájának megtervezésére, rendszerszemléletű megközelítésre. Képes a gyermeki tevékenységek során felhasználható eszközöket, egyéb tanulási forrásokat kritikusan elemezni, a konkrét céloknak megfelelően kiválasztani, valamint pedagógiai folyamatok tervezésével kapcsolatban szakmai önreflexióra, illetve önkorrekcióra. Fontosnak tartja az alapos felkészülést, tervezést és a rugalmas megvalósítást, a tervezés során együttműködik a kollégákkal és figyelembe veszi az adott gyermekcsoport sajátosságait: motiváltság, előzetes tudás, képességek, szociokulturális sajátosságok.

A tanulás támogatása

Ismeri az általános pedagógiai-pszichológiai képzésben tanult módszerek, eljárások óvodai képességfejlesztésben való alkalmazásának szempontjait, lehetőségeit, módszereit. Alapvető ismeretekkel rendelkezik a különböző motiváció-elméletekről, a gyermekek érdeklődésének felkeltéséhez, motiváltságuk fenntartásához alkalmazható módszerekről. Rendelkezik a tevékenységközpontú környezet fizikai, érzelmi, társas, tanulási sajátosságainak, feltételeinek megteremtéséhez szükséges ismeretekkel és ismeri a sokoldalú tapasztalatszerzés óvodai és óvodán kívüli lehetőségeit, színtereit. Tájékozott a differenciálás pedagógiai módszerek kiválasztásának és alkalmazásának kérdéseiben és ismeri az egész életen át tartó tanulásra felkészítés jelentőségét. Képes a felfedezést, aktivitást biztosító, a gondolkodási, probléma megoldási és együttműködési képességének fejlesztését segítő módszerek, szervezési formák kiválasztására, illetve megvalósítására. Képes a nyugodt, biztonságos környezet megszervezésére; az érdeklődés, a figyelem folyamatos fenntartására, a tanulási nehézségek felismerésére, kezelésére; a hagyományos és az információ-kommunikációs technikákra épülő eszközök célszerű alkalmazására.

A gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek többi gyermekkel együtt történő sikeres neveléséhez szükséges megfelelő módszertani felkészültség.

Alapvető pszichológiai, pedagógiai és szociológiai tudással rendelkezik a személyiség sajátosságaira és fejlődésére vonatkozó nézetekről, a szocializációról és a perszonalizációról, a hátrányos helyzetű gyermekekről, a személyiségfejlődés zavarairól, a magatartásproblémák okairól, a gyermeknevelés, a tehetséggondozás és az egészségfejlesztés módszereiről. Ismeri az óvodás gyermek megismerésének módszereit, az anyanyelv által közvetített fogalmak kialakulásának életkori sajátosságait, a gyermekek fogalomrendszerének fejlesztésében játszott szerepét, a gyermeki tevékenységek által fejlesztendő kompetenciákat, ezek fejlődésének mérési, megfigyelési módszereit. Képes a gyermekek egyéni szükségleteit figyelembe véve olyan pedagógiai helyzeteket teremteni, amelyek elősegítik a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi fejlődését, az

egészséges életmód kialakítását. Képes a tehetséges, a nehézségekkel küzdő vagy a sajátos nevelési igényű, valamint a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, és a különleges bánásmódot igénylő gyermekeket felismerni, hatékonyan nevelni, fejleszteni, számukra differenciált bánásmódot nyújtani. Döntéseiben szakmai önreflexióra és önkorrekcióna képes, nyitott a személyiségfejlesztés változatos módszereinek elsajátítására. Tiszteli a gyermekek személyiségét, képes mindenkiben meglátni az értékeket és pozitív érzelmekkel, szeretettel viszonyulni minden gyermekhez, érzékeny a gyermekek, családok problémáira, törekszik az egészséges személyiségfejlesztés feltételeit biztosítani minden gyermek számára.

A gyerekcsoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység.

Alapvető tudással rendelkezik a társadalmi és csoportközi folyamatokról, a demokrácia működéséről, a kulturális értékek és szokások elsajátításáról, és a multikulturalizmusról. Ismeri a gyermeki szocializáció sajátosságait és a közösségek pszichológiai, szociológiai és kulturális hatásait, a gyermekek társas kapcsolataira vonatkozó fontosabb feltáró módszereket, a közösség kialakítását, fejlesztését elősegítő pedagógiai módszereket. Alkalmazza az együttműködést támogató, motiváló módszereket a gyermekek valamennyi tevékenységében, kiemelten a játékban. Képes értelmezni és a gyermekek érdekében felhasználni azokat a társadalmi-kulturális jelenségeket, amelyek befolyásolják a gyermekek óvodai és óvodán kívüli életét. Képes az óvodai nyitott és elfogadó légkör megteremtésére, előítéletektől mentesen végzi pedagógiai munkáját, igyekszik az inklúzió szemléletét magáévá tenni. Elkötelezett a nemzeti értékek és azonosságtudat iránt, nyitott a demokratikus gondolkodásra és magatartásra nevelés, valamint a környezettudatosság iránt, tudatosan törekszik az értékek sokféleségének elfogadására, nyitott mások véleményének, értékeinek megismerésére, tiszteletben tartására, különös tekintettel az etnikumokra és nemzetiségekre. Belátja, hogy a konfliktusok is a közösségi élethez tartozhatnak, képes azokat hatékonyan kezelni, folyamatosan együttműködik a szülőkkel.

Pedagógiai folyamatok és a gyerekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése.

Szakszerű tudása van az értékelés funkcióiról, folyamatáról, formáiról és módszereiről, tisztában van az óvodai értékelési és mérésmethodikai szabályaival, összefüggéseivel. Ismeri az óvodás gyermek érési sajátosságait, az önmagához viszonyított fejlődésének folyamatos megfigyelési módszereit, a különböző képességterületeken történő elmozdulás regisztrálásának módját, eszközeit. Az értékelés körébe bevonja a rendszeresen és célirányosan végzett megfigyelések során a gyermeki produktumokat, a verbális és nem verbális megnyilvánulásokat, a cselekvésekben, feladat-, és problémamegoldásban megnyilvánuló jellemzőket, a társas viselkedést. Képes az értékelés különböző céljainak és szintjeinek megfelelő értékelési formák, módszerek meghatározására, az értékelés eredményeinek felhasználására. Az értékelés során képes figyelembe venni a differenciálás, individualizálás szempontjait, a szülőktől kapott gyermekük fejlődésére vonatkozó információkat, és képes az értékelés eredményeire épülő, a gyermek egyéni fejlődési tempójához illeszkedő fejlesztési feladatok meghatározására.

A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselője és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának módja.

Segíti a gyerekeket, hogy megértsék a nem fenntartható és fenntartható fejlődés különbségeit. Kihasztnálja saját szakterületén, illetve intézményében a fenntarthatóságra nevelés pedagógiai lehetőségeit. Lehetővé teszi a gyerekek számára, hogy saját cselekedeteikkel, viselkedésükkel hozzájáruljanak a fenntarthatósághoz, tudatosítva bennük, hogy a jövő rajtuk is múlik. Segíti a gyerekeket, hogy a múlt és a jelen tükrében kreatívan gondolkodjanak a lehetséges jövőről.

Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás

Ismeri az óvodai kommunikáció sajátosságait és azoknak a kapcsolatok minőségére kifejtett hatását. Tájékozott a szülőkkal és a pedagógiai munkáját segítő különféle szakemberekkel, szakmai intézményekkel való együttműködés módjairól. Ismeri a pedagógusszerepre vonatkozó pszichológiai, szociológiai és pedagógiai elméleteket, a szereppel kapcsolatos különböző elvárásokat, a pedagógus szakma jogi és etikai szabályait, normáit. Tájékozott az óvodapedagógusi hivatásához kötődő információs forrásokról, szervezetekről, képes a gyermekekkel a kölcsönös tiszteletre és bizalomra épülő kapcsolatrendszer megteremtésére, az együttműködési formák közös kialakítására, elfogadtatására. Szakmai szituációkban képes szakszerű, közérthető, nyílt és hiteles kommunikációra gyermekkel, szülővel, kollégáival, az óvodán kívüli munkatársakkal a partnerek életkorának, kultúrájának megfelelően. Képes felismerni, értelmezni kommunikációs nehézségeit és ezen a téren önmagát fejleszteni, meghatározni saját szakmai szerepvállalását. Pedagógiai munkájában felmerülő problémákhoz képes adekvát szakirodalmat keresni, felhasználni, jól tájékozódik az óvodapedagógiai szakirodalomban, képes elemezni, értelmezni e területek kutatási, fejlesztési eredményeit, tisztában van a pedagógiai kutatás, fejlesztés, valamint innováció sajátosságaival. Képes egyszerűbb kutatási módszerek használatára, pedagógiai helyzetekben együttműködésre, kölcsönösségre, segítő kommunikációra. Nyitott arra, hogy a konfliktushelyzetek, problémák feltárása, illetve megoldása érdekében szakmai segítséget kérjen és elfogadjon, kész részt vállalni a pedagógiai munkájával kapcsolatos fejlesztési, innovációs tevékenységben. Betartja a pedagógus pálya jogi és etikai normáit, törekszik önismeretének, saját személyiségének fejlesztésére, testi-lelki egészségének megőrzésére, és ehhez nyitott a környezet visszajelzéseinek felhasználására. Figyelemmel kíséri saját tevékenységének másokra gyakorolt hatását, és reflektív módon törekszik tevékenységének javítására, szakmai felkészültségének folyamatos fejlesztésére. Szakmai műveltségét nem tekinti állandónak, kész a folyamatos szaktudományi, szakmódszertani és neveléstudományi megújulásra, nyitott a pedagógiai tevékenységére vonatkozó építő kritikára.

Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

Önállóan képes az óvodapedagógiával kapcsolatos átfogó, megalapozó szakmai kérdések átgondolására és az ide vonatkozó források alapján megfelelő válaszok kidolgozására. Az óvodai nevelő-fejlesztő tevékenységhez kapcsolódó tudományterületeket megalapozó nézeteket felelősséggel vállalja. Együttműködés és felelősségvállalás jellemzi szakmájával, illetve azok képviselőivel kapcsolatban. Jelentős mértékű önállósággal rendelkezik óvodapedagógusi hivatása átfogó és speciális kérdéseinek felvetésében, kidolgozásában, szakmai nézetek képviselésében, indoklásában. Felelősséggel vállalja a kezdeményező szerepét a szakmai együttműködés kialakítására, egyenrangú partner a szakmai kooperációban, végig gondolja és képviseli az óvodapedagógusi szakterület etikai kérdéseit.

3.1.2. Pedagógiai munkát segítő alkalmazottak

Az óvodapedagógusi tevékenység és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája teszi lehetővé az óvodai nevelés eredményességét. Ennek feltétele az óvodapedagógus, dajka és egyéb dolgozók törvényben meghatározott létszámú foglalkoztatása, ami biztosítja a szakszerű ellátást, a minőségi munkavégzést.

Pedagógiai asszisztens attitűdjei

Nyitott a pedagógiai módszerek megismerésére, alkalmazására; képes az óvodapedagógus útmutatása alapján segíteni a gyerekeket a különböző tevékenységek során. Elkötelezett az óvoda felé, munkatársaival jó kommunikációs, elfogadó partneri kapcsolatot tart fenn; magatartása, tevékenysége példa értékű mind a gyermekek, mind a szülők előtt; kedves, nyitott, elfogadó; segíti az integrált nevelés megvalósítását; munkáját az óvodapedagógus ajánlásai szerint végzi.

Dajka attitűdje

Mintaszerepet vállalni tudó, viselkedésében példamutató; a nevelésben, gondozásban optimálisan segítő, befogadó, különbözőségeket elfogadó, gyermekszerető; beszédét, kommunikációját tekintve modellértékű. A nevelőmunka közvetlen segítője; tisztában van az egészségügyi ismeretekkel, rendelkezik környezettudatos szemlélettel; érzelmileg közel tud kerülni a gyermekhez, a felnőttekkel jó kollegiális kapcsolatot tud ápolni; nyitott a pedagógiai módszerek megismerésére; igényli az önfejlődést, részt vesz a neki szóló képzéseken.

Pedagógusaink a **sajátos nevelési igényű** gyermek fejlesztését személyre szabott, egyéni fejlesztő tervek alkalmazásával és speciálisan képzett szakemberek: fejlesztő pedagógus, logopédus segítségével végzik.

3.2. Tárgyi feltételek

2021. augusztus 1-től az óvoda, mint a Miskolci Belvárosi Óvoda tagóvodája a Miskolci Integrált Óvodai Intézménybe integrálódott. A MIÓVI Kassai úti Tagóvodája 120 férőhellyel működik.

Az 5 gyermekcsoport ellátásra alkalmas kétszintes óvoda a Kassai úton van, az úgynevezett „Toronyház” mögött, panelházak és kertes családi házak találkozásánál. Az óvodát körülvevő ligetes parkok meghatározzák az óvoda hangulatát. A csoportszobák az óvodapedagógusoknak köszönhetően esztétikusak, a dekorációk színesek, ízlésesek. Az udvar szépen karbantartott, rendezett, a zöld területek és a betonos részek aránya megfelelő, a növényzet ápolt, gondozott.

A Miskolci Belvárosi Óvoda és a Kassai úti Tagóvoda energiafogyasztása, a 2019-ben megvalósult korszerűsítésnek köszönhetően, megfelel a város smart & green elvárásainak. A felújítás során az épületek külső nyílászáróit korszerű hőtechnikai jellemzőkkel rendelkezőkre cserélték; az oldalfalakon és a tetőkön utólagosan hőszigetelést végeztek, ahová napelemeket is elhelyeztek, hogy környezetbarát módon biztosítsák az óvodák villamosenergia igényét. Az épületben új, okosfűtést is kiépítettek, amit a lapradiátorokra szerelt, vezeték nélküli kommunikációval működő okos radiátorszelepeken keresztül egy komplex épületmenedzsment-rendszer szabályoz. A város energiamentedzsment központja többek között automatikusan vezérli az intézményekben a belső hőmérsékletet, figyelemmel követi és előre programozhatóvá teszi az épület energiafelhasználását. Ezek a korszerűsítések közel 70 százalékkal kevesebb felhasznált energiamentiséget jelentenek, ami hozzájárul az üvegházhatású gáz kibocsátás jelentős csökkentéséhez.

3.3. Az óvodai élet megszervezése

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket.

3.3.1. Napirend

A napirend rugalmas, folyamatos, igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre.

Tevékenységek	3-4 évesek számára		4-5 évesek számára		5-6-7 évesek számára	
	okt.1.- máj.31.	jún.1.- szept.30.	okt.1.- máj.31.	jún.1.- szept.30.	okt.1.- máj.31.	jún.1.- szept.30.
Játék, egyéb szabadon választott tevékenység, mindennapos testnevelés	4 óra	4 ¾ óra	5 óra	6 óra	5 ½ óra	6 ¾ óra
Előkészület az étkezéshez, étkezés	2 óra	1 ¾ óra	1 ½ óra	1 ½ óra	1 óra	1 óra
Öltözés egyéb testápolási teendők	1 ¾ óra	1 ½ óra	1 ¼ óra	1 óra	1 óra	1 óra
Pihenés (alvás)	2 óra	2 óra	2 óra	2 óra	1 ½ óra	1 ½ óra

3.3.2. Hetirend

A gyermekek személyiségének fejlesztése a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú: 5–35 perces csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósul meg. Intézményünkben a mozgás kivételével, a tevékenységek: a verselés, mesélés; ének, zene, énekes játék, gyermektánc; rajzolás, festés, mintázás, kézi munka; a külső világ tevékeny megismerése mind az osztott, mind az osztatlan csoportban kötetlen formában kerülnek megszervezésre.

3.3.3. Óvodai dokumentáció

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomán követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló

---

tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

Az intézményvezető, tagóvodavezetők által használt nyomtatványok

A felvételi előjegyzési napló

Óvodai törzskönyv

Az óvodapedagógusok által vezetett dokumentumok

A felvételi és mulasztási napló

A felvételi és mulasztási napló naprakész pontos jogszabálynak megfelelő vezetését a gyermekcsoport óvodapedagógusai végzik.

Az óvodai csoportnapló

Az óvodai csoportnapló tartalmazza a napirendet, a heti rendet; a csoportba járó gyerekek egyes adatainak nyilvántartását; a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységekhez, foglalkozásokhoz kapcsolódó szervezési feladatokat; a heti tematikus tervet, a nevelési feladatokat, értékelő feljegyzéseket; a SNI státuszú gyermek egyéni fejlesztési tervét; valamint heti rendszerességgel történő csoportra és óvodapedagógusra egyaránt vonatkozó reflexiókat.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentációk

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentációk a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett dokumentumok, amelyek tartalmazzák a gyermek anamnézisének; fejlődésének mutatóit: érzelmi-szociális, értelmi, anyanyelvi, mozgás és finommotoros fejlettségét; egyéb észrevételeket, megfigyeléseket; amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatot, valamint a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket, aláírásokat. Az óvodapedagógus a gyermekek mérésére, fejlődésük nyomon követésére szolgáló, a nevelőtestület által készített fejlődési naplóban évente kétszer rögzíti a tapasztalatokat, a fejlődés mutatóit.

3.4. Az óvoda kapcsolatai

3.4.1. Család

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele, a családdal való együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyek az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

A kapcsolattartás feladatai

- Törekszik a szülőkkel való nyílt, őszinte kapcsolat kialakítására.
- Az óvodapedagógus elismeri a nevelésben a család elsődlegességét, tiszteli a szülőt, és minden családdal megtalálja a kapcsolatteremtés, az együttműködés megfelelő módját.
- Mindig reálisan tájékoztatja a szülőket, tisztelve érzelmeiket.

- Az óvodapedagógus minden esetben érezteti az őszinte odafordulást, empátiát.
- Az óvoda minden dolgozója előítélettől mentesen közeledik a családhoz.
- A szülői szervezet ellátja a szülői képviseletet.
- A nyílt napok, közös ünnepek, fogadóórák, szülői értekezletek segítik a betekintést az óvoda és a család életébe.

A kapcsolattartás elvei

- A két fél közötti kapcsolat alapja a bizalom, melynek eredményeként a szülő érzi az óvodapedagógus segítő szándékát, empátiáját.
- Előítéletmentes, elfogadó együttműködés kialakítása, melyben az óvodapedagógus nyitott, partneri kommunikációra képes, elfogadó attitűdjével támogatja a szülőket gyermekeik nevelésében, szülői szerepükben való helyállásukban.
- A gyermekek eredményes fejlesztése érdekében a családok rendszerként történő értelmezése, a szülők szerepelvárásainak, kihívásainak ismerete.
- A pedagógust és a nevelő – oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottat titoktartási kötelezettség terheli, a gyermekkel és családjával kapcsolatos minden olyan tény, adatot, információt illetően, amelyről a hivatásának ellátása során szerzett tudomást. A titoktartás határidő nélkül fennmarad.

A kapcsolattartás módja, formái

- A napi párbeszéd lehetőséget ad a kölcsönös érdeklődés kifejezésére, tájékoztatásra.
- Szülői értekezlet évente legalább kétszer kerül megszervezésre; külön tartva a tájékoztatást az újonnan érkező és az iskolába készülő gyerekek szülei számára.
- Egyéni megbeszélések, egyéni esetmegbeszélések; az aktualitásnak megfelelően, a Házirendben rögzítettek szerint.
- Szülői Szervezeti gyűlések: az intézménnyel kapcsolatos, óvodai szintű programok szervezésének és lebonyolításának megbeszélése, szülők véleményének meghallgatása.
- Játékdélután, ahol a szülők bekapcsolódhatnak a gyermekeik minden napi óvodai életébe, játékába.
- Az ünnepek gazdag lehetőséget kínálnak a család-óvoda kapcsolatának erősítésére, a szülő, a gyermek és az óvodapedagógus között megvalósuló együttműködésre.
- Kulturális programok, kirándulások.

3.4.2. Az óvoda kapcsolata más intézményekkel

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt, az óvodai élet során és az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező, a kapcsolattartás formái, módszerei pedig alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez.

Fenntartó

A kapcsolattartás feladatai

- A fenntartó dönt a köznevelési intézmény gazdálkodásáról, átszervezéséről, az óvodába történő jelentkezések módjáról, a felvétel időpontjáról.
- Meghatározza az óvoda költségvetését, mellyel biztosítja a működés feltételeit.

-
- Dönt az intézményvezető kinevezéséről.

A kapcsolattartás elve

- A kapcsolattartásban fontos az információáramlás biztosítása, a kölcsönös tájékoztatás.

Bölcsőde

A kapcsolattartás formái

- A gondozónők és az óvodapedagógusok közötti folyamatos kapcsolattartás megkönnyíti az óvodába lépő gyermek közösségbe történő beilleszkedését.

A kapcsolattartás elve

- Törekvés a kölcsönös nyitottság és folyamatosság érvényesítésére.

Iskola

A kapcsolattartás formái

- Az óvoda és az iskolák vezetőinek kölcsönös megállapodása alapján „beiskolázási programsorozatot” szervezése, amelynek során a gyermekeknek, a szülőknek és az óvodapedagógusoknak is lehetőségük nyílik betekinteni az iskolában folyó nevelői, oktatói munkába, emellett alkalom kínálkozik a tanító személyének megismerésére is.
- Az óvodapedagógusok és tanítónők közötti információcsere lehetőségének biztosítása, melynek során alkalom nyílik a tájékozódásra az óvodából iskolába érkező gyermek beilleszkedéséről.

A kapcsolattartás elve

- A két intézmény kapcsolatát a kölcsönös nyitottság és bizalom, a pedagógusok együttműködése, nevelőpartneri viszony kialakítása, a nevelőmunka összehangolása jellemzik, elősegítve ezzel a gyerekek zökkenőmentes, zavartalan iskolába lépését.
- A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda lehetőséget ad a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésére, és – szükség szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

Idősek

A kapcsolattartás formái

- Különböző ünnepek alkalmával az idősek köszöntése műsorral, ajándékkal.

A kapcsolattartás elve

- A városrészben élők összetartozás érzésének erősítése, lokálpatriotizmus, az időskorúak iránt érzett tiszteletré, megbecsülésre nevelés.

Közművelődési intézmények

A kapcsolattartás formái

- Ellátogatnak a könyvtárba, ahol lehetőség nyílik a gyerekek, könyvek és a könyvtár iránti pozitív érzelmeinek kialakítására, erősítésére.

-
- Megnéznek a múzeumokban olyan kiállításokat, amelyek elősegítik a gyermekek óvodán kívüli ismeretszerzését.

A kapcsolattartás elve

- A folyamatos együttműködés elősegíti a nevelési feladatok sokoldalú megvalósítását, mely során a gyermek esztétikai élményhez jut, képessé válik a művészetek befogadására, jó alapot képezve az általános műveltség kialakulásához.

Az óvodai nevelőmunkát és a családi nevelést segítő intézmények

- Oktatási Hivatal
- Miskolci Pedagógiai Oktatási Központ
- B.-A.-Z. Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat
- B.-A.-Z. Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Miskolci Tagintézménye
- Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény
- Egészségügyi szolgáltatók

A kapcsolattartás feladatai

- Orvos, fogorvos évente szűrővizsgálatot végez.
- A védőnők havonta figyelemmel kísérik a higiénés nevelést, a testi-lelki fejlődést.
- Szakmai együttműködés rendszerének kialakítása a család, a gyermekjóléti központok és az óvoda között.
- Logopédus felméri a gyermek beszédfejltségét, a beszédhibás gyermeket külön foglalkozásokon fejleszti. Elvégzi az év elején szükséges szűréseket a három évet betöltő és a tanköteles korú gyerekek körében; az eredményről egyeztet az óvodapedagógusokkal.

A kapcsolattartás elve

- Figyelemmel kísérik a gyermek fejlődését, fejlettségét, segítik az esetleges elmaradások felismerését, majd korrekcióját.
- A gyermek mellett a családok segítése, támogatása.

4. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

4.1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb, legfejlesztőbb tevékenysége, így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék a gyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszan tartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.

Játékkal kapcsolatos elvek

- A gyermekek egyedüli játékát éppen úgy tisztelni kell, mint a társas játékhoz való jogát.
- Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre; amikor a szabad játékfolyamat kialakul, bevonható társ marad; illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad.

-
- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együtt játszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

Az óvodapedagógus feladatai

- Megteremti azokat a feltételeket, helyzeteket, amelyek hatással vannak a játék kialakulására, a gyermekek játék kedvére.
- Megteremti a feltételeket: hely, idő, légkör és eszköz, hogy a gyermekek aktivitással, jókedvvel vehessenek részt az elmélyült, folyamatos, nyugodt játékban.
- Gondoskodik a pozitív érzelmeket kiváltó élményekről, így ad minél több játéktémát a gyerekeknek.
- Biztosítja, hogy a gyermekek megvalósíthassák saját elgondolásait.
- Lehetővé teszi, hogy a gyerekek játékuk során környezetüket formálhassák, kedvük, elképzelésük szerint átalakíthassák.
- Megteremti a játék lehetőségét a szabadban, udvaron, kirándulások alkalmával.
- Szem előtt tartja, hogy a gyermekeknek fontos a minél hosszabb, megszakítás nélküli játékidő.
- Megismerteti a gyermekeket minél több mozgásos játékkal.
- Ismeri a fejlesztő játékeszközöket, azokat kreatív módon alkalmazza a mindennapi óvodai életben, a gyermekek fejlettségi szintjéhez igazodva.
- Képességfejlesztő játékeszközök segítségével tudatosan fejleszti a gyermekek értelmi képességeit: megfigyelés, emlékezet, gondolkodás.
- A játékokhoz szükséges eszközöket folyamatosan bővíti, olyan játékeszközöket biztosít, amelyek az elmélyült játék kialakulását és a fantázia fejlődését szolgálják.
- Kialakítja a gyerekekben azt az igényt, hogy maguk készítsék el a játékhoz szükséges eszközöket.
- Figyelemmel kíséri a játszócsoportok szerveződését, a gyerekek elképzelését, gondolatmenetüknek alakulását.
- Elősegíti, hogy az óvodai programok élményei beépüljenek a gyerekek játéktevékenységébe.
- Differenciálással elősegíti a szociálisan hátrányos helyzetű gyerekek tartalmas játéktevékenységét.

A gyermek tevékenységei

- A gyerek gyakorló játékot játszik, a tevékenység közben ismerkedik az őt körülvevő világgal, annak tárgyaival.
- Szerepjátékot játszik, ebben jeleníti meg tapasztalatait, ismereteit, elképzeléseit, érzelmeit, pozitív és negatív élményeit, melyeket sajátos módon újra alkot.
- Szabályokhoz igazodva mozgásos és értelemfejlesztő, logikus gondolkodásra serkentő szabályjátékot játszik.
- Bábozik, dramatizál, így eleveníti fel irodalmi élményeit kötetlen formában.
- Barkácsol különféle eszközökből, sokféle anyagból játékához felhasználható kiegészítőket készít.

- Építményeket konstruál, eleinte nagyobb, később apróbb kockákból, különböző alkatrészekből, anyagokból.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Gyakorlójáték

Ebben a korban a gyakorlójáték akkor jelentkezik, ha a gyermek fejlődésében lemarad, képességei fejletlenek, tapasztalatai, élményei szegényesek, vagy ha a sikeres játékhoz a játékszerrel való manipulálásra van szükség. Jelentkezik a konstrukciós és szerepjáték elemeiként is.

Szerepjáték

Képes olyan játékhelyzeteket létrehozni, abban együttműködni, melyben tapasztalatai, érdeklődése alapján ábrázolhatja a felnőttek tevékenységét és kapcsolatait. Megérti és elfogadja játszótársaik elgondolásait, tevékenységük logikáját, alkalmazkodik a játék szabályaihoz. Képes lemondani egy-egy játékszerről, vállalja a számára kevésbé érdekes, kedvezőtlenebb szerepeket is. Megfelelő tapasztalatok és élmények birtokában önálló a játék előzetes, közös tervezésében, a szerepek kiválasztásában, a játékszerek és eszközök megválasztásában, a játszócsoportok tagjai között tartós és szoros kapcsolat alakul ki.

Barkácsolás

A barkácsolás, a szerepjáték és a bábozás természetes eszköze, a kellékeként létrehozott eszközöket felhasználja játékában, dramatizálásban. Jól ismeri a könnyen megmunkálható anyagokat, ismeri és megfelelően használja a szerszámokat.

Dramatizálás, bábozás

A gyerek a kézméretének megfelelő bábokkal bábozik. Kedvelt mesealakokkal, hétköznapi figurákkal önállóan, kitalált szöveggel bábjeleneteket ad elő. Az óvodapedagógus segítségével különböző anyagokból bábót készít, mellyel megjeleníti, eljátssza kedvelt meséit; szívesen öltözik jelmezbe, válik kedvelt, mesefigurává.

Építő, konstruáló játék

A gyerek képes különböző anyagok, eszközök kombinált alkalmazására, tud a játék elemekből játékszereket készíteni, mind igényesebbé válik alkotásaival szemben, eredményességre törekszik. Szerepjáték közben épít, szerel, szerkeszt, vagy a létrehozott alkotás hatására beleképzelem magát különböző élethelyzetekben.

Szabályjáték

A gyerek olyan szabályjátékot választ, amely nagyobb ügyességet, vagy szellemi erő kifejtést igényel. Egymást figyelmeztetik a szabályok betartására, megjelenik az egészséges versenyszellem.

4.2. Verselés, mesélés

Az érzelmi biztonság megadásának, s az anyanyelvi nevelésnek fontos eszközei a mese és a vers. A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a

---

gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.

A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője és különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világgépének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál, ezért a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Az óvodapedagógus feladatai

- Nyugodt feltételek megteremtésével elősegíti a meséléshez, verseléshez szükséges hangulat kialakulását, törekszik csoportjának sajátos mesemondó, verselő szokásainak, szertartásainak kialakítására.
- Ösztönzi az ahhoz kedvet érző gyermekek önálló vers és mesemondását, bátorítja a visszahúzódó, nehezen feloldódó gyermeket is.
- Fejleszti a gyermeknek az aktív és passzív szókincsét, kifejezőkészségét, bővíti ismeretanyagát.
- Törekszik olyan mesék, versek népi mondókák, népmesék megismertetésére, melyek emberi kapcsolatokra tanítanak, erkölcsi tartalmuk van, belső indulati élményeket, érzelmeket közvetítenek.
- Az irodalmi anyag összeállításánál a magyar népmesékből, magyar költők verseiből válogat, kiegészítve azt a klasszikus, nemzeti, etnikai, migráns és a kortárs irodalmi művekkel.
- A vers- és meseanyag kiválasztásánál ügyel arra, hogy a gyermekek az életkoruknak megfelelő, nyelviileg tiszta, esztétikailag értékes mesét, verset halljanak.
- Kezdeményez verset, mesét; a gyermekek kérésének, érdeklődésének megfelelően, biztosítja az ismétlések megfelelő gyakoriságát, a gyermekek szabad választásához, igényéhez igazodva.
- Lehetővé teszi a gyermekek számára a gyermekkönyvek hozzáférhetőségét, az azokban való önálló, zavartalan elmélyülést.
- Beszélget a szülővel az otthoni mesélés fontosságáról, igény szerint segítséget nyújt a gyermekirodalom kiválasztásában.
- Eszköz és hely biztosításával elősegíti, hogy a gyermekek az ismert meséket, verseket dramatizálhassák.
- A sajátos nevelési igényű, és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyerekeknél fokozottan figyel a mese, vers, mondóka anyagválasztásánál a gyerekek egyéni fejlettségi szintjére és érdeklődésére. Képi megjelenítést használ a mesélésnél, versmondásnál.
- Tehetséges gyermekeit hozzásegíti az önmegvalósításhoz, teret adva kibontakozásuknak.
- A hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett gyerekeket a könyvek szeretetére, megbecsülésére neveli.

-
- A multikulturális, interkulturális nevelés során biztosítja néhány vers, mese feldolgozását, megismertetését csoportszinten. Igyekeznek minél több mondókát, verset, mesét a magyar kultúrából megismertetni, megszerettetni velük, ezzel biztosítva számukra egymás kulturális értékeinek megismerését.

A gyermek tevékenységei

- Játék időben kedve szerint egyedül, vagy csoportosan óvodai, vagy otthonról hozott könyvet nézeget, beszél, mesél a kép alapján, mondókázik, versel kedve szerint.
- A mesékhez bábokat, kiegészítőket készít, felnőtt segítségével ábrázolja kedvenc hőseit, érzéseit.
- Játékában alkalmazza a tréfás mondókákat.
- A hallott meséket eljátssza, bábozza, dramatizálja.
- Bábozásban megjeleníti élményeit, közösségeket hoz létre, amely segíti az összetartozás élményét.
- Részt vesz dramatikus játékokban.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Az óvodapedagógus által elmondott versek ismételtetésébe önként bekapcsolódik.
- Várja, kéri a mesemondást, segít a feltételek kialakításában, csendben, figyelmesen hallgatja a mesét.
- Kedveli a folytatásos meséket, meseregényeket, azok szálait össze tudja kötni.
- Megszilárdul a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokása, a figyelem fenntartása.
- Az ismert mesei motívumok bábozása, dramatizálása, rajzolása kedvelt szórakozásai közé tartozik.
- Játék közben ismételteti az ismert mondókákat, verseket; kedvelt mesei motívumait dramatizálja, bábozza, lerajzolja.
- A szereplők érdekes szólásait, furcsa hangzású nevét megjegyzi, játékában használja.

4.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek és zenei kreativitásának alakításában. A dalos játékokhoz kapcsolódó mozgásformák és tánc során fejlődik mozgáskészsége, testséma ismerete, térérzékelése, vizuális memóriája.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyerekeket az énekléssel és zenehallgatással élményekhez juttatja, felkelti zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.
- Az óvodai életet úgy szervezi, hogy a gyerekek gyakran jussanak zenei élményekhez spontán és szervezett formában is.
- Tudatos, tervszerű fejlesztéssel eléri, hogy a gyerekek zenei ízlése formálódjon, zenei hallásuk, ritmusérzékük, mozgáskultúrájuk, zenei emlékezetük fejlődjön.

- Oldott, derűs légkör megteremtésével elősegíti a gyerekek játékos zenei alkotókedvének kibontakozását.
- Figyelembe veszi a gyerekek egyéni zenei képességeit, eltérő élményanyagát, támaszkodik a gyermekek otthoni, egyéb spontán szerzett zenei élményeire.
- Összehangolja a dalanyagot a zenei nevelés: éneklési készség, zenei hallás, ritmusérzék, zenei formaérzék, alkotókészség fejlesztésének feladataival.
- Az életkornak megfelelő népi dalosjátékok megismerésével elősegíti a hagyományok továbbélését.
- Folyamatos önművelődéssel és önképzéssel eléri, hogy a gyerekeket színvonalas, életkoruknak megfelelő, változatos zenei élményekben részesítse.
- A dalokhoz kapcsolódó mozgásanyag megtervezésénél több olyan dalosjátékot is választ, amelyekben a táncos mozgáson van a hangsúly.
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe veszi a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is, megismerteti a kortárs- és a kisebbségi zene hangzásvilágát.
- Megismerteti a gyermekeket hangszerekkel, megalapozza a gyermekek komolyzene iránti igényét.
- A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyerekek nevelése során fokozott hangsúlyt fektet a hallásfejlesztésre, ritmusfejlesztésre, hangképzési gyakorlatokra.
- A tehetséges gyerekeknél lehetőséget biztosít arra, hogy társaik előtt is megmutathassák tudásukat, és egyéni bánásmóddal elősegíti fejlődésüket.
- A hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett gyerekeknél tudatosan figyel arra, hogy mindennapi zenehallgatás, énekes, dalos játékok nagy szerepet játszanak a közösségi magatartás alakításában.
- A multikulturális, interkulturális nevelés során biztosítja a gyerekek számára néhány saját kultúrájukból vett anyag feldolgozását.

A gyermek tevékenységei

- Népi dalos játékokat játszik, ritmikus mondókákat mond szabadon és alkalomszerűen a nap bármely időszakában.
- Bábjáték során a bábót énekelte, mozgatja, szerepjátékába mozgásos, táncos elemeket sző, játékában is használja az egyszerű hangszereket.
- Játsszik a hangjával: halkán-hangosan, mélyen-magasan énekel, mondókázik.
- Udvari játék során énekel, dalosjátékokat szervez; otthonról hozott zenei élményét az óvodában szívesen előadja, ünnepek alkalmain társaival énekel.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- A bemutatott dalt, zenét érdeklődéssel hallgatja, hat hangterjedelemig a dalokat tisztán éneкли.
- A mondókák, dalok tempóját a természetes járásnak megfelelően érekelte, az egyszerű, táncos mozgásokat képes megformálni, térformákat tud kialakítani az óvodapedagógus segítségével is.
- Ismert dalokat szöveg nélkül, zümmögve, vagy játékos szótagokkal énekel; egyszerű dallamotívumokat tisztán visszaénekel.

- Felismeri a magas és mély éneklés közötti különbséget, tud magasan, mélyen énekelni.
- Ismeri a halk és hangos közötti különbséget, tud halkán, hangosan énekelni, beszélni.
- Felismeri a dallamot dúdolásról, motívumról; valamint a természet, környezet hangjait.
- Megkülönbözteti az egyenletes lüktetést a dal ritmusáról, ismert dalokat, mondókákat ritmus alapján is felismer, szöveges ritmusmotívumot visszatapsol, ismeri és használja a különböző óvodai ritmushangszereket.

4.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái; továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképessegek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzetének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Az óvodapedagógus feladatai

- Elősegíti a természet szépségeire, színeire, formáira való rácsodálkozással a művészeti alkotások, épületek, népi alkotások nézegetésével a szépség iránti igény kialakulását.
- Biztosítja a szabadidős, illetve a szervezett tevékenység tárgyi, hangulati feltételeit, elősegítve a gyermekek önálló ábrázolási törekvéseit, alkotókedvét, önbizalmuk megerősítését.
- Átgondolt tervezéssel, a csoport sajátosságainak figyelembevételével úgy alakítja a csoportszobát, hogy az esztétikus, praktikus legyen.
- Személyes példamutatással kialakítja a gyerekekben az igényt a környezetük formálására, rendjének, esztétikumának megteremtésére.
- Inspirálja a gyerekeket a jelenségek formái, színbeli tulajdonságainak megfigyelésére.
- Megismerteti a gyerekeket a különböző anyagokkal, az ábrázolás és konstruálás egyszerű munkafogásaival, technikai alapelemeivel; erősíti az eszközhasználat balesetmentes használatát, az eszközök tisztántartásának igényét;
- Értékként kezeli a gyermekek produktumát, gondoskodik minden gyermek munkájának folyamatos bemutatásáról a csoportszobában és a szülők által látható helyen is.
- Olyan oldott csoportlétkört teremt, amelyben a gyerekek produktumának örülnek és a gyerekek is értékelik egymás munkáját.
- Gyermekmunkákkal részt vesz pályázatokon, a gyermeki alkotásokból kiállítást rendez.
- Figyelembe veszi a gyermekek egyéni manuális képességeit, a fejlődés egyénenként változó ütemét, a gyermekek eltérő élményi hátterét.

- A gyerekeket megismerteti néhány értékes műalkotással; a nemzeti szimbólumok jelentésével, helyzetnek, életkornak megfelelően.
- A sajátos nevelési igényű, és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyerekeknél; a hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű, a veszélyeztetett, valamint a multikulturális, interkulturális nevelés során tudatosan fejleszti a gyerekek finommozgását. Szem előtt tartja, hogy az alapvető technikák megismertetésével, megszerettetésével a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka különösen jó eszköze az önkifejezésnek.
- A tehetséges gyereket segíti a képességeik kibontakoztatásában, figyelemmel kíséri a pályázati lehetőségeket.

A gyermek tevékenységei

- A gyerek kezdetben firrál, majd elnevezi műveit.
- Rajzol, fest élményei, elképzelései alapján különböző felületekre, a rendelkezésére bocsátott anyagokkal.
- Játékaihoz, dramatizáláshoz, bábozáshoz, ajándékozáshoz különböző tárgyakat, kiegészítőket barkácsol vágással, ragasztással, papírból, textilből, termésből.
- Homokot, agyagot, lisztgyurmát gyúr, közben megismeri az anyagok tulajdonságait, használatát.
- Különböző természeti tárgyakat, terméseket gyűjt, ezeket felhasználja plasztikai munkák készítéséhez, felületek díszítéséhez.
- Különböző formák rakosgatásával, sorakoztatásával kisebb-nagyobb térbeli alakzatokat épít.
- Megismerkedik néhány népi kismesterséggel: egyszerűbb formában sző, fon, agyagozik, tojást fest, mézeskalácsot készít.
- Papírt hajtogat, montázst készít.
- A szabadban homokozik, nagy felületre rajzol krétával, kavicsokat rakosgat, köveket fest, virágból láncot fűz.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Örömmel, saját kezdeményezésére is ábrázol, kommunikációjában bátran használja az ábrázolás eszközeit.
- Emberábrázolásában megjelennek a részformák, próbálkozik a legegyszerűbb mozgások jelzésével is.
- Színhasználatukban érvényesíti kedvenc színeit, képes észrevenni a környezet, a műalkotások és saját munkáik színhangulatát.
- Formaábrázolása gazdag, képes hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat.
- Képalakításban egyéni módon jelezni tudja az elemi téri viszonyokat. Élményei elképzelései, képzeleti megjelenítésében biztonsággal használja a képi kifejezés változatos eszközeit.
- Elmondja véleményét az óvodai környezetről, szívesen vesz részt annak szépítésében, igényes a környezetére.
- Formákat mintáz elképzelései, megfigyelései alapján.

- Önállóan és csoportmunkában is készít egyszerű játékokat, kellékeket, modelleket, maketteket.
- Ismeri a népi kézműves technikák: szövés, fonás, agyagozás alapjait, kis segítséggel alkalmazza is azokat.

4.5. Mozgás

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszköze.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hat a kondicionális képességek közül az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani.

Az óvodapedagógus feladatai

- Lehetőséget biztosít a gyerekeknek a szabad levegőn való tartózkodásra minél hosszabb időtartamon keresztül.
- Minél több mozgási lehetőséget teremt óvodán kívül is, a gyermeket játszótérre, sétálni, kirándulni viszi.
- Lehetővé teszi a játék- és mozgásigény természetes gyakorlatokkal és játékokkal történő kielégítését.
- Törekszik arra, hogy a gyerekek jó közérzettel, jó hangulatban vegyenek részt a mozgásos feladatokban.
- Fejleszti a fizikai állóképességet, a fizikai aktivitáson keresztül előkészíti a szellemi aktivitást, a mozgásos feladatok sikeres megoldása eredményeként növeli az önértékelést és az önbizalmat.

- Fejleszti a nagy és finommozgásokat, egyensúlyérzéklet; szem- kéz, szem- láb koordinációt; ritmikus tevékenységgel a ritmusérzéklet; fizikai erőnlétet, amely megfelelő állóképességet, gyors reagáló képességet, kellő izomerő fejlettséget biztosít a gyerekeknek.
- Kialakítja a gyermekekben az egészséges versenyszellemet, társuk iránti tiszteletet, kudarcűrő képességet; felébreszti a gyermekek versengési vágyát, erősíti a csapatokon belül az összetartozás érzését, a győzni akarást.
- Megvalósítja az erkölcsi nevelés és érzelmi nevelés feladatait pl.: eszközök megbecsülése, egymásra odafigyelés, akarati tulajdonságok fejlesztése.
- Ügyel a testséma fejlesztésére: testrészek ismeretére, test koordinációjának alakítására, test fogalom kialakítására, a kezesség, laterális fejlesztésére, dominanciák erősítésére.
- Törekszik a problémamegoldások erősítésére mozgásos tevékenységgel elvégzett feladatmegoldásokkal.
- Épít a különböző mozgások elsajátításának folyamatánál a gyerek mozgástapasztalatára, játékos kedvére. Szem előtt tartja, hogy a testnevelés legértékesebb anyagai a játékok, mert nem csak a mozgások kombinációira adnak alkalmat, hanem új tapasztalatok szerzésére is.
- Biztosítja a csoportszobában a mozgásra inspiráló eszközöket, ötleteivel gyarapítja a kézi szerek skáláját.
- Az eszközök kiválasztásánál és a feladatok végzésénél igazodik a gyermekek fejlettségi szintjéhez, elősegíti, hogy minden gyermek megtalálja a képességeinek legmegfelelőbb mozgásos feladatot.
- Törekszik arra, hogy az óvoda aktív sportéletébe a szülőket is bevonja, elősegítve ezzel az egészséges szemléletmód alakulását. Szükség esetén javaslatot tesz a szülők felé, hogy gyermekük vegyen részt szakemberek által irányított szervezett foglalkozásokon, különös tekintettel a tehetségnek ígérkező gyerekekre.
- Sportnapokon biztosítja a mozgásos játékhöz szükséges balesetmentes eszközöket, tornaszereket és a megfelelő helyet, hogy az esemény zavartalan, örömteli, élményben gazdag legyen minden résztvevő számára.
- A sajátos nevelési igényű, és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyerekeknél fokozottan ügyel a gyakorlatok bemutatására, elegendő időt adva egy-egy mozdulatsor begyakorlására, rögzítésére. Erősíti a pozitív érzelmi viszonyulást, hogy a mozgás mindig élményt adó, örömet okozó legyen.
- A hátrányos, a halmozottan hátrányos, veszélyeztetett gyerekek mozgásigényének kielégítésére biztosítja számukra a megfelelő teret és időt.
- A tehetséges gyerekeket bevonja a gyakorlatok bemutatásába, támogatja óvodán belül és kívül is, hogy részt vegyenek mozgásos tevékenységekben, sportokban.
- A multikulturális, interkulturális integráció során a közösségi élményt a játékos versengéssel mélyíti, használja a csoportversenyek, sor-, és váltóversenyek által adott lehetőségeket, ezzel fejlesztve a csoporthoz tartozás élményét, megakadályozva a perifériára sodródás esélyét.

A gyermek tevékenységei

Szabadjáték

Az óvodai nevelés az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget biztosít a spontán mozgásos tevékenységekre. Az óvodapedagógus törekszik a fejlesztő hatással bíró kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására.

Mindennapos testnevelés

Minden korcsoportban naponta 5-15 perces időtartammal kerül megszervezésre, lehetőség szerint a szabadban. Tartalmát a mozgásos játékok adják, kiegészülve a láb és tartásjavító gyakorlatokkal, gimnasztika alkalmazásával, természetes mozdulatokkal.

Mozgás szervezett tevékenysége

A kötelező mozgásos tevékenység olyan tanulási környezet, melynek alapja: a sokszínű, változatos, örömteli és érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formák és a mozgásos játékok. **Sportprogramok**
A kötelező mozgás tevékenységen kívül a gyerekek részt vesznek sportnapokon, melyek hozzájárulnak az egészséges életmód megalapozásához és a családok életmódjának, szemléletének kedvező alakításához.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Az óvodáskor végére a gyermek teste arányosan fejlett, teherbíró; eljut az első alakváltozáshoz.
- Mozgása összerendezett, a megtanult mozgások végrehajtása pontosabb, ritmikusabb, esztétikusabb; képes a mozgások kombinációjára és a különböző helyzetekben való végrehajtásra.
- Ismeri testrészeit, kialakult az oldaliság dominanciája, finommotorikája fejlett, kézizomzata erős.
- A mozgások végrehajtása gördülékeny, könnyed, pontos, megfelelő ritmusú; képes a járás, futás gyors irányváltoztatására, cselekvőképessége gyors; mozgásban kitartóvá válik.
- Kialakul a helyzetváltoztatás érzékelése, fejlett a térbeli tájékozódás képessége.
- Mozgástapasztalatai az egyensúlyozásban, ugrásban növekednek; nagyobb erő kifejtésre képes; állórajtból kiindulva fut; nekifutással tetszés szerinti akadályt átugrik, ugrását a talajéreskor fékezni tudja; labdát, kislabdát biztonsággal kezeli.
- Képes végrehajtani a verbális utasításokat különböző tornagyakorlatok végzésekor.
- Egyéni, csoportos, sor-, és váltóversenyeket játszik a szabályok betartásával.
- Jártasságot szerez néhány sportágban.

4.6. Külső világ tevékeny megismerésére

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, szeretetét, védelmét. Fő célunk a gyermekek érzékenyítésével kiemeljük a természet- és állatvédelem, valamint a felelős állattartás fontosságát. Az állatszisztát foglalkozások, a menhely előadóival és a kutyaiskola oktatójának segítségével erősítjük a fenti témákat, látványos bemutatókkal, saját élményű, interaktív feladatokkal színesítjük a foglalkozásokat.

A gyermek a környezet megismerése során **matematikai tartalmú** tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alakí, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemlélete.

Az óvodapedagógus feladatai

- Elegendő alkalmat, időt, helyet és eszközöket biztosít a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Lehetővé teszi a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését, figyelembe veszi és épít a gyermek aktivitására, érzelmi dominanciájára, természetes kíváncsiságára.
- Olyan tevékenységeket biztosít, amelyben a gyerek megismeri és megérti az őt körülvevő világot, épít a közvetlen megfigyelésre és tapasztalatszerzésre; törekszik arra, hogy a tárgyakat, jelenségeket lehetőleg természetes környezetben és természetes megjelenési formájukban mutassa be.
- Ismeretterjesztő könyveket, verses köteteket, internetes lehetőségeket biztosít növényekről, állatokról, megfigyelt természeti jelenségekről.
- Figyelembe veszi a gyermek a környezettel kapcsolatos élményeit és törekszik az összhang megteremtésére az otthonról hozott ismeretek és az óvodai nevelés között; kidolgozza a differenciálás módjait.
- Szenzitív játékokat, tapasztalatszerzési lehetőségeket biztosít a környezet élményszerű megismeréséhez séták, kirándulások során, az óvoda udvarán, a természetsarokban végzett tevékenységek alkalmával.
- Kialakítja a szülőföldhöz, nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív viszonyt, lehetővé teszi, hogy a gyerekek megismerjék városunk és környékének nevezetességeit és kirándulóhelyeit.
- Megismerteti a gyerekeket a környezetünkben található természetvédelmi fontos területeket, igyekszik a gyermekeket minél több olyan élményhez juttatni, amely mélyíti kötődésüket a természethez.
- Elősegíti a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a környezet alakításában.
- Méltón, a néphagyományok ápolását szem előtt tartva ünnepli a gyermekcsoporttal a jeles napokat.
- A megtapasztaláson alapuló megismerés, információszerzés biztosításával gyarapítja a gyermek aktív és passzív szókincsét, bővíti a fogalmak körét és tartalmát.
- A sajátos nevelési igényű, és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyerekek nevelése során törekszik arra, hogy a gyerekek elsajátítsák az alapvető szokásokat, viselkedési formákat a környezettudatos magatartás jegyében.
- A hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett gyerekekkel megismerteti a társadalmi együttélés szokásait, normáit, rámutat a környezet szépségeire, értékeire, megóvásuk, megbecsülésük fontosságára.
- A tehetséges gyermekekkel megismerteti a tágabb életterünk megóvására, fenntarthatóságára irányuló témákat is, pl.: felmelegedés élettani hatásai a tengerekre; élet más kontinenseken; talajszennyezés; bolygónk- naprendszerünk.
- A multikulturális, interkulturális nevelés során megismerteti a gyerekeket a más országok természeti környezetével, kultúrájával.

- Megfigyelések, tevékenységek alkalmával fejleszti a gyermekek észlelését: vizuális és auditív észlelést, a mozgás és tapintásos észlelést, az alaklátást és formaállandóságot.
- Fejleszti a keresztcsatornák működését, a finommotorikát, a testsémát.
- Épít a gyermekek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére, segíti az önálló problémamegoldást, biztosítja az egyéni, cselekvő tapasztalatszerzést.
- Fejleszti a gyerekek ítélőképességét, problémalátását, egyéni megismerő és problémamegoldó képességét.
- Kihhasználja azokat a lehetőségeket, amelyek matematikai tartalmat közvetítenek, minél több problémahelyzetet, tapasztalási lehetőséget teremt; törekszik arra, hogy a problémahelyzet és a probléma megoldására irányuló tevékenység önmaga is motiváljon.
- Hagyja a gyereket saját logikája szerint gondolkodni, lehetővé teszi a gondolkodási képesség hajlékonyságát, a többféle megoldás lehetőségét, a hibajavítást, a gondolatok tevékenységgel és szóban történő kifejezését.
- A sajátos nevelési igényű, és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyerekeknél nagy gondot fordít a differenciált foglalkoztatási formára, figyelembe véve a képességeikből eredő hátrányokat.
- A szociálisan és halmozottan hátrányos, hátrányos helyzetű gyermekeknél fokozottan figyel a matematikai fogalmak helyes használatára, a logikus gondolkodás megalapozására.
- Tehetséges gyerekeknek igyekszik olyan magasabb szintű gondolkodásra készítető játékos feladatokat adni, amellyel még jobban fejlődik matematikai gondolkodásuk pl.: logikai játékok, fejszámolás, Logico játékok magasabb szintjei.
- A multikulturális és interkulturális nevelés során a különböző környezetből érkező gyermekeket fejlettségi szintjüket felmérve differenciáltan fejleszti.

A gyermek tevékenységei

- Kirándulások, séták során alkalmazza a közlekedés szabályait, megismeri a kulturált viselkedés formáit.
- Megfigyeli az évszakok jellemzőit, az időjárás változékonyságát; tapasztalatot szerez, összefüggéseket fedez fel a természet változásai az időjárás és az öltözködés összefüggései között.
- Kerti munkát végez, megismerkedik a kerti szerszámokkal, azok használatával; közben megfigyeli a fákat, bokrokat és rovarokat; ültet, nyomon követi a növények fejlődését, gondozza azokat.
- A természetsarokban fa- és cserjegyallyakat hajtat, gumót, hagymát, magokat csíráztat, megfigyeli az induló életet, tárgyakat gyűjt az élősarok bővítéséhez.
- Zöldség- és gyümölcsféléből vitamintalát készít: reszel, szeletel, ízesít, ízlel.
- A napszakokra jellemző tevékenységeket eljátssza szimulációs játékban, játéka során alkalmazza a családról, a foglalkozásokról, az emberi testről, annak ápolásáról szerzett ismereteit.
- Tapasztalatot szerez a természeti és társadalmi környezetről: iskola, orvosi rendelő, mentőállomás, tűzoltóság, rendőrség, repülőtér, állomás, piac, múzeum, könyvtár.
- Részt vesz az óvoda által szervezett természet ünnepein, jeles napokon, kirándul, sétál, terméseket gyűjt, barkácsol, papírt gyűjt, megismeri annak újrahasznosítási lehetőségeit, a szelektív hulladékgyűjtés szabályait.

- A hagyományos és néphagyományokhoz kapcsolódó ünnepeknek tevékeny résztvevője, a csoporttal közös élményeket szerez, részt vesz a hagyományok felelevenítésében, megismerésében.
- Megfigyeli a környezetszennyezés néhány elemét pl.: füst, por, zaj stb., ezekkel kapcsolatban egyszerűbb vizsgálatokat végez, egyéni felettségének megfelelően bekapcsolódik óvodánk környezetvédő- és alakító munkájába.
- A spontán és szervezett megfigyelések során szerzett ismereteit kiegészíti, elmélyíti a természetsarokban elhelyezett könyvek nézegetésével, folyamatosan gyűjtött képekből albumokat készít.
- Tevékenykedés közben számol, játékos cselekvéssel számtani műveleteket végez: hozzáad, elvesz, egyenlővé tesz; tapasztalatokat szerez a darabszám változásairól.
- Ismereteket szerez a geometria körében, síkmértani formákat tép, vág, rajzol, megismerkedik a testek jellemző tulajdonságaival.
- Összehasonlít, szétválogat megnevezett tulajdonságok vagy saját szempontok szerint: halmazok, részhalmazok képzése.
- Kiválaszt tárgyakat tapintás, látás, hallás és körbeírás alapján.
- Mennyiségi tulajdonságok, térbeli kiterjedések alapján sorberendezést végez: sorszámok, számlépcső.
- A számfogalom megalapozása érdekében összemér, párosít mennyiségeket, halmazokat becsléssel, számlálással. Méréseket végez különböző egységekkel, különböző szempontok alapján: magasság, hosszúság, tömeg, űrtartalom, mennyiség, terület, szélesség, vastagság, bőség.
- Tükör előtt tevékenykedik, tapasztalatot szerez a szimmetria körében.
- Síkbeli és térbeli alkotásokat, építményeket másol le, önállóan alkot.
- Ritmikus sorokat hoz létre térben és síkban, önállóan, szabály alapján.
- Tevékenykedés közben tájékozódik a síkban ábrázolt világban: zárt, nyitott vonalak, labirintus; és a térben: testtudat, irányok, lateralitás, névutók.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Ismeri társadalmi és családi környezete fontosabb adatait.
- Alkalmazza az elemi közlekedési szabályokat, ismer többféle közlekedési eszközt.
- Ismeri és megnevezi a környezetében lévő néhány intézményt, és azok rendeltetését.
- Felismeri a tárgyak, jelenségek között lévő összefüggéseket; tárgyakat, jelenségeket rendeltetésük és külső jegyeik alapján összehasonlít.
- Ismeri a testrészeket, a test felépítését, tisztában van a testápolás alapvető higiéniai szokásaival.
- Megkülönbözteti egymástól az évszakokat, ismeri az egyes évszakok jellegzetességét, tudja a napszakokat.
- Ismeri a gyűjtőfogalmakat, tudja, hogy mi tartozik az egyes csoportokba.
- Ismeri a növény fejlődésének menetét, a fejlődés és az időjárás összefüggéseit; alkalmazza a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit.
- Csoportosítja az állatokat aszerint, hogy hol élnek, ismeri azok legfőbb jellemzőit, védelmét, hasznukat.

- Ismeri a zöldség és gyümölcs fogalmát, több fajta zöldséget, gyümölcsöt felsorol; tisztában van fontosságukkal az egészséges táplálkozás szempontjából.
- Képes matematikai jellegű helyzetről, problémáról saját gondolatait elmondani; egymás állításainak igazságát megítélni, megbeszélni, tévedéseit javítani.
- Képes megnevezett tulajdonságok szerinti válogatásra, sorba rendezésre, valamint saját szempontú válogatás, sorba rendezés elvégzésére.
- Összehasonlásait szóban is kifejezi, érti és helyesen használja a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat.
- Magasság és hosszúság jellegű mennyiségeket össze tud mérni, az összemérés alapján helyes megállapítást tud tenni; részt tud venni más mennyiségek összemérésében, alkalmi egységgel való mérésben.
- Össze tud mérni két halmazt párosítással (legalább 10-ig), az elemek különféle színe, nagysága, elrendezése esetén is.
- Elő tud állítani különféle elrendezéssel, bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet, tárgyakat meg tud számlálni legalább 10-ig.
- Másolással képes megépíteni a mintával megegyező, de színben, nagyságban eltérő elemekből is a térbeli és síkbeli alakzatokat.
- Képes különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni, egyszerűbb tulajdonságokat megnevezni.
- A tükörrel való tevékenységük során alakzat tükörképét megépíti.
- A térben való tájékozódásban meg tudja különböztetni a jobb, bal, jobbra, balra irányokat, értik és követni tudja az irányokat, a helyeket kifejező névutókat: alá, fölé, közé, alatt, fölött, mögött.

4.7. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosítást mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység. A gyermek munkajellegű tevékenysége örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység; mely a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége; a közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze; a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Munkafajták

- Saját személyükkel kapcsolatos munkák
- Közösségért végzett munkák
- Alkalmi szerű megbízások
- Környezet rendjének megőrzése
- Növény- és állatgondozás

Az óvodapedagógus feladatai

- Megteremti a gyerekek számára az életkorukhoz, erejükhez mért munkalehetőségeket, a gyermekeknek tartalmilag gazdag, változatos feladatokat ad.
- Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezeti be, megismerteti a gyerekekkel az egyes munkafolyamatokat, a részmozdulatok sorrendjét, a munka legcélszerűbb fogásait, a munka ellenőrzésének módjait.
- Biztosítja az alkalmas eszközöket, megismerteti az adott munka eszközeit, célszerű használatát, rászoktatja a gyermekeket az eszközök rendbe tartására.
- Megteremti a nyugodt, kiegyensúlyozott munkához szükséges légkört; biztosítja, hogy a gyermekek az életkori sajátosságainak megfelelően, egyéni fejlődési ütemben végezhesék a munkát; lehetővé teszi, hogy a különösen kedvelt munkafajtákban elmélyülhessenek.
- Törekszik arra, hogy a munka értékelése során a gyerekekben kedvet ébresszen a további munkához; elősegíti a gyerekek önértékelési képességének, közösségi, társas kapcsolatainak fejlődését; az elvégzett munka értékelését, személyre szabottan végzi, erősítve ezzel a pozitív megerősítést.
- Erősíti a gyerekekben a munka iránti pozitív érzelmeket, a munkára készítő indítékokat, fejleszti a munkavégzéshez szükséges attitűdöket, képességeket és készségeket.
- Erősíti a gyermekekben a munka szükségességének érzését, megszervezi a munka állandóságát és folyamatosságát, szoktatja a gyerekeket a fegyelmezett, kitartó munkavégzésre.
- A sajátos nevelési igényű, és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyermekeknél a munkavégzésnél kiemelten kezeli az önkiszolgálással kapcsolatos munkát.
- A hátrányos, és halmozottan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett és multikulturális, interkulturális környezetből érkező gyerekekkel megismerteti a munkavégzés értékét, örömét, pozitív megítélését, fokozottan ügyel a sikerélményhez juttatásra, segítve a társadalmi beilleszkedést, kompenzálva az esetleges családi hatásokat.

A gyermek tevékenységei

- Önkiszolgáló munkát végez.
- Közösségi megbízatásként naposi munkát végez a feladatok fokozatos bővülésével; besegít a növények, állatok gondozásába.
- Segít átrendezni a csoportszobát, segít a tevékenység eszközeinek kiosztásában.
- Segít az udvari játékeszközök ki- és behordásában, részt vesz a játékok javításában, tisztán tartásában, időközönként szétválogatja a játékeszközöket, rendbe teszi a babaszobai szekrényeket.
- Az évszakoknak megfelelő tevékenységeket végez: csíráztatás, rügyeztetés, virágoskert gondozása, fű, levél gereblyézése, hősöprés, homok fellazítása.
- Segít udvarrészüknek tisztán tartásában, sepreget, részt vesz a környezet rendjének biztosításában.
- Ünnepekre, különleges eseményekre tárgyakat készít, részt vesz a csoportszoba díszítésében.
- Alkalmasszerűen megbízatásokat teljesít.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Jártasságot szerez a különböző munkafajták végzésében.
- Segítséggel használja a munkaeszközöket.
- Szívesen és önként vállalja a naposságot és egyéb megbízásokat.
- Feladatait a megismert szokások alapján végzi, munkájában kitartó, megbízható.
- Érzi munkája fontosságát és hasznosságát.
- Munkavégzés közben képes az együttműködésre.
- Egyéni megbízásokat önállóan teljesít.

4.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre; az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése; tanulási kompetenciáinak egyéni képességeinek megfelelő fejlesztése; az egész életen át tartó tanulás igényének és képességének megalapozása.

A tapasztalatszerzési folyamat megszervezésével és irányításával kapcsolatos elvek

- Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.
- A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.
- Biztosítja a nyugodt légkört, a megfelelő helyet és esztétikus eszközöket a tapasztalatszerzéshez.
- A tevékenységben megvalósuló tapasztalatszerzés minden korcsoportban kötetlen formában szervezi, a mozgás kivétel, ami minden életkorban kötelező tevékenységek keretében valósul meg.
- Az óvodapedagógus elősegíti, hogy minden gyermek önmaga lehetőségeihez képest fejlődjön; a gyerekeket egyéni fejlettségüknek megfelelően differenciált feladatadással készíti sokoldalú tevékenységekre.
- A tanulási folyamatban az óvodapedagógus törekszik a komplexitásra, egy-egy ismeret sokoldalú megközelítésére, feldolgozására.
- A játékoság, mint alapelv a tanulás egész folyamatában érvényesül.
- A tevékenységek irányítása során alkalmazott pedagógiai eljárásait a gyermekek egyéni szükségleteihez és fejlettségi szintjéhez igazítja.
- A tudástartalmakat érthetően közvetíti a korosztályi és egyéni jellemzők figyelembevételével, épít a gyermekek spontán és tudatosan szerzett tapasztalataira, ismereteire, érzelmvezéreltségükre, cselekvési és közlési vágyukra.
- Változatos módon motivál, támogatja az önálló tapasztalatszerzés igényét, kreativitását.

- Nagy hangsúlyt fektet a tevékenységek során az értékelésre, a reális énkép kialakulására, lehetőséget ad – támogatva a pozitívumok kiemelését - az ön- és társértékelésre.
- Változatos és innovatív módszereket (pl.: kísérletezés) és szervezeti kereteket (pl.: kooperatív munka) alkalmaz céljai eléréséhez.
- Beépíti az online információszerzés lehetőségét, használja információs és kommunikációs technológia eszközeit.

A tanulás lehetséges formái az óvodában

- Az utánzások, minta- és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás: szokások alakítása.
- A spontán játékos tapasztalatszerzés.
- A játékos, cselekvéses tanulás.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés.
- A gyakorlati probléma és feladatmegoldás.

5. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a gyermekek többsége az óvodás kor végére eléri az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolaérettségnek, az iskolai életre való felkészültségnek

1. testi

2. lelki,

3. értelmi,

4. szociális kritériumai vannak.

5.1. A testi fejlődés jellemzői

A **testileg** egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás, teste arányosan fejlett, teherbíró; mozgása összerendezettebb, harmonikusabb; erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

5.2. A lelki fejlődés jellemzői

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

5.3. Az értelmi fejlődés jellemzői

- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét; a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségű ismeretei vannak.

5.4. A szociális fejlődés jellemzői

Az óvodáskor végére a gyermekek **szociálisan** is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermekkel.

A szociálisan érett gyermek

- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető el a megfelelő fejlettségi szint.

6. Egészségnevelési és környezetnevelési program

Az egészség fejlesztése a kisgyermekkortól kezdődik, így az óvodai egészségnevelés megalapozó jelentőségű a személyiségfejlesztésben. A modern értelmezésű egészségnevelés széleskörűen készíti fel az óvodásgyermeket az egészség védelmére: edzi a testi erőnlétét, gondozza lelki: érzelmi, akarati, értelmi és szociális készségét. A gyermek egészsége társadalmi ügy, megvédése és fejlesztése az óvodapedagógia kulcsfeladata.

Nevelőtestületünk a személyiség sokoldalú fejlesztésével, egészséges életmódra való nevelésével, korszerű ismeretek és a környezettudatos szemlélet közvetítésével, versenyképes tudást nyújtva felkészíti a gyerekeket az eredményes további tanulmányokra.

Az óvodai egészségfejlesztés célja: minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét hatékonyan fejlesztő tevékenységekben.

Egészségfejlesztési feladatok

- A gyerekek gondozása, testi szükségleteiknek kielégítése.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, mozgásigényük kielégítése.
- A gyermeki testi képességek fejlődésének elősegítése.
- A gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Az egészséges életmód – testápolás, tisztálkodás, étkezés, mozgás -, megalapozása, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása.
- A gyerekek mentális egészségének figyelemmel kísérése.
- Megfelelő szakemberek bevonásával és a szülők együttműködésével speciális gondozó, prevenció és korrekció testi és lelki nevelési feladatok ellátása.

Egészségfejlesztési feladataink a gyerekek

- szomatikus;
- pszichohigiénés: értelmi, érzelmi, akarat;
- szociális: társas, közösségi fejlesztésére vonatkoznak.

6.1. A szomatikus nevelés feladatai

A személyi higiénia fejlesztése

A legfőbb személyi higiéniai nevelési feladat: a kézmosás szokássá fejlesztése, a saját személyi felszerelés: törülköző, zsebkendő, fésű, fogmosó-felszerelés, tornafelszerelés használata. Követelmény, hogy a személyi higiénia felszerelés minden gyermek számára külön-külön álljon rendelkezésre.

Környezeti higiénia

A környezethigiénia nevelés magába foglalja

- az óvoda tisztaságának megóvását, szépítését
- a csoportszobák szellőztetését, a helyiségek, melléképületek takarítását;
- az udvar tisztán tartását, gondozását;
- a játékeszközök higiénáját, rendben tartását.

Az egészséges táplálkozás megkedveltetése

Az étkezés lebonyolítása alkotja az óvodapedagógus egészségpedagógiai feladatát, aminek az előkészületben, az önkiszolgálásban a gyermekek is bevonja életkori fejlettségüknek megfelelő szinten.

- A gyerekek megismertetése új ízekkel, italféleségekkel pl.: zöldséglé.
- A megfelelő mennyiségű folyadékbevitel biztosítása a nap bármely szakaszában.
- A gyerekek aktív részvételének biztosítása a saláta, gyümölcstál készítésében.

Rendszeres mozgás biztosítása

A mozgás élettanilag a gyermek alapvető életjelensége, ami folyamatos cselekedtetést igényel. A cél a testedzés mellett a sport megszerettetése, a játékos mozgás által kiváltott öröm átélése.

A rendszeres mozgás biztosítását, a mozgáskultúra megalapozását, a motoros képességek fejlesztését

- a mindennapos testnevelés
- a kötelező mozgás tevékenység
- a sport tevékenységek szolgálják.

6.2. A pszichohigiénés: lelki, érzelmi, akarati nevelés feladatai

A pszicho higiénés nevelés a lelki egészség fenntartásához és fejlesztéséhez szükséges készségeknek, képességeknek fejlesztése.

A pszicho higiénés lelki egészség fejlesztésének főbb feladatai:

- a társas-társadalmi beilleszkedés, integráció megvalósítása,
- szokásrendszer elsajátítása.

A beilleszkedési képesség gyakorlása

Az óvodai nevelés feladata a gyerekek beilleszkedési képességének elősegítése, amely az alábbi személyiségfejlesztő tevékenységekben valósul meg.

- a társkapcsolatok erősítése, az együttműködés fokozása;
- a másik személy megismerése, elfogadása, kedvező társalgási kapcsolat;
- gyermekközösségekkel történő kapcsolattartás, barátkozás;
- szolidaritás, bizalom a rászorulókkal szemben;
- a szegregáció elvének és gyakorlatának elutasítása.

Az alkalmazkodóképesség fejlesztése

Az alkalmazkodás valamely állapothoz való hasonulás, hozzá illeszkedés, aktív elfogadás, beállítódás:

- egészségvédő, balesetmegelőző, szabálykövető készséges magatartás;
- a változó természeti és kulturális feltételekhez alkalmazkodó viselkedés;
- az emberi kapcsolatok tisztelőben tartása, udvarias, segítő viselkedés;
- napirend, együttműködési program elfogadása és sikerében való részvétel.

6.3. A szociális egészség fejlesztési feladatai

A szociális egészség fejlesztés a gyermeket a közösségbe való befogadásra, egyenértékű emberként való elfogadásra készíti elő, és szeretetteljes együttműködésben való részvételre szoktatja.

7. A környezet védelme

A külső világ tevékeny megismerésének fő feladata, hogy a gyermekekhez közel hozza a társadalmi és természeti környezet hozzá érzelmileg közel álló jelenségeit, s megalapozza ezzel a környezetet ismerő és védő személyiség kialakulását.

Az óvodapedagógus nevelő munkája során olyan természetszemlélet megalapozására törekszik, amely a természetet tisztelő, elfogadó, annak törvényeit tiszteletben tartó személyiség sajátja.

Az óvodapedagógus feladatai

- A fenntartható fejlődés érdekében hangsúlyt helyez a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására; a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítására.
- Közös programokat szervez a családokkal pl.: papírgyűjtés, kirándulások, ültetés.
- Ösztönzi a gyereket, hogy aktívan részt vegyen a környezete tisztaságának megőrzésében: szemetes használat, levélszeprés, gereblyezés, virágültetés, bokrok, fák, virágok megóvása.
- Lehetőséget biztosít az állat- és növényvilág megismertetése során a felelős magatartás pl.: téli madáretetés gyakorlására.
- Környezettudatos magatartásra nevel, megszervezi a környezeti jeles napokhoz kötődő programokat.

Környezetvédelmi világnapok

- **Állatok Világnapja**- október 04.
- **Víz Világnapja**- március 22.
- **Föld Napja** - április 22.
- **Madarak és Fák Napja**-május 10.

8. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az esélyegyenlőség és a másság elfogadása az az emberi jog, hogy minden embert – származására, nemére, nemzetiségére, vallására, testi-lelki sérülésére, fogyatkozására tekintet nélkül – ugyanazok a jogok és lehetőségek illetik meg az életben való érvényesülés folyamatában. Az óvodapedagógus alapfeladata a másság elfogadtatása a gyermekközösséggel.

A nevelés célja

A sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztésének megvalósítása, az esélyegyenlőség biztosítása, a közösségbe való beilleszkedés segítése.

A tanulási zavarokat megelőző, támogató, minőségi és befogadó nevelés-oktatáshoz való hozzáférés folyamatos javítása, az oktatási egyenlőtlenségek csökkentéséhez, valamint – a hátránycsökkentő óvodai fejlesztő programok kidolgozásával és fejlesztésével, családközpontú jó gyakorlatok összegyűjtésével és elterjesztésével, valamint óvodapedagógusaink fejlesztésével – az Óvodai nevelés Országos Alapprogramban rögzített hátránycsökkentő szerep eredményes

megvalósítása, az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése, a szociális hátrányok csökkentése, a lemaradások folyamatos kompenzálása.

A célokból adódó feladatok

- A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő és a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek szocializációjának segítése.
- Bátorító nevelés az emberi kapcsolatok kialakításában, egyéni képességfejlesztés, mely mindig az egyes gyermek aktuális fejlettségéhez igazodik. A gyermekek megfigyelése, felmérése, az aktivitás elősegítése; finommotorika, vonalbiztonság, íráskészség kialakításának játékos fejlesztése; a figyelemkoncentráció alkotásközpontú módszerrel történő fejlesztése; gondolkodási képességek fejlesztése, új struktúrák létrehozása; fantáziafejlesztés; a sztereotip megfogalmazások elkerülésének támogatása; együttműködési képességek fejlesztése.
- A gyerek testi, lelki, szellemi szükségletének kielégítése.
- Kölcsönös tiszteleten, feltétel nélküli szereteten alapuló kapcsolat kialakítása.
- Jó kapcsolat építése a szülőkkel, hogy kellő bizalom alakulhasson ki az együtt neveléshez.

8.1 A szociális hátrányok enyhítését segítő nevelés

A szociális hátrányú gyermekeknél nem a szervezeti fogyatkozás okoz hátrányt a személyiség fejlődésében, hanem a családi, társadalmi, kulturális, anyagi háttér kedvezőtlen hatása. Az óvodai nevelés a szociális hátrányú gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik, fejlesztő nevelésükhöz, szükség esetén, a gyermekvédelmi szakhálózat munkatársai segítenek.

A nevelés célja a hátrányos helyzetből adódó lemaradások folyamatos kompenzálása pl.: alacsony beszédszínvonal, kifejezőmód, illemszabályok hiánya, a szegényes szókincs.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

- Észlelési tapasztalatok szóbeli megerősítése, tudatosítása.
- Szókincsbővítés tárgyak, cselekvések, események, térbeli viszonyok, színek, formák, méretek, azonosságok, különbözőségek meghatározásával.
- Irodalmi élmények feldolgozása, anyanyelvi játékok alkalmazása.
- A beszédkezdő fokozása, beszédkésztség fejlesztése.
- A nyelvi gátolt gyermekeknél a probléma okainak felderítése, a fejlesztés lehetőségeinek megkeresése, szükség esetén logopédus segítségének kérése.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az érzelmi nevelés területén a hátrányos helyzetből származó lemaradások enyhítését célzó folyamat elvei.

- Kedvező érzelmi hatások érik a gyereket már az óvodába lépéskor.
- Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív érzelmi töltés jellemezze.
- Jó kapcsolat kiépítése a szülőkkel, mely lehetővé teszi a bizalmon alapuló együttműködést.

- A gyermekbarátságok kialakulásának támogatása, hogy a gyerekek örömmel és érdeklődéssel kapcsolódjanak be a közös tevékenységekbe.
- A szokásrendszer megalkotásában a gyerekek bevonása lehetővé teszi az elvárásoknak való könnyebb megfelelést.
- Óvodai és csoport szinten közös programok, ünnepek szervezése, a hagyományok ápolása.
- Biztonságérzetük, stabil helyük kialakítása a szűkebb, tágabb környezetükben, megértő, befogadó, elfogadó légkör teremtése.

8.1.1. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelése

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében alapelvek

- Az önazonosság megőrzése, ápolása, erősítése.
- A társadalmi integráció támogatása.
- Az elfogadó, segítő környezet biztosítása.

Egészséges életmód alakítása

- Az óvodapedagógus fokozottan odafigyel és egyénileg, differenciáltan fejleszti a gyerekeket a higiénés, az egészséges táplálkozási szokások, az egészséges életvitel szokás kialakításában, gyakorlásában.
- A fokozatosság elvét betartva a már ismert szabályokra alapoz, az óvodai szokások bevezetését utánzások helyzetekben fokozatosan végzi.

8.2 A sajátos nevelést igénylő gyermekek óvodai nevelése

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik, fejlesztő nevelésükhöz a pedagógiai szakszolgálat nyújt segítséget.

A nevelés célja: a sajátos nevelési igényű gyermek alkalmazkodó készségének, a közösségbe való beilleszkedésének segítése; az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés kialakítása, fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladata: egyéni fejlesztési terv alapján a gyermek fejlesztése; és együttműködés a fejlesztést segítő szakemberrel.

A sajátos nevelést igénylő gyermekek óvodai nevelésének általános elvei

- A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és módszertani differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását; kiegészítő fejlesztő, korrekciós célú pedagógiai eljárások alkalmazását; egyéni fejlesztési terv készítését teszi szükségessé.
- A fejlesztés tartalma minden esetben az orvosi- gyógypedagógiai-pszichológiai vizsgálat eredményeire épül.
- Az elvárások igazodnak a gyermekek fejlődésének üteméhez, a fejlesztés a számukra megfelelő területeken valósul meg.
- Az óvodai fejlesztés akkor a leghatékonyabb, ha a fejlesztő tevékenység mindig több funkciót érint egyszerre, fontos, hogy a gyermek mindig a lehető legtöbb csatornáját használja tevékenységei során.

- A fejlesztés magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek fejlesztését.
- A fejlesztésben a lemaradás területeinek függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt, de a gyermeket a nevelés, a fejlesztés nem terhelheti túl.
- Az egészségügyi és pedagógiai célú fejlesztő tevékenység team-munkában kialakított nevelési folyamatban valósul meg.

9. Óvoda-iskolai átmenet támogatása

Az átmenet támogatásának célja

Az intézmény partnerkapcsolatainak bővítésével, az együttműködési formák erősítésével, az intézményi és intézményközi műhelyek működtetésével az óvoda-iskola közötti átmenet előkészítése, megkönnyítése, eredményessé tétele.

A célból adódó feladatok

- A két intézmény átmenetét segítő programok kidolgozása és működtetése.
- Az óvoda-iskola átmenet komplex: mérésen és nyomon követésen alapuló, differenciált pedagógiai támogatása.
- A tanköteles kort elérő gyermekek közül az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget el nem érő gyermekek fejlesztése a sikeres iskolai tovább haladásukat megalapozó készségek, képességek, attitűdök fejlődését elősegítő pedagógiai eszköztár használatával.

10. Tehetség gondozás

Az óvodai tehetség gondozás a nevelőmunka szerves része, a tehetség-ígéretek felfedezése, egyénre szabott fejlesztése.

Tehetség gondozás célja: a tehetséges gyermekek kiemelkedő képességeinek korai felismerése.

Tehetség gondozás feladatai

- Ingergazdag környezet és a személyre szabott interakció biztosítása.
- Az önálló felfedezés lehetőségének megteremtése, változatos tevékenységek biztosítása önmaguk kipróbálására, megismerésére.
- A tehetséges gyermek erős oldalának fejlesztése.
- Az elfogadó, személyiségfejlődést segítő légkör kialakítása.

Az óvodában a tehetséges gyermekek fejlesztése az óvodai csoportban, illetve tehetség gondozó tevékenységeken zajlik. A csoporton kívüli tehetség fejlesztő tevékenységeket szakképzett pedagógusok vezetnek.

11. Gyermekvédelem

A gyermek jogainak érvényesítése: ellátása, gondozása, nevelése elsődlegesen a családra tartozik, az óvodai nevelés kompetenciaköre: a személyiség fejlesztése, a veszélyeztetettség megelőzése, a gyermekvédő szolgáltatást nyújtókkal történő kapcsolattartás. A gyermekvédelmi munkát a gyermekvédelmi felelősök koordinálják.

A gyermekvédelem célja: a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítése. Minden gyermeknek joga van az egyéniségéhez optimálisan illeszkedő pedagógiai rendszerben a számára kevésbé korlátozó és szegregált környezetben nevelkedni.

Kompetencia szintek a gyermekvédelem területén

- intézményvezető, tagóvodavezető
- gyermekvédelmi megbízott,
- óvodapedagógus,
- óvodai szociális segítő.

Óvodáinkban megvalósuló gyermekvédelem feladatai

- Észlelő- és jelzőrendszeri tevékenység megvalósítása: érzékenyítés, a veszélyeztetettség tüneteinek korai felismerésében való segítségnyújtás, a jelzés megtételének támogatása.
- Veszélyeztetettség kialakulásának korai felismerése, felderítése; hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetből adódó lemaradások felismerése, kompenzálása; BTMN gyerekek szakemberhez való irányítása.
- Az egyenlő bánásmód elvének biztosítása, az esélyegyenlőségnek mindenkire kiterjedő megvalósulása, az előítéletek kialakulásának megelőzése.
- A hátrányos, halmozottan hátrányos és veszélyeztetett gyermek szociális problémáinak figyelemmel kísérése, szükség esetén intézkedési terv készítés; a gyermek veszélyeztetettségének megszüntetésében való közreműködés.
- Rendszeres kapcsolattartás a család- és gyermekvédelmi szervekkel, a védőnővel, gyermekorvossal, szociális segítővel, aki támogatja a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátását is.
- A preventív gyermekvédelem erősítése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése.
- A gyermek egyéni bánásmódban és kiemelt figyelemben részesítése.
- Tájékoztatás nyújtása az igénybe vehető térítési díjkedvezményről, a támogatások lehetséges módjairól, a segítőik elérhetőségeiről, az egyes programokba a szülők bevonása, egyéni segítségnyújtás, tanácsadás.

Munkaformái: esetmegbeszélések, szupervízió, intézményen belüli belső képzések

Hátrányos helyzetű gyermek

- Mindkét szülő legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik.
- Lakáskörülményei csak korlátozottan biztosítják az egészséges fejlődéshez szükséges feltételeket.
- A szülők bármelyike legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy.

Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

- Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, és akinél a hátrányos helyzetű gyermeket meghatározó körülmények között legalább kettő fenn áll.
- A nevelésbe vett gyermek.

Veszélyeztetett gyermek

- Az olyan gyerek, akinek testi, lelki, értelmi, erkölcsi fejlődését a szülő és a családi környezet által tanúsított magatartás, mulasztás vagy körülmény gátolja vagy akadályozza.

Intézményünk gyermekvédelmi felelősei

- Koordinálják a gyermekvédelmi munkát.
- Kapcsolatot tartanak a Gyermekjóléti Szolgálattal és a Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Szociális Osztályával, valamint a Pedagógiai Szakszolgálattal.
- Együttműködnek a kollegáikkal, érdeklődnek a gyermek helyzetéről, figyelemmel kísérik a problémás eseteket.
- Nyilvántartást vezetnek a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekekről.
- Beszámolnak a nevelőtestületnek a munkájukról.
- Részt vesznek gyermekvédelmi továbbképzéseken.

12. Hagyományok, ünnepek

Az ünneplés pedagógiai szempontból kiemelt lehetőséget kínál a gyermeki személyiség fejlesztésére, a pozitív életérzés elmélyítésére. A gyerekek megismerik a nemzeti, családi, tárgyi kultúra értékeit, védelmét. Az ünnepek gazdag lehetőséget kínálnak a család-óvoda kapcsolatának erősítésére, a szülő, a gyermek és az óvodapedagógus között megvalósuló együttműködésre. A családközpontú munka fontos fókuszja a szülők segítése, támogatása abban, hogy gyermekük társas-érzelmi készségeinek fejlődését hatékonyan támogassák. A nevelőtestületnek a tervezési-szervezési feladatokban való aktív részvételének támogatása lehetővé teszi a befogadó óvodai nevelést célzó tevékenységek hatékonyságának növelését.

Ünnepeink

Ünnepek	Zárt ünnep	Nyitott ünnep
Általános ünnepek		
Takarítás Világnapja	X	
Népmese napja	X	
Szüreti mulatság		X
Idősek napja		X
Márton-napi vásár		X
Mikulás	X	
Karácsony		X
Gyertyaszentelő – Medve kibújása a barlangól	X	
Farsang	X	
Március 15.	X	
Húsvét		X
Ovi-kóstoló		X
Anyák napja		X
Méhek Világnapja	X	
Búcsú az óvodától		X
Gyermeknap		X

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

Ünnepek	Zárt ünnep	Nyitott ünnep
Általános ünnepek		
Családi-sport nap		X
Zöld ünnepek		
Állatok Világnapja		X
Víz Világnapja	X	
Föld napja	X	
Madarak és Fák Napja	X	
Méhek Világnapja	X	
Kirándulás		X

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY
KATOWICE SPORT TAGÓVODÁJA

HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

OM: 028572

Készítette: A MIÓVI Katowice Sport Tagóvodájának nevelőtestülete

Hatályos: 2024. szeptember 1.

2024.

Tartalom

I. Bevezető.....	4
II. Gyermekkép, óvodakép	4
II.1. Gyermekképünk	4
II.2. Óvodaképünk	5
III. Az óvodai nevelés feladatai.....	6
III.1. Egészséges életmód alakítása	6
III.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	7
III.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	8
IV. Az óvodai élet megszervezésének elvei.....	9
IV.1. Személyi feltételek.....	9
IV.1.1. Az óvodapedagógus és kompetenciái.....	9
IV.1.2. Pedagógiai munkát segítő alkalmazottak	12
IV.2. Tárgyi feltételek.....	12
V. Az óvodai élet megszervezése.....	13
V.1. Napirend.....	13
V.2. Hetirend.....	13
V.3. Az óvodapedagógusok által vezetett dokumentumok	13
VI. Az óvoda kapcsolatai	14
VI.1. Család.....	14
VI.2. Az óvoda kapcsolata más intézményekkel	15
VII. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai.....	17
VII.1. Játék.....	17
VII.2. Verselés, mesélés	19
VII.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	20
VII.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	22
VII.5. Mozgás	23
VII.6. Külső világ tevékeny megismerésére	26
VII.7. Munka jellegű tevékenységek.....	29
VIII. A tanulás lehetséges formái az óvodában	32
Az értelmi fejlődés jellemzői.....	33
IX. Egészség nevelési és környezet nevelési program	33
IX.1. A szomatikus nevelés feladatai.....	34
IX.2. A pszichohigiénés: lelki, érzelmi, akarati nevelés feladatai.....	35
IX.3. A szociális egészség fejlesztési feladatai.....	35
X. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....	36
X.1. A szociális hátrányok enyhítését segítő nevelés	37
Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	37
Egészséges életmód alakítása	37
X.2. A sajátos nevelést igénylő gyermekek óvodai nevelése.....	38
X.3. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelése	38
XI. Óvoda-iskolai átmenet támogatása	38
XII. Tehetséggondozás.....	39
XIII. Gyermekvédelem.....	39
XIV. Hagyományok, ünnepek.....	40
XIV.1. Ünnepeink.....	40
XV. Ellenőrzési, értékelési, mérési rendszer	41

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

---

1. melléklet.....	42
A MIÓVI Katowice Sport Tagóvodája.....	42
német orientációs csoportjainak pedagógiai programja.....	42

I. Bevezető

*„A gyermekek úgy érznek,
ítélnek és cselekednek,
miként azt azoknál látják,
akiket szeretnek és becsülnek!”*

/Dr. Wlassics Gyula/

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Katowice Sport Tagóvodája nevelőtestülete küldetésének tartja, hogy olyan óvodát működtessen, mely méltó helyet foglal el Miskolc Megyei Jogú Város életében, az elvárásoknak, igényeknek való megfeleléssel, a külső és belső partnerek elégedettségével. Célunk, hogy óvodánkban magas színvonalú, gyermekközpontú nevelés valósuljon meg; az integrált intézmény tudatos, szakszerű, innovációra képes szervezetként működjön.

Sport óvodaként kiemelt feladatunk az egészséges életmód szokásrendszerének megalapozása és folyamatos fejlesztése a gyermekek mozgáslehetőségeinek szélesítése, a rendszeres aktív mozgáshoz való szoktatás, a természetes mozgáskedv és mozgásigény kielégítése.

Az óvodás gyermekek felnőtté válásának kulcsa részben a mi kezünkben van. Az óvoda a gyermek életében, személyiségfejlődésében fontos helyszín, ahol meleg, szeretetteljes családi légkörű, érzelmekben és tevékenységekben gazdag nevelés valósul meg, az egyéni képességeik kibontakozásával, szocializációs folyamatok fejlődésével. A családi neveléssel együttműködve meghatározó időszaka minden gyermeknek a sikeres élet elkezdéséhez.

A gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlesztését az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével lehet megvalósítani, a gyermeki személyiség tiszteletben tartásával és elfogadásával. Mindenki számára egyaránt fontos az egyénre irányuló odafigyelés, a pozitív megerősítés, az őszinteség.

Nevelőtestületünknek azt kell szem előtt tartania, hogy minden, ami az intézményben zajlik, a gyermekek érdekében történjen.

A Pedagógiai Program megalkotása és kidolgozása során szakmai elképzeléseink folyamatos változások, módosítások során érlelődtek, forrták ki magukat. Építettünk meglévő értékeinkre, helyi adottságainkra, eddigi tapasztalatainkra, azonosultunk a kompetencia alapú nevelés alapelveivel, felhasználtuk a korszerű fejlődés-, és neveléslélektani ismereteket, eredményeket. Nevelőtestületünk a Pedagógiai Programot az Óvodai nevelés országos alapprogram iránymutatása, szellemisége, cél- és feladatrendszere alapján készítette, melynek megvalósítását felkészült, szakmai megújulásra kész óvodapedagógusaink elhivatottsággal végzett pedagógia munkája biztosítja.

II. Gyermekkép, óvodakép

II.1. Gyermekképünk

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, Magyarország Alaptörvényének értékeit és Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve - meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.

Az Óvodai nevelés országos alapprogram az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. A gyermek, fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

A nevelés során pedagógusaink arra törekednek, hogy gyermekek optimista életszemléletű, színesen kommunikáló, környezetében jól eligazodó, jó kapcsolatteremtő képességgel rendelkező, a másságot toleráló, empátikus, széles látókörű, kreatív emberekké váljanak.

Óvodapedagógusaink arra törekednek, hogy a gyermekek társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során elsajátítsák az együttélés szokásait, meg tanuljanak figyelni, alkalmazkodni, együtt érezni egymással, miközben tolerálják egymás másságát.

Nevelőtestületünk az óvodai évek során igyekszik a gyerekeket úgy nevelni, annyi szeretet, törődést, és sokféle lehetőséget adni nekik, hogy személyiségük szabadon kiteljesedhessék.

*„Légy csodálatos példakép, mert te leszel az az ablak, amelyen keresztül sok gyermek látja majd a jövőjét.”
/Thomas Mckinnon/*

II.2. Óvodaképünk

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkcióit a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba való átlépés belső pszichikus feltételei.

Nevelőtestületünk törekszik az információs társadalom digitális állampolgárját célzó, valamint az IKT eszközöket használó, rugalmas tanulási utakat biztosító szemléletet előtérbe helyező nevelés-oktatás megvalósítására, az életkori sajátosságok figyelembevételével. Óvodapedagógusaink a tanulásban, neveltségben lemaradó gyermekeknél a lemaradás, lemorzsolódás okait azonosítják, egyéni fejlődési tervet készítenek, az eredményeket mérik és értékelik.

Az óvodai nevelés alapelvei

- a) a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg;
- b) a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be;
- c) az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik

- A gyermeki szükségletek kielégítéséről,
- Az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről,
- A testi, szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról,
- A gyermeki közösségekben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékról,
- E tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetéről.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét. Az óvodai nevelésnek biztosítani kell az óvoda esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének erősítését.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok: migráns gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

III. Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, ezen belül

- Egészséges életmód alakítása,
- Érzelmi erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

III.1. Egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettségi-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése; a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

III.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

1. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezért szükséges, hogy

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék;
- az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

2. A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.

3. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

4. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Az óvodapedagógus feladatai

- törekszik arra, hogy a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék,
- nevelőmunkáját úgy végzi, hogy az óvodapedagógus és a gyermek közötti kapcsolatot pozitív attitűd és érzelmi töltés jellemezze,
- segíti a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és teret enged az önkifejező törekvéseinek,
- a gyerekeket annak elfogadására, megértésére neveli, hogy az emberek különböznek egymástól,
- a gyermek nyitottságára építve segíti a gyereket abban, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, kötődjön a családhoz, szülőföldjéhez; rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó szépre és jóra.
- Olyan óvodai életet biztosít, amely segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak: együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség; és akaratának: önállóság, önfegyelmének, kitartás, feladattudat, szabálytudat fejlődését.
- A gyermeket arra neveli, hogy tisztelje szüleit, társait, az óvoda dolgozóit.
- A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, sajátos nevelést igénylő, hátrányos helyzetű, veszélyeztetett, illetve kiemelkedő képességű gyermekek nevelésében szükség szerint szakemberek segítségét kéri.

III.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

1. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

2. Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára - mint életkori sajátosságra -, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

3. Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás - alkotóképesség - fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Az óvodapedagógus feladatai

- Olyan óvodai légkört teremt, amelyben a gyerekek gátlás nélkül, szívesen kommunikálnak.
- Tudatosan és folyamatosan megfigyeli a gyerekek beszédét, hogy megismerje azt a beszéd szintet, amelyről elkezdheti a gyermekek fejlesztését.
- Megismerve a család anyanyelvi kultúráját, figyel a családban esetleg előforduló beszédhibákra, megnyeri partnernek a családot a gyermek anyanyelvi neveléséhez.
- Felismeri a gyermeknél a különböző beszédhibákat, szükség esetén logopédus segítségét kéri.
- Elősegíti a logopédiai kezelésre járó gyermekek fejlesztésének eredményességét.
- Az óvodai élet minden területén törekszik a gyermekek szóbeli aktivizálására, a gyerekek valamennyi kérdésére választ ad, saját kérdéseit érthetően, pontosan, egyszerűen fogalmazza meg.
- Figyelembe veszi, hogy a nem verbális kommunikáció nemcsak kiegészíti, megerősíti, de helyettesítheti is a nyelvi kifejezéseket.
- Kihhasználja a kommunikációs képességfejlesztés valamennyi területét: a spontán helyzeteket, a kifejezetten fejlesztés céljából szervezett tevékenységeket, és a dominánsan nem e célból szervezett tevékenységek kommunikációs képességfejlesztő hatásait is.
- Ösztönözi a gyerekeket a folyamatos, összefüggő, megfelelő tempójú és erősségű beszédre, a tiszta artikulációra; differenciált fejlesztéssel elősegíti mind a beszédében gátolt, mind a kiemelkedően gazdag szókinccsel rendelkező, választékosan beszélő gyermek beszédképességének fejlődését.
- A bábjáték és drámajáték elemeit az anyanyelvi nevelés egyik legfontosabb eszközének tekinti.
- A gyerek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra építve olyan változatos tevékenységeket biztosít, melyeken keresztül a gyerekek tapasztalatokat szerezhetnek a természeti és társadalmi környezetről.
- Helyes mintaadással figyelmet fordít a beszédkedv fenntartására, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések érvényesülésére, s a válaszok igénylésére.
- Megismeri a hátrányos helyzetű gyermekek anyanyelvi, szintjét, erre építi fejlesztő munkáját.

- Rendszerezi a gyermek spontán szerzett tapasztalatait, bővíti ismereteit, fejleszti az értelmi képességeket: érzékelést, észlelést, emlékezetet, figyelmet, képzeletet, gondolkodást és kreativitást.
- Az óvodapedagógus egész nevelőmunkáját áthatja a szereteten, őszinte érdeklődésen és elfogadáson alapuló, a gyermekek egyéni különbségeit tiszteletben tartó magatartása.

IV. Az óvodai élet megszervezésének elvei

IV.1. Személyi feltételek

1. Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.
2. Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.
3. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.
4. A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.
5. A migráns gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

IV.1.1. Az óvodapedagógus és kompetenciái

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az **óvodapedagógus**, akinek személyisége meghatározó, jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek.

A korai iskolaelhagyás megelőzésének és a lemorzsolódás csökkentésének érdekében célunk az óvodapedagógusaink szakmai tudásának felfrissítése, fejlesztése és a pedagógus kompetenciák magas szintre történő emelése.

Óvodapedagógusainktól az önértékelési, minősítési elvárásoknak megfelelően az alábbi kompetenciák megléte, fejlesztése várható el.

1. Pedagógiai módszertani felkészültség

Pedagógiai tevékenysége biztos módszertani tudást tükröz. Ismeri az intézményében folyó pedagógiai munka tartalmi meghatározására és szervezésére vonatkozóan alkalmazott, a Kormány és az oktatásért felelős miniszter által kiadott Óvodai nevelés országos alapprogramját és az intézménye pedagógiai programjának főbb tartalmait. Ismeri és tudatosan alkalmazza a gyermekcsoport sajátosságaihoz igazodó megismerési folyamatokat, nevelési/tanítási módszereket, eszközöket. Ismeri és tudatosan felhasználja a gyermekek más forrásból szerzett tapasztalatait, ismereteit, tudását. Ismeri a nevelés/tanulás, képességfejlesztés szempontjából fontos információforrásokat, azok pedagógiai felhasználásának lehetőségeit, megbízhatóságát, etikus alkalmazását.

2. Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók

Egységes rendszerbe illesztve tervezi az adott pedagógiai céloknak megfelelő stratégiákat, folyamatot, munkaformát, módszereket, eszközöket. Pedagógiai fejlesztési terveiben kiemelt szerepet kap a gyermekek tevékenységeinek fejlesztése. Terveiben szerepet kap a gyermekek

motiválása, motivációjuk fejlesztése. Tervező tevékenysége során a nevelési/tanulási folyamatba illeszti a szabad játékhoz, cselekvéshez kötött ismeretszerzésen és egyéb tevékenységeken kívüli ismeret- és tapasztalatszerzési lehetőségeket. Tervei készítése során figyelembe veszi az Óvodai nevelés országos alapprogramjában és az óvoda pedagógiai programjában megfogalmazott tartalmi és intézményi belső elvárásokat, valamint az általa nevelt, tanított gyermekek és csoportok fejlesztési célját. Tervező tevékenységében épít a szociális tanulásban rejlő lehetőségekre. A gyermekek optimális fejlődését elősegítő, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz igazodó, differenciált nevelési-tanulási-tanítási folyamatot tervez. A gyermekek fejlettségére is figyelemmel a kommunikáció, együttműködés szintjén bevonja őket a nevelés-tanulás-tanítás tervezésébe.

3. A tanulás támogatása

Figyelembe veszi a gyermekek aktuális fizikai, érzelmi állapotát. A gyermekek hibázásait, tévesztéseit a nevelési/tanulási folyamat szerves részének tekinti, és a megértést segítő módon reagál rájuk. Felkelti és fenntartja a gyermekek érdeklődését. Feltárja és szakszerűen kezeli a nevelési /tanulási folyamat során tapasztalt megértési nehézségeket. Fejleszti a gyermekek tanulási képességeit, az önálló felfedezés gyakorlására lehetőséget teremt. A nevelés/tanulás támogatása során épít a gyermekek egyéni céljaira és szükségleteire, a gyermekcsoport sajátosságaira. Nyugodt, és biztonságos nevelési, tanulási környezetet teremt. Ösztönzi a gyermekeket a hagyományos és az infokommunikációs eszközök célszerű, kritikus, etikus használatára a nevelési/tanulási folyamatban. Az önálló tanuláshoz, tapasztalatszerzéshez - játékhoz és egyéb tevékenységekhez - szakszerű útmutatást, az életkornak és a gyermekek egyéni képességeinek megfelelő tanulási eszközöket biztosít. Támogatja a gyermekek önálló gondolkodását, ismeri, és a nevelési-tanítási-tanulási folyamat részévé teszi kezdeményezéseiket és ötleteiket.

4. A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség

A nevelési/tanulási folyamatban a gyermekek értelmi, érzelmi, szociális és testi sajátosságaira egyaránt kiemelt figyelmet fordít. Megalapozza, segíti, ösztönzi a gyermekeket a későbbi tudatos értékválasztásra és saját értékrendjük kialakítására. Tudatosan alkalmazza a gyermekek sokoldalú megismerését szolgáló pedagógiai-pszichológiai módszereket. Tudatosan teremt olyan pedagógiai helyzeteket, amelyek segítik a gyermekek, komplex személyiségfejlődését. Tiszteletben tartja a gyermekek személyiségét, tudatosan keresi a bennük rejlő értékeket, felelősen és elfogadóan viszonyul a gyermekekhez. Az adott életkori sajátosságok figyelembevételével megismerteti a gyermekekkel az egyetemes emberi és nemzeti értékeket és azok tiszteletére neveli őket. Az együttnevelés keretei között is módot talál a gyermekek esetében az egyéni fejlődés lehetőségeinek megteremtésére. Felismeri a gyermekek személyiségfejlődési - az esetlegesen jelentkező - tanulási nehézségeit, és képes számukra hatékony segítséget nyújtani, vagy szükség esetén más szakembertől segítséget kérni. Felismeri a gyermekekben a tehetség ígértét, és tudatosan segíti annak kibontakoztatását.

5. A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, fenntarthatóság szempontjainak figyelembevétele, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység

Az óvodapedagógus az általa nevelt, vezetett, fejlesztett gyermek- és gyermekcsoportok fejlesztését a közösségfejlesztés folyamatának ismeretére, és a csoportok tagjainak egyéni és csoportos szükségleteire, a játék és más élmény gazdag tevékenység, program sajátosságaira alapozza.

Ösztönzi a gyermekek közötti véleménycserét, fejleszti kommunikációs képességüket, harmóniát, biztonságot, elfogadó légkört teremt. Pedagógiai feladatai során figyelembe veszi és értékékként közvetíti a gyermekek, közösségek eltérő kulturális, társadalmi háttérből adódó sajátosságait. A gyermekeket egymás elfogadására, tiszteletére, kölcsönös támogatására, előítélet mentességre neveli. Pedagógiai tevékenységében a nevelt gyermekek életkorából következő fejlődés-lélektani jellemzőik ismerete tükröződik. Megteremti az általa irányított nevelési/tanulási folyamat során az együttműködési képességek fejlődéséhez szükséges feltételeket. Szakszerűen és eredményesen alkalmazza a konfliktusok megelőzésének és kezelésének módszereit. A gyermekek nevelése/tanítása során a közösség iránti szerepvállalást erősítő helyzetet teremt.

6. Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése

Az óvodai pedagógiai program és a csoport éves nevelési tervének tartalmait, a gyermekek egyéni pedagógiai - pszichológiai szükségleteihez is igazodva eredményesen és adaptív módon alkalmazza. Változatos pedagógiai értékelési módszereket alkalmaz, a nevelési-tanulási-tanítási folyamatban célzottan alkalmazza a fejlesztő és összegző értékelési formákat. Az adott nevelési helyzetnek megfelelő ellenőrzési, értékelési módszereket használ. Pedagógiai céljainak megfelelő ellenőrzési, értékelési eszközöket választ vagy készít. A gyermekeknek személyre szabott értékelést ad. Az intézményi pedagógiai programmal összhangban alkalmazott pedagógiai ellenőrzési és értékelési rendszert és módszereket, azok szempontjait az általa megkezdett nevelési/tanulási folyamat elején megismerteti a gyermekekkel, a szülőkkel. A gyermeki tevékenység rendszeres ellenőrzésének eredményeit szakszerűen elemzi, értékelésüket rendszeresen felhasználja fejlesztési céljainak, feladatainak kijelölésében. Az értékelési módszerek alkalmazása során figyelembe veszi azok várható hatását a gyermekek személyiségének fejlődésére. Elősegíti a gyermekek önértékelési képességének kialakulását, fejlődését.

7. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás

Tevékenysége során az intézményi pedagógiai programhoz igazodóan és a pedagógiai céljainak megfelelően érthetően és hitelesen kommunikál. A gyermekek nevelése/tanítása érdekében kezdeményezően együttműködik az óvodapedagógus társaival, a pedagógiai munkát segítő szakemberekkel és a szülőkkel. A gyermekekkel történő együttműködés elveit és formáit az alkalmazott pedagógiai program és az intézményi dokumentumok keretei között a gyermekek személyiségfejlődését figyelembe véve alakítja ki és valósítja meg. Igényli a pedagógiai munkájával kapcsolatos rendszeres visszajelzéseket, nyitott azok befogadására. Szakmai megbeszéléseken kifejti, képviseli az álláspontját, képes másokat meggyőzni, és ő maga is meggyőzhető.

8. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

Tisztában van személyiségének sajátosságaival, és alkalmazkodik a szerepvállalásokhoz. Pedagógiai munkáját reflektivitás jellemzi. A pedagógiai feladatok megoldásában együttműködik pedagógustársaival, munkaközösségeivel, a nevelő/tanító munkát segítő munkatársaival, a gyermek fejlődését támogató más szakemberekkel. Fontos számára tudásának folyamatos megújítása, a megszerzett tudását a pedagógiai gyakorlatában eredményesen alkalmazza. Részt vesz szakmai kooperációkban, problémafelvetéseivel, javaslataival kezdeményező szerepet vállal.

9. A környezeti nevelésben mutatott jártasság, a fenntarthatóság értékrendjének hiteles képviselője és a környezettudatossághoz kapcsolódó attitűdök átadásának módja

Segíti a gyermekeket, hogy megértsék a nem fenntartható és fenntartható fejlődés különbségeit. Kihhasználja saját szakterületén, illetve intézményében a fenntarthatóságra nevelés pedagógiai

lehetőségeit. Lehetővé teszi a gyermekek számára, hogy saját cselekedeteikkel, viselkedésükkel hozzájáruljanak a fenntarthatósághoz, tudatosítva bennük, hogy a jövő rajtuk is múlik. Segíti a gyermekeket, hogy a múlt és a jelen tükrében kreatívan gondolkodjanak a lehetséges jövőről.

IV.1.2. Pedagógiai munkát segítő alkalmazottak

Az óvodapedagógusi tevékenység és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkája teszi lehetővé az óvodai nevelés eredményességét. Ennek feltétele az óvodapedagógus, dajka és egyéb dolgozók törvényben meghatározott létszámú foglalkoztatása, ami biztosítja a szakszerű ellátást, a minőségi munkavégzést.

Pedagógiai asszisztens attitűdjei

Nyitott a pedagógiai módszerek megismerésére, alkalmazására; képes az óvodapedagógus útmutatása alapján segíteni a gyerekeket a különböző tevékenységek során. Elkötelezett az óvoda felé, munkatársaival jó kommunikációs, elfogadó partneri kapcsolatot tart fenn; magatartása, tevékenysége példa értékű mind a gyermekek, mind a szülők előtt; kedves, nyitott, elfogadó; segíti az integrált nevelés megvalósítását; munkáját az óvodapedagógus ajánlása szerint végzi.

Dajka attitűdje

Mintaszerepet vállalni tudó, viselkedésében példamutató; a nevelésben, gondozásban optimálisan segítő, befogadó, különbözőségeket elfogadó, gyermekszerető; beszédét, kommunikációját tekintve modellértékű. A nevelőmunka közvetlen segítője; tisztában van az egészségügyi ismeretekkel, rendelkezik környezettudatos szemlélettel; érzelmileg közel tud kerülni a gyermekhez, a felnőttekkel jó kollegiális kapcsolatot tud ápolni; nyitott a pedagógiai módszerek megismerésére; igényli az önfejlődést, részt vesz a neki szóló képzéseken.

Pedagógusaink a **sajátos nevelési igényű** gyermek fejlesztését személyre szabott, egyéni fejlesztő tervek alkalmazásával és speciálisan képzett szakemberek: fejlesztő pedagógus, logopédus segítségével végzik.

Óvodánkban **nemzetiséghez** tartozó gyermekek nevelése nem folyik.

Óvodánkban jelenleg **migráns gyermekek** nevelése nem folyik, amennyiben migráns gyerek kerül felvételre az óvodapedagógus lehetőséget teremt arra, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

IV.2. Tárgyi feltételek

Az óvodának rendelkeznie kell a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon kell kialakítani, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfelelően változó testméretének, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Tegye lehetővé mozgás- és játékigényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vegye körül. A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel kell elhelyezni. Az óvoda egyidejűleg biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, teremtsen lehetőséget a szülők fogadására.

MIÓVI Katowice Sport Tagóvodája

A kétszintes panel épület, amely öt óvodai csoportnak biztosít helyet, Miskolc Szentpéteri kapu városrészén található a Megyei Kórházzal szemben lévő domboldalon. A csoportszobák esztétikusak, játékeszközökkel jól felszereltek. Az óvodában sószoba van, melynek használata az

egészség prevenció szerves része, ezért az egészséges és légzőszervi betegségben szenvedő gyermekek egyaránt használhatják. Az udvar – a domborzati viszonyokhoz képest - a leoptimalisabb kihasználtsággal biztosítja a gyermekek szabadban való tartózkodását, mozgását. 2006 júliusától sportóvodaként is működik az intézmény, így a gyerekek sporttevékenységeire nagy hangsúlyt fektetünk. A tornaszoba jól felszerelt, többféle sport- és játéktevékenységre lehetőséget adó eszköztárral rendelkezik.

Az intézményben két csoport, és egy csoport fele részben, a Robert Bosch cégcsoport miskolci üzemeiben dolgozók gyermekeit látja el, melyben német-magyar nyelvű nevelő munka folyik. Az együttműködésnek köszönhető, hogy az óvoda felszereltsége, játékparkja folyamatosan bővül.

V. Az óvodai élet megszervezése

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket.

V.1. Napirend

A napirend rugalmas, folyamatos, igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre.

Tevékenységek	3-4 évesek számára		4-5 évesek számára		5-6-7 évesek számára	
	okt.1.- máj.31.	jún.1.- szept.30.	okt.1.- máj.31.	jún.1.- szept.30.	okt.1.- máj.31.	jún.1.- szept.30.
Játék, egyéb szabadon választott tevékenység mindennapos testnevelés	4 óra	4 ¾ óra	5 óra	6 óra	5 ½ óra	6 ¾ óra
Előkészület az étkezéshez, étkezés	2 óra	1 ¾ óra	1 ½ óra	1 ½ óra	1 óra	1 óra
Öltözés egyéb testápolási teendők	1 ¾ óra	1 ½ óra	1 ¼ óra	1 óra	1 óra	1 óra
Pihenés (alvás)	2 óra	2 óra	2 óra	2 óra	1 ½ óra	1 ½ óra

V.2. Hetirend

A gyermekek személyiségének fejlesztése, a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú: 5–35 perces csoportos tevékenységek tervezésével, szervezésével valósul meg. Intézményünkben, a mozgás kivételével, a tevékenységek: a verselés, mesélés; ének, zene, énekes játék, gyermektánc; rajzolás, festés, mintázás, kézi munka; a külső világ tevékeny megismerése, kötetlen formában kerülnek megszervezésre.

V.3. Az óvodapedagógusok által vezetett dokumentumok

A felvételi és mulasztási napló

A felvételi és mulasztási napló naprakész pontos jogszabálynak megfelelő vezetését a gyermekcsoport óvodapedagógusai végzik.

Az óvodai csoportnapló

Az óvodai csoportnapló tartalmazza a napirendet, a heti rendet; a csoportba járó gyerekek egyes adatainak nyilvántartását; a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységekhez, foglalkozásokhoz kapcsolódó szervezési feladatokat; a heti tematikus tervet, a nevelési feladatokat, értékelő feljegyzéseket; a SNI státuszú gyermek egyéni fejlesztési tervét; valamint heti rendszerességgel történő csoportra és óvodapedagógusra egyaránt vonatkozó reflexiókat.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentációk

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentációk a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett dokumentumok, amelyek tartalmazzák a gyermek anamnézisést; fejlődésének mutatóit: érzelmi-szociális, értelmi, anyanyelvi, mozgás és finommotoros fejlettségét; egyéb észrevételeket, megfigyeléseket; amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatot, valamint a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket, aláírásokat. Az óvodapedagógus a gyermekek mérésére, fejlődésük nyomon követésére szolgáló, a nevelőtestület által készített fejlődési naplóban évente kétszer rögzíti a tapasztalatokat, a fejlődés mutatóit.

VI. Az óvoda kapcsolatai

VI.1. Család

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele, a családdal való együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyek az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

A kapcsolattartás feladatai

- Törekszik a szülővel való nyílt, őszinte kapcsolat kialakítására.
- Az óvodapedagógus elismeri a nevelésben a család elsődlegességét, tiszteli a szülőt, és minden családdal megtalálja a kapcsolatteremtés, az együttműködés megfelelő módját.
- Mindig reálisan tájékoztatja a szülőket, tisztelve érzelmeiket.
- Az óvodapedagógus minden esetben érezteti az őszinte odafordulást, empátiát.
- Az óvoda minden dolgozója előítéletlően mentesen közeledik a családhoz.
- A szülői szervezet ellátja a szülői képviselőt.
- A nyílt napok, közös ünnepek, fogadóórák, szülői értekezletek segítik a betekintést az óvoda és a család életébe.

A kapcsolattartás elvei

- A két fél közötti kapcsolat alapja a bizalom, melynek eredményeként a szülő érzi az óvodapedagógus segítő szándékát, empátiáját.
- Előítélet mentes, elfogadó együttműködés kialakítása, melyben az óvodapedagógus nyitott, partneri kommunikációra képes, elfogadó attitűdjével támogatja a szülőket gyermekeik nevelésében, szülői szerepükben való helytállásukban.
- A gyermekek eredményes fejlesztése érdekében a családok rendszerként történő értelmezése, a szülők szerepelvárásainak, kihívásainak ismerete.

- A pedagógust és a nevelő – oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottat titoktartási kötelezettség terheli, a gyermekkel és családjával kapcsolatos minden olyan tény, adatot, információt illetően, amelyről a hivatásának ellátása során szerzett tudomást. A titoktartás határidő nélkül fennmarad.

A kapcsolattartás módja, formái

- A napi párbeszéd lehetőséget ad a kölcsönös érdeklődés kifejezésére, tájékoztatásra.
- Szülői értekezlet évente legalább kétszer kerül megszervezésre; külön tartva a tájékoztatást az újonnan érkező és az iskolába készülő gyerekek szülei számára.
- Egyéni megbeszélések, egyéni esetmegbeszélések; az aktualitásnak megfelelően, a Házirendben rögzítettek szerint.
- Szülői Szervezeti gyűlések: az intézménnyel kapcsolatos, óvodai szintű programok szervezésének és lebonyolításának megbeszélése, szülők véleményének meghallgatása.
- Játékdélután, ahol a szülők bekapcsolódhatnak a gyermekeik minden napi óvodai életébe, játékába.
- Az ünnepek gazdag lehetőséget kínálnak a család-óvoda kapcsolatának erősítésére, a szülő, a gyermek és az óvodapedagógus között megvalósuló együttműködésre.
- Kulturális programok, kirándulások.

VI.2. Az óvoda kapcsolata más intézményekkel

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt, az óvodai élet során és az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

Fenntartó

A kapcsolattartás feladatai

- A Fenntartó, Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata, valamint a gazdálkodás feladatait ellátó Miskolci Közintézmény-működtető Központ dönt a köznevelési intézmény gazdálkodásáról, átszervezéséről, az óvodába történő jelentkezések módjáról, a felvétel időpontjáról.
- Meghatározza az óvoda költségvetését, mellyel biztosítja a működés feltételeit.
- Dönt az intézményvezető kinevezéséről.

A kapcsolattartás elve

- A kapcsolattartásban fontos az információáramlás biztosítása, a kölcsönös tájékoztatás.

Bölcsőde

A kapcsolattartás formái

- A gondozónők és az óvodapedagógusok közötti folyamatos kapcsolattartás megkönnyíti az óvodába lépő gyermek közösségbe történő beilleszkedését.

A kapcsolattartás elve

- Törekvés a kölcsönös nyitottság és folyamatosság érvényesítésére.

Iskola

A kapcsolattartás formái

- Az óvoda és az iskolák vezetőinek kölcsönös megállapodása alapján „beiskolázási programsorozat” szervezése, amelynek során a gyermekeknek, a szülőknek és az óvodapedagógusoknak is lehetőségük nyílik betekinteni az iskolában folyó nevelői, oktatói munkába, emellett alkalom kínálkozik a tanító személyének megismerésére is.
- Az óvodapedagógusok és tanítónők közötti információcsere lehetőségének biztosítása, melynek során alkalom nyílik a tájékozódásra az óvodából iskolába érkező gyermek beilleszkedéséről.

A kapcsolattartás elve

- A két intézmény kapcsolatát a kölcsönös nyitottság és bizalom, a pedagógusok együttműködése, nevelőpartneri viszony kialakítása, a nevelőmunka összehangolása jellemzik, elősegítve ezzel a gyerekek zökkenőmentes, zavartalan iskolába lépését.

Közművelődési intézmények

A kapcsolattartás formái

- Ellátogatnak a könyvtárba, ahol lehetőség nyílik a gyerekek, könyvek és a könyvtár iránti pozitív érzelmeinek kialakítására, erősítésére.
- Megnéznek a múzeumokban olyan kiállításokat, amelyek elősegítik a gyerekek óvodán kívüli ismeretszerzését.

A kapcsolattartás elve

- A folyamatos együttműködés elősegíti a nevelési feladatok sokoldalú megvalósítását, mely során a gyermek esztétikai élményhez jut, képessé válik a művészetek befogadására, jó alapot képezve az általános műveltség kialakulásához.

Az óvodai nevelőmunkát és a családi nevelést segítő intézmények

- Oktatási Hivatal
- Miskolci Pedagógiai Oktatási Központ
- B.-A.-Z. Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat
- B.-A.-Z. Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Miskolci Tagintézménye
- Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény
- Egészségügyi szolgáltatók

A kapcsolattartás feladatai

- Orvos, fogorvos évente szűrővizsgálatot végez.
- A védőnők havonta figyelemmel kísérik a higiénés nevelést, a testi-lelki fejlődést.
- Szakmai együttműködés rendszerének kialakítása a család, a gyermekjóléti központok és az óvoda között.
- Logopédus felméri a gyermek beszédfejlettségét, a beszédhibás gyermeket külön foglalkozásokon fejleszti. Elvégzi az év elején szükséges szűréseket a három évet betöltő és a tanköteles korú gyerekek körében; az eredményről egyeztet az óvodapedagógusokkal.

A kapcsolattartás elve

- Figyelemmel kísérik a gyermek fejlődését, fejlettségét, segítik az esetleges elmaradások felismerését, majd korrekcióját.
- A gyermek mellett a családok segítése, támogatása.

VII. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

VII.1. Játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb, legfejlesztőbb tevékenysége, így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék a gyermek elemi pszichikus szüksége, melynek mindennap visszatérő módon, hosszan tartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie.

Játékkal kapcsolatos elvek

- A gyermekek egyedüli játékát éppen úgy tisztelni kell, mint a társas játékhoz való jogát.
- Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre; amikor a szabad játékfolyamat kialakul, bevonható társ marad; illetve segítőtvé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad.
- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

Az óvodapedagógus feladatai

- Megteremti azokat a feltételeket, helyzeteket, amelyek hatással vannak a játék kialakulására, a gyermekek játék kedvére.
- Megteremti a feltételeket: hely, idő, légkör és eszköz, hogy a gyermekek aktivitással, jókedvvel vehessenek részt az elmélyült, folyamatos, nyugodt játékban.
- Gondoskodik a pozitív érzelmeket kiváltó élményekről, így ad minél több játéktémát a gyerekeknek.
- Biztosítja, hogy a gyermekek megvalósíthassák saját elgondolásait.
- Lehetővé teszi, hogy a gyerekek játékuk során környezetüket formálhassák, kedvük, elképzelésük szerint átalakíthassák.
- Megteremti a játék lehetőségét a szabadban, udvaron, kirándulások alkalmával.
- Szem előtt tartja, hogy a gyermekeknek fontos a minél hosszabb, megszakítás nélküli játékidő.
- Megismerteti a gyermekeket minél több mozgásos játékkal.
- Ismeri a fejlesztő játékeszközöket, azokat kreatív módon alkalmazza a mindennapi óvodai életben, a gyermekek fejlettségi szintjéhez igazodva.
- Képességfejlesztő játékeszközök segítségével tudatosan fejleszti a gyermekek értelmi képességeit: megfigyelés, emlékezet, gondolkodás.
- A játékokhoz szükséges eszközöket folyamatosan bővíti, olyan játékeszközöket biztosít, amelyek az elmélyült játék kialakulását és a fantázia fejlődését szolgálják.
- Kialakítja a gyerekekben azt az igényt, hogy maguk készítsék el a játékhoz szükséges eszközöket.
- Figyelemmel kíséri a játszócsoportok szerveződését, a gyerekek elképzelését, gondolatmenetüknek alakulását.
- Elősegíti, hogy az óvodai programok élményei beépüljenek a gyerekek játéktevékenységébe.
- Differenciálással elősegíti a szociálisan hátrányos helyzetű gyerekek tartalmas játéktevékenységét.

A gyermek tevékenységei

- A gyerek, gyakorló játékot játszik, a tevékenység közben ismerkedik az őt körülvevő világgal, annak tárgyaival.
- Szerepjátékot játszik, ebben jeleníti meg tapasztalatait, ismereteit, elképzeléseit, érzelmeit, pozitív és negatív élményeit, melyeket sajátos módon újra alkot.
- Szabályokhoz igazodva mozgásos és értelemfejlesztő, logikus gondolkodásra serkentő szabályjátékot játszik.
- Bábozik, dramatizál, így eleveníti fel irodalmi élményeit kötetlen formában.
- Barkácsol különféle eszközökből, sokféle anyagból játékához felhasználható kiegészítőket készít.
- Építményeket konstruál, eleinte nagyobb, később apróbb kockákból, különböző alkatrészekből, anyagokból.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Gyakorlójáték

Ebben a korban a gyakorlójáték akkor jelentkezik, ha a gyermek fejlődésében lemarad, képességei fejletlenek, tapasztalatai, élményei szegényesek, vagy ha a sikeres játékhoz a játékszerrel való manipulálásra van szükség. Jelentkezik a konstrukciós és szerepjáték elemeiként is.

Szerepjáték

Képes olyan játék helyzeteket létrehozni, abban együttműködni, melyben tapasztalatai, érdeklődése alapján ábrázolhatja a felnőttek tevékenységét és kapcsolatait. Megérti és elfogadja játszótársai elgondolásait, tevékenységük logikáját, alkalmazkodik a játék szabályaihoz. Képes lemondani egy-egy játékszerről, vállalja a számára kevésbé érdekes, kedvezőtlenebb szerepeket is. Megfelelő tapasztalatok és élmények birtokában önálló a játék előzetes, közös tervezésében, a szerepek kiválasztásában, a játékszerek és eszközök megválasztásában, a játszócsoportok tagjai között tartós és szoros kapcsolat alakul ki.

Barkácsolás

A barkácsolás, a szerepjáték és a bábozás természetes eszköze, a kellékeként létrehozott eszközöket felhasználja játékában, dramatizálásban. Jól ismeri a könnyen megmunkálható anyagokat, ismeri és megfelelően használja a szerszámokat.

Dramatizálás, bábozás

A gyerek a kézméretének megfelelő bábokkal bábozik. Kedvelt mesealakokkal, hétköznapi figurákkal önállóan, kitalált szöveggel báb jeleneteket ad elő. Az óvodapedagógus segítségével különböző anyagokból bábót készít, mellyel megjeleníti, eljátssza kedvelt meséit; szívesen öltözik jelmezbe, válik kedvelt, mesefigurává.

Építő, konstruáló játék

A gyerek képes különböző anyagok, eszközök kombinált alkalmazására, tud a játék elemekből játékszereket készíteni, mind igényesebbé válik alkotásaival szemben, eredményességre törekszik. Szerepjáték közben épít, szerel, szerkeszt, vagy a létrehozott alkotás hatására beleképzeli magát különböző élethelyzetekben.

Szabályjáték

A gyermek olyan szabályjátékot választ, amely nagyobb ügyességet, vagy szellemi erőfeszítést igényel. Egymást figyelmeztetik a szabályok betartására, megjelenik az egészséges versenyszellem.

VII.2. Verselés, mesélés

Az érzelmi biztonság megadásának, s az anyanyelvi nevelésnek fontos eszközei a mese és a vers. A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.

A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője és különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál, ezért a kisgyermek mentális higiénéjének elmaradhatatlan eleme.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Az óvodapedagógus feladatai

- Nyugodt feltételek megteremtésével elősegíti a meséléshez, verseléshez szükséges hangulat kialakulását, törekszik csoportjának sajtóságos mesemondó, verselő szokásainak, szertartásainak kialakítására.
- Ösztönzi az ahhoz kedvet érző gyermekek önálló vers és mesemondását, bátorítja a visszahúzódo, nehezen feloldódó gyermeket is.
- Fejleszti a gyermeknek az aktív és passzív szókincsét, kifejezőkészségét, bővíti ismeretanyagát.
- Törekszik olyan mesék, versek népi mondókák, népmesék megismertetésére, melyek emberi kapcsolatokra tanítanak, erkölcsi tartalmuk van, belső indulati élményeket, érzelmeket közvetítenek.
- Az irodalmi anyag összeállításánál a magyar népmesékből, magyar költők verseiből válogat, kiegészítve azt a klasszikus, nemzeti, etnikai, migráns és a kortárs irodalmi művekkel.
- A vers- és meseanyag kiválasztásánál ügyel arra, hogy a gyermekek az életkoruknak megfelelő, nyelviileg tiszta, esztétikailag értékes mesét, verset halljanak.
- Kezdeményez verset, mesét; a gyermekek kérésének, érdeklődésének megfelelően, biztosítja az ismétlések megfelelő gyakoriságát, a gyermekek szabad választásához, igényéhez igazodva.
- Lehetővé teszi a gyermekek számára a gyermekkönyvek hozzáférhetőségét, az azokban való önálló, zavartalan elmélyülést.
- Beszélget a szülővel az otthoni mesélés fontosságáról, igény szerint segítséget nyújt a gyermekirodalom kiválasztásában.
- Eszköz és hely biztosításával elősegíti, hogy a gyermekek az ismert meséket, verseket dramatizálhassák.
- A sajátos nevelési igényű, és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyerekeknél fokozottan figyel a mese, vers, mondóka anyagválasztásánál a gyerekek egyéni fejlettségi szintjére és érdeklődésére. Képi megjelenítést használ a mesélésnél, versmondásnál.

- Tehetséges gyermekeit hozzásegíti az önmegvalósításhoz, teret adva kibontakozásuknak.
- A hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett gyerekeket a könyvek szeretetére, megbecsülésére neveli.
- A multikulturális, interkulturális nevelés során biztosítja néhány vers, mese feldolgozását, megismertetését csoportszinten. Igyekszik minél több mondókát, verset, mesét a magyar kultúrából megismertetni, megszerettetni velük, ezzel biztosítva számukra egymás kulturális értékeinek megismerését.

A gyermek tevékenységei

- Játék időben kedve szerint egyedül, vagy csoportosan óvodai, vagy otthonról hozott könyvet nézeget, beszél, mesél a kép alapján, mondókázik, versel kedve szerint.
- A mesékhez bábokat, kiegészítőket készít, felnőtt segítségével ábrázolja kedvenc hőseit, érzéseit.
- Játékában alkalmazza a tréfás mondókákat.
- A hallott meséket eljátssza, bábozza, dramatizálja.
- Bábozásban megjeleníti élményeit, közösségeket hoz létre, amely segíti az összetartozás élményét.
- Részt vesz dramatikus játékokban.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Az óvodapedagógus által elmondott versek ismételtetésébe önként bekapcsolódik.
- Várja, kéri a mesemondást, segít a feltételek kialakításában, csendben, figyelmesen hallgatja a mesét.
- Kedveli a folytatásos meséket, meseregényeket, azok szálait össze tudja kötni.
- Megszilárdul a mesehallgathoz kapcsolódó szokása, a figyelem fenntartása.
- Az ismert mesei motívumok bábozása, dramatizálása, rajzolása kedvelt szórakozásai közé tartozik.
- Játék közben ismételteti az ismert mondókákat, verseket; kedvelt mesei motívumait dramatizálja, bábozza, lerajzolja.
- A szereplők érdekes szólásait, furcsa hangzású nevét megjegyzi, játékában használja.

VII.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközzé szolgálnak a gyermek zenei képességeinek és zenei kreativitásának alakításában. A dalos játékokhoz kapcsolódó mozgásformák és tánc során fejlődik mozgáskészsége, testséma ismerete, térérzékelése, vizuális memóriája.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyerekeket az énekléssel és zenehallgatással élményekhez juttatja, felkelti zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.
- Az óvodai életet úgy szervezi, hogy a gyerekek gyakran jussanak zenei élményekhez spontán és szervezett formában is.
- Tudatos, tervszerű fejlesztéssel eléri, hogy a gyerekek zenei ízlése formálódjon, zenei hallásuk, ritmusérzékük, mozgáskultúrájuk, zenei emlékeztük fejlődjön.

-
- Oldott, derűs légkör megteremtésével elősegíti a gyerekek játékos zenei alkotókedvének kibontakozását.
  - Figyelembe veszi a gyerekek egyéni zenei képességeit, eltérő élményanyagát, támaszkodik a gyermekek otthoni, egyéb spontán szerzett zenei élményeire.
  - Összehangolja a dalanyagot a zenei nevelés: éneklési készség, zenei hallás, ritmusérzék, zenei formaérzék, alkotókészség fejlesztésének feladataival.
  - Az életkornak megfelelő népi dalosjátékok megismerésével elősegíti a hagyományok továbbélését.
  - Folyamatos önművelődéssel és önképzéssel eléri, hogy a gyerekeket színvonalas, életkoruknak megfelelő, változatos zenei élményekben részesítse.
  - A dalokhoz kapcsolódó mozgásanyag megtervezésénél több olyan dalosjátékot is választ, amelyekben a táncos mozgáson van a hangsúly.
  - A zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe veszi a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is, megismerteti a kortárs- és a kisebbségi zene hangzásvilágát.
  - Megismerteti a gyermekeket hangszerekkel, megalapozza a gyermekek komolyzene iránti igényét.
  - A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyerekek nevelése során fokozott hangsúlyt fektet a hallásfejlesztésre, ritmusfejlesztésre, hangképzési gyakorlatokra.
  - A tehetséges gyerekeknél lehetőséget biztosít arra, hogy társaik előtt is megmutathassák tudásukat, és egyéni bánásmóddal elősegíti fejlődésüket.
  - A hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett gyermekeknél tudatosan figyel arra, hogy mindennapi zenehallgatás, énekes, dalos játékok nagy szerepet játszanak a közösségi magatartás alakításában.
  - A multikulturális, interkulturális nevelés során biztosítja a gyerekek számára néhány saját kultúrájukból vett anyag feldolgozását.

A gyermek tevékenységei

- Népi dalos játékokat játszik, ritmikus mondókákat mond szabadon és alkalmasszerűen a nap bármely időszakában.
- Bábjáték során a bábót énekelte, mozgatja, szerepjátékába mozgásos, táncos elemeket sző, játékában is használja az egyszerű hangszereket.
- Játszik a hangjával: halkan-hangosan, mélyen-magasan énekel, mondókázik.
- Udvari játék során énekel, dalosjátékokat szervez; otthonról hozott zenei élményét az óvodában szívesen előadja, ünnepek alkalmain társaival énekel.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- A bemutatott dalt, zenét érdeklődéssel hallgatja, hat hangterjedelemig a dalokat tisztán énekli.
- A mondókák, dalok tempóját a természetes járásnak megfelelően érzékelteti, az egyszerű, táncos mozgásokat képes megformálni, térformákat tud kialakítani az óvodapedagógus segítségével is.
- Ismert dalokat szöveg nélkül, zümmögve, vagy játékos szótagokkal énekel; egyszerű dallamotívumokat tisztán visszaénekel.
- Felismeri a magas és mély éneklés közötti különbséget, tud magasan, mélyen énekelni.
- Ismeri a halk és hangos közötti különbséget, tud halkán, hangosan énekelni, beszélni.

- Felismeri a dallamot dúdolásról, motívumról; valamint a természet, környezet hangjait.
- Megkülönbözteti az egyenletes lüktetést a dal ritmusáról, ismert dalokat, mondókákat ritmus alapján is felismer, szöveges ritmusmotívumot visszatapsol, ismeri és használja a különböző óvodai ritmushangszereket.

VII.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái; továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzetének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Az óvodapedagógus feladatai

- Elősegíti a természet szépségeire, színeire, formáira való rácsodálkozással a művészeti alkotások, épületek, népi alkotások nézegetésével a szépség iránti igény kialakulását.
- Biztosítja a szabadidős, illetve a szervezett tevékenység tárgyi, hangulati feltételeit, elősegítve a gyermekek önálló ábrázolási törekvéseit, alkotókedvét, önbizalmuk megerősítését.
- Átgondolt tervezéssel, a csoport sajátosságainak figyelembevételével úgy alakítja a csoportszobát, hogy az esztétikus, praktikus legyen.
- Személyes példamutatással kialakítja a gyerekekben az igényt a környezetük formálására, rendjének, esztétikumának megteremtésére.
- Inspirálja a gyerekeket a jelenségek formái, színbeli tulajdonságainak megfigyelésére.
- Megismerteti a gyerekeket a különböző anyagokkal, az ábrázolás és konstruálás egyszerű munkafogásaival, technikai alapelemeivel; erősíti az eszközhasználat balesetmentes használatát, az eszközök tisztántartásának igényét;
- Értékként kezeli a gyermekek produktumát, gondoskodik minden gyermek munkájának folyamatos bemutatásáról a csoportszobában és a szülők által látható helyen is.
- Olyan oldott csoportlétkört teremt, amelyben a gyerekek produktumának örülnek és a gyerekek is értékelik egymás munkáját.
- Gyermekmunkákkal részt vesz pályázatokon, a gyermeki alkotásokból kiállítást rendez.
- Figyelembe veszi a gyermekek egyéni manuális képességeit, a fejlődés egyénenként változó ütemét, a gyermekek eltérő élményi háttérét.
- A gyerekeket megismerteti néhány értékes műalkotással; a nemzeti szimbólumok jelentésével, helyzetnek, életkornak megfelelően.
- A sajátos nevelési igényű, és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyerekeknél; a hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű, a veszélyeztetett, valamint a multikulturális, interkulturális nevelés során tudatosan fejleszti a gyerekek finommozgását. Szem előtt tartja, hogy az alapvető technikák megismertetésével, megszerettetésével a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka különösen jó eszköze az önkifejezésnek.

-
- A tehetséges gyereket segíti a képességeik kibontakoztatásában, figyelemmel kíséri a pályázati lehetőségeket.

A gyermek tevékenységei

- A gyerek kezdetben írka, majd elnevezi műveit.
- Rajzol, fest élményei, elképzelései alapján különböző felületekre, a rendelkezésére bocsátott anyagokkal.
- Játékaihoz, dramatizáláshoz, bábozáshoz, ajándékozáshoz különböző tárgyakat, kiegészítőket barkácsol vágással, ragasztással, papírból, textilből, természetből.
- Homokot, agyagot, lisztgyurmát gyúr, közben megismeri az anyagok tulajdonságait, használatát.
- Különböző természeti tárgyakat, terméseket gyűjt, ezeket felhasználja plasztikai munkák készítéséhez, felületek díszítéséhez.
- Különböző formák rakosgatásával, sorakoztatásával kisebb-nagyobb térbeli alakzatokat épít.
- Megismerkedik néhány népi kismesterséggel: egyszerűbb formában sző, fon, agyagozik, tojást fest, mézeskalácsot készít.
- Papírt hajtogat, montázst készít.
- A szabadban homokozik, nagy felületre rajzol krétával, kavicsokat rakosgat, köveket fest, virágból láncot fűz.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Örömmel, saját kezdeményezésére is ábrázol, kommunikációjában bátran használja az ábrázolás eszközeit.
- Emberábrázolásában megjelennek a részformák, próbálkozik a legegyszerűbb mozgások jelzésével is.
- Színhasználatukban érvényesíti kedvenc színeit, képes észrevenni a környezet, a műalkotások és saját munkáik színhangulatát.
- Formaábrázolása gazdag, képes hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat.
- Képalakításban egyéni módon jelezni tudja az elemi téri viszonyokat. Élményei elképzelései, képzeleti megjelenítésében biztonsággal használja a képi kifejezés változatos eszközeit.
- Elmondja véleményét az óvodai környezetről, szívesen vesz részt annak szépítésében, igényes a környezetére.
- Formákat mintáz elképzelései, megfigyelései alapján.
- Önállóan és csoportmunkában is készít egyszerű játékokat, kellékeket, modelleket, maketteket.
- Ismeri a népi kézműves technikák: szövés, fonás, agyagozás alapjait, kis segítséggel alkalmazza is azokat.

VII.5. Mozgás

Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó

mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszköze.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hat a kondicionális képességek közül az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

A spontán – a játékokban, azon belül a szabad játékokban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani.

Az óvodapedagógus feladatai

- Lehetőséget biztosít a gyerekeknek a szabad levegőn való tartózkodásra minél hosszabb időtartamon keresztül.
- Minél több mozgási lehetőséget teremt óvodán kívül is, a gyermeket játszótérre, sétálni, kirándulni viszi.
- Lehetővé teszi a játék- és mozgásigény természetes gyakorlatokkal és játékokkal történő kielégítését.
- Törekszik arra, hogy a gyerekek jó közérzettel, jó hangulatban vegyenek részt a mozgásos feladatokban.
- Fejleszti a fizikai állóképességet, a fizikai aktivitáson keresztül előkészíti a szellemi aktivitást, a mozgásos feladatok sikeres megoldása eredményeként növeli az önértékelést és az önbizalmat.
- Fejleszti a nagy és finommozgásokat, egyensúlyérzéklet; szem- kéz, szem- láb koordinációt; ritmikus tevékenységgel a ritmusérzéklet; fizikai erőnlétet, amely megfelelő állóképességet, gyors reagáló képességet, kellő izomerő fejlettséget biztosít a gyerekeknek.
- Kialakítja a gyermekekben az egészséges versenyszellemet, társuk iránti tiszteletet, kudarctűrő képességet; felébreszti a gyermekek versengési vágyát, erősíti a csapatokon belül az összetartozás érzését, a győzni akarást.
- Megvalósítja az erkölcsi nevelés és érzelmi nevelés feladatait pl.: eszközök megbecsülése, egymásra odafigyelés, akarati tulajdonságok fejlesztése.
- Ügyel a testséma fejlesztésére: testrészek ismeretére, test koordinációjának alakítására, test fogalom kialakítására, a kezesség, laterális fejlesztésére, dominanciák erősítésére.
- Törekszik a problémamegoldások erősítésére mozgásos tevékenységgel elvégzett feladatmegoldásokkal.
- Épít a különböző mozgások elsajátításának folyamatánál a gyerek mozgástapasztalatára, játékos kedvére. Szem előtt tartja, hogy a testnevelés legértékesebb anyagai a játékok, mert nem csak a mozgások kombinációira adnak alkalmat, hanem új tapasztalatok szerzésére is.
- Biztosítja a csoportszobában a mozgásra inspiráló eszközöket, ötleteivel gyarapítja a kézi szerek skáláját.

- Az eszközök kiválasztásánál és a feladatok végzésénél igazodik a gyermekek fejlettségi szintjéhez, elősegíti, hogy minden gyermek megtalálja a képességeinek legmegfelelőbb mozgásos feladatot.
- Törekszik arra, hogy az óvoda aktív sportéletébe a szülőket is bevonja, elősegítve ezzel az egészséges szemléletmód alakulását. Szükség esetén javaslatot tesz a szülők felé, hogy gyermekük vegyen részt szakemberek által irányított szervezett foglalkozásokon, különös tekintettel a tehetségnek ígérkező gyerekekre.
- Sportnapokon biztosítja a mozgásos játékhöz szükséges balesetmentes eszközöket, tornaszereket és a megfelelő helyet, hogy az esemény zavartalan, örömteli, élményben gazdag legyen minden résztvevő számára.
- A sajátos nevelési igényű, és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyerekeknél fokozottan ügyel a gyakorlatok bemutatására, elegendő időt adva egy-egy mozdulatsor begyakorlására, rögzítésére. Erősíti a pozitív érzelmi viszonyulást, hogy a mozgás mindig élményt adó, örömet okozó legyen.
- A hátrányos, a halmozottan hátrányos, veszélyeztetett gyerekek mozgásigényének kielégítésére biztosítja számukra a megfelelő teret és időt.
- A tehetséges gyerekeket bevonja a gyakorlatok bemutatásába, támogatja óvodán belül és kívül is, hogy részt vegyenek mozgásos tevékenységekben, sportokban.
- A multikulturális, interkulturális integráció során a közösségi élményt a játékos versengéssel mélyíti, használja a csoportversenyek, sor-, és váltóversenyek által adott lehetőségeket, ezzel fejlesztve a csoporthoz tartozás élményét, megakadályozva a perifériára sodródás esélyét.

A gyermek tevékenységei

Szabadjáték

Az óvodai nevelés az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget biztosít a spontán mozgásos tevékenységekre. Az óvodapedagógus törekszik a fejlesztő hatással bíró kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására.

Mindennapos testnevelés

Minden korcsoportban naponta 5-15 perces időtartammal kerül megszervezésre, lehetőség szerint a szabadban. Tartalmát a mozgásos játékok adják, kiegészülve a láb és tartásjavító gyakorlatokkal, gimnasztika alkalmazásával, természetes mozdulatokkal.

Mozgás szervezett tevékenysége

A kötelező mozgásos tevékenység olyan tanulási környezet, melynek alapja: a sokszínű, változatos, örömteli és érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formák és a mozgásos játékok.

Sportprogramok

A kötelező mozgás tevékenységen kívül a gyerekek részt vesznek sportnapokon, melyek hozzájárulnak az egészséges életmód megalapozásához és a családok életmódjának, szemléletének kedvező alakításához.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Az óvodáskor végére a gyermek teste arányosan fejlett, teherbíró; eljut az első alakváltozáshoz.

- Mozgása összerendezett, a megtanult mozgások végrehajtása pontosabb, ritmikusabb, esztétikusabb; képes a mozgások kombinációjára és a különböző helyzetekben való végrehajtásra.
- Ismeri testrészeit, kialakult az oldaliság dominanciája, finommotorikája fejlett, kézizomzata erős.
- A mozgások végrehajtása gördülékeny, könnyed, pontos, megfelelő ritmusú; képes a járás, futás gyors irányváltoztatására, cselekvőképessége gyors; mozgásban kitartóvá válik.
- Kialakul a helyzetváltoztatás érzékelése, fejlett a térbeli tájékozódás képessége.
- Mozgástapasztalatai az egyensúlyozásban, ugrásban növekednek; nagyobb erő kifejtésre képes; állórajtból kiindulva fut; nekifutással tetszés szerinti akadályt átugrik, ugrását a talajéréskor fékezni tudja; labdát, kislabdát biztonsággal kezel.
- Képes végrehajtani a verbális utasításokat különböző tornagyakorlatok végzésekor.
- Egyéni, csoportos, sor-, és váltóversenyeket játszik a szabályok betartásával.
- Jártasságot szerez néhány sportágban.

VII.6. Külső világ tevékeny megismerésére

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, szeretetét, védelmét.

A gyermek a környezet megismerése során **matematikai tartalmú** tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.

Az óvodapedagógus feladatai

- Elegendő alkalmat, időt, helyet és eszközöket biztosít a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Lehetővé teszi a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését, figyelembe veszi és épít a gyermek aktivitására, érzelmi dominanciájára, természetes kíváncsiságára.
- Olyan tevékenységeket biztosít, amelyben a gyerek megismeri és megérti az őt körülvevő világot, épít a közvetlen megfigyelésre és tapasztalatszerzésre; törekszik arra, hogy a tárgyakat, jelenségeket lehetőleg természetes környezetben és természetes megjelenési formájukban mutassa be.
- Ismeretterjesztő könyveket, verses köteteket, internetes lehetőségeket biztosít növényekről, állatokról, megfigyelt természeti jelenségekről.
- Figyelembe veszi a gyermek a környezettel kapcsolatos élményeit és törekszik az összhang megteremtésére az otthonról hozott ismeretek és az óvodai nevelés között; kidolgozza a differenciálás módjait.
- Szenzitív játékokat, tapasztalatszerzési lehetőségeket biztosít a környezet élményszerű megismeréséhez séták, kirándulások során, az óvoda udvarán, a természetsarokban végzett tevékenységek alkalmával.

-
- Kialakítja a szülőföldhöz, nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív viszonyt, lehetővé teszi, hogy a gyerekek megismerjék városunk és környékének nevezetességeit és kirándulóhelyeit.
  - Megismerteti a gyerekeket a környezetünkben található természetvédelmi fontos területeket, igyekszik a gyermekeket minél több olyan élményhez juttatni, amely mélyíti kötődésüket a természethez.
  - Elősegíti a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a környezet alakításában.
  - Méltón, a néphagyományok ápolását szem előtt tartva ünnepli a gyermekcsoporttal a jeles napokat.
  - A megtapasztaláson alapuló megismerés, információszerzés biztosításával gyarapítja a gyermek aktív és passzív szókincsét, bővíti a fogalmak körét és tartalmát.
  - A sajátos nevelési igényű, és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyerekek nevelése során törekszik arra, hogy a gyerekek elsajátítsák az alapvető szokásokat, viselkedési formákat a környezettudatos magatartás jegyében.
  - A hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű és a veszélyeztetett gyerekekkel megismerteti a társadalmi együttélés szokásait, normáit, rámutat a környezet szépségeire, értékeire, megóvásuk, megbecsülésük fontosságára.
  - A tehetséges gyermekekkel megismerteti a tágabb életterünk megóvására, fenntarthatóságára irányuló témákat is, pl.: felmelegedés élettani hatásai a tengerekre; élet más kontinenseken; talajszennyezés; bolygónk- naprendszerünk.
  - A multikulturális, interkulturális nevelés során megismerteti a gyerekeket a más országok természeti környezetével, kultúrájával.
  - Megfigyeltetések, tevékenységek alkalmával fejleszti a gyermekek észlelését: vizuális és auditív észlelést, a mozgás és tapintásos észlelést, az alaklátást és formaállandóságot.
  - Fejleszti a keresztcsoportok működését, a finommotorikát, a testsémát.
  - Épít a gyermekek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére, segíti az önálló problémamegoldást, biztosítja az egyéni, cselekvő tapasztalatszerzést.
  - Fejleszti a gyerekek ítélőképességét, problémalátását, egyéni megismerő és problémamegoldó képességét.
  - Kihhasználja azokat a lehetőségeket, amelyek matematikai tartalmat közvetítenek, minél több problémahelyzetet, tapasztalási lehetőséget teremt; törekszik arra, hogy a problémahelyzet és a probléma megoldására irányuló tevékenység önmaga is motiváljon.
  - Hagyja a gyereket saját logikája szerint gondolkodni, lehetővé teszi a gondolkodási képesség hajlékonyságát, a többféle megoldás lehetőségét, a hibajavítást, a gondolatok tevékenységgel és szóban történő kifejezését.
  - A sajátos nevelési igényű, és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyerekeknél nagy gondot fordít a differenciált foglalkoztatási formára, figyelembe véve a képességeikből eredő hátrányokat.
  - A szociálisan és halmozottan hátrányos, hátrányos helyzetű gyermekeknél fokozottan figyel a matematikai fogalmak helyes használatára, a logikus gondolkodás megalapozására.
  - Tehetséges gyerekeknek igyekszik olyan magasabb szintű gondolkodásra készítő játékos feladatokat adni, amellyel még jobban fejlődik matematikai gondolkodásuk pl.: logikai játékok, fejszámolás, Logico játékok magasabb szintjei.
  - A multikulturális és interkulturális nevelés során a különböző környezetből érkező gyermekeket fejlettségi szintjüket felmérve differenciáltan fejleszti.

A gyermek tevékenységei

- Kirándulások, séták során alkalmazza a közlekedés szabályait, megismeri a kulturált viselkedés formáit.
- Megfigyeli az évszakok jellemzőit, az időjárás változékonyságát; tapasztalatot szerez, összefüggőseket fedez fel a természet változásai az időjárás és az öltözködés összefüggései között.
- Kerti munkát végez, megismerkedik a kerti szerszámokkal, azok használatával; közben megfigyeli a fákat, bokrokat és rovarokat; ültet, nyomon követi a növények fejlődését, gondozza azokat.
- A természetsarokban fa- és cserjegyallyákat hajtát, gumót, hagymát, magokat csíráztat, megfigyeli az induló életet, tárgyakat gyűjt az élősarok bővítéséhez.
- Zöldség- és gyümölcsféléből vitamintálat készít: reszel, szeletel, ízesít, ízlel.
- A napszakokra jellemző tevékenységeket eljátsza szimulációs játékban, játéka során alkalmazza a családról, a foglalkozásokról, az emberi testről, annak ápolásáról szerzett ismereteit.
- Tapasztalatot szerez a természeti és társadalmi környezetről: iskola, orvosi rendelő, mentőállomás, tűzoltóság, rendőrség, repülőtér, állomás, piac, múzeum, könyvtár.
- Részt vesz az óvoda által szervezett természet ünnepein, jeles napokon, kirándul, sétál, terméseket gyűjt, barkácsol, papírt gyűjt, megismeri annak újrahasznosítási lehetőségeit, a szelektív hulladékgyűjtés szabályait.
- A hagyományos és néphagyományokhoz kapcsolódó ünnepeknek tevékeny résztvevője, a csoporttal közös élményeket szerez, részt vesz a hagyományok felelevenítésében, megismerésében.
- Megfigyeli a környezetszennyezés néhány elemét pl.: füst, por, zaj stb., ezekkel kapcsolatban egyszerűbb vizsgálatokat végez, egyéni fejlettségének megfelelően bekapcsolódik óvodánk környezetvédő- és alakító munkájába.
- A spontán és szervezett megfigyelések során szerzett ismereteit kiegészíti, elmélyíti a természetsarokban elhelyezett könyvek nézegetésével, folyamatosan gyűjtött képekből albumokat készít.
- Tevékenykedés közben számol, játékos cselekvéssel számtani műveleteket végez: hozzáad, elvesz, egyenlővé tesz; tapasztalatokat szerez a darabszám változásairól.
- Ismereteket szerez a geometria körében, síkmértani formákat tép, vág, rajzol, megismerkedik a testek jellemző tulajdonságaival.
- Összehasonlít, szétválogat megnevezett tulajdonságok vagy saját szempontok szerint: halmazok, részhalmazok képzése.
- Kiválaszt tárgyakat tapintás, látás, hallás és körbeírás alapján.
- Mennyiségi tulajdonságok, térbeli kiterjedések alapján sorberendezést végez: sorszámok, számlépcső.
- A számfogalom megalapozása érdekében összemér, párosít mennyiségeket, halmazokat becsléssel, számlálással. Méréseket végez különböző egységekkel, különböző szempontok alapján: magasság, hosszúság, tömeg, irtartalom, mennyiség, terület, szélesség, vastagság, bőség.
- Tükör előtt tevékenykedik, tapasztalatot szerez a szimmetria körében.
- Síkbeli és térbeli alkotásokat, építményeket másol le, önállóan alkot.
- Ritmikus sorokat hoz létre térben és síkban, önállóan, szabály alapján.

- Tevékenykedés közben tájékozódik a síkban ábrázolt világban: zárt, nyitott vonalak, labirintus; és a térben: testtudat, irányok, lateralitás, névutók.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Ismeri társadalmi és családi környezeté fontosabb adatait.
- Alkalmazza az elemi közlekedési szabályokat, ismer többféle közlekedési eszközt.
- Ismeri és megnevezi a környezetében lévő néhány intézményt, és azok rendeltetését.
- Felismeri a tárgyak, jelenségek között lévő összefüggéseket; tárgyakat, jelenségeket rendeltetésük és külső jegyeik alapján összehasonlít.
- Ismeri a testrészeket, a test felépítését, tisztában van a testápolás alapvető higiéniai szokásaival.
- Megkülönbözteti egymástól az évszakokat, ismeri az egyes évszakok jellegzetességét, tudja a napszakokat.
- Ismeri a gyűjtőfogalmakat, tudja, hogy mi tartozik az egyes csoportokba.
- Ismeri a növény fejlődésének menetét, a fejlődés és az időjárás összefüggéseit; alkalmazza a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit.
- Csoportosítja az állatokat aszerint, hogy hol élnek, ismeri azok legfőbb jellemzőit, védelmét, hasznukat.
- Ismeri a zöldség és gyümölcs fogalmát, több fajta zöldséget, gyümölcsöt felsorol; tisztában van fontosságukkal az egészséges táplálkozás szempontjából.
- Képes matematikai jellegű helyzetről, problémáról saját gondolatait elmondani; egymás állításainak igazságát megítélni, megbeszélni, tévedéseit javítani.
- Képes megnevezett tulajdonságok szerinti válogatásra, sorba rendezésre, valamint saját szempontú válogatás, sorba rendezés elvégzésére.
- Összehasonlításait szóban is kifejezi, érti és helyesen használja a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat.
- Magasság és hosszúság jellegű mennyiségeket össze tud mérni, az összemérés alapján helyes megállapítást tud tenni; részt tud venni más mennyiségek összemérésében, alkalmi egységgel való mérésben.
- Össze tud mérni két halmazt párosítással (legalább 10-ig), az elemek különféle színe, nagysága, elrendezése esetén is.
- Elő tud állítani különféle elrendezéssel, bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet, tárgyakat meg tud számlálni legalább 10-ig.
- Másolással képes megépíteni a mintával megegyező, de színben, nagyságban eltérő elemekből is a térbeli és síkbeli alakzatokat.
- Képes különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni, egyszerűbb tulajdonságokat megnevezni.
- A tükörrel való tevékenységük során alakzat tükörképét megépíti.
- A térben való tájékozódásban meg tudja különböztetni a jobb, bal, jobbra, balra irányokat, értik és követni tudja az irányokat, a helyeket kifejező névutókat: alá, fölé, közé, alatt, fölött, mögött.

VII.7. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység. A gyermek munkajellegű tevékenysége örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység; mely a tapasztalatszerzésnek és a

környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége; a közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze; a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Munkafajták

- Saját személyükkel kapcsolatos munkák
- Közösségért végzett munkák
- Alkalmoszerű megbízások
- Környezet rendjének megőrzése
- Növény- és állatgondozás

Az óvodapedagógus feladatai

- Megteremt a gyerekek számára az életkorukhoz, erejükhez mért munkalehetőségeket, a gyermekeknek tartalmilag gazdag, változatos feladatokat ad.
- Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezeti be, megismerteti a gyerekekkel az egyes munkafolyamatokat, a részmozdulatok sorrendjét, a munka legcélszerűbb fogásait, a munka ellenőrzésének módjait.
- Biztosítja az alkalmas eszközöket, megismerteti az adott munka eszközeit, célszerű használatát, rászoktatja a gyermekeket az eszközök rendbe tartására.
- Megteremt a nyugodt, kiegyensúlyozott munkához szükséges légkört; biztosítja, hogy a gyermekek az életkori sajátosságainak megfelelően, egyéni fejlődési ütemben végezhesék a munkát; lehetővé teszi, hogy a különösen kedvelt munkafajtákban elmélyülhessenek.
- Törekszik arra, hogy a munka értékelése során a gyerekekben kedvet ébresszen a további munkához; elősegíti a gyerekek önértékelési képességének, közösségi, társas kapcsolatainak fejlődését; az elvégzett munka értékelését, személyre szabottan végzi, erősítve ezzel a pozitív megerősítést.
- Erősíti a gyerekekben a munka iránti pozitív érzelmeket, a munkára készítő indítékokat, fejleszti a munkavégzéshez szükséges attitűdöket, képességeket és készségeket.
- Erősíti a gyermekekben a munka szükségességének érzését, megszervezi a munka állandóságát és folyamatosságát, szoktatja a gyerekeket a fegyelmezett, kitartó munkavégzésre.
- A sajátos nevelési igényű, és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő gyermekeknél a munkavégzésnél kiemelten kezeli az önkiszolgálással kapcsolatos munkát.
- A hátrányos, és halmozottan hátrányos helyzetű, veszélyeztetett és multikulturális, interkulturális környezetből érkező gyerekekkel megismerteti a munkavégzés értékét, örömet, pozitív megítélését, fokozottan ügyel a sikerélményhez juttatásra, segítve a társadalmi beilleszkedést, kompenzálva az esetleges családi hatásokat.

A gyermek tevékenységei

- Önkiszolgáló munkát végez.
- Közösségi megbízatásként napos munkát végez a feladatok fokozatos bővülésével; besegít a növények, állatok gondozásába.
- Segít átrendezni a csoportszobát, segít a tevékenység eszközeinek kiosztásában.

- Segít az udvari játékeszközök ki- és behordásában, részt vesz a játékok javításában, tisztán tartásában, időközönként szétválogatja a játékeszközöket, rendbe teszi a babaszobai szekrényeket.
- Az évszakoknak megfelelő tevékenységeket végez: csíráztatás, rügyeztetés, virágoskert gondozása, fű, levél gereblyézése, hősöprés, homok fellazítása.
- Segít udvarrészüknek tisztán tartásában, sepreget, részt vesz a környezet rendjének biztosításában.
- Ünnepekre, különleges eseményekre tárgyakat készít, részt vesz a csoportszoba díszítésében.
- Alkalomszerűen megbízásokat teljesít.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Jártasságot szerez a különböző munkafajták végzésében.
- Segítséggel használja a munkaeszközöket.
- Szívesen és önként vállalja a naposságot és egyéb megbízásokat.
- Feladatait a megismert szokások alapján végzi, munkájában kitartó, megbízható.
- Érzi munkája fontosságát és hasznosságát.
- Munkavégzés közben képes az együttműködésre.
- Egyéni megbízásokat önállóan teljesít.

VII.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre; az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése; tanulási kompetenciáinak egyéni képességeinek megfelelő fejlesztése; az egész életen át tartó tanulás igényének és képességének megalapozása.

A tapasztalatszerzési folyamat megszervezésével és irányításával kapcsolatos elvek

- Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.
- A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.
- Biztosítja a nyugodt légkört, a megfelelő helyet és esztétikus eszközöket a tapasztalatszerzéshez.
- A tevékenységben megvalósuló tapasztalatszerzés minden korcsoportban kötetlen formában szervezi, a mozgás kivétel, ami minden életkorban kötelező tevékenységek keretében valósul meg.
- Az óvodapedagógus elősegíti, hogy minden gyermek önmaga lehetőségeihez képest fejlődjön; a gyerekeket egyéni fejlettségüknek megfelelően differenciált feladatadással készíti sokoldalú tevékenységre.
- A tanulási folyamatban az óvodapedagógus törekszik a komplexitásra, egy-egy ismeret sokoldalú megközelítésére, feldolgozására.
- A játékoság, mint alapelv a tanulás egész folyamatában érvényesül.

- A tevékenységek irányítása során alkalmazott pedagógiai eljárásait a gyermekek egyéni szükségleteihez és fejlettségi szintjéhez igazítja.
- A tudástartalmakat érhetően közvetíti a korosztályi és egyéni jellemzők figyelembevételével, épít a gyermekek spontán és tudatosan szerzett tapasztalataira, ismereteire, érzelmvezéreltségükre, cselekvési és közlési vágyukra.
- Változatos módon motivál, támogatja az önálló tapasztalatszerzés igényét, kreativitását.
- Nagy hangsúlyt fektet a tevékenységek során az értékelésre, a reális énkép kialakulására, lehetőséget ad – támogatva a pozitívumok kiemelését - az ön- és társértékelésre.
- Változatos és innovatív módszereket (pl.: kísérletezés) és szervezeti kereteket (pl.: kooperatív munka) alkalmaz céljai eléréséhez.
- Beépíti az online információszerzés lehetőségét, használja információs és kommunikációs technológia eszközeit.

VIII. A tanulás lehetséges formái az óvodában

- Az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás: szokások alakítása.
- A spontán játékos tapasztalatszerzés.
- A játékos, cselekvéses tanulás.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés.
- A gyakorlati probléma és feladatmegoldás.

A fejlődés jellemzői az óvodás kor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a gyermekek többsége az óvodás kor végére eléri az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre. Az iskolaérettségnek, az iskolai életre való felkészültségnek testi, lelki, szociális, valamint értelmi kritériumai vannak.

A testi fejlődés jellemzői

A **testileg** egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás, teste arányosan fejlett, teherbíró; mozgása összerendezettebb, harmonikusabb; erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A lelki fejlődés jellemzői

A lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A szociális fejlődés jellemzői

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermekkel.

A szociálisan érett gyermek

- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető el a megfelelő fejlettségi szint. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

Az értelmi fejlődés jellemzői

- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét; a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségű ismeretei vannak.

IX. Egészség nevelési és környezet nevelési program

Az egészség fejlesztése a kisgyermekkorától kezdődik, így az óvodai egészségnevelés megalapozó jelentőségű a személyiségfejlesztésben. A modern értelmezésű egészségnevelés széleskörűen készíti fel az óvodásgyermeket az egészség védelmére: edzi a testi erőnlétét, gondozza lelki: érzelmi, akarati, értelmi és szociális készségét. A gyermek egészsége társadalmi ügy, megvédése és fejlesztése az óvodapedagógia kulcsfeladata.

Nevelőtestületünk a személyiség sokoldalú fejlesztésével, egészséges életmódra való nevelésével, korszerű ismeretek és a környezettudatos szemlélet közvetítésével, versenyképes tudást nyújtva felkészíti a gyerekeket az eredményes további tanulmányokra.

Az óvodai egészségfejlesztés célja: minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét hatékonyan fejlesztő tevékenységekben.

Egészségfejlesztési feladatok

- A gyerekek gondozása, testi szükségleteiknek kielégítése.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, mozgásigényük kielégítése.
- A gyermeki testi képességek fejlődésének elősegítése.
- A gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése.
- Az egészséges életmód – testápolás, tisztálkodás, étkezés, mozgás -, megalapozása, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása.
- A gyerekek mentális egészségének figyelemmel kísérése.
- Megfelelő szakemberek bevonásával és a szülők együttműködésével speciális gondozó, prevenció és korrekció testi és lelki nevelési feladatok ellátása.

Egészségfejlesztési feladataink a gyerekek

- szomatikus;
- pszichohigiénés: értelmi, érzelmi, akarati;
- szociális: társas, közösségi fejlesztésére vonatkoznak.

IX.1. A szomatikus nevelés feladatai

A személyi higiénia fejlesztése

- a legfőbb személyi higiéniai nevelési feladat: a kézmosás, szokássá fejlesztése,
- a saját személyi felszerelés: törülköző, zsebkendő, fésű, fogmosó-felszerelés, tornafelszerelés használata.

Követelmény, hogy a személyi higiénés felszerelés minden gyermek számára külön-külön álljon rendelkezésre.

Környezeti higiénia

A környezethigiénia nevelés magába foglalja

- az óvoda tisztaságának megóvását, szépítését
- a csoportszobák szellőztetését, a helyiségek, mellékhelyiségek takarítását;
- az udvar tisztán tartását, gondozását;
- a játékeszközök higiéniját, rendben tartását.

Az egészséges táplálkozás megkedveltetése

Az étkezés lebonyolítása alkotja az óvodapedagógus egészségpedagógiai feladatát, aminek az előkészületben, az önkiszolgálásban a gyermekek is bevonja életkori fejlettségüknek megfelelő szinten.

- A gyerekek megismertetése új ízekkel, italféleségekkel pl.: zöldséglé.
- A megfelelő mennyiségű folyadékbevitel biztosítása a nap bármely szakaszában.
- A gyerekek aktív részvételének biztosítása a saláta, gyümölcstál készítésében.

Rendszeres mozgás biztosítása

A mozgás élettanilag a gyermek alapvető életjelensége, ami folyamatos cselekedtetést igényel. A cél a testedzés mellett a sport megszerettetése, a játékos mozgás által kiváltott öröm átélése.

A rendszeres mozgás biztosítását, a mozgáskultúra megalapozását, a motoros képességek fejlesztését

- a mindennapos testnevelés
- a kötelező mozgás tevékenység
- a sport tevékenységek szolgálják.

IX.2. A pszichohigiénés: lelki, érzelmi, akaratni nevelés feladatai

A pszicho higiénés nevelés a lelki egészség fenntartásához és fejlesztéséhez szükséges készségeknek, képességeknek fejlesztése.

A pszicho higiénés lelki egészség fejlesztésének főbb feladatai:

- a társas-társadalmi beilleszkedés, integráció megvalósítása,
- szokásrendszer elsajátítása.

A beilleszkedési képesség gyakorlása

Az óvodai nevelés feladata a gyerekek beilleszkedési képességének elősegítése, amely az alábbi személyiségfejlesztő tevékenységekben valósul meg.

- a társkapcsolatok erősítése, az együttműködés fokozása;
- a másik személy megismerése, elfogadása, kedvező társalgási kapcsolat;
- gyermekközösségekkel történő kapcsolattartás, barátkozás;
- szolidaritás, bizalom a rászorulókkal szemben;
- a szegregáció elvének és gyakorlatának elutasítása.

Az alkalmazkodóképesség fejlesztése

Az alkalmazkodás valamely állapothoz való hasonulás, hozzá illeszkedés, aktív elfogadás, beállítódás:

- egészségvédő, balesetmegelőző, szabálykövető készséges magatartás;
- a változó természeti és kulturális feltételekhez alkalmazkodó viselkedés;
- az emberi kapcsolatok tiszteletben tartása, udvarias, segítő viselkedés;
- napirend, együttműködési program elfogadása és sikerében való részvétel.

IX.3. A szociális egészség fejlesztési feladatai

A szociális egészség fejlesztés a gyermeket a közösségbe való befogadásra, egyenértékű emberként való elfogadásra készíti elő, és szeretetteljes együttműködésben való részvételre szoktatja.

A környezet védelme

A külső világ tevékeny megismerésének fő feladata, hogy a gyermekekhez közel hozza a társadalmi és természeti környezet hozzá érzelmileg közel álló jelenségeit, s megalapozza ezzel a környezetet ismerő és védő személyiség kialakulását.

Az óvodapedagógus nevelő munkája során olyan természetszemlélet megalapozására törekszik, amely a természetet tisztelő, elfogadó, annak törvényeit tiszteletben tartó személyiség sajátja.

Az óvodapedagógus feladatai

- A fenntartható fejlődés érdekében hangsúlyt helyez a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására; a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítására.
- Közös programokat szervez a családokkal pl.: papírgyűjtés, kirándulások, ültetés.
- Ösztönzi a gyereket, hogy aktívan részt vegyen a környezete tisztaságának megőrzésében: szemetes használat, levélseprés, gereblyezés, virágültetés, bokrok, fák, virágok megóvása.
- Lehetőséget biztosít az állat- és növényvilág megismertetése során a felelős magatartás pl.: téli madáretetés gyakorlására.
- Környezettudatos magatartásra nevel, megszervezi a környezeti jeles napokhoz kötődő programokat.

Környezetvédelmi világnapok

- **Állatok Világnapja** - október 04. - Kirándulás a természetbe
- **Víz Világnapja** - március 22. - Kirándulás a város vizes élőhelyeire
- **Föld Napja** - április 22. - Udvar szépítése, esztétikus környezet alakítása, virágok ültetése
- **Madarak és Fák Napja** - május 10. - Kirándulás a város természeti értékeinek védett helyeire

X. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Az esélyegyenlőség és a másság elfogadása az az emberi jog, hogy minden embert – származására, nemére, nemzetiségére, vallására, testi-lelki sérülésére, fogyatkozására tekintet nélkül – ugyanazok a jogok és lehetőségek illetik meg az életben való érvényesülés folyamatában. Az óvodapedagógus alapfeladata a másság elfogadtatása a gyermekközösséggel.

A nevelés célja

A sajátos nevelési igényű, a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztésének megvalósítása, az esélyegyenlőség biztosítása, a közösségbe való beilleszkedés segítése.

A tanulási zavarokat megelőző, támogató, minőségi és befogadó nevelés-oktatáshoz való hozzáférés folyamatos javítása, az oktatási egyenlőtlenségek csökkentéséhez, valamint – a hátránycsökkentő óvodai fejlesztő programok kidolgozásával és fejlesztésével, családközpontú jó gyakorlatok összegyűjtésével és elterjesztésével, valamint óvodapedagógusaink fejlesztésével – az Óvodai nevelés Országos Alapprogramban rögzített hátránycsökkentő szerep eredményes megvalósítása, az egyenlő bánásmód követelményének érvényesítése, a szociális hátrányok csökkentése, a lemaradások folyamatos kompenzálása.

A célokból adódó feladatok

- A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő és a halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek szocializációjának segítése.
- Bátorító nevelés az emberi kapcsolatok kialakításában, egyéni képességfejlesztés, mely mindig az egyes gyermek aktuális fejlettségéhez igazodik. A gyermekek megfigyelése, felmérése, az aktivitás elősegítése; finommotorika, vonalbiztonság, íráskészség kialakításának játékos fejlesztése; a figyelemkoncentráció alkotásközpontú módszerrel történő fejlesztése; gondolkodási képességek fejlesztése, új struktúrák létrehozása; fantáziafejlesztés; a sztereotip megfogalmazások elkerülésének támogatása; együttműködési képességek fejlesztése.

- A gyerekek testi, lelki, szellemi szükségletének kielégítése.
- Kölcsönös tiszteleten, feltétel nélküli szereteten alapuló kapcsolat kialakítása.
- Jó kapcsolat építése a szülőkkel, hogy kellő bizalom alakulhasson ki az együtt neveléshez.

X.1. A szociális hátrányok enyhítését segítő nevelés

A szociális hátrányú gyermekeknél nem a szervezeti fogyatkozás okoz hátrányt a személyiség fejlődésében, hanem a családi, társadalmi, kulturális, anyagi háttér kedvezőtlen hatása. Az óvodai nevelés a szociális hátrányú gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik, fejlesztő nevelésükhöz, szükség esetén, a gyermekvédelmi szakhálózat munkatársai nyújtanak segítséget.

A nevelés célja a hátrányos helyzetből adódó lemaradások folyamatos kompenzálása pl.: alacsony beszédszínvonal, kifejezőmód, illemszabályok hiánya, a szegényes szókincs.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

- Észlelési tapasztalatok szóbeli megerősítése, tudatosítása.
- Szókincsbővítés tárgyak, cselekvések, események, térbeli viszonyok, színek, formák, méretek, azonosságok, különbözőségek meghatározásával.
- Irodalmi élmények feldolgozása, anyanyelvi játékok alkalmazása.
- A beszédkezdés fokozása, beszédkésztség fejlesztése.
- A nyelvi gátolt gyermekeknél a probléma okainak felderítése, a fejlesztés lehetőségeinek megkeresése, szükség esetén logopédus segítségének kérése.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az érzelmi nevelés területén a hátrányos helyzetből származó lemaradások enyhítését célzó folyamat elvei.

- Kedvező érzelmi hatások érik a gyereket már az óvodába lépéskor.
- Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív érzelmi töltés jellemezzé.
- Jó kapcsolat kiépítése a szülőkkel, mely lehetővé teszi a bizalmon alapuló együttműködést.
- A gyermekbarátságok kialakulásának támogatása, hogy a gyerekek örömmel és érdeklődéssel kapcsolódjanak be a közös tevékenységekbe.
- A szokásrendszer megalkotásában a gyerekek bevonása lehetővé teszi az elvárásoknak való könnyebb megfelelést.
- Óvodai és csoport szinten közös programok, ünnepek szervezése, a hagyományok ápolása.
- Biztonságérzetük, stabil helyük kialakítása a szűkebb, tágabb környezetükben, megértő, befogadó, elfogadó légkör teremtése.

Egészséges életmód alakítása

- Az óvodapedagógus fokozottan odafigyel és egyénileg, differenciáltan fejleszti a gyerekeket a higiénés, az egészséges táplálkozási szokások, az egészséges életvitel szokás kialakításában, gyakorlásában.
- A fokozatosság elvét betartva a már ismert szabályokra alapoz, az óvodai szokások bevezetését utánzások helyzetekben fokozatosan végzi.

X.2. A sajátos nevelést igénylő gyermekek óvodai nevelése

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik, fejlesztő nevelésükhöz a pedagógiai szakszolgálat nyújt segítséget.

A nevelés célja: a sajátos nevelési igényű gyermek, alkalmazkodó készségének, a közösségbe való beilleszkedésének segítése; az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés kialakítása, fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladata: egyéni fejlesztési terv alapján a gyermek fejlesztése; és együttműködés a fejlesztést segítő szakemberrel.

A sajátos nevelést igénylő gyermekek óvodai nevelésének általános elvei

- A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és módszertani differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását; kiegészítő fejlesztő, korrekciós célú pedagógiai eljárások alkalmazását; egyéni fejlesztési terv készítését teszi szükségessé.
- A fejlesztés tartalma minden esetben az orvosi- gyógypedagógiai-pszichológiai vizsgálat eredményeire épül.
- Az elvárások igazodnak a gyermekek fejlődésének üteméhez, a fejlesztés a számukra megfelelő területeken valósul meg.
- Az óvodai fejlesztés akkor a leghatékonyabb, ha a fejlesztő tevékenység mindig több funkciót érint egyszerre, fontos, hogy a gyermek mindig a lehető legtöbb csatornáját használja tevékenységei során.
- A fejlesztés magába foglalja a vizuális, akusztikus, taktilis mozgásos észlelés folyamatait, a motoros képességek, a beszéd- és nyelvi készségek fejlesztését.
- A fejlesztésben a lemaradás területeinek függvényében más-más terület kap nagyobb hangsúlyt, de a gyermeket a nevelés, a fejlesztés nem terhelheti túl.
- Az egészségügyi és pedagógiai célú fejlesztő tevékenység team-munkában kialakított nevelési folyamatban valósul meg.

X.3. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelése

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében alapelvek

- Az önazonosság megőrzése, ápolása, erősítése.
- A társadalmi integráció támogatása.
- Az elfogadó, segítő környezet biztosítása.

XI. Óvoda-iskolai átmenet támogatása

Az átmenet támogatásának célja

Az intézmény partnerkapcsolatainak bővítésével, az együttműködési formák erősítésével, az intézményi és intézményközi műhelyek működtetésével az óvoda-iskola közötti átmenet előkészítése, megkönnyítése, eredményessé tétele.

A célból adódó feladatok

- A két intézmény átmenetét segítő programok kidolgozása és működtetése.
- Az óvoda-iskola átmenet komplex: mérésen és nyomon követésen alapuló, differenciált pedagógiai támogatása.
- A tanköteles kort elérő gyermekek közül az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget el nem érő gyermekek fejlesztése a sikeres iskolai tovább haladásukat

---

megalapozó készségek, képességek, attitűdök fejlődését elősegítő pedagógiai eszköztár használatával.

XII. Tehetség gondozás

Az óvodai tehetség gondozás a nevelőmunka szerves része, a tehetség-ígéretek felfedezése, egyénre szabott fejlesztése.

Tehetség gondozás célja: a tehetséges gyermekek kiemelkedő képességeinek korai felismerése.

Tehetség gondozás feladatai

- Inger gazdag környezet és a személyre szabott interakció biztosítása.
- Az önálló felfedezés lehetőségének megteremtése, változatos tevékenységek biztosítása önmaguk kipróbálására, megismerésére.
- A tehetséges gyermek erős oldalának fejlesztése.
- Az elfogadó, személyiségfejlődést segítő légkör kialakítása.

Az óvodában a tehetséges gyermekek fejlesztése az óvodai csoportban, illetve tehetség gondozó tevékenységeken zajlik. A csoporton kívüli tehetség fejlesztő tevékenységeket szakképzett pedagógusok vezetik.

XIII. Gyermekvédelem

A gyermek jogainak érvényesítése: ellátása, gondozása, nevelése elsődlegesen a családra tartozik, az óvodai nevelés kompetenciaköre: a személyiség fejlesztése, a veszélyeztettség megelőzése, a gyermekvédő szolgáltatást nyújtókkal történő kapcsolattartás. A gyermekvédelmi munkát a gyermekvédelmi felelősök koordinálják.

A gyermekvédelem célja: a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítése. Minden gyermeknek joga van az egyéniségéhez optimálisan illeszkedő pedagógiai rendszerben a számára kevésbé korlátozó és szegregált környezetben nevelkedni.

Óvodánkban megvalósuló gyermekvédelem feladatai

- Észlelő- és jelzőrendszeri tevékenység megvalósítása: érzékenyítés, a veszélyeztettség tüneteinek korai felismerésében való segítségnyújtás, a jelzés megtételének támogatása.
- Veszélyeztettség kialakulásának korai felismerése, felderítése; hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetből adódó lemaradások felismerése, kompenzálása; BTMN gyerekek szakemberhez való irányítása.
- Az egyenlő bánásmód elvének biztosítása, az esélyegyenlőségnek mindenkire kiterjedő megvalósulása, az előítéletek kialakulásának megelőzése.
- A hátrányos, halmozottan hátrányos és veszélyeztetett gyermek szociális problémáinak figyelemmel kísérése, szükség esetén intézkedési tervkészítés; a gyermek veszélyeztettségének megszüntetésében való közreműködés.
- Rendszeres kapcsolattartás a család- és gyermekvédelmi szervekkel, a védőnővel, gyermekorvossal, szociális segítővel, aki támogatja a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátását is.
- A preventív gyermekvédelem erősítése, a veszélyeztettség kialakulásának megelőzése.
- A gyermek egyéni bánásmódban és kiemelt figyelemben részesítése.

- Tájékoztatás nyújtása az igénybe vehető térítési díjkedvezményről, a támogatások lehetséges módjairól, a segítők elérhetőségeiről, az egyes programokba a szülők bevonása, egyéni segítségnyújtás, tanácsadás.

Munkaformái: esetmegbeszélések, szupervízió, intézményen belüli belső képzések

Hátrányos helyzetű gyermek

- Mindkét szülő legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik.
- Lakáskörülményei csak korlátozottan biztosítják az egészséges fejlődéshez szükséges feltételeket.
- A szülők bármelyike legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy.

Halmazottan hátrányos helyzetű gyermek

- Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult, és akinél a hátrányos helyzetű gyermeket meghatározó körülmények között legalább kettő fenn áll.
- A nevelésbe vett gyermek.

Veszélyeztetett gyermek

- Az olyan gyerek, akinek testi, lelki, értelmi, erkölcsi fejlődését a szülő és a családi környezet által tanúsított magatartás, mulasztás vagy körülmény gátolja vagy akadályozza.

Intézményünk gyermekvédelmi felelőse

- Koordinálja a gyermekvédelmi munkát.
- Kapcsolatot tart a Gyermekjóléti Szolgálattal és a Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Szociális és Köznevelési Osztályával, valamint a Pedagógiai Szakszolgálattal.
- Együttműködik a kolleganőkkel, érdeklődik a gyermek helyzetéről, figyelemmel kíséri a problémás eseteket.
- Nyilvántartást vezet a hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekekről.
- Beszámol a nevelőtestületnek a munkájukról.
- Részt vesz gyermekvédelmi továbbképzéseken.

XIV. Hagyományok, ünnepek

Az ünneplés pedagógiai szempontból kiemelt lehetőséget kínál a gyermeki személyiség fejlesztésére, a pozitív életérzés elmélyítésére. A gyerekek megismerik a nemzeti, családi, tárgyi kultúra értékeit, védelmét. Az ünnepek gazdag lehetőséget kínálnak a család-óvoda kapcsolatának erősítésére, a szülő, a gyermek és az óvodapedagógus között megvalósuló együttműködésre. A családközpontú munka fontos fókuszja a szülők segítése, támogatása abban, hogy gyermekük társas-érzelmi készségeinek fejlődését hatékonyan támogassák. A nevelőtestületnek a tervezési-szervezési feladatokban való aktív részvételének támogatása lehetővé teszi a befogadó óvodai nevelést célzó tevékenységek hatékonyságának növelését.

XIV.1. Ünnepeink

Ünnepek	Zárt ünnep	Nyitott ünnep
Őszi Mihály napi családi nap		x
Idősek hónapja, nagyszülős barkácsolás		x

Ünnepek	Zárt ünnep	Nyitott ünnep
Adventi barkácsolás		x
Mikulás	x	
Karácsony	x	
Farsang	x	
Március 15.	x	
Anyák napi barkácsolás		x
Évzáró - Ballagás		x
Gyermeknap		x
Állatok Világnapja	x	
Víz Világnapja	x	
Föld Világnapja	x	
Madarak és Fák Napja	x	
Kirándulás		x

XV. Ellenőrzési, értékelési, mérési rendszer

A nevelőmunka ellenőrzése

Intézményünk belső ellenőrzési rendje kiterjed a nevelőmunka dokumentációjára, a követelmények, normák és a szokásrendszer vizsgálatára.

---

1. melléklet

A MIÓVI Katowice Sport Tagóvodája német orientációs csoportjainak pedagógiai programja

Bevezető

A Robert Bosch Energy and Body Systems és Robert Bosch Power Tool Kft. és Miskolc Város Önkormányzata együttműködésének köszönhetően óvodánk két csoportnak, és egy csoportnak fele részben német fejlesztést biztosít.

A fejlesztés célja

Az óvodás korú gyermek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a német nyelv megismertetése, elsajátítása; a különböző kultúrából érkező, más nyelvet beszélő gyermekek beilleszkedésének segítése; olyan nyelvi készségek, képességek kialakítása, amelyek lehetővé teszik, hogy a szülők német nyelvterületre történő áthelyezése esetén a gyerekek be tudjanak illeszkedni az életkoruknak megfelelő intézményekbe.

Az óvodapedagógus feladatai

A német nyelvi tevékenységek anyagát a magyar nyelvű tevékenységekre építve, a gyerekek egyéni nyelvi fejlettségi szintjét figyelembe véve tervezi:

- Kihatalnája a mindennapi tevékenységek, játéksituációk kínálta lehetőséget a nyelvi helyzetek megteremtésére, a szókinés bővítésére, a passzív nyelvi ismeretek aktivizálására és a kifejezőkészség fejlesztésére.
- A rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekben biztosítja az utánzáson alapuló nyelvsajátítást, melynek során fokozottan használja a szemléltetés, érzékeltetés és cselekedtetés módszereit.
- A multikulturális nevelés megvalósítása során tevékenységeknek, céloknak megfelelő tárgyi eszközöket használ.
- Lehetőséget biztosít a hagyományápolásra, mely a gyermek személyiségét, a családokkal való együttműködését gazdagítja.

Az idegen nyelv elsajátításának szinterei és lehetőségei az óvodában

Játék

Az óvodáskorú gyermekekre jellemző játékfajták közül a szerepjáték és a szabályjáték nyújtja a legtöbb lehetőséget a gyermek idegen nyelvi fejlesztéséhez.

A **szerepjátékban** megjelennek az alapvető kommunikációs fordulatok, társalgási formák és szabályok, mint például a köszönés, a kapcsolatfelvétel, az udvariassági formák; a párbeszédekben lehetőség van a különféle helyzetekben történő reagálásra; a különféle grammatikai struktúrákat gyakorlására. A pedagógus a szerepjátékban betöltött szerepből adódóan a vele folytatott kommunikáció során a gyermekek elsajátíthatnak új szavakat, egyszerű mondatokat.

A **szabályjátékok**nál pl.: társasjátékok, memóriakártyák, a felnőtt segítségével megbeszéljük a szabályokat, a sorrendet. A játék során bővül a gyermekek aktív szókincse, megnevezik az ábrázolt tárgyakat, élőlényeket, azok tulajdonságait, jellemzőit. A mozgásos, dalos játékok, népi játékok is alkalmazhatók a nyelvi fejlesztésben, mert a játékok szabályának és szövegének megismerése, ismétlése szókincsbővülést, nyelvi fejlődést eredményez.

Verselés, mesélés

A verselés, mesélés a nyelvi nevelés nagy jelentőségű területe, mert a német nép kultúrájából válogatott irodalmi alkotások: versek, mesék közvetítése a gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődését, a német nyelv elsajátításának folyamatát segíti. A tevékenység során a magyar nyelven megismert meséket német nyelven is hallják; a versek és mondókák esetében a német irodalmi anyag szolgál alapul, ahol a megértést a szemléltető eszközök használata segíti, a berögződést az ismétlések gyakorisága biztosítja.

Mozgás

A mozgás is szemléltetés elvének érvényesítésével valósul meg, ahol összekapcsolódik a hallás, a látás és a mozgás, javítva a megértést és a hosszú távú memóriát.

A mozgás során a pedagógus olyan mozgásos játékokat játszik a gyermekekkel, amelyekben megjelenik a más területen már elsajátított szókincs, nyelvismeret, alkalmazva az ismétlés elvét, a tanulási folyamat eredményességének biztosítása érdekében.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zenei nevelésben a gyermekek megismerik az idegen nyelv kultúrájához tartozó gyermekdalokat, körjátékokat, egyszerű táncokat. A körjátékok során a beszéd cselekvéssel párosul, a gyermekek a szavak és fogalmak jelentését érzékszerveiken keresztül érthetik meg. A dalok sokszori ismétlésére nagy hangsúlyt fordítunk, mert a gyerekek így jegyezhetik meg azokat a nyelvtani szerkezeteket, amelyek a más szituációkban is előfordulhatnak. A dalok, körjátékok, táncok megtanulásával nemcsak új nyelvismeretet szereznek, hanem a hagyományápolás is megvalósul.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, kézi munka tevékenységek során a kétnyelvű neveléshez rengeteg lehetőség nyílik. Az óvodapedagógus a tevékenységek közben a nyelvi anyagot komplex módon dolgozza fel: egyszerű utasításokat ad a tevékenységgel kapcsolatban, megnevezi az elkészített alkotásokat, gyakoroltatja a témához tartozó szókincset, kérdezi a gyermekeket alkotásaikkal kapcsolatban, dalokat énekel, mondókákat mond a témával, az elkészített alkotásokkal kapcsolatban.

A külső világ tevékeny megismerése

A külső világ tevékeny megismerése a nyelvi fejlesztéssel rendkívül szoros kapcsolatban áll, mert az a szókincs és a beszédkészség fejlesztésének egyik legfontosabb területe. A témákat az óvodapedagógus a gyermek közvetlen környezetéből, az őt körülvevő természetből és a tágabb környezetéből választja ki. A rendszeres óvodai séták, kirándulások a német nyelvi fejlesztésre is sok lehetőséget adnak, mert új ismereteket, élményeket nyújtanak a gyermekeknek. Az élmények, új

ismeretek maradandóvá az események újbóli felidézésével, a csoportszobában a játék pedagógiai feltételeinek megteremtésével, az idegen nyelven szervezett játékok segítségével válhatnak.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermekekben kialakul a pozitív érzelmi viszony a német nemzet kultúrája és nyelve iránt.
- Életkoruknak és egyéni képességeiknek megfelelően rendelkeznek olyan szókincssel, amely lehetővé teszi, hogy a megszerzett ismereteiket német nyelven tudják közvetíteni.
- A gyermekek képesek a kommunikációs helyzetek során egyszerű kérdések megértése, kérések teljesítésére, egyéni képességeiknek megfelelő mennyiségű passzív és aktív szókincssel rendelkeznek.
- Ismernek német nyelvű dalokat, verseket, mondókákat, játékokat, szokást, hagyományt.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY
KÖZÉPSZER ÚTI TAGÓVODÁJA
„EGÉSZSÉG, MOZGÁS, KÖRNYEZET,
mint a jövőnk alapja”
Pedagógiai Programja

Készítette: A MIÓVI Középszer Úti Tagóvodájának nevelőtestülete

Hatályos: 2024. szeptember 1.

2024.

Tartalom

1	Bevezetés.....	4
1.1	Helyzetkép.....	4
1.2	Óvodánk jellemzői.....	4
2	Óvodai programunk nevelésrendszere.....	5
2.1	Gyermekkép.....	5
2.2	Óvodakép.....	5
3	Óvodánk nevelési alapelvei.....	6
4	Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek.....	6
4.1	Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése.....	7
4.2	Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelése.....	8
4.3	Tehetséges gyermek az óvodában.....	9
4.4	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek az óvodában.....	10
4.5	Veszélyeztetett gyermek.....	11
5	Óvodánk gyermekvédelmi feladatai.....	11
6	Óvodai programunk nevelési feladatai.....	13
6.1	Az egészséges életmód alakítása.....	13
	6.1.1 A testi (szomatikus) nevelés feladatai.....	14
	6.1.2 A lelki, érzelmi, (pszichohigiénés) akarati nevelés feladatai.....	17
	6.1.3 A szociális nevelés egészségfejlesztési feladatai.....	18
6.2	Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés.....	18
6.3	Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	21
7	Az óvodai élet tevékenységformái.....	23
7.1	A játék.....	23
7.2	Munka jellegű tevékenységek.....	26
7.3	Tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	29
8	Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai.....	31
8.1	A külső világ tevékeny megismerése.....	31
8.2	Matematikai tartalmú tapasztalatszerzések a külső világ tevékeny megismerése során...35	35
8.3	Verselés, mesélés.....	37
8.4	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	40
8.5	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....	42
8.6	Mozgás.....	44

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

9	A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére	51
9.1	Az egészségesen fejlődő gyermekek.....	52
10	Esélyegyenlőség biztosítása	52
11	Az óvodai élet megszervezése.....	53
11.1	Személyi feltételek.....	53
11.2	Tárgyi feltételek.....	53
11.3	Napirend	54
11.4	Hetirend	54
11.5	Ünnepeink, hagyományaink	55
12	Óvodánk kapcsolatrendszere	57

1 Bevezetés

A köznevelési rendszer legalsó lépcsőfokát az óvoda jelenti, ezért mintegy megalapozó szereppel rendelkezik. Azon egységes folyamat első intézményi szakasza, melyet az iskolai oktatás folytat tovább. A felelősségünk nagy, mert ebben az életkorban (3-6-7 éves kor) az elszalasztott nevelési és fejlesztési lehetőségek már nem pótolhatóak. Óvodai nevelésünk a gyermeki tevékenységekre épül, mely figyelembe veszi az egyéni sajátosságokat és különbözőségeket. Fő szempontunk az egyéni fejlődési ütem. Úgy gondoljuk, hogy minden gyermek egyedi és megismételhetetlen, ezért gyermekeink személyiségfejlődését és az egyéni képességeik kibontakoztatását spontán és szervezett élethelyzetek megteremtésével segítjük elő. Azt szeretnénk elérni, hogy az óvodáskor végére minden gyermekünk váljék iskolára alkalmassá és a saját maga képességéhez képest a legmagasabb szintre fejlődjön. Építünk a gyermekek kíváncsiságára, érdeklődésére, nyitottságára, miközben gazdagítjuk, bővítjük ismereteiket, olyan képességeket alapozunk meg, melyek az egész életen át tartó tanulásra hatással vannak. Igyekszünk olyan értékeket képviselni, hogy a gyermekeink felnőtté válva értékes tagjai legyenek a társadalmunknak és helyt tudjanak állni az újabb kor kihívásainak. Óvodánk a saját Pedagógiai Programja alapján dolgozik. Ezen programunkat az aktuális törvényi előírásoknak, változásoknak megfelelően kiegészítettük és továbbfejlesztettük.

1.1 Helyzetkép

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Középszer Úti Tagóvodája Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyében, Miskolcon, egy nyugodt, panelházas környezetben található, az Avasi lakótelepen. Az intézmény könnyen megközelíthető tömegközlekedési eszközökkel és autóval egyaránt. Az óvoda 1974-ben kezdte meg működését 8 csoporttal, melyekben azonos korú gyermekek jártak. Az épülete a fenntartó támogatásával 2014-ben, fűtéskorszerűsítést, szigetelést és nyílászárók cseréjét végezték el. Alapító Okiratunk szerint 130 gyermek mindennapi ellátást tudjuk biztosítani. A csoportszobák modern berendezéssel és sok fejlesztő hatású játékkal vannak felszerelve. Intézményünkben közösséget óvodapedagógusok, pedagógiai asszisztensek, dajkák, konyhai kisegítő alkotja.

1.2 Óvodánk jellemzői

Az udvar tágas, fákkal övezett, hangulatos és inspiráló környezetet teremt a gyermekek számára. A kavicsos, füves és betonozott terület rengeteg lehetőséget kínál a felfedezésre és a játékra. A dombok különösen izgalmasak lehetnek, mivel kihívást jelentenek és fejlesztik a gyermekek mozgáskészségeit. Az, hogy minden csoportnak van saját kis udvarrésze, lehetővé teszi a kisebb csoportokban való közösségi élményeket és a játék örömeit.

Az udvar környezettudatos nevelés szempontjából is kulcsszerepet játszik. A növények és madarak gondozása, a madárodúk ellenőrzése és a virágok ültetése mind olyan tevékenységek, amelyek segítik a gyermekek környezettudatosságát és felelősségérzetét.

Gyermekközpontú és befogadó szemlélettel rendelkezünk. Minden gyermek számára egyaránt biztosítjuk a szeretetteljes nevelést, az esélyegyenlőséget, a meglévő hátrányok csökkentését. Tevékenységünket, fejlesztő munkánkat az életkori sajátosságok és az egyéni képességek figyelembevételével valósítjuk meg.

Az egészséges életmódra való nevelés is fontos része az óvodai programnak. Az egészséges táplálkozás és a rendszeres mozgás mellett a természet közelsége és a friss levegő segíthet a gyermekek egészségének megőrzésében és fejlesztésében.

Az udvar valóban egy olyan hely, ahol a gyermekeknek lehetőségük van tanulni és fejlődni, miközben élvezik az óvodai élményeket és kapcsolatokat építenek egymással.

2 Óvodai programunk nevelésrendszere

2.1 Gyermekkép

Minden gyermek egyedi és megismételhetetlen. Ez az egyediség genetikai adottságokból, veleszületett hajlamokból és átélt élményekből áll össze. A személyiség lényeges elemei az átélt élmények folyamatában alakulnak ki, és ebben igen nagy szerepe van a környezeti hatásoknak és a nevelésnek. Az óvodai környezet, kulcsszerepet játszik a gyermekek személyiségfejlődésében és értékrendjük kialakításában. A felnövekvő nemzedéket fel kell készíteni a változó, fejlődő társadalomra, valamint arra, hogy őrizték az emberi értékeket, védjék a természetet, óvják az egészségüket, legyen önbizalmuk és belső tartásuk. Ismereteiket, tudásukat képesek legyenek alkalmazni és céljaik elérésének szolgálatába állítani. Felelősségteljes feladat hárul a szülőkre és a nevelő intézményekre, óvodákra, iskolákra.

Az óvodába lépés valóban fontos mérföldkő a gyermekek életében. Itt tanulják meg az önállóságot, a társas kapcsolatokat, és építik fel az alapjait annak, hogy hogyan legyenek felelős felnőttek a jövőben. Az óvoda nemcsak tanulást, hanem érzelmeket, kapcsolatokat és értékeket közvetít. Az elfogadás, a szeretet és a kölcsönös tisztelet légkörében a gyermekek könnyebben fejlődnek és tanulnak.

A gyermekközpontú nevelés és a bizalomra épülő kapcsolat segíti a gyermekeket abban, hogy önmaguk legyenek, és kihozzák magukból a legjobbat. Az együttműködés és a segítség megtanítja őket az empátiára és az egymás iránti tiszteletre, ami alapvető fontosságú az egészséges társadalmi kapcsolatok kialakításában.

Az óvodai nevelés és közösség nagy felelősséggel jár, de éppen ezért lehetőséget ad a gyermekeknek arra, hogy megtapasztalják a szeretet, a bizalom és a felelősség fontosságát, ami segíti őket az élet minden területén.

2.2 Óvodakép

„Foglalkozzunk meleg, sugárzó szeretettel a gyermekekkel, és akkor ők csodákra képesek.”

(Erich Fromm)

Az óvodaleítfontosságú része a köznevelési rendszernek, és számos fontos feladatot lát el a gyermekek fejlődésének és nevelésének támogatásában. Az óvodai pedagógiai tevékenység és a kialakított környezet segíti a gyermekek széleskörű fejlődését, mind szellemi, mind érzelmi és szociális téren.

Szerepe azon túlmutat, hogy egyszerűen csak gondoskodik a gyermekek felügyeletéről. Segít a gyermekeknek az életre való felkészülésben, az iskolába való átmenet folyamatában. Ez a folyamat nemcsak a szükséges tanulási készségek megszerzését jelenti, hanem az iskolai környezethez való alkalmazkodásra, az önállóságra és a társas készségekre való fejlődésre is kiterjed.

Az óvoda feladatai között szerepel továbbá a különféle nevelési igényű gyermekek támogatása is. Az óvodai környezetnek és pedagógiai módszereknek rugalmasnak kell lenniük annak érdekében, hogy minden gyermek számára biztosítani tudják a fejlődésükhöz szükséges segítséget és támogatást.

Az óvoda, tehát nemcsak a gyermekek gondozására és nevelésére szolgál, hanem a köznevelés rendszerének fontos részeként hozzájárul a társadalom tagjainak kiegyensúlyozott, egészséges fejlődéséhez és az egyéni képességeik kibontakozásához.

3 Óvodánk nevelési alapelvei

„Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásakor a gyermek, fejlődő személyiségéből indulunk ki és a gyermek egyenlő esélyéhez érkezünk el.”

- A gyermek személyiségét elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.
- A gyermeket szerető gondoskodás és különleges védelem illeti meg.
- A nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.
- Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
- A nevelésnek a gyermeki személyiség kibontakoztatására kell irányulnia oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Nevelési alapelveink megvalósítása érdekében gondoskodunk

- A gyermeki szükségletek kielégítéséről.
- Az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről.
- A testi, szociális, és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról.
- A gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és a fejlettségnek megfelelő tevékenységekről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékról.
- A tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségterületek, emberi értékek közvetítéséről.
- A gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi és tárgyi környezetről.

Óvodai nevelésünk célja, hogy elősegítsük az óvodások harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkentését, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is.

4 Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek

Célunk, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek léte, nevelése és fejlesztése illeszkedjen az óvodai nevelésünk egészébe. Mivel minden gyermek más, ezért szemléletünk alapja a differenciálás. A különleges bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztése elsősorban gyógypedagógiai kompetencia, ezért az óvodai nevelés során az óvodapedagógusoknak és a gyógypedagógiai szakembereknek hatékony együttműködése elengedhetetlen. Ennek a megvalósítására törekszünk.

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek

- sajátos nevelési igényű gyermekek,
- beilleszkedési, tanulási, és magatartási nehézséggel küzdő gyermekek,
- kiemelten tehetséges gyermekek,
- hátrányos helyzetű gyermekek,
- halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek,
- veszélyeztetett gyermekek,
- más nemzetiségű gyermekek.

4.1 Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 3. § (6) szerint a köznevelés kiemelt feladata az iskolát megelőző kisgyermekkorú fejlesztés, továbbá a sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek speciális igényeinek figyelembevétele, egyéni képességeikhez igazodó, legeredményesebb fejlődésüknek az elősegítése, a minél teljesebb társadalmi beilleszkedés lehetőségeinek megteremtése.¹

Sajátos nevelési igényű az a gyermek, aki szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján a testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, a megismerő funkciók, vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető, tartós és súlyos rendellenességgel küzd. Fejlesztésük gyógypedagógus fejlesztő tevékenységével, ajánlásaival valósulhat meg.

Az esélyegyenlőség magában foglalja a másság elfogadását, azaz egy olyan másik személynek egyenlő társként történő elfogadását, aki a mindennapi életben átlagos jellemzőkkel mérve eltérő személyiség, és akit eltérése miatt a közösségből való kirekesztés veszélye fenyeget.

Az SNI gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk:

- A sajátos nevelési igény szerinti tárgyi feltételek, segédeszközök meglétét és az utazó szakember alkalmazását.
- Nagyobb mértékű differenciálást, fejlesztő, korrekciós célú pedagógiai eljárások alkalmazását, egyéni fejlesztési tervet.
- A gyermekek érzelmi-értelmi életének fejlesztését az együttnevelés lehetőségeinek felhasználásával, megfelelő mentális komfortérzetét.

Célunk a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésében az alkalmazkodó készségének, a közösségbe való beilleszkedésének segítése. Az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés kialakításának fejlesztése.

Feladatunk

- Egyéni fejlesztési terv készítése, individuális módszerek, technikák alkalmazása.
- Egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívák keresése,
- A gyógypedagógus iránymutatásainak beépítése a pedagógiai munkába.
- Együttműködés a szakemberekkel.
- A gyermekkel szemben támasztott elvárások igazodjanak a gyermek fejlettségéhez.
- A fejlesztés a számukra megfelelő területen, igényünknek megfelelően valósuljon meg.
- A fejlesztés ne terhelje túl a gyermeket, viszont kapjon meg minden segítséget hátrányainak leküzdéséhez.
- Egészségügyi és pedagógiai rehabilitációs tevékenység team-munkában kialakított nevelési folyamatban valósuljon meg.
- A fejlesztés céljait minden esetben az orvosi-gyógypedagógiai-pszichológiai vizsgálat diagnózisára kell építeni.
- A gyermekek integrált nevelésében részt vesz a fogyatékoság típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus.

¹ A 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről

4.2 Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelése

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 4.§ (3) bekezdése alapján beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakvéleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített, vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.²

Célunk olyan életvezetési képességek elsajátíttatása, amelyek szükségesek a közösségen belüli viszonylag önálló, vagy önálló élet eléréséhez.

Feladataink

- befogadó, elfogadó, előítéletektől mentes pedagógiai attitűd,
- szülő és pedagógusok szoros együttműködése a beilleszkedés segítésében,
- gyógypedagógiai szakemberekkel való konzultáció után egyéni fejlesztési terv készítése,
- kapcsolattartás, rendszeres konzultáció, együttműködés a szülőkkel és a szakemberekkel,
- individuális, a gyermek szükségleteihez igazodó módszerek alkalmazása, alternatívák keresése, rugalmas szervezési keretek,
- differenciálás: az egyes gyermek egyéni szükségleteihez igazított fejlesztési folyamat biztosítása,
- az eltérő terhelhetőség figyelembevétele,
- annak elismerése és felismerése, hogy a gyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre képes (erősségek feltérképezése),
- kapcsolatépítő képességek, önismeretnek a fejlesztéseközösségi nevelésnek a pozitív irányú erejének kihasználása.

A kapcsolattartás színterei

- a szülőkkel való kapcsolattartás, a szülők lelki segítése, (az elfogadás kialakulásának támogatása),
- a szülő-gyermek kommunikációjának támogatása,
- az óvodai szociális segítővel való kapcsolattartás,
- gyógypedagógussal való kapcsolattartás,
- tájékozódás a gyógypedagógus segítő szerepéről,
- a gyermek erős és gyenge oldalának közös elemzése,
- közös tervezés a fogadó pedagógus feladatait illetően,
- a fogadó pedagógus hospitálási lehetőségének biztosítása a fejlesztés során.

Elvárható a gyógypedagógusoktól

- iránymutatás, segítségadás a fejlesztési terv elkészítéséhez,
- együttműködés és konzultálás a pedagógussal,
- nyomon követi a gyermek fejlődését,
- kapcsolatot tart a szülőkkel.

² A 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről

A gyermek csoportba való beilleszkedése

- a csoport tagjaitól valamiben eltérő gyermekek természetes kezelése,
- segítségnyújtás lehetőségeinek megismertetése a gyermek társaival,
- a többi gyermek figyelmének fókuszálása, ráirányítása a fogatékos gyermek erősségeire.

4.3 Tehetséges gyermek az óvodában

Tehetségígéretű az a gyermek, akinek adottságai valamilyen területen az átlagosnál jobb, és ehhez szokatlan erősségű akarat és kíváncsiság is társul. Az adottság egy lehetőség, amely áldássá válhat a belső erők és a környezet hatásai által.

Az egész óvodáskort elsősorban alapozó időszaknak kell tekinteni, elsősorban a megfelelő érzelmi fejlődést kell biztosítani a gyermekek számára. Azzal is törődünk a gyermekkel, ha engedjük őket szabadon játszani, tevékenykedni is. Vannak olyan területek, ahol nagyon fontos, hogy megtörténjen a kiemelkedő képességek felismerése 6 éves korig.

Az intelligencia három fő területre osztható, amelyek mérhetőek.

- IQ: értelmi intelligenciát jelenti, röviden okosnak lenni
- EQ: érzelmi intelligenciát jelenti, röviden jól bánni az érzelmeinkkel
- SQ: szociális intelligenciát jelenti, röviden bölcsen cselekedni

Kétféle tehetségígéretet tudunk megkülönböztetni:

- amikor egy gyermek rendkívüli intellektuális képességgel és kreativitással rendelkezik, vagy
- amikor kivételes képessége van egy speciális területen: például művészetek, zene, nyelv.

Tehetségre utaló jellemzők az óvodáskor végére:

- jó koncentrációs képességek, hosszú ideig tudnak figyelni
- szokatlanul jó memória
- gazdag szókincs
- fejlettebb kognitív funkciók
- fejlett igazságérzet
- kreativitás
- túlérzékenység
- humorérzék
- maximalizmus
- fejlett képzelőerő
- valóság és fikció korai megkülönböztetése
- kiemelkedő matematikai képességek
- önreflexió
- fejlett koordináció, mozgásügyesség, finommotoros mozgás.

Célunk a tehetségígéretes megjelenési formáinak felismerése és fejlődésük elősegítése.

Feladatunk a tehetségígéretes felismerése, azonosítása, erősségekre való támaszkodás, ha van rá lehetőség, akkor a gyengébb oldal kiegyenlítése.

Feladataink

- A tehetségígéretes felismerése és beazonosítása, gyenge oldalainak kiegyenlítése.

- A többi gyermektársuk iránti érzékenyítés.
- A fejlesztés feltételeinek biztosítása (anyag, eszköz, hely, idő).
- Sikerélmény biztosítása.
- Kapcsolat a Pedagógiai Szakszolgálat tehetségkoordinátorával.
- A szülők, a család figyelmének felhívása, segítségnyújtás.
- Érzelmi stabilitás nyújtása a gyermeknek.
- Differenciálás, elfogadás, elfogadtatás, befogadó szemlélet.
- Egyéni bánásmód.

Tehetségigéreték módszerei

- gyorsítás: magasabb szintű feladat adása,
- gazdagítás: fejlesztés kis csoportban.

4.4 Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek az óvodában

Feladataink

- A hátrányos, illetve a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek problémáinak felismerése, kezelése.
- Óvodába járásának elősegítése, felzárkóztatása, valamint a rendszeres óvodalátogatásnak és hiányzásnak a figyelemmel követése, a szükséges intézkedések megtétele.
- A problémákat okozó tünetek felismerése -szükség esetén- az óvodai szociális segítő bevonása.
- Hiánnyal kapcsolatos adatszolgáltatás a gyermekvédelmi felelős és az igazgató felé.
- Együttműködés az esetben érdekelt gyermek családgondozójával, esetmenedzserével, ha szükséges, akkor szorosabb kapcsolattartás a szakemberekkel.
- Együttműködés az esetben érdekelt gyermek családgondozójával.
- Titoktartási kötelezettség betartása, a gyermek személyiségi jogainak védelme.
- A szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés elősegítése a családok számára a szociális segítő bevonásával.

Hátrányos helyzetű gyermekek

- szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról – önkéntes nyilatkozata alapján – megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban,

illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.³

Halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek

- az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)–c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
- a nevelésbe vett gyermek,
- az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.⁴

4.5 Veszélyeztetett gyermek

- olyan – a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.⁵

5 Óvodánk gyermekvédelmi feladatai

A gyermekeknek joguk van a törvények adta védelemhez, gondozáshoz, neveléshez, szeretethez, megértéshez, és gyermeki mivoltuk elismeréséhez. Joguk van továbbá ahhoz, hogy képességeiket kibontakoztathassák, és érdeklődésüknek, adottságaiknak megfelelő nevelésben részesüljenek. A gyermekek személyiségét tiszteletben tartjuk, és a családokkal együttműködve igyekszünk kiküszöbölni a fejlődésüket veszélyeztető vagy hátráltató tényezőket, esetlegesen feltárva ezek okait, és megvédve őket a testi, lelki, erkölcsi károsodásoktól.

Minden óvodai dolgozó kötelessége, hogy a rábízott gyermekeket védje és pedagógiai eszközökkel segítse. Tiszteletben kell tartanunk a gyermekek személyiségi jogait, különösen a szabad kibontakozás, önrendelkezés, cselekvési szabadság, valamint a családi és magánélethez való jogukat. Ugyanakkor e jogok gyakorlása nem korlátozható másokat azok érvényesítésében. A gyermek nem veszélyeztetheti saját vagy társai, valamint az intézmény dolgozóinak egészségét és testi épségét.

Rendszeresen felmérjük a halmazottan hátrányos helyzetű (HH, HHH), valamint a veszélyeztetett gyermekeket és családokat, és szükség esetén intézkedési tervet készítünk. Az érintett gyermekek nevelőiktől nagyobb figyelmet kapnak. A nevelőnek bizalmon alapuló, jó kapcsolatot kell kiépítenie a családdal, hogy mind a szülő, mind a nevelő elmondhassa észrevételeit és problémáit. Szükség esetén meg kell győzni a szülőt a helytelen nevelési módszerek elhagyásáról.

Feladatunk az önellátó, egészségvédő képességek kialakítása, a testi szükségletek kielégítése, higiéné, táplálkozás, mozgás, öltözködés, edzés, életritmus nyújtása. Ezáltal a lelki szükségletek kielégítését is elősegítjük stressz-mentes életvitelt, érzelmi biztonságot és nyugalmat ad.

Legfontosabb feladatunk a felderítés, jelzés és nyilvántartás.

Minden nevelési év elején felmérjük a gyermekek családi helyzetét, valamint megvizsgáljuk egészségügyi, szociális és családi körülményeiket. Nyilvántartásba vesszük az intézménybe járó hátrányos, halmazottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekeket.

³ 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról 67/A § (1)

⁴ 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról 67/A § (2)

⁵ 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról 5.§ (n)

Célunk az óvodai nevelésben részt vevő gyermekek – különös tekintettel a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek – segítése, a hátrányok csökkentése, az esélyegyenlőség megteremtése és a prevenció előmozdítása.

Óvodánkban gyermekvédelmi felelős képviseli a gyermekek érdekeit, személyes részvételével elősegíti a gyermeki jogok, érdekek érvényesülését. Együttműködik a családokkal, a pedagógusokkal, a gyermekvédelmi szervekkel. Munkájában a meggyőzés, a megértés, a határozottság, a következetesség, törvényesség vezérli.

Tagintézmény-igazgatói feladatok

- a szülők tájékoztatása az óvoda házirendjében is meghatározott, a gyermekek óvodai életrendjével kapcsolatos információkról, a gyermeki jogok és kötelezettségek gyakorlásával kapcsolatos törvényi előírásokról,
- ha problémák jelentkeznek, akkor a törvényi előírásoknak megfelelően jár el:
  - igazolatlan hiányzások esetén jelzési kötelezettsége van,
  - közvetlen kapcsolatot tart fenn a gyermekvédelemben érintett szakemberekkel,
  - a gyermekvédelmi feladatok ellátásához kapcsolódó személyi és tárgyi feltételeket biztosítja,
  - irányítja és ellenőrzi az intézményben folyó gyermekvédelmi feladatokat.

Óvodapedagógus feladatai

- befogadó, elfogadó környezet kialakítása,
- a gyermekek beilleszkedésének zökkenőmentes biztosítása, rugalmas hozzáállással, differenciálással.
- a gyermekek és családok minél jobb megismerése, bizalmon alapuló kapcsolat kialakítása,
- szülői és gyermeki jogok és azok érvényesítésének megismertetése (törvények, szabályzatok), tájékoztatás a gyermekvédelmi munkáról,
- a szociális segítő bevonása szükség esetén,
- segítő kapcsolat kiépítése a társszakmák képviselőivel,
- jelzési kötelezettség fontosságának, az egyén felelősségének folyamatos erősítése.

A gyermekvédelmi felelős feladatai

- a gyermekvédelmi tevékenységek összehangolása, egybefogása az óvodapedagógusok között,
- éves munkaterv elkészítése és értékelése,
- a jogszabályi háttér változásainak figyelemmel kísérése, a kollégák tájékoztatása,
- az óvodapedagógusok felderítő tevékenységének segítése, tanácsadás, a felmerült helyzet kezelésére, esetjelző lapok kiosztása,
- a gyermekvédelmi esetek dokumentációjának kezelése (esetjelző lapok),
- a tagintézmény-igazgató mindenkor tájékoztatása az intézményben zajló gyermekvédelmi problémákról,

- hatékony együttműködés az óvodai szociális segítőjével, a területi gyermekvédelmi felelőssel, a MESZEGYI-vel, a Rendőrséggel, a területileg illetékes Pedagógiai Szakszolgálat munkatársaival, védőnői hálózattal és egyéb szakemberekkel.

6 Óvodai programunk nevelési feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

6.1 Az egészséges életmód alakítása

„Én alig hiszem, hogy a test, még, ha egészséges is, a maga kiválóságával jóvá tudná tenni a lelket. Fordítva: a jó lélek tudja csak a testet a maga erejével a lehető legjobbá tenni.”

(Szokrátesz)

Az egészséges életmódra nevelés célja az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése, a gyermek gondozása, egészségének védelme és edzése.

A gyermek szükségleteinek kielégítése, mely hozzájárul egészségük védelméhez és megteremti a nevelési hatások kedvező érvényesülésének feltételeit.

Feladataink

- a gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése,
- a testápolás, az étkezés, öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak kialakítása,
- a gyermeki testi képességek fejlődésének,
- harmonikus, összerendezett mozgás elősegítése,
- a gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása és megőrzése,
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása,
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, környezettudatos magatartás megalapozása,
- a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só-és telítetlen szírtartalmú ételek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásának alakítása,
- a megfelelő szakemberek bevonásával prevenciós és korrekciós testi, lelki, nevelési feladatok ellátása.

Óvodai nevelésünk elválaszthatatlan része az egészség fejlesztésére és az egészségkárosodás megelőzésére irányuló nevelő tevékenység.

Mindkét egészségfejlesztési feladat 3 részből áll

- testi (szomatikus),
- lelki (érzelmi, értelmi, akarat), és

- szociális (társas, közösségi) nevelő tevékenységekre vonatkozik.

Az óvoda nevelési programja az egészségvédelemre és az egészségfejlesztésre épül, az óvodai élet minden szakaszára kiterjed. Az egészségre nevelés megalapozó jelleg a személyiségfejlesztésben. Az ember az egészséget csak a folyamatos önkontroll segítségével és az életmódod befolyásoló külső körülmények megfelelő változtatásával képes csak fenntartani.

6.1.1 A testi (szomatikus) nevelés feladatai

- a személyi higiéniére való nevelés (testápolás, a ruházat, a helyes táplálkozás, a kulturált étkezés gyakorlása),
- az óvodai környezet tisztaságának megóvása,
- a fertőző betegségek és tartási rendellenességek megelőzése.

A szomatikus nevelés aktív gyakorlatának tartjuk a testedzést, a nevelési programunkban szereplő mindennapi mozgást, és a nagy mozgást. Célunk, hogy a rendszeres mozgás és a fizikai aktivitás szokássá váljon a gyermekek életében, és természetes részévé váljon magatartásuknak.

A személyi és környezeti higiénia fejlesztése

Személyes tisztálkodás, Testápolás

A gyermek a családból érkezik az óvodába, magával hozva az otthoni higiénés szokásokat, amelyek nem feltétlenül egyeznek az óvoda mindennapos tisztálkodási és testápolási rendjével. Higiénés szemléletünk átadása azonban nem jelenthet a gyermek számára megszegyenyítést. Az óvodapedagógusok részéről következetes és diszkrét segítségnyújtást igényel.

Célunk a gyermekek egészségének védelme, a rendszeres és szükség szerinti tisztálkodás és tisztaságigény kialakítása.

Feladataink

- a gyermekek készítése szükségleteik, kívánságaik jelzésére és kifejezésére,
- esztétikus, ápolt külső igényének kialakítása,
- tisztaságigény kialakítása,
- a kézmosás szokássá fejlesztése (mely a pandémiás helyzet óta még fontosabb lett),
- a saját személyi felszerelés (törölköző, zsebkendő, fésű, fogmosófelszerelés, tornafelszerelés, alvópárna) használata,
- a családok biztatása a mindennapos otthoni fogápolásra,
- a legintimebb higiénés tevékenység a wc és a wc-papír használata. Ennek begyakoroltatása fokozott intimitást igényel az óvodapedagógus és a dajka részéről.
- a mosdóhelyiségekben jelekkel ellátott tisztálkodási és fogápolási eszközök álljanak rendelkezésre, ez alapvető feladat,
- a megfelelő magasságban elhelyezett tükrök segítségével a gyermek is kontrollálhatja a gyermekek saját jól ápoltságukat.

Környezeti higiéniaóra való nevelés magában foglalja

- az óvoda tisztaságának megóvását, szépítését, virágosítását,

- a csoportszobák szellőztetését, a helyiségek, mellékhelyiségek takarítását,
- az ivóvíz higiéniját,
- az udvar tisztán tartását, gondozását,
- a csoportszoba felszerelésének, bútorzatának állandó tisztántartása

Az egészséges táplálkozás megkedveltetése

Kisgyermekkorban a táplálkozás a fejlődés alapfeltétele. Az óvodáskorú gyermek táplálkozási szükségletei nem vezethetők le a felnőttek szükségletei alapján, mivel a kisgyermek biológiai sajátosságai eltérőek. Az óvodás gyermek gyomra kicsi, így nem alkalmas nagy mennyiségű táplálék befogadására egyszerre. Emiatt nem javasoltak a nehezen emészthető, magyaros ételek, mint például a disznótoros. Az étkezés megszervezése és lebonyolítása az óvodapedagógus egészségpedagógiai feladata.

A gyermekeknek az életkoruknak megfelelő szinten részt kell venniük az étkezés előkészületeiben és az önkiszolgálásban. Az egészséges táplálkozás népszerűsítése érdekében közösen a szülőkkel gyümölcs- vagy zöldségnapokat szervezünk. Fontos, hogy az óvodapedagógus megismertesse a gyermekeket új ízekkel és ismeretlen italokkal, mint például a zöldséglé. A gyermekek maguk is vegyenek részt gyümölcssaláta és gyümölcstál készítésében. Ezen kívül rendkívül fontos a megfelelő mennyiségű folyadékbevitel biztosítása a nap bármely szakaszában, az egyéni igényeknek megfelelően.

Feladatok

- a kulturált étkezés, viselkedés kialakítása, az illemszabályok elsajátítása,
- ízlésformálás (terítés, étkezés),,
- a gyermek étkezési szokásainak például kedvelt ételeinek, érzékenységeinek, esetleges undorának ismerete,
- a megfelelő idő biztosítása étkezéshez,
- szükség szerint különleges étkezés biztosítása (tejallergia, tojásfehérje érzékenység),
- az étkezésben jelentkező különbözőség elfogadtatása a társakkal,
- vitaminnap, egészség nap szervezése,
- folyadékpótláshoz szükséges eszközök biztosítása.

Napi és heti rendünk szerves része a gyümölcsévés, mellyel gazdagítjuk a gyermekek vitaminbevitelét.

Öltözködés

Célunk az öltözködés műveleteinek, sorrendjének elsajátíttatása, az időjárás elleni védelem, ízlés, önállóság fejlesztése.

Feladataink

- a megfelelő időkeret biztosítása az öltözködés gyakorlásához, mozdulatok, fogások elsajátítása,
- rendezett, esztétikus külső jegyek kialakítása,
- az időjárás és öltözködés ok-okozati összefüggéseinek megláttatása, belsővé válásának segítése,

- a családok meggyőzése (naponta tiszta fehérnemű, célszerű a tiszta gyermeki önállósággal, óvodai étellel összhangban levő öltözék).

Minden gyermekcsoportnak saját öltözőhelyisége van, ahol a gyermekeknek van saját jellel ellátott polca, és cipőtárolója is van.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor vég

- önállóan, megfelelő sorrendben öltöznek, vetkőznek,
- ruhájukat összehajtogatva teszik be a helyére,
- cipőjüket önállóan bekötik,
- ha fáznak, felvesznek pulóvert, önállóan, ha melegük van, segítenek magukon,
- észreveszik és javítják a rendezetlen öltözködésüket.

Rendszeres mozgás biztosítása

A kisgyermek alapvető életjelensége a mozgás, melynek igénye folyamatos kielégítésre vár. A mozgás segíti a gyermeket a környező világ felfedezésében, jobb megismerésében és meghódításában. Mozgásigényük kielégítése legnagyobb részben a játéktevékenység során valósul meg, ezért a mindennapi testnevelés középpontjában is a sok mozgással járó játékokat részesítjük előnyben.

Mindennapi testnevelés

A rendszeres mozgás biztosítását, a mozgáskultúra megalapozását, a motoros képességek fejlesztését a programunkban szereplő délelőtti edző tevékenységek. Úgy, mint

- a mindennapos mozgás,
- a kötelező nagy mozgás tevékenység megszervezése,
- sportfoglalkozások: úszás, vízhez szoktatás, Bozsik programban való részvétel.

A testmozgás mellett fontos a mozgás szeretetének kialakítása és a közös, játékos mozgás által kiváltott öröm átélése. A mindennap alkalmazható mozgásgyakorlatok közé tartozik a kúszás, mászás, futás, ugrás, dobás és elkapás. A testnevelési tevékenységeket korcsoportokra szabottan szervezzük, kis és középső csoportban heti egy alkalommal, nagycsoportban pedig általában heti két alkalommal. Fő célunk az egy életen át tartó sporttevékenység megalapozása a gyermekek körében.

Mozgás a szabadban

A gyermekek fokozott mozgásigényének kielégítését jól szolgálják az udvari játékok és a munkaeszközökkel való munkálkodások. Mindezek az általános balesetvédelmi szabályok megismertetését, begyakoroltatását és ellenőrzését igénylik az óvodapedagógusoktól. Jelentős figyelmet igényel a szabadban a túlmozgás, a fegyelmezetlen játék felderítése, megfékezése a balesetek elkerülése érdekében.

Óvodánkban működnek alternatív mozgásprogramok, úszás oktatás, gyermektorna, és Magyar Labdarúgó Szövetség OTP Bank Bozsik Intézményi programja, Ovi judo és modern táncoktatás.

Levegőzés

Célunk: a szabadban tartózkodás igényének felkeltése, a szabad mozgás feltételeinek megteremtése, a gyermekek edzése, ezzel a betegségek megelőzése.

Feladataink

- szabad mozgás biztosítása a gyermekek számára,
- a választható mozgásos játékok szervezése,
- megfelelő mennyiségű és minőségű homokozó, játék és sporteszköz biztosítása,
- udvari mászó eszközök karbantartása,
- télen szánkózás, csúszkálás megszervezése,
- zöld terület pótlása, gondozása.

Feltételek megléte

Az óvoda udvara kiváló lehetőséget nyújt a gyermekeknek a szabad mozgásra és változatos tevékenységekre. A sok zöld terület, a fák, a napfény és az árnyék egyaránt lehetővé teszi a kellemes időtöltést a szabadban. A homokozóhoz napernyőt is tudunk felállítani, így még komfortosabbá és élvezetesebbé téve a játékot. Emellett sétákra is van lehetőség, így a gyermekeknek lehetőségük van a környezetük felfedezésére és a friss levegő élvezetére.

Pihenés, alvás

Célunk a szervezet nyugalmi állapotba hozatalával az egészséges testi és lelki fejlődés elősegítése a gyermekek egyéni szükségleteinek figyelembevételével.

Feladataink

- megfelelő feltételek biztosítása,
- zavaró belső és külső ingerek megszüntetése,
- kellemes, nyugodt légkör biztosítása,
- fektetők és ágyneműk folyamatos tisztántartása,
- fényszűrés, pihenés alatti levegőcsere.

6.1.2 A lelki, érzelmi, (pszichohigiénés) akarati nevelés feladatai

A lelki egészség fenntartásához és fejlesztéséhez szükséges készségek és képességek kiművelését öleli fel. Főbb területei közé soroljuk a gyermek egészséges napirendjének gyakorlását és készséggé alakítását, a hibás viselkedési módok kezelését, a stresszhatások kompenzációját, a magatartások érzelmi vezérlésére való készséget, valamint a gyermekektől érkező segítségkérések, az úgynevezett segélykiáltások megértését és megoldását.

A lelki egészség fejlesztésének főbb feladatai

- a társas, társadalmi beilleszkedés (integráció) megvalósítása,
- a normatartás (adaptáció) elsajátítása.

A beilleszkedési képesség gyakorlása

Az óvodai nevelési gyakorlatunk kiemelt feladata a gyermekek beilleszkedési képességének (a csoportba történő integrációjának) elősegítése, a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szociális integrációjának megvalósítása. A beilleszkedési képesség megvalósítása az alábbi személyiségfejlesztő tevékenységeket kívánja az óvodai csoportok életébe beilleszteni:

- a társkapcsolatok erősítése, az együttműködés fokozása személyesen,
- a másik személy megismerése, elfogadása, kedvező társalgási kapcsolat,
- más származásúakkal, vallásúakkal együttműködés szorgalmazása,
- más gyermekközösségekkel, egyesületekkel kapcsolattartás, barátkozás,
- szolidaritás, bizalom a rászorulókkal szemben,

- a szegregáció elvének és gyakorlatának elutasítása.

Az alkalmazkodó képesség fejlesztése (normatartás)

Az alkalmazkodás valamely állapothoz való hasonulást, „hozzáilleszkedést”, aktív elfogadást, beállítódást jelent. Napjaink globalizációs környezete ilyen alkalmazkodó képességet igényel a jövő nemzedékétől.

- Egészségvédő, balesetmegelőző, szabályt követő készséges magatartás.
- A változó természeti és kulturális feltételekhez alkalmazkodó viselkedés.
- Az emberi kapcsolatok tiszteletben tartása, udvarias, segítő viselkedés.
- Napirend, együttműködési program elfogadása és sikerében való aktív részvétel.
- Betegség esetén a beteg viselkedés elfogadása.

6.1.3 A szociális nevelés egészségfejlesztési feladatai

Az ember a társadalomban, emberi közösségekben éli le életét, ami az együttélés szabályozottságát, a társak egymásra történő kölcsönhatását tételezi. Az óvoda a család mellett a kisgyermek első szervezet közössége, amely óvó, védő, szociális és nevelő funkciója körében elvégzi a társas-társadalmi életének beszabályozását is. E nevelési feladat a gyermeket a közösségbe való befogadására, egyenértékű emberként való elfogadására készíti elő, és szeretetteljes együttműködésben való részvételre szoktatja.

Az óvodában elsajátított szociokulturális nevelő hatások a gyermek későbbi életében is éreztetik hatásukat. Az óvodának, mint társadalmi intézménynek a zavartalan működéséhez és sikeres nevelőmunkájához nélkülözhetetlen a kiegyensúlyozott légkör, a harmonikus környezet. Az együttműködés során keletkezett feszültségek feloldására, a másság és különbözőség elfogadására, baráti kapcsolatok létesítésére van igény páros kapcsolatokban, illetve az együtt játszó gyermekcsoportokban is. Az óvodai csoport tagjait összekötő személyi kommunikáció és együttműködés forrasztja össze egészen az „én csoportom tudatáig”, a „mi-tudat-ig.

6.2 Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés

„A gyermek fejlődésére nézve legkisebb korától fogva döntő fontosságú, hogy érezze, nemcsak szeretik, hanem olyannak szeretik, amilyen.”

(Hermann Alice)

Az óvodáskorú gyermekek jellemzője, hogy a magatartásukat érzelmeik irányítják, ezért nagyon fontos az, hogy a gyermekeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs és szeretetteljes légkör vegye körül. Már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások vegyék körül. Az óvoda minden alkalmazottja és a gyermekek közötti kapcsolatot pozitív érzelmi töltés jellemezze. Az óvodapedagógusnak, de az óvoda minden alkalmazotjának kommunikációja, bánásmódja, viselkedése minta értékű szerepet tölt be a gyermek viselkedése, magatartásának alakulása szempontjából. A gyermekek számára kitágul a világ, mikor óvodában lépnek, megismernek más embereket is a családjukon kívül. A szocializáció egy újabb minőségét élik át. Emberi kapcsolataik gazdagodnak. A kortársak és az óvoda dolgozói jelzéseikkel, értékeléseikkel alakítják ki benne az önmagáról kialakított képet. Megtanulja megismerni önmagát, az együttélés szabályait, a társas életben elvárt viselkedésmódokat. A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása. Az óvodás gyermekekben igen erős az érzelmi kötődés személyekhez, tárgyakhoz, helyzetekhez. Az óvodapedagógus, mint

modell alapján érinti érzelmeit. A csoport egészére gyakorolt befolyás leghatékonyabb eszköze a felnőttek és gyermekek közt kialakult érzelmi kötődés. Érzelmi kapcsolat szükséges ahhoz is, hogy a gyermek elvárásainkat megértse, befogadja. Fontos az érzelmek dominanciája, a kudarcok feldolgozása, a félelmek és a szorongások feloldása: Óvodapedagógus – gyermek, gyermek-gyermek, gyermek-dajka között. Az óvodában dolgozó felnőttek tekintetében fontos az empátiás készségük megléte, fejlesztése. A társadalmi és egyéni értékek alakulása a nevelés folyamatában szokásokon át történik. Az érzelmeken, az akarati cselekvéseken át az értékes erkölcsi szokásokhoz és normákhoz érkezzük. A gyermek így megtanul igazodni a változó világhoz, képessé válik az új dolgok szeretetére, feladatok és döntések megfogalmazására.

A szocializáció szempontjából szemlélve a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása meghatározó. A gyermekek erkölcsi tulajdonságainak így történik a megalapozása (mint például az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség). De az akaratának is a megalapozása (mint például az önállóságának, az önfegyelmének, a kitartásának, a feladattudatának és szabálytudatának is), valamint a szokás és normarendszer megalapozása is.

Az óvodai élet során mindenképpen feladatunk a gyermekek erkölcsi és szociális érzékenységét fejleszteni. Teret kell engednünk az önkifejezésnek is, mellyel „én-tudata” alakul. Arra kell nevelnünk őket, hogy elfogadják és meg tudják érteni az emberek másságát, különbözőségét egy bizonyos határig. Valamint a gyermekek nyitottságára építve törekednünk kell arra, hogy megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket, amellyel nemzeti identitástudat, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés alakul.

A nehezen szocializálható, vagy lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi, vagy hátrányos helyzetű gyermekek nevelés speciális ismereteket és differenciált fejlesztést, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek közreműködésével. (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus)

A nevelés célja a társas együttélés és az életkorban elvárható alapvető erkölcsi normák szokás szintű megalapozása. A gyermekek erkölcsi és szociális érzékenységének fejlesztése, én-tudatának alakítása. Az értelmes fegyelem kialakítása, az összetartozás érzésének mélyítése, annak megértetése, hogy az emberek különböznek egymástól. Mások megbecsülésére a hagyományok tiszteletére és ápolására nevelés. Erkölcsi értékek közvetítése. Érzelmi hatások segítségével az ember és a természet által létrehozott szűkebb és tágabb környezet megismerése. Környezettudatos magatartásra nevelés a fenntarthatóság szempontjából, valamint az emberi munka, alkotások megbecsülésére nevelés.

Feladataink

- óvodapedagógus-dajka-gyermek harmonikus, bensőséges kapcsolatának erősítése,
- mintát közvetíteni a befogadó nevelés érdekében,
- az egyéni sajátosságok és különbözőségek elfogadása, tiszteletben tartására (differenciált nevelés, multikulturális nevelés),
- kihasználni a szokás és normarendszer megalapozását segítő lehetőségeket a mindennapokban,
- közös élményekre épülő tevékenységek által biztosítani a közösségi magatartás fejlődését, a másokra való odafigyelést, a kortárs kapcsolataik alakulását,
- oldjuk a felmerülő feszültségeket, gátlásokat, szorongásokat,
- megismertetjük őket konfliktuskezelési módokkal,

- fejleszteni erkölcsi tulajdonságaikat (együttérzés, önzetlenség, figyelmesség, segítőkészség)
- fejleszteni akarati tulajdonságaikat (kitartás, önfegyelem, önállóság, feladattudat, szabálytudat),
- pozitív viselkedésformák alakítása (egyén és csoport, egyén és egyén között) az együttműködésre építve,
- a nemzeti ünnepeinkhez való pozitív viszony kialakítása,
- a pozitívumokra épülő fejlesztő értékelés előnyben részesítése a személyiségük fejlődése érdekében,
- a családi értékek tiszteletben tartására nevelés,
- nyugodt, biztonságot árasztó, derűs légkör megteremtése,
- kölcsönös bizalom megteremtése,
- a csoportszoba otthonos, barátságos berendezése, úgy, hogy feleljen meg a gyermekek testi, lelki szükségleteinek,
- a csoportszoba ünnepeknek megfelelő dekorálása,
- kihasználni a zene lélekre gyakorolt megnyugtató, derűs hatásait,
- minél több változatos tapasztalatszerzési lehetőséget kell teremtenünk, amelyben a gyermekeknek lehetőségük van megismerni a társas együttélés szabályait, az alapvető erkölcsi normákat és az állandó értékrendet,
- gondossággal végezni a beszoktatást, megteremteni a szülőkről való fokozatos leválás lehetőségét és szoros érzelmi kapcsolatot teremteni a gyermekkel.
- észreveteni velük a természetben és az emberi környezetben megtalálható szépet és jót a rácsodálkozás örömeért, és mindazon értékek megbecsülésére figyelemfelhívás,
- ismétlődő tevékenységek szervezése a biztonságérzet megteremtéséhez,
- együttműködő kapcsolat kialakítása a szülőkkel, hogy segítséget és társat találjanak bennünk a gyermekek nevelése során,
- nagyfokú tapintat, türelem a beszoktatási, befogadási időszak alatt,
- az első szülői értekezleten a szülőknek megnyugtató válaszok adása,
- lehetővé tesszük, hogy a gyermekek behozhassák kedvenc tárgyaikat, amelyek a megnyugtatóhoz szükségesek (alvóka, cumi, egyéb játékok, plüssök) fontos a gyermektől és a szülőktől a bizalmat megnyerni, fontos az érzelmi biztonság feltételeinek megteremtése, hogy a gyermek az anyától a családtól való elszakadást minélzőkkelmentesebben élje meg és a szülő azt érezze, hogy gyermeke jó kezekben van.

A fejlődés várható jellemzője az óvodáskor végére

- a gyermek szeret óvodába járni,
- ismeri a viselkedés alapvető szabályait, viselkedését képes szándékosan irányítani,
- a szokásokat és szabályokat ismeri, elfogadja és azokat betartja,
- feladattudata megfelelő, feladattartása kialakult,
- feladatvégzésében motivált és jó megoldásra törekszik,
- rendelkezik megfelelő szintű önbizalommal,
- kudarctűrő képessége kialakult,
- képes a másság elfogadására,
- tisztelettudóan viselkedik a felnőttekkel, vigyáz saját és mások munkájának eredményeire,
- érthetően kommunikál, ismeri az óvodapedagógus metakommunikatív jelzéseit,

- konfliktus-helyzetekben képes a társaival megoldást találni,
- figyelmesen meghallgatja a felnőttek és a társai mondanivalóját,
- ki tudja mutatni és képes közölni érzelmeit az adott helyzetben az óvodai szabályoknak megfelelően.

6.3 Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi és értelmi nevelés áthatja az egész óvodai életet, valamely tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladatunk, melynek a nevelő tevékenység egészében jelen kell, hogy legyen. Az anyanyelv ápolása kötelező feladat az óvodapedagógusi nevelésben és a nevelésben résztvevő összes felnőtt számára. A gyermekek beszédkedvének felkeltése, ébren tartása, a nyelvi fejlődés játékos keretek közötti megtámogatása alapvető feladatunk.

A gyermekek beszédtanulását befolyásolja az idegrendszerük fejlődése, a családi vagy bölcsődei környezet, illetve az óvodai környezet. Az óvodába érkező gyermekek különböző szintű szókinccsel és anyanyelvismerettel rendelkeznek. Az anyanyelvi nevelés lehetőséget teremt a gyermeknek a szókinccs bővítésére, az aktív ismeretszerzésre, az írás és az olvasás hangtani megalapozására, a kommunikációs készség fejlődésére.

A beszéd az önkifejezés fontos eszköze, a személyiség legfontosabb megnyilatkozása, hozzátartozik az egyén fejlődéséhez. A beszéd képességének feltételeit örökli az ember, de kifejező, árnyalt beszédet tanítani kell. A kommunikáció egyszerre cél és eszköz a társas kapcsolatokban. Az anyanyelvi nevelés segíti a gyermek önbizalmának megerősödését, a szociális kapcsolatának alakulását, és a zökkenőmentes iskolai tanulás megkezdését is. Ezért az óvodai nevelésünk fontos része a beszéd, az anyanyelv és a kommunikáció fejlesztése.

A nevelés célja

- Oldott, derűs légkör megteremtése, amelyben a gyermekek természetes beszédkedve kapcsolatteremtő képessége fejlődik. Képesé válnak gondolataikat és érzéseiket a magyar nyelv szabályainak megfelelően kifejezni.
- Képesé tenni a gyerekeket arra, hogy a feljük áramló verbális és metakommunikációs információkat befogadják és megértsék.
- Tudják megfogalmazni élményeiket, alakuljon ki tudásvágyuk, kreatív személyiségük.
- Rendelkezzenek az életkoruknak megfelelő beszédészleléssel, beszédmegértéssel és kifejezőkészséggel.

Feladataink

- beszélgetésre alkalmas, nyugodt légkör megteremtése,
- az óvodába lépéskor tájékozódás a gyermek nyelvi fejlettségéről, a család nyelvi kultúrájának megismerése és a szülők figyelmének felhívása a beszélgetés kapcsolaterősítő hatására,
- a gyermekek anyanyelvi fejlettségi szintjének folyamatos figyelemmel kísérése,
- lehetőséget adni a gyermekeknek a folyamatos beszéd gyakorlására,
- tudjanak meghallgatni másokat is,
- a gyermekek auditív emlékezetének fejlesztése ehhez megfelelő játékokkal,
- a gyermekek beszédritmusának fejlesztése az ezt szolgáló játékokkal,

- természetes beszédhelyzetek létrehozása, melyben gyakorolhatják a mondatalkotást, az önkifejezést, a metakommunikációt,
- türelmesen és figyelmesen hallgassuk végig a beszélgetőtárs mondanivalóját, és gyakorolják a társalgási szabályait, ezáltal formálódik a beszédfejlődésük,
- kommunikáció során gyakorolják az illemszabályokat, a helyes viselkedést és a társas együttlét szabályait,
- folyamatosan bővíteni a gyermekek szókincsét, népi kifejezésekkel ismertetjük meg őket, a gyermekek kommunikációs kedvét igyekszünk ösztönözni és fenntartani,
- fejleszteni a beszédészlelésüket és a beszédmegértésüket,
- egyéni bánásmódot alkalmazva segíteni a nyelvi hátrányos helyzetből érkező gyermekeket,
- a kiemelt nyelvi képességekkel rendelkező gyermekek tovább fejlődését is segíteni szükséges (tehetség),
- nemzetiségi és migráns gyermekek egyéni fejlesztése a magyar nyelv megismertetése terén,
- anyanyelvi játékok beépítése a mindennapi óvodai életbe,
- a beszédhibák felismerése és logopédus segítsége által megfelelő módszerekkel történő javítása,
- SNI gyermekek speciális segédeszköz használatát segíteni,
- példaadás a helyes artikulációra, a megfelelő hangképzésre, beszédtempóra, hangsúlyra, megfelelő hanglejtésre, tiszta beszédre minta nyújtása,
- mindig érthető, egyszerű, világos és adott szituációnak megfelelő beszéd alkalmazása.

Az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása

Az óvodai nevelés során a gyermekek életkorának megfelelően játékos formában, cselekedtetéssel, változatos módszerekkel és eszközökkel fejlesztjük a gyermekek értelmi képességeit. A gyermekek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára építve, mint életkori sajátosságra, biztosítja a kisgyermek számára a változatos tevékenységeket, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhet a természeti és társadalmi környezetéről. Mindez elősegíti a kognitív képességek fejlődését, úgy, mint az észlelés, az érzékelés, képzelet, a gondolkodás, a megfigyelés, az emlékezet és a figyelem.

A környező világról szerzett tapasztalatok rendszerezése eljuttatja a gyermeket egy magasabb fejlettségi fokra. Biztosítanunk kell olyan motivált környezetet, amelyben a gyermekek aktív cselekedtetésével, közvetlen és sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalatszerzésével eljutnak a szemléletes képszerű gondolkodástól a cselekvő gondolkodásig, a fogalomalkotásig. Ösztönző környezetet kell biztosítanunk annak érdekében, hogy fejlődjön kreativitásuk.

Az értelmi nevelés célja egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismeretinek rendszerezése, bővítése, másrészt az értelmi képességek: észlelés, érzékelés, gondolkodás, emlékezet, figyelem, kreativitás fejlesztése. Az értelmi fejlesztés során kiemelt hangsúlyt kap a differenciálás, az egyéni képességek szerinti fejlesztés. Az óvodai életben előre haladva egyre nagyobb szerepet kap az önálló gondolkodásra nevelés. A döntési képesség kialakítása és erősítése, a percepció fejlesztése, a figyelemkoncentrációs tevékenységek bővülése.

Feladatunk

- a gyermekek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, mélyítése és különböző tevékenységekben, élethelyzetekben való gyakorlása, a felfedezés, és cselekvéses, tapasztalati úton szerzett tanulás biztosítása,
- az értelmi, kognitív képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás és alkotóképesség: kreativitás) fejlesztése,
- játékba ágyazott, változatos cselekvéseken alapuló tapasztalatszerzés lehetőségének megteremtése a természeti és társadalmi környezetről szerzett tapasztalatok bővítése és beépítése különböző tevékenységekbe,
- az észleléses struktúrák fejlesztése,
- mindig válaszoljuk meg a gyermeki kérdéseket,
- a problémamegoldó és logikus gondolkodás fejlesztése,
- valamennyi értelmi képesség, de kiemelten a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő, ösztönző környezet megteremtése,
- a családi nevelésre építés: otthon minél többet beszélgessenek, ezt javasoljuk a szülőknek, érdeklődjenek a gyermeket érintő dolgok iránt, ne hagyjanak megválaszolatlan kérdéseket, biztosítsanak közös élményeket.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén

- képesek figyelmüket összpontosítani,
- spontán és szervezett tevékenységekben aktívan részt vesznek,
- emlékeztük szándékos, megbízható,
- problémafelismerő és megoldó képességük alakulóban van,
- feladattudatuk és feladattartásuk kialakult,
- munkatempójuk életkoruknak megfelelő,
- türelemmel meghallgatják egymást,
- tisztán artikulálnak és érthetően beszélnek,
- verbálisan ki tudják fejezni gondolataikat,
- szívesen kommunikálnak felnőttekkel és gyermekekkel egyaránt,
- beszédészlelésük és beszédértésük fejlett,
- kifejező metakommunikációs jelzéseket alkalmaznak,
- szókincsük megfelel az elvárható életkori jellemzőknek,
- változatos mondatfajtaikat használják.

7 Az óvodai élet tevékenységformái

„...Ő azt hiszi, csak játszik. De mi már tudjuk, mire megy a játék. Arra, hogy a világban otthonosan mozgó, eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle.”

(Varga Domonkos)

7.1 A játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, amely az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék a gyermekek elemi pszichikus szükséglete, amely mindennap visszatérő módon, hosszan és zavartalanul kell teljesüljön. Ez a tevékenység önkéntes, kreativitást fejlesztő, élményt nyújtó, és nem helyettesíthető mással. A gyermekek pszichikai és kognitív

fejlődése szorosan összefügg a játékkal, mely során fejlődik mozgásuk, szocializációjuk és problémamegoldó képességük. A szabadjáték lehetőséget biztosít a tapasztalatszerzésre, a feszültség oldására, valamint lelki békéjük és belső harmóniájuk megteremtésére. A játék során a gyermekek megtanulják az együttműködést, alkalmazkodást, valamint nyelvi képességeik is gazdagodnak. A játék figyelése révén megismerhetjük a gyermekek adottságait, jellemvonásait és érzelmeit. A játék alapvetően a szabad akaratra épül, önkifejezést biztosít, és fejleszti a teljes személyiséget. A gyermekek első játszótársai a felnőttek, akik mintát adnak és segítenek a játék folyamatában.

Célunk a gyermek saját elképzeléseinek, vágyainak, önállóságának, kreatív ötleteinek kibontakoztatása.

Játéktípusok

Gyakorló játék bevezetője és kiegészítője a többi játékfajtának. Főleg a 3-4 évesek játékát jellemzi. A gyakorló játék az eszközhasználatban, mozgássorok gyakorlásában, a manipulálásban realizálódik.

Szerepjátékban a gyermekek a tapasztalataikat, elképzeléseiket, a hozzájuk fűződő érzelmeiket jelenítik meg. A vállalt szerepen keresztül ábrázolják a valóság számukra lényeges mozzanatát.

Konstruktív játék során a gyermekek különféle elemekből, anyagokból építményeket, játékszereket, modelleket hoznak létre saját elképzelésük alapján.

Szabályjátékban nem a művelet, nem a szerep rögzített, hanem a feladat és a szabály. Meghatározott célelésre irányul. Mozgás és értelemfejlesztő játékokkal találkozhatunk itt, valamint mozgásfejlesztő és értelemfejlesztő hatása van.

Dramatizálás során eljátszanak ismert meséket, kitalált helyzeteket, szituációkat. A játék során beleélik magukat a szereplők helyzetébe.

A fejlődés jellemzői korosztály szerint

1. Gyakorló játék

3-4 éves korban: a játékos mozgást mindig ugyanabban a formában, ugyanolyan szabályok szerint ismétlik. Játékszereket, eszközöket rakosgatnak céltalanul, vagy maguk alkotta szabály szerint.

4-6-7 éves korban: a gyakorló játék csak akkor jelentkezik, ha a gyermek a fejlődésében kissé lemarad, képességei még fejletlenebbek, viszont jelentkezhet konstruktív és szerepjáték elemeként is.

2. Szerepjáték

3-4 éves korban: képesek olyan szerepjátékok kezdeményezésére és eljátszására, amelyek egyszerű cselekvéseket és kapcsolatokat tartalmaznak.

4-5 éves korban: mozgásuk, értelmi és érzelmi fejlődésük alapján megértik környezetük egyszerűbb jelenségeit, viszonyulásait, képesek ezeket játékaikban újra alkotni.

5-6-7 éves korban: tudnak vezetni és játszótársaikhoz alkalmazkodni. Képesek olyan játékhelyzeteket teremteni - és abban együttműködni -, amelyben tapasztalataik, érdeklődésük alapján ábrázolhatják a felnőttek tevékenységét és kapcsolatait.

3. Barkácsolás

3-4 éves kor: az óvodapedagógus a gyermekek bevonásával készít kiegészítő játékszereket.

4-5 éves kor: segítenek az óvodapedagógusnak a játékeszközök elkészítésében és a játékok megjavításában is.

5-6-7 éves kor: a barkácsolás, a szerepjáték és a bábozás természetes eszköze. A kellékeként létrehozott eszközöket felhasználják játékaikban.

4. Dramatizálás

3-4 éves korban: elsősorban a bábú mozgása kelti fel a gyermekek érdeklődését, ezért a bábúk „éljenek” a gyermekek között, legyen helyük a csoportban.

5-6-7 éves korban: kézméretüknek megfelelő bábokkal báboznak. Kedvelt mesealakokkal, hátköznapi figurákkal önállóan, kitalált szöveggel bábjeleneteket adnak elő.

5. Szabályjáték

3-4 éves kor: mozgásszükséglet kielégítő, egyszerű szabályokat tartalmazó játékokat játszanak. (mozgásos játékok például)

4-5 éves kor: képesek a szabályok megértésére, az óvodapedagógussal közösen ellenőrzik a szabályok betartását, a győzelem érdekében megpróbálnak együttműködni.

5-6-7 éves kor: olyan szabályjátékokat választanak szívesen a gyermekek, amely nagyobb ügyességet, vagy szellemi erő kifejtést igényel. Egymást figyelmeztetik a szabályok betartására, megjelenik az egészséges versenyszellem. (Itt figyelniük kell, hogy maradjon is egészséges szinten a versenyszellem.)

Az óvodapedagógus feladatai

- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléti biztosítsa az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását.
- Biztosítsa a szükség és igény szerinti együtt játszást, támogató, serkentő, ösztönző, indirekt magatartásával.
- Az óvodapedagógus teremtsen meg a feltételeket/hely, idő, légkör és eszköz), hogy a gyermekek aktivitással, jókedvvel vehessenek részt az elmélyült, folyamatos, nyugodt játékaiban.
- Gondoskodjon pozitív érzelmeket kiváltó élményekről, így adjon minél több játéktémát a gyermekeknek.
- Tegye lehetővé, hogy a gyermekek játékaik során környezetüket formálhassák, kedvük, elképzelésük szerint átalakíthassák, szabadon mozoghassanak a csoportszobához tartozó játékhelyiségekben is.
- Tartsa szem előtt, hogy a gyermekeknek különösen fontos a minél hosszabb, megszakítás nélküli játékidő.
- Biztosítson olyan játékeszközöket, amelyek az elmélyült játék kialakulását és a fantázia fejlődését szolgálják.
- Törekedjen arra, hogy a gyermekeknek az udvaron is álljanak rendelkezésükre barkácsoló, ábrázoló, manipuláló, konstruáló eszközök.
- Ismertesse meg a gyermekeket minél több mozgásos játékkal.

- Az óvodáskorban megjelenő játékfajták és azok tartalmának és minőségének gazdagítása az egyéni sajátosságok figyelembevételével (gyakorló, szerep, konstruáló, szabályjáték, barkácsolás, bábozás, dramatizálás, népi játékok).
- Játék-és eszköztárak folyamatos gazdagítása, folyamatos bővítése: készen vásárolt, illetve közösen készített játékeszközökkel, kiegészítőkkel, játékeszközök készítésével, anyagok gyűjtése és felhasználása, népi és újrahasznosítható elemekből.
- Változatos ötletek és élethelyzetek, élményszerzési lehetőségek biztosítása, a gyermekek megfigyelése, tapasztalataik tudatos és célirányos felhasználása, erre építve a gyermekek személyiségének, értelemi képességeinek fejlesztését.
- Egyszerű, teljesíthető szabályok kialakítása.
- A gyermeki önállóságot tiszteletben kell tartani, a szabadjáték védelem alatt áll.
- Szükség és igény szerint a pedagógus játsszon együtt a gyermekekkel, adjon utánozható mintát, támogassa és ösztönözze a gyermekeket.
- Alakítson ki társas kapcsolatokat a gyermekek között, fejlessze a szociális magatartást és az önállóságot.
- Kreatív személyiségvonásokat erősítse a gyermekekben.
- Fejlessze beszédkészségüket és metakommunikációjukat.
- Segítse a gyermekeket az együtt játszásban, az alkalmazkodásban, a szerepek elosztásában, a konfliktusok megoldásában.
- az óvodáskorban megjelenő játékfajtákat és azok tartalmát és minőségét gazdagítsa, de mindezt az egyéni sajátosságok figyelembe vételével (gyakorló, szerep, konstruáló, szabályjáték, barkácsolás, bábozás, dramatizálás és népi játékok terén).

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- az életkori sajátosságainak megfelelő játékfajtákat játszanak,
- örömmel, elmélyülten, gazdag képzelettel, kreatívan játszanak, melyet több napon keresztül is képesek folytatni,
- társas kapcsolataikban együttműködőek, a szerepeket egymást közt elosztják,
- betartják a szabályokat, elviselik a kudarcot,
- elfogadják társaik ötleteit, saját ötleteiket elfogadják, tiszteletben tartják a másik játékát,
- szabálytudatuk fejlett, ehhez kialakult erkölcsi tulajdonságokkal rendelkeznek (becsületesség, kitartás, türelem), ezáltal képesek konfliktusaikat megoldani, kezelni,
- önállóan képesek játékot kezdeményezni, játékaikhoz eszközöket készíteni,
- logikai gondolkodásuk fejlett, képesek bonyolultabb szabályjátékok eljátszására is,
- képesek a tartalmas, kifejező párbeszédre,
- metakommunikációs jelzéseikkel képesek utánozni a megszemélyesített egyént szerepjátékokban,
- tevékenyen részt vesznek a gyűjtőmunkában, próbálnak eszközöket készíteni a szerepjátékokhoz.

7.2 Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játék és a munka, amelyek gyakran összefonódnak. Az óvodapedagógusnak tudatosan kell szerveznie a gyermeki munkát, folyamatosan együttműködve a gyermekekkel, és pozitív, fejlesztő értékelést adva. A munka során fejlesztjük a kitartást,

céltudatosságot, önállóságot, felelősségérzetet és fegyelmezettséget. Az elvégzett munka eredménye közvetlenül érzékelhető a gyermekek számára, sokoldalúan hat képességeik fejlődésére, és a közösségi kapcsolatokat is alakítja. A gyermeki munka örömmel végzett, játékos tevékenység, amely során megtanulják az eszközök használatát, környezetük alakítását, és kialakulnak a munkavégzés alapjai. A munka célirányos tevékenység, amely külső irányítással és belső fegyelmet igényel.

Célja:

A gyermekek fokozatosan tapasztalják meg a munka örömét, tanulják meg tisztelni a munkát végző embert. Munkavégzés közben alkalmazkodnak egymáshoz, megbecsülik egymás munkájának eredményét, fejlődnek közösségi kapcsolataik, alakul feladattudatuk, felelősségérzetük.

Munkafajták az óvodában

- saját személyükkel kapcsolatos munkák: önkiszolgálás
- közösségért végzett munka (naposság)
- környezet rendjének megőrzése
- növény -és állatgondozás, kerti munkák
- alkalomszerű megbízatások

Önkiszolgálás: gyermekek minden, saját személyükkel kapcsolatos tevékenységében folyamatosan szoktatjuk őket az önállóan végzett, önkiszolgáló munkára, az egyéni fejlődési ütemüknek megfelelően.

A közösségért végzett munkaformák egyike, naposság: a csoport életében nélkülözhetetlen a naposság, ami feladattudatot, figyelmet és összpontosítást igényel a gyermekektől. Ezt csak közepső és nagy csoporttól alkalmazzuk, az egyéni fejlettségi szintjükhöz mérten. Az óvodapedagógusok fokozatosan vezetnek be az egyes munkafázisokat, szükség esetén verbális és tevéleges segítséget nyújtva. A gyermekcsoportokban napos táblák találhatóak, ahol a naposok jelét kifüggesztjük. A naposok kötényekkel óvják ruházatukat. Feladataik közé tartozik az étkezéssel kapcsolatos teendők elvégzése, mint az asztalok megterítése, evőeszközök előkészítése, kínálás, és az asztalok környékének tisztán tartása. Emellett szalvétahajtogatás, papírzsebkendők feltöltése, és a játékok polcokra helyezésének ellenőrzése is feladataik közé tartozik, az életkorhoz méretezett munkaeszközökkel.

A környezet rendjének megőrzése: a gyermekek segítenek a játék végén a játékokat a helyükre elpakolni, mondókával kísérve. Részt vesznek a csoportszoba átrendezésében és visszarendezésében, például székek elvitele és visszahozatala, abrosz leterítése és összehajtása, ceruzák, zsírkréták, gyurma elpakolása. Vágás után összesöprik és kidobják a papírhulladékot. Gyurmázás után kis seprűvel és lapáttal összeszedik a gyurmadarabokat. Saját zsebkendőjüket és a padlón talált szemetet kidobják a szemetesbe. Szólnak, ha ilyet észlelnek, és örömmel segítenek. Az udvari játék során visszapakolják a homokozó játékokat a kosárba, és a kismotorokat is visszahozzák, egymás mellé állítva.

Növény-és állatgondozás: ha található például akvárium, csigafarm, bogárfarm az óvodában, az állatok etetésében részt vállalnak felnőtt irányításával. A csoportban található élősarok, növények megöntözésben részt vesznek. A csoportszobában különböző magvak elültetése során megfigyelik a keletkező életet, részt vesznek az időnkénti megöntözésben.

Kerti munkák: Az óvoda udvarán található konyhakert, sziklakert, virágágyás, fás és füves terület gondozásába évszakonként bevonjuk a gyermekeket. Például összegyűjtik a lehullott faleveleket és tobozokat, kis lapáttal és vödörrel a megfelelő szeméttárolóba öntik. Segítenek homokot gereblyézni, szemetet összeszedni és zsákba vagy szeméttárolóba helyezni. A virágágyásoknál részt vesznek az ültetésben, locsolásban, gyomlálásban, és a gyomokat vödörbe gyűjtik.

Alkalomszerű megbízatások: ezek a munkaformák gyakran spontánul adódnak az óvodai mindennapokban. Például egy megbízható gyermeket megkérhetünk, hogy adjon át egy dokumentumot vagy üzenetet egy másik óvodapedagógusnak vagy felnőttnek a másik csoportban. Egy ügyes nagycsoportos gyermek segíthet egy kiscsoportosnak kezét mosni vagy a csapot megnyitni. Gyermekek segíthetnek az óvodapedagógus munkájában, például szétválogathatják az összekeveredett játékeszközöket rendrakáskor, vagy kioszthatnak valamit, például szalvétákat. Ezeken a helyzeteken keresztül a gyermekek gyakorolhatják a felelősséget és segítőkészséget, miközben integrálódnak az óvodai közösségbe.

Az óvodapedagógus feladatai

- Az óvodapedagógus teremtsen meg a gyermekek számára az életkorhoz, erejükhöz mért munkalehetőségeket.
- Gondoskodjon arról, hogy a gyermekek saját személyük, illetve a csoport érdekében maguk végezhesenek el minden olyan munkát, amelyre egyéni képességeik szerint képesek.
- Biztosítson balesetvédelmi szempontoknak megfelelő anyagú, méretű szerszámokat, eszközöket.
- Teremtse meg a nyugodt, kiegyensúlyozott munkához szükséges légkört.
- Ismertesse meg velük az adott munka eszközeit, azok ésszerű használatát, a munka legcélszerűbb fogásait, azok sorrendjét, a munka ellenőrzésének módjait.
- Törekedjen arra, hogy a munka értékelése során kedvet ébresszen a gyermekekben a további tevékenységhez.
- Gondoskodjon arról, hogy a szülő is értse, mennyire fontos a gyermek munkájának tiszteletben tartása.
- Erősítse a munka iránti pozitív érzelmeket a gyermekben.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek (SNI, BTMN) munkavégzését képességeikhez mérten segítjük.
- Segítse elő a gyermekek önértékelési képességének, igényszíntvonalának és közösségi, társas kapcsolatainak fejlődését.

Gyermeki munkatevékenységekre példák közösségi megbízatásként

- Naposi munkát középső és nagy csoportban végeznek, a feladatok fokozatos bővülésével. A naposok terítenek, leszedik az asztalt, megkínálják pajtásaikat.
- Szükség szerint átrendezik a termet, segítenek a foglalkozási eszközök kiosztásában. Ellenőrzik a csoportszoba és a mosdó rendjét, tisztaságát.
- Segítenek az udvari játékeszközök ki-és behordásában.
- Évszakonként gondozzák kertrészüket és az élősarok növényeit. Locsolnak, ültetnek, kapálnak, gyomlálnak.
- Udvarrészüket tisztán tartják, összeszedik a szemetet, sepregetnek.
- Alkalomszerűen apró megbízatásokat teljesítenek.
- Időközönként szétválogatják a játékeszközöket, rendbe teszik a babaszobai szekrényeket.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- jártasságot szereznek a különböző munkafajták elvégzésében,
- önállóan használják a munkaeszközöket,
- szívesen és önként vállalják a naposágot és egyéb megbízatásokat,
- munkavégzésük során fegyelmezettek, munkájukban kitartóak, megbízhatóak,
- érzik munkájuk fontosságát és hasznosságát,
- munkavégzés közben képesek az együttműködésre,
- az egyéni megbízatásokat önállóan teljesítik,
- önmagáért végzett munkáját önállóan végzi,
- a naposi munkát feladattudattal, osztott figyelemmel, igényességgel végzik,
- szívesen és önként vállalnak munkát,
- tevékenyen részt vesznek a környezetük rendjének és tisztaságának megőrzésében,
- szívesen díszítik, szépítik környezetüket,
- szívesen tevékenykednek a közösség érdekében örömszerzés céljából,
- segítő szándékkal állnak társaikhoz.

7.3 Tevékenységekben megvalósuló tanulás

„Hallom és elfelejtem. Látom és emlékszem. Csinálok és megértem.”

(Konfúciusz)

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzások, spontán tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre, és az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon és időkereteken belül valósul meg. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása. Az óvodai tanulás elsődleges célja, az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermekek személyiségének kibontakozását. A kiemelt figyelmet igénylő (SNI, BTMN) gyermekek esetében fontos annak szem előtt tartása, hogy egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képesek. Az ő spontán tanulásukat az erősebb területeire, oldalaira összpontosítva segítjük elő.

A tanulás lehetséges formái az óvodában

- Utánzások, minta-és modellkövetés, magatartás-és viselkedés tanulás.
- Spontán, játékos tapasztalatszerzés.
- Cselekvéses tanulás.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés-gyakorlati probléma-és feladatmegoldás.
- Az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek szervezése által megvalósuló tanulás.

Célunk

- a spontán és szervezett tapasztalatszerzés útjának biztosításával a gyermeki személyiség kibontakoztatása, képességek fejlesztése, tapasztalatok bővítése, rendezése.

- a szociális tanulás során, gyermekeinkkel elsajátíttatni a kommunikációs és kooperációs technikákat és azok alkalmazását.

Feladataink

- Tudatos, tervszerű felkészülés.
- A tevékenységek szervezése során elegendő mennyiségű, minőségű és méretű, esztétikus eszközök biztosítása.
- A gyermekek életkorának, egyéni fejlettségének megfelelően valósítjuk meg az időkeretet, a helyet és a módszereket.
- Tanulástámogató környezetet teremtünk meg.
- A kitűzött célunk eléréséhez a gyermeki tevékenységek megfelelő felépítése, a gyermekek motiváltságának fenntartása, aktivitásuk fenntartása.
- Figyelembe venni a gyermekek saját ütemű fejlődését és ehhez igazítani a feladatadást, többféle lehetőséget felkínálni egy adott képességtípus gyakoroltatásában, fejlesztésében.
- Eltérő szükségletű gyermekek támogatása.
- A tanuláshoz szükséges pszichikus funkciók fejlesztése.
- Személyre szabottan, pozitívumokra építve, differenciáltan adjunk olyan értékelést a gyermekeknek, amelyek fejlesztően hatnak a gyermekek személyiségének fejlődésére.
- A gyermekek önértékelési képességének megalapozása, fejlesztése.
- A gyermekek belső pszichés szükségleteit kielégítő, változatos tevékenységek, élményszerzési lehetőségek megtervezése és megvalósítása.

Pedagógus kötelezettségei

- Pedagógiai céljai összhangban állnak az Óvodai nevelés országos alapprogramjával és az óvoda pedagógiai programjának célrendszerével
- A foglalkoztatási formákat (egyéni, mikrocsoportos), tanulásszervezési eljárásokat (differenciált, kooperatív technikák, párhuzamost tevékenységek) ismeri és a csoport sajátosságainak figyelembevételével alkalmazza.
- A módszerek megválasztását a gyermekek életkori sajátosságainak, testi-lelki állapotának, érdeklődésének, kíváncsiságának megfelelően befolyásolja.
- Az alkalmazott pedagógiai módszerei a sokoldalú személyiségfejlődést támogatják és módszertani kultúrájának kiművelésére törekszik.
- Tisztában van szakmai felkészültségével, személyiségének sajátosságaival és képes alkalmazkodni a szerepelvárásokhoz.
- Folyamatosan elemzi, értékeli és fejleszti pedagógiai munkáját.
- A gyermekeket fokozatosan, különösen az utolsó évben az iskolai nevelésre, oktatásra készíti fel.
- Az IKT eszközök adta lehetőségeket használja szakmai munkája során.
- Nyitott az online megvalósuló szakmai együttműködésekre.
- Pozitív visszajelzésekre épülő, bizalommal teli légkört alakít ki, ahol minden gyermek hibázhat, mindenkinek lehetősége van a javításra, próbálkozásra.

A gyermeki fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- érzékelésük, észlelésük differenciálódik,
- megjelennek akarati tulajdonságaik: kitartás, önállóság, céltudatosság,

- kialakul a szándékos figyelmük, rendelkeznek a felidézés, a bevésés képességével,
- a cselekvő szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi, fogalmi gondolkodás is kialakulóban van,
- önálló megfigyeléseket végeznek, a jelenségeket változásukban is felismerik,
- felfedezik az összefüggéseket, az ok-okozati viszonyokat,
- képesek az önálló feladatvégzésre, kialakulóban van feladattudatuk, szabálytudatuk,
- társas kapcsolataikra az együttműködés jellemző,
- ellenőrzik a saját tevékenységüket, ismerik értékeiket,
- az eszközökre vigyáznak, megfelelően használják azokat,
- élményeiket, tapasztalataikat önállóan, érthetően elmondják,
- beszédük fejlett, képesek a tartalmas, kifejező párbeszédre.

8 Az óvodai élet tevékenységformái és az óvodapedagógus feladatai

8.1 A külső világ tevékeny megismerése

„A természet világa sem nem végtelen, sem nem sebezhetetlen. Kíméletre és védelemre van szüksége.”

(David Attenborough)

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a közvetlen, szűkebb és tágabb, természeti, -emberi, -tárgyi környezetről, annak formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz. Tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését. Miközben felfedezi a környezetét olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek segítik a gyermeket a környezetben való biztos eligazodásban. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások, közösséghez való tartozás élményét, a család értékeit, és mindezek védelmét és szeretetét.

A nevelés célja a gyermekek életkoruknak megfelelő szinten minél több tapasztalatot szerezzenek mozgásos és érzékszervi tevékenységeken keresztül az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről. Fedezzék fel a természeti és tárgyi környezet szépségeit. Tudjanak rácsodálkozni a szépre, a jóra. Váljék igényükké a természeti és épített környezet megóvása, a környezettudatos életforma. A közvetlen természeti és társadalmi környezetét tevékenyen befolyásolni és védeni tudó gyermekek nevelése.

Az óvodapedagógus feladatai

- A mi feladatunk, hogy megtervezzük és megteremtsük azokat az alkalmakat, amelyek során a gyermekek rácsodálkozhatnak a természet szépségeire, összhangjára, tapasztalhatják a kölcsönös előnyöket és maguk is tehetnek azért, hogy kellemes környezetben éljenek.
- Lehetőséget biztosítsunk az életkornak megfelelő tapasztalatszerzésre, ezek feldolgozására, a gyermekeket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- Az információszerzés sokoldalú biztosításával gyarapítsuk az aktív és passzív szókinccsüket.
- Megalapozzuk a gyermekekben környezetük védelmének és a természet szeretetének igényét. Természetbarát szemléletmód kialakítása.
- Megismertetjük a környezettudatos magatartás alapjait a gyermekekkel.

- Biztosítson tapasztalatszerzési lehetőséget séták, kirándulások során, az óvoda udvarán és kertjében, vagy a csoportszobai természetarokban végzett tevékenységek által.
- Biztosítsa a feltételeit annak, hogy az óvodában élősarok és virágoskert működjenek.
- Alakítsa ki a szülőföldhöz, nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív viszont.
- Tegye lehetővé, hogy megismerjék városunk és környékének nevezetességeit és kirándulólhelyeit.
- Tartsa szem előtt a fenntarthatóság tartalmi jellemzőit és a mindennapi munkájában ezt ismertesse meg a gyermekekkel. Nyújtson pozitív mintát a környezettudatos magatartásra, a gyermekek ökológiai szemléletformálás megalapozására.
- Tanítsa meg a gyermeket a rácsodálkozásra, a környezet szépségeinek értékelésére, figyeltesse meg a természet színeit, hangjait, változásait.
- A néphagyományok ápolását szem előtt tartva ünnepelje a gyermekcsoporttal a jeles napokat.
  - A biztonságos életvitel szokásainak kialakítása.
  - Természetes anyagok előtérbe helyezése.
  - A családok szemléletének is formálása közös programok: szelektív hulladékgyűjtés által.
  - Esővízgyűjtő elhelyezése az óvoda udvaron.
  - Madárvédelmi berendezések ellenőrzése, karbantartása, madáretető, itatók téli feltöltés.

Környezetismereti témakörök

- család-óvoda-lakóhely,
- testrészek – egészségvédelem,
- évszakok megfigyelése, természeti változások, jellemzők,
- évszakok-időjárás-öltözködés összefüggései,
- napszakok-hónapok,
- magyar állatvilág: ház körül élő állatok, erdei állatok, vadállatok megismertetése,
- magyar növényvilág, erdei és ház körüli virágok, bokrok, fák megismertetése,
- a ház körüli szárnyasoktól a madarakig, összehasonlítás, külső jegyeik, hasznosságuk szerint
- gyümölcsök-zöltségek fogalma, felsorolása, összefüggése az egészséges táplálkozással,
- közlekedés szűkebb környezetében,
- közlekedés: szárazföldi, föld alatti, vízi, légi,
- népi hagyományaink, melyek az ünnepeinkhez és a természet változásaihoz kapcsolódnak, például őszi betakarítások, szüret, tökhét ... ezeket változatos tevékenységekkel, élmények átélésével biztosítjuk,
- ünnepek: családi ünnepek: névnapok, születésnapok, Mikulás, Advent, Karácsony, Farsang, Húsvét, Pünkösd, nemzeti ünnepek október 23, március 15., magyar népszokásaink, jelképeink megismertetése
- olyan lehetőségek megteremtése, ahol megismerkedhetnek lakóhelyük épületeivel, hídjaival, természeti és művészeti nevezetességeivel
- jeles napok: Víz Világnapja, Föld Napja, Madarak és Fák Napja, Állatok Világnapja, Takarítási Világnap, Autómentes Világnap
- Fenntarthatóságra nevelés

Környezetvédelmi világnapok megünneplése óvodánkban

Időpont	Esemény
09. 20. Feladat ajánlás Jelszavunk:	Takarítás Világnapja Csoportszoba, öltözők takarítása, szemétszedés, kertgondozás „Tiszta udvar, rendes ház!”
10. 04. feladat ajánlás Jelszavunk:	Állatok Világnapja Vadon élő állatok, bogarak megismerése, hasznuk, fontosságuk. Kirándulás a Miskolci Vadasparkba. „Ne bánts d a bogarakat és rovarokat, ismerd meg őket!”
03. 22. feladat ajánlás Jelszavunk:	Víz Világnapja A víz fontosságának tudatosítása. Élhetünk-e víz nélkül? Takarékoskodjunk a vízzel! Kirándulás a békás tóhoz és a Hejő patakhoz. „A víz az élet, takarékoskodjunk vele!”
04. 22. feladat ajánlás Jelszavunk:	Föld Napja Szép környezet kialakítása, virágok ültetése. Értékeink megóvása! „Óvd a Földet!”
05. 10. feladat Jelszavunk:	Madarak és Fák Napja Kirándulás a Tapolcai park és tó környékére. „Vigyázz a madárra, ha a kertedbe repül!”
06. 05. feladat Jelszavunk:	Környezetvédelmi Világnap Kirándulás Lillafüredre „Védd a természetet! Ne szemetelj!”

Környezetvédelem (föld, víz, levegő és élővilág)

A gyermekek érzelmi kötődésük révén megtanulják megbecsülni és védeni környezetüket. Különböző tevékenységeik során tapasztalják, hogy saját cselekedeteikkel hozzájárulhatnak környezetük fenntarthatóságához. Szervezhetünk szemétszedési akciókat, újrahasznosítási projekteket, amelyekkel felhívjuk figyelmüket a hulladék csökkentésére és újrahasznosítására. Az ilyen tevékenységek segítik a döntéshozatali és kommunikációs készségeik fejlődését, miközben érzelmileg kötődnek a természethez és annak védelméhez.

A fenntarthatóságra nevelés

- a fenntartható fejlődés érdekében környezettudatos magatartásforma megalapozására törekszünk,
- programunk a környezeti nevelést kiemelten kezeli, erre építve a fejlődést elősegítő tevékenységeket a fenntarthatóság pedagógiája iránti elkötelezettséggel,
- a természeti és környezetvédelmi feladatokat kiemelten kezeljük a helyi adottságok alapján,

- minden óvodai dolgozó szem előtt tartja a fenntarthatóságra nevelés tartalmi jellemzőit és ez megnyilvánul mindennapi munkájukban. Az óvoda felnőtt közössége munkahelyi életmódjával és munkájával pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, illetve ennek megalapozására a gyermekek körében. (Takarékosság az árammal, a vízzel, minél kevesebb szeméttel, szelektív hulladékgyűjtés, és újrahasznosítás stb.)
- a szelektív hulladékgyűjtés rendjének és módjának, feltételeinek továbbfejlesztése. Az udvaron elhelyezett komposztáló használata.

Gyermeki tevékenységek

- Megfigyeli az évszakok jellemzőit, az időjárás változékonyságát, tapasztalatot szerez, összefüggéseket fedez fel a természet változásai, az időjárás és az öltözködés között.
- Kirándulások, séták, során alkalmazza a közlekedés szabályait, megismeri a kulturált viselkedés szabályait.
- Kerti munkát végez, közben megismerkedik a kerti szerszámokkal, azok használatával.
- Az udvaron fákat, növényeket ültet. Veteményez, nyomon követi a növények fejlődését, gondozza azokat, közben megfigyeli a fákat, bokrokat és a felbukkanó rovarokat.
- Madáretetőt készít, eleséggel látja el az itt telelő madarakat.
- A természetsarokban fa és cserjegyallyakat hajtát, gumót, hagymát, magvakat csíráztat, megfigyeli az induló életet, tárgyakat gyűjt a bővítéshez.
- A közösen vásárolt, vagy otthonról hozott zöldség-és gyümölcsfélékből vitamintálat készít-reszel, szeletel, ízesít, ízlel.
- A napszakokra jellemző tevékenységeket eljátsza szimulációs játéokban.
- Játéka során alkalmazza a családról, a foglalkozásokról, az emberi testről, annak ápolásáról szerzett ismereteit.
- A város adta lehetőségek maximális kihasználása látogatásra: iskola, orvosi rendelő, mentőállomás, tűzoltóság, repülőtér, rendőrség, vasútállomás, piac, múzeumok, Csodamalom Bábszínház, Nemzeti Színház, Miskolci Állatkert, Avasi Arborétum, Tapolca, Lillafüred.
- Megünnepli a természet ünnepeit, kirándul, barkácsol, gyűjtöget, játékos programokon vesz részt.
- A hagyományos és néphagyományokhoz kapcsolódó ünnepeknek tevékeny résztvevője, a csoporttal közös élményeket szerez, részt vesz a hagyományok felelevenítésében, megismerésében, s ez erősíti magyarságtudatát.
- Megfigyeli a környezetszennyezés néhány elemét (füst, por, zaj, szemét) ezekkel kapcsolatban egyszerű vizsgáldásokat végez.
- A közelben lévő Hejő-patakban megfigyeli a víz tisztaságát, vizsgáldást végez.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- elemi ismeretekkel rendelkeznek önmagukról és környezetükről.
- ismeri a társadalmi és családi környezete fontosabb adatait,
- ismerik az ünnepeket és jelképeiket,
- megtudnak nevezni hazai növényeket állatfajtaikat és nevezetességeket,
- ismerik a hónapokat, napszakokat és az ezekhez köthető tevékenységeket,
- felismerik nemzeti zászlót és jelképeinket,

- elfogadja és tiszteletben tartja a különbözőségeket,
- alkalmazza az elemi közlekedési szabályokat, ismer többféle közlekedési eszközt,
- ismeri és megnevezi a környezetében lévő néhány intézményt és azok rendeltetését,
- felismeri a tárgyak és jelenségek közötti összefüggéseket,
- tárgyakat, jelenségeket rendeltetésük és külső jegyeik alapján összehasonlít,
- ismeri a testrészeket, a test felépítését,
- tudja a napszakokat,
- megkülönbözteti egymástól az évszakokat, ismeri az egyes évszakok néhány jellegzetességét,
- alkalmazza a „növény” szót, mint gyűjtőfogalmat, tudja, hogy mi tartozik oda. (fa, bokor, virág, fű, stb.),
- ismeri a növény fejlődésének menetét, a fejlődés és az időjárás összefüggéseit,
- alkalmazza a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit,
- tudja csoportosítani az állatokat aszerint, hogy hol élnek, ismeri azok legfőbb jellemzőit, védelmét,
- összehasonlítja a házi szárnyasokat, az ismert madarakkal, külső jegyeik, hasznosságuk alapján,
- ismeri a zöldség és gyümölcs fogalmát, többféle zöldséget és gyümölcsöt meg tud nevezni,
- az egészséges táplálkozás (vitamin és zöldség fogyasztás) és gyümölcsfogyasztás összefüggéseit megérti,
- gyakorlatban alkalmazzák a gyalogos közlekedés alapvető szabályait, ismerik a közlekedési eszközöket.

8.2 Matematikai tartalmú tapasztalatszerzések a külső világ tevékeny megismerése során

A környezetünk valóságával való ismerkedés során a gyermekek tapasztalatokat tudnak szerezni az őket körülvevő tárgyak és jelenségek formái, mennyiségi és téri viszonyairól. Nagyon sok lehetőség nyílik a játék és a szabadidős tevékenységekben matematikai tartalmak közvetítésére. A kíváncsiság és az érdeklődés felkeltése alapvető a matematikai szemlélet megalapozásához. Cselekedtetéssel és megfigyelésekkel igyekszünk biztosítani a tapasztalatszerzéseket (mérések, összehasonlítások, kísérletek stb.), melyek idővel ismeretökké válnak, ezeket az ismereteket pedig a későbbiekben gyakoroltatjuk, mélyítjük, bővítjük.

Nevelési célunk a környezet mennyiségi, formai, kiterjedéssel összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztaltatása lehetőség szerint természetes környezetben. A gyermekek tér, sík és mennyiség fogalmának alakítása.

Feladataink

- matematikai tapasztalatszerzési lehetőségek,
- megfigyelések és Kísérletezések biztosítása,
- matematikai tartalmú felfedeztetések lehetőségének biztosítása, tudatosítása
- ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztaltatása
- a logikus gondolkodás, a problémamegoldó képesség alapozása, fejlesztése,
- tevékenykedtetés közben figyelni a csoport igényeire és szükségleteire a képességeik terén

- érdeklődés felkeltése, az aktivitás fokozása, a figyelem tartósságának növelése, a jó teljesítményre serkentés, de úgy, hogy a gyermek számára érdekes játékot, jó élményt jelentsen,
- építeni a gyermekek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére,
- elősegíteni a gyermekek önálló problémamegoldását,
- cselekvő tapasztalatszerzés biztosítása,
- megfigyelések biztosításával fejleszteni a gyermekek észlelését,
- fejleszteni a vizuális és az auditív észlelést,
- a mozgást és tapintásos észlelés fejlesztése,
- az alaklátást és a formaállandóság fejlesztése,
- fejleszteni a finommotorikát és a testsémát,
- fejleszteni az egyéni megismerő képességeket, a problémalátásukat, a problémamegoldó képességüket, összehangolva a csoport egészének fejlesztésével,
- tegyük lehetővé a többféle megoldást,
- minél több problémahelyzetet teremtsünk, hogy nyíljon lehetőség ezek megoldásának megtapasztalására,
- a gyermek valamennyi érzékszervét vonjuk be a tapasztalásba,
- erősítsük a jó megoldások megtalálásának kedvét, az igazság, és a hibajavítás igényét,
- hagyjuk a gyermekeket saját logikájuk szerint gondolkodni,
- egyénileg fejlesszünk és differenciáljunk,
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében (SNI, BTMN) a kognitív funkciók a meglévő ismeretek fejlesztése, az észleléses struktúrák: látás, hallás, tapintás fejlesztése.

Gyermeki tevékenységek

- Tevékenykedés közben számolnak, játékos cselekvéssel számtani műveleteket végeznek.
- Tapasztalatokat szereznek a darabszám változásáról (hozzáadnak, elvesznek, egyenlővé tesznek).
- Ismereteket szereznek a geometria körében. Tépnek, vágnak, rajzolnak, síkmértani formákat. Bemozognak földre rajzolt alakzatokat (kör, négyzet, háromszög, téglalap stb.)
- Összehasonlítanak, szétválogatnak, megnevezett tulajdonságok, vagy saját szempontok szerint (halmazok, részhalmazok képzése)
- Kiválasztanak tapintás, látás, hallás, körbeírás alapján tárgyakat.
- Mennyiségi tulajdonságok, térbeli kiterjedések alapján sorbarendezeit végeznek. (Sorszámok gyakorlása)
- A számfogalom megalapozása érdekében összemérnek, párosítanak, mennyiségekkel, halmazokkal (becslés, számlálás). Méréseket végeznek különböző egységekkel (magasság, hosszúság, tömeg, űrtartalom, mennyiség, terület, szélesség, vastagság, bőség)
- Tükör előtt mozognak, tükör előtt tevékenykednek, tapasztalatot szereznek a szimmetria körében.
- Síkbeli és térbeli alkotásokat, építményeket másolnak le, illetve önállóan alkotnak.
- Ritmikus sorokat hoznak létre térben és síkban, önállóan, illetve szabály alapján.
- Tevékenykedés közben tájékozódnak a síkban ábrázolt világban. (zárt, nyitott vonalak, labirintus) és a térben (testtudat, irányok, lateraritás, névutók)

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végén

- a gyermekek képessé válnak arra, hogy úgy általában megértsék az óvodapedagógus kérdéseit, gondolatait, gondolatát képesek követni.
- Matematikai jellegű helyzetről, problémáról saját gondolataik vannak, azt el is mondják, egymás állításainak igazságát megítélik, megbeszélik, esetenként javítják saját tévedéseiket.
- Általában szívesen vállalkoznak a felvetett, vagy felismert problémák megoldására.
- Képesek megnevezett tulajdonságok szerinti válogatására, sorbarendezésére.
- Összehasonlításukat szóban is kifejezik és mások megállapításainak igazságát megítélik.
- Értik és helyesen használják a mennyiségeket, halmazokkal kapcsolatban összehasonlítást tudnak végezni.
- Magasság és hosszúság jellegű mennyiségeket önállóan is össze tudnak mérni. Az összemérés alapján helyes megállapítást tudnak tenni.
- Össze tudnak mérni két halmazt párosítással (legalább 10-ig), akkor is ha az elemek különféle színűek, különböző nagyságúak, és különféleképpen lehet elrendezni is.
- Elő tudnak állítani különféle elrendezéssel, bontással ugyanannyit, többet és kevesebbet is.
- Tárgyakat meg tudnak számlálni legalább 10-ig.
- Felismerik és megnevezik a mennyiségi, alakú, nagyságbeli és téri viszonyokat.
- Képesek ok-okozati összefüggések megértésére.
- Tudnak mesélni tevékenységről, történésekről, képről, egyszerű darabszámmal is kapcsolatos történeteket.
- Az elmondott történetet eljátszással, kirakással, rajzzal meg tudják jeleníteni.
- Építései, síkbeli alkotásaik legfőbb eredménye továbbra is a szemléletük fejlődése: azonosítani tudnak különféle helyzetekben is egyező alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat.
- Ha mintát adunk, akkor másolással képesek megjeleníteni megegyező színben, nagyságban, eltérő elemekből is kirakni térbeli és síkbeli alakzatokat.
- A tükörrel való tevékenységük tapasztalatszerzésre és élményszerzésre szolgál.
- Matematikai tartalmú ismereteiket tevékenyen alkalmazzák: sorszámnevek, tőszámnevek, geometria.
- Képesek mennyiségek megállapítására, összehasonlítására, becslésére, képesek tulajdonság szerint halmazok csoportosítására, párosítására.
- Több, kevesebb, ugyanannyi relációkat alkalmazzákképesek halmazok számosságának változtatására: hozzáadás, elvétel.
- Térbeli és síkbeli tájékozódásuk alakulóban van.
- A téri tájékozódásukat érintően ismerik a jobbra, balra irányokat, meg tudják különböztetni az állásokat, értik és követni tudják az irányokat, illetve ismerik a helyeket kifejező névutókat: alá, fölé, közé, alatt, fölött. Ismerik és tudják mit értünk a vízszintes síkban az alatta, fölötte szavakon.

8.3 Verselés, mesélés

„A mesékben minden benne van, élet és halál, vereség és győzelem, túlvilág, csodák, csodatévő lények.”

(Csukás István)

„A mesékben minden megtörténhet, ahogy az életben is.”

(Csoóri Sándor)

Az érzelmi biztonság és az anyanyelvi nevelés fontos eszközei a játékos mozgásokkal kísért mondókák, dúdolóok és versek. Ezek érzéki és érzelmi élményt nyújtanak a gyermekeknek ritmusukkal és mozdulataikkal. A magyar gyermekköltészet és népi hagyományok számos alkalmat kínálnak a mindennapos mondókázásra és mesélésre. A mesék segítenek a gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésében, és megoldásokat kínálnak a különböző helyzetekre. A népmesék pozitív jellemvonásokat fejlesztenek, és életre szóló nyomot hagynak a gyermekekben. Az óvodában a gyermekek életkorának megfelelően különböző mesék és mondókák segítik a szemléletmódjuk és világképük kialakítását.

Az irodalmi alkotások dramatizálása során fejlődik a gyermekek fantáziája és beszédkézsége. A bábjáték és dramatikus játékok inspirálják a gyermekeket a megismerésre és érdeklődésre. Az élményeket kötetlen formában szervezzük, ahol az óvodapedagógus előadása és a gyermekek fantáziája dominál. A nap folyamán többször mesélünk, különös figyelmet fordítva az alváshoz nyugalmat biztosító mesékre. A mese gerincét a népmesék adják, de más típusú mesék is helyet kapnak. Fontos, hogy a meséket többször meghallgassák, és különböző módszerekkel dolgozzuk fel, hogy erősítsük a pozitív hatásukat. Az önálló szöveg- és mesemondás is bátorított. Az előadásokat metakommunikációs jelzésekkel támogatjuk, hogy esztétikai élményt nyújtsunk a gyermekeknek. A vers és mese mellett a bábozás és dráma fontos szerepet kapnak. A játékokba bevonjuk a személyiségfejlesztés eszközeit is. A nyugodt légkör és szokásrendszer kialakítása kiemelt feladatunk.

Nevelési célunk a nyelv szépségének, kifejező erejének megismertetése az irodalmi nevelés által. Irodalmi élmény nyújtásával a gyermekek érzelmi, értelmi, esztétikai, erkölcsi fejlődésének elősegítése, művészi értékű alkotásokkal a gyermeki személyiség sokoldalú formálása, olvasóvá nevelés alapjainak lerakása.

Feladataink

- Keltsük fel a mese és vers iránti érdeklődést.
- Az óvodapedagógus elsődleges feladata az élménynyújtás. Beszédmódunk utánzásra méltó példa legyen.
- Biztonságot nyújtó és nyugodt érzelmi légkör megteremtése.
- Ismerje meg a család mesélési szokásait, beszéljen a szülőknek a mese és vers fontosságáról.
- Teremtse meg a mindennapos mesélés lehetőségét (hely, idő, szokásrendszer) A pihenés előtti rendszeres meséléshez is!
- Az irodalmi anyagot úgy válassza ki, hogy nyelvileg tiszta, esztétikailag értékes mesét, verset halljanak a gyermekek.
- Mese és versmondás alkalmával építsen a spontán adódó helyzetekre, a kedvező körülmények kivására.
- Az anyanyelv megszerettetése és a beszédkultúra megismertetése.
- Művészi értékű anyagkiválasztás az életkori sajátosságokhoz, a gyermekek igényeihez, érdeklődéséhez, érzélemvilágához igazodva, a tervszerűség, tudatosság, fokozatosság elvét szem előtt tartva.
- Népi, klasszikus és kortárs irodalmi művek megismertetése.
- Megértő, a gyermekeket elfogadó, biztonságot sugárzó légkör megteremtése.
- Beszédmódunk utánzásra méltó példa legyen (élmény nyújtás).
- Anyanyelv megszerettetése, beszédkultúra megalapozása.
- Szeptember 30.: a Népmesék Világnapja alkalmából csoportszintű megemlékezést biztosítson az óvodapedagógus. A magyar kultúra napja január 22.

- Mese-versmondás örömszerző élményének megteremtése, anyanyelvi játékokból fakadó ritmus-és hangzásélmény biztosítása.
- Éljen a komplexitás lehetőségével. A gyermekek életkori sajátosságai, egyéni fejlettségi szintjük figyelembevételével teremtsen meg a dramatizálás lehetőségét. (Ennek megfelelően biztosítsa a szükséges eszközöket: a helyet és a feltételeket: ruhadarabok, fejdíszek, bábok.)
- Fejlessze a gyermekek aktív és passzív szókincsét, kifejezőképességét, bővítsen ismeretanyagát.
- A jeles napokhoz és ünnepnapokhoz is keressünk megfelelő meséket.
- Alkalmazzon minél több mozgással kísérhető verset és mondókát.
- Alkalmazza a néphagyományhoz kapcsolódó irodalmi anyagot.
- Ismertesse meg a népmesék sajátos nyelvezetét, és ez által bővítsen szókincsüket, használja a tájnyelvet.
- A mesemondás és versmondás örömszerző élmény legyen.
- anyanyelvi játékokból fakadó ritmus-és hangzásélmény biztosítása.
- Igaztörténetekkel, elbeszélésekkel, szólásokkal, közmondásokkal, csúfolókkal, találós kérdésekkel ismertesse meg a gyermeket.
- Művészeti nevelés (a szép iránti fogékonyság felébresztése, esztétikai érzelmek gazdagítása)
- A gyermeki önkifejezés alternatív lehetőségeinek biztosítása az óvodai nevelés e tevékenységeinek megvalósulásában.
- Szervezzon könyvtárlátogatást!
- Biztosítsa a gyermek számára könyveket és szoktassa a helyes használatára!
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek (SNI, BTMN) nevelése irodalmi élményekbe ágyazott fejlesztéssel.

A gyermekek 3-4 éves korban

főként az ölbeli játékokat, lovagoltatókat játszunk. Ezek nagy örömet szereznek a gyermekeknek, oldják az óvodába lépés feszültségét, segítik az óvodapedagógus és gyermek közötti szeretetteljes érzelmi kötődés kialakulását. Ezekben a mondóka játékokon kívül egyszerűbb népi rigmusokat, rövid versikéket szituációkban mondogatunk nekik. A mesék közül olyanokat válasszunk, amelyeknek cselekménye egyszerű, érthető, pozitív érzelmeket, a biztonságot, a jót sugallják. A meséket, a mondókákat sokat ismételjük.

4-5 éves korban

népi mondókákat, névcúfolókat, hangutánzó mondókákat, tréfás verseket, halandzsa szövegű kiolvasókat válogatunk, melyek ritmososak és könnyen megjegyezhetőek. A vidámságot és a humort fontosnak tartjuk, ebben a korban a gyermekek már ezt megértik. Az egyszerűbb állatmeséket fokozatosan váltják fel a népmesék, egyszerűbb népszokások dramatizálása. Egyre több csodás elemet tartalmazó rövidebb tündérmeséket is mondhatunk már nekik. A csoda ebben a korban kezd izgalmassá válni. Rövid csalimeséket is mondunk, találós kérdésekkel csiszoljuk gondolkodásukat.

6-7 éves korban

megerősítjük a néphagyományok ápolását és a természet szeretetét. Megismerkedünk a nagy magyar költők gyermekeknek szánt, szép lírai verseikkel. Verses meséket, hosszabb tündérmeséket és hosszabb népmeséket is mesélünk.

Gyermeki tevékenységek

- Mondókázik, verset mond az óvodapedagógussal együtt.
- A hallott meséket eljátsza, dramatizálja.
- A mesékhez bábokat, kiegészítőket készít, felnőtt segítségével.
- Ábrázolja kedvenc hőseit.
- Szívesen nézeget mesekönyveket, esetleg mesél a képekről.
- Játékában alkalmazza a tréfás mondókákat.
- Bábozás közben megjeleníti belső érzelmeit, és szorongásai oldódnak.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Igénylik a rendszeres mesehallgatást, szívesen hallgatnak és idéznek fel meséket, mondogatnak hangulatokhoz kötődő verseket, mondókákat, bátran alkotnak saját mesét, mondókát, verset.
- Megszilárdultak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokások.
- Ismernek és felismernek népi, klasszikus és kortárs műveket, népmesei, népi kifejezéseket, közmondásokat, szólásokat, szállóigéket.
- Szeretik, becsülik, örömmel lapozgatják, nézegetik a könyveket, óvják az eszközöket.
- Össze tudják kötni a folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait. (szövegértés)
- Szívesen élük újra élményeiket a bábozás, dramatizálás segítségével.
- Az erkölcsi értékeket felismerik az irodalmi művekben.
- Mesehallgatás közben képesek belső képalkotásra és azok képi kifejezésére (ábrázolás, mozgásformák, zene, ritmus).

8.4 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

„Aki zenével indul az életbe, bearanyozza minden későbbi tevékenységét, az életnek olyan kincsét kapja ezzel, ami átsegíti sok bajon. A zene tápláló, vigasztaló elixír és az élet szépségét, s ami benne érték, azt mind meghatványozza.”

(Kodály Zoltán)

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az éneklés, a zenélés felkelti a gyermekek zenei érdeklődését, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét a közös éneklés örömeit. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvoda ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza és elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását. A felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik. A dalos játékok közös éneklése fejlesztik a zenei készségeket/ritmusérzék, hallás, éneklési készség/és formálja a gyermek nyelvérzékét. Helyesebbé válik a beszéde, kiejtése, hanglejtése. A dalos játékokhoz kapcsolódó mozgásformák és tánc során fejlődik mozgáskészsége, testséma ismerete, térérzékelése, vizuális memóriája. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességének és zenei kreativitásának alakulásában. A zene világnapja: október 1. (Az Idősek Világnapja is ez a nap)

Nevelési célunk zenei készségek, a zene befogadásához szükséges képesség fejlesztése, valamint zenét értő és szerető, egészséges, boldog emberré nevelés.

Gyermeki tevékenységek

- Népi, dalos játékokat játszanak, ritmikus mondókákat játszanak a nap bármely szakában jókedvvel és érzelmi gazdagsággal.
- Önállóan, tisztán énekelnek, zenét hallgatnak.
- Érzik és érzékeltetik az egyenletes lüktetést, ritmust tapsolnak.
- Egyszerű néptánc mozdulatokat, együttes mozgásformákat végeznek, eleinte az óvodapedagógus irányításával később önállóan is.
- Megismerik és játékaikban is használják az egyszerű hangszereket: dob, cintányér, háromszög.
- Szívesen hallgatják az óvodapedagógus énekes és hangszeres előadását.
- Játsszanak a hangjukkal, halkán-hangosan, mélyen-magasan énekelnek, mondókáznak.

Feladataink

- Az óvodapedagógus juttassa élményekhez a gyermekeket az énekléssel és a zenehallgatással, keltse fel a zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.
- Hangolja össze a dalanyagot a zenei nevelési feladattal.
- Ismertesse meg a gyermekekkel a gyermekdalokat, dalos játékokat, szoktassa a tiszta éneklésre őket.
- Fejlessze a gyermekek zenei hallását, ritmus érzékét, harmonikus, szép mozgását.
- Tanítson a gyermekeknek táncos mozgásokat, néptánc-elemeket.
- Ismertesse meg a gyermekeket egyszerű hangszerekkel.
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál vegye figyelembe a nemzetiségi hovatartozást.
- Az óvodapedagógus az önmaga zenei kulturáltságát is fejlessze, kutasson új zenei, még nem tanított alkotások után.
- Pozitív zenei és érzelmi légkör megteremtése.
- Zenei anyanyelv alakítása.
- Népi kultúra értékeinek közvetítése.
- Ének-zene-ritmus-mozgás egységének megalapozása.
- Zenei képességek (egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) egyénhez mért fejlesztése.
- Ölbéli játékok, népi gyermekdalok, népdalok, kortárs és klasszikus művészeti alkotások gyűjtése éneklés zenehallgatás céljából.
- Néptánc alapelemeinek megismertetése.
- Esztétikus mozgáskultúra alakítása.
- Zenei alkotókészség fejlesztése.
- Zenei eszközök és hangszerek megismertetése és használata. (Esőbot)Természetes és újrahasznosított anyagból hangszerek készítése.
- Megismertetni pár szemelvényt, főleg társadalmi és természeti ünnepekhez kapcsolódó klasszikus és kortárs zeneirodalomból.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermekek szépen és tisztán énekelik a dalokat, és képesek önállóan is elkezdni az éneklést.

- A mondókákat a magyar beszéd ritmusa szerint mondják. Felismerik a magas-mély éneklés közti különbségeket, maguk is tudnak így énekelni, dalt kezdeni.
- Képesek a dallam-motívum bújtatására. Érzik a ritmus és az egyenletes lüktetés különbségét, ritmusmotívumokat visszatapsolnak.
- Megfelelően használják az ütő, vagy ritmushangszereket.
- Az egyszerű, játékos, táncos mozgásokat motívumnyi ismétlődő szakaszokkal szépen megformálják. Változatos mozgáskombinációkat hajtanak végre.
- A mozgás során a teret maguk körül kihasználják, bemozognak.
- Képesek dallam, ritmus és mozgás improvizálására.
- Figyelmesen hallgatják a bemutatott élőzenét és hangszeres játékot.
- Felismerik a magas-mély éneklés közötti különbségeket, maguk is tudnak így énekelni és dalt kezdeni.
- Ismerik a halk-hangos közti különbséget, tudnak halkán és hangosan is énekelni, tapsolni és beszélni.

8.5 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A rajzolás, a festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka, mint az ábrázolások különböző fajtái a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre, az egész nap folyamán biztosítson teret, lehetőséget. Maga a tevékenység és ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra. A kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Az ábrázolást, mint szabad alkotást az önkifejezés eszközének tekintjük. Sokféle tevékenység sorolható ide a firkálástól, a rajzon át a festésig, a bábkészítéstől kezdve a legkülönbözőbb anyagok felhasználásával barkácsolt eszközök felhasználásáig minden. Az óvodai művészeti alkotásoknak legjobb modellje a család, a természet változása, állandó megújulása, a növény és állatvilág. A természet és a belőle építkező mozgás, képalakítás, zene, olyan maradandó élmény a gyermek számára, amelyből élete végéig táplálkozhat. A tevékenységek az óvodapedagógus által biztosított feltételekkel az egyéni fejlettségekhez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejező képesség komponálóját, térbeli, tájékozódó-és rendező képességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermeki tér-forma és szín képzetének gazdagodását, képi gondolkodásának fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakulását.

Nevelési célunk a gyermekek élmény és fantáziavilágának képi, téri, szabad önkifejezése. A gyermekek tér-forma-szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása. A természet és a belőle építkező mozgás, képalakítás és a zene kapcsolata olyan maradandó élmény a gyermek számára, amelyből élete végéig táplálkozhat.

Az óvodapedagógus feladatai

- Biztosítsa a zavartalan és sokrétű tevékenykedés külső feltételeit.
- Az óvodapedagógus segítse a gyermek téri, formai és színeképzetének gazdagodását, esztétikai érzékének gazdagodását

- Segítse elő a természet szépségeire, színeire, formáira való rácsodálkozással a művészi alkotások, épületek, népi alkotások nézegetésével a szépség iránti vonzódás alakulását.
- Biztosítson sokféle eszközt és anyagot, ismertesse meg a gyermekeket a különböző technikákat, keltse fel a gyermekekben a tevékenység vágyát.
- Erősítse az eszközhasználat pontosságát, az eszközök tisztántartásának igényét.
- Ügyeljen arra, hogy az ábrázolás eszközeivel, balesetmentesen bánjanak.
- Segítse elő, hogy a szülők is adjanak gyermeküknek lehetőséget az otthoni ábrázolásra.
- Teremtse meg a szabadidős, illetve kötött ábrázolás hangulati, tárgyi, eszközbeli feltételeit, a minden gyermek fejlődését belülről segítő motiválást.
- Az ábrázoló tevékenységek során biztosítsa a kötetlen, műhelyhangulat kialakulását. (halk zeneszó, közös éneklés, mondókázás, versmondás). Legyen igényes a környezet formálásában, törekedjék a természetes, jó minőségű anyagok használatára.
- A csoportszoba díszítésében mértéktartó legyen.
- Gyűjtse és időnként elemezze a gyermekrajzokat.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknél (SNI, BTMN) fogyatékoságuk figyelembevételével erősítse az észlelő apparátust, a taktilis érzékelést és a kevésbé sérült funkciók differenciáltabb fejlesztését célozza. Külön gondot fordítva arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez.

Gyermeki tevékenységek

- A gyermekek kezdetben firkálnak, majd elnevezik műveiket.
- Rajzolnak, festenek, élményeik, elképzeléseik alapján különböző felületekre a rendelkezésükre bocsátott anyagokra.
- Játékaikhoz, dramatizáláshoz, bábozáshoz, ajándékozáshoz különböző tárgyakat barkácsolnak vágással, ragasztással, papírból, textilből, termésből.
- Gyurkálgatnak homokot, agyagot, lisztgyurmát, papírt, közben megismerik az anyagok tulajdonságait, használatát.
- Papírt hajtogatnak, montázst készítenek.
- Képeket készítenek vágyaikról, gondolataikról, élményeikről, változatos technikákkal: fonal, nyomat, mozaik, viaszkarcolás, a festés és a rajzolás mellett.
- Terméseket gyűjtnek, kavicsokat válogatnak, ezekkel készítenek felületeket.
- Megismerkednek néhány új technikával, mint például a batikolás, gyertyaöntés, gipszöntés, textílfestés, sógyurmázás, kollázs készítése.
- Megismerkednek néhány népi kismesterséggel. Egyszerűbb formában szőnek, fonnak, agyagoznak, tojást festenek, mézeskalácsot készítenek.
- Rakosgatnak, építenek saját elképzelés alapján különböző anyagok felhasználásával.
- A szabadban homokoznak, nagy felületre rajzolnak krétával, kavicsokat rakosgatnak, köveket festenek, virágból láncot fűznek.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Örömmel, saját kezdeményezésre is ábrázolnak.
- Képalakításban egyéni módon jelezni tudják az elemi térviszonylatokat. Élményeik, elképzeléseik, képzeletük megjelenítésében többnyire biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit.

- Színhasználatukban érvényesítik kedvenc színeiket. Képesek vezetéssel észrevenni a környezet, a műalkotások és saját munkáik színhangulatát.
- Képesek színeket felismerni, megnevezni, azonosítani, megkülönböztetni.
- Emberábrázolásukban megjelennek a részletek, a legegyszerűbb mozgások jelzése, formaábrázolásuk változatos.
- Tudnak formákat mintázni elképzeléseik alapján és megfigyeléseik felhasználásával.
- Önállóan és csoportmunkában is készítenek egyszerű játékokat, kellékeket, modelleket, makettek. Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikákat. Önállóan készítenek tárgyakat.
- Ismerik a népi kézműves technikák alapjait (szövés, fonás, agyagozás), kis segítséggel alkalmazzák is azokat.

8.6 Mozgás

„Ha egy szóban akarom összefoglalni, hogy számomra mit jelent az élet mozgást. Élni annyi, mint mozgásban lenni.”

(Jerry Seinfeld)

A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája. Az óvodáskor a természetes helyhelyzetváltoztató és finommotoros-mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. A gyermek a mozgás által szerez információkat az őt körülvevő környezetről, ezáltal gazdagodnak tapasztalatai, birtokba akarja venni a világot. A mindennapos mozgás hozzájárul az egészséges életvitel kialakulásához. A mozgás sokoldalú tevékenység, feladatrendszere átszövi az egész óvodai életet. Jelen van a szabad játékban, az óvodapedagógus által szervezett kötelező nagy mozgás tevékenységben (heti 1-2 alkalom), és a mindennapos mozgás tevékenységekben is, valamint a különféle sport programokon (úszás, Bozsik Ovi foci, tánc szakkör, TSMT torna, mely óvodánkban már működik) Pedagógusként elő kell segítenünk a harmonikus összerendezett mozgás fejlődését mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok által. Ezek rendszeres alkalmazása kedvezően hat a kondicionális képességekre (erő-állóképesség), amelyek befolyásolják a gyermek teherbíró képességét és a gyermek egészséges fejlődését.

Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatásait. A mozgás a fejlődő gyermek természetes szükséglete. A mozgásfejlesztés hatása az idegrendszer fejlődésére pozitív hatást gyakorol, a megfelelő igény szerinti testmozgás kedvezően hat agyi idegvégződésekre, így hozzájárul az értelmi fejlődéshez is. A mozgásos tevékenységek közben fejlődnek, alakulnak a gyermek szociális képességei is (együttműködések). Munkánk során törekszünk rá, hogy minél jobban kielégítsük a gyermekek mozgásigényét, az aktív nagy mozgásoktól kezdve a finommotoros manipulációig. A komplex testmozgások együtt hatnak a gyermekek személyiségének fejlődésére (alakul a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás). Az óvodai nevelés mindennapjaiban nagy hangsúlyt kapnak a játékos mozgások bent a teremben és szabadlevegőn egyaránt, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán, vagy szervezett formában. A mozgásfejlesztés tartalma bővül a népi sportjátékokkal, az azok által kínált mozgásformákkal, ezek igazi helyszíne az udvar. (lépegető, ugróiskola, gólyaláb, karikadobáló ...) Segítjük a mozgás és az észlelési funkciók összerendeződését (térlátás) Minden összerendezett mozgás alapja az egyensúlyérzék és a ritmusérzék fejlődése, így ezek fejlesztésére kiemelt figyelmet fordítunk.

A mozgásnak számtalan kedvező hatása van, például kedvezően befolyásolja a gyermek anyagcseréjét fokozza a teljesítőképességét, segíti az új mozgásformák kialakulását, begyakorlását, a mozgásszervek fejlődését, alakítja a játéktudat, feladattudat szintjét. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, és ezek mind együtt hatnak a gyermekek személyiségére, fejlesztik azt. (Pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás fejlődik a mozgás által.) A mindennapos mozgást és a nagymozgásos tevékenységeket minden csoportban szervezeten tartjuk tavasztól ősziig. Igyekszünk minél több időt a szabadban tartózkodni.

A mozgásfejlesztés célja a testmozgás, a sport megszerettetése, a mozgás általi öröm átélése, a szabadban való tartózkodás igényének felkeltése, rendszeres testedzés szokássá alakítása az egészséges életvitel megalapozása miatt. A gyermekek pszichomotoros készségeinek, képességeinek kialakítása és fejlesztése. Az iskolai életmód megkezdéséhez szükséges testi és fizikai erőnlét, a megfelelő koordinált mozgás és finommotoros készség elérése.

Nevelési feladataink

- A természetes mozgáskedv megőrzése, a mozgás szeretete, a mozgásigény kielégítése.
- Egészséges életvitel megalapozása, mozgástapasztalatok bővítése, a mozgáskészségek alakítása.
- Testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése, a szervezet edzése.
- A mozgáson keresztül az észlelési és értelmi struktúrák fejlesztése: észlelés, érzékelés, figyelem, gondolkodás, emlékezet.
- Motoros képességek fejlesztése, mozgásjártasságok alakítása.
- Minden gyermek optimális fejlődésének elősegítése érdekében differenciáltan kell a folyamatokat megtervezni és megvalósítani, minden gyermek egyéni képességeihez mérten.
- A gyermekek életkorát, képességeit, egyéniszükségleteiket, és képességeiket a csoport sajátosságainak figyelembevételével kell megtervezni.
- A szervezet rendszeres edzése, főként a kondicionális képességek (testi erő, állóképesség) az időjáráshoz való alkalmazkodás megalapozása, és a teherbíró képesség fejlesztése.
- A gyermekek személyisége, mozgáskultúrája, mozgáskészségük (harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások) kialakítása.

A gyermekek mozgásigényének kielégítését óvodánkban a csoportszobában és a tornateremben végzett egészségfejlesztő testmozgás, mozgásos játékok adják. Valamint lehetőség van sport programokon részt venni, illetve a szabadban végezhető különböző mozgásos tevékenységek is szolgálják. Mindezeket a gyermekek nagy részben szabadon választhatnak meg, részben pedig a nevelő szervezi, vezeti. A gyermek az udvaron annyit mozoghat, amennyire egyénileg szüksége van. Azon kívül a séták és a kirándulások együttes élményt jelentenek a csoport számára.

A mozgásfejlesztés területei:

- **szabad, spontán mozgás:** ha a gyermek állandó belső késztetést érez a mozgásra, akkor van rá lehetősége, hogy örömmel és természetes módon gyakorolja azt. Maga választja meg ilyenkor játékát, társait. A szabadidőben zajló szervezett mozgásos játékban a gyermek döntheti el, hogy önként részt vesz-e, vagy sem. Törekedni kell a spontán, mozgásos tevékenységek szervezése során a kooperatív játékok széleskörű alkalmazására.

- **irányított mozgásos tevékenység:** szervezett, tervezett, óvodapedagógus által vezetett, módszertanilag kidolgozott formában.
- **mindennapos mozgás:** minden nap, általában délelőtt, játékos formában történő mozgásfejlesztés. Célja a test felfrissítése, a gyermekek mozgásigényének kielégítése. Fontos, hogy mindig legyen kellő mennyiségű mozgásos játék és a heti nagymozgásos tevékenység anyagához igazodjon, figyelembe véve a gyermekek egyéni fejlettségi szintjét, fizikai, érzelmi állapotukat. (Minden korcsoportban, naponta kétszer szervezzük meg, 10-15 perces időtartamú, anyagát a mozgásos játékok adják, kiegészülve a láb és tartásjavító gyakorlatokkal és a gimnasztika gyakoroltatásával)
- **nagymozgásos tevékenység:** kis és középső csoportban heti 1 alkalommal, nagy csoportban heti 2 alkalommal szervezik az óvodapedagógusok, az egyéni szükségletekhez és a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodó időtartamú célzott mozgásfejlesztés. Tartalmát **a természetes mozgások adják, úgy, mint a járás, futás, ugrás, dobás, csúszás, kúszás, mászás, függés, egyensúlyozások, mozgásos játékok** (futó, fogó és versenyjátékok) alkotják.

A nagymozgás tartalma

- Járások, futások, ugrások, csúszás, kúszás, mászások, különböző tempóban, különböző irányokban és sávok között, tárgyak kerülésével, tárgyak alatt és fölött.
- Egyensúlyozó járás: földön, padon, szereken.
- Labda, babzsák, karika dobása: különböző irányokba, célba.
- Ugrókötelezés, ugróiskola.
- Függések szeren.
- Testrészek megismerése, megnevezése: gyakorlatok testrészekkel.
- Lateralitás, névutók használata, eszközök rakosgatása.
- Csukott szemmel mozgások végzése.
- Játékok.

A mozgásos és testnevelési tevékenységek anyagát korcsoportra lebontva a mindenkori csoportnapló ütemtervében rögzíti az óvodapedagógus.

A dominancia elvei

A 3-4 éveseknél: nagy mozgásának, egészségfejlesztő testnevelési anyaga nagyrészt a természetes mozgásokat tartalmazza. Ennél a korosztálynál a nagymozgások fejlesztése, valamint a testrésze ismerete, a tárgyhoz viszonyított testhelyzetek gyakorlása, a test személyi zónájának alakítása a kiemelt feladat.

4-5 éveseknél: korban nagyobb szerepet kap a tér mozgásos megismerése. Előtérbe kerül az egyensúlyérzék, a szem-kéz koordináció, a szem-láb koordináció fejlesztése.

6-7 éveseknél: az észlelés fejlesztése a legcélzottabb. Új feladat a finommotorika fejlesztése, az oldaliság tanítása.

Tevékenységek:

Játékok:

- szerep és utánzó játékok,

- futójátékok: sorban, körben szétszórtan, több csoportban, párban, egy és két sorból, körből, fogásmódok változtatásával,
- szabályjátékok,
- fogójátékok szerepvállalással körben, házzal, egy fogóval,
- egyéni és csoportos versenyek feladattal, akadályon át,
- kézi szerrel, gimnasztikai alapformákból, járásból, futásból, támaszgyakorlatokból, szökdeléssel, változatos feladatokkal, azonos testhelyzetekből történő indulással és érkezéssel,
- labdajátékok gurítással, átadással, dobással és célzással,
- egyéb játékok (az évszaknak megfelelően),
- fogójátékok: átfutással, ház nélkül egy fogóval, két fogóval.
-

Gimnasztika

Végezzenek szabad gyakorlatot és legalább kétféle kézi szerygyakorlatot (például szalaggal, körkötéssel, babzsákkal, labdával stb.) Kézi szerygyakorlatok és padgyakorlatok (kézfogással, tapssal, kopogással, dobogással, futás közbeiktatásával)

Végezzenek szabad, páros, továbbá kézi szerygyakorlatot (például kisszék labda, asztal és padgyakorlatot) a következő alakformákat felhasználva: kartartások: mély, mellső, magas és oldalsó középtartás, csípőre és válltartás, fejtetőre kör és vállhoz tartás, fogásmódok változtatásával (például kézfogás saját magával, valamint egy kézzel és társsal könyökfűzéssel, keresztetett kézfogással.) Tarkóra-, mellhez-, vegyes kartartás. Fogásmódok alsó és felsőfogás.

Testhelyzetek: alap és terpeszállás, térdelés (két térden, kissé nyitott lábbal), nyújtott és terpeszülés, hasonfekvés és hanyattfekvés, guggoló-és térdelőtámasz, csípőbe és térdben hajlított hátsó-és mellső fekvőtámasz.

Lábujj-és sarokállás, hajlított harántterpeszállás, térdelés zárt lábbal, törökülés, zsugor-, sarokülés, mellső-és hátsó fekvőtámasz.

Guggoló-lépő és levegőállás térd és lábemeléssel előre és hátra, térdelés egy térden és a másik láb oldalt, lebegőülés, oldalon fekvés, oldalsó fekvőtámasz.

Kar-törzs-térd-és lábmozgások: emelés, leengedés, lendítés, lengetés, lebegtetés, lökés, húzás, hajlítás, nyújtás, fordítás, páros lábon szökdelés, ujjak nyitása, zárása, mozgatása, csukló hajlítása és nyújtása. Karkörzés egy és két karral előre és hátra a test oldalán és a test előtt lefelé.

Törzshajlítás oldalt, törzsforgatás, térd-és lábemelés, egy lábon szökdelés, után lépés előre és oldalt. Karkörzés két karral és a test előtt lefelé kezdve, tölcser és malomkörzés, lábkörzés előre, törzsfordításban hajlítás, törzs gyakorlatok kar-és lábtartással és mozgással, után mozgások, helycserék, galoppszökdelés párosával.

Járások

Természetes járás egyenesen és különböző irányokba, (balra, jobbra kanyarodással, tárgyak és személyek megkerülésével, körben az óvodapedagógus vezetésével, kézfogással és kézfogás nélkül.) Speciális járás lábujjon és térdemeléssel. Ütemérzékeny fejlesztő járás tapssal, dobantással. Természetes módon egyesével, párokban kézfogással és anélkül, egymáshoz alkalmazkodva, hullámvonalban és átlóirányban oldalt, hátra, különböző kartartásokkal, körben és szétszórtan,

közben 180 fokos fordulattal, rövidebb és hosszabb lépéssel váltakozva, sarkon és lábujjhegyen (speciális járás) járjanak az óvodapedagógus, majd a gyermekek számolására (ütemérzéken fejlesztő járás). Járjanak természetes módon és az irányok változtatásával, továbbá csigavonalban, nyolcasban. A gyakorlólé hely közepén haladjanak balra, majd jobbra kanyarodással körbe, majd ugyanez ellentétes irányba kanyarodással, természetes járás. A talp külső élén guggolásban és feladatokkal (speciális járás) 8-16 lépést ütemre, dobszóra, majd zenére (ütemérzéken fejlesztő járás.)

Futás

Fussanak a gyermekek természetes módon, kötetlenül, egyenes és különböző irányokba, körbe, szétszórtan, irányváltoztatással: balra és jobbra kanyarodással, tárgyak és személyek ki és megkerülésével. Fussanak többféle testhelyzetből való indulással és megállás után helyezkedjenek el azonos és különböző testhelyzetekben, lassítással és gyorsítással. Fussanak egy-két akadályon át. Fussanak 10-15 méter távon, harántterpeszállásból indulva. Fussanak 3-4 akadályon át.

Támaszgyakorlatok, függések

Csússzanak, kússzanak, másszanak talajon előre, oldalt, körben kézi szerrel is. Bújjanak át egy, majd két különböző magasságú szer alatt. Másszanak át, fel és le, egy, majd két különböző szeren vízszintes és függőleges irányban. Guruljanak egyenes irányban, magasba nyújtott karral.

Másszanak négykézláb egyenes irányba és irányváltoztatásokkal (2*20 méter távon). Másszanak át, fel és le különbözőféleképpen felállított szerekre 150 cm magasságig, meghatározott támasz-és fogáskereséssel, kézzel és lábbal, tempóváltoztatásokkal. Csússzanak padon karhúzással és tolással. Gyakorolják a guruló átfordulást hajlított terpeszállásból. A kézállás előgyakorlataként végezzenek rézsútos mély fekvőtámaszt különböző szereken. Gyakorolják a „csikórugdalózást”, járjanak függőállásban, érintő magas szeren. Végezzenek lábmozgásokat hátsó függőállásban. Talicskázzanak combfogással.

Másszanak 2-4 akadály, különböző módokon való leküzdésével. Végezzenek guruló átfordulást terpesz, zárt, guggoló állásból mellső középtartás emelt karral érkezés guggoló támaszba, majd állásba.

Végezzenek gurulóátfordulást szalagon, karikán stb. helyből és néhány lépésből, továbbá egymás mellé állva kézfogással párokban. (ikerbukfenc) Álljanak kézen a lépő láb magasra lendítésével és távoli kilépéssel. Végezzenek „lajhármaszt”.

Egyensúlygyakorlatok

Egyensúlyozzanak talajon 50-10 cm széles vonal között kúszva, mászva, természetes járással, egyensúlyozzanak 30 cm magasságig emelt szeren, kézi szerekkel is, 20-10 cm távolságra lévő vonalak, padok között, 5 cm széles vonalon, vízszintes és rézsútos szereken magasabb térdemeléssel, különböző kartartásokkal és közben lépjenek át két-három kézi szert, padon járással és közben 360 fokos fordulattal, fej-kar-lábmozgásokkal összekötve a talajon, járás egyensúlyvesztés nélkül.

Ugrások

Előkészítő ugrások: szökdeljenek páros lábon helyben és haladással 1-2 akadályon át. Lépjenek, fussanak át 10-15 cm magas és 50-60 cm széles sávon. Ugorjanak kézi szeren át páros lábbal, helyből távolba és magasba, mélyugrással 30-40 cm magasból guggoló támaszba, majd hajlított állásba. Ugrás célba 100 cm széles sávba, vagy körbe, kéztámaszal a padra fel és le, nekifutással

távolra és magasra, egy lábról két lábra és egy lábra. Végezzenek távol-és magasugrást néhány lépés nekifutással. Mélyugrás maximum 80 cm magasból 40-10 cm széles szerről. Felugrás nekifutással keresztbe állított két részes ugrószekrényre térdelve, majd guggolásba és tetszés szerinti módon leugrás.

Labdagyakorlatok

Ismerkedjenek a labdával: a labda fogásával, tartásával, két kézzel különböző kartartásokkal. A labdát gurítsák terpeszülésből és állásból társuknak, gurítsák egyenes irányba, majd fussanak a guruló labda után és fogják meg. Dobják fel és le állóhelyből, fogják meg két kézzel. Dobják fel és le, kapják el a labdát állva és különböző testhelyzetekben, majd végezzenek különböző feladatokat járás és futás közben. Vezessék a labdát járás, lassú és gyors futás közben. Futás közben tegyék egy meghatározott helyre a labdát, majd vegyék fel. A labdát vezessék két párhuzamos vonal, pad mellett. Adják át a labdát párokban 3-4 méter távolságra lévő társnak egy és két kézzel.

Az óvodapedagógus feladatai

- Biztosítson lehetőséget a gyermeknek a szabad levegőn való tartózkodásra minél hosszabb időtartamban.
- Teremtson minél több mozgási lehetőséget óvodán kívül is, vigye a gyermeket játszótérre, uszodába, jégpályára, kirándulni
- Tegye lehetővé a játék-és mozgásigényt természetes gyakorlatokkal és játékokkal.
- Biztosítsa a gyermek szabad mozgás-gyakorlásának feltételeit, adjon ötleteket, irányítsa a gyermek figyelmét a legoptimálisabb terhelést biztosító napi mozgáshoz.
- Biztosítson változatos eszközöket, megfelelő helyszíneket a változatos mozgásgyakorláshoz, ötleteivel gyarapítsa a kézi szerek skáláját, hozzon létre sokféle eszközkombinációt.
- Az óvodapedagógus fejlessze a fizikai állóképességet, a fizikai aktivitáson keresztül készítse elő a szellemi aktivitást, illetőleg a mozgásos feladatok sikeres megoldása eredményeként növelje az önértékelést és az önbizalmat.
- Az óvodapedagógus a nagy és finommozgásokat és a fizikális erőnlétet is fejlessze:
  - egyensúlyérzékelés fejlesztése
  - szem-kéz, szem-láb koordináció, és
  - ritmikus tevékenységgel a ritmusérzék fejlesztését.
- Ügyeljen a testséma fejlesztésére:
  - a testrészek ismerete,
  - test koordinációjának alakítása
  - testfogalom alakítása
    - a kezesség (lateralitás fejlesztése, dominancia erősítése)
- Az óvodapedagógus gyakoroltassa a vizuális és az audítív észlelést fejlesztő, alapozó mozgásokat.
- Az óvodapedagógus törekedjen a problémamegoldások erősítésére, mozgásos tevékenységekkel elvégzett feladatmegoldásokkal.
- Az óvodapedagógus fejlessze a mozgással kapcsolatos és a mozgáshoz kapcsolódó szókészletet.
- Törekedjen arra, hogy a gyermekek jó közérzettel, jó hangulattal vegyenek részt a mozgásos feladatokban.

- A csoportszobában biztosítson mozgásra inspiráló eszközöket, tornapad, zsámoly, bordásfal, karika, egy-egy labda.
- Az óvodapedagógus az udvari játék során is biztosítson elegendő labdát, karikát, ugrókötelet.
- Az óvodapedagógus tanítson a gyermeknek sok mozgásos játékot, régi, népi játékokat is, például labdajátékokat, ugrókötelezést, ugróiskolát.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében (SNI, BTMN) bővítse a kompenzációs lehetőségek körét, a nem, vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működését célozza. TSMT torna ezen gyermekek részére intézményünkben elérhető.
- Fogadtassa el a speciális segédeszközök használatát.
- Az óvodapedagógus a különböző mozgások elsajátításának folyamatát a gyermek mozgástapasztalatára, játékos kedvére építse. Tartsa szem előtt, hogy a testnevelés legértékesebb anyagai a játékok, mert nem csak a mozgások kombinációira adnak alkalmat, hanem új, meg új tapasztalatok szerzésére is.
- Az óvodapedagógus az óvodai testnevelés feladatainak teljesítésére a testnevelés két formáját használhatja fel: a naponta szervezett, úgynevezett mindennapi frissítő, kétszer 10 perces testnevelést, és a heti 1, illetve nagycsoportban 2 testnevelési foglalkozást. A mozgásos tevékenységeket kísérelje pozitív megerősítésekkel.
- Tanítsa meg a mozgás során betartandó szükséges és elégséges szabályokat.
- Az egész nap során biztosítson megfelelő helyet és eszközöket a mozgásos tevékenységre mind a csoportszobában, mind az udvaron.
- Az eszközök kiválasztásánál igazodjon a gyermekek fejlettségi szintjéhez.
- Segítse elő, hogy minden gyermek megtalálja a képességeinek megfelelő mozgásos feladatot.
- Tudatosan tervezze havonkénti lebontásban a gyermekek mozgásának fejlesztését.
- A mozgásos anyaghoz természetesen módon igazítsa a fejlesztési feladatokat.
- Az óvodapedagógus tartsa szem előtt az egészség megőrzését, megóvását.
- Ösztönözze a gyermekeket az esztétikus, pontos mozgásra.
- A fizikai aktivitás erősítésével hívja elő szellemi aktivitást.
- Építsen a spontán érzelmi motivációkra.
- A foglalkozáson a gyermekek jó hangulattal, jó közérzettel vegyenek részt.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermekek teste arányosan fejlett az óvodáskor végére, teherbíró, eljutnak az első alakváltáshoz.
- Mozgásuk összerendezett, a megtanult mozgások végrehajtása pontosabb, ritmikusabb, esztétikusabb.
- Képesek a mozgások kombinációjára és különböző helyzetekben való végrehajtására.
- Kialakul a helyzetváltoztatás érzékelése, fejlett a térbeli tájékozódás képessége.
- Biztosan ismerik testrészeiket, magabiztosak az oldaliság tekintetében. Finommotorikájuk fejlett, kézizomzatuk erős
- Egyéni, sor és váltóversenyeket játszanak a szabályok pontos betartásában. Jártasságot szereznek néhány sportágban.

Prevenció és korrekció

Fontosnak tartjuk a testtartást javító és erősítő gyógytestnevelési játékokat, valamint a speciális tartásjavító mezítlábas talptornákat, amelyek egyénre szabott prevenciós és korrekciós fejlesztéseket nyújtanak. Nyáron például homokozóban szervezünk mezítlábas játékokat, mint a homokpakoló versenyt, ami fejlesztő hatású a láb izmai számára. Kiemelten fontos számunkra a korszerű mozgásfejlesztés szemléletének beépítése a mindennapi gyakorlatunkba. A sporttevékenységek megismertetése és gyakorlása is része a programunknak, így például Bozsik Ovi Foci Program, TSMT torna, úszás, Ovi-Judo és modern tánc szakkör. Részt veszünk óvodák közötti sportrendezvényeken is, ahol a gyermekek megtapasztalják a siker és kudarc kezelését. Évente szervezünk kirándulásokat is a szülők bevonásával, amelyek hozzájárulnak az egészséges életmód kialakításához és pozitívan befolyásolják a családok életmódját és szemléletét.

Úszás, vízhez szoktatás

A vízhez szoktatás során hangsúlyozzuk a vízbiztonság megszerzését, a víz megszerettetését. Oktatók által irányított uszodai játékokból és egyszerű mozgások gyakorlásából áll, amit a gyermekek csoportban, úszóoktató segítségével végeznek. Különböző vízi játékeszközökkel a mozgásokat a gyermekek utánzással és a szabályok elfogadásával sajátítják el. Kezdetben egyszerűbb, majd fokozatosan bonyolultabbá váló mozgások végrehajtását végzik a városi sport uszodában. Úszófelszereléssel rendelkeznek.

9 A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodából iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: **testi, lelki és szociális érettség**, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

- **a testileg egészségesen fejlődő gyermek** 6 éves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak test arányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes.
- **a lelkiileg egészségesen fejlődő gyermek** az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a térészlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálódásnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.
- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama, a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztás és átvitele.
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

9.1 Az egészségesen fejlődő gyermekek

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatstruktúrákat, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről, tudja a nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat, ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait, ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket és állatokat, azok gondozását és védelmét. Ismeri az időjárás és öltözködés összefüggéseit.
- ismeri az alapvető viselkedési formákat, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek. Elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttekkel és gyermektársaival egyaránt.

A szociálisan érett gyermek

- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb-szükség szerint kreatív elvégzésében nyilvánul meg, kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi, lelki és szociális fejlődésének elősegítése.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében (SNI, BTMN) folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség. Ezen gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

10 Esélyegyenlőség biztosítása

Az esélyegyenlőség és a másság elfogadása alapvető emberi jogokat képviselnek, melyek minden embert megilletnek, függetlenül származástól, nemtől, nemzetiségtől, vallástól vagy testi-lelki állapottól.

Az **óvodapedagógusok feladata** az integráció és befogadás elősegítése a gyermekközösségben. Fontos, hogy a fogyatékkal élő gyermeket nem betegnek, hanem másnak tekintsék, és biztosítsanak számára megfelelő segítséget és támogatást az önálló életvitelhez és a közösségi részvételhez. **Az integráció megvalósítása** érzelmi támogatást, szeretetteljes légkört, figyelmességet és segítőkészséget igényel mind a gyermekektől, mind a felnőttektől. Az óvodai nevelésben az együttnevelés társadalmi igényeinek megfelelően egyre inkább előtérbe kerül az integráció, amely segíti a sérült gyermekek életminőségének javítását és a társadalmi befogadást. Fontos, hogy a pedagógusok szakmai együttműködjenek logopédusokkal, gyógypedagógusokkal és más szakemberekkel a gyermekek egyéni fejlesztésének támogatása érdekében.

Az egészségfejlesztés nemzeti stratégiája országos feladatként tűzi ki az óvodáskorúak nevelésében

- Nemzeti identitásuk megtartása mellett az óvodai napirend (szokásrend) megismertetését, elfogadását.
- Az egészséges életvitel szabályainak gyakorlását,
- Az egészséges táplálkozási szokások alakítását,
- A közösségi viselkedés kultúrájának a többségi társadalomhoz illesztését.
- Az egészséget támogató családi környezet segítő támogatását, megvalósítását.
- A szülők szemléletének, értékrendjének alakítását.

A gyermekbántalmazás és agresszió megelőzése

A gyermekvédelem fontos jogi háttérrel biztosít a gyermek jogainak védelméhez, a szülői kötelezettségek teljesítéséhez, valamint a veszélyeztetés megelőzéséhez. Az óvodai nevelés része a gyermek személyiségfejlesztése és a veszélyeztetettség megelőzése, valamint a kapcsolattartás a gyermekvédelmi szolgáltatókkal. Ha egy gyermek veszélyeztetett helyzetben van, az óvodapedagógusnak fel kell ismernie a jeleket és intézkednie kell. Ebben segíthet az esetmegbeszélés és a háttérben rejlő okok feltárása a többi nevelővel együtt. A helyzet felderítése, az intézkedés és a tanácsadás különböző módszerekkel valósulhat meg, például családlátogatással vagy szakértők bevonásával.

11 Az óvodai élet megszervezése

Nevelőtestületünk legfontosabb jellemzői

- Világosan megfogalmazott, közös célok és elfogadott normák alapján maximális részvétellel végzi munkáját.
- Jó munkahelyi légkörben, folyamatos, megbízható kommunikációval, a demokrácia működtetésével, összetartó közösséget alkotó, s mindezek befolyásolják óvodánk nevelési elveit.
- A vezető irányítás hatékonysága az együttműködés fokával, a közösség állapotával mérhető.
- Optimális feltételek, munkakörnyezet biztosítása az óvoda munkatársainak.

11.1 Személyi feltételek

Nevelőtestületünk bemutatása

Nevelőtestületünk tagjai óvodapedagógusok, akik további végzettségekkel is rendelkeznek, például fejlesztőpedagógus, közoktatási vezető vagy tanügyi szakvizsga. A nevelőmunkát pedagógiai asszisztensek, dajkák és konyhai kisegítők segítik. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztését gyógypedagógusok és fejlesztőpedagógusok végzik, míg a beszédhibás gyermekek logopédusokkal dolgoznak együtt. Hetente rendszeresen érkezik óvodai szociális segítő is intézményünkbe.

11.2 Tárgyi feltételek

Óvodánk rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges eszközökkel és tárgyi feltételekkel. Berendezései, tárgyai, felszereltsége praktikus, esztétikus. A csoportszobák az ott dolgozó felnőttek egyéniségét, ízlésvilágát tükrözik.

Játékainkat az életkornak megfelelően biztonság, tartósság, célszerűség, tudatosság alapján vásároljuk és készítjük.

Szakkönyvtárunkat folyamatosan bővítjük, gazdag módszertani, pedagógiai, pszichológiai, közoktatásügyi könyvkínálat segíti az óvodapedagógusi, vezetői munkát.

Informatikai eszközparkunk és hangszerkészletünk fejlesztésre szorul. A szakmai munka színvonalának szinten tartása és fejlesztése céljából figyelmet fordítunk és keressük a lehetőségeket arra, hogy az óvodánk tárgyi feltételeit bővítsük folyamatosan.

Az udvarunk az EU-s szabványoknak megfelelő játékeszközökkel van felszerelve.

11.3 Napirend

A nevelésünk céltudatos szervezésekor kialakítjuk a gyermekek óvodai életrendjét, időbeosztását, úgy, hogy figyelembe vesszük a szabadjáték túlsúlyát és a megfelelő időtartalmú, párhuzamosan is végezhető, differenciált egyéni és csoportos tevékenységek szervezését. A gyermekek egészséges és a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket. A rendszeresség és az ismétlődések biztonságot adnak a gyermekek számára. Minden csoportnak a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően kell alakítania a saját napirendjét a többi csoporttal egyeztetve, életkoronként más-más pihenési idővel.

Napirendünk rugalmasan alkalmazkodik az adott nap eseményeihez, az aktualitásokhoz, az időjáráshoz és az évszakok változásaihoz. A tevékenységekre szánt időtartamot az óvoda nyitvatartási idejét figyelembe véve tervezzük meg, de ügyelve a harmonikus arányokra. A gyermekekkel történő tevékenységek mindegyikét kizárólag óvodapedagógus irányíthatja. A nyári időszakban az év közben már kialakított szokások és szabályok megtartásával, kötetlen formában változatos, játékos tapasztalatszerzési lehetőségeket, tevékenységeket kínálunk fel. Lehetőségeink szerint növeljük a játék és a szabadban való tartózkodás idejét.

Célunk a megfelelő életritmus, szokás és szabályrendszer kialakítása.

Feladataink

- biztosítani a gyermekek gazdag és változatos tevékenységét, a tevékenységek szervezése olyan módon, hogy a legtöbb időt a játékkal töltsék el a gyermekek,
- a várakozási idő minimalizálása, tartalommal való feltöltése,
- javaslattétel a szülők felé, az óvodai és családban kialakított napirend közelítésére,
- a családi hozzáállás befolyásolása az óvodapedagógus részéről a család felé: a túl sok televíziózás, tabletezés káros hatásai és a délutáni pihenés fontossága kérdéseiben.

11.4 Hetirend

A hetirend az óvodánkban egyfajta szervezeti keretet ad, biztosítja, hogy a tevékenységek rendszeresek és tervezhetőek legyenek. A hetirend összeállításánál sokféle szempontot figyelembe kell vennünk.

Szempontok a hetirend összeállításához

- a tevékenységekhez kialakított helyiségek használatának beosztását a csoportok között,
- a két egymás mellett lévő csoport kialakított napirendjét és az életkori sajátosságokat,
- a gyermekek szabadjátékát, a gyermekek hangulatát, kreativitását és a gyermeki igényeket,
- a tevékenységek tartalmának összeilleszthetőségét (komplexitást),
- az életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelően a növekvő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek tervezését és szervezését,
- a heti rendünk során egy - két alkalommal a gyermekek életkorától függően az óvodapedagógusok szerveznek különböző mozgásfejlesztő tevékenységeket, szabályjátékokat, kezdeményezett vagy kötött formában, a gyermekek részképességeinek fejlesztésére törekedve.

- a műveltségtartalmat integráló tevékenységeinket úgy alakítjuk ki, hogy naponta legyen lehetőség a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka különböző művészeti tevékenységeire, (sógyurmázás, festés, rajzolás stb.)
- mindennap legyen lehetőség a mondókázásra, verselésre, mesélésre, a mindennapi mesélés elvének megfelelően, valamint a mindennapi mozgás megteremtéséhez napi két alkalommal (egyszer délelőtt tízórai előtt, és egyszer délután) 10-15 perces frissítő testmozgásra legyen lehetőség
- mindennap legyen lehetőség éneklésre, és az ehhez kapcsolódó énekes játékokra,
- csoportjainkba azonos életkorú gyermekek járnak, a nagyobbaknak kötelezően választható és önként választható differenciált tevékenységi lehetőségeket ajánlunk fel, míg a kisebbek számára a tevékenységek önként választható lehetőséget jelentenek.

11.5 Ünnepeink, hagyományaink

„Ha az ünnep elérkezik az életedben, akkor ünnepelj egészen. (...) Tisztálgodjál belülről és kívülről. Felejts el mindent, ami a köznapok szertartása és feladata. Az ünnepet nemcsak a naptárban írják piros betűkkel. Nézd a régiéket, milyen áhítatosan, milyen feltétlenül, milyen körülményesen, mennyi vad örömmel ünnepeltek! Az ünnep a különbözőség. Az ünnep a mély és varázsos rendhagyás.”

(Márai Sándor)

Az ünnepek az érzelmi nevelés egy sajátos megnyilvánulási formája, mert ezek eltérnek a mindennapoktól. Mély érzelmi nyomokat hagynak a gyermekek és felnőttek lelkében is az ünnepnapokhoz kapcsolódó közös élmények. Átérik az ünnepnapok másságát, s bensőséges összetartozás élményét, ezek a gyermeki élmények hatnak a család szemléletére is, bevonva őket a készülődésbe és majd később az ünneplésbe is. Az ünnepnapokon szép, díszes ruhába öltözik testünk és lelkünk is, ezzel összhangban a csoportszobákat az ünnepnek megfelelően dekoráljuk. Az egész óvoda ünnepi ruhát ölt ilyenkor, mely az esztétikai nevelés szempontjából fontos. Az esztétikai szép hatással van lelkünkre. Az ünnepi készülődésnek is van már egy sajátos, érzelemfokozó, jó hangulata. A várakozás is örömmel teli. Az ünnep pedig maga az élmény. A hagyományok ápolása, a közös tevékenység érzelmi átélést és feltöltődést jelent a gyermekeknek is és a felnőtteknek is. Az előkészületekben is szervesen részt vesznek a gyermekek, átélik az örömszerzés örömet. Az ünnep, az ünneplés kiemelkedik az óvoda hétköznapijaiból, ilyenkor eltérő szokásrend is van, ezáltal az ünnepnapok kiemelik az ünnep résztvevőit a hétköznapiokból. Pedagógiai szempontból ilyenkor lehetőség nyílik a pozitív életszemlélet kialakítására, megalapozására.

Ünnepek

- Az óvodai élet hagyományos ünnepei
- Néphagyományokhoz kapcsolódó ünnepek
- Egyházi ünnepek: Karácsony, Húsvét
- Helyi szokásokhoz kapcsolódó ünnepek
- Időszakos ünnepek

Eseményeink

Olyan óvodai programokat tartalmaznak, amelyek előre nem tervezhetőek ugyan, de a gyermek óvodai életét színesítik, gazdagítják. Ide tartoznak az esetenként megtartott bábszínházi előadások megtekintése, valamint együttesek műsorán való részvétel, ezen kívül a népi hagyományok köréből ismert jeles napok megtartása és a sportnapok is.

Jeles napjaink

- Szeptember közepe: Szüreti mulatság
- Szeptember 30.: A népmese világnapja
- Október 01. Az idősek világnapja, Zene Világnapja
- Október 4.: Állatok Világnapja
- Október vége: Tökjő hét, Halloween
- November 11.: Szent Márton püspök napja
- December 06: Mikulás
- December 13.: Luca nap
- December 24-25-26: Karácsony
- Január 01. Újév
- Február 02.: A medve kibújása, az új tavasz kezdete, tavaszváró ünnep (Gyertyaszentelő)
- Február: Farsang: mozgó ünnep, kezdete mindig Vízkeresztre, január 6-ra esik és hamvazószerda napjával zárul,
- Április: Húsvét: mozgó ünnep, azért „mozog” a húsvét ünnepének időpontja, mert húsvét vasárnapja a tavaszi napéjegyenlőséget követő első holdtölte utáni első vasárnap. A tavaszi napéjegyenlőség március 21-én következik be, ezért ehhez kell tehát igazítani a húsvét időpontjának megállapítását.
- Május 01.: Májális, Munkaszüneti nap (májusfa állítása)
- Május első vasárnapja: Anyák napja
- Május utolsó vasárnapja: Gyermeknap
- Pünkösd: a Húsvétot követő ötvenedik nap, mozgó ünnep
- Óvodai Ballagások: mozgó ünnep, csoportonként, óvodánként eltérhet, május vége - június eleje

Nemzeti Ünnepeink

- 1848-49-es forradalom és szabadságharc évfordulója: március 15.
- 1956. október 23. forradalom és szabadságharc emléknapja

Zöld Ünnepek

- Takarítási Világnap (szeptember 23.)
- Állatok Világnapja (október 04.)
- Víz Világnapja (március 22.)
- Föld Napja (április 22.)
- Madarak és fák napja (május 22.)

Hagyományaink

- Szüreti mulatság
- Márton napi felvonulás
- Adventi készülődés együtt a családokkal (november 30. András naptól)
- Egészség nap
- Borbála ág hajtatása
- Húsvétkor locsolkodás

Időjósoló napok

- Erzsébet nap (november 19.)
- Katalin nap (november 25)
- András nap (november 30.)
- Borbála nap (december 04.)
- Gyertyaszentelő (február 02.)
- Sándor-József-Benedek (március 18-19-21.)
- Szervác, Pongrác, Bonifác (május 12-13-14.)

Ünnepeink nyilvánossága

Ünnepek	Zárt ünnep	Nyitott ünnep
Szüreti mulatság		*
Márton nap		*
Mikulás	*	
Karácsonyra készülődés		*
Farsang	*	
Március 15.	*	
Húsvét	*	
Anyák napja		*
Gyermeknap	*	
Óvodai Ballagások		*

Az óvoda nyitottabbá tétele érdekében a hagyományos ünnepeinket a szülőkkel közösen szervezzük meg, építve részvételükre.

Kirándulásaink, sportprogramjaink

Az egészséges életmód és a természet szeretetére nevelés szellemében szervezünk alkalmankénti, illetve tervszerűen az óvodai közösség egészét érintő kirándulásokat. Az alkalmankénti kirándulások a környezet tevékeny megismerésére épülnek. A szülőföld szeretete, az ahhoz való kötődés alapja, hogy a gyermek ismerje meg szűkebb-tágabb környezetét, lakóhelyének jellegzeteségeit, nevezetességeit.

A sport programjainkon, ha saját szervezésű sport rendezvényről van szó, akkor az óvodán belüli csapatok, csoportok indulnak, illetve óvodák közötti csoportok is részt vesznek rendezvényen, valamint városi és óvodai sportrendezvényeken.

Kirándulásainkat a szülő és a gyermek együttes részvételével szervezzük meg, annak érdekében, hogy a család és az óvoda kapcsolata a kölcsönös tisztelet jegyében elmélyüljön. Különösen kedveltek az úgynevezett kalandtrák, és az állatparki kirándulások

12 Óvodánk kapcsolatrendszere

Óvoda-Család

Célunk: a kiegyensúlyozott partnerkapcsolatra törekvés.

Mindennapos kapcsolattartás mellett, kiemelt jelentőségű tevékenységünk a Szüreti Mulatság, valamint az óvodazáró ünnepség, amely segítségével az óvoda dolgozói, a gyermekek és a szülők egyaránt közelebb kerülhetnek egymáshoz.

A kapcsolattartás feladatai

- a kapcsolattartás legyen folyamatos, törekedjünk az együttműködésre és a kölcsönös alkalmazkodásra,
- a kapcsolat alapja legyen a tapintat, érezze a szülő az óvodapedagógus segítő szándékát, empátiáját.
- a nevelési módszerek összehangolása a gyermekek egészséges fejlődése érdekében.
- nyitott, kölcsönös, kompromisszumkész kapcsolat ápolása.
- a közös programok segítsék elő a kapcsolat mélyülését.
- a nyílt napok, a közös ünnepek és fogadóórák, szülői értekezletek, családlátogatások segítik a minél nagyobb betekintést az óvoda és a család életébe egyaránt.
- az óvodapedagógus minden egyes családdal találja meg a kapcsolatteremtés, az együttműködés, a segítség legmegfelelőbb módját.
- mindig reálisan tájékoztassa a szülőket, tisztelve érzelmeiket.
- a szülők tájékoztatása az iskolába menő gyermekek aktuális fejlettségi szintjét, fejlődési jellemzőit, fejlesztési feladatait tartalmazó dokumentum betekintésébe való lehetőségéről.
- indirekt hatások mellett tudatos szemléletformálás különös tekintettel az egészségfejlesztés feladataira.

Az együttműködés formái

- szülői értekezlet,
- fogadóóra,
- óvodai ünnepek,
- kirándulások (alkalmanként felkért szülőkkel tájmegismerés, vagy hagyományápoló ismeretszerzés)
- szülői fórumok,
- nyílt nap.

A kapcsolattartás elve

- Az óvoda a családi nevelést kiegészítve, erősítve tudja betölteni nevelő szerepét, elismerve a család elsődleges szerepét.
- A szülői szervezet ellátja a szülői képviseletet, amely működési feltételeit, feladatait, az érvényes jogszabályok alapján alakítja ki.
- A két fél közötti együttműködés egyenrangú nevelőtársi viszonyban valósuljon meg.
- Szükséges, hogy az óvoda minden dolgozója előítélettől mentesen tudjon közeledni minden családhoz.
- A pedagógust és a nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottat titoktartási kötelezettség terheli, a gyermekkel és a családjával kapcsolatos minden olyan tény, adatot, információt illetően, amelyről a hivatásának ellátása során szerzett tudomást. A titoktartás határidő nélkül fennmarad, a kötelezettség kiterjed azokra is, akik részt vesznek a nevelőtestület ülésén
- A szülői szervezetbe azon szülőket érdemes bevonni, akik közvetlen kapcsolatot tudnak teremteni az óvodapedagógussal és szülőkkel egyaránt, partnerként tudnak együttműködni a célok elérése érdekében.

Fenntartó-Óvoda

A kapcsolattartás elve

A fenntartó felelőssége az óvodai intézmény folyamatos és zavartalan működésének biztosítása kiemelkedő fontosságú. Ennek részeként gondoskodik a szakmai autonómiáról, lehetővé téve a pedagógusoknak és szakembereknek, hogy szakmai munkájukat hatékonyan végezzék az elkészített helyi pedagógiai program alapján. A fenntartónak szerepe van a helyi pedagógiai program bevalásának ellenőrzésében is, és szakértők felkérésével tájékozódik a program hatékonyságáról. A kapcsolattartásban is kiemelt szerepet tölt be a fenntartó, hiszen fontos, hogy az információk szabadon áramoljanak mindkét irányban. Ez magában foglalja a kölcsönös tájékoztatást is, amely segít abban, hogy a fenntartó és az óvoda közötti kommunikáció gördülékenyen működjön, és mindkét fél tisztában legyen az intézmény életével és működésével kapcsolatos fontos információkkal.

Az óvoda és a társintézmények

Óvoda-Bölcsőde

A kapcsolattartás feladatai

- a bölcsődéből óvodába való zökkenőmentes átmenet biztosítása,
- a kapcsolatfelvétel és a folyamatos kapcsolattartás a gondozónők és az óvodapedagógusok között, amely lehetővé teszi, hogy a gyermek egyéni tulajdonságait figyelembe vegyünk, alapot nyújtva az óvodai fejlesztő munkához,
- törekedni kell a kölcsönös nyitottság és folyamatosság érvényesítésére.

A kapcsolattartás elve

az intézmény gyermekközpontú szemléletén alapuló, jól összehangolt nevelési gyakorlat segíti az átmenetet a gyermek számára az új közösségbe való beilleszkedéshez.

Óvoda-Óvoda

Célunk a szakmai együttműködés

Feladataink

- továbbképzések szervezése,
- részvétel más intézmények szakmai rendezvényein, munkaközösségein,
- a pályázatok figyelemmel kísérése.

Óvoda-Iskola

Célunk az óvodából az iskolába való átmenete zökkenőmentessé tétele

A kapcsolattartás feladatai

- Lehetőség biztosítása a tanítók számára az óvodai nevelésbe való betekintésbe.
- Szülői értekezlet szervezése tanköteles korú gyermekek szüleinek (téma az iskolára való alkalmasság szempontjai, iskolák bemutatkozása)
- A nagycsoportosok részére iskolai órák meglátogatásának megszervezése,
- Az óvodapedagógusok és a tanítók közötti eszmecsere lehetőségének biztosítása.
- Az óvodapedagógusok biztosítják a gyermekek számára, hogy közvetlen tapasztalatokat szerezzenek az iskoláról, egy-egy látogatás, vagy szervezett program alkalmával.
- Az óvodapedagógus kísérelje figyelemmel a gyermek iskolai beilleszkedését, saját nevelőmunkájának tapasztalatait adja át.
- Konzultáció, óvodából iskolába érkező gyermek beilleszkedéséről, előmeneteléről.

A kapcsolattartás elve

A kapcsolatot a kölcsönös nyitottság és bizalom, a pedagógusok együttműködése jellemezze, nevelőpartneri viszony kialakítása, a nevelőmunka összehangolása jellemezze, amely elősegíti a gyermek zökkenőmentes iskolába lépését.

Óvoda – közművelődési intézmények (Könyvtár, Múzeum, Bábszínház)

A kapcsolattartás feladatai

- Az óvodai gyermekcsoport látogatása a könyvtárba, gyermekkönyvtárba, ahol az óvodapedagógus felkelti a gyermekek érdeklődését a könyvek és a könyvtár iránt.
- Nézzenek meg olyan kiállításokat a múzeumokban, amely felkelti a gyermek érdeklődését, életkoruknak megfelelő szinten.
- Látogatás a Miskolci Állatkertbe, ahol a környezetvédelmi nevelésben kitűzött nevelési feladatok megvalósítására nyílik lehetőség.
- Szervezzenek látogatást színházba, bábszínházba, ahol erkölcsi érzelmük, esztétikai fogékonyságuk fejlődik, és formálódik magatartásuk.

A kapcsolattartás elve

A folyamatos együttműködés elősegíti a nevelési feladatok sokoldalú megoldását, megvalósítását, amely során a gyermekek esztétikai élményhez jutnak, képessé válnak a művészetek befogadására.

Jó kapcsolatra törekszünk még

- az illetékes védőnői hálózattal,
- a gyermekorvossal,
- a gyermekvédelmi jelzőrendszer egyéb tagjaival,
- óvodai szociális segítővel,
- az illetékes Pedagógiai Szakszolgálattal,
- MESZEGYI-vel
- Szakértői Bizottságokkal
- családsegítőkkal
- egyéb szakember

MIÓVI Leszih Andor Úti Tagóvodája

„Tarkabarka Komplex Differenciált Személyiség- és
Képességfejlesztő”

Helyi Pedagógiai Programja

Készítette: A MIÓVI Leszih Andor Úti Tagóvodájának nevelőtestülete

Hatályos: 2024. szeptember 1.

2024.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Inštitúcia Integrovaný Materských Škôl v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

Tartalom

Óvodánk bemutatása	3
Tárgyi feltételek	4
Személyi feltételek	4
Óvodakép	5
Gyermekkép	5
Óvodai nevelésünk célja és feladatai	6
Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	6
A környezeti nevelés célrendszere, a „Zöld szív” szemlélet megalapozása óvodai gyakorlatban	6
Zöld óvoda	6
Zöld jeles napok	7
Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása	8
Játék	9
Munka-jellegű tevékenységek	9
A külső világ tevékeny megismerése	11
Környezet rendjének megóvása – megőrzése	12
A külső világ tevékeny megismerése – matematikai tapasztalatszerzés	12
Mozgás	13
Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka:	14
Verselés, mesélés	15
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	15
Az óvoda kapcsolatai	16

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

Óvodánk bemutatása

Kétszintes, 6 csoportos óvodánk nagyon szép zöldövezetben, az Avasi kilátótól nem messze az Avasi Arborétum mellett, a város zajától távol, nyugodt, környezetben található.

Környékünkön városi sportpálya, általános iskola, Városi víztározó, illetve épülő tanösvény is található. Gyönyörű udvarunk szintes elrendezésű, a gyermekek számára megfelelő fény-árnyékhatást a kertben élő fák biztosítják. Több éven át tartó, folyamatos munkával elértük, hogy óvodánk udvarán ma egy arborétum szépségű táj fogadja a hozzánk érkezőket.

Tornatermünk gazdag eszköztárával és nagy terével szolgálja a testi nevelést és a játékos nagymozgásos tevékenységek megszervezését, valamint a gyógytestnevelési és fejlesztő foglalkozások lebonyolítását.

Ugyanakkor ez a tér szolgál arra is, hogy a teljes óvodai közösséget befogadja az év során jelentkező ünnepeink, hagyományvá vált eseményeink alkalmával. Így állandóan visszatérő találkozási ponttá vált az együttes élmények mentén történő közösségszervezésre.

Egyéni és kiscsoportos foglalkozásokra a csoportokon kívül a logopédiai, fejlesztő, illetve a sószobánkban is lehetőség van. Munkánkat szükség esetén speciális szakemberek (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, szociális segítő) is segítik.

Óvodánk épülete 2019-ben energetikai felújításon esett át, melynek során megtörtént a nyílászárók cseréje, árnyékolása, az épület külső szigetelése, színezése, napelem-rendszer, illetve „okosfűtés” kiépítése is.

A természet közelsége alapvetően meghatározza óvodánk arculatát.

Pedagógiai munkánk során a gyermekek iskolához szükséges képességeinek kibontakoztatásán, valamint az ismeretek megalapozásán és elmélyítésén túl a legnagyobb hangsúlyt a fenntarthatóság, környezettudatos, környezetbarát szemlélet formálása kapja, melynek célja az óvodai élet folyamatában a gyermekek számára közel hozni a természet, környezet megismerését, megóvását, védelmét.

Kiemelt feladatunknak tekintjük olyan szokások, szokásrendszerek, viselkedési formák megalapozását, valamint azon képességek tudatos fejlesztését, amelyek szükségesek a környezettel való harmonikus kapcsolat, a környezeti problémák iránti érzékenység, a helyes értékrendszer és a környezettudatos életvitel kialakításához.

Óvodánk 2015-ben elnyerte az „Örökös Zöld Óvoda” minősítést, ami a környezettudatos magatartásformálás gyakorlatának, a környezet-természetvédelem érdekében kifejtett pedagógiai munkának köszönhető.

Ennek fényében nagy hangsúlyt fektetünk a környezetvédelmi jeles napok megtartására (Takarítás világnapja, Állatok világnapja, Víz világnapja, Föld Napja, Madarak és Fák napja, Környezetvédelmi világnap), melyek beépültek az óvoda életébe.

Óvodánk adottsága, szellemisége igazi óvodás éveket biztosít minden kisgyermeknek.

Intézményünk a folyamatosan változó társadalmi igényeket szem előtt tartva, figyelmet fordít a folyamatos fejlesztésekre, innovatív törekvések megvalósítására.

A gyermekközpontú szemléletünk támogatja a család-óvoda közötti jó együttműködő kapcsolat kialakulását, a családi igényeket, elvárásokat szem előtt tartva, a gyermekek egyéni képességeit figyelembe véve fogalmazta meg a „TARKABARKA” pedagógiai programját. Ennek birtokában kiemelt jelentőséggel bír a gyermekek egyéni képességeire alapozott személyiségfejlesztés, az egyes területeken való lemaradás csökkentése, fejlesztés, a tehetségek felismerésére tett törekvések, nyugodt, szeretetteljes légkörben.

Óvodapedagógusaink olyan játékos helyzeteket és tanulási alkalmakat teremtenek, melyben a gyermek képességeinek fejlesztése differenciáltan, egyénre szabottan, gyermekhez igazított

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezese@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

---

módszerekkel, eszközökkel történik, mely lehetőséget biztosít arra, hogy kielégítsék a gyermekek megismerési vágyát, kíváncsiságát, sokoldalú érdeklődését.

Kiemelt szerepe van a nevelőmunkában a szabad játéknak, a játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulásnak, a mozgásnak melyet a készség és képességfejlesztés leghatékonyabb módjának tartunk.

Figyelembe vesszük a sajátos nevelési igényű, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek eltérő adottságait és az integrált nevelésen túl inkluzív neveléssel igyekszünk odafigyelni testi, lelki és szociális fejlődésükre, óvodánk elfogadó és befogadó, közössége, környezete által.

Óvodánk közössége szakmai tevékenységében értékmegőrző és értéket megújító szerepet is felvállal, mely általános érvényben az emberi, a természeti, a tárgyi értékek tiszteletére való nevelést jelenti.

Tárgyi feltételek

Az intézményben folyó nevelőmunkához szükséges szakmai felszereltség jónak ítélnél, helyi sajátosságaink és pedagógiai célkitűzéseink határozzák meg.

Az óvodai keretek között folyó óvodai nevelés személyi, tárgyi feltételei lehetővé teszik a zavartalan működést.

Az óvoda külső és belső környezetét igyekszünk olyanná varázsolni, ahol a gyermekek testi és lelki fejlődése biztosított, amelyben megtalálják a mozgás, a játék, a tevékenykedés örömet, ez által olyan élmények birtokába jutnak, ami később értéként épül be személyiségükbe.

A balesetmentes környezeti feltételek megteremtéséhez elengedhetetlen az udvar burkolatának biztonságosabbá tétele, illetve lehetőség szerinti bővítése. Mindezt a fenntartó és alapítványunk támogatásával, valamint célirányos pályázati lehetőségek felkutatásával igyekszünk folyamatosan megvalósítani.

Csoportszobáink esztétikusan berendezettek, tágasak, napfényesek, a berendezési tárgyak a gyermekek testméretéhez, igényeihez igazodnak.

Minden csoportot egyéni ízléssel alakítottak ki óvodapedagógusaink, bensőséges családi hangulat árad, bárhová lépünk be. A nyugodt, öntevékeny, a gyermekek igényének (testi, mozgás, játék...) megfelelő, különböző tevékenységi formákhoz a feltételek maximálisan biztosítottak.

Fontos feladatunknak tekintjük a pedagógiai program megvalósításához, szabad játékhoz szükséges eszközök, korszerű foglalkoztatási eszközök, képességfejlesztő játékok (szem előtt tartva a sajátos nevelési igényű, tehetséges gyermekek alapvető, speciális szükségleteit is) folyamatos beszerzését, cseréjét, bővítését, kiegészítve a nevelőközösségünk által, a gyermekekkel közösen vagy a családban készített játékeszközökkel.

Személyi feltételek

Az óvodánkban dolgozók létszáma és végzettsége megfelel a hatályos jogszabályban meghatározott feltételeknek.

Nevelőmunkánk középpontjában a gyermek áll, kulcsszereplő az óvodapedagógus, akinek elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekeink számára.

Munkatársaink folyamatos összehangolt munkája előfeltétele befogadó szellemiségű óvodánk működésének, ezért fontos feladatunknak tartjuk, a pedagógiai, fejlesztőpedagógiai, gyógypedagógiai ismereteink fejlesztését, szakirányú végzettségek további megszerzését, továbbképzéseken való aktív részvételt.

A pedagógiai asszisztenseink, dajkáink óvodánk nevelési elveit, céljait megismerve az óvodapedagógusokkal együttműködve részt vállalnak a nevelési feladatok megvalósításában, betartva a kompetencia határokat.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

Óvodakép

Óvodánk biztosítja az óvodáskorú gyermekek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

Családias hangulatban, szerető, figyelmes és toleráns felnőttek jelenlétével biztosítjuk a gyermekek számára személyiségük szabad kibontakozásának lehetőségét, valamint a szülői ház nevelésének kiegészítését, megerősítését, segítségét.

Gyermekeinknek az óvodánk a második otthon, mely védeltséget, biztonságot nyújt, ahol jól érzik magukat, szabadon tevékenykednek, és élményekhez jutnak.

Figyelmet fordítunk az inkluzív nevelésre, az egyéni kompetenciák megfelelő alakítására, a hátrányok csökkentésére, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátására, a környezettudatos magatartás megalapozására.

Az intézmény tárgyi környezete és a pedagógus tevékenységrendszere segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását, a fenntarthatóságra nevelés megvalósítását. Ezek a tevékenységek az életkorhoz és a gyermekek egyéni képességeihez igazodó, megfelelő műveltségterületeket közvetítenek, melyek által a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (iskolai élet) való átlépés belső, pszichikus feltételei.

Célunk, hogy elérhető közelségbe vigyük a gyermekeket az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetbe. Alkotó, családias légkörben segítjük önkibontakozásukat úgy, hogy minden gyermek önmaga lehetőségeihez, képességeihez viszonyítva fejlődjön, testi, lelki, szociális, értelmi érettség terén. Az életre neveljük őket.

A színvonalas pedagógiai munka érdekében közösségünk elkötelezett vállal a pedagógiai kompetenciák minél teljesebb érvényesülése mellett, mely szakmai tájékozottságot, módszertani felkészültséget, innovatív szemléletet, aktív kommunikációt, ön reflektív értékelést, megújulásra való készséget, nyitottságot, együttműködést, toleranciát és empátiát kíván tőlünk.

Gyermekkép

A megtervezett pedagógiai tevékenységrendszerek kialakításával segítjük a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását.

A környezet és a fenntarthatóság elválaszthatatlan fogalmak egymástól. Környezetünk befolyásolja mindennapi életünket és ahhoz, hogy a bennünket körülvevő világ élhető legyen, tudatosan ügyelnünk kell a fenntartható működésére. A környezettel való harmonikus életvitelt tanulni kell és erre legalkalmasabb a kisgyermekkor, amikor még a világra rácsodálkozó gyermek a tevékenységein keresztül sajátíthatja ezt el, az ehhez szükséges jártasságokat, készségeket az egészségesebb élhető élethez.

Célunk, hogy a gyermek:

- életmódjában, szokásaiban és viselkedésmódjában jelenjen meg a környezetre való érzékenység;
- ismerje fel és tisztelje a természeti értékeket, legyen tudatában az élő és élettelen környezeti tényezők közötti alapvető összefüggéseknek;
- ismerje meg a víz, levegő és az élőlények közötti kapcsolatot;
- legyen tudatában a szelektív hulladékgyűjtés lehetőségének;
- legyen ismerete a hulladék másodnyersanyagként való használatáról;
- találja meg a hulladékkal való felelős viselkedés lehetőségeit;
- legyen ismerete a közlekedés környezetbarát módjairól.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Inštitúcia Integrovaný Materských Škôl v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

Óvodai nevelésünk célja és feladatai

Célunk:

- a 3-7 éves gyermekek környezettudatos magatartás formálása;
- az ökológiai szemlélet alakítása, a mindennapokba beépülve játékokon keresztül a gyermekek ismereteinek bővítése;
- a természet tiszteletére, a környezeti károk megelőzésére törekvés váljon meghatározóvá a gyermekek életmódjában.

Feladataink:

- Kiemelten a külsővilág tevékeny megismerése, környezettudatos magatartásra nevelés, a környezetvédelem megvalósítása
- A gyermekek bevonása közvetlen környezetünk értékeinek megőrzésébe, gyarapításába
- A gyermekek környezetközpontú gondolkodásának kialakítása

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A környezeti nevelés célrendszere, a „Zöld szív” szemlélet megalapozása óvodai gyakorlatban

Pedagógiai hitvallásunk:

„Az új nemzedéknek kell felnőnie. Olyan új nemzedéknek, amely szakít a múlt természetromboló módszereivel és kíméli, óvja a Földünk még megmaradt természeti értékeit! És ennek a neveléséért az idősebb generációknak kell minden erejét, tapasztalatát latba vetnie.” / Balogh János/

Küldetésnyilatkozatunk:

- A nevelés középpontjában a gyermek és környezete áll.
- Az egyszeri és megismételhetetlen gyermeki személyiség adottságainak, képességeinek és szükségleteinek kielégítése az életkori és az egyéni sajátosságok figyelembevételével.
- Olyan természeti és társadalmi környezettel szoros kapcsolatban működő óvodát létrehozni és fenntartani, amely nemcsak kultúrát közvetít, hanem annak teremtésére is vállalkozik.
- A személyiség kibontakozásában fontos szerepet játszik a természetközelség, az életközelség, életszerűség, a munkálkodás, alkotás és a szabad önkifejezés. Becsüljük és óvjuk a természet értékeit.

Nevelésünk célrendszere túlmutat az óvodáskoron. Környezetünk jelenlegi állapota sürgeti a szemléletváltást, amely a gyermekeken keresztül fejt ki hatását a családra, a családon át a tágabb környezetre.

Zöld óvoda

A 2006., 2009. és 2012-es években sikeresen elkészített Zöld Óvoda pályázataink eredményeként Óvodánk 2015. december 16-án nyerte el az Örökös Zöld Óvoda címet. Óvodánkban a Zöld óvoda programok éves terv alapján történnek.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

A zöld jeles napok közül az Európai Autómentes Világnapot, a Takarítás Világnapját, az Állatok világnapját, az Erdők Hetét, a Komposztálás Világnapját, a Víz világnapját, a Föld napját, a Madarak és fák napját, a Környezetvédelmi Világnapot, továbbá új, innovatív kezdeményezésként a Zöld Szív napját ünnepeljük.

Évszakonként teszünk megfigyelő sétákat, kirándulásokat az óvodánk szomszédságában lévő Arborétumban, a parkokban, vagy városunk utcáin, gyűjtögetjük a természet kincseit, (színes faleveleket, fakérgeket, terméseket, kavicsokat, madártollakat) ezeket felhasználjuk az ábrázoló foglalkozásokon.

Komposztálunk.

Minden óvodai csoportunknak elültettünk egy kis fát óvodánk udvarán, amit a csoportok védnökségük alá helyeztek. Megfigyelik fejlődését, évszakonként változását, gondozzák, óvják.

Védjük, etetjük és itatjuk is a környékünkön élő madarakat. Különös figyelmet fordítunk arra is, hogy az óvodánk udvarán kihelyezett madáretetőkbe, odúba befészkeljenek a madarak.

Részt veszünk mások által meghirdetett rajzversenyeken.

Az Ovi-vakáción pancsolással, gyűjtött anyagok barkácsolásával tesszük szebbé a gyermekek nyári életét.

Szelektíven gyűjtjük a papír- és műanyag hulladékot, kupakokat.

A Környezetvédelmi Világnap alkalmából kirándulásokat szervezünk

Az óvodánk udvarára kihelyezett magasított virágágyásokban gyógynövényeket termesztünk, melyeket felhasználunk tea és szörp készítésre.

Zöld óvoda programunkba bevonjuk a szülőket is, számítunk segítségükre.

A 2016/17-es nevelési évben indítottuk útjára „ÖKO-JÁTÉKOK” címmel azt a játékos kezdeményezésünket, mely az újrahasznosítás jegyében zajlik, és ami azóta is töretlen sikert arat mind a gyermekek, mind pedig a szülők nagy örömeire.

Több civil szervezettel is kapcsolatban állunk, akik segítik munkánkat: polgárőrség, rendőrség, Városi Könyvtár, Avasi Arborétum, Miskolci Állat és Kultúrpark Zoo-pedagógusai, Csanyiki Erdészeti Iskola, Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, Mályi Madármentő Állomás, MiReHu Köz Miskolci Regionális Hulladékgazdálkodási Közszolgáltató Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság

Zöld jeles napok

Olyan örökzöld ünnepek, amelyek évről évre visszatérnek, mint a néphagyomány ünnepei, vagy a családi ünnepeink. A cél valamely környezeti – természeti elem védelmére vagy globális probléma megoldására összpontosítani aktív részvétellel és tudatos cselekvéssel. Fontos az értelemre hatni, de nem elégséges. Az érzelmi tényezők teszik emlékezetessé és hatékonyabbá a nevelést. Ezek az ünnepek helyi, hazai vagy nemzetközi kezdeményezésűek lehetnek. Az élethosszig tartó tanulás jegyében bármely korosztálynak szólhatnak az óvodásoktól a felnőttekig, megfelelő módszertani megközelítésben.

Dátum:	Zöld-jeles napok az óvodánkban
Szeptember 3. szombatja	Takarítási Világnap
Október 4.	Állatok Világnapja, Erdők hete
Október 10.	Komposztálás ünnepnapja
Március 21-22.	Zöld szív napja, Víz Világnapja
Április 22.	Föld napja
Május 10.	Madarak és Fák napja
Június 5.	Környezetvédelmi világnap

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

A gyermekeket őszinte elhivatottsággal, családias, meleg, biztonságot adó légkörben fejlesztjük, neveljük. Ezt a légkört az itt dolgozó felnőttek személyisége, attitűdje, egymással való kapcsolata, együttműködő készsége határozza meg.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére a gyermekek egyéni fejlettségének megfelelően:

- alakul a gyermekekben a természethez és a környezethez való pozitív viszony;
- tudatosul bennük, hogy a természetben nincs elhanyagolható, „felesleges” elem (minden élőlénynek helye van az ökoszisztémában);
- úgy gondolkodnak, hogy a „természet részei vagyunk, nem tulajdonosai”; „Ne árts, vigyázz rá!”
- ismernek néhány környezetvédelemmel kapcsolatos fogalmat és a hozzájuk kapcsolódó tevékenységeket: fenntarthatóság, hulladékszelektálás, újrahasznosítás, komposztálás stb.;
- tudják, hogy egészséges, tiszta környezetben az élet minősége javul, míg a szennyezett környezet rontja azt. Meglátják az ok – okozati összefüggést az egészség és a környezet minősége között;
- megtanulják a helyes életvitel szokásait, kialakulnak az egészséges életmóddal kapcsolatos szokások alapjai;
- képesek a jelenségek egyes részeinek észrevételére vagy globális szemléletére;
- felismerik, kutatják, értelmezik az ok – okozati összefüggéseket;
- emlékeznek jelenségekre, történésekre, élőlényekre, tárgyakra;
- képesek elemi következtetések levonására, egyszerű ítéletek alkotására;
- megkülönböztetik a mennyiségi-, formai-, nagyságbeli viszonyokat, azonosságokat, különbözőségeket;
- felhasználják a természet tárgyait, élőlényeit a közvetlen tájékozódásban;
- figyelnek a környezet új jelenségeire, változásaira, érdeklődnek a változás iránt;
- elítélik a környezet és az élőlények pusztítását;
- ismerik a Zöld Szív Mozgalom alapelveit.

Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása

Törekszünk az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítására.

Jeles nap keretében a családokat az ételmszer szükséglet terén a tudatosságra ösztönözzük: a pazarló életvitel helyett a takarékos bánásmódra, továbbá a ruházat megválasztásnál a természetes anyagokat preferáljuk. A saját tisztálkodási eszközök használatát folyamatosan ellenőrizzük. Mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítására törekszünk az udvaron és az óvoda épületében egyaránt.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezese@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

Játék

Több olyan játékhelyzetet teremtünk – a már meglévők mellett, - melyben tükröződik programunk szellemisége. Erre jó alkalmat adnak az explorációs - kutató, feltáró játékok is. Modern világunkban újra értékessé váltak a természetes anyagok. A játékeszközök kiválasztásánál ezt figyelembe vesszük. Gyermekünket arra ösztönözzük, hogy a természetben előforduló anyagokból (gallyak, termések, kavics, homok, csuhé stb.) alkossanak játékokat, díszeket, eszközöket.

Munka-jellegű tevékenységek

Munkavégzés közben – irányításunkkal - a gyermekek megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek a természeti-társadalmi környezetükről. Megfigyelik a természet és a környezet esztétikáját, világról alkotott ismereteik bővülnek. Ezeket a gyakorlatban is kipróbálhatják. A különböző nevelési (tevékenységi) területek egybefonódnak, de a munkának a legszorosabban a környezet megismerésére való neveléssel és az egészséges életvitel megalapozásával van kapcsolata. A munkatevékenység sokrétű lehet: végezhető egyéni önkiszolgáló és közösségi indítékból is. A környezet megszerettetésének alapvető feltétele, hogy az tiszta, gondozott és esztétikus legyen. Ezért a környezet rendjének megőrzésére az óvodába lépés pillanatától nagy hangsúlyt fektetünk. Eleinte mi felnőttek végezzük el ezt a munkát, majd fokozatosan bevonjuk a gyerekeket. Először viselkedésükkel, kialakított szokásokkal, mint például a lábtörlés, kézmosás, ruháik, játékaik rendben tartása. Később középső és nagycsoportban különböző feladatok elvégzésével, mint például naposi munka, mosdófelelős stb.

Célunk: konstruktív életvezetés megalapozása.

Feladatunk:

- megismertetni, megszerettetni a gyermekekkel az őket körülvevő szűkebb és tágabb természeti - társadalmi környezetet;
- környezeti kultúra iránti igény megalapozása;
- élő és élettelen környezeti tényezők közötti lényegesebb összefüggések meglátása;
- pozitív viselkedési formák és magatartásmód, szokások, hagyományok kialakítása;
- védelem – óvás - gondoskodás tudatosítása.

Az óvodai környezeti nevelés alapozó jellegű, így meghatározó szerepet játszik a megfelelő színvonalú környezeti kultúra, gondolkodás és viselkedésmód kialakításában. A környezeti nevelés célja is érték közvetítés. Nevelési értékeredménye a konstruktív életvezetés megalapozása. A célok, feladatok megvalósításához, természetes módon adnak keretet az évszakok változásai. Az óvodás gyermek ahhoz kötődik legjobban, ami neki tetszik, ami érzelmileg megfogja. Ezért fontos megismertetnünk, megszerettetnünk vele az őt körülvevő természeti, társadalmi környezetet.

Az élőlényeket, élettelen tárgyakat, jelenségeket környezetükben, összefüggésükben kell bemutatni, pl.: nem elég az állatok tulajdonságait megismertetni az óvodásainkkal, környezetükre, életmódjukra is rá kell irányítanunk a figyelmüket. Ehhez az szükséges, hogy minél több, sokoldalúbb tapasztalatot szerezzenek a gyermekek a valóságról és az ok-okozati összefüggésekre az életkoruknak megfelelő tudományos magyarázatokat kapjanak. Környezeti nevelőmunkánk során kötelességünk a világ valóságos tényeit, jelenségeit feldolgozni a gyermekekkel. A valóság felfedezése során megismeri, megszereti a hazai táj, a helyi hagyományok - szokások, a természet, a család, az emberi alkotás, a tárgyi kultúra értékeit és megtanulja azok védelmét. A szavak, a tapasztalatok, a cselekedetek ismeretfoszlányokká sűrűsödnek. A műveltségi anyag közvetítésében nagy szerep jut a szülőknek, a nevelőknek, az óvodapedagógus tudatos irányításának. A tudatosság feltételezi, hogy a környezetismeret anyagának feldolgozásában a legnagyobb tervszerűséggel

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezese@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

---

haladjunk a gyermeki világkép formálásában úgy, hogy közben a gyerekek tevékenyen részt vesznek a tapasztalatok, ismeretek gyűjtésében, az elemzésben és az alkalmazásban egyaránt. A gyermekek érdeklődését, kitartását fokozzák és fenntartják a játékos feladatmegoldások. A játékoság forrása lehet az eszköz és a módszer, de mindemellett a meseszerű elemeknek nincs helye a környezeti nevelésben. Az óvodai oktatás módszereinek kiválasztásakor is figyelembe vesszük a 3-6-7 éves gyermekek életkori sajátosságait. Környezeti nevelőmunkánk során tudatosan alkalmazzuk - a gyermekek képességeinek minél sokoldalúbb fejlesztése érdekében - a természettudományos megismerő módszerek közül a megfigyelést, a leírást, a vizsgálódást-kísérletezést. Pl. télen a gyerekek ismerkedhetnek a hó tulajdonságaival: hideg, tapad, ropog, gyúrható. Majd egyszerű - általunk beállított kísérletekkel - nyomon követhetjük a víz halmazállapot változásait. A természetsarokban megfigyelhetjük többek között az élettelen környezeti tényezőket: levegő, víz, napfény, hőmérséklet, föld hatását a növényekre (pl. hajtatás, csíráztatás). A jól megválasztott eszközök a gyermekek érdeklődését, figyelmét felkeltve gyorsítják az ismeretek elsajátítását, segítik a jártasságok, készségek kibontakozását. A környezeti nevelés legeredményesebb eszköze az élő valóság. A természetes környezetben tartott foglalkozások (kiskert, természetsarok, séták, kirándulások) remek lehetőséget nyújtanak a közvetlen tapasztalatszerzéshez. Alkalmat adnak a természet változásainak, az ember természetet és környezetet átalakító tevékenységének megfigyelésére. Érdeklődésükhöz igazodva biztosítanunk kell a lehetőséget az alkalmi és a folyamatos megfigyelésre, az egyéni és közös felfedezésre, az óvás- védés-gondoskodás tudatosítására, pl.: madáretetés – itatás, mely jó lehetőséget ad arra, hogy a madarak életmódját: mozgását, táplálkozását, növekedését, szaporodását, gondozását megfigyeljük gyermekeinkkel. Az állatok ellátásába fokozatosan bevonjuk a gyermekeket, ügyelve a tevékenységek utáni alapos kézmosásra. Ezek különleges élményekhez juttatják az óvodásainkat, miközben személyiség- és tudatformáló erejük is van, ezen kívül segítenek a pozitív viselkedési formák megalapozásában. A helyszíni foglalkozások, alkalomszerű séták egyben lehetőséget adnak a közlekedési ismeretek és jártasságok kialakítására, gyakorlására, a balesetmentes, helyes közlekedési morál elsajátítására. A gyermekek újabb és újabb élményekkel érkeznek nap, mint nap az óvodába. Feladatunk, hogy az óvodán kívüli spontán hatásokat felhasználjuk és a nevelés folyamán e hatások pozitív befolyásolására törekedjünk. Fel kell erősítenünk, illetve kompenzálnunk kell a szűkebb és tágabb környezet - a család, a rokonok, az "utca" – inger együttesét. A környezeti nevelés segítségével érhetjük el azt, hogy a gyermekek életkoruknak megfelelően mind biztonságosabban és bátrabban igazodjanak el és tevékenykedjenek a folyton változó világban. Már óvodáskorban meg kell kezdenünk a környezetvédő, természetszerető ember személyiségének alakítását, a környezettudatos magatartás formálás alapozását. Ebben az életkorban teremthetjük meg a természet iránti érzelmi vonzódást, ekkor alakíthatjuk ki azoknak a szokásoknak a körét, amelyek szilárd alapot adhatnak a további életkorokra. A szelektív hulladékgyűjtés bevezetésével a kertben található, ill. a nap során felhalmozódó szerves anyagokat komposztáljuk. A komposztot a kiskertek talajának előkészítésében hasznosítjuk.

Csak az a pedagógus nevelhet természetszerető gyermekeket, aki maga is jól ismeri, szereti környezetét, és magas szintű ismereteit a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével tudja átadni. Állandóan képezi magát és képes környezeti szokásainak, szemléletének folyamatos formálására, magatartását a tenni akarás, a cselekvés hatja át. A környezetvédelmi nevelési feladatokat csak akkor tudjuk megvalósítani, ha az áthatja az óvodai élet egészét. Az udvari játékok, séták, kirándulások, múzeumlátogatások, kert munkája, természetsarok, állatkert sokféle lehetőséget kínálnak arra, hogy ráirányítsuk a gyermekek figyelmét a természetes és mesterséges környezet csodáira, s azok védelmére. Beszélgetünk a véletlenül vagy tudatosan felfedezett élőlényekről, természeti jelenségekről. Mindezekre lehetőségünk van például óvodánk veteményes-

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

---

virágoskertjében is. A gyermekek irányításunk, segítségadásunk mellett aktívan részt vesznek (életkoruknak megfelelően) a gyógynövények, virágok gondozásában. Eközben közvetlenül tapasztalhatják a növények fejlődését, megfigyelhetik a talaj élővilágát, átélhetik munkájuk természetére gyakorolt hatását. A kertünkben termő gyógynövényekből készült teák, szörpök elfogyasztása közben alkalmunk nyílik arra is, hogy beszéljünk az egészséges táplálkozásról.

Az állatkertben szerzett élmények érzékenyebbé teszik a gyermekeket a természet iránt. Ezért óvodásainkkal lehetőség szerint minél többször ellátogatunk a Miskolci Állat- és Kultúrparkba is, ahol bővíthetjük az élőlényekkel kapcsolatos ismereteiket. Az Állatok Világnapján, a zoológusok közreműködésével megrendezett állatsimogatóban olyan állatokkal kerülhetnek testközelbe, melyeket sokan csak képeken láthattak.

Meg kell láttatnunk a gyermekekkel néhány riasztó példát is (utcai szeméthalmok, zaj, por stb.), fel kell hívnunk a figyelmüket ezek környezetre gyakorolt negatív hatására, s e jelenségek okaira - emberi gondatlanság, figyelmetlenség, nemtörődömség. Rá kell mutatnunk a pozitív megoldási lehetőségekre, illetve kérhetjük, ők mondják meg, mi a helyes megoldás - emberi gondosság, odafigyelés, munka.

A környezethez fűződő pozitív érzelmi viszony megalapozását és a tudatformálást segíti elő, hogy közösen megéljük a természet ünnepeit, a zöld-jeles napokat. Az óvodaudvar, épület növényállományának gazdagítását, az esztétikus környezet iránti igény megalapozását segítik elő „kertszépítő” hagyományaink: - családokkal közös virágültetés. A gyermekekben nem csak azt a nézetet kell kialakítanunk, hogy a világ megismerhető, de egyszerű megfigyelésekkel, tevékenységekkel, kísérletekkel a valóságban beigazolódott tényekkel azt is, hogy megváltoztatható. Fontos, hogy a környezetvédelmi nevelés is érzelmi telítettségű legyen, hiszen ily módon alapozhatja meg a természet, környezet iránti vonzódásukat, a természetet, környezetet szerető, tisztelő, értékeit megbecsülő és azokat védő emberré válásukat.

A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Célunk és feladatunk olyan pedagógiai folyamat kialakítása, amely elősegíti és megalapozza a gyermekek környezettudatos magatartását, életvitelét, életmódját. Alakítanunk kell érzelmi viszonyulásukat, értékrendjüket, s képessé tenni a gyermekeket az együttműködésre, toleranciára, empátiára, a másság elfogadására. Érzelmi, cselekvési, környezettudatos magatartási minták megalapozása.

Tapasztalataik segítsék a környezetben való eligazodást, az értékek védelmét, a szülőföld és az ott élő emberek megismerését, szeretetét, tiszteletét. „Minden gyermeket ahhoz segíteni, hogy elérje önmaga lehetőségének maximumát.” A családi neveléssel együtt olyan nemzedék felnevelése, amely visszafordul a természethez, gondolkodásában, cselekedeteiben, beállítottságában keresi az utat, ami összeegyeztethető környezetével. Szeretettel és kellő alázattal fordul a természet valamennyi létezője felé, és ez jellemzi emberi kapcsolatait is. Nyugodt, derűs és családi légkör megteremtése az óvodában, amely lehetőséget biztosít az önállóságra és a kezdeményezésre.

*„A gyermek érdeklődését nem felébreszteniünk kell, hanem ébren tartanunk, ugyanis az emberrel veleszületett képessége, hogy tapasztalni, megismerni vágyik”
/ Célestin Freinet/*

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezese@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

A környezeti nevelés igen gazdag és sokrétű, ezért az óvodai élet valamennyi területével kapcsolatos. E kapcsolatok dialektikusak. Gyermekkorban a világ egy és oszthatatlan. Összefonódik a játék, a munka, a művészet, és mindez elkeveredik a természet – környezet szépségével. Az óvodapedagógusnak ezt világosan kell látnia és ki kell használnia a munkája hatékonyságának érdekében. Tehát feladatunknak tekintjük, hogy e területek ismeretanyagai egymásra épüljenek és ahol lehet egyben maradjanak. A tevékenységeket a „Zöldóvoda” cím elnyerése óta annak jegyében végezzük.

Környezet rendjének megóvása – megőrzése

Kiemelkedő terület a környezet rendjének megőrzésére, szépítésére, átalakítására irányuló tevékenységek. Itt kínálkozik lehetőség a természet és környezetvédelmi szemléletmód megalapozására, az állat- és növényismeret kialakítására. Megfigyeljük az ember munkája által változó világot, a munka hatását az életünkben. Így például, hogy a növények nemcsak az eső, nap, levegő hatására fejlődnek, hanem az ember gondoskodása által is. Ezeket az ok-okozati összefüggéseket tesszük számukra érzékelhetővé, a gyakorlatban is. A gyermeki tevékenység szinterei változatosak. Átrendezzük a csoportszoba bútorait a gyermekek ötletei alapján, újra feldolgozzuk a használt papírt, ünnepnapokra együtt készítünk ajándékokat. Állatgondozásnál készítünk madáretetőt, gyűjtünk magvakat a madaraknak. Növénygondozáskor lehetőséget biztosítunk a szobanövények ápolására, locsolására, levelek lemosására, ha szükséges átültetésére. Minden gyermeknek lehet saját növénye, palántája, amit ő ültet és ápol. Ezáltal megfigyelik a növények fejlődését, a hajtás, csíráztatás, ültetés, palántázás közötti különbséget, a növényvilág sokszínűségét. Gyűjtünk és préselünk őszi leveleket. Ügyelve a balesetvédelemre készítünk közösen gyümölcssalátát, gyümölcstalat, konyhakertünk gyógynövényeiből teát, szörpöt. Az udvarhoz kapcsolódó tevékenységeknél ügyelünk az udvar tisztaságára, játékok és a gyermekméretű kerti szerszámok tisztán és rendben tartására. A szabadban végzett munka is mind a négy évszakra kiterjed: falevelek gereblyézése, száraz ágak gyűjtése, hó seprés, a gyógynövényes kert gondozása. A gyermekek aktívan közreműködnek a talaj előkészítésében, az ültetésben, a komposztálásban, a veteményezésben, a folyamatos gondozásban és a betakarításban. A környezetvédelem érdekében szelektív hulladékgyűjtést valósítunk meg. A Föld napján óvodaszépítő virágültetést szervezünk. Az állat- és növénygondozási igény felélesztésével fejlődik a gyermekek érzelmi élete, formálódik és kialakul helyes környezeti beállítódásuk.

A külső világ tevékeny megismerése – matematikai tapasztalatszerzés

A mindennapi életben nagyon sok matematikai jelenség veszi körül a gyermekeket. Szorosan kapcsolódik tevékenységeikhez, életritmusukhoz, spontán felbukkan életükben, s ezt a természetességet őrizzük meg, adjuk át az óvodai nevelés folyamán.

Célunk: életkoruknak megfelelő matematikai tapasztalatok bővítése, rendszerezése.

Feladatunk:

- spontán és szervezett tapasztalat – és ismeretszerzés biztosítása;
- a tapasztalatok és ismeretek gazdagítása, tudatosítása, elmélyítése, rendszerezése;
- a gyermek önálló véleményalkotásának elősegítése, döntési képességeinek fejlesztése;
- a tapasztalatok, élmények feldolgozásának segítése, kiegészítése, továbbfejlesztése;
- a gyermekek előkészítése a megfigyelésre;
- a gyermekek bevonása, aktív részvételre készítése a nevelési – tanulási folyamatban;
- gyermekektől függően egyéni bánásmód, fejlesztés alkalmazása.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

A gyermekek valóságos élményeit, ismereteit, tapasztalatait felhasználjuk a matematikai nevelés érdekében. A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti- emberi- tárgyi környezet formái, mennyiségi, térbeli viszonyairól. Ilyenek az összehasonlítható mennyiségek, a megszámlálható, lemérhető, osztályozható dolgok, az ismétlődő, a szimmetrikus, a páros jelenségek. A gyermekben mindezek iránt megvan a nagyfokú érdeklődés, ezért cselekvési aktivitásukra építünk, és arra törekszünk, hogy minél több érzékszervvel tapasztalják meg a matematikai relációkat. Játék és egyéb tevékenység közben is lehetőséget biztosítunk matematikai kíváncsiságuk felkeltésére és kielégítésére, problémamegoldásra készítő helyzetek elé állítjuk őket. A tevékenységeket úgy alakítjuk, hogy a gyermekek maguk lássák meg a problémát és maguk próbálják megoldani. A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alak, nagyságbeli és térbeli viszonyokat, alakul ítéloképessége, fejlődik tér-, sík és mennyiség szemlélete. Kihhasználjuk a természetben rejlő lehetőségeket matematikai tapasztalatok nyújtására. Szabadidős tevékenységek, kirándulások alkalmával olyan élményekhez juttatjuk a gyermekeket, amelyek matematikai tényeket, viszonyokat is tükröznek. Figyelmüket ráirányítjuk a lényeges jegyekre, részletekre életkori sajátosságuknak, egyéni adottságaiknak megfelelően. A matematikai viszonyok, összefüggések, problémák iránti érdeklődés matematikai tevékenységre serkenti a gyermekeket. A természet folyamatos megfigyelése, változásai matematikai ismereteket nyújtanak, fejleszti emlékezetüket, elősegíti az értelmi képességek fejlesztését, az érzelmi-akarati nevelést. Figyelmük eleinte önkéntelen, de jól megválasztott módszerekkel fokozzuk figyelmük tartósságát. A spontán és szervezett matematikai tapasztalatszerzések kiterjednek matematikai tényekre, matematikai és nem matematikai relációkra, matematikai műveletekre. A tapasztalatok tudatosítása elengedhetetlenül fontos. Ha ezekhez kapcsolódik általánosítás, ítéletalkotás, akkor létrejön az ismeretszerzés. Az érzékelés, a tapintás, a természetes mozgások (csúszás, mászás, bújás, ugrás) mozgáskultúrájuk fejlesztése mellett konkrét matematikai tapasztalatokat is nyújtanak. (térbeli irányok, névutók stb.). Az átélt élmények beépülnek a gyermekek tudatába, változatos, természetes élethelyzeteket hozunk létre. A gyermekek valóságos élményeiből merítjük a matematikai fogalmakat. Mielőtt a foglalkozásokat megtervezzük, megfigyeljük a gyermekek játékát, tevékenységüket, spontán tanulásukat, ebből határozzuk meg az elérendő célokat, feladatokat. Tudatosan tervezünk, de engedjük, hogy a gyermekek aktuális problémái más irányba tereljék a témát, teret adunk a spontaneitásnak. A témák összefűzése, a jó kérdések eljuttatnak a kívánt célhoz. Az óvodapedagógusok kérdése akkor jó, ha rövid, érthető, tömör, gondolkodásra készítő, ha minél több gondolkodási művelet elvégzésére serkenti a gyermeket. Ilyen az ok-okozati összefüggés feltárására, az összehasonlításra készítő kérdés, valamint a problémafelvetést tartalmazó kérdés.

Mozgás

A gyerekek számára életkoruknak megfelelően minél több érzékszervi és mozgásos tapasztalatszerzési, felfedezési lehetőséget biztosítunk az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből.

A környezetbarát anyagból készült udvari játékokon, a szabadban történő egészséges mozgáshoz, játékhoz megfelelő helyet és időt biztosítunk minden nap a gyermekek számára.

Rendszeresen szervezünk udvar adta természeti környezetben (fás, bokros, dombos, füves területeken) mozgásos játékokat, játékos versengéseket, ügyességi feladatokat, amelyeken az óvoda valamennyi gyermeke részt vehet

Jó levegőt, tiszta környezetet biztosítunk a tornateremben, csoportszobában végzett mozgásos tevékenységekhez.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

Sétákat, kirándulásokat szervezünk a gyermekek természetes mozgásigényének kielégítésére, szervezetük edzése érdekében, melyek során környezettudatos magatartás megalapozására is törekszünk.

A szabadon mozgó gyerekek megtanulnak a környezet sokféleségében tájékozódni, és azoknak megfelelő mozgással alkalmazkodni.

Környezetükről szerzett tapasztalataikat mozgásukban is megjelenítik, utánozzák (állatok, járművek, természeti jelenségek...) mozgásos játékok szabályait környezetük tapasztalataiból is alakítják.

A séták, a kirándulások az élményhatásokon kívül a gyermekek mozgásigényének kielégítését is szolgálják.

Sor és ügyességi játékokon természetes, illetve újrahasznosított anyagból készített eszközöket is használva szereznek tapasztalatokat (PET palack, gurigák, kupakok)

Továbbá az évszakoknak, időjárásnak megfelelő mozgásos tevékenységeket végeznek, környezeti tapasztalatokat szereznek (jég, hó-csúszkálás; melegben vizes pancsolás, sarazás, dagonyázás, építés; hűvösebb időben több, intenzívebb futás, mozgás... stb.)

Mozgásigényüket kielégítő sporttevékenységek:

- Birkózás;
- OTP Bank Bozsik program;
- 2023. szeptemberétől óvodánk bekapcsolódott az Úszó Nemzeti Programba, mely keretén belül nagycsoportos korú gyermekeink heti egy alkalommal úszásoktatáson vesznek részt a Miskolci Kemény Dénes Uszodában.

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka:

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka - mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Alkalmat és időt hagyva az ötleteknek, próbálgatásoknak, gyakorlásnak, illetve a változatos technikák készségi szintre történő eljuttatása - ez a két feltétele a kreativitás kialakulásának. Az óvodások tevékenységét sok egyéni és közös élmény, tapasztalás előzheti meg: állatkert, múzeumok látogatása, séták a közvetlen környezetünkben. Kialakítjuk a tevékenységhez szükséges szokásokat, szabályokat. (eszközhasználat, balesetvédelem, munka jellegű tevékenység) A különböző eszközök és technikák alkalmazásánál gyermekeink megtapasztalják az anyagok tulajdonságait, alakíthatóságát. A természetes anyagokat részesítjük előnyben. Felhasználásuknál figyelembe vesszük a természetvédelmi és környezetvédelmi szemléletmód kialakításának szabályait. Földről gyűjtünk termést, falevelet, virágszirmot és nem a száráról letépve. Fokozottan figyelünk az újrahasznosítás lehetőségeire. A világunk szépségére irányuló közös esztétikai élmények pozitív érzelmi állapotot váltanak ki. Párosulnak a harmónia, a boldogság, a szeretet érzésével. Létrehozhatnak megfelelő természetvédelmi látásmódot és viselkedési szokások elsajátítását is eredményezhetik. Vizuális élményt nyújthat még természeti tájakról készült fényképek, poszterek nézegetése, elhelyezésük a csoportban. Játékban adódó ötleteiket barkácsolás során realizálhatják. Erre ösztönözzük is őket, hiszen fejleszti a kez ügyességet, a problémamegoldó gondolkodást. A barkácsolt játék nemcsak azért fontos, mert beépül a különböző játéktevékenységbe és gazdagítja, tartalmasabbá teszi azt, hanem személyes jellegű, csak egy van belőle, ezért becses kincs. A gyermek

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Inštitúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezses@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

---

számára lehet, hogy nagyobb az értéke, mint egy készen kapott játéknak. Ezért tartjuk fontosnak, (ha lehetőség van rá), hogy csak esztétikus, környezetbarát anyagokkal dolgozzanak. Az ábrázolás beépülhet a szabadidős tevékenységbe, udvari játékba. Itt is nagy szerepük van a természetes anyagoknak: homok, kavics, sár, lehullott falevelek, termések. Készíthetnek kavicsból képeket, rajzolhatnak a homokba, sárból sárkunyhót, várat építhetnek, lehullott száraz gallyakból, elszáradt fűszálakból vályogépítési technikát tanulhassanak. Télen lehet hóból hó szobrocskákat, hó kunyhót, udvari fenyőfára kiöntött formákból jégdíszeket készíteni. Később, amikor melepszik az idő együtt figyelhetjük meg a jég olvadását. A lehetőségek szinte korlátlanok. A vizuálisan érzékelhető szépség és harmónia az esztétikai érzelmek megjelenésével olyan értékeket mutatnak meg, melyek elősegítik a természet és környezetvédelmi látásmód és viselkedéskultúra kialakulását. Így közvetíti számunkra mindez, hogy ezen értékek szorosan kapcsolódnak az emberhez; a természetet védeni, óvni kell, - felelősségteljesen, szeretettel kell élni benne.

Tehetség gondozás keretén belül „Varázsceruza” tevékenységen vehetnek részt a tehetségígéretes gyermekek.

Verselés, mesélés

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese – képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A mese, vers, a mondóka érzelmi biztonságot ad, segíti a belső képalkotást, mely a gyermeki élmény feldolgozás egyik legfontosabb formája. Az óvodás korú gyermek fejlődését az érzelmek dominanciája határozza meg, s ez lesz a meghatározó később az irodalomhoz fűződő kapcsolatában is. Az emóciókon keresztül tudunk kapcsolódni az óvodánk arculatát meghatározó fő nevelési feladatunkhoz, ami a természet védelmének, szeretetének megalapozása. Ezt az irodalom segítségével érzelmileg tudjuk közelebb hozni a gyermekhez. A közvetlen tapasztalatok és élmények érzelmi hatását fokozhatjuk egy-egy tartalmilag kapcsolódó irodalmi művel. Ugyanis egy-egy évszakhoz, természeti jelenséghez kötődő mese, vers, elbeszélés, mondóka katartikus élményű lehet, s ezzel megteremti azt a hangulatot, mely elengedhetetlen a természet megszerettetéséhez, s egyben láttatja a benne rejlő szépséget, esztétikumot. A tündérmesékben szereplő szólószóló, csengő barack, aranyalma stb. csodálatos világa megéretteti a természetben meglévő hétköznapi csodákat. Az állatos mesék, versek, mondókák megerősítik állatszeretetüket. Persze nem minden mesében tükröződik a természet szeretetének szemléletmódja, hiszen a mese-szimbólumok valamilyen emberi tulajdonságot jelenítenek meg, s ezek között negatív tulajdonságok is szerepelnek. A róka ravasz, a pocok oktondi, a farkas gonosz. Ezekben az esetekben a mese tartalma és az állatok szeretetére nevelés látszólag szembe kerül egymással. Éppen ezért nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy a mesékben és a természetben előforduló "nemszeretem állatokat" is elfogadtassuk a gyermekekkel. A mesék, versek segítséget nyújthatnak abban, hogy rögzüljenek a természetben már megfigyelt, megismert fogalmak.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodások általános fejlődésére, érzelmi életére, értelmi képességeinek alakulására, társas magatartására ható zenei nevelés a környezetihez hasonlóan jelen van az óvodai élet egészében. A

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

---

közöttük lévő sokoldalú kölcsönhatás így könnyen kimutatható. A környezettel való találkozások alkalmával számtalan zenei élményben is részük van a gyerekeknek. Hallják a madarak és más állatok sokféle hangját, lépéseik alatt a száraz ágak, a levegőmozgás hatására levelek zörgését, a fák, cserjék lombjának susogását, vihar esetén a mennydörgést stb. A környezeti tevékenységek tervezésekor gondoljuk végig és tervezzük meg, hogy milyen dalok kapcsolódnak tartalmilag, illetve hangulatvilágában a témához.

A kirándulások, séták helyszínein a játék alkalmas környezetünk hangjainak, sőt, csendjének érzékelésére.

A társadalmi környezet számtalan hangjának megfigyeltetése szintén lehet feladat akkor, ha pl. csoportunkkal közlekedési eszközökön utazunk, ha várunk azok érkezésére.

A környezeti és a zenei nevelés összekapcsolása az is, amikor komolyzenei művek olyan részeit hallgatjuk meg, amelyek az adott környezeti témához hangulatilag illenek.

A felsorolt alkalmak a zene az egész csoporthoz, illetve a körénk gyűlő gyerekek mindegyikéhez szól. Megzenésített verseket, elsősorban a környezeti hangokat, valamint az állathangokat tartalmazó, készen kapható adathordozók is biztosítják a gyerekek auditív élményét, illetve szinte észrevétlenül a hozzá kapcsolódó környezeti tartalmat.

Számos hangszert készíthetünk az óvodásokkal, sőt a szüleikkel közösen, a kirándulásokon és az udvaron gyűjtött vagy termelt növények részeiből.

A saját készítésű hangszerek szerepet kapnak a játéktevékenységben, bábozáskor, a mindennapi mozgásos tevékenységben, énekléskor kíséretként stb. Nem feledkezünk meg hangszereink „anyagairól” sem. Megnevezzük a növényt és a növényrészt, figyeljük meg jellemző tulajdonságaikat.

Az óvoda kapcsolatai

Széles körű kommunikációs kapcsolat folyik az óvoda és partnerei között. Ezzel biztosított a társadalmi hatás a minőségfejlesztési elvek alapján, vagyis partneri kapcsolat működik a környezet- és természetvédelem érdekében: az óvoda környezetében élőkkal szülőkkel, a lakossággal, (szülői értekezleti témák, fórumok szervezése, rendezvények: állatok gondozása, egészséges táplálkozás, növényápolás és védelem, kirándulások stb.), az óvodákkal, és más gondozási-, nevelési-, valamint nevelési-oktatási intézményekkel, a fenntartóval.

Kiemelt feladatunk megvalósítása érdekében kapcsolatban állunk:

Fenntartó:

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatával

A Fenntartó biztosította óvodánk energetikai felújítását, mely jelentősen hozzájárul a gazdaságosabb, környezetkímélőbb működtetéshez.

Az óvoda működtetése során továbbá az óvoda vezetősége a környezetkímélő anyaghasználatra (környezetbarát tisztítószereket használata), a tudatos takarékosagra, a kapcsolatok széles és többirányú kiépítésére kiemelten törekszik. Szelektív hulladékgyűjtés biztosított az óvoda egész épületében (pl. papír, műanyag stb.) Pályázati lehetőségek felkutatása, biztosítása többek között a környezettudatos fenntarthatóság érdekében.

Családok:

A „hulladék nem szemét” elv hasznosítása az újra felhasználás érdekében (ajándékkészítés, játékkészítés stb.) megvalósul.

ÖKO játékok, dekorációk készítése, újra hasznosítható anyagok gyűjtése, felhasználása.

Szülők munkahelyi lehetőségeinek kiaknázása környezet megismerés szempontjából. (pl. víztározó látogatása, kukásautó megfigyelése)

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Inštitúcia Integrovaný Materských Škôl v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

Szülők segítségnyújtása óvodánk udvarrendezésében.

Bölcsőde:

Kölcsönös látogatások során újra hasznosítható anyagokból készített ajándékok készítésére törekszünk.

A bölcsődei élet során igyekeznek megalapozni a környezettudatos magatartás alapjait a gyermekekben.

Iskola:

Az óvoda-iskola környékének rendben tartására, tudatos megóvására tett lépések a szűkebb környezet időszakos rendezése, takarítása során.

Játékos környezetvédelmi és környezet megismerő közös programok, gyűjtések, vetélkedők, ismerkedő programok.

Családok Átmeneti Otthona:

A CSÁO és az Ökumenikus Segélyszervezet által biztosított programokon, közös sport- és környezeti játékokon való részvétel biztosítása (környezet rendben tartása, játékos programok, a CSÁO sportpályájának használata, lakók környezettudatosságának támogatása, erősítése...)

Kapcsolat a közművelődési intézményekkel:

Tájékozódás, kapcsolatfelvétel a könyvtári-, múzeumi-, és bábszínházi környezettudatos programokról, előadásokról, rendezvényekről.

Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület:

Madarak és fák napján közös program szervezése óvodánk udvarán.

Miskolci Állatkert és Kultúrpark:

Látogatás az Állatkertbe, illetve a zoo-pedagógusok együttműködésével ismertető programok, állat simogatók, környezetvédelmi rendezvények megtartása akár óvodánkban is.

Csanyiki Erdőház Erdészeti Erdei Iskola:

Környezetvédelmi világnapon látogatás, kirándulás szervezése a Csanyik völgybe, előadásokon, játékos programokon való részvétel.

Amennyiben módunkban áll, törekszünk a Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda és a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre, és – lehetőségeink szerint – szakmai kapcsolat fenntartására.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY
MESEVÁR TAGÓVODÁJA
„VARÁZSLATOS TERMÉSZET”
HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

OM: 028572

Készítette: A MIÓVI Mesevár Tagóvodájának nevelőtestülete

Hatályos: 2024. szeptember 1.

2024.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Inštitúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

Tartalomjegyzék

A Mesevár gyermekvilága.....	3
I. Gyermekkép, óvodakép.....	4
I.1. Gyermekképünk.....	4
I. 2. Óvodaképünk.....	5
I.3. Helyi Pedagógiai Programunk célja.....	6
I.4. Alapelveink.....	6
II. Az óvodai nevelés feladatai.....	6
II.1. Az egészséges életmód alakítása.....	7
II.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	8
II.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	9
II.3.1. Anyanyelvi fejlesztés és nevelés.....	9
II.3.2. Értelmi fejlesztés és nevelés.....	10
III. Az óvodai élet megszervezésének elvei.....	11
III.1. Személyi feltételek.....	11
III.2. Tárgyi feltételek.....	12
III.3. Az óvodai élet megszervezése.....	12

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

A Mesevár gyermekvilága

A Bükk-hegység lábánál, a Diósgyőri várhoz közel, friss levegőjű zöldövezet közepén található az óvodánk. A vár, a Szinva patak, az erdő közelsége, mint környezetünk szépségei és értékei minden nap új csodákkal gazdagítanak bennünket. A minket körülölelő természet és a gyermekek mesevilága, valamint intézményünk régi neve – Könyves Kálmán úti Óvoda – készítetett arra, hogy egy ránk illő nevet válasszunk óvodánknak, így lettünk Mesevár Óvoda.

Mi

Együtt

Segítünk

Egy

Varázslatos világba

Átlépni a

Ránk bízott gyerekeknek

Néhány év elteltével döntöttük el közösen, hogy alternatív törekvéseket megismerve, saját arculatú, adott körülményeink között megvalósítható és működő programot dolgozzunk ki. Kíváncsiságunk, érdeklődésünk, hivatásszeretetünk arra készítetett bennünket, hogy egy jól bevált napirenddel, lelkes, megújulni vágyó óvodapedagógusokkal működő óvodánk mindennapjait saját módszereinkkel szervezzük meg.

Hitvallásunk: formálni a ránk bízott óvodásokat és megmutatni számukra a világot olyannak amilyen. Programunk a külső világ tevékeny megismerésére épül és komplexitásra törekszik. Az ismereteket nem elszigetelten, hanem összefüggéseiben, kölcsönhatásaiban mutatjuk be a gyermekeknek, úgy, ahogy a valóságban előfordul.

Többéves pedagógiai munkánk eredményei és tapasztalatai, illetve a társadalmi változások számunkra is szükségessé tették egy új, saját arculatunkat tükröző helyi program kidolgozását. Pedagógiai Programunk a gyermeket megillető jogok és alapvető szabadságjogok tiszteletben tartását és esélyegyenlőséget biztosítja. A gyermekek sokoldalú harmonikus fejlődését igyekszünk az óvodai nevelés során innovatív pedagógiai törekvésekkel biztosítani, fő irányelvünk a gyermekközpontúság. Az intézményünket választó szülők támogatják nevelési értékeinket, továbbra is igénylik, hogy ebben a szemléletben neveljük gyermekeiket. Programunk irányelvei figyelembe veszik a sajátos nevelési igényű gyermekek inkluzív nevelését, szorosan együttműködve a családdal, szükség esetén a megfelelő szakemberek bevonásával.

A mindennapi munkánkat szem előtt tartva, az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának irányelveit figyelembe véve, a törvényi kötelezettségeknek is eleget téve és az intézményünk iránti elvárásoknak és igényeknek megfelelően dolgoztuk ki saját Helyi Óvodai Pedagógiai Programunkat. Programunk új, módosított elnevezése: „**Varázslatos természet**”.

MIOVI Mesevár Tagóvodájának Helyi Pedagógiai Programjába 2023. januártól beépült az „Alakítsuk együtt jövőnket” mentálhigiénés program gyakorlati megvalósítása, folyamatos nyomon követése, tagintézményen belül Jó gyakorlattá alakításának megalapozása.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

I. Gyermekkép, óvodakép

I.1. Gyermekképünk

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja és saját programunk is szem előtt tartja, hogy az ember egyedi, mással nem helyettesíthető individuum, szellemi, erkölcsi és pszichológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszere.

Ez a kor a kisgyermek második kiteljesedett fázisa, amely a gyermek személyiségének jelentős változását életkoronkénti és egyénenkénti eltéréseit tükrözi.

Számunkra fontos, hogy milyen környezetben tevékenykednek, fejlődnek gyermekeink.

Igyekszünk olyan spontán és tervszerű környezeti légkört teremteni, mely kedvező befolyással bír a gyermekek fejlődő személyiségére, tehát boldog, derűs, kiegyensúlyozott, érzelmekben gazdag gyermekké válnak. Nyitottak az új befogadására, érzékenyen reagálnak a természeti és társadalmi problémákra, őszinte érdeklődéssel fordulnak egymáshoz a közvetlen és tágabb környezetükben.

Óvodánk egész dolgozói köre elkötelezetten hisz abban, hogy a gyermekek iránti szeretettel és feltétel nélküli elfogadással lehet teljes értékű, harmonikus személyiségű gyermekeket nevelni.

Nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, minden gyermek számára egyenlő hozzáférést biztosít, a társadalmi egyenlőség elvét figyelembe véve, előítéletek nélküli szemléletet követ.

Minden gyermeket egyéni képességeihez mérten fejlesztünk, lehetőséget biztosítunk a tehetségigéreték kibontakoztatására és az esélyegyenlőség megteremtésével a hátrányok kompenzálására.

Úgy érezzük, gyermekképünket hűen tükrözi ez az idézet:

„HA
türelemben nő fel, türelmes lesz
bátorítják, bizalmat örököl
megdicsérik, megtanulja értékelni a dolgokat
őszinteséget lát, törekedni fog arra
biztonságot érez, megtanul hinni
a gyermeket elismerik
megtanulja becsülni magát
szeretik és barátságosak vele,
megtanul szeretetet találni a világban.”

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

I. 2. Óvodaképünk

Az óvoda olyan nevelési intézmény a köznevelés rendszerében, ahol a gyermekek 3. életévétől az iskolába lépésig neveljük, fejlesztjük. Intézményünk funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő, személyiségfejlesztő. A funkciók teljesítésének hatására a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba való átlépés belső pszichikus feltételei.

Óvodánk a Kilián-déli lakótelep zöldövezetében található. Az intézmény 1965-ben épült állagát évről-évre védjük, karbantartjuk, ezért megfelelőek a mikrokörnyezeti adottságok. Családi hangulatú óvodánkban 4 csoport van 100 férőhellyel.

Kedvező helyi adottságunkat, az ide járó gyermekek, szülők igényeit figyelembe véve alakítottuk egyéni arculatunkat, amely helyi pedagógiai programunkat is meghatározta.

„Varázslatos természet” programunk szemlélete az optimális feltételek megteremtésével szeretetteljes, érzelemben gazdag környezetet, sokoldalú, játékos fejlődési lehetőségeket, tevékenykedtetést biztosít a gyermekek egyéni képességeinek megfelelően. Számunkra nagyon fontos, hogy a nevelésünk cél- és feladatrendszerében a gyermekek mindenképp, elsőként szerepeljenek. A környezeti nevelés fő hangsúlyt kap munkánk során, ezért törekszünk arra, hogy nyitottak legyenek a természeti és társadalmi élmények befogadására.

A gyermekek személyiségéhez igazodva saját fejlődésük ütemében, egyéni képességeiknek és készségeiknek kibontakoztatásával, a mással nem helyettesíthető szabad játék elvének, a játék elsődleges szerepének megfelelően, közvetetten segítjük az iskolai közösségbe történő beilleszkedést.

Az óvodánk helyi adottsága a körülvevő környezet, valamint az elhivatott óvodapedagógusok szemléletmódja ösztönzött minket arra, hogy fő célként kezeljük a gyermek nevelésében a külső világ tevékeny megismerését. Fontos számunkra a test egészségvédelme mellett a lélek egészségvédelme is, amely magába foglalja a testi, szellemi, lelki, szociális jólét állapotát. Nevelőtestületünk minden tagja minőségi munkára törekszik, nyitott a megújulásra. Az „Alakítsuk együtt jövőnket” mentálhigiénés mesterprogram adta lehetőségek beépítésével, gyakorlati alkalmazásukkal a gyerekek, a családok, a dolgozói kör, partnereink mentális állapotát nyomon követjük, támogatjuk, építjük.

Felnőtt és gyermekközösségünk nyitott arra, hogy az óvodánkba érkező nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek multikulturális és befogadó nevelését biztosítsuk.

Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét szem előtt tartva, az integráció során az önazonosság elvének megtartásával, erősítésével lehetőséget adunk nyelvi kultúrájuk, hagyományaik ápolására.

Az alkalmazotti közösségünk vállalja, hogy óvodásaink fejlődése érdekében a jövőben is igyekszik megtartani az intézményünkben folyó szakmai munka színvonalát, partnereinkkel való jó kapcsolat ápolását.

Arra törekszünk, hogy összehangolt munkánk, kommunikációnk, bánásmódunk modell értékű legyen. Intézményünk neve továbbra is jelentsen garanciát, bizalmat. Figyelembe vesszük partnereink elvárásait a Fenntartó iránymutató célkitűzéseit, és elkötelezettséget érzünk a helyi pedagógiai programunkban megfogalmazottak eredményes megvalósítása iránt.

Mindezek mellett a továbbképzések során szakirányú végzettséget szerzett óvodapedagógusaink különféle tervszerű foglalkozásokat szerveznek, melyen a tehetséges, a hátrányos helyzetű, a speciális fejlesztést igénylő gyermekek is egyéni ütemben fejlődhetnek.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

Fontos számunkra a tehetségigéreték kibontakoztatásának támogatása, komplex személyiségfejlesztése differenciált módszerekkel, rendszeres, tervszerű foglalkozásokkal.

Ennek megvalósulási területei:

- Játékos mozgásfejlesztés,
- Zenei és mozgásos képességeinek fejlesztése, néphagyományőrzés,
- Bozsik program.

I.3. Helyi Pedagógiai Programunk célja

Az óvodai nevelés célja az, hogy az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását a hátrányok csökkentését elősegítse az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, beleértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is.

I.4. Alapelveink

Pedagógiai Programunkban nevelésünk alapelvei tükrözik gyermekképünk, óvodaképünk és nevelési filozófiánk gondolatát, amelyek a következőkben fogalmazódnak meg:

- a gyermeki személyiség tiszteletben tartása, elfogadása, szeretetet és megbecsülést nyújtó óvodai élet alakítása,
- a gyermekek egyéni képességeinek figyelembevételével, személyiségük sokoldalú kibontakoztatása,
- nemzeti, etnikai kisebbség nevelése keretében biztosítani kell a kisebbségi önazonosság megőrzése, ápolása,
- szükség esetén a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésükben biztosítjuk az önazonosság megőrzését, társadalmi integrálását,
- óvodai nevelésünk egész nap folyamán lehetőséget biztosít a gyermekek fejlesztésére, az egyéni képességeket és differenciált fejlesztést figyelembe véve, szakképzett pedagógusok által tudatosan tervezett program segítségével,
- az óvodapedagógusok szem előtt tartják a játék elsődleges szerepét, a szabad zavartalan játéktevékenység feltételeinek biztosításával építik fel az óvodai nevelés feladatait a célkitűzéseik összhangjában, szem előtt tartva a komplexitás elvét.

Alapelveink megvalósítása érdekében arra törekszünk, hogy érzelmi biztonságot nyújtó légkört formáljunk, amelyet sokszínű változatos tevékenységek révén valósítunk meg.

II. Az óvodai nevelés feladatai

A nevelési célunk elérése érdekében az óvodai nevelőmunkánk során az alábbi feladatok megvalósítására törekszünk az óvodás korú gyerekek testi és lelki szükségleteinek kielégítése révén:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösség nevelés,
- az anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

II.1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmód, életvitel, szokások és cselekedetek, valamint magatartásformák összessége, amelyek a gyermekek szellemi, lelki és testi egészségének megőrzését, fenntartását szolgálják, valamint a fizikai állapot védelmét és fejlesztését eredményezik. E területen célunk a gyermekek helyes életritmusának, megfelelő öltözködésének, edzésének, mozgásának, pihenésének megszervezése, amelyekben az érzelmek dominanciája meghatározó.

A megvalósítás során figyelembe kell venni óvodánk gyermekeinek vele született adottságait, mentális és biológiai érés sajátosságait, személyi és tárgyi környezetet, amelyben a gyermekek élnek. Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Az óvodai nevelés feladata a gyermekek testi fejlődésének elősegítése:

- a gyermekek gondozása, testi szükségleteiknek, mozgásigényeinek kielégítése,
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése,
- a gyermekek testi képességei fejlődésének segítése,
- a gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése,
- az egészséges életmód, a testápolás, étkezés, öltözködés, betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása,
- az egészséges táplálkozás érdekében a gyümölcsnap bevezetése,
- a gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása,
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítása,
- a környezettudatos magatartás, fenntartható fejlődés megalapozása, a szelektív hulladékgyűjtés bevezetése,
- a mozgás preventív szerepének érvényesítése az egészségtudatosság fontossága, a lelki egészségünk megóvására és megtartására törekvés.

Célunk:

A kisgyermekek szükségleteinek kielégítése, mely elősegíti szomatikus, pszichikus és szociális fejlődésüket, hozzájárul egészségük megőrzéséhez, jó közérzetük, egészséges életmódjuk kialakulásához.

Feladatunk:

- egészséges környezet és eszközrendszer biztosítása,
- helyes életritmus kialakítása: gondozás, testi szükséglet, mozgásigény kielégítése, testi képességek fejlesztése, mindennapos mozgás biztosítása,
- a család és az óvoda együttműködése a szokások összehangolásával (egészséges táplálkozás, gyümölcsnapok),
- ha szükséges speciális szakember bevonása a prevenció és korrekció testi, lelki fejlesztés megvalósításához a szülővel együttműködve,
- rendszeres séták, kirándulások során élményszerű tapasztalatszerzés által a természet szeretetére, védelmére nevelés, a környezettudatos magatartás megalapozása és az ehhez kapcsolódó szokások kialakítása,
- gyerek joga néhány gyakorlata, légzésgyakorlatok, relaxációs zenékre való önkéntelen mozgás, ringatózás, pihenés, lazulás a délelőtti időszakban.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Inštitúcia Integrovaný Materských Škôl v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

II.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodás korú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

Ezért fontos, hogy:

- már az óvodába lépéskor kedvezőbb érzelmi hatások ériék a gyermeket,
- az gyermek-óvodapedagógus, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív érzelmi töltés jellemezze,
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését és én tudatának alakulását, engedjen teret önérvényesítő, önkifejező törekvéseinek,
- az óvoda teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermek kielégítse társas szükségleteit, nevelje a gyermeket a másság elfogadására, tiszteletére,
- a gyermekek mentálhigiénés állapotának nyomon követése, támogatása.

A gyermekek szocializációs folyamatának segítése érdekében fontos a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása. Ezért olyan óvodai életet szervezünk számukra, amely segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának, szokás és normarendszerének) fejlődését.

A gyermekek nyitottságára építve elősegítjük, hogy tudjanak rácsodálkozni a természetben fellelhető szépségekre, az emberi környezetben megmutatkozó belső értékekre. Tisztelje, becsülje, óvja természeti és társadalmi környezetét, a néphagyományok megismerésével alakuljon ki kötődése szülőföldjéhez.

A kiemelt figyelmet igénylő, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, elhanyagolt, illetve kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén speciális felkészültséggel rendelkező szakemberek (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, konduktor) közreműködésével.

A közösségi nevelés egy átfogó, alapvető folyamat, mely során értékes tulajdonságok, megfelelő értékrend alakul ki a gyermekekben. A szocializáció folyamatában a gyermekcsoport tagjai megismerik, elfogadják és alkalmazzák a környezetük normáit, szokásait, szabályait, értékeit. A gyermekek óvodába lépésétől kezdve érzelmi biztonságot nyújtó, elfogadó derűs, nyugodt légkört teremtünk. Szeretetteljes odafordulással, változatos tevékenységekkel, közös játékokkal könnyítjük meg a gyermekek befogadását a közösségünkbe. A gyermek szükségleteit figyelembe véve közösen alakítjuk ki a közösségi szokásrendet.

Az óvoda dolgozói mintául szolgálnak a gyermekek számára kommunikációjukkal, erkölcsi magatartásukkal, toleranciájukkal. Nevelő-fejlesztő munkánkat a dajkák segítő együttműködésével végezzük.

Célunk:

A gyermekek zavartalan fejlődésének biztosítása, a szociális biztonságérzet és a közösségi érzések megalapozása.

Feladatunk:

- nyugodt, derűs, befogadó biztonságos légkör kialakítása
- a gyermekekben a bizalom, szeretet és kötődés képességének megalapozása
- mások iránti tisztelet, megbecsülés érzésének alakítása

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

- pozitív társ és önértékelés kialakítása
- szociális érzékenységük fejlesztése
- önkifejező, önérvényesítő törekvéseik lehetővé tétele
- egymásra való odafigyelés, alkalmazkodás, humánus problémamegoldás

II.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

II.3.1. Anyanyelvi fejlesztés és nevelés

Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikációkülönböző formáinak alakítása – helyes mintaadással - valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Különösen a beszédkedv fenntartására, a gyermekek meghallgatására, a gyermeki kérdések érvényesülésére, a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

A mindennapi életben szinte minden területen megkívánják tőlünk az értelmes, tömör, világos, célratoró szóbeli kifejezést. A kisgyermek, amikor az anyanyelvét sajátítja el tulajdonképpen beszélni tanul és a beszéd révén a hozzá intézett közlések feldolgozásával, majd azok ismétlésével tanulja meg a nyelvet. Az anyanyelv használata szerves része az óvodai életnek és a nevelés egész folyamatának. Ezért nem kezeljük az anyanyelvi nevelést elszigetelten.

Szeretetteljes, biztonságot nyújtó, jó csoportlégkört teremtünk, ahol a gyermekek bátran megnyilatkozhatnak, kialakulhat beszédkedvük, elmondhatják a gyerekek, hogy érzik magukat az óvodában, mit szeretnének annak érdekében, hogy még jobban érezzék magukat.

Fontos szerepet tulajdonítunk a dramatizálás és bábozás adta lehetőségeknek, hiszen a gyermekek belső világának egyik legkifejezőbb eszköze. Ezáltal felelevenítik tapasztalataikat, elképzeléseiket, esztétikai, szociális élményeiket. A bábozásnak személyiség formáló hatása van, mely lehetőséget nyújt az önmegvalósításra. A dramatizálás, bábozás nagy szerepet játszik a társas kapcsolatok alakulásában, mely csak oldott légkörben jöhet létre. A gyermekek szereplési vágya alkotó tevékenységgel párosul, melyben fejlődik emlékezetük, önértékelésük, alkalmazkodó képességük, szervezőképességük.

Célunk:

A magyar nyelv szépségeinek megismertetésén és megbecsülésén keresztül a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének felkeltése, fenntartása, és a helyes beszéd kialakítása.

Feladatunk:

- anyanyelvünk, mint nemzeti kincsünk értékeinek átadása,
- beszélgetésre alkalmas, nyugodt, kiegyensúlyozott légkör kialakítása,
- a gyermekek aktív és passzív szókincsének bővítése,
- verbális és nonverbális kifejezésmódok alkalmazása,
- érzelmeik, érzéseik kifejezésének segítése: hangulat kifejező piktogramok, üdvözlő tábla, érzelem kártyák használatával,
- a már kialakított beszélgető kör folytatása,
- beszédkultúra kialakítása (beszédfigyelem, mások meghallgatása),
- felnőtt közösségünk példa értékű kommunikációja.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezese@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

II.3.2. Értelmi fejlesztés és nevelés

Az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása során az óvoda a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára építve – egyéni fejlődési üteméhez mérten – biztosítson a gyermekeknek változatos tevékenységeket. Ezeken keresztül spontán tapasztalatokat szerezhetnek a természeti és társadalmi környezetről, amelyeket különböző tevékenységekben és élethelyzetekben gyakorolhatnak.

Az óvodában folyó értelmi nevelés feladatának tekintjük a gyermekek ismereteinek rendszerezését és gazdagítását, az értelmi képességek fejlesztését. Az ismeretek bővítését játékos, mozgásos tevékenységeken keresztül a gyermek aktív közreműködésével valósítjuk meg. Új fogalmak alkotására, valóság-hű tapasztalatok megítélésére, ok-okozati összefüggések felismerésére, tehát gondolkodni ösztönözzük gyermekeinket.

A kudarcmentes iskolakezdés biztosításában fontos helyet foglal el az értelmi képességek kibontakoztatása, így tud majd a gyermek 6-7 évesen önállóan alkotó, aktív módon gondolkodni. Ennek megfelelően tervezzük feladatainkat, szem előtt tartva és alkalmazkodva a gyermekek életkorához, hiszen az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, megfigyelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás, kreativitás) a gyermek fejlődésével minőségi változást mutatnak.

Célunk:

A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építve biztosítsunk nekik változatos tevékenységeket, amelyek által további élményeket, tapasztalatokat szerezhetnek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Feladatunk:

- a gyermekek megismerési vágyának, kíváncsiságának kielégítése,
- a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő, ösztönző környezet biztosítása,
- mentálhigiénés jólét állapotának biztosításával a gyermekek értelmi fejlődésének segítése,
- a gyermekek egyéni érdeklődésének megfelelően tevékenységek biztosítása,
- a gyermekek önállóságának, figyelmének, kitartásának, feladattudatának fejlesztése,
- a rész-képességek, mint alapvető képességek segítségével magasabb rendű pszichés funkciók kialakítása,
- a beszéd, a gondolkodás, az emlékezet megerősítése,
- optimális feltételek biztosítása minden területen a pszichikus funkciók fejlődéséhez,
- az egyéni képességek, életkori sajátosságok figyelembe vétele, a differenciálás elvének alkalmazása.

Az értelmi képességek fejlesztési területei:

a) Az érzékelés fejlesztése:

A tapintás, hallásérzék, látás és látásélesség finomítására törekszünk, a perspektivikus látás alakulását segítjük a természetben folytatott tevékenykedéssel, szabályjátékokkal.

A hallás terén nem csak a zenei hallás fejlesztésére törekszünk, hanem a beszéd kifinomultabb hallását is alakítjuk. A megnevezett hangok megkülönböztetésére törekszünk, tudjanak különbséget tenni köztük, és azt meg is tudják fogalmazni.

A tapintási érzék fejlődését formák észlelésével és tárgyak manipulálásával segítjük.

b) Az észlelés fejlesztése:

Az észlelés az érzékelés alapjaira épül. A tárgyak számos tulajdonsága egyszerre tükröződik vissza tudatunkban, az ingerületek egysége kép formájában tükrözi a valóságot, ekkor beszélünk észlelésről.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

A gyermekek eddigi tapasztalatait felhasználva, arra építve az analízis és a szintézis műveletét igyekszünk alakítani.

A gyermeki észlelés fejlesztése folyamán figyelmet fordítunk a tér, idő, mozgás, vizualitás, mennyiségi gondolkodás, beszéd, tapintás fejlesztésére.

c) A megfigyelés fejlesztése:

A gyermekeket minden érdekli, spontán tevékeny módon szerzik ismereteiket, az önkéntelen megfigyelés érvényesül. Ezek sokszor pontatlanok lehetnek. A pontos megfigyelés nem választható el az érzékszervek fejlesztésétől.

Az érzékelés-észlelés finomítása megkönnyíti a pontos megfigyelést. A szándékos megfigyelés alakítására törekszünk, mivel feltétele az iskolai tanulásnak.

d) A figyelem fejlesztése:

Elsősorban a gyermekek önkéntelen figyelmére építünk. Kitartóbb figyelemre kell nevelnünk, melynek alapja a tájékozódási reflex. A fejlesztés lehetséges eszközei: érdeklődést felkeltő szemléltető képek, eszközök, tárgyak, játékok, amelyekkel manipulálni is tud.

Figyelemfelkeltés nélkül nincs szándékos megfigyelés, nem működik a képzelet, nincs gondolkodási művelet, sem átgondolt cselekvés.

e) Az emlékezet fejlesztése:

Ezen a téren a feladatunk kettős. Az önkéntelen emlékezetből a szándékos emlékezet kialakulásáig eljutni, valamint a terjedelmét fejleszteni. A szándékos és a gondolati bevésés elválaszthatatlan egymástól, így mindkettőre kiemelt figyelmet fordítunk.

f) A képzelet fejlesztése:

A játék, mese, elbeszélés, ábrázolási tevékenység, bábozás egyaránt fontos eszköze a képzelet fejlesztésének. Ha a gyermek nem talál magyarázatot, képzeletét hívja segítségül, ilyenkor az ismeretek bővítésével, a valóság sokoldalú megismerésével juttatjuk el a realitás irányába.

g) A gondolkodás fejlesztése:

A szemléletes-cselekvő gondolkodásból fokozatosan jut el a gyermek a képszerű gondolkodás szintjére, majd óvodáskor végén szükséges a fogalmi, nyelvi gondolkodás kialakulása, amely az iskolai tanulás alapja.

Problémamegoldó képességük függ a gondolkodási műveletek fejlettségétől. Analizálni tudnak cselekvési és szemléleti síkon, tárgyakat felsorolnak gondolkodás síkján. A szintézis legtöbbször együtt jelentkezik az analízissel (tárgyakat szétszed, összerak).

Összehasonlítanak, fogalmakat alkotnak, képesek következtetéseket hozni.

A gondolkodás mellett a beszéd fejlesztésére is törekszünk, hiszen a gyermek gondolatainak nyelvi eszköze.

III. Az óvodai élet megszervezésének elvei

III.1. Személyi feltételek

Az óvodában a nevelő munka kulcsszereplője az óvodapedagógus, jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó és segítő attitűdje modellt, mintát jelent a gyermekek számára.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezese@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

Az óvodapedagógusok tevékenységének és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

Személyi feltételrendszer:

A magas szintű nevelő-fejlesztő munkát az óvodapedagógusok elhivatottsága mellett a folyamatos továbbképzése és önképzése biztosítja. Az „Alakítsuk együtt jövőnket” mesterprogram megvalósításához szükséges ismeretek megszerzésével, megosztásával, gyakorlatba való beépítésével a Helyi Pedagógiai Programunk még magasabb színvonalú szakmai háttérrel biztosít óvodásaink testi-lelki fejlődéséhez.

III.2. Tárgyi feltételek

Az intézmény 1965-ben kezdte meg működését 3 csoporttal, amely 1 év múlva 4 csoportra bővült. 1998 szeptemberétől a magas gyermeklétszám indokolta a 5. csoport megnyitását, melyet az óvodához tartozó szolgálati lakásból alakítottak át. A hely adottságai miatt itt egy kis létszámú csoport működött, mely 2021-ben megszüntetésre került. Jelenleg óvodánk 4 csoporttal, 100 férőhellyel működik.

2019. év folyamán a TOP-6.5.1-16-MI1-2017-00007 pályázat keretein belül energetikai és villamossági felújításon esett át óvodánk, mely során az épület akadálymentesítése is megtörtént. Az óvoda belső elosztása nem változott, nem minden csoporthoz kapcsolódik közvetlenül öltöző és mosdó helyiség, tornateremmel nem rendelkezünk. Az intézmény csoportszobái esztétikusak, jól elrendezettek. A gyermekek által használt tárgyi eszközöket hozzáférhető és biztonságos helyen tartjuk. Igyekszünk optimális munkakörnyezetet kialakítani az óvodai munkatársaknak. Külön helyiséget alakítottunk ki a szülők fogadására, ahol a gyermekekkel kapcsolatos beszélgetésekre nyílik lehetőség. Az óvoda udvarát, kertjét, épületét, berendezését úgy alakítottuk ki, hogy az a gyermekek biztonságát, kényelmét és a harmonikus fejlődését szolgálja. Fontosnak tartjuk a gyermekeink mozgás- és játékigényeinek kielégítését. Az „Alakítsuk együtt jövőnket” mesterprogram megvalósításához szükséges helyek kialakítása, tárgyi feltételek biztosítása.

III.3. Az óvodai élet megszervezése

A gyermekek egészséges fejlődéséhez napirendünk biztosítja a szükséges feltételeket. Mindezeket megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével valósítjuk meg. Napirendünk, heti rendünk figyelembe veszi a helyi szokásokat, az épület adta lehetőségeket, igényeket, egyéni szükségleteket. Azokban a csoportokban, ahol nincs közvetlen kapcsolat a mosdóval, vagy távol esik a csoportszobától a mosdó a gyerekek biztonságát és a baleset megelőzését szem előtt tartva nem tudjuk megvalósítani a folyamatos étkeztetést. Napirendünket a csoportokkal megbeszélve alakítottuk ki. Törekszünk arra, hogy az óvodai mindennapjainkat a rugalmasság és a szabad játék elsődleges szerepe jellemezze. Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő tevékenységeket óvodapedagógus irányítja. Az óvodai nevelés tervezését, a gyerekek megismerését és fejlődésük nyomon követését egységes dokumentumok segítik:

a) A *Csoportnapló* – nevelőtestületünk által kifejlesztett, elektronikusan előállított, Pedagógiai Programunk –cél-, feladat és tevékenységrendszerére épülő dokumentum, melynek tartalma teljes mértékben megfelel a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési –oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról jogszabály 91. §. 1-3. pontjában meghatározott kötelező tartalomnak.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

Csoportnapló tartalma:

1. Nyitó/Cím lap
2. Tartalomjegyzék
3. Az óvodapedagógusok változását követő adatlap
4. A gyermekek névjegyzéke, óvodai jele
5. Összesített adatok
6. Tanköteles gyermekek nyilvántartó lapja
7. Napirend
8. Heti rend
9. Heti egyéb tevékenységek
10. Születésnapok
11. Hivatalos látogatások
12. Általános munkavédelmi tájékoztató óvodai foglalkozásokon
13. Tervezett nevelési feladatok és értékelése
  - 1 és 2. félév
  - Az egészséges életmód alakítása
  - Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
  - Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés megvalósítása
  - Tervezett nevelési feladatok értékelése
14. A Nevelési évben feldolgozott projektek nyilvántartása
  - a nevelési év során megvalósult projektek címe
  - időszak
15. Projektek
  - A teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységekhez, foglalkozásokhoz kapcsolódó szervezési feladatok
  - a feldolgozott témák célrendszere, módszerei, tervezett produktumok, élménynyújtó tevékenységek és a gyűjtőmunka
  - műveltségtartalmakra lebontva a tervezett ismeretanyag, a felhasznált irodalom, eszközök
  - a feladatrendszer, melyet három sztenderdhez igazodva differenciáltan, az egyéni fejlődést figyelembe véve tervezünk
  - Heti tervek, melyek részletesen tartalmazzák a feldolgozott ismeretanyagot, az egyéni fejlesztés lehetőségét, és egyéb tevékenységeket, programokat, a csoport életével kapcsolatos feljegyzéseket, tapasztalatokat
  - Projekt reflexió
16. Csoport éves önértékelése az óvodavezető által megadott szempontsor alapján

b) A gyermekek fejlődését az integrált szinten működő munkaközösség által kidolgozott „*Gyermekek fejlődésének nyomon követési dokumentumai*”-ban rögzítjük óvodába lépéstől az iskolakezdésig. Az eredmények ismeretében fejlesztési javaslatot készítünk, tapasztalatainkról tájékoztatjuk a szülőket. Szükség esetén speciális szakember, logopédus, pszichológus, fejlesztő pedagógus segítségét kérjük.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

Felhasznált irodalom:

- Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
- Tanfelügyeleti kézikönyv https://www.oktatas.hu/kiadvanyok/tanfelugyeleti_kezikonyvek
- Porkolábné Dr. Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában Alex-típo 1992
- Forrai Katalin: Ének az óvodában Editio Musica 1974.
- Lukács Józsefné-Ferencz Éva: Kerek egy esztendő Flaccus kiadó 2013.
- Lukács Józsefné-Ferencz Éva: Óvodai játékos fejlesztések kézikönyve, és fejlesztő játékok gyűjteménye, Flaccus kiadó 2010.
- Itt a... fejlesztő játékok tematikus szöveggyűjteménye, Novum kiadó 2010.
- Így tervezünk mi!- Novum kiadó 2015
- Körmöci Katalin: Hová bújt a matematika? - Óvodapedagógiai könyv
- „Alakítsuk együtt jövőnket” mesterprogram 2022.
- Pályázat a Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Mesevár Tagóvodája tagintézmény-vezető (magasabb vezető) munkakör betöltésére. 1761/2022.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY
NAPRAFORGÓ TAGÓVODÁJA

„Egészség, Mozgás, Környezet, mint a jövőnk alapja”

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Készítette: A MIÓVI Napraforgó Tagóvodájának nevelőtestülete

Hatályos: 2024. szeptember 1.

2024.

Tartalom

KÖSZÖNTŐ.....	4
BEVEZETÉS	4
1. ÓVODÁNK SZOCIOKULTURÁLIS HÁTTERE.....	4
2. GYERMEKKÉP – ÓVODAKÉP	5
2.1 Gyermekkép	5
2.2 Óvodakép.....	6
3. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA - ALAPELVEI	6
4. ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI	8
4.1 Az egészséges életmód alakítása	8
4.2 Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés	9
4.3 Anyanyelvi nevelés, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	10
5. ESÉLYEGYENLŐSÉG BIZTOSÍTÁSA	12
6. GYERMEKVÉDELEM AZ ÓVODÁBAN	13
7. A NEVELÉS KERETEI ÉS TARTALMA.....	16
7.1. Egészséges életmód kialakítása	16
7.2. Játék	22
7.3. Anyanyelvi értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása nevelés	24
7.4. Munka jellegű tevékenységek	26
7.5. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	28
7.6. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	30
8. AZ ÓVODAI ÉLÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI.....	32
8.1. A külső világ tevékeny megismerése.....	32
8.1.1. A környezet védelme.....	34
8.1.2. Környezetvédelmi Világnapok megünneplése	35
8.1.3. Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés.....	36
8.2. Egészségfejlesztő testmozgás, mozgásfejlesztés.....	39
8.3. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	42
8.4. Verselés, mesélés.....	45
8.5. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	48
8.6. Ünnepek, hagyományok	49
ÜNNEPEINK.....	50

---

9. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE.....	51
10. ÓVODÁNK KAPCSOLATAI.....	52
Melléklet.....	55
Az óvoda egészségfejlesztési programja	55
1. A szomatikus nevelés feladatai.....	58
1.1 A személyi és környezeti higiénia fejlesztése	59
2. Az egészséges táplálkozás igényének kialakítása, megalapozása.....	59
3. A rendszeres testmozgás, testedzés igényének a kialakítása.....	60
4. A betegségek megelőzésére nevelés.....	61
5. Balesetek megelőzésére nevelés.....	61
5.1 A beilleszkedési képesség gyakorlása	62
5.3 A szociális egészség fejlesztési feladatai.....	62
Irodalomjegyzék	63

KÖSZÖNTŐ

Köszöntöm mindazokat, akik e programot kezükbe veszik, megismerkednek vele és úgy gondolják, hogy legféltebb kincsük, gyermekük nevelését az e program szerint dolgozó óvodapedagógusokra bízzák.

A MIÓVI Napraforgó Tagóvodája a város avasi lakótelepén várja az óvodás korosztályt, hogy gyermekszerető, jól képzett óvodapedagógusaival és alkalmazottaival együtt igazi otthont adva nekik, egyenlő eséllyel részesülhessenek színvonalas nevelésben.

BEVEZETÉS

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja hangsúlyossá teszi a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítését, ezen belül az óvoda hátránycsökkentéssel kapcsolatos feladatait. Kiemeli a tanulási képességeket meghatározó spontán, valamint az irányított tevékenységek keretében végzett rendszeres egészségfejlesztés jelentőségét. Erősíti az óvoda érték és normaközvetítő szerepét, az erkölcsi nevelés fontosságát. Meghatározza a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelését, fejlesztését segítő követelményeket. Intézményünkben előtérbe helyezzük az értékorientált közösségi nevelést, a nemzeti identitástudatot, a keresztény kulturális értékek erősítését és a szülőföld, a család értékeinek hangsúlyozását.

1. ÓVODÁNK SZOCIOKULTURÁLIS HÁTTERE

Óvodánk az avasi lakótelepen található, panelházas övezetben. Az itt élők között kevés az értelmiségi, több a fizikai munkát végző szülő, illetve sok a munkanélküli vagy közfoglalkoztatott, akik megélhetési gondokkal küzdenek. A szülők iskolázottságra az alsó és középfokú végzettség jellemző. A családok egy részének életstílusát a megélhetésért való küzdelem, anyagi szűkösség jellemzi. Viszont a hátrányos helyzetű családok között is már gyakori az állandó munkahellyel rendelkező családfő, a rendezettebb anyagi háttér. Előfordul, hogy több generáció (vagy rokonság) él együtt egy háztartásban. Egyre több a nevelőszülő gyermek, akik szintén kiemelt figyelmet igényelnek.

Az itt élő családok többségének vagy nincs lehetősége az egészséges életmódra, rendszeres mozgásra, kirándulásra, utazásra, kulturális rendezvények látogatására vagy értékrendjük, életrésztük miatt nem biztosítanak gyermekeik számára változatos élményeket, egészséges körülményeket, fenntartható környezetet, szemléletet.

Az óvodánkra hárul az a feladat, hogy az esetleges családi környezetből adódó hátrányokat enyhítse, kiküszöbölje. Feladataink között szerepel, hogy változatos tevékenységekkel, szabadtéri mozgás biztosításával, különböző anyagok, eszközök megismertetésével, differenciált fejlesztéssel, értő odafigyeléssel felzárkóztassuk a nehezebb körülmények között élő gyermekeket, tartalmas programokkal, lehetőségekkel színesebbé tegyük az óvodai életüket. A családi nevelés kiegészítőjeként hátránycsökkentő szerepet tölt be az intézményünk.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó. Minden gyermek számára biztosítjuk az egyformán magas színvonalú szeretetteljes-nevelést, az esélyegyenlőséget, a meglévő hátrányok csökkentését és az igény szerinti kiemelt figyelmet.

2. GYERMEKKÉP – ÓVODAKÉP

2.1 Gyermekkép

Az egyik legcsodálatosabb dolog a világban, hogy minden ember más és más, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi, és biológiai értelemben is egyedi személyiség és **szociális** lény egyszerűen.

Ez már a születésnél is így van, nincs két egyforma gyermek. Már ilyenkor különböző sajátosságokkal rendelkeznek, amelyek befolyásolják későbbi fejlődésüket. A genetikai adottságok, a veleszületett hajlamok azonban csak előfeltételei a különböző képességek kifejlődésének. A személyiség lényeges elemei az átélt élmények folyamatában alakulnak ki, s ebben igen nagy szerepe van a környezeti hatásoknak és a nevelésnek.

Valljuk, hogy a gyermekeket minden életszakaszban orientálnunk kell valamire, vezetnünk kell valahová. A felnövekvő nemzedéket fel kell készíteni a változó, fejlődő társadalomra, arra, hogy őrizzék az emberi értékeket, védjék környezetüket, óvják egészségüket, tudjanak alkalmazkodni a körülöttük lévő változó világhoz. Tudjanak együttműködni szűkebb és tágabb közösségük tagjaival, legyen reális önértékelésük, önbizalmuk, belső tartásuk.

Rendelkezzenek a szükséges képességekkel, tudással, ismeretüket képesek legyenek alkalmazni, s céljaik elérésének szolgálatába állítani.

A gyermekeket növelni, gyarapítani kell a bennük rejlő értékek kibontakoztatása, kiteljesítése által.

E szép és összetett feladat hárul a szülőkre és a nevelő intézményekre, óvodákra, iskolákra.

Az óvodába lépés kulcsfontosságú a gyermek életében. Az óvodába lépéssel kezdődik a gyermek társas élete, családján kívül másokkal is kapcsolatba kerül. Növekszik benne az öröm, a szeretetérzés mindenki iránt, aki szereti és elfogadja őt. Képzeltőereje a csúcspontját éri el. Gyakran álmódzik és ebben éli ki vágyait, kívánságait, törekvéseit. Minden érdeklő, folyton kérdez, birtokba akarja venni a világot, törekszik az önállóság felé. Felébred érdeklődése a kortársak iránt, barátot választ, de nem mond le a felnőttel való közös tevékenységről.

Tevékenységét, reakcióit elsősorban érzelmei irányítják. A mi feladatunk, hogy ráhangolódjunk a gyermek érzelmi hullámhosszára, elfogadjuk vágyait, megértsük fantáziáját, segítsük a nyitott személyiségének a kibontakozását.

Hiszünk a gyermekben, elfogadjuk úgy amilyen, és nem úgy amilyennek lennie kellene. A **kölcsönös bizalom, a szeretet, a gyermekek iránt érzett felelősség** révén, nyílt és derűs légkörben, ésszerű szabályok között **a gyermekek felelőssége is kialakul.**

A társas együttműködés közben megtanulják az egymás felé fordulást, egymás segítségét, az együttműködést, az elfogadást és a szeretet megnyilvánulási formáit.

„Mi kaptunk kedvet arra, hogy odafigyeljünk, gyermekeinkre esetleg hátunkon hordozzuk őket, mint az indián anyák mi próbáljuk megérteni zaklatottságukat, kutatni furcsa- okoskodásuk jelentését. Felismertük ezzel azt is, hogy a gyerekek élményvilága a valóság egyik érvényes feldolgozása, - elfogadtuk az öntörvényű gyermeki létet mint a látványnak

---

egyik lehetőségét, mint az esztétikumnak egyik forrását."

/Mérei F./

2.2 Óvodakép

„A gyermek a legfőbb érték a sajátos életkoronként / életkori szakaszonként/ és egyénenként változó testi és lelki szükségleteivel, sajátosságaival együtt. „¹

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a **családi nevelés kiegészítője**, gyermek harmadik életévétől addig az időpontig tart, ameddig a gyermek a tankötelezettség teljesítését meg nem kezdi. A köznevelés kiemelt feladata az iskolát megelőző kisgyermekkorú fejlesztés, továbbá a sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek eredményes fejlődésének elősegítése.

Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja a gyermekek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvoda miközben teljesíti óvó-védő, szociális, nevelő, személyiségfejlesztő funkcióit, felkészíti a gyermekeket a következő életszakaszba, az iskoláskorba való átlépésre.

3. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA - ALAPELVEI

Elősegítsük az óvodások sokoldalú harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkentését az életkori és egyéni sajátosságok és az **eltérő fejlődési ütem figyelembevételével**, ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is.

ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI

„Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásakor a gyermek fejlődő személyiségéből indulunk ki, és a gyermek egyenlő esélyéhez érkezünk el.”

- A gyermek személyiségét, **elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.**
- A gyermeket szerető gondoskodás és különleges védelem illeti meg.
- A nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.
- Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
- A nevelésnek a gyermeki személyiség kibontakoztatására kell irányulnia oly módon, hogy minden gyermek **egyenlő eséllyel részesülhessen** színvonalas nevelésben.
- Nevelőmunkánkat partnerközpontúság jellemzi, ezért fontosnak tartjuk a család és az intézmény együttműködését.

Óvodai nevelésünk alapelveinek megvalósítása érdekében gondoskodunk

---

¹ 363/2012.(XII.17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu;

Telefon: +36-46/533-400;

Honlap: www.miovi.hu

-
- A gyermeki szükségletek kielégítéséről.
  - Az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről.
  - A testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról.
  - A gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékról.
  - Az egyéni eltéréseket toleráló, arra épülő képességfejlesztésről, mely segít és alapjául szolgál a gyermek teljes személyiségfejlesztésében.
  - A tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségterületek, emberi értékek közvetítéséről.
  - A gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk

- Az **önazonosság** megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését.
- A **multikulturális** nevelésen alapuló **integráció** lehetőségét.

A nemzetiségi óvodai nevelés célja

Az óvodás korú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően, a nemzetiség kultúrájának megismertetése és a kulturális hagyományok átörökítése és fejlesztése. A gyermekekben alakuljon ki pozitív érzelmi viszony saját nemzetiségi kultúrájuk iránt.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk

- Az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését.
- A társadalmi integráció támogatását.
- Az elfogadó, segítő környezetet.

SNI gyermekek óvodai nevelése

Az esélyegyenlőség magában foglalja a másság elfogadását, azaz egy olyan másik személynek egyenlő társként történő elfogadását, aki a mindennapi életben, átlagos jellemzőkkel mérve, eltérő személyiség, és akit eltérése miatt a közösségből való kirekesztés veszélye fenyeget. Az elfogadás mércéjét az mutatja, hogy valaki mennyire hajlandó – a saját értékelése alapján – például egy sérültet, fogyatékos, szociálisan hátrányos helyzetű, kultúrában elmaradott személyt társadalmilag egyenértékű emberként elismerni, megérteni és befogadni.

Az SNI gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk

- A sajátos nevelési igény szerinti tárgyi feltételek, segédeszközök meglétét és szakember (utazó gyógypedagógus) alkalmazását.
- Nagyobb mértékű differenciálást, fejlesztő, korrekciós célú pedagógiai eljárások alkalmazását, egyéni fejlesztési tervet.
- A gyermekek érzelmi-értelmi életének fejlesztését az együttnevelés lehetőségeinek felhasználásával, megfelelő mentális komfortérzetét.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésének célja

A sajátos nevelési igényű gyermek alkalmazkodó készségének, a közösségbe való beilleszkedésének segítése. Az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés kialakítása fejlesztése.

Feladatunk

- a gyermekkel szemben támasztott elvárások igazodjanak a gyermek fejlettségéhez;
- a fejlesztés a számukra megfelelő területen, igényüknek megfelelően valósuljon meg;
- a fejlesztés ne terhelje túl a gyermeket, kapjon meg minden segítséget hátrányainak leküzdéséhez;
- az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs tevékenység team-munkában kialakított nevelési folyamatban valósuljon meg;
- a fejlesztés céljait minden esetben az orvosi- gyógypedagógiai-pszichológiai vizsgálat diagnózisára kell építeni;
- a gyermekek integrált nevelésében részt vesz a fogyatékoság típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus.

4. ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI

Az óvodai nevelésünk feladatai

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

4.1 Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés célja: az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése, a gyermek **gondozása**, egészségének védelme, edzése, óvása megőrzése.

Feladataink

- a gyermek **gondozása**, testi-szükségleteinek, **mozgásigényének kielégítése**;
- a testápolás, az étkezés, öltözködés, a pihenés, a **betegségmegelőzés** és az **egészségmegőrzés** szokásainak alakítása;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása;
- a családok segítése a helyes életritmus és táplálkozási szokások megismerésében.

4.2 Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek, jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége.

A kisgyermek személyiségén belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteli légkör vegye körül, és már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék. Az óvoda alkalmazottai és a gyermekek közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.

A gyermek magatartásának alakulása szempontjából az óvodapedagógusnak és az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja, viselkedése modell értékű szerepet tölt be.

Az óvodai életben a gyermek a szocializáció újabb minőségét éli át. Tágul a vele kapcsolatban állók köre, emberi kapcsolatai gazdagodnak. A kortársak és az óvoda dolgozói jelzéseikkel, értékeléseikkel alakítják az önmagáról kialakított képét, megtanulja megismerni önmagát. Elsajátítja az együttélés szabályait és a társas életben elvárt viselkedésmódokat, az együttműködés feltételeit.

A szocializáció szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő együttes tevékenységek gyakorlása. Ezért olyan óvodai élet szervezésére törekszünk, amely segíti a gyermek **erkölcsi tulajdonságainak, és akaratának szokás- és normarendszerének** megalapozását.

A nevelés célja: a társas együttélés és az életkorban elvárható alapvető erkölcsi normák szokás szintű megalapozása. A gyermekek erkölcsi és szociális érzékenységének fejlesztése, éntudatának alakítása. Az értelmes fegyelem kialakítása, az összetartozás érzésének mélyítése, annak megértetése, hogy az emberek különböznek egymástól. A nemzeti identitástudat, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés megalapozása, erősítése.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, érzékszervi vagy szociálisan hátrányos helyzetű, gyermekek nevelése speciális ismereteket, differenciált fejlesztést, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, konduktor) közreműködésével.

Feladataink

- Megteremteni a nyugodt, biztonságérzetet adó derűs légkört, amit áthat a kölcsönös bizalom.
- Gondoskodni a csoportszoba otthonos, barátságos berendezéséről oly módon, hogy az a gyermekek életkorának testi-lelki szükségleteinek megfelelően.
- Minél jobban megismerni az anya-gyermek, gyermek-család kapcsolatát.
- Minél több változatos tapasztalati lehetőséget teremteni, melyben alapozódhatnak a társas együttélés szabályai, az alapvető erkölcsi normák, **az állandó értékrend.**
- Törekedni a tudatos értékközvetítésre, mely a gyermek-felnőtt szeretetkapcsolatára épül.
- Saját értékrend kialakítására ösztönzés, a szabályok és a normák türelmes és következetes betartatásával.
- Az óvodapedagógus teljes személyiségével példát mutat arra, hogy különbözőek vagyunk, de ez a különbözőség valamennyiünk számára értéket jelent.
- Megismertetni a gyermekekkel az egyetemes emberi, európai és nemzeti értékeket, és azok tiszteletére nevelni őket.

- Közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása közben erkölcsi tulajdonságaiknak /segítőkészség, figyelmesség, együttérzés, önzetlenség/ megalapozása.
- A gyermekek én - képének, éntudatának, önismeretének, önértékelésének, feladattudatának alakítása.
- Felkelteni a gyermekek belső igényét a társas-kapcsolat felvételére.
- Változatos lehetőségek felkínálása a gyermekek számára az együttműködésre, segítségnyújtásra.
- A közösség alakulására kedvezően ható magatartás, cselekvés elismerése.
- Korosztályi, képességbeli különbözőségek pozitívumainak kihasználása.
- Szoktatni a gyermekeket " a másság " elfogadására.
- Őszinte, természetes magatartással pozitív mintát adni, viselkedésünkkel jelezni elvárásainkat a gyermek felé.
- Gondossággal végezni a beszoktatást, megteremteni a szülőktől való fokozatos elszakadás lehetőségét, szoros érzelmi kapcsolatot teremteni a gyermekkel.
- A gyermek nyitottságára építve hozzásegíteni őt ahhoz, hogy megismerje szűkebb, tágabb környezetét, amely hazaszeretet a szülőföldhöz, a családhoz való kötődés alapja.
- Észrevetetni velük a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó szépet és jót, mindazok megbecsülését, a rácsodálkozás örömét.
- Támogatni a keresztény értékrend megismerését.

4.3 Anyanyelvi nevelés, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Óvodai életünk minden tevékenységformájában jelen van az anyanyelvi és az értelmi fejlesztés. A két nevelési terület folyamata szoros egységet alkot, egymást kiegészítve, egymásra épülve jelenik meg pedagógiai munkánkban.

Anyanyelvi nevelés-fejlesztés

A beszéd az önkifejezés fontos eszköze, a személyiség legfontosabb megnyilatkozása, hozzátartozik az egyén fejlődéséhez.

A beszéd képességének feltételeit örökli az ember, de a kifejező, árnyalt beszédet tanítani kell. Ezért óvodai nevelésünk fontos része: a beszéd, az anyanyelv és a kommunikáció fejlesztése. A kommunikáció egyszerre cél és eszköz a társas kapcsolatokban.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenység forma keretében megvalósítandó feladat. Lehetőséget ad a gyermeknek a sokoldalú, aktív ismeretszerzésre, a szókincsbővítésre, az írás, olvasás hangtani megalapozására, a kommunikációs készség fejlődésére. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszéltető környezettel, helyes mintaadással, szabályközvetítéssel, természetes beszéd és kommunikációs kedv, közlésvágy, beszédfantázia fokozásával – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.

A nevelés célja

Képessé tenni a gyermekeket a feléjük áramló verbális és metakommunikációs információk befogadására, megértésére.

Képessé tenni őket arra, hogy saját érzelmeiket, gondolataikat, szóban pontosan és hatásosan

ki tudják fejezni. Megtudják fogalmazni élményeiket, tapasztalataikat, kialakuljon tanulási vágyuk, képességük, kreatív személyiségük. Az életkoruknak megfelelő beszédészleléssel, beszédmegértéssel, kifejezőképességgel rendelkezzenek.

Feladataink

- A gyermekek szókincsének bővítése új szavakkal, fogalmakkal, a sajátos nyelvi formák megismertetése, a helyes artikuláció, a választékos beszédstílus megalapozása.
- Beszélgetésre alkalmas nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes, derűs légkör megteremtése, amelyben a gyermekek bátran, szívesen nyilatkoznak meg, mesélnek élményeikről.
- Közlési vágy felkeltése, ötletek, vélemények közös szóbeli megfogalmazása, szófordulatok, utánpótlásra készítő udvarias viselkedés szóbeli kifejezéseinek gyakorlása, használata.
- Példaadás a megfelelő hangképzésre, beszédtempóra, hangsúlyra, hanglejtésre, tiszta beszédre, memória, ritmus és szóértés fejlesztése. Mindig érthető, egyszerű, világos az adott szituációnak megfelelő beszéd alkalmazása, spontán párbeszédes helyzetek teremtése, támogatása. Igényes megfogalmazással törekszünk a gyermekek kérdéseire hiteles választ adni, mondanivalójukat meghallgatni.
- Az óvodába lépéskor tájékozódás a gyermek nyelvi fejlettségéről, a család nyelvi kultúrájának megismerése, a szülők figyelmének felhívása a beszélgetés fontosságára, kapcsolaterősítő hatására.
- A gyermekek anyanyelvi fejlettségi szintjének folyamatos figyelemmel kísérése.
- Lehetőséget adunk minden gyermeknek a helyzetnek megfelelő folyamatos beszéd, szituációs tevékenységek gyakorlására, ösztönözzük a gyermekeket arra, hogy másokat is meg tudjanak hallgatni, beszédkedvük, beszédértésük, nyelvi kifejezőképességük képességeiknek megfelelően fejlődjen.
- A gyermekek megismertetése a kommunikáció verbális és nonverbális eszközeivel.
- Ismert anyanyelvi fejlesztőjátékok gyakorlása (hallás, ritmus, mondat és szövegalkotást fejlesztő gyakorlatokkal, mondatismétléssel), bábbal, mesével, dramatikus játékokkal, drámajátékkal beszéd és kommunikációs kedv fokozása.
- Beszédszerkeket ügyesítő gyakorlatok, beszédtechnika-légzéstechnika-fejlesztése, a helyes kiejtés gyakorlása.
- Mozgás-cselekvés-megismerés-nyelvi megfogalmazás és rögzítés nyelvi elemeinek fejlesztése komplex módon.
- Az összefüggéseket megragadó megfigyeléssel a tapasztalatok verbális megfogalmazására ösztönzés (tulajdonságok kiemelése, összehasonlítása).
- A beszédhibák felismerése, megfelelő módszerekkel történő javítása, együttműködés a logopédussal.
- SNI gyermekek speciális segédeszköz használatának támogatása igény szerint.

Az értelmi fejlesztés-nevelés megvalósítása

Az óvoda a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra építve biztosítja a kisgyermeknek a változatos tevékenységeket, melyen keresztül tapasztalatokat szerezhet a természeti, társadalmi környezetről. Mindez elősegíti kognitív képességeinek /érzékelés, észlelés megfigyelés, emlékezet, képzelet, figyelem, gondolkodás/ fejlesztését. A környező világról szerzett

tapasztalat megszerezése eljuttatja a gyermeket egy magasabb fejlettségi fokra.

Az értelmi fejlődésben az óvodás gyermeknek el kell érnie az észleléses, finom mozgásos funkciók maximális szintű működését, amelyhez a nyelvi szimbolikus megismerési szint szervesen integrálódik.

Az értelmi nevelés célja: egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek megszerezése, bővítése, másrészt az értelmi képességek - érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, gondolkodás és kreativitás - fejlesztése.

Az értelmi fejlesztés folyamatában kiemelt hangsúlyt kap a differenciálás, az egyéni képességek szerinti fejlesztés. Az óvodai életben előre haladva egyre nagyobb szerepet kap az önálló gondolkodásra nevelés, a döntési képesség, a percepciófejlesztése, a fokozott figyelemkoncentrációt igénylő tevékenységek bővülése.

Feladataink

- A természeti és társadalmi környezetről tapasztalatok szerzése, bővítése különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.
- A gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak ismereteinek megszerezése, tudás vágyának felkeltése és kielégítése.
- Észleléses struktúrák fejlesztése.
- A problémamegoldó és logikus gondolkodás elősegítése.
- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő, ösztönző környezet biztosítása.

5. ESÉLYEGYENLŐSÉG BIZTOSÍTÁSA

Az esélyegyenlőség és a másság elfogadása azt az emberi jogot testesíti meg, hogy minden embert – származására, nemére, nemzetiségére, vallására, testi-lelki sérülésére, fogyatkozására tekintet nélkül – ugyanazok a jogok és lehetőségek illetik meg az életben való érvényesülés folyamatában.

Az óvodapedagógusaink alapfeladata e kérdésben a másság elfogadtatása a gyermekközösséggel. Az óvodapedagógus hangoztatott elve legyen az, hogy a fogyatkozással élő gyermek nem beteg, hanem más, más az életmódja, más a teljesítménye, több segítséget igényel. Elő kell segíteni, hogy a gyermek önállóan tudjon közlekedni (eligazodni), szükségleteit (kívánságait) jelezni, az óvodai személyzettel kommunikálni és a csoportban szokásos viselkedést megvalósítani. A befogadás megvalósításának előfeltétele az érzelmes bemutatás, a szeretetteljes elfogadó légkör, figyelmesség, segítőkészség biztosítása, mind a gyermekek, mind a felnőttek részéről.

Az integráló nevelés követelményeinek teljesítése

Az óvodai nevelésben egyre szélesebb körben valósul meg az együttnevelés (integráló nevelés) társadalmi igénye. Integráló neveléssel-oktatással a sérült életminősége javítható.

A fogyatkozással rendelkezők közül leggyakrabban beszédhibás gyermekek (dadogók, hadarók, elakadó beszédűek) ritkábban érzékszervi fogyatékosok, enyhén értelmi fogyatékosok találhatók az óvodában nevelkedők között. Fejlesztő nevelésükhöz szakszerű segítséget a pedagógiai szakszolgálatok és a szakértői bizottságok nyújtanak. Az óvodapedagógus feladata az

---

együttműködés a logopédussal, a gyógypedagógussal és a gyermek egyéni fejlesztési terve alapján a gyermek fejlesztése.

A mozgásfogyatékkal élők számára a biztonságos és akadálymentes környezet megteremtése a legfontosabb feladat. Biztosítani kell számukra, hogy a mozgáskorlátozottság ne akadályozza a közösségi tevékenységekben való részvételt.

A hallássérült gyermekek jellemzően bizonytalanok, visszahúzódóak. Számukra a mentális biztonság a legalapvetőbb. Fontos, hogy fejlesztésüket szakképzett pedagógus végezze (szomatopedagógus, konduktor, szurdopedagógus) az óvoda pedagógusokkal együttműködve.

Külön csoportot képeznek a szociális hátrányú gyermekek, akiknél nem a szervezeti fogyatkozás okoz hátrányt a személyiség fejlődésében, hanem a családi, társadalmi, kulturális, anyagi háttér kedvezőtlen hatása (durva bánásmód, mélyszegénység, lakásnélküliség, kisebbségi megkülönböztetés és más hátrányos körülmény).

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai „megelőző” egészségneveléséhez szükség lehet a gyermekvédelmi szakhálózat (jogi, pedagógiai, egészségfejlesztő) segítségét kérni.

A gyermekbántalmazás és agresszió megelőzése

A gyermekvédelem a gyermek jogainak érvényesítéséhez, a szülők kötelességeinek teljesítéséhez, a veszélyeztetés megelőzéséhez nyújt jogi háttérrel. Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról a gyermek jogainak védelmét, a hatósági intézkedések lebonyolítását a családra, az óvodára, a gyermekvédelmi intézményrendszerre, továbbá az egyes szakszolgálatokra és a társadalmi szervezetekre bízta. A gyermek jogainak érvényesítése elsődlegesen a családra tartozik, ebből az óvodai nevelés kompetenciakörébe a személyiség fejlesztése, a veszélyeztetettség megelőzése, a gyermekvédő szolgáltatást nyújtókkal való kapcsolat tartozik. A gyermek a veszélyeztetett helyzetét félelem, szorongás, agresszív viselkedés jeleinek kíséretében hozzátartozói köréből hozza magával az óvodai életbe. A veszélyeztetettség háttérben leggyakrabban alkoholisták, kábítószer-élvezők, nagydohányos, bűnöző magatartású családi háttér fedezhető fel. Ha a bántalmazott gyermekek az óvodapedagógus észreveszi a bántalmazás nyomait, intézkedhet. Az adott csoport nevelésében közreműködők bevonásával esetmegbeszélést kezdeményezhet, majd közösen feltárják a háttérben fellelhető okokat. A felderítés, az intézkedés és a tanácsadás családlátogatással, egyéni beszélgetéssel, vagy külső szakember bevonásával valósítható meg.

6. GYERMEKVÉDELEM AZ ÓVODÁBAN

„A gyermeki jogok védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával, ügyeinek intézésével foglalkozik.”²

Az óvodáinkban gyermekvédelmi felelősök működnek, akik koordinálják a gyermekvédelmi munkát.

Az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzata tartalmazza a Gyermekjóléti Szolgálattal való kapcsolattartás formáit és Gyermekvédelmi felelős munkaköri leírását.

---

² 1997. évi XXX. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu; miovi.ellemzes@miovi.hu;

Telefon: +36-46/533-400;

Honlap: www.miovi.hu

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség elmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény rendelkezései:

- Sajátos nevelési igényű az a gyermek: aki szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján

a) testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság – együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, a megismerő funkciók vagy viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető, tartós és súlyos rendellenességgel küzd – fejlesztésük gyógypedagógus fejlesztő tevékenységével valósulhat meg;

b) a megismerő funkciók vagy viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességgel küzd – fejlesztésüket nem gyógypedagógus végzettségű pedagógus is végezheti, gyógypedagógus segítő útmutatása szerint.

Óvodánk gyermekvédelmi programjának célja, feladatai

- A gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítése.
- Minden gyermeknek joga van arra, hogy egyéniségéhez optimálisan illeszkedő pedagógiai rendszerben a számára legkevésbé korlátozó és legkevésbé szegregált környezetben nevelkedjen, ez a gyermek oldaláról szükséglet, a felnőttek számára kötelesség.
- Az esélyegyenlőtlenség csökkentése mellett kiemelt feladat az előítéletek kialakulásának megelőzése.
- A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – különleges védelem illeti meg.
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége s ebben óvodánk kiegészítő szerepet játszik.
- Az óvodánk egyik alapelve, hogy biztosítsa az egyenlő bánásmód elvének, és az esélyegyenlőségnek mindenre kiterjedő megvalósulását.
- Fokozott figyelemmel kísérjük a HH, a HHH, és veszélyeztetett gyermek szociális problémáit, gyermekvédelmi felelős rendszeresen kapcsolatot tart a család- és gyermekvédelmi szervekkel, a védőnővel, gyermekorvossal. Figyelemmel kíséri azon gyermekek sorsát, akik a Gyermek Átmeneti Otthonában, és a Családok Átmeneti Otthonában élnek.

Gyermekvédelmi programunk tartalma

Gyermekvédelem alapjai:

1. Hátrányos helyzetű gyermek

- Alapvető szükségleteik kielégítésének lehetőségei korlátozottak.
- Családja, a szűkebb társadalmi környezethez az átlaghoz képest negatív eltérést mutat.
- Normálisan fejlett, fiziológiailag nem sérült.
- A szülők rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülnek.

2. Halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

- Védelembe vett illetőleg rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult.
- Törvényes felügyeletet ellátó szülője illetve szülei legfeljebb az iskola 8. évfolyamán folytatott tanulmányaikat fejezték be sikeresen.

Segítésük

Támogatással, sikerélményhez juttatással, lehetőség szerint társadalmi integrációval programokba, rendezvényekbe való bevonással.

3. Veszélyeztetett gyermek

- Testi, lelki értelmi, erkölcsi fejlődését a szülő és a családi környezet nem biztosítja,
- A szülő viselkedésével veszélybe sodorja gyermeke testi-lelki jóllétét.
- A szülő által nyújtott családi közegben egészségre ártalmas szerek fogyasztása feltételezhető.
- Felmerül a gyermek bántalmazás vélelme a családban

Segítésük

Szakemberek által nyújtott támogatás, fejlődési lehetőségek nyújtása, anyagi segítség, szerető érzelmi légkör biztosítása.

Hivatalos pártfogók kijelöltetése a GYÁM hatóság által.

Átmeneti gondozásba vétel kezdeményezése.

Feladataink

- Rendszeresen felmérjük a HH, HHH, veszélyeztetett gyermekeket (családokat), és szükség esetén intézkedési tervet készítünk.
- A gyermek kapjon a nevelőtől nagyobb figyelmet.
- Szülői értekezletek, fogadó órák, családlátogatások, közösségi életbe bevonása.
- A család és nevelő jó, bizalmas kapcsolatának megteremtése, hogy a szülő és a nevelő is elmondhassa az észlelt problémákat.
- Meg kell győzni a szülőt a helytelen nevelési módszerének elhagyásáról.
- Felvilágosítást kell adni a támogatásokról. Szükség esetén a gyermeket egyéni bánásmódban részesíteni, szorosan együttműködni a gyermekvédelmi felelőssel és a Gyermekjóléti szolgálattal.

A gyermekvédelem elsődleges meghatározó szerepe a prevenció. A jelentősége, hogy biztosítja a gyermek testi, lelki, szellemi, erkölcsi fejlődésének feltételeit, megteremti a lehetőséget a nem megfelelő családi környezetben élő gyermekeket veszélyeztető okok, ill. ezekből eredő káros hatások megszüntetésére.

A veszélyeztető tényezők ritkán jelentkeznek váratlan és súlyos formában, ezért van jelentősége a kellő időben történő beavatkozásnak.

Legfontosabb feladatunk a felderítés, jelzés, nyilvántartás.

Óvodánk érdeke a folyamatos kapcsolattartás a szülővel, szülők felé tanácsok, javaslatok adása nem bántó és nem sértő módon.

- Minden nevelési év kezdetén felmérjük gyermekeink családi helyzetét, megvizsgáljuk az egészségügyi vagy szociális veszélyeztetettség okait.
- Nyilvántartásba vesszük az intézménybe járó hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, illetve veszélyeztetett gyermekeket.

- Kapcsolatot tartunk a MESZEGYI-vel, a Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala Lakosságsszolgálati Főosztályának Szociális és Köznevelési Osztályával, valamint a Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Miskolci Tagintézményével.
- Közreműködünk a gyermek veszélyeztetettségének megszüntetésében.
- Tájékoztatást nyújtunk arról, kit lehet megkeresni gyermekvédelmi problémákkal kapcsolatban.
- Felvilágosítást adunk az igénybe vehető segélyekről, térítési díjkedvezményről.

Gyermekvédelmi felelős egyéb feladatai

- Gyermekvédelmi továbbképzéseken való részvétel.
- Szükség esetén családlátogatás a csoportos óvodapedagógusokkal.
- Nyilvántartásba vett gyermekek egyéni fejlődésének értékelése.
- Óvodás gyermekeink gyermekvédelmi szempontból való nyilvántartása.
- A tanköteles korú gyermekek felkutatása.

7. A NEVELÉS KERETEI ÉS TARTALMA

7.1. Egészséges életmód kialakítása

Óvodáinkban a helyes életritmus, a táplálkozás, a testápolás, az öltözködés, a mozgás, az edzés, a pihenés és az alvás megszervezésével, az ehhez kapcsolódó gyermeki tevékenységekkel és az ezen alapuló szokások elsajátításával, gyakorlásával biztosítjuk, a gyermek egyéni sajátosságainak megfelelő egészséges életmódot.

A helyes életritmus

A gyermek életkorának megfelelő helyes életritmus kialakítása az egészséges testi és szellemi fejlődés központi kérdése. A napi életritmust a rendszeresen megszokott időben végzett tevékenységeket, az élettani szükségletek figyelembevételével tervezzük óvodáinkban.

A helyes életritmust fokozatosan, az életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelően a családdal együttműködve alakítjuk ki. Nagyon nagy hangsúlyt fektetünk a beszoktatásra, a **napirend és hetirend kialakítására, betartására.**

A jól szervezett napirendünk hozzájárul a gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges biológiai és pszichológiai feltételek megteremtéséhez.

Napirendünkben **a legtöbb időt a játék kapja.** Egész nap érvényesül a **folyamatosság,** a tudatos, tervszerű munka. Az indokolatlan várakozási időt igyekszünk kiküszöbölni.

Napirendünk rugalmassága lehetővé teszi az előre nem tervezett, de a gyermek személyiség fejlődését szolgáló események beillesztését. Figyelembe vesszük a gyermek önállóságát, ügyességének fejlődését. A napirend főbb kereteit megtartjuk a gyermek biztonságérzete, tájékozódása és a helyes szokások kialakulása érdekében.

A táplálkozás

A növekedés és a fejlődés egyik legfontosabb feltétele a táplálkozás. A gyermek a táplálkozással nem csak a különböző tevékenységek során elfogyasztott táplálékot pótolja, hanem a növekedéséhez és a fejlődéséhez szükséges energiát is biztosítja. Az óvodában napi háromszori étkezést biztosítunk a gyermekeknek, amely során figyelembe vesszük, hogy a napi tápanyagszükségletüket a kellő mennyiségben és elosztásban kapják meg. A főzőkonyhák az ÓÉTI által közzétett és megkívánt nyersanyag-ajánlás szerint, reform ételeket főznek. A szülők a kifüggesztett étlapról maguk is tájékozódhatnak az óvodában felszolgált ételekről. Az étkezésre a korcsoportoknak megfelelően mindig azonos időpontban kerül sor. Az étkezési előkészületekben a gyermekek fejlettségüktől függően aktívan részt vesznek. Kialakítjuk bennük az esztétikus tálalás, a kulturált étkezés szokásait. Az ételek biztosításánál figyelembe vesszük a gyermek egyéni igényeit és törekszünk az új ízeket is megismertetni velük.

A gyermekek egészségének védelme, és az egészségesebb táplálkozáshoz való szoktatás érdekében nem hozható be az óvodába otthonról cukorka, csokoládé, rágógumi, édes sütemények, cukros italok, torta.

Testápolás

A testápolás a gyermek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres, szükség szerinti tisztálkodásukat és tisztaságigényük kialakulását szolgálja. A testápolási műveletek során az óvodapedagógus és a gyermek, dajka és a gyermek között bensőséges kapcsolat alakul ki. A testi szükségletek kielégítésében a gyermeket gondozó felnőtt bizonyos mértékig az anyát helyettesíti. A gyermek a benne kialakuló kellemes közérzet hatására sikerebben sajátítja el az önálló testápolási műveleteket.

Kialakult szokásrendszerünk lehetővé teszi, hogy igényüknek megfelelően használják a mosdót, amikor annak szükségét érzik. Természetesen ilyenkor is szüksége van a felnőtt tapintatos jelenlétére, hogy a gyermek kérésének megfelelően bármikor segíthessen. Fontosnak tartjuk, hogy az óvodáinkban dolgozó felnőttek ügyeljenek a tisztaságra, a rendre, a személyes ápoltságukra (példamutatás).

Öltözködés

Az öltözködés védekezés az időjárás változásai ellen, de egyúttal fejlesztheti a gyermek ízlését és önállóságát is. A gyermek ruhája évszaknak megfelelően célszerű, kényelmes legyen, ne akadályozza a gyermek önállóságát. A váltóruhát, a sportoláshoz szükséges ruhát a szülők biztosítják gyermekeik számára. A gyermek lábboltozatát és sarkát tartó váltócipő viselése a csoportszobában kötelező.

Az öltözködés nagyon fontos eleme, hogy öltözködés közben a gyermek megismeri testrészeit, az öltözködés szabályait, megjegyzi saját személyes dolgainak helyét, viselését. Eközben fejlődik testséma-ismerete, térészlelése, finommozgása, kommunikációs készsége, értelmi képességei, teljes személyisége.

Mozgás

A gyermekek mozgásigényének kielégítését és mozgás készségének fejlesztését a csoportszobában, és az iskolai tornateremben végzett, egészségfejlesztő testmozgás, a mozgásos játékok és a szabadban végezhető különböző mozgásos tevékenységek szolgálják, amelyeket a gyermek részben szabadon választhat meg, részben a nevelő kezdeményezi és szervezi.

A gyermek az udvaron annyit mozoghat, amennyire egyénileg igénye van. A séták és a kirándulások a mozgásigény kielégítésén kívül együttes élményt jelentenek a csoport számára.

Edzés

Az edzés megőrzéséhez fontos, hogy a gyermek szervezete képes legyen alkalmazkodni az időjárás változásaihoz. Ezért minden évszakban lehetőséget biztosítunk a szabadban való mozgásra, így növeljük ellenálló képességét. A légfürdőzés az edzés könnyen megoldható, és legáltalánosabb formája. Légfürdőzést jelent szabadban, tornaruhában végzett mozgásfejlesztés, a játék és a séta is. Jó idő esetén szabadban tornázunk, napfürdőzünk. Az évszaknak megfelelően kerékpározhat, rollerezhet, labdázhat, szánkózhat a gyermek az óvodai udvaron.

Pihenés

A gyermek alvás szükségletének kielégítése részben az óvodára hárul. A pihenéshez, a nyugodt alváshoz meg kell teremteni a szükséges feltételeket. A megfelelő pihenéshez csendre, nyugalomra van szükség. Az óvodapedagógus elalvás előtti halk dúdolással, rövid mesével biztosítja a nyugalmat.

A gyermek egyéni szükségleteit figyelembe véve, megengedjük az otthonról hozott alvós játékot /csak kiscsoportban/ valamint, a nagyok tekintetében csendes tevékenységet biztosítunk, ha nem tud aludni /mesekönyv nézegetése/.

Gondozás - szokások alakítása

A gondozás és a helyes szokások kialakítása, a helytelen szokások korrigálása feltétele az összes nevelési hatások érvényesülésének. Hozzájárul a gyermek egész személyiségének alakulásához – a különbözőségek természetes módon való elfogadása, gyermeki empátia erősítése, multikulturális, interkulturális befogadó nevelés, az iskolai beilleszkedés közvetett előkészítése, testi-, lelki-, szociális érettség fejlesztése, fokozott figyelem a SNI gyermekek felzárkóztatására.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal. Területei – összehangolt sürgetésmentes munka, fejlesztő kommunikáció, pozitív érzelmkinyilvánítás, reális, a pozitívumokra épülő értékelés.

Az óvodapedagógus feladatai

- Biztosítsa az óvoda helyiségeiben a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges környezetet.
- Óvodába lépésnél az új környezet különböző tüneteket válthat ki. Kísérje figyelemmel, és gondozza a gyermekeket türelemmel, szeretettel.
- Segítse elő a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését.
- Kérje az orvos, védőnő tanácsát, segítségét. Tartson kapcsolatot velük, és teremtsen meg a szükséges feltételeket az öltöző kialakításánál a kényelmes öltözködésnek.
- Alakítsa ki a csoportszobákat úgy, hogy legyen elegendő hely és felszerelés a gyermeki tevékenységek számára.
- Gondoskodjon róla, hogy az erős napsugárzás ellen legyen sötétítő az ablakon, a természetes megvilágítás domináljon.

-
- Fordítson gondot a többszöri 5-10 perces szellőztetésre, különösen étkezés után, alvás alatt és mozgásos tevékenység közben.
  - Ügyeljen arra, hogy 20-22 celsius fokos hőmérséklet legyen a csoportszobában.
  - Teremtse meg a feltételeket, hogy a mosdóban mindennek legyen meg a helye (fésű, fogmosó, törülköző), tisztántartásukról rendszeresen gondoskodjon.
  - Tartsa távol, illetve távolítsa el a balesetet okozható tárgyakat.
  - Ismerje meg a család és a gyermek szokásait, szociokulturális hátterét, ennek figyelembe vételével differenciáltan fejlessze a gyermeki készségeket és képességeket.
  - Szoktassa a gyermeket az életkornak megfelelő helyes életritmus kialakítására.
  - Rögzítse napirendben az egészséges életmód ritmusát, időbeosztást, a tevékenységek váltakozását.
  - Folyamatosan konzultáljon probléma esetén – speciális gondozó prevenció és korrekció testi, lelki, nevelési feladatok ellátása a megfelelő szakemberek bevonásával /logopédus, pszichológus, szakorvos, szakszolgálatok szakemberei, szülők/.
  - Vegye figyelembe a gyermek egyéni sajátosságait, ennek megfelelő készség- és képességfejlesztés eszközeit, módszereit alkalmazza.
  - Gondozással, védje a gyermekek egészségét, előzze meg a betegségek kialakulását, gyakori szellőztetéssel, megfelelő fűtéssel, edzéssel, higiénikus eszközökkel, az esetleg megbetegedett gyermek elkülönítésével.
  - Tájékoztassa a szülőket az óvoda gondozási feladatairól, követelményeiről, hívja fel a figyelmet a következetes megtartás fontosságára.

Testápolás

- Alakítson ki személyes bensőséges kapcsolatot a testápolási, gondozási műveletek során.
- Hívja fel a szülők figyelmét a hetenkénti hajmosás fontosságára, a körmök tisztántartására, amely betegségek forrása is lehet.
- Segítse elő a papírzsebkendő, a wc papír használatát, a helyes orrfújás gyakorlását.
- Biztosítsa naponta legalább 1 alkalommal a fogmosás lehetőségét.
- Igényelje a tisztaságot és rendet, vetesse észre a rendetlenséget, és megszüntetésébe vonja be a gyermeket is. Érje el, hogy ez a gyermek belső igényévé váljon.

Táplálkozás

- Étkezés terén szervezzen az étkezéshez kulturált körülményeket, mindig tiszta, ép edényeket használjon.
- Biztosítsa a megfelelő időt az önkiszolgálás szokásainak kialakítására, fokozatosan, tapintatosan végezze azt.
- Érje el, hogy a gyermek csak a saját evőeszközével és saját tányérjából fogyassza az ételt, ösztönözze annak elfogyasztására.
- Teremtse lehetőséget az egész nap folyamán folyadék fogyasztására.
- Alakítsa ki a napirendben, hogy azonos időpontban történjen az étkezés, így megerősödnek a táplálkozás feltételes reflexei.
- Segítse elő az új ízek megismerését, megkedveltetését.

Öltözködés

- Kísérje figyelemmel, hogy megfelelő váltócipőt biztosítsanak a szülők a gyermek számára a lúdtalp megelőzése érdekében.
- Az óvodapedagógus irányítsa a gyermekek figyelmét a helyes öltözködés fontosságára, egészségvédelmük érdekében.
- Érje el, hogy a gyermek naponta váltson fehérneműt, harisnyát.
- Biztosítsa, hogy a gyermek a lehető legkevesebbet várakozzon felöltözve a fűtött helyiségben.
- Kérje a szülőket, hogy legyen tartalék fehérnemű, nadrág stb.
- Javasolja a szülőknél a gyermekek többretegű öltöztetését.
- Biztosítsa, hogy a gyermek bátran öltözhessen, vetközhessen a hőmérséklet változásának megfelelően.

Mozgás

- Szervezzen minél több szabadban és csoportszobában végezhető mozgásos tevékenységet, a gyermek mozgásigényének kielégítésére és fejlesztésére.
- Biztosítson a gyermek számára kirándulási lehetőséget is, amely a mozgásigény kielégítésén kívül együttes élményt nyújt.
- Tájékozódjon a kirándulás előtt a helyszínről, a megközelítés módjáról, a hely balesetmentességéről, ösztönözze a gyermeket a környezet tisztaságának megóvására.
- Segítse elő, hogy a gyermek változatos mozgással tapasztalhassa, mire képes, adjon módot arra, hogy új és újabb mozgásformákat próbáljon ki, és gyakorolja a már megszerzett mozgáskészségüket.
- Juttassa a gyermeket öröm és sikerélményhez a mozgás segítségével.
- Az óvodapedagógus növelje a gyermek ellenálló képességét a szabad levegőn való rendszeres tartózkodással.
- Biztosítsa, hogy a lehető legtöbb időt töltsék a szabadban.
- A csoportszobában gondoskodjon a mozgásos játékok alkalmával friss levegőről, kellemes hőmérsékletről.
- Teremtse meg a lehetőséget a légfürdőzésre és napfürdőzésre az évszaknak megfelelően, és a fokozatosság elvének megtartásával.
- Nyáron használja ki a víz edző hatását permetező zuhanyozással, lábfürdővel.
- Biztosítson a lehetőségek függvényében egyéb edző hatású tevékenységeket: kerékpározás, úszás, labdázás, rollerezés.
- Kedveltesse meg változatos tevékenységekkel a testmozgást.
- Javítsa a testtartást fejlesztő mozgással, a lábboltozatot erősítő speciális gyakorlatokkal segítse a lúdtalp korrigálását.

Pihenés

- Pihenés, alvás idején az óvodapedagógus biztosítsa a gyermeknek a nyugodt alvás körülményeit, az alvásigényhez szükséges időt, segítse elő az elalvás előtti nyugalmi állapotba kerülést dúdolásal, meséléssel.
- Ügyeljen arra, hogy a korábban ébredők ne zavarják a még alvókat.

-
- Ne erőszakolja a mozdulatlanságot, az alvást.
  - Biztosítsa a levegőcserét alvás alatt is.
  - Ismerje fel a veleszületett rendellenességet, neurotikus tüneteket, nevelési hibákat, amely lehetővé teszi a mielőbbi korrekciót.
  - Ügyeljen arra, hogy a gyermek megszokja a helyes testtartást a gerincoszlop és mozgásszervi elváltozások megelőzése érdekében, nyugalmi és mozgásos állapotok gyakran váltakozzanak a nap folyamán.

Gyermeki tevékenységek

- Elvégzi a saját személyével kapcsolatos feladatokat (testápolás, öltözködés, étkezés stb.), pihen, alszik játszik, mozog.
- A pihenés, alvás egyéni szükséglete eltérő, de nem zavarják egymást a gyermekek.
- Igény szerint használja a zsebkendőt.
- Érzi, ha melege van, fázik, öltözködik le-fel.
- Segít a csoportszoba rendjének helyreállításában, a tisztaság fenntartásában.
- Önmaga is kezdeményez mozgásos játékot a csoportban és a szabadban.
- Egyéni ötletei alapján alkot játékszabályokat.
- Sétál, kirándul, ez alatt lég- és napfürdőzik.
- Változatos mozgásokkal erősödik, differenciálódik mozgása.
- Megismerkedik eddig ismeretlen ételekkel.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Önállóan mosakodik, törülközik, kezet mos, amikor szükséges. Ruhája ujját feltűri, fogat mos, fogápoló szereket tisztán tartja. Haját rendben tartja.
- Helyesen fújja az orrát.
- Tüszentéskor a szája elé tartja a zsebkendőt.
- Az önkiszolgálást teljes önállósággal, biztonsággal, természetes teendőként látja el.
- Segédkezik a foglalkoztató átrendezésében.
- Segítséget nyújt társainak és a felnőtteknek.
- Étkezés közben kulturáltan viselkedik. Igényli az asztal esztétikai rendjét.
- Helyesen használja az evőeszközöket.
- Önállóan, megfelelő sorrendben öltözik, vetkőzik.
- Ruháját hajtogatja.
- Cipőfűzőjét megkötö, cipőjét szükség esetén letisztítja.
- Ügyel saját személye és környezete rendjére.
- Az eszközökkel óvatosan bánik.
- A rendetlenséget megszünteti.
- Óvja maga és társai testi épségét.

7.2. Játék

*„Csodálatos milyen eredeti tud lenni egy gyermek, ha hagyják.”
/Kosztolányi Dezső/*

A gyermeki játék legélvezetesebb, legvonzóbb és egyben legföltettebb sajátja annak szabadsága. Nem mindegy, hogy e szabadsággal a gyermek, hogyan tud élni, s hogy a felnőtt, a játéktámogató, szerepében hogyan tud számolni a játék végtelenségével.

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. **A játék a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek, minden nap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul kell teljesülnie.**

A játék a gyermek sajátos öntevékenysége, ami szabad akaratra épül, benne és általa érvényesül az önkifejezés.

A kisgyermek a külvilágtól és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé. Benne fejlődnek azok a tulajdonságok, melyek később a játékán kívül is jellemzőek lesznek rá.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban és az óvodában is **a felnőtt** - a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységhez, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, ill. segítőtve, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

Intézményünkben, előtérbe helyezzük a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését.

A játék kiemelt jelentősége az óvodánk napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is megmutatkozik.

Játékfajták

A gyakorlójáték bevezetője és kiegészítője a többi játékfajtának. Főleg a 3-4 évesek játékát jellemzi. A gyakorló játék az eszközhasználatban, mozgássorok kialakításában, manipulálásban realizálódik.

A szerepjátékban a gyermekek tapasztalataikat, elképzeléseiket hozzájuk fűződő érzelmeiket jelenítik meg. A vállalt szerepen keresztül ábrázolják a valóság számukra lényeges mozzanatait.

A szabályjátékban nem a művelet, nem a szerep a rögzített, hanem a feladat és a szabály. Meghatározott cél elérésére irányul. Mozgás és értelemfejlesztő hatása van.

Konstrukciós játék során a gyermekek különféle elemekből, anyagokból építményeket, játékszereket, modelleket hoznak létre saját elképzelésük alapján.

Bábozás, dramatizálás során eljátszanak ismert meséket, kitalált helyzeteket, szituációkat. A játék során beleélik magukat a szereplők helyzetébe.

Az óvodapedagógus feladatai

- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítsa az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását.
- Az óvodapedagógus tanítsa a gyermekeket játszani, ismertesse meg a játékeszközök rendeltetészerű használatát.
- Biztosítsa a szükség és igény szerinti együttjátszást, támogató, serkentő, ösztönző, indirekt magatartásával.
- Az óvodapedagógus teremtse meg a feltételeket /hely, idő, légkör és eszköz/, hogy a gyermekek aktivitással, jókedvvel vehessenek részt az elmélyült, folyamatos, nyugodt játékban.
- Gondoskodjon pozitív érzelmeket kiváltó élményekről, így adjon minél több játéktémát a gyermekeknek.
- Tegye lehetővé, hogy a gyermekek játékuk során környezetüket formálhassák, kedvük, elképzelésük szerint átalakíthassák, szabadon mozoghassanak a csoportszobához tartozó játékhelyiségekben is.
- Tartsa szem előtt, hogy a gyermekeknek különösen fontos a minél hosszabb, megszakítás nélküli játékidő.
- Biztosítson olyan játékeszközöket, amelyek az elmélyült játék kialakulását, és a fantázia fejlődését szolgálják.
- Törekedjen arra, hogy a gyermekeknek az udvaron is álljanak rendelkezésükre barkácsoló, ábrázoló, manipuláló, konstruáló eszközök.
- Ismertesse meg a gyermekeket minél több mozgásos játékkal.
- Ismerje a fejlesztő játékeszközöket, azokat kreatív módon alkalmazza a mindennapi óvodai életben, a gyermekek fejlettségi szintjéhez igazodva.
- Képességfejlesztő játékeszközök segítségével tudatosan fejlessze a gyermekek értelmi képességeit /megfigyelés, emlékezet, gondolkodás/.
- Az óvodapedagógus a játékokhoz szükséges eszközöket folyamatosan bővítse.

Gyermeki tevékenységek

- A gyermek gyakorlójátékot játszik, e tevékenység közben ismerkedik az őt körülvevő világgal, annak tárgyaival.
- Szerepjátékot játszik, ebben jeleníti meg tapasztalatait, ismereteit, elképzeléseit, érzelmeit, pozitív és negatív élményeit. Ezeket sajátos módon alkotja újra.
- Szabályokhoz igazodva mozgásos és értelemfejlesztő, logikus gondolkodásra serkentő szabályjátékot játszik.
- Bábozik, dramatizál, így eleveníti fel irodalmi élményeit kötetlen formában.
- Barkácsol különféle eszközökből, sokféle anyagból játékához felhasználható kiegészítőket.
- Konstruál, eleinte nagyobb, később apróbb kockákból, különböző alkatrészekből, anyagokból építményeket.

A fejlődés jellemzői korosztály szerint

Gyakorlójáték

3-4 éves kor: a játékos mozgást mindig ugyanabban a formában, ugyanolyan szabályok szerint ismétlik. Játékszereket, eszközöket rakogatnak céltalanul, vagy maguk alkotta szabály szerint.

4-6-7 éves kor: gyakorló játék csak akkor jelentkezik, ha a gyermek fejlődésében lemarad, képességei fejletlenek, de jelentkezhet konstrukciós és szerepjáték elemeként is.

Szerepjáték

3-4 éves kor: képesek olyan szerepjátékok kezdeményezésére és eljátszására, amelyek egyszerű cselekvéseket és kapcsolatokat tartalmaznak.

4-5 éves kor: mozgásuk, értelmi és érzelmi fejlődésük alapján megértik környezetük egyszerűbb jelenségeit, viszonyulásait, készek ezeket játékaikban újraalkotni.

5-6-7 éves kor: tudnak vezetni, és játszótársaikhoz alkalmazkodni. Képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, abban együttműködni, melyben tapasztalataik, érdeklődésük alapján ábrázolhatják a felnőttek tevékenységét és kapcsolatait.

Barkácsolás

3-4 éves kor: az óvodapedagógus, a gyermekek bevonásával készít kiegészítő játékszereket.

4-5 éves kor: segítenek az óvodapedagógusnak a játékszerek készítésében és a játékok megjavításában.

5-6-7 éves kor: a barkácsolás, a szerepjáték és a bábozás természetes eszköze.

A kellékeként létrehozott eszközöket felhasználják játékaikban.

Dramatizálás, bábozás

3-4 éves kor: elsősorban a bábú mozgása kelti fel a gyermekek érdeklődését, ezért a bábúk „éljenek” a gyermekek között, legyen helyük a csoportban.

4-6-7 éves kor: kézméretüknek megfelelő bábokkal báboznak. Kedvelt mesealakokkal, hétköznapi figurákkal önállóan, kitalált szöveggel bábjeleneteket adnak elő.

Szabályjáték:

3-4 éves kor: mozgásszükségletet kielégítő, egyszerű szabályokat tartalmazó játékokat játszanak.

4-5 éves kor: képesek a szabályok megértésére, az óvodapedagógussal közösen ellenőrzik a szabályok betartását, a győzelem érdekében megpróbálnak együttműködni.

5-6-7 éves kor: olyan szabályjátékot választanak, amely nagyobb ügyességet, vagy szellemi erőfeszítést igényel. Egymást figyelmeztetik a szabályok betartására, megjelenik az egészséges versenyszellem.

7.3. Anyanyelvi értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása nevelés

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak megvalósítása, az óvodai nevelő tevékenység egészében jelen van.

Az óvodapedagógus feladatai

- Teremtsen olyan szeretetteljes, derűs légkört, beszélgető, beszélő környezetet, amelyben a gyermekek bátran, szívesen nyilatkoznak meg, mesélnek élményeikről, kérdéseket tesznek fel, kíváncsiságuk, érdeklődésük fokozódik, igényes beszédbeli megfogalmazással kommunikálhatnak a helyzetnek megfelelően.
- Az anyanyelvi játékokat építse be a mindennapi óvodai életbe, gyakoroltassa a hangzók tiszta ejtését.
- Az óvodába lépéskor tájékozódjon a gyermekek nyelvi fejlettségéről.
- Ismerje fel a beszédhibákat.
- Súlyosabb beszédhibák esetén irányítsa a gyermeket logopédushoz.
- Szép kiejtéssel, nyelvtanilag helyesen beszéljen, beszéde követésre méltó legyen.
- Fogalomhasználata szakszerű legyen, érthetően közvetítsen a gyermekeknek, korosztályi és egyéni jellemzők figyelembevételével. Közléseit kapcsolja össze cselekvéssel, szemléltetéssel.
- Ismertesse meg a gyermeket a kommunikáció verbális és nonverbális eszközeivel.
- Valamennyi nevelési területnek megfelelően folyamatosan bővítse a gyermekek szókincsét új szavakkal, fogalmakkal, használja a jelenségekhez kapcsolódó jelzős kifejezéseket, ösztönözze az összefüggéseket megragadó megfigyeléssel, megfigyeltetéssel a tapasztalatok verbális megfogalmazását.
- Fejlessze a gyermekek beszédhang hallását és beszédértését, auditívemlékezetét, a beszéd helyes ritmusát, a megfelelő mondat és szövegalkotást ezt szolgáló játékokkal, igényes vers, mondóka, mese válogatásával.
- Támogassa, segítse spontán párbeszéd helyzetek kialakulását, építsen a gyermekek természetes közlési vágyára, ötletek, vélemények közös szóbeli megfogalmazásával, szófordulatok, utánzásra készítő udvarias viselkedés szóbeli kifejezéseinek gyakorlásával fejlessze a gyermekek kommunikációs készségeit.
- A gyermekek igényeihez igazodva törekedjen a beszédgátlás oldására, a beszédaktivitás, beszédfantázia erősítésére a megfelelő módszer, motivációs eszköz kiválasztásával /bábbal, mesével, dramatikus játékkal, drámajátékkal, mimetizálással/.
- Ismerje meg a család anyanyelvi kultúráját, hívja fel a szülők figyelmét a beszélgetések kapcsolaterősítő, fejlesztő hatására.
- Igény szerint segítse az SNI gyermekek speciális segédeszköz használatát.

Gyermeki tevékenységek

- Igényeiket, szükségleteiket világosan, érthetően megfogalmazzák használják az erre utaló kifejezéseket.
- Gondozási tevékenységek során figyelik az óvodapedagógus utasításait.
- Játék, tevékenykedés közben használják a párbeszéd fordulatait, közlik egymással gondolataikat, ötleteiket, fokozódik beszédkedvük.
- Az irányított és spontán tanulási folyamatban a gyermekek használják a megismert tárgyak, jelenségek, történések kifejezéseit, folyamatosan gazdagodik szókincsük.
- Családi és egyéni élményeikről beszámolnak társaiknak és az óvodapedagógusnak.
- Anyanyelvi és kommunikációs játékokat játszanak az óvodapedagógus irányításával.

- Társaik mozgását, cselekvéseit verbálisan is kifejezik, megnevezik a téri irányokat, használják a névutókat, a matematikai kifejezéseket, udvariassági formulákat.
- Történeteket találnak ki és mondanak el, ilyenkor alkalmazzák az ismert nyelvi formákat, mesélnek egyszerű és összetett mondatok használatával, kifejeznek véleménynyilvánítást.

A fejlődés jellemzői korosztályonként

3-4 éves korban

A gyermekek egyéni fejlettségüknek megfelelően szívesen beszélnek saját cselekvésükről, a velük megtörtént eseményekről. Ismerik a környezetükhöz tartozó tárgyak és a megszokott jelenségek nevét. Leggyakrabban kérés, kérdés, felkiáltás formájában nyilatkoznak meg. Tárgyi és személyi környezetükkel kapcsolatos gondolataikat összefüggően fejezik ki, még gyakori szövegszerkesztési hibával.

A magán és mássalhangzók nagy részét tisztán ejtik. Képességeiknek megfelelő anyanyelvi és kommunikációs gyakorlatok eredményeképpen megfelelően fejlett szövegértésük, megfigyelőképességük, memóriájuk, légzéstechnikájuk, téri tájékozódásuk.

4-5 éves korban

A gyermekek bátran, szívesen beszélnek. Értik és használják az ismert szavakat akkor is, ha az azokkal jelölt tárgyakat, személyeket nem szemlélik közvetlenül. Gondolataikat érthetően, összefüggően tudják kifejezni, közölni, leírni, mesélni. Társaik beszédére odafigyelnek és igénylik, hogy őket is figyelmesen meghallgassák. Alkalmazzák a párbeszéd jellegzetes fordulatait, a figyelem felhívást, a köszönést, az udvariassági kifejezéseket. Helyesen használják a jelen és a múlt idejű igeidőket, a képzőket, a ragokat, a határozott és határozatlan névelőt. Még előfordul néhány helytelenül képzett vagy helyettesített hang. Hallási figyelmük, emlékezetük, akusztikus differenciálásuk, hangfelismerésük megfelelően fejlett.

5-6-7 éves korban

A gyermekek aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket. Összefüggő beszédükben sok a szóismétlés, kötőszó - halmozás. Elbeszélésük folyamatos, de még nem követi mindig a történések logikai, időbeli sorrendjét. Beszédfigyelmük koruknak megfelelő, figyelmesen végighallgatják az óvodapedagógust, részt vesznek párbeszédben, végig várják a másik gyermek megnyilatkozását. Jól érthető, többnyire megfelelő hangsúlyozással, hanglejtéssel, hangerővel és megfelelő tempóval beszélnek, helyzetnek megfelelően kommunikálnak, melyet természetes gesztusokkal, arcjátékkal kísérnek. Tisztán ejtenek minden beszédhangot. Helyesen használják a névmásokat, névutókat, a jövő idejű igéket.

7.4. Munka jellegű tevékenységek

A gyermeki munka önként, örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység.

A személyiség fejlesztés fontos eszköze a munka és a munka jellegű játékos tevékenység. A játékkal sok mindenben azonosságot mutat.

A feladatok elvégzése során megtanulják az eszközök használatát, tapasztalják, hogy az ember folyamatosan alakítja, változtatja környezetét. Az eszközök használatán kívül kialakulnak a munkavégzés képességeinek alapjai, mint kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság.

A közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának fontos eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A munka célra irányuló tevékenység, külső képzetés, többnyire külső irányítással folyik, a gyermektől belső fegyelmet, felelősséget, kötelezettség vállalást és annak teljesítését igényli. A munka elvégzését külső szükséglet indokolja, a gyermekeknek valamit teljesíteniük kell, munkájuk eredményét ők és mások egyaránt tapasztalják.

Célja

A gyermekek fokozatosan tapasztalják meg a munka örömét, tanulják meg tisztelni a munkát végző embert. Munkavégzés közben alkalmazkodnak egymáshoz, megbecsülik egymás munkájának eredményét, fejlődnek közösségi kapcsolataik, alakul feladattudatuk, felelősség érzetük.

Munkafajták:

- Saját személyükkel kapcsolatos munkák
- Közösségért végzett munka /naposság/
- Alkalomszerű megbízatások
- Környezet rendjének megőrzése
- Növény és állat gondozás

Az óvodapedagógus feladatai

- Az óvodapedagógus teremtsen meg a gyermekek számára az életkorokhoz, erejükhöz mért munkalehetőségeket.
- Gondoskodjon arról, hogy a gyermekek saját személyük, ill. a csoport érdekében maguk végezhesenek el minden olyan munkát, amelyre egészségük károsodása nélkül képesek
- Ismertesse meg a gyermekeket a munka társadalmi értékével, váljon a gyermekek igényévé az értékteremtés, ami magába foglalja a materiális, szellemi, erkölcsi, esztétikai értéket egyaránt.
- Az óvodapedagógus biztosítsa a legalkalmasabb eszközöket, szoktassa rá a gyermekeket, hogy tartsák azokat rendben.
- Teremtse meg a nyugodt, kiegyensúlyozott munkához szükséges légkört. - Erősítse a munkára készítő indítékokat a gyermekekben.
- Ismertesse meg velük az adott munka eszközeit, azok ésszerű használatát, a munka legcélszerűbb fogásait, azok sorrendjét, a munka ellenőrzésének módjait.
- Törekedjen arra, hogy a munka értékelése során kedvet ébresszen a gyermekekben a további munkához.
- Gondoskodjon arról, hogy a szülő is értse mennyire fontos a gyermek munkájának tiszteletben tartása.
- Erősítse a munka iránti pozitív érzelmeket a gyermekekben.
- Segítse elő a gyermekek önértékelési képességének, igényszínvonalának és közösségi, társas kapcsolatainak fejlődését.
- Fejlessze a munkavégzéshez szükséges attitűdöket, képességeket és készségeket
- Az SNI gyermekek munkavégzését segítse a megfelelő speciális eszközök használatával. Adjon lehetőséget a kevésbé sérült funkciók differenciáltabb, tudatos fejlesztésére.

Gyermeki tevékenységek

- Közösségi megbízatásként naposi munkát középső és nagycsoportban végeznek a feladatok fokozatos bővülésével.
- A naposok terítnek, leszedik az asztalt, megkínálják pajtásaikat.
- Szükség szerint átrendezik a termet, segítenek a foglalkozási eszközök kiosztásában.
- Ellenőrzik a csoportszoba és a mosdó rendjét, tisztaságát.
- Segítenek az udvari játékeszközök ki és behordásában.
- Részt vesznek játékok javításában, tisztán tartásában.
- Évszakonként gondozzák kertrészüket és az élő sarok növényeit. Locsolnak, ültetnek, kapálnak, gyomlálnak.
- Udvarrészüket tisztán tartják, összeszedik a szemetet, sepregetnek.
- Alkalmoszerűen apró megbízatásokat teljesítenek. Időközönként szétválogatják a játékeszközöket, rendbe teszik a babaszobai szekrényeket, részt vesznek a hó eltakarításban.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén

Jártasságot szereznek a különböző munkafajták elvégzésében. Önállóan használják a munkaeszközöket. Szívesen és önként vállalják a naposságot és egyéb megbízatásokat. Munkavégzésük során fegyelmezettek, munkájukban kitartóak megbízhatóak. Érzik munkájuk fontosságát és hasznosságát. Munkavégzés közben képesek az együttműködésre. Az egyéni megbízatásokat önállóan teljesítik.

7.5. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodai életben a gyermek a szocializáció újabb minőségét éli át.

Megtanulja megismerni önmagát, az együttélés szabályait, a társas életben elvárt viselkedésmódokat. A közösségi nevelés szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása. Ezért olyan óvodai élet szervezésére törekszünk, amely segíti a gyermek **erkölcsi tulajdonságainak, és akaratának szokás-és normarendszerének** megalapozását.

Az óvodapedagógus feladatai

- Biztosítsa az elfogadó érzelmi alapokra épített kellemes óvodai légkört.
- Tegye lehetővé a gyermek és társai közötti, valamint a gyermek és felnőttek közötti minél gyakoribb kontaktus felvételt.
- Biztosítsa annak lehetőségét, hogy a felnőttekkel és a társakkal szembeni, s a társadalmilag elfogadott viselkedési szokás- és normarendszereket elsajátítsa a gyermek.
- Tegye lehetővé az elfogadott viselkedési módok természetes szituációkban történő gyakorlását.
- Életkornak és a gyermek igényeinek megfelelően ismertesse meg a gyermekeket a keresztény kulturális értékekkel, szimbólumokkal.
- Segítse elő a gyermekcsoporton belül az együttműködés, a kooperatív munka képességének kialakulását,
- Biztosítson élményekben gazdag környezetet, hogy a gyermekek befogadóvá, elfogadóvá, segítőkésszé váljanak és legyen természetes számukra a különbözőség.

- Segítse a közvetett iskolai beilleszkedést a pozitív énkép, önbizalom, önfegyelem, önállóság, szabálytudat, kommunikáció, együttműködés formálásával, a szándékos tanulás iránti pozitív attitűd megalapozásával.
- Tegye képessé a gyermeket arra, hogy az adódó esetleges konfliktusokat önállóan próbálják egymás között megoldani.
- Segítse elő a társakért, a csoportért érzett felelősség kialakulását a gyermeki tevékenység folyamatos értékelése által.
- Biztosítsa, hogy a gyermek társai irányában mindig megértést tanúsítson. Tisztelje társai másságát.
- Személyes példával ösztönözze a gyermekeket egymás elfogadására, az egyéni sajátosságok tiszteletben tartására.
- Bátorítsa az eltérő kultúrából érkező gyermekek önkifejezését, társas kapcsolataikat.
- Tegye lehetővé a csoport életét színesítő visszatérő hagyományok éltetését.
- Erősítse a szűkebb és tágabb környezetük tevékeny megismerésével a nemzeti identitástudatot, hazaszeretetet, családhoz való kötődést.
- Állítson a csoport elé távlatokat, melyek a közös tevékenységekkel a gyermekek fejlődésének serkentői.
- Biztosítson alkalmat a baráti kapcsolatok kialakulására. Állandóságát tegye lehetővé közös tevékenységek, élményszerzések biztosításával.
- Környezettudatos magatartás megalapozása, érzelmi viszonyulásuk alakítása a környezettudatos cselekvési szükségletek, szokások, gondolkodás, értékrend, döntési képességek fejlesztésével.
- Alkalmazzon speciális fejlesztéseket a HHH és az SNI gyermekek testi-, lelki-, és szociális érettségének megalapozására az iskolai munkához.

Gyermeki tevékenységek

- Megtanulja tevékenység közben a másokkal való érintkezést és együttműködést.
- Ismeri és alkalmazza társas kapcsolataiban az alapvető társadalmi és erkölcsi normákat.
- Törekszik a felmerülő konfliktusok önálló megoldására, és ezáltal szocializálódik.
- Baráti kapcsolatokat alakít ki - ezekben tevékenykedik. Közös tervezet több napra szóló játékot.
- Eljut az „én” -től a „mi” tudatig.
- Alárendeli saját akaratát másokénak.
- Formálja önfegyelmét, önkifejező, önértékesítő képességét, ezáltal szabálytudata magasabb szintre jut.
- Társainak segítségére siet – tolerálja a különbözőséget.
- Véleményt mond társairól, tevékenységeikről, környezetéről.
- Önként részt vesz a közös munkavégzésekben, a csoportszoba formálásában – csoport, illetve óvodai közös programokban.
- A népi hagyományok ápolásában tevékenyen részt vesz - pld. Luca napi búzát ültet, komafát cserél, Kisze bábót készít stb. E közös élmények hatására erősödik a csoport közösségéhez, valamint az óvodai közösséghez való kötődése, s ez által formálódik magyarságtudata, nemzeti identitástudata.

- Programokat szervez rövidebb és hosszabb távú célok szerint.
- Felfedezi szűkebb lakóhelyét, séták, kirándulások alkalmával irányított megfigyelések által megismerkedik szülővárosa nevezetességeivel, ezáltal kialakul benne az együvé tartozás érzése, legyen ez a szülőföldhöz, családhoz való kötődés alapja.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermek hozzájárul a csoportszoba szebbé és otthonosabbá tételéhez, figyel az óvodapedagógusra, végrehajtja a kapott feladatokat.
- Megköszöni, ha kap valamit, kezd segíteni másoknak, szívesen játszik együtt.
- A kívánt játékszert elkéri társától, használja az udvarias beszédmod kifejezési formáit.
- Tisztelettel viselkedik a felnőttekkel, az óvoda dolgozóival. Köszönti a csoportba érkező vendéget.
- Eligazodik a csoport életében, a napirendben. A korábban kialakult szokásokat önállóan alkalmazza. Érti a szabályok lényegét és törekszik is azok betartására. Tevékenységeiben egyre önállóbb.
- Szívesen játszik együtt, érdeklődik társai iránt, segíti őket öltözködés, séta stb. közben. Önállóan keresi a segítségadás megfelelő formáit. Bízik önmagában és társaiban. Számba veszi a csoport tagjait.
- Keresi a közös tevékenység lehetőségét. Jelzi, ha közölni valója van.
- Tudatosodik benne, hogy egy összetartó csoport része, ezáltal együtt érez társaival, türelmes irántuk, figyelmesen hallgatja meg őket, örül a közösen elért sikernek. Átérti a csoportért végzett tevékenység fontosságát.
- A megkezdett tevékenységet befejezi. Elfogadja az adott tevékenység által megkívánt magatartásformát.
- Természetes szükségletté válik a közös tevékenység, képes saját akaratát alávetni másokénak. Tűrő és konfliktusmegoldó képessége magasabb szintre jut. Vállalkozik önálló véleményalkotásra. Alakul a csoport közvéleménye.
- Kapcsolatot alakít ki a többi csoportba járó gyermekkel.
- Korosztályának megfelelően kezd kialakulni reális önképe, önértékelése, próbálkozik a társértékeléssel.

7.6. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon és időkeretekben valósul meg. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.

Az óvodai tanulás elsődleges célja, az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermekek személyiségének kibontakozását. Az SNI gyermekek esetében fontos annak szem előtt tartása, hogy egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képesek.

Az ő spontán tanulásukat, a „kiemelkedő terület” –ükre kell összpontosítani.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedés tanulás
  - a spontán, játékos tapasztalatszerzés
  - a cselekvéses tanulás
  - a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
  - az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés - a gyakorlatiprobléma- és feladatmegoldás
  - az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás
- Óvodánkban a tanulás folyamatos, hiszen a gyermek minden helyzetben képes tanulni. A tanulás alapvető formája a játék. A felfedezés, a megtapasztalás játékos élménye lehetővé teszi, hogy kialakuljanak azok a képességek, mely alapján a gyermek számára a későbbi tanulás örömet jelent.

Elkülönítjük a játékidőben játszott és a tanulási folyamatban használt játékot.

A tanulási folyamatban a játékos feladatokkal vonzóvá tesszük a tanulást, mert a belső motivációra építünk. Növeljük a gyermek aktivitását, kíváncsiságát, a figyelem tartalmát és mélységét.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermekek nyitottságára és kíváncsiságára építve biztosítja a közvetlen tapasztalatszerzés lehetőségét, a valóság sokoldalú megismerését.
- Változatos módszereket alkalmazva segíti, hogy a gyermekek megismerjék szűkebb és tágabb környezetüket.
- A tevékenységek irányítása során alkalmazott pedagógiai eljárásait a gyermekek egyéni szükségleteihez és fejlettségi szintjéhez igazítja.
- Tevékenységeiben korszerű tudástartalmakat alkalmaz.
- A tudástartalmakat szakszerűen, érthetően közvetíti a korosztályi és egyéni jellemzők figyelembevételével.
- Épít a gyermekek spontán és tudatosan szerzett tapasztalataira, ismereteire, érzelm vezéreltségükre, cselekvési és közlési vágyukra.
- Kihhasználja az adott tárgyi és természeti környezet, kulturális értékek nyújtotta lehetőségeket.
- Változatos módon biztosítja a gyermekek motiváltságát, támogatja az önálló tapasztalatszerzés igényét, kreativitásuk megnyilvánulásait.
- Nagy hangsúlyt fektet a tevékenységek során az értékelésre, a reális énkép kialakulására, lehetőséget ad – támogatva a pozitívumok kiemelését - az ön- és társértékelésre.
- Változatos és innovatív módszereket (pld: kísérletezés) és szervezeti kereteket (pld: kooperatív munka) alkalmaz céljai eléréséhez.
- Biztosítja a nyugodt légkört, a megfelelő helyet és esztétikus eszközöket a tapasztalatszerzéshez.
- Lehetőség szerint beépíti az online információszerzés lehetőségét, használja az IKT eszközeit.
- Komplex tevékenykedtetésre törekszik, támogatva ezáltal a gyermekek sokoldalú személyiségfejlesztését.
- Minden pedagógiai eljárásában betartja a differenciálás elvét (felzárkóztatás, tehetségigérettek, támogatása).

---

8. AZ ÓVODAI ÉLÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

8.1. A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a közvetlen és tágabb természeti, emberi-, tárgyi- környezetről annak formái, mennyiségi, téri viszonyairól.

A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz. Tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek segítik a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások értékeit, védelmét, szeretetét.

A nevelés célja

A gyermekek életkoruknak megfelelő szinten minél több tapasztalatot szerezzenek mozgásos és érzékszervi tevékenységeken keresztül az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről. Fedezzék fel a természeti és tárgyi környezet szépségeit. Tudjanak rácsodálkozni a szépre, a jóra. Váljék igényükké a természeti és épített környezet védelme megóvása, a környezettudatos életforma.

Nevelési feladataink

- A mi feladatunk, hogy megtervezzük és megteremtsük azokat az alkalmakat, amelyek során a gyermekek rácsodálkozhatnak a természet szépségeire, összhangjára, tapasztalhatják a kölcsönös előnyöket s maguk is tehetnek azért, hogy kellemes környezetben éljenek
- Lehetőséget biztosítsunk az életkornak megfelelő tapasztalatszerzésre, ezek feldolgozására a gyermekeket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- Az információ szerzés sokoldalú biztosításával gyarapítsuk az aktív és passzív szókincsüket.
- Megalapozzuk a gyermekekben környezetük védelmének, és a természet szeretetének igényét.
- Lefektessük a környezettudatos magatartás alapjait.

Óvodapedagógus feladatai

- Biztosítson a gyermeknek olyan tevékenységeket, hogy megismerje és megértse az őt körülvevő világot, építsen a közvetlen megfigyelésre és tapasztalatszerzésre.
- Szenzitív játékok, tapasztalatok biztosítása a környezet élményszerű megismerésére.
- Tegye lehetővé, hogy a gyermek megismerje azt a szűkebb emberi tárgyi környezetet, amelyben él, és hívja fel a figyelmet annak értékeire és szépségeire.
- Biztosítson tapasztalási lehetőséget, séták kirándulások során, az óvoda udvarán és kertjében, vagy a természetsarokban végzett tevékenységek által.
- Biztosítsa a feltételeit annak, hogy az óvodában élősarok, és virágoskert működjék.
- Alakítsa ki a szülőföldhöz, nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív viszonyt. Tegye lehetővé, hogy megismerjék városunk és környékének nevezetességeit és kirándulóhelyeit.

- Méltón a néphagyományok ápolását szem előtt tartva ünnepelje a gyermekcsoporttal a Jeles Napokat.
- Alakítson ki pozitív érzelmi viszonyt tárgyi környezetével, és a természettel, környezettudatos magatartás megalapozása.
- Biztosítson a természetsarokban növényekről, állatokról, megfigyelt természeti jelenségekről szóló folyóiratokat, ismeretterjesztő könyveket és verses köteteket.
- A megtapasztaláson alapuló megismerés, információszerzés biztosításával a gyermek aktív-passzív szókincsének gyarapítása, fogalmak körének és tartalmának bővítése.
- Tanítsa meg a gyermeket a rácsodálkozásra, a környezet szépségeinek értékelésére, figyeltesse meg a természet színeit, hangjait, változásait.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- Új fogalomrendszer kialakítása, a beszéd, mondatalkotás aktivizálása, a kontextusos beszéd gyakorlása.

Gyermeki tevékenységek

- Kirándulások, séták során alkalmazza a közlekedés szabályait, megismeri a kulturált viselkedés formáit.
- Megfigyeli az évszakok jellemzőit, az időjárás változékonyságát, tapasztalatot szerez, összefüggőseket fedez fel a természet változásai az időjárás és az öltözködés összefüggései között.
- Kerti munkát végez, közben megismerkedik a kerti szerszámokkal, azok használatával.
- Az udvaron olyan fákat, növényeket ültet, amelynek termését később elfogyasztja.
- Veteményez, nyomon követi a növények fejlődését, gondozza azokat, közben megfigyeli a fákat, bokrokat és felbukkanó rovarokat.
- Madáretetőt készít, megfelelő eséssel látja el az itt teledő madarakat, ismerkedik a környezetében élő madárfajokkal, fokozottan figyel védelmükre. Etetőket, itatókat helyez el felnőtt irányítása mellett, megfigyeli a madárodú körüli teendőket.
- A természetsarokban fa- és cserjegyallyakat hajtát, gumót, hagymát, magvakat csíráztat, megfigyeli az induló életet, tárgyakat gyűjt a bővítéshez.
- Az akvárium gondozása közben tapasztalatot szerez a víz állagának változásáról és ennek következtében fellépő élőlényváltozásról.
- A közösen vásárolt, esetleg otthonról hozott zöldség- és gyümölcsféléből vitamintálat készít –reszel, szeletel, izesít, ízlel.
- Segít az óvoda udvarának, kertjének, sziklakertjének gondozásában.
- A napszakokra jellemző tevékenységeket eljuttatja szimulációs játékokban.
- Játéka során alkalmazza a családról, a foglalkozásokról, az emberi testről, annak ápolásáról szerzett ismereteit.
- A város adta lehetőségek maximális kihasználása, látogatása: iskola, orvosi rendelő, mentőállomás, tűzoltóság, rendőrség, repülőtér, nagyállomás, piac, múzeumok, könyvtár, Csodamalom Bábszínház, Nemzeti Színház, Vadaspark, Avasi Arborétum, Tapolca, Lillafüred.

- Részt vesz az óvoda „zöld” programjain, jeles napokon, kirándul, sétál, terméseket gyűjtöget, barkácsol, papírt gyűjt, szelektíven gyűjti a hulladékot, illetve megismeri annak újrahasznosítási lehetőségeit.
- A hagyományos és néphagyományokhoz kapcsolódó ünnepeknek tevékeny résztvevője, a csoporttal közös élményeket szerez, részt vesz a hagyományok felelevenítésében megismerésében s ez erősíti magyarságtudatát.
- Megfigyeli a környezetszennyezés néhány elemét (füst, por, zaj stb.), ezekkel kapcsolatban egyszerűbb vizsgálódásokat végez.
- A közelben lévő Hejő-patakban megfigyeli a víz tisztaságát, vizsgálódást végez.
- A spontán és szervezett megfigyelések során szerzett ismereteit kiegészíti, elmélyíti a természetsarokban elhelyezett folyóiratok, könyvek nézegetésével, folyamatosan gyűjtött képekből albumokat készít.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Ismeri társadalmi és családi környezete fontosabb adatait.
- Elfogadja és tiszteletben tartja a különbözőségeket.
- Alkalmazza az elemi közlekedési szabályokat, ismer többféle közlekedési eszközt.
- Ismeri és megnevezi a környezetében lévő néhány intézményt, és azok rendeltetését.
- Felismeri a tárgyak, jelenségek között lévő összefüggéseket.
- Tárgyakat, jelenségeket rendeltetésük és külső jegyeik alapján összehasonlítja.
- Ismeri a testrészeket, a test felépítését.
- Tudja a napszakokat.
- Megkülönbözteti egymástól az évszakokat, ismeri egyes évszakok néhány jellegzetességét.
- Alkalmazza a „növény” szót, mint gyűjtőfogalmat, tudja, hogy mi tartozik oda (fa, bokor, virág, fű stb.).
- Ismeri a növény fejlődésének menetét, a fejlődés és az időjárás összefüggéseit.
- Alkalmazza a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit.
- Tudja csoportosítani az állatokat aszerint, hogy hol élnek, ismeri azok legfőbb jellemzőit védelmét.
- Összehasonlítja a házi szárnyasokat az ismert madarakkal, külső jegyeik, hasznosságuk alapján.
- Ismeri a zöldség és gyümölcs fogalmát, több fajta zöldséget, gyümölcsöt felsorol, ismer.
- Ismeri ezek fontosságát az egészséges táplálkozás szempontjából.

8.1.1. A környezet védelme

A környezetszennyezés és a természet pusztítása olyan méreteket öltött, hogy a kiutat a gyökeres szemléletváltásban találhatjuk.

Már óvodás korban alapozzunk meg egy olyan természetszemléletet, amely a természetet tisztelő, elfogadó, annak törvényeit tiszteletben tartó, jelzéseit befogadó személyiség sajátja.

A gyermek környezettudatos magatartásának megalapozását segítő pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezet kialakítása ezért tölt be központi szerepet pedagógiai programunkban. Fontosnak tartjuk a tiszta, egészséges környezet iránti igény, szemlélet kialakítását a családokban is.

Feladatunk

- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítása,
- környezettudatos magatartás megalapozása, ismereteik bővítése,
- a fenntarthatóság elvének és lehetőségeinek megismertetése,
- a családok szemléletformálása, közös programok szervezése, szelektív szemétgyűjtés
- vetélkedők, papírgyűjtés, kirándulások, kertészkedés szervezése.

A kisgyermekkor környezeti nevelés terén végzett tevékenységünk elismeréseként intézményünk elnyerte a „MADÁRBARÁT ÓVODA” címet. Ennek szellemében természetszerető, környezetbarát, nyitott gyermekeket nevelünk.

Óvodásaink aktívan részt vesznek környezetük tisztaságának megőrzésében /szemetes használat, levélséprés, gereblyezés, virágültetés, bokrok, fák, virágok megóvása, szelektív hulladékgyűjtés/. Kirándulások alkalmával tudatosítjuk a gyermekekben, hogy viselkedésükkel ne zavarják az élővilág nyugalomát, gyönyörködjenek a szépségében, csak azt gyűjtsenek, ami már lehullott, amit a természet már „elengedett”.

A családok bevonásával óvodánkban papírgyűjtést szervezünk, folyamatosan, biztosítjuk a szelektív hulladékgyűjtés lehetőségét. Madárbarát óvodánk kiemelten foglalkozik a madarak védelmével, az évszaknak megfelelő teendővel (pl.: etetők, itatók elhelyezése, odúk takarítása), környezetük madarainak jobb megismerésével.

Lehetőség szerint madárgyűrűzést szervezünk, ahol meg is ismerkedhetnek a madarak életével.

8.1.2. Környezetvédelmi Világnapok megünneplése

<p>Október 04.</p> <p>Feladat, ajánlás:</p> <p>Jelszavunk:</p>	<p>Állatok Világnapja</p> <p>Vadon élő állatok, bogarak megismerése, hasznuk, fontosságuk Kirándulás a Miskolci Vadasparkba, Nyíregyházi Állatparkba, állatsimogatás és érzékenyítő programok szervezése.</p> <p>„Ne bántsd a bogarakat és rovarokat, inkább ismerd meg őket!”</p>
<p>Március 22.</p> <p>Feladat, ajánlás:</p> <p>Jelszavunk:</p>	<p>Víz Világnapja</p> <p>A víz fontosságának tudatosítása. Élhetünk-e víz nélkül? Takarékoskodjunk a vízzel! Kirándulás Lillafüredre a vízeséshez, a Pisztrángosba, a Békástóhoz, a Szinva és a Hejő patakhoz.</p> <p>„A víz az élet, takarékoskodjunk vele!”</p>

<p>Április 22.</p> <p>Feladat, ajánlás:</p> <p>Jelszavunk:</p>	<p>Föld Napja</p> <p>Szép környezet kialakítása, virágok ültetése, tágabb természeti környezetünk megismerése, értékeink megóvása! Kirándulás az Avasi Arborétumba és a Tapolcai rétre.</p> <p>„Legyen mosolygós a Föld!”</p>
<p>Május 10.</p> <p>Feladat, ajánlás:</p> <p>Jelszavunk:</p>	<p>Madarak és Fák Napja</p> <p>Facseteték ültetése, kihelyezett madárodúk figyelemmel kísérése, madárgyűjtés szervezése. Kirándulás a Miskolci Vadasparkba</p> <p>„Ölelj meg egy fát!”</p>
<p>Június 05.</p> <p>Feladat, ajánlás:</p> <p>Jelszavunk:</p>	<p>Környezetvédelmi Világnap</p> <p>Szemétszedés, papírgyűjtés a szülők közreműködésével. Kirándulás a tapolcai turista útvonalon, a Tisza-tavi Ökocentrumba</p> <p>„Védd a természetet! Ne szemetelj!”</p>

8.1.3. Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés

Az óvodás gyermek környezetét szeretné egyre jobban megismerni és abban a helyét megtalálni. Utánozza a felnőtteket és a társait, újra és újra próbálgatja képességeit, sikerélményt okoz neki egy-egy összefüggés felismerése, megértése, a problémahelyzetek megoldása. A matematika mindenben benne van!

Erre épül az óvodai matematikai tapasztalatszerzés. Sokszínű matematikai tevékenységgel, a gyermek érzékszerveire ható változatos cselekedtetéssel érhetjük el a célunkat.

A *”matematika játékosan”* elv helyett jobb megközelítés a *”játékban a matematika”*.

A foglalkozások során (kötött vagy kötetlen) a játékos cselekvés, a cselekvő tapasztalatszerzés kap hangsúlyt. A „problémahelyzeteket” teljes testükkel megtapasztalva élik át!

„ Minden módszer jó, melyik éhséget ébreszt a tudás iránt...”

/C. Freinet/

A nevelés célja

A környezet mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása ezáltal, a gyermek ítélő képességének tér-sík és mennyiség fogalmának alakítása.

Nevelési feladatunk

- Az iskolai tanuláshoz szükséges pszichikus funkciók fejlesztése, különös tekintettel a vizuális és auditív észlelés, a memória és a figyelem fejlesztésére.
- A gyermek matematikai érdeklődésének felkeltése, elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, logikus és problémamegoldó gondolkodás megalapozása.

Az óvodapedagógus feladatai

- Építsen a gyermekek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére, segítse önálló problémamegoldását, biztosítsa az egyéni, cselekvő tapasztalatszerzést.
- Az óvodapedagógus megfigyelések, tevékenységek alkalmával fejlessze a gyermekek észlelését (vizuális, auditív mozgásos és tapintásos észlelést, az alaklátást és a formaállandóságot).
- Fejlessze a keresztcsatornák működését, a finommotorikát, a testsémát és a lateralitás kialakulását.
- Vegye észre, használja ki a spontán adódó helyzeteket a fejlesztésre.
- Az óvodapedagógus fejlessze a gyermekek ítélőképességét, egyéni megismerő erőiket, problémalátásukat, problémamegoldó képességüket, összehangolva a csoport egészének fejlesztésével.
- Tegye lehetővé a gondolkodási képesség hajlékonyságát, a többféle megoldás lehetőségét.
- Teremtsen minél több problémahelyzetet, tapasztalási lehetőséget.
- A gyermekek valamennyi érzékszervét vonja be a tapasztalatszerzésbe.
- Alapozza meg a matematikai beállítódást, szemléletet.
- Használja ki azokat a lehetőségeket, amelyek matematikai tartalmat közvetítenek.
- Erősítse az igazság, a jó megoldások megtalálásának kedvét és a hibajavítás igényét, a gondolatok tevékenységgel és szóban történő kifejezésének képességét.
- Hagyja a gyermekeket saját logikájuk szerint gondolkodni és csak szükség esetén irányítsa.
- Helyezze előtérbe a páros és mikrocsoportos foglalkoztatási formákat.
- Teremtsen lehetőséget az egyéni fejlesztésre és a differenciálásra.
- A gyermekek képességeinek ismeretében tervezze, az egyénre és csoportra szabott fejlesztéseket.
- A SNI gyermekek esetében a kognitív funkciók, a meglévő ismeretek fejlesztése, az észleléses struktúrák (látás, hallás, tapintás) fejlesztése által.

Gyermeki tevékenységek

- Tevékenykedés közben számolnak, játékos cselekvéssel számtani műveleteket végeznek. Tapasztalatokat szereznek a darabszám változásairól (hozzáadnak, elvesznek, egyenlővé tesznek).
- Ismereteket szereznek a geometria körében. Tépnek, vágnek, rajzolnak síkmértani formákat. Bemozogják a földre rajzolt alakzatokat (kör, négyszög, háromszög stb.).
- Összehasonlítanak, szétválogatnak, megnevezett tulajdonságok vagy saját szempontok szerint (halmazok, részhalmazok képzése).
- Kiválasztanak tapintás, látás, hallás, körbeírás alapján tárgyakat.

- Mennyiségi tulajdonságok, térbeli kiterjedések alapján sorberendezést végeznek (sorszámok).
- A számfogalom megalapozása érdekében összemérnek, párosítanak, mennyiségekkel, halmazokkal (becslés, számlálás). Méréseket végeznek különböző egységekkel (magasság, hosszúság, tömeg, úrtartalom, mennyiség, terület, szélesség, vastagság, bőség).
- Tükör előtt mozognak, tükörrel tevékenykednek, tapasztalatot szereznek a szimmetria körében.
- Síkbeli és térbeli alkotásokat, építményeket másolnak le, illetve önállóan alkotnak.
- Ritmikus sorokat hoznak létre térben és síkban, önállóan, illetve szabály alapján.
- Tevékenykedés közben tájékozódnak a síkban ábrázolt világban (zárt, nyitott vonalak, labirintus) és a térben (testtudat, irányok, laterális, névutók).

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén

- A gyermekek általában képessé válnak arra, hogy az óvodapedagógus kérdéseit, gondolatát megértsék, kövessék.
- Matematikai jellegű helyzetről, problémáról saját gondolataikat szabadon is elmondják, egymás állításainak igazságát megítélik, megbeszélik, esetenként javítják saját tévedéseiket. Általában szívesen vállalkoznak a felvetett, vagy felismert problémák megoldására.
- Képesek megnevezett tulajdonságok szerinti válogatásra, sorba rendezésre, saját szempontú válogatás, sorba rendezés végzésére. Összehasonlításukat szóban is kifejezik és mások megállapításainak igazságát megítélik.
- Értik és helyesen használják az év során szereplő mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat.
- Magasság és hosszúság jellegű mennyiségeket önállóan is össze tudnak mérni. Az összemérés alapján helyes megállapítást tudnak tenni. Részt tudnak venni más mennyiségek összemérésében, alkalmi egységgel való mérésben.
- Össze tudnak mérni két halmazt párosítással (legalább 10-ig), az elemek különféle színe, nagysága, elrendezése esetén is.
- Elő tudnak állítani különféle elrendezéssel, bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet. Tárgyakat meg tudnak számlálni legalább 10-ig.
- Tudnak mesélni tevékenységről, történekekről, képről, egyszerű darabszámmal kapcsolatos történetekről, az elmondott történetet eljátszással, kirakással, rajzzal meg tudják jeleníteni.
- Építései, síkbeli alkotásaik legfőbb eredménye továbbra is a szemléletfejlődés: azonosítani tudnak különféle helyzetükben is egyező alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat.
- Másolással képesek megépíteni a mintával megegyező elemekből és színben nagyságban eltérő elemekből is kirakni térbeli és síkbeli alakzatokat.
- Képesek különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni, egyes egyszerűbb tulajdonságokat meg is nevezni.
- A tükörrel való tevékenységük tapasztalat- és élményszerzésre szolgál: általában kettő, négy elemből álló alakzat tükörképét zsebtükör mögött meg tudják építeni.
- A térben való tájékozódásban elérhető a jobbra, balra irányok és állások megkülönböztetése, értik és követni tudják az irányokat, ill. helyeket kifejező névutókat (pl.

alá, fölé, közé, alatt, fölött). A síkban megszokott megegyezést megértik (mit értünk a vízszintes síkban az alatt, fölött szavakon).

8.2. Egészségfejlesztő testmozgás, mozgásfejlesztés

A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája. Az óvodáskor a természetes helyzetváltoztató, és finommotoros-mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ebben az életkorban a gyermek leginkább a mozgás által szerez információt környezetéről, ezáltal gazdagodnak tapasztalatai, a mozgás hozzájárul az egészséges életvitel kialakulásához.

A mozgás sokoldalú tevékenység, feladatrendszere az egész óvodai életet átszövi. Jelen van a szabad játékban, a kötelező mozgás foglalkozásokon, a sportprogramokon. A mozgásfejlesztés, az aktív nagymozgásoktól kezdve a finommotoros manipulációig mindent magába foglal, kedvezően befolyásolja az értelmi és szociális képességek alakulását.

A mozgásos tevékenységek, játékok, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hat a kondicionális képességekre, a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulására, kiegészítik a gondozás és az egészséges életmódra nevelés hatásait.

Célunk

- A harmonikus összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése
- A gyermekek pszichomotoros készségeinek, képességeinek kialakítása, fejlesztése.
- Az iskolai életmód megkezdéséhez szükséges testi és fizikai erőnlét, a megfelelő koordinált mozgás és finommotoros készség elérése.
- A mozgás, a sport szeretetének megalapozása.

Nevelési feladataink

- A természetes mozgáskedv megőrzése, a mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése.
- A mozgáskultúra megalapozása.
- Egészséges életvitel elősegítése, mozgástapasztalatok bővítése, a mozgáskészségek alakítása.
- Testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése, a szervezet edzése.
- A mozgáson keresztül az értelmi struktúrák fejlesztése /érzékelés, észlelés, figyelem, gondolkodás, emlékezet/.
- Motoros képességek fejlesztése, mozgásjártasságok, készségek kialakítása.
- Környezeti nevelés a testséma alakítása során.
- Szociális fejlesztés az együtt végzett tevékenységek által.

„.....a mindennap kritériuma, az egyéni szükségletek figyelembevétele minden gyermek számára biztosítandó lehetőség”

Gyermeki tevékenységek

Mindennapos mozgásfejlesztés

Minden korcsoportban naponta 10-15 perces időtartammal szervezzük meg, lehetőség szerint a

---

jó levegőn a szabadban. Anyagát a mozgásos játékok adják, kiegészülve a láb és tartásjavító gyakorlatokkal, gimnasztika alkalmazásával, természetes mozdulatokkal.

Sportprogramok

Programunkban lehetőséget biztosítunk arra, hogy a kötelező mozgás tevékenységeken kívül a gyermekek jártasságot szerezzenek néhány sportágban (úszás, korcsolyázás, kerékpározás). A gyermekek részt vesznek óvodák közötti szervezett sportrendezvényeken, ahol átélik a sikert és a kudarcot egyaránt. Így tanulják ezek kezelését, elviselését. Évente szervezünk kirándulásokat a szülők bevonásával, ezzel hozzájárulunk az egészséges életmód megalapozásához, és kedvezően befolyásoljuk a családok életmódját, szemléletét.

Szabad játék

Az óvodai nevelés során az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani a -spontán- mozgásos tevékenységekre. Törekedni kell a fejlesztő hatással bíró kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására. Ezekben mindenki játszhat, senki nem esik ki végleg. Nincs győztes vagy vesztes, a játéktevékenység és a mozgásöröm áll a fókuszban, nem a teljesítmény vagy az eredmény.

Kötelező mozgásfejlesztő tevékenység

A sokszínű, változatos örömteli és érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formák, játékok azt a légkört, tanulási környezetet jelentik, amelyeket a kötelező mozgásos tevékenységekben is figyelembe kell venni. Kötelező mozgásfejlesztő tevékenységeket kis és középső csoportban hetente 1x, nagycsoportban hetente 2x tartunk. Nagycsoportban a szervezett úszás és korcsolyázás szervezhető az egyik foglalkozás időtartamában.

A dominancia elvei

- A 3-4 évesek számára a mozgásfejlesztés anyaga nagyrészt a természetes mozgásokat tartalmazza. Ennél a korosztálynál a nagymozgások fejlesztése, valamint a testrészek ismerete, a tárgyhoz viszonyított testhelyzetek gyakorlása, a test személyi zónájának alakítása kiemelt feladat.
- 4-5 éves korban nagyobb szerepet kap a tér mozgásos megismerése. Előtérbe kerül az egyensúlyérzék, a szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése.
- 6-7 éveseknél az észlelés fejlesztésén túl a legcélzottabb a finommotorika fejlesztése, az oldaliság tanítása.

Az óvodapedagógus feladatai

- Biztosítson lehetőséget a gyermeknek a szabad levegőn való tartózkodásra minél hosszabb időtartamon keresztül.
- Teremtsen minél több mozgási lehetőséget óvodán kívül is, vigye a gyermeket játszótérre, uszodába, jégpályára, kirándulni stb.
- Tegye lehetővé a játék- és mozgásigény természetes gyakorlatokkal és játékokkal történő kielégítését.
- Biztosítson változatos eszközöket, megfelelő helyszíneket a változatos mozgásgyakorláshoz, ötleteivel gyarapítsa a kézi szerek skáláját, hozzon létre sokféle eszközkombinációt.

-
- Fejlessze a fizikai állóképességet, a fizikai aktivitáson keresztül készítse elő a szellemi aktivitást, illetőleg a mozgásos feladatok sikeres megoldása eredményeként növelje az önértékelést és az önbizalmat.
  - Fejlessze a nagy és finommozgásokat és a fizikális erőnlétet:
    - egyensúlyérzéklet
    - szem- kéz-, szem- láb koordinációt
    - ritmikus tevékenységgel a ritmusérzéklet
  - Ügyeljen a testséma fejlesztésére:
    - testrészek ismeretére
    - test koordinációjának alakítására
    - test fogalom kialakítására
    - a kezesség (lateralitás fejlesztésére), dominanciák erősítésére.
  - Gyakoroltassa a vizuális és auditív észlelést fejlesztő, alapozó mozgásokat.
  - Törekedjen a problémamegoldások erősítésére mozgásos tevékenységgel elvégzett feladatmegoldásokkal.
  - Törekedjen arra, hogy a gyermekek jó közérzettel, jó hangulatban vegyenek részt a mozgásos feladatokban.
  - Biztosítson az óvodapedagógus a csoportszobában mozgásra inspiráló eszközöket.
  - Tanítson a gyermeknek sok mozgásos játékot, régi népi játékokat.
  - Fogadtassa el a speciális segédeszközök használatát
  - Építse a különböző mozgások elsajátításának folyamatát a gyermek mozgástapasztalatára, játékos kedvére. Tartsa szem előtt, hogy a testnevelés legértékesebb anyagai a játékok, mert nem csak a mozgások kombinációira adnak alkalmat, hanem új meg új tapasztalatok szerzésére is.
  - Az óvodai testnevelés feladatainak teljesítésére a testnevelés két formáját használhatja fel: a naponta szervezett, úgynevezett mindennapi frissítő testnevelést és a heti egy, ill. két testnevelési foglalkozást. A mozgásos tevékenységeket kísérje pozitív megerősítéssel.
  - **Tanítsa** meg a mozgás során betartandó szükséges és elégséges szabályokat.
  - Az egész nap során biztosítson megfelelő helyet és eszközöket a mozgásos tevékenységre mind a csoportszobában, mind az udvaron.
  - Az eszközök kiválasztásánál igazodjon a gyermekek fejlettségi szintjéhez.
  - Segítse elő, hogy minden gyermek megtalálja a képességeinek legmegfelelőbb mozgásos feladatot.
  - Tudatosan tervezze havonkénti lebontásban a gyermekek mozgásának fejlesztését.
  - A mozgásos anyaghoz természetes módon igazítsa a fejlesztési feladatokat.
  - Tartsa szem előtt az egészség megőrzését, megóvását.
  - Használjon erőgyűjtő és erőfejlesztő módszereket a természetes testtartás megtartására
  - Ösztönözze a gyermekeket az esztétikus, pontos mozgásra.
  - A fizikai aktivitás erősítésével hívja elő a szellemi aktivitást.
  - Építsen a spontán érzelmi motivációra.
  - A SNI gyermekek esetében bővítse a kompenzációs lehetőségek körét, a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működését célozva.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén

- Az óvodáskor végére a gyermekek teste arányosan fejlett, teherbíró, eljutnak az első alakváltozáshoz.
- Mozgásuk összerendezett, a megtanult mozgások végrehajtása pontosabb, ritmikusabb, esztétikusabb.
- Képesek a mozgások kombinációjára és különböző helyzetekben való végrehajtására.
- Kialakul a helyzetváltoztatás érzékelése, fejlett a térbeli tájékozódás képessége.
- Mozgásukat, viselkedésüket, testi szükségleteik kielégítését szándékosan irányítani képesek.
- Biztosan ismerik testrészeiket, magabiztosak az oldaliság tekintetében. Finommotorikájuk fejlett, kézizomzatuk erős.
- Cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak.
- Képesek végrehajtani a verbális utasításokat különböző tornagyakorlatok végzésekor.
- Egyéni, csoportos, sor és váltó versenyeket játszanak a szabályok pontos betartásával. Jártasságot szereznek néhány sportágban.

8.3. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, a festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására, a tehetségek bátorítására.

Az óvodapedagógus a tevékenységekre az egész nap folyamán biztosítson teret, lehetőséget. Maga a tevékenység - s ennek öröme - a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Az ábrázolást, mint szabad alkotást az önkifejezés eszközének tekintjük. Sokféle tevékenység sorolható ide a firkálástól a rajzon át a festésig, a bábkészítéstől kezdve a legkülönbözőbb anyagok felhasználásával barkácsolt eszközökig minden. Az óvodai művészeti alkotásoknak legjobb modellje a család, a természet változása, állandó megújulása, a növény és állatvilág.

A természet és a belőle építkező mozgás, képalkotás, zene olyan maradandó élmény a gyermek számára, amelyből élete végéig táplálkozhat.

A tevékenységek az óvodapedagógus által biztosított feltételekkel, az egyéni fejlettségekhez és képességekhez igazodva segítik a képi - plasztikai kifejezőképesség komponáló - térbeli tájékozódó - és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermek tér - forma és szín képzetének gazdagodását, képi gondolkodásának fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

A nevelés célja

A gyermekek élmény és fantáziavilágának képi, téri szabad önkifejezése. A gyermekek tér- forma- szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

Az óvodapedagógus feladatai

- Biztosítsa a zavartalan és sokrétű tevékenykedés külső feltételeit.
- Segítse a gyermek téri, formai és színképzetének gazdagodását, esztétikai érzékének alakulását.
- Segítse a gyermek látási, tapintási, mozgási érzékelésének összerendeződését, a vizuális élmények teljesebb átélését.
- Segítse elő a természet szépségeire, színeire, formáira való rácsodálkozással a művészeti alkotások, épületek, népi alkotások nézegetésével a szépség iránti vonzódás alakulását.
- Biztosítson sokféle eszközt és anyagot, ismertesse meg a gyermekeket a különböző technikákkal, keltse fel a gyermekekben a tevékenység vágyát.
- Változatos technika használatával biztosítsa a lehetőséget a differenciálásra és az öndifferenciálásra.
- Erősítse az eszközhasználat pontosságát, az eszközök tisztántartásának igényét.
- Ügyeljen arra, hogy a tevékenység eszközeivel balesetmentesen bánjanak.
- Segítse elő, hogy a szülők is adjanak gyermeküknek lehetőséget az otthoni ábrázolásra.
- Teremtse meg a szabadidős, illetve kötött ábrázolás hangulati, tárgyi és eszközbeli feltételeit, a minden gyermek fejlődését belülről segítő motiválást.
- Használja ki egész évben az udvari lehetőségeket, a spontán helyzeteket.
- Legyen igényes a környezet formálásában, törekedjék a természetes, jó minőségű anyagok használatára.
- Biztosítsa, ismertesse az esztétikus tárgyi környezetet.
- A csoportszoba díszítésében legyen mértéktartó, a lehetőség szerint vonja be a gyermekeket.
- Gyűjtse, és időnként elemezze a gyermek rajzokat.
- Gyermekek munkákkal vegyen részt rajzpályázatokon, a gyermeki alkotásokból rendezzen kiállítást (ovi galéria).
- Bátorítsa, gondozza a tehetségeket, szervezzen tehetségnapokat az óvodában.
- Környezettudatos gondolkodásunkhoz híven alkalmazza a tevékenységek során az újra hasznosítható anyagokat, eszközöket (flakonok, dobozok, kupakok).
- Biztosítsa a lehetőséget, a helyet és az eszközöket az önálló alkotáshoz, építéshez, bátorítsa erre a gyermekeket.
- Ismertesse meg a gyermekeket - helyzetnek, életkornak megfelelően -, a nemzeti szimbólumok jelentésével.
- A sajátos nevelési igényű gyermeknél fogyatékoságuk figyelembevételével erősítse az érzékszervi apparátust, a taktilis érzékelést és a kevésbé sérült funkciók differenciáltabb fejlesztését célozza. Külön gondot fordítva arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez.

Gyermeeki tevékenységek

- A gyermekek kezdetben firkálnak, majd elnevezik műveiket.
- Rajzolnak, festenek élményeik, elképzeléseik alapján különböző felületekre, a

rendelkezésükre bocsátott anyagokkal.

- Játékaikhoz, dramatizáláshoz, bábozáshoz, ajándékozáshoz különböző tárgyakat, kiegészítőket barkácsolnak vágással, ragasztással papírból, textilből, termésből.
- Gyurkálgatnak homokot, agyagot, lisztgyurmát, papírt, közben megismerik az anyagok tulajdonságait, használatát.
- Papírt hajtogatnak, montázst készítenek.
- Képeket készítenek vágyaikról, gondolataikról változatos technikákkal: fonal, nyomtat, mozaik, viaszkarcolás, a festés és rajzolás mellett.
- Terméseket gyűjtenek, kavicsokat válogatnak, ezekkel díszítenek felületeket.
- Megismerkednek néhány új technikával, mint pl. a batikolás, gyertyaöntés, gipszöntés, textilfestés, só gyurmázás, kollázs készítés.
- Megismerkednek néhány népi kismesterséggel. Egyszerűbb formában szőnek, fonnak, agyagoznak, tojást festenek, mézeskalácsot készítenek.
- Önállóan alkotnak, rakosgatnak, építenek, saját elképzelés alapján, különböző anyagok felhasználásával.
- A szabadban homokoznak, nagy felületre rajzolnak krétával, kavicsokat rakosgatnak, köveket festenek, virágból láncot fűznek.

A fejlődés jellemzői 5-7 éves korra

- Örömmel, saját kezdeményezésükre is ábrázolnak.
- Kommunikációjukban bátran használják az ábrázolás eszközeit.
- Tevékenyen részt vesznek az őket körülvevő tér, valamint a térbeli makettek berendezésében.
- Képalakításban egyéni módon jelezni tudják az elemi térviszonylatokat. Élményeik elképzeléseik, képzeletük megjelenítésében többnyire biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit.
- Színhasználatukban érvényesítik kedvenc színeiket. Képesek rávezetéssel észrevenni a környezet, a műalkotások és saját munkáik színhangulatát.
- Formaábrázolások változatos, többnyire képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat, emberábrázolásaikban megjelennek a részformák, próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzésével is.
- A közös munkák értékelése során saját műveikkel és a műalkotásokkal kapcsolatban szóbeli véleményt nyilvánítanak.
- Tudnak formákat mintázni elképzeléseik alapján és megfigyeléseik felhasználásával. Önállóan és csoportmunkában is készítenek egyszerű játékokat, kellékeket, modelleket, maketteket. Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikákat. Önállóan készítenek tárgyakat, az óvodapedagógus irányításával képesek az anyagszerűségekre törekvés szabályait betartani.
- Ismerik a népi kézműves technikák alapjait (szövés, fonás, agyagozás), kis segítséggel alkalmazzák is azokat.
- Kezdenek érdeklődni az érdekes, szokatlan dolgok iránt. Elmondják véleményüket az óvodai környezetről, szívesen vesznek részt annak szépítésében. Időnként felszólítás nélkül is észreveszik a tennivalókat.

- Késztetést éreznek arra, hogy figyelmüket összpontosítsák, technikai tudásukat aktivizálják.

8.4. Verselés, mesélés

Az érzelmi biztonság megadásának, s az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és a szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket adnak.

A magyar gyermekköltészet a népi, dajkai hagyományok gazdag és sok alkalmat, jó alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi-értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel - tájékoztatja a gyermeket a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyairól, a lehetséges, és megfelelő viselkedési formákról.

A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megjelenítő, átlelkesítő szemléletmódja és az ehhez társuló a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal nem elvezet a mélyebb értelemben vett pszichikus realitástól és a külvilágra irányított megismerési törekvésektől, hanem ráébreszt ezekre.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

A gyermek saját vers és mesealkotása, annak mozgással vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A mese a gyermek számára maga a csoda. Pihentet, szórakoztat, táplálja a képzeletet, segít az élmények feldolgozásában. A mese gerincét a **népmesék** adják, de az igényes **modern, kortárs** és **klasszikus mesék** is helyet kapnak az anyaggyűjtésben. Fontosnak tartjuk, hogy a mesét többször meghallgatva, **különböző módszerekkel, eszközökkel** dolgozzuk fel, mert az erősíti a gyermekekben a mese pozitív személyiségfejlesztő hatását.

A nap folyamán többször, de legalább két alkalommal mesélünk a gyermekeknek. Lehetőséget teremtünk az önálló szöveg és mesemondásra. Az élő mesélés alkalmával különböző eszközök segítségével színesítjük előadásunkat. Az előadásunk összhangban van metakommunikációs jelzéseinkkel. Törekszünk arra, hogy verselésünk, mesélésünk **esztétikai élményt** nyújtson a gyermekeknek, hasson érzelmeikre, fantáziájukat kibontakoztassa.

A vers és mese mellett fontos szerep jut a **bábozásnak és a dramatikus játékoknak**.

A közös játékokba a személyiségfejlesztéshez a **dramapedagógia eszközeit** is felhasználjuk. A megfelelő eredmény eléréséhez azonban elengedhetetlenül fontos, a nyugodt légkör, a jól kialakított szokásrendszer, melynek megteremtése már kiscsoporttól feladatunk.

A nevelés célja

A nyelv szépségének, kifejező erejének megismertetése, az irodalmi nevelés által.

A gyermekek pozitív személyiségjegyeinek, kulturális anyanyelvüknek, ízlésviláguknak megalkotása változatos és igényes irodalmi élmények nyújtásával, a népi kultúra felhasználásával.

Az óvodapedagógus feladatai

- Az óvodapedagógus elsődleges feladata az élménynyújtás.
- Biztosítsa az érzelmi biztonságot nyújtó, nyugodt légkört. Alakítson ki állandó mesélő helyet.
- Keltse fel a mese és a vers iránti érdeklődést!
- Ismerje meg a család mesélési szokásait, beszéljen a szülőknek a mese és a vers fontosságáról
- Teremtse meg a mindennapos mesélés lehetőségeit (hely, idő, szokásrend) a pihenés előtti rendszeres meséléshez is!
- A kiválasztott irodalmi alkotások nyújtotta érzelmeket természetes viselkedési módjával közvetítse.
- Az irodalmi anyagot úgy válassza ki, hogy nyelvileg tiszta, esztétikailag értékes mesét, verset halljanak a gyermekek, melyek fejlesztik erkölcsi ítéleteit, magatartását.
- Mese és versmondás alkalmával építsen a spontán adódó helyzetekre, a kedvező körülmények kivására.
- Éljen a komplexitás lehetőségével. Érje el, hogy a gyermekből, mint „befogadóból” a későbbiekben „előadó” váljék, teremtse meg ennek a megfelelő hely és eszköz feltételeit (ruhadarabok, fejdíszek, bábok).
- Fejlessze a gyermeknek mind az aktív, mind a passzív szókincsét, kifejezőkészségét, bővítse ismeretanyagát.
- Alkalmazzon minél több mozgással kísérhető verset, mondókát.
- Alkalmazza a néphagyományhoz kapcsolódó irodalmi anyagot.
- Ismertesse meg a népmesék sajátos nyelvezetét, s ezáltal bővítse szókincsüket, használja a tájnyelvet.
- Igaz történetekkel, elbeszélésekkel, szólásokkal, közmondásokkal, csúfolókkal, találós kérdésekkel ismertesse meg a gyermeket.
- Szervezzen könyvtárlátogatást.
- Biztosítson a gyermek számára könyveket és szoktassa a helyes használatára.
- A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése versekkel, mesékkel, bábozással, dramatikus játékokkal.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése irodalmi élményekbe ágyazott fejlesztéssel.
- Állítson össze igényes irodalmi anyagot.

Fontosnak tartjuk, hogy igényes anyagválasztás előzze meg az irodalmi élmény nyújtását. Csak igazán művészi értékű, a gyermek életkorának és érdeklődésének megfelelő irodalmi műveket választunk. Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi-népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van. Intézményünkben a nevelőtestületek közösen állítottak össze irodalmi anyagokat, ebbe szorosan beépítették a Jeles napokhoz, ünnepekhez kapcsolódó értékes irodalmi alkotásokat, vagy a népköltészet egyes jellegzetes elemeit.

3-4 éves korban főként különböző **ölbeli játékokat**, lovagoltatókat játszunk. Ezek nagy örömet szereznek a gyermekeknek, oldják az óvodába lépés feszültségét, segítik az óvodapedagógus – gyermek közötti szeretetteljes érzelmi kötődés kialakulását. A „mondóka játékokon” kívül egyszerűbb **népi rigmusokat, dajka rímeket, rövid versikéket** szituációban mondogatunk nekik. A **mesék** közül olyanokat választunk, melyeknek **cselekménye egyszerű, érthető, pozitív** érzelmeket, a biztonságot, a jót sugallják. A meséket, mondókákat sokat ismétljük.

4-5 éves korban **népi mondókákat, névcsőfolókat, hangutánzó mondókákat, tréfás verseket**, halandzsa szövegű kiolvasókat válogatunk, melyek ritmusosak, és könnyen megjegyezhetőek. A vidámságot és a humort fontosnak tartjuk, ebben a korban a gyermekek ezt már megértik. Az egyszerűbb állatmeséket fokozatosan váltják fel a **népmesék**, egyszerűbb **népszokások dramatizálása**. Egyre több csodás elemet tartalmazó **rövidebb tündérmesét** mondunk nekik. A csoda ebben a korban kezd igazán izgalmassá válni. **Rövid csalimeséket** is mondunk, **találós kérdésekkel** csiszoljuk gondolkodásukat.

5-6-7 éves korban versanyagunk a különböző típusú **népi mondókákkal, kiolvasókkal** gazdagodik. Megerősítjük a **néphagyomány-ápolást, és a természet szeretetét. Megismerkedünk a nagy magyar költők gyermekeknek szánt, érzelmeire ható szép, lírai verseivel**, a magyar népmesekincs legszebb darabjaival, korunk íróinak **elbeszéléseivel, verses meséivel, a magyarság történetét feldolgozó mondavilág elemeivel, meséivel** stb.

Gyermeki tevékenységek

- Mondókázik, versel kedve szerint és az óvodapedagógussal.
- A hallott meséket eljátssza, bábozza, dramatizálja.
- A mesékhez bábokat, kiegészítőket készít felnőtt segítségével.
- Ábrázolja kedvenc hőseit, érzéseit.
- Szívesen nézeget meséskönyveket, esetleg mesél a képekről.
- Játékában alkalmazza a tréfás mondókákat.
- Bábozás közben kitárulkozik, szorongásai oldódnak.
- Bábozásban megjeleníti élményeit, közösségeket hoz létre, amely segíti az összetartozás élményét.
- Részt vesz dramatikus játékokban.
- Bábszínházba, színházba mennek az év folyamán több alkalommal.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermek, játék közben odaillő szövegeket, rigmusokat mondogat.
- Az elhangzott vers, mondóka, mese ismétlését kéri.
- 8 verset megjegyez, 15-20 verset meghallgat az év folyamán.
- Hangzás, hangulat, érzelem egységében kezdi felfogni a hallott verset, mesét.
- Megszilárdul a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokása, a figyelem fenntartása.
- Csendben végig hallgatja a mesét, tekintetén látszik a belső képzeleti kép.
- A folytatásos mesék szálait össze tudja kötni.
- Az ismert mesei motívumok bábozása, dramatizálása, rajzolása kedvelt szórakozásai közé tartozik.
- Vigyáz a könyvekre.
- A szereplők érdekes szólásait, furcsa hangzású nevét megjegyzi, játékában használja.

8.5. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az éneklés, a zenélés felkelti a gyermekek zenei érdeklődését, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Az élményt nyújtó közös éneklés, zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömeit. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, tovább élését segítik.

Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását. A felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik.

A dalos játékok közös éneklése fejleszti a zenei készségeket /ritmusérzék, hallás, éneklési készség/ és formálja a gyermek nyelvérzékét. Helyesebb lesz beszéde, kiejtése, hanglejtése. A dalos játékokhoz kapcsolódó mozgásformák és tánc során fejlődik mozgáskészsége, testséma ismerete, térérzékelése, vizuális memóriája. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek és zenei kreativitásának alakításában.

A nevelés célja

A zenei készségek, a zene befogadáshoz szükséges képesség fejlesztése, valamint zenét értő és szerető egészséges, boldog emberré nevelés.

Az óvodapedagógus feladatai

- Az óvodapedagógus juttassa a gyermekeket az énekléssel és zenehallgatással élményekhez, keltse fel zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.
- Hangolja össze a dalanyagot a zenei nevelési feladattal.
- Ismertesse meg a gyermekekkel a gyermekdalokat, dalos játékokat, szoktassa a gyermekeket tiszta éneklésre.
- Fejlessze a gyermekek zenei hallását, ritmus érzékét, harmonikus, szép mozgását.
- Tanítson a gyermekeknek táncos mozgásokat, néptánc-elemeket.
- Dalos játék, tánc során fejlessze a nagymozgásokat, az egyensúlyérzékelést.

- A téri helyzetek, téri irányok mozgásos megélésével fejlessze a térészlelést.
- Ismertesse meg a gyermekeket egyszerű hangszerekkel.
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus vegye figyelembe a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek hovatarozását is.
- Az óvodapedagógus önmaga zenei kulturáltságát is fejlessze, kutasson új zenei, - még nem tanított- alkotások után.
- Alapozza meg a gyermekek komolyzenei igényét is.

Gyermeki tevékenységek

- Népi dalos játékokat játszanak, ritmikus mondókákat mondanak, szabadon és alkalmoszerűen a nap bármely szakában, jókedvvel és érzelmi gazdagsággal.
- Önállóan, tisztán énekelnek, zenét hallgatnak.
- Érzékeltetik az egyenletes lüktetést, ritmust tapsolnak.
- Egyszerű néptánc-mozdulatokat, együttes mozgásformákat végeznek, eleinte az óvodapedagógus irányításával, később önállóan is.
- Megismerik és játékokban is használják az egyszerű hangszereket /dob, cintányér, háromszög/.
- Szívesen hallgatják az óvodapedagógus énekes és hangszeres előadását.
- Játsszanak a hangjukkal: halkan-hangosan, mélyen-magasán énekelnek, mondókáznak.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén

- A gyermekek a dalokat tisztán, szép szövegkiejtéssel éneklük. 10 dalt biztonsággal énekelnek csoportosan és egyénileg is. A dalokat önállóan is el tudják kezdeni.
- A mondókákat a magyar beszéd ritmusa szerint mondják. Felismerik a magas - mély éneklés közötti különbségeket, maguk is tudnak így énekelni, dalt kezdeni.
- Ismerik a halk-hangos közti különbséget, tudnak halkán - hangosan énekelni, tapsolni, beszélni.
- Képesek a dallam-motívum bújtatására.
- Megfelelően használják az ütő hangszereket.
- Érzik a ritmus és az egyenletes lüktetés különbségét, ritmusmotívumokat visszatapsolnak.
- Az egyszerű, játékos, táncos mozgásokat motívumnyi ismétlődő szakaszokkal szépen megformálják. Változatos mozgáskombinációkat hajtanak végre. A mozgás során a teret maguk körül kihasználják, bemozogják.
- Képesek dallam, ritmus, és mozgás improvizálására.
- Figyelmesen hallgatják a bemutatott élőzenét és hangszeres játékot.

8.6. Ünnepek, hagyományok

Az óvodai élet ünnepei, helyi hagyományai, szokásai, a közös tevékenység, a közös készülődés, a várakozás öröme, élményt és érzelmi átélést, feltöltődést jelent a gyermekek számára. Növeli az összetartozás érzését, erősíti a közösséghez való tartozás élményének kialakulását. Szervezésében a gyermekek is aktívan részt vesznek, közösen díszítik a termet, ajándékot készítenek. A gyermekek átélük az örömszerzés örömet. Az ünnep, az ünneplés az óvoda mindennapjaiból kiemelkedve,

eltérő szokásrendben zajlik. „Ez a nap más, mint a többi.” Az ünnepek kiemelik az ünnep résztvevőit a hétköznapokból.

Az ünneplés pedagógiai szempontból kiemelt lehetőséget kínál a gyermeki személyiség fejlesztésére - a pozitív életérzés elmélyítésére. Megismerik a nemzeti, családi, tárgyi kultúra értékeit, megtanulják ezek szeretetét, védelmét. Az ünnepek gazdag lehetőséget kínálnak a keresztény kulturális értékek megismerésére, erősítésére.

Ünnepeink

- Az óvodai élet hagyományos ünnepei
- Néphagyományokhoz kapcsolódó ünnepek
- Nemzeti ünnepeink és egyéb ünnepek
- Helyi szokásokhoz kapcsolódó ünnepek
- Időszakos ünnepek, melyek adott alkalomhoz kapcsolódnak.

Események

Olyan óvodai programokat tartalmaznak, amelyek előre nem tervezhetők ugyan, de a gyermek óvodai életét színesítik, gazdagítják.

Ide tartoznak az esetenként megtartott bábszínházi előadások megtekintése, valamint más együttesek műsorán való részvétel, ezen kívül a népi hagyományok köréből ismert „jeles napok” megtartása és a sportnapok.

Kirándulások, sportprogramok

Az egészséges életmód és természetszeretetre nevelés jegyében szervezünk alkalmankénti, valamint tervszerű, az óvodai közösség egészét érintő kirándulásokat. Az alkalmankénti kirándulások a környezet tevékeny megismerésével kapcsolatosan szervezettek – szem előtt tartva a Zöld Óvoda program kritériumrendszerének szempontjait. A szülőföldhöz való kötődés alapjaként a gyermek ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét – szülővárosának jellegzetes nevezetességeit.

Sportprogramjaink saját szervezésű sportrendezvények óvodán belüli csapatok, csoportok illetve az óvodák közötti csoportok részvételével, valamint részvétel városi és óvodai sportrendezvényeken.

Óvodánk és a család közös programjai

Az óvoda nyitottabbá tétele, valamint a család-óvoda kapcsolatának erősítése érdekében a hagyományos ünnepeinket a szülőkkel közösen szervezzük meg, építve aktív részvételükre.

Kirándulásainkat a szülő és a gyermek együttes részvételével valósítjuk meg annak érdekében, hogy az óvoda és a család kapcsolata a kölcsönös tisztelet jegyében elmélyüljön. Különösen kedveltek az úgynevezett kalandtúrák, állatparki látogatások.

ÜNNEPEINK

Ünnepek	Zárt ünnep	Nyitott ünnep
Adventi barkácsolás		X

Mikulás	X	
Karácsony		X
Farsang	X	
Március 15.	X	
Húsvét	X	
Anyák Napja		X
Búcsú az óvodától		X
Gyermeknap		X

9. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Az óvodai nevelés szakasza a gyermek 3 éves korában kezdődik és addig az időpontig tart ameddig a gyermek a tankötelezettség teljesítését meg nem kezdi.

A tankötelezettség megkezdésének feltétele a gyermek iskolába lépéshez szükséges fejlettségének megléte.

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodából iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az eredményes iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges:

- testi érettség
- lelki egészség
- szociális érettség

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus, finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálásnak, a téri tájékozódásnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának. A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama. Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, növekszik a tartalma terjedelme. A cselekvő szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek érthetően beszél, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni. Minden szófajt használ, különböző mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán és mássalhangzókat. Végig hallgatja mások beszédét és megérti azt. Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről. Tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását. Felismeri a napszakokat, ismeri és alkalmazza a gyalogos közlekedés szabályait. Ismeri a növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét. Felismeri az öltözködés és időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait. Kialakulóban vannak azok a szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek. Elemi

mennyiségi ismeretei vannak.

c.) Az óvodáskor végére szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan érett gyermek, kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, a kapcsolatteremtésre, az együttműködésre. Képes egyre több szabályhoz alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését. Feladattudata kialakulóban van, s a feladatok elvégzésében egyre kreatívabb, kitartása, munkatempója, önállósága fokozódik.

A sajátos nevelési igényű gyermekek estében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait.

10. ÓVODÁNK KAPCSOLATAI

Óvoda - család

Az óvoda nyitottabbá tétele érdekében a hagyományos ünnepeinket a szülőkkel közösen szervezzük meg, építve aktív részvételükre.

Kirándulásainkat a szülő és a gyermek együttes részvételével valósítjuk meg annak érdekében, hogy az óvoda és a család kapcsolata a kölcsönös tisztelet jegyében elmélyüljön. Különösen kedveltek az úgynevezett kalandtúrák, állatparki látogatások. Hagyományként szerveződik minden nevelési évben a szülők kikapcsolódását és közösségi formálódását segítő farsangi bál.

A kapcsolattartás feladatai

- A kapcsolattartás legyen folyamatos, törekedjen az együttműködésre és a kölcsönös alkalmazkodásra.
- A két fél közötti kapcsolat alapja legyen a tapintat, érezze a szülő az óvodapedagógus segítő szándékát, empátiáját.
- Közös programok segítsék a kapcsolat mélyülését.
- A nyílt napok, közös ünnepek, fogadóórák, szülői értekezletek, családlátogatások segítik a minél nagyobb betekintést az óvoda és a család életébe egyaránt.
- Az óvodapedagógus minden egyes családdal külön találja meg a kapcsolatteremtés, az együttműködés, a segítség legmegfelelőbb módját.
- Mindig reálisan tájékoztassa a szülőket, tisztelve érzelmeiket.
- A szülők tájékoztatása az iskolába menő gyermekek aktuális fejlettségi szintjét, fejlődési jellemzőit, fejlesztési feladatait tartalmazó dokumentum betekintésébe való lehetőségéről.
- Indirekt hatások mellett tudatos szemléletformálás, különös tekintettel az egészségfejlesztés feladataira.
- Komplex intervenció (beavatkozási) stratégia, cselekvési terv és gyakorlat kidolgozása, a helyi szükségletek alapján a HH és HHH gyermekek esetében.

A kapcsolattartás elve

- Az óvoda a családi nevelést kiegészítve, erősítve tudja betölteni nevelő szerepét, elismerve a család elsődleges szerepét.

-
- A szülői szervezet ellátja a szülői képviselőket, amely működési feltételeit, feladatait, az érvényes jogszabályok alapján alakítja ki.
  - A két fél közötti együttműködés egyenrangú nevelőtársi viszonyban valósuljon meg.
  - Az óvodapedagógus minden esetben éreztesse az őszinte odafordulást, empátiát addig a pontig, amíg a szülő ezt képes elfogadni.
  - Szükséges, hogy az óvoda minden dolgozója előítélettől mentesen tudjon közeledni minden családhoz.
  - A pedagógust és a nevelő – oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottat titoktartási kötelezettség terheli, a gyermekkel és családjával kapcsolatos minden olyan tény, adatot, információt illetően, amelyről a hivatásának ellátása során szerzett tudomást. A titoktartás határidő nélkül fennmarad, a kötelezettség kiterjed azokra is, akik részt vesznek a nevelőtestület ülésén.
  - A szülői szervezetbe azon szülőket érdemes bevonni, akik közvetlen kapcsolatot tudnak teremteni az óvodapedagógusokkal és szülőkkel egyaránt, partnerként tudnak együttműködni a célok elérése érdekében.

Óvoda – társintézmények

Bölcsőde - óvoda

A kapcsolattartás feladatai

- A folyamatos kapcsolattartás a gondozónők és az óvodapedagógusok között lehetővé teszi a gyermek egyéni tulajdonságainak figyelembevételét, alapot nyújtva az óvodai fejlesztő munkához.
- Törekvés a kölcsönös nyitottság és folyamatosság érvényesítésére.

A kapcsolattartás elve

- Az öt intézmény gyermekközpontú szemléletén alapuló, jól összehangolt nevelési gyakorlat segíti az átmenetet a gyermek számára az új közösségbe való beilleszkedéshez.

Óvoda – iskola

A kapcsolattartás feladatai

- Az óvodapedagógusok és tanítónők közötti eszmecsere lehetőségének biztosítása.
- Biztosítja az óvodapedagógus a gyermek számára, hogy közvetlen tapasztalatokat szerezzen az iskoláról egy-egy látogatás, szervezett program alkalmával.
- Kísérje figyelemmel a gyermek iskolai beilleszkedését, saját nevelőmunkájának tapasztalatait adja át.
- Konzultáció óvodából iskolába érkező gyermek beilleszkedéséről, előmeneteléről.

A kapcsolattartás elve

- A két intézmény kapcsolatát a kölcsönös nyitottság és bizalom, a pedagógusok együttműködése, nevelőpartneri viszony kialakítása, a nevelőmunka összehangolása jellemezze, amely elősegíti a gyermek zökkenőmentes, zavartalan iskolába lépését.

Civil szervezetek: idősek otthona - óvoda

A kapcsolattartás feladatai

- Különböző ünnepek alkalmával az idősek köszöntése.

-
- Az időskorúak tiszteletére nevelés
  - Megbecsülésünk jeleként kisebb ajándékok barkácsolása a gyermekekkel.
  - A városrészben élők összetartozás érzésének erősítése, lokálpatriotizmus
  - A gyermekben alakuljon ki az idős emberek iránti tisztelet, megbecsülés.

Óvoda - közművelődési intézmények

A kapcsolattartás feladatai

- Látogassanak el a könyvtárba, ahol az óvodapedagógus felkelti a gyermek érdeklődését a könyvek és a könyvtár iránt.
- Nézzenek meg olyan kiállításokat a múzeumokban, amely felkelti a gyermek érdeklődését, életkoruknak megfelelő szinten.
- Látogassanak ki a Vadasparkba, ahol a környezetvédelmi nevelésben kitűzött feladatok megvalósítására nyílik lehetőség.
- Szervezzenek látogatást színházba, bábszínházba, ahol erkölcsi érzelme, esztétikai fogékonysága fejlődik, formálódik magatartásuk.

A kapcsolattartás elve

- A folyamatos együttműködés elősegíti a nevelési feladatok sokoldalú megoldását, mely során a gyermek esztétikai élményhez jut, képessé válik a művészetek befogadására, jó alapot képez az általános műveltség kialakulásához.

Az óvodai nevelőmunkát és a családi nevelést segítő intézmények

- Oktatási Hivatal, Miskolci Pedagógiai Oktatási Központ
- Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Szakszolgálat Miskolci Tagintézménye
- MESZEGYI szociális szakemberei
- Egészségügyi Szolgáltatók
- Miskolci Egyetem Egészségügyi Kara

A kapcsolattartás feladatai

- Az óvoda vegye igénybe a Szakszolgálat szolgáltatását a problémás helyzetekben, bizonytalan iskolára való alkalmasság esetén.
- Évente látogassa a gyermekeket orvos, fogász, audiológus, szemész szakorvos, végezzenek szűrővizsgálatot.
- A védőnők havonta kövessék figyelemmel a higiénés nevelést, a testi-lelki fejlődést.
- Logopédus mérje fel a gyermek beszédfejltségét, a beszédhibás gyermeket külön foglalkozásokon fejlessze. Végezze el az év elején szükséges szűréseket a tankötelesek körében. Az eredményről egyeztessen az óvodapedagógusokkal.
- A testi betegségekkel küzdő gyermeket gyógytornász segítse a gyógyulásban.
- Szponzorok támogatásával óvodai rendezvények, gyermekprogramok szervezése.
- Szakmai együttműködés rendszerének kialakítása a család-gyermekjóléti központok- (szociális szakemberek) óvoda között

A kapcsolattartás elve

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

-
- Tartásuk szem előtt, kísérik figyelemmel a gyermek fejlődését, fejlettségét, segítsék az esetleges elmaradások felismerését, majd korrekcióját.
  - A gyermek mellett a családok segítése, támogatása.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében lehetőség szerint - pályázati forrásokból - kapcsolatépítés, szakmai kapcsolat fenntartása a külföldi magyar óvodákkal.

Melléklet

Az óvoda egészségfejlesztési programja

1.sz. melléklet

Felgyorsult világunk egyre újabb egészségvédő/egészségfejlesztő feladatok elé állítja az óvodai nevelést. Az informatikai társadalom a jövő állampolgárát egészséges, edzett, terhelést elbíró személyiségnek kívánja. Az egészség fejlesztése a kisgyermekkortól kezdődik, így **az óvodai egészségnevelés megalapozó jelentőségű** a személyiségfejlesztésben.

A modern értelmezésű egészségnevelés széleskörűen készíti fel az óvodásgyermeket az egészség védelmére: edzi a testi erőnlétét, gondolja lelki (érzelmi, akarati, értelmi) kiművelését és az embertársakkal kapcsolatos (szociális) együttműködési készségét. A gyermek egészsége társadalmi ügy, megvédése és fejlesztése a nemzeti nevelési program szerves része, így válik az egészségpedagógia az óvodapedagógia kulcsfeladatává. A mindennapos óvodai nevelés az egészséget, mint alapvető értéket állítja nevelő programjába. Biztosítja az esélyegyenlőséget, fejleszti és korrigálja a gyermek életmódbeli képességeit.

Az egészség hármasság: testi, lelki, társkapcsolati jellemzője megbonthatatlanul egybefonódik a személyiségfejlesztés feladatával, azaz: annak védelme, fejlesztése nem önálló nevelési feladat. A speciális egészségfejlesztő szempontokra és módszerekre azonban nekünk, óvodapedagógusoknak tudatosan kell felkészülnünk.

A teljes körű egészségfejlesztés célja: hogy az óvodánkban eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét hatékonyan fejlesztő tevékenységekben. Támogassa a gyermek környezethez történő alkalmazkodását, felkészítse őt a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szembe, továbbá pozitív hatást gyakoroljon a személyiségét érő változásokra.

Az egészség modern értelmezése a testi, valamint a lelki és társkapcsolati jólétet, az aktív alkalmazkodó- és teljesítőképeséget foglalja magában, azaz: az egészség nem azonosítható a betegség hiányával. Az egészség fogalmán az egészség aktív, célirányos megvalósítását, az egészségvédelemre vonatkozó folyamatos ismeretbirtoklást, az egészségesebb választását, valamint annak visszajelzését értjük. Az ember az egészségét csak folyamatos önkontroll segítségével és az életmódot befolyásoló külső körülmények megfelelő változtatásával képes fenntartani.

Az óvodai nevelés az egészség fogalmának anatómiai-orvosi meghatározói mellett szociális tényezőket is figyelembe vesz. Az egészségvédő és egészségfejlesztő magatartás elérésének feltétele azoknak az alapképességeknek az elsajátítása, amelyek az egészséget védik, fejlesztik. **Az egészség védelme és karbantartása tanítható, fejleszthető.**

Gyermekkorban az egészségre nevelésnek az élet további szakaszaira is kiható jelentősége van, ezért az óvodai egészségfejlesztés kiemelt nevelési terület. (*Székeley 2003*). Az egészség védelme az egyén és a társadalom érdeke. Abban a családnak, az egészségügyi szakszolgálatnak, a köznevelési rendszernek és más érdekelt társadalmi szervezetnek alkotmányos feladata van.

A gyermek-egészségügyi szakszolgálat és óvodánk kapcsolata

Óvodánk egészségfejlesztő pedagógiai tevékenysége beágyazódik a gyermek-egészségügyi szakhálózat szervezeti tevékenységébe. A gyermek-egészségügyi szakszolgálat és óvodánk együttműködése kiterjed a gyermek, egészségügyi - ellenőrző vizsgálataira, az óvodai

---

egészségnevelésre, a pedagógusokra, szülőkre és gyermekekre vonatkozó egészségmegelőző és fejlesztő (orvosi, védőnői) tevékenységekre.

Az együttműködésnek több formája beépül, óvodai nevelésünk mindennapi programjába.

Az egészségügyi szolgálat visszatérő feladata: a gyermekek fogászati gondozása, a csoportos fogászati, hallás és általános szűrővizsgálatok megszervezése óvodánkban. Minden egészségügyi vizsgálat együttes védőnői és óvodapedagógusi előkészítést, megbeszélést igényel.

A szülők és a külső szervezetek együttműködésének segítése

A gyermek az egészséges életmódra vonatkozó ismereteit és magatartásmintáját a családból hozza magával az óvodába. Ezért fontos feladatunk az egészségügyi szolgálat egészségvédő és fejlesztő tevékenységének segítése, a szülők számára rendezett közös programok, ismeretterjesztő előadások, higiénés és sportrendezvények szervezése.

- „Mozdulj ügyesen” sportnap
- Alternatív mozgásprogramok
- Úszásoktatás
- Korcsolyaoktatás

- Gyermektorna

Az óvoda egészségfejlesztési feladatai

Az óvoda nevelési programja az egészségvédelemre és egészségfejlesztésre épül, és az óvodai élet valamennyi szakaszára kiterjed.

Nevelő, fejlesztő munkánk kiemelkedő része az egészség fejlesztésére és az egészségkárosodás megelőzésére irányuló nevelő tevékenység.

Az egészségfejlesztés nemzeti stratégiája országos feladatként tűzi ki az óvodáskorúak nevelésében

- a mentális nehézségekkel küzdő gyermekeknek a családból az óvodai közösségbe való átmenetének segítségét;
- nemzeti identitásuk megtartása mellett az óvodai napirend (szokásrend) megismertetését, elfogadását;
- az egészséges életvitel szabályainak gyakorlását;
- az egészséges táplálkozási szokások alakítását;
- a közösségi viselkedéskultúrának a többségi társadalomhoz illesztését;
- az egészséget támogató családi környezet segítő támogatását, megvalósítását;
- a szülők szemléletének, értékrendjének alakítását.

Erre épülve fogalmaztuk meg egészségfejlesztési feladatainkat

- a gyermekek gondozása, testi szükségleteiknek a kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, mozgásigényük kielégítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének elősegítése;
- a gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód – testápolás, tisztálkodás, étkezés, mozgás -, megalapozása, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása;
- a gyermekek mentális egészségének figyelemmel kísérése;
- a családok szemléletének, értékrendjének formálása;
- megfelelő szakemberek bevonásával – a szülők együttműködésével – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi és lelki nevelési feladatok ellátása.

Egészségfejlesztési feladataink a gyermekek szomatikus, pszichoszomatikus és szociális fejlesztésére vonatkoznak.

1. A szomatikus nevelés feladatai

A szomatikus nevelés körében mindennapos óvodai feladat

- A személyi higiénére nevelés (a testápolás, a ruházat, a helyes táplálkozás, a kulturált étkezés gyakorlása),
- A környezeti higiénia fejlesztése, a környezetünk tisztaságának megóvása,

- Az egészséges táplálkozás igényének kialakítása, megalapozása.
- A napi rendszeres testmozgás, testedzés igényének kialakítása.
- A betegségek megelőzésére nevelés.
- A balesetek megelőzésére nevelés.

1.1 A személyi és környezeti higiénia fejlesztése

Személyes tisztálkodás

Célunk: a személyi higiénia iránti igény kialakítása, a gyermekek egészségének, testi épségének védelme.

Feladatunk: az alapvető higiéniai tennivalókra szoktatás, gyakoroltatás, ellenőrzés és korrekció.

A gyermek a családból érkezik az óvodába, magával hozza az otthoni higiénés szokásokat, amelyek nem feltétlenül azonosak, az óvoda mindennapos tisztálkodási, testápolási rendjével. Higiénés szemléletünk átadása nem jelenthet a gyermek számára megszegyenítést. Következtes, de diszkrét segítségnyújtást igényel az óvodapedagógustól.

A legintimebb higiénés tevékenység a vécé és a vécépapír használata. Ennek begyakoroltatása fokozott intimitást igényel az óvodapedagógus és a dajka részéről.

Környezeti higiénia

Célunk: a környezeti higiéniai iránti igény, fogékonyság kialakítása a gyermekekben, a környezettudatos, környezetvédő gondolkodás, életvitel megalapozása, a fenntarthatóság lehetőségeinek megismerése.

Feladatunk: a tágabb és szűkebb környezetünkben jelentkező környezetvédő tennivalók felismertetése, környezetvédő magatartás szokásainak kialakítás. Példamutatás, gyakoroltatás, ellenőrzés.

A világszinten egységesülő, globalizált világ a természet megvédését, a hulladék kezelését, az energiával való takarékosagot is beemeli az óvodai nevelés kompetenciájába.

Az óvodai környezet feltételei jelentősen befolyásolják a gondozás színvonalát, hatékonyságát, ezért feladatunk az optimális környezet biztosítása.

A környezethigiénia nevelés magába foglalja:

- az óvoda tisztaságának megóvását, szépítését, virágosítását;
- a csoportszobák szellőztetését, a helyiségek, mellékhelyiségek takarítását;
- az ivóvíz higiéniját;
- az udvar tisztán tartását, gondozását;
- a játékeszközök higiéniját, rendben tartását;

2. Az egészséges táplálkozás igényének kialakítása, megalapozása

Célunk: az egészséges táplálkozás igényének kialakítása, a megfelelő szemlélet megalapozása.

Feladatunk: a gyermekek megismertetése az egészséges ételekkel, megfelelő étkezési szokások kialakítása, együttműködés a szülőkkel.

Kisgyermekkorban a táplálkozás a fejlődés alapfeltétele. Az óvodáskorú gyermek táplálkozási szükségletét nem lehet a felnőttek szükségleteihez arányosítva levezetni, mert a kisgyermek biológiai sajátossága más.

Az étkezés lebonyolítása alkotja az óvodapedagógus egészségpedagógiai feladatát. Az étkezéshez való előkészületben a gyermekek is vegyenek részt – életkori fejlettségüknek megfelelő szinten -, és legyenek részesei az önkiszolgálásnak. Az egészséges táplálkozás megkedveltetése érdekében szülővel, támogatókkal közösen gyümölcs- vagy zöldségnapot szervezünk. Fontos, hogy az óvodapedagógus a gyermekeket új ízekkel, ismeretlen italféleségekkel /pld. zöldséglé/, kevésbé ismert gyümölcsökkel ismertesse meg. A gyermekek maguk is vegyenek részt saláta, gyümölcsstál készítésében.

Rendkívül fontos a megfelelő mennyiségű folyadékbevitel biztosítása a nap bármely szakaszában, egyéni igény szerint.

Kiemelten odafigyelünk az allergiás, diétát igénylő gyermekekre. Ha szükséges szakemberekkel konzultálunk.

3. A rendszeres testmozgás, testedzés igényének a kialakítása

A szomatikus nevelés aktív gyakorlatának tartjuk a testedzést, az óvodai nevelési programban szereplő mozgásfejlesztést, a mozgáskultúra megalapozását, vagyis a rendszeres mozgás, fizikai aktivitás, szokássá, magatartásuk részévé alakítását.

A mozgásszervek fejlődésének belső, élettani ingere a mozgásra való készítésben mutatkozik meg, és nagyobb energiafelhasználással jár, ezért a mozgás élettanilag a kisgyermek alapvető életjelensége. A gyermek mozgásigénye folyamatos kielégítésre vár. A mozgás segíti a gyermeket a környező világ jobb megismerésében, a környezet felfedezésében és meghódításában.

A kisgyermek mozgásigényének kielégítése legnagyobb részt a játéktevékenység útján valósul meg, ennek megfelelően a mindennapi testnevelés középpontjában is a sok mozgással járó játékot preferáljuk.

Mozgás a szabadban

A gyermekek fokozott mozgásigényének kielégítését jól szolgálják az udvari játékok és munkaeszközökkel való munkálkodások. Mindezek az általános balesetvédelmi szabályok megismertetését, begyakoroltatását és ellenőrzését igénylik az óvodapedagógusoktól.

Jelentős figyelmet igényel a szabadban a túlmozgás, a fegyelmetlen játék felderítése, megfékezése a balesetek elkerülése érdekében.

Szervezett mozgásfejlesztés

A rendszeres mozgás biztosítását, a mozgáskultúra megalapozását, a motoros képességek fejlesztését a programunkban szereplő edző tevékenység:

- a mindennapos mozgásfejlesztés
- a kötelező mozgásfejlesztő foglalkozás
- sportfoglalkozások / úszás, korcsolyázás, ovifoci/
- Bózsik fociprogram szolgálják.

A testedzés mellett a mozgás, a sport megszerettetése, a közös játékos mozgás által kiváltott öröm átélése a cél.

Mindennap alkalmazható mozgásgyakorlatok: a mászás, járás, futás, ugrás, dobás, elkapás. A mozgásfejlesztő foglalkozás korcsoportra szabott, kis- és középső csoportban heti egy, nagycsoportban általában heti két alkalommal. Az óvodai mozgásfejlesztés során alkalmazott mozgásformák alkalmassá tehetik a gyermekeket az életen át tartó sporttevékenység megalapozására.

4. A betegségek megelőzésére nevelés

Kiemelt óvodapedagógus feladat a fertőző betegségek megelőzésére nevelés. A megelőzés alapja a személyi higiénia betartása, a rendszeres kézmosás, zsebkeendő használat, a közös használati tárgyak, játékszerek tisztántartása.

Célunk: az egészségvédő jó szokások kialakítása.

Feladatunk: ismeretek közlésével, a helyes magatartás begyakoroltatásával, példamutatással a gyermekek felkészítése a gyakrabban előforduló betegségek megelőzésére. A védekezéshez szükséges magatartásformák megismertetése elsajátíttatása.

Az egészséges gyermekek védelmében az óvodában észlelt megbetegedéskor a gyermeket lehetőség szerint elkülönítjük, és gondoskodunk róla, hogy minél előbb megfelelő ellátásban részesüljön. A betegségből történő felgyógyuláskor a közösségbe való visszatérés szabályait érvényesítjük. (Csak érvényes orvosi igazolás ellenében fogadhatjuk ismét közösségben a gyermeket.)

Rendszeres kapcsolatot tartunk fenn az óvoda védőnőjével, gyermekorvosával, indokolt esetben többszöri szűrést iktatunk be. Kapcsolatot építünk ki az egészségügy szakembereivel, a preferált területeken szorgalmazzuk gyermekeink rendszeres vizsgálatát (pl. fogászat).

5. Balesetek megelőzésére nevelés

Nem elég az egészséget megvédeni, de a váratlan események, balesetek megelőzésével az életet is szükséges védeni. A felgyorsult technikai fejlődés számtalan olyan eredményt is hozott, melynek jelentősége balesetveszélyes, életveszélyt is hordoz magában. Mivel az óvodás korú gyermekeknek életkori sajátosságából eredően nincs veszélyérzete, ezért a mi feladatunk testi épségük megőrzése és figyelmük ráirányítása a környezet veszélyeire.

Célunk a gyermekek egészségének és testi épségének védelme.

Feladatunk egészségvédő, balesetmegelőző ismeretek, egészségvédő készségek kialakítása, gyakorlása, folyamatos korrekció.

A pszichohigiénés /lelki, érzelmi, akarati /nevelés feladatai

A pszichohigiénés nevelés a lelki egészség fenntartásához és fejlesztéséhez szükséges készségek és képességek kiművelését öleli fel. Főbb területei közé soroljuk az egészséges napirend gyakorlását, készséggé alakítását, a hibás viselkedési módok kezelését, a stressz hatások kompenzációját, a magatartások érzelmi vezérlésére való készséget, a gyermekektől érkező segítségkérések, az ún. „segélykiáltások” megértését és megoldását.

A pszichohigiénés / lelki/ egészség fejlesztésének főbb feladatai:

- a társas-társadalmi beilleszkedés (integráció) megvalósítása,
- a normatartás (adaptáció) elsajátítása.

5.1 A beilleszkedési képesség gyakorlása

Az óvodai nevelési gyakorlatunk kiemelt feladata a gyermekek beilleszkedési képességének (a csoportba történő integrációjának) elősegítése, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szociális integrációjának megvalósítása. A beilleszkedési képesség megvalósítása az alábbi személyiségfejlesztő tevékenységeket kívánja az óvodai csoportok életébe beilleszteni:

- a társkapcsolatok erősítése, az együttműködés fokozása személyesen;
- a másik személy megismerése, elfogadása, kedvező társalgási kapcsolat;
- más származásúakkal, vallásúakkal együttműködés szorgalmazása;
- más gyermekközösségekkel, egyesületekkel kapcsolattartás, barátkozás;
- szolidaritás, bizalom a rászorulókkal szemben;
- a szegregáció elvének és gyakorlatának elutasítása.

5.2 Az alkalmazkodóképesség fejlesztése / normatartás/

Az alkalmazkodás valamely állapothoz való hasonulást „hozzáilleszkedést” aktív elfogadást, beállítódást jelent.

Napjaink globalizációs környezete ilyen alkalmazkodóképességeket igényel a jövő nemzedékétől.

- egészségvédő, balesetmegelőző, szabályt követő készséges magatartás;
- a változó természeti és kulturális feltételekhez alkalmazkodó viselkedés;
- az emberi kapcsolatok tiszteletben tartása, udvarias (segítő) viselkedés;
- napirend, együttműködési program elfogadása és sikerében való részvétel;
- betegség esetén a betegviselkedés elfogadása.

5.3 A szociális egészség fejlesztési feladatai

Az ember társadalomban, emberi közösségekben éli le életét, ami az együttélés szabályozottságát, a társak egymásra történő kölcsönhatását tételezi. Az óvoda a család mellett a kisgyermek első szervezett közössége, amely szociális nevelő funkciója körében a társas-társadalmi életének beszabályozását is elvégzi.

E nevelési feladat a gyermeket a közösségbe való befogadásra, egyenértékű emberként való elfogadásra készíti elő, és szeretetteljes együttműködésben való részvételre szoktatja.

Az óvodában elsajátított szociokulturális nevelő hatások a gyermek későbbi életében is éreztetik hatásukat.

Az óvodának, mint társadalmi intézménynek a zavartalan működéséhez és sikeres nevelőmunkájához nélkülözhetetlen a kiegyensúlyozott légkör, a harmonikus csoportmilió. Az együttműködés során keletkezett feszültségek feloldására, a másság különbözőségeinek elfogadására, baráti kapcsolat létesítésére van igény páros kapcsolatokban, illetve az együttjátszó gyermekcsoportokban. Az óvodai csoport tagjait összekötő személyi kommunikáció és együttműködés forrasztja össze, egészen az „én csoportom” tudatáig.

Irodalomjegyzék

- Agárdi Sándor:
Praktikum az óvodai és általános iskolai környezeti neveléshez mindenkinek
- Bauer Gabriella:
Az óvodai irodalmi nevelés módszertana
- Becsy Bertalan Sarolta:
Az óvodai foglalkozások módszertana
- Bihariné dr. Krekó Ilona – Konczler Gyuláné dr.:
Útmutató a tevékenységközpontú óvodai nevelési programhoz
Természet – társadalom – ember
- Boza Erzsébet:
Útmutató a tevékenységközpontú óvodai nevelési program művészeti tevékenységéhez vizuális komplex foglalkozásainak szervezéséhez
- Epochális rendszerű tanulási folyamat az óvodában
Debrecen 1996.
- Fábíán Katalin:
Útmutató a tevékenységközpontú óvodai nevelési program ünnepek, ünnepélyek, megemlékezések tervezéséhez
- Fábíán Katalin:
Útmutató a tevékenységközpontú óvodai nevelési program
A tevékenységeken alapuló szokásrendszer kialakítása, a gondozás és az egészséges életmódra nevelés az óvodában
- Forrai Katalin: Ének az óvodában
- Havas Ferenc: A környezeti nevelés célja
- Dr. Kovács György: Óvodapedagógia
- Kovács Lajosné: Vigyázok rád
- A természet szeretete és a magyar nyelvi nevelés
Környezeti nevelés az iskolarendszer egészében és az óvodában
Természet- és környezetvédő Tanárok Egyesülete
- Kunos Andrásné: Az óvodai testnevelés mozgásrendszere és feldolgozása

-
- Német Imre – Némethné Katona Judit: Zöld kalandra fel!
  - Óvodai nevelési program 1989.
  - Porkolábné Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában
  - Országos Pedagógiai Alapprogram
Művelődésügyi Minisztérium, 2018.
  - Szarkáné H. Valéria: Az óvodai ének-zene foglalkozások módszertana
  - Dr. Szemán Józsefné: Útmutató a tevékenységközpontú óvodai nevelési program matematika komplex foglalkozásainak szervezéséhez
  - Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában
  - Tanfelügyeleti kézikönyv nyolcadik módosított kiadás https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/psze/Tanfelugyeleti_kezikonyv_2024.pdf
(letöltés ideje: 2024. 08.12.)

OM azonosító: 028572

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY NYITNIKÉK TAGÓVODÁJA
„LÉPÉSRŐL-LÉPÉSRE”
HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Készítette: A MIÓVI Nyitnikék Tagóvodájának nevelőtestülete

Hatályos: 2024. szeptember 1.

2024.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

ADAPTÁCIÓ:

A LÉPÉSRŐL-LÉPÉSRE MINŐSÍTETT ÓVODAFEJLESZTŐ PROGRAM ALAPJÁN

Tartalom

I. BEVEZETÉS	5
I.1. Helyzetelemzés	5
I.2. Az óvodai nevelési programunk értékei.....	6
I.2.1. Célunk.....	6
I.2.4. A Pedagógiai Program jellemzői	7
I.2.5. Gyermekkép.....	7
I.2.6. Óvodakép.....	8
II. A MIÓVI NYITNIKÉK TAGÓVODÁJÁNAK PEDAGÓGIAI PROGRAMJA	9
II.1. Az óvodai nevelés feladatai	10
II.1.1. Az egészséges életmód kialakítása.....	11
II.1.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	11
II.1.3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés	12
II.1.4. Multikulturális nevelés	13
II.2. A Lépésről- Lépésre Óvodafejlesztő program alappillérei	13
II.2.1. Individualizálva szocializál	14
II.2.2. Sajátos tevékenységközpont rendszer– az óvodai élet tevékenységeinek formái.....	20
II.2.2.1 Az óvodai élet tevékenységformái	23
II.2.2.2. Munka jellegű tevékenységek.....	26
II.2.2.3. Tanulás	27
II.2.2.4. Mozgás	30
II.2.2.5. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	32
II.2.2.6. Rajzolás, mintázás, kézimunka	33
II.2.2.7. Verselés, mesélés	34
II.2.2.8. A külső világ tevékeny megismerése.....	35
B) Matematika	36
II.2.3. A családok bevonása az óvodai életbe.....	37
II.2.4. Családgondozás és szociális munka	39
II.3. Az óvodai élet megszervezése.....	40
II.4. Az óvoda hagyományos ünnepi, egyéb rendezvényei	42
II.4.1. Ünnepeink	42
II.4.2. Megemlékezéseink.....	42

II.4.3. Az óvoda rendezvényei.....	43
II.5. Szolgáltatásaink	43
III. Esélyteremtés, Esélyegyenlőség.....	43
Esélyteremtés / a HH és HHHH gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése /	43
III.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek (SNI)	43
III.2. A Tehetséges gyermek.....	45
III. 3. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek	47
IV. Az Óvoda kapcsolatrendszere	48
IV.1. Partnereink	48
IV.2. Az óvoda iskola átmenet	49
VI. Gyermekvédelem.....	50
VIII. Óvodánk dokumentumai	53
VIII.1. A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése	54
VIII.2. Az óvodai csoportok és a gyermekek fejlődésének ellenőrzése és értékelése	55
VIII.3. A Pedagógiai Program ellenőrzése, értékelés.....	58
VIII.4. Az intézmény, nevelő – fejlesztő munkáját érintő egyéb értékelések.....	58

I. BEVEZETÉS

I.1. Helyzetelemzés

A MIÓVI Nyitnikék Tagóvodája 7 vegyes csoporttal működő intézmény, egy tornaszobával és önálló konyhával és étteremmel rendelkezik. A hatalmas füvesített udvarunk sokféle játéktevékenységre, mozgásra ad lehetőséget. A rendszerváltást követő társadalmi-gazdasági változások az óvodánkat erőteljesen érintették. Az 1980-as évek elejétől a környezetünkben élő lakosság cserélődése kezdődött el. A szép kertés munkáslakásokba egyre több peremhelyzetbe került család költözött be, - melynek következményeként mára a város egyik legveszélyeztetettebb területén helyezkedik el intézményünk, olyan utcák határolják, ahol a lakosság többsége cigány származású, mentálisan, szociálisan veszélyeztetett. Az óvodánkba járó gyermekek közül is egyre több a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű, potenciálisan veszélyeztetett gyermek.

Az innovációra, megújulásra kész nevelőtestület felmérve a gyermekek fejlettségi szintjét, a családból hozott ismereteket, 1999-ben adaptálta a Lépésről- Lépésre minősített Óvodafejlesztő Programot. 2007-ben HEFOP 3.1.2. UNIÓS pályázat sikeres befejeztével a Kompetencia Alapú Óvodai Programcsomag beillesztésre került Helyi Pedagógiai Programunkba. 2019-ben csatlakoztunk EFOP-3.1.5-16-2016-00001 A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása programhoz.

1998-ban óvodánk Szabó Lőrinc „Nyitnikék” című kedves gyermek verse ihletésére felvette a Nyitnikék Óvoda nevet. E név választásával az óvoda sokszínű pedagógiai munkáját, nyitottságát, érzelmgazdagságát, vidámságát kívántuk kifejezni. Az óvoda kapcsolatot épített ki a Magyar Máltai Szeretet Szolgálattal a Jelenlét Mintaprogramja megvalósítása kapcsán. Ez különösen a Lyukóvölgyben élő gyermekeket és szülőket érinti. A program célja, hogy a városi nyomortelepeken végzett állandó és intenzív szociális munka révén a lakosság közreműködésével elősegítse a leszakadó közösségek felemelkedését, társadalom peremére szorult emberek integrációját. Az óvoda és a jelenlét program munkatársai közösen végezték el a „A Kedvesház program” továbbképzést 2021-ben. A kialakult kapcsolatnak köszönhetően biztosítani tudjuk a szülők tájékoztatását, jobban ismerjük a gyermekek és szülők helyzetét. Az intézményt érinti, hogy többek között a mi szakmai véleményünk alapján nem épült szegregált óvoda Lyukóvölgyben. Jellemzően ezeket a gyermekeket a mi óvodánk fogadja be.

A pedagógiai program küldetése – filozófiája

Pedagógiai programunk hangsúlyai:

Közös felelősséget kell érezni szülőnek és pedagógusnak egyaránt gyermekeink neveléséért. Ennek megfelelően olyan nyitott óvoda megvalósítására törekszünk, melyben az eltérő szülői igény és az együttnevelés megvalósítható.

Közös célunk a gyermekeket felvértezni mindazokkal a tapasztalatokkal, melyekkel eligazodhatnak a világban. A nyitottság élményt, tapasztalatot, helyzeteket kínál, amelyben a gyermekek:

- önállóan gondolkodhatnak,
- a természetes kíváncsisághoz támogatást kaphatnak,

- felfedező kedvüket és csodaérzéküket erősíthetik,
- kreatívan reagálhatnak,
- együtt gondolkodhatnak,
- helyzetek között választhatnak, dönthetnek.

Célunk továbbá az egészséges és biztonságos körülmények között megvalósuló nevelés. Az intézmény ennek jegyében a szülő, törvényes képviselő tájékoztatása alapján biztosítja a diabétessel élő, valamint a fokozott kockázatú allergiás betegséggel diagnosztizált gyermekek, tanulók egészségének megőrzésére fordított fokozott figyelmet.

A biztonságos ellátás érdekében a munkatársak továbbképzéseken vettek részt.

Pedagógiai programunkban kiemelkedő szerepet kap:

- gyermekek egyéni különbségei, eltérései, a fejlettségi szinthez igazodó komplex - képességfejlesztés,
- egyedi tevékenységközpont rendszer,
- szülők óvodai életbe való bevonása, a családgondozás,
- élethosszig tartó tanulás igényének megalapozása.
- egészségtudatos nevelés: egészséges testi, lelki fejlődés biztosítása, egészség megőrzés, prevenció
- környezeti nevelés
- hátrányok csökkentése, tehetség kibontakoztatása
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése
- tehetségek felkutatása, gondozása (mozgás, tánc, zenei nevelés)

Az óvodánk feladatának tekinti esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének erősítését. Segítjük és közreműködünk a komplex felzárkóztató és jelenléti programokban.

I.2. Az óvodai nevelési programunk értékei

„Minden élmény arra tanítja a kisgyermeket, hogy értékesek és tiszteletre méltóak. Tudják, hogy az egyéni szükségleteik ki lesznek elégítve és jogaikat védelmézik a felnőttek. Közben egyre jobban törődnek környezetükkkel és feladják én-központúságukat mások és a csoport javára.”
/Carol Seefeldt/

I.2.1. Célunk

A személyiségértékek, tulajdonságok sokoldalú fejlesztését megalapozni az adaptált Lépésről - lépésre minősített óvodafejlesztő helyi Pedagógiai Program által, amelyeket a beillesztett kompetencia alapú óvodai programcsomag tesz színesebbé. A helyi Pedagógiai Integrációs Program célja továbbá, hogy az óvoda körzetében élő valamennyi 3 éves, HH és HHH gyermek óvodába kerüljön és rendszeresen járjon óvodába, ahol megfelelő minőségű óvodáztatással, tudatos óvodai nevelő-fejlesztő munkával biztosítjuk a gyermekek iskolai sikerességét, egyenlő esélyét az iskolakezdéshez. A törvény előírja a kötelező beóvodázást. Annak érdekében, hogy az óvodaköteles gyerekek eljussanak a beiratkozásig, a családsegítőkkal és a védőnőkkel közösen dolgozunk. Az intézményhez kapcsolódó családok körében gyakori jelenség, hogy ideiglenesen Kanadába, Nyugat-

európai országokba migrálnak, Az intézményünknek célja, hogy a visszatérő családok, gyermeket visszafogadja annak érdekében, hogy a nevelési folyamat ne törjön meg véglegesen. Az óvodából iskolába menő HHH gyermekek évről-évre egyre nagyobb számban, integrált iskolai környezetben kezdik meg általános iskolai tanulmányaikat.

Együttműködő partneri kapcsolat kiépítése - a szülői házzal, a Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálattal, Szakmai és Szakszolgálatokkal, Általános Iskolákkal, Nemzetiségi Önkormányzattal, Civil szervezetekkel, Miskolc Város Kulturális- Sport intézményeivel- annak érdekében, hogy a gyermekek sokoldalú fejlesztése, szociális támogatása sikeresen valósuljon meg.

I.2.4. A Pedagógiai Program jellemzői

- gyermekközpontú és családoorientált szemlélet,
- olyan interdiszciplináris megközelítés, mely a kora gyermekkori fejlődés kérdésében kompetens minden szakma szerepét egyenrangúan fontosnak és egymás kiegészítőnek tartja.

I.2.5. Gyermekkép

Az Alapprogram megállapítása szerint: Az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. A gyermek, fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érzés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

Az óvodás gyermekekre jellemző:

- testi szükségletei a gondozás, a táplálkozás, a tisztálkodás, az öltözködés, a mozgás és a pihenés,
- lelki szükségletei a szeretet, az érzelmi biztonság, a türelem, a megértés és az elfogadás,
- elsődleges és legfontosabb tevékenysége a játék,
- jellemző rá a fokozott kíváncsiság, érdeklődés, nyitottság, és az utánpótlás iránti vágy, vonzódik a természethez, az állatokhoz, a növényekhez, a zenéhez, meséhez és az alkotó tevékenységekhez, ezáltal tud nevetni, felfedezni, csodálkozni.

Szeretnénk, hogy óvodásaink:

- minden nap szívesen jöjjenek óvodába,
- legyenek boldogok, tudjanak egyedül és társakkal játszani,
- személyiségük legyen kiegyensúlyozott, érzelmileg gazdag, nyitott, érdeklődő, egészséges önbizalommal rendelkező, a szabályokat megértő, betartó és kreatív,
- testileg, szellemileg önmagukhoz képest fejlődjenek.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, biztosítja minden gyerek számára:

- az egyenlő hozzáférést
- az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit (ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön)

- meglévő hátrányai csökkenése lehetőségeit
- a kiemelkedő képességei tehetséggondozását

Nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának!

Az óvodáskor végére olyan gyermekeket kívánunk nevelni, akikre jellemző:

- az összerendezett, harmonikus mozgás,
- nyitott érdeklődés,
- differenciált érzékelés és észlelés,
- a kialakult testséma, én- tudat és téri tájékozottság,
- a tanulás alapját képző szándékos figyelem, feladatértés, feladattartás és feladattudat,
- együttműködés a társakkal, felnőttekkel.

I.2.6. Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Ezért Együtt nevelünk a családokkal. A pedagógusoktól elvárás, hogy ismerjék azokat a kihívásokat, szerepvárásokat, amelyekkel napjainkban a kisgyermekes szülők szembesülnek. A szülővel a gyermekjóléti, szociális intézményekkel a társadalmi felzárkózást célzó programokkal történő együttműködés segíti a mélyszegénységben, szegregált élethelyzetben élő családok megértését. Elismerve azt, hogy ezen élethelyzetekben is van tere az együttnevelésnek, a szülő/gondviselő és az óvodában dolgozók közös felelősség vállalásának a gyermekek érdekében.

Az óvoda nyitottsága, mint elv, befolyásolja az óvoda kapcsolatainak alakítását, a családoktól az iskolával való együttműködésig.

A nevelési hitvallásunk a multikulturális és interkulturális szemléletmód és nevelési gyakorlat kialakítása. Minden gyermeknek joga van arra, hogy egyediségéhez optimálisan illeszkedő pedagógiai rendszerben a számára legkevésbé korlátozó és legkevésbé szegregált környezetben nevelkedjen.

A gyermeki személyiséget övező bizalom

- pedagógiai optimizmus,
- a különbözőségek elfogadása,
- a diszkrimináció tilalmának érvényesítése által valósul meg.

A **NYITOTT ÓVODA**, a szűkebb környezet igényeihez igazodva, s azok által befolyásolva, szakmailag önálló intézményként elsősorban a gyermekek nevelését a családi nevelés kiegészítését vállalja fel. Körzetünkben az eltérő családi szükségletek következtében óvodánk funkciói közül a következők válnak hangsúlyosabbá:

- a halmozottan hátrányos gyermekek nevelésénél az egyik legfontosabb az óvó-védő, ellátó-gondozó funkció, az egészség megőrzése érdekében végzett prevenció,

A programunk érinti a teljes intézményt, kiemeli az „óvodafejlesztő” tevékenység szerepét. Az óvoda, mint intézmény egy komplex rendszer, amelynek minden összetevője kölcsönhatásban működik. A koncepciók a teljes rendszert érintik. Az óvoda nyitottsága, mint elv, befolyásolja az óvoda kapcsolatainak alakítását, a családoktól az iskolával való együttműködésig.

Az óvoda a teljes társadalmi környezet, de elsősorban a családok felé nyitott.

Kiemelt feladatnak tekintjük az óvoda-iskola átmenetet. Intézményünkben fokozott figyelmet szánunk az iskolai élethez szükséges alap képességek megerősítésére, figyelembe véve az egyéni eltéréseket és fejlődést. Az óvoda a partneriskolákkal programokat szervez, amelynek során a gyermekeknek, a szülőknek és az óvodapedagógusoknak is lehetőségük nyílik betekinteni az iskolában folyó nevelői, oktatói munkába.

A nyitott óvoda jellemzői:

Az óvodapedagógusok és munkatársaik:

- ismerik a családok szükségleteit, évente megkérdezik a szülőket,
- ismerik a családok értékrendjét és a szülők véleményét az óvodai nevelésről,
- bevonják a szülőket az óvodai életbe és szakmai támogatást adnak a családi neveléshez,
- a szülők igényeihez igazodva gyarapítják pszichológiai, pedagógiai, egészségügyi ismereteiket (Szülői Kör)
- közvetítő szerepet tölthetnek be a gyermekek, a családok és a speciális szolgáltató, szociális ellátó intézmények között,
- a családokat érintő ellátatlan feladatok megoldása érdekében együttműködést alakíthatnak ki civil szervezetekkel,
- a családokkal közösen gazdagíthatják a gyermekek tapasztalatait, élményeit, az óvoda feltételrendszerét.

II. A MIÓVI NYITNIKÉK TAGÓVODÁJÁNAK PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

*Nyitni kék, fűtyülöm,
nyitni kék,
hinni és bízni
kellenék,
Nyitni kék! Ébred
a hegy, a völgy,
tudom, mire gondol
a néma föld.
Ő volt a szájja,
a Nyitnikék,
elmondta a holnap
üzenetét:
a hitet, a vágyat
fűtyülte szét,
kinyitotta a föld
örök szívét:
fűtty-fűtty-fűtty,
nyitni kék, nyitni kék –
Nyisd ki, te, versem,
az emberekét!*

Szabó Lőrinc: Nyitnikék (részlet)

II.1. Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Célunk:

Az óvodánkba járó gyermekek

- esélyegyenlőségének megvalósítása
- a nemzeti és az egyetemes értékek közvetítése
- multikulturális és interkulturális értékek közvetítése
- egészséges életmódra nevelés
- kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének, beilleszkedésének segítése, egyéni és differenciált fejlesztés által
- tehetséggondozás.

A gyermekek differenciált fejlesztése nem kiemelten, hanem saját csoportjukban egyéni, illetve mikrocsoportos formában történik. A fejlesztési terv végrehajtásával kívánjuk elérni, hogy gyermekeink kiegyensúlyozottak, érdeklődőek, nyitottak legyenek az ismeretek befogadására, és váljanak alkalmassá az iskolai tanulmányok megkezdésére. A családok nagyobb odafigyelést tanúsítsanak gyermekeik gondozására, nevelésére.

Feladataink:

- a gyermekek fejlettségének megismerése,
- a gyermekek csoportba való befogadásának elősegítése személyes példamutatással,
- az egyéni bánásmód, a folyamatosság, a fokozatosság elvének kiemelt alkalmazása, valamint konstruktív fejlesztés biztosítása,
- a tanulási nehézségekkel küzdő gyermekek felzárkóztatása, a szocializációra, az étkezési, higiénés, öltözködési szokások kialakítására, a közösségi életre nevelés, a beilleszkedés elősegítésére helyezi a hangsúlyt.

A fejlesztés tartalma:

Szeretetteljes légkörben fogadjuk a gyermekeket, fontos, hogy a családok bizalmát megnyerjük. Az új gyermekek befogadását elősegítik a vegyes életkorú csoportok, csak kevés új gyermek érkezik, s több időt, figyelmet tudunk rájuk fordítani. A régebbi óvodások segítenek a befogadásban, későbbiekben a csoportélet szokásainak elfogadásában.

A családokat tájékoztatjuk az óvoda alapvető elvárásairól, és egyben segítjük a szülőket a tárgyi feltételek megteremtésében (ruhagyűjtési akciók, tisztasági felszerelések stb.).

II.1.1. Az egészséges életmód kialakítása

Egészséges életmód, gondozás

Befogadás ideje alatt megismertetjük a gyermekekkel a mosdó és a WC használatát, a testápolási szokások sorrendjét, s ezeket a helyes egészségügyi szokások kialakulásának érdekében folyamatosan, következetesen gyakoroljuk.

A reggeli nélkül érkező gyermekeket megreggeliztetjük. Az étkezési szokásokban előforduló egyéni különbségeket, lemaradást kulturált körülmények biztosításával, személyes példaadással próbáljuk koruknak megfelelő szintre hozni.

Az öltözködési szokásokat a szülők bevonásával fokozatosan alakítjuk, hangsúlyozzuk a réteges, az időjáráshoz igazodó öltözködés szükségességét

A jó közérzethez elengedhetetlen a fehérnemű tisztántartása és váltása.

A naponta szervezett mozgásfejlesztő játékokat vonzóvá tesszük a gyermekek számára.

Feladatok:

- az egészséges életmód feltételeinek biztosítása,
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása,
- a gyermekek gondozása, testi szükségleteik kielégítése,
- az egészséges életmód szokásainak kialakítása, különös tekintettel a komfort nélküli lakásokban élő családok gyermekeinek alapvető higiéniai szokásainak megalapozására,
- az egészség megőrzése, edzése, prevenció, valamint a gyógytestnevelés bevezetése, s a szoba használata,
- rendszeres kapcsolattartás az óvoda orvosával és védőnőjével a gyermekek egészségének ellenőrzése érdekében,
- a szülők rendszeres tájékoztatása,
- az érzékszervek egészséges működésének segítése,
- a harmonikus, összerendezett mozgás, a testi képességek, a mozgáskultúra fejlesztése.

II.1.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Érzelmi nevelés, társas kapcsolatok

A családi, biztonságos légkör segíti a gyermekek beilleszkedését az óvodába. Az óvoda minden dolgozója különös empátiával fordul a beérkező gyermekek és szülei felé. Ezekre a gyermekekre általában jellemző a szélsőséges érzelmi magatartás (időnként indulatosak, máskor szeretetehesek). A megfelelő tevékenykedtetés biztosításával igyekszünk a szélsőséges megnyilvánulásukat optimális mederbe terelni. Társas kapcsolatuk alakulását személyes példamutatással, pozitív tulajdonságok kiemelésével és a helyes magatartási formák elfogadtatásával segítjük. Viselkedésmintákat nyújtunk a konfliktus-helyzetek kezelésére.

Feladatok:

- a társadalmi élet alapvető ismereteinek közvetítése közös élmények, tapasztalatok útján,
- az erkölcsi érzelmek megalapozása,
- az alapvető udvariassági szokások magatartásmódok fejlesztése,

-
- a társas élet szabályaihoz való alkalmazkodás és az önérvényesítés erősítése,
  - a tevékenységekben az eredményre törekvés, akadályok leküzdésére nevelés, az akarat fejlesztése,
  - a reális, saját értékeit felismerő énkép alakítása, a szükségletek, attitűdök beállítódása, formálása,
  - a személyes és a csoportélet hagyományainak ápolása,
  - a gyermek - dajka és más óvodai dolgozó kapcsolatait pozitív attitűd jellemezze,
  - szülőföldhöz való kötődés alapjaként, a gyermek ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét
  - a HHH-s gyermekek speciális óvó-védő gondozása.
  - SNI-s gyermekek befogadása, sikerélményhez juttatása.

II.1.3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés

A Lépésről –lépésre program az értelmi nevelés során három nevelési alapelvet követ.

- 1) A konstruktivizmus elve, mely szerint a gyerekek maguk építik fel világukat, ismeretanyagukat, a felnőtteknek ebben alapvetően segítő, közvetítő szerepe van.
- 2) Fejlettségi szintnek megfelelő foglalkoztatás, mely a gyermek ismeretén alapul, annak megértésén, hogy minden gyermek azonos fejlődési stádiumokon megy keresztül, mégis mindegyikük egyedi, individuális lény
- 3) Progresszív nevelés olyan környezetet igyekszik létrehozni, amely támogatja az egyes gyermekek készségeinek és érdeklődésének fejlődését, ugyanakkor elismeri a két gyermek közötti, illetve kiscsoportos interakciók fontosságát.

Feladatok:

- olyan tárgyi környezet biztosítása, mely felkelti, és ébren tartja a gyerekek érdeklődést, kíváncsiságát, az új megismerése iránti igényét, a saját ötletei megvalósításának vágyát
- a gyermekek fejlettségi szintjének alapos megismerése

Anyanyelv fejlesztése – kiemelt jelentőségű az értelmi nevelés megvalósítása során.

Feladatok:

- a tapasztalatok, érzelmek, gondolatok szóbeli kifejező képességének fejlesztése, beszédkedv fenntartása.
- a kontaktusteremtés, a kommunikációs képesség, önkifejezés eszközeinek fejlesztése: a gyermek meghallgatása, a gyermeki kérdés érvényesülése, megválaszolása,
- az írott nyelv iránti érdeklődés támogatása,
- szókincsbővítés, játékos beszédfejlesztés, verbális készségfejlesztés,
- 3 évesek vizsgálata a KOFA-3 teszttel a szülő bevonásával
- 5 évesek logopédiai vizsgálata
- rendszeres logopédiai foglalkozás képzett logopédussal helyben.

Az óvodai élet minden területén kiemelt helyet kap a gyermekek anyanyelvi fejlesztése. Feladatunk ennek tükrében:

- a kommunikációhoz szükséges alapvető szavak, udvarias kifejezések megismertetése,
- szókincsük bővítése, önkifejezésük támogatása,
- a felnőttek által nyújtott példaértékű beszéd

Az őket érdeklő, hozzájuk közel álló történetek, mesék, versek megismertetésén keresztül tudjuk őket megyni a mese szeretetére.

II.1.4. Multikulturális nevelés

A multikulturális nevelés a pedagógiai kultúra része; didaktikai kategória, amely érzékeny mutatója annak, hogy a nevelő adott esetben a gyermekcsoport kulturális sokféleségét erőforrásként használja a nevelésben. A nevelés során érzékeltetni kell a kulturális különbségek és a társadalomban lévő emberi viszonyok jellegzetességeit.

A pedagógus olyan kompetenciákat alakítson ki a gyermekekben, amelyek képessé teszik őket arra, hogy szembenézzenek a nemzetközi közösségekben meglévő sokszínűséggel, különbözőségekkel, és tanulják meg kezelni ezeket.

A multikulturális nevelés célja, hogy a különféle, kultúrákkal és kulturális csoportokkal való együttműködést megalapozó kognitív, verbális és nonverbális készségeket fejlesszen ki.

Az óvodáinkba járó cigány származású gyerekek számára fölkináljuk és beépítjük a saját kultúrájukból származó énekeket, verseket, meséket.

Alkalmassá tartjuk magunkat arra, hogy befogadjuk a hátrányos-, és halmozottan hátrányos helyzetű, a kiemelt figyelmet igénylő és akár a migráns gyermekeket is.

Tudjuk, hogy óvodás korban a gyerekek különösen fogékonyak a külső hatásokra. Az idegrendszer érése érdekében a szenzitív szakaszában nagy jelentősége van a minden irányú érzékeléses tapasztalatoknak, a mozgásra, beszédre ösztönző környezetnek, ezért a fejlesztést optimálisan ehhez érdemes igazítani.

II.2. A Lépésről- Lépésre Óvodafejlesztő program alappillérei

Az óvodai nevelés országos alapprogramja tartalmazza azokat az általános pszichológiai-pedagógiai elveket, amelyeket a gyermekek érdekében érvényesíteni kell.

A Lépésről- Lépésre óvodai program sajátosságai:

A program 4 koncepciója:

- 1) Individualizált fejlesztés.
- 2) Sajátos tevékenységközpont-rendszerben biztosítja a feltételrendszert, a tevékenységi formák színtereit, a szabad játékot és az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységek választási lehetőségeit. Ez a rendszer szintetizálja a szervezeti kereteket, és integrálja a fejlesztés tartalmát.
- 3) A családok bevonása az óvodai életbe. Aktivizálja a szülőket az együttműködésben. Erősíti a szülők felelősségét, támogatja a családi nevelés problémáinak megoldását. Az óvodapedagógus a rendszerben mintát ad a közös játékokra, a gyermekekkel való törődésre, a nevelésre.
- 4) Szociális feladatok felvállalása. A program, az óvoda lehetőségeit, a település igényeit, a családok helyzetét és a gyermekeket érintő társadalmi háttérfolyamatokat figyelembe véve támogatja a szociálpedagógus feladatainak beépítését az óvoda által felvállalt tevékenységek körébe.

II.2.1. Individualizálva szocializál

Az óvodai nevelésben az életkori és életkori szakaszonként jelentkező általános jellemzők mellett az ember egyediségére, a gyermekek között meglévő különbségekre irányul a figyelem.

A Lépésről- Lépésre óvodai programban a család és az óvodai szocializáló szerepét hangsúlyozva, a 3-7 éves korban intenzív „én-fejlődés” szakaszában kiemelt jelentőségű az egyediség, az egyéniségtámogatása, megalapozása. Az óvodáskor végére jut el a gyermek az önérvényesítéstől az együttműködésig, a társak szükségleteinek, igényeinek, szándékainak megértéséig. A gyermek hozza magával genetikusan múltját, ami nincs még teljesen beprogramozva, kezdettől fogva a környezetén keresztül válik azzá, ami. A fejlődés tehát részben a természet munkája, másrészt a nevelés, a fejlesztés eredménye. Az egyén „nyersanyagkészlettel” születik és az általános emberi képességeinek kialakulásához is megfelelő környezeti hatásokra van szükség. A sajátos lelki jelenségek kezdettől fogva nem az önmagába zárt individumban játszódnak, hanem emberek, a gyermek és a felnőttek között zajlanak, s utána válnak egy emberen belülivé.

A fejlődés tehát sohasem tekinthető pusztán önfejlődésnek, mivel a legspontánabb formáiban is kulturális fejlődés, a kultúra belsővé tétele. Ezért a gyermekek fejlődése feltételezi, megkívánja a nevelést. A személyiségfejlődés, az individuum alakulása döntően külső hatásokra következik be, miközben a gyermek másokkal együtt létezik. Ezekben az együttlételekben, személyközi kapcsolatokban következik be a szocializáció. A nevelés úgy is értelmezhető, mint tudatosan szocializáló tevékenység

Az individualizáló nevelés, fejlesztés olyan pedagógiai megközelítés, amely figyelembe veszi mindazt, amit a gyermekek egyéni különbségként hoznak magukkal.

Az individualizáló nevelés érdekében az óvodapedagógus érzékenyen reagál a különbségekre. Ez akkor valósítható meg, ha gyakori interakció jön létre a gyermek és az óvodapedagógus között. Az egyéni eltéréseket toleráló felnőtt magatartása modell értékű a gyermekek számára is.

Az individualizáló nevelés egyszerre erősíti az egyediséget, és ösztönöz az együttműködésre, támogatja a gyermekek szocializációját. Ez utóbbit is az egyéni sajátosságok ismeretében segíti, eltérő módszerekkel, különböző, egyénre szabott mértékben.

Az individualizálás áthatja az egész óvodai életet és annak minden tevékenységét. Az azonos korú gyermekek között is jelentős fejlődési különbségek vannak.

Ez megnyilvánulhat:

- a gyermekek eltérő, biológiai szükségleteiben (mikor éhes, szomjas, mennyit eszik, stb.)
- az adottságaikban,
- a tapasztalataikban,
- a mozgásigényükben,
- a szociabilitásban,
- az érdeklődésben, az egyéni élményekben,
- az énképben, a tanulás stílusában,
- a kontaktusteremtésben.

1. **Az individualizálás elvei:**

- a gyermekek személyiségének megismerése az óvodába lépéstől kezdve,

- az erősségek és az esetleges hátrányok számbavétele alapján az egyéni fejlesztés elvének érvényesítése (képessegek, részképességek elemzése),
- a személyes kontaktus biztosítása a tevékenységekben (óvodapedagógus-gyermek között),
- a gyermekek eltérő egyéni testi-lelki szükségleteinek figyelembevétele,
- az igény szerinti szeparáció lehetőségeinek biztosítása (a terem berendezésével),
- az eltérő időpontban jelentkező mozgásigény folyamatos kielégítése (állandó mozgástérrel),
- a személyesség biztosítása a gyermekek munkáinak, személyes tárgyainak tárolásában,
- a gyermekre vonatkozó információk bizalmas kezelése.

2. Az individualizálás lehetőségei a játékban

Az óvodai élet kezdő szakaszában a gyermek valódi játszótársa gyakran a felnőtt, az óvodapedagógus, vagy a beszoktatásban közreműködő szülő. A bevonható társként jelenlévő óvodapedagógus a gyermek egyéni igényei szerint segítheti az elakadó játékot. Fontos a felnőtt és a gyermekek közötti személyes kontaktus, amely megnyilvánulhat a kommunikációban, jelzésekben, tevékenységekben. Ez a kapcsolat serkenti a gyermeket a felnőtt utánzására, a minta követésére a társakkal való együttműködésre.

A szabadjáték fejlesztő hatását tekintve és időtartamban is a legfontosabb, domináns tevékenység. Ezért ebben a tevékenységben adják a gyermekek a legtöbb jelzést a személyiségükről. Ugyanakkor a család után, ez a tevékenység az a szocializáló tér, amelyben a kortárskapcsolatok alakulnak.

Az óvodapedagógus feladatai az egyéni eltérések tolerálása érdekében a játékban:

- a gyermekek jelzéseinek, viselkedésének megfigyelése, az információk értékelése,
- az egyéni érdeklődésnek megfelelő játékfeltételek megteremtése,
- az egyéni szándékok, elképzelések támogatása,
- konfliktus-helyzetekben az egyén bevonása a megoldásba, a szabályalkotásba,
- az egyének eltérő szociális szükségleteinek kielégítése,
- egyénekre irányuló kommunikáció,
- a gyermekek érzelmi kötődéseinek erősítése, formálása,
- közvetlen segítségadás a társtalan, nehezen beilleszkedő gyermekek esetében.
- Az együttműködés, kommunikáció elősegítésére követendő mintát mutat a gyermekek és szülők számára a digitális eszközök funkcionális használata terén.

Az óvodai élet megszervezésében is tekintettel kell lenni az eltérő szükségletekre. Ez vonatkozik az életkori eltérésekre és az azonos korosztály egyéni igényeire is. A napirend helyes életritmust biztosító stabil pontjain túl, a rugalmasság és a folyamatosság, az egyéni igényekhez való alkalmazkodást szolgálja. Az eltérő szükségletek az alvás, az egyes tevékenységek időtartamában, a délelőtt jelentkező mozgásigényben jelentkeznek elsősorban. A napi étkezések közül az ebéd időpontja kötött. A reggeli, vagy tízórai és az uzsonna időpontja a gyermekek igényei szerint alakítható. Ezeket az óvodán kívüli tényezők jelentősen befolyásolják. A családok helyzete, szokásai, a lakáskörülmények, a reggeli óvodába érkezés ideje, a rugalmas szükséglet-kielégítést kívánja meg. Természetesen egy meghatározott időkereten belül biztosítható a folyamatosság a délelőtti és a délutáni étkezéseknél. Ez a megkötés a gyermekek egészségének védelmében fontos.

a) Hogyan érvényesíti az óvodapedagógus a személyiségközpontú szemléletet a csoportszobai feltételek megteremtésében?

Az óvodáskorú gyermekek társas kapcsolatainak alakulásához, az érzelmi kötődésekhez időre van szükség. Ezért az óvodai élet kezdetén fontosak azok a tárgyak, amelyek a gyermeket az otthonához kötik, emlékeztetik.

Az egyén, egyediség, személyiség tiszteletének jelei a következők:

- az egyéni érdeklődés megjelenítése a tevékenység-központokban,
- a gyermekek jelei mellett a keresztnevük jelölése (nyomtatott nagybetűvel),
- a gyermekek egyéni életének történései az albumokban,
- a családok életét bemutatóablók-fotókkal,
- a hétvégi családi élmények megbeszélése,
- a tér tagolása a tevékenység-központokban, 2-3 gyermek elmélyült együttes tevékenységeihez.

b) A személyiségközpontú szemlélet érvényesülése az óvodapedagógus tevékenységeiben.

Az óvodapedagógus személyisége és minden megnyilvánulása érzelmi biztosságot, szeretetet, megértést és védelmet sugároz a gyermekek felé. Az elfogadás nem zárja ki a tudatos fejlesztést, a gyermeki személyiség formálásának szándékát. Az eltérések tolerálásában mintát adó óvodapedagógus könnyen el tudja fogadtatni társaival a nehezebben beilleszkedő, szocializálódó, vagy nagyobb hátrányokat hordozó, illetve sérült gyermekeket.

Az óvodapedagógus-gyermek kapcsolat fontosabb elvei:

- személyre szóló pedagógiai hatások,
- szeretetteljes elfogadás,
- pedagógiai optimizmus a kommunikációban és ezt kifejező metakommunikáció,
- segítségadás a gyermekek egyéni problémáinak megoldásában,
- a személyiség értékeinek hangsúlyozása és elfogadtatása a kortársakkal,
- személyes élményeket, érzéseket, gondolatokat feltáró beszélgetés (alkalmanként, egyénenként),
- a gyermekek kommunikációjának megértése, megfejtése,
- a szülők bevonása a gyermekeket érintő nevelési kérdésekbe,
- a tevékenységek feltételeinek és a kezdeményezett szabályjátékoknak az egyénekre szabott befolyásolása,
- a gyermekek változó testi, lelki szükségleteinek megfelelő törődés.

A család alapozza meg az óvodásgyermek „énképének” alakulását és elindítja a szocializáció útján. Ezt a folyamatot tovább gazdagítják azok az emberi kapcsolatok, amelyek a gyermekeket az óvodában körülveszik.

Az óvodapedagógus személyisége, jelzései, hatásai, mintája az erős érzelmi kötődés alapján, jelentős szerepet tölt be az énkép formálásában. Az énképet befolyásolják a társak is megnyilvánulásaikkal,

jelzéseikkel. Az egyént körbefonó szeretetteljes légkör erősíti a gyermekben a pozitív képet, nyitottabb lesz a társak felé és könnyebben beilleszkedik.

A szocializációt segíti az egyén erősségeire építő individualizáló nevelés. A személyiség fejlődésének és fejlesztésének ez a két dimenziója egymástól elválaszthatatlan. A külső hatások irányuktól függően azonban előidézhetnek nem kívánatos hangsúlyeltolódásokat. Az egészséges személyiség megőrzi egyediségét, egyéniségét és ugyanakkor megtanulja az együttműködést, az alkalmazkodást, az egyezkedést és a társadalmi lét szabályait.

A Lépésről- Lépésre óvodai program a gyermekek pozitív önértékelésének támogatásával az aktív személyiség önfejlesztő erőit alapozza meg.

3. Érzelmi nevelés, a szocializáció biztosítása

a) Óvodáskorban, a magatartás megnyilvánulásaiban, a tevékenységekben meghatározó szerepet töltenek be az érzelmek.

Átszövik a gyermekek életét, és sajátos motivációként alakítják viselkedésüket. A magasabb rendű érzelmek a gyermekek tapasztalatai során alakulnak ki. Ezért fejlődésükben meghatározó a családban a szülők szerepe, az óvodában az óvodapedagógus mintája, aki hangsúlyával, gesztusaival, mimikájával is kifejezi érzelmeit.

A tevékenységközpont-rendszer az a színtér, ahol a gyermekek kiteljesedhetnek, és kapcsolatba kerülhetnek társaikkal.

A Lépésről- Lépésre óvodai programban az érzelmi biztonság és a pozitív érzelmek fejlődése az alábbi elvek érvényesítésével valósul meg:

- élethelyzetekben, szituációkban az érzelmeket aktivizáló hatásokkal,
- a művészetek eszközeivel,
- a minden gyermek felé kifejtett szeretetteljes elfogadással és megértéssel,
- az érzelmeket kifejező gyermeki megnyilvánulások támogatásával és a szükséges kontroll erősítésével,
- az érzelmeket átélő, empátikus felnőtt magatartás-mintájával.

b) Az óvodai életben a gyermek a szocializáció újabb minőségét éli át

A családi védettségéből naponta kilépve számára kitágul a szociális tér, egyre nő a személyiségre hatást gyakorló személyek száma. A szülő - gyermek-testvér kapcsolat újabb szokásokkal, magatartásformákkal gazdagodik. A kortársak és az óvoda dolgozói jelzéseikkel, értékeléseikkel alakítják a gyermek önmagáról kialakított képét. Megtanulja megismerni önmagát, az együttélés szabályait, a társas életbe elvárt viselkedésmódokat. A fejlődésben meghatározó szerepet tölt be az óvodapedagógus, aki elsősorban az anyát helyettesíti napközben. A gyermek és a nevelő között létrejövő érzelmi kapcsolat minősége befolyásolja szociális érzékenységét, közérzetét. A jó közérzet növeli a biztonságérzetet, nyitottabbá teszi a gyermeket társai felé, és a modellválasztás legfőbb indítéka a szeretet, majd a kortársak szociális vonzereje készlet mintakövetésre.

A másik fontos személy, akihez erősen kötődhet az óvodában, a **dajka néni**. A dajka az óvodapedagógus segítő társa. Munkája, a célok, a nevelési feladatok és az óvodai élet napi szervezése szempontjából egyaránt fontos. A dajka személye a gyermek életében mintául szolgál:

- interperszonális kapcsolatok;
- viselkedés, beszéd,

- személyi higiéné, ápoltság, gondozottság terén.
- A gyermekek gondozási feladatain kívül, az óvodapedagógus irányításával, részt vesz az óvodai tevékenységek minden területén.
- A tevékenység központokban segíti a mikrocsoportos foglalkoztatási forma megvalósulását.
- Támogatja a játéktevékenység kibontakozását és fejlődését.
- Példát mutat a munkára nevelés terén.
- Gyermekszerető és empatikus személyiségevel hozzájárul a gyermekek egészséges érzelmi fejlődéséhez.
- Segítő jelenlétével annyi segítséget nyújt a gyerekek számára, amennyi feltétlenül szükséges feladataik önálló elvégzéséhez.

A szocializáció összetett folyamat, amelyben a gyermekek sokféle tapasztalatot szereznek. A fejlődést támogató óvodapedagógus átgondolt, a gyermekekre figyelő nevelőmunkájával befolyásolja a folyamatot. Segíti a nembeli különbözőséből fakadó sajátos értékek megőrzését és oldja a sztereotípiák merevségét. A gyermekek között jelentős eltérések, vannak a szociabilitást, az együttműködés szokásait, az alapvető magatartásmódokat tekintve. Ezek a különbségek részben az egyéni jellemzők, másrészt a családi nevelés hatására alakulnak ki. Gyakori jelenség a tehetséges gyermekek erős, „én-központú” beállítódása, amely nehezebben befolyásolható a társakkal való együttérzés és együttműködés irányába.

A tevékenységközpont-rendszer biztosítja a 20-25 fős óvodai csoportban a gyermekek kis létszámú mikroközösségeinek létrejöttét, amely ideális teret jelentenek a jó közérzet, a személyes kapcsolatok és az elmélyült tevékenységek kialakulásához.

Az óvodáskorú gyermek szociális viszonyai kezdetben helyzeti eredetűek. A hely, a téri összetartozás meghatározó a „mi” tudatban. A szocializáció feltételei: a kontaktus másokkal, a társakkal, a személyes kommunikálás lehetőségei. A tagolt tér kisebb csoportosulásokra ösztönöz, tartalmasabb interakciókra ad esélyt. A gyermekek érzelmi kötődései nem ugyanolyan erősek minden gyermek irányába. A szeparációs lehetőségek erősítik a baráti kapcsolatokat. Ugyanakkor a gyermekek teljes szabadságot kapnak, szociális szükségletektől függően a terek formálásában. A mobilberendezés jól szolgálja a gyermekek változó elkülönülési, vagy együttműködési igényeit.

A szocializáció szempontjából a szabad játéktevékenységnek van a legnagyobb jelentősége. Ez a tevékenységközpont-rendszer a játéktér, amelyben a feltételeket a gyermekek és az óvodapedagógus közösen alakítják. A játék szabadsága és gyermek önkiteljesedése a közösségi élet szabályai között ésszerű korlátokkal valósul meg. A közösségi szabályok megalkotásában és közvetítésében indirekt módon vezérlő szerepet tölt be az óvodapedagógus, biztosítva a folyamatban a gyermekek aktív közreműködését.

Az óvodapedagógus feladatai a szocializáció támogatásában:

- a gyermekek társas kapcsolatainak megfigyelése és alakítása (a magányos gyermekek felé a páros kapcsolat erősítése),
- a közös élmények forrásainak gazdagítása, a társadalmi tapasztalatok bővítése,
- a gyermekek és szülők bevonásával a csoportélet hagyományainak kialakítása és ápolása,
- a viselkedés-kultúra megalapozása,

- a közösségi élet szokásainak és az együttműködés szabályainak alakításában a gyermekek aktivizálása, egyezkedésekkel, kompromisszumokkal,
- a mikrocsoportos tevékenységek körének bővítése a felajánlott, szervezett keretekben,
- a társas, - szabályjátékok rendszeres biztosítása
- a hazához, tájhoz, kultúrához kötődés erősítése, az értékek megbecsülésére nevelés,
- a gyermekélet tájjellegű hagyományainak ápolása a családok, idősebb generációk bevonásával,
- a másság elfogadásának érdekében ismerkedünk más népek kultúrájával, hagyományával, nyelvvel,
- a gyermekek érintő pozitív családi események alkalmankénti számbavétele,
- a jeles napok, szimbolikus ünnepeink, a nemzeti ünnep hagyományainak megteremtése az óvodai életben,
- a tevékenységekben a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak fejlesztése: az együttérzés, az önzetlenség formálása, a tolerancia, a mások érdekeinek figyelembevételére nevelés,
- a konfliktusok megbeszélésének és kezelésének, bemutatása indirekt formában, demokratikus légkörben,
- a megkezdett tevékenységek befejezésére ösztönzés,
- a gyermekek által vállalt feladatokban az akadályok leküzdésére motiválás,
- az elképzeléseket, a közös terveket összehangoló stratégiában a játszótársként, alkalmanként bekapcsolódó óvodapedagógus személyes mintaadása,
- a gyermekek pozitív értékelése, az egyéni igényekhez, szükséglethez és fejlettséghez igazodó hangsúlyokkal és gyakorisággal

A szocializációt, a csoportélet kohézióját szolgálják a programban azok az eszközök, felszerelések, tablók és táblák, amelyeken láthatóvá, szemléletesé tehető a gyermekek és a társaik, barátaik felé irányuló törődése. A hiányzó gyermekek fényképeinek elhelyezése. A gyermekek egyéni sikereinek megjelenítése a tablón (tudok kötni). A gyermek életében történő változás megjelenítése (kistestvérem született).

Ezeknek az elkészítésében az óvodapedagógus kezdeményező szerepet vállal.

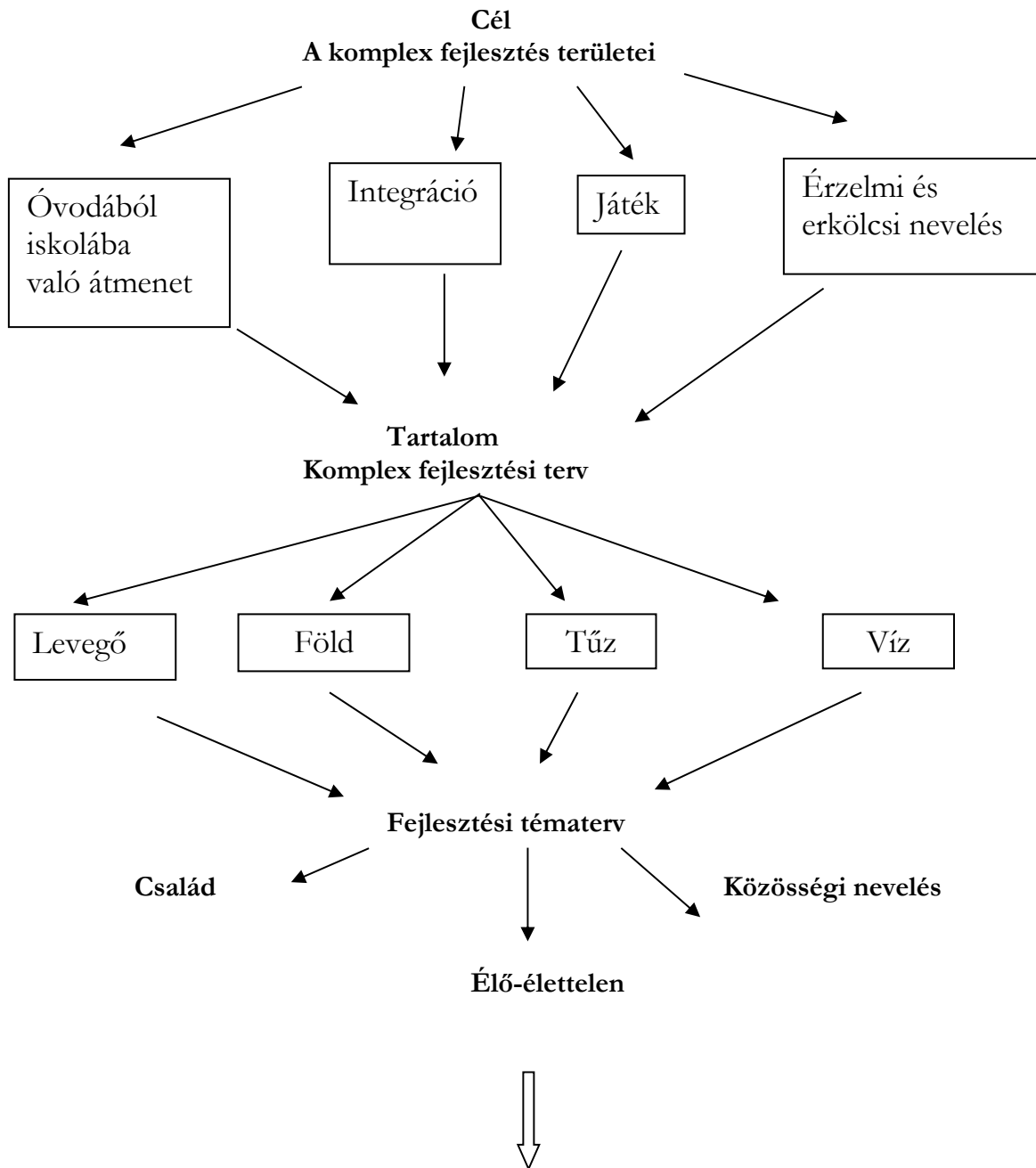
Hasonló szerepet tölt be a spontán beszélgetés, illetve a napi rendszerességgel szervezett ún. **BESZÉLGETŐKÖR**. Ez utóbbi a társalgás szintjén, a gyermeki élmények, az aktuális események, hangulatok, érzések és gondolatok egymással való megosztását, az összetartozás érzését és tudatosítását szolgálja. Alkalom arra is, hogy azokra a gyermekekre is felfigyeljenek, akiket a napi tevékenységben elkerültek, akikkel alig kommunikáltak. Ez az együttlét lehetőség arra is, hogy a gyermekekkel együtt megtervezzük a napi, illetve a heti programokat is., előkészítve a feldolgozandó témákra a ráhangolódást. Aktivizálja a gyermekeket élménybeszámolókra. Belülről elindított kíváncsiság, kutatásvágy által nyújt lehetőséget ismeretszerzésre és rögzítésre, együtt játszásra, egyéni adottságainak bemutatására. Segíti a szocializációs folyamatokat.

A beszélgető kör ideje általában a délelőtti időszakban, esetenként akár napközben is történhet, hetente többször is. Formája kötetlen, érinthet egész közösséget, illetve kisebb csoportot.

II.2.2. Sajátos tevékenységközpont rendszer– az óvodai élet tevékenységeinek formái

A Lépésről- Lépésre óvodai program tevékenységközpontú szemléletének legfőbb megnyilvánulása az a rendszer, amely egységbe foglalja, integrálja a személyiség fejlődésében meghatározó tevékenységformákat, a játékot, a tanulást és a munkajellegű tevékenységet.

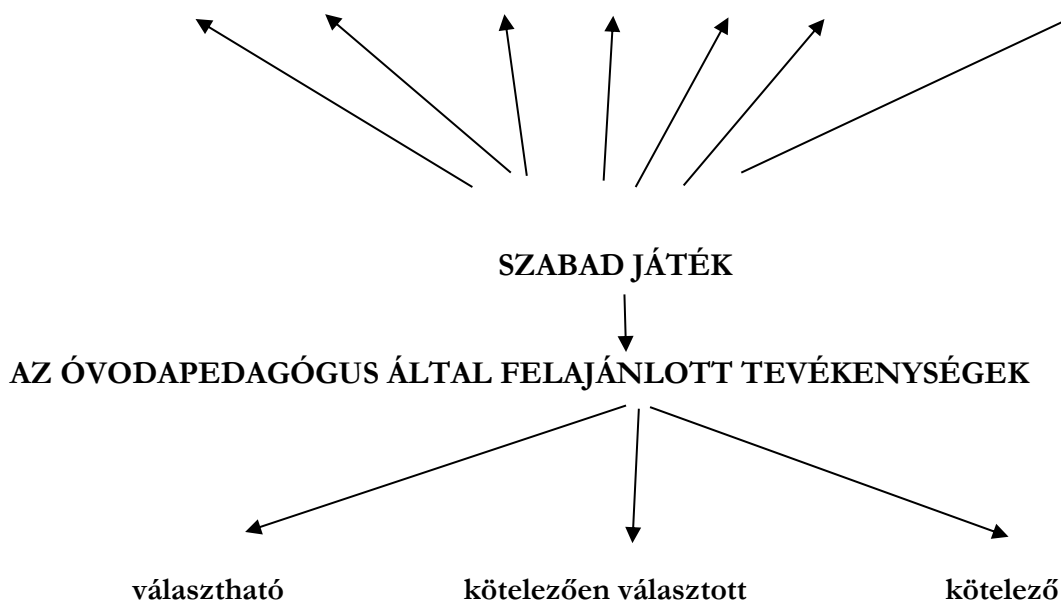
A program felépítése

A TEVÉKENYSÉGGÖZPONTOK RENDSZERE

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Családi, szituációs és szerepjáték központ	Építőjáték, barkácsolás, konstruálás központja	Manipulációs tevékenység-központ	Homok-víz asztali tevékenységek központja	A külső világ, a környezet megismerésének központja	Érdalmi, ének-zenei tevékenység mozgásfejlesztés központja	Művészeti tevékenységek központja (rajzolás, mintázás, kézimunka)

A tevékenység, az aktív személyiség megnyilvánulása, az óvodáskorú gyermek szükségleteinek kielégítője, összekötőszál a belső világ és a külső környezet között. A tevékenységben, annak minőségében tükröződik a gyermek fejlődése, miközben az eredményes cselekvések, műveletek visszahatnak a belső feltételek alakulására. Az önkifejezés, a kontaktusteremtés, kapcsolattartás fontos eszközei a tevékenységek, amelyek az óvodáskorban a cselekvésre, manipulációra, a közvetlen szenzomotoros tapasztalásra épülő értelmi aktivitást is magukba foglalják. E szemlélet alapján a gyermekek természetes életterében zajló és szervezendő tevékenységek, cselekedtető

---

helyzetek szolgálják a fejlődést és a fejlesztést. A gyermekek képességeinek kibontakoztatásában, óvodáskorban meghatározó szerepe van tehát a tevékenységeknek.

A tevékenységközpontok állandó lehetőséget adnak a sokszínű tevékenységekre, a gyermekek szükségleteinek megfelelően.

Feladatunk:

- a.) megfelelő hely biztosítása:
- a szabad játékhoz,
  - a játékfajtákhoz,
  - az egyéb tevékenységekhez,
  - a spontán, szabad mozgáshoz,
  - az étkezéshez,
  - a mozgásos énekes játékokhoz,
  - az elkülönüléshez, a személyes tárgyak tárolásához.
- b.) a gyermekek önállóságának és kreativitásának kibontakozása érdekében:
- a berendezés mobilitása, a terem igények szerinti alakíthatósága.
- c.) a Gyermecksoportban a változó szükségletek kielégítése:
- a csoport életkori összetételétől, a gyermekek egyéni szükségleteitől, érdeklődésétől, fejlettségétől, az aktuális élményektől,
  - a lányok és a fiúk arányától függően.
- d.) a csoportszoba berendezésének és felszerelésének alakítása: az évszak, az időjárás, a témaprojektek figyelembevételével.

A tevékenységközpontok helye viszonylag állandó. Számuk, a körülhatárolt terek nagysága, felszerelése, berendezése változik. A gyermekek a játékban átrendezik a tereket.

A 7 tevékenységközpont a következő:

1. A családi és egyéb szerep-szituációs drámajáték központja, valamint a gyermekek saját szükségleteire szervezett munka jellegű tevékenységek színtere (sütés, salátakészítés),
2. Irodalmi, ének-zenei tevékenységek, mikrocsoportos mozgásfejlesztő játékok kezdeményezésének központja,
3. Homok-víz asztali tevékenységek, modellezések, terepasztali játékok központja,
4. Építőjátékok, barkácsolás, szerepjátékok központja (mozgásfejlesztő játékok kezdeményezésére is alkalmas),
5. Művészeti tevékenységek központja (ábrázoló, kézimunka, kézműves, konstruáló tevékenységek),
6. Manipulációs, asztali, társas, szabályjátékok központja,
7. Természetismereti központ – az udvar, a külső környezet.

A tevékenységközpontok választásokra, elmélyült tevékenységekre ingerlő környezetet jelentenek. A gyermekek szabadon rendelkeznek, az eszközökkel, és a nyersanyagok felhasználásával. Szükségleteiknek megfelelően gazdagíthatják az eszköztárat. Kevesebb kész eszköz, több kreativitásra serkentő anyag áll a gyermekek rendelkezésére. A folyamatos játékot, a gyermekek tájékozódását segítik azok a kis kártyák, /piktogramok/, amelyek a polcokon az eszközök helyét jelzik. A gyermekek öntevékenyen rakják el az eszközöket, ha már nem használják. A csoportszobában több napon át folytatódó játékban, a terem nagyságától függően, megőrzik a kialakított tereket, építményeket. Az eszközök elrakása elsősorban a művészeti tevékenységeknél szükséges (festékek stb.) A kártyák az élethelyzetekben szerezhető matematikai tapasztalatokat is gazdagítják (sorba rendezés, leképezés..., stb.).

Ez a rendszer a szabad játék és az óvodapedagógus által felajánlott, választható tevékenységek színtere, a gyermekek természetes élettere.

II.2.2.1 Az óvodai élet tevékenységformái

Játék

Az óvodáskorú gyermek alapvető szüksége, spontán szabad tevékenysége, örömforrása a játék. Integráló tevékenység, amelyet végig kísér a tanulás és a munka néhány jellemzője. Ez a spontán tanulás színtere. Egyes játékfajtákban külső cél nélkül, a gyermek reprodukálja a felnőttek munkáját, majd a barkácsolásban, konstruálásban megjelenik a „valaminek a létrehozása” törekvés. A gyermekek játék közben számtalan ismerettel, tapasztalattal gazdagodnak. A játékszükségletből fakadó eszközkészítés során a felnőtt segítségével technikai megoldásokat tanulnak meg.

A gyermek a játékban számtalan információt ad önmagáról, belső világáról, kellemes és kellemetlen élményeiről. A játékban integrálja a külső és a belső világot, „híd” a képzelete és a valóság között. Itt alakulnak társas kapcsolatai, gazdagodnak szociális érzelmei és a világról szerzett tapasztalatai, ismeretei.

A cigány gyermekek játékát a nagycsaládban és a természet közelben élés hatásai motiválják. A fentiekre építve szélesítjük a későbbiekben játék kultúrájukat. A játékeszközök használatát bemutatjuk, és különös gondot fordítunk arra, hogy vigyázzanak rá. Elképzeléseik, ötleteik megvalósításához támogatást nyújtunk.

A játékban gyakorolhatják az együttélés szabályait, egyben felhasználnak minden alkalmat személyiségük fejlesztésére.

Célunk:

A gyermek által szabadon kezdeményezett, spontán játék elősegítése. A fejlesztési feladatok játékban történő alkalmazásával naponta és folyamatosan sok-sok lehetőséget biztosítva a gyermekeknek arra, hogy számunkra érdekes és szabadon választott tevékenység közben gyakorolhassák azokat a funkciókat, melyek mindenkori fejlődésüket elősegítik.

Az óvodapedagógus feladatai a játék feltételeinek megteremtésében:

a.) Megfelelő hely biztosítása

A csoportszobában a mozgalmasabb és a csendesebb tevékenységek elkülönítése, megfelelő elhelyezése fontos szempont. A teremben a mozgás biztosítására a legalkalmasabb: az építőjáték és az irodalmi-, ének-zenei tevékenységközpont, ahol mozgásfejlesztő szabályjátékok kezdeményezhetők.

A mozgásigény folyamatos kielégítésére alkalmas az eszközökkel felszerelt öltöző, a kihasználatlan előtér is. A mobil bútorokkal a terek igény szerint alakíthatók.

A sok tároló felület alkalmas a gyermekek által készített kiegészítő-eszközök elhelyezésére. A játékformák iránti igények alakulását követi a terek nagysága. A térelválasztó mobilrendszer segítségével a gyermekek a tereket formálhatják.

b.) A játékidő biztosítása

A szabad játék védelmét a napirendben megfelelő időtartam biztosítja. A várakozási idő kiküszöbölésével, a testápolásra, öltözködésre, étkezésekre, alvásra és a pihenésre szánt idő kivételével az egész nap a szabadjáték rendelkezésre áll.

Az óvodapedagógus által kezdeményezett választható és kötelező tevékenységek időtartama a nagyok esetében nem haladja meg a 20-25 percet.

c.) Az élmények biztosítása

A gyermekek játékanak motiváló ereje az élmény, amely sokféle lehet. A gyermekek a kellemes és a kellemetlen élményeiket újraélik a játékban. Nem minden átélt helyzet jelent élményt, és nem minden élmény indukál játékot. Az óvodapedagógus a gyermekek játékaiból és a kommunikációikból tud következtetni az egyéni élményekre. Ezek az egyéni élmények változatosak, a családi háttér különbségeiből adódóan.

Az ingerszegény környezetből érkező gyermekek egészséges személyiségfejlődése érdekében különösen fontos a sok közös óvodai élményforrás biztosítása. Ezek a közös élmények intenzitásukkal játékra inspirálnak.

Fontos tehát a gyermekekkel közösen megbeszélni, hová mennének szívesen „élményszerzésre”. A gyermekek tájékozottsága, érdeklődése, korábbi tapasztalatai, befolyásolják azoknak a témáknak a számbavételét, amelyekkel kapcsolatban közös élmény szervezhető. A téma, a tartalom, és a szerepek a játék fontos elemei.

A Lépésről- Lépésre óvodai programban a projekt-rendszerű műveltségtartalom feldolgozása a felajánlott tevékenységekben a játékot is befolyásolja, indukáló szerepet tölthet be.

A sok közös élmény, a gyűjtőmunka, a gyermekek által készített játékeszközök, a témák több szempontú megközelítése, és tevékenységekhez kapcsolása gazdagítja a játékfajtákat.

d.) Az óvodapedagógus feladatai játék közben

- a gyermekek jelzéseinek megfigyelése és elemzése személyiségük megismerése érdekében,
- a közös élményeket nyújtó látogatások szervezése,
- a gyermekek elképzeléseinek támogatása,
- a játéktevékenységben az együttműködés szokásainak, az udvarias magatartás formáinak alakítása,
- a csoportélethez kötődő hagyományok ápolása,
- a gyermekek fejlettségétől függően, igényeiknek megfelelően a játékfolyamat segítése,
- a személyes kontaktus naponkénti kialakítása, a gyermek személyes problémáinak, egyéni élményeinek meghallgatása,
- a társas kapcsolatok, érzelmi kötődések támogatása,
- az egyezkedések, választások, döntések segítése,
- a játékban megjelenő fejlődésbeli különbségek tolerálása.

e.) A tevékenység tartalma

A tevékenység és a kommunikáció az összekötő fonal a gyermek, a társai és az óvodapedagógus között. A tevékenységközpontok egységes rendszerbe integrálják azokat a tevékenységeket, amelyeket az óvodapedagógus tudatosan és átgondoltan, választási lehetőségként a gyermekek számára biztosít.

Játékformák:

- gyakorló játék (konstruáló játék)
- szimbolikus és szerepjáték: színlelő-, szerep-, fantáziajáték-, bábozás-, dramatizálás, alkotójáték, barkácsolás.
- szabályjáték
- udvari játéktevékenység.

A programban a szabad játék fogalmának használata jelzi azt, hogy a gyermekek önként vállalt tevékenységei időtartamban is dominánsak a nap folyamán. Ugyanakkor a szabad játék mellett, ugyanabban a tevékenységrendszerben, a gyermekek választásai, kezdeményezései, és az óvodapedagógus felajánlásai a játékban tanulás sajátos formáit eredményezik. A gyermekek a nem didaktikai mozzanatok alapján szervezett tevékenységeket életkoruktól és fejlettségüktől függően választhatják. Ezekre a helyzetekre szolgál „az óvodapedagógus által felajánlott tevékenység” elnevezése. Ezeket a gyermekek ugyanúgy örömforrásként élik meg, mint a szabad játékot. A felajánlott tevékenységekben az óvodapedagógus szempontjából vannak megkötések, a gyermekek a folyamatot önállóságuktól és kreativitásuktól függően szabadon alakítják. Ezek a tevékenységek a műveltségtartalmat tervszerűbben közvetítő, kezdeményezett, vagy irányított játéknak is minősíthetők. (például: egy szabályjáték blokk kezdeményezése vagy tapasztalatok szerzésére inspiráló helyzet előkészítése a homok-víz asztalnál: a gyermekek által elképzelt, a szabad játékhoz szükséges eszközök készítését segítő technikák bemutatása: ének-zenei tevékenység kezdeményezése...).

A játék szabadsága nem jelenti a gyermekek magukra hagyását. Az óvodapedagógus fejlesztő, feltételteremtő, folyamatokat befolyásoló szerepe tudatos tevékenységet jelent. A gyermekek közös élményeinek gazdagítása, az élmények forrásainak tervezése, a szocializáció segítése, az érzelmek, a szokások, a magatartásmódok formálása, a kultúra közvetítése, a kevésbé önálló, nem kreatív, élményszegény gyermekek játékának fejlesztése, az óvodai nevelés felvállalt funkcióinak érvényesítését jelentik. A mintaadó óvodapedagógus a játékbeli magatartásra is hat, elsősorban azzal, ha maga is bekapcsolódik – a gyermekek igényeitől függően – a játékba. A gyermekek egyéni, közös közvetlen és közvetett tapasztalatai, élményei sokféle forrásból származnak.

A gyermekek érdeklődési köre kitért, a játéktémák többsége televíziós élmény, ami lehet nagyon pozitív is. Érthető módon gyakrabban élik újra játékukban a félelmeket keltő, kellemetlen élményeket.

Az óvodapedagógus segít a gyermekek közötti megoldatlan konfliktusok kezelésében, a lehetséges megoldások demokratikus megvitatásában. A nagyobb gyermekek gyakran napokon keresztül folytatják érdekes témájú játékukat, amelyben maguk is kezdeményezik a felnőtt bekapcsolódását, még szerepet is osztanak az óvodapedagógusra. A játékszükségletből, ötletekből fakadó eszközigény kielégítése, a feltételek bővítése, a gyermekekkel kooperálva előre megtervezhető, a szükséges anyagok folyamatos gyűjtésével, a családban nélkülözhető, érdekes eszközök felhasználásával. Az eszköztár az igények változását követi, aminek gyarapításába a szülők is

bekapcsolódnak. Az óvodai életbe bevont szülők egy-egy játékban, tevékenységben (társasjáték, kézművesség, barkácsolás) maguk is mintát adhatnak.

A gyermekek személyiségének ismeretében az óvodapedagógus a kezdeményezett szabály és társasjátékokkal tudatosan fejleszti az egyének képességeit, részképességeit. A mozgást, a kommunikációt, a pszichikus funkciókat fejlesztő játékok alkalmasak a gyermekek személyiségének formálására. A kezdeményezett, irányított szabályjátékban biztosítva van a gyermekek szabadsága, az óvodapedagógus épít érdeklődésükre. A gyermekek egyéni döntés alapján kapcsolódnak be a játékba. Az óvodapedagógus a kezdeményezést követően indirekt formában *segíti* a tevékenységet, amennyiben (páros kapcsolatban) társként részt vesz a folyamatban. A gyermekek a témaprojektekhez társasjátékokat készíthetnek. Az óvodapedagógus kezdeményezéseivel legyen tekintettel az elmélyülten játszókra.

A program, a sajátos tevékenységközpont-rendszerben biztosítja a játék feltételeit. A feltételek alakításába bekapcsolódnak a nagyobb gyermekek (a tér berendezésébe és az eszközök gyarapításába) és bevonhatók a szülők is. Az óvodapedagógus felelőssége, fejlesztő tevékenysége meghatározó jelentőségű.

II.2.2.2. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység.

A gyermek, munka jellegű tevékenysége:

- önként – azaz örömmel, szívesen végzett aktív tevékenység,
- tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges képességek, készségek, tulajdonságok (pl.: kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság) alakításának fontos lehetősége,
- cselekvő tanulással is kapcsolatban van,
- közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze.

Célunk: Az együtt és egymásért végzett munka értékének, megbecsülésének megalapozása, munkához való pozitív viszony kialakítása. A sokféle tevékenység segítse a különböző képességek fejlődését.

Rendszeres értékeléssel, dicsérettel, türelemmel segítjük a cigány gyermekek cselekvési kultúrájának fejlesztését. Aktivitásukra építve bevonjuk őket a csoport mindennapi életét átfogó munkajellegű tevékenységekbe, megéreztetjük velük, hogy a munkának értéke van és megbecsüljük azt.

A munka megszerettetésével és az ahhoz szükséges képességek fejlesztésével a gyermekeken keresztül hatunk a családokra. Lehetőséget kínálunk az óvodai munkafeladatok vállalására (az udvar takarítása, növények telepítése, gondozása stb.).

a.) Az óvodapedagógus feladatai:

A legfontosabb azoknak a gyermekméretű eszközöknek és állandó helyüknek a biztosítása, amelyekkel a gyermekek testi épségét nem veszélyeztető munkák önállóan végezhetőek.

Fontos továbbá:

- a munkavégzés ösztönzése, értékelése, pozitív attitűd kialakítása,

- erkölcsi normák, ítéletek megalapozása,
- a vegyes életkorú csoportokban a nagyok érdekében a feladatok differenciálása (vállaljon kötelezettséget, törekedjen az eredményes elvégzésére, küzdje le az akadályokat),
- az emberi munka jelentőségének, az alkotás szépségeinek bemutatása,
- a nemek társadalmi egyenlőségének elősegítése,
- a tevékenységekhez kapcsolódó munkavégzéssel összefüggő fogalmak műveletek megnevezése, mondatba foglalása,
- a szülők munkájának megismertetése,
- a gyermekek önálló, szükségletből fakadó munkavégzésének támogatása, a gyermekek próbálkozásainak segítése, a túlvédés és aktivitásuk fékezésének elkerülésével.

b.) A tevékenység tartalma:

A játékidőben, az élethelyzetekben, bármely tevékenységben adódik lehetőség a munkavégzésre. A gyermekek kezdetben önmagukért, saját szükségleteik kielégítéséért dolgoznak az óvodapedagógus közreműködésével, majd később szívesen végeznek munkát társaikért is.

A leggyakoribb munkafajták:

- az óvodai életet végigkíséri az önkiszolgáló munka, amely a gyermekek önállóságát, önfegyelmét, kitartását, feladattudatát fejleszti,
- a játékban megjelenő, önmaguk és társaik valós szükségleteit kielégítő munkák, a gyermekek önként vállalt, alkalmi tevékenységei (tízórai, saláta-készítés, sütés),
- a csoport hagyományok ápolásához kapcsolódó munkák (ünnepi készülődések: takarítás, díszítés, a terem átrendezése, meglepetések, ajándékok készítése),
- az élő környezet rendszeres ápolása (növények, állatok gondozása),
- az önként vállalt és kisebb csoportokban is végezhető alkalmi megbízatások (a tevékenységközpontok rendjéért vállalt feladatok),
- a játékfajtákkal egybeeső munkák (önként vállalt barkácsolás, a játékeszközök javítása),
- együttműködés a szülőkkel, a csoportokért felvállalt munkában.

II.2.2.3. Tanulás

Az óvodás gyerek tanulása még cselekvésbe ágyazott, lehetőség szerint játékba integrált, tehát sok esetben önkéntes, mégiscsak tanulás, amely jól elkülöníthető a játék folyamatától. A feladattudat, a feladattartás, az irányíthatóság, az együttműködés, az önállóság más szintjén működik, mint a játékban.

Lényeges jellemzője, hogy a gyermekek kreativitására épül, nem a pedagógus által elképzelt megoldásmódok az elvárhatók, hanem a gyermekek által kezdeményezett utak, mert ez hasonlít leginkább a spontán játékokra. Az egyénre szabott módszerek, eszközök, valamint az eltérő idejű tanulási idő mind az óvodai tanulás jellemzői.

Az óvodai tanulás célirányos, konkrét fejlesztőhatása leszűkíthető egy-egy részterületre, arra vonatkozóan viszont hatékony. Tervezendő, direkterben lehet és be kell kapcsolódni a felnőttnek, folyamatát szervezni szükséges.

A teljes óvodai nevelést áthatja, a teljes óvodában eltöltött időszakot átfogja.

Az óvodában komplex nevelés folyik.

Nevelési cél a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaérvés kialakítása, fenntartása.

A képességfejlesztés az elsődleges, ennek szolgálatában áll a minden nevelési területre kiterjedő úgynevezett törzs- és kiegészítő anyag, valamint a fejlesztéshez szükséges eszközök és digitális anyagok.

Az integráló nevelési terület: a külső világ tevékeny megismerése, ezen belül a matematikai tartalmú tapasztalatok. Az integrált nevelési területek (anyanyelvi, irodalmi, vizuális nevelés) zárják a komplexitást. Ezek a nevelési területek adják a törzsanyagot.

Kiegészítő anyag: A világ megismerésének elérhetősége, a Környezeti szabályjáték gyűjtemény, a Bábjátékok, a Zenevarázs – új utak az óvodai zenei nevelés terén – és a Kiegészítő segédlet, melynek tartalmát a dramatikus elemeket tartalmazó játékok, a mozgásos játékok, a pedagógiai játékgyűjtemény és példatár adják.

A komplex fejlesztési tervek felosztása az ősmagyarok és a magyar kultúra jelképrendszerét követi:

- a) Levegő: július, augusztus, szeptember
- b) Tűz: október, november, december
- c) Víz: január, február, március
- d) Föld: április, május, június

A négy komplex fejlesztési terv három fejlesztési tématerv köré csoportosul:

- a) Család
- b) Élő-élettelen világ
- c) Közösségi nevelés

Az óvodánkba járó gyermekek nagyrészt ingerszegény környezetből szerzik tapasztalataikat, mindennapjaikat általuk spontán módon kezdeményezett játékok töltik ki. Ezek a játékok személyiségüket csak részben fejlesztik, önmagukban nem biztosítanak lehetőséget az egyes képességek fejlődésére. Ezért szükséges az óvodapedagógus által kezdeményezett és irányított fejlesztő játék, valamint a tudatos és tervszerű, differenciált tevékenykedtetés feltételrendszerének biztosítása. A fejlesztést a kötetlenség jegyében valósítjuk meg.

A képességek kibontakoztatásához szükséges eszközöket az óvodában biztosítani tudjuk a gyermekeknek, mivel otthoni környezetükből ezek is teljesen hiányoznak (ceruza, zsírkréta, rajzlap, mesekönyvek, labda, ... stb.).

A tevékenység tartalma:

Az óvodában a tanulás folyamatos, mert minden helyzetben utánoz, tapasztal, tevékenykedik a gyermek. A tanulás, az életet végig kísérő folyamat, alapfolyamat, amely az óvodáskorban, - az alaptevékenységben - a játékban a leghatékonyabb. A tanulás, az életkori jellemzőktől befolyásolva, az óvodáskorban az óvodapedagógus által felajánlott „kezdeményezett foglalkozásokon” is megvalósulhat.

Programunkban a játéktevékenységek és a felajánlott tevékenységek ugyanabban a tevékenységközpont-rendszerben folynak. Kivételt képez a rendszeres, fokozatosan kötelezővé váló nagycsoportos formában szervezett mozgásfejlesztés.

A felajánlott tevékenységek rendszeres, módszeres műveltségtartalmat közvetítő szerepet töltenek be, önálló, problémakereső tevékenységre motiválnak, közvetlen tapasztalást biztosítanak tevékenységekbe ágyazva (nem a hagyományos didaktikai folyamatban).

A tartalom a komplex fejlesztési tervben jelenik meg, mely 4 nagy téma köré épül fel: Levegő, Tűz, Víz, Föld. A komplex fejlesztési tervek 3 fejlesztési tématervezet köré épülnek a projektek feldolgozása során: - élő, - élettelen, - a család, - közösségi nevelés, egyéni bánásmód. A tartalom feldolgozását indokolt esetben IKT eszközök felhasználásával segítjük.

A felajánlott tevékenységek háromféle szervezeti keretben folynak:

- választható tevékenységek (egy időben többféle tevékenységből),
- kötelezően választható tevékenységek (időtartamuk a tevékenységek eredményes befejezéséig terjed, maximum 20-25 perc)
- és a kötött foglalkozás (a mozgás minden korosztályban)

A tevékenységek időtartamát a választható tevékenység esetében nem lehet meghatározni, mert a gyermekek a játékszint tevékenységközpontjában választanak számukra érdekes lehetőségeket. Ezeket váltják, vagy tovább fejlesztik szabad játékká. Az óvodapedagógus kényszerítő eszközöket nem alkalmaz.

A felajánlott tevékenységek variációi:

Kötelező, a nagycsoportosok számára szervezett mozgásfejlesztés. Vegyes életkorú óvodai csoportban a nagyok részére kötelező, alkalmanként más csoportbeli, saját korosztályukkal közösen.

Kötelezően választható tevékenységek: Az óvodapedagógus több tevékenységközpontban ajánl fel lehetőségeket a nagyoknak, amelyekből választhatnak. A döntés kötelező, a választás szabad. A választást követően a gyermekek a tevékenységet szabadon alakítják, majd egy megkezdett tevékenység befejezését követően, érdeklődésüknek megfelelően váltanak.

Választható tevékenységek: A szabad játék keretein belül, annak zavarását elkerülve, spontán helyzetekből, gyermeki kezdeményezésekből, vagy felajánlással, indirekt módon történik a tevékenységek célirányos továbbfejlesztése (pl.: egy ének-zenei tevékenység kezdeményezése, egy kialakult helyzet továbbfejlesztése). Az óvodapedagógus ezt a tevékenységformát dominánsan alkalmazza.

A kisebb gyermekek számára minden felajánlott tevékenység VÁLASZTHATÓ. Alkalmanként az óvodapedagógus megfelelő előkészületekkel például egy kötelező mozgásfejlesztést követően, amikor az egész csoport együtt van, felajánlhatja a közös beszélgetés, a közös mesehallgatás lehetőségét (pl.: a „beszélgető körben”). A kisebbek, ezekből a tevékenységekből bármikor szabadon átmehetnek más tevékenységbe, szabad játékot kezdeményezhetnek.

A felajánlott tevékenységek általános jellemzői

A gyermekek szempontjából:

- a választás, a döntés lehetőségének biztosítása, feladattartásra nevel,
- a tevékenységbe ágyazott műveltségtartalom integráltan, vagy ún. „projektek” keretén belül kerül sok szempontú megközelítésre,
- a gyermekek a cselekvés, a tapasztalás szintjén ismerkednek meg a problémákkal, és a személyes kontaktus, beszélgetések során tapasztalataikat elemi, fogalmi szinten is kifejezhetik,

- a gyermekek a felnőtt, a kortársak mintájának utánzásával, valamint felfedezéssel, kísérletezéssel, próbálkozásokkal, a szándékos figyelem és bevézés aktivizálásával játékosan tanulnak.

A program szellemiségétől távol áll a direkt, kényszerítő megoldás. A kötelezően választható tevékenységeket novembertől, augusztus végéig szervezzük, az iskolába készülő nagyok számára.

A felajánlott tevékenységek formái

A gyermekek a tevékenységeket, az óvodapedagógus átgondolt felajánlásai alapján saját döntésüknek megfelelően egyénileg vagy mikrocsoportban végzik.

A mikrocsoportos együttműködés lehetőségei a gyermekek szocializációjának minőségétől is függenek. Az életkori jellemzők, az egyéni fejlettség, a tevékenység jellege befolyásolják a formákat. A kötelező foglalkozás differenciáltan szervezhető.

Integrált műveltség tartalom a felajánlott tevékenységekben

Az integrált ismeretfeldolgozás hagyományai az óvodai nevelésben, elsősorban a művészeti tevékenységekben alakultak ki (mesedramatizálás – énekes, dalos játékok – színpadi kellékek készítése). Ez a szemlélet közel áll az óvodáskorú gyermekek világlátásához. Az integrálás mozaikszerű, foglalkozási ágakra parcellázott ismeretek helyett, a tevékenységekben komplexen jelenlévő problémák különböző aspektusból való közelítését és megoldását jelenti. A projektrendszer adja az integráció lehetőségeit.

Milyen integráló szálak, **projektek** szolgálják a tevékenységben a személyiségfejlődést?

- A legismertebb a témaprojekt, amely közös élményre, előkészületekre épül, és egy téma köré szerveződnek a felajánlott tevékenységek (állatkerti élmény, a manipulációs tevékenységközpontban, a homokasztali tevékenységben, vagy a barkácsoló, ábrázoló tevékenységben),
  - A gyermek által készített eszközök indukálhatnak sokféle tevékenységet a központokban,
  - Az ünnepi készülődések, munkajellegű tevékenységek integrálják a matematikai, környezetismereti, művészeti tevékenységeket, felajánlott helyzeteket (mérés, egyensúlyérzék fejlesztés, ritmusok a környezetben, a matematikai tapasztalatokban, zenében, a testben, stb.).
- Az óvodapedagógus a felajánlott tevékenységekben a differenciálás elvét érvényesíti. A gyermekeknek további választási lehetőségei vannak (eszközt, technikát, feladatot, együttműködési formát, vagy önálló tevékenységet választhat).
- Az óvodapedagógus a felajánlott tevékenységekben is tekintettel van az egyéni szükségletekre, a fejlődési ütemre és az eltérő érdeklődésre.

II.2.2.4. Mozgás

Az egészséges életmódra nevelés testi fejlődés elősegítése érdekében legfontosabb terület a gyermek mozgásigényének kielégítése, mozgásfejlesztése. Óvodánkban mindig megkülönböztetett figyelemmel kezeltük és kezeljük az egészséges életmódra nevelést a mozgásfejlesztéshez szükséges eszközök folyamatos bővítésével, tornaterem kialakításával

---

Azokat a gyermekeket, akik mozgásban tehetségesek, bevonjuk a Bozsik-foci foglalkozásokba. Heti 1 alkalommal vannak edzések. A gyermekek különböző megmérettetéseken is részt vesznek. A focihoz szükséges felszerelést a gyermekek számára biztosítjuk.

Mozgásfejlesztés

Fokozott mozgásigényüket naponta kielégítjük:

- tornatermükben rendelkezésünkre álló eszközökkel,
- a szabadban a tér kihasználásával kedveltetjük meg a mozgást.

Testi képességeik közül állóképességük gyengébb, ezért ennek fejlesztése fokozott körtekintést igényel. Mozgásukban bátrak, mozgékonyak, ezért jól fejleszthetők ügyességük, gyorsaságuk. A mozgásfejlesztés közben adódik a legtöbb alkalom a testséma kialakítására, irányok gyakorlására. A testnevelési játékok során tapasztalatokat szerezhetnek az erkölcsi ítéletekről, normákról is.

Célunk:

- A gyermekekben egész életre szóló érdeklődés, igény és szeretet kialakítása az egészséges életmód és a mozgás iránt.
- A gyermekek testi képességeinek és mozgáskultúrájának fejlesztése, a személyiség akaratitényezőinek alakítása
- A társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak gazdagítása,
- A gyermek „én” határainak, a másik észlelésének, az önfegyelem, alkalmazkodás, kooperációs képességének fejlesztése.

Feladataink:

Az eltérő szükségletű gyermekek mozgásigényének folyamatos kielégítése a csoportszobában, a szabad tevékenységközpontokban, valamint az erre a célra kialakított előtérben.

- Szabad mozgás az egész évben rendelkezésre álló tematikusan felszerelt udvaron, ahol a nagy mozgástér és az egyéb tevékenységek, elkülönítése biztosítja a zavartalan mozgásteret és gyakorlást.
- A gyermekek igényének megfelelően naponta kezdeményezünk mozgásfejlesztést.
- A gyermekek életkori és egyéni fejlettségének megfelelő, játékos tevékenységek a testi képességek (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség) fejlesztése érdekében.
- Kézi szerek és eszközök rendszeres használata, mely alkalmazkodik a gyermekek életkori sajátosságaihoz.
- A természet adta lehetőségek kihasználásával fokozatos és rendszeres mozgással segítse a gyermekek növekedését, teherbíró képességét, az egyes szervek teljesítőképességét.
- Mozgásfejlesztés mellett segítse a térben való tájékozódás, a helyzetfelismerés, a döntés, alkalmazkodóképesség alakulását
- A konkrét mozgásos tapasztalatok beépülésének a szókinccs, az elvont gondolkodás, a keresztcsoportnak fejlődésének segítése, a mozgásformák megnevezéssel,
- A gyermekek eltérő mozgásigénye és készsége miatt differenciálni kell az időtartamban, a mozgástempóban, a mennyiségben és minőségben.
- Ügyeljünk arra, hogy a játékoknál a kisebb teljesítményű gyermek önbizalma ne csökkenjen.

- Figyeljük a gyermekek testtartására, lábboltozat erősítésére, tájékoztassuk a szülőket a mozgás fontosságáról, személyiségfejlesztő hatásáról, a prevenció jelentőségéről.
- Finommotorika, nagymozgás, testséma fejlesztése.

A tevékenység tartalma:

A foglalkozás, a mozgásos játékblokkok anatómiai-élettani szempontokat érvényesítő rendszerére épül.

- természetes mozgások: járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobások,
- mozgásjátékok: futó-fogó, sor-váltóversenyek, labdajátékok, szabályjátékok,
- játékos mozgások: utánzójátékok, zenére végzett mozgások,
- prevenció gyakorlatok: szerekkel, kézi szerekkel, és az udvari felszerelések, terepviszonyok kihasználásával.

II.2.2.5. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az éneklés, zenélés felkeltik a gyermekek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat.

Óvodánkban külön figyelmet szentelünk megénk népi zenei hagyományainak megismerésére, továbbélésének segítésére.

Célunk:

Közös ének-zenei élmények nyújtása, melyben a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét, mely elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Feladataink:

- A zenei neveléshez szükséges atmoszféra megteremtése, derűs légkör biztosítása.
- A készségek fejlesztése, a mozgás, a hang, szöveg összekapcsolásával, sok zenei élmény nyújtása, és az éneklés ösztönzése.
- A gyermekek életkori, egyéni képességek figyelembevételével válogatott zenei anyag gyűjtése, beszédhanggal való játékok, képességfejlesztő játékok, mondókák, gyermekjátékok és néptáncok, népdalok, kortársművészeti alkotások, nemzeti, etnikai kisebbségi zene megismertetése,
- A zenei ritmus és formaérzék fejlesztése (a test hangjai), zenei kreativitás alakítása,
- A természetes énekhanggal, gépi zenével, hangszervekkel nyújtandó zenehallgatás, a természet hangjainak hallgatása,
- Gondolkodásbeli és kommunikációs tulajdonságok kiteljesítése zenei élménnyel,
- Beszédszervek koordinált mozgásának fejlesztése, a hangzók helyes formálásának gyakorlása, beszédtechnika fejlesztése

A tevékenység tartalma:

Az ének-zenei tevékenység a gyermekek, és az óvodapedagógus kezdeményezésére az egész napot áthatja. A mozgás- a ritmus, a zene egymástól elválaszthatatlan egységben jelent zenei élményt az óvodáskorú gyermekek számára. A globális zenei tevékenységekben, amelyekben elsősorban a közös mozgás, éneklés jelenti a legnagyobb élményt, nem az analízáló zenei nevelés dominál.

A program Kodály Zoltán és Forrai Katalin által teremtett hagyományokra építi a zenei nevelést.

A gyermekek az anyanyelvhez hasonlóan élik meg a zenét, mint a hangulatok, érzelmek, a jó közérzet fontos kifejezőjét. A projekt-rendszerben elválaszthatatlan a tevékenységtől a gyermekek asszociáció által kezdeményezett ének, énekes játék, és az óvodapedagógus által felajánlott lehetőség.

A zenei élménynyújtásba bekapcsolódhatnak a zenéhez értő, zenét művelő szülők, nagyobb testvérek is, az óvodában szervezett bemutatkozásokkal. Fontos a zenei kreativitás, improvizáció fejlesztése, mely a kompetencia alapú óvodai programcsomagban hangsúlyos szerepet kap.

A zenei hallás, ritmus és formaérzék-fejlesztés, a beszédhanggal való játékok, a környezet hangjainak megismerése és felismerése, a játékos képességfejlesztés, a mondóka, gyermekjátékok, táncok, dalok és népdalok tanulása, az óvodapedagógus mintaadásán túl a tervszerűséget is feltételezi.

A zene egy nép kultúrájának sajátos része, amellyel a kötődések, az identitás megalapozható. Ugyanakkor elválaszthatatlan a multikultúrától, más népek zenéjétől. Zenei érdeklődésük óvodáskorban szembetűnő, ritmusérzékük, táncakézségük fejlett, tisztán szépen énekelnek.

Képességeiket kihasználva biztosított a sikerélményhez való juttatás, az önkifejezés, önmegvalósítás lehetősége.

A sokat éneklő, játszó óvodapedagógus mellett a gyermekek az anyanyelvhez hasonlóan sajátítják el a zenei anyanyelvet.

A zenei élmények nyújtásában, hagyományok ápolásában, felhasználjuk a borsodi népi játékokat. (Liptovszkiné: Borsodi népi játékok) A hagyományokat, a hagyományos értékeket közvetítjük az „Így tedd rá” program elemeivel is.

II.2.2.6. Rajzolás, mintázás, kézimunka

A gyermeki személyiség fejlesztésének fontos eszközei: rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka különböző fajtái, műalkotásokkal való ismerkedés. A beszéd mellett az ábrázolás egy újfajta önkifejezési móddá, közlő nyelvvé válhat.

Célunk:

A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi szabad önkifejezése. A gyermekek tér, forma, szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, a szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

Feladataink:

A nap minden szakában elérhetőek a vonzó, önkifejezésre, alkotásra, cselekvésre ösztönző eszközök.

- Az alapvető technikák bemutatása, megismertetése, az önkifejezés elősegítése, fantáziájuk megjelenítése.
- Tehetséges gyermekek kibontakoztatása. (Ügyes kezek szakkör)
- A gyermekek szép iránti nyitottsága, esztétikai érzékenységük alakítása, ízlésformálása.
- Finommotorika fejlesztése, írás előkészítés
- A tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozások, a spontán beszéd formáinak fejlesztése.

A tevékenység tartalma:

A vizuális nevelés során a gyermekek megismerkednek:

- rajzolás,

- festés,
- mintázás, építés-téralakítás,
  - különféle anyagokkal (papír, textil, fonal, anyag, agyag, gyurma, fa, természetes anyagok stb.) való bánásmód, változatos technikáival, az ehhez szükséges eszközökkel való gyakorlás során.
- Az anyaggal való játék öröme, az alkotás élményét megélt gyermek számára kezdetben nem az eredmény, hanem a tevékenység a fontos. A tevékenységnek van ugyan kézzel fogható, látható eredménye, de ennek értékelése csak a megerősítés, ösztönzés szándékával történik. Az óvodapedagógus szerepét ezek a tevékenységek nem nélkülözhetik.
- A szülők bekapcsolódására és közreműködésére sok lehetőség van a környezetalakításban, a kézművességet folytató felnőttek munkájának, alkotásainak bemutatásában. A gyermekek munkáinak megbecsülését szolgálják a kiállítások és felhasználásuk a környezet szépítésében. Az óvodapedagógus ízlése, mint modell, követendő példaként hat a gyermekekre. Ezért a csoportszoba színvilága, a tárgyak és dekorációk legyenek mértéktartóak, ízlésesek.
- A csoportszoba külső megjelenésében is tükrözze az évszakot, a gyermekek speciális érdeklődését, a játéktevékenység, illetve projektek témáinak alakulását.
- A vizuális látásmód szélesítését szolgálják: a kiállítások, múzeumlátogatások, valamint a műalkotások bemutatása, megismertetése.
- Egész nap folyamán rendelkezésükre áll a vizuális technikák gyakorlására szolgáló valamennyi eszköz. Mindez biztosítja erőteljes színhasználatuk és formai ábrázolásuk kibontakoztatását.

II.2.2.7. Verselés, mesélés

Az irodalmi nevelés az anyanyelvi nevelés fontos eszköze, mely érzelmi biztonságot, élményeket nyújt a gyermekek számára.

Célunk:

- Olyan irodalmi élmények nyújtása, mely hozzá segíti a gyermekeket a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyatainak megismeréséhez, a lehetséges, megfelelő viselkedésformák elsajátításához.
- A belső igény kialakítása az irodalmi élmények örömteli befogadására
- A klasszikus és kortárs irodalmi művek megismertetésével a multi- és interkulturális nevelés megvalósítása.

Feladataink:

- Mesék, versek, mondókák igényes kiválasztása a gyermekek életkorának és érdeklődésének megfelelően. Irodalmi anyagunkat a magyar gyermekköltészet, a népi hagyományok, szólások, gazdag tárházára építjük.
- A meséléshez, verseléshez megfelelő nyugodt légkört alakítunk ki, az ehhez kapcsolódó csoportbeli hagyományok figyelembevételével (mesepárna, gyertya... stb.).
- Mesélés közben személyes kapcsolat kialakítására törekszünk, vagyis a tekintet, mimika, hanglejtés fokozza a meseélményt.
- A versek, mondókák dúdolók, ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével, nyújtsanak a gyermekeknek érzelmi élményt.

-
- Teret biztosítunk az irodalmi élmények megjelenítésére (művészetek eszközeivel, dramatizáláshoz szükséges kellékekkel),
  - dramatizálással, bábozással, saját vers és mesealkotással.
  - A gyermeki vers és mesealkotás ábrázolással való kombinálása,
  - A gyermeki beszéd- kommunikáció fejlesztése, beszédfejlesztő módszerek alkalmazása.

A tevékenység tartalma:

- Mindennap kezdeményezünk mikro-makrocsoportokban mese- és vershallgatást, mondókázást, továbbá jó alkalom az elalvás előtti mesélés.
- Csoportjainkban a nagyok szívesen hallgatják a kisebb gyermek számára választott irodalmi anyagot, ugyanakkor fejlettségük és érdeklődésük figyelembevételével hosszabb, folytatásos történeteket és elbeszéléseket is mondunk.
- A gyermekek által készített eszközök felhasználása bábozáshoz, dramatizálásához, a kitalált történetek eljátszása, bemutatása.
- A mesekönyvek megbecsülése, gyűjtése és kölcsönzési lehetőség biztosítása.
- Alkalmanként egy-egy szülő, nagyszülő felkérése gyermekkori élményeinek, kedvenc meséinek elmondására.

II.2.2.8. A külső világ tevékeny megismerése

Ez a feladat tartalmi szempontból két, egymástól elválaszthatatlan tapasztalati kört foglal magában.

A.) Az első kör: a tárgyi, természeti környezettel, a jelenségekkel, folyamatokkal, anyagokkal kapcsolatos tapasztalatoktól – a társadalmi környezet történéseinek érzékeléséig terjed.

B.) A második kör: a környezetben, a tevékenységekben, az élethelyzetekben szerezhető matematikai tapasztalatokat integrálja.

A) Élő-élettelen környezet

A külső világ megismerésének elsődleges forrása, maga a természet és a társadalmi valóság, a gyermeket körülvevő szűkebb és tágabb világ, mely sokféle információt hordoz, s melyet a felfedező, kereső probléma érzékeny gyermek több oldalról megtapasztalhat.

Célunk:

- Olyan szokás- és viselkedési formák kialakítása a célunk, melyek meghatározzák a természeti és emberi környezettel való harmonikus kapcsolat kialakítását.
- A természet védő-óvó, környezetét szerető ember nevelése.
- A szerzett ismeretek, tapasztalatok holisztikus látásmód köré rendezése.

Feladataink:

- A tapasztalatszerzéshez szükséges sokoldalú lehetőség biztosítása, valóságos élményekhez való juttatás.
- A kereső tapasztaláshoz különféle eszközök biztosítása, a gyermek kíváncsiságának ébrentartása.
- Érdekes jelenségek létrehozása, a jelenségek mögötti összefüggések magyarázata („koherens” világkép kialakítása).

- Az integrált témafeldolgozást segítő tevékenységek indukálása (élmények felelevenítése beszélgetéssel, a tevékenységközpontok összekapcsolására ösztönzés).
- Gyermek kezdeményezéseit segítő feltételteremtés (milyen eszközök szükségesek, hogyan szerezhető be, készíthetők el).
- Tapasztalatok megfogalmazásának segítése, a szókincs bővítése.
- A természeti, a társadalmi környezethez való pozitív hozzáállás megalapozása személyes példamutatással, A tiszta, gondozott, esztétikus környezet kialakítása a gyermekekkel közösen.

A tevékenység tartalma:

A külső világ megismerését szolgálják a valóságban végzett megfigyelések:

1. Társadalmi lakóhely, családok otthona, intézmények, szülők munkahelye, szülőföld,
2. Természeti - óvodánk udvara, környéke a helyi természeti adottságok (Bükk hegység, Vadaspark, Lillafüred, Szinva patak... stb.)

A valóságban szerzett tapasztalatok reprodukálása, a jelenségek előidézése a természettudományi központban és a homok-víz asztal mellett folytatódik. A gyermekek gyűjteményei, a folyamatok, a különféle anyagok és jelenségek közvetlenül is tapasztalhatóak, a tudatosan biztosított eszközökkel a gyermekek „kísérletezhetnek”, próbálkozhatnak: nagyító, térkép, földgömb, szakkönyvek, mérleg, dugók, ... stb. A megfigyelések rendezésére a gyermekek képeskönyveket, „tematikus tablót” készítenek. A környezetismeretre nevelés során a tűz, víz, föld, levegő témák keretében a gyermekekkel feldolgozzuk az élő és az élettelen világot. Megismerkednek a társadalmi élet összetevőivel, hagyományaival, szokásaival, szociális normákkal, értékítéletekkel. A források feltárásában, az előkészületekben, a szervezésben a gyermekek és a szülők aktívan részt vehetnek. Kiemelt jelentőségű a természet, az élővilág szeretetére és a környezetvédelemre nevelés. A gyermekek aktívan részt vesznek a környezetünk alakításában, növények, állatok gondozásában. Személyes példamutatásunkkal naponta gyakorolhatják a környezettudatos magatartást (nem szemetelünk, nem bántjuk a fák ágait, etetjük a madarakat... stb.). Olyan hagyományokat építünk be az óvodai életbe, amelyek szebbé, gazdagabbá teszik a gyermekek életét: állatok, víz, föld, madarak és fák napja, környezetvédelmi világnap.

Óvodánk környezetének lakóit is bevonjuk, környezetünk szebbé tételébe, annak megóvásába.

B) Matematika

A külső világ megismerése során matematikai tartalmú ismeretek birtokába jut a gyermek. Az óvodában minden szituációban, tevékenységben adottak a lehetőségek a matematikai tapasztalatok szerzésére.

Célunk:

A bennünket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedéssel összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása játékos formában, a gyermekek igényeihez, ötleteihez, természetes kíváncsiságaihoz igazodva.

Feladataink:

A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, pozitív viszony kialakítása a problémahelyzetek megoldásához, a logikus gondolkodás megalapozása. A környezet megismerése

közben matematikai tapasztalatok birtokába is jut a gyermek, így természetes módon ismerkednek meg a matematikai fogalmakkal. A matematikai kifejezések fokozatosan beépülnek a beszédükbe, felismerik a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat. Fejlődik tér, sík és mennyiség fogalmuk.

A tevékenység tartalma:

1. Tájékozódás a térben és a síkban tárgyak, személyek segítségével.
2. Téri viszonyok észlelése (irányok).
3. Személyek, tárgyak összehasonlítása, válogatása, osztályozása, saját szempontok alapján
4. Mennyiségek összehasonlítása, összemérése, számolási készség alapozása.
5. Összetartozó dolgok megfeleltetése.
6. Sorba rendezés sok szempontú megközelítésben.
7. Sorok kiegészítése (soralkotás).
8. Sorba rendezett elemek helye a sorban, a sorszámok szerepe az elemek helymeghatározásában.
9. A matematikai műveletek előkészítése (mérések különböző egységekkel, a számosság változásainak észlelése, manipuláció geometriai formákkal térben-síkban).
10. Matematikai műveletek: mérés, becslés, számolás (különböző anyagokkal, mérés alapegységekkel, időmérés mérőeszközökkel).

A matematikai tapasztalatokhoz megfelelő problémahelyzetet sugalló környezetet, eszközöket kell biztosítani (tárgyak, tárgyképek, piktogramok).

A matematikai tapasztalatokat bármely tevékenységben bővíteni lehet: a szabályjátékokban, társasjátékokban, a térben, élethelyzetekben. A manipulációs tevékenységközpontban a gyermekek rendelkezésére állnak azok az eszközök, amelyekkel egyénileg is tevékenykedhetnek, illetve az óvodapedagógus közreműködésével részképességeik fejleszthetők.

A homok-víz asztali tevékenységek alkalmasak az anyagokkal való ismerkedésre, mérésre. Az építőtevékenység központjában elhelyezett építőelemek a spontán tapasztalatokat bővítik és alkalmanként jól használhatók a térbeli matematikai játékokhoz. A tevékenységközpontok bármelyikében van mód a spontán és felajánlott tevékenységben matematikai tapasztalatokra.

A kezdeményezett helyzetek, konkrét tevékenységek során a gyermekek az óvodapedagógus támogatásával és segítségével felfedezhetnek, próbálkozhatnak, kísérletezhetnek, (pl.: tárgyak tömegének összehasonlításával, ... stb.). A gyermekek egyéni fejlettségétől függően van szükség a matematikai műveletek indirekt módon történő modellezésére. A műveltségtartalom integrált megközelítéséből következően a zenei, az ábrázoló tevékenységnek éppúgy lehet matematikai, környezetismereti tartalma, mint a matematikai játékoknak.

II.2.3. A családok bevonása az óvodai életbe

A Lépésről- Lépésre óvodai program harmadik alappillére a családok bevonása az óvodai életbe. Az óvodák hagyományos, jó együttműködését új szemlélettel és új formákkal gazdagíthatjuk. Az óvodai nevelés elsősorban a családi nevelés kiegészítésére vállalkozik. A társadalmi folyamatok nem kívánatos hatására és egyéb okok miatt a családok funkciói sérülhetnek. Óvodánknak át kell vállalnia a család által meg nem oldott feladatokat is, a gyermekek érdekében. A jól működő

---

családok szokásainak, értékrendjének megismerése számunkra ugyanolyan fontos, mint a krízishelyzetben lévő családoké. Lényeges a családokhoz közeledés szemlélete. Kellő tapintattal és körültekintéssel segítjük, hogy a családokban a szülők feladataikat minél eredményesebben teljesíthessék. Ezt kívánja meg a gyermekek érdeke, a nevelőmunka sikeressége.

a.) A szülők óvodai életbe való bevonásának pedagógiai hatásai:

A szülők felelősségérzete megnő azáltal, hogy közvetlenül is megélik az óvodai életben az óvodapedagógusok felkészültségét és a gyermekük fejlesztésére tett erőfeszítéseit. Bővül pedagógiai, pszichológiai tájékozottságuk. Mintát láthatnak a nevelési helyzetek megoldására, elsajátíthatják az óvodapedagógusok attitűdjeit. Az óvodában gyermekével együtt játszó szülő megtanulhatja, hogyan lehet otthon is érdekes tevékenységeket szervezni. A szülő alkalmanként beegíthet a szervezési és gondozási feladatokba. Az együttműködés, együttes tevékenység során a szülők sok információt szereznek gyermekükről. A szülők érdekes gyűjteményeikkel gazdagíthatják a csoport tapasztalatait. A problémákkal magukra maradó szülők, társakra találhatnak, bátorítást és segítséget kaphatnak az óvodai ismeretségek kapcsán, a hasonló sorsúaktól. Az óvoda feltételrendszerének javításában aktívabban részt vállalnak azok a családok, amelyek jobban kötődnek az intézményhez.

b.) Intervenciós gyakorlat: a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásai

A komplex beavatkozási stratégia, fejlesztési terv kidolgozása a helyi szükségletek alapján. A stratégiai terv tartalmazza az óvodában elérhető, a családi nevelés gyakorlatát segítő szolgáltatásokat (az óvodapedagógusok speciális képzségeinek kihasználása, a logopédus, pszichológus, gyermekjóléti szolgálat, egészségügyi intézmények, szociális ágazat bevonása, szülői klub, fogadó óra, játszó délután).

c.) A családokhoz közeledés jellemzői:

Az óvodapedagógus erősíti a szülő kötelességérzetét azzal, hogy hangsúlyozza a család pótolhatatlanságát. Feltételezi, hogy minden család közvetít értékeket valamilyen mértékben. *A szülő partner a nevelésben*, akinek igényei és szükségletei vannak. A szülővel szemben nincsenek előítéletek. A gyermekek fejlődéséről fél évente az óvoda rendszeres információkat ad a személyes beszélgetések során. A szülőknél jogaik vannak, s azokat a gyermekek érdekében érvényesíthetik.

d.) A családok bevonásának alapszabályai:

- Az óvodapedagógus tekintettel van az alábbiakra: az óvodában a nevelés nem bízható a szülőre. A szülő egészségi állapota nem veszélyeztetheti a gyermekek egészségét. Az óvodapedagógus nem hagyhatja magára a szülőt a gyermekekkel.
- A szülőre vonatkozó szabályok: bizalmas információkat nem adhat ki illetéktelen személyeknek. Nem nyilváníthat véleményt mások gyermekeiről.

A családok bevonásának formái:

- A passzív részvételt vállaló szülő jelenléte a csoportban, elsősorban a saját gyermekének megfigyelését szolgálja. A gyermekek óvodai magatartásának közös elemzése különösen fontos

nagyobb lemaradások, vagy problémák esetében. A munkanélkülivé váló szülő mentális támogatást kap az óvodapedagógustól, ha érzi, hogy szükség van rá, hogy fontos személy.

- A passzív-segítő szülő közreműködik a gyermek beszoktatásában, elsősorban a benntartózkodásra vállalkozik, és részt vesz a saját gyermeke gondozásában (bekapcsolódik a gyermekével való foglalkozásba speciális szakember támogatásával).
- Az aktív-segítő szülők azok, akik alkalmanként, vagy előre tervezve, közreműködnek a gondozásban a közös élmények biztosításában, egyes tevékenységekben (kézimunka, kézművesség, hagyományápolás, sütés, főzés... stb.). Az óvodapedagógus egy táblán jelezheti előre azokat a napokat és tevékenységeket, ahol a szülők, közreműködésére számít. A feladatok megjelölésével segíti a szülők döntését.

Az óvodai életbe bevont szülővel nem lehet az óvoda törvényben biztosított személyi feltételeinek hiányát pótolni.

A szülők bevonása az óvodai nevelés programjába

A családok sokféleségéből következően szokásaik, szükségleteik és a kapcsolatfelvétel is eltérő lehet. Változó a szülők szabadideje is. A kapcsolattartás stratégiájának vannak informális és formális változatai:

- ismerkedő látogatás az óvodában,
- reggeli, délutáni találkozások,
- telefonhívás
- szülői értekezletek, fogadóórák
- hirdető táblák (információk közzétele, együttműködést köszönő tábla... stb.),
- SZMK, mint szülő érdekképviselet,
- Közös szabadidő programok (kirándulások, sportdélután, stb.),
- Közös ünnepek és az előkészületekben való részvétel. (Az óvoda hagyományos ünnepei, Karácsony, anyák napja, Gyermeknap).

Az óvoda lehetőségeitől és a családok szociokulturájától függően, az együttműködés formái tovább bővíthetők.

Az óvodapedagógusok felkészülése a családok fogadására

A családból az óvodába való átmenet könnyítése érdekében fel kell oldani a szülők, a gyermekek félelmeit, szorongásait. Ezt a többségnél az első elválás ténye okozza. A szülőket meg kell ismertetni a programmal, az óvodával és a nevelőtestülettel. Elő kell készíteni a befogadást. Az óvoda is felkészül a gyermekek fogadására, a család, a gyermekek megismerésével, a vonzó tevékenységek szervezésével, az érzelmi biztonságot jelentő óvodapedagógusok munkájának összehangolásával. Az óvodapedagógusok szakmai felkészültsége, a törvények, az óvodai dolgozók felelősségérzete garancia arra, hogy az együttműködésben képesek eldönteni, melyik megoldás a hatékonyabb.

II.2.4. Családgondozás és szociális munka

Pedagógiai programunk negyedik pillére a családgondozás, illetve a családokkal végzett szociális munka.

A problémák megoldása már túlmutat a köznevelési törvény óvodapedagógusok számára meghatározott gyermekvédelmi feladatain.

Felismertük, hogy vállalnunk kell plusz feladatokat a családok gondjainak segítésébe.

Lehetőségeink a családsegítésben

- kellő empátiával a családok megismerése, bizalmi légkör kialakítása,
- a másság, etnikai hovatartozás tolerálása, a nyitott, szociálisan érzékeny intézményben
- a szülők óvodai életbe való részvételének biztosítása - mintaadás a gyermekek otthoni napirendjének kialakításához – összehangolt pozitív hatás megteremtése az együttnevelésben.
- segítő kapcsolat kialakítása
- családok megértésére törekvés a társadalmi hatások, folyamatok nemkívánatos hatásainak ismerete /munkanélküliség, elszegényedés/
- családon belüli funkciózavarok felismerése
- a családok sokféleségének, sokszínűségük tolerálása, értékek felismerése, felismertetése
- az óvodai szociális segítő bevonása
- óvodapszichológus bevonása

A gyermekvédelméért minden óvodapedagógus felelős. A gyermekvédelmi munkát a tagintézményvezető koordinálja.

Feladatai:

- - „szülői kör” munkájában való részvétel
- - gyermekvédelmi munka ellenőrzése

II.3. Az óvodai élet megszervezése

A gyermek egészséges fejlődésének elengedhetetlen feltétele az óvodai élet alapos, átgondolt megszervezése, a megfelelő időtartamú tevékenységformák megtervezése. A rendszeresen visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot nyújtanak a gyermekekben. A gyakorlati megvalósítást a folyamatosság és rugalmasság jellemzi.

Az óvodai programunkat vegyes életkorú vagy részben osztott csoportokban valósítjuk meg. Ez a csoportalakítási forma pedagógiai gyakorlatunkban már bevált, a szülők támogatását is élvezzi. Az életkori jellemzők ismeretében és az egyéni eltérésekre építve választjuk meg a felajánlott tevékenységek formáit.

TERVEZÉS

TERVEZÉS HOSSZABB TÁVRA

PROJEKTTERV: A célkitűzések, témakörök, feltételek, közös élmények átgondolását jelenti. Itt történik a témakör felbontása tevékenységközpontokra. Komplex, „nem szűk ismeretfeldolgozást jelent, hanem kiterjed a csoportbeli szokások, magatartásformálás átgondolására is.

A tervek, programok team munkában készülnek.

Résztvevők:

- az egy csoportban dolgozó óvodapedagógusok
- alkalmanként dajka, szülő, akinek a bevonását előre tervezzük

Ez a terv biztosítja a tervezési folyamatok átgondolásával a nevelők zavartalan és konfliktusmentes együttműködését.

Ez egy mobil terv, vázlat, mert a gyermekek fejlődésétől függően folyamatosan alakul.

FEJLŐDÉS NYOMONKÖVETÉSE: A hosszabb távú tervezés részét képezi: az egyéni fejlődés, és fejlesztés dokumentációja. Egyéni fejlettséget diagnosztizáló, tényfeltáró, helyzetelemző dokumentum, amely 3-7 éves korig kiterjed a nevelési és a tanulási folyamatokra is. A szülőket félévenként tájékoztatjuk a gyermekük fejlődéséről

TERVEZÉS RÖVIDTÁVRA

HETIREND

és

HETITERV

NAPIREND

és

NAPITERV

Az időkeretek az életkortól és egyéb tényezőktől függően rugalmasan változnak.

NAPIREND

A napirendet a stabilitás és a rugalmasság jellemzi. A stabil pontokat, a rendszerességet, az azonos időpontban visszatérő tevékenységek jelentik (étkezések időpontja, a szabad levegőn tartózkodás, a játéktevékenység időtartama... stb.) A rugalmasság vonatkozik a reggelizés, tízórazás módjára, az eltérő egyéni alvásigény figyelembevételére, a gyermek alapvető biológiai szükségleteinek rugalmas kielégítésére. Az évszakhoz igazodó napirendben az időkeretek rugalmasan alakíthatók (pl. a szabad levegőn tartózkodás). A játékidő biztosítása, különösen a téli hónapokban, amikor a gyermekek több időt töltenek a csoportszobában, és kisebb a mozgástér, nagyon fontos.

NAPITERV

A heti terv a napi feladatokat is tükrözi, ezért napi terv készítése nem szükséges

HETIREND

A hetirendben, a napirendhez hasonlóan vannak visszatérő stabil, a rendszerességet, a szokásokat alapozó tevékenységek, és ugyanakkor lehetőség van az óvodapedagógus döntése alapján a rugalmasságra.

A hetirend az óvodapedagógusok által felajánlott tevékenységeket tartalmazza, amelyek:

- választhatók
- kötelezően választhatók
- kötelezőek

Az aktív dajkai segítség a tevékenység közötti választás lehetőségét bővíti, kisebb létszámú mikrocsoportok párhuzamos, egy időben történő tevékenykedtetésre ad lehetőséget/. A gyermekek a kezdeményezett helyzeteket szabadon tovább fejlesztik, és összekapcsolhatják más tevékenység-központban folyó játékkal.

HETITERV

A hetirend egy keret, amelyet tartalommal a hetitervben töltünk meg. Itt tervezzük meg a tevékenységközpontokban szervezendő játékokat és a játékos tanulást biztosító folyamatokat.

Itt kerül sor a feltételek átgondolására:

- a komplex fejlesztési téma meghatározására,
- a tématerv, projektterv megnevezésére,
- a célok megfogalmazására,
- a nevelési területek fejlesztési témájának, feladatainak kitűzésére.

II.4. Az óvoda hagyományos ünnepei, egyéb rendezvényei

Az óvodai életünkben jelentős szerepet töltenek be az óvoda hagyományos ünnepei, népszokásai, jeles napjai, megemlékezései. Családjaink állapota, az elszürkülő családi élet, a hagyományok ápolásának hiánya még inkább indokoltá teszi az óvodai ünnepi szokásaink megőrzését.

Az óvodapedagógusok a közös óvodai ünnepek, rendezvények és programok megvalósításában együttműködnek, és szakmai támogatást nyújtanak egymásnak.

II.4.1. Ünnepeink

Közös óvodai ünnepek

- Mikulás,
- Karácsony,
- Március 15.
- Farsang
- Anyák napja,
- Gyermeknap
- Nagycsoportosok búcsúzója

Csoportok ünnepei

- születésnapok megünneplése

II.4.2. Megemlékezéseink

Óvodásainkkal megemlékezünk:

- Madarak és fák napjáról,
- Állatok világnapjáról,
- Föld napjáról

A megemlékezés kapcsán vetélkedőt, kirándulást szervezünk.

Feladatunk a környezettudatos magatartás megalapozása.

Célunk, hogy kialakítsuk a gyermekekben a környezet tisztaságának igényét, hogy óvják, védjék a növényeket, szeressék az állatokat.

II.4.3. Az óvoda rendezvényei

- báb előadások,
- óvodai kirándulások,
- sport programok.

II.5. Szolgáltatásaink

- Hittan foglalkozások

Célja: A szülői igények kielégítése

- Bozsik Foci

Célja: mozgásfejlesztés

III. Esélyteremtés, Esélyegyenlőség

Esélyteremtés / a HH és HHHH gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése /

Az egyenlő bánásmód követelménye és az esélyegyenlőség előmozdítása akkor valósulhat meg, ha általánossá válik az a gyakorlat, hogy minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz. Az esélyteremtő munkában az óvodapedagógusok, a pedagógiai asszisztensek és a dajkák egyaránt részt vesznek.

Célunk: A hátrányos helyzetű gyermekek eredményes nevelése, óvodai beilleszkedésének, sikeres iskolakezdésének támogatása.

A tanulási zavarokat megelőző (preventív) támogató, minőségi és befogadó nevelés-oktatáshoz való hozzáférés folyamatos javítása, az oktatási egyenlőtlenségek csökkentéséhez, valamint – esélyteremtő óvodai fejlesztő programok kidolgozásával és (tovább) fejlesztésével.

Feladatunk:

- hogy az általunk ellátott gyermek, hozzájusson minden olyan szolgáltatáshoz, amely ahhoz szükséges, hogy személyisége szabadon kibontakozhasson.
- a tehetséges és a képességeihez képest rosszul teljesítő gyermek részére is segítséget nyújtunk.

Különleges bánásmódot igénylő gyermekek – olyan gyermekek, akiknek állandó vagy átmeneti jelleggel fizikai, biológiai, pszichikai, intellektuális, családi vagy szociokulturális okok miatt egyéni, sajátos nevelési-oktatási szükségleteik vannak, ezért a speciális nevelési-oktatási szükségletekhez, sajátosságokhoz egyénenként igazodó bánásmódot igényelnek az óvodában

III.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek (SNI)

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik.

A nevelés hatására a sérült gyermekeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akarat erő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés.

A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi és személyi (pedagógiai asszisztens) feltételek és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Az esélyteremtő fejlesztésben résztvevő óvoda:

- a) pedagógiai programjának kiegészítéseként és a speciális tevékenységek megvalósításakor figyelembe veszi a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeit,
- b) külön gondot fordít arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez,
- c) a befogadó óvoda vezetője támogatja a pedagógusok részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, terapeuta segíti (módszertani intézmény, utazótanári szolgálat). Közreműködése kiterjed a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésére, a fogadó óvoda sajátos teendői ellátásának tervezésére és folyamatos tanácsadásra, mely az óvodai nevelőmunkán túl a szülők és az óvoda együttműködésére is kellő hangsúlyt helyez.

Az integráltan fejlesztett gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.

Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, egyenlő hozzáférése a foglalkozásokhoz, önmagához mért fejlődése tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbiak szolgálják:

- a) Az együttnevelés megvalósításában érvényesül a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet és a sérülés specifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, eltérő mértékéhez, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.
- b) A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus

- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
- a foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján – szükség esetén – eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,
- egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
- alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
- együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

c) A gyermek fogyatékoságának, autizmus spektrum zavarának vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező szakirányú végzettségű gyógypedagógus az együttműködés során:

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását,

-
- javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
  - segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd) eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,
  - együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
  - segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában,
  - kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával,
  - részt vesz a befogadó közösség felkészítésében,
  - részt vesz az óvodai foglalkozások és tevékenységek adaptációjában.

Az integrált nevelésben részt vállaló óvodák – a köznevelés-fejlesztési tervekben meghatározott feladatellátás szerint – vehetik igénybe az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények, a pedagógiai szakszolgálati intézmények szolgáltatásait, az utazó gyógypedagógiai hálózat működtetésére kijelölt intézmények segítségét.

A sajátos nevelési igényű gyermekek típusai sérülésspecifikumaik alapján

- mozgásszervi fogyatékos /mozgáskorlátozott /
- látássérült,
- hallássérült,
- enyhén értelmi fogyatékos,
- középsúlyosan értelmi fogyatékos,
- beszéd fogyatékos,
- autizmus spektrum zavarral küzdő,
- fejlődés egyéb pszichés zavarával /súlyos tanulási, figyelem – vagy
- magatartásszabályozás zavarral/ küzdő gyermek.

III.2. A Tehetséges gyermek

Az óvoda feladata:

- korai tehetség-felismerés, tehetségazonosítás, amelynek során a tehetség életkori megjelenését figyelembe kell venni,
- a tehetséges gyermek személyiségfejlődésének támogatása, szükség esetén további megsegítésre irányítás,
- tanácsadás, támogatás a szülőnek,
- konzultáció a pedagógus részére,
- speciális tehetségprogramban való részvételre javaslat adása,
- a tehetségazonosítás, a tehetséggondozás feladatát ellátó pszichológus szakmai kapcsolatot tart a feladat ellátási körzetében működő tehetségfejlesztő programok vezetőivel és az óvodapszichológussal.

Tehetséggondozás

Magyarországon kiemelkedő helyen áll a tehetséggondozás.

Az intézmény helyzetelemzése után, 2011-ben elindítottuk az Országos Tehetségpontba való regisztrációt, mely 2013-ban sikeresen megvalósult.

A tehetséggondozáshoz a személyi feltételek adottak. Több pedagógus is rendelkezik tehetséggondozó tanfolyammal, és pszichológus is dolgozik intézményünkben.

A tehetséggondozás formái:

- A gyermekcsoport életébe beépített egyéni tehetséggondozás
- Óvodai szinten történő csoportos fejlesztés különböző területeken

Fejlesztendő területek:

- gyermekek erős oldalának fejlesztése

A gyermek egy-egy területen rengeteg ismeretanyagot halmoz fel. Segítenünk kell, hogy ezek elmélyítésében. Nem célunk, hogy korán „kis tudóst” neveljünk belőle, hanem hogy a sokféle dolgot megismerve, kialakíthassa későbbi érdeklődési irányait. Vegyük körül őket minél több lehetőséggel, amelyekből tanulhatnak, a „játék mindenek felett.” elvét figyelembe véve. Fontos a nyugodt körülmények megteremtése, tárgyi feltételek biztosítása, Kerüljenek előtérbe a logikai, szellemi játékok, tevékenységek.

- gyerekek gyenge oldalának fejlesztése

Mindenképpen olyan hiányosságokat kell a „gyenge” oldalon értenünk, amelyek a tehetség fejlődését megnehezítik, vagy éppenséggel megakadályozzák. A gyermek esetleges gyenge oldalának diagnosztizálása után, szakember segítségével fejleszteni kell. Problémák adódhatnak a pszichomotoros képességek, érzelmi-szociális érettség (egyenlőtlen fejlődés) esetleg motivációs területen is.

- légkör javító tevékenységek

Ezek a gyerekek általában jó szociális érzékkel rendelkeznek. Ilyenkor mindannyian átélhetik, hogy nem csak az intellektuális kiválóság az érték. Különböző játékokat, foglalkozásokat kínálunk számukra: gazdagító kiscsoportos foglalkozásokat.

Feladataink:

- felismerni a kreatív gyerekeket
- ösztönözni, motiválni kreativitásukat
- elkallódás elhárítása
- harmonikus, folyamatos fejlesztés
- változatos nevelési eszközökkel segíteni fejlődésüket
- szükség esetén önbizalom növelése
- képességeik alkalmazása
- a tehetséggondozás, az esélyegyenlőség növelését szolgálja
- Pályázati lehetőségek kiaknázás

Tehetségfejlesztés területei:

- művészeti (zenei, vizuális, irodalmi)
- mozgás

Azt kívánjuk elérni, hogy a gyermek egyéni képességei optimumán teljesítsen, és ez tudatosodjon is benne.

Nagyon fontos alapelvünk: a tehetséges óvodás elsősorban gyermek, akinek elsődleges tevékenysége a játék, éppen ezért feladatunk, hogy élmény dús környezetet teremtsünk számára.

III. 3. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek

- Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény 67/A. § (1)-(2) bekezdése alapján
- (1) Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:
  - a) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
  - b) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
  - c) * a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.
- (2) Halmozottan hátrányos helyzetű
  - a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a) -c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
  - b) a nevelésbe vett gyermek,
  - c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében:

- A tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása, elfogadtatása
- Praktikus ismeretek elsajátíttatása
- A mindennapi élethez szükséges készségek kialakítása
- Családi életre és egészséges életmódra nevelés
- A mozgás és a sport sajátos eszközeivel kialakítani az alapvető mozgás és feladatmegoldó képességeket, az egészséget értéknek tekintő gondozásmódot, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényét
- Tevékenységeink a szociális hátrányok enyhítésére
- Differenciált fejlesztés, fejlesztő pedagógiai foglalkozások
- Egészségnevelés
- Élményszerző kirándulások szervezése, részvétel biztosítása
- Kulturális rendezvények csoportos látogatása
- Pályázatok figyelése
- Multikulturális ismeretnyújtás: életvezetés, cigány irodalom, a cigányság történet

-
- Tehetséges gyermekek fejlesztése
  - Szülőknek felajánlott segítség
  - Sportolási lehetőség az óvodában
  - Szülői kör: Játékos ismeretterjesztő klubfoglalkozások
  - Szülőkkel közös programok (pl. kertgondozás, Nyíltnapok, Közös ünnepek,)

A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek:

Az óvodai programunk jellemzője a gyermekközpontú és családorientált szemlélet.

Feladataink:

- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása
- óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés (részletes anamnézis)
- Egészséges életmódra nevelés (egészségtudat kialakítása, táplálkozás)
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése
- Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése, illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása,
- A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés
- Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel: Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat, Pedagógiai Szakszolgálat, civil szervezetek
- Óvoda-iskola átmenet támogatása
- Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb részképesség zavarok kialakulásának megelőzése.
- Iskolaválasztás támogatása (szülők tájékoztatás)
- Tankötelezettség halasztásával kapcsolatos ügyintézés civil szervezetek bevonásával
- Külföldre költözés esetén a gyermek jogviszonyának szüneteltetésével kapcsolatos ügyintézés segítése
- Szülői közösségek kialakítása, rendezvények szervezése (Szülői Kör)

A szülők tapasztalják a befogadó környezet pozitív hatását, ezért ők is segítséget tudnak nyújtani a gyermek elfogadásában és fejlesztésében.

IV. Az Óvoda kapcsolatrendszere

IV.1. Partnereink

Az óvoda nyitott modelljéhez hozzátartozik az óvoda környezetével való nyitott együttműködés, kapcsolattartásunk-rendszerünk

A szakértői bizottsággal való kapcsolattartásunk területei:

- magatartási és értelmi zavarok kiszűrése, fejlesztőprogramok tartása az arra rászoruló gyermekek részére, iskolaérettségi vizsgálatok végzése.

Oktatási Hivatal Miskolci Pedagógiai Oktatási Központ

- A kapcsolattartásban főszerep jut a továbbképzések terén. Szaktanácsadói munkájukat szükség szerint igénybe vesszük.

Gyermekvédelmi szervezetekkel való kapcsolattartásunk területei:

- Családsegítő Szolgálat és a Gyermekjóléti Szolgálattal való tartalmas együttműködés.
- Lehetőség szerint a Szülői Kör működtetésébe bevonjuk a Családsegítő Szolgálat szakemberét, aki segíti a szülők és gyermekek szociális és mentál-higiénés problémáik megoldását, családgondozási feladatok ellátását.
- A Gyermekjóléti Szolgálattal való kapcsolattartásunk a törvényi előírásoknak és a helyi szabályozásoknak megfelelően alakul.

Az óvoda orvosával, fogorvosával és védőnőjével való tartalmas kapcsolat nélkülözhetetlen a helyi program megvalósításának folyamatában. E kapcsolattartás során kiemelt hangsúlyt kap az egészséges életmódra nevelésben való együttműködés, mely egyrészt a gyermekekre, másrészt a szülőkre irányul.

1. a gyermekek felé: testi fejlettségük felmérése, fertőző - járvány jellegű betegségek megelőzése (tetű, ótvar stb.) esetleg kezelése,
2. a szülők felé: felvilágosító-megelőző feladatok stb. - ennek színtere a Szülői Kör

Az óvodapedagógus, az infokommunikációs eszközök és a különböző online csatornák használatával is erősíti kapcsolatát, együttműködését a partnerekkel

Az óvoda partneri kapcsolatai közül, a szülőkkel való kapcsolattartáson túl, kiemelt jelentőségű az iskolákkal való kapcsolattartás.

IV.2. Az óvoda iskola átmenet

Együttműködés az iskolákkal az óvodából az iskolába való átmenet megkönnyítése érdekében.

Az iskolai kompetenciák közül a szövegértési-szövegalkotási, matematikai, életpálya építési, valamint szociális, életviteli és környezeti kompetenciák előkészítése valósul meg az óvodában.

Célunk:

Az egymásra épülés érvényesítése a nevelés folyamatában.

A gyermekek kudarc nélküli átmenetének segítése, érzelmi ráhangolása, a gyermeki kíváncsiság, aktivitás ébrentartása és kielégítése a kreativitás elősegítése a kompetencia érzés kialakítása.

Feladataink:

Iskolalátogatások szervezése, óvodai pedagógiai nevelő munkánk megismertetése az iskola pedagógusaival, szakmai konzultációk, közös játszótérak úgy az óvodában, mint az iskolában. Konzultáció az iskolával az óvodai kompetencia alapú nevelésről, az iskolába érkező gyermek átmeneti állapotának jellemzőiről, valamint a gyermekek iskolai előmenetelének uránkövetése.

Alkalmat adunk a szülők és iskola pedagógusok találkozására.

Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése a pozitív énkép, önbizalom, önfegyelem, önállóság, szabálytudat, kommunikáció, együttműködés formálásával, a szándékos tanulás iránti pozitív attitűd megalapozásával.

A szülők tájékoztatása a kimenő gyermekek aktuális fejlettségéről (fejlődésének nyomon követése félévente).

Az óvoda kapcsolatrendszerei:

Szülői Kör havonkénti megrendezése

Az óvodai és családi nevelés összhangjának megteremtése érdekében kiemelt feladatunk a családokkal való együttműködés, a megfelelő kapcsolatok kialakítása, felkutatása és mélyítése. Az ehhez szükséges kölcsönös bizalom elvét minden esetben betartjuk. Fontos ehhez a kapcsolat megfelelő kiépítése és kölcsönös ápolása. A hatékonyabb nevelés érdekében fontos, és az együttnevelés szempontjából meghatározó jelentőségű, hogy megismerjük a gyermekek családját, otthoni környezetüket, élettörténetüket, fejlődési jellemzőiket.

Célunk az együttműködés terén:

- a családok megismerése a gyermek fejlesztéséhez
- folyamatos kétoldalú kommunikáció, melyet számos módon elősegít az intézmény, igazodva a család nyelvhasználati jellegzetességeihez
- együttműködés és az ismeretek, információk rendszeres cseréje
- a gyermekneveléshez nyújtandó segítségadás koordinálása
- a kölcsönös bizalom megteremtése szülők aktív közreműködésére történő inspirálás saját gyermekeik óvodai nevelése terén:
- az óvodai és a szülői nevelés kölcsönös megismerése.
- az együttműködés szabályainak betartása,
- a közös célok megvalósítása a gyermek harmonikus személyiségfejlesztése érdekében.
- a tanulási tevékenységek és tanulási lehetőségek kialakítása és fenntartására az otthoni és a szabadidős környezetben is
- kapcsolattartás a segítő szakma képviselőivel
- hosszú távú együttműködések építeni az intézményekkel;
- támogató kapcsolatokat létrehozni a többi szülővel.

VI. Gyermekvédelem

Gyermekvédelem

Gyermekvédelmi munkánkat az alábbi dokumentumok segítik:

- Az 1997. évi XXXI. törvény A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról
- Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
- MIÓVI Nyitnikék Tagóvodájának Pedagógiai programja és Munkaterve

Gyermekvédelmi munkánk céljai:

- Az óvodánkba érkező, szociális helyzetükből adódóan lemaradást mutató gyermekeink az iskolai életet egyenlő eséllyel kezdjék iskolás társaikkal,
- A hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének megteremtése pozitív hatásrendszer és az alapvető szükségletek kielégítésének biztosításával,
- Az enyhén értelmi fogyatékos gyermekek önmagukhoz képest eljussanak a fejlődőképességük optimális fokára, mellyel biztosítjuk, hogy fogyatékoságunknak megfelelő iskolában kezdhessék el iskolai életüket,
- Legyen természetes gyermekeink és a felnőtt dolgozók körében a „másság” elfogadása.

- Célunk, hogy az inkluzív nevelés szemléletével, az esélyegyenlőség biztosításával intézményünk biztonságot nyújtó természetes befogadó közege legyen minden gyermeknek, függetlenül hovatartozásától, egyéni adottságaitól, fejlődési ütemétől.
- A differenciált módszerek eszközök alkalmazásával, alapozódnak meg az életben való eligazodást segítő alapkészségek. A gyermekek fejlettségi szintjüknek megfelelően jussanak az erőlépésükhöz, szükséges képességekhez, ismeretekhez. Az együttnevelés célja a teljes integráció.

Célunkat leginkább azzal érzük el, hogy már hároméves koruktól óvodába járnak a körzetünkbe tartozó gyermekek. Az óvodában biztosítjuk számukra a nevelő-fejlesztő légkört, ezzel együtt a szülőkre is hatással vagyunk támogató, segítő, empatikus magatartásunkkal. Gyermekvédelmi munkánkban fő szerepet kap a gyermeki jogok érvényesítése és eredményre juttatása. A gyermekvédelem úgy a programunkban, mint mindennapi munkánkban kiemelt szerepet kap.

A család elsődleges társadalmi közeg, az egy háztartásban, életvitelszerűen együtt élő emberek közössége, ahol a felelősség egymásért az összetartó erő, és a létfeltételek közös megteremtését segíti. A család biztosít teret a személyiség kialakulásához, fejlődéséhez, elfogadásához. Napjainkban a társadalmi-gazdasági folyamatok megváltoztatták a családok szerkezetét, működését, még magát a család intézményét is. Az óvodáinkba járó gyermekek családjában is ezt a tendenciát vehetjük észre (Óvodai helyzetkép). Fellazult családi kötelékek, a családban élő felnőttek felelősségvállalásának csökkenése, a gyermekek nevelési feladatainak áthárítása jellemzi nagyon sok gyermek hozzátartozójának, családjának életét.

Veszélyeztetettnek mondhatjuk az olyan állapotot, amely a gyermek:

- testi,
- értelmi,
- érzelmi vagy
- erkölcsi fejlődését a szülő vagy a gondozó és a környezete nem biztosítja, gátolja vagy megakadályozza.

Azokkal a családokkal és azon családok gyermekeivel fokozottan kell foglalkozni, ahol az említett állapotok fennállnak. A megelőzés sikerét azáltal lehet biztosítani, hogy már a veszélyeztetettség kezdeti szakaszában el kell távolítani azokat az akadályokat melyek a gyermek fejlődését, gátolják.

A veszélyeztetettség okai:

Környezeti okok lehetnek a családon belül és azon kívül is. Óvodásaink elsősorban a családon belüli okok miatt lehetnek, veszélyeztetettek. Oda kell figyelniük azokra a gyermekekre, akiknek szülei elváltak, válófélben vannak, élettársak, a gyermek nem a szülőkkel nevelkedik /nagyszülőknél, más rokonnál/, házasságon kívüli kapcsolatban élő szülő neveli. Persze maguk ezek a tények önmagukban nem veszélyeztetők, de gondozási-nevelési hiányosságokhoz vezethetnek.

Egészségügyi okokból veszélyeztetett lehet a gyermek, ha a családban fertőző beteg él, akit nem lehet megfelelően elkülöníteni.

Anyagi okból veszélyeztetett a gyermek, ha a szülő, nevelő munkaképtelen, csökkent munkaképességű, munkanélküli és kapott jövedelme olyan alacsony, hogy a család eltartására nem elegendő.

Összegezte: a gyermek lehet veszélyeztetett:

- környezeti okok,
- magatartási okok,
- egészségügyi okok,
- illetve több együttálló ok miatt.

Mindezeket igyekszünk felmérni a nevelési év elején:

- óvodai felvételét megelőző „ismerkedő” családlátogatás alkalmával és a
- a gyermek anamnézisének elkészítésekor.

Gyermekeink nevelése csak a családokkal való szoros együttműködés során valósulhat meg. A családok szociális támogatásában lépéseket teszünk, propagálva a családokat támogató akciókat. A speciális szolgáltató intézmények, illetve az önkormányzat nyújtotta lehetőségekről is folyamatosan tájékoztatjuk a szülőket.

Kapcsolattartás a gyermekvédelemben partner társszervekkel

A közvetlen társadalmi környezetünkben működő társadalmi szervezetekkel és intézményekkel aktív partnerközpontú kapcsolatot építünk ki és tartunk fenn. A kapcsolattartás folyamatos fenntartásáért, hatékony működtetéséért felelős az óvodavezető, az óvoda szociálpedagógusa, a tagóvoda vezető helyettes és a gyermekvédelmi megbízottak. A gyermekvédelemért minden óvodapedagógus felelős.

Partnereink	Partner képviselője	Kapcsolattartás módja	Időkeretek
Szülők	A gyermekvédelmi Gondoskodásra szoruló gyermekek szülei	- megbeszélések, - Szülői Kör - Fogadóóra	Szükség szerint, folyamatosan
Családsegítő és gyermekjóléti Szolgálat	A területért felelős mindenkori munkatársak	- fogadóóra tartása, - Esetmegbeszélések, - Kríziskezelések, - Segélyakciók szervezése, - Jelzések megtétele, - Konzultáció, - ismeretátadás, bővítés	Szükség szerint
Pedagógiai Szakszolgálat	Pedagógiai Szakszolgálat vezetője, munkatársai	- logopédiai ellátás, - egyéni speciális fejlesztő foglalkozások, - beiskolázás előtti felmérés, tanácsadás - szülők számára nevelési tanácsok	Szükség szerint
Az óvoda orvosa és védőnője	Az óvoda orvosa és védőnője	- a gyermekek óvodába való irányítása, - egészségi okból veszélyeztetettek nyomon kísérése	Nevelési év elején és Szükség szerint
Helyi önkormányzati képviselők	Önkormányzati képviselők	- Hátrányos helyzetű családok támogatása, képviselői keretből anyagi lehetőség	Szükség szerint

Partnereink	Partner képviselője	Kapcsolattartás módja	Időkeretek
		biztosítása a hátrányos helyzet csökkentése érdekében	

A gyermekvédelmi megbízott feladatai:

Minden óvodapedagógus feladata, hogy az észlelést követően haladéktalanul jelzéssel éljen a gyermekvédelmi felelős és a tagintézmény igazgatója felé

A nevelési év elején:

- a tagintézményvezető kijelöli azt a két óvodapedagógust, aki gyermekvédelmi feladatot lát el.
- a kijelölt óvodapedagógusok felmérések készítése az óvodában: szociálisan vagy más módon hátrányos helyzetűekről veszélyeztetett gyermekekről,

A nevelési év során:

- Állandó kontroll a veszélyeztetett gyermekek felett – konzultáció a kolléganőkkel,
- Probléma esetén azonnali jelzés a tagintézményvezetőnek
- A gyermekvédelmi értekezleteken és tájékoztatókon, esetmegbeszéléseken való részvétel
- Folyamatos önképzés, konferenciákon való részvétel, jogszabályok nyomon követése.

Sikerkritérium:

A gyermekvédelmi terv, év végi értékelő elemzése alapján:

- Óvodás gyermekeinket sikerül a családban megtartani,
- A körzetünkben élő valamennyi hároméves gyermek óvodai beiratása megtörténik
- A kudarcmentes iskolakezdés teljes mértékben megvalósul a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek körében,
- A fogyatékos gyermekek 100 %-ban időben a fogyatékoságunknak megfelelő fejlesztő intézménybe kerülnek,
- Dolgozóink mindennapi munkájába teljes mértékben beépül a toleráns, elfogadó, segítő és együttműködő magatartás,
- A kapcsolattartási táblázatban meghatározott kapcsolattartási módok a legteljesebb mértékben teljesülnek.

VIII. Óvodánk dokumentumai

Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja

Lépésről-Lépésre Óvodafejlesztő program – Országos Köznevelési Intézet Minősített Óvodai Program. 1997.

MIÓVI Nyitnikék Tagóvodájának Munkaterve

A gyermekcsoport nevelési, tevékenységi programja

A MIÓVI Nyitnikék Tagóvodája a Csoportnaplót a Pedagógiai Program sajátosságainak megfelelően szerkesztve, nevelési évenként nyomtatva használja

-
- Szokás és szabályrendszer tervezése (Nevelési terv)
  - Időkeret: negyedév
  - Eseményterv-programterv
  - Időkeret: negyedév
  - A tevékenységi rendszer fejlesztési terve
  - Időkeret: hetente, illetve a projektnek megfelelően
  - Óvodai Fejlesztő Program

Egyéni fejlődés, fejlesztés dokumentuma

Egyéni fejlettséget diagnosztizáló, tényfeltáró, helyzetelemző és fejlesztési feladatokat tervező dokumentum, amely 3-7 éves korig kiterjed a nevelési és a tanulási folyamatokra is.

- Fejlődés nyomon követése: /fél évente/

A hátrányos és halmozottan hátrányos gyermekek esetében:

- Differenciált fejlesztési napló: /hetente/

Felvételi – mulasztási napló

Pontos adatkezelés – naprakész nyilvántartás.

VIII.1. A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése

Az ellenőrzés és értékelés célja a pedagógiai gyakorlat segítése és fejlesztése.

Területei:

- dokumentumok ellenőrzése, elemzése,
- a nevelőmunka feltételeinek ellenőrzése,
- pedagógiai gyakorlat ellenőrzése, elemzése, értékelése,
- helyi pedagógiai program megvalósulásának nyomonkövetése, ellenőrzése.

Az óvoda pedagógiai munkájáért a tagóvoda vezetője a felelős, tehát az ellenőrzés és értékelés is elsősorban az ő feladata.

Fontos az objektív értékelés, amely alaposítást, körültekintést igényel. A gyakorlati munka elemzése során elsődleges szempont az önálló munka tiszteletben tartása, a módszertani szabadság biztosítása, a pozitív megerősítés, az elfogadott elvek számonkérése.

A pedagógiai gyakorlat ellenőrzése két szinten történik:

- a gyermekek fejlettségének értékelése és
- az óvodapedagógusi gyakorlati munka szintjén.

A gyermekcsoport fejlettségének értékelése az egyéni megfigyelések eredményeinek és az egyéni munkák áttekintése után közös konzultációval történik. Mivel a gyermekek megfigyelési adatait folyamatosan gyűjtjük az óvodás évek alatt, ezért az összehasonlítás reális eredményt mutat. A fejlettségi mutatók ismeretében a gyakorlati munka megfigyelése egészíti ki az óvodapedagógusi pedagógiai gyakorlat ellenőrzését és értékelését.

Az óvodapedagógusok pedagógiai munkájának ellenőrzésére azért van szükség, hogy munkájuk értékelésével tisztában legyenek, megőrizték a megújulás képességét, innovációjuk szakmai kontroll

---

segítségével fejlődjön. A pedagógiai munka ellenőrzésének rögzítése az óvodai csoportnaplóban történik.

VIII.2. Az óvodai csoportok és a gyermekek fejlődésének ellenőrzése és értékelése

A pedagógiai munka tervezése, elemzése a gyermekek egyéni megfigyelései, az egyénre szabott nevelési – fejlesztési eljárások folyamatos írásbeli munkát igényelnek. Segítik a folyamatok célirányos, célszerű egymásra épülését, ugyanakkor rugalmas alkalmazást és a gyermekekhez való igazodást biztosítják.

A gyermekcsoport nevelési – tevékenységi programjának tervezése a gyermekek fejlődési üteméhez, igényeihez, a spontán helyzetekhez igazodik, a feladatok egymásra épülnek. A terv nem megmásíthatatlan, hanem az élethelyzetek, a gyermekek, az aktuális feladatok irányítják a folyamatot.

A tagintézmény igazgató a csoportlátogatások alkalmával folyamatosan ellenőrzi és értékeli a tervezést olyan céllal, hogy az mennyire szolgálja a helyi pedagógiai program célját és feladatát. Év végén az óvodapedagógusok szóbeli értékelést végeznek a gyermekek közösségi életének és egyéni fejlődésüknek alakulásáról. Az egyéni képességfejlesztésnek mindenhol érvényesülnie kell. Minden óvodapedagógusnak tudnia kell, hogy melyik gyermeket miben, mivel kell fejleszteni ahhoz, hogy önmagához képest optimálisan fejlődjön. Legfontosabb a gyermekek folyamatos megfigyelése, megismerése. Követni kell fejlődési ütemüket, jelezni a lemaradásokat és az egyénhez kötődő feladatokat.

Az óvodapedagógusok évente 3 alkalommal rögzítik a megfigyeléseiket, illetve 2 alkalommal fogadóóra keretében, tájékoztatják a szülőket gyermekük fejlődéséről.

A gyermekek tevékenységének ellenőrzése és értékelése során törekedni kell a személyre szabott, konkrét értékelésre, az értékelés módszereinek változatos alkalmazására, az erősségek kiemelésére, a pozitív visszajelzésekre.

Az egyéni fejlődést tartalmazó dokumentum:

Patyi Zoltánné: Óvodás gyermekek fejlődésének nyomonkövetése

Az egyéni fejlődést tartalmazó dokumentum szempontjai:

- I. Fiziológiai jellemzők, biológiai szükségletek
- II. Motoros képességek, nagymozgások, Finommozgás
- III. Testséma
- IV. Érzelmi, akaratni képességek
- V. Szocializáció
- VI. Motoros képességek
- VII. Testséma, énkép
- VIII. Értelmi képességek
- IX. Anyanyelvi képességek

A személyiség fejlődésre, a képességek kibontakoztatására, a családi nevelésre, és a szülővel tartott kapcsolatokra, a pedagógiai szakszolgálati, szakértői dokumentumokra, az óvodások fejlettségi állapotára vonatkozó megfigyeléseket, tapasztalatokat a Csoportkönyv „Feljegyzés a gyermekekről” fejezetében rögzítjük. A csoportok év végi értékelései határozzák meg a következő nevelési év kiemelt feladatait.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu;

Telefon: +36-46/533-400;

Honlap: www.miovi.hu

A gyermekek az óvodáskor végére, a belső érés, a családi nevelés, az óvodai nevelési folyamat eredményeként elérik az iskolai munkához, iskolai élethez szükséges fejlettségi szintet.

Az iskolaérettség kritériumai:

- testi,
- lelki és
- szociális érettség.

A testi fejlettség jellemzői:

A gyermek életkorának megfelelő fejlettség:

- Első alakváltozás
- Megváltozott testarányok
- Megkezdődött fogváltás
- A látás, hallás épsége.
- A mozgásszervek, statikai funkciók, az izmok kellő fejlettsége.
- Megfelelő teherbíró képesség.
Nagymotoros készségek, a felsőtest és a lábak mozgáskoordináltsága, megfelelő egyensúlyérzék.
- A Finommotorikus készségek, a szem-kéz koordináltságának megfelelő fejlettsége.
- Ismeri a testrészeit, azok funkcióit, védelmét.
- Követi a megismert egészségügyi és higiénés szokásokat.
- Testi szükségletei kielégítését képes szándékosan irányítani.

Lelki fejlettség

A gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődéssel készül az iskolába lépésre. Elsajátította a tanuláshoz szükséges alapismereteket, különböző tapasztalatokat, gyakorlati készségeket szerzett. Érzékelése, észlelése tovább fejlődik. Kialakul a megbízható emlékezet.

A gyermek képes:

- Ismeretlen fogalmat nem tartalmazó, egyszerű bővített vagy összetett mondat (kb. 14-16 szótag) visszaadására hallás után,
- A hallott rövid mesék, történetek szándékos megjegyzésére, lényeges mozzanatok, cselekvések kérdések alapján történő felidézésére.
- Rendelkezik életkorának megfelelő szóbeli kifejező képességgel.
Életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal, tisztán ejti a magán és mássalhangzókat, érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél.
- Gondolatait, érzelmeit szavakba öntve bátran el tudja mondani.
- Megfelelően reagál a szóbeli információkra.
- Odafigyel a felolvasott szövegre. A könyv képeit nézve el tud mesélni egy történetet.
- Az irodalomhoz kapcsolódó tevékenységekben önálló.
Felismeri a beszélt nyelv közötti összefüggést. (érezzen készíttést arra, hogy „majd meg tanulok írni”).

Az óvodáskor végére el kell jutnia a gyermeknek a prekauzális gondolkodási szintről a konkrét gondolkodás szintjére:

- El kell érnie a lényeglátás bizonyos fejlettségét.
- Annak felismerését, hogy az egész részekből áll és részekre bontható
- Elemi fogalmak, ítéletek és következtetések alkotására való képességre, ezen belül bizonyos ok-okozati összefüggések megértésére
- Rendelkeznie kell a térbeni tájékozódás, észlelés alapjaival, alapvető térbeli összefüggéseket felismer.

Az óvodáskor végére a gyermek tisztában van a geometriai ábrákkal és azokat tudatosan használja. Megérti a mennyiségek közötti összefüggéseket, matematikai műveleteket végez (számlálás, hozzáadás-elvétel stb.)

Különböző sajátosságok szerint tud csoportosítani, sorba rendezni.

Képes a sorminták reprodukálására.

Megérti az észleléssel kapcsolatos fogalmakat.

Visszaidézi, s rekonstruálja az események sorrendjét.

Tisztában van az idő fogalmával.

Megfelelő a kez ügyessége, mozgásbeli fejlettsége, mozgások célnak megfelelő irányítása. Fejlett az ábrázoló képessége. Vizualizálja az elképzeléseit. Sokféle írószerszámot használ. Bátran kísérletezik a különböző anyagokkal, eszközökkel.

Az óvodai évek alatt a természet- és társadalmi környezetben alapvető tájékozottságot szerez.

Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról.

Tudja a nevét, lakcímét, szülei foglalkozását. Felismeri a napszakokat.

Jól tájékozódik szűkebb lakóhelyén. Ismeri a környezetében élő állatokat, növényeket, azok gondozását, védelmét.

Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.

Ismeri, és a gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait.

Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

- A gyermekben alakuljon ki pozitív érzelmi viszony a kisebbségi kultúra és nyelv iránt
- Életkorának és egyéni képességeinek megfelelően szókinccsel rendelkezzen
- Ismerjen a cigány kisebbség kultúrájából merített dalokat, meséket, verseket, mondókákat és játékokat

Szociális érettség

Az óvodai élet végére az egészségesen fejlődő gyermekek készen állnak az iskolai élet és a tanító elfogadására, képesek az együttműködésre, a megfelelő kapcsolatteremtésre, társaikkal és a felnőttekkel.

Kialakult a feladattudata, feladattartása, ezen belül bizonyos monotonia tűrése, önálló munkavégzésre való képessége.

Legalább átlagos a munkatempója. A feladatok életkorra jellemző (átlagos) időn belül történő felfogására képes.

Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme: legalább 5-10 percig tartó akaratlagos figyelemre, és a tárgyak, jelenségek lényeges megfigyelésére képes.

Megfelelő az önértékelése, önbecsülése.

Ismeri önmagát, családját és kulturális csoportját.

Ismer cigány kisebbségi szokásokat, hagyományokat és a tárgyi kultúra értékeit, tiszteli és megbecsüli azokat.

Pozitív a hozzáállása magához és másokhoz.

Megbízik önmagában, önállóságot mutat.

Tiszteli saját és mások jogait. Kivárja a sorát. A legtöbb szabályt, szokást képes követni.

Empátiát mutat, megérti és respektálja a különbségeket.

Érzelmeit megfelelő módon fejezi ki.

Felelősséget vállal, elfogadja az alternatívákat.

Képes kompromisszumot kötni és párbeszédet használni a probléma megoldására.

Keresi a saját mércéje szerinti szépséget és harmóniát, meghatározza a saját kritériumát a szépségről, harmóniáról.

A **sajátos nevelési igényű gyermekek** fejlesztése során a nevelés hatására a sérülés arányában a fogyatékos kisgyermeknél is ki kell alakulnia az:

- alkalmazkodó készségnek,
- akaraterőnek,
- önállóságra törekvésnek,
- együttműködésnek.

A fejlesztés céljait minden esetben a fejleszthetőséget tükröző gyógypedagógiai, orvosi, pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni.

A multi szenzoros fejlesztés magába foglalja a:

- vizuális,
- akusztikus,
- taktilis mozgásos észlelés folyamatait,
- a motoros képességek,
- a beszéd-és nyelvi készségek fejlesztését – a fogyatékoság szintjének megfelelően más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.

VIII.3. A Pedagógiai Program ellenőrzése, értékelés

A Pedagógiai Program ellenőrzése, értékelése az átfogó Intézményi önértékelés részét képezi, melyet 5 évente végzünk.

Az értékelés során a pedagógiai programban megtalálható, a célok elérését biztosító, elsősorban pedagógiai folyamatok tervezési, megvalósítási, ellenőrzési és értékelési rendjének tudatosságát, az eredményeknek megfelelő és szükséges korrekciók elvégzésének hatásosságát, fejlesztő jellegét vizsgáljuk.

Az elemzésben, a program bevalásának eredményességének vizsgálatában az intézményvezető és az önértékelést támogató csoport irányításával valamennyi óvodapedagógus részt vesz. A program ellenőrzése, értékelése során építünk a Tanfelügyeleti ellenőrzés tapasztalataira, eredményeire.

VIII.4. Az intézmény, nevelő – fejlesztő munkáját érintő egyéb értékelések

A tagintézmény igazgató éves értékelése az intézményi nevelő-fejlesztő munkáról.

Az éves munka értékelésének alapja a nevelési év:

- Munkaterve,
- Az óvodapedagógusok által elkészített a gyermek csoportokra vonatkozó éves értékelések.

Az óvodapedagógusok önértékelése az alábbi területekre terjed ki:

1. Pedagógiai, módszertani felkészültség
2. Pedagógiai folyamatok tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz szükséges önreflexiók
3. A tanulás támogatása
4. A gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek többi gyermekkel együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség
5. A gyermekcsoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység
6. A pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése
7. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás
8. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

OM: 028572

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY
PETNEHÁZY ÚTI TAGÓVODÁJÁNAK
„KÖRNYEZETI NEVELÉS A FENNTARTHATÓSÁG
JEGYÉBEN”
HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Készítette: A MIÓVI Petneházy Úti Tagóvodájának nevelőtestülete

Hatályos: 2024. szeptember 1.

2024.

Tartalom

1. HELYZETKÉP.....	3
2. KÜLDETÉSNYILATKOZAT	3
2.1 Gyermekképünk.....	3
2.2 Óvodaképünk.....	3
3. PROGRAMUNK CÉLJAI, ALAPELVEINK.....	4
4. AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI.....	5
4.1 Az egészséges életmód alakítása	5
4.2 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	6
4.3 Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása	6
5. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI.....	8
5.1 Személyi feltételek.....	8
5.2 Tárgyi feltételek.....	8
5.3 Az óvodai élet megszervezése.....	8
5.4 Az óvodai kapcsolatai.....	9
5.4.1 Az óvoda és család kapcsolata	9
5.4.2 Az óvoda és társintézmények kapcsolata	9
6. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI, ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	9
6.2 Verselés, mesélés.....	10
6.3 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	11
6.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....	12
6.5 Mozgás.....	13
6.6 A külső világ tevékeny megismerése	14
6.7 Munka jellegű tevékenységek	18
6.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	19
7. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE	19
7.1 A tehetséggondozás megalapozása.....	19
7.2 Hátrányos helyzetű és nehezen nevelhető gyermekek nevelésének elvei (BTMN, SNI)	19

1. HELYZETKÉP

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Petneházy Úti Tagóvodája Miskolc nyugalmas, részben zöldövezeti városrészben található. Az intézmény önkormányzati fenntartású, melyben három vegyes életkorú csoport működik.

Az óvoda vonzáskörzete egy konszolidált kertvárosi rész, továbbá egy a 60-as években épült lakótelep. Gyermekeink másik része a közeli kertes házas övezetből, illetve vidékről érkezik, akik szívesen választják a természet közeli, családi hangulatú óvodai intézményt.

Óvodánk családias légköre, nyitottsága, gyermekközpontúsága az itt dolgozók személyisége maximálisan eleget tesz a szülők elvárásainak. Alkalmazotti testületünk szakmai elhivatottsága, tevékenysége biztosítékot jelent az óvodában folyó nevelőmunka magas színvonalának teljesüléséhez. A nevelőmunkát optimálisan 6 óvodapedagógus, melyből 1 mesterpedagógus, 2 szakvizsgázott pedagógus, 3 szakképzett dajka, és 1 pedagógiai asszisztens látja el.

A tárgyi feltételeink megfelelőnek mondhatóak, köszönhetően az 1992-ben létrehozott alapítványnak is. A tanuláshoz fejlesztő eszközkészleteinket, udvari játékeszközöinket igyekszünk ebből a forrásból folyamatosan bővíteni. Köszönhetően a szülőknek, akik adójuk 1%-ával támogatják az óvoda alapítványát.

2. KÜLDETÉSNYILATKOZAT

„Szép dolog kifaragni egy szobrot és életet adni neki, de még szebb kiformálni egy emberi lelket és megtölteni igazsággal.”

(Victor Hugo)

2.1 Gyermekképünk

Pedagógiai felfogásunk az Óvodai nevelés országos alapprogramjában megfogalmazottak szerint az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre. *„A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és természetesen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.”*¹

2.2. Óvodaképünk

Óvodánk a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Biztosítjuk az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

Az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció.

¹ 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

---

Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Az óvodai nevelésünkben alapelv

- a gyermeki személyiséget, elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi,
- a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását,
- az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseknek a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk,
- a pedagógus személyisége, egyéni mintaadása a leghatékonyabb nevelési eszközünk.

Az intézménybe járó gyermekek, szülők igényeit figyelembe véve alakítottuk egyéni arculatunkat, mely a helyi pedagógiai programunkat is meghatározta. Hisszük, hogy a kitűzött céljainkat csak a családokkal összhangban, közös elvek mentén lehet sikeresen elérni. Környezettudatos szemlélettel, az optimális feltételek megteremtésével szeretetteljes, családias légkört teremtünk, mely érzelemben gazdag környezetet s az értelmi képességek tág terét biztosítja a gyermekek egyéni képességeinek megfelelően. Számunkra nagyon fontos, hogy a nevelésünk cél- és feladatrendszerében a gyermekek mindenképp felett álljanak.

Környezetünk megismerése kiemelt hangsúlyt kap munkánk során, ezért törekszünk arra, hogy a gyermekek nyitottak legyenek a természeti és társadalmi élmények befogadására. Ennek támogatására gazdag, tapasztaláson alapuló élményt biztosítunk a gyermekek számára. Kedvező helyi adottságunkat kihasználva törekszünk a természettől való elidegenedés mértékének csökkentésére.

3. PROGRAMUNK CÉLJAI, ALAPELVEINK

Céljaink:

- elősegíteni az óvodások sokoldalú harmonikus fejlődését,
- a gyermeki személyiség kibontakozását,
- a hátrányok csökkentését,
- az életkori és egyéni sajátosságok, az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével, ide értve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is.

Alapelveink:

- a gyermeki személyiség tiszteletben tartása, elfogadása, szeretetet és megbecsülést nyújtó óvodai élet alakítása,
- a gyermekek egyéni képességeinek figyelembevételével, személyiségük sokoldalú kibontakoztatása,
- a nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében igyekszünk biztosítani az önazonosság megőrzését, ápolását és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét,
- óvodai nevelésünk folyamatos lehetőséget biztosít a gyermekek fejlesztésére, az egyéni képességeket és differenciált fejlesztést figyelembe véve, tudatosan szakképzett pedagógusok irányításával.

-
- az óvodapedagógusok a szabad játéktevékenység feltételeinek biztosításával építik fel az óvodai nevelés feladatait a célkitűzéseik összhangjában, szem előtt tartva a komplexitás elvét,
  - alapelveink megvalósítása érdekében arra törekszünk, hogy érzelmi biztonságot nyújtó légkört alakítsunk ki, amelyet változatos tevékenységek révén valósítunk meg,
  - tiszteletben tartjuk a család elsődleges szerepét, törekszünk a közös nevelési elvek alakítására,
  - segítjük azoknak a szokásoknak kialakítását, amelyek a környezet védelméhez, megővéséhez kapcsolódnak, és melyek a gyermeket természetszerető, tisztelő és védő emberré teszik.

4. AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI

- Az egészséges életmód alakítása
- Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása

4.1 Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmód, életvitel, szokások és cselekedetek, valamint magatartásformák összessége. A környezeti tényezők segíthetik vagy lassíthatják az öröklött adottságok kibontakozását. Nagyon fontos, hogy az óvoda feltételrendszere, szervezési módjai, szokásrendje, nevelési hatásai segítsék elő, hogy a gyermek egyéni fejlettségének megfelelően legyen képes a környezethez való legoptimálisabb alkalmazkodásra.

A gondozási, nevelési feladatok alkalmával megvalósuló mentálhigiénés szemlélet, a lelki egészség óvása kiegyensúlyozott légkörben, az egyéni igényeknek megfelelő óvoda-család, óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka kapcsolat az egészséges életmód alakítását szolgálja.

Célunk:

- a testi-lelki elégedettség, harmónia biztosítása az óvodai élet során,
- egészséges életmód iránti igény megalapozása az óvodai életet követő életszakaszokra.

Feladataink:

- harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése,
- a gyermekek testi képességei fejlődésének segítése,
- személyi feltételek biztosítása,
- egészséges környezet biztosítása,
- betegségek megelőzése, az egészség védelme, edzése, megőrzése,
- helyes életritmus biztosítása,
- egészségügyi szokások, készségek, képességek elsajátítása,
- az egészséges életmód alakításának feltétele, a gyermekek számára előírt minimális térigeny biztosítása,
- a gyermekek állandó vízigényének kielégítése a táplálkozás területén,
- egyéni bánásmód biztosítása a különféle táplálkozási problémákkal küzdő gyermekek

---

számára.

4.2 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek magatartásának jellemző sajátossága az érzelmi beállítódás. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért fontos, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, otthonos, szeretetteljes légkör vegye körül. Mind ezért szükséges, hogy:

- már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék a gyermeket,
- a gyermek-óvodapedagógus, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív érzelmi töltés jellemezze,
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását, engedjen teret önérvényesítő, önkifejező törekvéseinek,
- az óvoda teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermek kielégíthesse társas szükségleteit, nevelje a gyermeket a másság elfogadására, tiszteletére.

Célunk:

- a derűs, vidám, élményekben gazdag, szeretetteljes érzelmi biztonságot nyújtó, kiegyensúlyozott óvodai légkör és kapcsolatrendszer alakítása, amelyben a gyermekek jól érzik magukat és lehetővé válik pozitív tulajdonságaik minél teljesebb kibontakozása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- a gyermekek közötti kapcsolatrendszer bővítése, társas szükségleteik kielégítése,
- a szociális érzékenység fejlesztése,
- az erkölcsi és akarati tulajdonságok alakítása,
- az intézmény alkalmazottainak mindenkori minta nyújtása a kommunikációra, egyéni bánásmódra,
- törekszünk arra, hogy a gyermekekkel igazságosan és differenciáltan, egyéni sajátosságaikhoz igazodva bánjunk,
- pozitív érzelmi töltéssel segítjük a szociális érzékenység fejlődését és az én-tudat alakulását, beleértve az együttérzés, a bizalom, az örömszerzés és a bánat átélését,
- igyekszünk kialakítani a gyermekekben a saját érzelmeinek kifejezését, viselkedésükben a pozitív tulajdonságok értékét, valamint az erkölcsi érzelmekhez való helyes viszonyukat,
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében magas szintű elfogadással, toleranciával, empátiával, hitelességgel segítjük az inkluzív nevelés megvalósulását,
- fokozott hangsúlyt helyezünk a biztonságérzet, érzelmi kötődés kialakítására és nyugalom megteremtésére.

4.3 Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása

Anyanyelvi fejlesztés és nevelés

Óvodai életünk minden tevékenységformájában jelen van az anyanyelvi és értelmi fejlesztés, folyamata szoros egységet alkot, egymást kiegészítve, egymásra épülve jelenik meg pedagógiai munkánkban.

A beszéd az önkifejezés és a személyiség megnyilvánulásának alapvető eszköze, amely szorosan kapcsolódik az egyén fejlődéséhez. Az ember örökli a beszéd képességének alapjait, de a kifejező és árnyalt beszédet tanítani kell. Az óvodai nevelésünkben kiemelt szerepet kap a beszéd, az

---

anyanyelv és a kommunikáció fejlesztése. A kommunikáció egyszerre cél és eszköz a társas kapcsolatokban.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat, amely lehetőséget biztosít a gyermekek számára a sokoldalú, aktív ismeretszerzésre, a szókincs bővítésére, az írás és olvasás hangtani megalapozására, valamint a kommunikációs készség fejlődésére. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélgető környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel, valamint a természetes beszéd és kommunikációs kedv, közlésvágy és beszédfantázia fokozásával - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van.

Célunk:

- a magyar nyelv szépségeinek megismertetésén és megbecsülésén keresztül a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének felkeltése és fenntartása, valamint a helyes beszéd kialakítása.

Feladataink:

- beszélgetésre alkalmas, nyugodt, kiegyensúlyozott légkör kialakítása,
- a gyermekek aktív és passzív szókincsének bővítése,
- verbális és nonverbális kifejezőmódok alkalmazása,
- a már kialakított beszélgető kör további alkalmazása,
- beszédkultúra kialakítása, beleértve a beszédfigyelem és mások meghallgatásának fontosságát.
- példaértékű kommunikáció kialakítása a felnőtt közösségünkben.
- a beszédhibák felismerése, megfelelő módszerekkel történő javítása, logopédus segítségével.

Értelmi fejlesztés és nevelés

Az értelmi fejlesztés és nevelés során az óvoda alapvetően a gyermek érdeklődésére és kíváncsiságára épít, és egyéni fejlődési üteméhez igazodva biztosít változatos tevékenységeket. Ezek által a gyermekek spontán tapasztalatokra tehetnek szert a természeti és társadalmi környezetükről, amelyeket különböző tevékenységekben és élethelyzetekben gyakorolhatnak.

Az értelmi nevelés *célja* a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak és ismereteinek rendszerezése, bővítése, valamint az értelmi képességek - érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, gondolkodás és kreativitás - fejlesztése. Ebben a folyamatban kiemelt hangsúlyt kap a differenciálás, azaz az egyéni képességek szerinti fejlesztés.

Az óvodai életben előrehaladva egyre nagyobb szerepet kap az önálló gondolkodásra nevelés, a döntési képesség, a percepció fejlesztése, valamint a fokozott figyelemkoncentrációt igénylő tevékenységek bővülése.

Feladataink:

- a valóság megismeréséhez, összefüggéseinek feltárásához szükséges képességek harmonikus fejlődésének biztosítása,
- a megismerő tevékenységet segítő képességek (a figyelem, megfigyelőképesség, emlékezet, képzelet, gondolkodás) fejlesztése,

-
- a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni terv szerint való fejlesztése,
  - az egyéni képességek kibontakozásának elősegítése,
  - a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése,
  - az értelmi képességek /érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, gondolkodás, képzelet / és a kreativitás fejlesztése.

5. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

5.1 Személyi feltételek

Az óvodában az óvodapedagógus kulcsszerepet játszik a nevelőmunka folyamatában. Jelenléte és aktív részvétele elengedhetetlen az óvodai nevelés teljes időtartamában. Az óvodapedagógus elfogadó és segítő attitűdje modellt állít a gyermekek elé, és fontos mintát jelent számukra.

Az óvodapedagógusok és az óvoda működését segítő nevelő-oktató munkát közvetlenül segítők összehangolt munkája nélkülözhetetlen az óvodai nevelés hatékonyságához. Szakemberek segítségével biztosítjuk a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését is.

5.2. Tárgyi feltételek

Az intézmény 1960-ban kezdte meg működését 3 csoporttal.

Az óvoda udvarát, épületét és berendezését úgy alakítottuk ki, hogy mindenekelőtt a gyermekek biztonságát, kényelmét és harmonikus fejlődését szolgálja. Nagy figyelmet fordítunk a természetes anyagok dominanciájára mind a bútorok, berendezési tárgyak, mind pedig a játékeszközök tekintetében. Az eszközök használatánál a fenntarthatóság elveit követjük. Az ehhez szükséges tárgyi feltételek megteremtése kiemelt prioritás számunkra. A gyermekek mozgás- és játékgigényeinek kielégítése különösen fontosnak tartott szempont.

Az intézmény csoportszobái esztétikusak és jól elrendezettek. A gyermekek által használt tárgyi eszközöket mindig hozzáférhető és biztonságos helyen tartjuk.

Az óvodai munkatársak számára is optimális munkakörnyezetet igyekszünk biztosítani.

5.3 Az óvodai élet megszervezése

A gyermekek egészséges fejlődéséhez napirendünk biztosítja a szükséges feltételeket. Mindezeket megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével valósítjuk meg.

A gyermekek igényeit figyelembe véve pedagógusaink személyiségükkel, szakmai érdeklődésükkel, tapasztalataikkal nevelik a gyermekeket a mindennapok során, élve a pedagógiai szabadsággal.

Napirendünk biztosítja a szükséges feltételeket a gyermekek egészséges fejlődéséhez. Ennek érdekében megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető és differenciált tevékenységeket tervezünk és szervezünk. Pedagógusaink figyelembe veszik a gyermekek igényeit, és személyiségükkel, szakmai érdeklődésükkel és tapasztalataikkal nevelik őket a mindennapok során, élve a pedagógiai szabadsággal.

Az óvodai nevelés tervezését, a gyermekek megismerését és fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok, feljegyzések segítik.

Csoportnaplónk általános képet ad a tudatosan tervezett célokról, tevékenységekről, a csoport életéről, amelyet féléves lebontásban tervezünk és értékelünk.

A gyermekek fejlődését az erre szolgáló személyiséglapokon tudjuk nyomon követni óvodába lépéstől az iskolakezddésig. Az eredmények ismeretében fejlesztési tervet készítünk, tapasztalatainkról, évente két alkalommal tájékoztatjuk a szülőket.

Szükség esetén intézményünk speciális szakemberek, mint logopédus, óvodapszichológus és utazó fejlesztő és utazó gyógypedagógus segítségét kéri.

5.4 Az óvodai kapcsolatai

5.4.1 Az óvoda és család kapcsolata

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését, melynek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvoda nyitottabbá tétele érdekében a hagyományos ünnepeinket a szülőkkel közösen szervezzük meg, építve aktív jelenlétükre. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez és a mindenkori járványhelyzet előírásaihoz. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, azoknak megfelelően, a személyiségi jogokat tiszteletben tartva nyújt segítséget. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda legyen nyitott és kezdeményező.

5.4.2 Az óvoda és társintézmények kapcsolata

Az **általános iskolákkal** való együttműködés elengedhetetlen a zökkenőmentes befogadás érdekében, és örömmel tapasztaljuk, hogy az iskolák részéről egyre nyitottabb és közvetlenebb megnyilvánulások mutatkoznak ezen a területen.

A **Miskolci Pedagógiai Oktatási Központtól (POK)** igényeljük a szakmai továbbképzésekben való segítséget, a szakmai információáramlást, valamint folyóiratok és kiadványok megjelenését.

A **Borsod- Abaúj- Zemplén Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Miskolci Tagintézményével** továbbra is szoros kapcsolatot szeretnénk fenntartani, különösen figyelmet fordítva az óvodás gyermekek személyiségfejlődésére.

A **Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény** gyermekvédelmi feladatai révén segítséget nyújt az óvodapedagógusoknak, a családoknak problémamegoldó tevékenységével, tanácsadásával és prevenciószolgáltatásaival, lehetőséget biztosítva gondjaik megoldásában.

6. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI, ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

6.1 Játék

A játék kisgyermekkorban nemcsak a legfontosabb, hanem a legfejlesztőbb tevékenység is, és így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze.

A játék a kisgyermek elemi pszichikus szüksége, amelynek minden nap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul kell teljesülnie. Sajátos öntevékenység, amely szabad akaratra épül, és az önkifejezés által érvényesül. Ez a tevékenység a fejlesztés eszköze, segítve és erősítve az anyanyelvi kifejezőképességet, kreativitást és pszichikumot. Minden nap folyamatosan sok lehetőséget biztosítunk a gyermekek számára, hogy az általuk érdekes és szabadon választott tevékenység közben gyakorolhassák azokat a funkciókat, amelyek a fejlődésüket elősegítik. A játékban való tudatos jelenlétünk pedig lehetővé teszi a direkt vagy indirekt irányítás lehetőségét.

A gyermeki játéktevékenységekben rejlő nevelési lehetőségek megfelelő feltételek biztosításával bontakoztathatók ki:

-
- Nyugodt légkör megteremtése
  - Megfelelő hely biztosítása a különböző játékformákhoz
  - Játékhoz szükséges optimális idő biztosítása
  - Esztétikus játékszerek, anyagok, eszközök
  - A gyermek tapasztalatainak gazdagítása, élményszerzési lehetőségek biztosítása

Célunk:

- a játék váljon a gyermek elsődleges személyiségfejlesztő eszközévé.

Feladataink:

- előtérbe helyezzük a szabad játék kiemelt szerepét,
- lehetőséget adunk a különböző játékformák megvalósulására (gyakorló, szimbolikusszerep, szabály, konstruáló),
- megfelelő mennyiségű eszközt biztosítunk számukra,
- színes kommunikációkkal felbresztjük a gyermek közlési vágyát,
- a gyermek egyéni fejlődéséhez igazodva a játék minőségének fejlesztésére törekszünk
- a társas és szerepjátékok megismertetése során beépülnek a személyiségükbe a viselkedési normák és szabályok.

A *gyakorlójáték* bevezetője és kiegészítője a többi játékfajtának, különösen a 3-4 évesek játékanak. Ez a játékforma az eszközhasználatban, mozgássorok kialakításában és manipulálásban valósul meg, segítve a gyermekek motoros és szem-kéz koordinációjának fejlődését.

A *szerepjáték* során a gyermekek tapasztalataikat és elképzeléseiket, valamint hozzájuk fűződő érzelmeiket jelenítik meg. A vállalt szerepek révén ábrázolják a valóság számukra fontos mozzanatait, és ezen keresztül fejlesztik az empátiát és a kommunikációs készségeket.

A *szabályjátékban* nem a művelet vagy a szerep a rögzített, hanem a feladat és a szabály. Ez a játékforma meghatározott célok elérésére irányul, ami mozgás- és értelemfejlesztő hatással bír.

A *konstrukciós játék* során a gyermekek különféle elemekből és anyagokból saját elképzeléseik alapján építményeket, játékszereket és modelleket hoznak létre. Ez a tevékenység fejleszti a kreativitást, a problémamegoldó képességet és a térbeli gondolkodást.

A *Bábozás és dramatizálás* során a gyermekek eljátszák ismert meséket, kitalált helyzeteket és szituációkat. A játék során aktívan beleélik a szereplők helyzetébe magukat, ami segíti a kreativitást és az empátiát.

6.2 Verselés, mesélés

A mese szorongásoldó hatással bír, és belső képteremtésre tanít. Fontos, hogy a gyermek szeresse a verseket és a meséket, örömet találjon bennük, és várja az újabb élményeket. A vers és a mese az anyanyelv közegén keresztül emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését, fejleszti a gyermek erkölcsi képességeit és esztétikai fogékonyságát. Az érzelmi biztonság megteremtésének egyik fontos eszköze.

Az óvodában közvetített mesék nagy részét a népmesék alkotják. Finom árnyalataikkal, nyelvi fordulataikkal, a mondatok szép lejtésével és ismétléseikkel vizuális képek sorát vetítik a gyermek elé. Eközben fejlesztik belső képalkotását, szókészletüket, fantáziájukat és esztétikai érzéküket. A mesélővel való személyes kapcsolat során a gyermek érzelmi biztonsága erősödik, szorongásai feloldódnak. Az altatók, mondókák, kiszámolók, találós kérdések, szólások, rigmusok, természet változását figyelő, időjárást jósló mondások mind hozzátartoznak a gyermekek hagyományaihoz. A mondókák többségéhez, mint a kiolvasó, táncoltató, lovagoltató, kézzjáték, játékos mozgás is párosul. A vers és mese mellett fontos szerep jut a bábozásnak és a dramatikus játékoknak. A közös játékok során a személyiségfejlesztéshez a drámapedagógia eszközeit is felhasználjuk. A megfelelő eredmény eléréséhez azonban elengedhetetlen a nyugodt légkör és a jól kialakított szokásrendszer, melynek megteremtése már a kiscsoportoktól kezdve feladatunk.

Célunk:

- a gyermekekkel való különleges, játékos beszédkapcsolat kialakítása során arra törekszünk, hogy kielégítsük szellemi szükségleteiket, és egyben fejlesszük beszédüket, tanulásukat, tanításukat,
- fontos, hogy a beszéd játékos és interaktív legyen, hogy ne csak szórakoztasson, hanem kellemes időtöltést és együttes élményt nyújtson mindannyiunk számára.

Feladataink:

- az irodalmi anyagok gondos összeállítása,
- lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekek mozgással, ábrázolással, dramatizálással kifejezhessék irodalmi élményeiket,
- különböző nyelvi érintkezési formák kialakítása, aktív részvétel a verbális tevékenységben,
- pozitív attitűd kialakítása a verselés, mesélés iránt,
- időnként meseelőadásokat szervezünk, bábszínházi látogatásokkal színesítve élményeiket,
- a jó és rossz fogalmának kialakítása, erkölcsi értékrend megalapozása.

6.3 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zene és az ének a második anyanyelvünk, amely segítségével túl tudunk lépni a szavak korlátain. Az éneklés, a népi gyermekdalok, az énekes játékok és a zenélés örömet adnak a gyermeknek, miközben felkeltik zenei érdeklődését és formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Ez pozitívan hat személyiségének fejlődésére és megalapozza zenei anyanyelvének kialakulását. A zenei nevelés által a gyermek fogékonyabbá válik a szép befogadására, és formálja az esztétikai érzékét és emberi magatartását. Az ének-zenei tevékenységekkel megszerettetjük az éneklést és a dalos játékokat, valamint megtanítjuk őket a szép, tiszta éneklésre. Az óvodai ének-zenei nevelés során az érzelmi kapcsolatok is erősödnek, hiszen együtt örülünk és bánkódunk, ezáltal fejlesztve az együttléti társas örömet. A népdalok éneklése, hallgatása, valamint a gyermek- és néptáncok részvétele segítik a hagyományok megismerését és tovább élését.

Célunk:

- a gyermekeknek az éneklés örömet szerezzen, belőle társas éneklés, társas zenélés, bontakozzon ki, alapozza meg a zenei anyanyelv kialakulását.

Feladataink:

- a zenei nevelés alapvető feltételeinek megteremtése,
- a gyermekek zenei érdeklődésének felkeltése, élménynyújtás,
- képességfejlesztés: hallás, éneklési készség, ritmusérzék harmonikus, szép mozgás kialakítása,
- megfelelő tér és eszközök biztosítása a zenei neveléshez,
- biztonságérzet alakulásának segítése a zene által keltett érzelmek által,
- megfelelő szintű mozgáskoordináció kialakulásának segítése, a kapcsolódó mozgások által,
- hagyományápolás, a népzenei alkotások tovább élésének biztosítása,
- differenciált egyéni fejlesztés a hátrányok kompenzálására,
- a népi játékok segítségével lehetőséget teremtünk a gyerekek számára a mozgáskultúra alapjainak lerakására.

6.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka különböző fajtái a műalkotásokkal való ismerkedés fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének. A tevékenység olyan örömforrás a gyermek számára, amely hozzájárul az alkotás, önkifejezés, a környezet esztétikai alakítása és az esztétikai élmények befogadásának igényéhez. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására, a tehetségek fejlesztésére, bátorítására. Az ábrázoló tevékenység eszközeit olyan szempontok szerint választjuk ki, amelyek jó szórakozást nyújtanak, de elősegítik a gyermekek látásának, észlelésének, finommotorikájának, a szem-kéz koordinációjának fejlődését.

Az ábrázoláshoz, önkifejezésükhöz szükséges eszközöket könnyen elérhetővé tesszük az egész nap folyamán. Sokféle eszközt biztosítunk a gyermekek számára, de ugyanakkor megtanítjuk az őket az eszközök célszerű kezelésére, a technikák és anyagok változatos használatára. Így ügyesedik a kézmozgásuk, finommotorikájuk.

A kirándulások alkalmával gyűjtött terméseket (falevél, makk, gesztenye, bogyók, magvak) ábrázoló tevékenységünkben felhasználjuk, a gyermek kreativitására fantáziájára bízva.

Óvodapedagógusaink nyitottak a különleges, újszerű technikák elsajátítására és eszközök használatára, amely a gyermeki tevékenységet esztétikussá, változatosá teszi.

Célunk:

- változatos tevékenykedési lehetőségekkel segíteni a gyermekek pontos vizuális emlékezetének, kézmozgásának, vizuális gondolkodásának fejlesztését,
- a gyermekek tér- forma- szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

Feladataink:

- a látás, érzékelés rendszerének, térpercepciójának, testsémájának, alaklásának és formaállandóságának fejlesztése, valamint a nagy és kis mozgások, valamint a manuális érzékelés és a finommotoros mozgások fejlesztése,
- feltételek biztosítása, ideértve a tapasztalatokat, élményeket, lehetőségeket és megfelelő eszközöket,

-
- technikai ismeretek elsajátítása és különböző tevékenységek széles skálájának biztosítása megfelelő eszközökkel,
  - differenciált egyéni fejlesztés a hátrányok kompenzálására, hogy minden gyermek megkapja a szükséges támogatást és segítséget,
  - az írásmozgás koordinációjának fejlesztése sokféle tevékenységgel,
  - önértékelés, önbizalom és sikeresség megalapozása azáltal, hogy a gyermekek sikereket érnek el és megtapasztalják a saját képességeiket,
  - képességek, készségek és kreativitás fejlesztése különböző tevékenységek révén,
  - ismeretek szerzése a felhasznált anyagok és módszerek kapcsán,
  - a tanulás folyamatának alakítása az egyes fázisok felidézése által,
  - balról-jobbra haladással az írás-olvasás mozgás-mechanizmusának elsajátítása, ami fontos a megfelelő írás-olvasási készségek kialakításához.

6.5 Mozgás

Az óvodában a mozgásnak alapvető szerepe van a gyermekek egészséges fejlődésében és az egészséges életmód kialakításában. A mozgásfejlesztés játékos és sokoldalú, áthatja az óvodai életet, és pozitív hatással van az egészségre és a fejlődésre.

Az óvodai mozgásprogramok célja a gyermekek fizikai és mentális képességeinek fejlesztése, a testi aktivitás örömeinek megtapasztalása és az egészséges életmódra való nevelés. A rendszeres mozgás segíti a kondíció fejlődését, az izomegyensúly kialakulását, és támogatja a helyes testtartást. Emellett a mozgásos tevékenységek kiegészítik az egészséges életmódra nevelés hatásait.

A közös mozgás öröme elősegíti a társas kapcsolatok kialakulását, az együttműködő képességek fejlődését, és erősíti az egészséges versenyszellemet. Az óvodai nevelés során fontos figyelembe venni az egyéni szükségleteket és képességeket, és lehetőséget biztosítani minden gyermek számára a mozgásra.

Mivel egyre több gyermek mozgásszegény életmódot folytat, az óvodában különösen fontos a mozgás időtartamának növelése és a céltudatos, aktív mozgások beépítése a napirendbe. Az új eszközök és tevékenységek segítenek felkelteni a gyermekek érdeklődését és serkentik őket a mozgásra, például kosárlabdával vagy más sporteszközökkel

Célunk:

- a személyiség sokoldalú fejlesztése, változatos tevékenykedtetésen, a fizikai aktivitáson keresztül,
- a szellemi aktivitás előkészítése a gyermek, alkotó gondolkodásának kibontakoztatása.

Feladataink:

- a fizikai állóképesség fejlesztése, az önértékelés és az önbizalom növelése,
- a gyermekek személyiségét fejlesztő kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazása,
- a nagy és finom mozgások, a fizikális erőnlét fejlesztése, egyensúlyfejlesztés, szem-kéz és szem-láb koordináció, valamint a ritmusérzék fejlesztése,
- a testséma fejlesztése, amely magában foglalja a testrészek ismeretét, a test koordinációjának kialakítását, valamint a testfogalom erősítését.,
- kézügyesség, a laterális dominancia, valamint a dominancia fejlesztése,

- a vizuális és auditív percepció fejlesztését alapozó, ill. azt kiegészítő mozgások, pantomimika fejlesztésével a testséma és az emocionalitás fejlesztése,
- a problémamegoldó képesség erősítése mozgásos tevékenységgel elvégzett feladatmegoldásokkal,
- mozgással kapcsolatos szókészlet fejlesztése,
- egészséges versenyszellem kialakítása,
- megfelelő tér és eszközök biztosítása a mozgásfejlődéshez, fejlesztéshez,
- mozgáskoordináció fejlesztése a kötelező és a szabad mozgásban,
- testtartási problémák szűrése, korrekciója szakember segítségével,
- differenciált egyéni mozgásfejlesztés a hátrányok kompenzálására,
- hosszabb túrák, versenyjátékok szervezése az állóképesség javítására,
- vízhez szoktatás, úszásoktatás középső és nagycsoportos korú gyermekek számára.

Mindennapos testnevelés

Minden korcsoportban naponta 10-15 perces időtartammal szervezzük meg a mozgásos tevékenységeket, lehetőség szerint a szabadban, amelyeket mozgásos játékokkal, láb- és tartásjavító gyakorlatokkal, gimnasztikával, valamint természetes mozdulatokkal egészítünk ki.

Sportprogramok

Programunk részeként lehetőséget biztosítunk a gyermekek számára, hogy jártasságot szerezzenek néhány sportágban, például úszásban vagy korcsolyázásban. Rendszeresen részt vesznek óvodák közötti sportrendezvényeken is, ahol megtapasztalják a sikert és a kudarcot egyaránt, ezáltal fejlesztve az érzelmi intelligenciájukat. Évente szervezünk kirándulásokat a szülők bevonásával, ezzel támogatva az egészséges életmód kialakítását és pozitív hatást gyakorolva a családok életmódjára és szemléletére.

Szabadjáték

Az óvodai nevelés során fontos, hogy minden gyermek számára lehetőséget biztosítsunk a spontán mozgásos tevékenységekre, figyelembe véve az egyéni szükségleteket és képességeket. Törekednünk kell a fejlesztő hatással bíró kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, ahol mindenki részt vehet, senki sem esik ki végleg, és a fókusz a játék és a mozgás öröme van, nem a teljesítmény vagy az eredmény.

Kötelező mozgásfejlesztő tevékenység

A sokszínű, változatos örömteli és érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formák, játékok azt a légkört, tanulási környezetet jelentik, amelyeket a kötelező mozgásos tevékenységekben is figyelembe kell venni. Kötött mozgás foglalkozást kis és középső csoportban hetente 1x nagycsoportban hetente 2x tartunk. Középső és nagycsoportban szervezünk úszásoktatást, nagycsoportosok számára korcsolyázás is szervezünk a járványhelyzet figyelembevételével.

6.6 A külső világ tevékeny megismerése

Az óvodai nevelés akkor valósítja meg célját, ha programját a gyermekek környezetével kapcsolatos gazdag tevékenységrendszerbe ágyazza, kihasználja a tapasztalatszerzés természetes élethelyzetét, s ezeket tudatosan meg is szervezi. Elősegíti, hogy a gyermekek természeti és társadalmi környezetükről tapasztalatokat szerezzenek, mely tapasztalatok szükségesek az életkoruknak

megfelelő biztonságos eligazodáshoz, a környezettel való aktív kapcsolat tevékeny kialakításához. Segíti a gyermek spontán és irányítottan szerzett tapasztalatainak feldolgozását, fejleszti értelmi képességeiket, lehetővé teszi a csoporthoz való érzelmi kötődést, kapcsolatépítést, a szülőföld szeretetének megalapozását, melyben nagy szerepe van a hagyományápolásnak. A néphagyománnyal való ismerkedés során a gyermek megismeri szűkebb és tágabb környezetének értékeit, tárgyi emlékeit, jeles napok szokásait, tartalmát.

A kisgyermek első tapasztalatait környezetéből meríti.

A különböző hatások ellenére a családi nevelésnek alapozó, a fejlődés folyamán a személyiség jellemzőinek kialakulásában elsődleges szerepe van. Az óvoda környezetével, tevékenységrendszerével két fontos területen járulhat hozzá az otthonról hozott tapasztalatok gazdagításához:

- más jellegű tevékenységet kínál a gyermeknek,
- a gyermektársak, a derűs nevelői attitűd.

Mindezek eredménye a személyiségfejlesztés környezeti feltételeinek kiszélesítése, az óvodán kívüli nevelés kiegészítése és a hátrányok kompenzálása.

Óvodánk nyitottsága, a családokkal való szoros együttműködés lehetővé teszi számunkra a szülő természetbarát szemléletének formálását is. Intézményünk felnőtt közössége munkahelyi életmódjával és munkájával pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, az egészséges életmód szokásainak megalapozására, az egészséges életvitelre.

Célunk:

- gyermekek életkoruknak megfelelő szinten minél több tapasztalatot szerezzenek mozgásos és érzékszervi tevékenységeken keresztül az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről,
- fedezzék fel a természeti és tárgyi környezet szépségeit,
- tudjanak rácsodálkozni a szépre, a jóra,
- váljék igényükké a természeti és épített környezet védelme megóvása, a környezettudatos életforma,
- segítséget nyújtani a gyermekeknek, hogy az őket körülvevő szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetet megismerjék és megértsék közvetlen tapasztalatszerzéssel.

Feladataink:

- természeti és társadalmi környezet megfigyelése és tapasztalatok szerzése,
- néphagyományok ápolása,
- környezetünk formai és mennyiségi viszonyainak megtapasztalása,
- környezetalakítás,
- környezetvédelem - komposztálás, szelektív hulladék gyűjtés, fűszerkert, zöldségeskert kialakítása, gondozása, bogárszálló telepítése,
- ismeret szerző kirándulások szervezése, erdei iskola látogatása,
- népi eszközök, tárgyi értékek gyűjtése, óvása,
- népi kismesterségek megismerése, gyakorlása,
- népi gyermekjátékok készítése,
- természetsarok kialakítása a csoportban,
- önálló véleményalkotás, döntési képesség fejlődésének segítése,

-
- környezet alakításának támogatása,
  - matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek alkalmazása.

A környezetszennyezés és a természet pusztítása elérte azt a mértéket, amikor a változás csak egy radikális szemléletváltással lehetséges. Az óvodás korú gyermekeknél már ki kell alakítani egy olyan természetszemléletet, amely tisztelőben tartja és elfogadja a természet törvényeit, és készen áll a jelzéseinek befogadására. Pedagógiai programunk központi része a környezettudatos magatartás kialakítását segítő tevékenységrendszer és a megfelelő tárgyi környezet kialakítása. A családokban is fontosnak tartjuk a tiszta és egészséges környezet iránti igény és szemlélet kialakítását.

Környezetvédelmi jeles napok

- A Takarítási Világnapon közvetlen környezetünk (csoportszoba, öltöző, előtér, udvarrész) rendbetételére törekszünk, ezzel is éreztetve a rend, a tisztaság, környezetünk megóvásának fontosságát.
- Autómentes Világnap, alternatívák megismerése, azok pozitívumainak kiemelése.
- Állatok Világnapján az állatokkal ismerkedünk a korcsoportnak megfelelő szervezési keretben/kirándulás, állatkert, séták, állatsimogatás, baromfiudvar.
- Víz Világnapján való megemlékezést természetes vizeink természetes környezetében való megfigyeltetésével, a vízzel való játékkal, vizsgálódással tesszük élményszerűvé. (Lillafüred: forrás - vízesés, Tapolca: csónakázó tó)
- Föld Napján a gyermekekkel, családokkal közös virágültetést szervezünk és az udvaron játékos vetélkedőn vesznek részt a gyermekek.
- A Madarak és Fák Napja a madarakkal való tudatosabb és elmélyültebb ismerkedés lehetőségét teremti meg, de fontos célkitűzésünk és feladatunk is, MADÁRBARÁT ÓVODA lévén. Ezen a napon/héten, játékos vetélkedők, mozgásos játékok, madár gyűrűzés, madarász bemutatója színesíti a programot.
- Kiemelten foglalkozunk a madarak védelmével, az évszaknak megfelelő teendőkkel (pl.: etetők, itatók elhelyezése, odúk takarítása).
- Környezetvédelmi Világnap–fenntarthatóságra, újrahasznosíthatóságra való figyelemfelhívás, hiszen veszélyben vannak a természet és a környezeti értékeink. Műanyagszennyezés leküzdésének segítése.

Hagyományaink

- Márton-nap alkalmával a csoportok lámpásokat készítenek, sütőtököt sütnek, s a családokkal közösen az óvoda közvetlen környékén verselve, énekelve, lámpásokkal körbejárnak. A program végén, az óvoda udvarán vendégül látják a résztvevő családokat (tea, libazsíros kenyér, sütőtök).
- Gyermeknapon mozgásos programunkon együtt játszik szülő, gyermek, pedagógus.
- A nagycsoportosok búcsúztatása a csoportok hagyományainak megfelelően történik, a csoportok és a búcsúzó nagycsoportosok kis műsorral köszönnek el egymástól.

Ünnepeink

- A gyermekek születés-és névnapját a csoportban kialakított hagyományok szerint ünnepeljük meg.

- Advent kezdete az adventi koszorú elkészítésével megkezdődik az ünnep-várás, a karácsonyi készülődés időszaka.
- Mikulás nap a gyermekek egyik legkedvesebb, legtöbb izgalommal járó ünnepe. Dalokkal, versekkel, dramatizálással készülünk a Mikulás fogadására. A gyermekeknek meglepetésekkel kedveskedünk.
- A karácsonyi készülődés egy hosszabb időszakot foglal magában, mely alkalmával a termet, öltözőt, előteret díszítünk, ajándékokat, díszeket készítünk, mézeskalácsot sütünk. A karácsonyi készülődésnek része a szülőkkel való közös program – az adventi játszóház, amely kellemes hangulatával a család és az óvoda kapcsolatát is erősíti.
- A farsang előkészületei során a gyermekekkel együtt farsangi szemüvegeket, álarcokat, maszkokat készítünk. Feldíszítjük a csoportszobát, öltözőt, előteret. Jelmezes farsangi multságokat szervezünk csoportonként.
- A húsvéti készülődés során teremdíszítésre, természetes anyagokkal tojás díszítésére, locsolkodó versek, és a locsolkodási néphagyomány megismertetésére kerül sor.
- Anyák napja a gyermek és az anya érzelmi kapcsolatának legmeghittebb ünnepe. Verssel, dallal és ajándékkal köszöntjük az édesanyákat, nagymamákat.
- A Gyermeknapot a vidámság, derű, jó hangulat jellemzi. Tartalmas, vidám programokat, szervezünk, és ajándékokkal lepjük meg óvodásainkat.

Nemzeti ünnepeink

A 3-7 éves gyermekek számára fontos, hogy életkori sajátosságaiknak megfelelő módon részesei legyenek nemzeti ünnepeinknek. Megemlékezünk a régi korok eseményeiről, hőseiről, megteremtve ezzel csiráját a szülőföld, a haza szeretetének.

Képek gyűjtése, nézegetése, jelképek megismerése, ünnepi környezet kialakítása során a gyermekek átélhetik az ünnepek hangulatát.

A nemzeti ünnepeinkről való megemlékezés csoportszinten történik a gyermekek életkorának és fejlettségének figyelembevételével. Megéreztetjük az ünnepi hangulatot, amely később alapja lesz a mélyebb tartalom megértésének. A megemlékezés során arra törekszünk, hogy a különböző tevékenységek- zászló festése, kokárda készítése, óvoda díszítése- során a gyermekek átérezhessék az ünnep hangulatát. Tudatosítjuk bennük, hogy magyarok vagyunk, Magyarország a hazánk. Meghallgatjuk a Himnuszt, a Szózatot, felkeressük a városi köztéri ünneplő helyeket, ahol elhelyezzük a megemlékezés virágait, illetve a gyermekek által készített nemzeti színű szimbólumokat (zászló, kokárda).

A környezet mennyiségi és formai viszonyai a környezet megismerésére nevelés feladatkörében jelenik meg. A matematikai tartalmú tapasztalatszerzés természetes környezetben a legeredményesebb. Jól fejleszti a gondolatok tevékenységgel, szóval történő kifejezését.

Egyéni feladatmegoldás egyéni siker eredményez, a közös siker pedig erősíti a csoporttudatot.

Az óvodai játék, munka, tapasztalatszerzés folyamatában jelen van a matematikai tapasztalatszerzés, megfigyelés. Figyelemmel kísérjük a gyermek érdeklődését, matematikai megnyilvánulásait, s azokra úgy reagálunk, hogy újabb jelenségek, összefüggések megláttatására, matematikai tevékenységek végzésére ösztönözze őket. Tudják felismerni a mennyiségi, alaki, nagyságbeli tér viszonyokat, alakul ítéliképességük, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemléletük. Ezek feldolgozásával, a felderítés, a kutatás, keresés, felfedezés, a problémamegoldás módszerével, az egyéni képességek figyelembevételével alapozzuk meg a matematikai tartalmú ismereteiket.

6.7 Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés egyik eszköze a munka és a munka jellegű játékos tevékenység. A munka célra irányuló tevékenység, többnyire külső irányítással folyik, a gyermekektől belső fegyelmet, kötelezettségvállalást és annak teljesítését igényli.

A munka végzése közben megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek természeti és társadalmi környezetükről. Minden munkatevékenység újabb tapasztalatok forrását jelenti.

A kedvvel végzett munka hatására alakul ki a gyermekekben a munkavégzés készsége és szokása. Közben megtanulják a legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű használatát, ismerkednek a munkaszervezés folyamataival. Munkavégzés során alakul kötelességtudatuk, felelősségtudatuk, erősödik kezdeményezőkézségük, fejlődik együttműködési képességük. Az óvodában a munka elsősorban közösségért végzett tevékenység, közben alakulnak a gyermekek közötti társas kapcsolatok, elősegíti a kapcsolatok színesebbé, bensőségessé válását. Lehetővé válik általa a kitartás, a felelősségérzet, a kötelességteljesítés gyakorlása, az önértékelés és a közösségi értékelés alakulása.

A munka saját és mások elismerésére nevelés egyik formája, mely folyamatos együttműködést és konkrét, reális a gyermekhez mért fejlesztő értékelést igényel.

Munkafajták:

- saját személyükkel kapcsolatos munkák,
- közösségért végzett munka /naposság/,
- alkalmoszerű megbízások,
- környezet rendjének megőrzése,
- növény és állat gondozás.

Célunk:

- gyermekek fokozatosan tapasztalják meg a munka örömét, tanulják meg tisztelni a munkát végző embert,
- munkavégzés közben alkalmazkodnak egymáshoz, megbecsülik egymás munkájának eredményét, fejlődnek közösségi kapcsolataik, alakul feladattudatuk, felelősség érzetük.

Feladataink:

- lehetőség biztosítása a gyermek számára olyan munkák végzésére, amelyek fejlesztik képességüket, gazdagítják személyiségüket,
- tapasztalat útján fedezzék fel a gyermekek a munka hasznosságát, szükségességét,
- éljék át a munka örömét, tanulják meg tisztelni a munkát végző embert, munkavégzés közben,
- alkalmazkodjanak egymáshoz,
- becsülik egymás munkájának eredményét,
- éljék át az én csináltam, mi csináltuk sikerélményét,
- tudatosuljon bennük mikor játsszák a munkát és mikor végeznek eredményt hozó munkát,
- a munkavégzés során a higiéniai és balesetvédelmi szabályok betartása, egészség, testi épség megóvására nevelünk,
- fontos feladatunk a munkához való pozitív viszony kialakítása, melyben támaszkodunk a

---

munkára nevelés potenciális feltételeire,

- a közösségért végzett feladatok által a közösségi kapcsolatok erősítése,
- a munkafolyamat fázisainak felidézésével a tanulási képességek fejlesztése,
- az egymástól való tanulás megvalósítása,
- az önértékelés, önbizalom alakulásának segítése.

6.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodánkban a tanulás, az egyéni szükségletekhez igazodó, játékba ágyazott tevékenységeken keresztül történő differenciált fejlesztéssel valósul meg. A tevékenységek megvalósításakor építünk az előzetes élményre, tapasztalatra, az utánpótlásos, spontán, játékos felfedezettő és cselekvéses, a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzésre, az irányított és szervezett tevékenységekre.

7. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE

7.1 A tehetséggondozás megalapozása

- legfontosabb feladatunk a tehetségnek és annak megjelenési formáinak beazonosítása.
- a tehetség ígéretnek kibontakoztatását egyénre szabott, differenciált fejlesztéssel támogatjuk.

7.2 Hátrányos helyzetű és nehezen nevelhető gyermekek nevelésének elvei (BTMN, SNI)

- az óvoda működésének egész folyamán a gyermekek mindenekfelett álló érdekét biztosítja,
- tiszteletben tartjuk a családban nevelkedés jogát,
- fokozott védelmet biztosítunk a fogyatékkal élő gyermek számára,
- együttműködünk az egészségügyi és szociális intézményekkel,
- a gyermeki jogok védelmét az óvoda minden dolgozója kötelességének tartja,
- gyermekvédelmi munkánk hosszú távú célja a helyi sajátosságok ismeretében: mentálhigiénés óvodai rendszer kialakítása, minden óvodás korú gyermekre kiterjedő preventív tevékenység megszervezése, a speciális segítséget igénylő gyermekek és családok komplex gondozása,
- programunk személyiségekre épül, megelőzheti a magatartási és tanulási zavarok kialakulását.

Céljaink, feladataink:

- a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítése,
- minden gyermeknek joga van arra, hogy egyéniségéhez optimálisan illeszkedő pedagógiai rendszerben a számára legkevésbé korlátozó és legkevésbé szegregált környezetben nevelkedjen,
- az esélyegyenlőtlenség csökkentése mellett kiemelt feladat az előítéletek kialakulásának megelőzése. Magatartásmintákkal igyekszünk elősegíteni az elfogadást a gyermekekben és a szülőknél,
- a gyermeket – mint fejlődő személyiséget – különleges védelem illeti meg,
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége s ebben óvodánk kiegészítő szerepet játszik,
- biztosítjuk az egyenlő bánásmód elvének, és az esélyegyenlőségnek mindenre kiterjedő megvalósulását.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY
PITYPANG TAGÓVODÁJA

„KÖRNYEZETTUDATOS GONDOLKODÁS MEGALAPOZÁSA”

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

OM: 028572

3528 Miskolc Fövényszer utca 35.

Készítette: A MIÓVI Pitypang Tagóvodájának nevelőtestülete

Hatályos: 2024. szeptember 1.

2024.

Megszerzett címek:

Tartalomjegyzék

1. Bevezető.....	5
1.1 Intézményünk bemutatása.....	5
1.2 Személyi feltételek.....	5
1.3 Tárgyi feltételek.....	6
2. Alapelveink.....	6
2.1 A MIÓVI Pitypang Tagóvodája Pedagógiai Programjának alelvei	6
2.2 Jövőkép	7
2.3 Óvodakép.....	7
2.4 Gyermekkép	8
2.5 Pedagóguskép.....	8
2.6 Dajka, pedagógiai asszisztens kép	9
3 A pedagógiai program bemutatása	10
4 Óvodai nevelésünk célja.....	10
4.1 A nevelési programunk sajátosságaiból eredő nevelési célunk	10
5. Nevelés keretei.....	10
5.1 Egészséges életmód alakítása	10
5.2 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása.....	12
5.3 Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	13
6. Az óvodai élet szervezeti keretei.....	15
6.1 Csoportszerkezet	15
6.2 Napirend	15
6.3 Hetirend	16
7. Az óvodai élet tevékenységformái	17
7.1 A játék.....	18
7.2 Verselés, mesélés.....	19
7.3 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	20
7.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....	21
7.5 Mozgás	22
7.6 A külső világ tevékeny megismerése.....	23
7.6.1 Környezet megismerésére nevelés	23
7.6.2 Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés.....	24
7.7 Munka jellegű tevékenységek	25
7.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	26
8. A dokumentumok rendje.....	27
8.1 Csoportnapló.....	27

8.2	Fejlődési napló	27
9.	Az óvoda hagyományos ünnepei, rendezvényei	28
10.	Óvodánk kapcsolatrendszere	29
10.1	Óvodánk kapcsolata a családdal	29
10.2	Az óvoda egyéb kapcsolatai	30

1. Bevezető

Óvodánk arculatát a nevelőtestületben együtt tevékenykedő óvodapedagógusok folyamatosan alakítják pedagógiai hitükkel, módszereikkel, közösen vállalt értékeikkel.

Pedagógiai Programunk alapját az Óvodai nevelés országos alapprogramja képezi.

A program megírásakor figyelembe vettük a helyi hagyományainkat, szokásainkat, a folyamatos változásokat, a gyermekek, a szülők és az óvodapedagógusok igényeit, valamint a fenntartó elvárásait.

Programunkban kiemelt hangsúlyt fektetünk a környezeti nevelésre, a környezetvédelemre.

A szabad játék prioritása mellett a környezeti nevelés kiemelésével megismertetjük a gyermekekkel a minket körülvevő élő és élettelen természeti értékeket, megértetjük a természetvédelem fontosságát, és alapvető viselkedéskultúrává alakítjuk ki bennük az óvó, féltő, megelőző és megőrző környezettudatos magatartást. Az óvodai tevékenységek és az óvodán kívül szervezett színes programok lehetőséget teremtenek, hogy gyermekeink változatos mozgásos, érzékszervi tapasztalatszerzések során fedezzék fel a közvetlen és tágabb természeti és társadalmi környezetüket.

Valljuk, hogy hatékony fejlesztő nevelőmunkát csak a családokkal való kölcsönös bizalmon és tiszteleten alapuló együttműködéssel, valamint szakmailag felkészült alkalmazotti közösség közreműködésével lehet végezni.

1.1 Intézményünk bemutatása

Intézményünk neve: Miskolci Integrált Óvoda Intézmény Pityang Tagóvodája

Intézményünk címe: 3528 Miskolc, Fövényszer utca 35.

Telefonszáma: 46/530-565

E-mail: pityangovi1@gmail.com

OM azonosító: 028572

Fenntartó: Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata 3525 Miskolc Városház tér 8.

Honlap: www.miovi.hu

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Pityang Tagóvodája Miskolc-Martinkertvárosban található, nyugodt, családi házas övezetben. Az épületet 1986-ban vették először birtokba a gyermekek, melyet a „Vasút a gyermekekért Alapítvány” működtetett 14 éven keresztül. 2000. szeptemberétől az intézmény Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának fenntartása alá került. A „Pityang” előnevet, 2007-től viseli.

Az óvoda közössége elsők között – 2005-ben - pályázott a „Zöld Óvoda” cím elnyerésére, melyet folyamatosan fenntartottunk, és ennek eredményeként 2015-ben vettük át az „Örökös Zöld Óvoda” kitüntető címet. Az intézmény a Madárbarát Óvoda és az Állatbarát Óvoda címmel is rendelkezik. Óvodánk – a szülők javaslata alapján - 2016-ban elnyerte a Családháló díjat, ezzel „Az év óvodája” lett.

1.2 Személyi feltételek

A nevelő, oktató munkát 16 óvodapedagógus látja el, akiknek elfogadó, támogató személyisége meghatározó a gyermekek számára, értékfelfogása erősen hat a gyermekekre. Az óvodapedagógusok mindegyike felsőfokú végzettségű.

A nevelőmunkát segítő 8 dajka és 2 pedagógiai asszisztens, segítő attitűdje szintén mintát jelent a gyermekek számára. Az óvodapedagógusok vonják be a dajkákat a közösségi élet és az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe, elemzésébe, értékelésébe. A közösség tagjai valamennyien vállaljanak felelősséget a közösen kitűzött célok és feladatok megvalósításáért. Nevelőtestületünket a folyamatos szakmai megújulás igénye jellemzi, fiatal kolleganőinknek is ezt a szemléletet adjuk tovább.

1.3 Tárgyi feltételek

A csoportszobáink berendezését úgy alakítjuk, hogy a lehető legjobban szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlesztését. Legyen tiszta, gondozott, esztétikus minden csoportszoba, öltöző, mosdó, konyha, udvar. Nagy tornatermünk biztosítja a szervezett mozgásfejlesztést, szabad játékot, változatos tornaszerekkel, eszközökkel. Fejlesztőszoba ad helyet a külön fejlesztő tevékenységeknek.

Udvarunk elhelyezkedését, nagyságát illetően a városban egyedülálló. Minden évszakban biztosítja eszközeivel, szabad területeivel a mozgást, a tiszta levegőről pedig árnyas fái gondoskodnak. Lehetőséget nyújt a madarak mindennapos megfigyelésére, gondozására is.

A gyerekek kert munkában is részt vesznek, számukra biztonságos kert szerszámok használatával.

Óvodánk főzőkonyhával nem rendelkezik, a gyermekek saját csoportszobájukban étkeznek. Az ételek kiosztását és a mosogatást a tálaló konyhán végzik az alkalmazottak. A gyermekek napi háromszori étkezést kapnak, a speciális étrendre szoruló gyerekek étkezése biztosított.

Közösségünk elsőik között pályázott a minisztérium által kiírt cím elnyeréséért és három sikeres pályázat után 2015-ben, munkánk elismeréseként átvehettük az **Örökös Zöld Óvoda** kitüntető címet.

A cím megköveteli, hogy a mindennapi nevelőmunka során teljesítsük és megvalósítsuk a „zöld óvodaság” elvárásait.

- Az óvodapedagógusok elkötelezettek a fenntarthatóság eszmeisége iránt.
- Az egész alkalmazotti közösség közös értékeket képvisel és közvetít.
- A fenntarthatóság eszmeiségéhez hűen, a környezet megismerésére, szeretetére, tiszteletére és védelmére nevelünk.

2010-ben az óvoda a Madárbarát címet is kiérdemelte. Madárvédelmi berendezések (madáritatók, madáretető, odúk) elhelyezéséről is gondoskodunk, biztosítva számukra a folyamatos táplálékot és fészkelési lehetőséget.

2. Alapelveink

2.1 A MIOVI Pitypang Tagóvodája Pedagógiai Programjának alapelvei

Alapelvünk, hitünk, hogy természetbarát gyermek, csak természetbarát környezetben nevelhető.

- A nevelés középpontjában a gyermek és környezete áll.
- A játék a kisgyermek természetes, korsajátos, globális, érési-tanulási aktivitása.
- A nevelésben a valódi tudás az, amit a gyerek maga fejt meg, cselekvésein keresztül sajátít el, és azt képes alkalmazni.
- A különbségek elfogadtatása, a mássággal szembeni tisztelet, tekintet nélkül nemére, eredetére, hitére, kultúrájára, szociális helyzetére, adottságaira, képességeire. Az egyéni érdeklődés és fejlődési ütem tiszteletben tartása, tehetségek felismerése és intenzív fejlesztése.

- A differenciálás a nevelőmunkában és a tanulás szervezésében alapvető fontosságú. A fejlesztő hatások mindig a gyermek életkorához, egyéni igényeihez, szükségleteihez igazodnak, a figyelem, kiváráás, tolerancia, segítségnyújtás, elfogadás, türelem jelenjen meg a mindennapokban.
- A fenntartható fejlődés egyet jelent, környezetünk értékeinek megtartásával a jövő generációk iránti felelősségünkkel.
- Óvodánk egyéni arculatát a helyi körülmények és sajátosságok figyelembevételével, a nevelőtestület egységes szemlélete, valamint az itt tevékenykedő emberek azonos szándéka adja.
- A szülőkkel való együttműködés érdekében törekszünk a jó kapcsolatra, bizalmuk elnyerésére.

2.2 Jövőkép

Olyan nemzedék felnevelése, mely gondolkodásában, cselekedeteiben, beállítottságában keresi az utat, ami összeegyeztethető környezetével.

2.3 Óvodakép

Olyan óvoda megteremtésére törekszünk, ahol az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális személyi, tárgyi és szakmai feltételei biztosítva vannak.

Az intézmény nevelési céljai határozzák meg az óvodai nevelés folyamatába a módszerek eljárások kiválasztását, alkalmazását.

A mese, a vers, a számok világa, a mozgás, az élmények, a szokásrendszer vagy a környezet megismerése nem merev korlátok közé szorított követelmény.

Az óvodában folyó nevelő-fejlesztő munka alapjaként a gyermekek adottságainak, képességeinek megismerésére vonatkozó mérési rendszer működik. Az óvodapedagógusok a pedagógiai programban meghatározottak alapján végzik nevelő-fejlesztő munkájukat, a gyermekek egyénre szabott értékelését.

Az intézményben folyó nevelő-fejlesztő munka segíti a gyermekeket, hogy felfedezzék és kibontakoztassák egyéni képességeiket, a lemaradó gyermekek segítséget kapnak a felzárkózásra, a tehetségigérek kiemelkedő képességeik gyakorlására.

Nagy hangsúlyt fektetünk

- a fenntartható fejlődési célok-, tanulási lehetőségek megvalósítására,
- az egészséges életmódra nevelésre,
- a rendszeres mozgásra, szabad levegőn való tartózkodásra,
- tiszta, esztétikus, biztonságos, ingergazdag környezet kialakítására,
- a szülőkkel való partner-elvű együttműködésre,
- a környezetbarát, óvodai környezet kialakítására és fejlesztésére.

Az óvodában folyó nevelő-fejlesztő munka közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások, képességek fejlődését. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermekek környezettudatos magatartásának kialakulását (szelektív hulladékgyűjtés, energiatakarékosság). Fontos, hogy gyermekeink megismerjék nemzeti hagyományainkat, a zöld jeles napok jelentőségét.

2.4 Gyermekkép

Elfogadjuk, hogy minden gyermek egy adott személyiség, aki eltérő adottságokkal jön a világra, eltérő környezetben nevelkedik, eltérő az érdeklődése, fejlettségi szintje és fejlődési üteme. Az óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk, a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával biztosítjuk, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen a színvonalas nevelésben. Nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának. A tehetségigéretes és a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek gondozását, fejlődésük támogatását fontos feladatunknak tekintjük, ezért fejlesztési stratégiánk kimunkálásában minden gyermek számára biztosítjuk az egyenlő hozzáférést. Olyan gyermekeket nevelünk, akik érdeklődőek, nyitottak, érzékenyek a környezet állapotára, fontos számukra a szűkebb és tágabb környezet értékeinek megőrzése. Kialakul bennük a környezet ismeretén és személyes felelősségükön alapuló környezetbarát, környezettudatos magatartásuk, egyéni és közösségi szinten. Személyes környezettudatos, pozitív példamutatásunkon keresztül hatunk minden kisgyermekre, ennek garanciája a pedagógiai következetesség, hitelesség és elhivatottság. Az önálló ismeretszerzés képességének fejlesztésével, aktív tapasztalatszerzés lehetőségével, megalapozzuk az élethosszig tartó tanulást. Az óvodai nevelésünk elősegíti az iskolai közösségben történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.

A gyermekek egyéni igényeit megértéssel, empátiával fogadjuk és törekszünk a kiegyensúlyozott, harmonikus alaphangulat kialakítására.

A gyermekek személyiségének optimális fejlődése, kibontakoztatásának elősegítése érdekében nevelőmunkánk során érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, nyugodt légkört, a gyermekek igényeit kielégítő, gyermekközpontú, befogadó, szeretetteljes, előítélettől mentes környezetet alakítunk ki.

Gyermekeinket életkori sajátosságaik, egyéni képességeik figyelembevételével, differenciált módon, játékosan, főként tapasztalati úton szerzett megfigyeléseikre építve neveljük.

Fontosnak tartjuk, hogy boldog, érzelmileg gazdag, a környezetével harmóniában együtt élő, együttműködő, egészségesen fejlődő gyermekeket neveljünk.

Gyermekeink szívesen járnak óvodába, jól érzik magukat a gyermekközösségben. Felszabadultan játszanak.

Környezetükhöz kötődnek, abban jól tájékozódnak, fogékonyak a szépre.

Tisztelik a velük foglalkozó felnőtteket, bizalommal fordulnak hozzájuk.

Bátran, egészséges önbizalommal, jól kommunikálnak, érzelmeiket képesek verbális és nonverbális módon is kifejezni, érdeklődőek, sok-sok tapasztalattal felvértezettek.

Tevékenységeik során megfelelő önállósággal, kezdeményezőképeséggel, aktivitással, nyitottsággal, alkalmazkodóképességgel rendelkeznek.

Szívesen és ügyesen mozognak.

Szeretik és örömmel végzik a különböző művészeti, alkotó tevékenységeket, melyek során gyakran használják fel az újrahasznosítható hulladékokat.

Képesek együttműködni társaikkal, az alá- és fölérendeltségi viszonyok önkéntes kialakítására.

Magatartás- és viselkedéskultúrájuk koruknak megfelelően fejlett, udvariasak, illemtudóak.

Elfogadják, tolerálják, segítik a különleges bánásmódot igénylő társaikat.

Környezetük rendben tartása során figyelnek a szelektív hulladékgyűjtésre.

Szeretik, óvják és védik a természetet.

2.5 Pedagóguskép

Az óvodai nevelőmunka kulcsszereplője az **óvodapedagógus**, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. A pedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára. Az óvodánkban dolgozó pedagógusok a szabad játék

prioritását hangsúlyozzák, szívesen és örömmel végzik nevelő-fejlesztő munkájukat. Minden óvodapedagógus pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának alkalmazása által kizárólag a gyermek védelmében és érdekében cselekszik. Elfogadó, segítő, támogató attitűdje modell, minta a gyermekek számára. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés megvalósítása során pedagógusaink arra törekszenek, hogy a gyermekek számára szeretetteljes, derűs, megértő, elfogadó légkört, állandó értékrendet, biztonságos környezetet, érzelmi biztonságot teremtsenek. Ahhoz, hogy nyugodt, kiegyensúlyozott légkör jöhessen létre, pedagógusaink mindig szem előtt tartják a gyermeki önállóságot fejlesztő, a játékban való elmélyülést segítő óvodapedagógusi magatartást.

A nevelőtestület tagjai rendelkeznek az óvodapedagógusi munkához szükséges szakmai és módszertani, a tevékenységek szervezéséhez, tartalmi közvetítéséhez szükséges szaktudományos ismeretekkel. Ismerik az óvodai nevelés, a benne megvalósuló fenntarthatóságra nevelés társadalmi jelentőségét, az óvodáskorú gyermek komplex személyiségfejlődéséhez pedagógiai, pszichológia sajátosságait, a sajátos nevelési igényű és a hátrányos helyzetű gyermekek nevelésének specifikumjait. Képesek felmérni kompetenciájukból származó szakmai lehetőségeiket és feladataikat, együttműködni a családokkal, kapcsolatot tartani társintézményekkel. Képesek az átlagtól eltérő képességű gyermekek felismerésére, hatékony differenciált nevelésükre (kiemelt figyelmet igénylő gyermek). Törekszenek a gyermekek fejlődésének elősegítésére, saját személyiségük megismerésére, szakmai megújulásukra. Nyitottak a tapasztalatszerzésre, a segítségkérésre és elfogadásra, valamint az innovációra.

A párhuzamosan végezhető tevékenységekhez biztosítjuk a megfelelő eszközöket és a szabad választás lehetőségét. Figyelembe vesszük a gyermekek aktuális fizikai és érzelmi állapotát és ehhez igazítjuk a tevékenységek tempóját, időtartamát, módszereit.

Színes, változatos módszereket alkalmazunk. Az ismeretek átadásakor a komplexitásra törekszünk, melyet a gyermekek tevékenykedtetésével, cselekvésbe ágyazottan valósítunk meg. Munkánkban a tanulási folyamatot a nevelés szerves részeként kezeljük.

Értékeléseikkel, visszajelzéseikkel a gyermekek fejlődését segítjük.

A gyermekeket az egymás elfogadására, az egyéni sajátosságok tiszteletben tartására neveljük. Munkánk során olyan munkaformákat, módszereket alkalmazunk, amelyek önellenőrzésre, önértékelésre ösztönzik a gyermekeket, elősegítik önértékelési képességeik kialakulását.

Pedagógusok az óvoda alapidokumentumaiban megfogalmazott értékekkel egyetértenek, képviselik azok megvalósulását. A pedagógusok munkáját közvetlenül segítőkkel szemben hatékony, rugalmas, észszerű munkavégzéshez irányító, támogató szereppel rendelkeznek. A szülővel való kapcsolat alakítója, fenntartója, ápolója.

Kommunikációnkat minden partnerrel a folytonosság, a kölcsönösség és konstruktivitás jellemzi. Tudatosan ösztönözzük a gyermekek egyéni és egymás közötti kommunikációját.

Saját pedagógiai gyakorlatunkat folyamatosan elemezzük és fejlesztjük.

Az óvodai nevelés eredményességének alapja az óvodapedagógusok, a pedagógiai munkát közvetlen segítő munkatársak (dajka, pedagógiai asszisztens) összehangolt munkája szükséges.

2.6 Dajka, pedagógiai asszisztens kép

A pedagógiai munkát segítő munkatársak a nevelőmunkában társ és segítő szerepét töltik be, az óvodapedagógussal összehangolt munkájuk döntően hozzájárul az eredményes óvodai neveléshez. A dajkák és a pedagógiai asszisztensek a napi élet szintjén részt vesznek a pedagógiai programban megfogalmazott feladatok megvalósításában. Ugyanazon szokásokat, szabályokat, viselkedési mintákat közvetítik a gyermekek felé, mint az óvodapedagógusok, ezáltal kiegészítve munkájukat.

3 A pedagógiai program bemutatása

Programunk az Óvodai nevelés országos alpprogramjára épülő, a fenntarthatóság eszmeiségét tartalmazó pedagógiai program. Ez az alapja az éves pedagógiai munkatervnek és a csoportok nevelési terveinek. Így tudatosan tervezettek a gyermekek környezettudatos magatartását alapozó zöld tartalmak. Pedagógiai programunkban arra törekszünk, hogy a ránk bízott gyermekeket a természet szeretetére és tiszteletére neveljük.

Az óvoda nevelés egyik kiemelt feladata, hogy már ebben az életkorban megérezzük, megértsük a környezetvédelem fontosságát, begyakoroljuk az ezzel kapcsolatos szokásokat. E gondolkodásmód azonban nem korlátozódhat a jeles napokra, a szemléletnek át kell szőnie az egész nevelést, az óvodai élet hétköznapijait. A gyermekekben él a megismerés vágya. Nem mindegy milyen hatások érik a környezet és természet megismerése kapcsán. A környező világ tevékeny megismerésében a közvetlen tapasztalásra, megfigyelésre, vizsgálódásra, cselekvésre építünk. A családok bevonása nevelésünkbe, programjainkba, tágabb, társadalmi szinten fejt ki hatását. A környezetvédő életmód segít a környezetbarát szokások kialakításában és formálásában, melyek azután megalapozzák a környezettudatos gondolkodást.

Célunk a szülők és az óvodában dolgozó felnőttek ökológiai szemléletének formálása is a természetet szerető, tisztelő, védő gyermekek mellett.

4. Óvodai nevelésünk célja

Óvodai nevelésünk célja, olyan biztonságot nyújtó, szeretetteljes, elfogadó légkör kialakítása, mely elősegíti a gyermekek személyiségének kibontakozását. A családi nevelést kiegészítve az eltérő szociális környezetből érkező 3-6-7 éves korú gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése, egyéni fejlettségüknek megfelelő differenciált komplex fejlesztése, a gyermeki önállóság alakítása.

4.1 A nevelési programunk sajátosságaiból eredő nevelési célunk

- Az élő és élettelen környezet megismertetése, a természeti és társadalmi lakókörnyezethez fűződő pozitív érzelmi viszony megalapozása.
- Sokrétű tevékenység biztosítása, melynek során átéli a gyermekek a felfedezés örömét, megtapasztalják környezetalakító munkájuk eredményét.
- A gyermekek viselkedésében jelenjenek meg környezet-harmonikus jártasságok, készségek. Közvetlen tapasztalataikon, érzelmi kötődésükön keresztül jussanak el környezetük megbecsüléséhez, védelméhez.
- A gyermekek érdeklődésére, cselekvési vágyára, érzelmi vezéreltségére alapozva, korszerű szokásrendszert, gondolkodásmódot, és viselkedés-kultúrát alapozása.
- A fenntarthatóságra nevelés erősítése.
- A helyes és egészséges életvitel, a környezetbarát szemléletmód tudatosítása, családokkal együttműködő szemléletalakítás.
- Az óvoda környezetében lévő helyi közösségek értékeinek megismerése, azok védelme, fontosságának tudatosítása.

5. Nevelés keretei

5.1 Egészséges életmód alakítása

Pedagógiai szemléletünkben az egészségre nevelés az egészség megvédése annak edzésére irányuló tervszerű személyiségfejlesztést jelent, amely a nevelés folyamatában állandóan jelen van.

A gyermekek korábbi tapasztalataira alapozva, tovább erősítve, vagy korrigálva alakítjuk a testápolás, étkezés, öltözködés, mozgás, testedzés, pihenés szokásrendszerét.

A gyermekek gondozása, testi szükségleteik, mozgásigényük kielégítése elősegíti növekedésüket, fejlődésüket, megteremti a nevelési hatások kedvező érvényesülésének feltételeit. A folyamatos, rugalmas napirendünkkel, a stresszmentes, kiegyensúlyozott, biztonságos, nyugodt, légkör megteremtésével biztosítjuk a betegségmegelőzést, a testi és mentális egészségmegőrzést, szokásainak alakítását, a gyermekek testi képességeinek, harmonikus, összerendezett mozgásának optimális fejlődését.

A gyermekek mozgásigényének kielégítését és fejlesztését a mozgásos tevékenységek a tornateremben, a mindennapos mozgás, és a szabadban végezhető különböző mozgásos tevékenységek, séták, kirándulások szolgálják.

Az egészséges életmódra nevelés, a természet és életközelség komplexen alkotja óvodánk egészségnevelési programját.

Valljuk, hogy az egészséges környezet és az egészséges életmód kölcsönhatásban van, egymásra épül, és egymást kiegészíti. A természet, a környezet óvása, védelme pedig nélkülözhetetlen az egészséges emberi élethez, hiszen az ember a természet része. Ezért nagyon fontosnak tartjuk a környezettudatos szemlélet és magatartás, a környezetvédelemhez és megóvásához kapcsolódó szokások megalapozását.

A személyi és tárgyi feltételek biztosításával elősegítjük az egészséges és biztonságos környezet megteremtését (környezet tisztántartása, jó világítás, levegőcsere, zöld növények), mely pozitív hatást gyakorol a gyermekek fejlődésére és fejlesztésére.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- A gyermekek a kialakított szokásoknak megfelelően felszólítás nélkül, önállóan végzik a testápolási teendőket, fontosnak tartják saját higiénájukat.
- A gyermekek képesek szükségleteiket késleltetni, szükségleteiket képesek önállóan kielégíteni.
- WC-zést követően a kislányok és a kisfiúk is szükség esetén önállóan használják a toalettpapírt, használat után lehúzzák a WC-t.
- A tisztálkodó szerekből a szükséges mennyiséget használják, a vízcsapot elzárják maguk után.
- Ismerik a tisztálkodási eszközök helyét, azokat megfelelően használják, tisztán tartják.
- Zsebkezdőjüket köhögéskor, tüsszentéskor önállóan használják.
- Szükség esetén, önállóan használják a fésűt.
- A kulturált étkezés alapvető szokásait ismerik (asztalnál ülve, halkán, csukott szájjal étkeznek). Igénylik az asztal esztétikus rendjét.
- A felnőttekkel és társaikkal szemben is használják az étkezéshez kapcsolódó udvariassági kifejezéseket.
- Ismerik az ételek és az étkezéshez kapcsolódó tárgyak, tevékenységek megnevezését.
- Képesek önállóan eldönteni, miből mennyit tudnak elfogyasztani. Kulturáltan étkeznek.
- Megfelelő kéztartással, rendeltetésszerűen használják az evőeszközöket (kanál, kés, villa).
- Terítés során az edényeket biztonságos fogással viszik a megfelelő helyre, ügyeljenek az asztal, illetve környezetük rendjére, tisztaságára.
- Szükség szerint használják a szalvétát.
- Szívesen fogyasztanak zöldséget, gyümölcsöt.

- Önállóan öltöznek, ruháikat ki – begombolják, cipőjüket befűzik, bekötik.
- Szükség esetén, időjárástól függően változtatnak öltözködésükön.
- Ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, tisztaságára. Ismerik a szelektív hulladékgyűjtés célját és gyakorlatának elemeit.
- Kialakulóban vannak azok az alapvető magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek, alakul a környezet tudatos magatartásformájuk.
- Életkoruknak megfelelő környezettudatos magatartást tanúsítanak.
- Ismerik és betartják a balesetvédelmi magatartásformákat.
- Szívesen mozognak a szabadban évszaktól függetlenül.
- Életkoruknak megfelelően edzettek testileg és lelkileg.
- Ismerik és betartják az egészséges életmóddal kapcsolatos alapvető szokásokat, szabályokat.
- Vigyáznak környezetük rendjére, tisztaságára.

5.2 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés biztosítása

Elsődleges célunk, hogy a befogadástól kezdve biztonságos, szeretetteljes, aktív légkörben a gyerekek jól érezzék magukat, bekapcsolódjanak a közös tevékenységekbe. Kiepitjük a szokás és szabályrendszert, és pozitív modellt állítunk a gyermekek elé. A jó csoportlégkör kialakításához hozzájárulnak a sokszínű tevékenységek, a közös élmények. Csakis a saját erejében, képességeiben magabiztos gyermek válik szintén magabiztos, de jó értelemben kétkedő, tanulni vágyó, tanulni tudó, önmaga és a világ változásait követni tudó felnőtté. Fontos, hogy a gyerekek elfogadják egymást eltérő tulajdonságaikkal együtt.

A gyermekek fejlődésének tempója élet- és nevelési körülményei eltérőek. Különböznek egymástól testi, lelki, idegrendszeri sajátosságaikban, értelmi képességeik, nyelvi kifejezőkészségük, társas magatartásuk, érzelmeik, érdeklődésük, aktivitásuk terén. Ezért nagyon fontos a gyermekek életkörülményeinek, családi szokásainak, egyéni, sajátos nevelési szükségleteinek, anamnézisének ismerete, mely alapja a sikeres és hatékony nevelő-fejlesztő munkánknak. A gyermekek esélyegyenlőségének megteremtése, a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek gyakorlása, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek inkluzív nevelése; a környezeti értékekhez fűződő pozitív attitűd formálása, különös tekintettel: a környezettudatos szemléletmód, a természetvédelemmel kapcsolatos ismeretek megalapozására.

Pozitív érzelmi viszonyt kell teremtenünk, a természet és a gyermek között, olyan attitűdöket, szokásrendszereket kell kialakítanunk, melyek a természet, az élőlények és az élet tiszteletében fejlődnek ki. Az attitűdöt, környezetbarát cselekvéseink és szokásaink határozzák meg.

A gyermekek modellkövetés útján sajátítják el azokat a magatartásmódokat, melyek szükségesek a közösségi léthez. Az együttjátás során felmerülő konfliktusok kezelésében, megoldásában fontos szerepe van a felnőtteknek. Ennek elsődleges forrása a szülő által nyújtott modell. Az óvodában felmerülő gyermekek közti konfliktusok megoldásának elősegítése, a gyermekekkel az erőszakmentes konfliktuskezelési technikák megismertetése elsősorban óvodapedagógusi feladat, de a helyzet mérlegelése után esetenként a szülőket is tájékoztatni kell a felmerülő problémáról, extrém esetekben szakember bevonása is indokoltá válhat.

Az óvodában dolgozó felnőttek viselkedésmintái meghatározó szerepet játszanak a gyermekek közösségi, társas viselkedésének alakulásában. Az óvodapedagógus személyisége, kommunikációja, bánásmódja modell értékével hat a csoporttevékenységek folyamatára és a gyermekek egyéni fejlődésére, továbbá az óvodapedagógus viszonya egy-egy gyermekhez hat a csoporton belüli gyermek-gyermek kapcsolatokra is.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és

tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermekek kötődnek az óvodához, szívesen járnak az óvodába, jól érzik magukat; elfogadják, szeretik egymást és a velük foglalkozó felnőtteket.
- Környezetükben jól eligazodnak, képessé válnak együttműködésre felnőttekkel, gyerekekkel egyaránt.
- Éntudatuk kialakult, érzelmeiket érthetően kifejezik, szándékaikat képesek érvényesíteni.
- Társas kapcsolataik megszilárdultak, baráti kapcsolatokat könnyen kialakítanak.
- Megértik, elfogadják és tolerálják, hogy az egyes emberek különbözőek. Szükség esetén a tőlük elvárható módon segítséget nyújtanak.
- Magatartásuk érzelem- és indulatvezéreltsége csökken, képesek vágyaik teljesülésének késleltetésére (önfegyelem), a kudarcok elviselésére.
- Képesek az akadályokat leküzdeni és a felmerülő problémákat önállóan, változatos módon megoldani, konfliktusaikat megfelelő módon erőszakmentesen kezelni.
- A szabályokat elfogadják és betartják (szabálytudat).
- Az elkezdett tevékenységet befejezik (feladattudat).
- Kialakul a szülőföldhöz való kötődés, tisztelik és becsülik szűkebb és tágabb környezetüket, fejlődik hazaszeretetük.
- Az alapvető viselkedési normákat követik, életkoruknak megfelelő erkölcsi és akaratit tulajdonságokkal, szokásokkal rendelkeznek.
- Kialakulóban vannak azok az alapvető magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek, alakul a környezettudatos magatartásformájuk.

5.3 Az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra –, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetéről. Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség) fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Az értelmi nevelés és anyanyelvi nevelés az óvodai nevelő-fejlesztő munka egészét, minden területét áthatja. Az anyanyelv fejlesztése, a kommunikáció különböző formáinak alakítása a nevelőtevékenység egészében jelen van.

A beszédfejlesztés leghatékonyabb eszköze az óvodapedagógus példamutató beszéde, kommunikatív viselkedése. A gyermek azt utánozza, amit hall, és úgy, ahogyan hallotta, ezért lényeges a környezetében élők helyes és szép beszéde. Az óvodapedagógusnak, pedagógiai asszisztensnek, dajkának törekednie kell beszélgetés közben a szemléletességre, a képszerű kifejezések alkalmazására, mely segíti a gyermek gondolkodásának, képzeletének fejlődését is.

Az óvodában a beszélő környezet hatására, a beszédhelyzetekben szerzett tapasztalatai során a gyermek átveszi, szinte észrevétlenül tanulja meg környezetétől a nyelvtanilag helyesen felépített mondatok szerkesztését.

Az értelmi képességek kibontakoztatása, az önálló, az alkotó, az aktív gondolkodás alapjainak lerakása nagyon fontos helyet foglal el az óvodai nevelésben. A mindennapokban komplexen megvalósuló értelmi nevelést és fejlesztést a gyermekek kíváncsiságára építjük, melyhez változatos tevékenységeket, tapasztalatszerzési alkalmakat (látens és perceptuális tanulási lehetőségeket) biztosítunk. A gyermekek a színes, változatos tevékenységeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhetnek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az értelmi nevelés során átgondolt tervezéssel alakítjuk ki, hogyan kell tudatosan együtt élni környezetünkkel, hogyan kell védenünk azt.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos, cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Kialakult a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető, többnyire megfelelő hangsúlyozású, hanglejtésű, hangerejű és sebességű beszéd.
- Aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókészletüket, választékosan, gazdag szókincsrel beszélnek, mesélnek. Az új és ismeretlen kifejezések jelentésére rákérdéznek.
- Beszédük összefüggő, elbeszélésük folyamatos, törekszenek a történések logikai, időrendi sorrendjének követésére.
- Ismerik és használják az udvariassági szófordulatokat.
- Szívesen nézegetnek könyveket, folyóiratokat, beszélnek, mesélnek a képekről.
- Figyelmesen, nyugodtan képesek végighallgatni mások megnyilatkozásait.
- A gyermekek kíváncsiak, érdeklődőek környezetük változásai, eseményei iránt.
- Motiváltak, keresik, kutatják, vizsgálják a jelenségek okát.
- Képesek a velük kapcsolatos élmények feldolgozására.
- Koruknak megfelelően észlelésük differenciált, megfigyeléseik egyre pontosabbak, felismerik és megnevezik a mennyiségi, térbeli, geometriai és időbeli viszonyokat, képesek összehasonlítani, csoportosítani; ok-okozati, időbeli összefüggések értelmezésére (kauzális gondolkodás); elemi következtetéseket megfogalmazására.
- A cselekvő szemléletes és szemléletes képszerű gondolkodáson túl megjelenik az elvont, nyelvi gondolkodás szintje.
- Képesek egyszerű problémák önálló megoldására, ismereteiket, tapasztalataikat (egyéni sajátosságaikhoz mérten) jól alkalmazzák a különböző élethelyzetekben.
- Élményeiket képesek kreatív, sajátos, egyéni módon, szabadon kifejezni: mozgásban, játékban, vizuális alkotásokban.

6. Az óvodai élet szervezeti keretei

6.1 Csoportszerkezet

A csoportok kialakításának szempontjai:

- az óvodába jelentkező gyermekek összetétele, aránya
- halmozottan hátrányos (HHH), hátrányos (HH), beilleszkedési tanulási, magatartási zavarokkal küzdő gyerekek (BTMN), sajátos nevelési igényű gyerekek (SNI) arányos létszáma a csoportokban.
- és az óvodapedagógusok javaslata.

A csoportok szervezésénél törekszünk a homogén csoportok létrehozására, de igény szerint kialakítunk részben osztott és vegyes életkorú csoportokat, illetve a beiratkozó gyermekek életkorának megfelelően 3 év alatti, mini csoportot is.

Programunk bármilyen összetételű csoportban eredményesen alkalmazható, a legfontosabb, hogy abban a gyermekek, felnőttek egyaránt jól érezzék magukat.

6.2 Napirend

A napirend az a szervezeti keret, ami lehetővé teszi a nyugodt és kiszámítható óvodai életet. Változatos tevékenységekkel, az aktív és a passzív pihenés életkornak megfelelő váltakozását biztosítja. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. Napirendünk rugalmas, lehetővé teszi, hogy az előre nem tervezett, de a gyermekek fejlődését szolgáló eseményeket is beiktassunk. A napirendben meghatározott tevékenységek megvalósítása során figyelembe vesszük a gyermekek egyéni szükségleteit, aktuális érzelmi, fizikai állapotát, ehhez igazítjuk a tevékenységek időtartamát, tempóját, módszereinket. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása.

A napirendet csoportonként az életkori igényekhez igazítva az óvodapedagógusok a csoportnaplóban rögzítik.

A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.

A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

A rugalmasság vonatkozik a reggelizés és uzsonnázás módjára, az eltérő egyéni alvásigény figyelembevételére, a gyermek alapvető biológiai szükségleteinek rugalmas kielégítésére.

Az évszakhoz igazodó napirendben az időkeretek szintén rugalmasan alakíthatók.

Az évszakokhoz igazodva határozzuk meg a szabad levegőn töltött tevékenységek időtartamát, mely az egészséges életmódra nevelésben, a mozgásigény kielégítésében fontos szerepet játszik.

Fontosnak tartjuk a téli időszakban is a rendszeresen szabad levegőn végzett testmozgást, mellyel a gyermekek szervezetének ellenálló képességét növeljük, immunrendszerét erősítjük.

Mindennapos mozgást az időjárástól függően a szabadban, a tornateremben, illetve a csoportszobában végzünk.

A napirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.

Általános napirendi elosztás:

06.30 – 07.00	gyermekek folyamatos érkezése, játék
07.00 – 08.30	szabad játék, szabadon választott tevékenység, tevékenységben megvalósuló tanulás
08.30 – 09.15	folyamatos tízórai
09.15 – 10.00	óvodapedagógus által kezdeményezett tapasztalatszerzés/ tevékenységekben megjelenő tanulás, mindennapos mozgás

10.00 – 11.45	udvari játék, séta, szabadon választott tevékenység/tevékenységekben megjelenő tanulási helyzetek kihasználása (fedett foglalkoztató), egyéni képességfejlesztés
11.45 – 12.30	ebédelés, készülődés a pihenéshez
12.30 – 14.30	pihenés (egyéni igények lehetőség szerinti figyelembevételével)
14.30 – 15.30	teremrendezés, folyamatos uzsonnázás
15.30 – 17.00	szabad játék, folyamatos eltávozás

6.3 Hetirend

A hetirendben a napirendhez hasonlóan vannak visszatérő stabil, a rendszerességet, a szokásokat rögzítő tevékenységek és ugyanakkor lehetőség van az óvodapedagógus döntése alapján a rugalmasságra.

A hetirendben életkortól függően naponta biztosítjuk a rendszeres mozgásfejlesztést. A keret és az időtartam változó.

A választható és / vagy kötelezően választható tevékenységek a személyi feltételektől függően 2-3 féle tevékenységben kezdeményezhetők. A gyermekek választásai, a résztvevők fejlettsége alapján, valamint a tevékenység jellegétől függően dönti el, a pedagógus hol van közvetlen részvételére szükség.

A hetitervek témáit az óvodapedagógus határozza meg, figyelembe véve a gyermekek életkori sajátosságait, érdeklődési körét, felfedezési vágyát, a természeti és társadalmi környezet gazdagságait, s a gyermekek témákhoz kapcsolódó tapasztalatait.

A tervezés során az óvodapedagógus közvetlen tapasztalásra és élményszerzésre alkalmas tevékenységet tervez, a gondolkodás és a fogalmak mélyebb megértésének fejlesztésére.

Átfogó nevelési tervet alkalmaz, amely a fejlődés minden területét figyelembe veszi.

Javasolt heti rend

Az óvodapedagógus által kezdeményezett irányított tapasztalatszerzések, tervezett tevékenységek

- Verselés, mesélés: naponta
- Ének, zene, énekes játék, gyermektánc: heti egy alkalommal
- Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka: heti egy alkalommal
- Külső világ tevékeny megismerése: környezeti nevelés, környezetismereti tapasztalatok szerzése: heti egy alkalommal
- Külső világ tevékeny megismerése: matematikai tapasztalatok szerzése heti egy alkalommal
- Mozgás (kötött formában) heti egy alkalommal
Játékos mozgás tevékenységek, mozgásfejlesztő játékok: naponta

A felajánlott tevékenységek szervezeti keretei

Az óvodapedagógus döntésétől függ – módszertani szabadságának érvényesülésével párhuzamosan, az egyéni eltérések, életkori jellemzők ismeretében – a felajánlott tevékenységek formáinak megválasztása.

A tornaszobai mozgás minden korcsoportban kötött.

Kiscsoportban, illetve a vegyes csoport 3-4 évesei részére a többi foglalkozás szinte mindegyike kötetlen.

Középső csoportban és a vegyes csoportok 5-7 évesei részére már nagyobb számban fordulnak elő kötött foglalkozások, de egy-egy téma feldolgozása kötetlen formában is történhet.

A gyermekek a tevékenységeket egyénileg, mikrocsoportban vagy együtt, csoportosan végzik.

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését különböző kötelező dokumentumok, továbbá az óvodapedagógusok által készített - nem kötelező - feljegyzések, dokumentumok is szolgálják. Az óvodai nevelés csak a fenntartó által jóváhagyott helyi nevelési program alapján történhet és a gyermek neveléséhez szükséges a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg.

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

A hosszabb távra történő tervezés a gyermekek komplex fejlesztésére irányul. Magában foglalja a személyiség teljes egészének fejlesztését minden képességet érintve, az egyén szükségleteire tekintettel, valamint a gyermekcsoport életterét jelentő tevékenységek, csoport hagyományok, események, tapasztalások, közös élmények szervezésének feladatait.

7. Az óvodai élet tevékenységformái

Tartalma:

Játék

Verselés, mesélés

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Mozgás

A külső világ tevékeny megismerése:

- Környezet megismerésére nevelés

- Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés

Munka jellegű tevékenységek

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Minden tevékenységi formában célunk:

- a sokféleséget biztosító tárgyi környezet kialakítása,
- a megismerés iránti érdeklődés felkeltése,
- a munka megbecsülésére nevelés,
- az önálló munkavégzésre való képesség kialakítása,
- véleménynyilvánítás szabadságának kibontakoztatása,
- közösségi tevékenységekben való részvételre ösztönzés,
- gyermeki kompetencia sokoldalú fejlesztésére törekvés,
- a gyermek motiváltsága fontosabb legyen, mint a pedagógus ismeretközlési akarata,
- az óvodapedagógus minden tevékenység közben használja ki a mennyiségi, tartalmi, időbeli differenciálás lehetőségét.

Feladat:

- a hetirend és a napirend és minden tevékenység az aktuális helyi sajátosságok, valamint gyermekek összetétele alapján szerveződjenek az életkorhoz igazodva,
- a játék legyen minden résztevékenység jellemzője, valamennyi fejlesztési terület alapvető tevékenységi formája.

7.1 A játék

A játék a gyermek legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, ezért az óvodai nevelés leghatékonyabb nevelési, fejlesztési eszköze. A játék elválaszthatatlan a fejlődés egészétől, elválaszthatatlan a kognitív, az érzelmi, akarat, szociális, társas fejlődéstől, a mozgástól, a világkép és a tudat kialakulásától. A játék a gyermek önmegvalósítása, érzelmeinek és vágyainak, lelkiállapotának önkifejezése, fejlettségének legjobb mutatója. A játék fejlődése a gyermek személyiségfejlődésének a tükré. A játékhoz megfelelő helyet, játékszereket, a gyermeki fantáziát megmozgató anyagokat biztosítunk, Zöld Óvoda lévén, lehetőség szerint előnyben részesítjük a természetes anyagokból készült játékokat. A gyermek személyiségfejlődése a szabadjátékban a legintenzívebb. Az utánzás, a tevékenységi vágy, az önállósulás, az értelmi, motoros képességek, a kommunikációs készség, az érzelmi, akarat tulajdonságok, a szociális magatartás mind-mind a játékban fejlődik ki.

A szabadjáték közben az óvodapedagógus támogatása, segítsége, ötletadása a gyermek igényeihez igazodik. A gyermek kötetlenül, szabadon eldöntheti, hogy a játékból mikor kíván kilépni, illetve meddig akar benne részt venni.

A gyermek, játék közben szinte észrevétlenül tanul. Ezért napirendünkben a rugalmasságot szem előtt tartva a párhuzamosan végezhető tevékenységekre helyezük a hangsúlyt, így a gyermekek elsődleges tevékenységére a játékra fordított egybefüggő, viszonylag hosszú idő biztosított.

Szabad játék

Ebben az esetben az óvodapedagógus biztosítja a gyermekek számára az önállóságot, szabadságot a

- játéktevékenység kiválasztásában
- a játékeszközök megválasztásában
- a társak kiválasztásában
- a gyermeki játékelgondolás megvalósulásában
- a játszóhely megválasztásában és kialakításában

Fontos, hogy a játék folyamatossága érdekében elegendő idő maradjon a játék befejezésére és lehetőség kínálkozzon a későbbi folytatásra.

A kezdeményezett játék

Ebben az esetben a pedagógus szándékosan teremt olyan helyzetet, amelyben a gyermekek egyéni érdeklődési körének, egyéni fejlettségének ismeretében ajánl fel játéktevékenységet. Ez akkor hatásos, ha a gyermek érdekében történik, mert elősegítik fejlődését, kielégítik igényét.

Ebben az esetben is

- a gyermeknek módja van megválasztania játéktevékenységet és élni a felkínált lehetőséggel
- biztosítani kell a gyermek számára az önállóságot, és az önmegvalósítást
- célja a gyermek képességeinek, kompetenciájának fejlesztése, figyelembe véve aktuális állapotát

Célok

- A gyermek saját elképzeléseinek, vágyainak, kreatív ötleteinek kibontakoztatása az önkéntes, örömmel végzett játéktevékenységekben.
- Játéktevékenységeken keresztül a külvilág alapos megismerése.
- A játék formáinak és tartalmának gazdagítása.
- A játék rendje megszokássá váljon.
- Egészséges versenyszellem kialakítása.

Különböző játékfajták és feladatok:

Gyakorlójáték

- Ismétlés, cselekvés közben anyagok, eszközök megismerése.
- Szöveg-, dallam-, mozgásismétlő játékok, ritmusjátékok megismerése, követése.
- A gyakorlójátékok lehetőségeinek felhasználása részképességekben lemaradást mutató gyermekeknél.

Szimbolikus szerepjátékok:

- Egyszerű szabálykövetések megtanulása.
- Jellegzetes cselekvések, műveletek utánzása.
- Játékszabályok elfogadása, betartása.
- A környezet jelenségeinek, eseményeinek beépítése az önálló vagy a csoportos munkába.

Konstruáló játék:

- Játékok összerakása, összeszerelése egyéni elképzelések alapján.
- Összerakosgatások, szerelések egyszerű, az élethelyzetnek megfelelő tárgyak elkészítésével (a valóság és a képzelet követésével).
- Játszanak olyan egyszerű, szabályokhoz kötött ügyességi és egyéb játékokat, melynek szabályai könnyen betarthatóak
- Maguk is hozzanak létre a játékhoz kapcsolódó szabályokat.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- A gyermekek bekapcsolódnak a különböző játéktevékenységekbe.
- Élvezik a játékot, alkalmazkodnak a normákhoz.
- Aktívan vesznek részt az erőfeszítést, ügyességet igénylő játékokban.
- Képesek a szabályok megtanulására, alkalmazására.
- Kezdeményező magatartásúak.
- Képesek élményeik eljátszására.
- Elfogadják társaik javaslatait, ötleteit.
- Képesek a csoportban való játéokra.
- Élvezik az alkotás örömét, amit az alkotásra való képesség szerez nekik.

7.2 Verselés, mesélés

Célok

- A verselés, mesélés élmény által megismertetni a magyar nyelv szépségét, kifejező erejét.
- Hallási és beszédhallási figyelem fejlesztése.
- A beszéd eszközként való használatának fejlesztése, szókincsfejlesztés.
- A beszédmegértés képességének fejlesztése.
- Igény kialakítása az irodalmi élményekre, irodalmi fogékonyság megalapozása.
- A beszédkedv felkeltése, megőrzése.
- A beszédszervek megfelelő mozgásának fejlesztése.
- Analizáló, szintetizáló képesség fejlesztése a beszéden keresztül.
- A könyv, az irodalom iránti vonzódás kibontakoztatása, a könyvvel való helyes bánásmód.
- A magyar gyermekköltészet, népi hagyományok gazdag lehetőségeinek kihasználása a mindennapos verselésre, mondókázásra, mesélésre.

Feladatok

- A megfelelő légkör megteremtése az irodalmi mű befogadására.
- A népi és a klasszikus irodalmi alkotások egyaránt szerepeljenek az óvodai életben.
- Az óvodapedagógus irodalmi ismeretanyaga gazdag legyen.
- Az óvodapedagógus előadásában érvényesüljenek a beszéd zenei elemei.
- Többször ismételjük meg a kedvenc meséket.
- Éreztesük a gyermekekkel, hogy a mesemondás lényeges esemény.
- Tevékenységeinket hasssa át a mindennapos mondókázás, verselés, mely illeszkedjen a gyermekek élményeihez, tapasztalataihoz, hangulatához, az évszakokhoz, stb.
- Lehetőséget kell adni a gyermekek elbeszéléseinek, mesemondásainak türelmes végighallgatására.
- Fontos, hogy a jól kiválasztott verseket gyakran ismételgessék a gyermekek, így elsajátíthassák azokat.
- A gyermekek érdeklődésének felkeltése érdekében minél több, fejlettségüknek megfelelő könyvet biztosítsunk számukra a könyvespolcon.
- Délutáni pihenés előtt mesét, folytatásos mesét olvassunk számukra, mely életkoruknak megfelel.
- A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermekek érzelmi biztonságának erősítésének lehetőségét használjuk ki.
- Az irodalmi művek kiválasztásánál ügyeljünk arra, hogy a téma legyen gyermek közeli, vidám, humoros, ritmusos, költői képeket tartalmazó, szóljon a természetről, az állatokról, csodás lényekről, gyermekekről, kövesse az évszakok változásait.
- Az óvodapedagógus kezdeményezze, hogy a szülők otthon is minél többet verseljenek, meséljenek gyermekeiknek.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- Szívesen ismételgetnek verseket, rigmusokat.
- Várják, igénylik a mesehallgatást.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak egymásnak.
- Megjegyeznek 10 – 12 mondókát, 6 – 8 verset, ismernek 15 – 20 mesét.
- A folyamatos mesék, verses mesék meseszálait össze tudják kötni.
- Tudnak történeteket folytatni, illetve kitalálni.
- Igényükké válik a könyvek nézegetése, mesék, versek hallgatása.
- Vigyáznak a könyvekre.

7.3 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Célok

- A gyermekek zenei élményekhez juttatása, az óvodapedagógus éneke, vokális és hangszeres zene segítségével, közös éneklésen és a zenei érdeklődés felkeltésén keresztül.
- Zenei képességek, készségek kialakítása, fejlesztése.
- Ritmusérzék, zenei hallás, zenei emlékezet, egyszerű tánclépések kialakítása, fejlesztése.
- Önálló, tiszta éneklésre szoktatása a gyermekeknek.
- Ünnepekhez kapcsolódó szokások, dalok, zenék megismertetése, hagyományok

ápolására való törekvés.

- Zenei nevelésen keresztül elősegíteni az esztétikai érzék, a közösségi érzés csíráinak fejlődését.
- A gyerekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket.

Feladatok

- Az óvodapedagógus biztosítsa a zenei élmények befogadásához szükséges nyugodt, oldott légkört.
- A fokozatosság betartása legyen fontos szempont a zenei anyag feldolgozásában a zenei képességek fejlesztésében.
- Legyen mód arra, hogy a gyermekek az egész nap folyamán zenei élményhez jussanak.
- A zenei nevelés a gyermekek érzelmére, értelmére hasson.
- Lehetőség nyíljon a népzene, az egyszerű népi tánclépések elsajátítására.
- Feladat legyen a mozgások esztétikus megformálása.
- Az ünnepek, ünnepélyek zenei anyagát a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével tervezzék az óvodapedagógusok.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- Élvezettel játszanak énekes játékot.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- Érzik az egyenletes lüktetést, a dalok ritmusát.
- Élvezettel hallgatnak zenét.
- Egyöntetűen, középerős hangon, artikulált, szép szövegkiejtéssel tudnak énekelni.
- Megkülönböztetik és felismerik egymás hangját, többféle zörejt, a természet és a közlekedés hangjait, a megismert hangszerek hangját.
- Bátran és kedvvel használják a ritmushangszereket.
- Egyszerű és természetes mozdulatformákat alkotnak, képesek a változatos térformákkal, szép testtartással, tekintettel táncos mozgásokat végezni.

7.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Célok

- A gyermekek ízlésének, alkotó és befogadókéességének, fantáziájának, kreatív gondolkodásmódjának kibontakoztatása.
- Az esztétikumra való érzékenység kifejlesztése.
- Vizuális tapasztalatok nyújtása az életkornak megfelelően.
- A vizuális jelrendszer megismertetése (pont, vonal, folt, színek, formák).
- Szín- és formavilág gazdagítása.
- Kézmozgások finomítása.
- Egyszerű munkafogások és eszközhasználat képességének fejlesztése (különböző anyagok és technikák megismertetése).
- Sokféle lehetőség megmutatása a képi és térbeli megjelenítésre.
- Az íráshoz szükséges mozgáskoordináció alakítása.

Feladatok

- Az óvodapedagógus biztosítsa az alkotó-, alakító tevékenységhez szükséges feltételeket.

- Megismertetni a gyermekeket a különböző eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a különböző technikai lehetőségekkel.
- A tevékenységek differenciált szervezeti formáinak biztosítása.
- Az óvodai esztétikus környezet megteremtése.
- A gyermekek számára a nap minden részében biztosítottak legyenek az élményre épülő kifejezéshez szükséges eszközök.
- A gyermeket juttassa el az óvodapedagógus a saját szintjükön történő alkotás öröméhez.
- Lehetőség legyen az új ábrázolási technikák megismerésére, kipróbálására.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- Egyéni módon jelenítik meg az élményeiket és elképzeléseiket a képzőművészetben.
- Alkotásaikra jellemző a részletező formagazdagság, színek egyéni alkalmazása.
- Rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne.
- Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélni tudnak az alkotásról.
- Örülnek az egyéni és a közös kompozícióknak.
- Önállóan és csoportosan is készítenek játékokat, ajándékokat, kellékeket.
- Jártasak az eszközök megfelelő használatában.
- Megbecsülik egymás alkotásait.

7.5 Mozgás

Célok

- A mozgás megszerettetése, a tudatos mozgásigény kialakítása.
- A szervezet sokoldalú fejlesztése.
- Fizikai képességek fejlesztése:
  - kondicionáló képességek (erő, gyorsaság, állóképesség)
  - koordináló képességek (ügyesség, egyensúlyérzék fejlesztése, hajlékonyság fokozása)
- A rendszeres mozgás által a légző, keringési szervek teljesítőképességének növelése, a csont és izomrendszer teherbíró képességének fokozása.
- Az egészséges életmód kialakítására nevelés.
- Pozitív személyiségtulajdonságok erősítése.
- A térbeli- és időbeli tájékozódó képesség fejlesztése.
- Az alkalmazkodóképesség, problémamegoldás fejlesztése.
- A szem-, kéz-, láb kondíciójának fejlesztése.
- A nagymozgások, a rugalmasság, az egyensúly párhuzamos fejlesztése.
- A testrészek megismerése, testséma ismerete.

Feladatok

- Megfelelő idő, hely, eszköz, tiszta környezet biztosítása a gyermek mozgásigényének kielégítésére.
- Az óvodai csoport napirendjében állandó helye legyen a mozgásnak, edzésnek, kihasználva az óvoda tornatermét (csoportonkénti beosztás), mindennapos mozgás, foglalkozások, játékos mozgás tevékenységek stb.).
- A mozgásos feladatok összeállításánál a gyermekek mozgástapasztalataira, játékos kedvére építsünk.
- Lehetősége legyen a gyermeknek arra, hogy az egyes gyakorlatokat saját képességeinek szintjén hajtsa végre.

- Tartási rendellenességgel küzdő gyermekek kiszűrése, szakember segítségének kérése.
- Különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének differenciált kielégítése érdekében.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- Kialakul a harmonikus és összerendezett mozgás.
- Kialakul a játékok közben az egészséges versenyszellem.
- Szívesen kezdeményeznek futó-, fogó-, és labdajátékokat.
- Nagymozgásuk, finommozgásuk, egyensúlyérzékelésük összerendezett.
- Ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni.
- Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- Képesek sorozatugrásokat, összetett gyakorlatokat végezni.
- Gyakorlottak a páros és az egy lábbon való szökdelésekben.
- Állóképességük, teherbírásuk fejlett, bírják a hosszantartó, lassú és közepes iramú futást.
- A természetes támaszgyakorlatokat (kúszás, csúszás, mászás) ismerik és végzik.
- Szívesen és helyesen végzik a prevenció gyakorlatokat.

7.6 A külső világ tevékeny megismerése

7.6.1 Környezet megismerésére nevelés

Célok

- A természetet szerető, az élő- és élettelen környezet iránt érdeklődő gyermek nevelése.
- A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszony alakuljon ki a gyermekben a természet, az emberi alkotások felé, tanulja meg azok védelmét, az értékek megőrzését.
- A szerzett tapasztalatok, szempontok alapján történő rendszerezésének megtanítása.
- Összefüggések megláttatása.
- Ismerjék meg a szülőföld, az itt élő emberek, a hazai táj, a helyi népszokások és tárgyi kultúra értékeit, ezek szeretetét.
- A felfedezés örömeinek érzékeltetése.
- A gyermek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során.
- Az alábbi irányelvek figyelembevételével az óvodai nevelés során:
  - a környezet az emberiség közös öröksége,
  - a környezet minőségének megőrzése mindannyiunk kötelessége, minden ember képes hozzájárulni a környezet védelméhez.
- Környezetvédelmi ismeretek, környezettudatosság közvetítése a gyermekek felé.

Feladatok

- A környező világ tevékeny megismerésének óvodapedagógusi feladatai épüljenek a gyermekek otthoni és óvodán kívüli tapasztalataira, ismereteire.
- Lehetőség nyíljon minél több érzékszervvel való tapasztalásra, élmények több szempontú felidézésére.
- A gyermekek számára biztosított legyen a tér, az idő, az eszköz a spontán és szervezett, az alkalmi és folyamatos megfigyelések, egyszerű kísérletek, gyűjtések elvégzésére.
- Az óvodapedagógus kísérje az ismeretnyújtást magyarázattal, így mélyítve el a gyermek ismereteit.
- A gyermekek elmondhassák élményeiket, tapasztalataikat.

- Érezzék a gyermekek, hogy a természeti környezet nélkül nem létezhethetne az ember.
- A gyermekeket a környezet rendjének, tisztaságának megtartására, az élő környezet megóvására neveljük.
- A pedagógus segítse a szülőket abban, hogy felismerjék a gyermekek környezet iránti érdeklődésének fontosságát.
- Segítsük a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeik kialakulását a kortársaikkal való kapcsolataikban, és a környezet alakításában.
- Az óvodapedagógus a témák megválasztásánál vegye figyelembe az óvoda területi elhelyezkedését (pl. Bükk, Miskolc-Tapolca, Miskolci Állatkert)
- Környezettudatos nevelés, amely a természeti, az épített, a társas társadalmi környezet fenntarthatósága érdekében szükséges ismeretek, magatartásminták, értékek és életviteli szokások megtanítását jelenti.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- A gyermekek tudják lakcímüket, szüleik nevét, foglalkozását, munkahelyét, óvodájuk nevét.
- Tudják születési helyüket és idejüket.
- Különbséget tudnak tenni évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségükben.
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, néhány madarat és bogarat.
- Ismerik környezetük növény- és állatvilágát, és részt vesznek azok ápolásában.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési eszközöket.
- Tevékenyen részt vesznek a környezetük védelmében és megóvásában.
- Vigyáznak a tisztaságra a csoportban, az udvaron egyaránt.
- Tisztában vannak az óvodai dolgozók munkájával, egymás és a felnőttek munkáját megbecsülik.
- Ismerik a napszakokat és a hozzájuk kapcsolódó tevékenységeket.
- Felsorolják testrészeiket, tudják funkcióikat, hogyan kell ápolni, védeni.
- Ismerik a környezetükben lévő intézményeket, üzleteket, tudják kik dolgoznak ott.
- Tudják, milyen érdekes látnivalók vannak a környéken, gyakorolják az érdeklődő befogadást a különböző színházi, múzeumi, kiránduló tevékenységek közben.
- A gyermekek képessé válnak önálló véleményalkotásra a környezetükkel kapcsolatban.
- A gyermekekben kialakul a környezettudatos magatartás.
- Megismerkednek a koruknak megfelelően a környezetvédelem fontosságával.

7.6.2 Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés

Célok

- Matematikai tapasztalatszerzés a környezet mennyiségi viszonyain, formáin, relációin keresztül.
- Matematikai problémamegoldó képesség kialakítása.
- A környezet tevékeny megismerése közben, a gyermek mennyiségi, formai, nagyságbeli, tér- és síkbeli szemléletének kialakítása.
- Az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszerzése, részképességek, gondolkodási műveletek, szokások elsajátítása.

Feladatok

- A gyermekek természetes környezetben végzett megfigyelések alkalmával vegyék észre, hogy a tárgyak, személyek, halmazok összehasonlíthatók, szétválogathatók tulajdonságaik, ill. saját szempontok alapján.
- A számfogalom megalapozása érdekében végezzenek a gyerekek mérési, összemérési feladatokat mennyiségekkel, különböző halmazokkal, különböző egységekkel.
- Szerezzenek tapasztalatokat a geometria körében (pl. építéssel, síkbeli alkotásokkal).
- Jussanak el a geometriai formák felismeréséig.
- Matematikai kíváncsiság, érdeklődés kibontakoztatásának segítése, a matematikai beállítódás, szemlélet megalapozása.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- A gyermek megfelelő szöveget tud alkotni a mennyiségi viszonyokat ábrázoló képekről.
- Elemi műveletek végzése 10-es számkörben.
- Képes sorozatokat alkotni.
- Megnevezi a térbeli állások helyzetének irányait (jobb, bal, előtt, mögött, alatt, fölött, mellett között)
- Alakzatokat, tárgyakat, élőlényeket adott szempont szerint képes válogatni.
- Az alakzatokat síkban és térben képes lemásolni.
- Képes a mennyiségek összehasonlítására (több, kevesebb, ugyanannyi stb.)
- A síkbeli alakzatokat tulajdonság szerint képes szétválogatni (kör, négyzet, téglalap, háromszög).
- A térbeli alakzatok közül ismeri a kockát és a gömböt.
- Képesse válik a megkezdett feladat folytatására.
- Képes a valóságnak megfelelő ítéletalkotásra.
- Gondolatait tevékenységgel és szóval is ki tudja fejezni.

7.7 Munka jellegű tevékenységek

Célok:

- A változatos munka jellegű tevékenységek során, olyan tulajdonságok, szokások kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek környezethez való viszonyát, alakítják közösségi kapcsolatait.
- Baráti, egymást segítő kapcsolatok támogatása.
- Munkamegosztásra nevelés.
- Munka során a meglévő tapasztalatok erősítése, azok bővítése.
- A munka eredményének megbecsülésére nevelés.
- Örömmel, jókedvvel végzett munka eredményeinek megérezése.
- Jártasságok szerzése eszközök, szerszámok használatában.
- Kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság erősítése a gyermekekben.

Munka jellegű tevékenységek:

- Alkalomszerű munkák:
  - Megbízások végzése, önkéntesség alapján.
  - Ünnepi készülődések (ajándéktárgyak készítése, terem dekorálása stb.)
  - Udvar és csoportszoba rendezése (kisebb tárgyak helyretétele, szállítása, rendrakás).

- Információk átadása (épületen belül).
- Segítségadás a kisebbeknek a felnőttek indíttatására, illetve önállóan.
- Önkiszolgálás:
  - Saját személyükkel kapcsolatos feladatok ellátása (testápolás, étkezés stb.)
- Naposi munkák:
  - Étkezés előtti előkészületek elvégzése (teremrendezés, terítés stb.)
  - Terem- és udvarrendezésben való részvétel.
- Egyéb tevékenységek:
  - Közreműködés a növények gondozásában óvodapedagógusi irányítással, majd önállóan.
  - Gyűjtőmunkák végzése (gyűjtött anyag elhelyezése az élősarakban, illetve az arra kijelölt helyen).

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- Önállóságra törekvés, az önként vállalt feladatok megfelelő teljesítése.
- Megbízások pontos teljesítése.
- Saját képességeinek megismerése.
- Megfelelő eszközhasználat megtanulása, veszélyek megismerése.
- Saját és társai testi épségének megóvására törekvés munka közben.
- Környezetükben lévő növények gondozására való képesség.
- Egyéni fejlettségi szintnek megfelelő feladatok végzése.
- Szerszámok tárolási helyének, használati módjának ismerete.
- Munka iránti tisztelet kialakulása.
- Munkavégzéshez szükséges attitűdök, képességek, készségek kialakulása

7.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Célok:

- Az óvodás gyermek kompetenciáinak (képességeinek) sokoldalú fejlesztése, amely alkalmassá teszi őt az egész életen át tartó tanulásra, ismeretszerzésre.
- Az egyénre szabott képességfejlesztés kerüljön a középpontba, hangsúlyozva a tevékenykedések közben megszerzett ismeretek fontosságát.
- A gyermeki magatartás tevékeny legyen.
- Attitűdök erősítése.
- Gondolkodás, tapasztalatszerzés örömeinek átélése.
- A tudás, tanulás iránti vágy felkeltése.
- Képszerű és szemléletes gondolkodás kialakítása.
- Problémahelyzetek megoldására való képesség megszerzése.
- A megismerési képességek fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladatai a tanulással kapcsolatban:

- Az értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás)
- A gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának kielégítése.
- Olyan lehetőségek kínálása a gyermekek részére, amelyben megismerhetik a felfedezés, kutatás örömeit.
- A gyermek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységek biztosítása.
- A gyermek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának

fejlesztése.

- Olyan tapasztalatokhoz juttatása a gyermekeknek, amelyekben saját teljesítőképességeiket megismerhetik.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- A gyermekek önállóan tudnak konkrét jelenségek esetén következtetni, ítéletet alkotni.
- Kialakul feladattudatuk.
- Ismerik saját értékeiket.
- Felfedezik az ok-okozati összefüggéseket.
- Törekednek többféle megoldás keresésére.
- Képesek gondolataikat szavakba önteni, mondatokba foglalni.
- El tudják különíteni egymástól a mese és a valóság elemeit.
- Szándékos figyelmük eléri a 25-30 percet.

8. A dokumentumok rendje

8.1 Csoportnapló

Tartalma:

- Csoport-és gyermekadatok
- Hetirend-napirend
- Féléves nevelési terv
- Féléves nevelőmunka összefoglaló értékelése
- Szervezési feladatok (havonta)
- A fejlődést elősegítő tartalmak (heti/projekt tervek)
- nyári élet szervezése
- Szakmai ellenőrzések és látogatások
- Kapcsolattartás a szülőkkel
- Óvó-védő intézkedések
- Feljegyzések a csoport életéről

8.2 Fejlődési napló

A gyermekek fejlődésének és fejlesztésének regisztrálása a fejlődési naplóban történik.

A szülő kérésére az óvodapedagógus bármikor tájékoztatást ad a gyermek fejlődéséről, javaslatot tesz a további, szükséges fejlesztés feladatairól.

A fejlődési napló megfigyelési szempontjai a teljes személyiségre, minden képességgörré és fontosabb részképességekre irányulnak. Segít abban, hogy az óvodapedagógus megállapíthassa a gyermek erősségeit és a gyengébb pontjait, regisztrálhassa a fejlődést.

A fejlődési napló vezetése folyamatosan történik a gyermek óvodába lépésétől a beiskolázásáig.

Célunk: a képesség fejlesztés irányának meghatározása.

Kitöltésének módszere: folyamatos megfigyelés – spontán tevékenységekben – játékos feladatokban és egyéb szervezett tevékenységekben.

Fejlődési napló kiegészítői: a gyermekek ábrázoló tevékenységének produktumai, anamnézis

9. Az óvoda hagyományos ünnepei, rendezvényei

Az ünnepek jelentős alkalmak a gyermekek és az óvoda életében. A közös élmény erejével megteremtjük a hagyományokat, és közel hozzuk a szűkebb és tágabb környezetünk eseményeit. Jeles napok kapcsán felidézzük a hagyományokat. Az ünnepek nem csak nevelési célból fontosak, hanem azért is mert nagyon sok tevékenységi lehetőséget is biztosítanak a gyermekek számára. Az ünnep tulajdonképpen kiemelkedik a mindennapokból- megjelenésében, tevékenységében és hangulatában. Ünnepeink az óvodában családi hangulatban zajlanak, az együtt ünneplés az együtt játszás öröme teszi emlékezetessé ezeket a napokat a gyerekek számára. Az ünnepek csak a szülők együttműködő támogatásával érhetik el hatásukat. Óvodánk életében kiemelt jelentőségűek a zöld ünnepek, melyek megvalósítására nagy hangsúlyt fordítunk. Az ünnepek tényleges sikerének előfeltétele az átgondolt, alapos, minden részletet magába foglaló előkészület.

Az óvoda hagyományos ünnepei, rendezvényei:

Szeptember:

- Családi délután és sportnap a mobilitás hetéhez kapcsolódóan

Október:

- Idősek világnapja alkalmából nagyszülős délelőtt

November:

- Márton napi családi délután
- Adventi előkészületek

December:

- Mikulás
- Adventi kézműves délután a csoportokban
- Karácsony ünnepség a tornateremben

Január:

- Iskolalátogatás

Február:

- Medve hét
- Farsang

Március:

- Óvodai jótékonysági bál
- Március 15. Nemzeti ünnep

Április:

- Nyílt nap az új kiscsoportosoknak
- Húsvét az óvodában

Május:

- Anyák napja
- Gyermeknap rendezvény az óvoda udvarán
- Nagycsoportosok búcsúztatása, évváró
- Kirándulások

A felsorolt rendezvényeken túl a nevelési év folyamán minden hónapban kulturális műsorokkal készülünk a gyermekeknek az óvodában, valamint ellátogatunk a Tompa Mihály Könyvtárba, a Csodamalom Bábszínházba.

Születés és névnap:

Az óvodai csoportok hagyományaihoz igazodik a születés- és névnap ünneplése.

Zöld ünnepek:

Minden évben más-más jeles napunk, zöld ünnepünk kerül nagyobb projekt keretein belül megvalósításra.

- Szeptember vége: Az erdők hete
- Október 4. Állatok világnapja
- Október 8. Madármegfigyelő nap
- Március 18. Újrahasznosítás világnapja
- Március 21. Az erdők világnapja
- Március 22. Víz világnapja
- Április 22: Föld Napja
- Április 30: Méhek napja
- Május 10: Madarak és fák napja
- Június 05. Környezetvédelmi világnap

10. Óvodánk kapcsolatrendszere

10.1 Óvodánk kapcsolata a családdal

Az óvoda a családi nevelés kiegészítője, a gyermek befogadásától, az iskolába lépésig. A gyermek számára a szülő az elsődleges mintakép, így elengedhetetlen a jó együttműködés.

Fontos feladatunknak tartjuk a családok megismerését, a velük való szoros együttműködést, ha szükséges segítséget nyújtunk. Tájékoztatjuk a szülőket nevelési elképzeléseinkről, módszereinkről, programokról. Különös figyelemmel, tapintattal és realitással adunk tájékoztatást a szülőnek saját gyermekéről a napi kapcsolattartás, illetve a fogadóórák alkalmával, éreztetjük, hogy a segítő szándék vezérel minket. A szülők a gyermekek és az óvodapedagógusok együttműködésének formái egyaránt a gyermekek érdekeit képviseli.

A kapcsolattartás formái:

- szülői értekezlet
- fogadóórák
- családi délutánok
- nyílt napok
- szülői szervezet
- óvodai ünnepek
- zárt facebook csoport
- MIÓVI weboldala

A kapcsolattartás céljának, tartalmának, formájának és szervezeti keretének meghatározása tudatos, tervszerű munkát igényel az óvodapedagógusoktól. A kapcsolattartás formáiban óvodánk nyitott és kezdeményező.

Támogatjuk a nagyszülők aktív részvételét, amely mind a gyermekek, mind a nagyszülők oldaláról hangsúlyosan pozitív elemeket tartalmaz. Biztosítunk lehetőséget arra, hogy a szülők közvetlenül tarthassanak kapcsolatot az óvodaszociálpedagógusával, EGYMI szakembereivel, az óvoda szociális segítőivel. A szülők képviseletét a csoport által megválasztott szülők látják el, szülői munkaközösség. Segíti az óvoda és családi nevelés összhangjának megteremtését.

Az óvodai és családi nevelés összhangjának megteremtése érdekében kiemelt feladatunk a családokkal való megfelelő kapcsolatok kialakítása, felkutatása és mélyítése. A hatékonyabb nevelés érdekében fontos, és az együttnevelés szempontjából meghatározó jelentőségű, hogy megismerjük a gyermekek családját, otthoni környezetüket, élettörténetüket, fejlődési jellemzőiket. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során

érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. Az óvodából vitt gyermeki minta, a családok többségére hatást gyakorol.

Együttműködés segítése, családokat támogató tevékenységek:

- Az óvodai és a szülői nevelés kölcsönös megismerése.
- A családok helyzetének, a gyermekek személyiségének megismerése.
- A kölcsönös bizalom megteremtése.
- A gyermekneveléshez nyújtandó segítségadás koordinálása.
- Az együttműködés szabályainak betartása.
- Közös célok megvalósítása a gyermek harmonikus személyiségfejlesztése érdekében.
- A felnőttek bevonása, a zöld programokba, az egészséges, fenntartható életvitel segítése.

10.2 Az óvoda egyéb kapcsolatai

Célunk, hogy a külső intézményekkel való kapcsolattartás tervszerűen épüljön be nevelőmunkánkba és ez a tervszerűség segítse elő a gyermekek fejlődését.

Miskolci Integrált Óvodai Intézmény - MIÓVI

Folyamatos munkakapcsolat fenntartása a mindennapi tevékenységeinkből adódó gondok és problémák hatékony megoldása aktív közreműködésükkel oldhatók meg.

Kapcsolattartás formái:

- Elektronikus és papír alapú levelezés formájában.
- Tagintézményi-igazgató számára tartott értekezlet.
- Havi rendszerességgel értekezlet alkalmával.
- Hivatalos ügyintézés.
- Személyes találkozások alkalmával.

Óvoda-iskola kapcsolat

Iskolával való kapcsolattartás formái és módszerei alkalmazkodnak a helyük sajátosságokhoz, szokásokhoz, szükségletekhez és feladatokhoz. A kapcsolatok kialakításában az óvoda nyitott és kezdeményező.

Kapcsolattartás formái:

- Tanköteles korú gyerekek látogatása az iskolába, ahol megismerkedhetnek az iskolai környezettel, tanító néikkel.
- Óvodapedagógusok részvétele az iskolai tanévnyitó ünnepségen.
- Óvodai csoportok részvétele iskolai ünnepélyeken.
- Szakmai tapasztalatszerések, problémák, eredmények megbeszélése az alsós pedagógusok és az óvodapedagógusok részvételével.
- A Miskolci Arany János Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskolával – mely Ökoiskola – közös programok szervezése a fenntarthatóságra nevelés jegyében.
- Tanítónénik látogatása a búcsúzó gyerekek évszázó ünnepségén.

Fontosnak tartjuk, hogy az óvodából az iskolába való átmenet minél zökkenőmentesebb legyen, a jó kapcsolat alapja a tisztelet, a tolerancia és egymás munkájának megbecsülése. Célunk, hogy a gyermekek tudásvágygal telve kíváncsian, örömmel menjenek szeptember első napján iskolába, ahol szeretettel várja őket az ismerős tanító néni, a korábban már megismert iskolai környezetben, Ennek érdekében folyamatos hagyományteremtő és megtartó kapcsolatra törekszünk.

Intézményünkben fokozott figyelmet szánunk az iskolai élethez szükséges alapképességek megerősítésére, figyelembe véve az egyéni eltéréseket és fejlődési potenciálokat.

Óvodapedagógusok látogatása az iskolában.

Az iskola életének, épületének, az ott dolgozó felnőttek munkájának megismertetése az iskolába kerülő gyerekekkel.

B. A. Z. Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat és Tagintézménye

Folyamatosan és szükség szerint tartjuk a kapcsolatot, mely kapcsolattartásban fontosnak tartjuk a gyermek érdekében történő még fokozottabb együttműködést.

Az óvoda előmozdítja a Pedagógiai Szakszolgálat munkáját azzal, hogy folyamatosan tájékozik a gyermek fejlődéséről, betartja a vizsgálat kéréséhez szükséges határidőket, az elvárt szülői együttműködést segíti, a szakértői vizsgálatot követően alkalmazza a megfelelő eljárásrendet.

A gyermekek fejlesztésében aktívan részt vesznek a szakszolgálat által kiközvetített fejlesztő pedagógusok és logopédusok.

Logopédus: A logopédus évek óta rendszeresen végzi fejlesztő munkáját óvodánkban. Feladata a beszédhibák kijavítása, beszédindítás, nyelvi kommunikációs zavarok javítása. Folyamatos konzultáció az óvodapedagógusokkal, szülőkkel való kapcsolattartás az együttműködés érdekében.

MESZEGYI – Család és Gyermejjóléti Szolgálat

Munkánkban segítséget nyújt szociális és mentálhigiénés problémák megelőzésében és megszüntetésében (szorongás, magatartási problémák, óvodai hiányzás, gyermeknevelési kérdésekben pl. önállótlanág, szülő gyermek viszony, családon belüli problémák, pl. bántalmazás, válás, veszteség, szerhasználat stb.)

Kapcsolattartás formái:

- Tanácsadás
- Információnyújtás
- Közvetítés szolgáltatásokhoz
- Részvétel a szülő és a pedagógus közötti megbeszélésen
- Jelzőrendszer működtetése az intézmény, a család és a Gyermejjóléti Szolgálat között

Gyermek egészségügyi szakemberek (védőnők)

Kölcsönös tájékozódás, tájékoztatás a gyermek egészségi állapotáról. A szakmai munkához szükséges információk megszerzése. Szűrővizsgálatokhoz a szükséges adatok biztosítása, szervezésének segítése.

Kapcsolat a közművelődési intézményekkel

Részvétel a közművelődési intézmények által szervezett programokon

Megismerteti a könnyen megközelíthető intézményeket a gyermekkel.

Tájékozik a könyvtári-, múzeumi-, és bábszínházi programokról.

Megismerteti a szülőkkel is a közművelődési intézmények programjait.

Óvodai partnerkapcsolatok a 'Zöld Óvoda' tartalmak megvalósításához kapcsolódóan:

Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület

Az egyesület miskolci tagjaival együttműködve elsősorban az óvoda épületén belül vagy az udvaron, szervezünk programokat. (madárgyűrűzések megfigyelése óvodánk udvarán, madárbarát óvoda udvar kialakításában segítség igénylése)

Miskolci Állatkert

Az egyik kedvelt kirándulási úti cél, ahol a gyermekek számára életkori sajátosságaikhoz igazodó programokat tudunk szervezni.

A parkban eltöltött programok mellett, lehetőség szerint élünk az intézményben megvalósítható programokkal is.

Északerdő Zrt.

Részt veszünk az óvodások számára szervezett programokon (tanösvény túra, környezetvédelmi jeles napokhoz kapcsolódó programok). Erdei tábor szervezése nagycsoportosoknak, amely során elsődleges célunk a természet közelség biztosítása. Ennek keretein belül olyan programok szervezése, amelyek a fenntarthatóság jegyében zajlanak.

Liopold Macskaélet Állatvédő Alapítvány Miskolci Állatsegítő Alapítvány

Intézményünk a civil szervezetekkel való kapcsolattartása során (adománygyűjtés) alakítja a gyermekek viselkedését. A gyermek ismerje meg az őt körülvevő világot, életkorának, egyéni fejlettségének megfelelő szinten, alakuljon ki benne az együttérzés képessége, a segítőkészség igénye.

Záró gondolatok

Az itt töltött évek alatt a gyermek egész személyiségét fejlesztjük. Feladataink sokrétűek, a tevékenységformák között szoros összefüggés van, egyiket sem kezeljük elszigetelten. Olyan gyermek nevelésére törekszünk, aki testileg-lelkileg kiegyensúlyozott, érzelmileg gazdag, nyitott, érdeklődő, önmagát és másokat elfogadni tudó. Nevelési feladatainkat az életkori sajátosságok és egyéni fejlettség figyelembevételével valósítjuk meg.

A gyermekek napi fő tevékenysége a játék, melyből kiindulva komplex módon törekszünk a környező világ megismertetésére. A játékot tudatosan használjuk fel az egyéni képességek fejlesztésére, a tehetség kibontakoztatására.

Nagy hangsúlyt fektetünk a gyermekek környezettudatos szemléletének, gondolkodásának, magtartásának megalapozására és formálására. Feladatunknak tartjuk, a „rácsodálkozás” képességének megtartása mellett, a tanuláshoz szükséges készségek, képességek folyamatos alakítását, az ehhez szükséges lehetőségek biztosítását.

A gyermekek nevelésében kiemelt helyen szerepel az egészséges életvitel alapozása, az egyéni és speciális igényekhez igazított egyéni bánásmód megteremtése, a tehetségigéretes gyerekek céltudatos fejlesztése.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY
SELYEMRÉTI TAGÓVODÁJA

„KÖRNYEZETTUDATOS” HELYI PEDAGÓGIAI
PROGRAMJA

KÉPESSÉGFEJLESZTŐ, KÖRNYEZETTUDATOS ÓVODAI PROGRAM

OM azonosító: 028572

Készítette: A MIÓVI Selyemréti Tagóvodájának nevelőtestülete

Hatályos: 2024. szeptember 1.

2024.

Tartalomjegyzék

BEVEZETŐ.....	4
HELYZETELEMZÉS	4
AZ ÓVODA CÉLJA, FELADATA.....	5
GYERMEKKÉP	5
ÓVODAKÉP	6
HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK KONCEPCIÓJA.....	6
ÁLTALÁNOS NEVELÉSI FELADATAINK.....	8
AZ ALAPPROGRAM SZEMLÉLETÉVEL AZONOSAN KIEMELT NEVELÉSI FELADATUNK.....	9
Anyanyelvi nevelés.....	9
Egészséges életmód alakítása:	11
Érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása:	12
AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	15
Játék	15
Munka jellegű tevékenységek:	21
A TANULÁS LEHETSÉGES FORMÁI AZ ÓVODÁBAN	23
Az óvodapedagógus feladatai a tevékenységekben megvalósuló tanulással kapcsolatban	23
A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYE AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	24
A TEVÉKENYSÉGI TERÜLETEK.....	25
Verselés, mesélés.....	25
Az irodalmi anyag kiválasztása	26
A tevékenységhez szükséges feltételek biztosítása	26
A nyelvi kultúra alapjainak lerakása, a nyelvi képességek életkornak és egyéni fejlettségnek megfelelő fejlesztése	26
Ének-zene, énekes játék, gyermektánc.....	27
A felhasznált zenei anyag igényes válogatása az életkori és a csoport képesszintjének figyelembevételével	28
Az óvodáskorban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása	29
A nyelvi képességek fejlesztése a mondókák, gyermekdalok és zenei készségfejlesztő játékok által	29
Rajzolás, mintázás, kézimunka:.....	30
Anyanyelvi képességek fejlesztése az ábrázoló tevékenységek által.....	31
Az óvodapedagógusok feladatai az ábrázoló tevékenységek megvalósítása során	31

Mozgás.....	33
Mindennapos szervezett és szabad mozgás	35
Játékidőben történő mozgásfejlesztés:	35
A külső világ tevékeny megismerése – a környezettudatos gondolkodás megalapozása	36
A külső világ tevékeny megismerése	37
Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés	38
AZ ÓVODA NAPIRENDJE.....	43
AZ ÓVODAI ÉLET, A TEVÉKENYSÉGEK SZERVEZETI KERETEI, A TERVEZÉS	43
A tevékenységek időkeretei: a napirend és a heti rend	44
Napirend.....	44
Heti rend.....	44
AZ ÓVODA KAPCSOLATAI.....	45
I. A család és az óvoda	45
II. Szülői Szervezet	45
III. Az óvoda és az iskola	45
IV. Az intézmény partnereivel való kapcsolat:	46
HAGYOMÁNYÁPOLÁS AZ ÓVODÁBAN	46
INTEGRÁLT NEVELÉS – SNI.....	47
GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK	49
Családgondozás – szociális munka.....	49
Az óvoda irányítása, szervezeti felépítése.....	52
HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEKEK FEJLESZTÉSE:	52
Gyermekközpontúság – a speciális igények kielégítése a pedagógiai hatásrendszer elemeivel...54	
GYÓGYTESTNEVELÉSI PROGRAM	58
Az óvodai gyógytestnevelés módszere.....	59

Programunkban áttekintettük, újraértékeljük a gyermeki érdekek, érvényesülésének, mindenek felettségét és a mindennemű diszkrimináció mentességét. A programmódosítási folyamatkor figyelembe vettük a partneri igényfelmérés tapasztalatait.

BEVEZETŐ

Programunkban új elemek: a környezettudatos nevelés ökológiai szemlélet fejlesztése intézményi folyamatok, a szervezet fejlesztése, innováció kijelölt területeken.

Biodiverzitás világnapjára megemlékezés – (május 22) élővilág sokféleségére (biodiverzitás), illetve az azt fenyegető veszélyekre igyekszünk ráirányítani a gyermekek figyelmét.

Ezen a napon ünnepeljük a Magyar Természet Napját is. Célunk, hogy ráirányítsuk a figyelmet a hazai természeti értékeink, valamint erőforrásaink megóvásának fontosságára. Lehetőséget adva a hazai természeti értékek sokszínűségének megismerésére. Fontos, a gyermekek és családtagjaik is tisztában legyenek ezekkel az értékekkel.

➤ audiovizuális eszközök (IKT eszközök) bővítése

➤ Ovi-Zsaru program bevezetése

Környezettudatos nevelés és szemlélet megalapozása óvodától-iskoláig

HELYZETELEMZÉS

Intézményünk, a Selyemréti Tagóvoda (3527 Miskolc Selyemrét út 38.) a Szinva- patak partján a Tiszai Pályaudvar közelében található négy csoportos intézmény, mely 1965-ben kezdte meg működését.

Óvodánkban szeretettel nyitott szívvel, a gyermekkort megőrizve alapozzuk meg a gyermekek képességeit, átérzve a felelősséget, hogy az iskoláskorra viselkedésük, szokásaik, ismereteik minősége megfelelő alapot nyújtson a további fejlődésük számára.

Nyitottak vagyunk az újra, a gyermekek érdekében megőrizve az értékeket, hagyományokat.

A lehetőségeinkhez mérten minden kollégánót továbbképzésen vesz részt, megosztjuk egymással tapasztalatainkat, ötleteinket.

Arra törekszünk, hogy a hozzánk járó gyerekek sokoldalú, több szempontú érték közvetítést és megfelelő minőségű és mennyiségű élményt kapjanak, sokféle játéklehetőséggel, boldogan töltsék napjaikat velünk és társaikkal.

Óvodánk nevelőtestülete kiemelt helyen kezeli a környezet megismerésére nevelést, és a környezetvédelmi problémák megismertetését. Keressük a lehetőségeket ahhoz, hogy az élőhelyükön ismertethessük meg a növények és állatok életét a gyermekekkel. A környezetünkben élő állatokat és növényeket folyamatosan megfigyeljük, és lehetőségünkhöz képest ápoljuk, ha szükséges, etetjük őket.

Nagyon sok tanulmányi sétát és kirándulást szervezünk. Minden évben az Állatok világnapjára kiállítást és vetélkedőt hirdetünk, mely elősegíti a gyerekek pozitív beállítódását a környezetünk és az állatok védelmének érdekében.

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekeink meglássák a nyíló virág szépségét, környezetünk tisztaságáért vívott harcunk fontosságát.

Igyekszünk a szülőket is tájékoztatni környezet-és természetvédelmi programjaink fontosságáról.

Minden ősszel ellátogatunk városunk Vadas-parkjába, az ott élő állatokat igyekszünk a gyermekeinkkel minél mélyrehatóbban megismertetni.

Óvodánk 2022 évben elnyerte a Zöld Óvoda címet. Nevelőtestületünket ez arra motiválja, hogy tudatformáló tevékenységeinkkel kapcsolatos feladatainkat az eddigiektől is célirányosabban valósítsuk meg.

AZ ÓVODA CÉLJA, FELADATA

Az óvodai nevelésünk célja:

A 3-7 éves gyermekek sokoldalú fejlődésének támogatása (az eltérő, egyéni szükségletek és életkori jellemzők ismeretében) a személyiség kibontakoztatása.

A gyermek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, személyisége teljes kibontakozásának támogatásával az iskolai beilleszkedés közvetett elősegítése.

A környezettudatos nevelésünk célja, a természeti, az épített környezet fenntarthatósága érdekében szükséges ismeretek, magatartásminták, értékek és életviteli szokások közvetítése, megtanítása, és alkalmazása.

A gyermekek fejlődésének általános tendenciáin túl, az egyedit, a különbözőségeket felismerve, értéként elfogadva közelítünk a gyermekekhez.

Az óvodai nevelés leghatékonyabb eszközének, a szabad játék, és abba ágyazott megismerő képességek elsődleges biztosítása.

Kiemelten alapozzuk meg:

- a környezettudatos magatartásukat,
- a személyiség autonómiáját, pozitív énképét, önkifejező, önértékesítő képességét,
- a saját szükségletek kifejezésének képességét,
- az érzelmi gazdagságot,
- az anyanyelv kulturált használatát,
- a kulturált magatartás szokásait,
- az önfejlesztő magatartást,
- a társakkal való együttműködést,
- a döntés, választás, a problémamegoldó gondolkodás, a kreativitás képességét,
- a művészetek, a természeti, társadalmi környezetük iránti érzékenységüket.

Célunk:

A 3-7 éves korú gyermekek sajátos kultúrájából adódó különbözőségekre tekintettel-harmonikus személyiség fejlesztése.

A sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi szociális és értelmi érettség kialakítása, az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése, játékon és mozgáson keresztül.

A szükségletek fejlesztése (differenciáltan; figyelmet fordítva a sajátos nevelési igényű gyermekek különleges gondozási igényének kielégítésére),

Az eltérő kultúra és kommunikáció elemeinek közvetítése.

A multikulturális, interkulturális nevelésen alapuló integráció, amely ápolja és fejleszti a nemzeti, etnikai kisebbségi

GYERMEKKÉP

Az emberi személyiségből indultunk ki, abból a tényből, hogy az ember egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre. A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok határozzák meg, és az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások következtében a gyermeknek sajátos, életkorokként és egyénekként változó testi és lelki szükségletei vannak. A természetes, spontán pedagógiai helyzetekben és a

tervezett tevékenységében is az egyes gyermek fejlődési szintjéhez igazodunk. A befogadó óvodai nevelésünk az egyenlő hozzáférés biztosítása mellett a gyermeki személyiség kibontakozására törekszik.

Ennek eredményeként az óvodáskor végére a gyermek a különbözőségekkel természetes módon együtt él, korának megfelelő mértékben empátikus, szolidáris játszótárs, csoporttárs.

ÓVODAKÉP

Nevelési hitvallásunk olyan pedagógiai környezet kialakítása, ahol a gyermeki személyiséget övező bizalom megvalósítása, a befogadó attitűd természetessé válik az óvodapedagógus, a nevelőmunkát segítő munkatársak, szülők, gyermekek számára egyaránt, ahol modell értékű az óvoda dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja, ahol érvényesül a gyermeki fejlődésbe vetett bizalom, mint a pedagógiai optimizmus megvalósítása, a különbözőségek elfogadása, a diszkrimináció tilalmának érvényesítése, a hit a gyermek fejlődésében, a gyermek jelzéseire biztosított komoly figyelem.

A befogadó közoktatási rendszer kialakításához való aktív hozzájárulásunk része a multikulturális és interkulturális szemléletmód és nevelési gyakorlat kialakítása, a gyermek sokoldalú, harmonikus fejlődésének, személyisége teljes kibontakozásának támogatásával az iskolai beilleszkedés közvetett elősegítése.

Óvodánk az egyenlő hozzáférés biztosítása mellett, kiegyensúlyozott légkörben a családi nevelés kiegészítője, a gyermek 3. életévétől kezdve, az iskolába lépésig, legfeljebb 7 éves korig. A családot tekintjük elsődleges szocializációs háttérnek. Az óvodai szocializáció, csak a családi szocializációval együtt lehet eredményes. Ezért mindenről tájékoztatjuk a szülőket.

Optimális feltételek biztosítása mellett gondoskodunk:

az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről,
a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor – specifikus alakításáról
a gyermeki közösségben végezhető, sokszínű tevékenységről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékra,
e tevékenységeken keresztül az életkornak megfelelő műveltségtartalmak közvetítéséről,
a kisgyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről,
az önkifejező, önérvényesítő gyermeki törekvések segítségéről.

Feladat:

az egyenlő hozzáférés biztosítása mellett a gyermek testi, lelki szükségleteinek kielégítése a tanköteles korú gyermekek rendszeres óvodába járása – együttműködés a területileg illetékes hatósággal szocializációjuk segítése, verbális kommunikációjuk fejlesztése, értelmi képességek fejlesztése a szükségletek fejlesztése (differenciáltan; figyelmet fordítva a sajátos nevelési igényű gyermekek különleges gondozási igényének kielégítésére).

HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK KONCEPCIÓJA

Az Alapprogramnak megfelelően az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásánál abból kell kiindulni, hogy

a) az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a gyermeki jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia; az egyenlő hozzáférés biztosításával.

b) a gyermeket - mint fejlődő személyiséget – gondoskodás és különleges védelem illeti meg;

c) a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő szerepet játszanak.

Az Alapprogram a gyermeki személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy a gyermek egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény egyszerre.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést.

- a) a gyermeki személyiséget, elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;
- b) a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását,
- c) az egyenlő hozzáférés elve, az esélyegyenlőtelenségek csökkentése,
- d) készségfejlesztés, gyermeki szükségletek kielégítése - az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseknek a gyermek személyiségéhez igazodnak.

Az Alapprogrammal azonosulva Helyi Pedagógiai Programunk az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- a gyermeki szükséglet kielégítéséről,
- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről;
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról;
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő - tevékenységről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játéokra;
- a tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségterületek közvetítéséről;
- a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó és migráns gyermekek óvodai nevelésében támogatja a kisebbségi önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális és az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

Nevelési céljaink és az alapelvek figyelembevételével Helyi Pedagógiai Programunk sajátosságai:

- A gyermekek egyéni sajátosságait figyelembe véve és fejlesztve szocializál.
- A gyermekek életkori sajátosságaival harmonizáló tevékenységek rendszerében biztosítja a feltételeket, a tevékenységi formák színtereit, a szabad játékot és az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységek választási lehetőségeit. Ez a rendszer szintetizálja a szervezeti kereteket és integrálja a fejlesztés tartalmát.
- A családok bevonódása az óvodai életbe. Aktivizálja a szülőket az együttműködésben. Erősíti a szülők felelősségét, az óvodával való együttműködő, családi nevelés problémáinak megoldását.
- Az óvodapedagógus a rendszerben mintát ad a közös játékokra, a gyermekekkel való törődésre, a nevelésre.

A gyermek egyéni sajátosságaira alapozva szocializál, a gyermek egyéni sajátosságaira alapozva fejleszt:

- egyéni szükségletekre épít,
- a személyiség sokszínűségét tolerálja,

-
- az eltérő szükségleteket felismerve, egyénre szóló fejlesztő programot készít (differenciáltan; figyelmet fordítva a sajátos nevelési igényű gyermekek különleges gondozási igényének kielégítésére),
  - a gyermekek személyiségének alapos megismeréséből indul ki,
  - az erősségekre épít,
  - a fejlődést differenciáltan értékeli,
  - segíti a nemzeti, etnikai kisebbségi identitástudat kialakítását és fejlesztését,
  - segíti a migráns identitástudat kialakítását és fejlesztését.

Szocializál:

- az egyéni fejlettségből kiindulva megteremti a szocializáció optimális feltételeit,
- tudatosan alakítja a szociális viszonyokat, együttműködéseket,
- ápolja és fejleszti a nemzeti, etnikai kisebbségi kultúrákhoz kötődő hagyományokat és szokásokat,
- ápolja és fejleszti a migráns kultúrákhoz kötődő hagyományokat és szokásokat.

ÁLTALÁNOS NEVELÉSI FELADATAINK

Az Alapprogrammal összhangban óvodai nevelésünk feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Az óvodai nevelés, alapozó jellegű, így meghatározható szerepet játszik a gyermek környezetkultúrájának alakításában. Az ökotudatos ember, elkötelezett lesz a fenntartható fejlődés és a környezettudatosság irányába. a későbbiekben szem előtt tartja majd az újrahasznosítás fontosságát, a természetbarát megoldásokat keresi. A mindennapokban nem kihasználja majd környezetét, hanem együttműködik vele.

Ezen belül: az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

- Óvodai programunk alapvető feladatának tekinti a személyiség dimenziók harmonikus fejlesztését, a gyermekek erősségeinek és esetleges hátrányainak feltárását (differenciáltan; figyelmet fordítva a sajátos nevelési igényű gyermekek különleges gondozási igényének kielégítésére),
- A személyiségértékek, tulajdonságok, képességek közül, az egyoldalú fejlesztés elkerülésével, kiemelten alapozzuk meg az alábbiakat:
  - a személyiség autonómiáját, pozitív énképét, önérvényesítő képességét,
  - a saját szükségletek kifejezésének képességét,
  - az érzelmi gazdagságot,
  - a kulturált magatartás szokásait,
  - az önfejlesztő magatartást,
  - a különbözőségek tolerálását,
  - a társakkal való együttműködést,
  - a döntés, a választás, a rugalmas gondolkodás, a kreativitás képességét,
  - a művészetek, a természeti, társadalmi környezetük iránti érzékenységüket.

A sajátos tevékenységekkel és a gyermeki szabadság biztosításával támogatjuk a szocializáció szempontjából fontos szokásokat, magatartásokat:

- a kompromisszumok, konszenzusok és az önérvényesítés stratégiáinak megtanulását,
- a kontaktuskeresést, a kommunikálás és társalgás technikáinak elsajátítását,
- a társas konfliktusokban kevés felnőtt segítséggel a megoldások keresését,

-
- az önszabályozás, az önkontroll alakulását,
  - a közös tevékenységekben az igényeknek, elképzeléseknek megfelelő szervezési teendők felvállalását,
  - a gyermekek játékszükségletének kielégítését, az önkifejezés és az együttműködés kiteljesedését,
  - a nemzeti, etnikai kisebbségi kultúra értékeinek megismertetését,
  - a migráns identitástudat kialakulását és fejlesztését.

Az értelmi fejlődésben a gyermekek eltérő tapasztalataira, egyéni és közös élményeire, érdeklődésükre és kíváncsiságukra építve: - a cselekvés, tevékenység, - a beszéd és a – gondolkodás egységét biztosítva fontosnak tartjuk:

- az utánzásra épülő tanulással együtt a felfedezéseket, a próbálkozásokat, az élethelyzetekben, tevékenységekben történő felismeréseket, a pszichikus funkciók intenzív fejlődését,
- a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésében integrált keretek között biztosítjuk a spontán tanulást, a társakkal történő együttműködést, a kommunikáció fejlődését,
- a hagyományok ápolását, a hagyományokhoz való kötődést,
- a természet, az élőlények szeretetét és védelmét,
- az írott nyelv és a jelzések iránti érdeklődést.

Kiemelten fontosnak tekintjük az egészséges testi és lelki fejlődést, az egészséges életmód szokásainak alakítását, a szükségletek és a mozgásigény kielégítését, az egészség óvását, védelmét az esetleges hátrányok korrekcióját.

AZ ALAPPROGRAM SZEMLÉLETÉVEL AZONOSAN KIEMELT NEVELÉSI FELADATUNK

Anyanyelvi nevelés

Az anyanyelv fejlesztése komplex folyamat, amely óvodai nevelésünk egészét áthatva, segíti gyermekeink szociális kapcsolatainak alakulását és a gyermek – gyermek, illetve gyermek – felnőtt közötti kommunikáció fejlődését.

Minden gyermek beszédét meghatározza az otthoni nyelvi környezet. Óvodai életük során ezért beszédkészségük különböző módon és eltérő ütemben fejlődik. A gyermekek egyéni fejlesztésének eredményes megvalósítása hozzájárul az iskolai képességeik megalapozásához.

Célunk:

- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés.
- A kommunikáció különböző formáinak differenciált fejlesztése a nevelőtevékenység egészében.
- A gyermekek beszédkedvének felkeltése és megőrzése.
- Az adott életkorra jellemző nyelvi fejlettség és az anyanyelvi bázis kialakítása.
- A beszédsvonal emelése olyan formában, hogy a gyerekek képesek legyenek a nyelvi kifejezés eszközeit variálni.
- A gyermekek kommunikációs szintjének fejlesztése.

Feladatunk:

- A gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése beszélő környezettel.
- A beszédészlelés, beszédértés, szóbeli emlékezet fejlesztése.
- Szókincs (relációs és általános) gyarapítása, szófaji gazdagság megalapozása.
- Folyamatos, összefüggő, tiszta beszéd, nyelvi kifejezőkészség kialakítása.
- Nyelvi készség (társalgási, vagy kontextusos és elbeszélő, vagy összefüggő beszéd) fejlesztése. Kommunikációs (verbális, nem verbális) jelzések felismerésének, használatának gyakorlása, egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés alkalmazásával.
- A gyerekek szabad önkifejezésének, közlési vágyának elősegítése.
- A hallási és beszédhallási figyelem és a hallási differenciáló képesség fejlesztése.
- A beszéd eszközként való használatának fejlesztése – szókincsbővítés.
- A beszéd fonológiai, grammatikai, jelentéstani és motorikus rendszereinek fejlesztése, az egyéni és életkori sajátosságok figyelembevételével.
- Együttműködés a logopédussal és a családdal a megelőzés és a korrekció területén.
- A szociokulturális háttér figyelembevételére épülő differenciált készség, képességfejlesztés megvalósítása.
- A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó, valamint migráns gyermekek differenciált támogatása a magyar nyelv elsajátításában.
- A nemzeti, etnikai kisebbségi kultúrákhoz kötődő gyermekek nyelvi fejlesztése.
- A nemzeti kultúrákhoz kötődő gyermekek nyelvi fejlesztése.

Az anyanyelvi nevelés helye a fejlesztő folyamatban:

Az Alapprogramban megfogalmazottakkal megegyezően, Helyi Pedagógiai Programunkban az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes minta és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetere nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, fokozására, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére fokozott figyelmet fordítunk.

Beszédminta:

A felnőttek helyes beszédmintája: stílus, hanglejtés, dinamika, hangsúly, hangerő, példa értékű, hiszen a gyerekek nyelvi tudása azokban az eljárásokban fejlődik, amelyeket a mondatok értelmezésére és reprodukciójára alkalmaznak. Lehetőséget biztosítunk számukra, hogy arról beszélhessenek, ami érdekli őket, és nyitottak vagyunk mondanivalójuk meghallgatására. Feltett kérdéseikre figyelünk és igyekszünk mindig választ adni.

Artikulációs mozgást egyesítő gyakorlatok:

A gyerekek fejlettségi szintjéhez igazodó ajakgyakorlatok: hangutánzás, nyelvgyakorlatok, légző és fúvási gyakorlatok: mély légzés, kilégzés.

Nyelvi játékok:

- Állatok hangjának utánzása,
- Szógyűjtés megadott hangokkal.

Szókincsbővítés:

- A gyerekek aktív és passzív szókincsének bővítése változatos élményekkel: mese, vers, dal, népi játék, bábjáték formájában történik.
- Az új fogalmakat cselekvéssel, tárgyi tapasztalattal, képi ábrázolással vagy változatos szövegkörnyezetbe szöve mutatjuk be és gyakoroljuk.
- A gyerekek anyanyelvi fejlődését folyamatosan figyelemmel kísérjük.
- Az 5. életévüket betöltött beszédhibás, beszédgátlással és beszédbeli elmaradással küzdő gyermeket logopédushoz irányítjuk.

Egészséges életmód alakítása:

Egészségnevelési Programunk:

Ez a feladatkör az óvodai nevelés funkciói közül a legfontosabbat érvényesíti, vagyis az egészség, a testi fejlődés, a fizikai állapot védelmét és fejlesztését. Magában foglalja a gyermek személyes belső környezetének, testi, lelki, szociális egészségének gondozását, környezettudatos magatartás megalapozásával az egészség fejlesztését, védelmét.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Az óvodai nevelés feladata a gyermek testi fejlődésének elősegítése.

Ezen belül:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességei fejlődésének segítése;
- gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezetvédelmi-, megóvási szokások kialakítása
- megfelelő szakemberek bevonásával speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi nevelési feladatok ellátása a megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve.

A játékos mozgásoknak, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján - az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve - minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani (az óvodai nevelés minden napján).

Az óvodapedagógus feladatai közé tartozik ezek alapján:

- a gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges környezet és eszközrendszer biztosítása,
- a gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése,
- összerendezett nagy és kismozgások (finommotorika) fejlesztése,
- testi képességek fejlődésének elősegítése,

-
- a gyermekek egészségének védelme, edzése,
  - az egészséges életmód szokásainak megalapozása,
  - A nemzeti, etnikai kisebbségi kultúra, családi nevelésből eredő szükségletek formálása.
  - A migráns kultúra, családi nevelésből eredő szükségletek formálása.
  - A sajátos nevelési igények kielégítése, prevenciók és korrekciós testi fejlesztés feladatai szükség esetén speciális szakember közreműködésével.

Az anyanyelvi nevelés megjelenése az egészséges életmód kialakításának folyamatában:

A verbális kommunikáció a kapcsolatépítés lehetőségének kiemelt lehetősége gondozás közben (összehangolt, sürgetésmentes munka, kommunikáció, érzelmek kinyilvánítása stb.). Fontos, hogy kommunikáció közben gyakran használjuk a téri irányokat, téri helyzeteket, kifejezéseket, időhatározókat, névmásokat és a különböző tevékenységeket nevezzük meg.

Érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása:

Az erkölcsi normarendszer megalapozása, - a Helyi Pedagógiai Program szellemiségével összhangban - kiemelten fontos értékek hangsúlyozásával.

Az **érzelmi nevelés és szocializáció biztosítása** az erkölcsi tulajdonságok, szociális készségek és képességek, attitűdök, azaz **kompetenciák** (együttműködés, önállóság, segítőkészség önkifejezés, önértékelés, önfegyelm, a közös értékek óvása, védelme, kitartás, akarat, feladat, szabálytudat, együttérzés, önzetlenség, figyelmesség stb.) fejlődéséhez, a szokások gyakorlásához szükséges tevékenységi és értékelési rendszer, interakciós kultúra biztosítása az értékrend megalapozása érdekében.

Kiemelt feladatnak tekintjük a családdal való együttnevelést, a családok szokásrendszerének megismerését és a családok bevonását az óvodai életbe.

A szabályok felfedeztetése mintaadással, szokássá válásának elősegítése a kezdeti gátlások feloldásával, a sajátos nevelési igényű gyermekek különleges gondozásával, mintakövetéses tanulással, egyéni élmények átélésével.

A nemzeti, etnikai kisebbségi kultúra, családi nevelésből eredő lelki, szociális szükségletek formálása.

A migráns kultúra, családi nevelésből eredő lelki, szociális szükségletek formálása.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált fejlesztése érdekében speciális gondozó, prevenciók és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása a megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve.

A szocializáció és a polarizált érzelmek is a tanulás eredményei. Ebben a folyamatban fontos, hogy a magasabb rendű érzelmeket is kibontakoztassuk.

Az erkölcsi, szociális érzelmek megalapozásának feltétele az érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, nyitott, a gyermekek egészséges személyiségfejlődéséhez szükséges harmónia, családi légkör megteremtése,

pozitív erkölcsi tulajdonságok megerősítése (együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, őszinteség, önfegyelm, pontosság, szorgalom, kitartás),

szociális érzékenység kialakításával segítjük a különbözőségek elfogadását. Az azonos óvodai csoportba járó gyerekek körében fellelhető eltérő kultúra, életmód, szokásrendszer kölcsönös elfogadása.

Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek megalapozása az óvodapedagógusi minta szerepének kiemelésével.

Esztétikai érzelmek megalapozása, a műveltség tartalmak feldolgozásának folyamatában az érzelmek formálása:

-
- egyéni fejlettségi szintek figyelembevételével esztétikus, higiénikus gondozottság biztosítása,
  - egészséges, esztétikus környezet biztosításával a szépérzék megalapozása, formálása,
  - egyéni fejlettségi szintekre építő választható tevékenységek során rácsodálkozási élményeken keresztül az élménybefogadó képesség megalapozása, erősítése,
  - esztétikai értékítélet megalapozása az esztétikai élményeken keresztül.

Az intellektuális érzelmek fejlesztése az egész élet folyamán való tanulás igényének megalapozása érdekében:

- az életkori sajátosságok figyelembevételével a gyermeki kíváncsiság, érdeklődés felkeltése,
- a tevékenységek során szerzett tapasztalatok folyamatos feldolgozásával a gondolkodási műveletek fejlesztése,
- meghitt beszélgetésekkel kommunikációs aktivitás fejlesztése,
- az érzelmi alapigények kielégítésének segítségével (biztonságerzet, védettség,) a szabad önkifejezés képességének fejlesztése életkornak megfelelő formában (verbális, vizuális, metakommunikatív).

Az önálló véleményalkotás, döntési képesség megalapozása problémahelyzetek mérlegelésével, a cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok közös összegzésével, irányított és spontán megfigyelésekből adódó vélemények cseréjével.

A szocializáció szerepekre készít fel, meglévő kulturális, viselkedési módozatok elsajátítását jelenti. A szocializáció modellértékű, befogadó attitűd, a különbözőségek elfogadásának természetessé tétele a gyermekek számára. A folyamat eredménye a különbözőségek tisztelete, elfogadása, sajátosságainak megismerése, kezelése egymáshoz való alkalmazkodással, egyénhez igazított fejlesztéssel, az iskolai beilleszkedés közvetett segítése a pozitív énkép, önbizalom, önfegyelem, önállóság, szabálytudat, kommunikáció, együttműködés formálásával, a szándékos tanulás iránti pozitív attitűd megalapozásával.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges:

- testi,
- lelki és
- szociális érettség, amelyek mindegyike egyaránt szükséges a sikeres iskolai munkához.

Az anyanyelvi nevelés megjelenése az érzelmi, erkölcsi nevelés folyamatában:

A verbális fejlesztés az érzelmi, erkölcsi nevelésnél úgy valósul meg, hogy az óvodapedagógus vagy a gyermek játékát beszéddel kíséri. Fontos, hogy az óvodapedagógus segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban, és a környezet alakításában.

A gyermek beszéd és kommunikációs képessége elsődlegesen függ a családi szocializációtól, amely sok esetben hátrányos helyzetet teremt a gyermek számára a közösségben. Emiatt is indokolt, hogy gyakran használjuk az időhatározókat, névmásokat és a különböző tevékenységeket nevezünk meg.

Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása:

Az Alapprogramban megfogalmazottval összhangban az egyenlő hozzáférés elve alapján Helyi Pedagógiai Programunk az óvodai nevelés a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Nevelőtestületünk az értelmi nevelés további feladatait egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása során, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése során valósítja meg.

Nevelőtestületünk számára természetes a gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építés, a spontán szerzett tapasztalatok rendszerezése bővítése mellett ezek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlásának biztosítása, valamint:

a nemzeti, etnikai kisebbségi kultúra, családi nevelésből eredő szükségletek formálása.

a migráns kultúra, családi nevelésből eredő szükségletek formálása.

sajátos nevelési igények kielégítése, prevenciók és korrekciós testi fejlesztés feladatainak megvalósítása szükség esetén speciális szakember közreműködésével.

Helyi Pedagógiai Programunkban az Alapprogramnak megfelelően, a gyermeki érdeklődésre, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra építve biztosítunk lehetőséget tapasztalatszerzésre a természeti és társadalmi környezetről, szülőföldünkről. Nevelésközpontú szemléletünk legfőbb megnyilvánulása az a rendszer, amely egységbe foglalja, integrálja a személyiség fejlődésében meghatározó tevékenységformákat, a játékot, a munkajellegű tevékenységeket és a cselekvéses tanulást. E szemlélet alapján a gyermekek természetes életterében cselekedtető helyzetek szolgálják a fejlődést és fejlesztést.

A tevékenységek állandó lehetőséget adnak a sokoldalú fejlesztésre, a gyermekek szükségleteinek megfelelően különböző kompetenciák megszerzésére.

A tér berendezése során az alábbi szempontokat vettük figyelembe:

Megfelelő hely biztosítása:

- a szabad játékhoz,
- a játékfajtákhoz,
- az egyéb tevékenységekhez,
- a spontán, szabad mozgáshoz,
- az étkezéshez / folyamatos tízóraihoz /,
- a mozgásos szabályjátékhoz,
- énekes játékhoz.

A gyermek önállóságának és kreativitásának kibontakozása érdekében:

- a berendezés mobilitása,
- a terem igények szerinti alakíthatósága.

A gyermekcsoportban a változó szükségletek kielégítése:

- a csoport életkori összetételétől,
- érdeklődésétől,
- az aktuális élményektől függ.

A csoportszoba berendezésének és felszerelésének alakítása:

- az évszak,
- az időjárás,
- a feldolgozandó téma figyelembevételével.

Az anyanyelvi nevelés megjelenése a cselekvéses tanulás folyamatában:

Anyanyelvi nevelés célja, az érthető, kifejező beszédkészségének kialakítása

A verbális fejlesztés minden tevékenységnél úgy valósul meg, hogy az óvodapedagógus vagy a gyermek játékát beszéddel kíséri. Beszédünknek, kifejezésünknek nagy jelentősége van, hiszen ezeket tanulják meg a gyermekek, és ezek épülnek be a szókincsükbe.

A gyermek beszéd és kommunikációs képessége elsődlegesen függ a családi szocializációtól, amely sok esetben hátrányos helyzetet teremt a gyermek számára a közösségben.

AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

Játék

*„Csinálgon bármit, ami nyitogatja szemét és eszét,
szaporítsa tapasztalatait.
Ő azt hiszi: csak játszik.
De mi már tudjuk mire megy a játék!
Arra, hogy e világban otthonosan mozgó, eleven
Eszű és tevékeny ember váljék belőle.”
(Dr. Varga Domokos)*

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze hangsúlyozva a játék önkéntességét, a gyermek önállóságát, kezdeményezését, aktivitását. A játék - szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat - a kisgyerek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyerek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé. A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt - a szülő és az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, amikor pedig a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőt, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyerekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is. A játékre jellemző az öröm érzése, kísérője a jó hangulat és a könnyedség.

A játéknak a gyermek tevékenységi vágya, természetes kíváncsisága, az önállóságra törekvés szándéka az alapja. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése. A játék kiemelt jelentősége az óvoda napirendjében, időbeosztásában is megmutatkozik. A Helyi Pedagógiai Programunkban a játékot kiemelt gondossággal szervezzük. A kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, és így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze, a gyermek elemi, pszichikus szükséglete. Integráló tevékenység, amelyet végig kísér a tanulás és a munka jellegű tevékenységek néhány jellemzője.

A játék a spontán tanulás színtere. A játékszükségletből fakadó eszközkészítés során a felnőtt segítségével technikai megoldásokat tanulnak meg.

A gyermek a játékban számtalan információt ad önmagáról, belső világáról, kellemes és kellemetlen élményeiről. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait

---

játékában taglalja. Itt alakulnak társas kapcsolatai, gazdagodnak szociális érzelmei, a világról szerzett tapasztalatai, ismeretei.

Célunk, hogy minél sokrétűbb, tájékozódó tevékenységgé váljon a játék.

A célok meghatározása:

Célunk a szabad játék minél gazdagabb feltételeinek biztosítása, pedagógiai, pszichológiai szakértelemmel való támogatása indirekt módszerekkel a 3-7 éves korú gyermekek optimális személyiségfejlődésének biztosítása érdekében az együttműködés kiszélesítésével.

Célunk a szabad játék elsődlegességének biztosítása, a játék eszköz jellegének professzionalizálása, a testileg-lelkileg egészséges személyiség kibontakoztatása, örömteljes óvodai élet.

Célunk a gyermekek elemi pszichikus szükséglete, a szabad játék minél optimálisabb szintű kielégítése a megfelelő feltételek biztosításával, játéktámogató magatartással, reflektív attitűddel, a szülők szemléletformálásával.

A játék szabadságának értelmezése:

- spontán jellegű,
- egyéni és közös élményekből táplálkozik / szabadon emelhet ki elemeket az élményből, vagy tetszés szerint, érzelmi indíttatásoktól vezérelve átrendezheti, szubjektíven reprodukálhatja /,
- az eszköz és a térhasználat szabadsága,
- a tevékenység önmagában is öröm forrása,
- érdeklődés, érzelmi azonosulás vezérli, egy-egy tevékenységben megjelennek a munkavégzés szabályai,
- önként vállalhat szerepeket,
- képzeletével gazdagíthatja a valóságból származó élményeit, irreális helyzeteket hozhat létre.

A játékban tanulás sajátos lehetőségei:

- a gyermek életkorától és fejlettségi szintjétől függően választhat,
- minden szituációban örömforrásként éli meg az ismeretek elsajátítását,
- nem érzékeli a kötöttségeket az irányított tevékenységekben.

A felnőtt szerepe a játéktevékenységben:

- a szülők aktív bevonása,
- a feltételek közös megteremtésében való együttműködés / élmény, eszközök készítése, hely, idő, a tevékenységközpontok kialakítása/,
- az együttműködésben az alapvető udvariassági szokások erősítése,
- a gyermeket figyelő, segítő, megerősítő tevékenység,
- a témák közelebb hozása érdekében tematikus tablók készítése, az élmények megbeszélése, felidézése,
- a direkt beavatkozások elkerülésével a holtpontra jutott tevékenységek motiválása,
- partnerként szerepet vállalva, a szituációkba beilleszkedve, együttműködve a tevékenység gazdagítása,
- a gyermek meg nem oldott konfliktusainak feloldása,
- a nehezen beilleszkedő gyermekek társas kapcsolataiban jelentkező nehézségek feloldása,
- a gyermekek kezdeményezéseitől függően egy-egy nagyobb témakörre történő ráhangolás;

-
- ha szükséges részvétel a játékban:
  - szerepvállalás,
  - kreatív megoldások megkeresésében és kivitelezésében való közreműködés,
  - helyzetek elemzése,
  - közös szabályok megbeszélése,
  - közvetlen tapasztalatok kiegészítése,
  - a közvetett információk felidézése
  - a társas kapcsolatok befolyásolása
  - érdekes témák összegyűjtése.

Játékformák:

- Gyakorló játék (konstrukciós játék)
- Szimbolikus és szerepjáték: színlelő-, szerep-, fantázia játék, bábozás, dramatizálás, alkotójáték, barkácsolás.

Szabályjáték:

A nyugodt játék feltételeinek biztosításához szükséges:

- Az óvodapedagógus modellértékű módszereinek alkalmazása.
- Az óvodában megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének gazdagítása, a gyermek egyéni sajátosságainak figyelembevételével.
- A gyermek beszédkészségének fejlesztése a játékban.

Az óvodai élet kezdő szakaszában a gyermek valódi játszótársa gyakran a felnőtt, az óvodapedagógus. A bevonható társként jelenlévő óvodapedagógus a gyermek egyéni igényei szerint segítheti, és teheti tartalmasabbá a játékot. Fontos a felnőtt és a gyermekek közötti személyes kontaktus, amely megnyilvánulhat a kommunikációban, jelzésekben, tevékenységekben. Ez a kapcsolat serkenti a gyermeket a felnőtt utánzására, a minta követésére a társakkal való együttműködésre. A szabad játék fejlesztő hatását tekintve az időtartamban is a legfontosabb, domináns tevékenység. Ezért ebben a tevékenységben adják a gyermekek a legtöbb jelzést a személyiségükről. Ugyanakkor a család után ez a tevékenység a szocializáló tér, amelyben a kortárskapcsolatok alakulnak.

Az óvodapedagógus feladatai az egyéni eltérések tolerálása érdekében a játékban:

- a gyermekek jelzéseinek, viselkedésének megfigyelése, az információk értékelése,
- az egyéni érdeklődésnek megfelelő játékfeltételek megteremtése,
- szimbolikus, szerepjátékhoz megfelelő feltételek biztosítása.
- az egyéni szándékok, elképzelések támogatása,
- konfliktushelyzetekben az egyén bevonása a megoldásba, a szabályalkotásba,
- az egyének eltérő szociális szükségleteinek kielégítése,
- egyénekre irányuló kommunikáció,
- a gyermekek érzelmi kötődéseinek erősítése, formálása,
- közvetlen segítségadás a társalán, nehezen beilleszkedő gyermekek esetében.

A játékidő biztosítása:

A szabad játék védelmét a napirendben megfelelő időtartam biztosítja. A folyamatos napi tevékenységek során a testápolásra, öltözködésre, étkezésekre, alvásra és pihenésre szánt idő kivételével az egész nap a szabad játék rendelkezésére áll.

Az élmények biztosítása:

Az óvodapedagógus a gyermekek játékból és a kommunikációból tud következtetni az egyéni élményekre. A családi háttér különbségeiből adódóan ezek az egyéni élmények változatosak. Az óvodánkba érkező gyermekek egészséges személyiségfejlődése érdekében különösen fontos a sok közös óvodai élményforrás biztosítása. Ezek a közös élmények intenzitásukkal játékra inspirálnak. A pozitív érzelmi azonosulás érdekében fontos számunkra a gyermekekkel közösen megbeszélni, hová is mennének szívesen "élményszerzésre". A gyermekek tájékozottsága, érdeklődése, korábbi tapasztalatai befolyásolják azoknak a témáknak a számbavételét, amelyekkel kapcsolatban közös élmény szervezhető. A téma, a tartalom, és a szerepek a játék fontos elemei. A sok közös élmény, a gyűjtőmunka, a gyerekek által készített játékeszközök, a témák több szempontú megközelítése, és tevékenységekhez kapcsolása gazdagítja a játékfajtákat.

A szabályjáték helye a tevékenységekben:

A gyermekek egyéni döntés alapján kapcsolódnak be a játékba. Az óvodapedagógus a kezdeményezést követően indirekt formában segíti a tevékenységet. A játék rendszerébe szervesen illeszkedik a nemzeti, etnikai, valamint a migráns kultúrában fellelhető játékok.

Az óvodapedagógus modellértékű módszereinek alkalmazása:

Biztonságos, kiegyensúlyozott légkört teremtünk, ahol a gyermekek a játék igényének megfelelően szabadon választhat és dönthet. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. A gyermekek játszóhelyeit úgy alakítjuk ki, hogy figyelembe vesszük az adott korcsoport gyermekeinek igényeit. Állandó és variálható kuckókat és sarkokat alakítunk ki. Arra törekszünk, hogy minél zavartalanabb legyen a játékidő. A reggel kialakult játéktevékenység folyamatát, csak az étkezések, önkiszolgáló tevékenységek, és a pihenés szakítja meg. Olyan esztétikus, tiszta, könnyen elérhető anyagokat, játékeszközöket biztosítunk, melyek felkeltik a gyermekek érdeklődését, kedvet teremtenek a játékhoz.

A játék tartalmának gazdagítása érdekében úgy szervezzük meg a gyermekek napirendjét, hogy minél több élményhez jussanak a nap folyamán. Élményszerző sétákon, kirándulásokon olyan tapasztalatokat szerezhetnek a gyermekek, amelyhez érzelmileg is kötődnek és tovább él gondolkodásukban, megmozgatja képzeletüket. Óvodásaink képességeinek kibontakozását minden eszközzel biztosítjuk, éppen ezért minden apró sikerének, fejlődésének örülünk. A játék tükrözi a gyermek egész eddigi életét, személyiségét, tehát nagyon sok egyedi vonás van benne. A játéknak nagy jelentősége van a gyermekek személyiségfejlődésében, elsősorban szociális területeken. A gyermekek szociális tanulással, a felnőtt mintáról sajátítják el, tanulják meg az erkölcsi értékeket, a társadalmi együttélés szabályait. Fejlődik képzeletük egy-egy kitalált történet eljátszásával, a játék megszervezésével szervezőképességük, empátiájuk a társak érzelmeinek felfogásával, elgondolkodásaik megértésével. Játék közben a gyermekek átélik az alkotás örömét, fejlődik kreativitásuk. Tapasztalják és tanulják a rész – egész viszonyát, megtanulnak tervezni, szerkeszteni. A modelltől való építés, szerkesztés közben fejlődik megfigyelőképességük, gondolkodásuk. Az építés, konstruálás elősegíti a szem – kéz koordináció fejlődését, a percepció fejlődésére is nagyon jó lehetőség nyílik. A kisebb, bonyolultabb összerakást igénylő eszközök segítik a finommotorika fejlődését.

Fontos, hogy sok mozgásos játékkal ismertessük meg a gyermeket (dalos és mondókás népi játékok, fogócskák, bújócskák, körjátékok, labdajátékok, versenyjátékok). Az udvaron a mozgásos játékok mellett manuális tevékenységeket is végezhetnek. A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség. Az

---

óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a mozgásos játékokhoz, a gyakorló játékokhoz, a szerepjátékokhoz, az építő, konstruáló játékokhoz, barkácsoláshoz, a szabályjátékokhoz, a dramatikus játékokhoz és a bábozáshoz.

Az anyanyelvi nevelés, a gyermek beszédkészségének fejlesztése a játékban:

Az óvodapedagógus által kezdeményezett anyanyelvi játékok lehetőséget adnak az artikuláció, szókinccs, kifejezőkészség fejlesztéséhez. A játékban kiemelten fontos az óvodapedagógus szerepe, aki mindig rendelkezésre áll, együttműködésre és segítségre kész. Az együtt játszás nem lehet beavatkozás, nem korlátozhatja a gyermekek önállóságát. Segítjük a különböző fejlettségű gyermekek együttműködését, de lehetővé tesszük az igény szerinti elkülönült játékokat is. A rendszeresen többször ismétlődő meseélményből dramatizálás, bábozás alakul ki. Az egyszerű mesék megjelenítésében az óvodapedagógus is résztvevő, modellt adva egy-egy szereplő megformálásához.

Az óvodapedagógus feladatai a játékban anyanyelvi fejlesztés érdekében:

- Nyugodt légkör biztosítása, az elmélyült játék feltételeinek megteremtése.
- Napirenden belül elegendő idő és hely biztosítása a játék számára.
- A játékhoz szükséges eszközök folyamatos biztosítása, bővítése.
- Ötletek, lehetőségek, helyzetek teremtése a sokszínű játék kialakításához, folyamatos törekvés a játék sokszínűségének biztosítására.
- Az egyéni élményeken túl, közös élményszerzési lehetőségek kihasználása a játék fejlesztése érdekében.
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása.
- Szükség esetén bekapcsolódás a játékba, együtt játszás a gyermekekkel.
- Tapasztalatok, érzelmek, gondolatok szóbeli készségének fejlesztése.
- A kontaktusteremtés, a kommunikációs képesség, önkifejezés eszközeinek fejlesztése, a gyermek szabad önkifejezésének, közlési vágyának elősegítése.
- Az anyanyelv fejlesztése, szókinccs gyarapítás spontán és tervszerű tevékenységekben.
- Megfelelő minőségű példaadás.
- A beszédkészség összetevőinek ismerete (alap-és részképességek).
- A gyermekek egyéni fejlettségének elemzése, a speciális szakembert igénylő esetek kiszűrése.
- A szükségletek fejlesztése (differenciáltan, figyelmet fordítva a sajátos nevelési igényű gyermekek különleges gondozási igényének kielégítésére).
- Az eltérő kultúra és kommunikáció elemeinek közvetítése.
- A multikulturális, interkulturális nevelésen alapuló integráció, amely ápolja és fejleszti a nemzeti, etnikai kisebbségi, esetlegesen a migráns státuszban lévő gyermekek nemzeti kultúrájához kötődő hagyományokat és szokásokat.

A kommunikációt, mint eszközt alább felsorolt funkcióinak érvényesítésével alkalmazzuk a személyiséget fejlesztő helyzetekben:

- az információ továbbítása céljából,
- a beszélgetőtárs gondolatainak, érzelmeinek, tapasztalatainak megismerése érdekében,
- a gyermekek érzelmeinek, gondolatainak befolyásolása érdekében,
- a természetes, napi kontaktusteremtés, kontaktustartás eszközeként az élethelyzetekben.

Mindenhez a jó kapcsolat, gyermekismeret, empátikus magatartás, a másokra való odafigyelés szükséges.

A beszélő magatartást a gyermek akkor sajátítja el, ha:

- érzelmi biztonságban van,
- a személye iránti érdeklődést tapasztalja,
- türelmesen kivárjuk gondolatainak, érzelmeinek kifejezését.

A családi kapcsolatok minősége, a gyermekek családi kommunikációs tapasztalatai messzemenően befolyásoló tényezők, de az anyanyelv fejlesztéséért sokat tehet és kell tennie az óvodának. A beszédkészség természetes színtere a játék, ahol a gyermekek kontaktusba kerülnek egymással. A tevékenységet kísérő beszélgetések, a közös társalgások, a nyelvi játékok, drámajáték, a bábozás, az ösztönző felnőtt magatartása segítik a szókincs bővülését, a beszédminőség alakulását. Olyan beszédmagatartás kialakítására törekszünk, ahol a beszéd indítása, szókincsbővítés, helyes mondatalkotás, összefüggő, folyamatos beszéd, beszédmegértés fejlesztése hangsúlyozott. Építünk a gyerekek kíváncsiságára, megismerési vágyára, mert ez sarkallja cselekvésre, mely a beszéddel együtt a kognitív funkciók fejlődéséhez vezet.

Az egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés csomópontjai a szabad játékban az anyanyelvi nevelés szempontjából:

Tudatosan megengedő, támogató biztonságot adó jelenléttel, boldog atmoszféra teremtésével és a játék közösen elfogadott normáinak indirekt képviselésével a beszédkedv, a közlésvágy motiválása. Érdeklődés, komoly figyelem kifejezése a gyermeki közlések iránt, készséges válaszok a kérdésekre, gyermeki üzenetek dekódolása, metakommunikációs jelzések küldése, játszótársként nyelvi kifejezőminták adása.

A gyermeki szerepjátékot kísérő párbeszédet támogatása verbális ismeretekkel, a fogalomalkotás segítségével, a beszéd prozódiai elemeinek gazdagításával. Beszédalkalmakkal az új szavak, szófajok, különböző igeidők, módok, ragozás tanulásának, fogalmak megértésének, a magyaros mondatalkotás, kontextusos beszéd, szóbeli kapcsolatteremtés kialakulásának segítése.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A gyermekek szeretnek közösen játszani.
- Önállóan, szívesen kezdeményeznek és valósítanak meg tartalmas játékot.
- Szívesen felidéznek élményeiket játékaikban.
- Megértik és elfogadják játszótársaik elgondolását.
- Alkalmazkodnak a játék szabályaihoz.
- Önállóan a játék előzetes, közös tervezésében, a szerepek kiválasztásában, a játékszerek és eszközök megválasztásában.
- A barkácsoláskor létrehozott eszközt felhasználják játékaikban és a dramatizáláshoz.
- Konstruáló játékokból bonyolultabb alkotásokat készítenek.
- Játékhelyzetekben újra alkotja a felnőttek tevékenységét.
- Kedves játékszereit is át tudja adni.
- Szívesen bábozik, dramatizál.
- Szívesen vesz részt a szabályjátékokban, egészséges versengés jellemzi: vereségeit, győzelmeit elfogadja.

Munka jellegű tevékenységek:

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tanulással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka jellegű játékos tevékenység, az önkiszolgálás, segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka óvodai környezetben.

A gyermek, munka jellegű tevékenysége:

- önként - azaz örömmel és szívesen - végzett aktív tevékenység,
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (mint például a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság) alakításának fontos lehetősége,
- a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka jellegű tevékenységek irányítása az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel. Fontos a nemek társadalmi egyenlőségének elősegítése oly módon, hogy valamennyi munkajellegű tevékenységet a lányok és a fiúk egyaránt gyakorolják.

A gyermekek munka jellegű tevékenysége:

- önként – örömmel és szívesen végzett játékos tevékenység,
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének színtere,
- képességek, készségek, akarat tulajdonságok alakításának fontos lehetősége,
- a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze.

A gyermekek kezdetben önmagukért, saját szükségleteik kielégítéséért dolgoznak az óvodapedagógus közreműködésével, majd később szívesen vállalnak munkát társaikért is.

Ennek megvalósítása érdekében az óvodapedagógus feladatai:

- olyan eszközöknek és azok állandó helyének biztosítása, amelyekkel önállóan végezhető a gyermekek testi épségét nem veszélyeztető munkák,
- vegyes életkorú csoportokban a nagyok érdekében a feladatok differenciálása,
- az emberi munka jelentőségének, az alkotása szépségeinek bemutatása, a nemzeti etnikai kisebbség, és a migráns kultúrában meglévő hagyományok megismertetése,
- szülők munkájának megismerése,
- a gyermekek önálló munkavégzésének támogatása a túlvédés és az aktivitás fékezésének elkerülésével,
- munkavégzéshez szükséges attitűdök formálása.

A munka jellegű tevékenységek során nagyfokú önállóságra, döntési képességekre és a döntési helyzetek gyakorlására nyílik alkalom. Az óvodáskor végéig igyekszünk megőrizni a munka jellegű tevékenységek játékos jellegét. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a munkavégzés ne időszakokként, hanem rendszeres, folyamatos tevékenység legyen, ami beépül az óvodai mindennapokba. Az önkiszolgálás és a közösségért végzett munka jellegű tevékenységek eredményeinek tudatosításával az elvégzett feladat jelentőségének megláttatása, elismerése, megóvása. Konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Célunk:

A munkajellegű tevékenységekkel gyermekeink személyiségének fejlesztése. A munkavégzéshez szükséges képességek, készségek, tulajdonságok (pl. kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság) alakítása. Munkamegosztásra nevelés. Folyamatos pozitív értékeléssel a munka eredményének megbecsülésére nevelés. A gyermekek a munka jellegű tevékenységeket általában könnyedén, örömmel végzik. A munka jellegű tevékenység elvégzését külső szükségesség indokolja, felelősséggel jár. Óvodai környezetben a gyermek saját személyével kapcsolatos tevékenységeket, az alkalmi megbízatásokat, valamint a naposi teendők ellátását soroljuk a munka jellegű tevékenységek körébe. A cselekvő tanulással is kapcsolatban van a munka jellegű tevékenység. Munkavégzés közben formálódnak és egyre pontosabbá válnak a munkához szükséges készségek. A munka jellegű tevékenység végzése elősegíti a kapcsolatok színesebbé, bensőségesebbé válását. Az óvodában a munka jellegű tevékenység elsősorban közösségért végzett tevékenység, amelynek elvégzésére a gyermekek megerőltetés nélkül képesek.

Az óvodapedagógus feladatai a munka jellegű tevékenységek során:

- a gyermekek testi épségét nem veszélyeztető munka jellegű tevékenységek önálló végzésének szervezése,
- a munka jellegű tevékenységet mindig a gyermek egyéniségéhez kell igazítani,
- az emberi munka fontosságának, jelentőségének, az alkotás szépségének bemutatása,
- a gyermekek önálló szükségleteiből fakadó munkavégzésének támogatása, a próbálkozás segítése,
- a munka jellegű tevékenységek biztosításánál fontos a fokozatosság, a rendszeresség.
- munka jellegű tevékenységek során a meglévő tapasztalatok erősítése és újakkal való bővítése,
- jártasságok alakítása eszközök, szerszámok használatában,
- a munkafázisok sorrendiségének megismertetése, elsajátíttatása,
- a gyermekek egyéni fejlettségének elemzése, a speciális szakembert igénylő esetek kiszűrése,
- a szükségletek fejlesztése (differenciáltan; figyelmet fordítva a sajátos nevelési igényű gyermekek különleges gondozási igényének kielégítésére),
- az eltérő kultúra és kommunikáció elemeinek közvetítése,
- a multikulturális, interkulturális nevelésen alapuló integráció, amely ápolja és fejleszti a nemzeti, etnikai kisebbségi, a migráns kultúrákhoz kötődő hagyományokat és szokásokat.

Az anyanyelvi nevelés, a gyermek beszédkészségének fejlesztése a munka jellegű tevékenységek rendszerében:

A tevékenységekhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánpótlásra készítés, kérés, buzdítás, dicséret verbális kifejezései) gyakorlása, munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezése, mondatba foglalása. A gyermek önálló véleményalkotásának elősegítése, döntési képességeinek fejlesztése a kortárs kapcsolatban, és a környezet alakításában. A gyermekek önálló véleményalkotásának, döntési képességének megalapozása problémahelyzetek mérlegelésével, a cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok közös összegzésével, irányított és spontán megfigyelésekből adódó vélemények cseréjével.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A gyermekek szeretnek közösen dolgozni.
- Önállóan, szívesen végzik a naposi munkát.

-
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások elvégzésére.
  - Örömmel segítenek társaiknak.
  - Szeretnek meglepetést készíteni a kisebbeknek, szülőknek, az óvoda dolgozóinak.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás:

A tanulás tevékenységekben valósul meg. A tanulás a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg. A tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése, és a képességek fejlesztése. A tanulás lehetséges formái bővülnek cselekvéses tanulással. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzás alapú, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg. Az óvodai tanulás elsődleges célja az attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A TANULÁS LEHETSÉGES FORMÁI AZ ÓVODÁBAN

- az utánzás alapú, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása),
- a spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a cselekvéses tanulás; a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- a gyakorlati probléma- és feladatmegoldás.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás az egész nap folyamán adódó helyzetekben alakul ki. A gyermek kíváncsiságára, megismerési vágyára, érzelm beállítottságára, önkéntelen figyelmére alapozva a mikro - és makró környezetben szerzett tapasztalataira építve irányítjuk a gyermeki gondolkodás fejlődését.

A szabadon választott játék óriási információhalmazt tartalmaz, melyből a gyermek mindig azt az egységet választja ki, melyre az adott játék során szüksége van. A többszöri ismételtetések hatására az ismeretek szinte spontán beépülnek a meglévő rendszerbe, felidézhetők és felhasználhatóak lesznek azonos, hasonló és később eltérő szituációkban is. Tehát a gyermek tanul, igyekszik felhasználni, ami számára fontos, ami eredményt, sikert hoz, amiért dicséretet kap, aminek hatására jól érzi magát, barátokat szerez. Mindenhez olyan légkört igyekszünk kialakítani, amelyben a gyermek, szorongás nélkül érdeklődéssel tevékenykedhet, közben kialakul a bizalom, kölcsönös megértésen és segítség alapuló felnőtt – gyermek kapcsolata.

Az óvodapedagógus feladatai a tevékenységekben megvalósuló tanulással kapcsolatban

- Értelmi képességek fejlesztése (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás).
- A gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának sokoldalú érdeklődésének kielégítése.

- Lehetőséget kínálni a gyermekek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömét.
- A gyermekek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységek biztosítása.
- A gyermekek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése.
- Segítségadás olyan tapasztalatok megszerzéséhez, amelyben a gyermekek saját teljesítőképességüket is megismerhetik.
- Komplexitásra törekvés a tanulási tartalmak tervezésénél, feldolgozásánál.
- Differenciálás, a tapasztalatszerzés sokoldalúságára törekvés.
- A gyermeki személyiség fejlesztése az életkori és fejlődési sajátosságok figyelembevételével, interaktív tanulási-tanítási módszerek dominanciájával.
- Sokszínű, változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálása.
- Az egyéni tanulási utak támogatása a gyermeki szükséglethez és egyéni képességhez igazodva.
- A gyermek önálló döntésén alapuló tevékenységrendszerben az óvodapedagógus megfelelő mennyiségű és minőségű segítségadásának biztosítása.
- Kompetenciák fejlesztése (például a tanulási folyamatban érzelmek közvetítése a gyermek felé, a gyermeki érzelmek bátor kinyilvánítására motiválás az interaktív közös együttlétben, szövegértés-szövegalkotás megalapozása.).
- Felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitás erősítése.
- Személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a tanulást az óvodapedagógus a gyermekek ismereteinek, tapasztalatainak bővítése, feldolgozása, a megismerési képességek fejlesztése, a gyermeki személyiség kibontakozásának segítése egyéni, fejlesztő értékeléssel.
- Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése személyre szabott pozitív értékeléssel, a tanulási készségek, képességek differenciált fejlesztésével, jártasságok, készségek megalapozása, differenciált képességfejlesztés.
- A pedagógiai intézkedések gyermeki személyiséghez igazítása, a gyermeki szükségletek kielégítésére figyelemmel.
- Tevékenységre, tapasztalatszerzésre motiváló légkör kialakítása, amelyben a probléma megoldó, kreatív gondolkodás segítése megtörténik.
- A fogalmi gondolkodás kialakulásának segítése.
- Pozitív, bátorító légkör kialakítása az ismeretek feldolgozására, rendszerbe helyezésére.
- A gyermekek egyéni fejlettségének elemzése, a speciális szakembert igénylő esetek kiszűrése.
- A szükségletek fejlesztése (differenciáltan; figyelmet fordítva a sajátos nevelési igényű gyermekek különleges gondozási igényének kielégítésére).
- Az eltérő kultúra és kommunikáció elemeinek közvetítése, a multikulturális, interkulturális nevelésen alapuló integráció, amely ápolja és fejleszti a nemzeti, etnikai kisebbségi, a migráns kultúrákhoz kötődő hagyományokat és szokásokat.

A FEJLŐDÉS VÁRHATÓ EREDMÉNYE AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermekek eljutnak pontos, valóságghű észleléshez, mellyel ismereteik megalapozottak lesznek. Képesek lesznek a figyelem összpontosítására, a problémamegoldó kreatív gondolkodásra. Megismerkednek az elemi ok-okozati összefüggésekkel. Kialakulnak kompetenciáik, jártasságaik, készségeik, képességeik, melynek révén az érzelmileg motivált cselekvés gondolkodási szintjéről eljutnak a fogalmi gondolkodásig. Kialakulnak az iskolai környezetbe eredményesen

---

beilleszkedéshez szükséges kompetenciáik, jártasságaik, készségeik, képességeik, melyekre építve kompetensekké válnak az iskolai tanulás megkezdésére.

A TEVÉKENYSÉGI TERÜLETEK

Verselés, mesélés

Az érzelmi biztonság megadásának s az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt versek. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket adnak. A magyar gyermekköltészet, a népi hagyományok gazdag és sok alkalmat, jó alapot kínálnak a mindennapos verselésre. A mese a gyermek érzelmi-értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és konkrét formában - tájékoztatja a gyermeket a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonylatairól, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákról. A mese megfelel az óvodás gyermek életkori szemléletmódjának és világképének. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. A mindennapos mesélés és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van. Az irodalom szeretetét megalapozó mesélés, verselés sokféle tevékenységhez spontán kapcsolódik, a gyermekek kezdeményezéseire, vagy az óvodapedagógus ösztönzésére. Ez utóbbi kezdeményezett helyzet, amely lehet választható, vagy a gyermek fejlettségétől függően, a családi háttér hiányait ismerve, alkalmanként az egész csoport számára felajánlott tevékenység (mesehallgatás). A mondóka, a vers, mozgásra ösztönzi a gyermeket. A mélyebb érzelmi megközelítés elérése érdekében az improvizálást segítő óvodapedagógus erre is példát adhat. Programunkban a gyermekek által alkotott mesék, elbeszélések, egyénileg és közösen készített mesekönyvek fontos szerepet töltenek be.

A gyermeki önkifejezés fejlődésének segítése, a saját vers és mesealkotás megalapozása változatos módszerek alkalmazásával. Például: mesealakok, szituációk megjelenítése dramatizálással, bábozással, ismert mese befejezése, mozgásos átváltozás, utánzás, mimetizálás, felnőtt által megkezdett mese befejezése, mese kiegészítés, átalakítás, fantázia játékok, gyermek meséje egy-egy ismert mesehősről, ismert mese feldolgozása kérdések alapján, képolvasás, közös vagy egyéni beszélgetés, mesemondás különböző eszközökhöz kapcsolódva ismert mese követésével.

Az óvodai nevelés páratlan eszköze a mese. A mesével is nevelhetünk, a mese az anyanyelv zenéje és észjárása, ritmusa, képi ereje, folyamatossága, hangulata fogva tartja a képzelőerőt. Ez az a beszédmód, amire egy 7 éven aluli gyermek folyamatosan, kényszerítés nélkül figyelni tud. Beszédnevelő, én erősítő és a személyiséget összerendező hatása felbecsülhetetlen.

A tevékenység célja:

A társas élmények jelentsenek örömforrást, tudjanak csendben, figyelmesen mesét hallgatni, a belső képalkotás jelei minden gyermekben kialakuljanak

A személyiségjegyek kibontakozása és fejlesztése a mesék, versek, képi erejével, hangulatával, ritmusával

Feladatok:

a) Irodalmi anyag kiválasztása

-
- b) A tevékenységhez szükséges feltételek biztosítása
c) A nyelvi kultúra alapjainak lerakása, a nyelvi képességek életkornak és egyéni fejlettségnek megfelelő fejlesztése.

Az irodalmi anyag kiválasztása

Elsődleges forrásunk a népmesék és gyermekmondóka gyűjtemények. A kiválasztott meséket, verseket sorba rendezzük. Természetes rend az évszakok sorrendje, ezen belül a társadalmi hagyományok sorrendjét is figyelembe vesszük. Ezzel is elősegítve a természet megismerését és nyelvi, irodalmi nevelés, komplexitását. Gyakran mondogatunk játszóverseket, mondókákat. Ezek az érzelmi kapcsolatok kialakításában segítenek és a kicsik számára könnyen megtanulhatók, hiszen a játékhöz kellene, ilyenkor még a versélmény gyökere a mozgás, amely csak később alakul át ritmusélménnyé. Ezeket figyelembe kell vennünk a korosztályok verskínálatainál. A szép magyar versek témái a gyermekekhez közelállók, a természetéről, állatokról, játékról, családról szólnak, van közöttük vidám, humoros, ringató, gyors és lassú ritmusú. A népmese magában rejt a megfigyeléseken, tapasztalatokon alapuló néphagyományokat, amelyeket megismerve a gyermek is hasznosítja a mindennapokban, így elősegítjük a hagyományok fennmaradását. Az „igazi” tündérmeséken kívül, mesélünk még a gyermekeknek állatmeséket, műmeséket, sokféle szerkezetű és formájú (lánc, halmozó, verses) meséket.

A tevékenységhez szükséges feltételek biztosítása

A mesélés a csend szigete, gyakran ismétlődő tevékenység. A ráhangolódás, az állandó meghitt hely segítségével, tudatos meseválasztással fokozatosan szoktatjuk hozzá a gyermeket a figyelmes, csendes, közös mesehallgatásra, dramatizálni sokszor hallott kedves meséket tartjuk célszerűnek. Mesehősöknek öltözve a gyermekek fejlettségéhez választott szerepekben, igazi jó játék alakulhat ki. Ehhez a kellékeket főleg a gyermekekkel közösen tervezzük és készítjük el. A bábozás élményét az óvodapedagógusi bábjátékban éreztetjük meg a gyermekekkel. Évente szervezünk közös bábszínház látogatásokat. Játék közben lehetőséget biztosítunk az egyszerű síkbábok, fakanálbábok használatán túl, a kesztyűbábok alkalmazására is.

A nyelvi kultúra alapjainak lerakása, a nyelvi képességek életkornak és egyéni fejlettségnek megfelelő fejlesztése

Az óvodapedagógus versmondása, mesélése példaértékű, hiszen a gyermek igyekszik utánozni. Nyelvtanilag helyes, tiszta beszéddel, hanglejtéssel, megfelelő artikulációval tolmácsolja az óvodapedagógus az irodalmi alkotásokat. Így a gyermekek szabad önkifejezése jó fejlődik, szókincsük bővül.

Az egyéni differenciált fejlesztés során minden gyermeknél személyre szabott, egyéni szükségleteknek megfelelően alkalmazhatók a mese, vers és a báb kínálati fejlesztési lehetőségek, pl.: helyes hangzóejtés gyakorlása mondókával, vagy beszédgátlás feloldása bábokkal.

A mesélés, verselés, mondókázás mindennaposágával az esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozása, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés. A klasszikus és kortárs irodalmi művek alkalmazása mellett, a csoportösszetétel figyelembevételével, a mese, vers anyag megválasztásával a multikulturális és interkulturális nevelés megvalósítása. Megfelelő anyagválasztás, kifejező előadásmód, az irodalom nyelvi-stilisztikai eszközeinek kihasználása a

gyermeki beszéd-kommunikáció fejlődése, fejlesztése érdekében. Az irodalmi élmény együttesből fakadó, a nemzeti, etnikai kultúrában értékként élő versek, mesék megismertetése, a beszédfejlesztő módszerek változatos alkalmazása (mesereprodukció, drámajáték és dramatizálás, bábjáték, elbeszélés, képolvasás, anyanyelvi játékok). A tevékenységformában az anyanyelv gazdagságának ismertetése, a beszédészlelés/megértés/reprodukció fejlesztése (helyes légzés, tiszta kiejtés, artikuláció, beszédtempó, ritmus, hangsúly, hanglejtés, szókincs, mondatalkotás, helyes nyelvtani struktúra, verbális és nem verbális jelzések, interakciók megjelenítése).

A migráns kultúrában értékként élő versek, mesék megismerése is hozzájárul a gyermekek sikeres iskolai teljesítményének előkészítéséhez. Az irodalom szeretetét megalapozó folyamat során a sajátos nevelési igények kielégítése, prevenciók és korrekciós testi fejlesztés feladatai szükség esetén speciális szakember közreműködésével.

Az óvodapedagógusok feladatai az irodalom szeretetét megalapozó verses, mesés tevékenységek megszervezésében:

Biztosítsanak nyugodt, kreativitást elősegítő légkört a szabadon, önállóan megvalósuló alkotó tevékenységek számára. Óvodapedagógusaink a mindennapi mesélés, verselés, ének, zene és vizuális tevékenység biztosításakor ügyeljenek a gyermekkel való szoros érzelmi kapcsolat, a meghitt légkör megteremtésére.

A művészeti tevékenységekhez (mese-vers, ének-zene, vizuális) a gyermekek számára bármikor elérhető helyen legyenek inspiráló, alkotásra ösztönző kellékek, eszközök:

- a gyermekek egyéni fejlettségének elemzése, a speciális szakembert igénylő esetek kiszűrése,
- a szükségletek fejlesztése (differenciáltan; figyelmet fordítva a sajátos nevelési igényű gyermekek különleges gondozási igényének kielégítésére),
- az eltérő kultúra és kommunikáció elemeinek közvetítése,
- a multikulturális, interkulturális nevelésen alapuló integráció, amely ápolja és fejleszti a nemzeti, etnikai kisebbségi, a migráns kultúrákhoz kötődő hagyományokat és szokásokat.

A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végére:

- Szívesen mondogatnak ritmusokat, verseket, mondókákat.
- Egyszerűbb meséket szívesen mesélnek, báboznak és jelenítenek meg dramatikus játékkal.
- Néhány kedvelt mesehőssel megtörtént dolgokat beviszik játékukba.
- Kialakul a belső képalkotás képessége, ami az olvasás alapja.
- Tisztán, érthetően, az életkornak megkívánt fejlettségi szinten beszélnek.

Ének-zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az éneklés, a zenélés felkeltik a gyermekek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Az ölbeli játékok, népi gyermekdalok, énekes játékok örömet nyújtanak a gyermeknek, felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az énekes népi játékok, az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközként szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában. A zenei kreativitás fejlesztése (mozgás rögtönzés zenére, dallam, ritmus variációk kitalálásának ösztönzése stb.) az önkifejezés újabb csatornáját nyitja meg a gyermekek előtt. Az attitűdök, gondolkodásbéli és kommunikációs tulajdonságok kiteljesítése zenei élményekkel. Beszéd és zenei hallás fejlesztése. Különböző grammatikai megoldások, választékos kifejezések, párbeszéd, dramatizálás gyakorlása. A beszédszervek koordinált mozgásának fejlesztése, a hangzók helyes formálásának gyakorlása,

beszédtechnika fejlesztése, fogalomalkotás, szókincsbővítés, beszédhibák javulása. Az egyéni megszólalás bátorítása természetes játékhelyzetekben (felelgető, énekes játékok). Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömeit. A népdalok éneklése, a gyermek néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, tovább élését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását. Az éneklés, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, énekes játékok örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközei a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában. A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus vegye figyelembe a nemzetiségi, etnikai kisebbségi, valamint a migráns nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is. A felnőtt minta utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének.

Óvodánkban az ének-zene kedvelt tevékenység a gyermekek számára:

A globális zenei tevékenységekben, amelyekben elsősorban a közös mozgás, éneklés jelenti a legnagyobb élményt, nem az analízis zenei nevelés dominál. A gyermekek az anyanyelvhez hasonlóan élik meg a zenét, mint a hangulatok, érzelmek, a jó közérzet fontos kifejezőjét. Az óvodai nevelés rendszerében elválaszthatatlan a tevékenységtől a gyermekek asszociáció által kezdeményezett ének, énekes játék, és az óvodapedagógus által felajánlott lehetőség.

Az ének-zenei nevelés feladatai:

A készségek fejlesztése a mozgás-hang-szöveg összekapcsolásával, sok zenei élmény nyújtása és az éneklés ösztönzése. Fontosnak tartjuk a zenei kreativitás fejlesztését, amelyet az improvizációk támogatásával segítünk. A zenei hallás, ritmus és formaérzék fejlesztés, a beszédhanggal való játékok, a környezet hangjainak megismerése és felismerése, a játékos képességfejlesztés az óvodapedagógus mintaadásán túl az átgondolt tervezéssel válik tudatos személyiségfejlesztő tényezővé.

A tevékenység célja:

- Az éneklés, az énekes játék megszerettetése.
- A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének, mozgáskultúrájának fejlesztése.
- A zenei ízlés és zenei anyanyelv megalapozása.

Feladataink:

- A felhasznált zenei anyag igényes válogatása az életkori és a csoport képességszintjének figyelembevételével.
- Az óvodáskorban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása.
- Nyelvi képességek fejlesztése a mondókák, gyermekdalok és zenei készségfejlesztő játékok által.

A felhasznált zenei anyag igényes válogatása az életkori és a csoport képességszintjének figyelembevételével

Az óvodai zenei nevelésnek jelentős hagyományai vannak. A magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok világa ma is élő és felhasználható. Szinte valamennyi ünnepünkhöz kapcsolódik olyan dalanyag, melyet megismerhetünk a gyermekekkel. Az ének-zene és az ehhez kapcsolódó

mozgás, ugyanúgy az óvodai mindennapok része, mint a napi mesélés. Napközben bármikor adódhat lehetőség éneklésre, mondókázásra vagy körjátékok játszására. Az élményt nyújtó közös éneklés a művészeti és esztétikai nevelés szempontjából is fontos.

Az óvodáskorban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása

A gyermekek játék közben közvetve szerzik meg a zenei készségeket és ismerik meg az alapfogalmakat.

Tudjanak halkabban, hangosabban beszélni, mondókázni, énekelni. Mozdulatokkal érzékeljék az egyenletes lüktetést. Az óvodapedagógus énekelgessen sokat a gyermekek között és keltse fel érdeklődésüket a zenehallgatás iránt. A tiszta éneklés érdekében énekeljenek önállóan. Énekeljenek egyénileg és kisebb csoportokban, halkabban és hangosabban, magasabban és mélyebben. Érezzék az egyenletes lüktetést, a dalok, mondókák ritmusát. Használjanak többféle ritmushangszert. A zenéhez kapcsolódó mozgáshoz olyan dalokat válogatunk, amelyben már bonyolultabb párcsere, kapus, hidas, sorgyarápító – fogyó játékokat is tervezünk. Megismerkedtetjük a gyermekeket a dallambújtatással, dallam visszhanggal.

Figyelmet fordítunk arra, hogy a gyermekek gyakran énekeljenek egyénileg is.

A nyelvi képességek fejlesztése a mondókák, gyermekdalok és zenei készségfejlesztő játékok által

Az éneklési készség fejlesztését szolgáló hangutánzó szavak éneklése segíti a magán- és mássalhangzók pontos kiejtését, kiejtését. Az énekes játékok alkalmat adnak a szókincs bővítésére.

Az óvodapedagógusok feladatai az énekes és a zenei tevékenységek megszervezésében:

- Biztosítsanak nyugodt, kreativitást elősegítő légkört a szabadon, önállóan megvalósuló zenei tevékenységek számára.
- Biztosítson minél több eszközt, időt és helyet és egyéni önállóságot a zenei tevékenységek gyakorlásához, ezzel is ötletet adva a gyermeki fantáziának.
- Adjon lehetőséget a gyermekeknek arra, hogy a zenei élményeiket felidézve megvalósíthassák tevékenységeiket.
- Óvodapedagógusaink a mindennapi mesélés, verselés, ének, zene és vizuális tevékenység biztosításakor ügyeljenek a gyermekkel való szoros érzelmi kapcsolat, a meghitt légkör megteremtésére.
- A művészeti tevékenységekhez (mese-vers, ének-zene, vizuális) a gyermekek számára bármikor elérhető helyen legyenek inspiráló, alkotásra ösztönző kellékek, eszközök.
- A gyermekek egyéni fejlettségének elemzése, a speciális szakembert igénylő esetek kiszűrése.
- A szükségletek fejlesztése (differenciáltan; figyelmet fordítva a sajátos nevelési igényű gyermekek különleges gondozási igényének kielégítésére),
- Az eltérő kultúra és kommunikáció elemeinek közvetítése,
- A multikulturális, interkulturális nevelésen alapuló integráció, amely ápolja és fejleszti a nemzeti, etnikai kisebbségi, a migráns kultúrákhoz kötődő hagyományokat és szokásokat.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- A gyermekek örömmel játszanak énekes játékokat.
- A gyermekek mernek és tudnak egyedül is énekelni.
- A zenehallgatására szánt műveket figyelemmel hallgatják.

-
- Megkülönböztetik a zenei fogalom párokat.
  - Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
  - Érzik az egyenletes lüktetést, a dalok ritmusát.

Rajzolás, mintázás, kézimunka:

A kisgyermek a sokféle vizuális technikát megismerve későbbi érdeklődési irányait tudja alakítani. A művészeti nevelés arra tanít, hogy a gyermek felfedezze, hogy milyen szépségek veszik körül. A művészet a gyermek belső látását fejleszti, a gyermek általa felfedezőútra indul, felfedezi saját belső világát és a különféle művészi formák kifejezés világát. A rajzolás, festés, mintázás, kézi munka, az ábrázolás különböző fajtái. A műalkotásokkal, az esztétikus tárgyi környezettel, a külső környezettel való ismerkedés is fontos eszközei a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán biztosítson teret, lehetőséget. Maga a tevékenység - s ennek öröme - a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására. Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását. A környezeti szépségek, értékek felismerésében, megteremtésében és megőrzésében igen fontos szerepe van az ábrázoló tevékenységnek. Az érzelmi képességek fejlődésének, a környezettudatosság fejlődésének képi kifejező eszköze.

Programunkban sokszínű lehetőséget biztosítunk az ábrázoló tevékenység részterületeinek gyakorlására, amely kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenység. A különböző anyagokkal való játék öröme, az alkotás élményét megélt gyermek számára kezdetben nem az eredmény, hanem a tevékenység a fontos. A tevékenységnek van ugyan kézzel fogható, látható eredménye, de ennek értékelése csak a megerősítés, ösztönzés szándékával történik. Az óvodapedagógus szerepe ezekben a tevékenységekben is meghatározó. A vizuális hatásmód befolyásolása, az önkifejezés technikáinak bemutatása, a műalkotások megismerésének szervezése az óvodapedagógus feladata. A szülők bekapcsolására is lehetőséget teremtünk a környezet alakításban, a kézműves tevékenységek bemutatásában.

A gyermekek munkáinak megbecsülését szolgálják a kiállítások, és felhasználásuk a környezet szépítésében. A csoportszoba színvilágának megteremtésében a mértéktartás és a harmónia a meghatározó számunkra. Fontosnak tartjuk, hogy tükrözze az évszakokat, a néphagyományokat, jeles napjainkat a gyermekek speciális érdeklődését, a játéktevékenység témáinak alakulását.

Biztosítjuk a lehetőséget a nemzeti, etnikai és a migráns kultúra sajátos szín és forma világának megjelenítéséhez.

Célja:

- A személyiségfejlesztés megvalósítása a gyermekek aktivitásából fakadó játékos tevékenységek által, a gyermeki élmények és tapasztalatok képi, szabad önkifejezésére építve.
- A gyermekek tér-forma-szín képzetének gazdagítása a természeti szépségek által, az esztétikai befogadáshoz szükséges készségek és helyes ítéletek kialakítása, alkotói képességek megalapozása.

-
- Környezettudatos programunknak megfelelően újrahasznosított eszközök bevonásával is igyekszünk képi világukat fejleszteni.

3 – 4 éves korban: ábrázoló tevékenységük szorosan beépül játékukba, ebben az időszakban manipulálásuk nem más, mint a játék egy fajtája. Feladatunk ebben az időben a szokások, szabályok rögzítése, a technika használatának pontos megtanítása, gyakoroltatása, illetve annak figyelemmel kísérése, hogy időről-időre változatos sorrendben minden eszköz újra kézbe kerüljön. A szabadon firkálgató, mázoló, gyurkáló gyermekkel éljük át a felfedezés, az alkotás, a színek, a formák adta örömet, esztétikai élményt. A firkálásból kilépő, ábrázolni kezdő gyermekeket egyénileg segítjük a tovább lépésben, de fokozottan figyelünk a gyermek igényeire, gondolataira, engedjük szabadon próbálkozni.

4-5 éves korban: a manuális tevékenység továbbra is természetes módon beépül a gyermekek játékába. A gyermekeknél megjelenő szándékos képalakító tevékenységet segítjük élményeikhez kapcsolódó témákkal, s azokhoz megfelelően illeszkedő technikákkal, minél több újrahasznosítható eszközök bevonásával. A plasztikus munkák során legyenek képesek formák tagolására, sajátítsanak el újabb technikákat. Biztosítjuk annak lehetőségét, hogy az építés során variálják a teret. Lehetőséget teremtünk arra, hogy a gyermekek segítsenek az eszközök előkészítésében, elrakásában.

5-6-7 éves korban: a képalakítás során a gyermekek minél többször alkossanak közös kompozíciót. Gazdagítjuk a technikai megoldásukat. Törekszünk arra, hogy a vizuális alkotásaikhoz szükséges eszközöket, a szűkebb és – akár – tágabb környezetükben felfedezzék, és alkalmazzák. Arra ösztönözzük a gyermeket, hogy alkotásaikban saját élményeiket is jelenítsék meg. Ajándékkészítés elsősorban ünnepekhez kötötten történnek, természetes és más anyagok felhasználásával.

Anyanyelvi képességek fejlesztése az ábrázoló tevékenységek által

Az ábrázoló tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal a spontán beszéd formáinak fejlesztése: megszólítás, szándéknyilvánítás, kérés, tudakozódás, különböző mondatfajták használata, aktív és passzív szókincs bővítése, véleménynyilvánítás, döntés, az ábrázoltak szóbeli elmondása, formák, színek magyarázata, a barkácsoláshoz szükséges eszközök, anyagok megnevezése, kiállítás látogatáshoz kapcsolódó élmények megbeszélése. A gyermeki élmény és fantázia világ gazdagításával a saját formanyelv, az alkotó alakító önkifejezés fejlődésének segítése. Az esztétikai érzékenység, a szép iránti nyitottság, környezet esztétikai alakítására és a vizuális esztétikai élmények befogadására való fogékonyság megalapozása. A belső képek gazdagítása a mese, vers, ének, énekes játék eszközeivel, a gyermeki ábrázolás ösztönzése alkotó légkör teremtésével, változatos lehetőségek felkínálásával. A gyermeki vers és mesealkotás ábrázolással való kombinálása fejlődésének elősegítése az önkifejező képesség gazdagítása érdekében. Például: mesebefejezés rajzzal, tematikus ábrázolás ismert meséről, saját mesekönyv, meseillusztráció készítés kedvenc meséhez.

Az óvodapedagógusok feladatai az ábrázoló tevékenységek megvalósítása során

- A gyermek környezete iránti érzékenységének kialakítása.
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.
- A gyermeki alkotó – alakító tevékenység feltételeinek megteremtése.

-
- A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó-alakító tevékenységek tartalmának, minőségének fejlesztése.
  - Anyanyelvi fejlesztés a létrehozott produktum jellemzőinek verbális megfogalmazásával.
  - Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, amelyben minél kiemeltebb szerepet kapjanak a természetes anyagok, az újrahasznosítható termékek. Ismerkedjenek, és gyakorolják a rajzolás, mintázás és a kézi munka különböző technikai alapelemeit, és eljárásait, az eszközök célszerű, biztonságos, takarékos, kreatív használatát.
  - A pedagógus feladata az egyes technikákhoz kapcsolódó munkafogások, megoldások, az eszközök bemutatása, használatuk megnevezése, a gyakorlásra való ösztönzés.
  - Biztosítsanak nyugodt, kreativitást elősegítő légkört a szabadon, önállóan megvalósuló alkotó tevékenységek számára.
  - A gyermekek bevonásával úgy alakítsa ki a csoportszobát, hogy ott a különböző tevékenységeket kereső gyermekek nyugodtan, kényelmesen dolgozhassanak.
  - Biztosítson minél több eszközt, időt és helyet és egyéni önállóságot a művészeti tevékenységek gyakorlásához, ezzel is ötletet adva a gyermeki fantáziának.
  - Irányítsa a figyelmet az eszközök tudatos felhasználására, a pazarló munkafolyamatok elhagyására, a hulladékanyag minimalizálására.
  - Élményszerzéssel és ötletadással segítse elő a gyermekek önálló elképzeléseinek megvalósítását.
  - Adjon lehetőséget a gyermekeknek arra, hogy az élményeiket átélve megvalósíthassák elképzeléseiket.
  - Óvodapedagógusaink a mindennapi mesélés, verselés, ének, zene és vizuális tevékenység biztosításakor ügyeljenek a gyermekkel való szoros érzelmi kapcsolat, a meghitt légkör megteremtésére.
  - A művészeti tevékenységekhez (mese-vers, ének-zene, vizuális) a gyermekek számára bármikor elérhető helyen legyenek inspiráló, alkotásra ösztönző kellékek, eszközök.
  - A gyermekek egyéni fejlettségének elemzése, a speciális szakembert igénylő esetek kiszűrése.
  - A szükségletek fejlesztése (differentiáltan; figyelmet fordítva a sajátos nevelési igényű gyermekek különleges gondozási igényének kielégítésére).
  - Az eltérő kultúra és kommunikáció elemeinek közvetítése.
  - A multikulturális, interkulturális nevelésen alapuló integráció, amely ápolja és fejleszti a nemzeti, etnikai kisebbségi, a migráns kultúrákhoz kötődő hagyományokat és szokásokat.

A fejlődés várható eredménye az óvodás kor végére:

- Az eszközöket készségszinten kezelik, és ökotudatosan használják.
- Mondanivalójukat vizuálisan tudják kifejezni.
- Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikákat.
- Képkalkotásban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- Téralakításban ötletesek.
- Színhasználatukban érvényesítik kedvelt színeiket.
- Emberábrázolásaikban megjelenítik a részformákat is.

Mozgás

A mozgásfejlesztés tartalma:

Helyi programunk feladata óvodánk gyermekei részére az egészséges életmódra nevelés és a mozgásfejlesztés. Programunk biztosítja a gyermekek egészségvédő és egészségfejlesztő nevelését, sokoldalú és harmonikus fejlődését. A mozgás kapcsolatban van a külső világ tevékeny megismerésével, mert segíti a térben és időben való tájékozódást, helyzetfelismerést, alkalmazkodó képesség kialakulását. A mozgás és mozgásigény különbözőségének figyelembevételével a mozgásigény kielégítése, illetve ösztönzés a mozgásra az egyéni lemaradásokat kompenzáló mozgásos játékok ajánlásával. A mozgás a gyermekek legtermészetesebb megnyilvánulási formája. A mozgásfejlődés 3-7 éves kor körül erőteljes fejlődésben van, ebben az életkorban a gyermekek leginkább a mozgás, a tevékenység által szereznek információt környezetükről, önmagukról. Változatos, differenciált, párhuzamosan végezhető lehetőségek biztosítása a mindennapos mozgásra, valamennyi gyermek számára (szabad mozgáslehetőségek kihasználásának nyomon követése) (az óvodai nevelés minden napján). A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszicho motorikus képességek és készségek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

A mozgásos játékok fejlesztik:

- a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás),
- a testi mozgásos képességeit, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés hozzájárulnak a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásához,
- kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró-képességét és az egyes szervek teljesítőképességét.

Fontos szerepük van az egészség megőrzésében, megóvásában. Felerősítik és kiegészítik a gondozás és egészséges életmódra nevelés hatását. A természetes mozgáskedv fenntartásával, sikeres, jó hangulatú tevékenységekben a gyermekek szívesen vesznek részt, így azt pozitív élmény kíséri, s újabb cselekvésre ösztönzi őket. A mozgás elengedhetetlenül fontos a testséma, a testkép, az oldaliság kialakulásához, ezek segítségével alakul később a téri-differenciálás. A saját testen való eligazodás, a környezetben való tájékozódás alapja. Az óvodai mozgásfejlesztés tartalmazza a nagymozgások gyakorlását, egyensúlygyakorlatokat szem-kéz szem-láb koordinációt célzó játékos feladatokat, valamint a finommotorika fejlesztését.

Fejlesztő tevékenységünk megfelel az Alapprogramban meghatározott részfeladatoknak:

- természetes mozgás fejlesztése,
- testi képességek fejlesztése /járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás/,
- teherbíró képesség és az egyes szervek teljesítőképességének fokozása,
- motoros képességek fejlesztése,
- téri tájékozódás fejlesztése (térpercepció),
- a személyiség akarati tényezőinek formálása.

A közösen végzett, komplex mozgástevékenység formálja a gyermek személyiségét. A gyakorlatok végrehajtása során fejlődik a gyermek énképe, alakul önkontroljuk, megtanulják a szabálykövető társas viselkedést, a segítségnyújtást együttműködést.

Az anyanyelvi nevelés feladatai a mozgás tevékenységekben:

Anyanyelvi nevelés a téri viszonyok megtapasztalásán és verbális megfogalmazásán keresztül, a verbális fejlesztés minden játéknál úgy valósul meg, hogy az óvodapedagógus vagy a gyermek játékát beszéddel kíséri. Kifejezésünknek nagy jelentősége van, hiszen ezeket tanulják meg a gyermekek, és ezek épülnek be a szókincsébe. Világos, konkrét értékeléssel a pozitív énkép alakulás támogatása, a szókincs, az elvont gondolkodás, a keresztcsatornák fejlődésének segítése. Fontos, hogy gyakran használjuk a téri irányokat, téri helyzeteket, kifejezéseket, időhatározókat, névmásokat és a különböző tevékenységeket nevezzük meg. A gyermek beszéd és kommunikációs képessége elsődlegesen függ a családi szocializációtól, amely sok esetben hátrányos helyzetet teremt a gyermek számára a közösségben.

Az óvodapedagógusok feladatai a mozgásfejlesztés megvalósítása során:

- A gyermek mozgásigényének kielégítése, ezzel együtt harmonikus összerendezett mozgásfejlesztése.
- A motoros képességek fejlesztése.
- Kondicionális képességek (erő, gyorsaság, állóképesség. Koordinációs képességek (egyensúly érzék, téri tájékozódó képesség, kinezetikus differenciáló képesség, reaklási képesség).
- A testséma fejlesztés, a testrészek megismerése.
- A nagy és finommozgások, az érzékelés, a formaállandóság fejlesztése.
- A személyiség akarati tényezőinek alakítása.
- A tevékenységhez élmény, megfelelő idő, hely, légkör, eszköz biztosítása.
- Ügyesség, alkalmazkodó képesség fejlesztés.
- Az egészséges életmód szokásainak kialakításával biztosítjuk a testi nevelés zavartalanságát, nyugalmát.
- A gyermekek egyéni fejlettségének elemzése, a speciális szakembert igénylő esetek kiszűrése.
- A szükségletek fejlesztése (differenciáltan; figyelmet fordítva a sajátos nevelési igényű gyermekek különleges gondozási igényének kielégítésére).

A mozgásfejlesztés lehetőségei:

- a) mindennapos szervezett és szabad mozgás
- b) játékidőben történő mozgásfejlesztés

Mozgásfejlesztés tervezése során figyelembe vesszük a csoportok összetételét, életkori sajátosságát, a gyermek egyéni fejlettségi szintjét. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekeket olyan mozgásélmények ériék, amelyek optimális fejlődésüket eredményezik. A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hat a kondicionális képességek közül, különösen az erő és állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet, egészségét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában is.

A mozgástevékenység célja:

- Természetes mozgáskészségek fejlesztése, készségek, jártasságok alakítása.
- A mozgás szeretetére épülő életvitel, életmód alakítása.
- Ellenálló képesség, szervezet edzettsége.
- A rendszeres mozgásfejlesztéssel a pszichikus funkciók fejlődésének az elősegítése, a tanulási zavarok kialakulásának a megelőzése.

Óvodánkban a mozgásfejlesztés a következő területeken valósul meg:

- szabad játékban, a gyermek spontán, természetes mozgása közben,
- kötött mozgás foglalkozásokon,
- mindennapos mozgás során,
- úszásoktatás alkalmával / igény estén/,
- egyéb, változatos mozgástevékenységek alkalmával.

Mindennapos szervezett és szabad mozgás

A szervezett mozgásos feladatoknál főként a kondicionális képességek, a testséma, az oldaliság (pl.: karszalaggal), az én-kép (tükör használatával) fejlesztését segítő mozgásokat, mozgásos játékokat végezzük. Az életkori sajátosságnak megfelelően állítjuk össze a mozgásanyagot, hogy örömet leljen benne, szívesen végezzék. Sokszor használunk kéziszerkeket, amelyek fejlesztik finommotorikus képességüket is. A fejlettségtől függően minden gyermeknek biztosítjuk a megfelelő gyakorlási időt, örömteli önálló mozgást. Egyszerűen magyarázzuk el a feladatokat, óvodapedagógusi bemutatással tesszük érthetővé, szemléletesé a mozgásokat, a játék módját, a szabályokat. Kisebb gyermekeknél a nagymozgások fejlesztése fontos. Ebben a korban tökéletesedik a járás, finomodik a futás.

Fontosnak tartjuk a testséma fejlesztését, a testrészek megismerését, amely elengedhetetlenül szükséges az énkép megszületéséhez. A testrészekkel való ismerkedés során a térirányok is bekapcsolódnak a megismerés folyamatába. A testrészek mozgásával, megérintésével, behatárolásával és megnevezése közben szerzett tapasztalatokkal teljesedik ki a gyermekek testtérfépe. Megismerkednek különböző járás-, futás-, ugrás-, támasz-, egyensúlygyakorlatokkal, gyakorolják a különböző függéseket, megismertetjük őket a labdával végezhető játékos mozgásokkal. Fontosak a szem-kéz, szem-láb koordinációs gyakorlatok, a különböző alakzatok végig járásával bekerítésével a gyermekek alaklását, formaállandóságát fejlesztjük. A nagyobbak a nagymozgásokat már egyre pontosabban koncentráltabban végzik. A finomabb, apróbb mozzanatok segítik a nagymozgások tökéletesítését. A nagymozgások bővülnek a különböző ugrásokkal, gurulóátfordulással. A változatos dobásokkal, sávokba történő eszközmozgatással, egyensúlyozó játékokkal bővítjük térérzékelésüket. Az eszköz használata, a támaszgyakorlatok segítik a kéz fogóizmainak erősítését. A gyermekek terhelhetősége nagyobb, állóképességük, gyorsaságuk jobban fejlődik. Elsajátítják a biztonságos mozgáshoz szükséges szabályokat, megtanulnak egymáshoz alkalmazkodni, tapasztalatokat gyűjtenek. A játékban versenyjátékokat is játszunk, amelyekkel a közösségi érzésüket fejlesztjük és segítjük az egészséges versenyszellemük, az önfegyelmük megerősödését. A szabad mozgásnál a játékot, a játékosságát alkalmazzuk alapvető eszközként. A nap bármely részében és bárhol megszervezhető.

Játékidőben történő mozgásfejlesztés:

A játék során (kinn, illetve benn) igyekszünk megfelelő helyet, időt, eszközt, élményt biztosítani a mozgásra, gyakorlásra, mozgásos játékok játszására. A különböző talajú udvarunk is sok edzési lehetőséget kínál. Sokat vagyunk a szabadban, gyűjtünk, tapasztalunk, megfigyelünk. A kinti érzékelő – észlelőjátékok mind segítik a finommotorika fejlődését. Ezek, gyakorlására az egész nap folyamán lehetőséget biztosítunk.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére:

- Igénylik, szeretik a mozgást.

-
- Tudnak környezetükben tájékozódni, ismerik és megnevezik az irányokat.
  - Kialakul testsémájuk, oldaliságuk.
  - Biztonságosan mozognak, tudják mozgásukat irányítani.
  - A gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyérzékelése, összerendezett mozgása kialakul.
  - Betartják a szabályokat, kialakul egészséges versenyszellemük.
  - Önfegyelem, figyelmük megerősödik.
  - Az óvodapedagógus a gyermek napirendjét úgy alakítja ki, hogy egész nap biztosítja -a csoportszobában és az udvaron - egyaránt, a megfelelő lehetőségeket a mozgásos tevékenységekre.
  - Kialakítja a szükséges és elégséges szabályokat, szokásokat a különböző mozgástevékenységekhez.

A külső világ tevékeny megismerése – a környezettudatos gondolkodás megalapozása

„A természet hatalmas, az ember parányi. Ezért az ember léte attól függ, hogy milyen kapcsolatot tud teremteni a természettel...”
(Szent – Györgyi Albert)

Nevelőtestületünk egyetért az Alapprogram szemléletével, amely szerint a gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését. A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Fontos, hogy a szülőföldhöz való kötődés alapjaként a gyermek ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is. A környezet megismerése során matematikai tartamú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a gyermek és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alak, nagyság béli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemlélete. Ezzel összefüggésben valósítjuk meg az Alapprogramban megfogalmazott, gyermeki aktivitásra és érdeklődésre épülő, természeti -emberi-tárgyi környezetről szerzett tapasztalatok interiorizációját. A valóság felfedezésének folyamatába illeszkedik másik kiemelt feladatunk: a természethez, az emberi alkotásokhoz fűződő pozitív érzelmi viszony, a környezetvédelem, az értékek megőrzésének tudatosítása. A környezet megismerése során matematikai tartamú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a gyermek. Minden szituációban, tevékenységben adottak a lehetőségek a matematikai tapasztalatok szerzésére. A kezdeményezett helyzetek, konkrét tevékenységek, amelyben a gyerekek az óvodapedagógus támogatásával és segítségével felfedezhetnek, próbálkozhatnak, kísérletezhetnek, alkalmasak az azonosságok, különbségek felismertetésére, a sorba rendezésre, matematikai művelet végzésére.

A matematikai megismerés tartalma:

- tájékozódás a térben, a téri viszonyok ismerete,
- személyek, tárgyak összehasonlítása, válogatása, osztályozása, összemérése és számlálása a tevékenységekben,
- sorba rendezés,

-
- mérések, becslések, mérőeszközök alkalmazása.

A műveltségterület integrált megközelítéséből következően a gyermekek minden tevékenységének lehet matematikai tartalma.

A külső világ tevékeny megismerése

Az óvodai fejlesztő munkánkban fontos szerepet kap a környezetünk értékeinek megismertetése, megszerettetése és védelme. Itt alapozhatjuk meg gyermekeink természet, környezet iránti vonzódását és azokat a helyes szokásokat, amelyek egész életükben meghatározók lesznek.

Célunk:

Sokféle tevékenységi lehetőség biztosításával tapasztalatszerzés a természeti, emberi, tárgyi környezetről. Életkoruknak megfelelő tájékozottsági szint kialakítása a saját környezetükben. A megszerzett tapasztalatok alapján a helyi környezet élőlényének, jelenségeinek, tárgyainak különböző szempontok szerint történő rendszerezése, tudatosítása.

Feladatunk:

Megismertetni a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi néphagyományok, szokások és a tárgyi kultúra értékeit, megtanítani őket mindezek szeretetére. Gyermekeink kommunikációs készségének fejlesztése az ismeretszerzések során. A valóság objektív bemutatásával ítélőképességük fejlesztése.

A megismerést szolgáló témakörök:

Természeti környezet

- a természet és változásai: időjárás (hőmérséklet, csapadék), évszakok, napszakok (napirend)
- tevékenységek évszakok szerint (élősarok)
- növények, állatok tulajdonságai, életmódjuk, környezetük
- az ember testrészei, érzékszervei és ápolása
- színek (alapszínek és árnyalatok)

Emberi környezet

- személyes adatok (saját és családtagjai neve, lakcíme, születési idő, életkor)
- család, a család élete, családtagok
- életmód
- Az óvoda és környéke
- a felnőttek munkája
- az óvoda épülete – közintézmények
- foglalkozások, eszközök, felszerelések.

Közlekedés

- eszközei (szárazföldi, vízi, légi)
- szabályai (különös figyelemmel a kerékpáros és a gyalogos közlekedésre)
- a közlekedési eszközökön való helyes viselkedés szabályai

Irányok

- térirányok (bal – jobb)
- helyviszonylatokat kifejező névutók (alá – fölé, alatt – fölött, előtt – mögött)

Jelen világunkban a technika adta lehetőségek módot adnak a minél szélesebb körű ismeretszerzésre, de mégis fontosabbnak tartjuk a saját magunk által megszerzett, megtapasztalt

---

ismereteket. Igyekszünk a helyi lehetőségeket kihasználva felhívni gyerekeink figyelmét a természet szépségeire, értékeire. Szeretnénk megerősíteni bennük az ember felelősségét a természeti-társadalmi környezet megóvása érdekében.

Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés

A gyerekeket körülvevő környező valóság mennyiségi és térbeli viszonyai, formái természetes napi szituációkban megfigyelhető. Játék és szabadidőben kialakulnak olyan helyzetek, amelyek alkalmasak matematikai tartalmak közvetítésére. A megismerő képességek (érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezet, tapasztalás, megértés, problémalátás, problémamegoldás) fejlesztése észrevétlenül megvalósítható. Óvodai nevelésünk során mégis fontosnak tartjuk a matematikai nevelés önállóságát. A játékokban és az egyéb tevékenységben szerzett tapasztalatok mellett a gyermekek képesek irányított formában mélyebb és sokoldalúbb összefüggések feltárására.

Célunk:

A matematikai kíváncsiság és érdeklődés felkeltése

A matematikai szemlélet megalapozása

Az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszerzése, részképességek, gondolkodási műveletek, szokások elsajátíttatása.

Feladatunk:

Sokféle tevékenység lehetőségének biztosítása. A szerzett tapasztalatok szempontok alapján történő szétválogatása Matematikai készségfejlesztés.

A tapasztalatszerzés lehetőségei:

- tárgyak válogatása adott szempontok szerint
- tárgyak méreteinek összehasonlítása, különbségeik megfogalmazása (hosszabb – rövidebb, alacsonyabb – magasabb, keskeny – széles, több – kevesebb)
- halmazok elemeinek megszámlálása (több, kevesebb, ugyanannyi)
- halmazok keletkeztetése (hozzátevés, elvétel, egyenlővé tétel)
- sorba rendezés mennyiségi tulajdonságok szerint (tőszámok, sorszámok)
- síkbeli (kör, négyzet, téglalap) és síkmértani (gömb, kocka, téglatest) alakzatok összehasonlítása, szétválogatása geometriai tulajdonságok szerint
- téri irányok megkülönböztetése

Általános készségfejlesztés:

Az általános készségfejlesztés során mindazon készségek fejlesztésére törekszünk, amelyek nélkül a számfogalom nem, vagy csak Bizonytalanul alakulhat ki. Külön figyelmet fordítunk azokra a tevékenységekre, amelyek az észlelés, az érzékelés, az emlékezet és a figyelem fejlesztésére irányulnak. A mennyiségérzet, a mennyiségekkel való manipuláció és a matematikai fogalmak értelmezésének kialakulása érdekében a következő lépések végig járása szükséges:

- cselekvés közben a gyermek saját maga alakít ki helyzeteket
- tárgyakkal végez cselekvéseket
- matematikai eszközökkel végez cselekvéseket
- a legmagasabb szint: cselekvés nélkül számol.

A gondolkodás segítségével a gyermekek megtanulnak felismerni, összehasonlítani, megkülönböztetni, rendezni, osztályozni, összefüggéseket meglátani.

A gyermek és környezete:

A környezettel való ismerkedés, a gyermek születésétől kezdődik, mely egyre táguló ismeretszerzésben mélyülő folyamat, ami végül egy környezetbarát életvitelben valósulhat meg.

Ennek egyik feltétele, hogy a környezeti nevelés állandóan mindenkori folyamatossággal jelenlévő hatás legyen az óvodában. A környezetbarát életvitel kialakulásához fontos a környezetbarát óvoda megteremtése. Az óvodai élet, az óvodai nevelő – oktató munka egészét át kell hatnia a környezeti nevelésnek. Az udvari játék, az utcán, a közeli téren, erdőben, folyóparton tett séták sokféle alkalmat adnak az óvodapedagógusnak arra, hogy ráirányítsák a gyermekek figyelmét a természetes és mesterséges környezet csodáira, elbeszélgessen a felfedezett élőlényekről, jelenségekről, az emberi tevékenység által létrehozott tárgyokról.

Célunk:

Olyan gyermekeket nevelni, akik szeretik a természetet, az őket körülvevő élőlényeket, ismerik környezetüket. Fogékonyak a körülöttük lévő élő és élettelen környezet szépsége iránt, megtalálják a jót, a szépet, azt megbecsülik és képesek megóvásuk érdekében a tenni akarásra.

Az óvodapedagógus feladatai a külső világ tevékeny megismerésével kapcsolatos tevékenységek megvalósítása terén:

- A nap minden percében lássuk és láttassuk meg a tevékenység közbeni lehetőségeket.
- Építsünk a gyermekek egyéni élményeire, tapasztalataira vagy mi magunk biztosítsunk olyan jellegű élményszerzést, mely lehetővé teszi a közeli, illetve távolabbi környezetünkbe végbement folyamatok meglátását, az azokban való tevékeny részvételt.
- Figyeljünk tudatosabban a környezetet, illetve a természetvédelem fontosságára, a természetszemlélet formálására.
- Olyan hagyományok beépítése az óvodai életbe, amely szebbé, gazdagabbá tesz a gyermekek életét. (Állatok Világnapja, Föld Napja, Madarak és fák napja).
- A gyermekek megfigyeléseinken, cselekvéseinken, kísérleteinken, érzelmeinken keresztül szerezzenek a környezetről sokoldalú ismereteket.

A felfedezés igényének felébresztése

- a gyermek önálló véleményalkotásának, döntési képességeinek fejlesztése a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában,
- a növények, állatok iránti szeretet, féltő gondoskodás, a környezettudatos magatartás megalapozása, környezetvédelem,
- anyanyelvi nevelés a környezettudatos magatartás fogalomhasználatának megismertetésével,
- a helyi természeti értékek, hagyományok megismerésének bővítése, a nemzeti, etnikai és migráns kultúra értékeinek megismertetése,
- a szükségletek fejlesztése (differenciáltan; figyelmet fordítva a sajátos nevelési igényű gyermekek különleges gondozási igényének kielégítésére).

Célunk megvalósítása:

A helyi sajátosságokra építünk, helyi környezeti tényezőket bevonva a személyes tapasztalásba. Fontos a mindennapok eseménye, realitása, így a gyermek megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a táj, a helyi hagyományok, szokások, tárgyi értékek szeretetét, védelmét. A témák feldolgozásánál figyelembe vesszük azt az elvet, hogy kevesebbet, de alaposabban figyeljék meg környezetünket, s így haladjunk az alkalmazás felé. A sokoldalú tapasztalatszerzést, annak

feldolgozását tudatos irányítással, élményszerű átadással végezzük. Ha felfedeztetjük velük a környezetük elemeit, megismertetjük a felnőttek világát, ők is aktívabb részévé válnak környezetüknek. Mindig játszunk, de ez tele van a valósággal való ismerkedés sokszínűségével, a magatartás, a viselkedés formálásával. Állandóan gyűjtünk, keresgélünk, figyelünk, kísérletezünk, tevékenykedünk, eseményeket szervezünk. Mindezt érzélem gazdag, színes, hangulatos légkörben. Abból az elvből indul ki, hogy kisgyermekkorban az élmények meghatározók. A másik pedig, hogy a gyermekek fő tevékenysége a játék. A játék összekapcsolódik a mindennapi léttel, a környezettel való együttműködés szabályainak elsajátítására a legjobb lehetőség. A játékban átélt ismereteit folyamatosan gyakorolja, egyéb tevékenységeiben alkalmazza. Mindent a maga természetében megfigyelni, minden lehetőséget kihasználni a szabadban való tartózkodásra. A csoportszobában természetsarkot alakítunk ki, amely tükrözi az adott évszak jellemzőit. Minden télen hajtatunk, csíráztatunk a gyerekekkel. A gyermekekkel együtt ültetett növények fejlődését naponta figyelemmel kísérjük.

Séták, kirándulások:

A városunkat körül ölelő erdők, mezők, hegyek, dombok, a patak sok lehetőséget biztosítanak a természet vizsgálatára, megfigyeléseket célzó séták, kirándulások lebonyolítására. Megfigyeljük a fákon az évszakok változásának hatásait. A kirándulások jó alkalmak a gyermekek ismereteinek bővítésére. Megtanulnak megkülönböztetni néhány fát levélformájuk, kérgük alapján (vadgesztenye, fehér akác, hárs). Megértik, a fák tisztítják a levegőt, megkötik a port. Megbeszéljük az erdő egyes szintjeit, milyen állatok számára nyújtanak életteret. A kirándulásokon talált, gyűjtött kincsek a természetsarokba kerülnek, behozva a természetet a falak közé. A környezethez szorosan hozzátartozik az emberek alkotta környezet, ezért társadalmi környezetünk megismerése is feladatunk. Alkalmanként nagyobb lélegzetű kirándulásokat is szervezünk a környező vidék természeti, illetve társadalmi jelenségeinek megcsodálására. A szabadban folytatott megfigyelések, tapasztalatszerzések, az élmény ingergazdagsága pótolhatatlan- semmi mással nem pótolható. Megfigyeljük pl.: ahogyan az eső csepereg az ereszről, a madarak repülését, énekét, a természet színeit, miközben elsajátítjuk a helyes viselkedési formákat. Mindez meghatározó a gyermekek képességeinek fejlesztésében is: tapasztalás, megértés, ítéliképesség. Képesse válnak a problémák felismerésére, és megoldására. Fejlődik a szóbeli kifejezőképességük. Önállóan tapasztalatokat szereznek a kísérletek közben, véleményt nyilvánítanak, kommunikációs készségük fejlődik. A tevékenységek, megfigyelések során kapcsolatteremtő képességük fejlődik, kitartásuk erősödik. Az óvodáskorú gyermekek számára kitágul a világ, hiszen a szűkebb környezetről is sok-sok ismeretet adunk. Fontos ez a hátrányos helyzetű családok gyermekei számára, akik nemigen jutnak túl az otthonuk és az óvoda körén túl.

Környezetvédelem:

Óvodásainkat arra motiváljuk, hogy vegyenek részt a környezetvédelemben, környezetük megóvásába bevonjuk őket, elvárjuk tőlük, hogy vigyázzanak a tisztaságra, védjék és gondozzák a környezetükben lévő növényeket, állatokat. Személyiségük formálható, érzékenységük alakítható azokkal a tapasztalatokkal, amelyeket a környezetet károsító jelenségekkel kapcsolatosan szereznek (autók kipufogógázának hatása, szemetes környezet, vandalizmus, zajártalmak). A környezetvédelem még nem ivódott be életünkbe, de alapfeladatunk, hogy kialakítsuk a gyermekekben ezt az igényt, valamint a szülők szemléletének formálásában is közreműködünk.

A külső világ tevékeny megismerése és az anyanyelvi nevelés kapcsolata:

A környezeti nevelés és az irodalmi művek összehangolása az érzelmi nevelés nagy színtere. A természet érdekességei mesében elmondva még jobban felkelti a gyermekek érdeklődését. Az anyanyelv kifejező ereje, a helyes nyelvhasználat megismertetése ott van a nyelvi kifejezőképességünk minden mozzanatában. Az élmények megfogalmazásával fejlődik nyelvi kifejezőeszközünk. Nagyon fontos, hogy a gyermeket körülvevő felnőtteknek mindig legyen kedve a környezetben való cselekvésre, mesélésre. Minden lehet játék és mindenről lehet mesélni, amely közelebb hozza, mélyebbé teszi az ismereteket. A spontán és irányított beszélgetés, a verbális fejlesztés a környezet megismerésének komplex-integrált tevékenységsoraiban célként és eszközként egyaránt megvalósítandó. A megtapasztaláson alapuló megismerés, információszerzés sokoldalú biztosításával megvalósítható a gyermek aktív, passzív szókincsének mennyiségi és minőségi gyarapítása, ezzel párhuzamosan a fogalmak körének és tartalmának bővítése, új fogalomrendszer kialakítása, a beszéd, a mondatalkotás aktivizálása, a kontextusos beszéd gyakorlása.

A külső világ tevékeny megismerése és a művészeti tevékenységek kapcsolata:

A műveltségi területek egymásra épülnek, kiegészítik egymást. Sokféle az anyag, a lehetőség, sokféle a módszer is. A környezetben találkoznak a hangok, illatok, színek, formák, mennyiségek, ritmus világa, az élővilág mozgásával, állandó változásaival. Ezek az ingerek komplex módon épülnek be a nevelésünkbe. Az embert mindig is lenyűgözte a természet, erről számos gyermek és népdal árulkodik. A természetről szerzett élményeket dalba ágyazva még könnyebb megőriztetni a gyermekekben. A természetsarokban megtalálható összegyűjtött kincseket felhasználjuk termésképek készítésére, képek díszítésére. Színek sokszínű skálájával ismerkedhetnek meg a gyermekek a természetet járva. A színről észébe jut a virág, levél faág, amit az erdőben, mezőben látott.

A külső világ tevékeny megismerése és a matematikai nevelés kapcsolata:

A környezet megismerése közben matematikai tapasztalatok birtokába jut a gyermek. A matematikai fogalmakkal természetes módon ismerkedik meg, a matematikai kifejezések fokozatosan beépülnek beszédükbe. Fontos feladat a gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok-okozati összefüggések felismerése, megtapasztaltatása. Pozitív viszony kialakítása a problémahelyzetek iránt előfeltétele a logikus gondolkodás megalapozásának. Játssza, rengeteg cselekvéssel, minden érzékszervet megmozgatva juttatjuk őket matematikai ismeretekhez, tapasztalatokhoz. Felismerik a mennyiségi, alaki, nagyság béli és térbeli viszonyokat, fejlődik sík, tér és mennyiségfogalmuk. Problémahelyzetek létrehozásával a gyermekeket logikus gondolkodásra készítjük. Addig tartjuk a gyermekek érdeklődését ébren, amíg rá nem jön minden variációs lehetőségre. Ezáltal fejlődik logikus gondolkodásuk, problémafelismerő és megoldó készségük. Különböző játékok, megfigyelések, kísérletek alkalmasak arra, hogy közben megismerkedjenek a számosság fogalmával, megismerkedjenek az űrmértékkel, hosszmértékkel, a halmazokkal, különböző csoportosítás szerint. A kísérletezgetésekben nem mindig a tudomány, a tartalom a fontos, hanem a játék az érdekes. Mindig azt emeljük ki, amit éppen akkor szükségesnek tartunk, az a fontos, hogy együtt csodálkozzunk, kimondjuk, megnevezzük, elmeséljük, érzékeljünk valamit. Felfedezik a gyermekek eközben az egyszerűbb ok-okozati összefüggéseket, mennyiségi viszonyokat, matematikai fogalmakat, melyek a környezetében rejlenek.

A külső világ tevékeny megismerésének témakörei:

Gyermek és környezete

- Család – óvoda – lakóhely

-
- Testrészek, egészségvédelem
  - Emberek munkája, foglalkozása
  - Környezetünk mennyiségi tér, szín, formai viszonyai
  - A közlekedés környezetünkben
  - Időjárás, természeti változások, jellemzők, az évszakok megfigyelése
  - Napszakok
  - Növény és állatvilág

Környezeti elemek védelme, alakítása:

- Föld,
- Élővilág,
- Levegő,
- Víz,
- Település,
- Táj.

Gyermek az emberbarát környezetért:

Míndezek keretét az évszakok adják, melyek feldolgozásánál a témakörhöz illeszkedő fejlesztési célok érvényesülnek.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A gyermek életkori sajátosságainak megfelelően megtanul, tájékozódni és eligazodni a szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetében.
- Pozitív érzelmi viszonyulása megerősödik az őt körülvevő környezet iránt.
- Megismeri lakóhelye, községe szépségét, nevezetességét. A környezetben lévő intézményeket, üzleteket.
- Különbségeket tud tenni az évszakok között.
- Megtanulja értékelni a természet szépségeit, annak növény és állatvilágát.
- Óvja, védi, gondozza azokat. Pozitívan fejlődik a tenni akarása, a munkához való viszonya, nő feladattudata, kitartása.
- Tudatosul benne, hogy ő is a természet része.
- Ismeri lakóhelyét, születési helyét, lakcímét, szülei nevét.
- Ismeri az őt körülvevő közlekedési feltételeket, eszközöket.
- Ismeri a néphagyományokat, a szokásokat.
- Kialakul igénye a környezete szépítésére, megóvására.
- Kialakul a takarékoság (energia, víz, eszköz) a hulladékkezelés fogalma, a természetes anyagok használatának értéke, melyet korukhoz képest alkalmaznak.
- Megtanulja értékelni és védeni az egyes környezeti elemeket, mint a talaj, víz, levegő, élővilág, település.
- A tárgyakat meg tudja számlálni legalább 10-ig, össze tudja hasonlítani, mennyiség, forma, nagyság, szín szerint.
- Megkülönbözteti a jobbra-balra irányokat, érti a helyeket kifejező névutókat.

AZ ÓVODA NAPIRENDJE

A napirendet csoportonként, és az életkori igényekhez igazítva az óvodapedagógusok a csoportnaplóba rögzítik. A napirend az a szervezeti keret, ami lehetővé teszi a nyugodt és kiszámítható óvodai életet. Változatos tevékenységekkel, az aktív és a passzív pihenés életkornak megfelelő váltakozását biztosítja. Napirendünk rugalmas, lehetővé teszi, hogy az előre nem tervezett, de a gyermekek fejlődését szolgáló eseményeket is beiktassuk. A legtöbb időt azonban a gyermekek legfontosabb tevékenysége, a játék kapja. A gyermekek szokásrendjének kialakításával a napirenden belül megvalósuló tevékenységek végzésének zavartalanságát segítjük elő.

AZ ÓVODAI ÉLET, A TEVÉKENYSÉGEK SZERVEZETI KERETEI, A TERVEZÉS

A csoportok kialakításának szempontjai:

- az óvodába jelentkező gyermekek összetétele,
- a szülők kérése,
- a Pedagógiai Szakszolgálat szakvéleménye,
- és az óvodapedagógusok javaslata.

A csoportok szervezésénél törekszünk az osztott csoportok létrehozására, de igény szerint kialakítunk részben osztott és vegyes életkorú csoportokat is. Az óvodapedagógus döntésétől függ – módszertani szabadságának érvényesülésével párhuzamosan, az egyéni eltérések, életkori jellemzők ismeretében – a felajánlott tevékenységek formáinak megválasztása.

A felajánlott tevékenységek háromféle szervezeti keretben folynak:

a) Választható tevékenységek

Egy időben többféle tevékenységből lehet választani.

b) Kötelezően választható tevékenységek

maximum 20-25 perc

c) Kötött foglalkozás

A mozgásfejlesztés minden korosztályban. A gyermekek a tevékenységeket egyénileg vagy mikro csoportban végzik. Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését különböző kötelező dokumentumok, továbbá az óvodapedagógusok által készített - nem kötelező - feljegyzések, dokumentumok is szolgálják. Az óvodai nevelés csak a fenntartó által jóváhagyott helyi nevelési program alapján történhet és a gyermek neveléséhez szükséges a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg. Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

A hosszabb távra történő tervezés a gyermekek komplex fejlesztésére irányul. Magában foglalja a személyiség teljes vertikumának fejlesztését, minden képességet érintve, s az egyén szükségleteire tekintettel, valamint a gyermekcsoport életterét jelentő tevékenységek, csoporthagyományok, események tapasztalások közös élmények szervezésének feladatait. A Heti tervek témáit, az óvodapedagógus határozza meg, figyelembe véve a gyermekek életkori sajátosságait, érdeklődési körét, felfedezési vágyát a természeti és társadalmi környezet gazdagságait, s a gyermekek témákhoz kapcsolódó tapasztalatait. A tervezés során az óvodapedagógus közvetlen tapasztalásra és élményszerzésre alkalmas tevékenységet tervez, s eközben kézzel fogható, konkrét tárgyakat használ a problémamegoldó képességek, kritikai gondolkodás és a fogalmak mélyebb megértésének fejlesztésére. Átfogó nevelési tervet alkalmaz, amely a fejlődés minden területét figyelembe veszi.

A tevékenységek időkeretei: a napirend és a heti rend

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek. A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét. A napi- és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki. A napirendet a stabilitás és a rugalmasság jellemzi. A rugalmasság vonatkozik a reggelizés módjára, az eltérő egyéni alvásigény figyelembevételére, a gyermek alapvető biológiai szükségleteinek rugalmas kielégítésére. Az évszakhoz igazodó napirendben az időkeretek rugalmasan alakíthatók.

Napirend

Az életkori összetételtől függően.

Heti rend

A heti rendben a napirendhez hasonlóan vannak visszatérő stabil, a rendszerességet, a szokásokat rögzítő tevékenységek és ugyanakkor lehetőség van az óvodapedagógus döntése alapján a rugalmasságra. A heti rendben életkortól függően naponta biztosítjuk a rendszeres mozgásfejlesztést. A keret és az időtartam változó. A csoportokban a nagyok kötelezően választható, differenciált tevékenységei a kisebbek számára önként választható lehetőséget jelentenek. A választható és / vagy kötelezően választható tevékenységek a személyi feltételektől függően 2-3 féle tevékenységben kezdeményezhetők. A gyermekek választásai, a résztvevők fejlettsége alapján, valamint a tevékenység jellegétől függően dönti el a pedagógus hol van közvetlen részvételére szükség.

A hosszabb távú tervezés része, a személyiségnapló:

- A fejlődés nyomon követésének dokumentuma.
- A gyermekek fejlődésének és fejlesztésének regisztrálása
- A gyermekek személyiségfejlődésének dokumentálása, személyiséglap vezetése.

Az óvodapedagógus tájékoztatást készít a gyermek fejlődéséről, javaslatot tesz a további fejlődéshez szükséges fejlesztés feladatairól. A személyiségnapló megfigyelési szempontjai a teljes személyiségre, minden képességre és fontosabb rész-képességekre irányulnak. Segít abban, hogy az óvodapedagógus megállapíthassa a gyermek erősségeit és a gyengébb pontjait, regisztrálhassa a fejlődést. A személyiségnapló vezetése folyamatosan történik a gyermek óvodába lépésétől a beiskolázásáig.

Kitöltésének módszere: megfigyelés – spontán tevékenységekben – játékos feladatokban és egyéb szervezett tevékenységekben.

Személyiségnapló kiegészítői: a gyermek ábrázoló tevékenységének produktumai.

AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

I. A család és az óvoda

Helyi óvodai programunk fontos eleme a családok bevonása az óvodai életbe. Az óvodapedagógus kellő tapintattal és körültekintéssel – a gyermek érdekeit szem előtt tartva – segíti a családokban a szülőket, hogy szülői feladataikat minél eredményesebben végezhessék. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvoda pótolhatatlan, mással be nem helyettesíthető funkciója: a családi nevelés kiegészítése: a speciális, kortárs kapcsolatban történő szocializálás. Az óvoda nyitottsága lehetővé teszi, hogy a családokban meglévő értékek felszínre kerüljenek. Az óvodának lehetőséget kell adnia arra, hogy a gyermekek megismerkedjenek saját kultúrájukkal és az ehhez kötődő hagyományokkal. A gyermek fejlődéséről az óvoda köteles a szülőket rendszeresen informálni. Több generációs családok esetében a nagyszülők is képviselhetik a családot, gyermekkori élményeik felidézésénél, tárgyi, kulturális, gyermekjáték hagyományainak továbbadásával erősíthetik a családi kapcsolatokat, gazdagíthatják a gyermekek érzelmeit. Az óvoda különféle programokkal betölti a kultúra közvetítő és kultúra teremtő szerepet is, segíti a településen, városrészen a civil szerveződésekkel kialakítható együttműködések, mely által az itt lakó emberek átélhetik azt a közösségi élményt, amely erősíti identitástudatukat, énképüket. Óvodai nevelésünk a családi nevelésre épül, a kettő összhangja és az óvoda folyamatos együttműködése a szülőkkel, a gyermekek harmonikus fejlődésének feltétele.

A családok által képviselt különböző gondolkodásmódok értékeinek elfogadása természetes az óvoda kollektívája számára. A szülőkkel, gyermekekkel való közös gondolkodás, véleménycsere, döntés eredményeként a programmal összeegyeztethető plurális értékek beépítésre kerülnek az óvoda normarendszerébe. A kapcsolatok kialakításában az óvoda a kezdeményező. A napi kapcsolattartás elengedhetetlen, fontos, hogy a szülők tájékozottak legyenek a gyermekükkel történt napi lényeges eseményekről. Sok múlik azon, hogy milyen értékeket képvisel a pedagógus, a gyermek környezete és azon belül a család. Az indirekt hatások mellett tudatos szemléletformálás, a szülők bevonása az óvodában a gyerekekkel együtt megvalósuló tevékenységekbe, kezdeményezésekbe. Ezek a programok információcserét is szolgálnak, melynek tágabb teret adnak a szülői értekezletek, családlátogatások.

II. Szülői Szervezet

Tagjait az év első szülői értekezletén a szülők választják meg, csoportonkénti három fővel. Közülük egy elnököt jelölnek, aki képviseli érdekeiket az egyéb fórumokon. Az Szülői Szervezet (SZMK) tagjai segítségével bevonjuk a szülőket az óvodai rendezvények, kirándulások megszervezésébe, lebonyolításába. Véleményezési és egyetértési jogosultsága folytán fontosabb kérdésekben kikérjük az SZMK véleményét. Az óvoda felé irányuló szülői észrevételeket, javaslatokat elfogadjuk, és ha lehetséges, azokat megvalósítjuk.

III. Az óvoda és az iskola

Az óvodából az iskolába való zavartalan átmenet megkívánja a két intézmény nevelőmunkájának összehangolását, az együttműködést. A folyamatosság érdekében a kölcsönös nyitottságra, érdeklődésre, egymás munkájának megbecsülésére törekszünk. A kölcsönös érdeklődés hozzájárulhat egymás nevelési céljainak, elképzeléseinek megismeréséhez, megértéséhez.

Az együttműködés formái:

- szakmai kapcsolatok fenntartása,

-
- a leendő elsős tanító látogatása a nagycsoportban,
  - részvétele az óvoda ünnepein,
  - a nagycsoportos gyerekek látogatása az iskolában (tanóra, rendezvény),
  - óvodásaink beilleszkedésének és tanulmányi előmenetelének figyelemmel kísérése,
  - munkaközösségi hospitálások,
  - tájékoztatás a gyermek fejlettségéről, a fejlődés üteméről.

IV. Az intézmény partnereivel való kapcsolat:

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt és után /bölcsőde, iskola/ az átmenetet támogatják, után követik. Meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. Az óvodai élet során pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálat, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények támogatják a gyermekek fejlődését. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

HAGYOMÁNYÁPOLÁS AZ ÓVODÁBAN

A közösségi élet normáit kifejező szokások, hagyományok alapozzák meg a közösségi magatartás kialakulását. A közös tervezés, készülődés, a közösen átélt örömekek erősítik az összetartás érzését.

Születésnapok, névnapok

Minden csoportban bensőséges hangulatú megemlékezést tartanak ezeken a napokon. Ünnepi asztallal, kis ajándékkal tesszük emlékezetesebbé ezeket az alkalmakat. Itt a gyerekek érezhetik a csak nekik szóló figyelmet, szeretet, személyük fontosságát. Megszervezés: folyamatosan, csoportonként történik.

Állatok világnapja – október 4.

Közös élményeinkről képeket gyűjtögetünk, közösen felragasztjuk, beszélgetünk az ember és állat barátságáról, kapcsolatáról, meglátogatjuk a baromfiudvart vagy a Vadas-parkot.

A gyermekek játékos vetélkedőn mérik össze tudásukat az állatokról, lerajzolják kedvenc állataikat.

Advent

A karácsonyi előkészületek négyhetes időszaka.

Adventi koszorú készítése – András nap – november 30.

A decemberi ünnepvárás egyik leglátványosabb ékessége minden csoportszobának. Készítése: csoportonként.

Mikulás ünnep – december 6.

Karácsony – december 20.

Az ünnepvárás eseményei előzik meg: vers, daltanulás, ablak, teremdíszítés, fenyődíszek készítése.

Az ünnepi hangulatot az óvodapedagógusok által előadott énekek, zenés műsor is színesíti.

Farsang

Jelmezbált szervezünk a gyerekeknek.

Szabadságharc emlékére – március 15.

A hazánkat védő magyar katonákra emlékezünk koszorúzással, versekkel, énekekkel. A gyerekek megismerhetik a magyarság jelképeit: a zászlót, kokárdát. Az ünnepet beszélgetések, képek gyűjtése, zászlófestés, verstanulás előzi meg.

Húsvét

Locsolás, locsolóversek, tojásfestés, tojásjátékok.

A Föld napja – április 22.

A csoportok ezen a napon rendezgetik, szépítgetik az óvoda udvarát és virágokat palántálunk.

Madarak és Fák Napja

Beszélgetünk a madarak életéről, madárhangokat figyelünk meg.

Anyák napja

Apró ajándékokat készítenek a gyerekek, alkalmi verset, éneket tanulnak, amellyel egyenként köszöntik édesanyjukat. Ezen a napon szíves meghívással invitáljuk óvodánkba az édesanyákat, nagymamákat.

Gyermeknap – május utolsó vasárnapja

A gyerekek számára egész napos játékos vetélkedőt szervezünk.

INTEGRÁLT NEVELÉS – SNI

A közoktatási törvény 1993 óta lehetővé teszi a sajátos nevelési igényű gyermekek elkülönítetten, kifejezetten a fogyatékoság típusa szerint létrehozott intézményben, illetve a többi gyermekkel együtt, vagyis integráltan történő nevelését. – Egyénre szabottan, szakember segítségével. Az integrált nevelés a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény hatályba helyezése óta a pedagógiai rendszere kinyilvánítja az egyéni különbségekre alapozott nevelés kialakításának szükségességét. Kiindulópontja, hogy a gyermekek közötti különbségek rendkívül sokfélék, a személyiség széles dimenzióiban írható le, s nem korlátozhatók valamely műveltségterületben elért eredményben mutatkozó különbségekre. A differenciálás nem azonosítható a felzárkóztatással és a tehetségneveléssel, hanem az eredményesség szintjeihez igazodik. A differenciálás minden gyermek számára a saját komplex személyiség struktúrájának leginkább megfelelő, számára optimális fejlesztés biztosítását jelenti, figyelembe véve előzetes ismereteit, annak gyengébb és erősebb területeit, a gyermek igényeit, törekvéseit, érdeklődését, személyiségének rá jellemző vonásait, speciális erősségeit, gyengeségeit. Így tehát maga a nevelés igazodik a gyermekhez. A fejlesztő pedagógusok bevonása nagyon fontos ezen a területen, ezért a közoktatási törvény szerint Az integrált nevelést biztosító intézményekben lehetőség szerint fejlesztő pedagógust kell alkalmazni. Ettől az időponttól bevezetésre kerülő fejlesztő pedagógusi munkakör (teljes munkaidős) nem tévesztendő össze azzal, hogy az intézmények egy részében már ma is dolgoznak olyan pedagógusok, akik óvodapedagógusi képesítéseik mellett pedagógus továbbképzés keretén belül szereztek fejlesztő pedagógusi ismereteket, illetve szakirányú továbbképzés keretében az óvodapedagógus fejlesztési szakirányú, továbbképzési szakok képesítési követelményeiről sajátították el az e feladatkör ellátásához szükséges tudást. Ezek a pedagógusok változatlanul a betöltött munkakörükben végzik nevelő, oktató munkájukat az óvodai nevelésben. Az integrált nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munkát, „team munkát” jelent. Az egyénekre szabott optimális

fejlődés lehetőségeit csak speciális nevelési folyamat keretében lehet biztosítani az SNI-s gyermekek számára. Az SNI-s gyermekek nevelése történhet szegregáltan és integráltan. Nevelésükben azonban mindig biztosítani kell, hogy lehetőségeik csúcsára jussanak, személyiségük harmonikusabban fejlődjön, amelyekhez a megfelelő feltételeket meg kell teremteni. A korszerű szemléletű inkluzív (befogadó) nevelés alapja az egyéni differenciálás. Minden gyermekben az egyedül rá jellemző egyedi sajátosságokat keresi és látja meg. Az inklúzió révén megvalósul az óvodai rendszer általános fejlesztése, újra gondolkodásra kerülnek a nevelési terv megvalósításának szervezeti keretei és azok feltételei.

Az SNI-s gyermekek intézményi rehabilitációjának és rehabilitációjának célja:

- A sajátos nevelési igényből fakadó hátrányaik csökkentése, vagy lehetőség esetén megszüntetése.
- Megfelelő, az egész élete során jól alkalmazható kompenzációs technikák elsajátítása.

Az SNI-s gyermek inkluzív befogadása eleve más pedagógiai szemléletet feltételez a befogadó intézmény részéről.

A kulcsszó és egyben kiindulási alap az egyéni differenciálás:

- A pedagógus képes a gyermekek fejlődési tempójának megfelelő differenciált egyéni fejlesztést biztosítani.
- Képes a 3-7 éves gyermekek óvodai tevékenységeibe ágyazott tudatos, tervszerű fejlesztésére (egyéni és mikro csoportos formákban).
- Képes szociokulturális háttérből fakadó deficitet kompenzálni, változtatni.
- Érzelmileg fogadja el a gyermeket, segíti a beilleszkedést, önkiszolgálási szokások kiépítését, anyanyelvi nevelés fejlesztését.
- Képes magatartási emocionális zavarban szenvedő gyermekek tudatos, tervszerű fejlesztésére.
- Tájékozottság jellemzi a sajátos nevelési igényű gyermek integrálása terén.
- Munkakapcsolat kiépítését kezdeményezi szakemberekkel (pl. gyógypedagógus, pszichológus, logopédus). Fogyatékos, vagy rehabilitációban lévő gyermek fejlesztését szakmai team munkában tudja hatékonyan megvalósítani, melynek tagja az óvodapedagógus is.
- Képes az alapvető kultúrtechnikák elsajátításához szükséges pszichikus funkciókat fejleszteni. Alapja: A tanulási zavarok kellő ismerete, az egyes tanulási zavarok rész-képességeinek kellő meghatározása, megbízható mérési és fejlesztési módok ismerete, tájékozottság a képességek rendszerében, módszertani tudás – fejlesztés meghatározása.
- Képes a fejlődésben elmaradt gyermekeknek megfelelő fejlesztési eljárások kidolgozására
- Képes megfelelő módszertani ismeretek birtokában meghatározni a fejlesztésre szoruló rész-képességeket, pszichikus funkciókat, valamint a szakember szakvéleményben rögzített fejlesztési célhoz igazított programok kidolgozására. Figyelembe veszi: a fokozatosság, játékoság, aktivizálás, differenciálás elvét. Szemléletes módon biztosítja a gyermek számára saját fejlődésének követését, jobban motiválva, aktivizálva ezzel a fejlesztés folyamatában. A szülőket szakszerűen tájékoztatja a gyermek fejlődéséről, szükségszerűen bevonja őket is a fejlesztő folyamatba.
- Az óvodapedagógusnak kezdeményeznie kell, illetve a mindennapi folyamatokba ágyazottan kell a különböző műveltségterületek ismereteit és készségeit fejleszteni, változatos módon differenciálni és motiválni, élni a spontán lehetőségeivel, (az eredetiség – fluencia – rugalmasság flexibilitás, komplexitás, elaboráció, kitartás).

- Képes a konfliktushelyzetek felismerésére és azok hatékony megoldására.
- Kezeléséhez alapvetően a gyermek szükségleteit, igényeit, vágyait és a közösség elvárásait egyaránt érvényesítő, kooperatív nevelési stílusra, valamint empátiára és kreativitásra van szükség.
- Látható tehát, hogy hosszú távon a pedagógusok többségének rendelkeznie kell azokkal az ismeretekkel, mint amivel a fejlesztőpedagógusok rendelkeznek.

Óvodánk Alapító Okirata alapján az alábbi sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása történik:

- Integráltan fejleszthető beszéd fogyatékos, enyhe értelmi fogyatékos, a megismerő funkció, vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra visszavezethető tartós és súlyos rendellenessége miatt sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása;
- Integráltan fejleszthető a megismerő funkció vagy a viselkedés rendellenessége miatt sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása.

Amit tudnunk kell az SNI gyermek befogadásáról és fejleszthetőségéről:

Melyik komponenshez tartozik?	SNI „A”	SNI „B”
Ki jogosult a szakvélemény megállapítására?	Szakértői bizottság	Szakértői bizottság
Mit tartalmaz a szakvélemény?	Habilitáció, rehabilitáció	Fejlesztő foglalkozás
Milyen okokra vezethető vissza?	Organikus okra visszavezethető	Organikus okra nem visszavezethető
A fejlesztés kinek a kompetenciája?	Gyógypedagógusé	Fejlesztőpedagógusé
Hogyan történik a fejlesztése?	Egyéni fejlesztési terv alapján.	Egyéni fejlesztési terv alapján.
Ki a felelős a megvalósításért?	A nevelési-oktatási intézmény vezetője	A nevelési-oktatási intézmény vezetője
Kik jogosultak az ellenőrzésre	Szakértői bizottság és hivatalok	Nevelési tanácsadó és hivatalok

GYERMEKVÉDELEMSEL ÖSSZEFÜGGŐ FELADATOK

Családgondozás – szociális munka

Az óvoda nyitottságából adódóan gyermekvédelmi felelős szakember segítheti az intézmény által felvállalt szociális jellegű tevékenységeket. Az óvoda gyermekvédelmi felelőse, az óvodapedagógus, az óvodavezető egyéni döntése alapján sokat tehet a nehéz helyzetben lévő családokért.

Családgondozás lehetőségei:

- család és gyermekvédelmi tevékenység,
- szociális támogatások lehetőségeiről folyamatos információk nyújtása,
- Speciális gondozó, prevenció és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása a megfelelő szakemberek bevonásával, a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve,
- a családban fellépő életvezetési, mentális problémák kezeléséhez segítségnyújtás,
- családi felkérésre közvetít a családok és a szakszolgáltató intézmények között,

---

Az óvoda, az óvodapedagógus a családról bizalmas információt nem adhat ki felhatalmazás nélkül illetéktelen személyeknek.

Gyermekvédelmi munkánk céljai

- az óvodánkba érkező, szociális helyzetükből adódóan lemaradást mutató gyermekeink az iskolai életet egyenlő eséllyel kezdjék iskolás társaikkal,
- az esélyegyenlőségi tervvel szinkronban érvényesüljön az egyenlő hozzáférés elve, az esélyegyenlőtlenségek csökkentése,
- a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének megteremtése pozitív hatásrendszer és az alapvető szükségletek kielégítésének biztosításával,
- az óvodánkba integrálható sajátos nevelési igényű gyermekek önmagukhoz képest eljussanak a fejlődőképességük optimális fokára, mellyel biztosítjuk, hogy fejlettségüknek megfelelő iskolában kezdhessék el iskolai életüket,
- legyen természetes gyermekeink és a felnőtt dolgozók körében a különbözőség elfogadása.

Célunkat leginkább azzal érjük el, hogy már hároméves koruktól óvodába járnak a körzetünkbe tartozó gyermekek. Az óvodában biztosítjuk számukra a nevelő-fejlesztő légkört, ezzel együtt a szülőkre is hatással vagyunk támogató, segítő, empatikus magatartásunkkal. Gyermekvédelmi munkánkban az egyenlő hozzáférés elvének érvényesülésével fő szerepet kap a gyermeki jogok érvényesítése és eredményre jutása. Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése mellett kiemelt a befogadó környezet megteremtésével a kialakult előítéletek lebontásához való hozzájárulás, az újabb előítéletek kialakulásának megelőzése. A gyermekvédelem a programunkban, és a mindennapi munkánkban egyaránt kiemelt szerepet kap.

A család elsődleges társadalmi közeg, az egy háztartásban, életvitelszerűen együtt élő emberek közössége, ahol a felelősség egymásért az összetartó erő, és a létfeltételek közös megteremtését segíti. A család biztosít teret a személyiség kialakulásához, fejlődéséhez, elfogadásához. Napjainkban a társadalmi-gazdasági folyamatok megváltoztatták a családok szerkezetét, működését, még magát a család intézményét is. Fellazult családi kötelek, a családban élő felnőttek felelősségvállalásának csökkenése, a gyermekek nevelési feladatainak áthárítása jellemzi nagyon sok gyerek hozzátartozójának, családjának életét.

Veszélyeztetettnek mondhatjuk az olyan állapotot, amely a gyermek, testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését a szülő vagy a gondozó és a környezete nem biztosítja, gátolja vagy megakadályozza. Azokkal a családokkal és azon családok gyermekeivel fokozottan kell foglalkozni, ahol az említett állapotok fennállnak. A megelőzés sikerét azáltal lehet biztosítani, hogy már a veszélyeztetettség kezdeti szakaszában el kell távolítani azokat az akadályokat melyek a gyermek fejlődését gátolják.

A veszélyeztetettség okai:

Környezeti okok lehetnek a családon belül és azon kívül is. Óvodásaink elsősorban a családon belüli okok miatt lehetnek veszélyeztetettek. Oda kell figyelniük azokra a gyerekekre, akiknek szülei elváltak, válófélben vannak, élettársak, a gyermek nem a szülővel nevelkedik / nagyszülőknél, más rokonnál/házasságon kívüli kapcsolatban élő szülő neveli. A tények önmagukban nem veszélyeztetők, de gondozási-nevelési hiányosságokhoz vezethetnek. Egészségügyi okokból veszélyeztetett lehet a gyerek, ha a családban fertőző beteg él, akit nem lehet megfelelően

elkülöníteni. Anyagi okból veszélyeztetett a gyermek, ha a szülő, nevelő munkaképtelen, csökkent munkaképességű, munkanélküli és kapott jövedelme olyan alacsony, hogy a család eltartására nem elegendő. Mindezeket igyekszünk felmérni a nevelési év elején, az anamnézisének elkészítésekor, majd folyamatosan nyomon követjük a gyermeket és a család életét. A családok szociális támogatásában is lépéseket kívánunk tenni propagálva a családokat támogató akciókat és tájékoztatást adva a speciális szolgáltató intézmények, illetve az önkormányzat nyújtotta lehetőségekről.

A gyermekvédelmi megbízott feladatai:

A nevelési év elején:

- az éves munkaterv mellékletként a gyermekvédelmi terv elkészítése,
- felmérések készítése az óvodában: szociálisan vagy más módon hátrányos helyzetűekről, veszélyeztetett gyerekekről,
- az értékelés alapján az óvodába járó gyermekek szociális és egyéb szempontú állapotának meghatározása,
- térítési díjkedvezmény kérelmek másolása, kiosztása,
- a kedvezményt kérők (egész évi) tájékoztatása, segítségnyújtás a kitöltéshez.

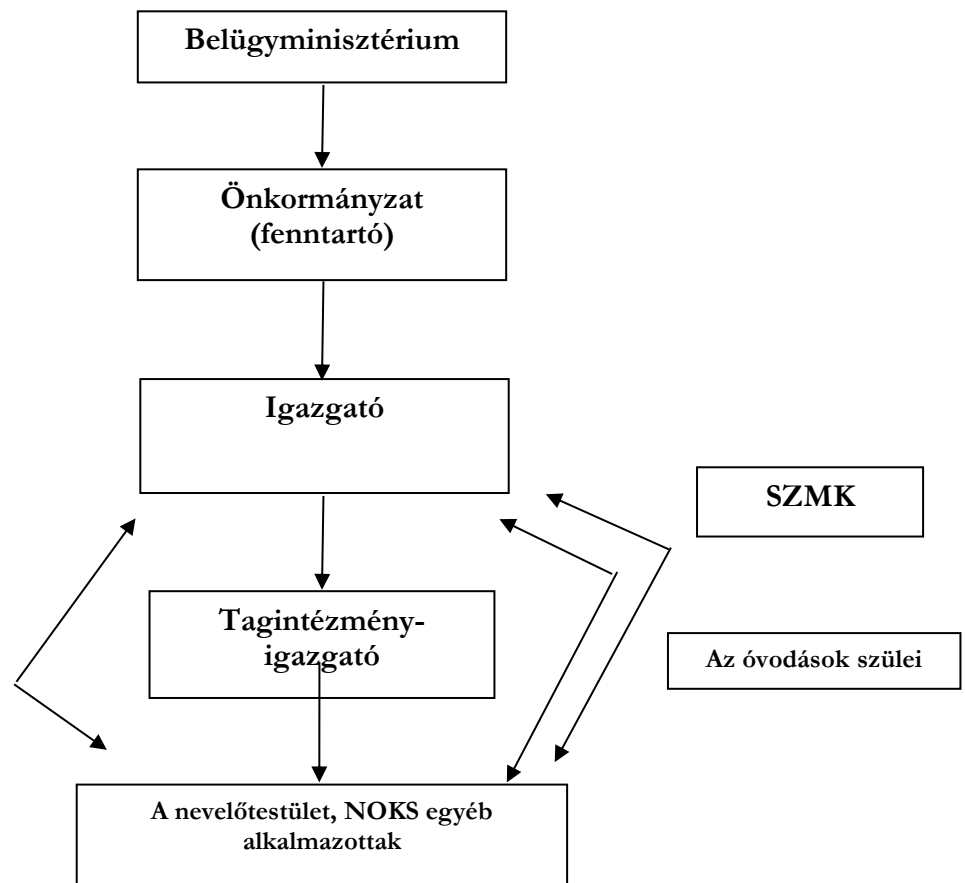
A nevelési év során:

- állandó kontroll a veszélyeztetett gyermekek felett – konzultáció a kolléganőkkel,
- a gyermekvédelmi értekezleteken és tájékoztatókon való részvétel
- folyamatos önképzés, jogszabályok nyomon követése.

Sikerkritériumok:

- A körzetünkben élő valamennyi hároméves gyermek beóvodázása megtörténik.
- A kudarcmentes iskolakezdés teljes mértékben megvalósul.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek időben megkapják a szakvéleményben meghatározottaknak megfelelő fejlesztést.
- Dolgozóink mindennapi munkájába teljes mértékben beépül a toleráns, elfogadó, segítőkész és együttműködő magatartás.
- A kapcsolattartási rendszerben meghatározott kapcsolattartási módok a legteljesebb mértékben teljesülnek.

Az óvoda irányítása, szervezeti felépítése

HÁTRÁNYOS HELYZETŰ GYERMEKEK FEJLESZTÉSE:

Differenciált fejlesztési terv a szociálisan, mentálisan hátrányos helyzetű gyermekek részére.

Célja:

A nemzetiségek sajátos helyzetének és igényeinek megfelelő oktatási hálózat kialakítása, kulturális autonómiájának érvényesítése, önazonosságot erősítő kisebbségi tanterv szerint dolgozó óvodák, iskolák fenntartása. „A nemzeti etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.”

Nemzeti etnikai kisebbség:

Minden olyan Magyarország területén legalább egy évszázada honos népcsoport, mely az állam lakosságának körében számszerű kisebbségben van, tagjai magyar állampolgárok, és a lakosság többi részétől saját nyelve, kultúrája, néphagyományai különböztetik meg.

Alapvető szabadságjogok:

Tiszteletben kell tartani a lelkiismereti szabadságát. A gyermek személyiségi jogait, így különösen személyiségének szabad kibontakoztatásához való jogát, önrendelkezési jogát, cselekvési szabadságát, családi élethez, magánélethez való jogát az óvoda tartsa tiszteletben, e jogának gyakorlása azonban nem korlátozhat másokat e jogainak érvényesítésében. Vallási, világnézeti, vagy más lelki meggyőződését, nemzeti vagy etnikai önazonosságának tiszteletben tartása, hogy azt kifejezésre juttathassa feltéve, hogy e jogának gyakorlása nem ütközik jogszabályokba, és nem sérti másoknak ezt a jogát és nem korlátozza a társak tanuláshoz való jogainak gyakorlását. Felzárkóztató, tehetségfejlesztő programokon való részvételüket segíteni kell.

Veszélyeztetettség:

Az a gyermek, akinek testi, lelki, értelmi, erkölcsi fejlődését a szülő vagy a gondozó nem biztosítja.

Hátrányos helyzetű:

- az átlagosnál nehezebb körülmények között élő,
- környezeti ártalmaknak kitett, de normál ütemben fejlődő,
- fiziológiailag nem sérült gyermek, aki gátolt abban, hogy adottságainak megfelelő ütemben fejlődjenek a képességei,
- a védelembe vett, illetve rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek akkor minősül halmozottan hátrányos helyzetűnek, ha szülei legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezték be sikeresen.

A pedagógus általános feladatai:

- Odafigyelés a gyermekre, a családi nevelés légkörének vizsgálata. Feltétel nélküli elfogadás (befogadás), szeretet.
- A gyermek fejlődési zavarainak feltárása.
- Szükség esetén szakorvos, pszichológus, gyógypedagógus bevonása (team munka).
- A mássággal való természetes együttélés, egyéni differenciálás, bánásmód.
- Saját élményű tanulási folyamat szervezése.

A pedagógus speciális feladatai:

- Kapcsolattartás a szülővel, a segítő intézményekkel.
- A szülők megfelelő tájékoztatása a különböző szolgáltatásokról.
- Programok szervezése: prevenció, fejlesztő, szabadidős.
- Jelzőrendszerként funkcionálás
- Pályázattírás, forrásteremtés, önképzés.

Hátrányos helyzet fő okai:

- A családok rossz, egészségtelen, többnyire komfort nélküli lakásokban élnek.
- A szülők nagy része munkanélküli.
- A családok többsége 3 vagy több gyermeket nevel, így sokszor a gyermekek alapvető szükségletét sem tudják kielégíteni, megélhetési gondokkal küzdenek.
- A szülők alacsony iskolázottságúak, a gyermekek ingerszegény környezetben élnek

Sokan későn, 5 évesen kerülnek óvodába, melynek fő okai:

A térítési díjat nem tudják kifizetni és a megfelelő ruházatot biztosítani. Az óvodába későn kerülő gyermekek nem szerzik meg időben az iskolai tanulmányok elkezdéséhez szükséges fejlettségi

szintet. Ezért lehetőség szerint plusz egy év óvodai nevelésben, fejlesztésben részesülnek vagy rosszabb esetben gyógypedagógiai iskolába kerülnek. Jellemző a gyermekek testi-lelki gondozatlansága. A családok a létfenntartáshoz szükséges anyagiak megszerzése miatt kevés időt töltenek gyermekeikkel együtt. A szülők többsége nem partner az óvodai nevelő munkában sem. Ennek egyik oka, hogy még „ők is szinte gyermekek”. Előfordul a családokban, hogy bűnöző életmódot folytatnak, a családfő börtönviselt, alkalmanként az alkohol túlzott fogyasztása is tapasztalható. Az anyagiak hiányával küzdő családokban nem csak az egészséges életmód, a gondozottság hiánya, hanem a lelki kapcsolatok romlása is előfordul. A gyerekek nagy része csonka családban nevelkedik. Az ilyen környezetből óvodába érkező gyermekek többsége érzelmileg-értelmileg és szociálisan is visszamaradott. A hátrányos, ill. a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek jelenléte indokolja, hogy az óvodában dolgozó óvodapedagógusok nevelési feladataikat az etnikumi és hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztését külön munkatervben határozzák meg. A programunk segíti a hátrányos szociális környezetből érkező gyermekek felzárkóztatását, jól szolgálja a kisebb idegrendszeri zavarok-funkciózavarok rendezését, előtérbe helyezve a differenciált fejlesztést és az egyéni bánásmód alkalmazását.

Gyermekközpontúság – a speciális igények kielégítése a pedagógiai hatásrendszer elemeivel

Feladatunk:

A gyermekek egészséges életmódjának, szokásrendszerének alakítását (mivel többnyire még az alapvető személyi, higiéniai szokásokkal sem rendelkeznek). Ismerkednek azokkal a használati felszerelésekkel, a személyes higiéniahoz szükséges eszközökkel, amelyek a fejlesztéshez szükségesek. A közösséghez való viszonyulásuk alapjainak kialakítását. Egy másfajta környezethez és környezeti kultúrához való alkalmazkodást. Társas együttélésük megtámogatása:

- gyermek-gyermek közötti kapcsolatok,
- egyén és közösség, közösség és egyén kapcsolati viszonylatainak átélését.

Az óvodapedagógusok magatartása: elfogadó és befogadó, megértő, segítő, ösztönző, bátorító, tanácsadó, szeretetteljes, minta-példaértékű.

Pszichés légkör: otthonos, családias, meleg, szeretetteljes, inkluzív, befogadó, empatikus, amelyben fogadjuk a gyermeket, hiszen fontos, hogy a szülők bizalma kialakuljon és együttműködéssé válhasson.

A gyerekek pillanatnyi fejlettségi szintjét, képességeit figyelembe vesszük, hogy saját ütemükben növekedve, fejlődve, képessé tegyük a gyermeket az elvárások, célok elérésére, elfogadására és lehetőség szerint alkalmazkodásra is. Elkerüljük, hogy peremhelyzetű gyermekeként éljék át az óvodában töltött éveiket, mindennapjaikat. Nyugodt, türelmes, elfogadó, szeretetteljes légkörben alakítjuk a gyermekek erkölcsi szokásait. Mindezeket túl fontosnak tartjuk a „felnőtt – felnőtt” kapcsolat és viselkedési formák alakítását. A családokat bevonjuk az óvodai életbe, aktivizáljuk a szülőket, együttműködésre motiváljuk őket, erősítjük felelősségüket és támogatjuk őket a családi nevelési problémáik megoldásában. A gyermekek nevelése sokoldalú együttműködésen alapul, erre nagyon nagy szükség van, ebből kiemelt fontosságú a családokkal való napi kapcsolattartás és a folyamatos információ megosztás.

A gyermekek rendszeres óvodába járását a következő módon segítjük:

- Lehetőség szerint maximális térítési díjkedvezményt biztosítunk minden rászoruló gyermek számára.
- Rendszeres óvodába járásukat figyelemmel kísérjük, a hiányzásuk okait feltárjuk.
- A halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek szüleit segítjük szaktanácsadással, megfelelő szervekhez irányítjuk problémáikkal kapcsolatosan.

A fejlesztés tartalma:

Egészséges életmódra nevelés, gondozás:

Testi-lelki szükségletek kielégítése, a gyermeki fejlődés elősegítése a célunk. A testápolási szokások kialakítását cselekvéses, utánzásos helyzetekben, rangsorolva, fokozatosan végezzük. Az eszközök megismerése, használata, a tevékenységek elsajátításának technikája, a sorrendiség betartása a pedagógus-gyermek bensőséges kapcsolatában alakul. A helyes öltözködési szokásokat is fokozatosan alakítjuk ki, hangsúlyozzuk az időjáráshoz alkalmazkodó, réteges öltözködést. A szülők figyelmét tapintatosan irányítjuk a tiszta fehérneműk, ruhaneműk fontosságára, a személyi, higiéniai szokások jelentőségére. Az otthoni rendszertelen étkezést, az egyoldalú táplálkozást az étrend összeállításában kompenzáljuk (sokféle főzeléknövény, gyümölcs, változatos ételek). A reggeli nélkül érkező gyermekek hamarabb étkezhetnek (folyamatos tízórai). Az étkezési szokásokban előforduló egyéni különbségeket, lemaradásokat közösen kialakított étkezési szokásokkal, a felnőttek pozitív mintájával hozzuk megfelelő szintre. A szülőket tájékoztatjuk az óvodában folyó egészséges életmódra nevelésről (mozgásszükséglet, egészséges környezet szerepe, táplálkozás, öltözködés, testápolás, étkezési eszközhasználati mechanizmusokról). Nagyon fontos az óvodapedagógusok szerepe a testi fejlődések eltérésének felismerésében és a korrigálás módjában. (pl. mozgáskoordinációs rendellenesség, kancsalság, gyengén látás, lúdtalp, gerincferdülés, esetében...). Mindezekhez nyugodt, kiegyensúlyozott élettempót alakítunk ki, amelyet napirend szabályoz, optimális életritmust ad és megalapozza a jó szokások kialakításának lehetőségét.

Érzelmi nevelés, társas kapcsolatok:

A szeretetteljes, érzelmi biztonságot nyújtó légkörben fokozatosan megnyílnak a gyermekek, képesek az érzelem elfogadására, kinyilvánítására. A pozitív én-kép kialakítása érdekében vegyes csoportokban (roma-magyar) folytatjuk nevelő tevékenységeinket, ahol a sikerélményhez juttatás a fő feladatunk. Társadalmi beilleszkedésüket segítik a hagyományokon alapuló óvodai ünnepek is. Mivel ezekre a gyermekekre jellemző a szélsőséges érzelmi megnyilvánulás (időnként indulatosak, máskor fokozottan szeretetvágyosak) megfelelő tevékenykedtetés biztosításával igyekszünk a szélsőséges érzelmi megnyilvánulásait megfelelő mederbe terelni. A gyakran ingerszegény környezetből érkező gyermekeknek az óvoda sajátos eszközeivel, légkörével kell, hogy kompenzálja a speciális hátrányokat (közös élmények, élményszerző séták, kirándulások, bábszínház – mozi – színház – múzeum – állatkert látogatás...). Társas kapcsolataik alakulását személyes példamutatással, pozitív tulajdonságaik kiemelésével és a helyes magatartási formák elfogadtatásával erősítjük. A pedagógusok viselkedési mintákat nyújtanak a konfliktus kezelésére is.

A tevékenység formái:

Játék:

A roma gyermekek játékát a nagycsaládban élés hatásai motiválják. Figyelembe veszik a kolleganők, hogy a családokban kialakult kulturális, világnézeti, etnikai hagyományokra alapozva elősegíthetik a gyermeki spontán megnyilvánulásokat, a komplexitás lehetőségét nyújt arra, hogy a közvetlen

környezetükből hozott tapasztalataikat minél sokoldalúbban tudják megélni, feldolgozni, megérteni az ok- okozati összefüggéseket, így tudják biztosítani az egyéni érdeklődés motiváló erejét nem csak a játékban, hanem a játékba integrált tanulási folyamatokban is. A játékeszközök használatát bemutatják a felnőttek és különös gondot fordítanak arra, hogy vigyázzanak rá. A játékban gyakorolhatják az együttélés szabályait, egyben minden alkalom felhasználható személyiségük fejlesztésére.

Munka:

Az életkori és családi eltérésekre való tekintettel a szokás és a szabályrendszer kialakításának folyamatában fontos eszköz a munka, amely kedvezően szolgálja a közösségi kapcsolatok alakulását is. A roma gyermek cselekvési kultúrája ugyan fejlettebb a többi gyermekénél, de hiányzik belőle a rendszeresség, a fokozatosság. Alapvető az olyan munkafeladatok megismertetése, gyakorlása, amelyre otthon nincs lehetősége a gyermekeknek (babszoba takarítás, hó és levélsöprés, viráglocsolás, kisállat gondozás...). Rendszeres értékeléssel, dicsérettel, türelemmel segítik a fentiek megvalósulását. Aktivitásukra építve bevonják őket a csoport (Életkori sajátosságaik figyelembevételével fontos!) minden napi életét átfogó munka jellegű tevékenységeibe, megéreztetve velük, hogy a munkának értéke van, megbecsüljük azt. A munka megszerettetésével és az ahhoz szükséges képességek fejlesztésével a gyermekeken keresztül hatnak a családra. Az óvoda feladata az óvodától egészen eltérő tapasztalás, élményhatás, ismeret, tudásanyag megismerése és pótlásának megszervezése.

Tanulás:

Célszerű valamennyi foglalkozást kötetlen formában szervezni, esetleg nagycsoport közepétől áttérni a kötöttebb foglalkozások tervezésére. A gyermekek nagyrészt ingerszegény környezetből szerzik tapasztalataikat. Mindennapjaikat az általuk spontán módon kezdeményezett játékok töltik ki. Ezért szükséges az óvodapedagógusok által kezdeményezett és irányított fejlesztő játék, valamint a tudatos és tervszerű differenciált tevékenykedtetés feltételrendszerének biztosítása.

Anyanyelvi fejlesztés:

A roma családokkal és gyermekekkel való kommunikációt nehezíti az a tény, hogy a roma és a magyar nyelvet egyaránt hiányosan beszélik. Így az óvodai élet minden területén kiemelt helyet kap a roma gyermekek anyanyelvi fejlesztése. Az óvodapedagógusok fejlesztési feladatainak a család, illetve a környezet megismeréséből kell kiindulnia, hogy a gyermek egyéni szintjét, képességeit megismerve, fejlesztő hatást fejthessenek ki. Fontos a differenciált foglalkoztatás a nyelvileg hátrányos helyzetű gyermekekkel. Ha a környezet kommunikációs hátrányokat hordoz, ez elsősorban élmény és az emberi kapcsolatok hiányából fakad, amit természetesen fokoz a hátrányos helyzetű rétegekre jellemző nyelvi kódok használata. Ezért fontos a követésre méltó felnőtt beszédminta, a nyelvhasználatban a hangok ejtésének kifogástalan minősége. Beszédfejlődésben alapvető és elsődleges

- a kommunikációhoz, társas érintkezéshez szükséges alapvető szókincs,
- az udvarias kifejezések megismertetése,
- különösen fontos az egyéni, differenciált fejlesztés és a példaértékű beszéd.

A gyermek anyanyelvi fejlődését, fejlettségét folyamatosan figyelemmel kísérik. Figyelnek a beszédhibás, beszédgátlású, megkésett beszédfejlődésű gyermekekre, szükség esetén szakemberek segítségét kérik (logopédus, pszichológus). Az irodalmi nevelés, mese, vers, bábozás keretein belül biztosítják a cigány gyermekek érdeklő, hozzájuk közel álló mondavilág értékes történeteinek,

---

versikéinek megismerését. Próbálják hagyományait felkutatni és népszerűsíteni. Alkalmazzák a roma nemzetiségű írók, költők gyermekeknek szánt irodalmi alkotásait.

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka:

Egész nap folyamán rendelkezésükre állnak a vizuális technikák eszközei, otthonukban többnyire hiányosak, vagy nincsenek meg a tárgyi feltételei. Mindez biztosítja erőteljes színhasználatuk és sajátos formaviláguk kibontakoztatását. Kézimunkában (pl. varrás, fonás, szövés...) természet közeli életterüknek (családi háttérüknek) köszönhetően a fiúkat és a lányokat is kitartó munkavégzés jellemzi. A jó kézügyességű gyermekeket ösztönzik, erősítik önbizalmukat, önértékelésüket.

Ének, zene, énekes játék:

Zenei érdeklődésük, főképpen ritmikai érzékük szembetűnő. Szeretnek énekelni, tanulni, improvizálni, táncos mozdulataikat társak közelében és idegenek előtt is előadják. Sok esetben a tehetősebb gyermekek hangszert kapnak (hegedű, zongora, bőgő, citera) vagy a szülő zenetagozatos iskolába írta be gyermekét. Képességeiket kihasználva biztosított a sikerélményhez juttatás, az önkifejezés, önmegvalósítás lehetősége. A tehetséges gyermekek zenei nevelését ők is ösztönzik.

Mozgásfejlesztés:

Fokozott mozgásigényüket naponta kielégítik. Az aktív nagy mozgásoktól kezdve a finommotoros manipulációig mindent magába foglal és az egész személyiségfejlődését elősegítik vele, kedvezően befolyásolják az értelmi és a szociális képességek alakulását is. A testrészek, téri irányok, formák bemozgásával, megismerésével, megnevezésével bővülnek a térről való ismereteik, fejlődik térészlelésük, gyarapodik szókincsük. A megnevezett, látott és elvégzett cselekvések, mozgások elősegítik a különböző észlelési területek integrációját, a keresztcsatornák és a fogalmak fejlődését is. A saját testüknek és mozgásos képességeiknek a megismerése segíti az „én-tudat” fejlődését, a „szociális én” erősödését. A közös örömmel végzett mozgás közben társas kapcsolataik kiszélesednek, társaikhoz való alkalmazkodás során fejlődik önuralmuk, együttműködő és toleranciás képességük. A mozgásos versengések során átélik a sikert és a kudarcot egyaránt, így viselkedésmintákat is tanulhatnak (kudarctűrés, siker átélése). A prevenció mozgófejlesztő programjuk fő feladatainak (nagymozgások, szem-, kéz-, láb-koordináció, egyensúlyérzék finommotorika) fejlesztését természetes módon építik be a gyermekek tevékenységeibe. Nem erőltetett fejlesztésről van szó, hanem a pedagógiai célokhoz igazodva a fejlesztési lehetőségek megkereséséről.

A külvilág tevékeny megismerése:

A környezet megismerésére nevelésen belül célunk, hogy gyermekeink minél több tapasztalatot (mozgásos és érzékszervi) szerezzenek az őket körülvevő természeti-, emberi-, tárgyi környezetről életkoruknak megfelelő szinten. A gyermekek személyiségfejlesztésében az esztétikus óvodai környezet nem csak, mint a fejlődés miliője, hanem a fejlődés forrása is. Arra neveljük őket, hogy óvják környezetük esztétikáját, tisztaságát, a tárgyak felszerelések épségét, kapcsolódjanak be a növény és a kisállat gondozási feladataiba. Fontosnak tartják az óvodapedagógusok, hogy az átadott ismeretekkel, a közösen átélt élményekkel tudják megalapozni a hazaszeretet csíráit, a természetes műveltséget, a nemzeti – népi hagyományok ápolását, továbbvitelét. A hagyományápolásban azt a ténytet is figyelembe vesszük, mely nemzetiségű, etnikumú családból jönnek óvodásaink. További célunk, hogy a gyermekek tapasztalatokat szerezzenek az őket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedés béli összefüggéseiről, játékos formában a gyermek igényeihez, ötleteihez igazodva, elemi

ok-okozati összefüggéseket fogalmaznak meg és tapasztalnak meg. A foglalkozások kötetlenek, játékos cselekvésre, minden érzékszervet megmozgató tapasztalatszerzésre épülnek. A gyermekek differenciáltabb fejlesztését egyéni és páros, valamint mikrocsoportos foglalkozások keretein belül valósítják meg.

Kapcsolataink:

- Pedagógiai Szakszolgálat,
- Gyámhatóság,
- Családsegítő Központ,
- Nemzetiségi Önkormányzat,
- Óvodaorvos,
- Védőnői hálózat,
- Gyermekjóléti Szolgálat,
- Az Önkormányzat Szociális és Köznevelési Osztálya.

Fejlesztési tervünk dokumentációja:

Gyermekenkénti anamnézis:

Információk a gyermek korábbi fejlődéséről, traumáiról, szociokulturális jellemzőiről, a család nevelési légköréről...).

Egyéni fejlettségi lap:

Amelyben rögzítik a gyermek szociális, érzelmi fejlődését, anyanyelvi kultúrájának és kognitív képességeinek alakulását, mozgásfejlettségüket (testséma, testzóna ismeret, téri tájékozódási képességeik ismerete, finommotoros koordinációjuk fejlődése). A felmérési eredmények alapján az óvodapedagógusok elkészítik a gyermekek fejlesztési tervét, melynek megvalósításában a csoportos óvodapedagógusok az irányadók, de segítséget kapnak a megfelelő kompetenciával rendelkező óvodapedagógusoktól, a Nevelési Tanácsadó szakembereitől, az óvoda logopédusától és pszichológusától és a speciális külső szakemberektől.

GYÓGYTESTNEVELÉSI PROGRAM

Bevezetés

A mozgásszervi betegségek a ma élő emberek, a fiatalok nagy részének (sajnos évről évre egyre többen) keserítik meg az életét. A kezdeti „ez csak hanyagtartás”, több gyermeknek a mozgásszegény életmód általánossá válása – és egyéb okok miatt - idővel sajnos legtöbbször már iskolai tanulmányaik idején súlyos, sokszor irreverzibilis gerincdeformitásokká válhatnak. A mozgásban gátolt, gyakran igen nagy fájdalmakkal is együtt járó deformitásban szenvedő gyermeknél számos, kedvezőtlen személyiségjegy kialakulását is eredményezhetik. Ezek miatt kell kiemelt feladatként kezelni, már óvodás korban, hogy egyetlen gyermek se szenvedjen mozgásszervi betegségben, mivel korai felismerés és kezelés hatására nagyobb esély nyílik a hatékony beavatkozásra.

Várható eredmények

Az óvodai gyógytestnevelés megszervezésével lehetőség nyílik az óvodáskorú gyermekek szervezett orvosi szűrésére és ellátására, így sokkal több gyermek kerül a rendszerbe, valamint tehermentesítjük mind a szülőt, mind az egészségügyi központot. Az időben megkezdett foglalkozások hatására nagymértékben javul a gyermekek egészségi állapota. A rendszeres,

---

szakszerű foglalkozások biztosítják a gyermekek fejlődését és a prevenció terén is nagy jelentőséggel bír. A gyerekekben kialakul a rendszeres mozgás iránti igény és szeretet. Tudatosul bennük, hogy maguk is sokat tehetnek az egészségükért. Az iskolai gyógytestnevelés építhet a már óvodában megkezdett munkára.

Az óvodai gyógytestnevelés célja:

Járuljon hozzá a szerzett vagy veleszületett betegség következtében kialakult egészségi állapot helyreállításához, azaz gyógyításához, rehabilitációjához. Az egészség helyreállításán túl a gyógytestnevelésre hárul a testi képességek fejlesztésének, a mozgásműveltség fejlesztésének és a sportolási igény felkeltésének a feladata is.

Az óvodai gyógytestnevelés feladata:

- A gyermekek fiziológiai teljesítőképességének emelése, a vázizomzat fokozatos megerősítése, a helyes testtartás kialakítása.
- A közvetett és közvetlen terápiás jellegű feladatok ellátása.
- A gyermek általános kondíciójának, edzettségi állapotának és általában teljesítőképességének növelése.
- A gyermek személyiségének kedvező irányú befolyásolása, a fokozott betegség tudat csökkentése, saját korlátjainak megismerése és elfogadása.

A gyógytestnevelő óvodapedagógus:

Ismeri és alkalmazza a betegségek mozgáskezeléséhez szükséges módszereket, az ajánlott és tiltott gyakorlatanyagot, az esetlegesen alkalmazandó gyógyszer, - készleteti szereket.

Biztosítja a balesetmentes foglalkozások lehetőségét.

Csak az orvosi diagnózissal és elrendeléssel rendelkező gyermekek ellátását végzi.

Átnézi az orvosi dokumentációt, megvizsgálja a gyermeket, dokumentálja a kötelező nyilvántartási adatokat.

Feladata:

- az alapkondíció fejlesztése és fenntartása, magasabb szintre emelése; további romlás megakadályozása, az „izomfűző” kialakítása,
- sikerélmény biztosítása,
- a testi munkához, terheléshez szoktatás,
- folyamatos és rendszeres kapcsolatot tart a szülővel /szülői értekezlet, egyéni konzultáció/,
- módszertani ajánlásokat tesz az óvodapedagógusok felé, velük folyamatosan konzultál,
- szakmai előadásokat, gyakorlati bemutatókat tart, folyamatosan fejleszti szakmai tudását.

Az óvodai gyógytestnevelés módszere

A gyógytestnevelő óvodapedagógus:

- a foglalkozások szervezésénél figyelembe veszi a gyermek életkori sajátosságait, egyéni adottságait, az elváltozásokat, azok súlyosságát és egyéb betegségeket,
- a foglalkozásokat játékosan szervezi,
- az óvodai testnevelés módszereivel és eszközeivel történő testnevelést kiegészíti a speciális gyakorlatokkal,

-
- a szakorvosi javaslat figyelembevételével alakítja ki a csoportot és választja meg a hozzá szükséges gyakorlat anyagot.

Az ellátottak köre

Körzet szerint:

MIÓVI Selyemréti Tagóvodája gyermekei.

Diagnózis csoportok szerint:

Mozgásszervi betegségek:

Láb-statikai rendellenességek: lúdtalp, lábboltozat eltérések, boka, térd, csípő rendellenességek.

Gerinc- mellkas deformitások, aszimmetriák: "tyúk, tölcser" mellkas, mellkasi aszimmetriák, testtartáshibák, gerincferdülés, gerincbetegségek.

Ízületi, - csontrendszeri betegségek: reumatoid elváltozások, gyulladások, ficamok, törések, műtétek utáni meghatározott állapotok.

Belgyógyászati betegségek:

Szív- érrendszeri betegségek,

Légúti és tüdőbetegségek,

Vese, - húgyúti betegségek

Endokrin /hormonális/ betegségek

Neurológiai betegségek

A központi idegrendszer, gerincvelő és perifériás idegrendszer sérüléseinek következményei: enyhe bénulások, koordináció - egyensúly, téri orientációs zavarok, magatartás, túl vagy alulmozgás zavarok, epilepszia, szocializációs zavarok.

Az ellátás formája:

Csoportos foglalkozás

8-16 fős csoportokban, diagnózis és kategória szerint.

Az ellátás időkerete:

Heti egy alkalommal 30-30 perc időkeretben.

Az ellátás személyi feltételei:

Főiskolai végzettségű óvodapedagógus gyógytestnevelés szakirányú végzettséggel.

Tárgyi feltételek:

Az óvoda kötelező eszközjegyzékében szereplő eszközök

Ajánlott speciális eszközök

/fitt-ball labdák, süni labda, füles labda, Háda henger, body-roll, gumiszalag, gömbös bot/

Dokumentáció, adminisztráció:

Egészségügyi dokumentáció, nyilvántartás, regisztrálása

Könnyített és gyógytestnevelési napló vezetése

Összesítő adatlap felvezetése /Gyermek neve, szülő hozzájárulása a fejlesztéshez, diagnózis, kontroll vizsgálat időpontja, csoport megnevezése/.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY
STADION SPORT TAGÓVODÁJA

„MOZGÁSMŰVELTSÉG FEJLESZTŐ ÓVODAI NEVELÉSI”

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

KÉSZÍTETTE: A MIÓVI STADION SPORT TAGÓVODÁJÁNAK NEVELŐTESTÜLETE

HATÁLYOS: 2024. SZEPTEMBER 1.

2024.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škôl v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

Mozgásműveltség fejlesztő óvodai nevelési program tartalmi felépítése

Tartalomjegyzék

1. HELYZETELEMZÉS	4
2. KÜLDETÉSNYILATKOZAT	4
2.1. GYERMEKKÉP	5
2.2. ÓVODAKÉP	5
3. NEVELÉS CÉLJA	5
4. NEVELÉS FELADATRENDSZERE	6
4.1. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA NEVELÉS, EGÉSZSÉG ÓVÁSA	7
4.2. A KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEKEK:	7
4.3. A KULTURÁLT ÉTKEZÉS SZOKÁSÁIRA NEVELÉS:	7
4.4. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS	7
4.5. ÉRTÉKELÉS:	8
4.6. FEJLŐDÉS NYOMON KÖVETÉSE	9
4.7. AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA	9
5. MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZRENDSZERE	10
5.1. KÖRNYEZET	10
5.2. ÉPÜLET, UDVAR	10
5.3. SZEMÉLYI KÖRNYEZET	10
6. ÓVODA KAPCSOLATAI	10
7. TEVÉKENYSÉGEKET SEGÍTŐ ESZKÖZ (TÁRGYI KÖRNYEZET)	11
8. TERVEZÉS	11
9. NEVELÉS FELADATRENDSZERE	11
9.1. HETIREND, NAPIREND	12
10. TEVÉKENYSÉGEK	13
10.1. JÁTÉK	13
10.2. TANULÁS	14
10.3. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK	14
10.4. MOZGÁS TEVÉKENYSÉG	14
10.5. VERSELÉS-MESÉLÉS	17
10.6. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA	18
10.6.1. MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA	18
10.7. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC	18
10.8. KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE	18
11. A GYERMEKEK FEJLETTSÉGI SZINTJÉNEK MUTATÓI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	19

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

11.1. TESTI FEJLETTSÉG, MOZGÁS	19
11.2. SZOCIÁLIS MAGATARTÁS	19
12. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI	20
13. GYERMEKVÉDELMI FELADATOK ELLÁTÁSA	20
14. BALESET-MEGELŐZÉS ÉS ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁS	20
15. DIFFERENCIÁLÁS.....	21
16. INKLUZÍÓ	22
16.1. INTEGRÁCIÓ	22
16.2. AZ ÓVODÁNKBAN MEGVALÓSULÓ - INTEGRÁLT - NEVELÉS.....	22
16.2.1. AZ INTEGRÁLT FEJLESZTÉSBEN RÉSZT VEVŐ ÓVODAKÉNT	22
16.2.2. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK INTEGRÁCIÓJA	22
17. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	24

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škôl v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

---

1. HELYZETELEMZÉS

Miskolc Bulgárföld városrészén található a MIÓVI Stadion Sport Tagóvodája, amely 1975-ben épült. Területe 5281 m², mely nagy zöld udvarral rendelkezik, számtalan mozgáslehetőséget nyújtó mászókaival, hintákkal, színes téri tájékozódó képességet fejlesztő aszfaltra festett játékokkal. A Stadion Sport Óvoda nevet 2011 –ben vette fel, mely egy plakettel és felirattal is láthatóvá vált az óvoda déli főbejáratánál. Óvodánkban, 1990-ben kezdődött a megújulási törekvés mely során az itt dolgozó pedagógusok munkája – gyakorlati kipróbálás, együttgondolkodás- segítette a program kidolgozását, mely 1997-ben készült el. Az épület energetikai felújítása és bővítése 2021-től 2023-ig tartott, mely során még egy csoportszobával, és tornaszobával gazdagodott óvodánk. Sportóvodaként nagy vágyunk teljesült azzal, hogy a mozgástevékenységeket nagyobb helyen és meglévő eszközparkunk bővülésével, rendszeres használatával végezhethjük.

Óvodánkban alkalmazott pedagógiai programunk tartalmi elemei:

A gyermekek biológiai fejlődése, mozgásfejlődése, elsősorban rendszeres testmozgással, testedzéssel biztosítható. Az óvodai nevelés célja az óvodáskorú gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiségfejlődésének segítése. A gyermek fejlődése számos tényező együttes hatásának eredménye. Az egészséges életmódra, az egészséges életvitel igényére nevelés ebben az életkorban kiemelkedő jelentőséggel bír. A 3-7 éves korosztály lételeme a mozgás, *így a gyermekeket* nem kell motiválni a mozgásra, hiszen nem tud nem mozogni. Miközben mozog, tapasztalatokat gyűjt, fejlődik csont- és izomrendszere, alakulnak mozgáskoordinációi, testi képességei. Gyorsabbak, önállóbbak, finomabbak lesznek mozdulatai. Egyre többféle mozgást képes elvégezni, egyre több készsége, szokása alakul, egyre inkább képessé válik mozgásának, viselkedésének tudatos irányítására, mozgásigényének elhalasztására. A gyermek mozgásigényének kielégítése, ezzel együtt harmonikus és összerendezett mozgásfejlesztésére, ezen keresztül értelmi képességének fejlesztése, különösen lényeges feladat az óvodában. A magyar pedagógia hagyományainak, értékeinek figyelembevételével a jelenkor igényére alapozva készült a Mozgásműveltség fejlesztő óvodai *pedagógiai* program.

2. KÜLDETÉSNYILATKOZAT

Olyan óvodát szeretnénk, ahol a nyugodt, érzelem gazdag, inspiráló légkör és a tartalmas együttes munka eredményeképpen az intézmény minden dolgozója és a gyermekek is jól érzik magukat. Szeretnénk, ha a gyermekek számára a magas szakmai felkészültséggel, széles látókörrrel rendelkező, folyamatosan fejlődni képes óvodapedagógusaink a pedagógiai munkát segítőkkel együtt megteremténék a gyermeki személyiséget tisztelő, egyenlő esélyek elvén működő, biztonságot nyújtó óvodai környezetet, a gyermekek olyan jellemvonásait erősítenék, mellyel megalapoznák az élethosszig tartó tanulás igényét, és amelyek által a gyermeknek helyes énképe és önértékelése alakul ki. Fontos, hogy a 3–7 éves korosztállyal kapcsolatos szakmai tudásunk birtokában a családi nevelést kiegészítve az óvodában is biztosítsuk a fejlődés optimális feltételeit, segítsük, támogassuk a szülőket, nehézségeik megoldásában partnereik legyünk. Óvodánk legfontosabb feladata a jövőben is, hogy az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével segítse az óvodás gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkentését, együttműködő készségük és akaratuk fejlesztését.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezese@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

2.1. Gyermekkép

Programunk az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. Az óvodai nevelés a fejlődő gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Figyelembe vesszük, hogy az éres genetikai adottságokon is múlik, valamint a környezeti hatások is meghatározzák. Kiemelt feladatként az egészséges életmódra nevelést határoztuk meg, hisz az életminőség alapját adja.

2.2. Óvodakép

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvodai nevelés a családi nevelést egészíti ki a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységével, megfelelő tárgyi, személyi környezetével biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodai nevelés funkciói (óvó-védő, szociális, nevelő, személyiségfejlesztő) segítenek a gyermeknek elérni a kisiskoláskor pszichikus feltételeit. Cél, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása is). Az óvodai nevelésben alapelv, hogy a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezzé, a nevelés tegye lehetővé, és segítse a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását. Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez igazodniuk. Az óvodai nevelés gondoskodik: a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről. A testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő - tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről. A nemzetiséghez tartozó gyermekek a multikulturális nevelésben integrálódhatnak. A hazájukat elhagyni kényszerülő migráns családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

3. NEVELÉS CÉLJA

A mozgás szeretetére építő életvitel, életmód megalapozása. Az óvodai nevelés célja az óvodás korú gyermekek sokoldalú, harmonikus személyiség fejlődésének segítése. Ezzel a legmegfelelőbb tevékenységi formával a tervszerű, rendszeres mozgással. A gyermekek biológiai fejlődése, mozgásfejlődése, elsősorban rendszeres testmozgással, testedzéssel biztosítható. A gyermek fejlődése számos tényező együttes hatásának eredménye. Az egészséges életmódra, az egészséges életvitel igényére nevelés ebben az életkorban kiemelkedő jelentőséggel bír. Az óvodai nevelés szakasza a gyermek hároméves korában kezdődik, és addig az időpontig tart, ameddig a gyermek a tankötelezettség teljesítését meg nem kezdi. Pedagógiai programunk a családi nevelés kiegészítője. Célunk a családok aktív bevonása az óvodai nevelőmunkába, melynek kereteit rendezvényeink, közös sportélményeink adják. Biztonságos, tevékeny, élményekben gazdag óvodai élet során biztosítjuk a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatását.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

Céljaink:

- nevelésünk hatására a gyermekek önmagukhoz képest fejlődjenek, kreativitásuk szabadon kibontakozzon.
- a cselekvő, felfedező tevékenységeken keresztül a gyermekek életkoruknak megfelelő ismereteket, tapasztalatokat szerezzenek és értelmi képességeik (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) fejlődjenek.
- örömmel vegyenek részt a felfedezésben, az ismeretszerzésben, szeressék és védjék a természetet, vegyék észre és csodálkozzanak rá mindenütt a szépre. Már egészen kicsi koruktól kezdve önállóságra szoktatjuk a gyermekeket, és ezáltal elősegítjük önbizalmuk fejlődését.
- pedagógusaink és a nevelési munkát segítő kollégák példamutató magatartással és a megfelelő környezet kialakításával biztosítsák az egészséges életvitelt, a környezettudatos magatartást, a gyermekek erkölcsi, közösségi nevelését, szocializációját, képességeik fejlesztését, érzelmi világuk gazdagítását, a szép iránti vonzalmuk kialakítását.
- olyan harmonikus gyermekközösség kialakítása, amelyet egymás elfogadása, kölcsönös megértése, tisztelete és szeretete hat át.

4. NEVELÉS FELADATRENDSZERE

Feladata: A mozgás célzott fejlesztése a motoros képességek és mozgáskészségek kibontakoztatása. A gyermeknek a mozgásos tapasztalatai során fejleszteni környezetével való – közvetlen és közvetett – kapcsolatrendszerét, saját testéről szerzett információit (én-tudat alakítása). A szervezet általános, sokoldalú fejlesztésével, képzésével elősegíteni a gyermek megfelelő testi, akarat, erkölcsi tulajdonságainak fejlődését, értelmi képességeinek fejlesztését.

- Készségfejlesztés, a gyermekek mozgásos tapasztalata során a környezettel való kapcsolatrendszer kialakítása, megerősítése. A mozgás fejlesztése a motoros képességek és mozgáskészségek kibontakoztatása. A mozgásos játékok az egészséges testfejlődést alapozzák meg és segítik a szabályok betartása által az értelmi nevelést.

- A szervezet általános, sokoldalú fejlesztésével, a gyermekek megfelelő testi, akarat, erkölcsi tulajdonságainak, értelmi képességeinek fejlesztése. A megmaradt csecsemőkor (primitív) reflexek felismerése, felmérése és célzott gyakorlatokkal való leépülésének a segítése.

- Inklúzió, esélyteremtés, hátránykompenzáció az eltérő képességű és nemzetiségű gyermekek számára: Az inkluzív nevelés nem csak a fogyatékos és nemzetiségi gyermekek számára fontos, hanem minden gyermek számára, mivel elősegíti az elfogadást, a toleranciát és az egyenlőséget. Az inkluzív nevelés segít abban, hogy a gyermekek megértsék és elfogadják a különbözőségeket, és megtanulják, hogyan működjenek együtt másokkal.

- Fenntarthatóságra, környezettudatos magatartásra nevelés az óvodai élet mindennapi tevékenységei során. A kreativitás kibontakoztatására- nyitottságot teremt a természet felé, közelséget a természetes, újrahasznosított anyagokhoz.

- A néphagyományhoz kapcsolódóan átélte tevékenységek a közös élmény erejével hatnak a gyermekre, erősítik a közösséghez tartozás érzését. Nem csak érzelmi kötődés, hanem a komplex személyiség fejlődés elősegítői. Ezen belül a közös alkotás öröme – közösségformáló erő. A hagyományörzés rendszeres és tudatos beépítésével az óvodai nevelői munkába érzelmi, esztétikai, erkölcsi, ezen belül a szülőföld iránti szeretet valósul meg, az óvodai nevelés komplex részeként.

- Tehetség gondozás, differenciálás a gyermekek testi, értelmi képességeinek és egyéni fejlettségi szintjének megfelelően az óvodai nevelés minden területén.

- Ismerkedés különféle sportágakkal, (úszás, korcsolya, labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, birkózás, ritmikus sportgimnasztika), sportközpontokkal, edzőkkel, ezáltal lehetőség adódik a

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

gyermek a képességeinek sokoldalú fejlesztésére, és a különböző szakosztályok utánpótlás csapataiba való felvételre, megtalálni mindenki számára azt a mozgásformát, amiben ügyes.

4.1. Egészséges életmódra nevelés, egészség óvása

Legfontosabb feladat:

- A gyermeki szükségletek kielégítése, a testi, lelki szükségletek harmonikus összehangolása, heti, napi, életritmus kialakítása.
- Kiemelten kell kezelni a gyermekek fejlődésének elősegítését (kulturált étkezés szokásai, egészséges, korszerű táplálkozás, pihenés, testedzés) a helyes higiéniai szokások kialakítását (tisztálkodás, WC használat).
- Az egészséges étkezési szokások megalapozása (magas cukortartalmú ételek, italok, a magas só és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve a tejtermékek fogyasztásának ösztönzése).
- A diabeteszes, ételintoleranciás, tartósan beteg gyermekek nevelése, gondozása kiemelt feladatunk.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása. Megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása a szülő és a szakemberek bevonásával.

4.2. A különleges bánásmódot igénylő gyermekek:

Sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, valamint a hátrányos helyzetű gyermekek integrációja, az inkluzív szemlélet kiemelten fontos. Ez a befogadó szemlélet az inkluzív szemlélet megvalósítása számunkra azt jelenti, hogy minden gyermeket a maga szintje és képességei, a várható egyéni teljesítményeinek függvényében fejlesztünk, nevelünk – a differenciálás pedagógiai módszerével. A tehetségígéretes gyermekek azonosítása, fejlesztése és a későbbi tehetséggondozás megalapozása mindennapjainkat átszövi, különösen a kiegészítő mozgástevékenységek során.

4.3. A kulturált étkezés szokásaira nevelés:

- helyes testtartás kialakítása
- esztétikus terítésre szoktatás, megfelelő teríték biztosításával
- életkortól és fejlettségtől függő étkezéshez szükséges eszközök önálló és helyes használata

Egészséges, korszerű táplálkozás:

- a gyermekek számára eddig ismeretlen ételek elfogadtatása
- különféle anyagcserezavarokban szenvedő gyermekek egyedi étrendjének megoldása
- a mindenkori folyadékigény kielégítése

4.4. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Fontosnak tartjuk, a szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlását, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (önállóságának, önfegyelmének, kitartásának,

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škôl v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezese@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozását. Óvodánk egyszerre kívánja elősegíteni a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én-tudatának alakulását, teret engedve az önkifejező törekvéseinek. Örökös Boldog Óvodaként erősítjük a gyermekek mentális egészségét, olyan nevelési háttérrel teremtünk, ahol mindenkinek esélye van rá, hogy jól érezze magát. A gyermekek érzelmi életének gazdagítása, az érzelmi állapot tartósságának fokozása, valamint az érzelmek felett való uralkodás képességének megerősítése. Az emberi pozitív személyiségjegyek tudatosítása, az óvoda valamennyi alkalmazottjának modellértékű viselkedése. Az óvoda elfogadtatása – befogadás – nagy odafigyelést igényel, bármilyen korú legyen a gyermek. A későbbiek során a gyermek, szülő és óvoda kapcsolatának meghatározója lehet. A gyermek óvodában eltöltött idejét úgy kell megtervezni, hogy mindig érezze az érzelmi biztonságot, ehhez szükséges az óvodapedagógus, és dajka elfogadó, gondoskodó segítő személye. Az egységes óvodai jelek is biztosítják a gyermek érzelmi stabilitását. Az óvodában végzett sokmozgásos tevékenységek fejlesztik a gyermek pozitív emberi magatartását, társaihoz való viszonyulását, versenyszellemet, kudarcűrést, figyelmet, türelmet, kitartást, egymás iránti figyelmességet, segítőkészséget. Az életrend és a tevékenységek lehetőséget adnak a gyermekek természetes, társas szükségleteinek kielégítésére. A modell értékű pedagógus és más dolgozói kommunikáció, bánásmód elősegíti a gyermekek különbözőségeket elfogadó, másság tisztelő szemléletének alakítását. Közös tevékenységek szervezése segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak, szokás- és norma rendszerének megalapozását. Kapjanak a gyermekek sok lehetőséget emberi és természetes környezetük megismerésére, tapasztalatszerzésre, ismerjék szűkebb és tágabb környezetüket, megalapozva ezzel a szülőföldhöz való kötődést. A halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek megfelelő, specifikumfüggő nevelésének biztosítása a feladatunk. Az óvodai csoportok szervezése: A napi óvodai élet keretei között biztosított, sokmozgásos tevékenységek miatt, az azonos életkorú gyermekek csoportelosztása szükséges.

Célunk:

- A gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normái alapján.
- A különbözőség tiszteletben tartásával, egymás kultúrájának és szokásainak megismertetésével alakuljon ki, erősödjön a gyermekek identitása.
- A gyermekek szűkebb és tágabb környezetének megismertetésével a hazaszeretet érzelmi megalapozása
- Az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes családi légkör megteremtése
- Programunk megvalósításának fontos feltétele, hogy az óvoda alkalmazottai és a gyermekek, egymás közötti kapcsolatát pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.
- A jó közérzet növeli a biztonságérzetét, nyitottabbá teszi a gyerekeket a társak felé, a szeretett felnőtt mintája követésre ösztönöz.
- A Boldogságóra-program segítségével a gyermekek önbizalmát, magabiztosságát erősítjük, amely sikerhez, ösztönzéshez és új lehetőségekhez vezet.
- A gyermekek nevelése egyénre szabott szokás és szabályalakítással, az egyéni sajátosságok figyelembevételével.

4.5. Értékelés:

Cél: A gyermek helyes megnyilvánulásainak kialakítása, pozitív motiváció biztosítása.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezese@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

Az óvodapedagógus feladatai: Előmozdítja a gyermek erkölcsi fejlődését, az értékorientált közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekedjen azok betartására.

Az értékelést fontos személyiség és közösségalkító tényezőként alkalmazza. Az óvodában a pozitív értékelés az elsődleges: A gyermekek átfogó értékelését az óvodapedagógusok elvégzik évente két alkalommal törvényi szabályozásnak megfelelően a gyermekenként vezetett személyiség naplóban, méréseik alapján. Elsődleges mérőeszköz a tudatos megfigyelés, a gyermeki tevékenységek és produktumok vizsgálata alapján.

4.6. Fejlődés nyomon követése

Programunk fontos eleme, jogszabály szerint, az óvodás gyermekek fejlődésének folyamatos nyomon követése. A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza:

- a gyermek anamnéziséét,
- befogadás tapasztalatait
- a gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd-, mozgásfejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket
- a gyermek fejlődését segítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
- amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatát, eredményeit
- a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,
- Konzultációs lap (tartalmazza: a tájékoztatásának időpontját, a gyermek fejlődését segítő szakemberekkel való konzultációkat).
- Indokolt esetben kezdeményezzük, a szülőnél a szakszolgálat igénybevételét.
- A gyermek fejlődését tükröző gyermeki produktumokat összegyűjtjük

4.7. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az óvodai élet változatos tevékenységei a gyermek anyanyelvi nevelését, értelmi képességeinek fejlesztését is szolgálja. E fejlesztő munkát nem szükséges külön kiemelten kezelni. A gyermeki tevékenységek mindegyike lehetőséget nyújtanak. Fontos és elkerülhetetlen a gyermek utánozó hajlama miatt az őt nevelő személyek példamutatása. A helyes és érthető beszéd fejlesztésén kívül szükséges az egyéb kommunikációs jelzésekre is ráirányítani a gyermekek figyelmét. Ezek gyakorlását az óvoda mindennapjaiban a tevékenységek segítségével kell megoldani. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés célja: az anyanyelv szeretete, ismerete a kommunikációs kedv fenntartásával, továbbá az inger- és élmény gazdag környezet megteremtésével, az érzékelés észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség, és a mozgás fejlődésének folyamatos biztosítása. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása. Időt és helyet kell adni a felnőttek és gyermekek, gyermekek és gyermekek egymás közötti beszélgetéseire. A saját gondolataik mások előtt szóban való kifejezése, és meghallgatása fejleszti a verbális kommunikációt, és a másik tiszteletére is nevel. A feladatcsoportok és tevékenységek során átadásra kerülő ismeretek tervezése, életkor és egyéni képességek figyelembevételével óvodai gyermekcsoportok keretei között történik.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

---

5. MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZRENDSZERE

5.1. Környezet

Óvodánk Miskolcon a Bulgárföldi lakótelep közepén, a DVTK, és a Városi uszoda közelében fekszik. A sportolási lehetőségek adottak. Amennyiben lehetőség van korcsolyázásra, bérelt busszal szállítjuk a gyerekeket a korcsolyapályára.

5.2. Épület, udvar

Az óvoda épületének berendezései a gyermekek biztonságát, egészségének óvását, és mozgásterének biztosítását szolgálják. A tárgyak, bútorok a gyermekek méreteinek megfelelően könnyen mozgathatóak legyenek, így ha szükséges a mozgástér növelése egyszerűbben oldható meg. Szükséges az árnyékos és napos udvarrészek, a mozgástevékenységek megtartásához az egyenletes füves területek biztosítása. Homokozók, EU szabványos mászóakák, elhelyezése gazdagítja, színesíti a gyermekek játék- és mozgástevékenységét. A kerékpározáshoz, görkorcsolyázáshoz, rollerezéshez nyújtanak segítséget az aszfaltozott területek.

5.3. Személyi környezet

Nem elegendő csak a gyermek fejlődéséhez szükséges eszközök, tárgyak biztosítása. A környezet fogalmába – ebben az esetben – beletartoznak azok az emberi kapcsolatok is, amelyek a gyermeket körülveszik. Ezt a személyi környezetet elsősorban az óvodapedagógusok, a nevelő munkát közvetlenül segítő dajkák és az óvoda többi dolgozói alkotják, de a gyerekek napi kapcsolatban állnak külső szakemberekkel is, korcsolya- és úszóedzőkkel. Összehangolt munkájuk hozzájárul az óvodai nevelés eredményességéhez. A dolgozók elfogadó, segítő attitűdje mintát jelent a gyermekek számára. A pedagógus személyisége döntő szerepet játszik a gyermeknevelésben. A gyermekkel való kapcsolatban az óvodapedagógus személyisége teljességgel meghatározó, legyen egy olyan modell, aki sugárzó, aki közvetít – fontos a teljes érzelmi azonosulás, mert akkor hiteles és főleg csak így lehet eredményes az, amit átad a gyermekeknek. A gyermekek nagyon jól tudják venni a jelzéseket, hiszen a gyermeket érzelmei irányítják, tanulása elsősorban modellkövetés. Így az óvodapedagógus feladata az óvodai nevelés rendszerében nemcsak felelősségteljes tervező munkát igényel, hanem egyéni megvalósítást, amely a gyermekek tevékenységi formáin keresztül a fejlesztés tartalmi eszközeivel – anyanyelvi, ének-zenei, rajzolás, mintázás, külső világ tevékeny megismerése – sokoldalú, harmonikus személyiség kibontakoztatását biztosítja. Fontos az egyéni arculat kialakulása óvodán belül vagy egy-egy gyermekcsoportban. Az óvodai nevelőmunka eredményességét befolyásolja az óvoda - pedagógusok elméleti felkészültsége és belső emberi tulajdonságaik: kapcsolatképességük, nyitottságuk, empátiás érzékenységük és kooperációs képességük.

6. ÓVODA KAPCSOLATAI

Az óvodai nevelés a családi nevelés kiegészítője. Az óvoda a szülők és gyerekek részére szakmai szolgáltatást nyújt, ennek eredményeként válik lehetővé a rendszeres mozgás. A zökkenőmentes együttműködés megköveteli a rendszerességet, pontosságot, megbízhatóságot. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait együttműködés során a segítségnyújtás családokhoz illesztett megoldásait alkalmazza. Az óvoda közelében található bölcsődékkal, iskolákkal fontos a jó együttműködés kialakítása. Rendszeres kapcsolat fenntartása a Borsod-Abaúj-

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

Zemplén Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálattal, és a MESZEGYI (Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény) hálózatával. Egyéb művészeti körökkel (színház, könyvtár, múzeum, bábszínház, mozi) az általuk ajánlott programoktól függ az együttműködés. Külső szakemberek: az óvodapszichológusok az óvodapedagógusoknak, dajkáknak egyéb, dolgozóinknak és a szülőknek közvetlen segítséget nyújt. Pedagógiai Szakszolgálat munkatársai, a kiegészítő mozgástevékenységek irányítói (pl. úszó és korcsolyaedzők). Sportlétesítmények: a mozgás tevékenységet kiegészítő testmozgások: úszás, korcsolya, labdarúgás, kézilabda, kosárlabda, birkózás, ritmikus sportgimnasztika, atlétika szükségessé teszi a speciális kapcsolatok kialakítását. A zökkenőmentes együttműködés megköveteli a rendszerességet, pontosságot, megbízhatóságot.

7. TEVÉKENYSÉGEKET SEGÍTŐ ESZKÖZ (TÁRGYI KÖRNYEZET)

A gyermekek tevékenységéhez szükséges eszközök nélkül nem valósíthatók meg a kitűzött célok, feladatok. A gyermeki tevékenységet közvetlenül segítő eszközök, és a mozgás-tevékenységet segítő: megfelelő méretű, mennyiségű és minőségű torna és kéziszer. A mozgástevékenységet segítő eszközök a megfelelő méretű torna- és kézi szerek, melyeket folyamatosan bővítünk. Különös figyelmet fordítunk a gerinc- és lábdeformitások megelőzését segítő eszközökre. Játéktevékenységet segítő: a játékszer játékeszközzé funkciója által válik, vagyis az által, hogy a gyermek játéka során alkalmazza. A játékeszközök és a játékszerek egyaránt a játékot szolgálják. Játékszerek lehetnek: kész játékszerek (valóság kicsinyített modelljei), félkész játékszerek (építőelemek, különféle anyagok, amelyből eszközt készít), mindennapi élet egyes használati tárgyai. Ezek a gyakorló (vagy funkciójáték), mozgásos, dramatikus, szerep (utánzásos), építő, szellemi, népi játékok segítői. Egyéb tevékenységet segítő eszközök: a mese-vers, festés-rajzolás-kézi munka, ének-zene, népi játékok környezet megismerése - környezetvédelme, környezet-téri-formai-mennyiségi megismerése, munka jellegű tevékenységeket szolgálják. A játékszerek és más tevékenységeket segítő eszközök kiválasztása az eszközöknek a gyermek tevékenységébe való bekapcsolása az óvodapedagógustól pedagógiai tudatosságot követel. A gondosan megválasztott és a rendelkezésre álló eszközök elősegítik a gyermek személyiségének fejlődését a tevékenységek sokoldalú, sokszínű végzésével.

8. TERVEZÉS

Az óvodapedagógusnak, hogy minden gyermeket az adottságainak és képességeinek alapján az iskolai életmódra felkészítsen, tudatos tervezőmunkára van szüksége. E munka a gyermekek fejlettségi szintjének megismerése után a fokozatosság és tervszerűség elvei alapján kell, hogy érvényesüljön. Éves szinten – nevelési év – végig kell gondolni, hogy melyek azok a szokások, képességek, ismeretek, amelyek a sokoldalú tevékenységek segítségével alakíthatók, fejleszthetők, átadhatók a gyermekeknek.

9. NEVELÉS FELADATRENDSZERE

E tervezést az óvodapedagógus szervezőmunkája követi. (A jó nevelőmunka elengedhetetlen része az átgondolt szervezés.) A nevelési év keretei között, féléves időegységekre történik. A gyermekek iskolai életmódra való felkészítéséhez tudatos tervező munkára van szükség. A gyermekek fejlettségi szintjének megismerése után a fokozatosság, és tervszerűség elveit kell alkalmazni. A környezeti változások, évszakváltások ünnepek, megadják a tervezés alapját, melyekhez kapcsolódva az óvodapedagógusok ötletei adják a kezdeményezések tartalmát.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezese@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

9.1. Hetirend, napirend

A tevékenységek tervezése heti szinten történik. A tevékenységek hetirendje segíti az óvodapedagógus tervező-szervező munkáját, beleépítve a kiegészítő mozgástevékenységeket is. A hetirendet az óvodapedagógusok összehangolt munka során alakítják, mivel a kiegészítő mozgástevékenységek meghatározott napokon vannak, így hozzá kell igazítani azokat.

Hetirend	
Az óvodai kezdeményezések: <ul style="list-style-type: none"> • verselés-mesélés • külső világ tevékeny megismerése • külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalommal • rajzolás-festés-mintázás-kézimunka • mozgás • ének-zene, gyermektánc, énekes játék • Boldogságóra-program tartalmi elemei a hét meghatározott napján.	Kiegészítő mozgástevékenységek: <ul style="list-style-type: none"> • Úszás: középső csoportban heti egy, nagy csoportban heti két alkalommal (szeptembertől- május 31-ig) • Korcsolya: (lehetőség szerint) • Multisport foglalkozás (atlétika, labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, mozgáskoordináció, birkózás, ritmikus sportgimnasztika) meghatározott napokon.

A napirend keretei között, a gyermeki szükségletek kielégítése történik, egyben segíti a napi életritmus kialakítását. A napirend három fő részből áll: délelőtti, déli, délutáni. Mindig előfordul, hogy egy dominánsabb tevékenység, az óvodapedagógus részéről nagyobb odafigyelést, komplex tervezést igényel. A napi tevékenységeket úgy kell megszervezni, hogy a gyerekek minél több időt tölthessenek a szabadban. A játék, munka esetében, konkrét témák, tevékenységek, a mozgásnál (teljes nevelési évre átgondolva) a mozgásanyag heti időegységre lebontva kerül tervezésre. A kiegészítő mozgástevékenységek mozgásanyagát a tevékenységet irányító óvodapedagógus vagy a külső szakemberek határozzák meg havi szinten. A tanulás, mint tevékenység – külön nem kerül tervezésre – beépül, jelen van az óvodai élet mindennapjaiban. A tevékenységek tervezésénél is nélkülözhetetlen a pedagógiai tudatosság - pedagógiai alapelvekre épül - és a gyermekek egyéni fejlődési ütemének és életkori sajátosságainak figyelembevétele.

Időkeret		Állandó tevékenységek
Délelőtt	6.30-7.00	Gyülekezés összevont csoportban, játék,
	7.00-10.15	Folyamatos tízórai, kezdeményezés, közös beszélgetések a szőnyegen, mindennapos mozgás, mindennapos mese. Szabadon választható tevékenységek. Kiegészítő mozgástevékenységek
	10.15-11.45	Készülődés, öltözködés. Játék, séta a szabadban.
	11.45-13.00	Készülődés az ebédhez: terítés, tisztálkodás, ebéd. Tisztálkodás, előkészület a pihenéshez.
Délután	13.00-14.30	Pihenés.
	14.30-16.30	Teremrendezés, tisztálkodás. Uzsonna. Játék a szabadban, vagy a csoport szobában.
	16.30.- 17.00	Játék a csoportszobában összevont csoportban

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

---

10. TEVÉKENYSÉGEK

10.1. Játék

Legfőbb tevékenységi forma, mely az egész óvodai nevelést átszövi. A gyermek ennek során szélesíti látókörét, szociális tapasztalatra tesz szert, megismétli, és alkotó módon kombinálja a környező élet jelenségeit. Az óvodapedagógus feladata, biztosítani a megfelelő légkört, helyet, időt, eszközöket.

A játék folyamatában az óvodapedagógus jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. A szervezésben legnagyobb lehetőséget a szabad játék kap, de kiemelt jelentősége van a nevelésben minden tájékozódó, kreativitást fejlesztő, élményt adó játéktevékenységnek.

Játékfajták:

- Gyakorló vagy funkciójáték:

Játékszerekkel, különféle anyagokkal végzett gyermeki manipulációk. Ebben a játékban elsősorban az eszközök tulajdonságaival, tárgyak egymáshoz való viszonyulásával, működésével ismerkednek a gyerekek.

- Építő játék

A gyerekek különféle hasábokból, konstrukciós játékokból, építő elemekből építményeket, játékszereket, tárgyakat hoznak létre. Az elkészült modelleket a gyermekek gyakran használják egyéb játékaikban.

- Szerep (utánzó) játék:

Ebben a játékban a gyermekek tapasztalataikat, eddigi ismereteiket, elképzeléseiket, hozzájuk fűződő érzelmeiket jelenítik meg. A felvállalt szerepen keresztül ábrázolják a valóságból számukra lényeges mozzanatokot. E játék segíti az emberek közötti társas kapcsolatok fejlődését, az aláförendelt szerep elfogadását.

- Dramatikus játék:

A gyermekek elsősorban irodalmi élményeinek szabadon választott, kötetlen formában, történő feldolgozása a dramatikus játék. A mesék hőseinek vagy a szerepben ábrázolt személynek a tipikus vonásait reprodukálják. Segíthet az emberi kapcsolatok formálásában, viselkedési minták elsajátításában, negatív élmények feldolgozásában.

- Mozgásos játék:

Domináns eleme az aktív mozgás. Ezek a játékok felölelik a gyermek mozgásának minden formáját, és ezek kombinációját. Segítik a mozgásfejlődést, téri tájékozódást.

A mozgásos játékok tartalmának gazdagsága, a feladatok változatossága, és életszerűsége, a mozgások széles skálája, intenzitása és szellemi fejlesztő hatása miatt fontos az óvodai nevelésben.

- Szabályjátékok:

A játéktevékenység meghatározott eredmény elérésére irányul. A szabályok betartása, morális magtartási követelményeket visz be a gyermekek tevékenységébe. A feladatok megoldása közben jelentkezik először a gyermekeknél az önértékelés mozzanata.

- Népi játékok:

Tartalma, formája rendkívül sokrétű. Visszatükrözi az adott nép életmódját, gondolat-és érzésvilágát.

Fő típusai: Énekes-táncos játékok, mondókás-, dramatizáló-, társas és vetélkedő-, mozgásos játékok. A népi játékok az óvodai élet különböző tevékenységi formáiban is jelen vannak.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Inštitúcia Integrovaný Materských Škôl v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

A játék témája:

A valóságnak az a jelensége vagy jelenség csoportja, amely visszatükröződik a gyermek játékában. Forrása mindig a valóság, a gyermek élményei. A csoportos játékhoz azonos egyéni élményekre van szükség. Az óvodapedagógusnak meg kell találni a lehetőségeket, hogy a gyermekek közös élményekben is részesüljenek. Az óvodapedagógusnak az adott gyermek és gyermek csoport fejlettségének megfelelően kell a játékot fejleszteni. A játéktevékenység a hét minden napján jelen van.

10.2. Tanulás

A tanulás, mint folyamat a gyermek egész napi óvodai életében nyomon követhető. A tanulás célja a gyermek kompetenciájának fejlesztése, attitűdök erősítése, és a képességek fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás formái: utánzásos, minta és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás, spontán játékos tapasztalatszerzés, cselekvéses tanulás, a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés, az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés, gyakorlati problémamegoldás, kezdeményezett tanulás.

Az óvodai nevelés feladata, hogy fejlessze a gyermekekben a tanulás motívumait, kialakítsa a tanulást, mint tevékenységet. A tanulás az óvodáskor végére az óvodai élet sokszínű tevékenységeinek segítségével válik általában teljesen elkülönült önálló tevékenységi formává. Az óvodai nevelés célja ezzel az iskolai beilleszkedés közvetett segítése.

Tanulás a játék motivációs bázisára támaszkodik. Az óvodás gyermek tanul, még játszik, és játszva tanul. A tanulás - mint folyamat - a gyermek egész napi óvodai életében nyomon követhető. Az óvodai nevelés feladata, hogy kifejlessze a gyermekekben a tanulás motívumait, – az ismeretek és készségek elsajátításának igényét – kialakítsa a tanulást, mint tevékenységet. Az ismeretek, jártasságok, készségek tudatos elsajátítása az óvodás gyermek tanulásában – egyéni fejlődési ütemének megfelelően – egyre inkább előtérbe lép. A tanulás az óvodáskor végére – óvodából iskolába való átmenet – az óvodai élet sokszínű tevékenységeinek segítségével válik általában teljesen elkülönült önálló tevékenységi formává.

10.3. Munka jellegű tevékenységek

Önkiszolgálás: a gyermek saját személyének kiszolgálása az egészséges életmód kialakítása, önként végzett tevékenység, tapasztalatszerzés, készség és képességfejlesztés lehetőségét teremti meg. A munka jellegű tevékenységek a felnőttel együttműködve, pozitív megerősítéssel játékos formában a „munkafolyamatok” fokozatos bevezetésével oldhatók meg (önként vállalt naposi munka 5 éves kortól) itt az óvodapedagógus pozitív megerősítése szükséges. A munka jellegű tevékenységek a személyiségfejlesztés fontos formái. A gyermekekre bízott feladatok elvégzésének figyelemmel kísérése következetességet kíván az óvodapedagógustól.

10.4. Mozgás tevékenység

A gyermekek mozgásigényének kielégítésére, képességeik fejlesztésére indokolt bonyolultabb, nagyobb erőfelfejtést, figyelmet igénylő gyakorlatok beiktatása. Az óvodapedagógus a testgyakorlatok végrehajtásának fokozatait, fajtáit a gyermekek képességeihez igazodva állítja össze.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

A gyakorlatok nehezítése, bonyolultabbá tétele, kéziszerekkel és tornaszerekkel történik. A labda mindig jelen van a foglalkozásokon. A gyermekek állóképességének fejlesztése érdekében a játékok tervezésénél az utánzó, futó-, fogó-, és versenyjátékok dominálnak. Játékban gazdagabb, kötetlenebb, de fegyelmezett légkörű, foglalkozásmodellekben szükséges dolgozni. Egész év folyamán fontos a mozgásos játékok alkalmazása. E játék során ügyesednek, önbizalmuk nő, bátorságra tesznek szert, hozzászoktatja őket a szabályok betartásához, önuralomhoz.

A test deformitásának megelőzése és annak ellensúlyozása:

A lábboltozat és a talpboltozat süllyedése a hanyag testtartás megakadályozása a gyermek izomzatának sokoldalú megerősítésével történhet. Szükség van a lábboltozat, talpboltozat süllyedése ellen ható, boltozaterősítő gyakorlatokra. Helyes testtartás kialakítását segítő gyakorlatokra. Ezek a tevékenységek keretébe épülnek be.

Rendszeres mozgásra szoktatás elvei:

Ahhoz, hogy a gyermekek jól érezzék magukat a rendszeresen végzett szervezett keretek között végrehajtott sokirányú mozgásban, a mozgásról szerzett pozitív élményeiket kell megerősíteni. A fejlesztésnél figyelembe kell venni az egyéni adottságukat, és képességeiket, mindennek a fokozatosság elvével kell együtt járnia. A fokozatosságnak és türelemnek kell érvényesülni a kiegészítő mozgástevékenységek foglalkozásainak ráhangolásánál. Döntő feladata a gyermeki szervezet sokoldalú, arányos fejlesztése, a vázizomzat erősítése, a helyes testtartás kialakítása, mozgásigény kielégítése, társaikra figyelmesség gyakorlása. A tevékenységek szervezésénél az egyéni szükségletek és képességek figyelembevétele kiemelten fontos.

A mindennapi mozgás feladata: a szervezet felfrissítése, megmozgatása. Anyaga lehet a már megismert gimnasztikai gyakorlatok, mozgásos játékok, kettő kombinációja, valamint zenés gimnasztika. A mozgás tevékenység keretei között olyan tervszerű, rendszeres ráhatásra kell törekedni, hogy a testgyakorlatok tudatos alkalmazásával, a személyiség sokoldalú fejlesztésével, a motoros képességek és mozgáskészségek kibontakozását, a mozgásműveltség fejlesztését szolgálja. A sajátos feladatok részfeladatokra történő bontással oldhatók meg. Felismerve a csecsemőkori reflexek leépítésének lehetőségeit a mindennapi mozgás során alkalmazzuk Stephen- Sarlós Erzsébet által kidolgozott, és bevált program elemeit, társítva a DSZIT tornával.

Testi fejlődés biztosítása:

Összes szervek, szervrendszerek funkcionális tulajdonságainak javítása. Vázizomzat sokoldalú, arányos erősítése, fejlesztése.

Motoros képességek fejlesztése: kondicionális (állóképesség), koordinációs (téri tájékozódás, egyensúlyérzék, ritmuskészség), mozgékonyosság, hajlékonyosság.

Mozgásműveltség kialakítása, jártasság, készség szintjén: mozgásos cselekvések, gazdaságos végrehajtási módjának elsajátítása, mozgásos cselekvések szép kivitelezése. Mindezekkel összefüggő elméleti ismeretek elsajátítása.

Játék, versenyigény felkeltése, kielégítése:

A gyermekeknek a befogadás idejétől kezdődően az óvodapedagógus lehetőséget teremt az együtt mozgásra (mindennapi mozgás). Cél a belső igényből fakadó mozgás pozitív érzelmi töltöttsége, megerősítése. Elsősorban a játékos utánzó mozgások dominálnak. A labda, mint játékeszköz mindig legyen jelen.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

Kiegészítő mozgástevékenységek

A legfontosabb itt is az érzelmi ráhangolódás, a kiegészítő mozgással is a gyermek önálló tapasztalatszerző lehetőséget kapnak. A tevékenység során jártasak lesznek az adott mozgás terén, idegen környezetben megtanulnak mozogni, viselkedni, kommunikálni.

- Úszás: megtanulásának alapja a vízszertet kialakítása. Célja a gyermekek vízbiztonságának megteremtése, egy úszásnemmel való ismerkedése. A jobb keringési rendszer, a megerősödött izomzat, az átmozgatott ízületek, mind- mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a gyerekek mozgás és vázizomzata fejlettebb legyen. Ritkábban betegszenek meg, a légúti fertőzések veszélye is csökken, egészségesebbé, edzettebbé válnak az úszás segítségével.
- Korcsolya: a jéghez való szoktatás, a jégen való biztonságos közlekedés, egyensúlyérzék fejlesztése.
- Labdajátékok: A labdás gyakorlatok fejlesztik a testi- és idegrendszeri funkciókat, a szem-kéz és szem-láb koordinációt, továbbá hatással vannak a térbeli tájékozódás fejlesztésére és a gömbérzék fejlesztésére. A kisgyermekkor labdás gyakorlatok nagy hatással lehetnek a mozgások térbeli és időbeli érzékelésére és pontosítására. A fejlesztő mozgásos játékok közül a legnépszerűbbek a különböző labdajátékok, például a foci, nem véletlenül. A foci hatása a fejlődésre, a gyerekek életének szinte minden területére kihat, természetesen pozitívan. A foci, mint sport segít levezetni a felesleges energiát, növeli az erőnlétet, fejleszti a mozgást és koordinációt, együttműködésre nevel. Továbbá a foci előnyei közé tartozik az is, hogy a csapatjáték által a gyerek egy közösség része lehet: megtanul beilleszkedni, csapatban gondolkodni, új barátokat szerezni, illetve a „valahová tartozás” érzése magabiztosabbá is teheti őt. Sportolás hosszútávon elősegíti az egészséges életmód elsajátítását. A sporttevékenység, főként a csapatsportok, elősegítik az összetartás és összetartozás érzését, és megtanulják tisztelni egymást, illetve az ellenfelüket is. Mindez kedvezően hat a szocializációra, a gyerek könnyebben fog tudni beilleszkedni egy új közösségbe a későbbiekben. Emellett erősödik az önbizalma.
- Atlétika: Óvodás korban a testi képességek, a fizikai erőnlét fejlesztése, valamint mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése is elengedhetetlen szerepet töltenek be a gyermekek életében. A mozgás sokoldalú tevékenység, amelynek feladatrendszere az egész óvodai életet átszövi. A testnevelési foglalkozásokon túl jelen van a szabad játékban, környezeti és esztétikai nevelés, valamint a gondozási és önkiszolgáló tevékenységekben is.
- Mozgáskoordináció: A kicsiknél a képességfejlesztés, a koordináció, a kondíció alakítása, a különböző mozgások megtanulása fontos. Szökdelnek, ugranak, futkároznak sorversenyek, váltóversenyek vannak, mindezek játékos formában. A mozgás a gyermekek lételeme, mely a személyiség egészét fejleszti, ezáltal maximálisan ki kell elégíteni. Ezt a különböző mozgásos tevékenységek szolgálják. A gyermekkorban végzett mozgás az egészségmegőrzés alapja. A mozgásos cselekvésen, játékon keresztül tapasztalja meg a gyermek önmagát, társait és az őt körülvevő világot. A mozgás élménye segíti énképének formálódását. Az egészséges gyermek fejlődésében a mozgásfejlődés bázisán alakulnak ki az író- rajzolómozgások, valamint a beszéd. A helyes irányú testi nevelés érdekében szükséges a gyermekek szomatikus és pszichés fejlődése, törvényszerűségeinek ismerete. a gyermekekkel való rendszeres foglalkozás, mely hatással van további fejlődésére. A mozgáskoordináció nem más, mint a mozgás egy sajátossága, annak optimális és célszerű, tér- és időbeli végrehajtása. A mozgáskoordináció olyan sajátos feltételrendszer, melynek fontos szerepe van a mozgásszabályozás létrejöttében, adott feltételeknek megfelelően.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezese@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

A mozgáskoordináció fejlesztésére a legtöbb természetes mozgás alkalmas. Olyan testgyakorlatokkal, mozgásformákkal lehetséges, melyek váratlan körülményeket teremtenek, több megoldási lehetőséget tesznek lehetővé, és a megszokottól eltérő módon hajtjuk végre. pl: összetett feladatsorok, különböző sebességgel haladó tárgyak követése, kis alátámasztási felületen végzett testgyakorlatok, gyors irányváltást igénylő helyzetek. A határozott formájú gyakorlatoknál a figyelmet kiváltó gyakorlatok segítik elő legjobban a mozgáskoordináció fejlesztését. (téri tájékozódó képesség, kinezetikus érzékelés, reakcióképesség, ritmusérzék, egyensúlyérzék, gyorskoordináció, állóképességi koordináció.

- Ritmikus sportgimnasztika: A ritmikus gimnasztika egy olyan komplex és harmonikus mozgások zenére történő gyakorlása, mely nagymértékben fejleszti a gyermekek mozgáskoordinációs készségét. Elsajátítják a balett és a művészeti torna alapmozgásait. Játékosan ismerkednek meg a különböző kéziszerekkel, mint labda, karika, szalag vagy buzogány. Helyes testtartásra, harmónikus és esztétikus mozgásra, ügyességre nevel. Fejlődik a gyermek: mozgáskoordinációja, koncentrációja, egyensúlyérzéke, szép érzéke, ritmus-és hallás érzéke, térorientációja, mozgásszervek működésének javulása, laza rugalmas izmok, kötőszövetek, így jobban elérhető a kívánt ízületi mozgékonyosság.
- A kosárlabda edzések célja: az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságokat figyelembe véve, speciális tematika alapján a kosárlabda alapjainak megismertetése és megszerettetése játékos formában és a sportjáték szabályainak, technikai elemeinek elsajátítása. Pozitív hatásai: Mozgáskoordináció-javítása, fejlesztése, labdaérezékelés fejlesztése, gyorsaságfejlesztés, kosárlabda technikai alapok elsajátítása, mindezt játékos formában.
- Birkózás: A birkózás fontos a motoros képességfejlesztésben. Olyan elemeket tanulhatnak a gyermekek, melyeket a hétköznapi életben is tudnak használni, mint például az esések, tompítások, melyekkel komolyabb sérüléseket is meg tudnak előzni. Főként a nagy mozgások fejlesztését segíti elő, amely fontos a mozgáskoordináció szempontjából. Ezek mellett erősítő hatású is, és az állóképességet is fejleszti. A gyorsaság és a nyújtó gyakorlatok fejlesztése szintén előnyös a gyermekeknek ebben a korban.

Ezen tevékenységek tervezését, irányítását szakedzők végzik heti rendszerességgel.

10.5. Verselés-mesélés

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés eszköze. Beszéltető környezettel, helyes minta és szabálykövetéssel minden tevékenységben jelen van. Általa fejlődik a gyermek önkifejező képessége, természetes erkölcsi tulajdonságai.

- Verselés: A kisgyermekek a vers iránti fogékonysága azon alapszik, hogy a ritmus és a hangzása, amely megragadja, ugyanahhoz az érzéletes, érzelmekkel átszótt, élményközelítő témához tartozik, mint a mozgás, amelyet helyettesít, és a hangulat, amelyet kifejez.
- Mesélés: Az óvoda gyermek otthonos ebben a világban. Sokféle helyzetet kínál, amelyben a gyermek áttételesen követheti vágyait.

Előadásmódja az óvodapedagógus részéről megfelelő felkészültséget követel. A csoportokban a mese, vers hallgatásának állandó helye van. A megfelelő ráhangolást és a nyugalmat az óvodapedagógusnak kell megteremteni. Kiválasztásakor mindenkor a gyermekek fejlettsége a meghatározó. Tartalmát tekintve lehet évszak hangulatát kifejező, állatokról szóló, tréfás humoros hangulatú, tündérvilágot megjelenítő, ünnepek köszöntését szolgáló. Válogatása elsősorban a magyar népköltészet és népmese világából történjen, helyes arányát megtalálva a klasszikus és a kortárs gyermekirodalmi alkotások megismertetésének.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezese@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

10.6. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A gyermekek firrálás közben magukban a mozgásban és a mozgás eredményeképp létrejött vonalakban és színekben találják meg örömeiket. A firrálás, mint „mozgásos játék” a kézügyesség fejlesztése szempontjából nagyon jelentős. A mozgástevékenység során alkalmazott labdás technikai elemek az ecset és ceruzafogás megfelelő elsajátítását segítik. A gyermekek saját testükről szerzett tapasztalatai az emberábrázolást teszik pontosabbá. A szükséges eszközök használata során lehetőség nyílik megismerésükre, gyakorlás közben a helyes használatukra.

10.6.1. Mintázás, kézi munka

Agyagozás, gyurmázás, tépés, vágás, ragasztás, varrás, térplasztika, építés jelenti ezt a tevékenységet. Közben fejlődik a kéz finom mozgása, a megfigyelő, problémamegoldó és egyéb képességei a rész és egész viszonyának térbeli megértése, térbeli tájékozódás a háromdimenziós látásmód kialakulása. A népművészeti motívumok, technikák alkalmazásával, a szín- és formavilágot ismerhetik meg. Ezek a tevékenységek az óvodai élet mindennapjaiban valósulnak meg, a csoportszobában állandó helye van és rendelkezésre állnak a különböző eszközök. A megvalósításra a hét mindennapján biztosítani szükséges a megfelelő időt, helyet, eszközt. A pedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás, és a kézimunka technikai elemeivel és eljárásaival.

10.7. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az éneklés, zenélés, felkelti a gyermekek érdeklődését, formálja a zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. A gyerekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömeit. A zörejek egyéb hanghatások, általában mozgással együtt jelennek meg, ezáltal a hallás- és ritmusérzék fejlesztés, komplex módon érvényesül. Fontos a tiszta éneklési készség fejlesztése, természetes énekhang hallása, a zenei hangok felfedeztetése. Az énekes népi játékok, és az igényesen válogatott kortárs művek a zenei kreativitás és képességfejlesztés fontos eszközei. A zenélés, éneklés a napi tevékenység részévé kell, hogy váljon. A zenehallgatási anyag választásánál figyelembe kell venni a gyermekek nemzetiségi, etnikai hovatartozását.

10.8. Külső világ tevékeny megismerése

E tevékenység keretei között a gyermekek az őket körülvevő valóságos világ összefüggéseit ismerik meg. Az óvodába lépés pillanatától fontos a tér, mennyiség, a forma azonosságainak, különbözőségeinek, összefüggéseinek megfigyeltetése, megértetése. A matematikai tartalom mindent átfog, áthat, és állandóan jelen van a tevékenységekben. Legfontosabb elv, mindent a természetes környezetben megfigyeltetni, az összefüggéseket, változásokat megértetni és ez által megfelelő ismeretekhez juttatni a gyermeket. A gyermeket körülvevő világ személyes megtapasztalása, szerepek magatartási módok megtanulása, környezeti értékek felismertetése, fogalmak tisztázása, a tudatos felelősségteljes cselekvés kialakítása, a környezet védelme érdekében. Az időjárás, és a természet változásainak megfigyelése, és folyamatos nyomon követése, állatok, növények tulajdonságainak, életmódjának megfigyelése, gondozása, anyagok tulajdonságainak megismerése. Az óvodai élet mindennapjaiban valósulhat meg a gyermek vagy felnőtt kezdeményezésére alapozva. A szabadban folytatott tevékenységek a tapasztalás közvetlensége révén az élmény hitelességét biztosítják. A tapasztalás lehetőséget ad a néphagyományok, szokások a családi és tárgyi kultúra értékeinek megismerésére, majd az ismeret tevékenységben való alkalmazására.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

Társadalmi változások megfigyelése

A gyermekek figyelmének ráirányítása a szűkebb és tágabb környezet jelenségeire, és az ott élő emberek életmódjára, kultúrájára. A lakókörnyezet közvetlen megismerése segítséget ad a könnyebb eligazodásban, biztonságot teremt számukra. Viselkedés minták gyakorlása közösségen belül. A felnőttek által végzett munka jellemzőinek megismerése.

Természet védelme

Meg kell értetni a gyerekekkel, hogy a saját életterük védelme, gondozása egészségesebbé teszi fejlődésüket. Így a közvetlen és közvetett környezet tisztaságának és annak megtartásának felismertetése. A természet védelme, gondozása.

Matematikai tartalom:

Az óvodai matematikai nevelés az óvodai nevelés része, hozzájárul a gyermeki személyiség alakulásához, a képességek fejlesztéséhez, alapot biztosít az iskolai tanuláshoz. A matematikai nevelést folyamatként értelmezzük. Anyagát elsősorban nem ismeretek alkotják, hanem gondolkodásfejlesztést jelent, cselekvéses és gondolati tevékenységeket tartalmaz.

11. A GYERMEKEK FEJLETTSÉGI SZINTJÉNEK MUTATÓI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

11.1. Testi fejlettség, mozgás

A megtanult mozgások tökéletesebbek, összerendezettebbek lesznek, megjelennek a mozgáskombinációk. Megtörténik hét éves korra az első alakváltozás. A gyermekek ugyanazt a mozgást egyre több kombinációban és egyre több feladathelyzetben képesek felhasználni. Állóképesek, erősek, gyorsak, ügyesek, lazák, szervezetük ellenálló.

11.2. Szociális magatartás

A gyermekek képesek megfelelni bizonyos alkalmazkodási követelményeknek, Környezetükkel való kapcsolatrendszerük széleskörű. Nagy a nyitottságuk, közvetlenségük társaik és a felnőttek irányába. Szívesen vesznek részt a közös tevékenységekben. Képesek szerepek kiosztására, döntéshozásra. Saját maguk és társaik kiszolgálásában önállóak. Egymással és a felnőttekkel szemben udvariasak, türelmesek. A gyermekek tevékenységében egyre inkább elhatárolódik a játék a feladattól. Feladatvégzés közben figyelme kevésbé elterelhető. A kapott feladat elvégzését előbbre valónak tekinti minden más tevékenységnél. Pozitív emberi magatartás, társaikhoz való viszonyulás, segítőkészség, figyelmesség jellemzi személyiségüket. Kialakul az egészséges versenyszellem.

Gazdag ismeretekkel rendelkeznek a többféle és több oldalról történő megtapasztalás segítségével. Saját testükről szerzett információik széleskörűek, előtérbe kerül az ismeretszerzés igénye. Megismerő funkcióik magas szintűek. Óvodai és külső környezetben magabiztosan mozognak, könnyen teremtenek kapcsolatot. Bátran kommunikálnak a felnőttekkel és társaikkal. Minden helyzetben képesek megértetni magukat. Tisztán, érthetően, választékosan beszélnek. Aktív szókincsük – a széles körű tevékenységek segítségével- gazdag. Értik és használják a különféle metakommunikációs jelzéseket. Ennek fejlődéséhez a sokmozgásos tevékenységek nagymértékben hozzájárulnak. E szakmai program segítségével a gyermek személyisége olyan széles körű fejlődést mutat, hogy bármilyen szakmai program alapján dolgozó iskolában képesek eredményesen helyt állni.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

---

12. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái:

Az óvoda a családdal szorosan együttműködve szolgálja a gyermekek fejlődését. Az óvodai nevelés nem lehet eredményes családi megerősítés nélkül. A szülő tud legtöbbit a gyermekéről, ő ismeri legjobban gyermeke igényeit, szükségleteit, viszont az óvodapedagógusnak van olyan szaktudása és korosztályi tapasztalata, mely alapján hathatós segítséget tud nyújtani a gyermek fejlesztéséhez. Korrekt, partneri együttműködésük elengedhetetlen a gyermek harmonikus fejlesztése érdekében. A szülői munkaközösség az óvodai közösség szerves része. Munkájukat az igazgató és a csoportos óvodapedagógusok segítségével munkaterv alapján végzik. Nevelési év elején a szülők 5 főt választanak maguk közül, akik egy főt választanak a szülői szervezet elnökévé.

Az eredményes együttműködés legfontosabb feltételei:

- Kölcsönös bizalom a család és az óvoda között, nyílt őszinte együttműködés.
- Az óvodának tiszteletben kell tartani a család világnézetét.
- A szülőnek éreznie kell, hogy gyermekét szeretik az óvodában.
- A szülő és az óvodapedagógus is érezze, hogy számítanak a véleményére, kölcsönösen tiszteletben tartják egymás nevelési elveit.

13. GYERMEKVÉDELMI FELADATOK ELLÁTÁSA

Óvodánk óvodapedagógusai közreműködnek a gyermekek veszélyeztetettségének felmérésében, megelőzésében és megszüntetésében. Ennek során, amennyiben a veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudjuk megszüntetni, segítséget kérünk, együttműködünk a gyermekjóléti szolgálattal, illetve a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel, hatóságokkal. A nevelési év kezdetekor írásban tájékoztatjuk a szülőket a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős személyéről, elérhetőségének helyéről, idejéről. A gyermekvédelmi felelős figyelemmel kíséri az óvodában folyó gyermekvédelemmel kapcsolatos tevékenységet, segíti a gyermeki jogok érvényesülését. A nevelési intézmény igazgatója felel a gyermekvédelmi feladatok megszervezéséért és ellátásáért, a gyermekvédelmi jelzőrendszernek a köznevelési intézményhez kapcsolódó feladatai koordinálásáért.

14. BALESET-MEGELŐZÉS ÉS ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁS

Az év megkezdésekor, illetve szükség szerinti gyakorisággal (pl. kirándulás előtt) az életkoruknak és fejlettségi szintjüknek megfelelően ismertetjük a gyermekekkel az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó szabályokat. Felhívjuk a figyelmüket a veszélyforrásokra. Az ismertetés tartalmát dokumentáljuk.

Balesetvédelmi oktatás rendje:

A folyosókon való közlekedés szabályai:

- futás a csúszós burkolat miatt nem megengedett,
- jobb oldalon való haladás,
- radiátor, padok, öltözőszekrény mellett fokozott figyelem a balesetveszély miatt,
- ajtók mellett fokozott figyelem,
- lépcsőn való közlekedésre kiemelt figyelem.

Játékok, eszközök használatának bemutatása, figyelem felhívása a pontos kezeléshez.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

Öltözőkben, mosdókban való fegyelmezett viselkedés:

- mosdóban a csapok mellett egymás testi épségére való figyelem
- lecséppent víz esetében dajka néniknek szólni szükséges, hogy feltörölhesse a balesetveszély elhárítása miatt.

Közutakon való közlekedés:

- jobb oldalon haladás,
- kézfogással közlekedés.

Ágyrakás szabályainak folyamatos tudatosítása- nagycsoportban 2 gyerek visz egy ágyat.

Úszás során – közlekedés- kézfogással

- öltözőben padra nem állhatnak a gyerekek,
- medence mellett futás tilos!,
- csak papucsban lehet közlekedni,
- csak az edző utasítására lehet bemenni a vízbe,
- maguk, és társaik testi épségére vigyázni kell.

Kirándulás során:

- játékok közbeni sérülések elkerülése,
- környezetünkre figyelem, tilos szemetelni

Minden baleset, sérülés- bárhol történt az óvodában jelentési kötelezettséggel bír!

Az óvodapedagógus feladata:

A gyermek testi-lelki egészségének fejlesztése és megóvása érdekében tegyen meg minden lehetséges erőfeszítést: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával, a szülő - és szükség esetén más szakemberek – bevonásával.

15. DIFFERENCIÁLÁS

Programunkban a differenciált fejlesztés azt jelenti, hogy minden gyermek a maga módján, a maga ütemében, a maga képességei szerint tudjon fejlődni és ki tudjon kibontakozni. Véleményünk szerint a kiugró képességű gyerekek fejlesztése is ebbe a körbe tartozik, hiszen az elv azonos, mert mindenkit a maga szintje és képességei szerint kell nevelni. A kisgyermek fejlődésében nem hagyjuk figyelmen kívül az érést, amely a fejlődési folyamat sajátos, ám mindig jelenlévő jelensége. Tudjuk, hogy azérés során válik láthatóvá, hogy a fejlődés nem egyenletes, nem egyenes vonalú, felfelé tartó irány, hanem hol felgyorsuló, hol lassuló, időnként stagnáló, néha visszaeső vonulat. Legtöbbször nem tudható előre, hogy a személyiség mely összetevői fejlődnek majd „jól”, vagy mely összetevői alakulnak másképp, illetve azok mikor „hozzák be” magukat. A hagyományosan jól fejlődő jegyek és az eltérően fejlődők együttesen jelen a személyiségben, valamint az egyes képességek sem egyszerre és nem egyenletesen fejlődnek.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

---

16. INKLUZÍÓ

Nevelésünkben az inkluzív azt jelenti, hogy a „minden gyerek más” elvet valljuk, és ez az elv programunk minden elemében érvényesül.

16.1. Integráció

Az integráció az inkluzív pedagógiai gyakorlatunk azon része, amely a többségtől bármilyen szempontból eltérő gyermekek elfogadását és a többséggel történő együttnevelését jelenti. Programunkban a differenciálás értelmezése az inkluzív pedagógia, ez adja az integrációs nevelésünk ideológiai hátterét. Inkluzív pedagógiánkban a cél a gyermek saját szintjének maximumára való eljuttatása.

16.2. Az óvodánkban megvalósuló - integrált - nevelés

A sajátos nevelési igényű gyermekek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését elősegíti/elősegítheti a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelésük. Az együttnevelést vállaló intézményként többet vállalunk, magasabb értéket kínálunk a sajátos nevelési igényű gyermeknek, mint részvétet és védettséget.

16.2.1. Az integrált fejlesztésben részt vevő óvodaként

Figyelembe vesszük a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeit, Külön gondot fordítunk arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez. Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, segíti.

Sikerkritérium: a gyermekek beilleszkedése, fejlődése, az együtt haladás lehetőségéhez mérten, korosztályának megfelelő.

16.2.2. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrációja

Célunk, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek léte, nevelése és fejlesztése illeszkedjen az óvodai nevelésünk egészébe. Mivel minden gyerek más, ezért szemléletünk alapja a differenciálás. A kiemelt figyelmet igénylő gyermek: különleges bánásmódot igénylő gyermek, sajátos nevelési igényű gyermek, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, kiemelten tehetséges gyermek. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek estében. A gyerekek fejlődésének nyomon követésekor megismerjük pillanatnyi fejlettségi állapotukat annak érdekében, hogy tovább lehessen fejleszteni őket. A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek is különbözőek, egyediek, ezért speciális nevelési megközelítést, egyéni bánásmódot igényelnek ugyanúgy, mint bárki más. A pedagógusaink értő figyelemmel fordulnak feléjük. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekeknek, önmaguknak is kell cselekedniük önmagukért. Minden gyereknek joga van, életkorának és egyéni fejlettségének megfelelő szinten, tisztában lenni saját állapotával, jogaival és lehetőségeivel. Pedagógiai programunkban a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése több irányban történik: az óvodapedagógus kompetenciájánál fogva a differenciálási szintekre és a képességfajtákra vonatkozó ajánlásokat variálja az adott kisgyerek fejlettségi szintjéhez, állapotához igazítva, figyelembe véve a segítő szakkompetencia (fejlesztő- és gyógypedagógus, logopédus) útmutatásait.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése során az alábbiak szerint a szükséges pedagógiai feltételeket biztosítjuk a sajátos nevelési igényű gyermeket fejlesztő szakemberek

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

számára. Rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósulásához; az óvoda pedagógusai, pedagógiai munkát segítő alkalmazottai és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására, együttműködés a sérült gyermek családjával.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek nevelése a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Az óvodapedagógus feladatai: A különleges bánásmódot igénylő gyermekekkel egyénileg foglalkozzon, szükség szerint együttműködjön gyógypedagógussal, vagy a nevelést, oktatást segítő más szakemberekkel, a hátrányos helyzetű gyermek, tanuló felzárkózását elősegítse. Bizonyos funkciók tartós stagnálása esetén visszatérni a gyermeknek arra a fejlettségi szintjére, ahol még biztonságosan mozog, és fokozatosan terhelve, nehezítve a feladatokat el kell juttatni őt a következő szintre. A lemaradások természetes módon történő fejlesztése sok mozgással, játéktevékenységgel. Idő és lehetőség biztosítása a hiányosan elsajátított vagy gyakorlásra szoruló ismeretek más területen való elmélyítésére, korrigálására.

Kiemelten tehetséges gyermekek nevelése

A tehetség korai jelei: Vannak gyerekek, akiknél már igen fiatal korban feltűnik, hogy adottságai valamilyen területen az átlagosnál lényegesen jobbak, és ehhez sokszor a kíváncsiságnak és az akaratsnak szokatlan erőssége társul. Kiemelkedő szerepe van a családnak, az óvodának, a társaknak. Tehetségre utaló jegyek az óvoda gyakorlatában: Az óvoda a maga kiegyensúlyozott légkörével, változatos, kötetlen lehetőségeivel akarva akaratlanul felszínre hozza a többet teljesítő gyerek adottságait, képességeit.

Az óvodánknak a segítő tevékenység az adott korcsoport képességeit, adottságait figyelembe véve az alábbi területeken zajlik: vizuális tevékenységben, zenei tevékenységekben, mozgásos tevékenységben. Az óvodapedagógusi feladatok, a tehetség felismerésekor: Segítse a tehetségigéret felismerését, lehetőséget adva a gyermeknek a tehetsége gyakorlására.

Hátrányos és halmozottan hátrányos gyerekek nevelése

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység. Bármilyen hátrányos helyzetből származó lemaradás csakis szakszerű, a gyermek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel, a szülőket partnerré téve ellensúlyozható. A szülőkkel való együttműködés az otthon és az óvoda világának találkozásával, szülők és nevelők közötti kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg, melyben az óvodapedagógusoknak helyzetüknél és képzettségüknél fogva kiemelt szerepük és felelősségük van. Az óvodai programunk jellemzője a gyermekközpontú és családorientált szemlélet, valamint az interdiszciplináris megközelítés, mely a kora gyermekkori fejlődés kérdésében kompetens minden szakma szerepét egyenrangúan fontosnak és egymást kiegészítőnek tartja. Így ösztönzi az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, melyek a szülőket támogatják, számukra erőforrást jelentenek, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Inštitúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

---

17. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

Óvodánk a pedagógiai program megvalósítása során kiemelt figyelmet fordít az egyenlő bánásmód, az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás követelményének érvényesülését segítő intézkedésekre. Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesítjük különösen az óvodai nevelésbe történő bekapcsolódás feltételeinek meghatározásakor, a felvételi kérelmek elbírálásánál, az óvodai szabályrendszer megállapítása és a követelménytámasztás során. Az esélyteremtés az óvodában azt jelenti, hogy minden gyermek azonos lehetőségeket és feltételeket kap a fejlődéséhez és tanulásához, függetlenül a származásától, társadalmi helyzetétől vagy képességeitől. Az esélyteremtés fontos eleme az óvodai nevelés, mert az óvodáskor a gyermekek alapvető kompetenciáinak és képességeinek kialakítása és fejlesztése időszak. Az óvoda felelős a gyermek teljeskörű fejlesztéséért, különös tekintettel a szociális és érzelmi fejlesztésre, a kreatív és művészeti tevékenységekre, a motorikus képességekre és az előtanulási készségek kialakítására. Az esélyteremtés az óvodában hozzátartozik a differenciált pedagógiai módszerek, a differenciált tanulásszervezés, a beilleszkedési nehézségekkel küzdő gyermekek támogatása és a hozzátartozó szolgáltatások biztosítása. Az óvodáknak elkötelezetten kell dolgozniuk az esélyteremtésért és az esélyegyenlőségért, és lehetőségeik szerint segítséget kell nyújtaniuk a hátrányos helyzetű gyermekeknek a személyes és szakmai tudás, valamint a társadalmi integráció eléréséhez. Az esélyteremtés az óvodában tehát arról szól, hogy minden gyermeket a legjobb képességeik szerint támogatnak és fejlesztenek, hogy lehetőséget kapjanak az egyenlő esélyekhez és a sikeres jövőhöz.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY
SZÁZSZORSZÉP TAGÓVODÁJA

HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Készítette: A MIÓVI Százszorszép Tagóvodájának nevelőtestülete

Hatályos: 2024. szeptember 1.

2024.

Tartalom

BEVEZETÉS	2
1. HELYZETKÉP	2
1.1. ÓVODAKÉP	3
1.2. GYERMEKKÉP	4
1.3. PEDAGÓGUSKÉP	4
1.4. PEDAGÓGIAI ASSZISZTENSKÉP	5
1.5. DAJKAKÉP	5
1.6. SZÜLŐKKEL SZEMBENI KÍVÁNALOM	5
2. KÜLDETÉSNYILATKOZAT	5
3. AZ ÓVODA ÁLTALÁNOS FELADATAI	9
3.1. AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD ALAKÍTÁSA	10
3.2. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS	12
3.2.1. BEFOGADÁSI TERV	13
3.3. AZ ANYANYELVI, AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA	14
4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	15
4.1. SZEMÉLYI FELTÉTELEK	15
4.2. TÁRGYI FELTÉTELEK	15
5. SZOKÁS- ÉS NORMARENDSZER	16
5.1. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	16
5.2. NAPIREND	16
5.3. NYÁRI NAPIREND	17
5.4. HETIREND	17
5.5. ÜNNEPEK, JELES NAPOK	18
5.6. MEGEMLEKEZÉSEINK, ÜNNEPEINK	19
7. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI	20
EGYÉB EGYÜTTMŰKÖDÉSI FORMÁINK	20
6. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI	22
6.1. JÁTÉK	22
5.7. VERSELÉS, MESÉLÉS	23
5.8. ÉNEK, ZENE, ÉNEKES JÁTÉK, GYERMEKTÁNC	25
5.9. RAJZOLÁS, FESTÉS, MINTÁZÁS, KÉZI MUNKA	25
5.10. MOZGÁS	27
5.10. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE	28
5.11. MUNKA JELLEGŰ TEVÉKENYSÉGEK	30
5.12. A TEVÉKENYSÉGEKBEN MEGVALÓSULÓ TANULÁS	31
6. A TEHETSÉGGONDOZÁS MEGALAPOZÁSÁNAK ELVEI ÉS DOKUMENTÁCIÓJA	32
7. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE	33
8. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	34

BEVEZETÉS

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Százszorszép Tagóvodájának sajátos arculatát tükröző, korszerű pedagógiai elvek és értékek mentén átgondolt, a hatályos jogszabályok figyelembe vételével elkészített pedagógiai programját tartja most a kezében.

„Az Óvodai nevelés országos alapprogramja (a továbbiakban: Alapprogram) a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira, értékeire, nemzeti sajátosságaira, a pedagógiai és pszichológiai kutatások eredményeire, a nevelésügy nemzetközileg elismert gyakorlatára építve, Magyarország Alaptörvényének értékeit és Magyarország által aláírt nemzetközi szerződésekben vállalt kötelezettségeket figyelembe véve - meghatározza a magyarországi óvodákban folyó pedagógiai munka alapelveit.”¹

Óvodapedagógusainkkal, pedagógiai munkát segítő munkatársainkkal közösen optimális feltételek megteremtésével, egységes pedagógiai program mentén neveljük, segítjük a gyermeki személyiség kibontakozását. Pedagógiai programunkban megjelenik óvodánk sajátos arculata. Óvodánkban minden azért van, hogy a hozzánk járó gyermekek boldogok legyenek. Társas kapcsolataikat jellemezze a bizalom, egymás elfogadása, tisztelete, szeretete.

1. HELYZETKÉP

A MIÓVI Százszorszép Tagóvodája a Szinva patak mellet, a város központjában helyezkedik el, leginkább társasházak övezik. Több mint ötven éve áll a családok szolgálatában. A kétszintes épület 1971-ben épült, két tornaszobával, esztétikusan berendezett, hangulatos csoportszobákkal, tágas játszóudvarral rendelkezik. 2023. szeptemberétől 6 csoportban összesen 150 gyermek elhelyezésére van lehetőség. Az óvoda épülete, udvara és berendezései szolgálják a gyermekek kényelmét, biztosítva fejlődésüket és egészségük megőrzését.

Szociokulturális szempontból a családok helyzete igen sokféle. Jelen vannak magasan képzett, jó módú családok és a hátrányos helyzetű családok is, többségében azonban a középréteghez tartozó családok gyermekeit neveljük. Ezt a sokszínűséget figyelembe véve pedagógiai fejlesztésünk kiemelt szempontja az egyéni és differenciált bánásmód.

Pedagógiai programunk megalkotása során abból indulunk ki, hogy

- a gyermeket, mint fejlődő személyiséget, szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, hátránycsökkentő szerepet töltenek be.
- az óvodai nevelésnek a gyermeki személyiség teljes kibontakozásának elősegítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával, oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesüljön színvonalas nevelésben.

---

¹ 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról

1.1. Óvodakép

Az óvodáskor meghatározó a testi, lelki, szellemi fejlődésre nézve. Óvodánk sajátos arculatához tartozik a gyermekközpontú, derűs, biztonságot sugárzó légkör, amely a hivatásukban elkötelezett pedagógusok, magas szinten végzett nevelőmunkájával párosul. Pedagógusaink munkáját áthatja a szereteten alapuló magatartás és a játékoság, amely fokozza a gyermek érdeklődését, a megismerés vágyát és a felfedezést örömet. Óvodánkat mindig is magas színvonalú szakmai munka jellemezte. Meggyőződésünk, hogy az óvodapedagógusaink módszertani szabadságát meghagyva, optimális feltételek megteremtésével segítjük a gyermeki személyiség kibontakozását.

Célunk olyan személyiség nevelése, aki nyitott a körülötte lévő világra, bízik a felnőttekben, elfogadja és tolerálja a másságot, nem ad teret az előítéletnek. Szeretnénk óvodásainkat optimista életszemléletű, alkalmazkodásra és megújulásra képes boldog gyermekként látni.

Az óvodai nevelésünk további célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

Feladatunk, hogy gyermekek képességei önmagukhoz mérten optimálisan fejlődjenek, megfelelő ismeretanyaggal, képességekkel és készségekkel rendelkezzenek az óvodáskor végére. Gyermeki személyiség fejlesztését differenciáltan, életkori sajátosságoknak megfelelően, egyéni képességek figyelembevételével, játékos tevékenységeken keresztül törekszünk kibontakoztatni. A játék elsődlegességét hangsúlyozzuk. Előtérbe helyezzük a mással nem helyettesíthető szabad játékot, ami átfogó módon fejleszti a gyermeki személyiséget.

A **tehetségigéretre épülő tevékenységeinkben**, mint pl. az „Ügyes kezek” csoportos tevékenységek során, a „Kreatív drámagyakorlatok” csoportos tevékenységek alkalmával, kiemelt fontosságot kapnak a művészeti értékek, a kreativitás erősítése. A gyermeki képességek, kibontakoztatása mellett a néphagyományörző szemléletmóddal, a néphagyomány őrző csoportunkban, valamint az „Így tedd rá!” népi játék, néptáncműszertani programmal hangsúlyt fektetünk hagyományaink ápolására, kulturális értékeink átörökítésére.

A gyermekek mindenkori érdekeit szem előtt tartva, hagyományait megőrizve követjük az Alapprogramban foglaltakat.

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

Az **óvoda funkciói**: óvó-védő, szociális és nevelő-személyiségfejlesztő funkciók. Ezen funkciók hatására a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való átlépés belső pszichikus feltételei.

Az **óvodai nevelésben alapelv**, hogy:

- a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi,
- a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását,

- az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk,
- a szabad játék mással nem helyettesíthető kiemelt tevékenység.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.

1.2. Gyermekkép

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. A személyiség szabad kibontakozásában, az esetleges hátrányok csökkentésében a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Hisszük, hogy minden gyermeket ugyanaz a magas színvonalú szeretetteljes nevelés illet meg.

Intézményünkbe járó gyermekek legyenek boldogok, kiegyensúlyozottak, kreatívak, nyitottak, érdeklődők a külső világ megismerésére, önállóak, együttműködők, pozitív énképpel rendelkezzenek, fogadják el a különbözőséget, rendelkezzenek szabály- és feladattudattal, tudjanak alkalmazkodni a változásokhoz.

Olyan gyerekeket szeretnénk nevelni, akik tele vannak élményekkel, tudnak nevetni, felfedezni, rácsodálkozni, őszintén megnyilvánulni, kellő empátikus készséggel rendelkeznek, társaikkal szemben együttérzőek, kapcsolódni tudnak a művészeti ágakhoz, így a zenéhez, irodalmi élményekhez, kézműves, alkotó tevékenységekhez.

1.3. Pedagóguskép

A nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermekek számára. Nevelőtestületünk a nevelőmunka sikerének és hatékonyságának érdekében szakmailag folyamatosan fejlődik. A nevelőtestületre jellemző a nyitottság, a szakmai megújulásra való törekvés és az önképzés igénye. Fontos számunkra, hogy figyeljünk egymásra, bízzunk egymásban és tanuljunk egymástól. Törekszünk a minőségi munka megvalósítására.

Óvodapedagógusaink feltétel nélkül szeretik, tisztelik a gyermekeket, a szülőt, elfogadják a különbözőséget. Jellemzi őket a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, a megújulásra való törekvés, egymás munkájának megbecsülése, elfogadása, segítése, tisztelete, együttműködés a közösen megfogalmazott célok elérése érdekében. Jellemző a jó munkahelyi légkör, kreativitás, hatékony problémamegoldás. Szakmailag elhivatottak, törekszenek megfelelni a társadalmi, oktatáspolitikai és szervezeti elvárásoknak. A gyermeki közösség aktív, tevékeny irányítói. Tudatosan alkalmazzák a közösségfejlesztés változatos módszereit.

- rendelkezik a hatályos jogszabály által előírt szakirányú végzettséggel korszerű elméleti tudáson alapuló ismeretekkel,
- folyamatos önképzési igény jellemzi,
- kommunikációja kulturált, pedagógiai, szakmai hozzáértését tükrözi,

- pedagógiai munkája tükrözi elhivatottságát,
- a kötelező dokumentációkat kellő szakmaisággal vezeti,
- a pedagógusétika követelményeit, munkafegyelem és közösségi együttműködés normáit megtartja,
- a humanista pedagógia elveit követi,
- megjelenése és viselkedése mindenkor pozitív értéket közvetít,
- képviseli a pedagógiai program szellemiségét,

1.4. Pedagógiai asszisztenskép

A gyermekcsoportok mindennapjainak segítői. Figyelemmel kíséri az óvodapedagógusok elvárásait, annak megfelelően vesz részt a nevelőmunkában. Támogatóan segíti a beilleszkedési nehézséggel küzdő gyermekeket a csoport életébe, ezáltal az egyéni bánásmódot igénylő gyermekek elfogadtatásában jelentős szerepe van. A gyermekekkel türelmes, szeretetteljes kapcsolatot ápol, segíti a személyiségük fejlődését. Tevékenyen vesz részt a gondozási feladatok ellátásában, szokások alakításában. gondoskodik a gyermekek testi épségéről, erkölcsi védelméről. Viselkedésével, beszédkultúrájával pozitív mintát ad, értéket közvetít. Aktív segítőként vesz részt a rendezvények szervezésében, lebonyolításában. Feladatuk továbbá a kiscsoportos fejlesztések és nevelési időn kívüli gyermekprogramok előkészítése, szervezése-

1.5. Dajkakép

Figyelemmel kíséri az óvodapedagógusok elvárásait, annak megfelelően vesz részt a nevelőmunkában. Szokásrendszer alakításában személyes példaadásával erősíti a gyermekeket. Kommunikációja mind a gyermekekkel, mind a felnőttekkel megfelelő, példamutató. Munkavégzése során pontos, precíz, folyamatosan biztosítja az óvodai élethez szükséges higiéniai feltételeket. Aktív szerepet vállal a rendezvények lebonyolításában. Jellemzi a gyermekszeretet, empátia, mintaadás, együttműködés, tolerancia, problémamegoldás, szociális érzékenység, szakmai felkészültség.

1.6. Szülőkkel szembeni kívánalom

A szülők fogadják el, tiszteljék az óvoda értékrendjét, nevelési elveit, becsülik meg az intézményben dolgozók munkáját. Ennek érdekében lehetőséget biztosítunk arra, hogy az óvoda pedagógiai programját, feladatait megismerjék, támogató légkört biztosítunk a szülők gyermeknevelési kompetenciájának erősítéséhez, családi vagy környezeti kockázati tényezők fennállása ellenére minőségi nevelést tudjon adni gyermekének.

2. KÜLDETÉSNYILATKOZAT

Ahogy a százszorszép nyitja ki szirmait és kezd el növekedni a napfény hatására, úgy törekszünk a gyermeki személyiség kibontakozásának segítői lenni.

Előtérbe helyezzük a mással nem helyettesíthető szabad játékot, ami átfogó módon fejleszti a gyermeki személyiséget. Szemléletmódunkat a gyermekközpontúság jellemzi. Önállóan gondolkodó, kreatív, kiegyensúlyozott gyermekeket nevelünk egyéniségüket szem előtt tartva.

Nevelésünk biztosítja a gyermekek számára az iskolába lépéshez szükséges készségek, képességek megszerzését, ugyanakkor megőrizzük az óvodapedagógia módszertanának alapértékeit. A gyermekek tudásvágyára, kíváncsiságára építve igyekszünk biztosítani a fejlődéshez szükséges feltételeket.

A változatos műveltségterületek átadását mindennapi beszélgetéssel, énekléssel, mesével, verssel, művészeti élménynyújtással kívánjuk elérni. Biztosítjuk a gyermekek spontán mozgásigényének kielégítését, emellett a tudatos mozgásfejlesztésen belül a nagy- és finommozgás gyakorlását.

Élményekben gazdag programokat szervezünk annak érdekében, hogy a természeti és társadalmi környezetet közelebb hozzuk a gyermekekhez.

A családdal együttműködve olyan gyermekeket szeretnénk nevelni, akik bizalommal és szeretettel fordulnak társaik és a felnőttek felé, toleránsak, valamint elfogadják egymás különbözőségét.

Helyi sajátosságainkhoz alkalmazkodva igyekszünk minél színesebbé tenni óvodánk profilját.

- A **néphagyományőrző csoportban** a hagyományok éltetése beépül az óvodai nevelés teljes folyamatába és érzelmekre hatóan színesíti a gyermeki tevékenységeket. A népi kismesterségek, a jeles napokhoz kapcsolódó hagyományok megismertetése, az ünnepelni tudás képessége a családok együttműködésével valósul meg. Feladatunk A népi hagyományok gazdag tárházából a gyermekek korának megfelelő, számukra örömteli ingerek, élményeket adó és cselekvésre készítő elemek kiválogatása és azok nevelési folyamatba való illesztése.

A néphagyományőrzés gazdag lehetőségét kínálja a gyermekek sokirányú harmonikus fejlesztésének, lehetőséget ad a kreativitás kibontakoztatására. Nyitottságot teremt a természet felé. Barkácsolások során előtérbe kerülnek a természetes anyagok. A népi játékok meghatározó szerepet töltenek be. A gyermekmondókák, népmeséinken keresztül erősödik az értelmi nevelés és ezzel párhuzamosan az anyanyelvi nevelés is. Népdalaink érzelmi motivációt indítanak el a gyermekekben, melyek esztétikai élményt nyújtanak és erősítik a nemzeti identitás tudat alakulását is.

- Óvodánk a 2020-2021-es nevelési évben pályázott a **Boldog Óvoda** címre, melyet sikeresen elnyertünk. A Jobb Veled a Világ Alapítvány által működtetett Boldogság Intézet nyílt pályázatot hirdetett magyarországi és határon túli nevelési-oktatási intézmények számára „Boldog Óvoda” és „Örökös Boldog Óvoda” cím elnyerésére. „A program kiemelt küldetése, hogy a pozitív pszichológia eredményeire építve adjon ötletet és módszertani segítséget a boldogságra való képesség fejlesztéséhez az óvodás korosztály számára.” Az óvodában Boldogságpercek csökkentik a gyermekek szorongását, miközben erősítik önbizalmukat, kiegyensúlyozottabbá válnak a gyermekek. A Boldogságprogram és a Pedagógiai Program óvodánk pedagógiai végcéljai, morális és funkcionális alapelveink, nevelési céljaink, a személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladataink összecsengenek a Boldogságprogramban megfogalmazott célokkal.

A mi céljaink

- a tolerancia, egymás elfogadása, a közösségi lét, szolidaritás,
- az önismereten alapuló öntudat, amely egyben a másik ember tisztelete is,

- a nyitottság, a kíváncsiság, a játék és az öröm jogának biztosítása, a szeretet,
- a problémamegoldás képességének kifejlesztése, mert tanulni csak az élethelyzetből adódó problémák megoldásával lehet, nélkül nem tud kifejlődni a jellem, a személyiség,
- az egymás iránti segítőkészség, tisztelet, együttérzés élményével gazdagodás a mindennapi gyakorlatban,
- a vitakultúra elemeinek /bírálat, önbírálat, ok-okozati összefüggések, a mások véleményére való odafigyelés, a nyelvi megformálás/folyamatos alkalmazása,
- minél szélesebb körű önkifejezési lehetőségek biztosítása,
- a saját lehetőségek értékes erőforrásként való megélése,
- az alapvető erkölcsi értékek megismerése, felismerése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása,
- a környezet egészére, önmagunkra irányuló helyes, pozitív irányú cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása,
- az identitásélmény/önismeret és autonóm világkép/kialakítása, illetve a mind jobb önismeret következtében az önépítés iránti igény felkeltése, fejlesztése,
- kitartás, céltudatosság és elkötelezettség a célok megvalósításában.

Tehetségigéretre épülő tevékenységeink

- Minden csoportunkban prioritást élvez a játék, mely a gyermekeinket segíti az életre való felkészülésben. A ma gyermekének életében is ugyanolyan helyet és szerepet tölt be a játék, mint az évszázadokkal ezelőtt élt gyermekek mindennapjaiban.

A játék örök és ezt támogatja, segíti az „Így tedd rá!” program is a népi játékok „vissza tanításával” és terjesztésével, mellyel szeretnénk segíteni a gyermekek fejlődését és harmonikus életének kialakítását. Észrevétlenül, utánzással elsajátítják a magyar néptánc alapjait, élményekhez juttatva őket nap, mint nap; megőrizve és tovább örökítve hagyományainkat, népi kultúránkat. Balatoni Kata programgazda gondolatán alapuló Így tedd rá! módszertan immár nemzetközileg is elismert népi játék, néptáncmódszertani program. Komplexitásának köszönhetően minden kompetenciaterület fejlődését segíti, támogatja. A szemlélet megértése, elfogadása, megélése, alkalmazása során a pedagógus és gyermek is olyan tapasztalatokkal, élményekkel, ismeretekkel találkozik, mely szinte észrevétlen beépül a mindennapi élet forgásába. Segít a belső fejlődésében, önismeretben, az önkifejezés által az érzelmek megélésének lehetőségét biztosítja.

Cél, hogy játékos formában, hagyományos népi játékokon keresztül fejlesszük a gyermekek mozgáskészségét, ismertessük meg velük a magyar néptánc alapjait. Mindeközben fejlődik a gyermekek mozgáskoordinációja, ritmusérzéke, zenei hallása, játékkészsége, szociális készsége. Fontos szerep jut az ugróiskoláknak, szimbólumoknak (tulipánok, dió), egyéb mozgásra készítő játékoknak (babzsák, gumi, korong, simi labda). A mondókák által fejlődik beszédképességük, szókincsük, párbeszédű játékokon keresztül a kommunikációs készségük. Kör-és ügyességi játékokon, feladatokon keresztül fejlődik a gyermekek memóriája, szabálytudatuk, szabálytiszteletük, önfegyelmük. A játékok dalanyagának szövegein keresztül gyarapodik szókincsük, szövegértési képességük. A mozgáson keresztül fejlődik térbeli tájékozódó készségük.

A hagyományos paraszti kultúrában a játék a teljes szocializációs folyamatot biztosította, tehát minden kompetencia terület fejlődésére lehetőséget adott, mindvégig a gyermekek korosztályi sajátosságainak legmegfelelőbbben. A tudásátadáson túl azonban igen fontos szerepet töltött be a belső személyes fejlődésben is. A közösségben való lét az önkifejezés és az érzelmek megélésének lehetőségét is adta egész életen át. Ezeket a lehetőségeket kihasználva törekszünk tehetségigéreteink képességeit fejleszteni, és az óvoda közösségét összekovácsolni a különböző közös ünnepeink alkalmával és a mindennapokban.

Mind ehhez minőségi hanganyagokkal, és eszköztárral rendelkezünk, melyek körét folyamatosan bővítjük.

- Művészeti tevékenységeken keresztül a kreativitás, alkotó szemléletmód és cselekvés formálása elsődleges feladatunk. **„Ügyes kezek”** mikro csoportos fejlesztő tevékenységek alkalmával a gyermekeket sikerélményhez juttatjuk, megismerkednek különböző anyagokkal, technikákkal, egyedi alkotásokat hoznak létre. A kreativitás, az alkotó gondolkodás, a cselekvés kialakítása a művészeti tevékenységek legfontosabb feladata. A kreatív emberek sajátossága a valami újat alkotás, a változások elindítása, az önálló egyéniség kifejezése. Óvodáskorban hihetetlenül nagy lehetőségek vannak a kreatív képességek kibontakoztatására. A művészet megismertetése, megszerettetése már az óvodáskorban elkezdődik. A művészeti nevelés az egyéniség színeinek kibontakoztatását is jelenti, éppen ezért arra törekszünk, a gyermek maga találja ki és valósítsa meg elképzeléseit, akkor nyújtunk neki ehhez segítséget, ha ezt a gyermek kéri és igényli. Minél több eszközzel ismerkednek meg a gyermekek, minél biztosabban kezelik azokat, annál több lehetőségük adódik önmaguk kifejezésére. Fejlődik szem- kéz koordinációjuk, finom-motorikai készségük, kreativitásuk, fantáziájuk, problémamegoldó képességük, önbizalmuk, szociális képességeik.
- **„Kreatív drámagyakorlatok”** keretén belül helyzetgyakorlatokkal tarkított drámapedagógiai fejlesztő elemeket és eszközöket alkalmazva vidám hangulatú foglalkozásokra van kínálati lehetőség. A drámafoglalkozás fejlesztő hatása hamar megmutatkozik a gyermekeknél a verbális és nonverbális kommunikációjukban, szókincsükben, nyelvgyakorlatok által az anyanyelv területén, memória és gondolkodási műveletek terén. Fejlődik elemi alapkészségük, így önállóságuk, szociális kapcsolatuk, empátia készségük. Önbizalom növelésére, szorongás- és feszültségoldásra is megoldást nyújt.

Foglalkozások során bővül szociális készségük, valamint saját énképük megismerésével foglalkoznak a drámapedagógus kolléga irányításával, emellett fejlődik hallásuk, szókincsük is. Erre több fajta játékos gyakorlat ad lehetőséget. Legfontosabb gyakorlat a tanítási dráma, ami egy már általuk ismert mese köré épül, mely fontos témát ecsetel, amit a gyermekeknek kell közösen megoldani, vagy megoldást találni rá. Ilyen fajta témák lehetnek pl. kudarc érzése, elhanyagoltság érzése, gyász feldolgozása, szülők válása, kisebbségek a csoportokban.

A tevékenységek eleje mindig egy boldog hálakörrel indul, ami így hangzik: „Ma azért vagyok hálás, mert...” Ezután olyan játékos gyakorlatsor következik, ahol komoly zenére kell önmagunkra és társainkra is figyelni. Ezt követően olyan játékokat, helyzetgyakorlatokat játszanak, amik az adott témáinkhoz kapcsolódnak. Játék közben a

gyermekek észre sem veszik, hogy milyen fontos témákat dolgoznak fel, mégis szívesen kapcsolódnak be és játszáknak el az ötletesebbnél ötletesebb jeleneteket.

A gyermekeknek zenei és ritmusfejlesztő játékokon keresztül lehetőségük van a szabad önkifejezésre. A zene jótékony hatással bír az idegrendszerre, feszültségoldó hatású és segíti a gyermekek tanulási alapkészségeit is a jövőben, valamint szókincsük is fejlődik, ami nagyban hozzájárul a nyelvi készség és szókincsük fejlődésében.

- Aktív résztvevői vagyunk a **Magyar Labdarúgó Szövetség OTP Bank Bozsik Intézményi programnak**, amely a gyermekek mozgásfejlesztésére, edzettségére, a sport megszerettetésére fektet hangsúlyt. Udvarunkon található műfüves focipálya további mozgáslehetőséget biztosít a csoportoknak, ahol biztonságos körülmények között a szabad levegőn játszhatnak labdajátékokat és egyéb mozgásfejlesztő tevékenységeket.
- **Úszás oktatásra** van lehetőség az 5. életévüket betöltött gyermekeknek. A program elsődleges célja az egészséges életmód megalapozása, ezáltal az életminőség javítása. Másodlagos célja, hogy a vízben biztonságosan tudjanak mozogni, legyen számukra jó érzés, hogy bárhol, bármikor is kerülnek vízbe uralni tudják ezt a közeget.

3. AZ ÓVODA ÁLTALÁNOS FELADATAI

Célunk, hogy az óvodánkban nevelt gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, személyiségük kibontakoztatását elősegítsük, ideértve a különleges gondozást igénylő gyermekek ellátását is és a tehetségigéretű gyermekek fejlesztését is.

Feladatunk, hogy képességeik önmagukhoz mértén optimálisan fejlődjenek, megfelelő ismeretanyaggal, képességekkel és készségekkel rendelkezzenek az óvodáskor végére.

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

Fontosnak tartjuk a családi nevelés folytatását, kiegészítését és a gyermekek komplex nevelését, mindezt érzelmileg biztonságot nyújtó, kiegyensúlyozott légkörű, esztétikus környezetben.

Prioritást élvez az intézményünk falai közé járó gyermekek személyiségének fejlesztése. Az óvoda olyan élettér, ahol a gyermekek önfeledten tudnak játszani, tevékenykedni. A mi feladatunk ehhez a megfelelő feltételek biztosítása, a nyugalom megteremtése.

A 3-6 éves korú gyermek legegyszerűbb létformája a játék. Napi szinten, akár hét-kilenc óra játékszükségletet kell kielégíteni. Az óvodai ismeretszerzés éppen ezért a játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás. A játékon keresztül jut el az őt körülvevő világ megismeréséhez. Miközben énekel, verset mond, mesét hallgat, számol, rajzol, fest, barkácsol, kirándul, indirekt módon tanul. Önmagát bizonyos fókig ellátja, segít a felnőtteknek, így munkát is végez.

Az óvodapedagógusok pedagógiai, pszichológiai tudatossággal segítik a gyermekek testi-lelki fejlődését, biztosítják számukra az egészséges életmódot, érzelmi, értelmi nevelést. Ilyen közegben

nyitottsággal képesek a környezet hatásait befogadni, vagy másokat éppen elutasítani. Így alakul ki a megfelelő önbizalom és az ezek következtében mások felé irányuló bizalom.

Logopédiai szűrést követően rendszeres heti fejlesztést kapnak azok a gyermekek, akiknél a szakember hanghibát, beszédhibát észlel.

A szereteten alapuló, egyéni képességek kibontakoztatását segítő, tehetség felismerését támogató, egészséges életvitelt erősítő nevelést hangsúlyozzuk.

Az óvodánk kiemelt értékei az itt dolgozók szakma iránti elköteleződése, a kollégák partneri kapcsolata, a családdal való szoros együttműködés. Az óvodai élet lehetővé teszi, hogy a gyermekek boldogan, aktívan, cselekvően éljék meg mindennapjaikat, személyiségük kibontakozhasson, a világra, a környezetükre kíváncsivá, kutatóvá formálja jellemüket.

Arra törekszünk, hogy szeressék és becsüljék az életet, családjukat, erkölcsösen éljenek. Óvják egészségüket, mutassanak példát majdan gyermekeiknek. Őrizzék a hagyományokat.

3.1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír - tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása;
- a gyermek állapotának megfelelő speciális, diétás – tejmentes, laktóz mentes, glutén mentes, diabéteszes – étrend biztosítása.

A gondozás és nevelés szoros egységet alkotnak. Az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve nagy hangsúlyt kap az óvodai nevelésben az egészséges életmód kialakítása. Minden esetben a gyermekek életkorához, képességeiknek fejlettségéhez igazodva tervezzük, alakítjuk testi, lelki, gondozási, nevelési feladatainkat.

A gyermekek jó közérzetét biztosítja a testi szükségletek kielégítése. Mindennapi óvodai életünk része az egészséges életvitel kialakításában a gyermekek gondozása, mozgásigényének kielégítése,

tisztálkodás, fogmosás, öltözködés, pihenés, levegőzés, a napfény jótékony hatásainak kihasználása, a helyes táplálkozás.

Az óvodába lépés első pillanatától kezdve fontos feladatunknak tartjuk a gyermekek egészségének fenntartásához, zavartalan fejlődéséhez nélkülözhetetlen alapképességek alakítását, egészséges életvitel iránti igényük formálását. Az óvodába kerülő cukorbeteg gyermeknek vagy allergiás gyermeknek joga van állapotának megfelelő megkülönböztetett ellátásra, gondoskodásra, egészséges, biztonságos feltételeknek a megteremtésére, mely feltételnek óvodánk megfelel. Szükség esetén egy kolléga megfelelő információval rendelkezik, hogy szakszerű segítséget adjon.

Az óvodapedagógus és a gyermekek közötti meghitt, támogató, elfogadó viszony kialakítása meghatározó szerepet tölt be abban, hogy kedvező irányú változást érjünk el a gyermekek és a családok egészségi állapotának formálásában.

Kiemelt célunk olyan attitűdök kialakítása, melyek elősegítik a gyermekek természet iránti felelősségérzetének létrejöttét, különös tekintettel a fenntartható fejlődésre és a környezetvédelemre. Mindezeket környezetbarát szokásaink és cselekvéseink határozzák meg.

Ennek érdekében feladatunk, hogy élmények és tapasztalások útján olyan környezeti kultúrához juttassuk a gyermekeket, melyek alapjai lehetnek felnőttkori gondolkodásuknak és életmódjuknak. Mindezek eszköze lehet a pedagógus környezettudatos magatartása - takarékoság, újrahasznosítás - a természettel való pozitív érzelmi viszony kialakítása, és a holisztikus szemléletmódot szolgáló újfajta pedagógiai módszerek alkalmazása: projekt pedagógia, konstruktivitás, kooperatív tanulás.

Különös figyelmet igényelnek a hátrányos helyzetű gyermekek. Szükség esetén együttműködünk az óvodai védőnővel. Szociokulturális háttérük feltérképezése után megelőző jelleggel szakemberek bevonásával egészítjük ki az egészségtudatos életmód alakításának folyamatát.

Várható fejlődés óvodáskor végére

- étkezési kultúrája kialakult, biztonsággal használja az evőeszközt, nyugodtan, jó hangulatban étkezik,
- fizikálisan egészséges, sokat mozog, ügyesedik, erősödik, kitartó a mozgásosjátékokban,
- harmonikusan együttműködik társaival, örömként éli meg a közös játékot, mozgást,
- nagymozgása, finommozgása, egyensúlyszelése összerendezett,
- ismeri és biztonsággal használja a mozgásos tevékenységhez szükséges eszközöket,
- szokássá válik a rendszeres, gondos tisztálkodás, fogmosás, szükség szerint használja a zsebkendőt, fésűt, szalvétát, önállóan használja a WC-t,
- segítség nélkül öltözködik, vigyáz környezetére, maga körül rendet tart, figyel a játékeszközökre,
- segít társainak, szükség esetén segítséget kér és elfogad,
- konfliktus helyzetben a legmegfelelőbb megoldást alkalmazza,
- ismeri, elfogadja, megérti a másságot, megbecsüli az értékességet, elfogadó a gyengeséggel szemben,
- szokás- és szabályrendszert ismeri, alkalmazza,
- a tevékenységekkel együtt járó veszélyforrásokat megismeri, elsajátítja az elvárható magatartásformákat.

3.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

Mindezért szükséges, hogy

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék,
- az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze,
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én tudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek,
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (például: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.

A gyermekek egymás közötti kapcsolatának alakulásában lényeges szempont, hogy az óvodapedagógus bizonyos szabályokat, hagyományokat, alapvető emberi értékeket el tudjon fogadtatni a gyermekekkel, és ők ezeket megfelelően alkalmazzák. A kulturált viselkedési formák megtanítása során alakítjuk ki a gyermekekben az egymás és a felnőttek iránti szeretetet, tiszteletet, türelmet, a figyelmességet és a különbözőségek elfogadását. Feladatunk az udvarias, erőszakmentes, etikus viselkedés megtanítása, gyakorlása az adott közösségen belül, a helyes szokásrend kialakítása, az azokhoz való alkalmazkodás erősítése.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel. Igénybe vesszük logopédus, fejlesztő pedagógus segítségét.

Várható fejlődés óvodáskor végére

- kialakultak a társas együttélés szabályai, befejeződik az életkoruknak megfelelő szocializáció, kapcsolatteremtő képességei,
- felnőttekkel, gyermekekkel együttműködő, társaival képes kooperálni, feladatot megosztani, konfliktust megoldani,
- kudarctűrése életkorának megfelelő,

- együttműködő, befogadó, igényli a szépet,
- ismeri, betartja a közösségi viselkedési formákat, normákat,
- a sajátos nevelési igényű gyermekek, képességeiknek megfelelően felismerik társaik igényeit, próbálnak alkalmazkodni hozzá.

3.2.1. Befogadási terv

A következő nevelési év kiscsoportosait és a szülőket már kora tavasszal szeretettel várjuk a beiratkozást közvetlenül megelőző időszakban meghirdetett nyílt játszó délelőttökön. A szülők és a gyermekek megismerkedhetnek az óvodánkkal, a leendő óvó nénikkel, a dadussal, a csoportszobával. Eltölthetnek egy kis időt a csoportokban, bepillantást nyerhetnek az óvodai életbe, hogyan is zajlik egy délelőtt az óvodában. A gyermekeknek apró kis ajándékkal kedveskedünk, amiről eszébe juthat, hogy ő már nemsokára óvodás lesz.

A beiratkozás alkalmával szintén várjuk a szülőkkel együtt a gyermekeket is. Májusban a szülők értesítést kapnak gyermekük felvételéről és az első szülői értekezlet időpontjáról.

Az első szülői értekezlet fontos a szülők és a mi számunkra is. Ez az első olyan színtér, ahol először találkozunk közvetlenebb körülmények között, ahol már tényleg minden arról szól, hogy milyen is lesz az óvodakezdés. Igyekszünk minden olyan információt átadni, amelyeken keresztül a szülők meggyőződhetnek arról, hogy mindent a gyermekükért teszünk, melyekből megismerhetik céljainkat, azokat a szokásokat, szabályokat, amelyek a közösségi élet során elengedhetetlenek. Megbeszéljük, hogy csak együtt tudjuk a gyermekeket átsegíteni a befogadás nehézségein, kérjük együttműködésüket az elkövetkezendő években is. Tájékoztatjuk őket a Pedagógiai Programunkról és óvoda házirendjéről.

Kiválaszthatják a jelüket is, ami az egész óvodai életüket végig kíséri. Ismertetjük részletesen a szülőkkel, hogy miként képzeljük el a befogadást. Nyitottak vagyunk feléjük, hogy érezzék, bátran kérdezhetnek, tanácsot is kérhetnek. Lehetőséget biztosítunk a családlátogatásra, időpontot egyeztetünk, amikor a leendő óvó nének saját otthoni biztonságos közegében ismerhetik meg a gyermekeket.

A befogadás minden gyermeknél más és más ütemben, az egyéni szükségleteknek megfelelően történik. Az első napon még rövidebb időre, majd folyamatosan hosszabb időre maradnak itt a gyermekek. A befogadás a közösségi élet alakulásának egész későbbi folyamatára is kihat. Sok türelmet, gyöngédséget igényel minden gyermek számára. A szokás- és szabályrendszer a napirendhez igazodik, rugalmasan alkalmazkodva a gyermekek életkori sajátosságaihoz. Velük együtt alakítjuk a szokásokat, napról napra folyamatos ismétléssel érjük el, hogy természetesen legyenek számukra a szokások, biztonságot nyújtson az állandó napirend, hogy el tudjanak igazodni a maguk módján a számukra teljesen új óvodai életben.

A gyermekek magukkal hozhatják kedvenc puha, az elválást és az elalvást segítő otthoni játékukat, az „alvókát”.

Célunk, hogy a gyermekek örömmel jöjjenek az óvodába, jól érezzék magukat, élvezzék, hogy a csoport tagjai, ahol mindig várják és szeretik őket, ahol megmutathatják és kibontakoztathatják egyéniségüket, egyéni képességeiket.

Az első pillanattól kezdve a szeretetteljes, derűs, nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtésével, bátorító neveléssel ösztönözzük őket az új dolgok megismerésére.

3.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az óvodában a napirend valamennyi pontját áthatja a nevelés és a fejlesztés. A gondozás, a játék és a beszélgetések során folyamatosan érik fejlesztő hatások a gyermekeket. Éppen ezért tekintjük az óvodai nevelés, nem csupán a foglalkozások feladatának az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítását.

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel - az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Fontosnak tartjuk, hogy az óvodai környezetben hallott beszéd tempójában, hangerejében, szókincsében, hangsúlyában és stílusában alkalmazkodjon az óvodás korosztály igényeihez, és legyen példaértékű. Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára - mint életkori sajátosságra -, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Tudjuk, hogy az óvodás gyermek önmagán, saját tapasztalatain keresztül, tevékenységbe, játékba ágyazva sajátítja el az ismereteket, ezért azok átadásánál igyekszünk megtalálni a legoptimálisabb formát, módszereket és eszközöket ennek eléréséhez.

Az értelmi nevelés további feladatai

- egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása,
- másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) - alkotóképesség - fejlesztése.

Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása. Óvodapedagógusaink úgy szervezik a mindennapi óvodai életet, hogy a gyermeki gondolatok, megnyilvánulások szabad áramlásával gazdagíthassák a játékot. A gyermeki ötleteket beépítik a tanulási folyamatba, építenek a gyermekek felvetéseire és kérdéseire, ezzel is hozzájárulva az oldott légkör megteremtéséhez.

Várható fejlődés óvodáskor végére

- nyitott, érdeklődő, alapvető megismerési folyamatait tudatosan képes irányítani
- kialakul a tanuláshoz szükséges figyelve, fegyelve, monotóniatűrése
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről
- matematikai tartalmú ismeretekkel rendelkezik
- kialakulóban van kreativitása, problémamegoldó gondolkodása
- a sajátos nevelési igényű gyermekek iskolába lépés idejére, életkori sajátosságuk révén, sérülési fajtájuk, annak súlyosságától meghatározottan képessé válnak az iskolai élethez szükséges testi, lelki, szellemi feltételeknek

---

4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

4.1 Személyi feltételek

Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.

A pedagógiai munka megszervezésében az egyenletes terhelés kiemelt hangsúlyt kap. Az eredményes munka eléréséhez elengedhetetlen, hogy figyelemmel kövessük a szükségleteket, a hiányt, valamint az adódó problémákat hatékonyan kezeljük és jelezzük a munkáltató felé.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

4.2 Tárgyi feltételek

Óvodánk épületeit, udvarait, kertjeit, berendezéseit úgy alakítottuk ki, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen testmértüknek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Az épület 2019. évben energetikai felújításon esett át. Tárgyi feltételeink az elmúlt időszakban jelentősen sokat javultak. Tárgyi eszközeink tárolása a gyermekek biztonságát figyelembe véve történik. Egységenként két csoport gyermekei részére kialakított mosdó és öltöző áll rendelkezésre.

Törekszünk arra, hogy az óvoda tárgyi környezete egyidejűleg biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodapedagógusok és a pedagógiai munkát segítő alkalmazottak számára is. Csoportszobáink berendezése az adott csoport szellemiségét tükrözi.

Óvodáink tágas kerttel, játszóudvarral rendelkezik, füves és kavicsos területekre bontott. Játszóterünk korszerű, EU szabványnak megfelelő, biztonságos. Támogatói, szponzori segítséggel sikerült kicserélni a régi, elavult udvari játszóeszközeinket. Változatos mozgásfejlesztő eszközök, játékok állnak rendelkezésre – hinta, csúszda, mérleghinta, poly-ball, rugós játékok, mászóka, homokozó, műfüves pálya, kerékpározásra, rollerezésre alkalmas betonozott tér.

Csoportszobáink berendezése az adott csoport szellemiségét tükrözi, megfelelnek a rendeletben előírt feltételeknek. A berendezési tárgyak cseréje nehezen kivitelezhető, támogatói segítséggel pótolható, szükség esetén javítható.

Nevelő-oktató munkánkat elégséges számú technikai eszközök, IKT eszközök segítik. Különböző képességfejlesztő játékok állnak a gyermekek rendelkezésére. Jelentős számú szakmai és gyermekirodalmi könyvek állnak rendelkezésünkre. Zenei neveléshez, mozgásfejlesztéshez biztosítottak a megfelelő eszközeink. Taneszközeink már elavultak, fejlesztésre szorulnak.

A különböző tevékenységekhez szükséges felszerelések, fejlesztő eszközök, tornaszerek, szakkönyvek rendelkezésünkre állnak, eszköztárunk folyamatosan bővül. Kiemelt figyelmet fordítunk a mozgásfejlesztő eszközökre, így Mozgáskotta rendszerrel és többfunkciós mászókézzel is rendelkezünk., udvarunkon pedig egy műfüves pálya várja a mozogni vágyó gyermekeket.

Eszközeink

- megfelelő méretűek,
- környezetbarát anyagból készültek,
- biztonságosak,
- változatos tevékenységekre adnak lehetőséget

Fontosnak tartjuk, hogy a gyermek az óvodába lépésétől kezdve nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes, harmonikus és boldog légkörben nevelkedjen. A gyermekek mindenkori érdekeit szem előtt tartva, hagyományainkat megőrizve követjük az Alapprogramjában foglaltakat.

5. SZOKÁS- ÉS NORMARENDSZER

5.1. Az óvodai élet megszervezése

A gyermekek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket, amelyek növekvő időtartamú (5-35 perc) csoportos és differenciált tevékenységek szervezésével valósulnak meg.

Óvodapedagógusaink a csoportok arculatához igazodva építik fel, választják ki a számukra megfelelő szervezeti és időkeretet a tevékenységekhez.

Az óvodánk teljes nyitvatartási idejében szakképzett óvodapedagógusok foglalkoznak a gyermekekkel. A féléves nevelési terv határozza meg a kialakítandó és elmélyítendő szokásokat. Annak értékelése alapján kerül megfogalmazásra a következő félév terve. A tervezés során figyelembe vesszük a gyermekek egyéni és a csoportok életkori sajátosságait.

A napirend kialakításánál a játék, a játékoság kiemelt szerepét hangsúlyozzuk. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekeknek. Alkalmazkodunk az egyéni és életkori sajátosságokhoz.

5.2. Napirend

Időpont	Tevékenységek
7:00 – 9:00	Játék, szabadon választott tevékenység, játékba ágyazott fejlesztés, reggeli
9:00 – 11:30	Udvari, csoportszobai játék, játékba ágyazott tevékenység, mindennapos mozgás
11:30 – 13:00	Készülődés az ebédhez, ebéd, testápolás, tisztálkodás
13:00 – 15:30	Pihenés, folyamatos ébredés, testápolás, uzsonna
15:30 – 17:00	Játék, szabadon választott tevékenység

Napirendünk alkalmazkodik az egyéni és életkori sajátosságokhoz. A napirend keretet ad a játék, a játékba ágyazott fejlesztés és a gondozási tevékenységek folyamatosságának. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekeknek.

5.3. Nyári napirend

Az év közben már kialakított szabályok, szokások megtartásával az óvodapedagógus a nyári élet megtervezésénél lehetőséget ad a gyermekeknek arra, hogy az évszak örömeit szabadon élvezzék, közben legyen lehetőségük változatos tevékenységekre, közvetve kompetenciáik fejlesztésére.

Időpont	Tevékenységek
7:00 – 12:00	Párhuzamos tevékenységek: játék a szabadban, reggeli, zuhanyozás, napozás, egyéb szabadon választott tevékenység, óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenység.
12:00 – 13:00	Előkészület az ebédhez, ebéd, testápolás, tisztálkodás
13:00 – 15:30	Előkészület a pihenéshez, pihenés, folyamatos ébredés, testápolás, uzsonna
15:30 – 17:00	Játék, szabadon választott tevékenység

5.4. Hetirend

A hetirendben az Alapprogramban is meghatározott tevékenységek váltják egymást, ügyelve a tanulás lehetséges formáinak és módszereinek változatos alkalmazására. Figyelembe vesszük a gyermekek szükségleteit. Ennek tervezése a közös programrészen megfogalmazott elemekkel megegyezően történik és a nevelési év kezdetétől a végéig /szeptember 01-augusztus 31-ig/ tart. A játékos tapasztalatszerző foglalkozásokat többségében kötetlen formában szervezzük.

A hetirend kialakításánál figyelembe vesszük a gyermekek szükségleteit. Fontosnak tartjuk, hogy a különböző tevékenységi formák kiegészítsék egymást, épüljenek egymásra, lehetőséget adva egy téma sokoldalú megközelítésére.

Heti rendszerességgel szervezünk a gyermekek számára

- verselés, mesélés
- ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
- mozgás
- a külső világ tevékeny megismerése tevékenységeket

Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomán követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják.

Az óvodai csoportnapló az óvoda pedagógiai programja alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál. A csoportok tervező munkájának alapja a Pedagógiai Programunk. Meghatározó tényező a csoportok összetétele, a gyermekek életkora, egyéni fejlettségük.

A csoportok tervező munkáját a 2018-2019-es nevelési évtől használatban lévő OVPED rendszer (elektronikus napló) támogatja.

A rendszernek a célja az óvodai adminisztráció, naprakész információk biztosítása, egyéni-csoportos fejlesztési tervek elkészítése, értékelése, gyermeki fejlődés nyomán követése volt. A rendszer támogatásával egyéni fejlesztési tervet készítettünk az itt fellelhető kérdőívek alapján. A kiértékelt kérdőíveket fél évente a szülők számára is elérhetővé tettük. A kapott értékelési

eredményekből egyéni fejlesztési terv alapján az OVPEd rendszer a gyermekek részére fejlesztő játékokat kínál. A csoportba tartozó gyermekek egyéni fejlesztési terveinek összesítése alapján állt össze a csoport fejlesztési terve.

2023-2024-es nevelési évtől az OviKréta digitális rendszer kerül bevezetésre, mely szerkezetében, funkciójában hasonló, mint az eddig használt OVPEd digitális napló.

A digitális csoportnapló tartalmazza

- a gyermekek nevét és óvodai jelét,
- a fiúk és lányok számának összesített adatait, ezen belül megadva a három év alatti, a háromnégyéves, a négy-ötéves, az öt-hatéves a hat-hétéves gyermekek számát, SNI, BTMN gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődei ellátásban részesültek,
- a nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét,
- a napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket,
- a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó hetirendet napi bontásban,
- nevelési éven belüli időszakonként a nevelési feladatokat, a szervezési feladatokat, a tervezett programokat és azok időpontjait,
- a gyermekek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek, foglalkozások keretében az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységi formák tartalmi elemeit,
- az értékeléseket, fejlesztési tervet, a gyermekek fejlődésének nyomon követését dokumentáló személyiség naplót,
- a hivatalos csoportlátogatásokat, a látogatás célját, időpontját, a látogató nevét és beosztását, a látogatás szempontrendszerét, az eredményt,
- feljegyzést a csoport életéről.

Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

5.5. Ünnepek, jeles napok

Óvodai ünnepeink, jeles napjaink színesítik óvodánk életét. Lehetőséget nyújtanak a családokkal való találkozásra, beszélgetésekre. Kiemelt figyelmet fordítunk arra, hogy tartalmi, formai megjelenítésük a gyermekek számára érthetőek, élménnyel telítettek, és értékközvetítőek legyenek.

A szülők maguk is részesei lehetnek különböző tevékenységeknek. Fontosnak tartjuk, hogy az óvoda az együttműködés során tisztázza a szülővel, hogy melyik ünnep, hagyomány mikor és milyen mélységben illeti meg a szülői házat.

Hagyományként szerveződik minden nevelési évben a szülők kikapcsolódását és közösségi formálódását segítő alapítványi est, gulyás parti és családi nap és ünnepekhez kapcsolódó kézműves foglalkozások szülőkkel együtt.

Kirándulásainkat a szülő és a gyermek együttes részvételével valósítjuk meg annak érdekében, hogy az óvoda és a család kapcsolata a kölcsönös tisztelet jegyében elmélyüljön. Különösen kedveltek az úgynevezett kalandtúrák, állatparki látogatások.

Az egészséges életmód és természetszeretetre nevelés jegyében, valamint a szülőföldhöz való kötődés alapjaként alkalmanként szervezünk az óvodai közösség egészét érintő kirándulásokat is.

A születésnapok, névnapok megünneplése csoportonként eltérő szokásokkal zajlik, az óvodapedagógusok belátása alapján a gyermekek érzelmi igényeit, a csoport szokásait figyelembe véve.

5.6. Megemlékezéseink, ünnepeink

Zene Világnapja	Október 1.
Állatok Világnapja	Október 4.
Egészség hónap	Október hónap
Márton napi ludasságok, lámpás felvonulás	November 11.
Adventi süti vásár	November 30.
Adventi gyertya gyújtás	Adventi időszak négy hétfői napján
Mikulás ünnep	December 6.
Karácsonyi ünnep	December 16-22.
Farsang	Február hónap
Ovi hívogató	Március hónapban két alkalommal
Nemzeti ünnepünk	Március 15.
Boldogság világnapja	Március 20.
Víz világnapja	Március 22.
Húsvét	Mindenkori naptári évnek megfelelően
Föld napja/Nagyszülők napja	Április 22.
Anyák napja	Április utolsó hete- Május első hete
Apák Napja	Április-Május
Madarak és fák napja	Május 10.
Gyermek heti programok	Május utolsó hetén
Évzáró rendezvények csoportonként	Május közepétől Június közepéig eső időszakban

A fenti események szervezése évenként változik: csoport szintű, óvodaszintű, szülőket is bevonó keretek között, az adott nevelési év éves munkatervében megjelölt formában (anyagi források, aktuális célok, időjárás, egészségügyi helyzet stb. függvényében).

6 Az óvoda kapcsolatai

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények), és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

Óvoda és a társintézmények (bölcsőde, iskola) kapcsolata

Az óvodáknak előre látóan arra is gondolni kell, hogy már korábban – az óvoda szolgáltatásainak igénybevételét megelőzően – képet kell kapni a majdani szülők elvárásairól. Nem lehet az intézmény számára közömbös, hogy melyik intézmény szolgáltatásait veszik igénybe egy-két év múlva.

A nevelőmunka összehangolása és a bölcsődéből óvodába, illetve óvodából iskolába történő zavartalan átmenet érdekében, a folyamatos, összehangolt kapcsolatrendszer kialakítását eredményezi.

A **bölcsőde** – óvoda kapcsolatában fontos a kölcsönös nyitottság és a folyamatosság biztosítása a gyermekek biztonságérzetének megőrzése érdekében.

Az óvoda – **iskola** eredményes együttműködésének kulcsa a folyamatos kommunikáció és információáramlás. Az óvodapedagógus tegyen meg mindent annak érdekében, hogy az iskola megkezdése előtt lévő óvodás érdeklődéssel, örömmel, teli várakozással induljon el az első osztályba.

Az intézményi programban említett kapcsolattartási formákon kívül, - a kiemelt területünknek megfelelően törekszünk a helyi sajátosságok adta kulturális lehetőségek hatékonyabb kihasználására pl.: Színházi gyermekdarabok, Bábszínházi előadások látogatása, vendégművészek meghívása, hangszerek bemutatása.

Egyéb együttműködési formáink

Kapcsolat Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatával (fenntartó)

- Közös szakmai munka
- Közös program

Kapcsolat a családdal:

- Beszélgetés
- Beiratkozás
- Családlátogatás
- Befogadás
- Szülői értekezletek
- Fogadóóra
- Nyílt napok

-
- Óvodai ünnepek, rendezvények
  - Közös programok (kirándulás, színház, kísérés stb.)

Kapcsolat a bölcsödével:

- Egymás nevelési elveinek megismerése
- Közös programok
- Egymás munkájának megismerése

Kapcsolat az iskolával:

- Közös szülői értekezlet
- Egymás nevelési elveinek megismerése közös megbeszélések során
- Közös programok

Kapcsolat más óvodákkal, lehetőség szerint a Kárpát-medence magyar nyelvű intézményeinek egyikével is:

- Egymás nevelési elveinek megismerése
- Közös programok
- Egymás munkájának megismerése

Kapcsolat a B.-A.-Z. Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Miskolci Tagintézménnyel:

- Személyes kapcsolat felvétele
- Dokumentumok elemzése

Kapcsolat a MESZEGYI - vel és a Gyámügyi Hivatallal:

- Személyes kapcsolat felvétele
- Esetmegbeszélések
- Egymás munkájának megismerése
- Visszajelzések

Kapcsolat civilszervezettekkel:

- Személyes kapcsolat felvétele
- Esetmegbeszélések
- Egymás munkájának megismerése
- Visszajelzések elemzése

Kapcsolat az egészségügyi szervekkel (védőnő, fogászat):

- Szűrések
- Esetmegbeszélések

Kapcsolat sportlétesítményekkel:

- Versenyek
- Sportfoglalkozások

Kapcsolat a gyermek programokat ajánló közművelődési intézményekkel (színház, bábszínház, múzeum, kiállító terem):

- Előadások, kiállítások
- Jeles napok

7 AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

A tevékenységek anyagát úgy állítjuk össze a tervezés során, hogy napról napra, hétről hétre gazdagodjon, bővüljön a gyermekek tudástára. Igyekszünk a tanultakat minél több szempontból és formában feldolgozni, így folyamatosságot biztosítunk a tevékenységek között. A tevékenységformákon keresztül a gyermekek életkori sajátosságait szem előtt tartva, gyermekközpontú óvodai élet megteremtésével, a családi nevelésre alapozva, illetve azt kiegészítve gondoskodunk megfelelő műveltség tartalmak közvetítéséről. Az óvoda helyiségeit az aktuális időszakhoz, témához illeszkedően dekoráljuk, formálva a gyermekek ízlésvilágát. Arra törekszünk, hogy óvodásaink magabiztos, kreatív, problémamegoldásra és önkifejezésre képes gyermekek legyenek.

7.1 Játék

Kisgyermekkorban a játék a gyermek számára a legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenység. Elemi pszichikus szükséglete, melynek naponta, visszatérő módon, lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. Éppen ezért a játék az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. Óvodapedagógusként törekednünk kell arra, hogy ezt a folyamatot sokoldalúan támogassuk. A gyermek az őt körülvevő világról szerzett tagolatlan benyomásait a játékában rendszerezi és dolgozza fel, így válik kiemelten jelentős, egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységé. Ezért az óvodában előtérbe kell helyezni a szabad játék túlsúlyát. Az óvodai napirendben, időbeosztásban, a játékos tevékenység szervezésben meg kell mutatkoznia a szabad játék érvényesülésének, kiemelt jelentőségének. Az óvoda fontos szerepet tölt be ezen a területen is a gyermek életében.

Célunk: a gyermek harmonikus fejlődésének elősegítése és az elmélyült játék kibontakozásának támogatása

Feladataink:

Szükség van egy részről az óvodapedagógus játéktámogató hozzáállására. Az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja a gyermek számára a kitartó és élményszerű, elmélyült játékot:

- Feltételteremtő tevékenység
- Igény szerinti együtt játszás
- Támogató, serkentő, ösztönző magatartás
- Indirekt akciók

Ezen kívül az óvodapedagógusnak ismernie kell a gyermeki játék különböző szükségleteit, azok megfelelő beazonosítását az adott gyermekcsoportban (interaktivitás alapú játékszükséglet, hipotézis központú játékszükséglet, átváltozás centrikus játékszükséglet, szabályozás centrikus játékszükséglet, tér fókuszú játékszükséglet). Ezzel összefonódva megjelennek a tárgyi feltételek, melyek a gyermeki játék kibontakozására adnak lehetőséget, illetve feltételteremtő szereppel is bírnak. Az óvodában a gyermek számára biztosítani kell elegendő teret és időt az elmélyült és kitartó játékhoz. A gyermeki játékszükséglet kielégítését, a fantázia kibontakozását és a gyermeki játék különböző formáit (gyakorló játék, konstruáló játék, szimbolikus játék, szabály játék) elősegítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség.

Várható fejlődés az óvodáskor végére:

- az életkori sajátosságoknak megfelelő játékkal játszanak
- elmélyülten, örömmel, kreatívan, szabad képzetársításokat követve játszanak
- szociális kompetenciáik fejlődnek – képesek az együtt játszásra, kompromisszumkötésre
- szabálytudatuk, kudarctűrő képességük fejlett, a közösen felállított szabályokat képesek betartani
- képesek önállóan játékot kezdeményezni vagy bekapcsolódni mások játékaiba
- társaik és a felnőttek elképzeléseit megértik, törekszenek megfelelni környezetük igényeinek
- képesek szerepjátékokban a felvett szerepet eljátszani, megjeleníteni
- logikusan, kreatívan képesek problémát megoldani
- önállóan oldják meg a váratlan helyzeteket

Tevékenységformáink, melyek heti rendszerességgel megjelennek a mindennapokban:

- verselés, mesélés
- ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
- mozgás
- a külső világ tevékeny megismerése foglalkozásokat

7.2 Verselés, mesélés

A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének legfőbb eszköze. A mese különösen alkalmas az óvodás korú gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. A mesék által a gyermek előtt feltárulnak a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyai, a lehetséges viselkedésformák. Visszaigazolja a gyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást is kínál. Mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. Éppen ezért rendkívül fontosnak tartjuk a szülők szemléletének formálását, a bensőséges kapcsolatot feltételező és alakító mesélés iránt.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. A mozgással összekapcsolt

mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. A ritmus, a mozdulatok és szavak egysége érzéki-érzelmi élményt nyújt. Óvodánkban művészi értékű, elsősorban magyar irodalmi alkotásokkal ismertetjük meg a gyerekeket. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag, jó és erős alapot biztosítanak a mindennapos mondókázásnak, verselésnek. Az óvodában a 3–7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi –, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van. Az óvodai irodalmi nevelés a gyermeki irodalom változatos anyagára építve hozzájárul a gyermek egészséges lelki fejlődéséhez (érzelmi, esztétikai, erkölcsi, közösségi, kommunikációs). Gyermekkorban az ön- és világmegértés alapja a játék és a mese.

Célunk

A versek mesék megismertetésével, változatos módszerekkel, eszközökkel történő megjelenítésükkel a cél:

- élményt adni a gyerekeknek magukról és a világról: az önkifejezés, önismeret segítése; a világ megismerése, a látószög növelése -- „érti, éli, meséli” (Bajzáth Mária)
- az irodalom iránti fogékonyság és az olvasóvá nevelés megalapozása;
- kultúraátadás (közösségi értékek, normák);
- az érzelmi intelligencia fejlesztése;
- esztétikai tapasztalatok (mindennapi és művészi) biztosítása;
- a fantázia működésének segítése
- örömmel beszélés: a nyelvi kifejezőkészség fejlesztése; magabiztos és igényes nyelvhasználat;
- közös, szociális élmény biztosítása

Feladatunk

- Kellemes, nyugodt, érzelem gazdag légkör kialakítása
- A könyv, az irodalom élményének biztosítása, az olvasóvá nevelés megalapozása

Az irodalmi alkotások megjelenítéséhez, élménykibontakoztatásához anyagokra, eszközökre, megfelelő helyre és elegendő időre van szükség. Az irodalmi alkotások dramatizálása által fejlődik a gyermek produktív fantáziája. A bábjátékokban rejlő lehetőségek inspirálják, motiválják a gyereket. Az élménynyújtást kötetlen formában szervezzük a nap folyamán bármikor, komplex módon gondolkodva, amikor a hangulat, tevékenység, aktivitás, hely lehetővé teszi, a csoportban kialakított szokásoknak megfelelően.

Várható fejlődés az óvodáskor végére

- igénylik a rendszeres mesehallgatást és szívesen idéznek fel meséket, mondogatnak mondókákat, verseket
- rögzülnek a mesehallgatáshoz kötődő szokások
- felismerik a klasszikus népmesei kifejezéseket, közmondásokat
- szeretik, becsülik, örömmel lapozgatják a könyveket
- szívesen élik újra az élményeiket akár bábozás, dramatizálás segítségével

- mesehallgatás közben képesek a belső képalkotásra.

7.3 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Csoportjaink életében valamilyen formában minden nap megjelenik az ének és a zene, hiszen feszültségoldó hatású, több területet fejleszt egyszerre a memóriától a testsémán át a közösségi érzékig. Segítségével valamennyi területet fejleszthetjük (pl. légzés, artikuláció, szövegértés, mozgás és beszédritmus). A dalok, mondókák anyagát hozzákapcsoljuk tevékenységeinkhez, környezetünk jelenségeihez, hangulatfokozó, konfliktust megelőző, megoldó eszközként is alkalmazzuk.

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. A játékdalokhoz, mondókákhoz természetes módon kapcsolódik a zenei ritmusérzék - ütem, ritmus, tempó, zenei hallás - tiszta éneklés, dinamika, hangsín, zenei emlékező- és reprodukáló képesség, belső hallás, zenei formaérzék fejlesztése.

Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, tovább élését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának, zenei ízlésvilágának alakításában. A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is. Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával, fejlődik zenei hallása, kialakul éneklő kedve. A zene segítségével, énekléssel, mondókázással erősödik testi-, lelki-, szellemi harmonizációja.

Várható fejlődés az óvodáskor végére

- a gyermeknek kialakul az igénye a zenére, mondókázásra, egy-egy adott helyzetben felszabadultan, örömmel játszanak dalosjátékot, énekelnek, kezdeményeznek énekes játékokat
- mondókázás, babázás, lovacskaós játékok, saját maguk örömeiből fakadóan való éneklése
- zenei hangszerekkel közösen és örömmel zenélne
- alapvető zenei képességek kialakulása: zenei hallás, zenei ritmusérzék, belső hallás, zenei formaérzék elsajátítása
- zenei tapasztalat szerzése a különböző magyar hagyományú időszakokból

7.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti

szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képiplasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendező képességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzetének gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket a különféle eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és változatos eljárásaival. A gyermekek számára megszokott és elérhető helyen rendelkezésre állnak az eszközök, anyagok, amivel a gyermeki fantáziának megfelelően dolgozhatnak, alkothatnak. Célszerű az alkotó tevékenységek és a munkatevékenységek összehangolása, hiszen a szabad, önálló tevékenykedés gyakran jár együtt viszonylagos rendtelenséggel. Szokásrend alakításával lehet képessé tenni a gyermekeket környezetük rendben tartására.

Az ábrázolás sokszor helyettesíti a szóbeli a kommunikációt, a gyermekek könnyebben, látványosabban tudják kifejezni érzéseiket, gondolataikat. Fontosnak tartjuk valamennyi gyermek munkájának, alkotásának elismerését, tiszteletben tartását.

A tevékenységek megszervezéséhez pedagógiai alapot adhatnak az évszakok változásai, a természet szépségei, tárgyai, a gyermekek által megérthető világ eseményei. Az ünnepek, jeles napok érzelmileg is közel állnak a kisgyermekhez, így ugyancsak hasznosíthatóak a kreatív kézműves tevékenységek során.

Fontosnak tartjuk az elfogadás, a tolerancia biztosításával a gyermeki munkára értéként való tekintést. Az ötlettől a megvalósításig főként dicséretet, buzdítást, elismerést, bátorítást, útmutatást várnak a gyermekek. Célunk ezen a képességterületen továbbra is a tehetségigéretnek felismerése és a gyermekek továbbfejlesztése, a gyermeki alkotóképesség és önkifejezés felébresztése, az alkotások során alakuljon tovább személyiségük, érzelmi intelligenciájuk, szociális érzékenységük.

Várható fejlődés az óvodáskor végére

- szívesen és önként vesznek részt többféle vizuális tevékenységekben
- vizuális tapasztalatokkal rendelkeznek, változatosformában egyéni kifejező módon, kreatívan reprodukálják élményeiket, elképzeléseiket
- változatos technikai ismereteikkel képesek alkotni, megjeleníteni meséket, játékokat, fantáziájukban megtervezett eszközöket stb
- tevékenységek közben képessé válnak együttműködni társaikkal

- síkban, térben jól tájékozódnak

7.5 Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszicho-motoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődéskedvező egymásra hatása.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A gyerekek egészséges fejlődésének érdekében megteremtjük azokat a feltételeket, amelyek elősegítik a biológiai fejlődést, növelik a szervezet teherbíró, ellenálló és alkalmazkodó képességét. A különböző mozgások elsajátításának folyamatát a gyermekek mozgástapasztatására, játékos kedvére építjük. Szem előtt tartjuk, hogy a mozgás tevékenység legértékesebb anyagai a játékok, mert nem csak a mozgások kombinációira adnak alkalmat, hanem új meg új tapasztalatok szerzésére is. Az óvodapedagógus biztosítja, hogy az adott gyakorlatot mindenki saját képességei szerint hajtsa végre.

A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására. Kiemelt figyelmet fordítunk az udvari játéokra, időjárásnak megfelelően a lehető legtöbb időt töltjük a szabad levegőn, illetve gyakran szervezünk különböző mozgásfejlesztő tevékenységeket az udvaron.

Az irányított mozgásfejlesztés alkalmával lehetőséget teremtünk tudatosan szervezett testedzésre, a gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak megfelelő komplex képességfejlesztésre.

A szervezett tevékenységek során fontos feladatunknak tekintjük, hogy tovább fejlesszük a korábban kialakult kezdeményező kedvet, önállóságot, bátorságot, kitartást, egymás segítségét, alkalmazkodó képességet, áruk sikereinek elismerését.

A gyermekek számára érvényes ajánlások, hogy a hibákat gyakorlat közben a helyes mozgás dicséretével javítjuk, a hibajavítást tapintatosan végezzük, a bátortalanabb, vagy ügyetlenebb gyermekeknek segítünk, törekszünk a pozitív megerősítés használatára.

A tervezésnél é levezetésnél szem előtt tartjuk a csoport egészségi állapotát, egy-egy gyermek fáradékonyságát és fejlettségi szintjét. Kihasználjuk a környezeti felételek adta lehetőségeket. pl.: tornaterem, udvar, műfüves pálya, mozgásfejlesztő eszközök.

Várható fejlődés az óvodáskor végére

- Mozgásuk összerendezetté, megfelelő ritmusúvá válik
- Cselekvőképességük gyors, mozgásban kitartóak
- Fejlődik tér és idő tájékozódó képességük
- Megszeretik és igénylik a mozgást
- Egyéni-, csoportos-, sor és váltóversenyt játszanak az óvodapedagógus segítségével és a szabályok pontos betartásával
- Megértik az egyszerű vezényszavakat
- A természetes járást, ütemes járással váltakoztatják
- 20-30 métert képesek futni
- Neki futással, tetszés szerinti akadályt átugranak, ugrásukat a talajéréskor fékezni tudják
- Kis labdát dobnak távolba
- Labdát vezetnek helyben
- Egy kezes felső dobással célba dobnak

7.6 A külső világ tevékeny megismerése

Az óvodai nevelés célja, feladata olyan szokások, szokásrendszerek és viselkedési formák kialakítása, amely lehetővé teszi, hogy a gyermekek harmonikus kapcsolatba kerülhessenek természeti és társadalmi környezetükkel, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében hangsúlyt helyezni a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

Fontosnak tartjuk, hogy a környezeti nevelés során a fenntarthatóság gondolata hangsúlyosan megjelenjen, a természeti, a társas-társadalmi környezet fenntarthatósága (és ezen belül a fenntartható fejlődés, a fenntartható fogyasztás) érdekében szükséges ismeretek, magatartásminták, értékek és életviteli szokások bevezetése meginduljon, az óvodás korú gyermekek sajátosságaihoz igazodva fokozatosan egyre nagyobb teret kapjon.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő, biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A nevelés fontos feladata a szülőföldhöz, a nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása, a helyi népszokások felelevenítésével. Feladat a pozitív magatartásmódok kialakítása, a környezeti kultúra iránti igény megalapozása, a gyermek közvetlen környezetében levő élővilág megismertetése és megszerettetése, az élő és élettelen környezeti tényezők közötti

leglényegesebb összefüggések megláttatása, a helyi adottságok, lehetőségek feltárásával, felhasználásával.

A külső világ tevékeny megismerése az egész óvodai - és óvodán kívüli – életet átszövi. Az udvari játék, a kiskert a kirándulások, séták megannyi lehetőséget nyújtanak a tervezett és a spontán ismeretszerzésre.

A tevékenységek sokrétű tapasztalattal segítik a gyermekek fejlődését, megalapozzuk a környezettudatos magatartásforma kialakulását a fenntartható fejlődés érdekében. A gyermekeknek változatos lehetőségeket biztosítunk a tapasztalatszerzésre, az ismeretek bővítésére, minden esetben az életkori sajátosságokat szem előtt tartva. Az udvar az év minden szakaszában olyan színhely, ahol a gyermekek megfigyelhetik a természet különböző jelenségeit, élőlényeit. Természetesen a kertben élő rovarok, kis állatok élete is a gyermekek szeme előtt folyik. Óvodapedagógusi feladat ezekre a gyermekek figyelmét felhívni, a természet szépségeit megmutatni. Az udvar tehát nem csak a játék színtere. Itt ismerkednek a gyermekek a kerti munkákkal, amiben megfelelő szerszámokkal ők is részt vehetnek. A közös program keretében tavasszal ültetett növényekről, virágokról folyamatosan gondoskodnak. Ebben a folyamatban ismereteket szereznek a növények életfeltételeiről, fejlődésükről, látják munkájuk eredményét.

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti – emberi – tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alak, nagyság és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiség szemlélete.

Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.

Arra ösztönözzük a gyermekeket, hogy a kirándulások, séták alkalmával szerzett élmények és azok felelevenítése során meg tudják fogalmazni a természethez kapcsolódó gondolataikat, meg tudják jeleníteni ezeket alkotásaikban.

A matematikai tartalmú tapasztalatokat spontán és tervezett formában szerzi a gyermek. A tapasztalás során képességei fejlődnek. Az óvónő feladata, hogy biztosítsa a fejlődés feltételeit, építsen a gyermek kíváncsiságára, megfelelő tevékeny helyzetet teremtsen az élménygyűjtéshez, mérésekhez, ítéletalkotáshoz, a mennyiség, alak, nagyság és téri viszonyok fölismeréséhez, játékban való gyakorlásához, illetve kötött foglalkozásokon ezek rendszerezéséhez. Az életkornak megfelelő

gondolkodási műveletek, a rendezés, rendszerezés elsajátítása, a kötetlenül kezdeményezett, vagy kötötten szervezett foglalkozásokon történik. Alkalmazkodni kell a gyermekek egyéni tempójához, lehetőséget kell adni az egymástól való tanulásra, tapasztalatok és a gondolatok kicserélésére. Ki kell használni a páros tevékenységi forma, és a kiscsoportos foglalkozás előnyeit. Az óvónőnek törekedni kell arra, hogy a gyermeket a problémahelyzet és a probléma megoldása önmagában motiválja. A matematikai nevelés egy folyamat, melyet a tervezésben szem előtt kell tartani.

A matematikai problémák iránt felkeltjük az érdeklődést és kielégítjük a gyermekekben élő természetes kíváncsiságot, mindezt játéka, játékos feladatokba ágyazva, mivel az óvodás gyermek legjobban az érzékszervi, mozgásos, cselekedtető formában sajátítja el a matematikai összefüggéseket, relációkat.

Várható fejlődés az óvodáskor végére

- Elemi ismeretekkel rendelkezik növényekről, állatokról, természeti jelenségekről, a Föld védelméről, környezettudatos magatartásról, fenntartható fejlődésről, a szelektív hulladékgyűjtés fontosságáról.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, amelyek a természeti és társadalmi környezet megóvásához és megbecsüléséhez szükségesek.
- Tudják lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét.
- Tudják saját születési helyüket és idejüket.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségében
- Felismerik a napszakokat.
- Testsémája kialakult.
- A gyermekek ismerik a környezetükben lévő intézményeket, szolgáltató üzleteket, esztétikai alkotásokat.
- Ismerik környezetük növényeit, s azok gondozását.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési eszközöket.
- A tárgyakat meg tudják számolni legalább 10-ig, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
- Megkülönböztetik a jobbra – balra irányokat, értik a helyeket kifejező névutókat (pl. fölél, alá, közé stb.)
- Képesek elemi ok – okozati összefüggések megértésére, egyszerű következtetésekre.
- Ismeretei megjelennek az aktív szókincsében

7.7 Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység – az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt napi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.

A gyermek munkajellegű tevékenysége:

- örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység;
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége;
- a közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Minden gyermeket olyan munkával bízunk meg, amely készségeit fejleszti és sikerélményhez juttatja. Célunk egyrészt az önkéntesség, másrészt a közösség érdekében végzett tevékenység örömeinek átélése.

7.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodás korosztály tanulásának igazi terepe a játék. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzáson alapuló, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Szabad játék során önálló tapasztalatszerzésre, belső és külső világ megismerésére van lehetőség. A játék egy rugalmas közvetítőterep, ahol a gyermek belső képi világa és a normákkal, szabályokkal teli külső világ találkozik egymással anélkül, hogy ez a gyermek számára konfliktust jelentene. A spontán szerzett ismeretek mellett megjelenik az óvodapedagógus által kezdeményezett, irányított játék tevékenység, mely magában hordozza a tanulás jegyeit is. Kisgyermekkorban a játék és a tanulás nem különíthető el. A játék elemei a gyermeki műveltség alkotórészei, különböző élethelyzetek, technikák, tanulási módok megjelenítési formái. Az tanulás nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus általkezdemenyezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- utánzás, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- spontán játékos tapasztalatszerzés;
- játékos, cselekvéses tanulás;
- gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Várható fejlődés óvodáskor végére

- a gyermekek kíváncsiak, érdeklődőek, nyitottak a külső környező világra
- képesek bizonyos ideig elmélyülten tevékenykedni a választott vagy ajánlott dologgal
- egy-egy helyzetben önállóan döntenek
- játék során ötleteiket, elképzeléseiket, annak kivitelezési módját önállóan hajtják végre
- az elkezdett tevékenységben kitartóak, a játékot végig viszik, befejezik
- felnőttekkel, társaikkal képesek nyíltan, szorongásmentesen beszélgetni, megértik egymást
- képesek kompromisszumra, szeretnének környezetük igényeihez igazodva cselekedni

8 A TEHETSÉGGONDOZÁS MEGALAPOZÁSÁNAK ELVEI ÉS DOKUMENTÁCIÓJA

Fontosnak tartjuk a tehetségígéretű gyermekek felismerését és támogatását, hogy képességeik további fejlődésében segítségükre tudjunk lenni. Támogató légkört teremtünk és olyan játékos differenciáló tevékenységeket biztosítunk, amelyek a tehetséges gyermek speciális szükségleteit kielégítik.

A gyermeki fejlődés ezen szakaszában még nem minden területen mutatkozik meg a tehetség. Tapasztalataink alapján a mozgásos, zenei, matematikai, vizuális képességek terén fedezhetünk fel tehetségígéreteket. Az óvodai tehetséggondozás a tehetségígéretesek megtalálásával kezdődik, majd a fejlesztés egyénre szabottan folytatódik. A fejlődést a gyermek egyéni fejlődését nyomon követő dokumentumban rögzítjük.

Az óvodás korosztály esetében a spontán és/vagy egy adott szempont szerint célzott megfigyeléseken alapszik a gyermeki személyiség megismerése.

Az óvodapedagógus feladatai közé tartozik a gyermekek fejlesztése, önmagukhoz mérten tehetségük kibontakoztatása, együttműködésének, társas kapcsolatainak, kommunikációjának fejlesztése, esélyegyenlőség biztosítása, átlagon felüli adottságok, kreativitásuk, motivációjuk felfedezése, tehetséggondozó programok biztosítása, alkotó szabadság, merészség légkörének megteremtése.

Mindezek érdekében az óvodapedagógusnak fel kell ismernie és gondoznia kell a tehetség-ígéretes gyermekeket, akár a csoportjában, akár külön foglalkozáson újszerű módszereket, egyénre szabott technikákat alkalmazásával. Biztosítani kell a megfelelő tárgyi feltételeket a fejlesztéshez, valamint be kell vonnia a szülőket a tehetségfejlesztő munkába, hogy velük együtt munkálkodva még hatékonyabban tudjuk megvalósítani a tehetséggondozást, és az ezzel kapcsolatos feladatokat, pl. iskolaválasztást.

Az óvodai tehetséggondozás céljai, a korosztályi sajátosságokból adódóan specifikusak.

- A tehetséges gyermek erős oldalainak fejlesztése mellett célunk a tehetséggel összefüggő, és az attól független gyengébb képességek fejlesztése, az egész személyiség támogatása.
- Megfelelő légkör kialakítása a csoportban annak érdekében, hogy az átlagot meghaladó képességű gyermek személyisége nehegy elbizonytalanítsa, kisebbség érzéssel töltsen el a többi gyermeket.

- Kiegészítő tevékenységek keresése és biztosítása, melynek célja a feltöltődés.
- Elegendő pihenés biztosítása, szem előtt tartva, hogy a tehetséges gyermekek egy részének sokkal kevesebb az alvásigénye, mint a társaiknak. Így lehetőséget biztosítunk a pihenőidőben csendes tevékenység végzésére.

Segíteni kell az óvodapedagógusokat a tehetséggondozás megvalósításában. Fontos szem előtt tartani, hogy csak kreatív pedagógus képes kreatív gyermekeket nevelni és fejleszteni. Ezért elengedhetetlen az óvodapedagógusok módszertani kultúrájának folyamatos gazdagítása, pályázatok, előadások, hospitálások, bemutatók, tárgyi feltételek biztosítása.

9 A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében az óvodapedagógus elsődleges feladata az, hogy segítse a gyermek alkalmazkodását az óvodai élethez. Megismerve a gyermek személyiségét, problémáját, erősségeit és fejlesztendő területeit, olyan differenciált tevékenységeket biztosítson, amelyek a gyermek egyéni fejlődését, a csoportba való beilleszkedését elősegítik.

A gyermekcsoportok megtapasztalhatják a másság elfogadásának élményét, megtanulhatják a segítő együttélés módját a különleges figyelmet igénylő társaikkal való együttlét során.

Intézményünkben vállaljuk az SNI, BTMN, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az értelmileg enyhén sérült gyermekek integrációját.

Óvodáinkban azokkal a gyermekekkel egyénileg is foglalkozunk, akik életkorukhoz képest lemaradást mutatnak valamilyen képesség, készség területén, vagy szociokulturális hátrányukat kompenzálni kell, az esélyegyenlőség érdekében.

Tehetség ígértű gyermekek képességeinek, készségeinek további fejlesztését feladatunknak tekintjük. Lehetőséget biztosítunk nekik arra, hogy a mindennapok során, cselekvéses helyzetekben személyiségük tovább fejlődhessen.

Célunk

- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése és fejlesztése az óvodai csoportban integráltan, a programunkban meghatározott elvek és célok szerint, biztosítva számukra a speciális fejlesztés és a felzárkózás lehetőségét.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek alkalmazkodó képességének, önállóságának, együttműködő képességének fejlesztése a sikeres szocializáció érdekében
- A bennük rejlő tanulási potenciál kihasználása, problémamegoldó képességeik fejlesztése.
- Annak szem előtt tartása, hogy az elvárásaink minden esetben igazodjanak a gyermekek fejlődési üteméhez.
- Interperszónális kapcsolatok alakítása, annak érdekében, hogy e különleges bánásmódot igénylő gyermekek minél előbb és minél nagyobb mértékben integrálódjanak az óvodai csoportba, gazdagítva és színesítve azt.

Feladataink

- Olyan modell nyújtása és támogató légkör kialakítása, ami pozitív módon befolyásolja a kiemelt figyelmet érdemlő gyermekek személyiségfejlődését.
- Olyan speciális tevékenységek beépítése a mindennapi tevékenységekbe, melyek ezen gyermekek felzárkóztatását segítik elő.
- A gyermek családi hátterének megismerése, megfelelő tájékoztatás, tanácsadás, támogatás a szülőknek. A legmegfelelőbb kommunikációs csatornák és módszerek megkeresése, alkalmazása.
- Megfelelő vizsgálatok kérése (Nevelési Tanácsadó, Pszichológus, Logopédus)
- Olyan komplex (logopédusi, pszichológusi, orvosi, gyógypedagógusi) szakvélemények figyelembevétele, melyek segítségével jobban megismerhetjük a gyermeket, és a sérülésük struktúráját.
- A gyermekek sérülés-specifikus fejlesztése, megfelelő szakemberek segítségével, elősegítve ezzel a felzárkózást és a harmonikus személyiségfejlődést.
- A mindennapos fejlesztő tevékenységek megszervezése, a differenciálás, és az egyéni bánásmód elvének kiemelt alkalmazásával (mozgás-, vizuális-, akusztikus és taktilis észlelés, értelmi képességfejlesztés, beszéd-, és kommunikációfejlesztés, megismerő folyamatok alakítása, önállóságra nevelés, szokás-, és szabályrendszer kialakítása, gyakorlása).
- A gyermekek bevonása a csoport mindennapi életébe, a közös tevékenységekbe, elősegítve a hozzájuk való kapcsolódást (az én-képük erősítésével, sikerélményt nyújtó megbízások adásával, példamutatással, ösztönző figyelemfelhívással).

Azoknak a gyermekeknek, akiknek speciális szükségletük kielégítése érdekében segítségére van szüksége, az óvoda külső szakember – gyógypedagógus – megbízásával biztosítja a szakszerű ellátást.

A BTMN-es gyermek fejlesztéséhez a Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Miskolci Tagintézményének szakemberei megfelelő terápiát, fejlesztést nyújt.

10 A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá válik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges:

- testi,
- lelki,
- szociális érettség,

amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálásnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

- érthetően, folyamatosan kommunikál, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermekkedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb - szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škôl v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

A hároméves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi és szociális fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY
SZEDER ÚTI TAGÓVODÁJA

„KÖRNYEZETVÉDELEM TOLNAI GYULÁNÉ MÓDSZERÉVEL”
HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

OM azonosító: 028572

Készítette: A MIÓVI Szeder Úti Tagóvodájának nevelőtestülete

Hatályos: 2024. szeptember 1.

2024.

MIÓVI Szeder Úti Tagóvodája

*Ha az életedet valami nagyon jónak és valami nemesnek akarod szentelni, sőt Isteninek,
akkor neveld az Ifjúságot.”*

/Don Bosco/

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS.....	5
I. HELYZETKÉP.....	5
I.1. Az intézmény bemutatása	5
II. KÜLDETÉSNYILATKOZAT	6
III. INTÉZMÉNYKÉP – JÖVŐKÉP.....	7
III.1. Intézménykép	7
III.2. Pedagóguskép	7
III.3. A pedagógiai munkát segítők képe	8
III.4. Gyermekkép.....	8
IV. INTÉZMÉNYI ALAPELVEK, ÉRTÉKEK, CÉLOK, FELADATOK	9
IV. 1. Alapelvek, értékek	9
IV.2. Célok, feladatok:.....	9
V. AZ ÓVODAI ÉLET FELADATAI.....	10
V.1. Az egészséges életmód alakítása	10
V.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	13
V.3. Az anyanyelvi, az értelmi nevelés megvalósítása	14
VI. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	16
VI.1. Hetirend.....	16
VI.2. Napirend.....	17
VI.3. Ünnepek	17
VII. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI	23
VII.1. Játék	23
VII.2. Munka jellegű tevékenységek.....	26
VII.3. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	27
VII.4. Verselés, mesélés.....	29
VII.5. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	31
VII.6. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....	33
VII.7. Mozgás	36
VII.8. A külső világ tevékeny megismerése matematikai tapasztalatszerzéssel.....	40
VIII. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	46
IX. A PEDAGÓGIAI MUNKA TERVEZÉSE, MÉRÉSE, ÉRTÉKELÉSE	47
IX.1. A tervező munka és a csoportnapló.....	47

IX.2. A mérés, értékelés folyamata és dokumentációja	48
X. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	49
X.1. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló kiemelt intézkedések	49
X.2. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek	50
XI. A GYERMEKVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK	51
XII. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE.....	53
XII.1. A sajátos nevelésű gyermekek nevelése	53
XII.2. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelése.....	53
XII.3. A kiemelten tehetséges gyermekek gondozása.....	54
FELHASZNÁLT IRODALOM	54

BEVEZETÉS

Az intézmény bemutatása Óvodánk Komlóstetőn, Miskolc zöldövezeti részében található, távol a város forgatagától. A Bükk hegység lábánál, Tapolca és Diósgyőri Vár között. 1992-ben épült, új egyedi technológiával a lakótelep szívében, családi házak és bérházak gyűrűjében.

Intézményünk 2020-2022 között TOP-6.2.1-16-MI1-2017-00004 azonosító számú projektje keretében vissza nem térítendő támogatásban részesült. Intézményünk 5 csoportos óvodaként működik, ahol fejlesztőszoba és új tornaterem is támogatja az ide járó gyermekek megfelelő ellátását, fejlesztését. Az óvoda udvarának területe is növekedett, amely így új játékeszközökkel felszerelt udvarész. Az óvoda működési feltételei megfelelő színvonalon biztosítottak. Az óvoda környezetében található egy uniós játszótér, ami 2014-ben lett felújítva. A jó levegőt a közeli erdő biztosítja.

A lakótelep lakosságát tekintve ~4000 fő. A nagyvárosi átlaghoz képest viszonylag konszolidált lakótelep, ahol az emberek törődnek egymással, környezetükkel. Hajlandóak tenni a lakótelep szépségéért, a közösségi élet tartalmasabbá tételéért, amiben helyi önkormányzati képviselőnk is élen jár, elkötelezett, az óvoda irányában, folyamatos támogatást nyújt.

Óvodánk gyermekeinek zöme Komlóstetői lakos, de az óvoda körzetén kívül eső körzetekből is fogadjuk a gyermekeket. Óvodásaink családi háttere vegyes, nagytöbbségében átlagos. Óvodánk férőhelye, alapító okiratunk szerint 125 fő. Az óvoda modern, tetszetős épületben helyezkedik el, 5 foglalkoztató helyiséggel és az ezekhez tartozó kiszolgálóhelyiségekkel. Az 5 foglalkoztató helyiségből kettőben galéria is található, így javítva a helykihasználást, valamint újabb játéktérületet, birtokba vehető „életteret” nyújtva a gyermekeknek. A tágas aula szükség esetén tovább bővíthető, egybenyitható két csoportszobával, ideális helyszínt biztosít a különböző óvodai szintű rendezvények számára: teljes óvodai szülői értekezlet, bál, évzárók, farsang, egyéb rendezvények. Az óvoda tágas udvara sok játékot, mozgást tesz lehetővé a gyermekek számára. Az udvari játékok fejlesztése 2021-2022-ben megtörtént modern EU szabványnak megfelelő eszközöket telepítettünk.

I. HELYZETKÉP

I.1. Az intézmény bemutatása

Intézményünk tárgyi feltételei:

A tárgyi feltételek korszerűsítése és fejlesztése a költségvetés lehetőségeinek megfelelően folyamatos, a biztonságos, korszerű, és a pedagógiai gyakorlat megvalósítását szolgáló eszközök beszerzése. A tagóvodánk belső tereinek kialakításakor az óvodai dolgozók esztétikus, praktikus, a gyermekek magas színvonalú ellátását szolgáló, környezeti feltételeket igyekeznek biztosítani. A megfelelő szintű feladatellátáshoz az alapvető eszközökkel az óvodánk rendelkezik. A tagóvodánk a Miskolci Fekete Szeder Alapítvány támogatásával is folyamatosan bővíti eszközeit, tárgyi feltételeiket.

Intézmény szervezeti elemei, nevelőtestületünk:

Az intézményt tagintézmény-igazgató vezeti, Igazgatói irányítással. A szakmai munkát logopédus, fejlesztőpedagógus, óvodapszichológus támogatja. A nevelő munkát közvetlenül segíti 1 fő pedagógiai asszisztens és 5 fő dajka. Az óvoda esztétikus és biztonságos környezetének

kialakításában, megteremtésében 1 fő gondnok és egy fő közfoglalkoztatott konyhai kisegítő is részt vesznek. A jogszabályi kötelezettségüknek megfelelően, az óvodapedagógusok, rendszeresen vesznek részt, továbbképzéseken és az integrált intézmény keretei között működő munkaközösségek munkájában. A munkaközösségek a megújulás és az új pedagógiai módszerek megismerésének elsődleges színterei.

Óvodánk partneri hálózata:

A partnerközpontú működésre törekszünk valamennyi partnerünkkel a gyermek, pedagógus, szülő, fenntartó, társintézmények, közművelődési intézmények, egészségügyi intézmények, köznevelés irányítás intézményei, szakmai szolgáltatás intézményei) a kölcsönös az együttműködés és a kapcsolattartás folyamatos.

II. KÜLDETÉSNYILATKOZAT

Az intézményünkben fontos, hogy gyermekeinket érzelmi biztonság, otthonosság derűs légkör szeretet vegye körül. Az óvoda épülete, udvara, berendezései megfelelően szolgálják a gyerekek kényelmét, biztosítják egészségük megőrzését, lehetővé teszik a mozgás és játékgényeik kielégítését. Helyi programunkban nagy figyelmet fordítunk a gyerekek egyéni, eltérő fejlődési ütemére. Gyermekközpontú nevelésünk fő célja az óvodás gyermek sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése az életkori és egyéni sajátosságokat figyelembe véve. Intézményünkben olyan pedagógusok nevelik a gyermekeket, akik elkötelezettek programunk értékei iránt. Munkájuk során törekednek az egyéni képességek kibontakoztatására és az egyéni képességek differenciált fejlesztésére.

Programunk: „Környezetvédelem Tolnai Gyuláné módszerével” Sok évvel ezelőtt kidolgozott programjai elsősorban az iskolára készültek. A heurisztikus program - mint nevében is benne van - a felfedezésre épül. Írást - olvasást tanító módszerét, a programnak az óvodára való kiterjesztésére Ica néni egyik volt tanítványa hatására szülőfalujában, Boldván került sor, az ottani óvoda kollektívája segítségével. Az anyanyelvi program gerincét a hangoztatási mondókaanyag, és a titkos nyelv képezik, komoly beszédjavító, iskola-előkészítő szereppel. Számunkra rendkívül szimpatikus a szülőhely - lakókönyezet - haza megismertetésére és megszerettetésére irányuló törekvése, a természetes anyagok használatának előtérbe állítása, valamint az erdő és annak élővilágának felfedezése. Gyümölcsprogramunk hozzájárul a gyerekek életre és étrendre neveléséhez és segít abban is, hogy a helyes étkezési szokások kialakuljanak ennél a korosztálynál. Fontosnak tartjuk a szakmai tudás folyamatos bővítését, keressük az önképzés és továbbképzési lehetőségeket. Valljuk, hogy az óvodapedagógusok és a nevelést segítő alkalmazottak együttes munkája elengedhetetlen a hatékony óvodai nevelésünkben. Valljuk, hogy a gyermekeket minden életszakaszban orientálnunk kell valamire, vezetni kell valahová. A felnővekvő nemzedéket fel kell készíteni a változó felnőtt társadalomban való igazodás képességére, arra, hogy őrizzék az emberi értékrendet, védjék a természetet, hogy tudjanak alkalmazkodni a rohanó világhoz, legyen önbizalmuk, belsőtartásuk. Óvodánk nyitott a családok felé. Kapcsolatainkban ők az elsődleges partnereink elengedhetetlen a kölcsönös bizalomra épülő kapcsolat, a gyerekek személyiségének kibontakoztatásában fontos a sokoldalú együttműködés. Törekszünk arra, hogy óvodásaink éretté váljanak az iskolára, fizikailag, lelkileg és értelmileg egyaránt.

III. INTÉZMÉNYKÉP – JÖVŐKÉP

III.1. Intézménykép

Intézményünk a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik évétől az iskolába lépésig, legfeljebb hétéves korig. Az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció. Ezzel összefüggésben kiemelt feladatunknak tekintjük a családok mind jobb megismerését, milyenek a nevelési módszereink, hogyan gondozzák gyermekeinket, milyen szocializációs mintát nyújtanak, milyen a család összetétele. Mindezek feltárása az óvodapedagógus feladata még a gyermek óvodába lépése előtt, hogy meg tudjon felelni a családi nevelés kiegészítésének. Szükségesnek tartjuk az intézményi nyitottságot, hogy a szülő az óvodában folyó munkát megismerve, saját nevelő munkáját tudatosabban végezze, ill. a kölcsönös tapasztalatszeréssel biztosíthatjuk a gyermekek személyiségfejlesztését, szocializálódását, személyiségük, testi. Lelki épségük védelmét. Olyan támogató tanulási környezetet alakítunk ki, amelyben minden feltétel adott ahhoz, hogy a gyermekek tanulási képességeik optimálisan fejlődhessenek. Célunk, hogy gyermekeink tanulási kompetenciáit egyéni képességeinek megfelelő fejlesztésével megalapozzuk az egész életen át tartó tanulás igényét és képességét. A fenntartható fejlődésre irányuló környezeti nevelésünk során is az élethosszig történő tanulás elvét és gyakorlatát érvényesítjük. Az egész életen át tartó tanulásra való alkalmasság számos tanulási helyzet és kihívás iránti szükséglet és indítékok korai megalapozását jelenti, az óvoda preventív funkcióját megerősíti. Az információs társadalom digitális állampolgárát célzó, valamint, az IKT eszközöket használó, rugalmas tanulási utakat biztosító szemléletet előtérbe helyező nevelés-oktatás megvalósítására törekszünk, az életkori sajátosságok megerősítése mellett. A tanulásban, neveltségben lemaradó gyermekeknél a lemaradás, lemorzsolódás okait azonosítjuk, egyéni fejlődési tervet biztosítunk, eredményeinket mérjük és értékeljük. Munkánkban az e pedagógiai programban meghatározott módszerek mentén az óvodapedagógusok változatos, egyénre szabott módszerekkel végzik nevelő munkájukat.

Intézményi jövőkép:

Fő törekvésünk, hogy a gyermekek társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során elsajátítsák az együttélés szokásait, megtanuljanak figyelni, alkalmazkodni, együtt érezni egymással, miközben tolerálják egymás másságát. Azon dolgozunk, hogy e feladat sikerességéhez szükséges feltételeket folyamatosan javítsuk, a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetettséget növelő tényezők azonosítását követő, célzott és személyre szabott beavatkozások megvalósításával. Céljaink eléréséhez szükségünk van partnereink támogatására, ezért a helyi köznevelési intézmények hálózatos kapcsolódásának, külső és helyi kapcsolatainak erősítésére, tovább építésére, helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések fejlesztésére törekszünk. Hisszük, csak közös együttneveléssel tudjuk formálni, alakítani a gyermekeket annak érdekében, hogy biztosan eligazodjanak majd a világban. Munkatársaink széleskörű szakmai felkészültsége, innovációs törekvései, minőség iránti elkötelezettsége jelentik a biztosítékot céljaink eléréséhez.

III.2. Pedagóguskép

Az óvodapedagógus feladata a családi nevelés kiegészítése, az óvodáskorú gyermekek, testi-lelki-szellemi gondozása, nevelése, fejlesztése.

Az óvodapedagógus legfontosabb személyiségjegyei:

- gyermekszerető,
- empatikus,
- toleráns,
- képes a másság elfogadására és elfogadtatására,
- kreatív,
- türelmes,
- jó humorérzékű,
- jó szervező képességekkel rendelkező,
- kiváló kommunikációs képesség megléte,
- igazságos,
- igényes,
- rendelkezik egy egészséges önkontrollal,
- tájékozott a természeti és társadalmi dolgokban, valamint szakmai téren egyaránt.

Mіндеzen tulajdonságok tükrében nevelődő gyermek biztonságban érzi magát, szeretet és odafigyelés veszi körül, személyisége harmonikusan fejlődhet, gyermeki jogai érvényesülhetnek. Az ilyen személyiség jegyekkel rendelkező óvodapedagógusnak nem okoz gondot a többszintű játék átlátása, irányítása, jó helyzetfelismeréssel, reagáló képességgel tovább lendíti, segíti azt.

III.3. A pedagógiai munkát segítők képe

- gyermekszerető, gondoskodó,
- nyugodt, barátságos,
- másságot elfogadó, toleráns,
- empatikus,
- igényes, kötelességtudó. Jó a helyzetfelismerő képessége,
- önálló és tevékeny együttműködés jellemzi,
- modellkövetésre alkalmas,
- elhivatott,
- kompetencia határait betartó,
- alkalmazkodni képes, rugalmas,
- kollégáival együttműködő a jó munkahelyi légkör megteremtése érdekében.

Az óvodánk munkatársi közösségének tagjaira jellemző a mélyes gyermekszeretet, a gyermekek védelme, óvása, elfogadása. Fontos az összehangolt munka a dajkákkal, pedagógiai asszisztensekkel. Folyamatos tájékoztatásukra, továbbképzésre megfelelő időt biztosítunk. Ismerik a pedagógiai programban lefektetett alapelveket, tisztázzuk szerepüket az integrációs folyamatokban, világossá, egyértelművé tesszük, hogy a nevelés folyamán mi az ő kompetenciájuk. A folyamatos párbeszéddel, személyes példaadással elősegítjük elfogadó, befogadó, segítő beállítást, mely pozitívan járul hozzá a gyermek – dajka/pedagógiai asszisztens kapcsolathoz. Az óvodapedagógus és a dajka/pedagógiai asszisztens kapcsolata az óvodapedagógus irányításával egymást kiegészítő, szakmai alapokon álló kollegiális viszony. Egymás segítségével alakul ki a munkamegosztás a mindennapi működés során.

III.4. Gyermekkép

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy az ember mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi

személyiség és szociális lény egyszerre. A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, biztosítva minden gyerek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, meglévő hátrányai csökkenjenek, és nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának. Fő törekvésünk, hogy a gyermekek társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során elsajátítsák az együttélés szokásait, megtanulnak figyelni, alkalmazkodni, együtt érezni egymással, miközben tolerálják egymás másságát.

Célunk, hogy gyermekeink tanulási kompetenciáit egyéni képességeinek megfelelő fejlesztésével megalapozzuk az egész életen át tartó tanulás igényét és képességét.

- A gyermekeknek joga van a boldog gyermekkorra, amelyben szívesen jár óvodába.
- Figyelembe veszik az egyenlő hozzáférés biztosításával a gyermekeket megillető jogokat.
- Szeretet- és biztonság igénye nagy.
- Érzelmek vezérlik, környezetéhez kötődő.
- Nagy mozgásigénnyel rendelkezik.
- Érdeklődő, kedvük, igényeik, elképzeléseik, vágyaik szerint játszhatnak tevékenyek nyitottak környezetük iránt.
- Szívesen vesz részt a napi tevékenységekben. Kíváncsi, őszinte, vidám.
- Kedvük, igényeik szerint mozoghatnak térben és időben, zenében és festésben átélhetik a mesék, a versek szárnyaló világát, átérezhetik a hagyományok üzenetét babázhatnak, dramatizálhatnak.
- Nap, mint nap változatos, színes élményeket szerezhettek önmagukról, barátaikról, a segítő, befogadó, elfogadó felnőttek jelenlétéről, a közösségről, az őket körülvevő világról, a környezetről, a természet csodáiról, a számok, a mennyiségek birodalmáról.
- Játszva tanulhatnak egymástól és a felnőttektől.
- Kérdéseiket bátran, nyíltan megfogalmazhatják.
- A megoldandó helyzeteknek számos megoldása lehetséges számukra.
- Az óvodában alkalmazott szabályokat és szokásokat igyekeznek betartani.
- Gyakorolja az egészséges életvitel szokásait.

IV. INTÉZMÉNYI ALAPELVEK, ÉRTÉKEK, CÉLOK, FELADATOK

IV. 1. Alapelvek, értékek

A gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés övezi. A nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni képességeinek kibontakoztatását, egészséges gyermeket egészséges, esztétikus környezetben nevelni a gyermekkel a családért, a családdal a gyermekért.

IV.2. Célok, feladatok:

Nevelésünk céljai:

- Testileg, szellemileg egészséges gyermekek nevelése.
- Olyan jártasságok, készségek, képességek kialakítása, melyek biztosítják, az iskolába való átmenetet s megalapozzák ottani életét a gyermeknek.
- A környezetét megismerő, védő, szerető, gondosan alakító gyermekek nevelése.

Nevelési feladataink:

<u>Általános feladatok:</u>	<ul style="list-style-type: none"> • az egészséges életmód alakítása • az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés, • az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása
<u>Helyi programunk kiemelt feladatai:</u>	<ul style="list-style-type: none"> • a környezet megismerésére, megszerettetésére, védelmére nevelés. • a zeneinevelés fontossága, a hangoztatási mondóka anyja, az egészségnevelő szerepe, beszédjavító, iskola-előkészítő funkciója (tehetséggondozás, felzárkóztatás.)

Az óvodai nevelés célja: az, hogy az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakoztatását elősegítse, az életkori és egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is.)

Szükséges tehát a gyermek legteljesebb megismerése, fejlődésének nyomon követése s ezek ismeretében olyan tervezett fejlesztés megvalósítása, melyben minden gyermek a saját üteme és fejlettségének megfelelően fejlődhet.

Magunkra nézve kötelezőnek tartjuk a személyiség lapok vezetését, melyen jól nyomon követhető a fejlődés üteme, milyensége, megtorpanása. Ez segíti a tervezést, a továbblépést.

A nevelési cél megvalósítását fokozza az intézmény kapcsolatrendszere, a tevékenységbe ágyazott fejlesztés, valamint az általunk megismert s alkalmazott „Tolnai módszer”, mely segíti az egyéni képességek kibontakoztatását, kiemelt szerepet ad a beszédjavításnak, tehetséggondozásnak, felzárkóztatásnak.

Az óvodai nevelés, az alapelvek megvalósítása érdekében feladatunk:

- Az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtésére.
- A testi, a szociális és értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról.
- A gyermekközösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékról, e tevékenységeken keresztül az életkornak megfelelő műveltségtartalmak közvetítéséről.
- A kisgyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.
- A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

V. AZ ÓVODAI ÉLET FELADATAI

V.1. Az egészséges életmód alakítása

Cél:

- A gyermekek egészséges és kiegyensúlyozott nevelése

- A gyermekekben az egészséges életmód igényének kialakítása a szokások és szabályok betartásával, ismeretek és szokások belsővé tétele.
- A gyermekek lelki- és testi szükségleteinek kielégítése

Feladat:

- Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése.
- A gyermekek harmonikus, összerendezett mozgásának fejlődésének elősegítése.
- Az egészséges életmód fontos alapja a gyermekek igényeihez alkalmazkodó napirenddel segítünk elő.
- A megfelelő szakembereket is bevonjuk a gyermekek megfelelő fejlődése érdekében.
- A gyermekek egészségének védelme, betegségmegelőzés és egészségmegőrzés.
- A helyes táplálkozás és egészséges életmód megalapozása a tisztálkodáson, étkezésen, testápoláson keresztül. A változatos étkezésre való ösztönzés.
- Biztonságos és harmonikus környezet biztosítása.

Étkezés:

- Az együttes étkezés során ismerik meg az illemszabályokat, melyek a kulturált étkezés elengedhetetlen feltételei.
- A közösen történő étkezés alatt formálódik a gyermek egyéni ízlése.
- Az egyéni érzékenységet mindig figyelembe vesszük (allergia stb.)
- A gyermeknek nem csak az étkezések után biztosítjuk a folyadék bevitelét, hanem a nap folyamán bármikor.
- A gyümölcsök, zöldségfélék fogyasztása is hozzájárul a gyermekek egészséges életmódjának alakulásához, folyamatos vitaminbeviteléhez.
- Az étkezés előkészületei életkoronként változik, önkiszolgálás, ill. naposi munkával valósul meg.
- Tanulják meg, hogyan kell helyesen tartani az evőeszközt. Az asztal felé fordulva, a tányér fölé hajolva étkezzenek, vigyázzanak ruháik tisztaságára, törekedjenek a kulturált étkezésre.
- Ha arcuk maszatos lesz, használjanak szalvétát.
- Ebéd közben ne beszélgessenek, az ételt próbálják csukott szájjal rágni.
- Az étkezés befejeztével a poharaikat vigyék vissza helyükre, széküket tolják vissza az asztalhoz, szalvétájukat dobják a szemétkébe.

Testápolás

- Külön pelenkázó helyiséget alakítunk ki a még nem szobatiszta gyermekek számára, tiszteletben tartva a gyermekek személyiségi jogait.
- A WC használat során fontos feladatunk, hogy a gyermekek használják a WC papírt, a WC-t húzzák le maguk után. A kisfiúk az ülőkéket mindig hajtsák fel abban az esetben, ha állva használják a WC-t.
- A mosakodás, kéztörölés, fésülködés, fogmosás, WC, körömkefe használat helyes technikáját bemutatjuk a gyermekeknek.

- Kézmosás előtt tűrjék fel ruhájuk ujját, a szappant minden esetben használják, habosítsák fel. A kézmosást befejezve kezükről a mosdókagylóba csepegtessék le a vizet, majd saját törölközőjükbe töröljék szárazra.
- Feladatunk, hogy mindenki tudja a zsebkendő helyét, azt használat után dobják egyenesen a kukába.
- A lányok haját, ha szükségük napközben megfésüljük, megigazítjuk. A pihenés alkalmával vegyék ki a hajgumikat és csatokat. Pihenőidő után mindenki hozza a saját fésűjét, hajukat megfésüljük (a nagyobbak már önállóan is fésülködhetnek) és összefogjuk.

Öltözködés:

- Fontos feladat, hogy a gyermekek ismerjék fel saját jellel ellátott helyüket, ismerjék meg saját ruhadarabjaikat.
- Próbálják meg önállóan levenni ruhájukat és cipőjüket, szükség szerint kérjenek segítséget egy felnőttől.
- Levetett ruhájukat rakják zsákjukba.
- Levetett cipőjüket rakják a helyükre.

Mozgás:

- A nap folyamán szervezett játékos mozgásra van lehetőség a mindennapos testnevelésen, melyet lehetőleg szabadban, vagy a csoportszobában végzünk.
- A gyermekek mozogjanak minél többet, és motiváljuk őket arra, hogy bekapcsolódjanak a mozgásos kezdeményezésekbe.
- Fejlődjön állóképességük, ügyességük.
- Fontos feladat, hogy óvják saját és társaik testi épségét, a szabályokat igyekezzenek betartani.
- Fő feladatunk, hogy a gyermekeket minél több sikerélmény érje, ezáltal motiváltabban vesznek részt a mozgásos tevékenységekben.

Pihenés:

- A nyugodt pihenés feltétele, hogy a gyermek a kényelmetlen ruhadarabjait levegye, meghittség, biztonság vegye körül.
- A gyermekek vegyék le cipőjüket és tegyék ágyuk széléhez.
- A kislányok vegyék ki hajukból a hajgumikat és csatokat.
- A gyermekek a nyugodt pihenéshez behozhatják "alvókájukat" is.
- A mese és zene után nyugodjanak meg és pihenjenek. Aki nem alszik az se zavarja társait hangoskodással.

Egészségvédelem:

- Megfelelő szellőztetés a csoportszobákban.
- Csoportszobák és közös terek megfelelő kivilágítása.
- Biztonságos környezet megteremtése.
- Udvar rendben tartása, levelek söprése, rendezett környezet biztosítása.
- A gyermekben a balesetvédelmi szabályok tudatosítása.
- Kapcsolattartás a védőnővel és fogorvossal.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvoda épületét, csoportszobát esztétikusan, barátságosan, biztonságosan rendezi be. Biztosítja a változatos mozgásformák tér, idő és eszközigényét.
- Figyelemmel kíséri a gyermek egyéni fejlődését. (személyiség lapokon is).
- Figyelembe veszi a gyermek egyéni szükségleteit, annak megfelelően biztosítja étkezését, mozgását, gondozását.
- Példamutató, segítő közreműködéssel biztosítja a gyermekek mind önállóbb gondozási teendőit. Megteremti a megfelelő légkört az egyes tevékenységeknek megfelelően.
- Együttműködik és irányítja a dajkai munkát a csoportjában a gondozási és egyéb feladatok ellátásában. Együttműködik a családokkal a gyermek egészségének óvása, védelme, fejlesztése érdekében.
- Rugalmas napirenddel biztosítja a folyamatosságot.
- Tiszteletben tartja a gyermekek eltérő étkezési szokásait, a gyermekeket ösztönzi a különböző ételfajták megkóstolására.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermek betartja a megismert és elsajátított higiéniai szokásokat és szabályokat. Ismeretei vannak az egészséges életmóddal kapcsolatban.
- Képes megteríteni asztalát önállóan és esztétikusan, az evőeszközöket megfelelően, rendeltetésszerűen használja. Képes a kulturális étkezésre.
- Tudja, hogy mikor mosson kezet, tisztálkodjon meg. Igényévé válik az ápoltság, tiszta megjelenés. Önállóan és helyesen most kezet és fogat. Önállóan tudja használni a WC-s és tud orrot fújni papírzsebkendőbe.
- Önállóan öltözködik és vetkőzik. Levett ruháit kifordítja, összehajtva zsákjába helyezi. Cipőfűzőjét képes önállóan bekötni.
- Mozgása összerendezett, harmonikus. Örömmel vesz részt mozgásos tevékenységekben.

V.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Célunk:

- Érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül a gyermekeket.
- A kisgyermek jól érezzék, és otthon érezzék magukat az óvodában.
- Érzelmi, erkölcsi és közösségi normáik kialakuljanak.
- A társadalmi beilleszkedést segítő szociális együttélés szabályainak közvetítése.
- A szülőföldhöz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Megismertetjük gyermekeinkkel a szűkebb, majd a tágabb környezetünket, hogy abban biztonsággal tudjanak tájékozódni.
- Az óvodában dolgozó emberek bemutatása, közös óvodai rendezvényen a gyermekcsoportok összeismertetése.
- A csoportszoba otthonos, hangulatos és esztétikus berendezése.
- Érzelmi biztonságot, otthonosságot, derűs, szeretettel teli légkört biztosítunk.

- Mintát adunk érzéseink kifejezésére, a másság elfogadására, a társakkal, felnőttekkel való kommunikációra, viselkedésre
- Segítjük a barátságok, társas kapcsolatok alakulását, ennek feltételeinek megteremtéséről gondoskodunk.
- Teret adunk a gyermek önérvényesítő megnyilvánulásainak.
- Az egyéni fejlettségeket a szocializációs folyamatban is nyomom követjük, s figyelembe vesszük a fejlesztés során.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Ismeri a közösségi szokásokat, viselkedésmintákat, megfelelően alkalmazza azokat saját magatartásában.
- A gyermek a csoportjában otthonosan mozog, tevékenykedik, ragaszkodik óvodájához, biztonságban érzi magát.
- Érdeklődik társai iránt, igényli a társakkal való együttlétet.
- Érzelmén, indulatain korához képest tud uralkodni.
- Érzelmi élete gazdag, érzelmeit kifejezi.
- Elfogadja a csoport szabályait.
- Elfogadja a másságot.
- Kompromisszumra képes, konfliktus helyzetben keresi a megoldást.
- A szűkebb és tágabb környezetében jól eligazodik; tiszteli és becsüli szülőföldjét.
- Feladat és szabálytudata kialakult.
- Tiszteli a felnőtteket és a gyermektársait.
- A közös tevékenységekben örömmel, érdeklődéssel, aktívan vesz részt.

V.3. Az anyanyelvi, az értelmi nevelés megvalósítása

Célunk:

- A magyar nyelv helyes használatának, szeretetének, megbecsülésének kialakítása.
- A természetes beszéd és beszédkedv ösztönzése, fenntartása.
- A spontán szerzett tapasztalatok, ismeretek rendszerezése, bővítése.
- Képzelet, figyelem, összpontosításra való képesség, emlékezet, gondolkodás fejlesztése.
- Beszédhallás és szövegértés fejlesztése.

Feladatunk:

- Elfogadó, szeretetteljes légkör megteremtése, ahol a gyermekek bátran elmondhatják gondolataikat.
- Változatos tevékenységformákon keresztül a gyermekek megismertetése társadalmi és természeti környezetükkel, melynek segítségével képesek lesznek eligazodni az őket körülvevő világban, fejlődnek értelmi és anyanyelvi képességeik.
- Mintaadás, nyelvtanilag helyes, jól érthető, tiszta beszéddel.
- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és kreativitás fejlődését elősegítő, ösztönző környezetet biztosítunk.
- A gyermekek élményeire, érdeklődésére és kíváncsiságára építve alapozva történik.
- Gyermekek beszédkedvének felkeltése kommunikációs helyzetek teremtésével.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes csoport légkör kialakítása, ahol a gyerekek szívesen és bátran beszélnek, kérdeznek a felnőttektől és társaiktól egyaránt.
- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére és szeretetére nevel.
- Élménygazdag környezet teremtése anyanyelvi játékokon keresztül.
- Megragad minden alkalmat a beszélgetésre, a beszélgetésre, a verbális kommunikáció fejlesztésére.
- Gyermek szókincsének bővítése minél több érzékszervre ható tapasztalatszerzéssel, megfigyelési lehetőség biztosításával.
- Mesével, játékkal fejleszti a gyermekek képzeletét, fantáziáját.
- A gyermekeket szellemi aktivitásra ösztönzi gondolkodásra készítő helyzetek teremtésével.
- Minden gyermeki kérdés megválaszolása, illetve ösztönözni őket kérdések feltevésére is.
- Szakmai kapcsolattartás logopédussal, fejlesztő pedagógussal.
- Sokoldalú, változatos tevékenységek biztosítása, mely későbbi élménnyé válik, drámajáték alkalmazása.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Szemkontaktust teremt és megtart.
- Szókincse korának megfelelő.
- Szívesen beszélget, bátran kérdez.
- A közölt információkat megérti.
- Metakommunikációs eszközöket helyesen használ.
- Élményeit, gondolatait érthetően elmondja.
- Verbális emlékezete korának megfelelő, gondolatait kifejezi, egyszerű történeteket elmesél.
- Ismeri az udvariassági kifejezéseket.
- Figyelme tartós, problémamegoldó és kreatív gondolkodás jellemzi.
- Helyesen, tisztán, érthetően beszél.

Az óvodás kor végére elért fejlődési mutatók:

Programunkkal a gyermekek javára kívánunk cselekedni. Az óvodáskor végére tapasztaljuk játékok ötletgazdagságát, egyre eredetibb kivitelezését, a társas kapcsolatok pozitív irányban történő elmozdulását. Megtapasztaljuk türelmes viselkedésüket, amelyek az akadályok legyőzésére kerülnek előtérbe. A szabályok megtartásán keresztül, viselkedésük keresetlenségéből és a konkrét helyzetekből adódó változatos alkalmazkodásukból, az agresszió csökkenéséből. De mindezt jelzi beszédük, testi-lelki egészségük, ügyesedésük és műveltségi gyarapodásuk is. Szeretnek az óvodapedagógus, a dajka közelében lenni, akiknek kedves, szeretetteljes, de következetes magatartását együttműködéssel és utánzással viszonozzák. A legnagyobb öröm, ha szeretnek óvodába járni, és úgy ítélik meg az ott töltött időt, mint ahol jól és jól lehet játszani. Megfogalmazódik bennünk az a kérdés, hogy milyen emberi magatartás, pedagógusi hitvallás szükséges ahhoz, hogy valóban a ránk bízott kisgyermek javára tudjunk cselekedni?

A legfontosabbnak a következőket tartjuk:

- Gondoskodó szeretettel vegyük körül a gyermekeket.
- Ne csináljunk „tanítási” helyzeteket.

-
- Mi felnőttek is tanuljunk meg újra játszani, mutassunk példát a játék aprófogásaira.
  - Minden idegszálunkkal, figyelmünkkel forduljunk a gyermekek felé.
  - Ne süssük őket, lassan, „biztos kézzel dolgozzunk”, oldott, derűs légkörben.
  - Vigyünk folyamatosságot, rugalmasságot, spontaneitást a nevelési folyamatba.
  - Higgyünk a játék és a mese lelket finomító, képzeletet, fantáziát megmozgató, a megismerési vágyat felkeltő erejében.
  - Ne akarjunk egyforma személyiségeket nevelni, hiszen minden gyermek más és más, de kincs a számunkra valamennyi.

Míndehhez:

- Művelnünk kell folyamatosan önmagunkat, hogy igényesek tudjunk maradni egy életen át. Ne adjuk fel egykönnyen az értelemekkel és az érzelmeinkkel megerősített, a gyakorlatban kipróbált pedagógiaiálláspontunkat.

VI. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

VI.1. Hetirend

Cél:

A rendszerességgel, folyamatossággal, ismétlődésekkel érzelmi biztonság nyújtása a gyermekek számára. A gyermekek egészséges fejlődésének biztosítása a hetirend feltételei által.

Feladat:

A gyermekek életkori sajátosságaikhoz, a csoport összetételéhez mérten a hetirend tudatos megtervezése. Biztosítsuk a témák sokoldalú megközelítését különböző ismeretszerzési lehetőségekkel.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

A heti tevékenységek komplex egységgé szervezése. A tervezés és szervezés folyamatában különösen figyelembe veszi a csoport szokásrendjét és a helyi adottságokat. A tevékenységnél mind tervezésben mind megvalósításban a helyet és az időt megfelelően választja meg. Figyelembe veszi a változó körülményeket, spontaneitás lehetőségének kialakulását. Célszerű megválasztása a tevékenységek szervezeti kereteinek.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja szerint tervezett tevékenységeket tervez és valósít meg:

- Verselés, mesélés
- Ének, zene, énekes játékok, gyermektánc
- Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka
- Külső világ tevékeny megismerése matematikai tapasztalatszerzéssel
- Mozgás

A mozgás foglalkozásokat rossz idő esetén a tornateremben szervezzük. Jó idő esetén lehetőség van kimenni a salakpályára, játszótérre, erdei tisztásra stb. Hetente egyszer, csoportonként más-más napon tartjuk az irányított mozgásos tevékenységeket.

Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Tapasztalat gyűjtése, élményszerzések, séták, kirándulások, piaclátogatás, boltlátogatás stb..	Felajánlott tevékenységek a tapasztalatok, élmények feldolgozásának megfelelően komplexen.			

A kezdeményezések a témaheteknek megfelelően hatják át a mindennapokat, érvényesül a komplexitás, a gyermeki reakciók, érdeklődések irányítanak. Mindennapos testnevelés naponta időjárástól függően a szabadban vagy a csoportban. A mindennapos testnevelés a nap folyamán, bármikor gyermeki igény alapján beépíthető

VI.2. Napirend

Cél:

Rendszerességgel, ismétlődésekkel érzelmi biztonság nyújtása a gyermekek számára. Biológiai és pszichológiai feltételeket megteremtése a gyermekek egészséges fejlődéséhez. A gyermekek egyéni és életkori szükségleteikhez megfelelő aktív és passzív pihenés valamint változatos tevékenységek nyújtása.

Feladat:

Folyamatos szabad játék biztosítása. A tevékenységek szervezésénél és megvalósításánál a folyamatosság és kötetlenség érvényesítése. Érzelmi biztonság megteremtése a rendszeresség kialakulásával. Párhuzamos tevékenységek tudatos tervezése. Differenciált napi tevékenységek biztosítása. A gyermekek életkorához mérten megfelelő időtartamú tevékenység megvalósítása.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

A csoport stabil szokásrendjének kialakítása. A tizórai folyamatosságának zavartalan működését biztosítja. Figyelembe veszi a helyi adottságokat. Színes, izgalmas, zavartalan óvodai életet biztosít a gyermekek számára. A különféle tevékenységeket játékba ágyazva valósítja meg. A gyermekek életkori sajátosságait figyelembe veszi. Nyugodt, biztonságot nyújtó, kellemes légkört teremt a gyermekek számára.

VI.3. Ünnepek

A hagyományápolás tartalma beépül az óvodai nevelés teljes folyamatába, átszővi az óvodában folyó gyermeki tevékenységeket. Ez a szemléletmód meghatározza teljes óvodai nevelő munkánk tervezését, szervezését, a mindennapi életet.

Cél:

- Az ünnepre való készülődéssel, a közös öröm élményével, a gyermeki személyiség sokoldalú fejlesztése.
- Közös élmények átélése által az ünnepek közösségformáló hatásának érvényesítés.
- Hagyományápolás, történelmünk megismertetése.

Feladat:

- Az ünnepek, jeles napok beillesztése a gyermeki tevékenységi formák sorába.
- Az ünnepek, ünnepélyek, jeles napok, hagyományok jelentőségének hangsúlyozása.
- Jeles napok, ünnepekhez kapcsolódó jelképek, szimbólumok megismertetése.
- Pozitív érzelmek közvetítése, fejlesztése az ünnepek erkölcsi tartalmának megismertetésével.
- Környezettudatos magatartás erősítése a gyermekekben, környezetünk sajátosságainak megismertetése a „Zöld ünnepek” által.
- Szülőföldhöz való kötődés megalapozása.

Az óvodapedagógus feladatai a megvalósítás során:

- Az ünnepek, megemlékezések megszervezése a gyermekek életkori sajátosságainak és a helyi sajátosságok figyelembevételével.
- Az ünnepi „műsorok” tartalmának és időtartamának megfeleltetése pedagógiai értékeinknek, és a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően.
- Elkerüli a gyermekeket megterhelő, esetleg szorongással járó szerepeltetéseket.
- Maximálisan tolerálja az ünnepekre, ünneplésre vonatkozó, szokásostól eltérő (esetleg vallási v. világnézeti alapú) szülői igényeket, elvárásokat.
- Biztosítja a közös élményszerzést a családokkal közösen.

1. Néphagyományőrző jeles napok:

Őszi ünnepkör:

- Évszak koszorú készítése, termékek gyűjtése, szüret, aszalások, termés bábok készítése, töklámpás készítése.
- November 11. - Márton-napi játszóház.

Téli ünnepkör:

- Adventi koszorú készítése csoportszobában és az aulában, gyertyagyűjtások, Luca-napi búzavetés, mézeskalácssütés, karácsonyfa díszítés, karácsonyi asztalterítés, csoportszoba és auladíszítés, téli sportjátékok, madáretetés, Újévi jókívánságok, télcsúfoló farsang.
- December 6. – Miklós Mikulás napja.
- December 24. előtt két héttel – Karácsonyi ünnep az aulában.
- Január 1. utáni napok – Újév napja január 6. – Vízkereszt.
- Farsang („mozgó nap”).
- Február 2. – Medvéhez kötődő megfigyelések.
- Február 3. – Balázs napja.

Tavaszi ünnepkör:

- Zöld ágakból évszakkoszorú, termék és aula díszítése, tavaszi hajtatások, palántaültetés, csíráztatás, erdei séták, húsvéti tojás festés, locsolkodás, májusfa állítás, tavaszi mozgásos népi játékok, sárkány reptetés, Anyák-napja, évszázó, gyereknap.
- Március 18., 19., 21. – Sándor, József, Benedek napja.
- Április 1. – A bolondozás napja.
- Húsvét („mozgó nap”) húsvéti szokások.
- Április 24. – Szent György napja.

- Május 1. – Majális napja.
- Május 4. – Flórián napja.

Nyári ünnepkör:

- Sportjátékok, természetes anyagokból játékkészítés, erdei kirándulások, a városi nevezetességek megtekintése, udvargondozás, nyári gyűjtőmunkák, búzakoszorú készítés.

2. Óvodánk hagyományai:

- Márton nap Nov. 11.: Márton napi nagyszabású játszóház, ami ismételten az ismerkedést szolgálja. Lampionos felvonulás a lakótelepen.
- Mikulás.
- Karácsony.
- Mackó napi forgatag Febr.2
- Béka- Buli.
- Farsang
- Nőnap

3. A gyermeki élet sorsfordulóihoz kapcsolódó jelesnapok

- A gyermekek név- és születésnapja az óvodában.
- Az óvodába érkező gyermekek fogadása.
- Anyák -napja.
- Évzáró, iskolába menő gyermekek búcsúztatása.
- Gyermeknap.

4. A természet közeli életmód jeles napjai

- Október 4. – Állatok világnapja
- Március 22. – Víz világnapja
- Április 22. – Föld napja
- Május 10. – Madarak és Fák napja

5. Nemzeti ünnepeink és kapcsolódó hagyományok

- Október 23. – 1956-os forradalom ünnepe
- Március 15. – Nemzeti ünnep

VI.4. Az óvoda kapcsolatai

Az óvodai és családi nevelés összhangjának megteremtése érdekében kiemelt feladatunk a családokkal való együttműködés, a megfelelő kapcsolatok kialakítása, felkutatása és mélyítése. Az ehhez szükséges kölcsönös bizalom elvét minden esetben betartjuk. Fontos ehhez a kapcsolat megfelelő kiépítése és kölcsönös ápolása. A hatékonyabb nevelés érdekében fontos, és az együttnevelés szempontjából meghatározó jelentőségű, hogy megismerjük a gyermekek családját, otthoni környezetüket, élettörténetüket, fejlődési jellemzőiket.

Célunk az együttműködés terén:

- a gyermekek fejlődésében a folytonosság biztosítása,

- a gyermekek személyiségének megismerése,
- a családok megismerése a gyermek fejlesztéséhez,
- folyamatos kétoldalú kommunikáció, melyet számos módon elősegít az intézmény, igazodva a család nyelvhasználati jellegzetességeihez,
- a feladatok egységes értelmezése,
- együttműködés és az ismeretek, információk rendszeres cseréje,
- a gyermekneveléshez nyújtandó segítségadás koordinálása,
- a kölcsönös bizalom megteremtése szülők aktív közreműködésére történő inspirálás saját gyermekeik óvodai nevelése terén,
- az óvodai és a szülői nevelés kölcsönös megismerése,
- az együttműködés szabályainak betartása,
- a közös célok megvalósítása a gyermek harmonikus személyiségfejlesztése érdekében,
- a tanulási tevékenységek és tanulási lehetőségek kialakítása és fenntartására az otthoni és a szabadidős környezetben is.

Feladatok:

- a családok elköteleződésének támogatása,
- kapcsolattartás a segítő szakma képviselőivel,
- megérteni és elfogadni a gyerekek fejlődésének megfelelő nevelési programot/nevelési tervet/szakmai programot,
- megfelelő nevelési stratégiákat alkalmazni,
- hosszú távú együttműködések építeni az intézményekkel,
- támogató kapcsolatokat létrehozni a többi szülővel,
- hasznosítani a közösségi szolgáltatásokat (Barbour,1996).

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

A pedagógusoktól elvárás, hogy ismerjék azokat a kihívásokat, szerepelvárásokat, amelyekkel napjainkban a kisgyermekes szülők szembesülnek. Ezek figyelembevételével előítélet mentes, elfogadó attitűddel, nyitott, partneri kommunikációra képesen alakítsák a szülőkkel való kapcsolatukat, támogassák őket gyermekeik nevelésében, a szülői szerepben való helytállásukban, segítsék elő, bátorítsák a családok bevonódását az intézmény életébe. Támogató környezetet nyújtunk a szülők gyermeknevelési kompetenciáinak erősítéséhez, a szülői reziliencia fejlesztéséhez, valamint a segítő szolgáltatások igénybevételéhez. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait. A családi nevelés meghatározója az intézményes nevelésnek, így nem kívülállóként, hanem intézményen belüli kapcsolatként kell kezelnünk.

Intézményi elvárás a családokkal való kapcsolattartás vonatkozásában:

- A szülői értekezletek tervezése, szervezése a programnak megfelelően egy nevelési évben háromszor.

- Nyílt hét, a szülő jelzésére előre bejelentett időpontban betekinthez az óvodai élet mindennapjaiba. A nyílt hét rendszere a mindenkori éves intézményi munkaterv mellékletében található.
- Szülői igényre bármikor nyitottság biztosítása.
- Fogadóórák: Az év folyamán rendszeresen tartanak fogadóórát a vezető óvodapedagógus, tagóvoda vezető, csoportos óvodapedagógusok, külön időpontokban, ami biztosítja a szülők részére a diszkrét, személyes párbeszéd lehetőségét.
- Napi találkozások.
- Családlátogatások szükség esetén.
- Nevelőszülős gyermekek szüleinek, gyámjának bevonása életünkbe.
- Kirándulások csoportos szinten.
- Játsszóházak, óvodai rendezvények az óvoda kialakult hagyományrendszerére építve.
- „Szeder Mocorgó” foglalkozások az óvoda előtt álló kicsik és szüleik részére.
- Az óvodába lépés előtti óvodalátogatások, befogadás egyéntől függően.
- Júniusban szülői értekezlet a leendő kiscsoportosok szülei részére.

A kapcsolattartás további lehetséges formái:

- Elektronikus levelezés, online zárt csoportok

Óvodán kívüli kapcsolatok

Óvodánk kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsoédék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükséglethez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

Cél: Folyamatos és gördülékeny együttműködés a partnerekkel.

Feladat: Tervszerű működtetés a partnerkapcsolatokat illetően.

Együttműködés az Önkormányzattal, mint fenntartóval és a helyi képviselővel

Közös érdekünk a felnövekvő nemzedék minél jobb értelmi, érzelmi és testi fejlesztése. A programválasztásnál is ez vezérelt bennünket, ill. figyelemmel voltunk arra, hogy nehéz anyagi helyzetben hogyan lehetne hatékonyabb személyiségfejlesztést megoldani. Töreksszünk képviselőnknek nagyobb rálátást biztosítani óvodai életünkre, mindennapi problémáinkra, így maximális anyagi és erkölcsi támogatást kapva tőle.

Az óvoda és az iskola együttműködése, az óvoda-iskolai átmenet támogatása

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- az intézmény partnerkapcsolatainak bővítése, az együttműködési formák erősítése,
- intézményi és intézményközi műhelyek működtetése,
- intézményi átmenetet segítő programok kidolgozása és működtetése,
- a gyermekek iskolába lépéséhez szükséges fejlettségi szint eléréséhez és a sikeres iskolai előrehaladás megalapozásának érdekében óvoda-általános iskola átmenet program kidolgozása és bevezetése a kötelező felvételt biztosító általános iskolával,

- az óvoda-iskola átmenet komplex (mérésen és nyomon követésen alapuló) differenciált pedagógiai támogatása,
- a tanköteles kort elérő gyermekek közül az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget el nem érő gyermekek esetében beavatkozás a sikeres iskolai tovább haladásukat megalapozó készségek, képességek, attitűdök fejlődését elősegítő pedagógiai eszköztár használatával,
- óvoda-iskola közötti munkaközösség létrehozása, éves munkaterv szerinti működtetése,
- intézményünkben fokozott figyelmet szánunk az iskolai élethez szükséges alapképességek megerősítésére, figyelembe véve az egyéni eltéréseket és fejlődési potenciálokat. Az óvoda és az iskolák vezetőinek kölcsönös megállapodása alapján „beiskolázási programsorozat” szervezünk, amelynek során a gyermekeknek, a szülőknek és az óvodapedagógusoknak is lehetőségük nyílik betekinteni az iskolában folyó nevelői, oktatói munkába, emellett alkalom kínálkozik a tanító személyének megismerésére is. A gyermekhez illesztett iskolakezdést, a kudarcok megelőzését szolgálják a pedagógiai programban azok a speciális, pedagógusokra vonatkozó feladat-meghatározások is, amelyek általános hatókörű szabályozóként érvényesek az intézmény teljes nevelőtestületére,
- Térségünkben egy iskola működik, feladatunknak tekintjük, hogy a zökkenőmentes átmenet érdekében munkájukat, nevelési- oktatási célkitűzéseiket jól ismerjük. Ugyanakkor lehetőséget adunk az ott dolgozó pedagógus kollégáknak is munkánk és gyermekeink megismerésére.

A kapcsolattartás lehetséges formái:

- óvodapedagógusok látogatása az iskolában; évnyitón való részvétel,
- tanítók bemutatkozása az óvodai szülői értekezleteken,
- októberben az átvezető időszak tapasztalatainak megbeszélése (az óvodapedagógusok és a tanítók körében), feladatok meghatározása,
- munkatervi szinten szabályozott/Együtműködési Megállapodás alapján, folyamatos szakmai kapcsolattartás az iskolával,
- az iskola életének, épületének, az ott dolgozó felnőttek munkájának megismertetése az iskolába kerülő gyerekekkel,
- gyermekeinkkel látogatásokat teszünk az iskolában,
- közös rendezvényeket szervezünk (Idősek napja, Tavaszköszöntő, sportversenyek stb.),
- rendszeresen részt veszünk az iskolában hirdetett rajzpályázatokon,
- ünnepélyeken való részvétel az iskolában (március 15., karácsony, farsang stb.),
- a gyermek megismerését látogatások szervezésével tesszük lehetővé a tanítóknak,
- óvodai programunkról tájékoztatjuk az iskolában dolgozó kollégákat,
- rendezvényeinkre meghívjuk a leendő elsős nevelőket, védőnőket,
- a családot segítve az átmenetben óvodai szülői értekezleten bemutatjuk a leendő elsős pedagógusokat, ahol kötetlen beszélgetést folytathatnak velük,
- együttműködésünknek része, hogy különböző szervezéseinknél egyeztetünk, megkímélve a családokat a gyermek-elhelyezési problémáktól (nevelés nélküli munkanapok, kirándulások stb.),
- az átmenetet közvetlenül meghatározó további fontosnak ítélt alapelveink melyet az iskolai tanítókkal éves munkaterv alapján együttműködve kívánunk megvalósítani,
- az elfogadó légkör, a kellemes, esztétikus környezet megteremtése,

- a gyermek szükségleteire figyelő szokásrend kialakítása,
- az életkori sajátosságok és az egyéni különbségek figyelembevétele a követelmények támasztásában, a tanulás tervezésében és irányításában,
- a beilleszkedés segítése, egyéni átvezetés,
- a biztonságot nyújtó személyhez kötődés elősegítése,
- az érdekes, élményszerű tanítás (fokozatosságra, egyéni bánásmódra épülő, egyéni képességeket figyelembe vevő differenciálás),
- az önálló munkavégzés algoritmusának elsajátíttatása,
- folyamatos ellenőrzés, fejlesztő értékelés, önértékelés,
- segítségnyújtás a lemaradások, hátrányok kompenzálásához,
- partneri együttműködés a szülőkkel.

Együttműködés a Pedagógiai Szakszolgálati intézményekkel

A hatékonyabb munkavégzés és az egészséges gyermeki személyiség kialakítása érdekében fontos a velük való kapcsolattartás. A Szakszolgálat területi szakemberei eddig is segítették nevelői munkánkat, s a jövőben is számítunk rájuk a gyermekek sokoldalú, eredményes fejlesztése érdekében.

Együttműködés a logopédussal

Programunkban arra törekszünk, hogy minél nagyobb hangsúlyt kapjon a beszédzavarok prevenciója, ám évről évre több gyermek igényli a szakember segítségét. Kölsönösen segítjük egymás munkáját, konzultálunk, szülői értekezletre meghívjuk, hogy tájékoztassa a családokat a megelőzésről, segítsérről. Óvodánkban biztosítjuk a nyitvatartási idő alatti foglalkozásokat is.

Együttműködés a gyermekorvossal, védőnővel

A bölcsődéből jövő gyermekek érdekében - már hagyományosan – jó kapcsolat alakult ki a két intézmény között. Óvodába kerülés előtt tájékozódunk a védőnőktől, ill., hogy már ismerősként találkozhatunk az óvodában. A védőnők is felkeresik egy idő után a gyermekeket ill., ha szükséges még a beszoktatás befogadás alatt jelenlétükkel segítenek. Az év folyamán folyamatos jelenlétükkel, konzultációs lehetőségekkel segítik munkánkat.

Az egészséges életmód kialakítása érdekében a szülők mind szakszerűbb tájékoztatása céljából szülői értekezleten ismertetjük meg a szülőket a helyes táplálkozással, egészséges életmóddal. Ezekre a megbeszélésekre, tájékoztatókra az intézmény gyermekorvosát, ill. védőnőjét kérjük fel.

Együttműködés a kulturális intézményekkel

Programjaik színesíthetik óvodai életünket, ezért fontosnak tartjuk azok figyelemmel kísérését. Kiállítások, mese előadások, zenés rendezvények megtekintését szervezzük ezen intézményekben. Az élő színházi előadás mással nem pótolható élményt nyújt a gyermekeknek. A Vadasparkba tett látogatások mindig izgalommal telítettek, s rengeteg ismeretet, tapasztalati lehetőséget rejt. További lehetőségek: Diósgyőri Vár, Tiszai pályaudvar, Erdei kisvasút, a város nevezetességeinek megtekintése.

VII. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

VII.1. Játék

Cél:

- Óvodás gyermekek fő tevékenysége a játék, ehhez biztosítjuk a sokszínű játéklehetőségeket, ezáltal a gyermekek pozitív kisugárzású, kiegyensúlyozott, boldog és nyitott lesznek.
- A játék, olyan örömforrás, melyet más tevékenységek nem tudnak ebben a korban biztosítani, megnyugvást ad, felszabadít és felemel.
- A játék a szabadságot biztosítja a gyermeknek a fejlődéshez, önmegvalósításának az eszköze, melyben szabadon szárnyalhat képzelete, fejlődik értelmi, érzelmi, akaratni képessége, mozgása, állóképessége. Ebben a tevékenységben gyakorolja a szocializálódást, alakul jelleme.

Feladat:

- A szabadjáték tevékenység biztosítása.
- Derűt és biztonságot sugárzó csoportszobák kialakítása, ahol szeretetteljes odafigyeléssel nevelő óvodapedagógusok és dajka nénik segítik a gyermek fejlődését, tiszteletben tartva a gyermeki személyiséget, a gyermekek szabadságvágyát, igényeit, segítve önállósulásuk kibontakozását.
- Olyan élmények biztosítása (közös séták, kirándulások, családlátogatások, intézmények látogatása) melyek örömet adó játéktémát nyújtanak.
- Megismertetjük őket a természetes anyagok nyújtotta lehetőségekkel és ezek segítségével különböző játékeszközöket készítünk közösen is.
- Változatos, az aktuális témákhoz, évszakhoz kapcsolódó játék és mozgáslehetőség biztosítása az udvarokon és a csoportszobákban egyaránt.
- A különböző játékfajták feltételeinek megteremtése a csoportszobán belül, a gyermekek életkorának megfelelő eszközök biztosítása.
- Pedagógusok tervezése, a célok elérése érdekében melyek által újabb élményekkel gazdagodhatnak a gyermekek.
- Az együtt játszás örömeinek megismertetése, megtapasztalása és megszerettetése.

A differenciálás lehetőségei:

(A gyermekek egyéni és életkori sajátosságait figyelembe véve)

I.szint

- Ismerjék meg a csoportszobát, a játékokat és a rendeltetésszerű használatukat.
- A játékok helyeinek megismerése.
- Igényük szerint válogassanak a játékeszközök közül, vigyázzanak rájuk és törekedjenek a játékmegosztásra.
- Próbálkozzanak a különböző játékfajták játszásával (pl. szerepjáték, gyakorló játék, konstruáló játék).
- Örömmel tevékenykedjenek az óvodapedagógussal és a társaikkal.
- Szívesen kirakózzanak és gyurmázzanak.
- Élvezzék az óvodában töltött időt.

II.szint

- Életkoruknak megfelelő játékok választása és játszása.
- Tudjanak kompromisszumot kötni és egyes esetekben lemondani a játékukról.

- A játékeszközöket rendeltetésszerűen használják, ha szükségük van rá kérjék el társaiktól majd tegyék a megfelelő helyre azokat.
- Kapcsolódjanak be a közös játékokba.
- Korábbi tapasztalataikat és élményeiket építsék be játéktevékenységükbe.
- A játékok során vállaljanak és osszanak szerepeket egymás között.
- Kezdeményezzenek szerepjátékokat, szabályjátékokat és kreatív játékokat.
- Figyelmeztessék társaikat a szabályok betartására.
- A játékok alkalmával figyeljenek oda társaik igényeire és kéréseire, törekedjenek megfogalmazni kérdéseiket és óhajukat.
- Készítsenek önállóan játékeszközöket pl. bábokat.
- Az konstruáló játékok során törekedjenek a bonyolultabb művek készítésében.
- Játék ötleteikre legyen jellemző az önállóság.
- Esetleges konfliktus esetén bátran kérjék a pedagógus segítségét, tanácsát.

Az óvodapedagógus feladatai a megvalósítás során:

- A pedagógus, különböző módon közelít a játéktevékenységhez, a gyermeki személyiség ismeretében: kezdeményezi és alakítja, mintát ad, választási lehetőségeket kínál, biztosítja a játék feltételeit, szabadságát, megfigyel, elemez, értékkel, ennek eredménye alapján fejleszt.
- Olyan játékos helyzetek és tanulási lehetőségek teremtése, mely során a gyermekek egyéniségének, aktuális érdeklődésének és fejlettségi szintjüknek megfelelően kösse le érdeklődésüket, és aktív szellemi-testi energiáikat.
- Differenciálás, inkluzivitás és integráció a játékban való tanulás folyamatában.
- Úgy tervezze meg a tevékenységeket, hogy azok minél több érzékszervre hassanak: látás, hallás, mozgás, és a verbális kommunikáció stb. együttesen szolgálják a tanulást.
- Amilyen gyakran csak lehet, tervezzen az óvodapedagógus cselekedtető és gondolkodtató tevékenységeket annak érdekében, hogy felkeltse a gyermekek érdeklődését, kíváncsiságát, erősítse a gyermekek szándékait és kezdeményezéseit.
- Biztosítja a játékhoz szükséges nyugodt, kiegyensúlyozott és biztonságos légkört.
- Megteremti a megfelelő helyet, időt és eszközöket, melyek biztosítják a tartós, zavartalan játékfolyamatot.
- Sokszínű játéktevékenységek lehetőségének felajánlása.
- A szabadjáték lehetőségének biztosítása.
- Konfliktus esetén segítségnyújtás a gyermekek számára.
- Szükség szerint bekapcsolódik a gyermekek játékába, élvezi azt és játszótársként szerepet vállal benne.
- Elősegíti, hogy minden gyermek életkori és egyéni sajátosságának megfelelően bontakozzon ki a játékok során.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Legyen jellemző a kreativitás és az örömteli és fantáziadús játék.
- Lelje örömét a társakkal való együtt játszásban.
- Kitartó és elmélyült és alkalmazkodó legyen játéka.
- Konfliktusait törekedjen önállóan megoldani, tartsa tiszteletben társai játékát.

- Vállaljon szerepet egyes játéktevékenységekben.
- Alakuljon ki szabálytudata és feladattudata, törekedjen a szabályok betartására.
- Segítse kisebb társait.
- Óvja meg a játékeszközöket.
- Tartsa be a kulturális viselkedési formákat az együtt játszások alkalmával.

VII.2. Munka jellegű tevékenységek

Cél:

- Az óvodai élet alkalmával játékosan ismerkedjenek meg az életkoruknak megfelelő munkafolyamatokkal, így kialakul a munka iránti tisztelet és felelősségérzet.
- A munka szeretetének megtapasztalása, az elvégzett munka örömeinek megélése, megbecsülése.
- A gyermekek a munka által megtanulják tisztelni mások munkáját és megértik annak fontosságát és jelentőségét.
- Önállóságuk, önértékelésük, önbizalmuk, kitartásuk alakuljanak ki.
- Felelősségérzettel, feladattudattal dolgozzanak.

Feladat:

- A tapasztalatok bővítése, rendezése és a képességeik fejlesztése a gyermekek munka jellegű tevékenysége során.
- A munkához szükséges gyermeki készségek segítése, alakítása és formázása.
- A felelősség tudat erősítése.
- A kíváncsiság és tevékenykedési vágy kielégítése, gyermekek komplex személyiségfejlesztése.
- A feladattudat és kitartás erősítése, fejlesztése.

A differenciálás lehetőségei:

(A gyermekek egyéni és életkori sajátosságait figyelembe véve)

I.szint

- Ismerkedjenek az önkiszolgálás munkáival (pl. étkezés, csoport szoba rendbetétele, öltözködés és tisztálkodás).
- A munka jellegű tevékenységek alkalmával igényeljék a példamutatást és segítséget a felnőttektől.
- Vegyenek részt a rendrakásban és az elszólt játéktárgyak összepakolásában.
- A pedagógus kérésére végezzenek kisebb alkalomszerű munkákat.
- Próbáljanak ügyelni a szűkebb környezetük tisztántartásában és gondozásában.

II.szint

- A naposság alkalmával önállóan végezzék a feladatukat, a felnőtt segítőt jelenlétével.
- Törekedjenek segíteni kisebb társaiknak a gondozási tevékenységek alkalmával.
- Örömmel vállaljanak alkalmi megbízatásokat (pl. üzenet átadása, szalvéta hajtogatás, gyümölcs kínálás).
- Segítsék a pedagógust a különböző eszközök kiosztásában és összeszedésében.

- Ügyeljenek szűkebb és tágabb környezetük esztétikus és higiénikus tisztaságára (pl. sepregetés, víz feltörése stb.).
- Segítsenek a madarak gondozásában (pl. itatók feltöltése, etetők megtöltése).

Az óvodapedagógus feladatai a megvalósítás során:

- A gyermeki munka tudatos pedagógiai szervezése, - a gyermekkel való együttműködést, folyamatos konkrét, reális a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő- értékelése - belső és külső környezetben végzendő munkák feltételeinek megteremtése.
- Nyugodt, bizalmon alapuló légkörkialakítása.
- Megfelelő, célszerű eszközök biztosítása, melyek mindig hozzáférhető helyen vannak elhelyezve.
- Elegendő munkalehetőségek megszervezése, megfelelő hely és időbiztosítása.
- A munkafajták mennyiségének fokozatos bevezetése, differenciált munkavégzés.
- Kerti munkák, növények ápolásának, állatok gondozásának megismertetése, felügyelete, ellenőrzése, értékelése, jutalomból történjék.
- A nemek társadalmi egyenlőségének elősegítése azáltal, hogy a munka jellegű tevékenységet lányok és fiúk egyaránt gyakorolják.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Ügyeljen önmaga és környezete rendezettségére és tisztaságára.
- Örömmel vegyen részt a munka jellegű tevékenységekben, végezze kitartóan a rábízott feladatot.
- Szívesen vállaljon megbízásokat, feladatokat és ezt legjobb tudása szerint végezze el.
- A munkaeszközöket használja rendeltetésszerűen.

VII.3. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Cél:

- Elsődleges cél, a gyermekek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése és a differenciált személyiség fejlődésük elősegítése.
- A gyermekek kompetenciáinak fejlesztése, a megfelelő ismeretek átadása.
- A gyermeki kíváncsiságra épülő többirányú tapasztalatszerzés, élményszerzés.

Feladat:

- Motiváló, élmény gazdag környezet megteremtése, mely támogatja a tanulás lehetőségét.
- A sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalatszerzés lehetőségének megteremtése mely a változatos cselekvő aktivitásra épül.
- Az érzelmi képességek fejlesztése (emlékezet, kreativitás, érzékelés stb.).
- A szűkebb és tágabb környezetben szerzett tapasztalatok rendszerezése.
- A gyermekek játékos tevékenységének és megismerési vágyának kielégítése.

A differenciálás lehetőségei:

(A gyermekek egyéni és életkori sajátosságait figyelembe véve)

I.szint

- Törekedjenek a kommunikációra társaival és a felnőttekkel.

- Az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységekben egyre nagyobb gyakorisággal vegyenek részt.
- Az utánzás és a mintaadás útján bővüljenek ismereteik és alakuljanak szokásaik.
- A sokoldalú tapasztalatszerzés alkalmával fejlődjön megfigyelőképességük.
- Legyenek érdeklődők a környezetükben megtalálható tárgyak és eszközök iránt.
- Spontán, sok érzékszervet igénybe vevő és játékos tapasztalatszerzés biztosításával fejlődjön érzékelésünk és észlelésük.
- A pedagógus motivációja segítségével figyelmük egyre hosszabb ideig legyen fenntartható.
- Legyenek együttműködők és teremtsenek kapcsolatot társaikkal és a felnőttekkel egyaránt.

II.szint

- Ismerjék fel az ok-okozati összefüggéseket mely a felfedezés és a kutatás lehetőségével biztosítva van számukra.
- Alakuljon ki elemi, cselekvő és fogalmi gondolkodásuk egyaránt.
- Törekedjenek a figyelem összpontosításra a kreatív gondolkodásra és a problémamegoldásra.
- A feladatokat egyre kitartóbban hajtsák végre miközben alakul szabály és feladat tudatuk.
- Az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységekbe örömmel és szívesen vegyenek részt.
- Egyre több ismeretre tegyenek szert a játékos és sokoldalú tapasztalatszerzést eredményeként.
- Különböző ösztönző helyzetek megteremtésével tapasztalják meg a gondolkodás örömét és ezáltal fejlődjenek megismerő képességeik.
- Fejlődjön szándékos és tartós figyelmük a megfigyelések és tapasztalatszerzések során.
- Az óvodapedagógus értékelése által fejlődjön önbizalmuk és önértékelésük.

Az óvodapedagógus feladatai a megvalósítás során:

- A kötetlen szervezési forma a tervezések és a megvalósítások alapját képezik, a kötött forma a mozgás tevékenységre terjed ki.
- Tanulási lehetőségek biztosítása a minden érzékszerve ható megismerési folyamatokhoz.
- Úgy tervez és valósít meg hogy figyelembe veszi a gyermekek korábbi ismereteit, tapasztalatait, képességeit és kíváncsiságát.
- A tanulási lehetőségek alkalmával célja és feladata, hogy a gyermekeket sikerélményhez juttassa.
- Figyelembe veszi a gyermekek aktuális érdeklődését és ennek megfelelően tevékenykedik.
- A projekt pedagógiát, a kooperatív tanulási módszereket és a dráma pedagógiát megfelelően alkalmazza.
- Mozgással, kísérletezésekkel, játékos tevékenykedésekkel és párhuzamos tevékenységek szervezésével lehetőséget biztosít a tapasztalatszerzésre.
- A spontán tanulási lehetőségeket felismeri és kihasználja.
- A tanulási lehetőségek alkalmából figyelembe veszi a gyermekek életkori és egyéni sajátosságait és ennek megfelelően személyre szabottan értékeli, mely segíti az énkép megfelelő kialakulását.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Megfelelő szinten van a kreatív gondolkodásuk, problémamegoldó képességük és helyzet felismerésük.
- Az iskolához szükséges készségek képességek kialakulóban vannak.
- Belső motivációjukká válik a nyitottság és a kíváncsiság.
- Kitartásuk, feladat tudatuk, önállóságuk a minden napokban megmutatkozik.
- A tanuláshoz szükséges kompetenciák megfelelően fejlődnek.
- Életkoruknak megfelelő szinten vannak az értelmi képességeik.
- Akár önállóan is tevékenykednek.

VII.4. Verselés, mesélés

Cél:

- Az óvodáskorú gyermekek érzelmi értelmi és szociális fejlődésének elősegítése a pozitív személyiség jegyeinek megalapozása a gyermekirodalom segítségével.
- A gyermekek életkori sajátosságainak megfelelő mondókák mesék versek megismertetése és ezáltal az irodalom megszerettetése.
- A gyermeki fantázia fejlesztése.
- Az irodalmi művekhez való pozitív érzelmi viszony kialakítása.

Feladat:

- Mindennapos irodalmi élmények biztosítása verselésekkel és mesélésekkel.
- Új versek, mesék, mondókák élményszerű bemutatása, gyakorlása és ismétlése.
- Az önkifejezés lehetőségének biztosítása (pl. bábozás, dramatizálás).
- Korábban ismert irodalmi művek felidézése és gyakorlása.
- Az irodalmi művek iránti érdeklődés megerősítése.
- A meséléshez elengedhetetlen biztonságos légkör kialakítása, közös élmény lehetőségének biztosítása.
- Érzelmi, erkölcsi és értelmi készségek fejlesztése.
- A témákhoz kapcsolódó irodalmi művek választásával további ismeretátadási lehetőség biztosítása.
- Új fogalmak ismertetése szókinccs bővítés.
- A mesék segítségével feszültségoldás és szorongásoldás.
- Az irodalmi művek tartalmával az empátia, az egymásra való odafigyelés és a segítség tulajdonságainak kialakítása.

A differenciálás lehetőségei:

(A gyermekek egyéni és életkori sajátosságait figyelembe véve)

I. szint

- A mese hallgatással, verseléssel és mondókázással bővüljön szókinccsük beszéd értésük és beszéd észlelésük.
- A versek és mesék hallgatása során fejlődjön figyelmük és fantáziájuk.
- A történetek apró részleteinek felidézésével fejlődjön memóriájuk, mondat alkotóképességük.

- Alakuljon ki mese tudatuk.

II. szint

- Bővüljön szókincsük az új szavak megismerése értelmezése és használata alkalmával.
- Tudjanak különbséget tenni a mese és valóság között, alakuljon ki mesetudatuk.
- A versek szövegének pontos visszaadásával fejlődjön emlékezetük, önkifejező képességük.
- Tudják felidézni a történeti sorrendeket.
- Fejlődjön logikus gondolkozásuk a versek és mesék ok-okozati összefüggéseinek felfedezésével.
- Fejlődjön képzeletük és fantáziájuk a versek és mesék meghallgatása és felidézése során.
- A mesék, versek és mondókák eljátszása során a verbális és nonverbális kifejező készségük erősödjön.
- Fejlődjön nyelvi készségük az új szavak és kifejezések megismerésével.

Az óvodapedagógus feladatai a megvalósítás során:

- Erősítse a gyerekek ösztönös, spontán kezdeményezéseit.
- Őrizze a népköltészet remekait.
- Válogasson a kortárs irodalomból.
- Más népek meséit is ismertess meg a gyerekekkel.
- Készítsenek a gyerekekkel közösen képeskönyvet, mesét, ütőhangszereket, találjanak kitalokat, mondókákat.
- Alkalmoszerűen vonják be a szülőket is a közös éneklésbe a hagyományok ápolásába.
- A gépi zenét csak megfelelő válogatással és ízléssel használja.
- Egyéni képességek figyelembevétele.
- Lehetőség szerint minden korosztály, igényeinek és érdeklődéseinek kielégítése.
- A megfelelő hely kialakítása.
- Megfelelő irodalmi anyag összeállítása.
- Színház, Bábszínház látogatások szervezése.
- A csoport könyvtárának fejlesztése szülői segítséggel.
- Szerettesse meg előadásmódjával a meséket, verseket.
- Adjon példát bábok kezelésére, készítésére.
- Óvja meg a gyermekeket az értéktelen, durvaságot, kegyetlenséget tartalmazó meséktől.
- Adjon tanácsot a családnak meséskönyvek vásárlásához, formálja ízlésvilágukat.

Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- Igényük ki válik a minden napos verselésé és mesélés.
- Örömmel nézegetnek könyveket.
- Önállóan meséket dramatikus játékokat is képesek alkotni.
- A mesetudatuk kialakul.
- Figyelemmel végig hallgatják az irodalmi alkotásokat.
- Várják a mesélést és verselésé, önként csatlakoznak a felajánlott tevékenységekhez.
- Kedvenc meséket verseiket képesek emlékezetéből felidézni.
- A megkezdett mesét képesek folytatni és befejezni.

- A versekből és mesékből megismert szófordulatokat, szavakat akár beszédükben is alkalmazzák.

VII.5. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Cél:

- A gyermekek zenei anyanyelvének, zenei ízlésének, zenei érdeklődésének zenéhez kapcsolódó mozgásának megalapozása és formálása.
- Zenepedagógiai módszerek, ritmikus mozgás, tánc, ének nevelő hatásának érvényesítése.
- Esztétikai, művészeti értékek befogadására nevelés.
- Zenei élmények és tapasztalatok nyújtása.
- Zenei élmények, alkotások befogadására nevelés.
- Az éneklés, zenélés pozitív élményének a felfedeztetése.
- Az énekhez, zenéhez tánchoz, zenahallgatáshoz való pozitív viszony kialakítása.
- A zenei alkotások iránti fogékonyság kialakítása.
- A dallam, ritmus, mozgás egységének, élményének, szépségének a felfedeztetése.
- A szülőföld értékeinek átörökítése énekes népszokások, népi mondókák, dalos játékok által.
- A folyamatos zenei élmények biztosítása.
- A népzene megismertetése, megszerettetése.

Feladat:

- Az ének, zene, tánc iránti érdeklődés kialakítása és annak fenntartása.
- Zenei érdeklődés felkeltése és fenntartása.
- A zenei alkotások, zeneművek iránti érdeklődés felkeltése.
- Ölbéli játékok megismertetése.
- Népi gyermekjátékdalok megismertetése.
- Népi mondókák megismertetése.
- Népdalok megismertetése.
- A környezet zörejangjainak megismertetése, felismeretése.
- Játékos táncmozdulatok megismertetése.
- Műdalok, más népek dalainak megismertetése.
- Jeles napokhoz kapcsolódó népi játékok megismertetése.
- Ritmushangszerek használatának megismertetése.
- Ölbéli játékok gyakorlása/ismétlése.
- Népi gyermekjátékdalok gyakorlása/ismétlése.
- Népi mondókák gyakorlása/ismétlése.
- Játékos táncmozdulatok gyakorlása/ismétlése.
- Műdalok, más népek dalainak gyakorlása/ismétlése.
- Jeles napokhoz kapcsolódó népi játékok gyakorlása/ismétlése.
- A környezet zörejangjainak felismerésének, megkülönböztetésének gyakorlása/ismétlése.
- Ritmushangszerek használatának gyakorlása/ismétlése/alkalmazása.
- Az ellenőrzés, értékelés során a zenei ismeretek pontosítása, megerősítése.
- A pozitív értékeléssel az egészséges gyermeki énkép, önismeret erősítése

- A pozitív értékeléssel a gyermeki éneklési kedv megerősítése.

Nevelési feladat:

- A közös énekléssel, zenéléssel a közösségi érzés erősítése.
- A gyermekjátékdalok közös élményével a szocializáció elősegítése, fejlesztése.
- Egymás meghallgatásával türelemre nevelés.
- Dalos játékok által gátlások feloldása.
- A közös játék által az együttműködés fejlesztése.
- A dalos játékok során a szabálytudatuk kialakítása.
- A dalok, mondókák mondanivalója által az akarati, erkölcsi tulajdonságok fejlesztése.
- Értelmi nevelés a kognitív képességek fejlesztése által (érezékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás).
- Komplex személyiségfejlesztés a zenei nevelés teljes eszköztárával.
- Zenei élmény nyújtásával az esztétikai ízlés fejlesztése.

A differenciálás lehetőségei:

(A gyermekek egyéni és életkori sajátosságait figyelembe véve)

I. szint

- Az egyenletes lüktetést érzékelése, érzékeltessék.
- Dal felismerés dúdolásról, hangszerjátékról.
- Fejazzék ki az egyenletes lüktetést játékos mozgással, körbejárással, tapssal.
- Tudjanak egyszerű játékos mozgásokat elvégezni.
- A mélyebb és magasabb hangokat figyeljék meg, ismerjék fel.
- Tempótartás segítséggel.
- Próbálják átvenni a változó kezdőmagasságot.
- A halk-hangos közötti különbséget ismerjék fel, figyeljék meg,
- Különböző zörejek, hangszerek, ritmushangszerek hangszínét felismerjék.
- A lassú és gyors közötti különbséget ismerjék fel, alkalmazzák mozgással, énekléssel.
- Használjanak ritmusjátékos hangszereket.

II. szint

- Tudják megkülönböztetni a dalritmust és az egyenletes lüktetést.
- A dalok, mondókák ritmusát tudják visszaadni, képesek legyenek ritmusvisszhangra.
- A dalokat és mondókákat felismerjék ritmusról.
- Képesek legyenek kifejezni a különböző tempókat mozgással és énekkel.
- Legyenek képesek dallamfelismerésre.
- Tudjanak dallamokat kitalálni.
- Értsék meg a halk-hangos fogalompárt.
- Képesek legyenek finomabb hangszínek megfigyelésére, megkülönböztetésére (beszéd- és énekhangokban, természetben, zörejekben,).
- Ütőhangszereket önállóan használják.
- Játékos mozdulatokat kitalálása.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- Nyugodt légkörben, változatos módon felkelti a gyermekek érdeklődését.
- A dal, zene alkalmazásával megszépíti, megszínesíti a gyermeki hétköznapiakat és lehetőséget ad érzelmeik intenzív kiélésére, fogékonytá teszi a gyermekeket a „szép” befogadására.
- Igényesen válogatja a zenei anyagot, elsősorban a klasszikus zene és a népzene anyagából és kiegészítve a kortárs művészeti alkotásokkal.
- A zenei anyagot évszakokhoz, ünnepekhez kapcsolja.
- Megfelelő helyet, időt, eszközt biztosít.
- Megteremteni a mindennapi ének, zene, tánc lehetőségét.
- A műveltségterületek közötti komplexitást érvényesítése (irodalmi, zenei, vizuális stb.).
- Óvodáskor végére fejlődés jellemzői.
- Képesek zenei élmény befogadására, élvezetére.
- Örömmel vesznek részt az énekes játékokban.
- Felismerik a jól ismert mondókákat, dalokat.
- Képesek az egyenletes lüktetést, ritmust érzékeltetni mondókán, dalon.
- Képesek játszani ritmushangszereken.
- Különbséget tudnak tenni a zenei fogalompárok között.
- Képesek hangosan, halkán, lassan, gyorsan, magasan és mélyen énekelni, mondókázni.
- Játékos táncmozdulatokra, összerendezett mozgásra képesek.
- Egyszerű dallamokat tudnak improvizálni.

VII.6. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Cél:

- Az örömteli cselekvés és igény kialakítása az alkotásra, esztétikai élmények befogadására, önkifejezésre.
- Az ábrázolás eszközeivel, öröm átélésével a gyermeki érzések, élmények kifejezésének elősegítése.
- A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal a gyermeki személyiség fejlesztése.

Tervezett tevékenységek további céljai:

- Vizuális tapasztalatok és élmények nyújtása egyéni fejlettségnek, életkornak megfelelően.
- Vizuális alkotások, élmények befogadására nevelés.
- Új technikákkal való ismerkedés.
- A vizuális tevékenységek módszereivel, eszközeivel a gyermekek gondolati és érzelmi világának kifejezésére ösztönzés.
- A vizuális önkifejezés lehetőségeinek biztosítása, ezáltal a vizuális élmények megtapasztaltatása.
- Folyamatos vizuális élmények biztosítása.
- Az alkotás öröméhez és élményéhez való hozzásegítés.
- Az ábrázoló tevékenységekhez való pozitív viszonyulás kialakítása.

Feladat:

- A vizuális tevékenységek iránti érdeklődés felkeltése.
- Az ábrázoláshoz fűződő pozitív érzelmi viszony fenntartása.
- A rajzolás és festés technikáinak megismertetése.
- A mintázás és alapttechnikák alapttechnikáinak megismertetése.
- A változatos technikák, eszközök, anyagok, megismertetése.
- Művészeti alkotások és népművészeti elemek megismertetése.
- A rajzolás technikáinak alkalmazása/gyakorlása/ismétlése.
- A festés technikáinak alkalmazása/gyakorlása/ismétlése.
- A mintázás alapttechnikáinak alkalmazása/gyakorlása/ismétlése.
- A kézimunka alapttechnikáinak alkalmazása/gyakorlása/ismétlése.
- Az ábrázoló eszközök használatának alkalmazása/gyakorlása.
- Az ellenőrzés, értékelés során pozitív megerősítés.
- A pozitív értékeléssel az egészséges gyermeki énkép, önértékelés erősítése.
- Az ellenőrzés, értékelés során a technikák helyes alkalmazásának pontosítása, megerősítése.

Nevelési feladat:

- Érzelmi nevelés az alkotás élménye által.
- Az alkotás örömeinek megtapasztaltatása.
- A közösségi érzés erősítése a közös tevékenykedés közben.
- A gyermekek önálló vélemény alkotásának, döntési képességének fejlesztése.
- Feladattudat kialakítása és fejlesztése.
- Kreatív önkifejezés, alkotás igényének alakítása.
- A gyermekek vizuális, esztétikus fogékonyságának megalapozása.
- Esztétikai nevelés a vizuális tevékenységek által.
- Esztétikai igényességük alakítása, fejlesztése.
- Értelmi nevelés a kognitív képességek fejlesztése által (érezkelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás).

A differenciálás lehetőségei:

(A gyermekek egyéni és életkori sajátosságait figyelembe véve)

I. szint

- Firkálgatással, rajzolgatással, festéssel fejlődjön képalakításuk.
- Fejlődjön ritmusképzésük többféle módon (vonalak rendszerével, körfirkával).
- Rajzoljanak nagyobb felületre, homokba pálcával, aszfaltra krétával.
- Gyakorolják az ujjal való festés technikáját.
- Alakuljon a ceruzafogásuk.
- Próbálgassák a képi elemeket, részformák elemeit egymáshoz rendelni (pl. fej és törzs, autó és kerekei stb.).
- Az emberalak részformái fokozatosan jelenjenek meg: fej, törzs, karok, lábak.
- Próbáljanak tájékozódni a kép síkján: szélén, közepén.
- Díszítsenek különféle sablonokat tetszés szerint.
- A rajzolás, festés során a színeket különböztessék meg.

-
- Próbálgassák a mintázás fogásait: gyurkálás, formálgatás, díszítés.
  - Próbálgassák az anyagok formálását (ütögetés, karcolás, gyűrögetés, tépegetés, simítás, ragasztás stb.).
  - Próbálkozzanak az olló használatával.
  - Ismerkedjenek különféle anyagokkal, eszközökkel (ragasztó, fonál, színes papír stb.).
  - Alapozzák tér-forma képzeik fejlődését játékok, tárgyak, kockák rakosgatásával.

II. szint

- Rajzolással, festéssel fejlődjön képalakításuk.
- Legyen helyes a ceruzafogásuk.
- A rajzolt formákat gazdagítsák, díszítsék részformákkal, forma ismétléssel, színekkel.
- Emberábrázolásuk legyen részletes (fej, törzs, végtagok testrészei).
- Ismerjék az ecset helyes fogását, használati módját, a festés technikáját.
- Változatos, sokrétű színt használjanak a festés és rajzolás során (színérzék fejlesztése).
- Mintázás során felismerhető formákat hozzanak létre az alaptechnikák pontos kivitelezésével (gömbölyítés, lapítás, sodrás).
- Tépéssel, sodrással fejlődjön finommotorikai képességük.
- Készítsenek különféle sablonoknak mintázatot sordísszal (meghatározott formák váltakozása, vagy képzelet alapján).
- Alakítsanak képet, rajzoljanak az udvaron, aszfalton nagy méretben is.
- Térviszonyokat ábrázoljanak (mellett, fölött, fent, lent, középen, szélen).
- Tudjanak használni könnyen megmunkálható anyagokat (textil, dobozok, fonál, stb)
- Gyakorolják az olló helyes használatát.
- Vonal mentén gyakorolják a vágást.
- Próbálják a szövést, fonást, varrást.
- Készítsenek termésbábokat, barkácsoljanak különféle anyagokkal.
- Tér-forma képzeiket gazdagítsák különféle térbeli alakzatok létrehozásával, építésével.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- Nyugodt légkört, műhelyhangulatot alakít ki az alkotó tevékenységekhez.
- Az alkotó tevékenységek feltételeit megteremti.
- A vizuális tevékenységek lehetőségét mindennap biztosítja.
- Állandó vizuális helyet alakít ki.
- Az évszakok tematikája szerint tervezi a tevékenységeket.
- A tevékenységek előtt eszköz előkészítés.
- A vizuális tevékenységek differenciált szervezeti formáit biztosítja.
- Az eszközök használatát megismerteti a gyermekekkel.
- A rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeit és eljárásait megismerteti.
- A kézimunkához használt anyagokat megismerteti.
- Változatos technikákat, anyagokat, eszközöket alkalmaz a csoport és az egyén fejlettségi szintjének megfelelően.
- Érdeklődést felkeltő vizuális élményeket és a változatos megfigyelési lehetőségeket biztosít.

- A gyermekek kreativitását kibontakoztatja (szabad eszközhasználat, a gyermekek által elérhető helyen biztosítása).
- Erősíti a gyermekek alkotókedvét, erősíti önbizalmukat.
- Biztatja a gyermekeket az újszerű gondolkodásra.
- Bátorítja a gátlásos gyermekeket.
- Gyakoroltatja az esztétikus környezet felismerését, óvását, alakítását.
- Igénye van az esztétikus környezet kialakítására.
- Ügyel a csoportszoba mértéktartó díszítésére.
- Élményszerző sétákat és kirándulásokat szervez megfelelő számú kísérő biztosításával.
- Gyűjti, illetve a gyerekekkel gyűjteti az évszakoknak megfelelő terméseket.
- Lehetőség szerint múzeumban, egyéb helyeken kiállításokat tekintenek meg.
- Lehetőség szerint a vizuális tevékenységek során a szelektív hulladékgyűjtést gyakorolja, gyakoroltatja.
- A gyermekek rajzait, alkotásait összegyűjti.
- Személyiségében a tolerancia, az elfogadás dominál, a gyermekek munkáit értéként kezeli.
- Lehetővé teszi, hogy a gyermekek munkáit a szülők és a társaik is láthassák.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Tudnak egyszerű formákat rajzolni, papírból kivágni, hajtogatni, ragasztani.
- Tudnak egyszerű formákat, alakzatokat festeni.
- Formaábrázolásuk változatos.
- Emberábrázolásukban megjelennek a részformák.
- Egyszerűbb mozgásokat is meg tudnak jeleníteni.
- Színeket bátran használják.
- Tudnak egyszerű felismerhető formákat mintázni, létrehozni.
- Tudják a kézimunka egyszerű alapelemeit alkalmazni.
- Egyszerű alak építése térben.
- Képesek a tárgyak térbeli kiterjedésének tapasztalati felismerésére, megnevezésére.
- Az általuk ismert eszközöket és technikákat biztosan alkalmazzák.
- Ceruzanyomatékuk és vonalvezetésük biztos és megfelelő.
- Képesek alkotni önállóan és csoportban is.
- Alkotásaik tiszták és esztétikusak.
- Képesek alkotás közben környezetük tisztaságára vigyázni.
- Képesek kifejezni gondolataikat, élményeiket egyszerű képalkotásban.
- Alkotásaikban megjelennek a mese és versillusztrációk.
- Képesek elképzelés után meseszereplőket, eseményeket megjeleníteni.
- Képesek közös vizuális tevékenységben együttműködni társaikkal.
- Képesek meglátni környezetük szépségét, esztétikumát.
- Képesek saját és társaik alkotásairól önálló véleményt alkotni

VII.7. Mozgás

Cél:

- A gyermekek testének, személyiségének és idegrendszerének fejlesztése, az egyéni szükségletek, képességek figyelembevételével.
- Egészséges életmódra nevelés.
- A gyermekek fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb mozgáslehetőség biztosítása.
- A mozgásképességek - a természetes fejlődésen túli (növekedés, fejlődés, érés) fejlesztése.

Tervezett tevékenységek további céljai:

- Az egészséges életmód kialakítása a testi-lelki-szellemi harmónia érdekében.
- A mozgás megszerettetése rendszeres egészségfejlesztő testmozgással.
- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése.
- A gyermekek mozgásos játékigényének a kielégítése.
- A rendszeres mozgásigény kialakítása.
- A mozgáshoz való pozitív viszonyulás kialakítása.
- A rendszeres testmozgással a gyermekek edzése.
- A gondozás, egészséges életmódra nevelés hatásainak felerősítése mozgásfejlesztéssel.
- Mozgáskultúra kialakítása, gazdagítása, fejlesztése.
- A komplex testmozgásokkal a gyermek egész személyiségének a fejlesztése.

Feladat:

- Mozgáskedv és mozgásanyag iránti érdeklődés felkeltése, fenntartása.
- Változatos mozgásfejlesztő játékokkal és eszközökkel a rendszeres mozgásaktivitás fenntartása.
- A járás, futás anyagának megismertetése.
- A gimnasztikai jellegű, játékos gyakorlatok megismertetése (szabadgyakorlatok, páros-, társas gyakorlatok, padgyakorlatok, bordásfalgyakorlatok, kéziszergyakorlatok: szalaggal, körkötéssel, babzsákkal, labdával stb.).
- Az egyensúlygyakorlat (természetes támaszgyakorlat) anyagának a megismertetése emelt szeren (pl. pad). Az egyensúlygyakorlat (természetes támaszgyakorlat) anyagának a megismertetése kéziszerezekkel (szalag, babzsák, labda stb.).
- A csúszás, kúszás, mászás (természetes támaszgyakorlatok) anyagának a megismertetése. Az egyensúlygyakorlat (természetes támaszgyakorlat) anyagának a megismertetése (vonalak között: járással, kúszással, mászással).
- Az ugrás, szökdelés anyagának megismertetése.
- A talajtorna jellegű gyakorlat megismertetése (gurulás, bukfenc, tarkóállás és előkészítő gyakorlatai, kézállás előkészítő gyakorlatai).
- A függésgyakorlat anyagának a megismertetése (bordásfalon, létrán, gyűrűn).
- A labdagyakorlat megismertetése (fogás, gurítás, dobás-elkapás, hajítás, labdavezetés stb.).
- A szabályjáték megismertetése (futójáték, fogójáték, sorverseny, váltóverseny, labdajáték, egyéb játék).
- A járás, futás anyagának gyakorlása/ismétlése/alkalmazása.
- A gimnasztikai jellegű, játékos gyakorlatok (szabadgyakorlatok, páros-, társas gyakorlatok, padgyakorlatok, bordásfalgyakorlatok, kéziszergyakorlatok, babzsákkal, labdával stb.) alkalmazása/gyakorlása/ismétlése.

- A csúszás, kúszás, mászás anyagának (természetes támaszgyakorlatok) alkalmazása/gyakorlása/ismétlése.
- Az egyensúlygyakorlat (természetes támaszgyakorlat) anyagának alkalmazása/gyakorlása/ismétlése (vonalak között: járással, kúszással, mászással).
- Az egyensúlygyakorlat (természetes támaszgyakorlat) anyagának alkalmazása/gyakorlása/ismétlése emelt szeren (pl. pad).
- Az egyensúlygyakorlat (természetes támaszgyakorlat) anyagának alkalmazása/gyakorlása/ismétlése kéziszerrel (szalag, babzsák, labda stb.).
- Az ugrás, szökdelés anyagának alkalmazása/gyakorlása/ismétlése.
- A talajtorna jellegű gyakorlat alkalmazása/gyakorlása/ismétlése (gurulás, bukfenc, tarkóállás és előkészítő gyakorlatai, kézállás előkészítő gyakorlatai).
- A függés gyakorlat anyagának alkalmazása/gyakorlása/ismétlése (bordásfalon, létrán, gyűrűn).
- A szerugrás anyagának alkalmazása/gyakorlása/ismétlése (padon végezhető különböző előkészítő ugrásgyakorlatok).
- A labdagyakorlat alkalmazása/gyakorlása/ismétlése (fogás, gurítás, dobáselkapás, hajítás, labdavezetés stb.).
- A szabályjáték alkalmazása/gyakorlása/ismétlése. (futójáték, fogójáték, sorverseny, váltóverseny, labdajátékok, egyéb játékok).
- Az ellenőrzés, értékelés során a helyes mozgáskivitelezés pozitív megerősítése.
- A pozitív értékeléssel az egészséges gyermeki énkép, önértékelés erősítése.
- Az ellenőrzés, értékelés során a mozgás ismeretek pontosítása, megerősítése.

Nevelési feladat:

- Érzelmi nevelés a pozitív érzelmi hatások által és megerősítések alkalmával.
- Közösségi nevelés, szociális képességek fejlesztése a mozgásos játékok során.
- Együttműködési képesség fejlesztése.
- Versengési képesség fejlesztése.
- Érdekérvényesítési képesség fejlesztése.
- Önállóság fejlesztése.
- Esztétikai nevelés a harmonikus, esztétikus mozgás kialakításával.
- Tűrőképesség, kitartás fejlesztése.
- Kudarctűrő képesség fejlesztése.
- Az alkalmazkodó képesség fejlesztése.
- A sikerélmény biztosításával a pozitív önértékelés fejlesztése.
- Szokások alakításával a kívánatos viselkedésminták elsajátítása.
- Erkölcsi nevelés az akarati tulajdonságok fejlesztésével.
- Az egészséges versenyszellemmel az erkölcsi érzék fejlesztése.
- A szabálytudat kialakításával értelmi nevelés.
- Értelmi nevelés a kognitív képességek fejlesztése által (érezkelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás).
- Anyanyelvi nevelés a helyes kommunikációs mintával.

A differenciálás lehetőségei:

(A gyermekek egyéni és életkori sajátosságait figyelembe véve)

I. szint

- Alakuljon ki a testtudatuk, testképük.
- Fejlődjön a nagymozgásuk.
- Fejlődjön a szem - kéz, szem - láb koordinációjuk.
- Alakuljon a térészlelésük.
- Fejlődjön az alaklátásuk.
- Tudják megkülönböztetni a test két oldalát a kéz segítségével (szalag, matrica használata).
- Fejlődjenek a motorikus alapkészségeik (kondicionális képességek, koordinációs képességek, izületi mozgékonyság).
- Fejlődjön az alap állóképességük (kondicionális képesség).
- Fejlődjön az alaperő képességük (amely biztosítja az alapvető mozgásokat, kondicionális képesség fejlődését).
- Fejlődjön a reakció képességük (kondicionális képesség)
- Fejlődjön a téri tájékozódó képességük (koordinációs képességek).
- Fejlődjenek a keresztcsatornák (vizuális-tapintásos, vizuális-auditív).

II. szint:

- Fejlődjön a finommotorikus mozgásuk.
- Fejlődjön a szem - kéz - láb koordinációjuk.
- Fejlődjön a mozgásérzékelésük.
- Fejlődjön a térérzékelésük.
- Alakuljon ki a testséma.
- Alakuljon ki az „oldalosság”.
- Motoros képességük összehangoltan fejlődjön.
- Fejlődjön az erő-állóképességük (kondicionális képesség).
- Fejlődjön a mozgásgyorsaságuk (kondicionális képesség).
- Fejlődjön a gyors reakció képességük (kondicionális képesség).
- Fejlődjön a mozdulatgyorsaságuk (kondicionális képesség).
- Fejlődjön a mozgásritmus képességük (koordinációs képességek)
- Fejlődjön az egyensúlyérzékük (koordinációs képességek).
- A testséma kialakulása által fejlődjön az izomérzékelésük (koordinációs képességek).
- Fejlődjenek a keresztcsatornák (vizuális-auditív-kinesztétikus).

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- A mozgástevékenységekhez jó hangulatot teremt.
- Gondoskodik arról, hogy a játék az elsődleges, a versengés ne legyen hangsúlyos.
- A mozgástevékenységek anyagát a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételével állítja össze.
- Biztonságos, higiénikus környezetet teremt a spontán és szervezett mozgástevékenységekhez.
- A mindennapi mozgás feltételeit megteremti (hely, idő, tér, eszköz.).
- Kötetlen formában biztosítja a szabad mozgástevékenységet.

- Biztosítja a mindennapi frissítő mozgást szabadon és szerrel egyaránt (pl. ugróiskola, ugrókötelezés, hintázás, labdázás, bukfencezés).
- A szervezett mozgásos tevékenységek közben a kéziszereket gyakran használja.
- Az óvodai udvar nagymozgást fejlesztő lehetőségeit mindennap kihasználja.
- A szervezett mozgástevékenységeket játékosan vezeti.
- Biztosítja a spontán és szervezett mozgásos tevékenységek közben a téri irányok, névutók megismerését, gyakorlását.
- A spontán érzelmi motivációkra épít, az egyéni fejlettség figyelembevételével.
- A szervezett mozgástevékenységhez minden gyermek megfelelő, kényelmes ruházatáról gondoskodik.
- Biztosítja a balesetmentes tárgyi környezetet.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- Örömmel vesz részt a különféle mozgásos tevékenységekben.
- Igényli a mindennapi mozgást.
- Az óvodai mozgásfejlesztő eszközök, kéziszerek használatát ismeri.
- Nagymozgása harmonikus, összerendezett.
- Képes helyben szökdelni, páros és egy lábon fel- és leugrani.
- Páros lábon történő előre és hátra ugrása biztos.
- Különböző dobásformákat elsajátít.
- Az elkapott szert (labdát) biztonságosan kezeli. Ismeri, alkalmazza az alapvető labdatechnikai elemeket.
- Mászása, csúszása, kúszása összerendezett mozgású.
- Egyensúlya szokatlan testhelyzetekben (mint pl. egy lábon állás) megfelelő.
- Finommotorikája fejlett, iskolakezdésre alkalmas.
- Szem – kéz - láb koordinációja fejlett, stabil.
- Téri tájékozódása kialakult, az irányokat meg tudja különböztetni.
- Testsémája kialakult.
- Alap - állóképességgel rendelkezik, bírja a terhelést.
- Erő- állóképességgel rendelkezik (képes nagyobb erő kifejtésre).
- A szervezett mozgáshoz kapcsolódó vezényszavakat ismeri, megérti.
- Egészséges versenyzellellemmel rendelkezik.
- Szabálytudata kialakult.

VII.8. A külső világ tevékeny megismerése matematikai tapasztalatszerzéssel

Cél:

- A gyermekek eljuttatása olyan tapasztalat birtokába, melyek a közvetlen és tágabb természeti, emberi, tárgyi világban való eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.
- A szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményének, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeinek megismertetése, megszerettetése.
- Környezettudatos magatartás kialakítása, természetvédő és szerető emberré válás elősegítése.

- A gyermeki tevékenységek közbeni ismeretszerzés biztosítása a környező valóság formáiról, mennyiségi viszonyairól, tárgyak tulajdonságairól (matematikai tartalmú tapasztalatok)

Tervezett tevékenységek további céljai:

- A természeti, emberi, tárgyi környezethez való pozitív érzelmi viszony kialakítása.
- A szűkebb/tágabb környezet megismertetése.
- Emberi alkotások védelme, értékek megőrzésére nevelés.
- Szülőföld, néphagyományok megismertetése, néphagyományőrzés.
- Szülőföld szeretetére nevelés.
- Családi, óvodai és a tárgyi kultúra értékeinek megszerettetése, védelmére nevelés.
- A természetszerető, a természetet védeni vágyó gyermekek nevelése.
- Környezetkultúra és a biztonságos életvitel megalapozása.
- Környezettudatos magatartásformálás.
- Az ökológiai szemléletmód (természetvédelem) megalapozása.
- Minden gyermeki tevékenységben a matematikai tartalom felfedeztetése.
- Természeti, emberi, tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól felfedezettető tapasztalatszerzés.
- A matematikai tartalmú tapasztalatok alkalmazása a gyermeki tevékenységekben.

Feladat:

- A téma iránti pozitív érzelmi motiválás, a gyermeki kíváncsiság felkeltése.
- A pozitív érzelmi viszony, motiváltság fenntartása.
- A természeti környezetről folyamatos ismeretszerzés biztosítása (pl. az ős jellemző jegyeinek felfedeztetése).
- Az emberi környezetről folyamatos tapasztalatszerzés (pl. a bolti eladó munkájának bemutatása).
- A tárgyi környezet folyamatos megfigyeltetése, megtapasztaltatása (pl. a szárazföldi közlekedési eszközök megfigyeltetése séta közben).
- Tapasztalatszerzés a halmazokról (becslés, mérés, létrehozás, bontás, elemek számlálása, párosítás, csoportosítás, összehasonlítás).
- Tapasztalatszerzés a relációkról (kisebb, nagyobb, ugyanakkora; több, kevesebb, ugyanannyi; magasabb, alacsonyabb, ugyanolyan magas; hosszabb, rövidebb, ugyanolyan hosszú; szélesebb, keskenyebb, ugyanolyan széles; nehezebb, könnyebb, ugyanolyan nehéz; előtte, mellette, jobbra, balra, mögött, fölött, alatt, között; elemek rendezése; sorszámnev; sorozatok).
- Geometriai tapasztalatszerzés (kör, gömb, kocka, négyzet, téglatest, téglalap, térbeli építések, alkotások biztosítása, a szimmetriák felfedeztetése).
- Téri irányok, névutók megismertetése.
- A természeti környezetről szerzett ismeretek gyakorlása/alkalmazása (pl. Az ős jellemző jegyeinek felismerése, megnevezése).
- A tárgyi környezetről megtapasztalt ismeretek alkalmazása (pl. a szárazföldi közlekedési eszközök felismerése, megnevezése).
- Az emberi környezetről szerzett tapasztalatok gyakorlása (pl. A szimulációs játék során a bolti eladó munkájának gyakorlása).

- A halmazokkal végzett matematikai műveletek gyakorlása/ismétlése/ alkalmazása (becslés, mérés, létrehozás, bontás, elemek számlálása, párosítás, csoportosítás, összehasonlítás).
- A relációkról szerzett ismeretek, műveletek gyakorlása/ismétlése/alkalmazása (kisebb, nagyobb, ugyanakkora; magasabb, alacsonyabb, ugyanolyan magas; hosszabb, rövidebb, ugyanolyan hosszú; szélesebb, keskenyebb, ugyanolyan széles; nehezebb, könnyebb, ugyanolyan nehéz; előtte, mellette, jobbra, balra, mögött, fölött, alatt, között; elemek rendezése; sorszámnev; sorozatok).
- Geometriai formákról szerzett ismeretek, gyakorlása/ismétlése/alkalmazása (kör, gömb, kocka, négyzet, téglatest, téglalap, térbeli építések, alkotások biztosítása, a szimmetriák felfedeztetése).
- Téri irányok, névutók gyakorlása, használata.
- A megszerzett matematikai ismeretek alkalmazása a gyermeki tevékenységekben.
- A természeti környezetről szerzett ismeretek rendszerezése megadott szempontok alapján.
- A tárgyi környezetről megtapasztalt ismeretek rendszerezése megadott szempontok alapján.
- Az emberi környezetről szerzett tapasztalatok rendszerezése megadott szempontok alapján.
- A megszerzett matematikai ismeretek rögzítése a gyermeki tevékenységekben.
- Az ellenőrzés, értékelés során a gyermekek pozitív megerősítése.
- Az ellenőrzés, értékelés során az ismeretek pontosítása, megerősítése.
- A pozitív értékeléssel az egészséges gyermeki énkép, önértékelés erősítése.

Nevelési feladat:

- Természeti, emberi, tárgyi környezet szeretetére, megbecsülésére nevelés.
- A sokrétű ismeretszerzéssel a gyermekek biztonságérzetének növelése a szűkebb és tágabb környezetben.
- A közös tapasztalatszerzések során a társas kapcsolatok, akarati tulajdonságok fejlesztése.
- A kulturált magatartási- viselkedési szokások alakítása.
- A gyermekek erkölcsi érzékének, erkölcsi ítélőképességének formálása.
- Az önálló véleményalkotás elősegítése tudatos pedagógiai helyzetek kialakításával.
- Dicsérettel, biztatással a pozitív én-kép, önértékelés kialakítása.
- A természet esztétikumának felfedeztetése, érzékeltetése.
- Az esztétikai érzék megalapozása, fejlesztése.
- Értelmi képességek fejlesztése (érezkelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, kreativitás).
- A gyermeki személyiség sokoldalú kibontakoztatása.

A differenciálás lehetőségei:

(A gyermekek egyéni és életkori sajátosságait figyelembe véve)

I. szint

- Ismerkedjenek meg saját jelükkel, a csoportszobával és az óvoda helyiségeivel, udvarával.
- Ismerkedjenek meg az óvodában dolgozó felnőttekkel.
- Ismerkedjenek meg (biztonságérzetük kialakulása után) az óvoda közvetlen környezetével (az óvoda utcájával és annak főbb épületeivel).
- Ismerjék fel és nevezzék meg a képeken látható családtagjaikat (fényképekről, digitális képekről).

- Figyeljék meg a természet változásait az udvaron, élményszerző séta közben, kiránduláson.
- Figyeljék meg az évszakok jellemző jegyeit: időjárás, öltözködés, növények, állatok élete stb.
- Figyeljék meg, kapcsolódjanak be a természetgondozó munkákba (falevél sepregetés, gyűjtés, gereblyezés, hólapátolás, száraz ágak, gallyak gyűjtése, növények ültetése, gondozása).
- Ismerkedjenek meg több érzékszervre hatóan (ízlelés, szaglás, tapintás) az évszakok jellemző gyümölcseivel, zöldségeivel.
- Ismerkedjenek meg az évszakok terméseivel, terményekkel (dió, makk, gesztenye, mogyoró, napraforgó mag, búza, kukorica).
- Ismerkedjenek meg az évszakok jellemző ünnepeivel, ünnepköreivel.
- Ismerjenek meg néhány háziállatot, és figyeljék meg azok jellemző jegyeit. (kutya, macska, ló, tyúk, kakas stb.).
- Ismerjenek és nevezzenek meg néhány vadon élő állatot, melyek a hallott mesékben, versekben szerepelnek (róka, farkas, medve, nyúl, őz, szarvas).
- Ismerjék meg a nálunk telelő madarakat. Kapcsolódjanak be a madáreleségek készítésébe. Figyeljék meg az udvaron elhelyezett madáretetőket.
- Ismerjék fel és nevezzék meg főbb testrészeit.
- Ismerkedjenek meg a testrészek alapvető funkcióival.
- Szerezzenek játékos tapasztalatokat az érzékszervek funkcióiról.
- Ismerjék az alapvető egészségvédelmi szokásokat (kézmosás, zsebkeendő használat, időjárás szerinti öltözködés stb).
- Ismerjék meg az orvos gyógyító munkáját.
- Ismerjék meg és gyakorolják a csoportos gyalogos közlekedés elemi szabályait, a gyalogátkelőhelyen való közlekedést.
- Figyeljék meg az autóúton és sínen közlekedő járműveket, nevezzék meg azokat.
- Ismerjék meg a környezettudatos magatartás elemi szabályait (vigyázzanak a növényekre, állatokra, környezetük tisztaságára).
- Matematikai tapasztalatok szerzése a következő területeken:
  - Halmazok (1- 5-ös számkörig).
  - Összehasonlítás tulajdonságaik szerint (szín, forma, nagyság).
  - Számosság megállapítása becsléssel majd számlálással, tőszámnevek.
  - Elemek csoportosítása megadott szempontok szerint.
  - Több, kevesebb, ugyanannyi megállapítása becsléssel, majd számlálással.
  - Halmaz elemeinek változtatása (hozzáadás, elvevés, ugyanannyivá tétel).
  - Mennyiségek összehasonlítása becsléssel, összeméréssel.
  - Kisebb, nagyobb.
  - Magasabb, alacsonyabb.
  - Hosszabb, rövidebb.
  - Névutók használata (előtt, mellett, mögött, fölött, alatt).
  - Elemek rendezése megadott szempontok szerint (növekvő sorrend).
  - Geometriai tapasztalatok szerzése Gömb, gömbölyű. Kör, kör alakú témakörben.

II. szint

-
- Nevezzék meg az óvoda pontos nevét, csoportjainak elnevezését, és az óvodában dolgozó felnőtteket nevükön szólítsák.
  - Élményszerző séták, kirándulások alkalmával ismerkedjenek meg az óvoda tágabb környezetével.
  - Sorolják fel saját családtagjaik vezeték- és utónevét, ismerjék a rokoni kapcsolatokat (apa, anya, gyerekek, testvérek, nagyszülők, dédszülők, unokatestvérek).
  - Nevezzék meg lakcímüket, szülei foglalkozását, munkahelyét.
  - Fedezzék fel és nevezzék meg a természet, évszakok látható változásait, az évszakok szépségét.
  - Ismerjék fel, és nevezzék meg az évszakok jellemző jegyeit: időjárás, öltözködés, növények, állatok élete, ember természetgondozó munkája.
  - Fedezzék fel a természet változása és az állatok élete közötti összefüggéseket (állatok élete ősszel – költöző madarak, állatok élete télen – téli álm, elbújás, stb.).
  - Ismerjék, nevezzék meg az évszakokra jellemző gyümölcsöket, zöldségeket, virágokat (piaclátogatás során).
  - Ismerjék fel és nevezzék meg, csoportosítsák az évszakok jellemző terméseit, terményeit.
  - Önállóan végezzék az apróbb udvargondozó munkákat, így szerezzenek tapasztalatot az ember természetgondozó munkájáról (kiskertgondozás, gyógynövények ültetése, falevelek önálló összegyűjtése stb.).
  - Ismerjék fel, nevezzék meg az évszakokhoz kapcsolódó ünnepköröket, ünnepeket, jeles napokat, azok jellemzőit.
  - Ismerjék fel, nevezzék meg a háziállatokat, azok jellemző jegyeit.
  - Csoportosítsák a háziállatokat.
  - Ismerjék fel és nevezzék meg az erdőn, mezőn, hazai tájakon élő vadon élő állatokat.
  - Ismerkedjenek meg a földgömbbel.
  - Ismerjék és nevezzék meg a napokat, napszakokat, hónapokat, évszakokat.
  - Ismerjék fel, hogy az óvodában milyen napszakokat töltünk.
  - Ismerkedjenek meg az egzotikus tájakon élő vadállatokkal.
  - Nevezzék meg az érzékszerveket, testrészeit és azok funkcióit. Ismerjék meg, hogy a bőrünkkel is tudunk érzékelni (hőérzékelés).
  - Ismerjék fel a betegség – orvos gyógyító munkája – gyógyszerek közötti okozati összefüggéseket.
  - Nevezzék meg az egészségmegőrző szokásokat: kézmosás, tisztálkodás, orrfúvás, érzékszervek védelme, helyes öltözködés stb.
  - Nevezzék meg a gyalogos közlekedés szabályait, ismerjék a jelzőlámpa, gyalogátkelőhely funkcióját.
  - Csoportosítsák a közlekedési eszközöket aszerint, hogy hol közlekednek (vízi, légi, szárazföldi) és gyorsaság szerint.
  - Végezzenek egyszerű játékos kísérleteket különböző anyagokkal: levegővel, hóval, jéggel, vízzel, homokkal, papírral stb. Ismerjék meg azok tulajdonságait.
  - Ismerjék meg a környezettudatos magatartás alapjait, gyakorolják azokat (szelektív hulladékgyűjtés, takarékoskodás vízzel, elektromos árammal, környezet épségének, tisztaságának megóvása, állatok, természeti környezet védelme stb.).
  - Matematikai tapasztalatok szerzése a következő területeken: Halmazok, összehasonlítás tulajdonságaik szerint, összehasonlítás becsléssel, párosítással, számlálással.

- Számosságuk megállapítása számlálással, tőszámnév.
- Rendezés számosság szerint.
- Rendezés sorszám szerint, sorszámnevek.
- Igaz - hamis ítéletek megállapítása.
- Halmaz elemeinek egyesítése, számosság megállapítása.
- Tulajdonságaik változtatása számosság szerint (hozzáadás, elvevés, ugyanannyivá tétel).
- Mennyiségek összehasonlítása becsléssel és összeméréssel.
- Névutók használata (előtt, mellett, mögött, fölött, alatt, között, jobbra, balra).
- Elemek rendezése megadott szempontok szerint, sorozatok.
- Geometria: gömb, kör, téglatest stb.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- A külső világ megismerését - amelybe beletartozik a matematika tartalmú tapasztalatok megszerzése is - óvodai nevelésünk egészében érvényesülő folyamatként kezeli.
- A matematikai tapasztalatok megszerzését a külső világ megismerése közben, a játékok, kirándulások, alkotások, barkácsolások, tevékenységek alkalmával életszerűen megtapasztalva, vagy éppen az óvodapedagógus által felkínálva jeleníti meg.
- Élményszerző sétákat, kirándulásokat szervez.
- Az évszakok tematikája szerint tervez és valósít meg.
- Kiemelten kezeli a természet- és környezetvédelmet.
- Az évszakhoz kapcsolódó ünnepköröket, ünnepeket és jeles napokat megünnepli.
- A tapasztalatszerzés eszközeit a tevékenységek előtt gondosan előkészíti.
- A tevékenységekhez megfelelő élményt, helyet, időt és eszközt és biztosít.
- A gyermekek természetes kíváncsiságára, érdeklődésére épít.
- Természetsarkot alakít ki (termések gyűjtése, rügyeztetés, csíráztatás, hajtatás, növények gondozása stb.).
- Lehetőség szerint veteményes, gyógynövényes, virágos kertet alakít ki és folyamatosan gondozza a gyermekekkel.
- Évszagnak megfelelő kerti munkákat szervez (falevelek gereblyézése, összegyűjtése, hólapátolás stb.).
- Lehetőség szerint gyakoroltatja a szelektív hulladékgyűjtést, a vízzel, elektromos árammal való takarékoskodást.
- Megismerteti a helyi néphagyományokat, szokásokat.
- Egyszerű kísérleteket végeznek.
- A külső világ tevékeny megismerésében rejlő matematikai tartalmú tapasztalatok megszerzését biztosítja.
- Érvényesíti a játékosság elvét.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek tudják a nevüket, szüleik nevét, óvodájuk nevét.
- Tudják saját születési helyüket, idejüket.
- Ismerik a pontos lakcímüket.
- Eligazodnak az óvoda környékén.
- A családi, tárgyi, óvodai kultúra értékeit megismerték.

- Ismerik a helyi néphagyományokat, szokásokat.
- Megnevezik saját testrészeit, érzékszerveit.
- Ismerik az egészséges életmód alapvető szokásait.
- Kialakult a tisztaság iránti igényük.
- Ismerik az orvos gyógyító munkájának fontossága.
- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, rovarokat.
- Felismerik környezetük növényeit, azok gondozását.
- Különbséget tesznek az évszakok között
- Megnevezik a napszakokat.
- Megkülönböztetik a közlekedési eszközöket (vízi, légi, szárazföldi).
- Tudják az alapvető közlekedési szabályokat, azokat betartják.
- Képesek az állatok, növények megbecsülésére.
- Felismerik, megnevezik az alapszíneket és színárnyalatokat.
- Egyszerűbb problémát képesek észlelni és megoldani.
- Környezetükben lévő mennyiségi, térbeli, formai összefüggéseket felismerik.
- Felismerik az ok-okozati összefüggéseket.
- Helyesen használják a matematikai kifejezéseket.
- Követik az irányokat és tudnak térben tájékozódni.
- Térbeli, síkbeli alakzatokat képesek szétválogatni.

VIII. A FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

Programunkkal a gyermekek javára kívánunk cselekedni. Az óvodáskor végére tapasztaljuk játékuink ötletgazdagságát, egyre eredetibb kivitelezését, a társas kapcsolatuk pozitív irányban történő elmozdulását. Megtapasztaljuk türelmes viselkedésüket, amelyek az akadályok legyőzésekor kerülnek előtérbe.

A szabályok megtartásán keresztül, viselkedésük keresetlenségéből és a konkrét helyzetekből adódó változatos alkalmazkodásukból, az agresszió csökkenéséből. De mindezt jelzi beszédük, testi-lelki egészségük, ügyesedésük és műveltségi gyarapodásuk is.

Szeretnek az óvodapedagógus, a dajka közelében lenni, akiknek kedves, szeretetteljes, de következetes magatartását együttműködéssel és utánnézéssel viszonozzák.

A legnagyobb öröm, ha szeretnek óvodába járni, és úgy ítélik meg az ott töltött időt, mint ahol jól és jól lehet játszani.

Megfogalmazódik bennünk az a kérdés, hogy milyen emberi magatartás, pedagógusi hitvallás szükséges ahhoz, hogy valóban a ránk bízott kisgyermekek javára tudjunk cselekedni?

A legfontosabbnak a következőket tartjuk:

- Gondoskodó szeretettel vegyük körül a gyermekeket.
- Ne csináljunk „tanítási” helyzeteket.
- Mi felnőttek is tanuljunk meg újra játszani, mutassunk példát a játék apró fogásaira.
- Minden idegszálunkkal, figyelmünkkel forduljunk a gyermekek felé.
- Ne sürgessük őket, lassan, „biztos kézzel dolgozzunk”, oldott, derűs légkörben.
- Vigyünk folyamatosságot, rugalmasságot, spontaneitást a nevelési folyamatba.

- Higgyünk a játék és a mese lelket finomító, képzeletet, fantáziát megmozgató, a megismerési vágyat felkeltő erejében.
- Ne akarjunk egyforma személyiségeket nevelni, hiszen minden gyermek más és más, de kincs a számunkra valamennyi.

Mindehhez:

- Művelnünk kell folyamatosan önmagunkat, hogy igényesek tudjunk maradni egy életen át.
- Ne adjuk fel egykönnyen az érteleminkkel és az érzelmeinkkel megerősített, a gyakorlatban kipróbált pedagógiai álláspontunkat.
- Legyünk képesek mindehhez megnyerni a szülők segítőkészségét.

IX. A PEDAGÓGIAI MUNKA TERVEZÉSE, MÉRÉSE, ÉRTÉKELÉSE

IX.1. A tervező munka és a csoportnapló

Cél: Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjával, a Helyi Pedagógiai Programjával, munkatervével összhangban történik a tervezés.

Feladat: A gyermekek egyéni és életkori sajátosságait figyelembe véve történik a differenciálás, a csoporthoz igazítva, a gyermekek előzetes ismereteire, tapasztalataira, aktualitásokat figyelembe véve mindig rugalmas, komplex tervezés

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

A pedagógiai adatrögzítés kiterjed

- A csoportnaplóban feltüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját, címét, nevelési évet, a csoport megnevezését, a csoport óvodapedagógusait, a megnyitás és lezárás helyét és idejét, a tagóvoda-vezető aláírását, az óvodai körbélyegző lenyomatát, a Pedagógiai Program nevét.
- A gyermekek nevét, óvodai jelét, a fiúk és lányok számának összesített adatait, az SNI-s BTMN-es gyermekek számát, azon gyermekek számát, akik bölcsődei ellátásban részesültek és a tanköteles gyermekek nevét: A napirendet, tevékenységek időtartamát és tevékenységeket, a heti rendet napi bontásban, nevelési feladatokat, szervezési feladatokat, a tervezett programokat és azok időpontjait. A teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek keretében meghatározott tevékenységi formák tartalmi elemeit, értékeléseket, a hivatalos csoportlátogatásokat. A látogatás célját, idejét, látogató nevét, beosztását, a látogatás szempontrendszerét, eredményét, a feljegyzést a csoport életéről, születés – és névnapok felvezetését, egészségügyi adatok nyilvántartását, fejlesztőpedagógiai, logopédiai ellátást igénylő gyermekek nevét, balesetvédelem tervezését, tematikus éves tervet
- Egy nevelési évben 2 alkalommal nevelési tervet és értékelést készít
- SNI-s és hátrányos helyzetű gyermekre vonatkozó fejlesztési célokat is tartalmaz a nevelési terv, ha a csoportban van ilyen gyermek
- a tevékenységekben megvalósuló tanulás heti tervezéssel készül, mely egymással összefüggő tevékenységterveket tartalmaz (téma, cél, feladat, módszer, eszköz, szervezeti forma, differenciálás)
- a feladatok tagolása: didaktikai, nevelési, készség-és képességfejlesztési feladat

- a nevelési év augusztus 31-ig tart, Június 15-augusztus 31-i időszakára a 6.sz. Mellékletben szereplő "Nyári udvari élet" dokumentumában történik az óvodapedagógusok tervező-értékelő munkája
- tervezésnél figyelembe veszi: hagyományokra, innovatív elemekre épül, komplex módon, a csoport fejlettségi szintjéhez igazodva, előre átgondolt, tudatos
- a gyermekek fejlettségének figyelemmel kísérésére
- a felvételi és mulasztási napló vezetésére

IX.2. A mérés, értékelés folyamata és dokumentációja

- pedagógiai program
- éves munkaterv
- csoportok éves terve
- nevelési tervek melyben az óvodapedagógus rögzíti
  - az egészséges életmód,
  - az érzelmi nevelés-szocializáció,
  - az értelmi fejlesztés, nevelés (játék, anyanyelvi nevelés) során elérni kívánt szintet, a fejlesztés feladatait, a tevékenységet, valamint a kapcsolódó szervezési feladatokat. A tervezés minden esetben egyénre szabottan történik.

Tervezésben megjelöljük azt a szintet, ahol a gyermek áll, mivel, hogyan, hová kívánjuk eljuttatni. Komplex módon mindig az egész személyiségből indulunk ki, s azt fejlesztve jutunk el egy magasabb szintre, vagy próbáljuk megtartani, stabilizálni a meglévő szintet.

A tevékenységek tervezése:

A külső világ tevékeny megismerése matematikai tartalommal témaköréből indul ki, s kapcsolódik a többi tevékenységhez komplex módon. Ebben valósul meg a környezet szeretetére, védelmére nevelés, a felzárkóztatás, a kreatív fejlesztés. Az évszakonkénti lebontásban helye van minden ünnepnek, legyen az néphagyományt ápoló, nemzeti, a gyermeki élet ünnepei, vagy a környezetvédelemmel kapcsolatos zöld ünnepek. Az óvodapedagógusok csoportjuk s benne a gyermekek ismeretében kapcsolnak a témákhoz olyan tevékenységeket, melyben a személyiség fejlesztés differenciáltan megvalósítható. Ha egy adott feladat több szintűen kidolgozható, akkor nem a gyermek életkora, hanem a fejlettségi szintje határozza meg, hogy melyik lehetőséget választja. A heti rendben mód nyílik a sokrétű gyakorlásra s ez a záloga a fejlesztésnek, felzárkóztatásnak, tehetség gondozásnak. Elvünk az, hogy inkább keveset, de alaposan, mint sokat elnagyolva. Megvalósul az óvodapedagógus módszertani szabadsága. a gyermek önkifejezésének lehetősége, nem sérül a szabad játék sem.

- **A gyermekek fejlettségi szintjének rögzítése:**

A gyermekek fejlődésének nyomon követési dokumentuma

Ez intézményünk saját kidolgozása, elektronikus úton előállított dokumentuma, mely tartalmában, megfelel a mindenkori jogszabály előírásoknak, a gyermek óvodába kerülésétől az iskolába lépésig tart a gyermek fejlődésének nyomon követése. A dokumentáció tartalmazza a gyermek anamnézisének, a befogadási-beszoktatási időszak végén a tapasztalatok rögzítését. Tartalmazza a fejlődési mutatókat, a gyermek fejlettségi szintjét, a fejlődés ütemét, a differenciált nevelés irányát, egyéb megfigyeléseket, intézkedéseket, az elért eredményt, szakértői vizsgálat megállapítását, intézkedésre tett javaslatait, felülvizsgálat megállapításait, és a szülői tájékoztatás feljegyzéseit.

Mindig mindenkit csak önmagával hasonlítunk össze. Minden esetben megpróbáljuk a pozitív elemeket kiemelni és értékelni. Szem előtt tartjuk, hogy a gyermekek saját ütemük, „éresi programjuk” szerint fejlődnek.

Valljuk, hogy a hatékony és tudatos tevékenység elengedhetetlen feltétele a folyamatos és rendszeres időközönként történt értékelés. Ez elképzelhetetlen ellenőrzés nélkül.

A mérés, értékelés alapjait a pedagógiai munka tervezése, elemzése, a gyermekek egyéni megfigyelései jelentik. Év végén az óvodapedagógusok összegző értékelést végeznek a gyermekek közösségi életének, fejlődésüknek alakulásáról. Ahhoz, hogy a gyermek fejlesztése hatékony legyen meg kell ismerni mely részképesség hiánya okozza az esetleges lemaradást. Ennek egyik módszere a megfigyelés, melyet végezhetünk csoportos, egyéni vagy mikrocsoportos formában, természetes környezetben. Arra kell törekedni, hogy minden funkcióra kiterjedő legyen, a teljes gyermeki személyiség feltérképezésére irányuljon. A mérés a fejlesztés eszköze, az értékelés segítséget nyújt az együttműködéshez, a szülők megfelelő tájékoztatásához, csoportprofil készítéséhez.

- A gyermekeket 3 évesen a logopédus méri fel a KOFA teszttel, melyet a szülő tölt ki gyermekéről
- 4 éves korban BTMN prevenciószűrővizsgálat történik szakember bevonásával, szülői hozzájárulással
- A gyermeket 5 éves korában logopédus méri fel-beszédfejllettség szintmutatói
- 5-6 éves korban tehetségéreketek szűrése történik
- A gyermekek egyéni differenciálása megnyilvánul a képességeiknek megfelelő feladatok végzésében, az eszközök használatában, különböző technikák alkalmazásában, a tevékenység tartalmi kibontakozásában, témaválasztásban, valamint a tevékenységhez illeszkedő munkaformában. A differenciálás sokféle lehetőségével biztosítottá válik a gyermekek egyéni képességeik kibontakoztatása, fejleszthetősége.

Az óvodapedagógus biztosítsa az egyéni differenciálás lehetőségeinek megvalósítását, a tevékenység szervezése és tervezése során tudatosan épít a gyermeki képességekben megnyilvánuló eltérések figyelembevételére.

X. A GYERMEKEK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

X.1. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló kiemelt intézkedések

Cél:

- Kölcsönös felelősségen alapuló együttműködés a családokkal, óvodán kívüli szervezetekkel.
- Az egyenlő bánásmód biztosítása, a meglévő hátrányok csökkentése a nevelés minden területére vonatkozóan.

Feladat:

- A gyermeki jogok érvényesítése, érdekeik képviselése.
- Egyenlő hozzáférés biztosítása az intézmény szolgáltatásaihoz minden gyermek számára.
- Törvényi előírások figyelembevétele, egyenlő esélyek biztosítása.
- Különbözőségek sokszínűségének tolerálása, másság elfogadása.
- A gyermekek egyéni szükségleteinek kielégítése érdekében a pedagógiai kultúra megújítása.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- A gyermekek szükségleteinek megismerése.
- Differenciált, személyes bánásmód alkalmazása a gyermekek érdeklődésének figyelembevételével.
- Minden gyermek egyéni képességei és szükségletei szerinti fejlesztésének megvalósítása.

A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló kiemelt intézkedések (Cél, feladat, a gyakorlati megvalósítás feladatai.)

- A gyermekek személyiségfejlődését önmagukhoz való viszonyítása.
- A gyermekek fejlődésének reális, konkrét, előremutató segítő értékelése önmagukhoz viszonyítva.
- Változatos módszerek és foglalkoztatási formák alkalmazásával biztosítja a felzárkóztatást, a kiemelkedő képességek gondozásának lehetőségét.
- Reálisan, szakszerűen elemzi, értékeli az egyéni bánásmód megvalósulását.
- Korrekt módon tájékoztatja, támogatja a szülőket a gyermeki jogok védelmében.
- Felkutatja, és eljuttatja a családokhoz - a gyermekek fejlődését biztosító, esélyegyenlőséget segítő támogatási formákat
- Összehangolja az óvodán kívüli szervezetek segítő tevékenységét a gyermekek szükségleteivel. - Kezdeményezi szakemberrel történő együttműködést a korrekciós - érzelmi, szociális, értelmi és mozgásos - feladatok ellátásában

X.2. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek (Fogalom meghatározás, cél, feladat, a gyakorlati megvalósítás feladatai.)

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

1. A szülő vagy a családba befogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba befogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik.

2. A szülő vagy a családba befogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba befogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy.

3. A gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmozottan hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a fenti három pontban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll. Valamint továbbá: A nevelésbe vett gyermek. Az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

Cél:

- A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek megfelelő minőségű és időtartamú óvodai nevelése.
- A hátrányos helyzetből származó lemaradások ellensúlyozásának érvényesülése és a gyermekek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélet.

Feladat:

- A hátrányos helyzetből származó lemaradások ellensúlyozására vonatkozó intézkedések.
- Egyes nevelési területek erőteljesebb középpontba helyezése és tudatosabb érvényesítése.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- Támogatja a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratását.
- Megteremti az integrációt elősegítő csoportalakítás feltételeit.
- Törekszik az igazolatlan hiányzások minimalizálására.
- Támogatja a szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítását.
- Komplex állapotfelmérést végez az óvodába lépéskor.
- Biztosítja a kisgyermek egyénre szabott beszoktatását.
- Nagy hangsúlyt helyez az érzelmi nevelés, szocializáció, egészséges életmódra nevelés, kommunikációs nevelés területeinek fejlesztésére.
- Tudatosan fejleszti önmaga és környezete társadalmi érzékenységét.
- Korszerű óvodapedagógiai módszereket alkalmaz.
- Egészségügyi szűrővizsgálatokat kezdeményez.
- Hangsúlyozza a gyermekorvosi és védőnői tanácsadás fontosságát.
- Gyermekjóléti szolgáltatásokat kezdeményez, illetve szervez.
- Aktívan együttműködik a szociális ellátórendszerrel.
- Tudatos pedagógiai munkájával támogatja az iskolaérettség elérését.
- Támogatja az iskolaválasztást.
- Közös óvoda-iskola átmenetet segítő programokat szervez az érintett iskolákkal.
- Egyéni beszélgetéseket kezdeményez.
- Személyes kapcsolatot alakít ki minden szülővel.
- Rendszeres tájékoztatást ad a gyermekek fejlődéséről.
- Tudatosan alakítja a szülői közösségeket, közösségfejlesztő rendezvényeket szervez.
- Családlátogatásokat kezdeményez.
- Törekszik a szülői igények kielégítésére, szemlélete partnerközpontú

XI. A GYERMEKVÉDELEMMEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

A gyermekvédelemmel kapcsolatos pedagógiai tevékenységek (Cél, feladat, a gyakorlati megvalósítás feladatai)

Cél:

- Minden gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, saját családi környezetében történő egészséges felnevelkedésének támogatása.

- A gyermekek fejlődését hátráltató körülmények megszüntetése a pedagógiai és gyermekvédelmi feladatok szoros kapcsolódásával.
- Az óvoda és a családok között bizalomra épülő kapcsolatrendszer kialakítása.

Feladat:

- Szeretetteljes légkör megteremtése, óvó-védő szociális funkciók biztosítása.
- A prevenció kiterjesztése minden gyermekre.
- A gyermeki szükségletek kielégítése minden rendelkezésre álló eszközzel.
- Korszerű pedagógiai módszerek alkalmazása a hátrányok csökkentésére.
- Egyéni képességekre és fejlődési ütemre igazított nevelés.
- A gyermekek családi hátterének, szociális körülményeinek megismerése.
- A veszélyeztető körülmények feltárása.
- A szülői szerep eredményesebb megvalósításának segítése.
- A gyermeki jogok érvényesülésének biztosítása.

Az óvodapedagógus feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- Biztosítja a gyerekeket megillető jogok érvényesülését, szükség esetén javaslatot tesz védőóvó intézkedésekre.
- Segíti az újonnan érkező gyerekek befogadását, igyekszik beilleszkedésüket zökkenőmentessé tenni.
- Felismeri a problémákat, a veszélyeztetett vagy hátrányos helyzet okozta tüneteket- jelzi a gyermekvédelmi felelősnek, és adekvát szakember – pl. pszichológus segítségét kéri.
- Tájékoztatja a gyermekvédelmi felelőst igazolatlan hiányzás esetén.
- Differenciált fejlesztéssel segíti a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyerekek felzárkóztatását.
- Korrekt, kölcsönös tiszteleten és bizalmon alapuló együttműködő kapcsolatot alakít ki a szülőkkel, szükség esetén családlátogatásokat szervez, a tapasztalatokat dokumentálja.
- Probléma esetén fogadóórákat kezdeményez.
- Közreműködik az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében.
- Támogatásokhoz való hozzájutást javaslatával elősegíti a családok szociális és anyagi helyzetének ismeretében.
- Minden rendelkezésre álló eszközzel segíti a kisgyerek családban történő felnevelését.

A gyermekvédelmi felelős feladatai a gyakorlati megvalósítás során:

- Összefogja a gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatokat az óvodában.
- Tájékoztatja a szülőket a különböző kedvezményekről, anyagi veszélyeztetés esetén rendszeres vagy rendkívüli támogatás megállapítását kezdeményezi.
- Együttműködik a jelzőrendszer tagjaival.
- Segíti, támogatja az óvodapedagógusokat a fogadóórák és családlátogatások alkalmával.
- Ha a veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel az óvoda nem tudja megszüntetni, segítséget kér a gyermekjóléti szolgálattól.
- Elkészíti a jelzőrendszeri beszámolót.
- Prevenció és szabadidős programokat szervez.
- Szociális szolgáltatásokat szervez.

- A gyermekvédelmi munkát dokumentálja gyermekvédelmi naplóban.

XII. A KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 4. § 13. pontja szerint kiemelt figyelmet igénylő az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő vagy kiemelten tehetséges vagy a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, valamint gyógykezelés alatt álló gyermek.

XII.1. A sajátos nevelésű gyermekek nevelése

Sajátos nevelési igényű az a gyermek, aki szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi-, vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrumzavarral vagy egyéb fejlődési zavarral (pl. figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Célunk:

- A sérült gyermekek hátrányok nélküli beilleszkedésének támogatása.
- A gyermekek közti különbségek elfogadása.
- Az integrált nevelés és az esélyegyenlőség megteremtése.

Feladatunk:

- Elfogadó és befogadó közeg kialakítása.
- A játék és eszközhasználat segítése.
- A gyermekeket az elfogadásra, szeretetre nevelése.
- Olyan tevékenységek, programok szervezése, melyben a gyermekek egyéni sikereket érhetnek el, támogatva ezzel a felzárkóztatás folyamatát.
- Szociális képességek kialakítása.
- „Egyedül nem megy” SNI-s pályázaton való részvétel.

A sajátos nevelésű gyermekek teljeskörű fejlesztéséhez speciálisan képzett szakember szükséges.

XII.2. A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelése

Beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarral küzd az a gyermek, aki szakértői bizottság szakértői véleménye alapján életkorához képest jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányossággal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlesztése nehezített vagy sajátos tendenciát mutat, de nem minősül sajátos nevelésű gyermeknek.

Célunk:

- Elfogadó közeg kialakítása.
- A szocializáció folyamatának segítése, beilleszkedés támogatása.

Feladatunk:

- A gyermekek fejlesztése életkori sajátosságuk figyelembevételével.
- Gyermekek és szülők segítése egyaránt.
- Tanulási, magatartásszabályozási hiányosságok csökkentése.
- Gyermekek közösségbe integrálása.
- Innovatív, egyéni sajátosságokra alapozó módszerek alkalmazása.

XII.3. A kiemelten tehetséges gyermekek gondozása

Kiemelten tehetséges az a gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magasfokú kreativitással rendelkezik, és felkelhető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Célunk:

- A tehetséges gyermekek felfedezése.
- Lehetőségek kínálása a gyermekek kreativitásának kibontakozására.
- Az óvoda tehetséggondozási stratégiájának megvalósítása.

Feladatunk:

- Kompetenciafejlesztés.
- Kiemelt figyelem a kreativitás kibontakozásának lehetőségére.
- Együttműködés szakemberekkel (fejlesztőpedagógus, pszichológus) és a szülőkkel.
- Együttműködés más intézményekkel (pedagógiai szakszolgálat, bábszínház, kerületi óvodák, iskolák).
- Tehetséges gyermekek által készített produktumok bemutatása, kiállítás szervezése.

Óvodánkban a kiemelten tehetséges gyermekek fejlesztése az óvodai csoportban, valamint a kreativitást fejlesztő „tehetséggondozó” foglalkozásokon történik. Ilyen foglalkozás az Angolkuckó, a Bozsik-foci, a Zene - Ovi, és az úszásoktatás.

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. A helyi Pedagógiai Program 1. változat
2. Az Óvodai nevelés országos alapprogramja
3. *Dr Füle Sándor* – A PEDAGÓGIAI PROGRAM KÉSZÍTÉSE OKI, Budapest 1997.
4. *Tolnai Gyuláné* – ISKOLAELŐKÉSZÍTŐ AZ ÓVODÁBAN Miskolc, 1997.
5. *Tolnai Gyuláné* – A TERMÉSZET ÜZENETE 1. KÖTET Debrecen, 1998.
6. *Deákné B. Katalin* – MINDEN KEZDET NEHÉZ 1997.
7. *Majorossy Judit* – EGYÜTT AZ ELSŐ OSZTÁLYBA TRIVIUM Kiadó, Budapest, 1992.
8. ÓVODAI NEVELÉS JÁTÉKKAL, MESÉVEL Elmélet és módszertan. Eötvös József Könyvkiadó, Budapest, 1996.
9. *Kovács György- Bakosi Éva* – JÁTÉK AZ ÓVODÁBAN. Debrecen, 1998.
10. *Dr Kuti István és dr. Kuti Istvánné* – KÖRNYEZETI NEVELÉS AZ ÓVODÁBAN, KÖRLÁNC Kecskemét, 1995.
11. *Forrai Katalin* – ÉNEK AZ ÓVODÁBAN. Zenemű Kiadó, Budapest 1974.
12. *Dr Kovács György – Karzewicz Józsefné – Miehle Anna* – FREINET HATÁSA A MAI MAGYAR ÓVODAPEDAGÓGIÁRA. Horizont, 1993.

OM: 028572

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY
SZILVÁS ÚTI TAGÓVODÁJA
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Készítette: A MIÓVI Szilvás Úti Tagóvodájának nevelőtestülete
Hatályos: 2024. szeptember 1.

2024.

Tartalom

1	Bevezető.....	3
2	Intézményünk bemutatása.....	3
3	Pedagógiai programunk rendszerábrája.....	4
4	Pedagógiai programunk küldetése, filozófiája	5
5	Gyermekkép.....	5
5.1	A fejlődés jellemzői óvodáskor végére	6
6	Óvodakép.....	7
7	Óvodai nevelésünk célja és feladatai	9
7.1	Az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztési program.....	9
7.2	Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	15
7.3	Az anyanyelvi nevelés, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	16
7.4	Anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	17
7.4.1	Értelmi nevelés és fejlesztés.....	19
8	A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelésének megvalósítása	19
8.1	Óvodánk nevelési gyakorlata a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésében.....	20
8.2	Óvodánk nevelési gyakorlata a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek esetében.....	22
8.3.	Óvodánk nevelési gyakorlata a kiemelten tehetséges gyermekek nevelése terén.....	23
9	Óvodánk gyermekvédelmi feladatai, szociális hátrányok enyhítése, esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések	24
10	Az óvoda tevékenységformái.....	28
10.1	Játék	28
10.2	Munka jellegű tevékenységek	31
10.3	Tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	33
10.3.1	A külső világ tevékeny megismerése.....	35
10.3.2	Mozgás.....	40
10.3.3	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....	43
10.3.4	Verselés, mesélés.....	45
10.3.5	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	46
11	A nevelő-fejlesztő munka dokumentációs rendszere óvodánkban	48
12	Az óvoda személyi és tárgyi feltételei	50
13	Óvodánk kapcsolatrendszere	51

---

1 Bevezető

A helyi pedagógiai programunk alapját az Óvodai nevelés országos alapprogramja képezi. Az óvoda helyi pedagógiai programja tartalmazza az óvoda nevelési koncepcióját, mindazokat az értékeket, melyek meghatározzák nevelési sajátosságainkat, alapelveinket. A pedagógiai programunkban a közös alapelvek, célok, feladatok mellett megjelennek az egyes egységekre jellemző sajátos arculatok is. A természet megszerettetése, védelme, a tiszta környezet, az egészséges életmód és a fenntarthatóság iránti igény alapjainak a lerakása fontos feladata óvodai nevelésünknek. A fenntarthatóság pedagógiájának jelenlétével tág, horizontálisan és vertikálisan is az egész nevelést átható elveket valósítunk meg a családok aktív bevonásával. Hangsúlyt fektetünk a környezetvédelem a hagyományörzés, a magyar nemzeti identitás tudat rendszeres és tudatos beépítésére. Célunk, hogy a gyerekek és családtagjaik örömmel vegyenek részt a jeles napokat megelőző közös készülődésekben, ünnepeken, jeles napokon, melyek során feladatunk a néphagyományok megismertetése, átadása, a pozitív közösségi élmények, az összetartozás megélésének nyújtása. Az értékek átadása során fejlődnek a gyermekek tanuláshoz szükséges kompetenciái, képességei, erkölcsi, esztétikai érzékük, igényük formálódik. A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, óvodánk a családi nevelést kiegészítve, a szülőkkel együttműködve járul hozzá a boldog, kiegyensúlyozott gyermekkor megéléséhez.

2 Intézményünk bemutatása

Intézményünk a Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Szilvás Úti Tagóvodája. Az óvoda helyileg az elsők között épült fel az Avas lakótelep II. ütemében, a nyolcvanas években.

Az Alapító Okiratunk szerint 125 engedélyezett férőhellyel rendelkezünk. A gyermekcsoportok összetételét mindig a beíratott gyermekek életkora és létszáma határozza meg, de törekszünk homogén csoportok kialakítására.

A beiratkozást megelőző nyílt napok alkalmával lehetőséget teremtünk óvodánk megismerésére, ahol az érdeklődők tájékoztatást kapnak pedagógiai programunkról. Mindez segíti a családokat az óvodaválasztásban.

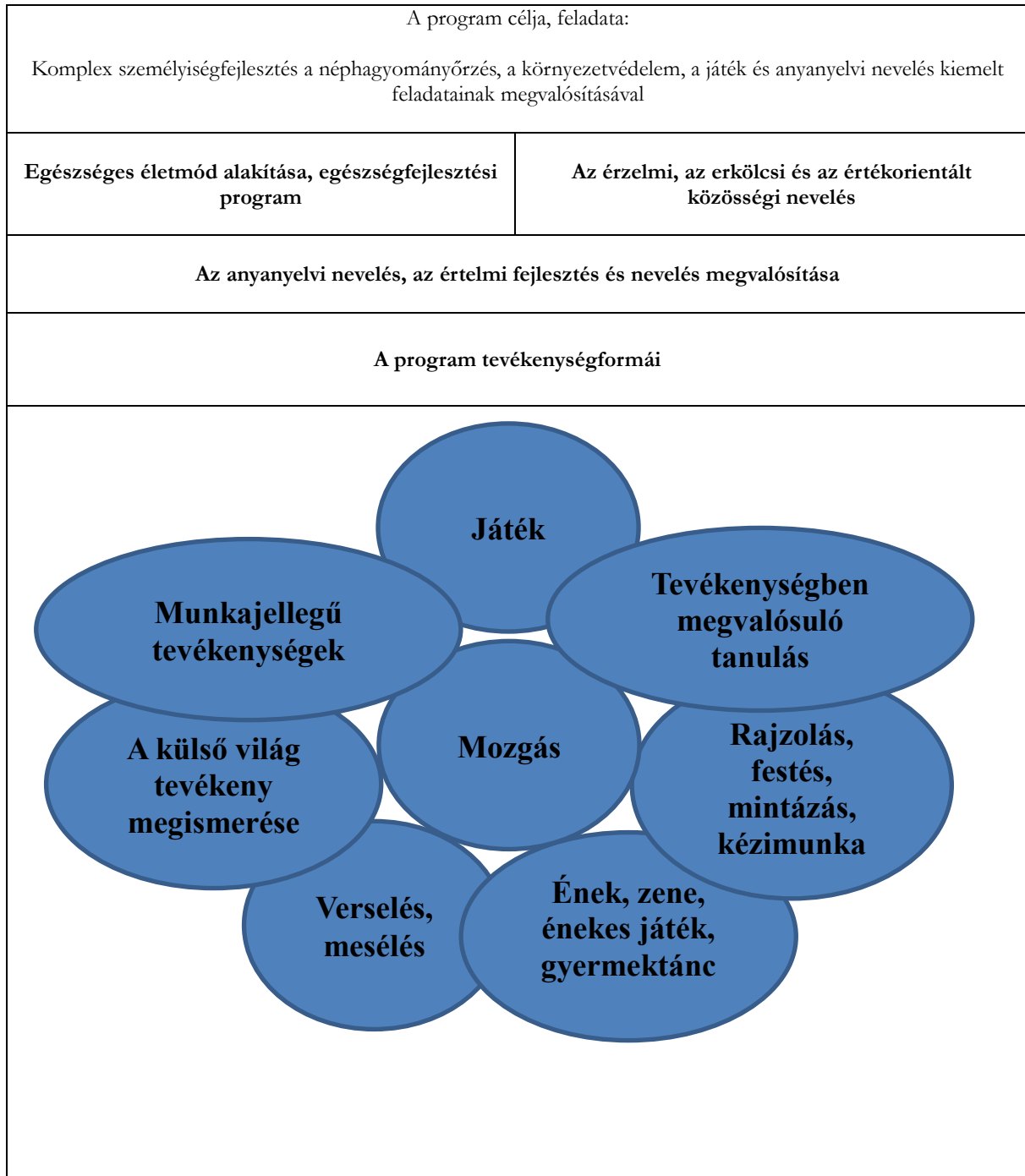
A lakótelepen és környezetében minden lehetőség adott, hogy a gyermekek minél sokoldalúbb fejlesztését megvalósítsuk. Ehhez megfelelő teret biztosít a Máltai Játsszóter, Miskolc-Tapolca, az Avasi Közösségi Kert, az óvoda mellett felépült szabadidő park. Mivel a mozgásfejlesztés a képesség fejlesztés legjavát képezi, óvodánk változatos mozgásfejlesztő eszközökkel rendelkezik. A jól felszerelt tornaszoba, a mozgás kotta eszközkészlete, a WESCO elemek, a ROTICON mászóka, a csoportszobai csepphinták, segítik a mindennapi mozgásigény kielégítését. Az egyéni és kiscsoportos fejlesztéshez, a logopédiai foglalkozásokhoz fejlesztő szobát, az egészség megőrzéshez só- homokozót biztosítunk. Az óvoda udvara dombos, ami a téli szánkózásnál nagy előnyt jelent. A hatalmas fák egész évben kellemes árnyékot adnak. A befűvesített udvaron minden csoport számára van homokozó és csúszda. A csoportszobák nyugodt, barátságos környezettel várják a gyermekeket. Berendezéseit úgy alakítottuk ki, hogy szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfelelően testméretüknek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Csoportszobáink az adott csoport szellemiségét tükrözi.

Célunk hozzájárulni egy boldog, kiegyensúlyozott gyermekkor megéléséhez. Munkánk során igazodunk a gyermekek egyéni szükségleteihez, igényeihez, egyéni fejlettségéhez, érési tempójához. A differenciált személyiségfejlesztés, tehetséggondozás, hátránykompenzálás, a tanuláshoz szükséges képességek, részképességek megalapozása, játékba és szervezett tevékenységbe

ágyazottan történik. Sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek inkluzív nevelése, a megfelelő szakemberek bevonásával, a családdal történő szoros együttműködésben valósul meg.

Óvodánkba az óvodai szociális segítő heti rendszerességgel jár, konzultál az óvodapedagógusokkal, a felmerülő problémáink megoldásában segítséget nyújt.

3 Pedagógiai programunk rendszerábrája

A gyermeki fejlődés jellemzői óvodáskor végére

4 Pedagógiai programunk küldetése, filozófiája

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik. Biztosítjuk minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú, és szeretetteljes nevelésben részesüljön, és meglévő hátrányai csökkenjenek. Nevelési rendszerünkben kiemelt jelentőségű a gyermekek számára a szabad, elmélyült játék lehetőségének biztosítása, melyben teljes személyiségfejlődésük megvalósulhat. Kiemelt feladatunk az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása. Az óvodánk feladatának tekinti esélyteremtő szerepének és hátránykompenzációs képességének erősítését.

Ennek érdekében fontosnak tartja:

- A nevelőtestület átfogó, intézményre szabott, belső intézményi innovációt támogató és komplex (kiemelten pedagógiai) fejlesztési programokba való bekapcsolódását.
- A helyi, területi és regionális ágazatközi együttműködések kialakítását, működtetését, fenntartását a kitűzött célok elérése érdekében. A minőségi nevelés nyújtásához szükséges komplex fejlesztést, valamint a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetett csoportok tanulási sikerességének elősegítését, az egyenlő esélyek megteremtését.

5 Gyermekkép

Minden gyermek maga a csoda, mással nem helyettesíthető, egyedi.

Az óvodai nevelés a 3-7 éves gyermek személyiségének alakulásában egész életre meghatározó, megismételhetetlen lehetőségeket rejt. Óvodai nevelésünk abból indul ki, hogy a gyermek szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény. Célunk az egyéni fejlődési ütem, képesség, tehetség, szociokulturális háttér figyelembevételével a hátrányos helyzetből való felzárkóztatás segítése, a tehetség kibontakoztatása.

Nyitottak vagyunk a speciális nevelési igényű gyermekek inkluzív nevelésére. Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, szeretetteljes és befogadó, mely a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára a magas színvonalú és szeretetteljes nevelést, törekedve hátrányainak csökkentésére, ugyanakkor nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Nevelőtestületünk az óvodai évek során befogadó, érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes légkörben törekszik a gyermekek egyéni képességeinek a kibontakoztatására. Az egyenlő hozzáférés esélyével biztosítunk a számukra olyan sokféle tevékenységet, amelyek által szabadon kiteljesedhetnek, testileg-lelkileg megerősödhetnek, kibontakozhat egyéniségük. Célunk, olyan személyiség nevelése, aki nyitott a körülötte lévő világra, bízik a felnőttekben, elfogadja és tolerálja a másságot, nem ad teret az előítéletnek. Minden kisgyermek egyedi, mással nem helyettesíthető, fejlődő személyiség, életkoronként és egyénenként változó test-lelki szükségletekkel. Ezek kielégítésére törekszünk gyermekközpontú, befogadó óvodai nevelésünkkel. Szeretnénk óvodásainkat optimista életszemléletű, alkalmazkodásra és megújulásra képes, boldog gyermekként látni.

5.1 A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

Az óvodáskor végére az óvodai és családi neveléssel, valamint a gyermekek egyénenként változó fejlődési ritmusával, óvodásaink többsége belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges:

Testi fejlettség területén

- A gyermek egészségesen fejlődik, arányosan fejlett, teherbíró lesz.
- Mozgása összerendezettebbé, harmonikusabbá válik, fejlődik mozgáskoordinációja és finommotorikája.
- Mozgását, viselkedését, testi szükségleteit szándékosan tudja irányítani.

Lelki fejlettség területén

- Nyitott, érdeklődő, készen áll az iskolába lépésre.
- Folyamatosan fejlődnek a tanuláshoz szükséges képességei (érzékelés, észlelést, emlékezet, gondolkodás, figyelem).
- Probléma helyzetekben törekszik a megoldás keresésére, szívesen kísérletezik.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodása mellett elemi fogalmi gondolkodása is formálódik.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, szándékos bevézés és felidézés, növekedik figyelmének tartalma, terjedelme.
- Érthetően, folyamatosan kommunikál, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal ki tudja fejezni.
- Használja a szófajokat, különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán-és mássalhangzókat.
- Végig hallgatja és megérti mások beszédét.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről (tudja nevét, címét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat, ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait, ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét, felismeri az öltözködés és időjárás összefüggéseit).
- Képes időrendiséget felállítani.
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- Sajátos nevelési igényű gyermek speciális szakemberek segítségével támogatott pedagógiai munkával eljut arra a fejlettségi szintre, amely a számára megfelelő iskolatípusba való beiskolázáshoz szükséges.

Szociális fejlettség területén

- Képes kapcsolatteremtésre, együttműködésre felnőttekkel és gyermektársaikkal egyaránt.
- Késleltetni tudja szükségletei kielégítését.

-
- A kitartás, munkatempó, önállóság, önfegyelem folyamatos fejlődésével feladattudata kialakulóban van, a feladatot megérti és eredményesen elvégzi.
  - Ismeri a szabályokat, törekszik azok betartására, és társait is figyelmezteti erre.
  - Igényévé válik a tevékenységekben való részvétel, az együttműködés a felnőttekkel, gyermekekkel egyaránt

6 Óvodakép

Intézményünk arculatához tartozik, a gyermekközpontú, derűs, biztonságot sugárzó légkör, amely a hivatásukban elkötelezett pedagógusok magas szinten végzett nevelő munkájával párosul. Nevelésünk célja, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkor és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.

Feladatunk, hogy képességeik önmagukhoz mérten, optimálisan fejlődjenek, megfelelő ismeretanyaggal, képességekkel és készségekkel rendelkezzenek az óvodáskor végére. A gyermekek számára kialakítjuk az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes légkört, a befogadás változatos módszereivel. Az ingergazdag környezettel segítjük a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartását, a gyermeki kérdések támogatását, a mindennapi anyanyelvi és értelmi nevelését és fejlesztését. Törekszünk arra, hogy folyamatosan biztosítsuk a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetettséget növelő tényezők azonosítását, célzott és személyre szabott beavatkozások, intézkedések megvalósulását. Azon dolgozunk, hogy a feladat sikerességéhez szükséges feltételeket folyamatosan javítsuk, a lemorzsolódás szempontjából veszélyeztetettséget növelő tényezők azonosítását követő, célzott és személyre szabott beavatkozások megvalósításával. Céljaink eléréséhez szükségünk van partnereink támogatására, ezért a helyi köznevelési intézmények hálózatos kapcsolódásának, külső és helyi kapcsolataink erősítésére, továbbfejlesztésére törekszünk. Munkatársaink széleskörű szakmai felkészültsége, innovációs törekvései, minőség iránti elkötelezettsége jelentik a biztosítékot céljaink eléréséhez. Célunk, hogy fejlődjön a gyermekek felelősségérzete önmaguk, szűkebb és tágabb környezetük, nemzetünk és hazánk iránt. Olyan támogató tanulási környezetet alakítunk ki, amelyben minden feltétel biztosított ahhoz, hogy a gyermekek tanulási képességei optimálisan fejlődjenek. Célunk, hogy gyermekeink tanulási kompetenciáit egyéni képességeinek megfelelő fejlesztésével megalapozzuk az egész életen át tartó tanulás igényét és képességét. A fenntartható fejlődésre irányuló környezeti nevelésünk során is az élethosszig történő tanulás elvét és gyakorlatát érvényesítjük.

Az IKT eszközeit használó, rugalmas tanulási utakat biztosító szemléletet előtérbe helyező nevelésoktatás megvalósítására törekszünk, az életkori sajátosságok figyelembevétele mellett.

A mi óvodánkban az óvodapedagógus fontosnak tartja

a szülőkkel való folyamatos együttműködést – azon belül:

- a családok helyzetének, a gyermekek személyiségének megismerését,
- a gyermekneveléshez nyújtandó segítségadás koordinálását,
- a kölcsönös bizalom megteremtését,
- az együttműködés szabályainak betartását,
- a közös célok megvalósítását a gyermek harmonikus személyiségfejlesztése érdekében,
- a családok elköteleződésének támogatását.

A pedagógusainktól elvárás, hogy ismerjék azokat a kihívásokat, szerepelvárásokat, amelyekkel napjainkban a kisgyermekes szülők szembesülnek. Ezek figyelembevételével előítélet mentes, elfogadó attitűddel, nyitott, partneri kommunikációra képesen alakítsák a szülőkkel való kapcsolatukat, támogassák őket gyermekeik nevelésében, a szülői szerepben való helytállásukban, segítsék elő, bátorítsák a családok bevonódását az intézmény életébe. Támogató környezetet nyújtsanak a szülők gyermeknevelési kompetenciáinak erősítéséhez, a szülői reziliencia fejlesztéséhez, valamint a segítő szolgáltatások igénybevételéhez.

A mi óvodánkban az óvodapedagógus fontosnak tartja, hogy

- tudatos értékközvetítő, az együttműködést, altruizmust, nyitottságot, társadalmi érzékenységet, más kultúrák elfogadását segítő tevékenységet végezzen,
- megvalósítsa a tevékenységek, tartalmak közötti integrációt, és ennek érdekében a kollégáival való együttműködést,
- munkáját az óvodás korú gyermekek személyiségének és tanulási képességeinek folyamatos fejlesztésének szem előtt tartásával végezze,
- a gyermekek pozitív tulajdonságait megerősítse
- megismertesse a gyermekeket szűkebb és tágabb környezetükkel, amely segíti a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés kialakulását,
- szakmai munkájával hozzájáruljon az intézmény pedagógiai programjának megvalósításához,
- pedagógiai munkáját a szabályozó dokumentumok alapján tervezze, és valósítsa meg,
- munkáját az alapos felkészülés, tervezés és a rugalmas megvalósítás jellemezze,
- az életkori, egyéni és csoportosajátosságoknak megfelelő aktivitást, interaktivitást, differenciálást elősegítő stratégiákat, módszereket tudatosan alkalmazza,
- a nevelést és fejlesztést egységként kezelje,
- minden egyes gyermekben megtalálja az értéket, a fejlődés lehetőségét,
- az egyéni fejlesztést segítő módszertant alkalmazzon,
- a gyermekek fejlődésében a folytonosságot biztosítsa,
- szociális érzékenységgel, segítőkészséggel dolgozzon,
- szakszerű, érthető, nyílt és hiteles kommunikációt folytasson,
- pedagógiai helyzetekben együttműködést, kölcsönösséget, asszertivitást segítő kommunikációt alkalmazzon,
- pedagógiai munkáját előítéletektől mentesen végezze,
- az integráció, inklúzió szemléletét a gyakorlatban is megvalósítsa,
- a változtatást, változást természetesként kezelje,
- példaadó magatartás, munkavégzés jellemezze,
- felelősséget vállaljon nevelő és fejlesztő munkájáért,
- a pedagógus pálya jogi- és etikai normáit betartsa,
- elfogadjon a pedagógiai tevékenységére vonatkozó építő kritikát,
- lojális legyen intézményéhez és kövesse a képviselt értékeket.

---

7 Óvodai nevelésünk célja és feladatai

Célunk, az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődésének, a gyermeki személyiség kibontakoztatásának elősegítése egyéni sajátosságok, eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a különleges gondozást, bánásmódot igénylő gyermek ellátását is).

Feladatunk

- a 3-7 éves gyermek szocializációjának érzelmi, erkölcsi és a közösségi nevelésének segítése a szociálisan kívánatos magatartásformák kialakítása,
- a gyermek képességeihez, fejlődési üteméhez alkalmazkodó komplex, differenciált személyiség-és képességfejlesztés, szem előtt tartva a prevenció és a korrekció szükségességét,
- tevékenységekben megvalósuló ismeretszerzés, a gyermek szükségleteihez, igényeihez, vágyaihoz igazított tapasztalatszerzés, gyakorlás megvalósítása,
- az egészséges életmód szokásainak és a környezettudatos magatartás alapjainak lerakása a gyermek szociokulturális hátterének figyelembevételével,
- a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésének megvalósítása,
- a játék során az óvodás szerezzon tapasztalatokat a külvilágról és önmagáról, élethelyzetekhez kapcsolódó benyomások megnyugtató feloldásáról,
- a szabad, elmélyült játék adta lehetőségek kiaknázásával a gyermekek teljes személyiségfejlődésének a megvalósulása,
- legyen örömük a játékban, bontakozzanak ki egyéni vágyaik és ötleteik, szabadon és kreatívan használják a rendelkezésre álló eszközöket.

7.1 Az egészséges életmód alakítása, egészségfejlesztési program

A teljes körű egészségfejlesztés célja

Az óvodában eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét biztosító, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, óvodánk mindennapjaiban rendszer szerint működő, egészségfejlesztő tevékenységekben.

Az egészséges életmód kialakítása az egészségprogramban megfogalmazott elvek, feladatok alapján valósul meg. Az óvodában az életritmus, a táplálkozás, a testápolás, öltözködés, mozgás, pihenés megszervezésével, az ehhez kapcsolódó gyermeki tevékenységekkel biztosítjuk az egészséges életvitel igényének kialakulását, elősegítjük testi-lelki fejlődését, ezen kívül hozzájárulunk az egész személyiség fejlődéséhez.

Egészséges, tiszta, biztonságos környezet megteremtése, higiénias szabályok kialakítása, az óvodás gyermek saját testi gondozásának megtanítása és mozgásigényének kielégítése csak egészséges környezetben történhet.

A dajkák feladata

- Mindennapos portalanítás, felmosás, fertőtlenítés, szellőztetés, tisztítószerek gondos kezelése, zárása, balesetmentes környezet fenntartása.

Az óvodapedagógus feladata

- A balesetveszély elkerülése érdekében a gyermekek által használt eszközöket fokozott odafigyeléssel kezeli, szükség esetén kezdeményezi javítását, cseréjét. Az udvari, vagy játszótéri játékoknál, sétán, felhívja a gyermekek figyelmét a helyes eszközhasználatra, a biztonságos játék és közlekedés szabályaira.
- Stabil szokásrendszert alakít ki a higiénias szabályok betartását illetően.
- Folyamatosan felhívja a figyelmet a házirendben rögzített szabályok betartására.
- A gyermekek testi képességeit folyamatosan fejleszti, a harmonikus, összerendezett mozgásfejlődését elősegíti.
- Védi és edzi a gyermekeket, alakítja az egészséges életmód, a testápolás, az egészségmegőrzés szokásait.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges, nyugodt és biztonságos környezetet biztosít.
- Biztosítja az óvodában a gyermekek mentálhigiénés védelmét.
- A különleges bánásmódot igénylő, ezen belül a sajátos nevelésű igényű gyermekek esetében speciális szükségleteket kielégíti, a megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatokat lát el.
- Személyes példaadással, az ünnepekhez kapcsolt szokásrendszer alakításával a gyermekek megfelelő étkezési szokásainak alakítására törekszik.

Az egészségvédelem területei

- Egészséges táplálkozás
- Mindennapos mozgás, szabad levegőn való tartózkodás
- Tisztálkodás
- Öltözködés
- Pihenés, szabadidő hasznos eltöltése
- Helyes életritmus
- Napirend
- Testi és lelki egészség fejlesztés, a viselkedési függőségek kialakulásának megelőzése
- A bántalmazás, erőszak megelőzése
- Baleset megelőzés és elsősegélynyújtás

Egészséges táplálkozás

Az egészségfejlesztési program az óvodás gyermekek egészséges táplálkozási szokásainak megerősítését és az óvodai étkeztetés otthoni kiegészítésének szorgalmazását szolgálja.

Az egészséges táplálkozás megvalósulása az élelmezési normán, az étrend összeállításán, a pedagógusok egészségpedagógiai kulturáltságán és a szülők segítő együttműködésén is múlik.

Az egészséges táplálkozás megvalósításában a szülőnek és az óvodapedagógusnak is kiemelt szerepe van.

Az óvodapedagógus feladata

- Tájékoztodik a gyermekek esetleges ételérzékenységről.
- Nyugodt, kulturált étkezési körülményeket biztosít.

-
- A szülőket partnerként megnyerve ösztönzi az egészséges élelmiszerek fogyasztását ünnepek, rendezvények alkalmával is.
  - Ösztönzi a gyermekeket tejtermékek, zöldségek, gyümölcsök fogyasztására.
  - Tálaláskor figyelembe veszi az egyéni igényeket.
  - Gondoskodik arról, hogy a gyermekeknek az egész nap folyamán lehetőségük legyen a folyadékpótlásra.
  - Az ünnepek alkalmával az egészségtelen édességek nyújtotta örömök helyett élményszerű társas együttlétet biztosít /társak figyelmessége, szeretete, az együttlét öröme, a társra figyelés/. Megtapasztaltatja a gyermekekkel, hogy nem az evés, ivás nyújtja a legnagyobb örömet az ünnepek során.
  - Az ismeretek rögzítését az élményszerű tapasztalatszerzés, cselekedtetés segíti /piaci séta, vásárlás, salátakészítés, ételek elkészítése/.
  - A dajkával közösen az egészséges táplálkozásra nevelés érdekében tapintatosan ösztönzi a gyermekeket az új ételek megkóstolására, maga is példát mutat, pozitív minta kiemelésével rögzíti a helyes táplálkozás szokásait.

Mindennapos mozgás

Az óvodapedagógus feladata

- Változatos napi és heti rendben biztosítja a gyermek mozgásigényének folyamatos kielégítését.
- Minden nap szervez mozgásos tevékenységet a csoportszobában, tornateremben vagy tornaszobában, udvaron.
- Úgy szervezi a napirendet, hogy a gyermekek nagyfokú mozgásigénye kielégüljön.
- A csoportszobában a mozgásos tevékenységek végzéséhez biztosítja a feltételeket.
- Lehetővé teszi a minél változatosabb mozgásformák kipróbálását és gyakorlását csoportszobában, tornaszobában, tornateremben, udvaron.
- Időjárástól függően törekszik a szabadban történő mindennapos mozgás megvalósítására.
- Időjárástól függően napi 1-3 óra levegő- és napfényedzést biztosít a fokozatosság betartásával.
- Lehetőség szerint, a gyermekek életkorához igazodva sétákat, kirándulásokat szervez.
- Probléma észlelése esetén javasolja a gyermek további, szakorvosi vizsgálatát.
- A nyári napirendet az egész napos levegőn való tartózkodásra építi, biztosítva az egészséges kint tartózkodás feltételeit.

Tisztálkodás

Az óvodapedagógus feladata

- A napirend keretei között elegendő időt biztosít a gondozási teendők egyéni tempó szerinti végzésére.
- A tisztálkodási folyamatot megismerteti, kialakítja a helyes sorrendet és technikát, folyamatosan biztosítja az ehhez szükséges feltételeket.
- Fokozott figyelmet fordít a gyermekek fogápolási szokásainak alakítására, eközben a takarékos vízhasználatra is felhívja a figyelmet.

-
- A tisztaság alapvető fontosságát, a betegség, a fertőzések megelőzésének jelentőségét életkor specifikus módszerekkel, folyamatosan tudatosítja a gyermekekben.
  - Fokozatosan alakítja az önállóságot.

Öltözködés

Az óvodapedagógus feladata

- A dajkával együttműködve elegendő időt és segítséget biztosít az öltözködéshez, kialakítja a megfelelő helyet a ruházat elkülönített tárolására.
- A szülővel való kapcsolattartás során kéri a szülőket a kényelmes, egészséges benti és kinti ruha, váltócipő és pótruha biztosítására.
- Ösztönzi a gyermekeket, hogy hőérzetüknek megfelelően vetkőzzenek le, ill. öltözzenek fel.
- Tájékoztatja a szülőket az egészséges cipőviselet fontosságáról, a lúdtalp, valamint a balesetveszély megelőzése érdekében.
- Kéri a szülőt a szervezett mozgáshoz a tornafelszerelés biztosítására.
- Ösztönzi a szülőket arra, hogy óvodai ünnepségeken az alkalomhoz illő ruhában jelenjenek meg a gyermekek.

Pihenés

Az óvodapedagógus feladata

- A csoport szükségleteinek megfelelően és a fertőzésveszély csökkentése érdekében gondoskodik a nyugodt pihenés feltételeinek megteremtéséről. (szellőztetés, légfertőtlenítés, sötétítés, ágyak kellő távolságra történő lerakása)
- A gyermekek elalvását, kényelmét, biztonságát segítő szokásrendszert alakít ki (felesleges ruházat levetése, meleg takaró, mesélés, éneklés, relaxációs zenehallgatás, testi közelség, párologtató alkalmazása).
- A pihenés időtartamát a gyermek szükségletéhez igazítja, az ébren lévő gyermeknek csendes tevékenységet biztosít.
- Lehetővé teszi, hogy a gyermek kedves, apró, személyes tárgyát magához vehesse.

Helyes életritmus

Az óvodapedagógus feladata

- A gyermek óvodában töltött idejét élettani szükségleteik figyelembevételével tudatosan tervezi.
- A családdal együttműködve fokozatosan, az életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelően alakítja a helyes életritmust.
- Az étkezések, a szabad játéktevékenységek, a kötött és kötetlen foglalkozások célszerű megszervezésével egy nyugodt, kiegyensúlyozott napirendet biztosít.

Napirendünk

Az óvoda napirendjének összeállítása során az óvodapedagógus törekszik a gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges biológiai és pszichológiai feltételek megteremtésére. A tevékenységeket a

gyermek érdeklődésének, fáradékonyságának és egyéni szükségleteinek figyelembevételével szervezi. A napirend rugalmassága ellenére a főbb kereteket megtartja a szokásrendszer alakulása, a biztonságérzet és tájékozódás érdekében. A különféle tevékenységek szervezésénél arra törekszik, hogy azok lehetőség szerint folyamatosan, a gyermekek felesleges várakoztatásának kiküszöbölésével folyjanak.

	Időkeret	Tevékenységek
Délelőtt	6.00-7.00	A gyermekek folyamatos érkezése, játék az összevont csoportokban
	7.00-10.00	Szabad játék, tevékenységekben megvalósuló tanulás, testápolás, folyamatos tízórai
	10.00-11.30	Szabad játék, differenciált képességfejlesztés, tapasztalatszerzés csoportszobában, szabadban, fejlesztő szobákban Tervezett, szervezett tevékenységek, mozgás
	11.30-13.00	Készülődés az ebédhez, testápolás, munka jellegű tevékenységek (naposi munka), ebéd
Délután	13.00-14.45	Testápolás (fogmosás), készülődés a pihenéshez, pihenés, 14.00-tól az ébren lévő gyermekek csendes tevékenységet folytathatnak az erre kijelölt helyen. Egyéni képességfejlesztés
	14.45-15.30	Folyamatos ébredés, testápolás, készülődés az uzsonnához, uzsonna, testápolás
	15.30-17.00	Szabad játék a csoportszobában vagy az udvaron, egyéni képességfejlesztés

A gyermek tevékenységei

- bekapcsolódik az óvodapedagógus által kezdeményezett és szervezett tevékenységekbe,
- egyéni szükségleteinek, életkori sajátosságainak megfelelően étkezik, használja az evőeszközöket,
- a mosdóban használja a tisztálkodási eszközöket,
- egyéni képességeihez mérten öltözködik,
- használja a mozgásfejlesztő eszközöket,
- részt vesz az évszaknak megfelelő mozgáslehetőségekben,
- részt vesz orvosi szűrővizsgálatokon,
- nyugodt körülmények között, egyéni igényei szerint pihen vagy csendben játszik az óvodapedagógus által biztosított helyen.

Testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek kialakulásának megelőzése

Az óvodában folyó lelki egészségfejlesztés célja, hogy elősegítse a kiegyensúlyozott pszichés fejlődést, támogassa a gyermekek esetében a környezethez történő alkalmazkodást, felkészítsen, és megoldási stratégiákat kínáljon a környezetből érkező ártalmas hatásokkal szemben, így csökkentve a káros következményeket.

Az óvodapedagógus feladata

- Az egészség megőrzéséhez szükséges magatartásformák megismertetése, rögzítése, a nem kívánatos magatartásformák elkerülése, a folyamatos és fokozatos ismeretnyújtás a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével.
- A gyermekek testi és pszichikai feltöltődése érdekében - a szülők bevonásával – az optimális napirend, hétvégi napirend kialakítása.
- A szülők szemléletformálása, meggyőzése a gyermekek TV-nézéssel, számítógép, tablet, okostelefon használatával töltött napi óraszámának csökkentése érdekében, mely elősegítheti a pihentebb idegrendszert, lehetőséget biztosítva a kognitív képességek optimális fejlődéséhez.

A bántalmazás, erőszak megelőzése

A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmódot, a szexuális visszaélést, az elhanyagolást vagy hanyag bánásmódot, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját.

Elhanyagolást jelent, ha a szülő, gondviselő rendszeresen elmulasztja a gyermek alapvető szükségleteinek kielégítését, védelmét, felügyeletét.

Érzelmi bántalmazást jelent a rendszeres, hosszú időn át tartó érzelmi rossz bánásmód, amely súlyos, és tartósan káros hatással van a gyermek érzelmi fejlődésére. Ide tartozik a gyermekben az állandó félelem érzet vagy szorongás keltése, megszegényítés, kritizálás, érzelmi zsarolás, a gyermek kihasználása. Az érzelmi bántalmazás súlyos formája az olyan élethelyzet, amelyben a gyermek, szem- és fültanúja más bántalmazásának.

Szexuális bántalmazást jelent a gyermek bevonása olyan szexuális aktivitásba, amelyre a gyermek koránál, fejlettségi állapotánál fogva nem érett.

Baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás

Házirendünkben vannak meghatározva azok a védő, óvó előírások, amelyeket a gyermekeknek és a szülőknek az óvodában való tartózkodás során be kell tartaniuk. A gyermekbalesetek megelőzése érdekében, illetve bekövetkezésekor ellátandó feladatok az SZMSZ-ben kerültek rögzítésre.

Az óvodapedagógus feladata

- Tudatosítja a gyermekekben, hogy egy kis odafigyeléssel és óvatossággal rengetek baleset és a vele járó fájdalom elkerülhető lenne.
- Felhívja a figyelmet, hogy egy-egy hétköznapi tárgy (pl.: bicikli, mászóka, autó, gyógyszer) milyen veszélyforrásokat hordoz magában, illetve mire érdemes odafigyelniük, milyen szabályokat kell betartaniuk a balesetek megelőzése érdekében.
- Ismerteti az óvodai nevelési év elején, valamint szükség szerint, a tevékenységek megkezdésekor és a játékeszközök használatba vétele előtt a védő óvó előírásokat.
- Kitér az egészségük és testi épségük védelmére vonatkozó előírásra, a foglalkozásokkal együtt járó veszélyforrásokra, a tilos és az elvárható magatartásformákra.
- A védő-óvó előírásokat a gyermekek életkorának és fejlettségi szintjének megfelelően ismerteti. Az ismertetés tényét a csoportnaplóban dokumentálja.

A gyermeki fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek

- önállóan végzi a testápolási teendőket,
- a kulturált étkezés szokásainak megfelelően, önállóan étkezik, készség szinten használja az evőeszközöket,
- törekszik az asztal rendjének, tisztaságának megtartására,
- önállóan, megfelelő sorrendben vetkőzik, öltözik, ruháit rendben tartja,
- csizmáját, cipőjét letisztítja, cipőfűzőjét megköti.

7.2 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Óvodáskorban a gyermekek személyiségén belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, szeretetteljes, derűs, kiegyensúlyozott légkör vegye körül, ahol biztosított a fejlődésükhöz szükséges sokféle, változatos élmény és tevékenység. A csoportnak igen fontos szerepe van ebben, mivel a család hatásait kiegészíti és a szocializáció egyéb lehetőségeit biztosítja, amely fontos az iskolai alkalmasság szempontjából is.

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés, a társadalmi szerepek elsajátítása alapvető, személyiségfejlesztő. Ennek része kell, hogy legyen az erkölcsi nevelés, az akarat tulajdonságok fejlesztése, az erkölcsi érzelmek alakítása, a táj-és szülőföld szeretetére nevelés, a munkához való pozitív viszony, az egymással szembeni tolerancia, a keresztény kulturális értékek megismerése, mélyítése, nyitottság az új értékek befogadására.

Az óvodapedagógus feladata

- Bővíti a gyermekek közötti kapcsolatrendszer, társas szükségleteik kielégítésére törekszik.
- Fejleszti szociális érzékenységüket. Az óvodába kerüléstől fokozatosan és folyamatosan ismerteti meg a gyermekeket közvetlen környezetükkel, a néphagyományokkal, népmesékkal, népi énekes játékokkal, erősítve ezzel a gyermekek nemzeti identitástudatát.
- Alakítja az erkölcsi és akarat tulajdonságokat. Nevelőmunkája során folyamatosan törekszik a keresztény értéként is megjelenő legfontosabb tulajdonságok: szeretet, jóság, önzetlenség, tolerancia, megbocsátás - alakítására.
- Az intézmény összes alkalmazottjával mintát ad a helyes kommunikációra.
- Pozitív érzelmi töltettel segíti a szociális érzékenység fejlődését, az én-tudat alakulását (együttérzés, bizalom, örömszerzés, bánat stb. átélése).
- Kialakítja a gyermekekben saját érzelmeik kifejezésének képességét, viselkedésükben a pozitív tulajdonságok értékét, valamint az erkölcsi érzelmekhez való helyes viszonyukat.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében magas szintű elfogadással, toleranciával, empátiával, hitelességgel segíti az inkluzív nevelés megvalósulását.

A jutalmazás, értékelés elvei

A jutalmazás mindig konkrét, a gyermekek számára érthető, a társak számára is motiváló hatású. Tárgyi jutalmazást csak ritkán, indokolt esetben alkalmazunk.

A fegyelmező intézkedések mindig a gyermekek viselkedésének közösség ellenességére irányulnak, a pillanatnyilag adott magatartást ítélik el és nem a gyermeket. Elkülönítés (csoport területéről), étel, levegőzés vagy szeretet-megvonás nem alkalmazható.

Az óvodapedagógus feladata

- Az értékelést fontos személyiség- és közösségalkító tényezőként alkalmazza.
- Az óvodában a pozitív értékelést alkalmazza elsődlegesen, melynek formája a jutalmazás és ennek előlegezett formája, a biztatás, érzelmek kifejezése, kiemelt - megtisztelő feladatadás, a gyermek számára kedves tevékenység biztosítása.
- Mintaadással, áttereléssel, megbeszéléssel erősíti a gyermekek helyes megnyilvánulásait, és ezzel alakítja a pozitív motivációkat.

A befogadás

A befogadás folyamatában az óvodai életbe újonnan kerülő gyermek megszerzi biztonságát, elfogadja az óvodapedagógust, az óvodás társait és az óvodai élet szokásait, beilleszkedik.

A sikeres befogadáshoz alkalmazott módszerek, eljárások:

- Lehetőség szerint a gyermek óvodába érkezése előtt tájékozódás a családi háttérrel, családlátogatás.
- Bölcsődés gyermek esetében konzultáció a gondozónővel.
- Mindkét óvodapedagógus jelenléte valósul meg mindaddig, amíg a gyermekek megfelelő érzelmi biztonságot el nem érnek.
- Valamennyi dolgozó törekszik a szeretetteljes, tapintatos légkör kialakítására a szülővel és gyermekkel egyaránt.
- Folyamatos információcsere megvalósítása a szülőkkel és kolléganőkkel.
- Lehetőség szerint a gyermekek óvodában töltött idejének emelése fokozatosan történik.
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekekről befogadás előtt alaposabb tájékozódás, egyéni igény szerinti, szülőkkel egyeztetett befogadási folyamat megvalósítása indokolt.
- A biztonságérzetet segítő, megnyugtató tárgyak behozatalának preferálása elősegíti a zökkenőmentes befogadást.

7.3 Az anyanyelvi nevelés, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés, értelmi fejlesztés átfogja az óvodai nevelőmunka minden területét, eredményes megvalósítása hozzájárul a gyermek személyiségének teljes kibontakoztatásához, az iskolai képességek megalapozásához, valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

Változatos tevékenységi formákon keresztül a gyermekek megismerkednek természeti és társadalmi környezetükkel, mindeközben fejlődnek értelmi és anyanyelvi képességeik, melynek segítségével képesek lesznek az őket körülvevő világban eligazodni.

Az anyanyelvi és értelmi fejlesztés fókuszában a gyermekek szocializációjának elősegítése, egyéni fejlesztésének biztosítása, cselekvésbe ágyazott képesség fejlesztése, az iskolára való alkalmasságának elősegítése áll.

Mindez a gyermekek spontán érdeklődésére és ösztönös tudásvágyára, kíváncsiságára, élményeikre alapozva, az egyéni sajátosságokat figyelembe véve, differenciáltan, cselekvésbe ágyazva történik, mely átfogja az óvodai nevelőmunka egészét.

A kommunikáció által erősödik a gyermek biztonságérzete, növekszik tájékozottsága, gazdagodnak ismeretei, kapcsolatai, fejlődik beszédkészsége, beszédértése, anyanyelvi kultúrája.

A beszédfejlesztés magába foglalja a beszédszervi izomzat ügyességét, erősítését és koordinálását segítő gyakorlatok játékos formában történő végeztetését is.

Az anyanyelvi nevelés során figyelmet fordítunk a lassabban fejlődő gyermekekre, hogy időben részesüljön szakember segítségével, valamint a nyelvi hátrányokkal küzdő nemzetiségi gyermek esetében a korrekcióban.

7.4 Anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az óvodapedagógus feladata

- Megismeri a család anyanyelvi kultúráját, az eredményesség érdekében törekszik, hogy partnerré váljanak a szülők gyermekük anyanyelvi nevelésében.
- Ösztönzi a szülőket arra, hogy gyermekeikkel sokat beszélgessenek, meséljenek nekik.
- Tudatosan és folyamatosan megfigyeli a gyermekek beszédét, ezzel megismeri azt a beszéd szintet, amelyről elkezdheti a csoport, illetve az egyes gyermekek fejlesztését.
- A gyermekek anyanyelvi és értelmi képességeinek alakulásáról tájékozódik a megfigyelésekkel, képességmérésekkel, az eredmények függvényében megtervezi a gyermekek differenciált fejlesztését. Elvégzi a szükséges dokumentálást.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes csoportlétkör kialakításával eléri, hogy
- a gyermekek szívesen és bátran beszéljenek, kérdezzenek a felnőttektől és társaiktól egyaránt.
- Élmény gazdag környezetet teremt, anyanyelvi játékokat szervez.
- A fejlesztő játékokat tudatosan tervezi, melynek során a beszéd szervek ügyesednek, a beszédkezdés erősödik, a hallás, beszédhallás fejlődik, az auditív ritmus és emlékezet bővül, a fonológiai kódoláshoz szükséges képességek megalapozódnak.
- Fogalomhasználata pontos, a 3-7 éves korosztály fejlettségéhez igazodó mintát nyújt példamutató beszédével, helyes stílusával, változatos szóhasználatával.
- Úgy alkalmazza a verbális és nonverbális kommunikációt, hogy azok egymásnak ne mondjanak ellent.
- Figyelmet fordít a gyermekek felől érkező nonverbális jelzések értelmezésére, használatának fejlesztésére.
- A bábjáték és a drámajáték elemeit az anyanyelvi nevelés legfontosabb eszközeként alkalmazza.
- Differenciált fejlesztéssel elősegíti mind a beszédében gátolt, mind a kiemelkedően gazdag szókinccsel rendelkező, választékosan beszélő gyermekek beszédkésztségének fejlődését.
- Önképzéssel, a szakirodalom felhasználásával fejleszti anyanyelvi kultúráját, kérdéskultúráját, hatékony kommunikációját.
- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére neveli a gyermekeket.
- Törekszik arra, hogy megismertesse a gyermekeket a régies, népi nyelvezettel, tárgyakkal, neveikkel, használatukkal, szavak jelentésével.
- Az óvodai élet egészében törekszik a gyermekek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására.
- Ösztönzi a gyermekek verbális és nem verbális kommunikációját.
- A gyermekek kérdéseire mindig válaszol, személyre irányuló figyelmet biztosít.
- Olyan beszédfigyelmet alakít ki a gyermekekben, hogy legyen türelmük egymást meghallgatni.
- Figyelmet fordít a gátlásos gyermekekre, empátiájával törekszik a szóbeli aktivizálásra.
- Odafigyeléssel kezeli az ingerszegény, rossz szociális háttérrel rendelkező gyermekek szűk ismereteinek, szókinccsének bővítését.
- Lehetőséget biztosít a különösen fejlett kommunikációs készségekkel rendelkező, tehetséges gyermekek kreatív megnyilvánulására.

-
- Figyelemmel kíséri az előforduló beszédhibákat, a súlyosan beszédhibás, illetve megkésett beszédfejlődésű gyermekeket további vizsgálatokra, szakemberekhez irányítja
  - Tanköteles korú gyermekek esetében fokozottabban együttműködik a logopédussal a szűrővizsgálatok lebonyolításában, különös tekintettel az év közben érkező gyermekekre.
  - Folyamatosan kapcsolatot tart a logopédussal. A szerzett tapasztalatokat, ismereteket beépíti a gyermek egyéni fejlesztési tervébe.
  - Anyanyelvi játékokat tervez és szervez, amelyek:
    - a beszédszervek ügyességét célozzák,
    - a hallás, a beszédhallás, a belső hallás fejlődését segítik,
    - a hangok felismerését, raktározását, felidézését szolgálják,
    - a helyesen ejtett hangok, tiszta artikuláció gyakorlását célozzák,
    - sajátos anyanyelvi formák felismerését, elsajátítását segítik,
    - szavak értését, rögzítését, felidézését támogatják.

A gyermek

- az óvodai élet minden tevékenységében életkorának és fejlettségének megfelelően, szívesen kommunikál,
- beszélget a társaival és a felnőttekkel, nonverbális eszközökkel is kifejezi magát,
- kérdez, válaszol a társak és a felnőttek kérdéseire,
- odafigyel és megérti környezete nonverbális közléseit,
- az óvodapedagógus által megkezdett mesét befejezi, önállóan mesél, történeteket talál ki, használja képzeletét,
- mondókákat, verseket mond, rövid rígmusokat improvizál,
- ismert meséket, kitalált történeteket jelenít meg bábokkal, dramatizál,
- képek alapján történeteket sorba rendez, elmesél,
- szituációs játékok során, nyelvi fordulatokat, udvariassági kifejezéseket gyakorol,
- anyanyelvi játékokat játszik,
- drámajátékokat játszik.

A gyermeki fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek

- folyamatosan, érthetően kommunikál, beszél,
- aktívan használja a már meglévő szókincsét,
- képes gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal kifejezni,
- tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat,
- minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtaikat alkot,
- nyugodtan, figyelmesen végig hallgatja az óvodapedagógust és társait,
- beszédét személyiségének és az aktuális helyzet által kiváltott érzelmének megfelelő,
- természetes gesztusokkal, arcjátékkal kíséri.

7.4.1 Értelmi nevelés és fejlesztés

Célja: a pszichikus funkciók és részképességek fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladata

- Figyelembe veszi a gyermekek értelmi fejlesztése, nevelése során a gyermekek már meglévő tapasztalatait, élményeit és ismereteit; a nevelés során épít azokra.
- A gyermekek teljes személyiségének fejlesztésére, autonómiájának kibontakoztatására törekszik.
- A gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra épít, minél több érzékszervre ható tapasztalatszerzést, megfigyelési lehetőséget biztosít.
- Olyan változatos tevékenységeket biztosít, melyeken keresztül a gyermek dolgokról, jelenségekről természetes környezetben, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben tapasztalatokat szerezhet.
- Megvalósítja a gyermek spontán ismereteinek rendszerezését, bővítését, a kognitív képességek, kreativitás fejlesztését.
- Élmények nyújtásával, mesehallgatással, játékos tevékenységek biztosításával fejleszti a képzeletet és fantáziát.
- Nyitott, játékos helyzetek megteremtésével többféle megoldás keresésére ösztönzi a gyermekeket.
- Az ismeretanyag cselekvő és kísérletező jellegű feldolgozásával megalapozza a későbbi problémamegoldó gondolkodás kialakulásának feltételeit.
- A problémák változatos megfogalmazásával az egyéni válasz keresésére ösztönöz.
- Lehetőséget biztosít az értelmi nevelés során a gyermekek spontán ismereteinek a rendszerezésére, különböző tevékenységekben, élethelyzetekben való gyakorlására.

8 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelésének megvalósítása

A gyermekek egyéni igényeire épülő, differenciált, preventív és a hátrányok csökkentését támogató pedagógiai gyakorlat, valamint feltételrendszer fejlesztése. A gyermekek sikeres iskolai tovább haladást megalapozó készségek, képességek, attitűdök fejlődésének elősegítése a pedagógusok módszertani eszköztárának bővítésével, új módszerek, innováció, jó gyakorlatok adaptálásával. Integráció a sajátosságok megőrzésével, a különbségekhez való alkalmazkodással – a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések biztosításával.

A pedagógusok módszertani kultúrájának fejlesztése

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelésének eredményességét elősegítő óvodapedagógusi jellemzők:

- Az elfogadás, integrálás, inklúzió természetes a számára.
- Folyamatos, rugalmas napirendet biztosít.
- Olyan tevékenységeket szervez, amelyekben minden gyermek képességének megfelelően lehet aktív.
- Empatikus, toleráns, rugalmas attitűddel rendelkezik.
- Nyitott a munkáját segítő szakmai kapcsolatok építésére, az együttműködésre.

-
- Igénye van a szakmai fejlődésre.
  - Tisztában van saját kompetenciáinak határaival.

8.1 Óvodánk nevelési gyakorlata a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésében

Óvodánk tudatosan és felkészülten fogadja be az értelmileg enyhén sérült, tanulásban akadályozott és beszéd fogyatékos, valamint a pszichés fejlődés zavarai miatt sajátos nevelési igényű gyermekeket.

Befogadó szemléletünk alapelvei

- Az integrációt az egész nevelőtestület felvállalja.
- A csoportjukban integrációt folytató kollégákat az egész alkalmazotti közösség támogatva segíti.
- A gyógypedagógus komplex segítséget nyújt a befogadó intézménynek.
- Kiemelt figyelmet fordítunk a szülőkkal történő kölcsönös kommunikációra, a hatékony együttműködés kialakítása érdekében.

Az óvodapedagógus feladata

- A sajátos nevelési igényű gyermekek terhelhetőségéhez igazított nevelés, fejlesztés megvalósítása.
- Az óvodapedagógusi kompetenciákkal hátránykompenzáció megvalósítása a fejlesztési irányt meghatározó szakértői vélemény diagnózisa, javaslata, illetve, a gyógypedagógussal való folyamatos konzultáció alapján.
- A fejlesztés elemeinek, felépítésének a gyermekek fejlettségi szintje, fejlődési üteme alapján történő meghatározása, melyben az egyes fogyatékosági típusnak megfelelően más - más terület kap nagyobb hangsúlyt.

Az eredményes integrált nevelés megvalósításának folyamata

A befogadás szakasza

Célunk

- A sajátos nevelési igényű gyermek illeszkedjen be az óvodai csoportba, a csoport fogadja őt be, a közösség hasson rá húzóerőként.
- Az óvodai nevelés és a gyógypedagógiai fejlesztés hatására képességei optimálisan fejlődjenek.
- A többségi gyermek és felnőtt közösség az együttélés során olyan humán értékekkel gazdagodjon, mint elfogadás, tolerancia, segítőkészség, értékelődjön fel az egészség, mint érték.

A nevelés, fejlesztés szakasza

A nevelőtestület feladata

Valamennyi pedagógusnak ismernie kell a különböző eljárásrendeket, helyettesítés esetén a csoportos óvodapedagógussal konzultáció a gyermek nevelésének, fejlesztésének módjáról.

Az óvodapedagógus feladata

- Megfigyelések, elvégzése, dokumentálása.
- A gyermek csoportban történő fejlesztésének megvalósítása differenciált fejlesztéssel
- Folyamatos konzultáció a győgypedagógussal.
- A gyermek kontroll vizsgálatának előkészítése.
- Folyamatos kapcsolattartás és konzultáció a szülővel.

Eredmények

- A gyermekek számára természetessé válik a máság elfogadása, szeretik, segítik társaikat.
- A többségi szülői közösség elfogadóbbá, támogatóvá válik.
- Az óvoda nevelési, tanulási gyakorlata segíti, hogy minden gyermek egyéni képességei, érdeklődése szerint vegyen részt az óvodapedagógusok által felkínált tevékenységekben.
- Az óvodapedagógusok egyre több olyan módszert ismernek és alkalmaznak, amellyel segíteni tudják a SNI-s gyerekek óvodai csoportba való befogadását.

Az óvodából iskolába történő átmenet szakasza

- Beiskolázáshoz szükséges kontroll vizsgálat előkészítése.
- A gyermek iskolai készütségének vizsgálatával kapcsolatos valamennyi óvodapedagógusi mérés, megfigyelés eredményének megismertetése a szülővel.
- A szülő segítése az iskolaválasztásban.
- Óvoda- iskola átmenet megvalósítása az eljárásrendnek megfelelően.
- Óvoda–iskola átmenet komplex (mérésen és/vagy nyomon követésen és/vagy intézményi együttműködésen alapuló), differenciált, pedagógiai támogatással valósul meg

A hátránykompenzáció eredményességét biztosító tényezők

- A sérülés specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása.
- Indokolt esetben speciális segédeszközök használata; a segédeszközök elfogadtatása, azok következetes használatára és megóvására nevelés.
- A kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztése.
- Annak felismerése, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes.
- Rugalmas szervezeti keretek kialakítása a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósításához.
- Az óvodai dolgozók és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermekek befogadására, együttműködés a sérült gyermek családjával.
- Külön gondot kell fordítani arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez. Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakításakor igénybe kell venni a szakirányú közreműködést (módszertani intézmény, utazótanári szolgálat). Fokozottan szükséges a szülők, az óvoda szoros, érdemi, egymást erősítő együttműködése.
- A fejlesztett gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai rehabilitációs, rehabilitációs ellátást, foglalkoztatást, melyekre a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslatot tesz.

-
- Az együttnevelés megvalósításában az óvodapedagógussal szemben az alábbi követelmény teljesül: tudatos pedagógia, pszichológia felkészültség, pozitív nevelői attitűdök, mint elfogadás, befogadás, empátia, hitelesség – és az integrált neveléshez szükséges kompetenciák megléte; individuális módszerek ismerete, technikák alkalmazása;
  - egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres;
  - figyelembe veszi az eltérő képességeket, tolerálja az eltérő viselkedést;
  - együttműködik a különböző szakemberekkel, iránymutatásait, javaslatokat beépíti

8.2 Óvodánk nevelési gyakorlata a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek esetében

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a Pedagógiai Szakszolgálat szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít. Közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek. A gyermek fejlesztő foglalkozáson való részvétele szükséges. A fejlesztő foglalkozás a pedagógiai szakszolgálat irányításával és az általa készített szakvélemény alapján, az óvodai nevelés keretében, fejlesztő pedagógus részvételével valósítható meg.

Cél: a gyermek társas kapcsolatai kialakításának, magatartás szabályozási hiányosságainak csökkentése.

A sajátos tendenciát mutató személyiség fejlődésének figyelembevételével a közösségbe történő integrálása, megismerő funkcióinak differenciált fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladata

- Elfogadó, befogadó óvodai légkört alakít ki.
- Differenciált bánásmóddal, pozitív megerősítéssel, társas kapcsolatokat alakít ki.
- Óvodapedagógusi kompetenciáival segíti a gyermek fejlesztését.
- A gyermek sajátos tendenciát mutató személyiség fejlődésének figyelembevételével valósítja meg a közösségbe történő integrálást, fejlesztést.
- Csökkenti a gyermek magatartásszabályozási hiányosságait.
- Az óvodapedagógus a szakvéleményben foglalt iránymutatások figyelembevételével tervezi nevelő, fejlesztő munkáját
- Nevelő, fejlesztő munkája során törekszik egyéni- és kiscsoportos foglalkoztatási keretek között történő differenciált fejlesztésre.
- Egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres.
- Együttműködik a gyermeket ellátó más szakemberekkel (logopédus, pszichológus, fejlesztő pedagógus).
- Folyamatosan tájékoztatja a szülőt gyermeke fejlődéséről.
- Segítséget nyújt az otthoni neveléshez.
- A gyermek kontroll vizsgálatát előkészíti.
- Elősegíti a zökkenőmentes óvoda-iskola átmenetet.

Várható eredmények

- A gyermek beilleszkedik a csoportba, a szokás-szabály rendszert elfogadja, alkalmazkodik hozzá.
- Magatartása az életkor szerinti elvárható viselkedési formák felé közelít.
- A tanuláshoz szükséges képességei az óvodapedagógusi és fejlesztőpedagógusi fejlesztés hatására fejlődnek

8.3. Óvodánk nevelési gyakorlata a kiemelten tehetséges gyermekek nevelése terén

A köznevelési törvény szerint „kiemelten tehetséges gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelhető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.”

Óvodában még jellemzően tehetség ígéretekkel találkozunk, felismeréséhez három területen kell megfigyelnünk a gyermeket: milyen képességgel rendelkezik, amely átlagon felülnek tekinthető, emellett mennyire jellemző rá a magas fokú kreativitás és az erős motiváció.

Kiemelkedő képességterületek lehetnek az alábbiak:

- nyelvi
- zenei
- matematikai-logikai
- vizuális, téri
- testi-mozgásos
- szociális-interperszonális
- intraperszonális

A magas fokú kreativitással rendelkező gyermek nehezen illeszhető keretek közé, kérdésfeltevése és problémamegoldása sem a megszokott, viselkedése sokszor nem bejósolható, ezért "zavaró" lehet.

Az érdeklődési köréhez köthető erős motiváltság, folyamatos, kíváncsiság és az ehhez kapcsolódó elmélyülés szintén jellemzője az óvodai tehetségígéreteknek.

Célunk a tehetségígéretes gyermekek nevelése, fejlesztése kapcsán kettős:

- tehetségének gondozása
- gyengébb képességterületeinek fejlesztése

Az óvodapedagógus feladata

- Felismeri - szükség esetén kolléga vagy szakember segítségével- a tehetség megjelenési formáit.
- Teret ad a gyermek kreatív megnyilvánulásainak
- Differenciált fejlesztéssel segíti kiemelkedő képességeinek kiteljesedését, fejlődését
- Rugalmas napirenddel, elkülönülés lehetőségével biztosítja a gyermek számára az elmélyült alkotást
- A gyermek gyenge területét (ami gyakran szocializációs probléma) tudatosan fejleszti.

- Lehetőségeket teremt a gyermek tehetségének óvodában, óvodán kívüli megmutatkozására (rajzpályázat, sportverseny, Bozsik-program, DVTK –ovi foci, versmondó verseny, dramatizálás).
- Tájékoztatja, és együttműködő kapcsolatot alakít ki a szülőkkel a tehetséges gyermek tovább fejlődésének érdekében.
- A tehetség specifikumának megfelelően irányítja a gyermeket szakemberekhez.
- Segíti a szülőket a tehetség ígéretet mutató gyermek megfelelő iskolatípusba való irányításában.

Várható eredmények

- A gyermek személyisége, erős és gyenge képességei, sokoldalúan, folyamatosan fejlődnek.
- Önkifejező és önérvényesítő törekvések során a gyermek kiemelkedő teljesítményre lesz képes.
- A szülők támogatják a gyermeket tehetségük kibontakoztatásában.
- Tehetségének megfelelő iskolatípusban kezdi meg a tanulmányait.

9 Óvodánk gyermekvédelmi feladatai, szociális hátrányok enyhítése, esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések

Célunk a tanulási zavarokat megelőző (preventív) támogató, minőségi és befogadó nevelés-oktatáshoz való hozzáférés folyamatos javítása, az oktatási egyenlőtlenségek csökkentése hátránycsökkentő óvodai fejlesztő programok kidolgozásával és (tovább) fejlesztésével, család-központú jó gyakorlatok összegyűjtésével. A pedagógiai munka, a pedagógiai kultúra megújítása, az innovációs hajlandóság erősítése a nevelőtestületen belül, a hálózati kapcsolatok révén megismert jó gyakorlatok átvétele.

Nevelési rendszerünkben a gyermekvédelem célja a prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének javítása és a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, illetve a veszélyeztetettség megszüntetésében segítségnyújtás, együttműködés az illetékes szakemberekkel, szakhatóságokkal.

Az óvodai gyermekvédelem elvei

A gyermeki jogok elválaszthatatlanok az emberi jogoktól.

A gyermeket megilletik az alapvető emberi jogok és további jogként fogalmazódik meg a megfelelő testi, szellemi és erkölcsi fejlődéshez szükséges védelemre és gondoskodásra való gyermeki jog.

Az óvoda a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagja.

A jelzőrendszer működésének, működtetésének különös alapelvei

- **Az egyén szakmai felelősségének elve:** Az észlelő-, jelzőrendszer valamennyi résztvevőjének azonnali feladata elősegíteni a rossz bánásmód megszüntetését.
- **Együttműködés elve**
- **Felelősség elve:** Kiskorú veszélyeztetése büntett elkövetésének gyanúja esetén a gyanút észlelő feladata (a gyermekjóléti szolgáltatón kívül) hatósághoz is fordulni – így elősegítve a rossz bánásmód mielőbbi megszüntetését.
- **Kompetenciahatárok betartásának elve:** A rossz bánásmód súlyos esetét észlelőnek, nem feladata a nyomozás! A jelzőrendszer feladata ilyenkor a feljelentés megtétele.

-
- **Írásbeliség elve:** A gyermekkel kapcsolatos rossz bánásmód, illetve bántalmazás azonnali jelzését (telefonos, szóbeli, elektronikus stb.) követően minden esetben elengedhetetlen, hogy a jelzőrendszeri tag írásbeli feljegyzést is készítsen, amely a problémát konkrétan és körültekintően tartalmazza, és azt megküldje a gyermekjóléti szolgálatnak.

Az óvodapedagógus feladata, tevékenységei

- Kiemelt figyelmet fordít a gyermekek teljesítmény-, viselkedés-, és magatartászavaraira, testi, lelki tüneteire. A veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében aktívan közreműködik.
- Eleget tesz gyermekvédelmi észlelő-és jelzőrendszeri kötelezettségének:
  - Jelez a gyermekvédelmi felelősnek
  - Jelez az óvodai szociális segítőnek
  - Jelez az intézményvezetőnek
  - Aktívan részt vesz a jelzőlap, pedagógiai vélemény, egyéb hatóság által kért adatszolgáltatásban.
  - Részt vesz felkérésre esetkonferencián, esetmegbeszélésen, esetkonzultáción
- Partneri kapcsolatot alakít ki a családokkal, megértő, segítő, elfogadó attitűd érvényesítésével. (Családlátogatások, fogadóórák, beszélgetések, nyílt napok, szülői fórumok, családi közös programok.)
- Részt vesz a családok számára szervezett adománygyűjtésekben, elosztásban.
- Mentálhigiénés szemléletmódot érvényesít.
- Biztosítja az egészséges és balesetmentes környezetet.
- Részt vesz a gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetésében.

Gyermekvédelmi felelős feladata, tevékenységei

- Éves gyermekvédelmi munkatervet és beszámolót készít.
- Működteti a gyermekvédelmi belső, külső jelzőrendszert.
- Szorosan együttműködik az óvodai szociális segítővel, a gyermekvédelmi jelzőrendszeri tagokkal, részt vesz a jelzések megfogalmazásában, küldésében.
- Részt vesz felkérésre esetkonferencián, esetmegbeszélésen, esetkonzultáción, gyermekvédelemmel kapcsolatos továbbképzéseken, jelzőrendszeri értekezleteken.
- Gyermekvédelemmel kapcsolatos dokumentációt naprakészen vezet.
- Szükség esetén részt vesz a fogadóórákon, családot látogat.
- A törvényi előírásoknak megfelelően tájékoztatja a szociális juttatások lehetőségeiről a szülőket és a pedagógusokat.
- Segíti a pedagógusokat gyermekvédelmi feladatainak ellátásában, konzultáció keretében.

Óvodai szociális segítő tevékenységei

- Az óvodai szociális segítő szolgáltatás a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a szociális segítő munka eszközeivel támogatást nyújt az intézménybe járó gyermeknek, a gyermek családjának és az intézmény pedagógusainak. Az intézményt érintő gyermekvédelmi feladatokat az óvodai szociális segítő a gyermekvédelmi felelőssel együttműködésben látja el.

-
- Az óvodai szociális segítő egyéni, csoportos és közösségi szociális munkát végez, valamint gyermekvédelmi feladatokat lát el.

Ennek keretében segíti

- a gyermeket a korának megfelelő nevelésbe való beilleszkedéséhez, valamint a személyiségének fejlesztésében,
- a gyermeket a lehetőségei kibontakozásában,
- a gyermek óvodáztatási kötelezettségének teljesítését akadályozó tényezők észlelését és feltárását,
- a gyermek családját a gyermek óvodai életét érintő kérdésekben, valamint nevelési problémák esetén a gyermeket és a családot a közöttük lévő konfliktus feloldásában,
- prevenciós eszközök alkalmazásával a gyermek veszélyeztetettségének kiszűrését és a jelzőrendszer működését.

Gyermekvédelmi tevékenységek

Integrációt elősegítő csoportalakításra törekszünk.

- Nevelőtestületi együttműködés keretében rendszeres team munka, esetmegbeszélések, hospitálások szerveződnek meg.
- A hátrányos helyzet leggyakoribb okainak (környezeti, anyagi, egészségügyi, a gyermek személyiségében rejlő okok) meghatározása
- A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitvatartás kialakítása valósul meg intézményünkben Intézményi innováció keretében „Maradj ma velem az oviban” program megvalósítása.
- Egészségügyi szűrővizsgálatok (a gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvosi - fogászat, szemészet, fülészet, ortopédia vizsgálat) kezdeményezése, megszervezése Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás (a szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok)
- Eredményesség vizsgálata: hiányzás csökkenése, iskolakezdés megfelelő időben, új eljárás bevezetésének tapasztalatai.
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása, szülőkkel való partneri együttműködés módszerei) megismerése, alkalmazása a pedagógiai gyakorlatunkban. Tanügyigazgatást támogató tevékenységek (pl. szülői kérelmek megírása, benyújtása) Iskolaválasztás támogatása (szülők tájékoztatás).
- Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása.
- Eredményesség (indikátorok teljesülése: hiányzás csökkenése, iskolakezdés megfelelő időben, új eljárás bevezetésének tapasztalatai az iskolaérettség elérése) mérése, elemzések készítése az éves óvodavezetői beszámolóban.

Kapcsolattartás a gyermekvédelemben partner szervezetekkel

Partnereink	A partner képviselője	Kapcsolattartás módja
Szülők	A gyermekvédelmi szolgáltatásra szoruló gyermekek szülei	<ul style="list-style-type: none"> • Családlátogatások • Megbeszélések • Szülői értekezlet, • Fogadóóra
MESZEGYI Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekvédelmi Intézmény Módszertani Központ	óvodai szociális segítő családsegítők	<ul style="list-style-type: none"> • Esetmegbeszélések, esetkonferenciák, esetkonzultációk, jelzőrendszeri értekezletek • Személyes konzultáció az óvodai szociális segítővel • Jelzések megtétele • Segélyakciókban való részvétel
Családok Átmeneti Otthona Gyermekek Átmeneti Otthona	Családgondozó	<ul style="list-style-type: none"> • Konzultáció a családgondozóval • A gyermek nevelésével megbízott szakemberek meghívása az óvoda szülői értekezletére, rendezvényeire
Területileg illetékes Járási Hivatalok Gyámügyi Osztályai	Hivatal munkatársa	<ul style="list-style-type: none"> • Jelzési kötelezettség teljesítése, információ és adatszolgáltatás.
B.-A.-Z. Vármegyei Gyermekvédelmi Központ Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat	Gyermekvédelmi gyámok	<ul style="list-style-type: none"> • A gyermekvédelmi szakellátásban elhelyezett gyermekek gyámjával való kapcsolattartás.
Nevelőszülői hálózatok	Nevelőszülői tanácsadók	<ul style="list-style-type: none"> • Nevelőszülőknél elhelyezett gyermekek esetében kapcsolattartás, információ szolgáltatás.
Miskolc Megyei Jogú Város Lakosságügyi Főosztály Szociális és Köznevelési Osztály	Szociális Osztály munkatársai	<ul style="list-style-type: none"> • Gyermekvédelmi támogatásokhoz és egyéb szociális támogatásokhoz óvodai igazolások nyújtása
B.-A.-Z Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat	Szakszolgálat vezető, ügyintéző, szakemberei	<ul style="list-style-type: none"> • Logopédiai ellátás • Egyéni, speciális, fejlesztőfoglalkozások • Fejlesztő csoportba irányított gyermekek vizsgálata, fejlesztése • Beiskolázás előtti felmérés, tanácsadás
Megyei Szakértői Bizottság	Vizsgálatvezető	<ul style="list-style-type: none"> • SNI-s gyermekekkel kapcsolatos vizsgálat
Gyermekorvosok, óvodaorvos, Védőnői Szolgálatok	Orvosok, védőnők	<ul style="list-style-type: none"> • Egészségi okból veszélyeztetettek figyelemmel kísérése • Egészségvédelmi tanácsadás • Tisztasági vizsgálatok
Miskolc Megyei Jogú Város Nemzetiségi Önkormányzata	Elnök	<ul style="list-style-type: none"> • Esélyegyenlőség megteremtéséhez való hozzájárulás
Miskolc Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala	Területi önkormányzati képviselő	<ul style="list-style-type: none"> • Hátrányos helyzetű családok gyermekeit nevelő intézmény támogatása a hátrányos helyzet csökkentése, esélyegyenlőség megteremtése érdekében

---

10 Az óvoda tevékenységformái

10.1 Játék

A játék az óvodáskor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék - szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat - a gyermekek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A gyermekek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékaikban tagolják. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé. A gyermeki játéktevékenységekben rejlő nevelési lehetőségek megfelelő feltételek biztosításával bontakoztathatók ki:

- Nyugodt légkör megteremtése.
- Megfelelő hely biztosítása a különböző játékformákhoz.
- Játékhoz szükséges optimális idő biztosítása.
- Esztétikus játékszerek, anyagok, eszközök.
- A gyermek tapasztalatainak gazdagítása, élményszerzési lehetőségek biztosítása.

Nyugodt légkör megteremtése

Az óvodapedagógus feladata

- Tudatos jelenlétével biztosítja a játék folyamatában az indirekt irányítást.
- Nyugodt, alkotó és derűs légkört teremt, mely biztonságérzetet nyújt a gyermek számára.
- Lehetőséget biztosít a gyermeknek a szabad téma, eszköz és társválasztásra.
- Segíti a játékot kellő időben sok új ötlettel, megerősítéssel, ha szükséges a konfliktus helyzetek megoldásával, hatékony kommunikációjával.
- Biztosítja a megfelelő egyensúlyt, életszerűséget a szabályok, normák felállításakor, mert ezek segítik a rugalmasságot, az oldott légkör fenntartását, az elképzelések valóra válását.

Megfelelő hely biztosítása a különböző típusú játékokhoz

Az óvodapedagógus feladata

- A gyermek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelő helyet biztosít a változatos játéktevékenységeknek (kuckósítás, mesesarok, bábozás, barkácsolás, rajzolás-festés- mintázás-kézimunka, képességfejlesztő-, mozgásos-, szerepjátékok stb.).
- Lehetővé teszi, hogy játék közben a gyermek maga is kialakíthasson babasarkokat, kuckókat, kedve szerint bevonhassa a környezetében lévő tárgyakat játékába.
- Törekszik arra, hogy a gyermeknek a szabadban is legyen módja minden évszakban különböző játék fajták játszására.
- Ösztönzi a gyermeket arra, hogy a szabadban minél több nagymozgásos játéktevékenységet folytasson.
- Alkalmat biztosít a gyermeknek az udvar valamennyi mozgásfejlesztő eszközének használatára.

A játékhoz szükséges idő biztosítása

Az óvodapedagógus feladata

- Biztosítja az elmélyült szabadjáték kialakulásához a minél hosszabb, megszakítás nélküli, folyamatos játékidőt.
- Folyamatos, rugalmas napirend kialakításával megteremti a feltételeit annak, hogy a megkezdett játékot a megszakítás után is folytathassa a gyermek.
- Biztosítja, hogy a délelőtti és délutáni játékidő egyenértékű legyen.
- A napi élet szervezése során, az udvari játéktevékenységekhez minél több időt biztosít a gyermek számára évszakhoz, időjáráshoz igazodva.

Az esztétikus játékeszközök

Az óvodapedagógus feladata

- A játékhoz olyan eszközöket biztosít, melyek izlésesek, egyszerűek, és minden alkalommal a gyermek rendelkezésére állnak, könnyen elérhető helyen.
- Figyelembe veszi, hogy a korosztályoknak, illetve a gyermekek egyéni fejlettségének különböző az eszközigénye, így a minőségről, választékról és azok bővítéséről folyamatosan gondoskodik.
- Megengedi, hogy a gyermek a környezetében található tárgyakat kedve szerint bevonhassa a játékába.
- Gondoskodik a készen kapható játékeszközökön kívül a gyermeki fantázia kibontakozásához szükséges változatos anyagokról, félkész és szimbolikus eszközökről, a kellékek gazdag választékáról.
- Olyan játékszerket biztosít, amelyek alkotásra ösztönzik a gyermeket, többféle módon felhasználhatók, a velük való játék kihívás a gyermek számára.
- Újrahasznosítható és természetes anyagokból játékeszközöket készít.
- Lehetővé teszi, hogy a gyermekek az óvodai játékhoz felhasználható, kedvelt, otthoni tárgyaikat behozhassák az óvodába.
- Az udvaron is megteremti a kreatív, szabadjáték lehetőségét, a kirakott csoportszobai játékokkal, udvari játékeszközökkel.

A gyermek tapasztalatainak gazdagítása

Az óvodapedagógus feladata

- Megismeri a gyermek otthoni játékfeltételeit, az óvodán kívüli tapasztalatait, élményeit.
- Lehetővé teszi, hogy a gyermek a családban, óvodában, tágabb természeti- és társadalmi környezetben szerzett tapasztalatokat, élményeket játékidőben újra, s újra átélhesse.
- Elősegíti, hogy a gyermek játékának színvonala egyre magasabb szintre jusson, különös tekintettel a hátrányos helyzetű és a cigány nemzetiségi gyermekek játékkultúrájának fejlesztésére.
- Biztosítja a gyermek számára, az élményszerzési és tapasztalathoz jutás lehetőségét a különböző játékformákhoz.
- Ösztönzi a gyermeket arra, hogy az egyénileg és közösen átélt élmények megjelenjenek játéktevékenységeiben.
- Sétákat, kirándulásokat szervez, mert ezek fejlesztő hatása megmutatkozik a gyermeki játéktémákban, tevékenységekben, élmények feldolgozásában.

-
- Együtt játszaskor utánozható mintát ad, beleérző képessége motiváló a gyermek számára.
  - Bevonható társ, segítő kezdeményező, ha a játékfolyamat elakad.
  - Irányítása játékot követő, szemlélő, hagyja a gyermekeket cselekedni, játéksegítő metódusai szituációtól függőek, indokolatlanul nem avatkozik a játékba, él az indirekt irányítás módszerével.
  - Magatartása, hangja mindig igazodik a játék tartalmához, hangulatához.
  - Észreveszi és támogatja a gyermek egyéni játékötleteit, hagyja a gyermeket „kalandozni”.
  - A félénk, bátortalan, passzív vagy újonnan érkező gyermeket próbálja bevonni a játékba, megfelelő odafigyeléssel, kommunikációval, érzelmi ráhangolódással, tapintattal segíti.
  - Pozitívan épít a játék közben kialakult baráti kapcsolatokra.
  - Törekszik arra, hogy a különleges bánásmódot igénylő gyermek minden játéktevékenységben részt vehessen, ehhez sokféle, a gyermek képességeinek megfelelő, speciális játékeszközöket biztosít.

A gyermek tevékenységei

A gyermek

- játékában megjelennek a különböző játékfajták,
- mozgásos, verbális és manipulációs játékot játszik,
- játékszerekből, különböző anyagokból, elemekből tárgyakat hoz létre, konstruál, átéli az „én készítettem” alkotás örömét,
- képessé válik arra, hogy bonyolultabb formákat, tárgyakat, alkotásokat hozzon létre,
- ÖKO játékokkal játszik, vagy maga is készít ilyen játékokat.
- szerepjátéka során különböző emberi-társadalmi szituációba éli bele magát, majd „sajátos” mondanivalója szerint eljátssza, átéli a helyzeteket,
- szimbolikus szerepjátékot játszik, ami többoldalú örömszerzést jelent a számára, oldja esetleges szorongásait,
- gyakorolja a szociális magatartásformákat, fejleszti társas kapcsolatait,
- szabályjátékokat játszik, igyekszik betartani a szabályokat,
- bábozik, meséket dramatizál.

A gyermeki fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek

- játék elgondolása szélesedik, és ez által megjelenik a többféle ötletből kialakított tartalmas játék
- játékában dominánsan jelentkezik a szimbolikus játék
- képes kitartóan, több napon keresztül egyazon játéktémában részt venni
- megérti és elfogadja játszótársai elgondolásait, tevékenységük logikáját, együttműködő, alkalmazkodik játszótársaihoz
- szabályjátékot játszik, alkalmazkodik a játék szabályaihoz, figyelmezteti társait a szabályok betartására
- játékában jelen van az egészséges versengés
- képes a játéktevékenység megszervezésére, játékeszköz kiválasztására, felhasználására

-
- a szerepekből fakadó magatartási formákat betartja
  - megfelelő tapasztalatok élmények birtokában együttműködő a játék előzetes, közös tervezésében, a szerepek kiválasztásában, elosztásában, váltogatásában
  - vállalja a számára kevésbé érdekes, kedvezőtlenebb szerepeket is
  - le tud mondani egy-egy kedves játékszerről
  - tud a játékelemekből játékszereket is készíteni, és ezt felhasználja játékában
  - szerepjáték közben épít, szerel, szerkeszt, barkácsol, a létrehozott alkotás hatására képzeletileg bele magát különböző élethelyzetekbe

10.2 Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze, a játékkal és cselekvő tapasztalással egybeeső, munka jellegű tevékenység. A társadalmi környezet tevékeny megismertetésének fontos részét képezi. Ahogy a tevékenység az idők során egyre önállóbbá válik (önkiszolgálás, naposi munka, megbízások önálló teljesítése), ez a gyermekek egyre magasabb együttműködését igényli.

A munkavégzés segíti a kitartás, a felelősségérzet, a kötelességtudat, önértékelés kialakulását és fejlődését, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A munka esztétikai nevelő hatása önmagából következik, általa a „szép” fogalma mélyebb tartalmat kap.

A vegyes életkorú, vagy nagyon eltérő fejlettségi szintű csoportban ügyelni kell arra, hogy minden gyermeknek legyen feladata, de egyik gyermeket se terhelje az túl.

Az óvodapedagógus feladata

- Minél több munka jellegű tevékenységet biztosít a gyermek számára – életkorához igazodóan.
- Támassza a munka játékkal megegyező sajátosságaira.
- Megteremt a gyermek számára az életkorához, erejéhez mért munkalehetőségeket.
- Erősíti a gyermekben a munka szükségességének érzését, nélkülözhetetlenségének felismerését.
- Elegendő időt biztosít minden egyes gyermeknek a munkafogások elsajátítására, megtapasztalására.
- Az óvoda lehetőségeit figyelembe véve a gyermeknek tartalmilag gazdag, változatos feladatokat ad.
- Lehetővé teszi, hogy a gyermek az általa különösen kedvelt munkafajtákban elmélyedhessen.
- Olyan pedagógiai feltételeket teremt, hogy a munka örömteli legyen a gyermek számára és önként vállalja azt.
- A munkavégzéshez megfelelő időt, a tevékenység gyakorlásához megfelelő méretű, biztonságos eszközt biztosít.
- Gondoskodik arról, hogy a munka jellegű feladatok a napi tevékenységek természetes részét alkossák.
- Törekszik a gyermekkel való együttműködés során a folyamatos, konkrét, reális, vagyis a gyermek saját magához mért, fejlesztő értékelésére.
- Minden csoportban - minden fajta munkához-, megteremt az önálló munkavégzés lehetőségét.

-
- Fokozatosan vezeti be a munkafajtaikat, megfelelő mintát ad az eszközök használatához, a helyes sorrendiséghez.
  - Figyelembe veszi, hogy a munka a gyermeki fegyelmezett magatartás alakításának egyik fontos eszköze.
  - Tudatosítja a gyermekben, hogy a naposi munka végzése nélkülözhetetlen a csoport számára.
  - Különös gondot fordít a más csoport, vagy az egész óvoda érdekében végzett munkára.
  - Minden évszakban folyamatosan bevonja a gyermeket az élősarok, udvar, kiskert és sziklakert gondozásába.
  - A munka nevelőértékének felhasználásával törekszik a szociálisan hátrányos helyzetű gyermek beilleszkedésének elősegítésére.
  - A család és óvoda elvárásai közötti összhang kialakítására törekszik a gyermek saját személyével kapcsolatos munka elvégzése terén.
  - A gyermek fejlettségi szintjének megfelelően, pozitív megerősítéssel értékeli a munkavégzést.
  - Törekszik arra, hogy a kiemelt figyelmet igénylő, SNI gyermek megéreze, hogy ő is képes egyszerűbb megbízatásokat végrehajtani.
  - Dicsérettel, biztatással a gátlásos, visszahúzódó gyermeket is megpróbálja bevonni a munkavégzésbe.
  - megszervezi az óvoda környezeti neveléséhez kapcsolódó munkatevékenységeket / papírgyűjtés, kertrendezés, szülőkkel közös virágültetés stb./.

A gyermek tevékenységei

A gyermek

- önkiszolgáló tevékenységet végez,
- naposi munkát végez,
- felelősi munkát vállal: öltöző-, mosdó-, élősarok felelős,
- segíti a felnőtt munkáját a környezet kialakítása, a napirend megvalósítása érdekében,
- az ünnephez kapcsolódó munkatevékenységekben részt vesz (takarítás, díszítés),
- segíti a kisebb-, és a segítséget igénylő társát,
- az évszakoknak megfelelő munkában segít a felnőttnek (gereblyezés, falevélggyűjtés, sepregetés, veteményeskert, sziklakert, virágoskert gondozása, gyomlálás, kapálás, locsolás, hólapátolás),
- a tevékenységek eszközeinek elpakolásában aktívan részt vesz,
- kisebb feladatokat önállóan elvégez,
- ágyneműjét, ruháját összehajtogatja, a ruhaneműjét a helyére teszi,
- fogápolási eszközeit tisztán tartja,
- segít a csoportszoba díszítésében, rendezésében,
- a szabadban való játékhoz szükséges eszközöket a megjelölt helyre viszi,
- részt vesz ajándék- és környezetének díszítésére alkalmas tárgyak készítésében,
- körülményektől függően az óvodapedagógus által megbízatásokat teljesít.

A gyermeki fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek

- igényévé válik az esztétikus környezet megteremtése saját munkájával,
- a vállalt napi munkáját önállóan, örömmel végzi,
- önállóan ellátja a maga körüli teendőket,
- szívesen vállalja és teljesíti a felnőttől kapott megbízásokat,
- észreveszi, ha a társa segítségre szorul és segíti,
- a csoport játékeit elrakja, elrendezi a csoportszobában és az udvaron,
- szívesen és önállóan végzi felelős munkáját,
- örömmel és aktívan részt vesz környezet tisztán tartásában és díszítésében,
- ismeri és óvja az óvodapedagógus, dajka és más felnőttek munkáját,
- ötleteivel és tevékenységeivel bekapcsolódik a csoportszoba átrendezésébe,
- egyéni ötleteit felhasználva végez munka jellegű tevékenységeket,
- az elősarokban lévő növények gondozásában, átrendezésében, a növények, termések gyűjtésében vesz részt,
- megtanulja, mit, hol, mikor gyűjthetnek,
- segít az udvar, az óvoda környezetének rendben tartásában, szépítésében.

10.3 Tevékenységekben megvalósuló tanulás

A tevékenységekben megvalósuló tanulás az óvodai nevelés teljes folyamatában jelen van, belső motivációból táplálkozik, a gyermek cselekvő aktivitására épít, és játékba ágyazottan valósul meg. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásra épülő, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.

Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg, melyek a csoportok hetirendjében tükröződnek.

Hetirendünk

A hetirend pedagógiai programunknak megfelelően a komplexitás elvét követi.

Alapja a kötetlenség, kivétel a szervezett mozgás, melyet heti egy, illetve két alkalommal, kötelező jelleggel, előre megtervezett napokon tartanak a csoportok.

Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Mozgás/ szervezett mozgás	Mozgás/szervezett mozgás	Mozgás/szervezett mozgás	Mozgás/szervezett mozgás	Mozgás/szervezett mozgás
A külső világ tevékeny megismerése				
Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka				
Ének, zene, énekes játék, gyermektánc				
Verselés, mesélés				
Anyanyelvi nevelés	Anyanyelvi nevelés	Anyanyelvi nevelés	Anyanyelvi nevelés	Anyanyelvi nevelés

---

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermekek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendszerezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtésekor épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás során a gyermekek fejlesztése leghatékonyabban differenciált személyiségfejlesztéssel valósul meg. Ez magában foglalja a gyermek sajátos fejlettségéhez, személyiségéhez, érdeklődéséhez, motiváltságához igazodó tanulásszervezést, a megfelelő tevékenységi forma, hely, idő, eszköz megválasztását, a módszertani gazdagság megvalósítását. Része e tevékenységnek a folyamatos hátránykompenzáció csakúgy, mint a tehetséggondozás.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás lehetséges formái az óvodában

- utánzásos minta-és modellkövetéses magatartás- és viselkedés tanulás; szokások alakítása,
- spontán, játékos tapasztalatszerzés,
- játékos, cselekvéses tanulás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- a gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógus feladata

- Olyan környezetet alakít ki a gyermekek számára, ahol spontán és szervezett módon, változatos körülmények között, lehetőségük van a minél több érzékszervet foglalkoztató tapasztalatszerzésre.
- A gyermekek tapasztalataira építve, nyugodt légkörben, gazdag, sokszínű élményt nyújt, miközben bővíti, rendszerezi meglévő ismereteiket, fejleszti megismerő funkcióikat, a tanuláshoz szükséges képességeiket.
- A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára épít, megpróbálja kielégíteni megismerési vágyukat. A felmerülő kérdésekre mindig választ ad, kérdéseivel a problémamegoldó gondolkodást elősegíti.
- Figyel az egyéni szükségletekre, igényekre, ennek megfelelő módszereket, eljárásokat alkalmaz, változatosan alkalmazza a lehetséges munkaformákat, előtérbe helyezi a mozgást, a játékoságot, kihasználja a szociális nevelés lehetőségeit.
- Egy dolgot, témát több oldalról, minél sokoldalúbban megismertet.
- Minél több, a gyermeki aktivitásra épülő, a kreativitását fejlesztő tevékenységet szervez.
- Érdeklődő, motiváló magatartásával segíti a gyermeki aktivitás kibontakoztatását.
- A gyermekekben igyekszik felkelteni és fenntartani az önálló tapasztalatszerzés, megismerés igényét, a próbálkozás örömeit. Ennek érdekében IKT eszközöket is használ.
- Személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermekek személyiségfejlődését.
- Felfedezi és gondozza a tehetségígéretnek bizonyuló, érdeklődő gyermekek képességeit.
- Tekintettel van a gyermekek eltérő szociokulturális helyzetére, differenciált neveléssel hátránykompenzációt valósít meg, különös figyelmet fordít a hátrányos, halmozottan hátrányos, az értelmileg, szociálisan lassabban fejlődő gyermekekre.
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek esetében szokásostól eltérő nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárásokat alkalmaz.
- Felfigyel a különböző tanulási részképesség zavarokra, szükség esetén szakember bevonásával azokat korrigálja.

10.3.1 A külső világ tevékeny megismerése

A külső világ tevékeny megismerésének célja, hogy a gyermekek életkoruknak és fejlettségüknek megfelelő szinten minél több tapasztalatot szerezzenek az őket körülvevő természeti-és társadalmi környezetről. A valóság felfedezése során alakuljon pozitív érzelmi viszonyuk a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulják meg azok védelmét, az értékek megőrzését.

Óvodánk nyitottsága, a családokkal való szoros együttműködés lehetővé teszi számunkra a szülő természetbarát szemléletének formálását is. Intézményünk felnőtt közössége munkahelyi életmódjával és munkájával pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, az egészséges életmód szokásainak megalapozására, az egészséges életvitelre. Játékos tevékenységek, beszélgetések, közös élményszerzések alkalmával, kiemeljük a legfontosabb emberi tulajdonságokat (figyelmesség, megértés, együttérzés, tapintat, segítőkészség, áldozatvállalás), ezekkel is erősítve a családhoz, szereteteinkhez való kötődés érzését.

Az ünnepek, hagyományok és jeles napok jelentős alkalmak a gyermekek és az óvoda életében, azokat az egyes óvodai egységek maguk alakítják, a szervezés kerete munkatervben megfogalmazottak szerint valósul meg.

Ünnepek, hagyományok és a jeles napok ajánlott szervezése

Minden ünnepet és jeles napot egy hosszabb előkészület vezet be, mely során az óvodapedagógus folyamatosan változatos élményeket, tevékenységeket biztosít. Az előkészület időszakában történő élmények, séta, kirándulás, együtt játszás, együtt munkálkodás, tervezgetés örömtelivé, izgalmassá teszi a várakozás időszakát. Az óvodapedagógus gondoskodik arról is, hogy a gyermekeket körülvevő környezet (csoportszoba, öltöző, előtér) díszítése megfelelő hangulatot, ráhangolódást teremtsen.

Ünnepségeink kiemelkednek mindennapi életünkéből, de előzményei és emlékei illeszkednek a gyermekek természetes életmenetébe.

Ünnepeink

- A gyermekek születés-és névnapját a csoportban kialakított hagyományok szerint ünnepeljük meg.
- Advent kezdete: az adventi koszorú elkészítésével megkezdődik az ünnep-várás, a karácsonyi készülődés szívet-lelket melengető időszaka. A gyertya színeinek jelentése (hit, remény, öröm, szeretet), mint keresztény értékek közvetítése.
- Mikulás nap a gyermekek egyik legkedvesebb, legtöbb izgalommal járó ünnepe. Dalokkal, versekkel, dramatizálással készülünk a Mikulás fogadására. A gyermekeknek meglepetésekkel kedveskedünk. Szent Miklós legendájának elmesélése, az életkori sajátosságok figyelembevételével.
- A karácsonyi készülődés egy hosszabb időszakot foglal magában. Ebben az időszakban a játéksarkokban nagytakarítást végzünk, termet, öltözőt, előteret díszítünk, ajándékokat, díszeket készítünk, mézeskalácsot sütünk. A karácsonyi készülődésnek része a szülőkkel közös program, amely kellemes hangulatával a család és az óvoda kapcsolatát is erősíti.
- A farsang előkészületei során a gyermekekkel együtt farsangi szemüvegeket, álarcokat, maszkokat készítünk. Feldíszítjük a csoportszobát, öltözőt, előteret. Jelmezes farsangi multságokat szervezünk csoportonként.
- A húsvéti készülődés során teremdíszítésre, természetes anyagokkal tojás díszítésére, locsolkodó versek, és a locsolkodási tavaszváró néphagyomány megismertetésére kerül sor.

-
- Anyák napja a gyermek és az anya érzelmi kapcsolatának legmeghatóbb ünnepe. Verssel, dallal és ajándékkal köszöntjük az édesanyákat, nagymamákat.
  - A nagycsoportosok búcsúztatása az egyes óvodai egységek hagyományainak megfelelően történik
  - A Gyermeknapot a vidámság, derű, jó hangulat jellemzi. Tartalmas, vidám műsorokat, szervezünk és ajándékokkal lepjük meg óvodásainkat.

Nemzeti ünnepeink - Október 23. és Március 15.

A 3-7 éves gyermekek számára fontos, hogy életkori sajátosságaiknak megfelelő módon részesei legyenek nemzeti ünnepeinknek. Megemlékezünk a régi korok eseményeiről, hőseiről, megteremtve ezzel csiráját a szülőföld, a haza szeretetének.

Képek gyűjtése, nézegetése, jelképek megismerése, ünnepi környezet kialakítása során a gyermekek átélhetik az ünnepek hangulatát.

A nemzeti ünnepeinkről való megemlékezés csoportszinten történik a gyermekek életkorának és fejlettségének figyelembevételével. Megéreztetjük az ünnepi hangulatot, amely később alapja lesz a mélyebb tartalom megértésének. A megemlékezés során arra törekszünk, hogy a különböző tevékenységek- zászló festése, kokárda készítése, óvoda díszítése- során a gyermekek átérezhessék az ünnep hangulatát. Tudatosítjuk bennük, hogy magyarok vagyunk, Magyarország a hazánk. Meghallgatjuk a Himnuszt, a Szózatot, felkeressük a városi köztéri ünneplő helyeket, ahol elhelyezzük a megemlékezés virágait, illetve a gyerekek által készített nemzeti színű szimbólumokat. (zászló, kokárda).

A külső világ tevékeny megismerésének témakörei

- Család
- Felnőttek munkája
- Testünk
- Érzékszerveink
- Egészséges táplálkozás, egészségvédelem
- Szűkebb és tágabb környezet
- Közlekedés
- Idő múlása: napszakok, napok, hetek, hónapok
- Évszakok,
- Növények, állatok
- Színek
- Nemzeti ünnepek
- Iskolások leszünk
- Környezetvédelmi jeles napok
- Ünnepeink, hagyományaink

Az óvodapedagógus feladata

- Elegendő időt, alkalmat, helyet biztosít a spontán és szervezett tapasztalat- ismeret szerzésére, a környezeti kultúra megismerésére.
- A gyermekeket az élet tiszteletére, a természet szeretetére, az egészséges életvitel igényére, valamint, az ezekhez szükséges önfegyelemre neveli.
- Ösztönözi a gyermekeket a tiszta ivóvíz fogyasztására.

-
- Épít a gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, megismerési vágyára.
  - Törekszik arra, hogy az állat-és növényvilág megismerése során a felelős magatartás gyakorlására is sor kerüljön (téli madáretetés, virágültetés).
  - Megalapozza a gyermekekben a környezettudatos magatartást.
  - Meglátatja a gyermekekkel a természet szépségét, hatékony kommunikációjával, környezettudatos magatartásával bemutatja a környezetvédelem fontosságát.
  - A környezetvédelmi jeles napokon különféle tevékenységeket, játékos feladatokat, a helyi lehetőségeknek megfelelően kirándulásokat szervez.
  - Séta, kirándulás alkalmával megtanítja a gyermekeket a szabadban a természetben való kulturált viselkedésre, a környezettudatos magatartásra.
  - Törekszik arra, hogy amit csak lehet helyszínen, a természetben, élőben figyeltessen meg.
  - Kialakítja a csoportszoba egyéni arculatát természetsarok létrehozásával, a természet által adott kincsekkel.
  - Megismerteti a gyermekekkel az óvoda különböző helységeit, azok funkcióit.
  - Lehetővé teszi, hogy a gyermekek megismerkedhessenek az óvodapedagógus, dajka és más felnőttek munkájával.
  - Szituációs játékok segítségével ösztönözi a gyermekeket arra, hogy a személyes adataikat ismerjék meg.
  - Lokálpatrióta szemlélet kialakítására törekszik közvetlen városunk, lakóhelyünk megismertetésével.
  - Sétákat szervez az óvoda környékén a gyalogszerrel könnyen megközelíthető intézmények, szolgáltatók, természeti környezet (orvosi rendelő, OTP-fiók, könyvtár, posta, templom, gyógyszertár, kisállat-kereskedés, élelmiszer-zöldség- és virágbolt, pékség, fodrászat, rendőrség, bölcsőde, piac, avasi arborétum, avasi sportpálya, Avasi Kilátó, Országos Meteorológiai Hálózat Miskolci Állomása) megismerése céljából.
  - Élményszerző alkalmakat szervez a pályaudvar, tűzoltóság, mentőállomás, illetve az ott dolgozók munkájának megismerésére.
  - Megismerteti és gyakoroltatja a közlekedés alapvető szabályait.
  - A gyermekeket a vízzel, árammal, papírral történő takarékoskodásra ösztönzi.
  - Szelektív hulladékgyűjtés szervezésével erősíti a gyermekekben és a családokban a környezet megővése iránti elkötelezett magatartást.

A gyermek tevékenységei

A gyermek

figyeli a hónapok, napok, napszakok változásait, ehhez kapcsolódóan tevékenykedik,

- megismerkedik a növény-és állatvilággal, rendszeresen gyűjt természetes anyagokat, eteti a téli itthon maradt madarakat,
- aktívan bekapcsolódik az élősarok növényeinek gondozásába,
- részt vesz a szelektív hulladékgyűjtésekben,
- séták, kirándulások alkalmával megismerkedik szűkebb és tágabb környezetével, gyakorolja a közlekedés szabályait,
- megismerkedik az óvoda helységeivel, azok funkciójával,
- aktívan részt vesz az óvodai környezet szebbé tételében,
- elsajátítja az egészség megővéséhez szükséges ismereteket, szokásokat, gyakorolja azokat.

A gyermeki fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek

- tudja személyes adatait-lakása címét, szülei foglalkozását, munkájukról van elképzelése,
- fel tudja sorolni a fő testrészeket az emberi test felépítése szerint, az érzékszervek funkcióit, védelmét,
- ismeri és képes alkalmazni az elemi gyalogos közlekedési szabályokat,
- ismeri a különböző közlekedési eszközöket,
- ismeri szűkebb, tágabb környezetét,
- ismeri és biztonsággal tájékozódik az óvoda helyiségeiben,
- ismeri a környezetében lévő néhány intézmény rendeltetését,
- felismeri és megnevezi a színeket, azok sötét és világos változatait,
- felismeri és segítséggel megnevezi a napszakokat, megnevezi a hét napjait, hónapokat, évszakokat, különbséget tesz azok között, megfogalmazza jellemzőiket,
- rendelkezik ismeretekkel, hogy gyermekként mit tehet környezetünk megóvása érdekében, gyakorolja az óvodában elsajátított szokásokat,
- tisztában van a környezetszennyezés ártaival,
- ismeri a növény, állat és más gyűjtőfogalom tartalmát,
- ismeri a növények fejlődésének feltételeit, tudja, hogy a növények fejlődése és az időjárás között összefüggés van,
- ismeri a jeles napok tartalmát, átérzi az ünnepek jelentőségét,
- munkájával aktívan részt vesz környezeté szobrá tételében,
- rendelkezik ismeretekkel egészségének megóvása érdekében gyakorolja az óvodában elsajátított szokásokat.

Matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése

A gyermek az őt körülvevő környezeti valóság mennyiségi és térbeli viszonyait, formáit a mindennapi élethelyzetben, játékos formában megfigyeli, felfedezi, megtapasztalja. A megismerő, felismerő képességek /érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezet, tapasztalás, megértés, probléma megoldás/ mindeközben fejlődnek.

A külső világ tevékeny megismeréséhez kapcsolható matematikai tartalmak:

- Halmazok, részhalmazok keletkeztetése, összehasonlítása tulajdonság szerint (tárgyak szétválogatása és összehasonlítása megadott szempont szerint, saját szempont szerint).
- Halmazok keletkeztetése számlálással, növekvő számsor kialakításával, kiegészítéssel.
- Homogén és heterogén elemű halmazok számosságának megállapítása, tőszámnevek (több-kevesebb-ugyanannyi megállapítása) .
- Különböző számosságú halmazok egyenlővé, egyenlőtlené tétele (hozzáadás, elvétel, ugyanannyivá tétel).
- Rendezett sor alakítása, sorszámnevek.
- Műveletek végzése halmazokkal: halmaz részhalmazokra bontása, részhalmazok nagyságának változtatása, halmaz egységességének megfigyelése.
- A külső világ tárgyainak megfigyelése jellemző kiterjedésük (hosszúság, magasság, szélesség) tekintetében.

-
- A tárgyak kiterjedésének összehasonlítása (hosszabb-rövidebb, alacsonyabb- magasabb, keskenyebb-szélesebb), sorba rendezése térben és síkban.
  - A külső világ geometriai testeinek (gömb, téglatest, kocka) és síkidomainak (kör, téglalap, négyzet) megismerése.
  - Szimmetrikus formák létrehozása.
  - Térbeli relációk megismerése és gyakorlása (alul-felül, alá-fölé, elől-hátul, elé-mögé stb.) .
  - Mérések különféle egységekkel (hosszúság, magasság, terület, űrmérték stb.) .

Az óvodapedagógus feladata

- Figyelemmel kíséri a gyermekek érdeklődését, matematikai megnyilvánulásait, erre alapozva újabb jelenségek, összefüggések meggláttatására, matematikai tartalmú tevékenységek végzésére ösztönzi őket.
- Megteremti a feltételeket a matematikai tartalmú tapasztalatok megszerzéséhez játékelményhez, élethelyzetekhez kapcsolódva.
- Lehetőséget biztosít a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalásra, felfedezésre.
- Úgy szervezi a tevékenységeket, hogy sikeres feladatmegoldásra minden gyermeknek legyen lehetősége.
- A gyermekek kutató kíváncsiságára, érdeklődésére épülve matematikai tartalmakat közvetítő tevékenységeket tervez és szervez.
- A gyermekek aktivitását és érdeklődését fenntartó eszközöket biztosít.
- Problémaszituációk megteremtésével segíti a gyermekek problémamegoldó gondolkodásának fejlesztését.
- Problémaszituációk megoldása során teret enged a gyermekek sajátos, kreatív problémamegoldásának érvényesülésének.
- Változatos, érdeklődést keltő szituációk megteremtésével és felfedeztetésével eléri, hogy a gyermekek érzékenyebbé váljanak az ismeretlen, újszerű helyzetek iránt és szívesen vállalkozzanak azok megoldására.
- Differenciált fejlesztéssel segíti a matematikai tevékenységek szervezésének az eszközével is az értelmi képességek területén elmaradást mutató gyermekeket.
- Felfigyel a kiemelkedő képességű gyermekekre, fejlesztésük irányvonalához szükség szerint szakember segítségét kéri.
- Ösztönzi a gyermekeket arra, hogy tevékenységeik során alkalmazzák a megszerzett matematikai tartalmú ismereteket.
- Megismeri a csoport és ezen belül az egyes gyermekek értelmi képességeinek egyéni fejlettségi szintjét.

A gyermek tevékenységei

A gyermek

- a külső világ tevékeny megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatokat szerez, matematikai kifejezéseket ismer meg,
- képes játékos cselekvés közben matematikai műveletek végzésére (számolás, sorba rendezés, párba rendezés, mérés, összemérés),
- tájékozódik térben és síkban, ismerkedik mértani testekkel (kocka, téglatest, gömb), síkmértani alakzatokkal (négyzet, téglalap, kör),

-
- összkép alapján ismerkedik a kis számokkal (0-6),
  - játékos matematikai feladatok keretén belül, 10-es számkörben elemi műveleteket végez.

A gyermeki fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek

- tud halmazokat létrehozni, szétválogatni, részhalmazokra bontani, összeméri azok elemeit becsléssel, számolással, párosítással, másolással mennyiségi tulajdonságok, felismert szabályosság, megadott szempont alapján,
- érti és helyesen használja a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatos kifejezéseket (több, kevesebb, ugyanannyi),
- önállóan össze tud hasonlítani becsléssel, méréssel mennyiségeket (magasság, hosszúság, tömeg, űrtartalom, terület, szélesség, vastagság),
- a relációs szavakat készségszinten használja,
- ismeretei vannak a szimmetriáról, felismeri a szimmetrikus alakzatokat,
- tud sorba rendezni,
- használja a tő és sorszámneveket,
- megkülönbözteti az irányokat térben és síkban, érti és használja a névutókat,
- egyre nagyobb biztonsággal használja a jobb- bal irányokat,
- képes térbeli és síkbeli alakzatokat megkülönböztetni, megnevezni,
- kialakult a számfogalma, elemi műveletekre képes 10-es számkörön belül,
- kis számoknál, számlálás nélkül, számkép alapján felismeri a számosságot, érti a semmi (0) fogalmát,
- tud ellentétpárokat képezni,
- megjelennek játékában a matematikai ismeretek,
- szívesen vesz részt matematikai játékokban.

10.3.2 Mozgás

A mozgás sokoldalú tevékenység, feladatrendszere az egész óvodai életet átszövi. Fontos szerepe van az egészség megőrzésében, megóvásában. A mozgásfejlesztés sok játékos elemet tartalmaz, a játékban pedig természetes módon fellelhetők a különböző mozgásos tevékenységek. A rendszeresen végzett mozgásos játékoknak nagy szerepe van a mozgásigény kielégítésében, a képességek fejlesztésében, a nagy- és kismozgások alakulásában, az ismeretszerzésben és a feladatmegoldó képesség alakításában. A rendszeres mozgás, mozgásos játékok során fejlődnek a gyermek pszichikai, testi, értelmi, szociális képességei, ennek eredményeként egészségesebb lesz, biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása. Az egészséges életmódot erősítő tevékenységnek teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában, az óvodai nevelés mindennapján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve minden gyermek számára elérhető kell, hogy legyen, biztosítani szükséges.

Az óvodapedagógus feladata

- Törekszik a gyermek természetes mozgáskedvének megőrzésére, a mozgás megszerettetésére.

-
- Lehetőséget teremt az óvodai nevelés minden napján az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe vevő játékos mozgásra, irányított mozgásos tevékenységre.
  - A mozgás változatos eszközeivel, lehetőségeivel segíti elő a test egészséges fejlődését, az egészséges életvitel, egészségmegőrző szokások kialakulását, a gyermek mozgás- és játékgigényének kielégítését.
  - Szem előtt tartja, hogy az irányított mozgásos tevékenységek legértékesebb része a játék.
  - Folyamatosan figyelemmel kíséri, fejleszti a testi képességeket, fizikai erőnlét fejlődését, idejében reagál a visszaesésekre.
  - Fokozatosan szoktatja hozzá a gyermeket az együttes, irányított mozgástevékenységekhez.
  - Bővíti a gyermek mozgástapasztalatait, alakítja a mozgáskészséget.
  - Az alapmozgások eredményes elsajátítása érdekében fejleszti a motoros képességeket, a koordinációt.
  - Rendszeresen szervez udvari mozgásos játékokat, játékos versengéseket, amelyeken az óvoda valamennyi gyermeke részt vehet.
  - Gondoskodik a tornaszerek balesetmentes elrendezéséről, használatáról.
  - Felhívja a szülő figyelmét a mozgásos tevékenységhez szükséges tornafelszerelés fontosságára.
  - Jó levegőt, tiszta környezetet biztosít a tornateremben, csoportszobában végzett mozgásos tevékenységekhez.
  - A mozgáson keresztül fejleszti a gyermek értelmi struktúráit, szociális képességeit.
  - Csoportszobai játékidőben is biztosítja a mozgás lehetőségét, az egyéni mozgásigény kielégítését, a meglévő tornaszobai eszközökkel, az erre kialakított helyen.
  - A mozgás tervezése, szervezése során tekintettel van az évszakok adta lehetőségekre.
  - Alakítja a gyermekek mozgással kapcsolatos és a mozgáshoz kapcsolódó szokásait, utasításait egyszerű felszólító módban adja.
  - Él a környezeti és tárgyi feltételek adta lehetőségekkel (tornaszoba, különböző tornaszerek, eszközök, udvar, udvari fajtékok).
  - Lehetőség szerint a mozgást, a mozgásos játékokat a szabadban szervezi.
  - Az irányított mozgásos tevékenységek tervezése során törekszik a differenciált feladatadásra, lehetőséget ad az öndifferenciálásra.
  - Biztosítja a szabad játék lehetőségét a meglévő tornaszerekkel, tornaeszközökkel.
  - Törekszik arra, hogy az irányított mozgásos tevékenységek végzése során a várakozási idő minél kevesebb legyen, folyamatosan mozogjon a gyermek.
  - Optimális gyakorlási időt, helyet biztosít, hogy a gyermek egyéni fejlettségének megfelelően gyakorolhassa a különböző mozgásformákat.
  - A mozgásformákat, gyakorlatokat a pozitív minta kiemelésével javítja.
  - A gyakorlatok, mozgásformák esztétikus bemutatására, bemutattatására törekszik.
  - Épít a gyermek meglévő mozgástapasztalataira, játékos kedvére a különböző mozgásos játékok tervezése során.
  - Stresszoldó mozgásos tevékenységeket tervez, szervez.
  - Használja a speciális fejlesztő tornaszereket.
  - Használja a zenét, mint a mozgáskoordináció fejlesztésének eszközt.
  - Felfigyel a gyermek mozgásában fellelhető különleges képességekre.
  - Törekszik versenytapasztalatokhoz, sikerélményhez juttatni a gyermeket.

A gyermek tevékenységei

A gyermek

- természetes mozgásokat végez az óvoda bármely területén (pl.: fára mászik, dombon csúszik, kúszik, játékpályán kerékpározik, hőembert épít, szánkózik, csúszkál a havas dombon, sík területen),
- jár és fut különféle módon, alakzatokban,
- fut természetes módon, kötetlenül, a járásnál megismert alakzatokban, versenyszerűen,
- csúszik, kúszik, mászik változatos eszközökön és módon,
- különböző testhelyzetekkel ismerkedik,
- gimnasztikai gyakorlatokat, rendgyakorlatokat végez,
- egyensúlyozik természetes és mesterségesen létrehozott helyzetekben,
- távol-, magas-és mélyugrást végez,
- erő, ügyesség, állóképességet, gyorsaságot fejlesztő gyakorlatokat végez,
- láb-és testtartást javító gyakorlatokat végez játékosan,
- gurul a test hossz tengelye körül, guruló átfordulást végez különböző kiinduló helyzetekből,
- az óvoda tornatermének gazdag eszköztárával különféle mozgásfejlesztő feladatokat végez, az elsajátított mozgásformákat változatos helyzetekben gyakorolja,
- futó- és fogójátékokat, szabályjátékokat, és labdajátékokat játszik,
- labdajátékok során ismerkedik a labda „különleges” tulajdonságaival,
- többféle méretű, anyagú, súlyú labdával dob, játszik,
- mozgásos, vagy alakoskodó, szerep- vagy utánzó játékot, szabályjátékot, stresszoldó mozgásos gyakorlatokat játszik,
- az udvaron és csoportszobában rendelkezésre álló mozgásos eszközöket igényének megfelelően használja.

A gyermeki fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek

- teljesítőképesége növekszik, mozgása összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik,
- mozgástapasztalatai bővülnek,
- térbeli tájékozódó képessége, térészlelése pontosabbá válik,
- megszereti és igényli a mozgást,
- képes minden természetes mozgás elvégzésére,
- képes változó tempójú, ritmusú, irányú mozgásra,
- tudja rendezni a mozgássorokat,
- testsémája kialakul,
- uralkodik saját mozgásán,
- önként vesz részt a közös mozgásos játékokban,
- betartja a szabályokat, csapatban együttműködő,
- megtapasztalja a küzdeni vágyást, a győzni akarást, a kitartást, valamint a nagy közösséghez való tartozást,
- tud dönteni versenyhelyzetekben, egyéni képességeinek megfelelően,

-
- ügyesen használja a tornaeszközöket, tornaszereket, érti a szakkifejezéseket,
  - képes alkalmazkodni társaihoz megváltozott helyzetekben is.

10.3.3 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A rajzolás, festés, mintázás és kézimunka tevékenysége a gyermek élmény-és fantázia világának képi, szabad önkifejezése. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

A gyermeket egyéni fejlettségi szintjének megfelelően képi-, plasztikai kifejező képesség birtokába juttatja, kialakítja benne az elemi képolvasási, komponáló, térbeli tájékozódó és rendező képességeket. Átala gazdagodik a gyermek tér-, szín-, forma képzete, fejlődik esztétikai érzéke, a szép iránti nyitottsága, esztétikus környezetre való igénye. Fejlődik önkifejezése, egyénisége.

Jártasságra tesz szert a különböző eszközök használatában, változatos technikákat ismer meg, kialakul az írás elsajátításához szükséges finommotorikája.

Az óvodapedagógus feladata

- Megteremt a feltételeket az esztétikai élmény befogadására.
- Az egész nap folyamán teret és nyugodt, biztonságos légkört biztosít az önálló rajzolás, festés, mintázás, kézimunka tevékenységhez.
- Segíti a kezdeményező, kreatív magatartás érvényre jutását.
- Megismerteti a gyermeket az eszközök használatával, egyszerű munkafogásaival, a különböző anyagokkal, a rajzolás, festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.
- Felkelti a gyermekben a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka anyagaival, eszközeivel, való tevékenység vágyát.
- A rajzolás, festés, mintázás, kézimunka lehetőségei közül a lehető legtöbbet használja ki a gyermek fejlesztése érdekében.
- Olyan csoportlégkört teremt, melyben a gyermek legegyszerűbb produktumának is tud örülni és a gyermekek is észreveszik egymás munkáját.
- Megfelelő helyet biztosít a gyermek produktumainak gyűjtéséhez.
- Nem korlátozza a gyermek ötleteit, szabad utat enged a kreativitásnak.
- Feloldja a gyermek esetleges félelmeit a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka eszközeivel szemben, szükség esetén alternatív lehetőséget ajánl fel.
- A fejlesztés eszközeként tervezi és alkalmazza a kis kézműves technikákat – agyagozás, szövés, fonás, gyöngyfűzés, batikolás -, biztosítja az ehhez szükséges eszközöket.
- Értékként kezeli a gyermekek produktumát, gondoskodik minden gyermek munkájának folyamatos bemutatásáról a csoportszobában és a szülők által jól látható helyen is.
- Olyan szituációt teremt, hogy az elkészített tárgyak túlmutassanak a gyakorlás feladatán: ajándék-, dísz-, játéktárgyak, közvetlen környezetük esztétikai szépítésére is szolgáljon.
- Segíti a gyermek tér-, forma-, és színeképzetének gazdagodását, képi gondolkodásának fejlődését, esztétikai érzékenységét, szép iránti nyitottságát, igényességét, fogékonyságát.
- Rajzolás közben figyelemmel kíséri a helyes ceruzafogást.
- Alkalmat teremt sok, apró résztevékenységből álló, mikro csoportos munkára is, amikor a gyermekek közösen alkothatnak.
- Ösztönzi a gyermeket az óvodás rajzpályázatokon való részvételre.
- Megismerteti a gyermeket értékes műalkotásokkal, népművészeti alkotásokkal.

A gyermek tevékenységei

A gyermek

- firkálgat, homokot, havat formáz, gyurkál, nyomot hagy
- ismerkedik a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka anyagaival, óvodapedagógusi segítséggel a felhasználási lehetőségekkel
- szívesen alkalmazza a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka eszközeit, hogy saját elképzeléseit megvalósítsa, örömét lelje az alkotásban
- játékidőben kedve szerint, rajzolgat, gyurmázik, hajtogat, fest, mintáz különböző eszközökkel, ujjal, ecsettel
- képeket alkot rajzolással, festéssel, ragasztással, karcolással, nyomtatással papírra, aszfaltra, homokba
- egyre nagyobb részletességgel ábrázol embert
- tapasztalatokat gyűjt a környező világ formái, színbeli tulajdonságairól
- játékeszközöket, tárgyakat, kellékeket készít játékhöz, dramatizáláshoz, bábozáshoz
- társai, szülei megajándékozásához, környezetete szebbé tételéhez
- részt vesz szűkebb és tágabb környezetete alakításában, díszítésében
- mintáz tárgyakat, állatokat, növényeket, embereket egyéni elképzelései alapján
- papírt hajtogat, tép, vág, ragaszt, díszítő elemeket alkalmaz a kézimunkában
- az óvodapedagógus segítségével makettet, terepasztalt készít természetes anyagok felhasználásával
- változatos formákat mintáz agyagból, gyurmából, homokból, hóból
- egyszerűbb technikákkal varrás

A gyermeki fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek

- változatos formákat, színeket alkalmaz, érvényesíti kedvelt színeit,
- élménye, elképzelése, képzetei megjelenítésében többnyire biztonsággal használja a képi kifejezés eszközeit,
- formaábrázolása változatos, képes hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat,
- fokozott önállósággal tudja alkalmazni a megismert technikákat és eszközöket,
- kialakul alkotó, együttműködő képessége,
- emberábrázolásában megjelennek a részformák, próbálkozik a legegyszerűbb mozgások jelzésével is,
- egyéni képességeinek, fejlettségének megfelelően alkalmazza a kis kézműves technikákat,
- képes az írásmozgás kialakulásának megfelelően használni a ceruzát,
- képes a közös kompozíciók elkészítésére, örömét leli a közös munkában,
- szívesen készít ajándékot, mellyel átéli az ajándékozás élményét, örömét,
- szívesen vesz részt az óvodai környezet szépítésében,
- önállóan díszít tárgyakat, az óvodapedagógus irányításával képes az anyagszerűsége törekvés szabályait betartani.

10.3.4 Verselés, mesélés

A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének, fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A vers és a mese az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését, fejleszti a gyermek erkölcsi képességeit és esztétikai fogékonyságát. Az érzelmi biztonság megteremtésének egyik fontos eszköze.

Az óvodában közvetített mesék nagy részét a népmesék alkotják. Finom árnyalataival, nyelvi fordulataival, a mondatok szép lejtésével, ismétlésekkel vizuális képek sorát vetíti a gyermek elé. Eközben fejleszti belső képalkotását, szóképzését, fantáziáját, esztétikai érzékét.

A népmesék mellett a klasszikus és kortárs irodalmi művek is helyet kapnak az irodalmi élmény közvetítése során, melyek közösségteremtő ereje is megvalósul, ezáltal erősítjük és elmélyítjük a nemzeti és keresztényi tudatot. Helyet kapnak - főként Nemzeti Ünnepeinkről való megemlékezések alkalmával, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi.

Az altatók, mondókák, kiszámolók, találós kérdések, szólások, rigmusok, természet változását figyelő, időjárásról jósló mondások a gyermekkor hagyományai. A mondókák többségéhez, mint a kiolvasó, táncoltató, lovagoltató, kézzjáték, játékos mozgás is párosul.

Az óvodapedagógus feladata

- Nyugodt feltételeket teremt a meséléshez, verseléshez szükséges hangulat kialakításához.
- Mesehallgatási szokások kialakítására törekszik, a mesemondást a nap kiemelkedő eseményévé igyekszik tenni.
- Törekszik a vers és a mese megszerettetésére, a művek kifejező hangulatos előadására, a beszéd zenei elemeinek érvényesítésére.
- Ügyel a példaértékű, tiszta, érthető, szép beszédre, kiejtésre, törekszik belső átéléssel, személyiségének egyéni varázsával élményhez juttatni a gyermeket.
- Igényes irodalmi anyag összeállítására törekszik.
- Figyelembe veszi, hogy a gyermek életkorának megfelelő irodalmi élményben részesüljön.
- A mesék mágikus csodákkal és átváltozásokkal teli világképe közvetítésének segítségével ráébreszti a gyermeket a pszichikus realitásokra, hozzájárul a mesei kettős tudat kialakulásához.
- Épít a vers, mese azon tulajdonságaira, mely az anyanyelv közegén át emberi kapcsolatokat közvetít, erkölcsi tartalmat hordoz.
- Mindennapi meséléssel elősegíti a gyermek belső képalkotási képességének fejlődését, érzelmeinek mesén keresztül történő feldolgozását, mentálhigiénés fejlődését.
- A mese élményszerű előadásával, bábozással, a drámapedagógiai eszközök beépítésével inspirálja a gyermeket az önálló dramatizálásra, bábozásra.
- Eszközök, hely biztosításával elősegíti, hogy a gyermek ismert meséket, verseket szimbolikus játékában megjelenítsen.
- A gyermeket önkifejezésre ösztönzi saját, mozgással vagy ábrázolással kísért vers- és mese alkotásán keresztül.
- Biztosítja a gyermek számára a szabad választás lehetőségét, eléri, hogy a gyermeknek legyen kedvenc meséje.
- Gyakori ismétlési lehetőséget biztosít a gyermek számára.
- Tudatosan tervezi egyes mesék fokozatos feldolgozását.
- Esztétikus kellékeket biztosít a bábozáshoz, dramatizáláshoz.

-
- Törekszik a családok mesélési szokásainak megismerésére, igény szerint segítséget nyújt az értékes gyermekirodalom kiválasztásában.
  - Megalapozza az irodalomhoz, a könyvhöz fűződő érzelmi kapcsolat kialakulását.
  - A nyugodt pihenés előtti mesék megválasztásában és előadásában körültekintő.
  - Lehetőség szerint bábszínházi, színházi előadások élményéhez juttatja a gyermeket.
  - Gondoskodik arról, hogy esztétikus mesekönyvek és képeskönyvek álljanak a gyermek rendelkezésére, lehetővé teszi az azokban való önálló, zavartalan elmélyülést.
  - A gyermeket a könyvek megfelelő használatára, tiszteletére tanítja.
  - Ünnepekre és jeles napokra való készülődés hangulatát az igényesen kiválasztott versekkel, mesékkel fokozza, a készülődés során törekszik a komplexitásra.
  - Lehetővé teszi, hogy a szülők is tájékozódhassanak a vers és mese anyagáról.

A gyermek tevékenységei

A gyermek

- képeskönyvet nézeget
- mondókát és verset mond
- mesét és verset hallgat, ismert mesét mond, kitalál mesét
- ismert verset, mesét, történetet, kitalált cselekményt dramatizál
- drámajátékot játszik
- kedvenc meséit szimbolikus játékban megjeleníti
- bábozik
- színházi- és bábelőadáson vesz részt
- cselekményt ábrázoló képekről történeteket talál ki

A gyermeki fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek

- az óvodapedagógus által elmondott versek ismételtetésébe önként bekapcsolódik
- ismert és kedvelt mesei motívumot dramatizál, báboz, lerajzol
- mesél a képek alapján
- várja, igényli, figyelmesen, csendben hallgatja a verset, mesét
- szívesen mesél, bábozik, dramatizál
- fejlődik erkölcsi ítélőképessége, önkifejező készsége
- az esztétikai élmények hatására fejlődik képi világa
- elvonatkoztat a mesétől a valóságig
- gazdagodik szókincse, beszédértése
- vigyáz a könyvekre

10.3.5 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az éneklés, a népi gyermekdalok, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát, pozitívan befolyásolják személyiség fejlődését, megalapozzák a zenei anyanyelv kialakulását. Az élményt

nyújtó, közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, és továbbélését segítik elő.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

Ünnepek alkalmával lehetőséget teremtünk a vallásos témájú énekekkel való ismerkedésre.

Az óvodapedagógus feladata

- Az óvodai életet úgy szervezi, hogy megteremtse az éneklés, zenélés alapvető feltételeit.
- Oldott, derűs légkör megteremtésével segíti, a gyermekjátékos, zenei alkotókedvének, kreativitásának kibontakozását.
- Az éneklésen, zenélésen keresztül feloldja a gyermek gátlásait, növeli biztonságérzetét, önfegyelmét, hat a gyermek érzelmeire.
- Segíti a közösségi érzésnek és magatartásnak a kialakulását a zene eszközeivel is.
- Tudatosan, tervszerűen, az életkori sajátosságok, egyéni zenei fejlettség figyelembevételével tervezi, fejleszti a gyermek éneklési készségét, zenei ritmusérzékét, hallását, harmonikus, szép mozgását.
- Épít a roma nemzetiségi gyermek ritmusérzékének, mozgáskészségének szembeűnő fejlettségére és képességeit kiaknázva sikerélményhez juttatja őt.
- Ölbéli játékokkal, mondókákkal, gyermekdalokkal, népi dalos játékokkal és zenei képességfejlesztő játékokkal alakítja a gyermek nyelvi kifejezőképességét, bővíti szókincsét, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.
- Örömmel fogadja, és támogatja a gyermek spontán zenélésre, éneklésre való törekvését.
- Törekszik arra, hogy a csoport és az óvoda ünnepeihez hangulatilag kapcsolódó dalanyagot a gyermek megismerje, elsajátítsa.
- Olyan dalt, népdalt, zenei művet választ a zenehallgatás anyagaként, ami felkelti a gyermek érdeklődését, és esztétikai élményhez juttatja.
- Önképzéssel törekszik arra, hogy zenei repertoárja gazdag, változatos, sokszínű legyen.
- Zenehallgatási anyag kiválasztásánál előtérbe helyezi a népdalokat.
- Törekszik az élményszerű előadás módra.
- Igényesen válogat a kortárs művészeti alkotások közül.
- Hangszeres játékaival élményszerűbbé teszi a zene hallgatását.
- Felismeri és támogatja a zenei képességeiben tehetséges gyermeket, egyéni fejlesztéssel segíti képességeinek a kibontakozását.
- Természetes anyagokból ritmushangszereket készít, a csoport létszámának megfelelően.
- A csoportszobában zenesarkot, vagy zenepolcot alakít ki.
- Lehetőséget biztosít arra, hogy heti egy alkalommal, nagy térben (tornaszobában, tornateremben) vegyen részt a gyermek az éneklésben, zenélésben, gyermektáncban.
- Lehetővé teszi, hogy a szülők is tájékozódhassanak a mondóka és dalanyagáról.

A gyermek tevékenységei

A gyermek

- kifejezi az egyenletes lüktetést tapssal, mozgással, eszközzel

-
- felhasználja a természetben található anyagokat, terméseket a mondókák, dalos játékok egyenletes lüktetésének, ritmusának kifejezésére
  - ritmushangszereket használ
  - megkülönbözteti a halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú mondókát és éneklést
  - figyel környezete hangjaira és felismeri azokat
  - felismeri a dalokat, mondókákat ritmusáról, dallamfordulatairól, játékaról, eszközeiről
  - egyszerű, játékos táncmozgásokat végez, társaihoz igazodva mozog
  - mondókára, dalra ritmikusan mozog, táncol
  - saját örömeire énekelget egyedül, és a közösségben is
  - ünnepi alkalmakkor társaival énekel
  - énekes játékokat kezdeményez, játékot talál ki, improvizál
  - népi játékokat és népi dalos játékokat játszik, és ezeken keresztül megismeri a különböző mozgásformákat, térformákat és alkalmazza azokat
  - zenei képességfejlesztő játékokat játszik

A gyermeki fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek

- a hat hang terjedelmű dalokat tisztán, szép szövegkiejtéssel énekl
- egyszerű dallamotívumokat tisztán énekel vissza
- megkülönbözteti és alkalmazza az egyenletes lüktetést, valamint a ritmust
- ritmusmotívumokat tud visszatapsolni
- használja a ritmushangszereket a dalok, mondókák zenei kísérésére
- felismeri a természet és környezete hangjait, társai hangját
- képes megkülönböztetni és alkalmazni a halk-hangos, magas-mély, gyors - lassú mondókázást, éneklést
- felismeri a énekes játékokat kezdő-vagy belső motívumáról, jellemző ritmusáról, játékaról, eszközéről, dúdolásról, hangszerjátékról
- bátran énekel csoporttársaival és egyedül is
- felelgetős mondókákat, énekes játékokat tud két csoportban mondani, énekelni
- képes gyors-lassú tempó kifejezésére énekléssel és mozgással
- változatos térformában, játékos táncmozdulatokkal mozog
- társaival egyöntetű szép mozgásra képes
- kitalál szövegeket, ritmusokat, dallamokat, mozdulatokat, improvizál
- szívesen, érdeklődve hallgatja az óvodapedagógus énekét, hangszeres játékát, a gépi zenét

11 A nevelő-fejlesztő munka dokumentációs rendszere óvodánkban

Csoportnapló

Tartalmában koherens a Pedagógiai Programmal, fejlődési naplóval, mérések és megfigyelések rögzített eredményeivel.

Tartalma

- Csoport-és gyermekadatok

-
- Hetirend-napirend
  - Nevelőmunka féléves terve (Egészséges életmód alakítása; Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés; Anyanyelvi nevelés; Játék; Munka; Differenciált képességfejlesztés)
  - Féléves nevelőmunka összefoglaló értékelése
  - Nyári nevelőmunka terve
  - Szervezési feladatok havi terve
  - Tevékenységek, fejlesztési feladatok heti terve
  - Heti, összefoglaló reflexió, napi aláírás
  - Évszakonkénti illetve aktuális balesetvédelmi oktatások
  - Családokkal való kapcsolattartás
  - Szülői Szervezet tagjai, elérhetőségük
  - Vezetői, szakértői ellenőrzések időpontjai

Fejlődési napló

A gyermekek fejlődésének nyomon követése óvodánkban a gyermek óvodába lépésétől az óvodáskor végéig tartó folyamatos feladat. Az óvodai megismerés elsődleges eszköze a meghatározott céllal, tervszerűen, rendszeresen végzett megfigyelés, elsősorban spontán játékban. Ez nem zárja ki a szervezett tevékenységek során történő információszerezés lehetőségét. A megfigyelések tapasztalatainak rögzítésének dokumentuma a Fejlődési napló. A gyermekek képességvizsgálatának eredményei alapján körvonalazódik az is, hogy melyek azok a területek, amelyekre csoportszinten nagyobb figyelmet kell fordítani. Ennek megfelelően a fejlesztendő területek megjelennek a csoportra vonatkozó nevelési terven belül a differenciált képességfejlesztés féléves tervében a csoportnaplóban.

Fejlődési napló tartalma

- Anamnézis
- Családokkal való kapcsolattartás
- Fiziológiai jellemzők, biológiai szükségletek
- Testi fejlettség mutatói
- Értelmi/beszéd fejlettség mutatói
- Lelki fejlettség mutatói
- Szociális fejlettség mutatói
- A gyermek fejlődése kapcsán tett megállapítások, intézkedések
- Differenciált képességfejlesztés, eredményei
- Mellékletben: Szülői tájékoztatások, szakértői vizsgálatok megállapításai, fejlesztő szakember javaslatai

Az óvodapedagógus feladata

- A gyermekek személyiségének sajátosságait megfelelő módszerekkel, sokoldalúan, első sorban a játékokon keresztül tárja fel.
- Elvégzi azokat a megfigyeléseket, amelyekhez megfelelő kompetenciával rendelkezik. Megfigyeléseit rögzíti a fejlődési naplóban.
- Az eredmények ismeretében differenciált fejlesztést tervez
- Egyéni, mikro vagy kis csoportos fejlesztést végez, a fejlesztés eredményességéről reflektál.

-
- A reflexió alapján tervező, nevelő, fejlesztő munkájában korrekciót hajt végre.

Folyamatosan konzultál a különböző vizsgálatokat végző szakemberekkel és a gyermekkel kapcsolatos információkat a fejlődési naplóban rögzíti.

12 Az óvoda személyi és tárgyi feltételei

Személyi feltétel

Az óvoda arculatában meghatározó jelentőségűnek tekintjük dolgozóink felkészültségét, emberi értékeit.

Az óvoda egységesen, magas színvonalon megvalósuló pedagógiai munkájának feltétele az óvodapedagógusok folyamatos önképzése, továbbképzése, önálló tanulása. Az óvodában folyó belső továbbképzés alapját a bemutató foglalkozások, a beszámolók, a munkaközösségi foglalkozások adják, ezek szintén részét képezik az éves munkatervnek, és segítik az óvodapedagógiai változásokkal történő lépéstartást.

Fontos a nevelőtestület önálló alkotó óvodapedagógiai munkájának segítése és értékes szakmai ötletek közkinccsá tétele, valamint az új kolléganők óvodánk közösségébe való beilleszkedésének támogatása.

A bemutató foglalkozásokon való részvételi lehetőség igény és érdeklődés szerint, kölcsönös betekintési alkalmat ad egymás nevelőmunkájába.

Óvodánk nevelőtestülete megfelelő kompetenciával kezeli és fejleszti az átlagtól eltérő fejlődésű, helyzetű gyermekeket, melynek megvalósulásához törekszik folyamatosan megszerzi a megfelelő képzettséget.

Célunk a színvonalas kisgyermekkorai nevelés biztosítása minden gyermek számára, különösen a hátrányos helyzetű, illetve a sajátos nevelési igénnyel rendelkező, ezen belül a fogyatékkal élő, valamint a tehetséges gyermekek részére. Ezért az elkövetkezendő években óvodapedagógusaink tervezett akkreditált továbbképzéseinek irányultságát – az érintettek igényeire is alapozottan – kiemelten a pedagógiai programunkban megfogalmazott cél és feladatrendszer határozza meg.

Az óvoda tárgyi feltételei

Az óvoda objektív feltételrendszerének a fejlesztése az óvoda évenkénti költségvetési keretének a függvénye, melyet a Fenntartó a mindenkori gazdasági helyzetnek megfelelően biztosít.

Az óvoda tárgyi feltételei közül azokat az eszközöket, amelyeket a gyermekek használhatnak számukra hozzáférhető módon és a gyermekek biztonságát szem előtt tartva kell kihelyezni. Folyamatos felülvizsgálatukra nagy gondot kell fordítani.

Az óvodák tárgyi feltételeinek javításához az alábbi forrásokat vesszük igénybe:

- Éves költségvetés
- Pályázatok
- Az óvodák alapítványának támogatása
- Szponzori támogatás
- Képviselői támogatás
- Szülői felajánlás
- A nevelőtestület hozzájárulása.

13 Óvodánk kapcsolatrendszere

Partner megnevezése	A kapcsolattartás elvei, formái	Óvodapedagógusi feladatok
Fenntartó: Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata	A megfelelő információáramlás biztosítása Kölcsönös tisztelet, bizalom, segítőkészség és együttműködési készség	A fenntartó közneveléssel kapcsolatos igényét, rendelkezéseit figyelemmel kíséri.
Család	Az együttműködés egyenrangú, nevelőtársi viszonyban valósuljon meg A szülő találjon az óvodapedagógusban támaszt és segítséget gyermeke fejlesztéséhez. A szülő érezze, hogy számítanak a véleményére, tisztelőben tartják nevelési elveit,	Törekszik a nyílt, őszinte kapcsolat kialakítására Biztosítja az óvodai élet nyitottságát. Tájékoztatást nyújt (évente 2 alkalommal írásban) a gyermek fejlődéséről Törekszik arra, hogy a szülők megismerjék az életkori sajátosságokat és az óvodában kialakított szokásrendszert. Formája a szülők nevelési kultúráját. Szülőkkel közös programokat szervez.
Bölcsőde	A kapcsolattartást a kölcsönös bizalom, a nyitottság és egymás munkájának tisztelete, megbecsülése jellemozze Kapcsolattartási formák: Konzultációk, szakmai, illetve tájékoztató jellegű megbeszélések Közös rendezvények, programok, ünnepségek Kölcsönös látogatások az intézményekben	Tájékozódik a bölcsődéből érkező gyermekokról a gondozónőktől. Megismeri a bölcsődei szokásrendszert és a befogadáskor épít arra. Meglátogatja a leendő kiscsoportosokat még a bölcsődében. Közreműködik a közös programok szervezésében.
Iskola	Kapcsolattartási formák: Konzultációk, szakmai, illetve tájékoztató jellegű megbeszélések Közös rendezvények, programok, ünnepségek Kölcsönös látogatások az intézményekben	Megteremti a feltételeit, hogy a tanítók minél teljesebb képet kapjanak az óvoda életéről, munkájáról. Lehetőség szerint ellátogat a gyermekkel az iskolába. Részt vesz szakmai konzultációkon. Közreműködik a közös programok szervezésében. SNI, BTMN gyermekek esetében átvezetési tervet valósít meg
B.-A.-Z. Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat	Folyamatosan és szükség szerint tartjuk a kapcsolatot, mely kapcsolattartásban fontosnak tartjuk a gyermek érdekében történő még fokozottabb együttműködést Az óvoda előmozdítja a Pedagógiai Szakszolgálat munkáját azzal, hogy folyamatosan tájékozódik a gyermek fejlődéséről, betartja a vizsgálat kéréséhez szükséges határidőket, az elvárt szülői együttműködést segíti, a szakértői vizsgálatot követően alkalmazza a megfelelő eljárásrendet.	Előkészíti a gyermekek számára szükséges vizsgálatokat Együttműködik a szülőkkel, a Szakszolgálattal a vizsgálat lebonyolításában. Együttműködik a gyermekek fejlesztését végző szakemberekkel.
Gyermek egészségügyi szakemberek	Kölcsönös tájékozódás, tájékoztatás a gyermek egészségi állapotáról	Felkészíti a gyermeket az orvos és a védőnő látogatására.

Partner megnevezése	A kapcsolattartás elvei, formái	Óvodapedagógusi feladatok
(orvos, védőnő)	A szakmai munkához szükséges információk megszerzése Szűrővizsgálatokhoz a szükséges adatok biztosítása, szervezésének segítése	Igényli, és munkájában figyelembe veszi a kapott információkat. Szükség szerint konzultál a védőnőkkel.
Családok Átmeneti Otthona és Gyermek Átmeneti Otthona	Az Otthonból érkező gyermekek speciális törődést és nagyobb figyelmet igényelnek. A Gyermek Átmeneti Otthonából érkező gyermekek esetében figyelembe kell venni – s az óvodának a lehetőségek arányában kompenzálnia kell - a családi háttér hiányát is.	Szükség szerint konzultál a családsegítővel.
MESZEGYI	A nyitott, kölcsönös kapcsolat az alapja az óvodapedagógusok és a szociális segítő viszonyának.	Elsősorban a hátrányos és veszélyeztetett gyermekek nevelésében és azok családjainak segítségével működünk együtt az óvoda szociális segítőjével.
Kapcsolat a közművelődési intézményekkel	A kapcsolattartás formája: Részvétel a közművelődési intézmények által szervezett programokon	Megismerteti a könnyen megközelíthető intézményeket a gyermekkel. Tájékoztodik a könyvtári-, múzeumi-, és bábszínházi programokról. Megismerteti a szülőkkel is a közművelődési intézmények programjait.
Kapcsolat külföldi magyar óvodákkal	Lehetőség keresése külföldi magyar óvodával, vagy óvodákkal történő kapcsolatfelvételle. Kialakult kapcsolat esetén, a kölcsönösség jegyében szakmai tapasztalatcsere megvalósítása.	Nyitott a külföldi magyar óvodákkal történő kapcsolattartásra. A kapcsolat felvételi lehetőségekről - például pályázati lehetőség – tájékoztodik. A már kialakult szakmai kapcsolatban aktívan részt vesz.

OM: 028572

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY
SZIVÁRVÁNY TAGÓVODÁJÁNAK
„JÁTÉKVILÁG”
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Készítette: A MIÓVI Szivárvány Tagóvodájának nevelőtestülete

Hatályos: 2024. szeptember 1.

2024.

Tartalomjegyzék

I.2.1. Célunk	4
I.2.2. Gyermekkép	4
I.2.3. Óvodakép	5
A PEDAGÓGIAI PROGRAM FELÉPÍTÉSE	7
II. 1. Bevezetés	8
III.2. Az óvoda funkciói	9
III. 3. Az óvodai nevelés feladatai	11
III.3.1. Alapelveink, specialitásaink:.....	12
III.3.2. Az óvodai nevelés feladatai	12
III.3.3. Feladatrendszer	14
III.3.3.1. Az egészséges életmód alakítása.....	14
III.3.3.2. Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés.	16
III.3.3.3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	20
III. 4. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI.....	22
III.4.1. A játék	23
III.4.2. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	28
III.4.3. A külső világ tevékeny megismerése	30
III.4.4. A mozgás	34
III.4.5. A művészeti tevékenység feladatai.....	37
III.4.8. Munkajellegű tevékenységek.....	42
III. 5. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE.....	44
III.5.1. A rugalmas napirend	44
III.5.2. A hetirend.....	45
III.5.3. Az óvodai csoport szerkezete	46
III.6. Az óvoda hagyományos ünnepei és egyéb rendezvényei.....	47
III.6.1. Ünnepeink	47
III.6.2. Megemlékezéseink	47
III.6.3. Az óvoda rendezvényei	48
III.7. Az intézmény speciális szolgáltatásai	48
IV.1. Partnereink	50

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

IV.2. Esélyegyenlőség / a különleges bánásmódot igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése /	55
IV.2.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek (SNI)	56
IV.2.2. Kiemelten tehetséges gyermek.....	58
IV.2.3. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek.....	59
IV.3. Gyermekvédelem	61
IV.4. Kiegészítő program.....	65
IV.5. Az óvodában folyó nevelőmunka ellenőrzési, mérési, -értékelési, - minőségbiztosítási rendszere	66
IV.5.1. A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése	67
IV.5.1.1. Az óvodai csoportok és a gyermekek fejlődésének ellenőrzése és értékelése.....	67
IV.5.2.2. A Pedagógiai Program ellenőrzése, értékelés.....	72
IV.5.2.3. Az intézmény nevelő – fejlesztő munkáját érintő egyéb értékelések	72
A PEDAGÓGIAI PROGRAM MELLÉKLETEI	73
1.sz. melléklet	73
2. sz. melléklet	74
Felhasznált irodalom.....	75

A MIÓVI Szivárvány Tagóvodája a város egyik szép zöldövezeti területén, az Észak – Kiliáni lakótelepen helyezkedik el. A családokra jellemző a heterogén összetétel. A gyermekek nevelése derűs családi légkörben folyik melyhez biztosítottak a gyermekek fejlődéséhez szükséges változatos tevékenységek. Kiemelkedő jelentőséget tulajdonítunk a **játéknak**, melyre helyi óvodai programunkat építettük. A gyermek a játékélményeit a környező valóságból meríti, alkotó, konstruáló, díszítő, rajzoló tevékenysége is ebből fejlődik ki. Így alakítottuk ki önálló, vizuális arculatunkat, melynek célja a szépség megalkotására, befogadására nevelés, a világban és nemzetünkben felhalmozódott művészeti értékek megismertetése, az esztétikum iránti igény kialakítása. Nevelőmunkánk 2007-től Kompetencia Alapú Óvodai Programcsomaggal színesedett.

Pedagógiai programunk hangsúlyai:

Közös felelősséget kell érezni szülőnek és pedagógusnak egyaránt gyermekeink neveléséért. Ennek megfelelően olyan nyitott óvoda megvalósítására törekszünk, ahol érvényesülnek a gyermekek érdekeit szolgáló szülői elvárások és megvalósul az együttnevelés.

Közös célunk a gyermekeket felvértezni mindazokkal a tapasztalatokkal, melyekkel eligazodhatnak a világban. A nyitottság élményt, tapasztalatot, helyzeteket kínál, amelyben a gyermekek:

- önállóan gondolkodhatnak,
- támogatást kaphatnak a természetes kíváncsisághoz,
- erősíthetik felfedező kedvüket,
- kreatívan reagálhatnak,
- együtt gondolkodhatnak,
- helyzetek között választhatnak, dönthetnek.

Pedagógiai programunkban kiemelkedő szerepet kap:

- gyermekek egyéni különbségei, eltérései, a fejlettségi szinthez igazodó komplex - képességfejlesztés,
- szülők óvodai életbe való bevonása,
- élethosszig tartó tanulás igényének megalapozása.
- egészségtudatos nevelés: egészséges testi, lelki fejlődés biztosítása,
- környezeti nevelés
- hátrányok csökkentése, tehetség kibontakoztatása
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése

I.2.1. Célunk

A személyiségértékek, tulajdonságok sokoldalú fejlesztését megalapozni: a **Játékvilág** Óvodai Program által, melyet a beillesztett kompetencia alapú óvodai programcsomag tesz színesebbé.

I.2.2. Gyermekkép

- A program a 3-7 éves korú gyermekek fejlődésének támogatását és SZEMÉLYISÉGÜK fejlesztését vállalja fel. A gyermekekhez, mint egyedi, mással nem helyettesíthető individuumokhoz és szociális lényekhez, az életkori sajátosságok és az egyéni szükségletek, különbségek ismeretében közelít.

Ennek tudatában nevelőmunkánk eredményeként rendelkezzenek gyermekeink az alábbi személyiség tulajdonságokkal.

- Legyenek autonóm személyiségek, rendelkezzenek pozitív énképpel, önérvényesítő képességgel, érzelmi gazdagsággal, legyenek érzékenyek a művészetek, a természeti, társadalmi környezetük iránt
- Tudják saját szükségleteiket kifejezni
- Sajátítsák el a kulturált magatartás szokásait, az önfejlesztő, a befogadó, elfogadó, együttműködő, segítőkész magatartást, az empatikus, szolidáris viselkedést, a döntés, a választás, a rugalmas gondolkodás, a kreativitás képességét,
- Ismerjék fel és fogadják el a különbözőségeket
- Tanuljanak meg a szocializáció szempontjából fontos szokásokat, magatartásmódokat:
  - legyenek kompromisszumokra, konszenzusokra kontaktuskeresésre képesek.
  - Sajátítsák el a kommunikálás a társalgás az önszabályozás, az önkontroll technikáit
  - Társas konfliktusokban, felnőtt segítsége nélkül is keressék a megoldásokat.
  - Teljesedjék ki az önkifejező és az együttműködő képességük.

Értelmi fejlődésük során:

- leljék örömeiket a felfedezésben, próbálkozzanak az élethelyzetekben, tevékenységekben
- ápolják a hagyományokat
- szeressék, védjék a természetet, az élőlényeket
- érdeklődjenek az írott nyelv és a jelzések iránt.

Fő törekvésünk, hogy a gyermekek társaikkal és a felnőttekkel való együttműködés során elsajátítsák az együttélés szokásait, tanuljanak meg figyelni, alkalmazkodni, együtt érezni egymással, miközben tolerálják egymás másságát.

Célunk, hogy hagyományainkra, tapasztalatinkra és az óvodánk pedagógiai programjára építve - kialakítsuk és fejlesszük gyermekeinkben az örök emberi erkölcsi értékeket:

- a közösség iránti felelősségvállalást,
- mindazokat az alapvető képességeket, melyek a békés úton való konfliktusrendezést, a békés egymás mellett élést segítik.

Célunk, hogy gyermekeink tanulási kompetenciáit egyéni képességeinek megfelelő fejlesztésével megalapozzuk az egész életen át tartó tanulás igényét és képességét. A fenntartható fejlődésre irányuló környezeti nevelésünk során is az élethosszig történő tanulás elvét és gyakorlatát érvényesítjük. Az egész életen át tartó tanulásra való alkalmasság számos tanulási helyzet és kihívás iránti szükséglet és indítékok korai megalapozását jelenti.

Együtt nevelünk a családokkal. A pedagógusoktól elvárás, hogy ismerjék azokat a kihívásokat, szerepelvárásokat, amelyekkel napjainkban a kisgyermekes szülők szembesülnek. Ezek figyelembevételével előítélet mentes, elfogadó attitűddel, nyitott, partneri kommunikációra képesen alakítsák a szülőkkel való kapcsolatukat, támogassák őket gyermekeik nevelésében, a szülői szerepben való helytállásukban, segítsék elő, bátorítsák a családok bevonását az intézmény életébe.

I.2.3. Óvodakép

Az óvoda nyitottsága, mint elv, befolyásolja az óvoda kapcsolatainak alakítását, a családoktól az iskolával való együttműködésig.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

A nevelési hitvallásunk a multikulturális és interkulturális szemléletmód és nevelési gyakorlat kialakítása. Minden gyermeknek joga van arra, hogy egyediségéhez optimálisan illeszkedő pedagógiai rendszerben a számára legkevésbé korlátozó környezetben nevelkedjen.

A gyermeki személyiséget övező bizalom

- pedagógiai optimizmus,
- a különbözőségek elfogadása,
- a diszkrimináció tilalmának érvényesítése által valósul meg.

A **NYITOTT ÓVODA**, a szűkebb környezet igényeihez igazodva, s azok által befolyásolva, szakmailag önálló intézményként elsősorban a gyermekek nevelését a családi nevelés kiegészítését vállalja fel.

Az óvoda a teljes társadalmi környezet, de elsősorban a családok felé nyitott.

Kiemelt feladatnak tekintjük az óvoda-iskola átmenetet. Intézményünkben fokozott figyelmet szánunk az iskolai élethez szükséges alapképességek megerősítésére, figyelembe véve az egyéni eltéréseket és fejlődést. Az óvoda a partneriskolával programokat szervez, amelynek során a gyermekeknek, a szülőknek és az óvodapedagógusoknak is lehetőségük nyílik betekinteni az iskolában folyó nevelő-oktató munkába.

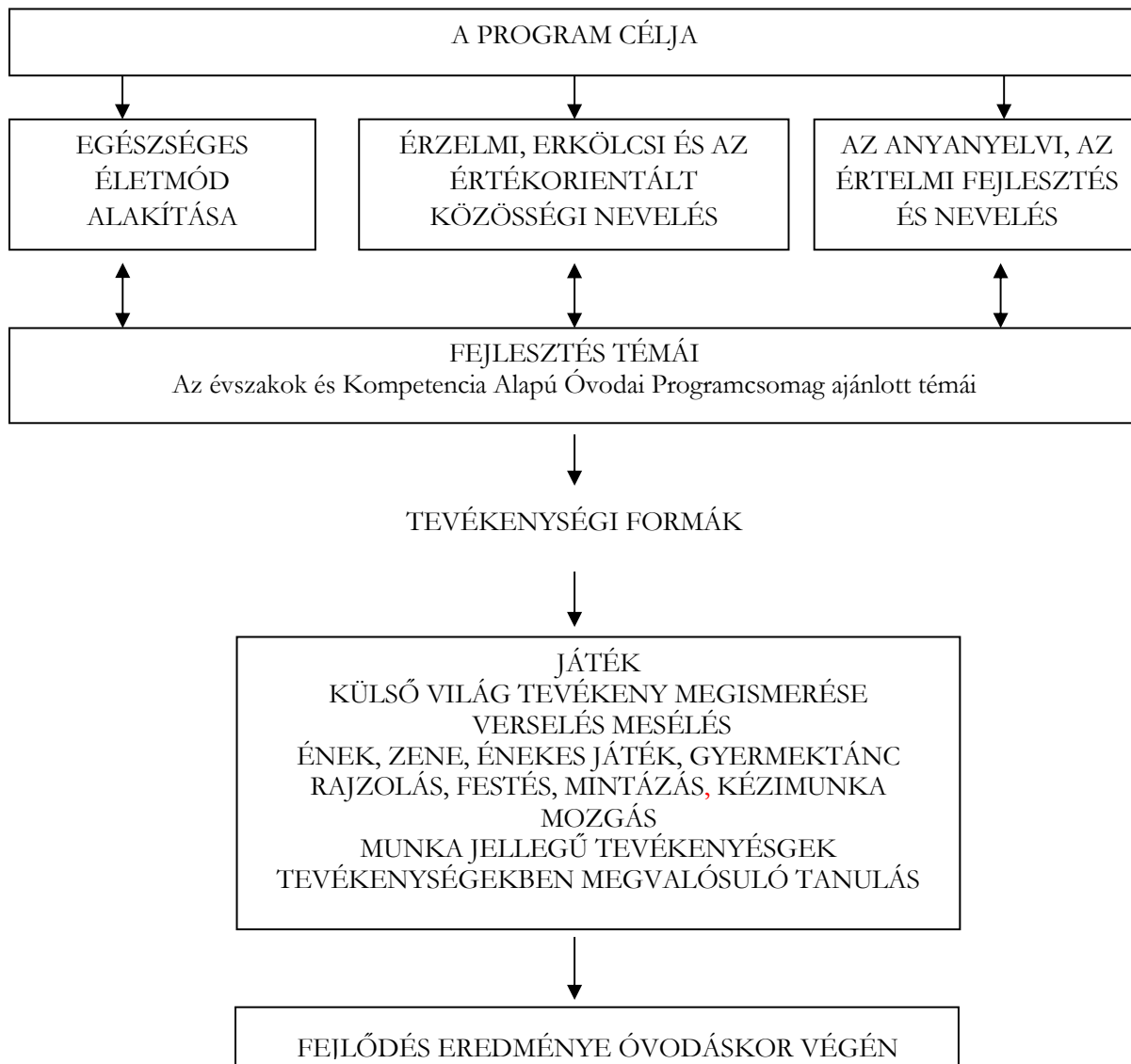
A nyitott óvoda jellemzői:

Az óvodapedagógusok és munkatársaik:

- ismerik a családok szükségleteit,
- ismerik a családok értékrendjét és a szülők véleményét az óvodai nevelésről,
- bevonják a szülőket az óvodai életbe és szakmai támogatást adnak a családi neveléshez,
- a szülők igényeihez igazodva gyarapítják pszichológiai, pedagógiai, egészségügyi ismereteiket,
- a családok közreműködésével, kapcsolatot keresnek az idősebbek, a nagyszülők nemzedékével, bevonják őket a gyermekélethez kötődő hagyományainak ápolásába,
- a családokkal közösen gazdagíthatják a gyermekek tapasztalatait, élményeit, az óvoda feltételrendszerét.

A PEDAGÓGIAI PROGRAM FELÉPÍTÉSE

II. 1. Bevezetés

Intézményünk 1962-ben épült. A város egyik szép zöldövezeti területén helyezkedik el. Az óvodát nem csak bérházak, hanem esztétikus családi otthonok és szép természeti környezet veszi körül. Száz férőhelyes négy csoporttal működő óvoda.

Visszatekintve a hat évtizedes múltra, intézményünk alapvető célja mindig a gyermekek középpontba állítása volt. A megkezdett munkát folytatva, támaszkodtunk a magyar pedagógia eredményeire, s a tradíciókat szem előtt tartva egészítettük ki fejlesztési elképzeléseinket, a környezet igényével, s az önálló arculat megteremtésével.

Az óvodai nevelésben bekövetkezett változások valamennyi hivatástudattal rendelkező óvodapedagógust arra készítettek, hogy új szemlélettel, új módszerekkel, pedagógiai érzékkel törekedjen megvalósítani mindazt, amit változó korunk megkíván tőlünk. Így került sor arra, hogy 1991-ben saját pedagógiai programot alkosson nevelőtestületünk.

A program bevezetése óta eltelt időszak nevelőmunkájának jellegzetességei: 2001-től óvodánk a Miskolci Nyitnikék Óvoda tagóvodájaként részprogrammal működik. 2006-2007 nevelési évtől intézményünk egy csoportja részt vett a Kompetencia alapú programcsomag tesztelésében. A nevelőtestület többi tagja is megismerte a programot, és a 2008-as nevelési évtől bevezetésre került minden csoportban. 2021. augusztusától a Miskolci Integrált Óvodai Intézmény tagjává vált óvodánk megtartva sajátos arculatát.

A programot meghatározó tényezők

- Gyermekközpontúság
- Nyugodt érzelmi biztonságot adó nevelési légkör
- A játék elsődlegessége
- Differenciált egyéni bánásmód
- Gyermeki jogok érvényesülése
- A gyermekek mozgásigényének kielégítése, testi épségének védelme
- Az óvodapedagógus szakmai önállóságának tiszteletben tartása.
- Derűs, családias légkörben változatos tevékenységet biztosítva kiemelkedő jelentőséget tulajdonítunk a játéknak, melyre helyi óvodai programunk is épül.
- A lehető legnagyobb konkrétsággal határoztuk meg azt, ahová a gyermekeket el akartuk juttatni, tehát a végállapotot.

Ezen eredmények birtokában úgy döntöttünk, hogy helyi programot készítünk, melynek jellemzője: **a játékba** ágyazott tanuláson keresztül, a külső világ tevékeny megismerése, melyhez párosul az intézmény önálló rajzolás, festés, kézimunka tevékenységet kiemelő arculata.

A programunkban megfogalmazottakat nem tartjuk egyedüli célravezető útnak. Értékét abban látjuk, hogy alkalmas az óvodáskorú gyermek komplex személyiségfejlesztésre: ismeretek, tapasztalatok gyűjtésére, csoportos együttműködésre, önmegismerésre.

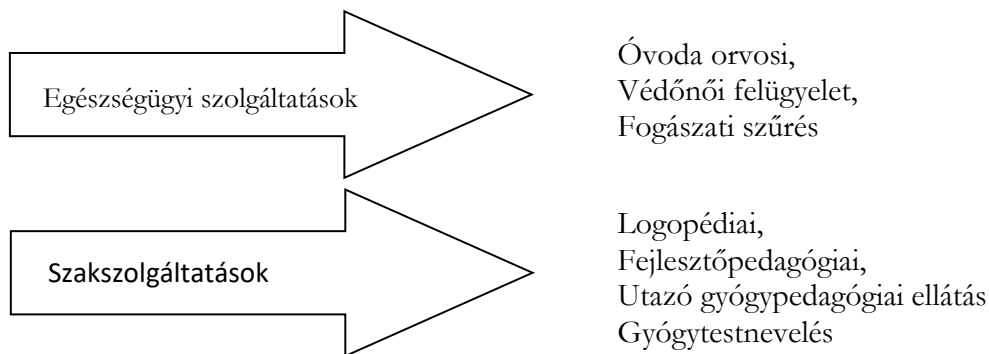

III.2. Az óvoda funkciói

ÓVÓ-VÉDŐ FUNKCIÓ

Az óvodai nevelésben elsődlegesnek tekintjük, az érzelmi dominancia elvét, amelyet a pozitív érzelmekre, élményekre hangolódást a békés, derűs légkör kialakítását jelentik. Így érvényesülhet csak az egyik alapvető funkció, az óvó-védő funkció.

- Az óvó-védő funkció teljességéről akkor beszélhetünk, ha a személyi feltételeken túl a tárgyi környezet esztétikája kifogástalan.
- Az óvoda derűs légköre biztonságot és védettséget nyújt a gyermekeknek, amely az óvoda külső tereinek, udvar, kert harmóniájában is meg kell, hogy jelenjen.
- Jelen funkciónál nem hagyhatjuk figyelmen kívül a gyermekek testi épségének védelmét, amely a különféle mászóakák, ügyességet igénylő és fejlesztő játékeszközök ízléses megformálásában kell, hogy párosuljon kellő stabilitással.
- Különös gondot igényel az óvodapedagógusoktól a séták, kirándulások óvodán kívüli tevékenységek biztonságának megteremtése, amely a gyermek balesetmentes nevelésének a feltétele.
- Az óvó-védő funkció megőrzésében jelentős szerepet kapnak a rendszeres

Az egészségügyi szolgáltatások célja, elsősorban a prevenció, amely a 3-7 éves korú gyermek egészséges testi, lelki fejlődését szolgálja. A szakszolgáltatások pedig a gyermekek egészségügyi, valamint pedagógiai célú fejlesztését, rehabilitációját és rehabilitációját szolgálják.

SZOCIÁLIS ELLÁTÓ FUNKCIÓ

Ez a funkció a gyermekek ellátásával, gondozásával a legfontosabbat érvényesíti: a gyermek egészséges testi fejlődését, fizikai állapotának védelmét és fejlesztését.

- A gyermekek egészséges és korszerű táplálkozásának biztosítása.
- A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges környezet és eszközrendszer megteremtése.
- A gyermekek gondozása, testi szükségleteinek kielégítése.
- A testi képességek fejlődésének elősegítése.
- Az egészséges életmód szokásrendszerének megalapozása.
- Prevenció munká (kapcsolat a családsegítő szolgálattal, pszichológus munkatársakkal)

NEVELŐ ÉS SZEMÉLYISÉGFEJLESZTŐ FUNKCIÓ

A legalapvetőbb, legkiemeltebb területe a programunknak. A közoktatásrendszer első alappillére az óvoda. A nevelés által megteremti mindazon készségeket, képességeket, amelyek lehetőséget nyújtanak az elkövetkezendő életszakasz teljesítéséhez szükséges személyiségjegyek kialakítására. A nevelő személyiségfejlesztő funkció célja, hogy a társadalmi igényekhez igazodva: fizikailag, szellemileg ép, érzelmileg gazdag, a világra nyitott érdeklődő aktív alkotó személyiség nevelése, az óvodás korú gyermek testi-lelki szükségleteinek kielégítése életkori szakaszonként és egyénenként.

- Ezért óvodai nevelésünket egyre inkább jellemezze az alkotó, kezdeményező, kreatív, játékos légkörű nevelés.
- A nevelés révén nyújtott ismeretek, készségek, tudás, amelyeket a gyermek elsajátít, fejlessze jellemének megalapozását, magatartásának formálását.
Az alapfunkciókon túl differenciált egyéni, mikrocsoportos tevékenységi formákkal foglalkozunk:
- a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek biztosításával.
- a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztésével, fejlődésének segítségével.
- Kiemelten foglalkozunk az intézmény sajátos arculatát megteremtő rajzolás, festés, kézimunka tevékenységgel (ábrázolás, rajzolás, festés, gyurmázás, szövés, batikolás, konstruálás-építés stb.).
- Óvodai nevelő funkció szerves része a környezetvédelem, a környezettudatos magatartás alakítása, a fenttarthatóságra nevelés, a gazdag természeti - társadalmi tapasztalat és a néphagyomány ápolás.

Az óvodapedagógus feladatai:

- inkluzív pedagógiai szemlélet – egyéni differenciálás
- kompetencia alapú nevelés
- környezetünk védelmére nevelés
- anyanyelvi nevelés
- a játékba integrált spontán és szervezett cselekvéses, párhuzamos tevékenységekbe megvalósuló tanulás alkalmazása a mindennapi nevelésben.

A Pedagógiai Programban módosított elemek listája:

- Törvényi indikátorok
- Egyenlő hozzáférés biztosítása
- A gyermekek mindenképp felett álló értéke
- Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedést
- Új fogalmak beépítése, tisztázása
(Interkulturális, migráns gyermekek nevelése, sajátos nevelésű, inkluzív nevelés stb.)
- Szabad játék kitüntetett szerepe
- Hátrányos helyzetű gyermekek nevelése
- Óvodai fejlesztés elsődleges célja a gyermek kompetenciájának fejlesztése

Helyi indikátorok:

- Társadalmi, környezeti változások
- A kompetencia alapú programcsomag adaptálása

Kiegészítő új-és áthelyezett fejezetek listája:

A nevelőtestület egyöntetű véleménye, hogy a Játékvilág helyi óvodai program használható, jól működik, és eredményes nevelőmunkát indikál.

Filozófiáját, tevékenységi rendszerét továbbra is elfogadjuk, a Kompetencia alapú programcsomaggal kiegészítve a jövőben is e szerint kívánunk dolgozni.

A nevelésben a tervezett fejlesztő hatások megjelentek, mérhetővé váltak. A fejlettséget az iskolába menő gyermekeknél készített neveltségi szint és részképesség vizsgálatok, valamint az iskolai beválási vizsgálatok bizonyítják.

A tevékenységre és játékra épített személyre szabott fejlesztések eredményesek.

A tapasztalatszerzés játékos lehetőségei a kötetlen tevékenységek szervezésével és a mikrocsoportos foglalkoztatási formákkal, valamint az egyéni fejlesztéssel kibővültek.

A módszertani szabadság lehetőségével élve a gyermekek érdeklődési körének megfelelően, játékban ágyazottan történik a nevelés, fejlesztés.

A pedagógiai program jó alap a kompetencia alapú nevelés módszereinek adaptálásához, és teret nyit új módszerek további széles körű alkalmazásához.

Összességében megállapítható, hogy a kompetencia alapú nevelés szakmai koncepciójának alapelvei összeegyeztethetőek a helyi pedagógiai programunkban meghatározottakkal.

Személyi feltételeink bemutatása:

Az óvodapedagógus modellszerepe: A nyitvatartás teljes ideje alatt óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel. Amennyiben óvodapedagógus hiány van adott csoportban, úgy a jogszabályi előírásoknak megfelelő személyi feltétel biztosításával igyekszik pótolni a hiányt az intézményvezető, tagintézmény-igazgató.

Jellemezze: önállóság, rugalmasság, döntési képesség, helyzet-felismerési képesség, folyamatos önképzés.

III. 3. Az óvodai nevelés feladatai

Elsődleges célunk: hogy az óvodai nevelésünkben minden a gyermekért, a gyermek személyiség-fejlesztéséért történjen.

Óvodánk tevékenységét az alábbi célok határozzák meg, munkánk során:

- Gyermeink számára megteremtjük azt, hogy biztonságban, egészséges környezetben nevelkedjenek, szem előtt tartva alapvető tevékenységüket, a JÁTÉKOT.
- Az óvodai életrend kialakításával: a szokásrendszer megalapozása, a folyamatos játék, az ismeretnyújtás, a munka jellegű tevékenység, a szabadidő, pihenőidő, a testmozgás beépítésével, a sportolási, étkezési lehetőség biztosításával, életkorának és fejlettségének megfelelően biztosítjuk fejlődését úgy, hogy tiszteletben tartjuk a gyermek személyiségét és emberi méltóságát.
- A helyi igényeknek megfelelően az óvoda sajátos arculatának, hagyományainak – művészeti tevékenység – továbbfejlesztése olyan formában, hogy megfelelő alapot adjunk a környező iskolák művészeit tevékenységhez (rajz, tánc, testnevelés tagozat – Miskolci Kaffka Margit Általános és Alapfokú Művészeti Iskola, Miskolci Könyves Kálmán Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola).
- Nevelési tevékenységünkben kiemeltnek tekintjük az óvoda-család, az óvodapedagógus-gyermek kapcsolatát. A gyermeki szeretet, az óvodapedagógus által biztosított kiegyensúlyozott légkör, a tudatosan tervezett pedagógiai munka, a szülők együttműködő partneri nevelése biztosítja az óvodás számára azt, hogy képességeihez mérten, differenciált tevékenységek szervezésével elősegítsük a sikeres iskolakezdet.

III.3.1. Alapelveink, specialitásaink:

Szocializáció és individualizáció

Nevelésünk célja a gyermek egyéni értékeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normái alapján. Minden gyermeknek joga van arra, hogy egyediségéhez optimálisan illeszkedő pedagógiai nevelkedjen.

A szocializáció és individualizáció folyamatát egyaránt hangsúlyosnak tartjuk. A gyermekek tevékenységéhez - a szabályok pontos megjelölésével - megfelelő szabadságot biztosítunk. A gyermekben alakuljon ki a szabálytudat, s annak konzekvenciái. A felnőtt bátorítson minden gyermeket, mely során kialakul pozitív énképe, elégedettsége. A gátlásos, visszahúzódozó gyermek legkisebb pozitív változásait is örömmel hangsúlyozzuk. A változatos tevékenységek során adjuk meg az önálló döntés és választás lehetőségét.

A szocializáció folyamatában spontán és véletlen helyzetekben rejlik, pl. a társas élet, az alapvető udvariassági szokások, magatartásmódok fejlesztésénél fedezzük fel annak pedagógiai értékeit, és szándékosan teremtsünk hasonló szituációkat.

- **A játék szocializáló szerepe**

A gyermeknek joga van játékát befejezni. A tevékenység befejezése adja meg a társak számára a játékeszközök átvételét, a csoport által megalkotott szabályok alapján. A kialakult játszócsoportok az együttműködés szabályainak alakításaiban egyezkedéssel, kompromisszummal vegyenek be új társakat, tanulják meg a viselkedéskultúra alapjait.

Az óvodapedagógus játéksegítő módszerei szituációktól függően változnak.

A gyermekek nyugodt játéka esetén, vagy ha érezhető, hogy a gyermekek problémamegoldóak, az óvodapedagógus irányítása: követő szemlélő, hagyja a gyermekeket cselekedni.

A kiscsoportosok esetében, ha szükség van rá, játékot kezdeményező, modellnyújtó játszótárs. Ebben a játék helyzetben is támogató, engedő és elfogadó. Támogató szerepet vállal, azon gyermekek játékában, akik kevésbé kreatívak, vagy ötletszegények. Az óvodapedagógus beavatkozik a játékba, ha a gyermekek közötti konfliktushelyzet, vagy testi épségük megóvása ezt kívánja.

- **Konfliktuskezelés**

A közösségi élet szabályait úgy alakítjuk, hogy ráneveljük a gyermekeket a kialakult konfliktusok oldására, kompromisszumkeresésre. A konfliktusfeloldó beszélgetések során erősítjük a gyermekben a felelősségérzetet, mások érdekeinek figyelembevételét, a tolerancia fontosságát.

III.3.2. Az óvodai nevelés feladatai

Óvodai nevelésünk feladata a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság felkeltése, és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetencia érzés kialakítása, fenntartása. Az anyanyelvi nevelés hassa át az egész óvodai tevékenységrendszerre. Olyan pedagógiai környezet kialakítása, ahol a különbözőség elfogadása mindenkinek természetessé válik.

- Valamennyi óvodapedagógus biztosítson – minél változatosabb többfajta tevékenység egy időben való gyakorlásához – megfelelő feltételeket, kiemelve a JÁTÉKOT, mint az óvodáskorú gyermek megismerési folyamatának eszközét.
- A tevékenységek megszervezésénél támaszkodjanak a gyermekek ismereteire, élményeire és tapasztalataira.
- Minden gyermek számára biztosítani kell az egészséges pszichikai, testi fejlődést elősegítő mozgásformákat, (kis és nagymozgások) támogatni és kreatív magatartását és alkotó vágyát.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miskovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

Általános nevelési feladataink

- Egészséges életmódra nevelés
- Érzelmi erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
- Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az óvodapedagógus feladatai

- Inkluzív pedagógiai szemlélet, kompetencia alapú nevelés
- Környezettudatos magatartás kialakítása, anyanyelvi nevelés
- A játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás a mindennapi nevelésben

Nevelési elveink

Alapelv: Az óvodánkban komplex nevelés folyik

- A gyermeki jogok maximális elismerése és a gyermeki személyiség tisztelete.
- Az esélyegyenlőség biztosítása, az interkulturális (nemzetiségi, migráns stb.), sajátos nevelési igényű és hátrányos helyzetű gyermekek esetében.
- Pedagógiai munkánk középpontjában az együttműködési és szociális készségek tudatos fejlesztését állítjuk. (kooperáció, kommunikáció)
- Az óvoda nyitott nevelési intézmény a szűkebb és tágabb környezettel való szorosabb kapcsolat kialakítására törekszik.

Óvoda-iskola átmenet segítése:

Célja: A gyermeki kíváncsiság, aktivitás ébrentartása, és kielégítése, a kreativitás elősegítése, a kompetencia érzés kialakítása. Játékba ágyazottan változatos tevékenységek által valósuljon meg az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettség elérésének támogatása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez segítse hozzá a gyermeket, fejlessze problémamegoldó képességét.
- Gazdag tevékenységkínálattal teremtsen meg a választás lehetőségét.
- Vegye figyelembe a gyermek érési folyamatait.
- Integrálja játékba a nevelés eszközeit
- Ismerje meg az iskola elvárásait.
- Az Oktatási Hivatalhoz való Halasztási kérelem beadása előtt nyújtson megfelelő tájékoztatást a szülők számára, a tanköteles gyermek fejlettségi mutatóit illetően.
- Adjon meg minden információt, segítséget a gyermek fejlettségéről, fejlesztéséről.
- Tegyen látogatásokat az iskolában, kezdeményezzen kölcsönös hospitálásokat.
- Legyen képes a gyermek érdekében pozitív érzelmi és jó interaktív-kommunikatív viszony kialakítására.
- Tervezzen tudatosan, alapozzon a gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncságra, igényére, tudásvágyára.
- Valósítsa meg a tanulási folyamatban a rendszerességet, a fokozatosságot és a folyamatosságot.
- A szociális tanulás során segítse, elsajátítani azokat az értékeket, normákat, melyeket megfogalmazott az óvoda.

III.3.3. Feladatrendszer

III.3.3.1. Az egészséges életmód alakítása

Óvodai nevelőmunkánkban az egyik legfontosabb feladatunk a gyermekek egészséges életmódra nevelése, melynek elsődleges értelmezésében azokat a tervszerű ráhatásokat tekintünk legfontosabbnak, melyet a szervezet megóvása, gondozása, egészséges fejlődése a testi képességek kibontakoztatása, valamint a mozgáskészségek fejlesztése érdekében végzünk.

Az egészséges életmód kialakításánál célunk:

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Ezen belül az óvodai nevelés feladata:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése;
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése;
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettszír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása;
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása;
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
- megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Az óvodapedagógus feladata:

- Megteremtjük az eredményes testi fejlődés biztosításához azokat a feltételeket, amelyek leginkább megfelelnek a gyermek életkorának, fejlettségének egyéni adottságainak.
- Első ilyen feltétel az egészséges, tiszta környezet megteremtése, mert csak így érhető el, hogy a gyermekek megszokják, megszeressék és igényeljék a tisztaságot.
- A gyermekekkel meg kell ismertetni a tisztaságra vonatkozó szabályokat, lehetőségeket kell biztosítani azok fokozatos, folyamatos gyakorlására – ellenőrzéssel biztosítva a szabályok következetes betartását. Így érhető el, hogy a szabályok megtartása, szokássá alakuljon ki a gyermekekben.
- Személyi higiénia nevelés: kézmosás, körömápolás, mosakodás, fogápolás, hajápolás, zsebkendőhasználat, WC papírhasználat.
- Az óvoda udvara, játszóterülete, a játékeszközök sokfélesége számtalan, változatos lehetőséget biztosítson, a különféle mozgáslehetőségekre, játéktevékenységekre.
- Az udvari élet megszervezése során, az óvodában eltöltött idejük nagy részét töltsék a szabadban, az évszakok, a hőmérséklet és az időjárás figyelembevételével. Az udvar fedett része nyújtson lehetőséget az esős időben is a kint tartózkodásra.

- Törekednünk kell a csoportszobák barátságos, otthonos jellegének kialakítására, hogy minél több természetes anyag vegye körül a gyermeket, harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal, formálja esztétikai érzéküket.
- A csoportszoba berendezési tárgyai megfelelő méretűek és könnyen tisztíthatók legyenek, hogy a gyermekek maguk is megváltoztathassák a tárgyak helyét, törekedni kell a meghitt kuckók kialakítására.
- Az öltözők, mosdó helyiségek elrendezésében fektessünk hangsúlyt a gyermek egyéni szükségleteire – öltözés, WC használat, folyamatos folyadékpótlás.
- Intézményünk alapvető feladata, hogy kialakítsa, pontosítsa a testápolással, az öltözködéssel kapcsolatos szokásokat, melyet a szülőkkel együttműködő neveléssel lehet megalapozni.
- A szükségletek kielégítésénél vegyük figyelembe a személyiség intimitásának védelmét, öltözés, WC használat alkalmával.
- Az idegrendszer védelmét jelentő nyugodt légkör megteremtése érdekében fontos a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodó RUGALMAS NAPIREND kialakítása.

A fejlődés folyamata:

- Fokozatos önállóság
- Belső igény kialakulása
- Az eszközök rendeltetés szerinti használata
- Önálló, fejlettségnek megfelelő részvétel az eszközök folyamatos biztosításában

A gyermeki szervezet edzése

- A gyermekek testi fejlődésének érdekében nagy hangsúlyt kell fektetni a gyermekek mozgásigényének kielégítésére, ezzel együtt a harmonikus és összerendezett mozgásfejlesztésre – mindennapi testnevelés a szabadban szervezett foglalkozások, kinti játéktevékenység és úszásoktatás alkalmával.
- A gyermekek biológiai fejlődését, csakúgy, mint mozgásfejlődését napi testmozgással, testedzéssel kell megteremteni, tervszerűen megválasztott, céltudatosan alkalmazott testgyakorlatok, mozgások gyakorlása által.
- A 3-7 éves gyermek képességeinek fejlesztése az életkorhoz kötött finom szenzibilis fázisok figyelembevételével, továbbá a széleskörű, változatos mozgásfejlesztés mozgástapasztalat, mozgásélmény biztosításával.
- A koordinációs - és állóképesség fejlesztése a helyes testtartás, illetve lábboltozat alakítása.
- Edzés – motoros képességek fejlesztése, a test általános erejének, állóképességének növelése.
- Törekedni kell a gyermekek mozgásműveltségének kialakítására, hogy többféle mozgás elvégzésére legyenek képesek, s az egyre több készség szokássá alakuljon, mivel így válik képessé mozgásának viselkedésének tudatos irányítására.
- A játékigény felkeltése, kielégítése, a mozgás megszerettetése.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- A testápolási szokások megfelelően rögzülnek, a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fésülködnek, fogat mosnak.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat.
Önállóan használják a zsebkendőt.

-
- Önállóan döntenek, hogy mennyi ételt fogyasszanak, önállóan töltenek vizet a kancsóból.
  - Esztétikusan terítnek, és higiénikusan étkeznek. Biztonságosan használják a kanalat, villát, kést. Étkezés közben halkán beszélgetnek.
  - Teljesen önállóan öltöznek, ruháikat esztétikusan összehajtva a helyére teszik. Cipőjüket befűzik, helyére teszik.
  - Környezetükben mindenütt igyekeznek rendet tartani.
  - Ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, gondozottságára
  - Az eszközökkel, berendezésekkel óvatosan bánnak, a rendetlenséget megszüntetik.
  - Szívesen tartózkodnak az udvaron, szeretnek tornázni, és önállóan részt vesznek mozgásos játékokba.

Baleset megelőzésre nevelés

A baleset megelőzésre nevelés természetes módon épül be az óvoda mindennapi tevékenységébe, különösen a játék, gondozás, környezet megismerés területeibe.

A nevelés folyamatában olyan magatartásformák kialakítására törekszünk, mellyel a balesetek elkerülhetőek.

Az óvodapedagógus kötelessége, hogy rendszeresen felhívja a gyermekek figyelmét a környezetben lévő veszélyhelyzetekre, alakítson ki, tanítsa meg a gyermekekkel a veszélyelkerülő technikákat. Ebbe a szülőket is feltétlenül be kell vonni. A baleset megelőzés érdekében a család és az óvoda összehangolása szükséges.

Feladatok:

- A veszélyhelyzetek felismertetése, elkerülése,
- az eszközök balesetmentes használata
- biztonságos közlekedésre nevelés.

III.3.3.2. Az érzelmi, az erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés.

A szociális és érzelmi nevelés célja a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak kibontakoztatása a közösségen belül a csoport normái alapján, tevékenységeken keresztül.

Fejleszteni azokat a képességeket, amire szüksége van a gyermeknek, hogy hatékony felnőtté váljon, hogy jól boldoguljon a társas kapcsolatokban, hogy boldog és sikeres ember legyen. Az óvoda nevelje a gyermekeket a különbözőségek elfogadására, tiszteletére nyitott légkör, szeretetteljes irányítás segítségével, döntési képességek fejlesztésével, szokás és normarendszer megalapozására törekedjen.

- Kreativitás és fantázia
- az érzelmek szabad kifejezése
- megfelelő frusztrációtűrés
- szabadon nemet mondani
- szükséges határok elfogadása
- az örömrzés átélésének képessége.

Az óvodai nevelésünkben elsődlegesnek tartjuk az érzelmi dominancia elvét, melyhez megfelelő empátikus - megértve együttműködő - nevelői magatartás párosul. Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az

óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezt szükseges, hogy

- a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék;
- az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
- az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
- az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például: az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosításának feladatai:

Modellértékű, befogadó attitűd, különbözőségek elfogadásának természetessé tétele a gyermekek számára. Különbözőségek tisztelete, elfogadása, sajátosságainak megismerése, kezelése, egymáshoz való alkalmazkodással, egyénhez igazított fejlesztéssel.

Az önálló véleményalkotás, döntési képesség megalapozása, problémahelyzetek mérlegelésével, a cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok közös összegzésével, irányított és spontán megfigyelésekből adódó vélemények cseréjével.

Célunk ezáltal: a szociális életre nevelés, az életkori sajátosságoknak megfelelő szocializáció kialakítása, elősegítése úgy, hogy az óvodapedagógus és a dajka egész lényével neveljen. Mutasson őszinte érdeklődést a gyermek iránt, és lelkesedjen a közösen elérendő célokért.

Az óvodapedagógus és a nevelőmunkát segítők – pedagógiai asszisztensek, dajkák – együttműködése

A pedagógiai asszisztens és a dajka az óvodapedagógus segítőtársa. Munkája, a célok, a nevelési feladatok és az óvodai élet napi szervezése szempontjából egyaránt fontos. A dajka is nevel, ő is hat a gyermekcsoportra, tehát neki is tudnia kell, hogy milyen rendszer, milyen elvek, milyen elképzelések alapján nevelünk. A sok tevékenység figyelemmel kísérése a csoportszobán kívüli terek megnövelése és hasznos játéktérre alakítása ugyancsak megköveteli, hogy a dajka szorosabban együttműködjön a csoporttal.

Egyéni bánásmód a közösségben

A megvalósítás alapvető feltétele, a gyermek életkori és egyéni jellemzőinek alapos ismerete. Az egyéni különbségek leginkább a társas kapcsolatokban tűnnek ki. Külön figyelmet fordítunk azokra

---

a gyermekekre, akiknek fejlődését negatív környezeti hatások gátolják. Figyelmet érdemelnek a kiemelkedő képességű gyermekek is. Az egyéni bánásmód nem feltétlenül külön tevékenységet jelent, a gyermekek egy részének éppen a csoporton belül van szüksége egyéni bánásmódra.

Az értékelés:

Az értékelés hozzájárul a gyermek csoportban elfoglalt helyének, társa és a felnőttek róla alkotott véleményének alakulásához. A pozitív értékelést megerősíti a helyes magatartás, elősegíti az óvodapedagógus elvárásainak belsővé válását. A negatív értékelés és az elmarasztalások mutassanak a kívánatos magatartás irányába. Jutalmazás kiterjedhet a dicséret különböző módjaira – a testi közelségtől, a dicséretet jelző pillantástól, gesztustól, mimikától, szóbeli megfogalmazásig.

A fejlődés várható eredménye:

- kialakul a gyermekek én tudata és önérvényesítési törekvései
- képesek kapcsolatteremtésre, együttműködésre
- elfogadják a különbözőséget
- akaratukat alá tudják vetni mások akaratának
- örülnek a közösen elért sikereknek, ötleteikkel alakítják környezetüket
- Bízhatnak önmagukban és társaikban
- Érdeklődnek egymás iránt, tekintettel vannak egymásra
- Alkalmazkodnak a szabályokhoz, tudják késleltetni szükségleteik kielégítését
- Készen állnak az iskolai életre, az új környezet elfogadására

Az óvodapedagógus feladatai:

- A pedagógiai asszisztens és a dajkák felelős bevonása a nevelésbe
- Barátságos otthonos szeretetteljes légkör biztosítása, az óvodai közösségbe való beilleszkedés elősegítése.
- Az óvodai befogadás fokozatos, gondos előkészítése, megszervezése (ismerkedés az óvodával, szülőkkel meghitt beszélgetések, anyás befogadás).
- Készítsen anamnézist a gyermekről és kérje meg a szülőket, mutassák be gyermeküket írásos formában.
- Óvodapedagógus-gyermek kapcsolatában érvényesüljön az állandó törődés érzése, amely legfontosabb szubjektív előfeltétele a gyermekek fejlesztésének (érvényesítse az elfogadás elvét.)
- Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkör megteremtésével segítse, gyermekek társas kapcsolatainak alakítását „éntudatának”, „önérvényesítő” törekvésének fejlődését.
- Gyermek-gyermek kapcsolatában kialakítani a másikkal való érintkezés és együttműködés szabályait, amely a társas kapcsolatok és a közösségi tevékenységek alapfeltétele.
- Érzelmi nevelés területén: a szeretet és kötődés képességének fejlesztése.
- A felnőttek és gyermekek iránti megbecsülés, tisztelet érzésének megalapozása.
- Helyes gyermeki szemléletmód kialakítása, a különbözőség toleranciájának elfogadása.
- Élménybefogadó képesség fejlesztése.
- Ösztönök, érzelmek, indulatok irányításának fejlesztése, konfliktus kezelés
- Sajátos törődést igénylő, érzelmi zavarokkal rendelkező gyermekek segítése.

- A szocializációs magatartás kialakításában, a felnőttekkel, társakkal kapcsolatos viselkedési szokások kialakítása, gyakorlása. Az óvodai étellel összefüggő szokásrendszer fokozatos finomítása, fejlesztése, gyakorlása.
- Közösségen belül az együttműködés, együttjátszás, együttdolgozás képességeinek kialakítása, gyakorlása.
- Kísérje figyelemmel a közösségen belül az egyes gyermekek fejlődési ütemét
- Alakítsa ki saját csoportja hagyományait, szokásrendszerét, jelképrendszerét, amely mélyíti a gyermekek összetartozását, együttérzését.
- Vegye figyelembe a gyermekek egyéni képességeit, tempóját, szokásait.
- Kulturális viselkedési szabályok kifejlesztése, gyakorlása.
- Segítőkézség, türelem, fegyelem, érdeklődő magatartás kialakítása.
- Felelősségérzet, önálló vélemény, döntés alakítása.
- Önfegyelem, önkontroll megtanítása, metakommunikációs jelzések értelmének elsajátítása.
- Én tudat, közösségi tudat kialakítása, fejlesztése.
- Kiemelten figyeljen azokra a gyermekekre, akiknek fejlődését negatív hatások, társadalmi, kulturális hátrányok gátolják
- Működjön együtt a családdal, a gyermekvédelmi szolgálattal, pedagógiai szakszolgálattal, családgyógyozóval, a hátrányok csökkentése miatt.
- Szervezzen közös tevékenységeket a gyermekek és a családok számára.
- Az erkölcsi tulajdonságok, szociális készségek és képességek attitűdök, azaz kompetenciák (együttműködés, önállóság, segítőkészség, önkifejezés, önérvényesítés, önfegyelem, a közös értékek óvása, védelme, kitartás, akarat, feladat, szabálytudat, együttérzés, önzetlenség, figyelmesség stb.) fejlődéséhez, a szokások gyakorlásához, szükséges tevékenységi, és értékelési rendszer, interakciós kultúra biztosítása, az értékrend megalapozása.
- Az óvodai dokumentumokban megfogalmazott normarendszer elfogadására, nevelési felfogásba építésére motiválás. A családok által képviselt különböző gondolkodásmódok értékeinek elfogadása. A szülőkkel, gyermekkel való közös gondolkodás, véleménycseré, döntés eredményeként a programmal összeegyeztethető, plurális értékek beépítése az óvoda normarendszerébe. (Inkluzív nevelés, pld: migráns gyermekek.)
- Irányítsa a gyermekek figyelmét az őket körülvevő szépségre, a követendő jó tulajdonságokra. Ismertesse meg a gyerekeket a kulturális értékekkel, erősítse bennük a hazaszeretet érzését, a nemzeti identitástudatot.
- A szocializálás gyakorlatát akkor teljesíthetjük hatékonyan, ha óvodásainknak egyenként is maximálisan segítséget nyújtunk. Ha biztosítjuk életkori és egyéni, pszichológiai és szociológiai okokból - adódó – sajátosságaik, igényeik, szükségleteik kielégítését, az egyre magasabb szintű tevékenységi formák lehetőségét. Ezáltal alapozzuk meg, alakítjuk és fejlesztjük azokat a tulajdonságokat, melyek a gyermeket később egy közösség értékes tagjává tehetik.

A fejlődés várható eredményei:

- Ismeri szűkebb, tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kapcsolódás alapja.
- Ragaszkodik óvodájához, a kisebb gyermekhez, felnőttekhez.
- A gyermek igényévé válik a helyes viselkedési szabályok betartása.
- Egymást figyelmeztetik a szabályok betartására.
- A felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak.

- Közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- Konfliktushelyzetben társaikkal megegyeznek.
- Érdeklődnek barátaik, társaik iránt. A csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadják.
- Óvodán kívül, ha találkoznak, szeretettel köszöntik egymást.
- Ismerik saját képességüket, megfelelő önbizalommal rendelkeznek, de a kudarcot is el tudják fogadni.
- Örömeiket szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra.
- Kialakul a gyermekek Én-tudata és érvényesítési törekvései.
- Képesek kapcsolatteremtésre, együttműködésre.
- Elfogadják a különbözőséget.
- Akaratukat alá tudják vetni mások akaratának.
- Örülnek a közösen elért sikereknek, ötleteikkel alakítják környezetüket.
- Alkalmazkodnak a szabályokhoz, tudják késleltetni szükségleteik kielégítését.
- Készen állnak az iskolai életre, az új környezet elfogadására.

III.3.3.3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az óvodás gyermekek értelmi fejlesztése az egyéni fejlődésüket figyelembe véve megfelelő fokon, sajátos módon történik. A gyermekeket aktivitásra, problémák meglátására és kifejtésére és azok megoldására tegyük képessé. A beszéd, a kommunikáció a gyermek környezetével való érintkezésének, önkifejezésének, gondolkodásának legfőbb eszköze legyen. A kommunikáció által erősödjön gyermek biztonságérzete, bővüljön tájékozottsága, gazdagodjanak ismeretei, kapcsolatai, fejlődjön beszédképessége, anyanyelvi kultúrája.

Az óvoda a gyermek közvetlen környezetéből hozott ismereteire, a gyermek megismerési vágyaira, érzelmi beállítottságára és érdeklődésére támaszkodva fejleszti. Az iskolára való előkészítés az óvodában nem külön feladat, hanem a gyermeki személyiséget kibontakoztató három-négy éves nevelési feladat eredménye. Az iskolai beilleszkedés közvetett segítségével az óvoda kiegészíti a családi nevelést.

Az értelmi képességek kialakítására, az érzékelésre, a figyelem, a képzelet, a gondoskodás fejlesztésére, az óvodai nevelés számtalan lehetőséget biztosít. Nagyon fontosnak tartjuk nap, mint nap megkeresni a módot arra, hogy a gyermek lássa, hallja, tapasztalja, megismerje, a körülötte levő dolgokat, jelenségeket, változásokat. Az értelmi fejlesztés a megismerésen alapul, amely nem más: mint a gyermek fejlődését alapvetően meghatározó pozitív tevékenységek összessége. A változatos tevékenységek során sajátos analízisével, szintézisével, erősödik az észlelés képessége a memória, figyelme, képzelet és kreativitás.

Célunk: problémamegoldó gondolkodásra ösztönözni a gyermekeket a játék és tapasztalatszerzés alkalmával.

Az anyanyelvi nevelés célja:

Az óvodai anyanyelvi nevelés, mint komplex folyamat segítse a szociális kapcsolatok kiépítését, valamint legyen az egymás közötti kommunikáció legfontosabb eszköze. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységforma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelvi nevelés közvetítő elemként jelen van a nevelési folyamat minden mozzanatában. Eredményes megvalósítása hozzájárul a gyermekek zökkenőmentes iskolai tanulásának megkezdéséhez. A beszéd a környezettel való érintkezésnek, az önkifejezésnek és a gondolkodásnak a legfőbb eszköze.

Fejlesztési feladatainak a család a környezet megismeréséből kell kiindulnia. Az egyéni képességek megismerése tudatos és folyamatos kell, hogy legyen. Az újabb fejlesztési szint felismerése érdekében minden adódó lehetőséget ki kell használni beszélgetésre.

Kiemelt szerepe van az értelmi fejlesztés megvalósításában az ANYANYELVI NEVELÉSNEK, amely az óvodai élet minden mozzanatában jelen van. A kisgyermek beszélni tanulása, nagyon hosszú folyamat, amely egyfelől az artikulációs másfelől pedig a perzepciós rendszer tökéletesedésével jellemezhető.

A mindennapok társas helyzeteihez rugalmasan alkalmazkodó, komplex kommunikatív viselkedésen belül kialakuló beszédkapcsolat feltételeinek kialakítása, beszédképesség fejlesztése.

Ahhoz, hogy a gyermek helyesen beszéljen és megértse az elhangzó beszédet, elengedhetetlen a családi, szülői háttér, később pedig az óvodai környezet és az óvodapedagógus kifogástalan, mintaszerű beszéde. Az óvodának, illetve az óvodapedagógusoknak óriási szerepük van, hiszen a legszenzitívabb korban (3-7 éves időszakban) mintául szolgálnak az anyanyelvét éppen elsajátító kisgyermeknek.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Ismerje meg a családok anyanyelvi kultúráját
- Az óvodapedagógus és gyermek közötti kialakult bensőséges kapcsolat segítse elő a sokrétű kommunikációs helyzetnek megfelelő: beszédritmus, hangerő, hanglejtés, beszédképesség és metakommunikáció fejlődését.
- Fejlessze a gyermekek beszédértését, mondatalkotási képességét
- Késztesse a gyermekeket gondolataik, érzelmeik, szükségleteik, kívánságaik szóbeli kifejezéseire. Törekedjen arra, hogy a gyermekeknél a tevékenységek során kialakuljon a párbeszéd az egymásra figyelés.
- Segítse a gyermekeket a különbözőség elfogadásában, törekedjen arra, hogy a gyermekekben kialakuljon az igény és képesség a beszédkapcsolatokon alapuló együttműködésre.
- A gyermekek beszédkedvének motiválásával, alakítsuk ki az igényt a megnyilatkozásra: élmények, érzelmek és ismereteik közlésére.
- Figyelemmel kísérjük a gyermekek egyéni kialakulóban lévő beszéd-sajátosságait, hogy megalapozzuk gyermekeinkben a készséget a szóbeli kapcsolatteremtésre, a szóbeli kapcsolat fenntartására, a nyelvi kommunikációra.
- Egyénre szabott differenciált fejlesztés alkalmazása
- A készségkialakítás során értelmi szintjüknek és érdeklődésüknek megfelelően megérezteszük velük a beszéd funkciót és a funkciókat hordozó nyelvi eszközöket – gondolatokat kifejező dialógus az érzelmeket tükröző hangsúly, ritmus- jelentőségét.
- Problémamegoldó képességek fejlesztése a problémák meglátására, okainak megismerése, megoldási módok keresése.
- Változatos élményekkel, vers, mese, bábjáték, mondókázás, nyelvi játékokkal fejlessze a gyermekek szókincsét, beszédszerveket (játékos légző gyakorlatok, hangutánzó gyakorlatok, nyelv és ajakgyakorlatok).
- A kiemelkedő képességgel rendelkező gyermekek felismerése, fejlesztése.
- Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése személyre szabott pozitív értékeléssel a tanulási készségek, képességek differenciált fejlesztésével.

- A szociokulturális háttér figyelembevételére épülő differenciált készség- és képességfejlesztés megvalósítása. A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó, valamint migráns gyermekek differenciált támogatása a magyar nyelv elsajátításában.
- A gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építés. A spontán szerzett tapasztalatok rendszerezése, bővítése mellett ezek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlásának biztosítása.
- Irodalmi szövegek, kifejezések, szólások nyelvi fordulatok használatával, gazdagítjuk a gyermekek kifejezőkészségét ritka, régies tájnyelvi szavak megismertetésével.
- Tudatosan és folyamatosan megfigyeljük a gyermekek beszédkésztségét, felmérjük beszédhibáikat. Súlyosabb, vagy rögzült beszédhibával logopédushoz irányítjuk őket.
- Törekszünk arra, hogy gyermekeinknél szokássá váljon az udvarias kifejezések használata, egymás tisztelete, megértése, amely a szociális viselkedés fejlesztését is szolgálja.
- Fokozott figyelmet fordítunk arra, hogy az óvodapedagógusok az óvodai munkát segítő dolgozók beszéde példamutató legyen.
- Az együttműködés, kommunikáció elősegítésére követendő mintát mutat a gyermekek és szülők számára a digitális eszközök funkcionális használata terén.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- utánzásos minta és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás.
- spontán játékos tapasztalatszerzés
- cselekvéses tanulás
- gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés tapasztalatszerzés, felfedezés, új gyakorlati probléma megoldás

A fejlődés várható eredményei:

- Összefüggően beszélnek, bátran nyilvánítanak véleményt, elbeszélésük folyamatos
- A feltett kérdésekre pontosan, adekvátan felelnek.
- Motiváltak a szóbeli közlésre
- Képesek a hallott szöveg megértésére
- Képesek az ok-okozat összefüggések megfogalmazására, következtetések levonására.
- Szókincsük életkoruknak megfelelő
- Beszédhelyzetekben megfelelő beszédfordulatokkal teremtik meg, és tartják fenn a kapcsolatot
- Figyelmesen végighallgatják társaikat és a felnőtteket
- A tanult mondókákat, verseket, meséket felidéznek, eljátsszák
- Alkotás közben beszélgetnek, énekelnek, mondókáznak
- Megnevezik a térirányokat és végrehajtják a térben való mozgásra vonatkozó utasításokat
- Időészlelésére jellemző, hogy tájékozódnak a napszakok, évszakok és a hét napjai között
- Szándékosan emlékeznek a közeli és távoli eseményekre is

III. 4. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI

Óvodai nevelésünk célja a teljes gyermeki személyiségfejlesztése és az életre való felkészítés a tevékenységek által és a tevékenységeken keresztül. E célt szerteágazó egymásra épülő egymással

összefüggő feladatokkal, komplex módon érvényesülő tevékenységekkel érjük el. Az óvodai nevelésünk legtartalmasabb leggazdagabb fejezetéhez érkezünk. E gyűjtőfogalom alá rendezzük a tevékenységformákat és a fejlesztés tartalmi eszközeit.

A komplex tevékenységi formák sorrendje:

- JÁTÉK, a tevékenységekben megvalósuló tanulás
- a külső világ tevékeny megismerése
- művészeti tevékenységek: rajzolás, festés, mintázás, kézi munka; verselés, mesélés; ének, zene, énekes játék, gyermektánc
- mozgás
- munka jellegű tevékenységek

Valamennyi tevékenységi forma fejlesztésénél a következő meghatározó tényezőket vesszük figyelembe:

- Egyrészt azt, hogy a gyermek milyen ismeretanyaggal, készséggel, képességgel, egyéni sajátossággal érkezik az óvodába, tehát a KIINDULÓ ÁLLAPOTOT.
- Megfigyeljük a gyermekek összetételét az ismereteik és készségjellemzőik alapján.
- A gyermeki sajátosságok alapos ismerete, a tevékenységekhez illő szervezeti formák, módszerek megtalálása, a nevelési folyamat ritmusának helyes szabályozása a komplexitás figyelembevételével.
- A gyermekek és szülők igényeit.
- A rendelkezésre álló eszközállományt.

Az óvodai élet tevékenységformái a különböző életkorokban magasabb szinten megismétlődnek, állandó körforgásban vannak. Ez az állandó ismétlődés adta számunkra azt az ötletet, hogy a fejlesztési témákat az évszakok változásaira építsük. A 2006-2007 évi programtesztelés után a – tematikus terveket- a Kompetencia alapú programcsomag ajánlott fejlesztési témáival egészítettük ki. Ezen témákra támaszkodva dolgozzuk ki azokat a tematikus terveket, amely a fejlesztés lehetőségeit adják.

Őszi hangulat	TŰZ (október, november, december)
Tél örömei	VÍZ (január, február, március)
Tavaszbredésére	FÖLD (április, május, június)
Nyári élmények	LEVEGŐ (július, augusztus, szeptember)

III.4.1. A játék

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék - szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat - a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt - a szülő és az óvodapedagógus. Az óvodapedagógus utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd, amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítőtve, kezdeményezővé lesz,

ha a játékfolyamat elakad. Az óvodapedagógus jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, eszközökre, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlétkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabályjátékokhoz.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenység-szervezésben is meg kell mutatkoznia.

A játék olyan komplex tevékenységforrás, melyben az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét. Fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése. Óvodánkban jól kialakult szokás az óvodapedagógusok által készített és alkalmazott szabályjátékok felhasználása a játék, és a tanulási tevékenységekben. Személyiségzavarok kialakulását előzheti meg, feloldja az elfojtott érzelmeket, indulatokat. A játékban a gyermekek folyamatosan gyakorolják az együttműködést, kooperációt és a kölcsönös kommunikációt. Ez teremti meg a társas kapcsolatok alakulását, érzelmi életük gazdagítását.

Valamennyien tudjuk, hogy a személyiség fejlődésének milyen fontos területe a játék, így a benne rejlő nevelési lehetőségeket céljainknak megfelelően, tudatosan használjuk fel. Óvodai életünk mindennapját, minden tevékenységi formáit átszövi a játék, és erre a komplex tevékenységi forrásra épül a pedagógiai programunk.

A játék célja:

A játék megértéséhez ismernünk kell a játék sajátosságait, azokat az ismertetőjegyeket, amelyek megkülönböztetik más tevékenységtől.

- A játék spontán a gyermek szabadon választott, külső készítésektől mentes tevékenységei. Pszichológiai alapja: a gyermek tevékenységi vágya, amely nem a gyermek motorikus nyugtalanságából fakad, hanem cselekvési szükségleteiből és önálló törekvéseiből.
- A játék örömforrás a gyermek számára, melyben a cselekvés, a manipuláció és az elképzelés szerez örömet. Motivációja nem a célban, hanem a tevékenységben van, tehát önmagáért való.
- A játék sajátosan céltudatos tevékenység. A játék célja, mindig az óvodáskorú gyermek közvetlen indíttatásából, belső állapotából, vágyából, indulatából ered. A céltudatosság állandó jellemzője, hogy a konkrét cél nem állandó, könnyen felcserélődik, megváltozik.
- A játéktudat a játék komolyságával ellentétes irányban hat. A játékban a valóság és a képzeleti kép keveredik, de a kettő mégis elkülönül a gyermek tudatában. Viszont a gyermek bármennyire is beleéli magát a játékba, mégis megőrzi realitás érzékét. Ugyanez vonatkozik a kialakult társas kapcsolatokra is.
- A játék fontos meghatározó eleme az utánzás, amely egyben mozgatója a gyermeki cselekvésnek. Az utánzás, a játék és a személyiség fejlődésével kölcsönhatásban fejlődik. A felnőttek tevékenységének a megfigyelése, az utánzó játék alapvető forrása. Így az óvodáskori játékos utánzás a szociális tanulás fontos eszköze.

Az óvodáskorban a játék a tanulás legmeghatározóbb színtere. A gyermek játéka élményen alapszik, ezek útján ismerkedik meg a világgal, a tárgyakkal, a tárgyak tulajdonságaival, a valóság jelenségeivel, eseményeivel, mely hatással van értelmi képességeink fejlődésére.

A játékon belüli tanulás, a gyermek szükségleteihez, igényeihez, vágyaihoz igazított tapasztalatszerzés, melyben a gyakorlás, a sokoldalú próbálkozás ad lehetőséget az akadályok leküzdésére, a konfliktusok megoldására, a problémamegoldó gondolkodás fejlesztésére. Ezek szerint, ahogy a gyermek egyre képesebbé válik az összetettebb, bonyolultabb játékokban való részvételre, így válik képessé a tudatosabb tevékenységek önkéntes vállalására, így jelenik meg a belülről vezérelt játéktémák mellett a külső késztetésen alapuló játékok igénye is.

Céljaink:

A megfelelő csoportlégkör biztosítása elfogadó, segítő, támogató attitűddel, differenciált módszerekkel, multikulturális- interkulturális szemlélettel. Megteremteni a szabad mozgást, a szabad tevékenykedést az önállóság a kezdeményezés és együttjátás és munkálkodás lehetőségeit. Pedagógus szerepe a játékban: támogató, inspiráló, közvetítő, feltételeket megteremtő. Szükség és igény szerint játszik, partnerségre törekszik. A közösségi élet, a játék szabályainak, normáinak gyermekekkel és szülőkkel közös formálása, a gyermeki véleménynyilvánítás és döntőképeség erősítése különös tekintettel a konfliktushelyzetek megoldási lehetőségeire. Állandó szokásokat, hagyományokat és ritmikus életrendet kialakítani. A gyermekek adottságait figyelembe véve fejlődését maximálisan segíteni.

Társas és baráti kapcsolatokat, illetve kisebb csoportok kialakulását elősegíteni. Törekedni kell a gyermek szociális helyzetéből adódó különbségek csökkentésére, a komplex személyiség fejlesztésre. A gyermekek személyiségének fejlettsége olyan szintet érjen el, amely biztosítja, hogy az iskolába jól be tudjanak illeszkedni, az ottani körülményeknek megfelelően tudjanak viselkedni és tanulni.

Testileg-lelkileg egészséges érdeklődő a világ megismerésére törekvő, kezdeményező, kreatív, határozott jellemű, érzelmekben gazdag, segítőkész személyiség kialakítása.

Az óvodapedagógus feladata:

- A játékhoz szükséges megfelelő feltételek megteremtése.
- A rugalmas napirenden belül az elmélyült játék kialakításához minél hosszabb, folyamatos játékidő biztosítása.
- Közösségi életük fejlődéséhez szükséges kiegyensúlyozott, nyugodt légkör megteremtése.
- Különösen fontos a gyermekek életkori követelményeinek figyelembevételével megfelelő helyet, esztétikus környezetet biztosítani számukra ideiglenes és állandó játszóhelyek kialakításával.
- Teremtsünk lehetőséget: a nyugodt, de a mozgást és testi képességeket fejlesztő játszóhely kialakítására, az óvodaudvaron, kertben és kirándulások alkalmával.
- A játékszerek és játékeszközök legyenek esztétikusak, tartósak, könnyen tisztíthatók. Feleljenek meg a gyermekek igényeinek, keltsék fel érdeklődésüket.
- A megfelelő készen vett játékeszközök biztosítása mellett, közösen készített eszközök, a sokféleképpen felhasználható anyagok, szerszámok, a különböző családi kultúrák pozitív elemeire emlékeztető tárgyak, valamint a megismert egyéni élményekhez kapcsolódó eszközök biztosítása melyek erősítik a gyermeki kreativitás önkifejezés, alkotókedv közös tervezés együttműködés kibontakoztatása.

-
- A játék fajták témája, tartalma, a gyermek egyéni vagy közösen szerzett benyomásaira, tapasztalataira épüljön.
  - A gyakorló játéknál biztosítsunk lehetőséget az ismétlések révén a különböző képességek gyakorlására.
  - A gyakorló játék: kutató, manipuláló, hallási, látási megismerésen alapuljon. Fejlessze a hangképző, beszédképző, a mozgást gyakorló (nagy és finom mozgás) cselekvési és gondolkodási megismerő folyamatokat.
  - Fejlessze a gyermek erejét, ügyességét, állóképességét és izomrendszerét.
  - Építő és konstruáló tevékenységében a vizumotoros (látásos-mozgás) és problémamegoldó gondolkodást és megfigyelőképesség kialakulását.
  - A szerepjáték pedagógiai szempontból nyújtson lehetőséget a személyiség minden vonásának, minden készségének fejlesztésére, a legkülönbözőbb ismeretek elsajátítására, gyakorlására.
  - A szerepjáték biztosítsa a gyermek kezdeményező-készségének, önállóságának megvalósítását. Tapasztalataikhoz, ismereteikhez, elképzeléseikhez fűződő érzelmeik kibontakoztatását.
  - Törekedjen az óvodapedagógus arra, hogy a gyermekek változatos szerepekben vegyenek részt a játékban, ahol egyéni képességeinek legfejlettebb szintjére juttassa el őket.
  - A szerepjáték tevékenységi formái által fejlődjön megfigyelő, empátikus és társas kapcsolatteremtő képességük, szociális érzékenységük.
  - Az óvodapedagógus alakítsa ki a gyermekekben az igényt, hogy játékaikhoz önmaguk által létrehozott eszközöket használjanak fel. Ennek teremtse meg a feltételeit, hogy bármikor rendelkezésükre álljon.
  - Nyújtson segítséget a különböző anyagok, eszközök, szerszámok használatának elsajátításában. Játékaik elkészítése közben, ösztönözze őket újabb ötletek kipróbálására.
  - A létrehozott eszközöket minden esetben használják fel különböző játékaikban, dramatizálásban, konstruálásban.
  - A barkácsolás fejlessze megfigyelőképességüket, megismerő folyamataikat, képzeletüket, kezűgyességüket, gondolkodásukat és vizumotoros képességüket.
  - A dramatizálás: a gyermeki játék élményhátterét, a valóságot és a mesevilágot tükrözze. A dramatikus játékban a képzeletbeli képekből építhesse a verbális jelzések segítségével, így kell eljutnia a gyermeknek a cselekmény elgondolásáig, majd a cselekmény megalkotásáig.
  - Feladatunk ezért a rendszeres irodalmi élmény nyújtása.
  - Alakítsunk ki olyan „varázslatos” környezetet, légkört, amely mesemotívumok, cselekmények, mesés szerepek kreatív megformálására ösztönzi a gyermeket.
  - A bábjátékban a gyermekek közvetlenül nyilvánuljanak meg. Bábozásuk tükrözze a környezethez való viszonyukat, az átélt cselekvés és történet felhasználásával, úgy, hogy közben oldódjanak gátlásaik, szorongásaik.
  - Az építő-konstruáló játékban az alkotás igényét kell kialakítani a gyermekben, mely kreativitásuk mellett értelmi és társas képességeiket is sokoldalúan fejleszti.
  - Biztosítanunk kell az életkori sajátosságoknak, és egyéni képességeknek megfelelően a játékszerek különböző fajtáit: fa, fém műanyag, félkész játékszerek, eszközök.
  - Segítse elő az óvodapedagógus, az egyszerűtől induló, majd az egyre bonyolultabbá váló alkotások létrehozását. Segítse elő a választott vagy elképzelt modell egyre pontosabb megközelítését, a bonyolultabb játékelemek biztos kezelését, a szerepjátékkal való sokoldalú kapcsolatát.

- Szabályjáték alkalmazásával alakítsuk ki a gyermekekben a szabály dominanciáját, s az ahhoz tartozó helyes viselkedési formát – NORMÁT.
- E játékfajtánál fejlesszük önuralmukat, önfegyelmüket, toleranciájukat, felelősségüket és feladat tudatukat.
- E mozgásos szabályjátékok biztosításával alakítsuk ügyességüket, állóképességüket, kitartásukat és mozgáskoordinációjukat. Növeljük gyorsaságukat, rugalmasságukat.
- A gyermek megismerési vágyának, kíváncsiságának sokoldalú érdeklődésének kielégítése.
- Lehetőséget kínálni a gyermekek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömeit. Ennek érdekében indokolt esetben használja az IKT- eszközöket is.
- A gyermek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenységek biztosítása.
- A gyermek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése.
- A cselekvéses tanulás személyre szabott legyen, az óvodapedagógus pozitív értékeléssel segítse a gyermek személyiségének kibontakozását.
- Értelemfejlesztő játékok beiktatásával törekszünk a megismerési folyamat kialakítására, az értelmi képességek, a figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás, és fogalomalkotás bővítésére.
- Valamennyi játéktevékenységben tartsuk tiszteletben a gyermeki játék önállóságát. Segítsük elő a szocializációs folyamatok erősödését, a gyermekek közötti kapcsolatteremtő és együttes cselekvés képességeiben, a közösségi magatartási formák kialakulásában.
- Az óvodapedagógus figyelje, értse, érezze gyermekei játékát, mindig ott, és annyi segítséget nyújtson, amennyit fejlődésük igényel.
- A gyermeki szerepjátékot kísérő párbeszédet támogatása verbális ismeretekkel, fogalomalkotás segítségével, a beszéd, prozódiai elemeinek gazdagításával. Beszédalkalmakkal, az új szavak, szófajok, különböző igeidők, módok, ragozás tanulásának fogalmak megértésének a magyaros mondatalkotás kontextusos beszéd, szóbeli kapcsolatteremtés kialakulásának segítése.

A fejlődés várható eredményei:

- Legyen öntevékeny, önálló.
- Képes legyen alkotóan részt venni a játékban egyedül és társaival is.
- Beszéde legyen érthető, folyamatos, tiszta, ami élményeinek, ismereteinek, gondolatainak, érzelmeinek, vágyainak közlésére szolgál.
- Bátran kérdezzen a felnőttől és a társaitól.
- Véleményét ki tudja fejezni.
- Legyen kreatív.
- Mozgása legyen összerendezett, harmonikus.
- Rendelkezzen elemi szinten az önelfogadás, önértékelés képességével.
- Legyen toleráns társaival, fogadja el, hogy nem vagyunk egyformák.
- Együttműködése által tudjon együtt játszani, csoportos feladatokat elvégezni.
- Ismerje az alapvető viselkedési formákat.
- Rugalmasan alkalmazkodjék azokhoz az új szabályokhoz, melyek megfelelnek a gyermeki tevékenységeknek.
- Legyen segítőkész, ha kell, kérjen segítséget.
- Képes legyen alkalmazkodni másokhoz.
- Képes legyen konfliktusait társaival rendezni.

- A problémák, megoldására csak akkor kérje a felnőtt segítségét, ha nem tudja önállóan megoldani.
- Tudja, hova tartozik, legyen tisztában nemzetiségével.
- Korának megfelelően tartsa be azokat a magatartási formákat, melyek a természet és társadalmi környezet megbecsüléséhez szükségesek.
- Tartsa rendben a körülötte levő tárgyakat, vigyázzon játékaira, azokra az eszközökre, melyeket használ, legyen igénye a tisztaság.

III.4.2. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Az óvodában a TANULÁSI folyamat a JÁTÉKBAN egyrészt spontán, másrészt a nevelési célok érdekében sajátosan szervezett tevékenységi formákban valósul meg. A játék és a tanulás kapcsolatát és egymásra épülését, a két tevékenységre jellemző komplexitás is bizonyítja, amennyiben mindkét fogalomhoz többféle tevékenység is tartozik. A játék sokféleségét már megismertük, ugyanígy a tanulás felosztása szerint lehet többféle. Beszélünk: motoros, szociális és verbális tanulásról, de ugyanezeket felfedezhetjük a játékban is.

A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése. Az óvodai tanulásban kiemelkedő szerepe van a MOTIVÁCIÓ-nak. A gyermekek érdeklődésének tevékenységi vágyának felkeltéséhez elengedhetetlen. A játék és a tanulás közös elemei egyaránt meghatározói a játékon belül és játékon kívüli tanulásnak, így a játékon belüli tanulás, kisugárzik a játékon kívüli tevékenységekre. A gyermekek spontán játékaikban tapasztalnak, kísérleteznek, felfedezik és megismerik környezetüket. A játék tehát a tanulás alapvető formája.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés;
- a játékos, cselekvéses tanulás;
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés;
- a gyakorlati problémamegoldás.

A nevelés egészen belül megvalósuló tanulás lehet

- Önálló vagy irányított tapasztalatszerzés.
- Komplex tevékenységek, kötött és kötetlen kezdeményezések, önkéntes szabad játékban választható tevékenységek, séták, kirándulások, beszélgetések.

A tanulás szervezési módjai

- mikrocsoportos
- páros és
- egyéni

A nevelés egészén megvalósuló tanulás lehet

- Mindennap jelen lévő: mesélés, verselés, anyanyelvi nevelés; rajzolás, festés, mintázás, kézi munka; mozgás
- Tervszerűen kezdeményezett: külső világ tevékeny megismerése (matematikai tapasztalat szerzéssel), ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Komplex fejlesztési területek felosztása:

- Őszi hangulat - Tűz (október, november, december)
  - Téli öröme - Víz (január, február, március)
  - Tavasz ébredése - Föld (április, május június)
  - Nyári élmények - Levegő (július, augusztus, szeptember)
- A négy komplex fejlesztési terv három témakör köré csoportosul:
- család
  - élő és élettelen világ
  - közösségi nevelés

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építés. A spontán szerzett tapasztalatok rendszerezése bővítése mellett ezek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlásának biztosítása.
- Sokszínű, változatos cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálása. Az egyéni tanulási utak támogatása a gyermeki szükséglethez, és egyéni képességhez igazodva.
- Kompetenciák fejlesztése, attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése.
- Értelmi képességek fejlesztése érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás.
- A gyermekek kíváncsiságának, megismerési vágyának, sokoldalú érdeklődésének kielégítése.
- A gyermekek számára olyan szituációk biztosítása, ahol megismerő, felfedező, kutató vágyait kielégíthetik.
- Megfelelő tevékenységek biztosítása a gyermekek érdeklődésének figyelembevételével.
- A gyermekek aktivitásának, önállóságának, kitartásának, figyelmének, feladat és szabadságtudatának fejlesztése.
- Az óvodapedagógus nyújtson segítséget a gyermekek tapasztalatszerzéséhez, melyben saját teljesítőképességét is megismerheti.
- Az óvodapedagógus személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a tanulás irányítása során a gyermek személyiségének kibontakozását.
- A fejlesztéshez szükséges eszközöket és digitális anyagokat ismeri és kritikusan, céljainak megfelelően használja.

A fejlődés várható eredményei:

- Kitartó, fegyelmezett cselekvés jellemezze, hogy az iskolai elvárásoknak meg tudja felelni.
- Legyen képes önálló munkavégzésre, ugyanakkor a neki adott feladatok elvégzéséhez - ha szükséges - bátran kérjen segítséget.
- Legyen feladattudata, feladattartása.
- Legyen nyitott, érdeklődő.

- Gondolkodása, problémamegoldása tegye alkalmassá a cselekvő gondolkodásra, mely az elvont gondolkodás alapja.
- Érzékelésének, észlelésének fejlettségi szintje tegye lehetővé a tanulást.
- Érdeklődése által vezényelve kitartóan dolgozzon.
- Finommotorikája tegye képessé az írás elsajátítására.
- Legyen érdeklődő környezete iránt.

KOMPLEX TEVÉKENYSÉGEK RENDSZERE

III.4.3. A külső világ tevékeny megismerése

A tevékenységek megtervezéséhez, megszervezéséhez, kitűnő pedagógiai alapot az évszakok változásai, a természet szépségei, a gyermek által megérthető világ tárgyai és eseményei adják. Ezért tervezünk a különböző természeti változásoknak megfelelően, hogy a gyermekek újra éljék meg mindazt, amit a tágabb szűkebb környezetünkben tapasztalnak, látnak, hallanak. Ehhez illesztjük a kompetencia alapú programcsomag TŰZ, VÍZ, FÖLD, LEVEGŐ témáit.

Erre alapozzuk minden esetben a gyermeki tevékenység formáit: a játékot, a környezet megismerését a mozgást, a művészeti tevékenységét (vers-mese, ének-zene, énekes játék, rajzolás, mintázás, kézimunka), a munkát és a tanulást.

A külső világ megismerésén belül külön foglalkozunk a természeti-társadalmi környezet megismerésével és a matematikai tartalmú tapasztalatszerzéssel.

A gyermek a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík- és mennyiségszemlélete.

A külső világ tevékeny megismertetésével célunk:

- hogy a gyermekek az őket közvetlenül körülvevő tágabb környezetből olyan tapasztalatokat szerezzenek, amelyek az életkornak megfelelő biztonságos eligazodáshoz, tájékozódáshoz nélkülözhetetlenek. A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól.
- A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.
- Óvodásaink fedezzék fel a valóságban jelenlevő dolgok, események, történések közötti összefüggéseket. Mindezt hassa át a RÁCSODÁLKOZÁS, a LÁTVÁNY, az ÉLMÉNY és az ÖRÖM érzése. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, a gyermek tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

Célunk: az óvodás korú gyermekek környezettudatos magatartásának megalapozása.

Az óvodapedagógus segítse elő az önálló véleményalkotást, döntési képességek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és környezet alakításában. A gyermekek a mindennapi tevékenységek során tapasztalatokat, ismereteket szerezzenek az őket körülvevő természeti, társadalmi tárgyi környezetről, annak jellemzőiről, összefüggéseiről, formai- téri- mennyiségi viszonyairól. Ismerjék

---

és értsék meg az őket körülvevő világot. A világ megismerése megfigyelésekre és tapasztalatokra épüljön. Szeressék és óvják a környezetet, alakuljon ki pozitív érzelmi viszonyuk a természettel és erősödjön a szülőföldhöz való kötődésük.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését.
- Biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartásformálás alapozására, alakítására.
- A gyermekek minél többet tartózkodjanak a természetben, hogy egyre jobban igényeljék a szépet, a környezetvédelem fontosságát és a környezet higiéniéjének szerepét.
- Segítse elő a természetet szerető természettisztelő – értékeit megbecsülő, óvó- védő emberré váljon, személyes példamutatással járuljon hozzá ennek megvalósításához.
- Biztosítson a természetsarokban élőlényekről megfigyelt természeti jelenségekről, stb. szóló folyóiratokat ismeretterjesztő könyveket.
- Az ismeretek gyarapításával, feldolgozásával, ébren kell tartani a gyermek kíváncsiságát, érdeklődését.
- Biztosítsuk a gyermek számára az alkalmi és folyamatos megfigyelést: séták, kirándulások alkalmával, mely segítse elő, hogy maguk fedezhessék fel környezetük tárgyait, jelenségeit, a felfedezés és rácsodálkozás jelentsen örömet számukra.
- A gyermekek kísérjék figyelemmel a természet és az időjárás változásait, s azt, hogy ez milyen hatással van az élőlényekre, növényekre.
- A természet szeretetére, megóvására nevelni gyermekeinket, természet közeli élettel a környezet szeretetének bizonyításával. Erősítsük meg gyermekeinkben, hogy mindez összefügg egymással, melyben legnagyobb felelőssége az embernek van.
- Lehetőséget kell teremteni, a minél több érzékszervvel való tapasztalásra, az élmények több szempontú felidézésére, melyeket folyamatosan használjanak fel tevékenységükben.
- Feladatunk, hogy a gyermek figyelmét a lényeges jegyekre irányítsuk, a beszélgetés kapcsán támaszkodjunk a gyermek korábbi élményeire, ismereteire is.
- Segítsük elő a kísérletek, vizsgálódások, gyűjtések, kirándulások, élőhelyek felkeresését.
- Intézményünkben továbbra is teremtünk alkalmat veteményeskert kialakítására és állatok gondozására (akvárium, téli madáretetés).
- Óvodásaink szívesen és örömmel végezzék el a különböző munkafajtákat a természetsarokban, kertben: ültetés, öntözés, kapálás, szüret, betakarítás, állatgondozás.
- Fejlesszük a gyermekek aktivitását, önállóságát, önfegyelmét és biztonságérzetét, pl.: ültetésnél, gyűjtésnél, szerszámok, talaj előkészítésénél, gondozásnál, ápolásnál.
- Lehetőséget kell teremteni arra, hogy a gyermekek a megszerzett ismereteket gyakorlatban is alkalmazzák, mert csak így nyílik lehetőség ismereteik elmélyítésére, jártasságaik, készségeik kibontakoztatására.

-
- Nevelésünk egyik fontos feladata nemzeti kultúránkhoz, hagyományainkhoz fűződő pozitív érzelmi viszony kialakítása, elmélyítése ünnepek, hagyományok, jeles napok továbbfejlesztése. (ünnepeink: március 15, Karácsony)
  - Népi hagyományok felelevenítése: szüret, Farsang, Húsvét, Pünkösöd.
  - Feladatunk a természettel kapcsolatos megemlékezések Madarak és fák napja, Állatok világnapja, Föld napja révén a természet óvásának, a növények védelmének és a környezet esztétikai igényeinek a megalapozása.
  - Alakítsa ki a szülőföldhöz, nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív viszonyt, tegye lehetővé, hogy megismerjék városunk és környéke lehetőségeit, kiránduló helyeit.
  - Fokozottabban szorgalmazni kell városunk nevezetességeinek megismerését – Diósgyőri vár, Avasi kilátó, Nemzeti Színház, Vadaspark stb. – a lokálpatriotizmus megalapozását.
  - Biztosítanunk kell a rendszerességet, hogy a kiegyensúlyozott megismerő légkörben tanulják meg a társakkal felnőttekkel, a környezetünkben együtt élő emberek az alapvető viselkedési formák elsajátítását (tolerancia, tisztelet, szeretet).
  - Teremtsen lehetőséget különböző gyűjtő tevékenységekre egyszerű vizsgálatok, kísérletek végzésére.
  - A megismerési folyamatokban fejlessze a gyermek kommunikációs készségét, amellyel a gondolkodást, a beszédszerveket mozgósítjuk a nyelvi feladatok megoldására.
  - A környező valóság megismerésének keretein belül szükséges megvalósítani, a matematikai tartalmú tapasztalatok megszerzését, amely az érzékelésre, észlelésre és megfigyelésre épül.

A matematikai tartalmú tapasztalatszerzés és ismeretnyújtás célja:

A gyermek aktivitása és érdeklődése során szerezzon matematikai tapasztalatokat és ismereteket a közvetlen és tágabb természeti- emberi – tárgyi környezetben. Ismerje fel a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat alakuljon ítélőképessége, fejlődjön tér- sík- és mennyiségszemlélete. A matematikai tapasztalatok szerzését, a külső világ tevékeny megismerése során, komplex módon valósítjuk meg:

- Utánzásos minta, minta-modellkövető.
- Spontán játékos tapasztalatszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelésre épülő.
- Gyakorlati probléma és feladatmegoldás.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra adott válaszok.
- Az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek.

A matematikai tapasztalatok kialakításában meghatározó szerepet kapjon a megismerő problémamegoldó tevékenység, a szerkesztő, összerakó munka, az ítélőképesség, melyre teremtünk minél kedvezőbb helyzeteket.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának támogatása.
- Az iskolai megkezdéséhez szükséges matematikai tartalmú tapasztalatok megszerzése; részképességek, műveletek elsajátításának segítése.
- Olyan eszközök és tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyermekek érdeklődését, és természetes élethelyzetekben lehetővé teszi számukra matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.
- A megismerés által fejlődjön alkotókedvük, fantáziájuk, együttműködési tevékenységük.

- A valóság tárgyainak jelenségeinek megfigyeltetésén keresztül fejlesszük forma- és szín észlelésüket. Eközben ismerkedjenek a méret, az irány, a hosszúság és a tömeg viszonylagos fogalmával.
- A környezetben törekedjünk a hallási és látási képességek fejlesztésére, a háromdimenziós látásmód kialakítására, a geometriai formák felismerésére.
- A természetben, a tevékenységformákban segítsük elő a számfogalom kialakulását a számolási készség fejlesztését, a mennyiség rendezettségét, a manipulációs és logikai készség megalapozását.
- A tapasztalatszerzés közben fejlődjön anyanyelvi ismeretük, emlékezetük, gondolkodásuk, képzeletük és feladattudatuk.
- Fontos, hogy megértsék az azonosítást, a megkülönböztetést, az összefüggések felismerését, a formák, mennyiségek összességének előállítását, azok megkeresését és viszonyait.
- Az analízáló szintetizáló műveletek végzése során, jusson el a gyermek a magasabb szintű folyamatok kialakításához, a síkban és térben való tájékozódáshoz.
- Fordítson kiemelt figyelmet az óvodapedagógus a tehetséges gyermekek azonosítására, gondozására és differenciált fejlesztésére.
- A gyermekeken keresztül a szülőkre is hathatunk, tudatosítsuk bennük, hogy a gyermek fejlődéséhez nélkülözhetetlenek a biológiai ingerek, a természetben, társadalomban végzett változatos élmények, tapasztalások.

Fejlődés várható eredménye:

- Megkülönbözteti egymástól az évszakokat, ismeri néhány jellegzetességeit, ismeri a napszakokat.
- Tudja csoportosítani az állatokat élőhelyük szerint, ismeri azok tulajdonságait.
- Alkalmazza a gyűjtőfogalmakat, tudja, mi tartozik oda.
- Alkalmazza a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit.
- Ismeri társadalmi és családi környezete legfontosabb adatait (szülei nevét, foglalkozását, lakcímüket, óvodájuk nevét...)
- Ismeri és megnevezi a környezetében lévő néhány intézményt, és azok rendeltetését.
- Alkalmazza az elemi közlekedési szabályokat, ismer többféle közlekedési eszközt.
- Ismeri a testrészeket, a testének felépítését.
- Képes az általánosításra, következtetések levonására, ok okozati összefüggések felismerésére.
- Észreveszi a természetben lévő szépséget, vigyáz a környezetre.
- Képesek a halmazokat megadott szempont alapján csoportosítani.
- Ismerik a különböző térbeli alakzatokat, kreatív módon alkotnak, másolnak építményeket.
- Felismerik a síkidomokat, meg tudják különböztetni az egymásra rajzolt formákat (Gestalt funkció).
- Tudnak szempont szerint sorba rendezni, sorozatot készíteni.
- Felismerik a tükrös alakzatokat, létre tudják hozni azokat síkban és térben egyaránt.
- Tudnak tízig, húszig számolni, felismerik a több- kevesebb –ugyanannyi fogalmát, létre tudják hozni hozzátevással, elvétellel.
- Ismerik a „pár” fogalmát, képesek megítélni a megállapítások igazságát (igaz-hamis).
- Megkülönböztetik a jobbra, balra irányokat, értik a helyzeteket kifejező névutókat
- Ismernek néhány logikai játékot, betartják azok szabályait.
- Képesek tömegek, űrtartalmak területek összehasonlítására becsléssel, méréssel.
- Nyitottak a matematikai ismeretek befogadására.

III.4.4. A mozgás

Az óvodáskorú gyermek lételeme a mozgás, ezért nem lehet elképzelni tartósan nyugalmi állapotban. Ez a kor a motoros aktivitás sokoldalú megnyilvánulásának korszaka.

A gyermekek ebben az életkorban olyan biológiai, pszichológiai változásokon mennek át, melyek döntő módon kihatnak felnőttkori személyiségük alakulására. A gyermekkorban elmulasztott kihasználatlan lehetőségek nem térnek vissza, negatív jelleggel majd a felnőtt életük kísérő jelenségévé válnak. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlati formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A gyermekek mozgásos aktivitásának kiéléséhez, sokoldalú és harmonikus fejlődéséhez, semmi mással nem pótolható hatékonysággal járul hozzá a játék. A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A képességek fejlesztése mindig a gyermek biológiai fejlettségéhez, életkori sajátosságaihoz igazodik differenciált feladatadással.

A kisgyermek a legtöbb tapasztalatát a legmaradandóbb élményeiket, 3-7 éves korban gyűjti. Ezért programunkban a mozgás fejlesztését két részre tagoljuk:

- A gyermekek különböző önálló szabad mozgása.
A spontán - a játékban, azon belül a szabad játékban - megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.
- A különböző szervezett testmozgás.
A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének - a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás - fejlődésére.

Célunk az óvodáskorú gyermekek mozgásfejlesztésében:

Az egészség megőrzése és megszilárdítása, a szervezet edzése, a szervezet fejlődésének növekedésének támogatása és a testi képességek kialakulásának elősegítése, valamint a mozgásműveltség fejlesztése. A környezet egészséges feltételeinek megteremtése, a tervezett és kötetlen testgyakorlatok, a természet erőinek rendszeres felhasználása, nevelési céljaink megvalósítását segíti.

A mozgás sajátos feladatait részfeladatokra bontva valósíthatjuk meg, amelyek négy főrészt oszthatók.

1. A szervezet általános képzésének a testi fejlődésének biztosítása
  - szervrendszerek, szervek funkcionális tulajdonságainak javítása,
  - a törzsizomzat, végtagok (kéz, láb) sokoldalú arányos fejlesztése,
  - egyéni képességekből fakadó: fejlődési rendellenességek testi elváltozások megelőzése, javítása. (pl.: hanyag tartás, harántboltozat süllyedés)
2. A motoros képességek fejlesztése
  - a test általános erejének, kondíciójának növelése,
  - reakciógyorsaság és mozgásgyorsaság fejlesztése,
  - a fizikai állóképesség növelése,
  - mozgásérzékelés: egyensúlyérzék, mozgékonyaság, hajlékonyság, rugalmasság, lazaság fejlesztése.
3. A mozgásműveltség kialakítása
  - mozgáskészségek, mozgássajátosságok kialakítása,
  - a mozgásos cselekvések helyes végrehajtási módjainak elsajátítása,
  - a mozgásos formák cselekvések esztétikus kivitelezése.
4. A játék versenyigény felkeltése, kielégítése, a mozgás megszerettetése.
  - A gyermekek számára válják biológiai és kulturális szükségletté a rendszeres testmozgás.
  - A rendszeres sporttevékenységein keresztül segítjük a szervezet edzettségét és teherbíró képességét.
  - Élményekben gazdag, vidám, kooperatív versenyek szervezésével fejlesztjük közösségi magatartásukat.

- A mozgás formáinak gyakorlása közben alakítsuk az egészséges életmód szokásait.

Döntő feladat valamennyi részterületen a gyermeki szervezet sokoldalú arányos fejlesztése, csontozatának erősítése, a helyes testtartás kialakítása, a mozgás- és játékgény kielégítése.

A külső világ tevékeny megismerésének feladata, hogy a gyermek minél több időt töltsön a szabadban, ezért mozgásfejlesztésük is ilyen formában történik az időjárás függvényében. A gyermek, különböző jellegű önálló szabad mozgása – számos egyéb hatás mellett – ezért is jelentős, mert kipróbálhatják saját mozgásbeli teljesítőképességüket.

Az óvoda udvara a mozgásfejlesztésének egyik legfontosabb színtere, ahol a gyermekek megfelelő játszóterülettel rendelkeznek és az udvari játékeszközök sokféle mozgáslehetőséget kínálnak. Így tapasztalhatják az újabb és újabb próbálkozások után, hogy egyre több mindenre képesek. A szabadon mozgó gyermek sokféle mozgáspróbája során megtanulja, a veszélyhelyzet felmérését, de jó pedagógiai feltételek mellett a veszélyhelyzet megszüntetését is.

Az önálló szabadban végzett mozgás, nem csak az egyes változatos mozgásformákra adnak lehetőséget, hanem szerep és szabályjátékokra, udvari munkára, amely hasonlóan alakítja a szervezet sokoldalú fejlesztését. (Sport- és versenyszerű játékok a népi dalos körjátékokra, építő, konstruáló játékokra, szerepjátékokra és kerti munkára.

Mindezek együtt olyan ötleteket, élményeket, olyan motivációkat hívhatnak elő a gyermekből, amelyekre vagy nincs, vagy csak nagyon korlátozottan van lehetőség a csoportszobában. Ezek mind a kis és nagymozgásokat, az érzékszerveket és kreativitásukat, valamint a társas kapcsolataikat jelentősen fejlesztik.

A szervezett mozgás jelentősége jól ismert a rendszeres egészségfejlesztő testmozgás megvalósításában.

A mozgás anyagát az óvodáskorú gyermek életkori sajátosságát figyelembe véve a torna, az atlétika és a labdajátékok ágaiból választjuk ki, melyet a gyermekek vízhez szoktatásával, úszás oktatásával és gyermektáncsal egészítünk ki.

Az óvodai mozgás területén motoros képességek fejlesztése, a mozgásanyag megválasztása, a gyermekek mozgásaktivitása a 3-7 éves korú gyermekek sajátosságaira épül. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás elősegíti a tudatos tervszerű mozgáskészség megalapozását, illetve a mozgások finom koordinációjának kialakulását, majd megszilárdítását és a motoros képességek fejlesztését. Miután minden nap alkalmazzuk ezért lehetővé válik, hogy a kötelező mozgás tevékenység során már megtanult mozgásokat még jobban megismerjék és elsajátítsák a gyermekek. A szervezett mozgásfejlesztésnél, elsődleges szempont a gyermekek életkori és egyéni fejlődésükből adódó különbségek figyelembevétele. Fontos feladat, a jó szervezés, a rendelkezésre álló idő aktív kihasználása, a vidám, jó hangulat megteremtése. Mivel a mozgásfejlesztés a családon és az óvodán belül valósul meg, így nagyon fontos, hogy tudatosítsuk a szülőben a rendszeres testmozgás és testedzés fontosságát.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvodában tartózkodás teljes időtartama alatt biztosítsa a megfelelő helyet, időt, eszközt, tiszta környezetet a gyermek mozgásfejlődésének kielégítésére.
- Adjon lehetőséget a gyermekeknek minél hosszabb időtartamon keresztül a szabad levegőn való tartózkodásra.
- Biztosítja a gyermekek szabad mozgásgyakorlásának feltételeit.
- Egyensúlyérzék fejlesztése.
- Helyes testtartás kialakítása.
- Változatos eszközök és a gyermek önálló szabad mozgásának biztosításával tegye lehetővé, hogy a rendszeres egészségfejlesztő testmozgás örömet jelentsen a gyermekek számára.
- Szervezze úgy a csoport napirendjét, hogy legyen helye a napi mozgásnak, edzésnek.
- Vegye figyelembe a gyermekek egyéni és életkori sajátosságait.
- Szervezzen mozgásos játékokat, sport, és versenyjátékokat az udvaron.
- Szervezzen lábboltozat erősítő, speciális és tartásjavító gimnasztikai gyakorlatokat.
- Társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak gazdagításával a gyermek –én határainak, a másik észlelésének, az önfegyelem alkalmazkodás, kooperáció képessége fejlődésének elősegítése.
- A mozgásigény, fejlettség, terhelhetőség megismerése.
- Változatos, differenciált, párhuzamosan végezhető lehetőségek biztosítása a mindennapos mozgásra valamennyi gyermek számára.
- Világos, konkrét, értékeléssel a pozitív énkép alakulásának támogatása.

A fejlődés várható eredményei:

- A gyermek szeret mozogni, kitartó a mozgásos játékokban.
- Tartásuk be a szabályokat a különböző versenyjátékok játszásakor.
- Ismeri az irányokat, tud térben tájékozódni.
- Tud ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- Szeret futni, képes 50-100 métert kocogni.
- Tud labdát vezetni, pattogatni.
- Célba dob egykezes felső dobással.

III.4.5. A művészeti tevékenység feladatai

A művészeti nevelésnek nagy szerepe van a személyiség egészséges fejlődésében, elősegíti az érzelmek sokszínű kifejezését, átélését, valamint az önkifejezés eszköze. Programunk komplex módon értelmezi a művészeti nevelést. A különböző területek összekapcsolása maradandó élményt nyújt a gyermekek számára. A verselés mesélés; az ének, zene, énekesjáték, gyermektánc; és a rajzolás, festés, mintázás, kézimunka állandóan jelen lévő választható tevékenység a csoportszobában és a szabadban. A művészet gyönyörködtet, tetszik a szemünknek, fülünknek, jó érzéssel tölt el bennünket, kellemes élményt nyújt, élvezetet okoz, pihentet, szebbé teszi környezetünket, életünket. Johan Huizinga holland művelődéstörténész szerint az ember: homo ludens – „játész ember”. Ebből az eredendő játékgényből vezethető le az egész művészeti nevelés. Célunk a világ és nemzetünk művészeti értékeinek megismertetése, az esztétikum iránti igény kialakítása.

Az óvodai nevelésben a verselés mesélés; az ének, zene, énekesjáték, gyermektánc; és a rajzolás, festés, mintázás, kézi munka sok esetben egymást átszőve jelennek meg, ezért is alkalmas a „művészi, szép”, harmonikus egységben történő megvalósítására.

A verselés mesélés, anyanyelvi nevelés

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre.

A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. Cél, hogy megalapozzuk az irodalomhoz, a könyvekhez fűződő érzelmi kapcsolatukat. A verselés mesélés öröm és élmény legyen számukra, olyan formában, hogy közben fejlesztjük a gyermekek erkölcsi érzelmeit, ítéleteit, magatartását, esztétikai fogékonyságát.

Legfontosabb a **magyar anyanyelv elsajátítása**, a gyermekek beszédképességének kifejezőképességének, szép kiejtésének, a helyes hangsúlyozásnak megalapozása, szókinccsünk gyarapítása. A versekkel, mesékkel való megismertetés csak akkor érheti el kitűzött célját, ha válogatunk az irodalmi alkotások között és gyermekeinknek a legértékesebbeket kínáljuk. Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Egységes műveltségi anyagot kell közvetítenünk, figyelembe véve a gyermekek életkori sajátosságait és érdeklődését.
- Arra kell törekednünk, hogy az általunk átadott műveltségi tartalom, legyen mindenekelőtt nemzeti, így kerüljenek első helyre a magyar népköltészet és az irodalmi műalkotások: mesék, versek. A mesélés, verselés kezdeményezés anyaga legyen, változatos gerincét a magyar népmesekincs alkossa, kiegészítve más népek meséivel, igaz történetekkel, rövid elbeszélésekkel és klasszikus mesékkel.

- Biztosítani kell, hogy érvényesüljön az érzelmi, értelmi és anyanyelvi nevelési feladatok sora, a gyermekirodalomhoz szorosan kapcsolódó tevékenységek, módszerek (bábjáték, dramatizálás) sajátos eszközeivel.
- A verselés mesélés adjon lehetőséget az indulatok feldolgozására, a szorongások leküzdésére, a gátlások megszüntetésére, mivel ez mozgásba hozza a gyermeki képzeletét, amely megbékíti félelmeivel és erősíti önbizalmát.
- Törekedni kell kisebb csoportokban, dúdolók, ritmikus mondókák, mondóka mesék alkalmazására. A verselés mesélés anyagát, a felelgetős mondókák, halmozó és láncmesék, verses mesék és fokozatosan hosszabbodó bonyolódó prózai mesék váltsák fel.
- A versek lehetőleg mozgásos fantáziához, vagy énekes játékhoz kapcsolódjanak, ahol a ritmus és a hangzás legyen az elsődleges.
- Aktív és passzív szókincs bővítése, kommunikációs képesség fejlesztése.
- Biztosítsunk lehetőséget minden nap folyamán a verselésre, mondókázásra, mesélésre. Törekedjünk az ismétlések gyakoriságára, melyhez párosuljon megfelelő előadásmód (metakommunikáció) és esztétikus szemléltető eszköz.
- Szervezzünk bábműsort gyermekeink számára, teremtsünk lehetőséget bábszínház és színházi előadás megtekintésére.
- Adjunk lehetőséget a gyermekek óvodán kívül szervezett élményeinek reprodukálására.
- Az irodalmi élmények feldolgozását segítsük elő különböző eszközök, anyagok, barkácsolási lehetőségek biztosításával.
- Javasolja a szülőknek, hogy otthon is verseljenek, meséljenek
- Ünnepek, ünnepélyek, hagyományok, jeles napok alkalmával, versek, mesék, történetek megismertetésével emeljük az ünnep hangulatát.
- A verselés mesélés alkalmával, a gyermeki személyiség lehető legsokoldalúbb harmonikus, szilárd erkölcsi alapokon nyugvó fejlesztésére törekszünk úgy, hogy megszeretessük a népköltészeti és irodalmi műalkotásokat.

A fejlődés várható eredményei:

- Szereti, és szívesen hallgatja a meséket, verseket.
- Várja, igényli a mesehallgatást.
- Kedvenc meséjét önállóan elmondja, eljátssza, illetve társakkal közösen képes dramatizálni.
- Tud mesét, történetet kitalálni, s azt mozgásban megjeleníteni.
- Önállóan is vállalkozik meseszövegre.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc célja, hogy a gyermek szép iránti fogékonyságát, nyitottságát, zenei képességének fejlesztését elsősorban érzelmi alapokon próbáljuk kibontakoztatni.

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánpótlásával.

Cél: a zenét kedvelő, zenét szerető emberek nevelése, a zenei anyanyelv megalapozása, a gyermek, hallás, ritmusérzék, harmonikus szép mozgás fejlesztésében. A zene keltse fel és fokozza az aktivitást, szabályozza a feszültséget, indulatokat vezessen le. Teremtsen nyugalmat, mobilizálja a különböző érzelmeket, serkentsen a képzeletet és alakítsa a viselkedést.

Az óvodapedagógus feladata:

- Juttassa zenei élményhez a gyermekeket.
- Fejlessze a gyermekek zenei alkotókedvét.
- Hasson a zenei neveléssel a gyermekek érzelmére, értelmére.
- Az óvodába lépéstől kezdve énekeljünk, mondókázzunk a gyermekeknek.
- Feladatunk az érdeklődés felkeltése, majd fenntartása, s ennek révén szeretettethetjük meg a gyermekkel a zenei tevékenységeket.
- Az ének-zenei tevékenység központi feladata a zenei képességek, és készségek fejlesztése kell, hogy legyen. Fejlesszük a gyermekek alkotókedvét. A dallamhangok tiszta éneklése, utánpótlás alapján történjen, a ritmikai elemek pedig játékos mozgásokkal vésődjenek be.
- A zenei nevelés keretében fejlődjenek a gyermek értelmi képességei is a ritmusképző és hallásfejlesztő gyakorlatok: a zenetanulás, a közös éneklés és játék, valamint a zenehallgatás tegye ezt lehetővé.
- A zenei képesség fejlesztése, a hallásfejlesztés, és a ritmusfejlesztés keretein belül valósul meg
- A zenei ízlés megalapozásához hozzátartozik a zenehallgatás befogadására szoktatás, melynél feladatunk a különböző jellegű dalok, zenei hangulatok és a hangszerek sajátos hangszínének bemutatása. A zene az éneklés színessé és örömtelivé teheti a mindennapok sorából kiemelkedő ünnepeket. Az esztétikusan előadott játékok, kis táncok az együttes éneklés, a gyermekek számára igazi örömet jelenthetnek.
- Általános feladat, az ének-zenei tevékenységeknél, hogy nagyobb hangsúlyt kell fektetni a ritmusérzék életformáló szerepére, mivel a jó ritmusú ember könnyebben koncentrálni, felfogóképessége, gondolkodása frissebb, fejlettebb.
- Adjon lehetőséget az önkifejezésre: zenés mozgás, vagy zenés festés által.

A fejlődés várható eredményei:

- Részt vesz az ének-zenei kezdeményezéseken
- Szabadidőben is szívesen énekel.
- Bekapcsolódik dalos játékok játszásába.
- Adottságaihoz mérten tisztán énekel
- Folyamatosan fejlődnek zenei készségei, képességei
- Szívesen hallgat zenét, zeneműveket
- Érdeklődik a hangszerek iránt, egyszerű ritmushangszereket tud használni.
- Zenére képes mozgást, táncos mozdulatot előadni, mozgását képes társaihoz igazítani.
- Képes egyszerű zenei motívumok alkotására.
- Megkülönbözteti a zenei fogalompárokat

A szöveges dalok alkotórésze: a beszéd, a ritmus és a dallam legyen segítője az anyanyelvi nevelésnek. Az óvoda szolgálja, játékos formában a zenei ízlésnevelést és a magyar zenei anyanyelv megalapozását

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka adja tagóvodánk **sajátos arculatát**.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. A megfigyelő, ábrázoló, alakító cselekvés a tanulás sajátos módja, a megismerés eszköze. A rajzolás, festés, mintázás, kézi munka csak a gyermekek személyes részvételével, aktív, alkotó cselekedeteivel valósulhatnak meg. Eszköze a látási, mozgási, tapintási információkra támaszkodó, érzékelés tapasztalatszerzés, amely a dolgok látható tulajdonságaira, a térbeli, formai, színbeli jelenségekre és ezek esztétikai viszonyaira irányul.

Cél: A gyermekekben alakuljanak ki az alkotás, önkifejezés (képi, plasztikai) igényei. Tevékenység során egyéni ütemnek megfelelően alakuljanak képességeik, a tér, forma, szín kifejezésében. Fejlődjenek komponáló, téri, tájékozódó, döntési és rendező képességeik. Változatos technikákkal, eljárásokkal, eszközökkel ismerkedjenek, és használják azokat alkotásaikban.

Az alkotás során a gyermekek sokféle anyaggal, eszközzel, technikai eljárásokkal dolgoznak. Szerezzenek anyagismereti tapasztalatokat, ismerkedjenek az alakíthatóság lehetőségeivel és korlátaival. Alakuljon ki technikai bátorságuk és önállóságuk. Az ábrázolás során éljék át egyrészt magát a mozgáskoordinációt, másrészt a megmunkálás során létrejövő formai és faktuális változásokat. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

A rajzolás, festés, mintázás, kézi munka során a gyermekek alkotó folyamatot élnek át. E folyamat közben mindegyikük „megküzd” az anyaggal, próbálkozik, kísérletezik, téved és javít, elront, és újra kezd. Alkotó tevékenysége nem más, mint a tárgyi világ cselekvő birtokbavétele. A tárgyi világ feldolgozása valamilyen alkotó tevékenységében éppen olyan törvényszerű, mint a személyes kapcsolatok feldolgozása a szerepjátékban.

Ezért, hogy a gyermek a szerepjátékban az ember-ember közötti viszonyokat, úgy az ábrázolásban az ember-tárgy, illetve tárgy-tárgy viszonyát dolgozza fel és alkotja újra a gyermek, mely rendkívüli nevelőértékét adja a tevékenységi formának. A gyermekek vizuális tevékenységei az egész nap folyamán játékban fejleszhető megfelelő hatékonysággal.

Így e területen célunk: a gyermekek olyan képességeinek fejlesztése, melynek ismeretében felfogják a természetben, társadalomban, a művészetben létrejövő jelenségeket.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermek érdeklődésének felkeltése, a környezet tér-, szín- és formavilág iránt.
- A gyermek látáskultúrájának fejlesztése érdekében, megfigyelési, tapasztalatszerzési élmények biztosítása.

-
- A gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagításával a saját formanyelv, az alkotó alakító önkifejezés fejlődésének fejlesztése.
  - A gyermeki alkotó tevékenység feltételeinek további megteremtése a napirenden belül: megfelelő légkör, hely, idő, megfelelő minőségű és mennyiségű eszköz álljon rendelkezésre.
  - A gyermekek ismerjék meg a tevékenységükben használható eszközök, anyagok tulajdonságait, a velük való bánásmódot.
  - Fontos feladat a gyermekkel az önkéntes alkotás örömét megszerettetni, kreativitásukat, kombináló készségüket, logikájukat, ízlésüket fejleszteni.
  - Egyéni képességfejlesztés, kreatív magatartás kibontakoztatásának, érvényre juttatása, sikerorientált környezetben.
  - A gyermek népi-plasztikai kifejező nyelvének kialakítása, melyet egyéni érettségükhöz igazodó differenciált fejlesztéssel valósítunk meg.
  - A népi kismesterségek egyszerű formáinak gyakoroltatása: agyagozás, egyszerű fafaragás, varrás, szövés, gyöngyfűzés, batikolás, üveg és zománctfestés vesszőfonás és virágkötés.
  - A csoportok berendezésében a természetes anyagok kapjanak nagyobb szerepet.
  - Mély természetszeretet kialakítása, a gyermek esztétikai érzékének kialakítása.
  - Kiállítások, múzeumok, képtárak látogatása lehetőség szerint. A környezet esztétikai jelenségeiben, a művészi alkotásaiban történő együttes gyönyörködéssel és esztétikus környezet biztosításával alapozzuk meg a gyermekek esztétikum iránti vonzódását.
  - Az óvodapedagógus segítse elő, hogy a szülők is teremtsék meg otthoni környezetben az alkotó, alakító tevékenység feltételeit, a gyermekek munkáit értékeljék és örüljenek azoknak.
  - Az általános feladatokon túl a mindennapi rajzolás, mintázás, kézimunkázás, műalkotásokkal való találkozás lehetőségei adják a képességfejlesztés lehetőségeit, melyek az alábbiak:
    - Ábrázoló, alakító képesség, alakítás formaállandóság fejlesztése.
    - Helyes eszközfogás készségének megismertetése, kialakítása, gyakorlása.
    - Létrehozásra, alkotó képességre való ösztönzés.
    - Alakzatok, színek, arányok, méretek észlelésének felismertetése.
    - Formák, színek, méretek, felismertetése, formaérzék kialakítása.
    - Élmény, fantáziavilág és díszítőérzék fejlesztése.
    - Építés: belső térszemlélet kialakítása, figurák térbeni kompozícióba rendezése.
    - Irány és időviszonyok fejlesztése.
    - Képi plasztikai kifejezőkészség kialakulásának segítése.
    - Látási, mozgási rendszerek koordinációjának fejlesztése.
    - Nagymozgások, majd kéz és ujjak finommozgásának fejlesztése.
    - Tapintás, vizuális észlelés, szem és kéz összerendezettségének fejlesztése.
    - Ok-okozati összefüggések felismerése.
    - Összehasonlítás, szétválasztás, csoportosítás készségének kialakítása.
    - Testséma, térfogalom, testrészek ismerete, emberábrázolás.
    - Térbeli alakzatok, viszonyok felismertetésének fejlesztése.
    - Térbeli alkotó- és rendezőképesség kialakítása.
    - Vizuális helyzet, memória, ritmus fejlesztése.
    - Vizuális zártság, rész-egész észlelése.

-
- Emlékezet, képzelet, problémamegoldó készség és verbalitás fejlesztése.
  - Esztétikai érzékenység és „belelátó” képesség kialakításának elősegítése.
  - Környezettudatos anyaghasználatára szoktatás.

Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret, változatos eszközöket biztosít. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására. Az alkotás során teret és lehetőséget kap mindaz, ami szép és harmonikus, az igényességre törekvés, amelynek a mindennapok munkájában meg kell jelennie. Elsősorban az óvodapedagógus példája a meghatározó e téren, mert a gyermek számára követendő modell lehet minden megnyilvánulásukban. Az ő irányító, szervező tevékenysége, őszinte lelkesedése pozitív irányba befolyásolja a gyermeket, a széphez való kötődést, esztétikai ítéleteivel, mintát adhat érzelmi reakcióinak fejlesztésével.

A fejlődés várható eredményei:

- Képesek az őket körülvevő világ képi, plasztikai megjelenítésére.
- Élmények, jelenségek, emlékképek felidézésével, szabad képzelettársítással formákat, alakzatokat hoznak létre.
- Tájékozottak jártasság szintjén az alapt technikákban, ismernek és tudnak kevert technikákat alkalmazni.
- Ismerik az egyes eszközök, anyagok helyes felhasználási módját, alkalmazását.
- Fejlettségüknek megfelelően, örömmel vesznek részt az alkotó tevékenységekben.
- Kialakul igényük az esztétikum és a környezetük díszítése iránt.
- Részt vesznek a vizuális eszközök tisztántartásában, és környezetük rendbetételében.

III.4.8. Munkajellegű tevékenységek

A gyermek munkája és játékos jellege, valamint a játékhoz kapcsolódó jegyei miatt szintén színtere gyermeki tanuláshoz. Már Comenius is részletesebben foglalkozik a gyermeki munka emberformáló szerepével. A munka szerepét a nevelésben a gyermek cselekvési vágyával indokolja. A gyermek mindig szeret valamivel foglalatatoskodni, s ebben nem szabad meggátolni, hanem elő kell segíteni az állandó tevékenykedését.

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosítást mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység - az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt napi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás. A munka az óvodáskor végéig játékos jellegű marad. A munka mindig célra irányul, többnyire külső instrukciók alapján folyik, amely a gyermektől belső fegyelmet, kötelezettségvállalást és annak teljesítését igényli.

A munka elvégzését külső szükségesség indokolja. A gyermeknek valamit teljesítenie kell, így munkájának eredményét ő és mások egyaránt tapasztalhatják.

A munka jellegű tevékenységeknél célunk olyan tevékenységek gyakorlása, amely pozitív hatással van a gyermekre, és közvetlen környezetére. Tanulják meg az általuk végzett munka menetét, eszközhasználatát, éljék át a munka örömét, az eredményért vállalt erőfeszítés nehézségét, szépségét.

A gyermek munka jellegű tevékenysége:

- örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység;
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok, mint a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság alakításának fontos lehetősége;
- a közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

A játékidőben kerül sor a munka jellegű tevékenységek megszervezésére, így a munka szervesen összefonódik a játékkal, gyakran szét sem választható.

A különböző munkafajták: A gyermek saját személyiségével kapcsolatos munkák, az önkiszolgálás, a naposság, a csoport érdekében végzett munkák, vagy a kert munkája közös vonásaként kell kiemelni, hogy valamennyi tényleges munkavégzést, azaz tevékenykedést jelent az óvodában. A *munkára nevelés feladatainak meghatározása* szempontjából fontos a megfelelő korosztályok képességeinek figyelembevétele.

- Feladatunk a gyermek saját személyiségével kapcsolatos – egyéni indítékokból fakadó – kezdetben öncélú tevékenységét, célirányos tevékenységgé alakítani (gondolkodás, önkiszolgálás, szokásrendszer megalapozás).
- A szokásrendszer folyamatos megszilárdítását gyakorlással kell elősegíteni.
- Az önkiszolgálást az óvodai nevelés folyamatában végig meg kell őrizni.
- Munka az életre való felkészítését és a társadalmi gyakorlat megismerését szolgálja.
- Lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a gyermekek önkéntesen, önállóan, kedvük és képességeik szerint végezzenek munkát (önmagával kapcsolatos önkiszolgáló és társai érdekében végzett munkatevékenységekben).
- Folyamatosan biztosítsuk, bővítsük a munkatevékenységhez szükséges megfelelő eszközöket.
- A munkaeszközöket megfelelő helyen tároljuk, hogy a gyermekek bármikor elővehessék, használhassák, amikor szükséges.
- Teremtünk lehetőséget a gyermekek számára a munkatevékenységek elvégzésére még akkor is, ha tevékenységi vágyával és képességeivel nincs teljesen összhangban.
- A napos teendőket ellátásában fokozatosan felváltva vonjuk be a csoport tagjait.
- A naposok számára pontosan körvonalazzuk a feladatokat, megfelelő sorrendben a fokozatos terhelés szem előtt tartásával.
- Nyújtunk lehetőséget nap, mint nap megbízatások teljesítésére.
- Olyan feladatokat is végezzenek szívesen, amelynek közvetlenül nem látják hasznát, pl.: ajándékkészítés, üzenetközvetítés.
- Folyamatosan biztosítani kell a lehetőséget növények, esetleg állatok gondozására, úgy a csoportszobában, mint a szabadban.
- Az évszaknak megfelelően biztosítsunk lehetőséget a gyermekek számára a kert munkavégzésre, amely a megfigyelés, gondozás és tapasztalás révén új ismeretekhez juttatja őket.
- A tapasztalatok útján fedezzék fel a munka hasznosságát és szükségességét.
- Teremtünk lehetőséget játékidőben a különböző munkatevékenységekre: barkácsolás, sütés, befőzés.
- Vonjuk be a gyermeket a csoportszoba átrendezésébe, az ünnepekre való készülődésbe, dekoráció készítésébe.

-
- Legyen lehetőségük ezekben a helyzetekben egymáshoz alkalmazkodni, tanulják meg tisztelni a munkát végző embert.
  - Feladatunk, hogy valamennyi munkatévékenység jelentsen örömet a gyermeknek, melyet teljesen önállósággal végezhetnek.
  - Teremtünk alkalmat arra séták, kirándulások és látogatások alkalmával, hogy megismerkedjenek felnőtt foglalkozásokkal és különböző idénymunkákkal: pl.: vetés, betakarítás, szüret.

Az óvoda hivatott elkezdni a munkára nevelést, felkelteni a gyermekben a szorgalmat, a munka iránti érdeklődést és szeretetet, megtanítani őket a munkakészségekre. A közösségben végzett munka során kialakul a gyermekben a kötelességérzet, a felelősségtudat.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az óvodapedagógus legyen tudatos a pedagógiai szervezés, a gyermekkel való együttműködés és folyamatos konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelése kapcsán.
- Minden gyermeknek biztosítson lehetőséget arra, hogy önként, önállóan kedve és képessége szerint elvégezhesse az önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végezzen munkatévékenységet.
- Folyamatosan biztosítsa, bővítsa a munkatévékenységhez szükséges megfelelő munkaeszközöket.
- A munkaeszközök számára biztosítson olyan helyet, ahol a gyermek bármikor elérhetik és használhatják azokat.
- Adjon lehetőséget a gyermekeknek bármilyen őket érdeklő munkatévékenység elvégzéséhez, még akkor is, ha a gyermeki tevékenység vágya és képességei nincsenek teljes összhangban.
- Arra törekedjen, hogy minden munkatévékenység örömet jelentsen a gyermeknek, és képességeiknek megfelelően végezhesék azokat.
- Tartsa szem előtt a környezettudatos gondolkodás közvetítését.
- Értékelése legyen konkrét, reális, differenciált, fejlesztő jellegű.

A fejlődés várható eredményei:

- A gyermekek szeretnek közösen dolgozni.
- Örülnek, ha önként vállalt feladataikat teljesítik.
- Önállóan, igényesen végzik a naposi munkát.
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízások elvégzésére.
- Szívesen részt vesznek külső és belső környezetük esztétikus kialakításában, rendben tartásában.

III. 5. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

A gyermekek óvodai életének kialakítását a céltudatosság jellemezze.

III.5.1. A rugalmas napirend

A gyermekek érdekeit szolgáló napirend biztosítja az egészséges fejlődésüket, azzal, hogy megfelelő időkereteket jelöl meg, minden tevékenységéhez, ugyanakkor a rendszeresen visszatérő ismétlődések, érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekekben.

A napirendet minden esetben a gyermekek életkorához, egyéni adottságaihoz igazodva tervezzük meg. A napirendben a legtöbb időt a gyermek legfőbb tevékenysége, a JÁTÉK kapja. Minden csoport és gyermek esetében és minden tevékenységére vonatkozóan, egész nap folyamán érvényesüljön a részben folyamatos napirend.

Az előre nem tervezett, de a gyermek személyiségfejlődését szolgáló események beillesztésénél vegyük figyelembe a gyermekek önállóságának, ügyességének a fejlődését. Az évszakok, az időjárás változásai és a váratlan események szükségessé teszik, hogy a napirend módosítható és változtatható legyen.

Fontos, hogy egymás mellett működő csoportok megfelelő időeltolással kezdjék meg tevékenységüket.

A napirendhez kapcsolódó tevékenységek időtartamát, a gyermek biológiai szükségleteinek megfelelően, általánosan szabályoztuk le, hogy valamennyi óvodapedagógus számára lehetőség legyen óvodásaink fejlettségi szintjéhez igazodó, legoptimálisabb óvodai életrend kialakítására.

III.5.2. A hetirend

A hetirend a napirendhez hasonlóan folyamatosságot, a rendszerességet és a megfelelő nyugalmat segíti elő az óvodai csoportban. Lehetőséget biztosít a szokásrendszer segítségével gyermekeink életének megszervezésére. A hetirend ugyanolyan rugalmas, mint a napirend, főleg jellemző ez az óvodai befogadás időszakaira és a nevelési év kezdetére.

A hetirend fokozatossága, rendszeressége, pontossága egyre jobban előtérbe kerül az iskolába lépés közeledtével. Alapvető szempont a hetirend összeállításánál, hogy elegendő idő jusson a gyermeki tevékenységekre.

A hetirend segítse elő a gyermekek életének észrevétlen szabályozását, ahol lehetőség nyílik az önálló tevékenységek megvalósítására, javaslatok meghallgatására és kipróbálására. Programunkra jellemző, a gyermekek személyiségének sokoldalú fejlesztése. A témákhoz kapcsolódó komplex tevékenységek gazdag lehetőséget biztosítanak a gyermeki kompetenciák fejlődéséhez, fejlesztéséhez.

A hetirend kialakítása természetesen az óvodapedagógus feladata, ez a felosztás csak az egy példa, ezen kívül még számtalan variációs lehetőséget alakíthatunk ki. (lásd. Melléklet)

Az óvodai életrend, ahol a nevelési célok és feladatok megvalósítása elképzelhetetlen tudatos tervező, szervező, ellenőrző, értékelő munka nélkül.

Az óvodapedagógus szerepe a tervszerű nevelőmunkával kapcsolatban kettős. Először önmagát kell céltudatosan a közelebbi és távolabbi feladatokhoz kiművelni, örök képzésben és továbbképzésben a lehetséges legkorszerűbb szakmai és emberi szinteket elsajátítani. Másodszor a felkészültség birtokában el kell végeznie a konkrét tervező munkát. Tárházából ki kell választani azokat az ismeretanyagokat, módszereket, eszközöket, amelyek a gyermekek komplex fejlesztését szolgálják.

A tervezés középpontjában a GYERMEK áll, a hozzá tartozó tárgyi, személyi feltétellel. A feltételrendszer adott, ehhez kell kapcsolni a tervezésnél a gyermekek egyéni sajátosságaiból fakadó fejlettségi szinteket, melyben meghatározó a családból hozott ismeretanyag. Mivel a gyermekek családi és szociális helyzete igen változó képet mutat, ezért programban a KIIDNULÓ ÁLLAPOTOT megjelölni nem lehet, ez az óvodapedagógus feladata a gyermek ismeretében.

Az óvodapedagógus feladata a nevelőmunka dokumentálásával kapcsolatban:

- A csoportra való tervét a nevelés évre készíti el, melyet havi, majd heti bontásban vezet be a csoportnapló (tematikusterv és heti ütemterv) részébe.
- A gyermekcsoport igényeinek függvényében állítja össze a hetirendet és a napirendet.
- A heti ütemterv rugalmasan kezelendő, lehetőség van módosításokra és változtatásokra. A heti terv a napi feladatot is tükrözi, ezért nem szükséges külön a vázlatírás.
- Gyermekcsoportjában folyamatos megfigyeléseket végez, a gyermekekről szóló tapasztalatok félévente rögzítésre kerülnek „gyermek személyiségfejlődésnek nyomon követése, vezetése” című dokumentumban.
- A nevelőmunkát folyamatosan értékeli, dokumentálja reflexió formájában.

A helyi programunk keret jellegű céljait, feladatait az egész óvodára vonatkoztatva határoztuk meg. A tervezésnél az általános feladatokat, csoportra lebontva, életkori sajátosságok figyelembevételével készítik el az óvodapedagógusok, szakmai felkészültségük birtokában, élve módszertani szabadságukkal.

III.5.3. Az óvodai csoport szerkezete

Az óvoda csoportszerkezetének kialakításakor figyelembe vesszük:

- az óvodai felvételére jelentkezők összetételét,
  - a gyermekek személyiségét,
  - a szülők igényét,
- Óvodánkban az alábbi csoportszerkezetek találhatóak meg:
- vegyes életkorú csoportok.

Az óvoda kapcsolatában, elsődleges szempont, hogy a nevelési célok megvalósításában a szülői házzal közösen valósítsuk meg a 3-7 éves gyermekek személyiségének fejlesztését. A család és az óvoda jó kapcsolata semmi mással nem pótolható pedagógiai hatások forrása. Ezekben a hatásokban a családi nevelés a döntő, hiszen egész életen át tartó szokásokat, magatartásformákat alakít ki. Az óvodai nevelési feladatok megvalósítása, a család és az óvoda szoros együttműködő kapcsolata révén elképzelhetetlen. A jól szervezett együttműködésnek a jó partneri viszony kialakításában kell megmutatkoznia, amely elsődlegesen a segítőkészségben, a nevelési elvek tisztázásában és összehangolásában a közös előnyök meglátatásában, a gyermek harmonikus fejlődése érdekében kifejtett meggyőződésben és sok otthon is hasznosítható tanácsban valósuljon meg.

A célkitűzés megvalósítását segítő feladatok:

- Az óvoda legyen egészen nyitott, hogy a szülők is sajátjuknak érezzék. A nyitottság nem csak azt jelenti, hogy a szülők bemehetnek az óvodába, csoportokba, hanem azt is, hogy az óvoda képes fogadni a szülőket, a nagyszülőket által közvetített értékeket.
- A nevelőpartneri viszony eredményeként mind a családban, mind az óvodában megközelítőleg azonos követelményeket állítunk a gyermekek elé.
- Tanulják meg tisztelni a gyermeket, érezzék meg a nevelésben a távlat jelentőségét, a nevelés váljon egyre tudatosabbá.
- Ismerjék meg a szülők az óvodai életet, az óvodapedagógusok és óvodai dolgozók munkáját.

-
- Lássanak jó példát a konfliktushelyzetek megoldására, az egyéni bánásmódra, a differenciált foglalkoztatásra, a változatos, játékos tanulási módszerekre.
  - Az óvoda részéről a már meglévő kapcsolatokat törekszünk még tartalmasabbá tenni.

Törekedjünk a nyílt napokat, nyílt heteket, a megfelelően megszervezni, hogy folyamatosan tájékozódhassanak, gyermekük fejlődéséről.

A fogadóórákat szülői igény alapján valósítjuk meg, mely a kölcsönös bizalom alapjára épüljön. Értjük el, hogy a szülők az óvodában szervezett eseményekben, tevékenységekben Mikulás, Karácsony, stb. – és munka délutánok – aktívan kapcsolódjanak be, mondják el ötleteiket, javaslataikat, ha lehet, ezek valósuljanak is meg.

A feladatok megvalósításához nélkülözhetetlen az óvodapedagógusok ötletessége, kreativitása, leleményessége, határozottsága, ugyanakkor képessé kell válniuk a különbözőség elfogadására is.

III.6. Az óvoda hagyományos ünnepei és egyéb rendezvényei

Az óvodai életünkben jelentős szerepet töltenek be az óvoda hagyományos ünnepei, népszokásai, jeles napjai, megemlékezései. A mindennapok forgatagából kiemelkednek ezek a napok, melyek nemzetünkhöz, óvodai közösségünkhöz való kapcsolódást jelenti.

Néphagyományok felelevenítése, megismerése egyszerre illetmen, erkölcsködex, íratlan törvény, művészet, költészet. A kultúra hagyományozódásának spontán formája, amelyben a nap ünnepei és hétköznapi lejátszódnak.

Az ünnepek, és hagyományok felidézésével a gyermek számára áttekinthetőbbé válik a társadalmi környezet. Ezért szükséges, hogy az ünnepek és hétköznapi elváljanak egymástól.

III.6.1. Ünnepeink

Közös óvodai ünnepek:

- Március 15.
- Mikulás,
- Karácsony,
- Anyák napja, nagycsoportosok búcsúzója.
- Gyermeknap.

Néphagyományőrző ünnepek:

- Szüret
- Advent
- Farsangi alakoskodás
- Húsvét (tojásfestés, locsolkodás, legényavatás)
- Májusfaállítás
- Pünkösöd

III.6.2. Megemlékezéseink

Óvodásainkkal megemlékezünk a Madarak és fák napjáról, az Állatok világnapjáról és a Föld napjáról. A megemlékezés kapcsán fát ültetünk, állatokat etetünk, kirándulásokat szervezünk.

Elsődleges feladatunk ezeken a napokon, a környezettudatos magatartás a természetvédelem lehetőségeinek megtapasztalása.

Az ünnepek, ünnepélyek nem csak a belső érzelmekre vannak nagy hatással, hanem a külsőségekben is megjelennek.

- közösen díszítjük a csoportszobákat,
- a hétköznapiól eltérő, ünnepi ruhában jelenünk meg
- ajándékot készítünk, jókívánságot küldünk egymásnak.

III.6.3. Az óvoda rendezvényei

Csak gyermekeknek szervezendő:

- bábelőadás,
- népzenei műsorok

Szülők, gyermekek, óvodapedagógusok rendezvényei:

- óvodai kirándulások,
- nyílt délelőttök
- sport programok.
- Mikulás várás a szülőkkel

Óvoda, szülők rendezvényei:

- munkadélutánok,

Az óvoda ünnepei és egyéb rendezvényei már hagyománnyá váltak intézményünkben, ezért célunk nem a feladatok megjelölése, hanem a tartalmi munka fejlesztése, mélyítése. Az óvodapedagógusok a közös óvodai ünnepek, rendezvények és programok megvalósításában együttműködnek, és szakmai támogatást nyújtanak egymásnak.

III.7. Az intézmény speciális szolgáltatásai

Az óvoda elsősorban a szülők igénye alapján egyéb szolgáltatásokat is szervez. A szolgáltatás olyan tevékenységekre terjed ki, ami nem tartozik az óvoda alapfeladatai közé. Nagyon alapos, átgondolt, körültekintő tervezéssel, szervezéssel kell kialakítani ezen tevékenységi formákat, melynél elsődleges szempont, hogy az intézmény rendelkezzen ennek megszervezéséhez szükséges feltételekkel.

Intézményünkben az alábbi szolgáltatásokat nyújtjuk 4-5-6-7 éves gyermekeknek:

- néptánc,
- karate,
- zeneovi
- gyógytestnevelés

A szolgáltatások időpontja: heti 1-1- alkalommal.

A szolgáltatást külsős szakemberek (néptánc tanár, karate oktató és zenetanár) nyújtják.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

A speciális szolgáltatások körében meg kell említeni nagycsoportos gyermekeink úszásoktatását, mely szülői igény alapján valósul meg, a közelünkben lévő Diósgyőri Uszodában. Az úszásoktatást, vízhez szoktatást szakemberek végzik. Az oktatás időtartama kettő hét.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

IV.1. Partnereink

Az érdekelt felek azonosításának szabályozása

Az óvoda nyitott modelljéhez hozzátartozik az óvoda környezetével való nyitott együttműködés, kapcsolattartásunk-rendszerünk

Partnerek	Az együttműködés formái	Az együttműködés gyakorisága	A kapcsolattartó személy a partner részéről	A kapcsolattartó személy az óvoda részéről	A kapcsolattartás frissítésének időpontja
1. Közvetlen 2. Közvetett					
1.1. MIÓVI	<ul style="list-style-type: none"> - napi munkakapcsolat, vezetői értekezlet - összehangolt szakmai munka 	<ul style="list-style-type: none"> - naponta - havi - az éves munkaterv alapján, 	<ul style="list-style-type: none"> -Igazgató -Igazgatóhelyettesek -Intézményi titkár 	<ul style="list-style-type: none"> - tagintézmény-igazgató 	<ul style="list-style-type: none"> - minden nevelési év első napja, - változás esetén azonnal,
1.2. A GYERMEKEK	<ul style="list-style-type: none"> - napi óvodai élet, egyéni és csoporthelyzet 	<ul style="list-style-type: none"> - naponta 	<ul style="list-style-type: none"> - valamennyi gyermek 	<ul style="list-style-type: none"> - adott csoport óvodapedagógus 	<ul style="list-style-type: none"> - minden nevelési év első napja - igény alapján az év során folyamatosan
1.3. AZ ÓVODÁBA JÁRÓ GYERMEKEK SZÜLEI	<ul style="list-style-type: none"> - napi kapcsolat, szülői értekezlet, családi napok, ünnepek, közösen szervezett egyéb programok 	<ul style="list-style-type: none"> - naponta, - az éves Munkatervnek megfelelően - Óvoda-család kapcsolata című fejezetben 	<ul style="list-style-type: none"> A Szülői Szervezet mindenkori vezetője 	<ul style="list-style-type: none"> - a csoportok óvodapedagógusai, - óvodavezető 	<ul style="list-style-type: none"> - minden nevelési év 09.01.

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu;

Telefon: +36-46/533-400;

Honlap: www.miovi.hu

Partnerek	Az együttműködés formái	Az együttműködés gyakorisága	A kapcsolattartó személy a partner részéről	A kapcsolattartó személy az óvoda részéről	A kapcsolattartás frissítésének időpontja
1. Közvetlen 2. Közvetett		részletesen kidolgozva			
1.4. A FENNTARTÓ: Miskolc M. J. Város Önkormányzata	<ul style="list-style-type: none"> - értekezletek, - munkamegbeszélések, - írásbeli tájékoztató, - jegyzőkönyvek, - beszámolók, - 	<ul style="list-style-type: none"> - a fenntartói jogszabályi elvárásoknak megfelelően, - a feladatok aktualitásának időpontjában 	Miskolc Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal Szociális és Köznevelési Osztály	Igazgató Tagintézmény-igazgató	<ul style="list-style-type: none"> - minden nevelési év 09.15. - szükség szerint
1.5. Kaffka Margit Általános és Alapfokú Művészeti Tagiskola	<ul style="list-style-type: none"> - közös ünnepek, - első osztályosok bemutató óráján való részvétel, - nyílt napok - közös szakmai tapasztalatcserék 	<ul style="list-style-type: none"> - A mindenkori éves munkatervnek megfelelően, 	Az általános iskola Igazgatóhelyettese néptánc tanára rajz tanára	Tagintézmény-igazgató	<ul style="list-style-type: none"> - tervezetten - szükség szerint
Közvetett partnerek:					
2.1. Belügyminisztérium	A törvényi szabályozókon keresztül	A törvényi szabályozóknak megfelelően	Oktatási Hivatal	Igazgató	Jogszabályoknak megfelelően
2.2.	<ul style="list-style-type: none"> - a családok szociális és mentális 	<ul style="list-style-type: none"> - Megállapodás szerint - szükség esetén 	Módszertani munkatárs	Tagintézmény-igazgató	Nevelési év elején

Partnerek 1. Közvetlen 2. Közvetett	Az együttműködés formái	Az együttműködés gyakorisága	A kapcsolattartó személy a partner részéről	A kapcsolattartó személy az óvoda részéről	A kapcsolattartás frissítésének időpontja
Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény Szükség esetén Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat MESZEGYI – Aranykor Idősek Otthona	problémáiban való segítségnyújtás, - egyeztetés, - esetmegbeszélések - családi napok szervezése, szakmai megbeszélések -közös kulturális programok	- Megállapodás szerint	Az óvoda területi szociális segítője Az óvoda területi gyermekjóléti felelőse -MESZEGYI Aranykor Idősek Otthona mentálhigiénés szakembere		Nevelési év elején
2.3.A gyermekorvos és a védőnő	- napi kapcsolat, - a gyermekek időszakos orvosi vizsgálata a Megállapodás alapján, - szülői tájékoztatások	- szükség esetén napi kapcsolat - az éves megállapodásnak megfelelően	- óvodaorvos, - az óvoda védőnője megállapodás alapján	Igazgató Tagintézmény-igazgató	- minden költségvetési év első napja: január 31.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

<p>2.4. Az óvoda területi önkormányzati képviselője</p>	<ul style="list-style-type: none"> - megbeszélések, - családi napok, - egyéb ünnepek és rendezvények, - segítségadás az intézmény szakmai eszközökkel való bővítésében 	<ul style="list-style-type: none"> - alkalomszerűen, - hagyományainknak és az éves munkatervnek megfelelően 	<ul style="list-style-type: none"> - Észak-kilián Önkormányzati képviselője 	<p>Igazgató, Tagintézmény-igazgató</p>	<ul style="list-style-type: none"> - szükség esetén
<p>2.5. Pedagógiai Szakszolgálat /logopédus, mesterprogramját óvodánkban teljesítő pszichológus/</p>	<ul style="list-style-type: none"> - gyermekek szakértői vizsgálata, - fejlesztő foglalkozások szervezése, - kis létszámú csoportok működtetésének szakmai segítése 	<ul style="list-style-type: none"> - Szűrések a nevelési év elején - Szükség esetén 	<ul style="list-style-type: none"> - B.-A.-Z. Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat - logopédus - mesterprogramját óvodánkban teljesítő pszichológus 	<p>Esélyegyenlőségi igazgatóhelyettes, Tagintézmény-igazgató</p>	<ul style="list-style-type: none"> - szükség esetén
<p>2.6. Pedagógiai Oktatási Központ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - továbbképzések szervezése, - közös kutató munka, - publikációk, - szakmai fórumok szervezése 	<p>Az éves Munkaterv alapján a szakmai aktualitásoknak megfelelően</p>	<ul style="list-style-type: none"> - POK szaktanácsadók 	<p>Igazgató</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Minden nevelési év 09.15-ig
<p>2.7. GastVital</p>	<ul style="list-style-type: none"> - gyermekélelmzés biztosítása, 	<ul style="list-style-type: none"> - naponta 	<ul style="list-style-type: none"> - Élelmzési feladatokat ellátó 	<p>Élelmzési feladatokat ellátó pedagógiai asszisztens,</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Szükség szerint

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu;

Telefon: +36-46/533-400;

Honlap: www.miovi.hu

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

			pedagógiai asszisztens	Tagintézmény-igazgató	
2.8. MKmK	- Az óvoda működtetéséhez szükséges gazdálkodási feladatok folyamatos ellátása	- szükség esetén	MKmK igazgatója	Igazgató Tagintézmény-igazgató Intézménytitkár	- minden költségvetési év elején 01.31-ig
2.9. Intézményünk érdekvédelmi szervezetei:	- dolgozói érdekképviselő, - szakszervezeti fórumok,	- Aktuális időpontban		Igazgató	
2.10. Közművelődési intézmények	- Élménynyújtás a gyermekek számára	- A nevelési év alapján elkészített Megállapodások alapján	- Művészeti vezető - Előadás szervező	Az éves Munkatervben megbízott óvodapedagógus	- alkalmasszerűen
2.11. Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ	- alkalmasszerű, közegészségügyi ellenőrzések, - intézményi igénynek megfelelően	- Szűrőpróbaszerűen	szakalkalmazottak	Igazgató Tagintézmény-igazgató	- a mindenkori ellenőrzések időpontjában
2.12. Kilián Észak Közösség	- kulturális programok	- alkalmasszerű	KÉK vezetője	Tagintézmény-igazgató	

A tagóvoda vezető és az óvodapedagógusok személyesen, illetve az infokommunikációs eszközök és a különböző online csatornák használatával is erősíti kapcsolatát, együttműködését a partnerekkel.

Az óvoda partneri kapcsolatai közül, a szülőkkel való kapcsolattartáson túl, kiemelt jelentőségű az iskolákkal való kapcsolattartás.

Az óvoda iskola átmenet:

Együttműködés egyes iskolákkal az óvodából az iskolába való átmenet megkönnyítése érdekében. A gyermeki kompetenciák fejlesztése az élethosszig tartó tanulás igényének megalapozása.

Célunk:

Az egymásra épülés érvényesítése a nevelés folyamatában. A gyermekek kudarc nélküli átmenetének segítése, érzelmi ráhangolása, a gyermeki kíváncsiság, aktivitás ébrentartása és kielégítése a kreativitás elősegítése a kompetencia érzés kialakítása.

Feladataink:

Óvodai nevelő-fejlesztő munkánk megismertetése az iskola pedagógusaival, szakmai konzultációk, közös programok, iskolalátogatások szervezése. Az iskolába menő gyermekek beilleszkedésének nyomon követése, valamint a gyermekek iskolai előmenetelének uránkövetése.

Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése a pozitív énkép, önbizalom, önfegyelem, önállóság, szabálytudat, kommunikáció, együttműködés formálásával, a szándékos tanulás iránti pozitív attitűd megalapozásával.

Az óvoda kapcsolatrendszerei:

Az óvodai és családi nevelés összhangjának megteremtése érdekében kiemelt feladatunk a családokkal való együttműködés, a megfelelő kapcsolatok kialakítása és mélyítése. Az ehhez szükséges kölcsönös bizalom elvét minden esetben betartjuk. A hatékonyabb nevelés érdekében fontos, és az együttnevelés szempontjából meghatározó jelentőségű, hogy megismerjük a gyermekek családját, élettörténetüket, fejlődési jellemzőiket.

Célunk az együttműködés terén:

- a családok megismerése
- folyamatos kétoldalú kommunikáció, együttműködés, jó partneri viszony kiépítése és fenntartása
- együttműködés és az ismeretek, információk rendszeres cseréje
- a gyermekneveléshez nyújtandó segítségadás (óvodapedagógus, pszichológus, szociálpedagógus)
- az együttműködés szabályzóinak betartása,
- a közös célok megvalósítása a gyermek harmonikus személyiségfejlesztése érdekében.
- a tanulási tevékenységek és tanulási lehetőségek kialakítása és fenntartására az otthoni és a szabadidős környezetben is
- kapcsolattartás a segítő szakma képviselőivel

IV.2. Esélyegyenlőség/ a különleges bánásmódot igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének segítése /

Az esélyegyenlőség és az egyenlő bánásmód követelménye: minden gyermeknek vele született joga van az emberi méltósághoz.

Feladatunk:

- hogy az általunk ellátott gyermek, hozzájusson minden olyan szolgáltatáshoz, amely ahhoz szükséges, hogy személyisége szabadon kibontakozhasson.

- a kiemelt figyelmet igénylő gyermek részére segítséget nyújtunk.
- hogy a gyermek, vallási vagy más világnézeti meggyőződésen alapuló nevelésben részesüljön.
- hogy a gyermek, kisebbségi vagy nemzetiségi oktatásban nevelésben részesüljön

Különleges bánásmódot igénylő gyermekek – olyan gyermekek, akiknek állandó vagy átmeneti jelleggel fizikai, biológiai, pszichikai, intellektuális, családi vagy szociokulturális okok miatt egyéni, sajátos nevelési-oktatási szükségleteik vannak, ezért a speciális nevelési-oktatási szükségletekhez, sajátosságokhoz egyénenként igazodó bánásmódot igényelnek az óvodában.

IV.2.1. Sajátos nevelési igényű gyermekek (SNI)

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés hatására a sérült gyermekeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi és személyi (pedagógiai asszisztens) feltételek és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

Feladatok a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált fejlesztésének megvalósításában:

- a.) pedagógiai programunk figyelembe veszi a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeit,
- b.) külön gondot fordít arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez,
- c.) a tagóvoda vezetője támogatja a pedagógusok részvételét az óvodai integrációt segítő szakmai programok, akkreditált továbbképzések végzésében.

Az adott gyermek fejlesztési stratégiájának kialakítását a gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező, az integrált fejlesztésben lehetőleg tapasztalatokkal rendelkező gyógypedagógus, terapeuta segíti (módszertani intézmény, utazó gyógypedagógus szolgálat). Közreműködése kiterjed a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésére, az óvoda sajátos teendői ellátásának tervezésére és folyamatos tanácsadásra, mely az óvodai nevelőmunkán túl a szülők és az óvoda együttműködésére is kellő hangsúlyt helyez.

Az integráltan fejlesztett gyermek számára biztosítani kell mindazokat a speciális eszközöket, egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs ellátást, melyekre a szakértői bizottság javaslatot tesz.

Sikerkritériumnak a gyermekek beilleszkedése, egyenlő hozzáférése a foglalkozásokhoz, önmagához mért fejlődése tekinthető, melynek eredményes megvalósítását az alábbiak szolgálják:

Az együttnevelés megvalósításában érvényesül a rehabilitációs, rehabilitációs szemlélet és a sérülés specifikus módszertani eljárások alkalmazása. A módszerek, módszerkombinációk megválasztásában a „sérülésspecifikusság” alkalmazkodást jelent a sajátos nevelési igény típusához, eltérő mértékéhez, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz.

A gyermekek integrált nevelésében, fejlesztésében részt vevő, magas szintű pedagógiai, pszichológiai képességekkel (elfogadás, tolerancia, empátia, hitelesség) és az együttneveléshez szükséges kompetenciákkal rendelkező óvodapedagógus

-
- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz,
  - a foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti, a gyermek fejlődésének elemzése alapján – szükség esetén – eljárásait megváltoztatja, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja,
  - egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres,
  - alkalmazkodik az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez,
  - együttműködik a különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.
  - A gyermek fogyatékoságának, autizmus spektrum zavarának vagy egyéb pszichés fejlődési zavarának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező szakirányú végzettségű gyógypedagógus az együttműködés során:
    - segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, figyelemmel kíséri a gyermek haladását,
    - javaslatot tesz gyógypedagógia-specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására, az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására,
    - segítséget nyújt a szükséges speciális (segéd) eszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzés lehetőségéről,
    - együttműködik az óvodapedagógusokkal, figyelembe veszi a gyermekkel foglalkozó óvodapedagógus tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait,
    - segít a helyi feltételek és a gyermek egyéni szükségleteinek összehangolásában,
    - kapcsolatot tart a szülővel a rehabilitáció sikerességét szolgáló ismeretek átadásával,
    - részt vesz a befogadó közösség felkészítésében,
    - részt vesz az óvodai foglalkozások és tevékenységek adaptációjában.

Az integrált nevelésben az óvodák – a köznevelés-fejlesztési tervekben meghatározott feladatellátás szerint – vehetik igénybe az egységes gyógypedagógiai módszertani intézmények, a pedagógiai szakszolgálati intézmények szolgáltatásait, az utazó gyógypedagógiai hálózat működtetésére kijelölt intézmények segítségét.

A sajátos nevelési igényű gyermekek típusai sérülés specifikumaik alapján

- mozgásszervi fogyatékos /mozgáskorlátozott /
- látássérült,
- hallássérült,
- enyhén értelmi fogyatékos,
- középsúlyosan értelmi fogyatékos,
- beszéd fogyatékos,
- autizmus spektrum zavarral küzdő,
- fejlődés egyéb pszichés zavarával /súlyos tanulási, figyelem – vagy
- magatartásszabályozás zavarral/ küzdő gyermek.

IV.2.2. Kiemelten tehetséges gyermek

Az óvoda feladata:

- korai tehetség-felismerés, tehetségazonosítás, amelynek során a tehetség életkori megjelenését figyelembe kell venni,
- a tehetséges gyermek személyiségfejlődésének támogatása, szükség esetén további megsegítésre irányítás,
- tanácsadás, támogatás a szülőknek,
- „tehetségvizsgálás” kérése a Pedagógiai Szakszolgálattól
- konzultációs lehetőségek keresése az óvodapedagógusok részére,
- javaslat speciális tehetségprogramban való részvételre
- konzultáció a pedagógus részére,
- speciális tehetségprogramban való részvételre javaslat adása,
- a tehetségazonosítás, a tehetséggondozás feladatát ellátó óvodapedagógus szakmai kapcsolatot tart a feladat ellátási körzetében működő tehetségfejlesztő programok vezetőivel és az óvodapszichológussal.

Tehetséggondozás

A tehetséggondozás feltételei adottak. A jelen gyakorlatunk szerint a tehetségigéretnek a csoportjukban kapnak differenciált, képességeiknek megfelelő fejlesztést. Vannak gazdagító programjaink is: néptánc, karate, zeneovi és játékos ismerkedés az angol és német nyelvvel. A gazdagító programokba a gyermekek csoportközi szervezéssel, óvodapedagógus ajánlására, illetve szülői kérés alapján kapcsolódhatnak be. 2019 februárjában Együttműködési megállapodást kötöttünk a Pedagógiai Szakszolgálattal, szükség esetén támogatást kapunk tehetségazonosító, tehetségfejlesztő munkánkhoz.

A tehetséggondozás formái:

- A gyermekcsoportban, differenciált, egyéni tehetséggondozás
- Óvodai szinten történő csoportos fejlesztés különböző területeken

Fejlesztendő területek:

- gyermekek kiemelkedő képességeinek továbbfejlesztése

A gyermek egy-egy területen rengeteg ismeretanyagot halmoz fel. Segítenünk kell, hogy ezek elmélyítésében.

Nem célunk, hogy korán „kis tudóst” neveljünk belőle, hanem hogy a sokféle dolgot megismerve, kialakíthassa későbbi érdeklődési irányait. Vegyük körül őket minél több lehetőséggel, amelyekből tanulhatnak, a „játék mindenek felett.” elvét figyelembe véve. Fontos a nyugodt körülmények megteremtése, tárgyi feltételek biztosítása. Kerüljenek előtérbe a logikai, szellemi játékok, tevékenységek.

- gyerekek gyengébben fejlődő területeinek segítése, támogatása

Mindenképpen olyan hiányosságokat kell a „gyenge” oldalon értenünk, amelyek a tehetség fejlődését megnehezítik, vagy éppenséggel megakadályozzák. A gyermek esetleges gyenge oldalának diagnosztizálása után, szakember segítségével fejleszteni kell. Problémák adódhatnak a pszicho motoros képességek, érzelmi-szociális érettség (egyenlőtlen fejlődés) esetleg motivációs területen is.

- légkör javító tevékenységek

Ezeknél a gyerekeknél előfordulhat, hogy szociálisan kevésbé érzékenyek. Ilyenkor mindannyian átélhetik, hogy nem csak az intellektuális kiválóság az érték. Különböző játékokat, foglalkozásokat kínálunk számukra: gazdagító kiscsoportos foglalkozások.

Az óvodapedagógus feladatai:

- felismerni a kreatív gyerekeket, a tehetségigéreteket.
- ösztönözni, motiválni kreativitásukat
- az elkallódás elhárítása
- harmonikus, folyamatos fejlesztés
- változatos nevelési eszközökkel segíteni fejlődésüket
- szükség esetén önbizalom növelése
- képességeik alkalmazása
- pályázati lehetőségek keresése és kihasználása
- szülőkkal való kapcsolattartása

Tehetségfejlesztés területei:

- természeti
- művészeti (zenei, vizuális)
- testi, kinezetikus

Azt kívánjuk elérni, hogy a gyermek egyéni képességei optimumán teljesítsen, és ez tudatosodjon is benne.

Nagyon fontos alapelvünk: a tehetséges óvodás elsősorban gyermek, akinek elsődleges tevékenysége a játék, éppen ezért feladatunk, hogy élménydús környezetet teremtsünk számára.

IV.2.3. Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek

- Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyigazgatásról szóló törvény 67/A. § (1)-(2) bekezdése alapján
- Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:
  - a) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alapfokú iskolai végzettséggel rendelkezik,
  - b) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
  - c) * a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

-
- (2) Halmozottan hátrányos helyzetű
    - a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
    - b) a nevelésbe vett gyermek,
    - c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

Feladataink a szociális hátrányok enyhítése érdekében:

- A szociális hátrányokkal küzdő családok azonosítása.
- Őszinte, bizalmas viszony kialakítása, fenntartása
- Az önművelés igényének kialakítása
- A tolerancia, segítőkészség kialakítása, a másság elfogadása, elfogadtatása
- Praktikus ismeretek elsajátíttatása
- A mindennapi élethez szükséges készségek kialakítása
- Családi életre és egészséges életmódra nevelés
- A testnevelés és a sport sajátos eszközeivel kialakítani az alapvető mozgás és feladatmegoldó képességeket, az egészséget értéknek tekintő gondozásmódot, a szabadidő tartalmas eltöltésének igényét
- Differenciált fejlesztés
- Egészségnevelés
- Élményszerző kirándulások szervezése, részvétel biztosítása
- Kulturális rendezvények csoportos látogatása
- Pályázatok figyelése
- Multikulturális ismeretnyújtás
- Tehetséges gyermekek fejlesztése
- Szülőknek felajánlott segítség
- Szülőkkel közös programok (pl. kertgondozás, Nyíltnapok, Közös ünnepek,)

A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek:

Az óvodai programunk jellemzője a gyermekközpontú és családorientált szemlélet.

Feladataink:

- Egészséges életmódra nevelés (egészségtudat kialakítása, táplálkozás)
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése
- Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel
- Óvoda-iskola átmenet segítése
- Iskolakészültség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb rész-képesség zavarok kialakulásának megelőzése.
- Segítségadás a szülők számára a tanköteles korú gyermekek halasztási kérelme kapcsán
- Iskolaválasztás támogatása
- Szülői Szervezet kialakítása, rendezvények szervezése

A Pedagógiai Program működtetésének szabályozása

Elvárható eredmény:

A Pedagógiai Program megalkotását és legitimálását követően a fenntarthatóság megvalósul, melyet az alábbi szabályozás biztosít:

A fenntarthatóságot biztosító tevékenység megnevezése	Felelős	Határidő	Keletkezett dokumentum
A Pedagógiai Program cél, feladat és tevékenységrendszerének felülvizsgálata az előző nevelési év önértékelése és az esetlegesen megváltozott jogszabályok alapján	Tagintézmény-igazgató	Minden nevelési év 09.10-ig	Jegyzőkönyvek, Feljegyzések, Módosító javaslatok, Határozat(ok)
Az intézmény Pedagógiai Program működtetésének nevelési évre szóló munkatervének elkészítése, megvitatása, elfogadása.		Minden nevelési év 09. 15-ig	Helyzetelemzésre épülő, a Pedagógiai Programra épülő nevelési évre szóló éves munkaterv

IV.3. Gyermekvédelem

Gyermekvédelmi munkánk céljai:

- Az óvodánkba érkező, szociális helyzetükből adódóan lemaradást mutató gyermekeink az iskolai életet egyenlő eséllyel kezdjék iskolás társaikkal,
- A hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének megteremtése pozitív hatásrendszer és az alapvető szükségletek kielégítésének biztosításával,
- A SNI gyermekek önmagukhoz képest eljussanak a fejlődőképességük optimális fokára, mellyel biztosítjuk, hogy képességeiknek megfelelő intézményben kezdhessék el iskolai életüket,
- Legyen természetes gyermekeink, szülei és a felnőtt dolgozók körében a „másság” elfogadása.
- Célunk, hogy az inkluzív nevelés szemléletével, az esélyegyenlőség biztosításával intézményünk biztonságot nyújtó természetes befogadó közege legyen minden gyermeknek, függetlenül hovatartozásától, egyéni adottságaitól, fejlődési ütemétől.
- A differenciált módszerek eszközök alkalmazásával, alapozódnak meg az életben való eligazodást segítő alapkészségek. A gyermekek fejlettségi szintjüknek megfelelően jussanak az előrelépésükhöz, szükséges képességekhez, ismeretekhez. Az együttnevelés célja a teljes integráció.

Gyermekvédelmi munkánkban fő szerepet kap a gyermeki jogok érvényesítése és eredményre juttatása.

A család elsődleges társadalmi közeg, az egy háztartásban, életvitelszerűen együtt élő emberek közössége, ahol a felelősség egymásért az összetartó erő, és a létfeltételek közös megteremtését segíti. A család biztosít teret a személyiség kialakulásához, fejlődéséhez, elfogadásához.

Napjainkban a társadalmi-gazdasági folyamatok megváltoztatták a családok szerkezetét, működését, még magát a család intézményét is.

Veszélyeztetettnek mondhatjuk az olyan állapotot, amely a gyermek:

- testi,
- értelmi,
- érzelmi vagy
- erkölcsi fejlődését a szülő vagy a gondozó és a környezete nem biztosítja, gátolja vagy megakadályozza.

Azon családok és azon családok gyermekei fokozott figyelmet igényelnek, ahol az említett állapotok fennállnak. A megelőzés sikerét azáltal lehet biztosítani, hogy már a veszélyeztetettség kezdeti szakaszában el kell távolítani azokat az akadályokat, melyek a gyermek fejlődését gátolják.

A veszélyeztetettség okai:

Környezeti okok lehetnek a családon belül és azon kívül is. Óvodásaink elsősorban a családon belüli okok miatt lehetnek, veszélyeztetettek. Oda kell figyelniük azokra a gyermekekre, akiknek szülei elváltak, válófélben vannak, élettársak, a gyermek nem a szülővel nevelkedik /nagy szülőknél, más rokonnál/, házasságon kívüli kapcsolatban élő szülő neveli.

Persze maguk ezek a tények önmagukban nem veszélyeztetők, de gondozási-nevelési hiányosságokhoz vezethetnek.

Egészségügyi okokból veszélyeztetett lehet a gyermek, ha a családban fertőző beteg él, akit nem lehet megfelelően elkülöníteni.

Anyagi okból veszélyeztetett a gyermek, ha a szülő, nevelő munkaképtelen, csökkent munkaképességű, munkanélküli és kapott jövedelme olyan alacsony, hogy a család eltartására nem elegendő.

Összegezve: a gyermek lehet veszélyeztetett:

- környezeti okok,
- magatartási okok,
- egészségügyi okok,
- illetve több együttálló ok miatt.

Mindezeket igyekszünk felmérni a nevelési év elején:

- óvodai felvételt megelőző ismerkedés alkalmával, a befogadási időszak közben, illetve a személyes beszélgetések alkalmával
- a gyermek anamnézisének elkészítésekor.

Gyermekeink nevelése csak a családokkal való szoros együttműködés során valósulhat meg.

Kapcsolattartás a gyermekvédelemben partner társszervekkel

A közvetlen társadalmi környezetünkben működő társadalmi szervezetekkel és intézményekkel aktív partnerközpontú kapcsolatot építünk ki és tartunk fenn. A kapcsolattartás folyamatos fenntartásáért, hatékony működtetéséért felelős az intézményvezető, az esélyegyenlőség területért

felelős vezető-helyettes, a MESZEGYI munkatársa, a tagóvoda vezető és a gyermekvédelmi megbízott. A gyermekvédelem minden óvodapedagógus feladata.

Partnereink	Partner képviselője	Kapcsolattartás módja	Időkeretek
Szülők	A gyermekvédelmi Gondoskodásra szoruló gyermekek szülei	- megbeszélések,	- szükség szerint, - folyamatosan
MESZEGYI Családsegítő és gyermekjóléti Szolgálat	A területért felelős mindenkori munkatársak	- fogadóóra tartása, - Esetmegbeszélések,	- szükség szerint
Miskolc M.J. Város Önkormányzat Szociális Osztálya	Szociális Osztály Területi munkatársai	- gyermekvédelmi támogatások kérelme	- Szükség szerint
B.-A.-Z. Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat	B.-A.-Z. Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat vezetője	- logopédiai ellátás, - egyéni speciális fejlesztő foglalkozások, - beiskolázás előtti felmérés, tanácsadás - szülők számára nevelési tanácsok	- Szükség szerint
Az óvoda orvosa és védőnője	Az óvoda orvosa és védőnője	- a gyermekek óvodába való irányítása, - egészségi okból veszélyeztetettek nyomon kísérése	- nevelési év elején és - szükség szerint
Nemzeti Népegészségügyi és Gyógyszerészeti Központ	Területi felügyelő	- Tisztasági tanácsadás és felügyelet, a testen fellelt elősködők elleni szerek biztosítása a rászoruló gyermekeknek.	Negyed-évenként, szükség szerint

A gyermekvédelmi megbízott feladatai:

A nevelési év elején:

- az éves munkaterv mellékleteként a gyermekvédelmi terv elkészítése,
- a rendelkezésre álló információk alapján az óvodába járó gyermekek szociális és egyéb szempontú állapotának meghatározása,
- a kapcsolatépítés az érintett családokkal

- térítési díjkedvezmény kérések kiosztása, segítségnyújtás a kitöltésben
- igény esetén a szünidei gyermekétkeztetés megszervezése.

A nevelési év során:

- Állandó kontroll a veszélyeztetett gyermekek felett – konzultáció az óvodapedagógusokkal
- Az előző táblázatban meghatározott partnerekkel való folyamatos kapcsolattartás
- A gyermekvédelmi munkaközösség munkájában való részvétel
- Folyamatos önképzés, konferenciákon való részvétel, jogszabályok nyomon követése.

A gyermekvédelmi program megvalósításának erőforrásai, feltételei

Személyi	<ul style="list-style-type: none"> - gyermekvédelmi munkával megbízott óvodapedagógus - a gyermekvédelmi megbízott folyamatos képzésének biztosítása - az óvoda dolgozóinak folyamatos tájékoztatása a gyermekvédelmi feladatokról a hatályos jogszabályoknak megfelelően - nevelő munkát segítő dolgozók folyamatos fejlesztése a témában
Tárgyi	<p>Ezen Pedagógiai program első oldalán felsorolt jogszabályoknak, valamint a cél és feladatrendszernek megfelelően:</p> <ul style="list-style-type: none"> - egészséges, biztonságos és nyugodt környezet fenntartása, folyamatos fejlesztése, - a fogyatékos gyermekek fejlesztéséhez nélkülözhetetlen, eszközök biztosítása,
Anyagi	<ul style="list-style-type: none"> - önkormányzati képviselők támogatásának elnyerése,

Sikerkritérium:

A gyermekvédelmi terv, év végi értékelő elemzése alapján:

- A körzetünkben élő valamennyi hároméves gyermek óvodai beíratása megtörténik
- A kudarcmentes iskolakezdés teljes mértékben megvalósul a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek körében,
- Az SNI gyermekek időben, a fejlődésüknek megfelelő fejlesztésben részesülnek.
- Dolgozóink mindennapi munkájába teljes mértékben beépül a toleráns, elfogadó, segítő és együttműködő magatartás,
- A kapcsolattartási táblázatban meghatározott kapcsolattartási módok a legteljesebb mértékben teljesülnek.

IV.4. Kiegészítő program

IDEGEN NYELVI PROGRAM

1.) Helyzetelemzés

Óvodánkban 2010. év óta folyik - két csoportban- játékos idegen nyelvi programunk. A program bevezetését egyrészt szülői igény, másrészt az a felismerés vezérelte, hogy napjainkban fontos, hogy gyermekeink idegen nyelvi kommunikációs képességeinek alapjait minél hamarabb letegyük. Az idegen nyelv elsajátításának személyi feltételei adottak intézményünkben. A tárgyi feltételek biztosításával arra törekszünk, hogy a nyelvi eszközökön túl a magyar, a német és az angol kultúra jegyei is megjelenjenek a nyelvi csoportokban (térképek, mesekönyvek... stb.). A gyermekeket előzetes képességszűrés nélkül vesszük fel ezekbe a csoportokba.

2.) A nyelvi nevelés megszervezése

Lényegesnek tartjuk, hogy a nyelvi napokon is a csoport óvodapedagógusa foglalkozik a gyermekekkel, - nem egy idegen, történetesen egy óraadó – hiszen ő ismeri a legjobban a csoportjába járó gyermekeinek fejlettségi szintjét, érzelmileg hozzá kötődnek a legjobban.

A megfelelő idegen nyelvi atmoszféra kialakítása érdekében „nyelvi délelőttöket” szervezünk. A természetes játékszituációra épülő kezdeményezések az egész délelőttöt áthatják. A nyelvi csoportba járó gyermekek napirendje semmiben nem változik az idegen nyelv elsajátítása miatt, mivel az, a gyermek saját csoportjában a napi tevékenységbe beágyazva, folyamatosan történik.

Fontos, hogy a gyermekek a lehetőségekhez képest, az adott nyelvi környezetben játszhasanak, cselekedhessenek az egész tevékenység ideje alatt.

3.) A nyelvi nevelés célja

Az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően ismerkedjenek a német és angol nyelvvel, más népek kultúrájával, hagyományaival.

A gyermekekben alakuljon ki a pozitív érzelmi viszony az idegen nyelv iránt, amely a későbbiek során majd végigkíséri nyelvtanulásuk szakaszait. Szeretnénk elérni, hogy a gyermekek nyitottak, fogékonyak legyenek, világképük bővüljön, ismereteik gazdagodjanak. Az idegen kultúrával való ismerkedés segíti őket, majd később a másság elfogadásában is.

4.) A nyelvi nevelés feladatai

- A legfontosabb feladatunk a megfelelő idegen nyelvi atmoszféra megteremtése. A derűs, nyugodt csoportlétkör lehetővé teszi, hogy a gyermekek az idegen nyelvű környezet ellenére is biztonságban érezzék magukat.

- Az óvodapedagógus – mint „nyelvi közvetítő” szép, érthető beszédstílussal, megfelelő hangsúllyal, hanglejtéssel törekszik a beszédpélda adására.

- A gyermekek érdeklődésének felkeltése, a nyelvre való ráhangolás, motiválásuk, fontos feladatunk a nyelvsajátítási képességük megalapozásában.

- A rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel biztosítjuk az utánzásokon alapuló nyelvsajátítást. A beszéd megértés után a beszédalképzés kialakítása a feladatunk.

- Feladatunk a magyar, a német és angol nyelvű ismeretanyag egyensúlyának megteremtése és fenntartása. Az idegen nyelvi témaválasztás kapcsolódik a gyermekek mindennapi tevékenységéhez, anyanyelvi szókincséhez.

-
- Az idegen nyelvű kultúrákincsből (irodalom, zene, népi játékok) tudatosan felépített tematika segítségével változatos módon szervezzük meg a nyelvsajátítását.

5.) A nyelvi nevelés tartalma

Az idegen nyelv elsajátítása a gyermekek egyénenként változó képességei alapján, kíváncsiságára és érdeklődésére építve, spontán és tervszerű nyelvi tapasztalatszerzésen alapul.

Elsősorban olyan ismeretanyagot tervezünk, amely kapcsolódik az aktuális projekt témához, a gyermekek mindennapi tevékenységéhez. A gyermekek észrevétlenül, megerőltetés nélkül szerzik meg az ismereteket. A kezdeményezéseket mikrocsoportos formában, sok mozgással, cselekvéssel szervezzük, a legfontosabb alapelveket, a játékosságot előtérbe helyezve. Mindig egyszerű, rövid mondatokban kifejező mimikával, gesztusokkal a helyzetnek megfelelően ismétlésekkel fejezzük ki magunkat.

A gyermek környezetében az idegen nyelv szerkezetének jellemzői olyan mintaként szolgálnak, amelyet tapasztalati úton, utánzással sajátít el. Az új fogalmak, szavak jelentéstartalma összefügg a konkrét tárgyakkal, cselekvésekkel.

Fontos a gazdag motiváció, a sokoldalú szemléltetés, a változatosság, a variatív gyakorlás. A beszédképesség kialakítása sok türelmet igényel. A gátlásosabb gyermekeknél sokat segít a báb. A gyermekek így jobban beleélik magukat a szituációba, követve a báb mondanivalóját.

A szóbeli aktivizálásra több alkalmat keresünk: pl. játékos kérdés, felelet, párbeszéd formájában. A gyermekek beszédbiztonságának a megalapozására, sokféle gyakorlatot végzünk, ezeket a magyar napokon az anyanyelvi fejlesztéshez is használjuk. A játékos, mozgásos, ritmusos gyakorlatok a beszédszervek mozgását és a fonémia hallást egyaránt fejlesztik.

Pl.: motoros fejlesztő gyakorlatok:

- ajaktorna – nyelvtorna, légzésgyakorlatok, ritmusgyakorlatok,
- auditív fejlesztő gyakorlatok:
- hangutánzó, hangfelismerő gyakorlatok.

A német és angol népszokásokhoz kötött jeles napokat hagyományteremtő módon magunk is szervezzük és ünnepeljük a többi csoporttal és a szülőkkel közösen.

IV.5. Az óvodában folyó nevelőmunka ellenőrzési, mérési, -értékelési, - minőségbiztosítási rendszere

A gyermekcsoport nevelési, tevékenységi programja

A MIÓVI Szivárvány Tagóvodája a Csoportnaplót a Pedagógiai Program sajátosságainak megfelelően szerkesztve, nevelési évenként nyomtatva használja

- Szokás és szabályrendszer tervezése (Nevelési terv)

Időkeret: félév értékelés: negyedév

- Eseményterv-programterv

Időkeret: éves

- A tevékenységi rendszer fejlesztési terve

Időkeret: hetente, illetve a témáknak megfelelően

Egyéni fejlődés, fejlesztés dokumentuma

Egyéni fejlettséget diagnosztizáló, tényfeltáró, helyzetelemző és fejlesztési feladatokat tervező dokumentum, amely 3-7 éves korig kiterjed a nevelési és a tanulási folyamatokra is.

-
- Fejlődés nyomon követése: /fél évente/

Felvételi – mulasztási napló

Pontos adatkezelés – naprakész nyilvántartás.

IV.5.1. A pedagógiai munka ellenőrzése, értékelése

Az ellenőrzés és értékelés célja a pedagógiai gyakorlat segítése és fejlesztése.

Területei:

- dokumentumok ellenőrzése, elemzése,
- a nevelőmunka feltételeinek ellenőrzése,
- pedagógiai gyakorlat ellenőrzése, elemzése, értékelése,
- pedagógiai program megvalósulásának nyomon követése, ellenőrzése.

A tagóvodaóvoda pedagógiai munkájáért a tagóvoda vezetője a felelős, tehát az ellenőrzés és értékelés is elsősorban az ő feladata. A szervezés és működtetés feladatait a Szervezeti és Működési Szabályzat, a belső ellenőrzés rendszerét a Belső Ellenőrzési szabályzat rögzíti.

Fontos az objektív értékelés, amely alaposítást, körültekintést igényel. A gyakorlati munka elemzése során elsődleges szempont az önálló munka tiszteletben tartása, a módszertani szabadság biztosítása, a pozitív megerősítés, az elfogadott elvek számonkérése.

A pedagógiai gyakorlat ellenőrzése két szinten történik:

- a gyermekek fejlettségének értékelése és
- az óvónői gyakorlati munka szintjén.

A gyermekcsoport fejlettségének értékelése az egyéni megfigyelések eredményeinek és az egyéni munkák áttekintése után közös konzultációval történik.

Mivel a gyermekek megfigyelési adatait folyamatosan gyűjtjük az óvodás évek alatt, ezért az összehasonlítás reális eredményt mutat. A fejlettségi mutatók ismeretében a gyakorlati munka megfigyelése egészíti ki az óvodapedagógusi pedagógiai gyakorlat ellenőrzését és értékelését.

Az óvodapedagógusok pedagógiai munkájának ellenőrzésére azért van szükség, hogy munkájuk értékelésével tisztában legyenek, megőrizték a megújulás képességét, innovációjuk szakmai kontroll segítségével fejlődjön.

Az ellenőrzés a nevelési év folyamán előre ütemezetten történik – az óvoda éves pedagógiai, működési terve tartalmazza. Év végén összegző értékelés készül. Az egész óvodát érintő folyamatokban kiemelt jelentőségű a kimenet, az iskolába lépés szorosabb ellenőrzése, értékelése.

IV.5.1.1. Az óvodai csoportok és a gyermekek fejlődésének ellenőrzése és értékelése

A pedagógiai munka tervezése, elemzése a gyermekek egyéni megfigyelései, az egyénre szabott nevelési – fejlesztési eljárások folyamatos írásbeli munkát igényelnek. Segítik a folyamatok célirányos, célszerű egymásra épülését, ugyanakkor rugalmas alkalmazást és a gyermekekhez való igazodást biztosítják.

A gyermekcsoport nevelési – tevékenységi programjának tervezése a gyermekek fejlődési üteméhez, igényeihez, a spontán helyzetekhez igazodik, a feladatok egymásra épülnek. A terv nem megmásíthatatlan, hanem az élethelyzetek, a gyermekek, az aktuális feladatok irányítják a folyamatot.

A tagóvoda vezető a csoportlátogatások alkalmával folyamatosan ellenőrzi és értékeli a tervezést olyan céllal, hogy az mennyire szolgálja a helyi pedagógiai program célját és feladatát. Év végén az óvodapedagógusok értékelést végeznek a gyermekek közösségi életének és egyéni fejlődésüknek alakulásáról. Az egyéni képességfejlesztésnek mindenhol érvényesülnie kell. Minden óvodapedagógusnak tudnia kell, hogy melyik gyermeket miben, mivel kell fejleszteni ahhoz, hogy önmagához képest optimálisan fejlődjön. Legfontosabb a gyermekek folyamatos megfigyelése, megismerése.

Követni kell fejlődési ütemüket, jelezni a lemaradásokat és az egyénhez kötődő feladatokat.

Az óvodapedagógusok évente 2 alkalommal, illetve szükség szerint, tájékoztatják a szülőket gyermekük fejlődéséről.

A gyermekek tevékenységének ellenőrzése és értékelése során törekedni kell a személyre szabott, konkrét értékelésre, az értékelés módszereinek változatos alkalmazására, az erősségek kiemelésére, a pozitív visszajelzésekre.

Az egyéni fejlődést tartalmazó dokumentum szempontjai:

I. Szociális képességek

1. Társas kapcsolatok, játék, viselkedés, neveltségi szint, szokásismeret
  - a. Társas magatartás, közösségi szokások, együttműködési képességek
  - b. Erkölcsi ítélőképesség, udvariasság, érintkezési szokások, alkalmazkodás
2. Érzelmek, motivációk, beállítódás, akarat meg nyilvánulások
  - a. érzelmek, motivációk, beállítódás
  - b. akarat tényezők

II. Értelmi képességek

1. Kognitív szféra
  - a. Gondolkodási műveletek
    - fogalomismeret, tájékozottság
    - összehasonlítás, megkülönböztetés
    - következtetés, ítéletalkotás, analízis, szintézis
    - konkretizálás, általánosítás, csoportosítás, osztályozás
    - számfogalom, téri, időbeli viszonyok, szimmetria, szerialitás
  - b. Pszichikus funkciók működtetése
    - koncentráció, feladattartás, figyelem
    - érdeklődés
    - emlékezet
    - képzelet
    - problémamegoldó képesség
2. Érzékszervi szféra, percepció
  - testséma ismeret
  - hallásérzékelés (auditív percepció)
  - látásérzékelés (vizuális percepció)
  - tapintásérzékelés (taktilis percepció)
  - koordinációs működés (test, kéz, láb, szem), kinezetikus érzékelés
  - keresztcsatornák működése
  - téri irányok, relációk érzékelése, időérzékelés

III. Verbális képességek

1. Nyelvhasználat
  - a. az összefüggő, folyamatos beszéd megjelenése
  - b. a beszéd tisztasága, a nyelvhelyesség
2. Verbális kommunikáció
  - a. beszédértés
  - b. nyelvi kifejezőkészség

IV. Testi képességek

1. Nagymozgások
  - a. mozgáskoordináció, motoros képességek
  - b. téri tájékozódás nagymozgással a cselekvés szintjén
2. Finommotorikus mozgások
  - a. ábrázoló tevékenység (rajzolás, mintázás, festés, kézimunkázás)
  - b. ábrázolás a mindennapi életben (játék, barkácsolás, díszítés)

A csoportok év végi értékelései határozzák meg a következő nevelési év kiemelt feladatait.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

A gyermekek az óvodáskor végére, a belső érés, a családi nevelés, az óvodai nevelési folyamat eredményeként eléri az iskolai munkához, iskolai élethez szükséges fejlettségi szintet.

Az iskolai élethez szükséges kritériumok:

- testi
- lelki és
- szociális érettség.

A testi fejlettség jellemzői:

A gyermek életkorának megfelelő fejlettség:

- Első alakváltozás
- Megváltozott testarányok
- Megkezdődött fogváltás
- A látás, hallás épsége.
- A mozgásszervek, statikai funkciók, az izmok kellő fejlettsége.
- Megfelelő teherbíró képesség.
- Nagymotoros készségek, a felsőtest és a lábak mozgáskoordináltsága, megfelelő egyensúlyérzék.
- A Finommotorikus készségek, a szem-kéz koordináltságának megfelelő fejlettsége.
- Ismeri a testrészeit, azok funkcióit, védelmét.
- Követi a megismert egészségügyi és higiénés szokásokat.
- Testi szükségletei kielégítését képes szándékosan irányítani.

Lelki fejlettség:

A gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődéssel készül az iskolába lépésre. Elsajátította a tanuláshoz szükséges alapismereteket, különböző tapasztalatokat, gyakorlati készségeket szerzett. Érzékelése, észlelése tovább fejlődik. Kialakul a megbízható emlékezet.

A gyermek képes:

- Ismeretlen fogalmat nem tartalmazó, egyszerű bővített vagy összetett mondat (kb. 14-16 szótag) visszaadására hallás után,
- A hallott rövid mesék, történetek szándékos megjegyzésére, lényeges mozzanatok, cselekvések kérdések alapján történő felidézésére.
- Rendelkezik életkorának megfelelő szóbeli kifejező képességgel.
- Életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal, tisztán ejti a magán és mássalhangzókat, érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél.
- Gondolatait, érzelmeit szavakba öntve bátran el tudja mondani.
- Megfelelően reagál a szóbeli információkra.
- Odafigyel a felolvasott szövegre. A könyv képeit nézegetve el tud mesélni egy történetet.
- Az irodalomhoz kapcsolódó tevékenységekben önálló.
- Felismeri a beszélt nyelv közötti összefüggést. (érezzen készítményt arra, hogy „majd meg tanulok írni”).

Az óvodáskor végére el kell jutnia a gyermeknek a prekauzális gondolkodási szintről a konkrét gondolkodás szintjére:

- El kell érnie a lényeglátás bizonyos fejlettségét.
- Annak felismerését, hogy az egész részekből áll és részekre bontható
- Elemi fogalmak, ítéletek és következtetések alkotására való képességre, ezen belül bizonyos ok-okozati összefüggések meglátására
- Rendelkeznie kell a térbeni tájékozódás, észlelés alapjaival, alapvető térbeli összefüggéseket felismer.

Az óvodáskor végére a gyermek tisztában van a geometriai ábrákkal és azok elnevezését tudatosan használja.

Megérti a mennyiségek közötti összefüggéseket, matematikai műveleteket végez (számlálás, hozzáadás-elvétel stb.)

Különböző sajátosságok szerint tud csoportosítani, sorba rendezni.

Képes a sorminták reprodukálására.

Megérti az észleléssel kapcsolatos fogalmakat.

Visszaidézi, s rekonstruálja az események sorrendjét.

Hozzávetőlegesen tisztában van az idő fogalmával.

Megfelelő a kéz ügyessége, mozgásbeli fejlettsége, mozgások célnak megfelelő irányítása. Fejlett az ábrázoló képessége. Vizualizálja az elképzeléseit. Sokféle írószerszámot használ. Bátran kísérletezik a különböző anyagokkal, eszközökkel.

Az óvodai évek alatt a természet- és társadalmi környezetben alapvető tájékozottságot szerez.

Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról.

Tudja a nevét, lakcímét, szülei foglalkozását. Felismeri a napszakokat.

Jól tájékozódik szűkebb lakóhelyén. Ismeri a környezetében élő állatokat, növényeket, azok gondozását, védelmét.

Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.

Ismeri, és a gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait.

Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

- Életkorának és egyéni képességeinek megfelelően szókinccsel rendelkezzen

Szociális érettség:

Az óvodai élet végére az egészségesen fejlődő gyermekek készen állnak az iskolai élet és a tanító elfogadására, képesek az együttműködésre, a megfelelő kapcsolatteremtésre, társaikkal és a felnőttekkel.

Kialakult a feladattudata, feladattartása, ezen belül bizonyos monotonia tűrése, önálló munkavégzésre való képessége.

Legalább átlagos a munkatempója. A feladatok életkorra jellemző (átlagos) időn belül történő felfogására képes.

Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme: legalább 5-10 percig tartó akaratlagos figyelemre, és a tárgyak, jelenségek lényeges megfigyelésére képes.

Megfelelő az önértékelése, önbecsülése.

Ismeri önmagát, családját és kulturális csoportját.

Pozitív a hozzáállása magához és másokhoz.

Megbízik önmagában, önállóságot mutat.

Tiszteli saját és mások jogait. Kivárja a sorát. A legtöbb szabályt, szokást képes követni.

Empátiát mutat, megérti és respektálja a különbségeket.

Érzelmait megfelelő módon fejezi ki.

Felelősséget vállal, elfogadja az alternatívákat.

Képes kompromisszumot kötni és párbeszédet használni a probléma megoldására.

Keresi a saját mércéje szerinti szépséget és harmóniát, meghatározza a saját kritériumát a szépségről, harmóniáról.

A **sajátos nevelési igényű gyermekek** fejlesztése során a nevelés hatására a sérülés arányában a fogyatékos kisgyermeknél is ki kell alakulnia az:

- alkalmazkodó készségnek,
- akaraterőnek,
- önállóságra törekvésnek,
- együttműködésnek.

A fejlesztés céljait minden esetben a fejleszhetőséget tükröző gyógypedagógiai, orvosi, pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni.

A multi szenzoros fejlesztés magába foglalja a:

- vizuális,
- akusztikus,

-
- taktilis mozgásos észlelés folyamatait,
  - a motoros képességek,
  - a beszéd-és nyelvi készségek fejlesztését – a fogytékosság szintjének megfelelően más-más terület kap nagyobb hangsúlyt.

IV.5.2.2. A Pedagógiai Program ellenőrzése, értékelés

A Pedagógiai Program ellenőrzése, értékelése az átfogó Intézményi önértékelés részét képezi, melyet 5 évente végzünk.

Az értékelés során a pedagógiai programban megtalálható, a célok elérését biztosító, elsősorban pedagógiai folyamatok tervezési, megvalósítási, ellenőrzési és értékelési rendjének tudatosságát, az eredményeknek megfelelő és szükséges korrekciók elvégzésének hatásosságát, fejlesztő jellegét vizsgáljuk.

Az elemzésben, a program bevalásának eredményességének vizsgálatában az tagintézmény-igazgató és az önértékelést támogató csoport irányításával valamennyi óvodapedagógus részt vesz. A program ellenőrzése, értékelése során építünk a Tanfelügyeleti ellenőrzés tapasztalataira, eredményeire.

IV.5.2.3. Az intézmény nevelő – fejlesztő munkáját érintő egyéb értékelések

A tagóvoda vezető éves értékelése az intézményi nevelő-fejlesztő munkáról.

Az éves munka értékelésének alapja a nevelési év:

- Munkaterve,
- Az intézmény éves önértékelési terve,
- Ellenőrzéseit követő értékelések,
- Az óvodapedagógusok által elkészített a gyermek csoportokra vonatkozó éves értékelések.

Az óvodapedagógusok önértékelése az alábbi területekre terjed ki:

1. Pedagógiai, módszertani felkészültség
2. Pedagógiai folyamatok tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz szükséges önreflexiók
3. A tanulás támogatása
4. A gyermek személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek többi gyermekkel együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség
5. A gyermekcsoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység
6. A pedagógiai folyamatok és a gyermekek személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése
7. Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás
8. Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért

A PEDAGÓGIAI PROGRAM MELLÉKLETEI

1.sz. melléklet

Napirend

3-6 éves gyermekek részére

(vegyes csoport)

Időbeosztás	Tevékenységek
6:30 – 7.00	Gyülekezés, személyes percek
7.00-9.00	Szabad játék, Testápolás, Tízóraizás
9.00-10.30	Kezdeményezések: - élmények, tapasztalatok, ismeretek szerzése, bővítése - képességek fejlesztése - differenciált, egyénre szabott fejlesztés Rendszeres egészségfejlesztő testmozgás
10.30.-11.45	Testápolás, öltözködés Levegőzés: - szabad játék az udvaron, - séta, - kirándulás
11.45-12.45	Testápolás, öltözködés Ebédelés
12.45-15.00	Testápolás, Csendespihenő mesével, altatóval
15.00-15.30	Testápolás, Uzsonnázás
15.30-17.00	Szabad játék

2. sz. melléklet

Hetirend

	Kötetlen önkéntes, szabad játékban választható tevékenység	Választhat irányított tevékenység	Kötött tevékenység
Hétfő	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Mesélés, verselés	Külső világ tevékeny megismertetése	Rendszeres egészségfejlesztő testmozgás
Kedd	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Ének, zene, énekes játék, gyermektánc Mesélés, verselés		Mozgás.
Szerda	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Mesélés, verselés	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	Rendszeres egészségfejlesztő testmozgás
Csütörtök	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc Mesélés, verselés	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	Rendszeres egészségfejlesztő testmozgás
Péntek	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	Mesélés, verselés	Rendszeres egészségfejlesztő testmozgás

---

Felhasznált irodalom

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja

Bakonyiné Vince Ágnes – Nagyné Kosza Ilona: Mozgás öröm a szabadban
Multigráf GMK 1989.

Balázsiné Szűcs Judit: Miből lesz a cserebogár Alex-typo Kiadó és reklámiroda, 1992.

Becsy Bertalan Sarolta – Kunos Andrásné: Az óvodai testnevelés mozgásrendszere és feldolgozása Nemzeti Tankiadó 1994.

Benedek István: Óvodavezetés másképpen? Okler Oktatási Iroda, 1997.

Bernát István – Mezei Gyula – Odor Klára – Pari Károlyné – Szebeny Péter: Óvodai menedzsment Budapest, 1994.

B. Méhes Vera: Az óvónő és az óvodai játék Calibra Kiadó, 1993.

Fábián Katalin: Tevékenységközpontú óvodai nevelési program Miskolc, 1996.

Forrai Katalin: Ének az óvodában EditioMusica Budapest, 1993.

Dr. Gosy Mária: Beszéd és óvoda Budapest, 1997.

Kárpáti Andrea – Kassa Mária Valéria: Vizuális nevelés világszerte Tankönyv Kiadó Budapest, 1984.

Kárpáti Andrea: Képolvasás Tankönyv Kiadó Budapest, 1985.

Kondacs Mihályné – Podmoniczki Mária: Vizuális nevelés az Óvodában Calibra Kiadó Budapest, 1993.

Kovács György – Bakosi Éva: Játék az óvodában Debrecen, 1995.

Kompetencia alapú tanulás Óvodai programcsomagja (Sulinova 2006.)

Dr. Kövér Sándorné: Óvodavezetés nemcsak vezetőknél Hajdúböszörmény, 1993.

Kövérné Toldi Zita: Pedagógiai programkészítés az óvodában Debrecen, 1997.

Mc. Cormac – H. Mark: Ha vinni akarod valamire Novotred Kiadó Budapest, 1990.

Mezei Gyula – Odor Klára – Szebenyi Péter: Közoktatás módszertana Nemzeti Tankönyvkiadó Vállalat Igazgatósága Budapest

Mérei Ferenc – V. Binet Ágnes: Gyermeklélektan

Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés, de hogyan? NAT-TAN, 1997. Budapest

Dr. Oszetzky Tamásné: Mindennapos testnevelés az óvodában Művelődési és Közoktatási Minisztérium Testnevelés és Sport Önálló Osztály, 1994. Művelődési és Közoktatási Minisztérium: Óvoda az ezredfordulón 1998.

Szűcs Józsefné: Család és óvoda nevelőpartneri program Debrecen, 1997.

Dr. Tóthszöllősné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában (Bp. FER-CO Kft. És a Váci Ofszet Kft. 1994.)

Varonkai Zoltánné: Az óvodai nevelés és tanulás tervezése a csoportnaplóban Budapest, 1997.

Vekerdi Tamás: Az óvoda és az első iskolai évek a pszichológus szemével Tankönyv Kiadó

OM: 028572

**MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY
SZLOVÁK NEMZETISÉGI TAGÓVODÁJA**

Inštitúcia Integrovaný Materských Škôl v Miškovci Slovenská Národnostná
Materská Škola

**A „LÉPÉSRŐL-LÉPÉSRE” ÓVODAI FEJLESZTŐ PROGRAM
ADAPTÁCIÓJA**

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Készítette: A MIÓVI Szlovák Nemzetiségi Tagóvodájának nevelőtestülete

Hatályos: 2024. szeptember 1.

2024.

Óvodánk küldetés nyilatkozata

*„Ha a gyerekek kritizálva élnek,
Megtanulnak megbélyegzettek lenni.
Ha a gyerekek ellenségeskedésben élnek,
Megtanulnak veszékedni.
Ha a gyerekek kicsúfolva élnek,
Megtanulnak szégyenlősnek lenni.
Ha a gyerekek megszegyenítve élnek,
Megtanulják bűnösnek érezni magukat.
Ha a gyerekek toleráns légkörben élnek,
Megtanulnak türelmesnek lenni.
Ha a gyerekek bátorítva élnek,
Megtanulnak bízni.
Ha a gyerekek dicsérve élnek,
Megtanulják megbecsülve érezni magukat.
Ha a gyerekek méltányosságban élnek,
Megtanulják az igazságosságot.
Ha a gyerekek biztonságban érzik magukat,
Megtanulnak hittel élni.
Ha a gyerekek megerősítve élnek,
Megtanulják magukat szeretni.
Ha a gyerekek elfogadva és barátságban élnek,
Megtanulják megtalálni a szeretetet a világban.
A Te gyereked miben él?”*

Dorothy Law Nolte

Tartalomjegyzék

Óvodánk küldetés nyilatkozata.....	2
Bevezető	4
I. Helyzetelemzés.....	4
I.1. Óvodánk bemutatása.....	4
I.2.1. Az óvoda humán erőforrásai	4
I.2.2. A Helyi Pedagógiai Programunk megvalósításának tárgyi feltételei	6
I.3. A Lépésről-lépésre óvodai program célja, gyermekképe.....	6
II. Gyermekképünk.....	6
III. Óvodaképünk.....	8
IV. A Program sajátosságai és koncepciója:	8
IV.1. Individualizálva szocializál.....	9
IV.1.1. Individualizálva szocializál	9
IV.1.2. Tevékenységközpont rendszerben fejleszt	9
IV.1.3. A családok bevonásának sajátos rendszerére épít	10
IV.1.4. A családok szociális támogatásában, segítésében közreműködik.....	10
IV.2. Az individualizálás lehetőségei, elvei óvodánkban.....	10
V. A Lépésről-lépésre óvodai program feladatrendszere	11
V.1. Egészséges életmód alakítása	11
V.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	12
V.3. Értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	13
V. 4. Az anyanyelv fejlesztése	15
V. 5. Művészeti nevelés.....	16
V. 6. A külső világ tevékeny megismerése.....	16
VI. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	17
VI. 1. Játék	17
VI. 2. Munkajellegű tevékenységek	19
VI.3.A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	20
VII. A tevékenységek tartalma.....	21
VII.1. Az anyanyelvi nevelést megalapozó mesélés, verselés, mondókázás.....	21
VII.2. Az ének-zenei nevelés, énekes játék, gyermektánc tartalma:.....	22
VII.3. A rajzolás, festés, mintázás kézimunka tevékenység tartalma:.....	22
VII.4. A mozgásfejlesztés tartalma.....	23
VII.5. A külső világ tevékeny megismerése.....	23
VIII. Az óvodai élet, a tevékenységek szervezeti keretei, a tervezés.....	24
IX. Családok bevonása az óvodai életbe.....	25
X. Együttműködések, külső kapcsolat.....	26
XI. Gyermekvédelemmel összefüggő feladatok.....	27
XII. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	27
1.sz. melléklet.....	28

Bevezető

A tagintézmény Pedagógiai Programja az O.K.I. által minősített Lépésről Lépésre Óvodafejlesztő Program alapján készült el. A „Helyzetelemzésben” feltárt helyi sajátosságainknak megfelelően ez a gyermekek legoptimálisabb fejlődését szolgálja, szem előtt tartva a szülők szociális és mentális támogatását, továbbá a szlovák nemzetiségi és a hátrányos helyzetű/halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai nevelésének sikeres megvalósítását.

A program célja: „A 3-7 éves gyermekek fejlődésének támogatása és személyiségfejlesztése. A gyermekekhez, mint egyedi, mással nem helyettesíthető individuumbokhoz és szociális lényekhez, az életkori sajátosságok és egyéni szükségletek, különbségek ismeretében közelítünk. A feltételrendszerrel, a tevékenységek tudatos befolyásolásával segítjük a személyiség kibontakozását, tekintettel az eltérő adottságokra, képességekre, szokásokra, nembeli, éresbeli, vérmérsékleti különbségekre, és a családok értékrendjének sokféleségére.

Óvodánkban a szlovák nemzetiségi óvodai nevelés formája: szlovák nemzetiség nevelést folytató kétnyelvű óvoda.

A szlovák nemzetiségi nevelésben résztvevő óvodás gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a nemzetiségi kultúra megismerését és elsajátítását, a kulturális hagyományok, a szlovák nyelv átörökítését és fejlesztését szolgáljuk.

A sajátos nevelési igényű gyermekek harmonikus személyiségfejlődésének biztosításához – különleges gondozási igényüket kielégítve – a másságot elfogadó környezet folyamatos fenntartása.”

I. Helyzetelemzés

I.1. Óvodánk bemutatása

Szlovák nemzetiségi óvodánk a Bükk völgyében, csodálatos környezetben található Miskolc településrészén, Bükkszentlászlón. Az intézmény 1998-tól szolgálja a szlovák anyanyelvű nemzetiségi óvodai nevelést., szlovák nemzetiségi nevelést folytató kétnyelvű óvodaként.

Miskolc város egyik legjobban felszerelt óvodájának mondható. Óvodánk egy vegyes életkorú csoporttal működik, Fiókák csoportja. A településrészt többségében szlovák nemzetiségi emberek lakják, ahol még ma is él a szlovák hagyomány, kultúra és a nyelv. Az értékek megővását intézményi keretek között valósítjuk meg, mely kiemelt feladatként jelenik meg a programunkban. A folyamatos eszközbővítéshez és fejlesztéshez rendkívüli mértékben járul hozzá a helyi és szlovák nemzetiségi önkormányzat és a szülők anyagi támogatásai. Az itt élő családok megfelelő szocio-kulturális háttérrel biztosítanak a gyermekek kiegyensúlyozott, harmonikus fejlődéséhez. Jellemző a több generációs családok jelenléte, ami eredményesen segíti elő a szlovák hagyományok ápolását. Teljes mértékben érvényesül a családok elsődleges szerepe a gyermekek nevelésében, melyben az óvoda kiegészítő szerepet tölt be. A családok ismerik egymást, jól működő közösséget formálnak, az óvoda életében együttműködők. A családokra jellemző, hogy dolgozók, törekvők, rendezett anyagi háttérrel rendelkeznek. A családok szociális háttérében minimális eltérések vannak. A nagyszülők besegítenek az unokák nevelésébe, velük is jó kapcsolatot ápolunk, bevonhatjuk őket a szlovák hagyományaink átadásába.

I.2.1. Az óvoda humán erőforrásai

Az intézmény dolgozói létszáma megfelelően biztosítja az intézményi működést. (Pontos adatokat a mindenkor éves statisztikai jelentés tartalmazza.). Az óvoda nevelőtestületének iskolai végzett-

sege a nemzeti köznevelésről szóló törvény előírásainak megfelelő. Az óvodai nevelő-fejlesztő munka segítője a pedagógiai asszisztens és a szakképzett dajka, akinek a munkája nélkülözhetetlen a gyermekek sokoldalú és eredményes nevelésének megvalósításában.

Az óvodapedagógus személyiségjegyei

Cél és feladatrendszerünkben adódó kiindulási pontok:

- Minden gyermek a saját képességrendszerének figyelembevételével nevelhető, fejleszhető.
- A gyermeket fejlesztik a társas kapcsolatok, neveli az óvoda összes dolgozója.
- A szlovák nemzetiségi óvodapedagógus anyanyelvi szinten beszéli a kisebbség nyelvét, jellemzően szlovák nyelven szervezi az óvodai életet,
- Valamennyi óvodapedagógus, óvodai munkát segítő munkatárs ismeri a szlovák nemzetiségi kultúrát, hagyományokat, szokásokat és ezt beépíti a nevelő-fejlesztő munka folyamatában,

Ezért a felnőttek tetteikkel sugározzák a feltétel nélküli szeretetet és azt, hogy

„Tisztellek téged, fontos vagy nekem, csakis Rád figyelek, és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre.”

A Helyi Pedagógiai Programunk cél és feladatrendszerének eredményes és hatékony megvalósításához nélkülözhetetlen óvodapedagógusi személyiségjegyek:

- a gyermekek felé őszinte érdeklődéssel fordul: *"A gyermeket úgy kell elfogadni, amint van, nem úgy amilyennek mi kívánjuk..."* / Wargha István/
- nem vezérel, hanem segít,
- nem vezérel, hanem szolgálja a gyermeket,
- türelem és kivárási jellemzi,
- az akadályokat kellő mértékben hátrítja el: kellő mértékben, ne többet, mint szükséges,
- rendelkezik az egyéni fejlesztés stratégiájával,
- elemző képességgel rendelkezik,
- nem a gyermekeket differenciálja, hanem az elvárásokat az adott gyermekkel szemben, figyelembe véve a gyermek egyéni sajátosságait,
- jó kommunikatív képességgel rendelkezik: kevés szóval, a gyermeket meghallgatva nevel,
- bevallja és elfogadja kudarcait,
- képes az önjutalmazásra,
- támogató tanulási környezetet biztosít, melyben a legoptimálisabban fejlődhet a gyermek tanulási képességei
- megalapozza a gyermek egész életén át tartó tanulás igényét és képességét a tanulási kompetenciáinak, egyéni képességeinek megfelelő fejlesztésével
- rugalmas tanulási utat biztosít az IKT eszközök előtérbe helyezésére, az életkori sajátosságokat figyelembe véve
- bizalomra épülő, tevékenységközpontú légkört alakít ki csoportjában

Összegezve:

A HATNI TUDÁS VÁGYA, AZ ADNI TUDÁS KÉPESSÉGE jellemzi az e programban dolgozó óvodapedagógust.

I.2.2. A Helyi Pedagógiai Programunk megvalósításának tárgyi feltételei

Intézményünk szakmailag önálló. Az intézmény költségvetése az alapvető működési költségeket fedezi, melyet kiegészít a Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat támogatása is. A szlovák nemzetiség tagóvoda tálaló konyhával rendelkezik, amelynek felszereltsége és állapota megfelelő. Különálló ebédlővel rendelkezünk.

A Lépésről-lépésre óvodai program megvalósításához nélkülözhetetlen eszközök és berendezések az intézményben biztosítottak. Csoportszobánk tágas, ízlésesen berendezett, színösszeállításában is harmonikus. Tárgyait, eszközeit természetes alapanyagú bútorokkal és eszközökkel igyekszünk berendezni úgy, hogy az tükrözze a természetességet és a nemzetiségi jellegünket.

I.3. A Lépésről-lépésre óvodai program célja, gyermekképe

A Lépésről-lépésre óvodai program célja

Az óvodáskorú gyermekek fejlődésének támogatása és személyiségfejlesztése. Valamennyi óvodás gyermek számára az óvodához való egyenlő hozzáférés biztosítása, előítélet mentes, befogadó óvodai légkör folyamatos fenntartása. A gyermekekhez, mint egyedi, mással nem helyettesíthető individuumokhoz és szociális lényekhez, az életkori sajátosságok és egyéni szükségletek, különbségek ismeretében való közelítése. A feltételrendszerrel, a tevékenységek tudatos befolyásolásával segíteni a személyisége kibontakozását, tekintettel az eltérő adottságokra, képességekre, szokásokra, nembeli, vérmérsékleti különbségekre és a családok értékrendjének sokféleségére.

A szlovák nemzetiségi nevelésben résztvevő óvodás gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a nemzetiségi kultúra megismerése és elsajátítása, a kulturális hagyományok, a szlovák nyelv átörökítése és fejlesztése, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségének biztosítása. Az óvodai élet tevékenységi formáiban a két nyelv használatának érvényesítése oly módon, hogy a hangsúly a nemzetiségi nyelv fejlesztésén van.

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekek számára az önzonosságuk megőrzésének biztosítása, ápolása, erősítése, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelme.

A sajátos nevelési igényű gyermekek harmonikus személyiségfejlődésének biztosításához – a különleges gondozási igényüket kielégítve - a másságot elfogadó környezet folyamatos fenntartása.

II. Gyermekképünk

Olyan gyermek, aki érzelmileg gazdag, aki nyugodt, tele van élményekkel, erősen kötődik a szlovák nemzetiség nyelvéhez, kultúr kincséhez: meséhez, zenéhez, szín – forma- tárgyi világához. Aki környezetében jól tájékozódó érdeklődő, kiegyensúlyozott önmagát értékelni tudó és másokat elfogadó együttműködő. Olyan gyermek, aki tud szeretni, boldogan fedezi fel, csodálkozik rá a körülötte lévő világra.

*„Engem ne emeljen a magasba senki,
Ha nem tud odáig tartani,
Amíg megnövök.
Guggoljon ide mellém,*

*Ki nem csak ballani, de
Értetni akar, hogy közel
Legyen a szívdobogásunk.”
(Birtalan Ferenc)*

Általános nevelési feladataink:

- A lépésről-lépésre óvodai programunk alapvető feladatának tekinti a személyiség dimenziók harmonikus fejlesztését, a gyermekek erősségeinek és esetleges hátrányainak feltárását.
- A személyiségértékek, tulajdonságok, képességek közül, az egyoldalú fejlesztés elkerülésével, kiemelten alapozzuk meg az alábbiakat:
  - a személyiség autonómiáját, pozitív énképét, önérvényesítő képességét
  - a saját szükségletek kifejezésének képességét
  - az érzelmi gazdagságot
  - a kulturált magatartás szokásait
  - az önfejlesztő magatartást
  - a másság tolerálását
  - a társakkal való együttműködést
  - a döntés, a választás, a rugalmas gondolkodás, a kreativitás képességét
  - a művészetek, a természeti, társadalmi környezetük iránti érzékenységüket
  - alapvető képességeket, melyek a békés úton való konfliktusrendezést, a békés egymás mellett élést segítik
  - fejlődjön a gyermekek felelősségérzete önmaguk, szűkebb és tágabb környezetük, nemzetünk és hazánk iránt
- A sajátos tevékenységközpont-rendszerrel és a gyermeki szabadság biztosításával támogatjuk a szocializáció szempontjából fontos szokásokat, magatartásokat:
  - a kompromisszumok, konszenzusok és az önérvényesítés stratégiáinak megtanulását
  - a kontaktuskeresést, a kommunikálás és társalgás technikáinak elsajátítását
  - a társas konfliktusokban kevés felnőtt segítséggel a megoldások keresését
  - az önszabályozás, az önkontroll alakulását
  - a közös tevékenységekben az igényeknek, elképzeléseknek megfelelő szervezési teendők felvállalását
  - a gyermekek játékszükségletének kielégítését, az önkifejezés és az együttműködés kiteljesedését
  - a kisebbségi identitástudat kialakulását és fejlesztését
- Az értelmi fejlődésben a gyermekek eltérő tapasztalataira, egyéni és közös élményeire, érdeklődésükre és kíváncsiságukra építve: - a cselekvés, tevékenység, - a beszéd és a – gondolkodás egy-ségét biztosítva fontosnak tartjuk:
  - az utánzásra épülő tanulással együtt a felfedezéseket, a próbálkozásokat, az élethelyzetekben, tevékenységekben történő felismeréseket, a pszichikus funkciók intenzív fejlődését
  - a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésében integrált keretek között biztosítjuk a spontán tanulást, a társakkal történő együttműködést, a kommunikáció fejlődését
  - a szlovák nemzetiségi életmódhoz és a kultúrához kötődő hagyományok és szokások ápolása, fejlesztését,
  - a természet, az élőlények szeretetét és védelmét,
  - az írott nyelv és a jelzések iránti érdeklődést,
  - anyanyelvi környezet biztosítása a szlovák nemzetiségű gyermekek számára. A két nyelv (magyar és szlovák) használatának aránya: 50 % -50%.

- Kiemelten fontosnak tekintjük az egészséges testi és lelki fejlődést, az egészséges életmód szokásainak alakítását, a szükségletek és a mozgásigény kielégítését, az egészség óvását, védelmét az esetleges hátrányok korrekcióját
- A szlovák nemzetiségi nevelés keretein belül:
  - A gyermekek felkészítése a szlovák nemzetiségi nyelv iskolai tanulására,
  - A szlovák nemzetiségi identitástudat kialakítása és fejlesztése.

III. Óvodaképünk

Óvodaképünk a **NYITOTT ÓVODA**. Óvodánk nyitott, a családi ház és a társadalmi környezet felé. Intézményünk elsősorban a családok felé nyitott, a nemzeti köznevelésről szóló törvénynek megfelelően: „A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő szerepet töltenek be.” A gyermek személyiségfejlődésében pozitív énképének kialakulásában meghatározó jelentőségű a család. Óvodánk a környezetében élő családokból érkező gyerekek számára elsősorban a családi nevelés kiegészítésére törekszik. Első lépésként, az óvodába lépést megelőző időszakban, a csoportok óvodapedagógusai megismerik a családok szükségleteit, értékrendjét: kérdőív, elbeszélgetés útján. Nagy hangsúlyt fektetünk a szülői házzal való nyitottság folyamatában a mintaadásra. Azzal, hogy a szülő aktívan részt vesz – az egészségügyi szabályok betartásával – az óvoda életében mintát kap a pozitív nevelési módszerekhez. Eközben mi sok-sok olyan információhoz jutunk a gyermekről, otthoni környezetéről, mely segítséget jelent számunkra az egyéni fejlesztés során. A családi házzal való kapcsolattartásunk során nagy hangsúlyt fektetünk a kölcsönös bizalom kiépítésére. A szülők merjenek bátran hozzánk fordulni problémáikkal, osszák meg velünk gyermekeikkel kapcsolatos gondjaikat, örömeiket. A bizalom kiépítésének első lépése a befogadás ideje, mely az előjegyzés napjával kezdődik. A szülőnek és gyermekének már ekkor éreznie kell, hogy örömmel és szívesen várjuk őket és nyitottságunkkal meg is kell őket győznünk arról, hogy gyermeke nálunk meleg, harmonikus, szeretetteljes légkörre talált. A szülőkkel való kommunikációt a kedélyesség, szívéllyesség, megértő viselkedésünk jellemzi. A család és az óvodapedagógusok közötti kommunikáció összetevői: üzenetek, nap -eleji és -végi beszélgetések, családlátogatások és egyéb kapcsolattartási formák. A kommunikáció során nyert családi információkat bizalmasan kezeljük. Nyitottságunk biztosítja az információáramlás zökkenőmentességét is, a szülőknek ismerniük kell hosszú és rövid távú céljainkat, csak így tud azonosulni kitűzött céljainkkal:

- Helyi Pedagógiai Programunk megismertetése a szülőkkel,
- Éves céljaink és feladataink ismertetése
- A gyermekekkel kapcsolatos információk, fejlesztési feladatok

A szülők részt vesznek közös óvodai programjainkon. A nemzetiségi hagyományok és kultúra ápolásainak szerves részévé válnak a szülők. Segítik a szlovák nemzetiségi hagyományok felkutatását, ápolását és az óvodai életbe való beépítését. A bükk-szentlászlói szlovák nemzetiségi óvodapedagógusok a szlovák kultúra közvetítőiként tudatosítják a szülőknél és gyermekekben: a „gyökök” meghatározzák egész életünket, azt ápolni és tisztelni kell. A nyitott óvoda modelljéhez hozzátartozik az óvoda környezetével való nyitott együttműködés is, melyről a „Kapcsolattartásaink” című fejezetben írjuk le elveinket.

IV. A Program sajátosságai és koncepciója:

Az óvodai nevelésben alapelv:

a., a gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés övezi,

b., a nevelés befogadó, gyermekközpontú, ennek megfelelően lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni képességeinek kibontakoztatását.

Nevelési céljaink és az alapelvek figyelembevételével a Lépésről-lépésre óvodai program **sajátosságai**:

IV.1. Individualizálva szocializál

1. Sajátos tevékenységközpont-rendszerben biztosítja a feltételrendszert, a tevékenységi színtereit a szabad játékot és az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységek választási lehetőségét. Ez a rendszer szintetizálja a szervezeti kereteket és integrálja a fejlesztés tartalmát.
2. A családok bevonás az óvodai életbe. Aktivizálja a szülőket az együttműködésben. Erősíti a szülők felelősségét, támogatja a családi nevelés problémáinak megoldását. Az óvodapedagógus a rendszerben mintát ad a közös játékokra, a gyermekekkel való törődésre, a nevelésre.
3. A program, az óvoda lehetőségeit, a környezetünk igényeinek, a családok helyzetét és a gyermekeinket érintő társadalmi háttér folyamatokat figyelembe véve támogatja a nevelési folyamatokat.

IV.1.1. Individualizálva szocializál

a. Individualizál:

- egyéni szükségletekre épít,
- szükségleteket fejleszt; differenciáltan; figyelmet fordít a sajátos nevelési igényű gyermekek különleges gondozási igényének kielégítésére,
- a személyiség sokszínűségét tolerálja,
- az eltérő szükségleteket felismerve, egyénre szóló fejlesztő programot készít,
- a gyermekek személyiségének alapos megismeréséből indul ki,
- az erősekre épít,
- a fejlődést differenciáltan értékeli,
- segíti a szlovák nemzetiségi identitástudat kialakítását és fejlesztését, a migráns családok interkulturális nevelésen alapuló integrációját.

b. Szocializál:

- az egyéni fejlettségből kiindulva megteremti a szocializáció optimális feltételeit,
- tudatosan alakítja a szociális viszonyokat, együttműködéseket,
- ápolja és fejleszti a szlovák nemzetiségi életmódhoz, kultúrákhoz kötődő hagyományokat és szokásokat

IV.1.2. Tevékenységközpont rendszerben fejleszt

7 tevékenységközpontot szervez:

- családi játék (szerepjátékok),
- irodalmi, ének-zenei tevékenység központja,
- az építőjáték (konstruálás, barkácsolás) központja,

- az ábrázoló művészeti tevékenységek, kézművesség központja,
- a manipulációs (társasjátékok) tevékenységek központja,
- homok és vízasztali tevékenységek,
- a természetismereti tevékenységek központja.

Ezek a központok a színterei:

- a szabad játéknak és az óvodapedagógus által irányított tevékenységeknek (játékos tanulás).

A központok feltételrendszere, a helyigénye, időtartama, a gyermekek létszáma, a tevékenységek tartalma, jelege és formája az önállóság és az irányítás aránya, a felnőttek száma, a fejlesztési céloknak vannak alárendelve, ugyanakkor a gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének, sajátos nevelési igényeinek megfelelően, a szlovák nemzetiségi hagyományok átörökítését és fejlesztését szolgálja.

IV.1.3. A családok bevonásának sajátos rendszerére épít

Az óvodáskorú gyermek. nevelésének elsődleges színtere a család

A családok (a felnőttek, testvérek) számára az óvoda nyitott, a csoportszoba az együttműködés fő színtere: A hagyományos együttműködési formákkal szemben új minőségű kapcsolattartó formák működnek:

- a szülő besegít az óvodai életbe,
- közreműködik a feltételek megteremtésében,
- bevonható: érdekes témák, a település hagyományainak ápolásába, a hagyományok felelevenítésébe, a saját gyermekét fejlesztő tevékenységekbe, a gyermek fejlesztésének folyamatába,
- a szülői rétegek szükségleteire épülnek a programok, a szülői szervezetek működtetésének új lehetőségeit tartalmazza,
- a szlovák nemzetiségi nevelőmunka kiegészül a családdal való együttműködéssel, különösen a gyermekek nyelvi kultúrájának fejlesztése, a hagyományápolás és a nemzetiségi identitástudat megalapozása és fejlesztése terén.

IV.1.4. A családok szociális támogatásában, segítségében közreműködik

- szolgáltatásokat biztosít: a gyermekek nevelését segítő programokkal,
- a szülő- gyermekek szabadidő szervezésében közreműködik,
- a külső segítőhálózattal – MESZEGYI – a kapcsolatot tartja, kiegészíti a szlovák nemzetiségi nevelőmunkát a nemzetiségi szervezetekkel való együttműködést,
- támogató környezetet nyújtunk a szülők gyermeknevelési kompetenciáinak erősítéséhez, a szülői rugalmasság fejlesztéséhez, valamint a segítő szolgáltatások igénybevételéhez,
- szülői rétegigények kielégítését szervezi.

IV.2. Az individualizálás lehetőségei, elvei óvodánkban

Az individualizáló nevelés, fejlesztés olyan pedagógiai megközelítés, amely figyelembe veszi mindazt, amit a gyermekek egyéni különbségként hoznak magukkal. Az individualizálás a gyermekek közötti különbségek, felismerésére épül, és áthatja az egész óvodai életet, annak minden tevékenységét. Minden gyermeket figyelembe vesz a maga fejlődési szintjén. A gyermekek ismere-

tében egyéni célokat tűzünk ki, az egyéni erősségek és igények méltánylásával. Hiszen az azonos korú gyermekek között is jelentős fejlődésbeli különbségek vannak.

Ez megnyilvánulhat:

- a gyermekek eltérő biológiai szükségleteiben (mikor éhes, szomja, mennyit eszik stb.),
- adottságaikban,
- sajátos nevelési igényükben,
- tapasztalataikban,
- a mozgásigényükben,
- a szociabilitásukban,
- az érdeklődésben, az egyéni élményekben,
- az énképben, a tanulás stílusában,
- a kontaktusteremtésben.

Ezért az óvodapedagógusoknak jól kell ismerniük a fejlődési tendenciákat. Ehhez nyújt segítséget a személyiségnapló, amelynek vezetése a fejlettség és a fejlesztési feladatok regisztrálására szolgál. Az individualizálás elvei:

- A gyermek személyiségének megismerése az óvodába lépéstől kezdve – képességek, erősségek, gyenge pontok regisztrálása (személyiségnapló),
- A személyes kontaktus biztosítása a tevékenységekben, az óvodapedagógus és a gyermek között, gyermek – dajka között,
- A gyermekekkel való beszélgetések,
- A személyesség mélységéig eljutó beszélgetés, amelyek főszereplője a gyermek,
- A gyermekek eltérő testi-lelki szükségleteinek figyelembevétele:
  - a) A gyermekek élményvilágának tapasztalati körének és információinak megismerése.
  - b) Érdeklődési körének adottságának, temperamentumának megismerése.
  - c) Sajátos nevelési igényeinek kielégítése
  - d) Kedvenc időtöltésének, játékának megismerése,
- Az eltérő időpontban jelentkező mozgásigény folyamatos kielégítése
- Az igény szerinti szeparáció lehetőségének biztosítása a terem berendezésével,
- A személyiség biztosítása a gyermekek munkáinak személyes tárgyainak tárolásában,
- A gyermekekre vonatkozó információk bizalmas

V. A Lépésről-lépésre óvodai program feladatrendszere

Az óvodai nevelés feladatai az óvodai élet tevékenységformáinak keretében, az óvodapedagógus tudatos nevelőmunkájának következtében valósulnak meg, és a gyermek személyiségének fejlődését eredményezik.

V.1. Egészséges életmód alakítása

Ez a feladatkör az óvodai nevelés funkciói közül a legfontosabbat érvényesíti, vagyis az egészség, a testi fejlődés, a fizikai állapot védelmét és fejlesztését.

Célunk az egészséges és kulturált személyiség fejlesztése érdekében a személyes motívumok kialakítása

- az önkiszolgálási motívumok közé tartozó biológiai szükségletek, a komfortszükséglet a mozgás és élményszükséglet

- **önvédelmi motívumok** fejlesztése az egészséges életmódra nevelés, a konfliktusok kezelésére történő nevelés kapcsán
- **a szuverenitás motívumainak kialakítása**, mint az önállósulási és öntevékenységi vágy
- **önértékelési motívumok fejlesztése**, mint az önbizalom és az önbecsülés, a reális, a képességeket is figyelembe vevő teljesítményértékelés eredményeként.

Feladataink közé tartozik ezek alapján:

- a gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges környezet és eszközrendszer biztosítása,
- a gyermekek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése,
- összerendezett nagy és kismozgások (finommotorika) fejlesztése,
- testi képességek fejlődésének elősegítése,
- a gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése,
- az egészséges életmód szokásainak megalapozása: testápolás, étkezés, öltözködés, betegség-megelőzés, egészségmegőrzés,
- a gyermekek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása,
- a környezet védelméhez, fenntarthatóságához és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása
- sajátos nevelési igények kielégítése, prevenciók és korrekciós testi fejlesztés feladatai szükség esetén speciális szakemberekkel együttműködve.
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása
- megfelelő szakemberek bevonásával- a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve- speciális gondozó, prevenciók és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása

V.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Kiemelten fontos, hogy a gyermeket az óvodába folyamatosan szeretetteljes légkör vegye körül, ennek érdekében már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érik a gyermeket. Az óvodapedagógus – gyermek, gyermek – dajka, gyermek – gyermek kapcsolatot a teljes óvodai élet alatt pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze. A szocializáció és a polarizált érzelmek is a tanulás eredményei. Ebben a folyamatban fontos, hogy a magasabb rendű érzelmeket is kibontakoztassuk.

Célunk a szociális képességek fejlesztése

- **szociális kommunikációs képességek fejlesztése**, mint a kommunikáló felek aktivitásnak: azaz érzelmi állapotának, magatartásának és viselkedésének aktuális befolyásolási képességének fejlesztése
- **a kötődés képességének fejlesztése**, melynek gazdagsága, ereje és minősége meghatározza a szociális életminőséget, a szociálisviselkedést, és a személyiség szociális fejlődését
- **csoporthétre, szervezeti és társadalmi létre való képesség megalapozása és fejlesztése** a gyermekeink életkorához illeszkedő ünnepeink megünneplése, versenyek, és számos, az óvodai életre jellemző helyzetek során – törekszünk a reális ön – és társértékelés kialakítására

- **Az együttműködés, a vezetés és a versengés képességeinek megalapozása és fejlesztése** a segítő együttműködés rendszeres alkalmazásával, a segítő nevelői magatartás megtapasztalásával, valamint a mozgásos és a különböző versenyjátékok gyakorlása során.

Feladataink ezek alapján:

- Az erkölcsi, szociális érzelmek megalapozásának feltétele az érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, nyitott, a sajátos nevelési igényű gyermekek egészséges személyiségfejlődéséhez szükséges harmónia, családi légkör megteremtése,
- Pozitív erkölcsi tulajdonságok megerősítése (együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, őszinteség, önfegyelem, pontosság, szorgalom, kitartás),
- Szociális érzékenység kialakításával segítjük a másság elfogadását.
- A gyerekek tudjanak rácsodálkozni a természetben és az őket körülvevő közvetlen óvodai környezetükben a szépre és a jóra, tiszteljék és becsülik azt. Ismerjék meg szűkebb és tágabb környezetüket, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és a családhoz való alapja.
- Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek megalapozása.
- Esztétikai értékítélet megalapozása az esztétikai élményeken keresztül.
- Az életkori sajátosságok figyelembevételével a gyermeki kíváncsiság, érdeklődés felkeltése,
- meghitt beszélgetésekkel kommunikációs aktivitás fejlesztése,
- az érzelmi alapigények kielégítésének segítségével (biztonságérzet, védettség, sajátos nevelési igény) a szabad önkifejezés képességének fejlesztése életkornak megfelelő formában (verbális, vizuális, metakommunikatív).

A szocializáció szerepekre készít fel, meglevő kulturális, viselkedési módozatok elsajátítását jelenti. Ez is tanulás eredménye, mivel a gyermek ezt nem tudja önmagától felfedezni.

- A szabályok felfedeztetése mintaadással, szokássá válásának elősegítése a kezdeti gátlás feloldásával, a sajátos nevelési igényű gyermekek különleges gondozásával, mintakövetéses tanulásal, egyéni élmények átélésével.
- A szlovák nemzetiségi kultúra, norma és a családi nevelésből eredő testi, lelki, szociális szükségletek formálása.
- A szlovák nyelvből adódóan nagy hangsúlyt helyezünk a metakommunikációs helyzetekben történő tájékozódás gyakorlására.
- Kiemelt feladatnak tekintjük a családdal való együttnevelést, a családok szokásrendszernek megismerését és a családok bevonását az óvodai életbe.
- Értékként kezeljük a szlovák nemzeti hagyományokat, tiszteletben tartjuk az eltérő kultúrák sajátosan szocializáló szabályait.

V.3. Értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Célunk az értelmi képességek fejlesztése:

- **a megismerés képességeinek fejlesztése**, mint a megfigyelés, a kódolás képessége, a kísérletezés, elemzés és érvelés
- **a beszéd, a kommunikáció fejlesztése**, melynek alapvető funkciója a kivitelező tevékenység, a megismerés, a gondolkodás és a tanulás szolgálata. A szlovák nemzetiségi nevelés során törekedünk arra, hogy a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtésével – figyelembe véve a gyermekek szlovák nyelvismeretét – minél teljesebbé váljon a nemzetiségi nyelven folyó kom-

---

munikáció. Óvodapedagógusaink a rendszeresen visszatérő, ismétlődő kommunikációs helyzetekkel biztosítják az utánzáson alapuló nyelvelsajátítást.

- **a gondolkodás bonyolult képességrendszerének fejlesztése**, mint a viszonyítás, az általánosítás és osztályozás, valamint a problémamegoldás
- **a megismerési vágy felkeltése**, a természetes kíváncsiság vágy táplálása
- **a tanulási képesség fejlesztése** az értelmi képességek fejlesztésével: a tapasztalati és értelmező, valamint az önálló és szociális tanulási módok során.
- a felfedezési vágy felkeltésére, melynek alapja a felfedezettől tanulás, a problémamegoldó tevékenység intenzív, élményt nyújtó folyamata
- **az újabb és újabb fejlesztő játékok megtanulása / megtanítása** biztosítja, a játék, a játékoság kapcsán a szimuláció gazdag eszköztára pedig támogatja az egyes témák feldolgozását, a játékszeretet továbbfejlesztését
- **optimális teljesítmény vágy kialakítása** a következetes és reális értékeléssel, a szélsőségektől mentes, a tanulás értelmének megmutatása olyan játékos és egyéb helyzetekben, mikor a gyermekek megtapasztalhatják tudásuk gyakorlati hasznát, érzékelve saját változásukat és fejlődésüket.

Ennek alapján feladatunk:

- Egyéni fejlettségi szintekre építő választható tevékenységek során rácsodálkozási élményeken keresztül az élménybefogadó képesség megalapozása, erősítése,
  - Az intellektuális érzelmek fejlesztése az egész élet folyamán való tanulás igényének megalapozása érdekében.
  - A tevékenységek során szerzett tapasztalatok folyamatos feldolgozásával a gondolkodási műveletek fejlesztése
  - Az anyanyelvi fejlesztés és ezzel párhuzamosan a szlovák nyelvi fejlesztés megvalósítása
- Programunkban az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának megfelelően, a gyermeki érdeklődésre, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra építve biztosítunk lehetőséget tapasztalatszerzésre a természeti és társadalmi környezetről.

Tevékenységek központú szemléletünk legfőbb megnyilvánulása az a rendszer, amely egységbe foglalja, integrálja a személyiség fejlődésében meghatározó tevékenységformákat, a játékot, a tanulást és a munkajellegű tevékenységeket. E szemlélet alapján a gyermekek természetes életterében cselekedtető helyzetek szolgálják a fejlődést és fejlesztést.

A tér berendezése során az alábbi szempontokat vettük figyelembe:

Megfelelő hely biztosítása:

- a szabad játékhoz,
- a játékfajtákhoz,
- az egyéb tevékenységekhez,
- a spontán, szabad mozgáshoz,
- az étkezéshez / folyamatos tízóraihoz /,
- a mozgásos szabályjátékhoz, énekes játékhoz.

A gyermek önállóságának és kreativitásának kibontakozása érdekében:

- a berendezés mobilitása, a terem igények szerinti alakíthatósága.

A gyermekcsoportban a változó szükségletek kielégítése:

- a csoport életkori összetételétől, érdeklődésétől, az aktuális élményektől függ.

A csoportszoba berendezésének és felszerelésének alakítása:

- az évszak, az időjárás, a témaprojekt figyelembevételével
- az óvoda környezetet tükrözi a szlovák nemzetiség kultúráját, életmódját, szokásait, hagyományait és tárgyi emlékeit.

A tevékenységközpontok helye viszonylag állandó. Számuk, a körülhatárolt terek nagysága, felszerelése, berendezése változik. A gyermekek a játékban átrendezik a tereket. Kivételt képez az ábrázolás eszköztára és a homok-víz asztal.

A hét tevékenységközpont a következő:

1. A családi és egyéb szerep-szituációs drámajáték központja, valamint a gyermek saját szükségleteire szervezett munkajellegű tevékenységek színtere (sütés, salátakészítés ...),
2. Irodalmi, ének-zeni tevékenységek, mikrocsoportos mozgásfejlesztő játékok kezdeményezésének központja,
3. Homok-víz asztali tevékenységek, modellezések, terepasztali játékok központja,
4. Építőjátékok, barkácsolás, szerepjátékok központja (mozgásfejlesztő játékok kezdeményezésére is alkalmas),
5. Művészeti tevékenységek központja (ábrázoló, kézi munka, kézműves, konstruáló tevékenységek),
6. Manipulációs, asztali, társas, szabályjátékok központja,
7. Természetismereti központ – az udvar, a külső környezet.

A tevékenységközpontok választásokra, elmélyült tevékenységekre ingerlő környezetet jelentenek. A gyermekek szabadon rendelkeznek az eszközökkel, és a nyersanyagok felhasználásával. Szükségeiknek megfelelően gazdagíthatják az eszköztárat. Kevesebb kész eszköz, több kreativitásra serkentő anyag áll a gyermekek rendelkezésére. A folyamatos játékot, a gyermekek tájékozódását segítik azok a kis kártyák, amelyek a polcokon az eszközök helyét jelzik. A gyermekek öntevékenyen rakják el az eszközöket, ha már nem használják. A csoportszobában több napon át folytatódó játékban, a terem nagyságától függően, megőrzik a kialakított tereket, építményeket. Az eszközök elrakása elsősorban a művészeti tevékenységeknél szükséges (festékek, ecsetek...stb).

V. 4. Az anyanyelv fejlesztése

A Lépésről-lépésre óvodai programon belül kiemelten kezeljük az anyanyelv fejlesztését. Az anyanyelvi nevelés komplex módon épül be a teljes óvodai nevelő-fejlesztő folyamatba.

Feladatunk a beszélő környezet kialakítása, fenntartása:

- tapasztalatok, érzelmek, gondolatok szóbeli kifejezőképességének fejlesztése,
- kontaktusteremtés, a kommunikációs képesség, önkifejezés eszközeinek fejlesztése,
- a sajátos nevelési igényű gyermekek tapintatos, egyéni fejlesztése,
- írott nyelv iránti érdeklődés felkeltése,
- a szlovák nemzetiségi kultúr kincséből és az anyanemzet kultúrájából tudatosan felépített tematika segítségével a nyelvújítás megszervezése, szlovák anyanyelvi környezet megvalósítása az egész nap folyamán,
- felnőtt (óvodapedagógus, dajka, más dolgozók) mintaadó kommunikációja - javítgatás elkerülése
- a gyermek türelmes meghallgatása,
- a gyermeki kérdések támogatása és a

-
- a gyermeki válaszok igénye.

V. 5. Művészeti nevelés

Programunk kiemelten kezeli a kreativitás fejlesztését, komplexitásra törekszik a művészeti nevelés terén:

- az érzelmi nevelés fontos eszközeként a polarizált érzelmek megalapozása, az empátia, az önkifejezés erősítése,
- az esztétikai és etikai élmények nyújtásával az esztétikai és etikai fogékonyság formálása,
- az irodalom, az ének-zenei nevelés tartalmával a népi hagyományok, a kultúra gyökereinek ápolása,
- a drámapedagógia eszközeivel az érzelmek, gondolatok mozgással és egyéb eszközökkel történő kifejezésének segítése,
- az alkotása, az esztétikum létrehozásának ösztönzése,
- a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni fejlesztése,
- a szlovák nemzetiségi kultúra hagyományos forma és színvilágának, hagyományainak, zenei és táncmotívumainak ápolása,
- a multikulturális értékek megbecsülése.

V. 6. A külső világ tevékeny megismerése

A külső világ tevékeny megismerése tartalmi szempontból két egymástól elválaszthatatlan kört foglal magában.

Az első kör: a tárgyi, természeti környezettel, a jelenségekkel, folyamatokkal, anyagokkal kapcsolatos tapasztalatoktól a társadalmi környezet történéseinek érzékeléséig terjed.

A második kör: a környezetben, a tevékenységekben, az élethelyzetekben megszerezhető matematikai tapasztalatokat integrálja.

A természeti és társadalmi környezet a művészeti tevékenységek forrása is, tehát az ismeretek integrációja széleskörű. Bármely jelenség, történés, folyamat sokféle információt hordoz, amelyet a felfedező, kereső probléma érzékeny gyermekek több oldalról, aspektusból megtapasztalhatnak. A külső világ megismerésének elsődleges forrása, maga a természet és a társadalmi valóság, a gyermeket körülvevő szűkebb és tágabb világ, amelynek vannak általános jellemzői, de jelentősebb eltérésekkel tapasztalhatja meg a gyermek mindezt lakókörnyezetünk, a hegyvidéki táj jellegétől függően.

A Lépésről-lépésre programban a külső világ megismerését szolgálja a természetismereti tevékenységközpont is, ahol a gyermekek gyűjteményei a folyamatok, a különféle anyagok és jelenségek közvetlenül is megfigyelhetők, megtapasztalhatók, egyéni érdeklődéstől függően a sajátos nevelési igényű gyermekek számára is differenciált lehetőséget adva a tapasztalatszerzésre.

A másik fontos tapasztalati forrás: a homokkal, vízzel és különböző anyagokkal ellátott tevékenységközpont, ahol a tudatosan biztosított eszközökkel a gyermekek kísérletezhetnek, próbálkozhatnak.

A természeti, társadalmi, matematikai tapasztalatok, ismeretek változó körülményekben történő játékos alkalmazását segítik a szabály és a társasjátékok.

A mozaikszerű megfigyelések rendezését szolgálják a gyermekek által készített tablók, képes könyvek, „tematikus albumok „,

Az óvodapedagógus feladatai közül kiemelt jelentőségű a természet, az élővilág szeretetére és a környezetvédelemre nevelés.

Az óvoda udvara, a lakóhely, a családok otthona, a szülők munkahelye, az intézmények mind a megismerés forrásai. Ezek feltárásában, az előkészületekben a gyermekek és a szülők aktívan részt vesznek.

A szlovák nemzetiség hagyományainak és jellegzetességeinek megismerését is a szülők bevonásával valósítjuk meg. Ezzel biztosítjuk azt, hogy óvodánk környezete tükrözi a szlovák nemzeti kultúráját, életmódját, szokásait, hagyományait és tárgyi emlékeit.

VI. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

VI. 1. Játék

Programunk alappilléreinek egyike az individualizálás, mely a játékban, mint a gyermek elsődleges tevékenységében realizálódik.

Helyi Pedagógiai Programunkban a játékot kiemelt gondossággal szervezzük. A kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, és így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze, a gyermek elemi, pszichikus szüksége. Integráló tevékenység, amelyet végig kísér a tanulás és a munka néhány jellemzője. A spontán tanulás színtere. A játékszükségletből fakadó eszközkészítés során a felnőtt segítségével technikai megoldásokat tanulnak meg. Ez különösen hangsúlyos a munkaszeretet megalapozásának folyamatában. A munka megbecsülésére nevelés legfontosabb a hátrányos helyzetben nevelkedő gyermek számára, hiszen szülei önhibájukon kívül a társadalom perifériájára kerültek, munkahelyük elvesztése miatt. Egyes játékfajtákban külső cél nélkül, a gyermek reprodukálja a felnőttek munkáját, majd a barkácsolásban, konstruálásban megjelenik a „valaminek a létrehozására” törekvés. A gyermek a játékban számtalan információt ad önmagáról, belső világáról, kellemes és kellemetlen élményeiről. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában taglalja. Itt alakulnak társas kapcsolatai, gazdagodnak szociális érzelmei, a világról szerzett tapasztalatai, ismeretei.

A szabad játék helye a Lépésről-lépésre programban kiemelt.

A játék szabadságának értelmezése:

- spontán jellegű,
- egyéni és közös élményekből táplálkozik /szabadon emelhet ki elemeket az élményből, vagy tetszés szerint, érzelmi indíttatásuktól vezérelve átrendezheti, szubjektíven reprodukálhatja/,
- az eszköz és a térhasználat szabadsága,
- a tevékenység önmagában is öröm forrása,
- érdeklődés, érzelmi azonosulás vezérli, egy-egy tevékenységben megjelennek a munkavégzés szabályai,
- önként vállalhat szerepeket,
- a sajátos nevelési igényű gyermek is lehetőséget kap a harmonikus kiteljesedésre,
- képzeletével gazdagíthatja a valóságból származó élményeit, irreális helyzeteket hozhat létre.

A játékban tanulás sajátos lehetőségei:

- a gyermek életkorától és fejlettségi szintjétől függően választhat,
- minden szituációban örömforrásként éli meg az ismeretek elsajátítását,
- nem érzékeli a kötöttségeket az irányított tevékenységekben.

A nyugodt játék feltételei

a) A felnőtt szerepe a játéktevékenységben:

- a szülők aktív bevonása,
- a feltételek közös megteremtésében való együttműködés / élmény, eszközök készítése, hely, idő, a tevékenységközpontok kialakítása/,
- az együttműködésben az alapvető udvariassági szokások erősítése,
- a gyermeket figyelő, segítő, megerősítő tevékenység, a sajátos nevelési igényű gyermek más-ságát elfogadó környezet folyamatos, tapintatos fenntartása,
- a témák közelebb hozása érdekében „tematikus” tablók készítése, az élmények megbeszélése, felidézése,
- a direkt beavatkozások elkerülésével a holtpontra jutott tevékenységek motiválása,
- partnerként szerepet vállalva, a szituációkba beilleszkedve, együttműködve a tevékenység gazdagítása,
- a gyermek meg nem oldott konfliktusainak feloldása,
- a nehezen beilleszkedő gyermekek társas kapcsolataiban jelentkező nehézségek feloldása,
- a gyermekek kezdeményezéseitől függően egy-egy nagyobb témakörre történő ráhangolás;
- ha szükséges részvétel a játékban:
  - szerepvállalás,
  - kreatív megoldások megkeresésében és kivitelezésében való közreműködés,
  - helyzetek elemzése,
  - közös szabályok megbeszélése,
  - közvetlen tapasztalatok kiegészítése,
  - a közvetett információk felidézése
  - a társas kapcsolatok befolyásolása
  - érdekes témák összegyűjtése,
  - az otthoni feladatokban a szülők aktivizálása,
  - a témaprojektek átgondolása, előkészítése.

b) Az individualizálás lehetőségei a játékban

Az óvodai élet kezdő szakaszában a gyermek valódi játszótársa gyakran a felnőtt, az óvodapedagógus, vagy a befogadásban közreműködő szülő. A bevonható társaként jelenlévő óvodapedagógus a gyermek egyéni igényei szerint segítheti az elakadó játékot. Fontos a felnőtt és a gyermekek közötti személyes kontaktus, amely megnyilvánulhat a kommunikációban, jelzésekben, tevékenységekben. Ez a kapcsolat serkenti a gyermeket a felnőtt utánzására, a minta követésére a társakkal való együttműködésre.

A szabad játék fejlesztő hatását tekintve az időtartamban is a legfontosabb, domináns tevékenység.

Ezért ebben a tevékenységben adják a gyermekek a legtöbb jelzést a személyiségükről. Ugyanakkor a család után ez a tevékenység a szocializáló tér, amelyben a kortárskapcsolatok alakulnak.

Az óvodapedagógus feladatai az egyéni eltérések tolerálása érdekében a játékban:

-
- a gyermekek jelzéseinek, viselkedésének megfigyelése, az információk értékelése,
  - az egyéni érdeklődésnek megfelelő játékfeltételek megteremtése, az egyéni szándékok, elképzelések támogatása,
  - konfliktushelyzetekben az egyén bevonása a megoldásba, a szabályalkotásba,
  - az egyének eltérő szociális szükségleteinek, a sajátos nevelési igényű gyermekek igényeinek kiélegítése,
  - egyénekre irányuló kommunikáció,
  - a gyermekek érzelmi kötődéseinek erősítése, formálása,
  - közvetlen segítségadás a társtalan, nehezen beilleszkedő gyermekek esetében.

Dajka feladata:

- Segíti az óvodapedagógus gondozó- nevelő tevékenységét. Az óvodai napirendhez igazodva önállóan képes tervezni és szervezni napi tevékenységét. Az előre nem tervezett feladatokhoz is rugalmasan tud alkalmazkodni. Az óvodai gyermek csoportok életében a dajkának aktívan is részt vesz.

c) A játékidő biztosítása:

A szabad játék védelmét a napirendben megfelelő időtartam biztosítja. A folyamatos napi tevékenységek során a testápolásra, öltözködésre, étkezésekre, alvásra és pihenésre szánt idő kivételével az egész nap a szabad játék rendelkezésére áll.

Lásd: Napirend fejezetnél!

d) Az élmények biztosítása:

Az óvodapedagógus a gyermekek játékból és a kommunikációból tud következtetni az egyéni élményekre. Ezek az egyéni élmények változatosak, a családi háttér különbségeiből adódóan.

Különösen fontos a sok közös óvodai élményforrás biztosítása. Ezek a közös élmények intenzitással játékra inspirálnak. A pozitív érzelmi azonosulás érdekében fontos számunkra a gyermekekkel közösen megbeszélni, hová is mennének szívesen „élményszerzésre”. A gyermekek tájékozottsága, érdeklődése, sajátos nevelési igénye, korábbi tapasztalatai befolyásolják azoknak a témáknak a számbavételét, amelyekkel kapcsolatban közös élmény szervezhető.

A téma, a tartalom, és a szerepek a játék fontos elemei. A sok közös élmény, a gyűjtőmunka, a gyerekek által készített játékeszközök, a témák több szempontú megközelítése, és tevékenységekhez kapcsolása gazdagítja a játékfajtákat.

A szabályjáték helye a tevékenységekben:

A gyermekek egyéni döntés alapján kapcsolódnak be a játékba. Az óvodapedagógus a kezdeményezést követően indirekt formában segíti a tevékenységet. A gyermekek a témaprojektekhez társasjátékokat készíthetnek.

A játék rendszerébe szervesen illeszkedik a nemzetiségi kultúrában fellelhető játék, elsősorban mozgásos formában.

A szlovák néphagyományok átörökítésének természetes közege a derűs családi légkörben kialakult játék.

VI. 2. Munkajellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a munkajellegű játékos tevékenységek és a játékkal sok vonatkozásban azonosságot mutató munka.

A gyermekek munka jellegű tevékenysége:

- önként – örömmel és szívesen végzett játékos tevékenység,

- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének színtere,
- képességek, készségek, akarat tulajdonságok alakításának fontos lehetősége,
- a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze.

A gyermeki munka tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos pozitív értékelést igényel.

A gyermekek kezdetben önmagukért, saját szükségleteik kielégítéséért dolgoznak az óvodapedagógus közreműködésével, majd később szívesen vállalnak munkát társaikért is. Ennek megvalósítása érdekében az óvodapedagógus feladatai:

- olyan eszközöknek és azok állandó helyének biztosítása, amelyekkel önállóan végezhető a gyermekek testi épségét nem veszélyeztető munkák,
- vegyes életkorú csoportban a nagyok érdekében a feladatok differenciálása,
- az emberi munka jelentőségének, az alkotása szépségeinek bemutatása, ezen belül a szlovák nemzeti kultúrában meglévő hagyományok megismertetése,
- szülők munkájának megismerése,
- a gyermekek önálló munkavégzésének támogatása a túlvédés és az aktivitás fékezésének elkerülésével.

VI.3.A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A Lépésről-lépésre programban az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységek rendszeres, módszeres, műveltségtartalmat, közvetítő szerepet töltenek be.

A felajánlott tevékenységek és játéktevékenységek ugyanabban a tevékenységközpont-rendszerben folynak.

A felajánlott tevékenységek variációi:

- 1) Kötelező, nagycsoportos formában szervezett mozgásfejlesztés. Vegyes életkorú csoportban a nagyok részére kötelező, a kisebbek részére koruknak megfelelő formában.
- 2) Kötelezően választható tevékenységek: Több tevékenységközpontban felajánlott lehetőségből a döntés kötelező a választás szabad.
- 3) Választható tevékenységek: Dominánsan ezt alkalmazza az óvodapedagógus a szabad játék határain belül, annak zavarása nélkül a spontán helyzeteket felhasználva.

A felajánlott tevékenységek általános jellemzői a gyermekek szempontjából:

- a választás, döntés lehetőségét biztosítva feladattartásra nevel,
- a tevékenységbe ágyazott műveltségtartalom integráltan vagy projektek keretében kerül megközelítésre,
- a gyerekek a cselekvés, tapasztalás szintjén ismerkednek meg a problémákkal és a személyes kontaktus, beszélgetés során tapasztalataikat elemi, fogalmi szinten is kifejezhetik,
- a gyermekek a felnőtt és a kortársak mintájának utánzásával, valamint felfedezéssel, kísérletezéssel, szándékos figyelem és bevetés aktivizálásával játékosan, a sajátos nevelési igényű gyermekek másáigát elfogadó környezetben tanulnak.

A felajánlott tevékenységek jellemzői az óvodapedagógus szempontjából:

- tervszerű, átgondolt, de a gyerekek által formálódó, változó, kreativitásukkal gazdagodó tevékenységekben érvényesül a nevelés kultúrák közvetítő szerepe,
- a tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, sok érzékszervét foglalkoztató, a sajátos nevelési igényű gyermek szükségleteit is kielégítő tapasztalás lehetőségének biztosítása.

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre. Az egész nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, a szabad játékot tiszteletben tartó felajánlott tevékenységekben valósul meg. A program szellemiségétől távol áll a direkt kényszerítő megoldás. Az óvodapedagógus a felajánlott tevékenységekben tekintettel van az egyéni szükségletekre, a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődési ütemére, az eltérő érdeklődésre és növekvő időtartamú csoportos foglalkozások keretében valósítja meg a fejlesztést.

A témaprojektokban helyet kap a szlovák nemzetiség hagyományából adódó műveltségterületek feldolgozása is.

VII. A tevékenységek tartalma

A Lépésről-lépésre óvodai program a gyermekek „koherens világgépének” kialakítása érdekében integrálja a műveltségterületet. Az integrálás, vagy nevezhető projekt-rendszernek is, azért hatékony az óvodai nevelésben, mert a tevékenység, a tapasztalás szintjén kerül sor a probléma összefüggéseinek feltárására. A komplex témakörök a gyermekek eltérő megfigyeléseiből, felismeréseiből következően több oldalról közelítik meg a feldolgozás hosszú folyamatában, alakítva, gazdagítva azokat. A tevékenységeket a gyermekek érdeklődése, tapasztalatai, a sajátos nevelési igényű gyermekek szükségletei befolyásolják. A projektek hatással vannak a szabad játék témáira is. A felajánlott tevékenységek gyakran gazdagítják a szabad játékot. Ötlettel szolgálnak, inspirálnak, közös élményforrást jelentenek a további, gyermekek által kezdeményezett tevékenységekhez. A tartalom hordozói azok a tevékenységek, amelyeket a gyermekek vagy az óvodapedagógus kezdeményeznek. Ezeknek a szinterei a kötelező mozgásfejlesztés kivételével az óvodai csoportszoba tevékenységközpontjai és a külső világ. Alkalmanként egy-egy érdekesebb projekt feldolgozásában a szülők is bekapcsolódhatnak. A tevékenységekben a teljes személyiségre kell hatni, az egyoldalú intellektuális fejlesztés elkerülése érdekében. Az óvodapedagógus a felajánlott tevékenységekben tekintettel van az egyéni szükségletekre, a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlődési ütemére, az eltérő érdeklődésre és növekvő időtartamú csoportos foglalkozások keretében valósítja meg a fejlesztést.

A szlovák anyanyelvi nemzetiségi csoportban az óvodai élet napirendjében, így a különböző tevékenység tartalmak folyamatában a gyermekek fejlesztése két nyelven folyik: magyar és szlovák nyelven.

VI.1. Az anyanyelvi nevelést megalapozó mesélés, verselés, mondókázás

Az irodalmi nevelést megalapozó mesélés, verselés, mondókázás sokféle tevékenységhez spontán kapcsolódik, a gyermekek kezdeményezéseire, vagy az óvodapedagógus ösztönzésére. Ez utóbbi kezdeményezett helyzet, amely lehet választható, a gyermek fejlettségétől, a sajátos nevelési igényű gyermek szükségleteitől függően, vagy a családi háttér hiányait ismerve, alkalmanként az egész csoport számára felajánlott tevékenység (mesehallgatás).

A mondóka, a vers, mozgásra ösztönzi a gyermeket. A mélyebb érzelmi megközelítés elérése érdekében az improvizálást segítő óvodapedagógus erre is példát adhat. Programunkban a gyermekek által alkotott mesék, elbeszélések, egyénileg és közösen készített mesekönyvek fontos szerepet töltenek be.

Ezek természetesen nem helyettesíthetik a népi, klasszikus és kortárs irodalmi, valamint a szlovák verseket és meséket.

A szlovák nemzetiség kultúr kincséből és az anyanemzet kultúrájából tudatosan felépített tematika szerint folyik, a természetes nyelv ápolása és a kisebbségi identitástudat megalapozása.

A szlovák irodalmi nyelvvel a gyermekek szlovák nyelvi meséken, mondókákon keresztül is ismerkednek.

VII.2. Az ének-zenei nevelés, énekes játék, gyermektánc tartalma:

Óvodánkban az ének-zenei tevékenység a legkedvesebb a gyermekek számára. Ez természetes is, hiszen a zene, a tánc része az életüknek. A nap bármely szakában, időtől és helytől függetlenül táncolják a családból hozott néptánc motívumokat. Többben is képesek már ilyen zsenge korban a nemzetiségi kultúra archaikus, speciális táncmozdulatait kifejezni. A szlovák nemzetiségi csoport hagyományápoló tevékenységében nemcsak a szülők, hanem az Észak - magyarországi régió társintézmények is segítséget nyújtanak. Ilyen formában már életszerűen valósul meg a nemzeti kulturális hagyományok átörökítése. A globális zenei tevékenységekben, amelyekben elsősorban a közös mozgás, éneklés jelenti a legnagyobb élményt, nem az analizáló zenei nevelés dominál. A gyermekek az anyanyelvhez hasonlóan élnek meg a zenét, mint a hangulatok, érzelmek, a jó közérzet fontos kifejezőjét. A projekt rendszerben elválaszthatatlan a tevékenységtől a gyermekek asszociáció által kezdeményezett ének, énekes játék, és az óvodapedagógus által felajánlott lehetőség. Ez utóbbi kötelező, illetve választható formában is felajánlható.

Az ének-zenei nevelés feladatai:

A készségek fejlesztése a mozgás -hang - szöveg összekapcsolásával, sok zenei élmény nyújtása és az éneklés ösztönzése.

A zenei élmény nyújtásába bekapcsolunk zenéhez érőt, zenét művelő szülőket, nagyobb testvéreket.

Fontosnak tartjuk a zenei kreativitás fejlesztését, amelyet az improvizációk támogatásának segítenek. A zenei hallás, ritmus és formaérzék-fejlesztés, a beszédhanggal való játékok, a környezet hangjainak megismerése és felismerése, a játékos képességfejlesztés, a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése, az óvodapedagógus mintaadásán túl az átgondolt tervezéssel válik tudatos személyiségfejlesztő tényezővé.

VII.3. A rajzolás, festés, mintázás kézimunka tevékenység tartalma:

Programunkban sokszínű lehetőséget biztosítunk a vizuális nevelés részterületeinek gyakorlására. Az anyaggal való játék öröme, az alkotás élményét megélt gyermek számára nem az eredmény, hanem a tevékenység a fontos. A tevékenységnek van ugyan kézzel fogható, látható eredménye, de ennek értékelése csak a megerősítés, ösztönzés szándékával történik. Az óvodapedagógus szerepe ezekben a tevékenységekben is meghatározó. A vizuális hatásmód befolyásolása, az önkifejezés technikáinak bemutatása, a műalkotások megismerésének szervezése, a sajátos nevelési igényű gyermekek tapintatos fejlesztése, az óvodapedagógus feladata.

A szülők bekapcsolására is lehetőséget teremtünk a környezetalakításban, a kézműves tevékenységek bemutatásában.

A gyermekek munkáinak megbecsülését szolgálják a kiállítások, és felhasználásuk a környezet szépítésében.

A csoportszoba színvilágának megteremtésében a mértéktartás és a harmónia a meghatározó számunkra. Fontosnak tartjuk, hogy tükrözze az évszakokat, a gyermekek speciális érdeklődését, a játéktevékenység témáinak alakulását.

A szlovák kultúr kincs népi motívumait megjelenítjük a díszítő munkában és a kézi munka területén.

VII.4. A mozgásfejlesztés tartalma

Óvodánkban az egészséges életmódra nevelés, a testi fejlődés elősegítése érdekében a legfontosabb terület a koordinált mozgás fejlesztése. A mozgásfejlesztést a helyi sajátosságainknak megfelelően valósítjuk meg. Intézményünkben a mozgásfejlesztés színtere a csoportszoba, a szabad tevékenységközpontok és az egész évben rendelkezésre álló, nagy mozgásteret biztosító udvar.

A gyermekek igényeinek megfelelően, az óvodapedagógus döntése alapján naponta szervezett, kezdeményezett a mozgásfejlesztés. A heti tervben minimum két alkalommal kötelező mozgásfejlesztés szerepel, és két alkalommal mozgásfejlesztés szabályjátékokkal a mindennapos rövid játékos mozgásfejlesztés mellett. A mozgásfejlesztő szabályjátékok eszköztárát bővítjük a szlovák kultúra hagyományában fellelhető játékeszközökkel, és a szülők közreműködésével készült eszközökkel. A mozgás játékblokkok anatómiai – élettani szempontokat érvényesítő rendszerre épülnek.

Tartalmai: a természetes mozgások, mozgásos játékok, prevenciók gyakorlatok szerekekkel, kézi szerekekkel és az udvari felszerelések, terepviszonyok kihasználásával. A gyerekek mozgásigénye és készsége eltérő, ezért

Differenciálunk:

Az időtartamban, a mozgástempóban, mennyiségben és minőségben, külön figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű gyermekek mozgásfejlesztésére.

Fejlesztjük a testi képességeket: az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, a gyermekek természetes mozgását (járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobás).

Fejlesztő tevékenységünk megfelel az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában meghatározott részfeladatoknak:

- természetes mozgás fejlesztése,
- testi képességek fejlesztése,
- teherbíró képesség és az egyes szervek teljesítőképességének fokozása,
- motoros képességek fejlesztése,
- téri tájékozódás fejlesztése (térpercepció),
- a személyiség akaratú tényezőinek formálása.

VII.5. A külső világ tevékeny megismerése

Programunkban egyik kiemelt feladatunk: a tárgyi feltételek biztosítása a gyermekek tapasztalatszerzésében.

Ezzel összefüggésben valósítjuk meg az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazott, gyermeki aktivitásra és érdeklődésre épülő, természeti -emberi-tárgyi környezetről szerzett tapasztalatok interiorizációját.

A valóság felfedezésének folyamatába illeszkedik másik kiemelt feladatunk: a természethez, az emberi alkotásokhoz fűződő pozitív érzelmi viszony, a környezetvédelem, a fenntarthatóság, az értékek tudatos megőrzésének tudatosítása.

A helyi néphagyományok, szokások megismerését bővítjük a szlovák nemzeti kultúra értékeinek feltárásával.

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a gyermek. Minden szituációban, tevékenységben adottak a lehetőségek a matematikai tapasztalatok szerzésére. A kezdeményezett helyzetek, konkrét tevékenységek, amelyben a gyerekek az óvodapedagógus támogatásával és segítségével felfedezhetnek, próbálkozhatnak, kísérletezhetnek,

alkalmasak az azonosságok, különbségek felismertetésére, a sorba rendezésre, matematikai műveltség végzésére.

A matematikai megismerés tartalma:

- tájékozódás a térben, a téri viszonyok ismerete,
- személyek, tárgyak összehasonlítása, válogatása, osztályozása, összemérése és számlálása a tevékenységekben,
- sorba rendezés,
- mérések, becslések, mérőeszközök alkalmazása.

A műveltségtartalom integrált megközelítéséből következően a gyermekek minden tevékenységének lehet matematikai tartalma, melyek értelmezése során figyelmet fordítunk a sajátos nevelési igényű gyermekek tapintatos fejlesztésére is.

VIII. Az óvodai élet, a tevékenységek szervezeti keretei, a tervezés

Az óvodapedagógus döntésétől függ – az egyéni eltérések, életkori jellemzők ismeretében – a felajánlott tevékenységek formáinak a megválasztása.

A felajánlott tevékenységek háromféle szervezeti keretben folynak:

- Választható tevékenységek: egyidőben többféle tevékenységből lehet választani.
- Kötelezően választható tevékenységek
- Kötött mozgástevékenység: minden nap, minden csoportban spontán és/vagy, szervezettformában

A gyermekek a tevékenységeket egyénileg vagy mikro csoportban végzik. A tervezés hosszabb távú komplex tervre és rövidebb napi és heti rendre, heti tervre, napi tervre bontható. A hosszabb távra történő tervezés a gyermekek komplex fejlesztésére irányul. Magába foglalja a személyiség teljes vertikumának fejlesztését, minden képességet érintve, az egyén szükségleteire, a sajátos nevelési igényű gyermekekre tekintettel, valamint a gyermekcsoport életterét jelentő tevékenységek, csoporthagyományok, események tapasztalások közös élmények szervezésének feladatait.

Hosszú távú tervezés formái:

1. Nevelési terv

2. féléves intervallumra készítjük.

Ez a terv tartalmazza a gondozás és közösségi élet tevékenységeit, szokásait és az ezekhez kapcsolódó szervezési feladatokat.

2. Projekt

A projekt időtartamát, témáját, az óvodapedagógus határozza meg, figyelembe véve a gyermekek életkori sajátosságait, érdeklődési körét, felfedezési vágyát a természeti és társadalmi környezet gazdagságait, s a gyermekek témákhoz kapcsolódó tapasztalatait. A projekt választás során az óvodapedagógus közvetlen tapasztalásra és élményszerzésre alkalmas tevékenységet tervez, s eközben kézzel fogható konkrét tárgyakat használ a problémamegoldó képességek, kritikai gondolkodás és a fogalmak mélyebb megértése fejlesztésére. Átfogó nevelési tervet alkalmaz, amely a fejlődés minden területét, a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztési lehetőségeit egyaránt figyelembe veszi. A szlovák anyanyelvi nemzetiségi csoportban a tervező munka két nyelven történik: magyarul és szlovákul.

A tevékenységek időkeretei: a napirend és a heti rend.

A napirendet a stabilitás és a rugalmasság jellemzi.

A rugalmasság vonatkozik a reggelizés módjára, az eltérő egyéni alvásigény figyelembevételére, a gyermek alapvető biológiai szükségleteinek rugalmas kielégítésére.

Az évszakhoz igazodó napirendben az időkeretek rugalmasan alakíthatók.

Napirend az életkori összetételtől függően.

A heti rend:

A heti rendben a napirendhez hasonlóan vannak visszatérő stabil, a rendszerességet, a szokásokat erősítő tevékenységek, ugyanakkor lehetőség van az óvodapedagógus döntése alapján a rugalmasságra.

A heti rendben életkortól függően naponta biztosítjuk a rendszeres mozgásfejlesztést. A keret és az időtartam változó.

A vegyes összetételű csoportban a nagyok kötelezően választható, differenciált tevékenységei a kisebbek számára önként választható lehetőséget jelentenek.

A választható és / vagy kötelezően választható tevékenységek a személyi feltételektől függően 2-3 féle tevékenységközpontban kezdeményezhetők. A gyermekek választásai, a résztvevők fejlettsége, sajátos nevelési igénye alapján, valamint a tevékenység jellegétől függően dönti el a pedagógus hol van közvetlen részvételére szükség.

A gyermekek fejlődésének és fejlesztésének regisztrálása:

A hosszabb távú tervezés része: **A gyermek egyéni fejlődését nyomon követő naplól/Személyiség napló**

A személyiségnapló megfigyelési szempontjai a teljes személyiségre, minden képességgörré és fontosabb részképességekre irányulnak. Segít abban, hogy az óvodapedagógus megállapíthassa a gyermek erősségeit és a gyengébb pontjait, regisztrálhassa a fejlődést.

A személyiségnapló vezetése folyamatosan történik a gyermek óvodába lépésétől a beiskolázásáig. Kitöltésének módszere: megfigyelés – spontán tevékenységekben – játékos feladatokban és egyéb szervezett tevékenységekben.

Személyiségnapló kiegészítői: a gyermek munkái.

Személyiségnapló mintát lásd az **1. Sz. Mellékletben**.

A Csoportnapló – nevelőtestületünk által kifejlesztett, elektronikusan előállított, a Helyi Pedagógiai Program –cél, - feladat és tevékenységrendszerére épülő dokumentum, melynek tartalma teljes mértékben megfelel a 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési –oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról jogszabály 91. §. 1-3. pontjában meghatározott kötelező tartalomnak.

IX. Családok bevonása az óvodai életbe

Helyi óvodai programunk alappillére a családok bevonása az óvodai életbe. A hagyományos családmodell megváltozott. A kétkeresős családmodell már nem jellemző a családokra. A megváltozott otthoni családi légkörben a válások, különélések száma növekszik. Az otthoni légkör gyakran okoz a gyermekekben elfojtott feszültséget, szorongást. Az ilyen családi légkör miatt fontos, hogy a gyermek az óvodában kapja meg a melegséget, biztonságot /óvó, védő, ellátó funkció előtérbe helyezése/.

Az óvodapedagógus kellő tapintattal és körültekintéssel – a gyermek érdekeit szem előtt tartva – segíti a családokban a szülőket, hogy szülői feladataikat minél eredményesebben végezhessék.

Az óvoda pótolhatatlan, mással nem helyettesíthető funkciója: a családi nevelés kiegészítése, a speciális, kortárs kapcsolatban történő szocializálás.

Az óvoda nyitottsága lehetővé teszi, hogy a családokban meglévő értékek felszínre kerüljenek. A kisgyermek rajongva szereti a szüleit. A szülővel szemben az óvodapedagógusnak nem lehetnek előítéletei.

A gyermek fejlődéséről az óvoda köteles a szülőket rendszeresen informálni. A szülőknek jogaik vannak, s azokat a gyermekek érdekében érvényesíthetik. A szülőkre vonatkozó kötelezéseket az óvoda Házirendje tartalmazza.

A családok sokféleségéből következően szokásaik, kultúrájuk, szükségleteik is eltérőek.

Az óvodának lehetőséget kell adnia arra, hogy a gyermekek megismerkedjenek saját kultúrájukkal és az ehhez kötődő hagyományokkal (szlovák nemzetiségi hagyományok beépítése a nevelő-fejlesztő munkába).

Több generációs családok esetében a nagyszülők is képviselhetik a családot, gyermekkori élményeik felidézésénél, tárgyi, kulturális, gyermekjáték hagyományainak továbbadásával erősíthetik a családi kapcsolatokat, gazdagíthatják a gyermekek érzelmeit.

Az óvoda különféle programokkal betölti a kultúra közvetítő és kultúra teremtő szerepet is, segíti a kis településrészt, a civilszerveződéseket, mely által az itt lakó emberek megélik azt a közösségi élményt, amely erősíti identitástudatukat, nemzetiségi énképüket.

A család óvodai életbe való részvételének sokféle lehetősége van:

- családi szoba működtetése előadások, tájékoztatások városi rendezvényekről, lehetőségeiről, Klub-programok),
- szükség szerint családlátogatások,
- szülői megbeszélések útján.

A szülőnek lehetősége van arra, hogy alkalmanként, előzetes megbeszélés alapján gyermeke csoportjában besegítsen a szervezési és gondozási feladatokban.

Az együttes tevékenység során a szülők sok információt szereznek gyermekeikről, az óvodában folyó nevelési-fejlesztő munkánkról, s maguk is gazdagítják személyiségükkel a csoport életét.

Az óvodapedagógusok szakmai felkészültsége, a törvények, az óvodai dolgozók felelősségérzete garancia arra, hogy az együttműködésben képesek eldönteni, melyik megoldás a hatékonyabb, kit lehet bevonni az óvodai életbe.

X. Együttműködések, külső kapcsolat

Team munka az óvodában

Az óvoda rendszerként működik és azért, hogy funkcióit zavartalanul érvényesíteni tudja a gyermekek érdekében, minden tényező működését össze kell hangolnia. Az óvoda testületében a team-ben dolgozók harmonikus együttműködésére van szükség. Az óvodapedagógusaink szak-képzett munkatársa a dajka néni, aki a gondozásban, szervezésben és egyéb tevékenységben mint a gyermekek számára. Az individualizáló nevelés személyes kontaktusokra épül, amelyre akkor van lehetőség, ha 5-6 gyermekre jut időnként egy felnőtt.

Együttműködések, külső kapcsolatok: Ez a fejezet részletesen kidolgozott a Miskolci Integrált Óvodai Intézmény és Tagintézményei Helyi Pedagógiai Program szervezeti szintű közös fejezetben

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škôl v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

XI. Gyermekvédelemmel összefüggő feladatok

Miskolci Integrált Óvodai Intézmény és Tagintézményei Helyi Pedagógiai Program szervezeti szintű közös fejezetében

XII. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Ez a fejezet részletesen kidolgozott az 1.sz. mellékletben

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škôl v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

1.sz. melléklet

Gyermekek fejlődésének nyomon követési Dokumentumai

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu;

Telefon: +36-46/533-400;

Honlap: www.miovi.hu

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škôl v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

Anamnézis

A gyermek neve: .....beceneve:.....

Születési hely, idő: .....

Lakcím: ..... telefon:.....

Az óvodába lépés ideje.....

Apa neve: ..... Foglalkozása: .....

Anya leánykori neve: .....Foglalkozása:.....

Testvérei neve, születési ideje.....

.....

A szülők együtt élnek-e .....

A gyermek egészségügyi állapota. / betegségei, gyógyszerérzékenység, allergia, születésekor fejlődése során fellépett problémák/

.....

.....

.....

Legkedvesebb játéka, kedvenc tevékenysége otthon:

.....

.....

Kedvenc étele: .....

Amit nem szeret, sohasem eszi meg: .....

A szülő kérése az óvodapedagógusok felé, egyéb közölni való a gyermekéről:

.....

.....

.....

A szülő mivel tudná támogatni az óvodai munkát: / társadalmi munka, eszközkészítés, varrás, foglalkozások előkészítése, segítése, séták rendezvények alkalmával kíséret, stb.:

.....

A gyermek fejlődésének nyomon követése 3-7 éves korban

A gyermek neve:

Születési ideje:

Óvodai felvételének ideje:

Tartalom:

1. **A testi fejlődés adatai**
2. **A befogadási idő tapasztalatai**
3. **A személyiség fejlődése:**
  - I. Szociális kompetenciák
  - II. Személyes kompetenciák- mozgásfejlődés
  - III. Kognitív kompetenciák
  - IV. Speciális kompetenciák
  - V. A fejlettség jellemzői az óvodáskor végére

Értékelőlap Kitöltése:

Jelölés	A jelölés jelentése
N	nem tudja teljesíteni (életkorának nem megfelelően teljesít)
S	segítséggel tudja teljesíteni (életkorának megfelelően)
I	igen (életkorának megfelelően)
NES	Nem életkori sajátosság
+	Életkorának elvárhatótól magasabb szinten teljesít

2. A befogadás időszakára vonatkozó feljegyzések

Befogadás időintervalluma: _____ -től _____ -ig

1. Szülőtől való elválás jellemzői

2. Felnőttekhez fűződő érzelmi viszony

3. Társaihoz fűződő érzelmi viszony

4. Alapvető érzelmi állapot

5. Szabályok, szokások elfogadása

6. Beilleszkedésének jellemzői

7. Beszéde

8. Mozgása

9. Egyéb

3. I. Szociális kompetenciák

	3-4 éves		4-5 éves		5-6 éves		6-7 éves	
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Társaival elfogadó								
Felnőttekkel elfogadó								
A csoport szabályrendszerét képes betartani								
Baráti kötődései vannak								
Kedves játékszerét kérésre átadja								
Játékát társaival összehangolja								
Játékban szerepeket vállal								
Játékban szerepeket eloszt								
Szabályjátékot szívesen játszik								
Udvariassági formákat használ kommunikációjában								
Munkajellegű feladatokat vállal								
Konfliktushelyzetet a szabályoknak megfelelően old meg								
Segít a társainak								
Segít a felnőtteknek								
A változásokat tolerálja								
Elfogadja az alternatívákat								
Kivárja a sorát								
Empatikus társaival szemben								
Megérti és elfogadja a másságot								
Óvja a csoport tárgyait, eszközeit								
Elfogadja az adott tevékenység szerinti magatartásformát								
Az elvárt viselkedési formákat megfelelően alkalmazza								
Kompromisszum készsége megfelelő								
Korának megfelelően általánosan tájékozott környezetéről								
Ismeri a biztonságos közlekedés szabályait								
Megérti a potenciális veszélyhelyzeteket								
Használja az üdvözlési formákat								
Szükségeit korának megfelelően képes kielégíteni								
Segítségét szükség szerint kér								
Segítségét szükség szerint elfogad								
Feladatait korának megfelelő kitartással végzi								

3. I. Szociális kompetenciák

	3-4 éves		4-5 éves		5-6 éves		6-7 éves	
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Ismeri az ünnepeket, szokásokat								
Ismeretei vannak a felnőttek különböző tevékenységeiről								
Ismeri a hagyományokat, népszokásokat								
Örül a közösen végzett tevékenység sikerének								
Képes kívánságait, törekvéseit szükség szerint módosítani								
Ismeretei vannak a környezet védelmével kapcsolatban								

Gyermek erősségei, fejlesztendő területek:

3-4 éves I. félév

3-4 éves II. félév

4-5 éves I. félév

4-5 éves II. félév

5-6 éves I. félév

5-6 éves II. félév

6-7 éves I. félév

6-7 éves II. félév

3.II. Személyes kompetenciák

	3-4 éves		4-5 éves		5-6 éves		6-7 éves	
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Képes a szülőtől elbúcsúzni								
A megkezdett tevékenységet befejezi a szülő érkezésekor								
Beszél a családjáról								
Képes az önkiszolgálás teendőinek ellátására								
Ügyel önmaga gondozottságára, rendezettségére								
Ügyel környezete tisztaságára, rendezettségére								
Korának megfelelő segítséget igényelve öltözködik								
Önállóan étkezik, megfelelően használja az evőeszközöket								
Képes biológiai szükségletei önálló kielégítésére								
Képes magáévá tenni az óvodai napirendet								
Pozitív viszonyulás jellemzi								
Önmaga értékeinek megmutatására képes								
Tudja a teljes nevét								
Tudja lakcímét								
Tudja születési idejét, helyét								
Tudja szülei nevét								
Ismeri a családja tagjait, azok nevét								
Elfogadja a csoportban előforduló változásokat								

3.II. Személyes kompetenciák

	3-4 éves		4-5 éves		5-6 éves		6-7 éves	
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Viselkedését szándékosan irányítani képes								
Önértékelésre képes								
Képes biztonsággal mozogni társai között, önbizalommal rendelkezik								
Képes korának megfelelően elviselni a kudarcot								
Képes erőfeszítést igénylő helyzetek megoldására								
Képes tájékozódni a közösségben								
Kötődik társaihoz								
Kötődik a felnőttekhez								
A megkezdett tevékenységet befejezi								

Gyermek erősségei, fejlesztendő területek:

3-4 éves I. félév

3-4 éves II. félév

4-5 éves I. félév

4-5 éves II. félév

5-6 éves I. félév

5-6 éves II. félév

6-7 éves I. félév

6-7 éves II. félév

Mozgásfejlődés

	3-4 éves		4-5 éves		5-6 éves		6-7 éves	
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Képes céltudatos nagymozgás végrehajtására								
Mozgástevékenységben kitartó								
Mozgásbiztonsága korának megfelelő								
Képes testrészeit megnevezni								
Képes testrészeit megérinteni szóbeli utasításra								
Képes szóbeli utasításra elhelyezkedni a tér adott pontján								
Képes járásgyakorlatokat végrehajtani								
Képes futásgyakorlatokat végrehajtani								
Képes gurulni, fordulni a test tengelye körül								
Képes váltott lábú lépcsőzésre								
Képes korának megfelelően kezelni a labdát								
Emberrajza korának megfelelő								
Felismeri a ritmikus sorozatokat								
Képes ritmus, ritmikus sor létrehozására								
Képes megfelelő nyomatékkel fogni a rajzeszközöket								
Képes vonal mentén vágni								
Képes gyöngyöt fűzni								
Képes apró tárgyakkal manipulálni								
Képes rész-egész alapú összerakójátékot összerakni								

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škôl v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

Képes meglátni a különbséget formák, ábrák között								
Egyensúlyérzékelt igénylő mozgásokat képes korának megfelelően végrehajtani								

Gyermek erősségei, fejlesztendő területek:

3-4 éves I. félév

3-4 éves II. félév

4-5 éves I. félév

4-5 éves II. félév

5-6 éves I. félév

5-6 éves II. félév

6-7 éves I. félév

6-7 éves II. félév

4. III. Kognitív kompetenciák

	3-4 éves		4-5 éves		5-6 éves		6-7 éves	
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Korának megfelelően érti a szavak, fogalmak jelentését								
Megfelelő odaillő kérdéseket tesz fel.								
Életkorának megfelelő a beszéde.								
Helyesen ejti ki a hangokat								
Megfelelően használja az igéket, melléknveket.								
Bővített mondatokban beszél.								
A felnőttekkel kommunikál								
A gyermekkel kommunikál								
Kétlépéses utasítást is tud teljesíteni.								
Képes önállóan, korosztályának megfelelő verset elmondni.								
Képes önállóan, korosztályának megfelelő mesét elmondani.								
Mesehallgatás alatt a történetre összpontosít.								
Képek alapján történetet mesél.								
Képes önállóan korosztályának megfelelő dalt előadni								
Tulajdonságok szerint csoportosít								
Sorba rendez								
Megtalálja a hibát								
Felismeri az azonosságokat, különbségeket								
Felismeri a rész egész viszonyát								
Képes egyszerű minták, ritmikus sorozatok létrehozására megismétlésére								
Képes visszaemlékezni az előző napi eseményekre								
Összehasonlító szavakat használ								
Eszköz segítségével képes matematikai műveletek elvégzésére.								
Érti a páros-páratlan fogalmát								
Megnevezi az alapvető geometriai formákat								
Képes lerajzolni az alapvető geometriai formákat								
Képes felismerni a jobb és balirányt.								
Ismeri a napok sorrendjét								
Ismeri az évszakok egymásutánosságát								

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škôl v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

Ismeri a hónapok sorrendjét									
Ismeri az alapszíneket									
Felismeri a színárnyalatokat									
Felismeri, megnevezi a környezetében lévő tárgyakat									
Szlovák nyelvet oktató nemzetiségi óvodában									
Kétnyelvű interakcióra képes									
Korának megfelelően képes verset, dalt szlovák nyelven előadni									
Megérti a szlovák nyelvű utasításokat									
Korának megfelelő szlovák nyelvi szókincset használ									

Gyermek erősségei, fejlesztendő területek:

3-4 éves I. félév

3-4 éves II. félév

4-5 éves I. félév

4-5 éves II. félév

5-6 éves I. félév

5-6 éves II. félév

--

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu;

Telefon: +36-46/533-400;

Honlap: www.miovi.hu

6-7 éves I. félév

6-7 éves II. félév

3. IV. Speciális kompetenciák

	3-4 éves		4-5 éves		5-6 éves		6-7 éves	
	I.	II.	I.	II.	I.	II.	I.	II.
Kíváncsiság jellemzi								
Jellemző rá az új dolgok iránti fogékonyság								
Új anyagokat, játékokat, eszközöket próbál ki.								
Manipulál a tárgyakkal, hogy megértse működésüket								
Kérdéseket tesz föl eseményekről, dolgokról								
Több érzékszervét is használja információgyűjtésre								
Megpróbál rájönni az okokra és a következményekre								
Kitartóan kísérletezik egy probléma megoldásán								
Van humorérzéke								
Szellemi játékoság jellemzi								
Gondolkodására, tevékenységére jellemző az eredetiség								
Fogékony az esztétikumra								
Gondolkodását hajlékonyság jellemzi								
Elmélyed a végzett tevékenységben								
Korától elvárhatónál magasabb szinten képes tevékenykedni bizonyos területen								
Örömmel vesz részt meghatározott tevékenységben								
Képes elmondani mi tetszik neki								
Kiemelkedően teljesít meghatározott területen								
Tevékenységére jellemző a komplexitás								
Megfigyelőképessége koránál magasabb szintű								
Ötleteit eredetiség jellemzi								

Jellemzők	6 éves korban igen/nem	7 éves korban igen/nem
Oldalisága kialakult		
Testtudata megfelelő		
Megfelelően tájékozódik a térben		
Megfelelő a szem-kéz koordinációja		
Fonémahallása megfelelő		
El tudja önmagát helyezni a társadalmi környezetben		
El tudja önmagát helyezni az időben		
Szociális jellemzők		
Tud szabályokhoz alkalmazkodni		
Kialakult a feladattudata		
Munkatempója megfelelő		
Feladatvégzése kitartó		
Feladatvégzésében önálló		
Önfegyelme kialakult		
Bizalommal fordul a felnőttek felé		
Közösségben játszik, tevékenykedik		
Kudarctűrő képessége megfelelő		
Konfliktusait képes a szabályoknak megfelelően rendezni		
Kognitív jellemzők		
Nyitott, érdeklődő		
Képes a szándékos felidézésre		

Jellemzők	6 éves korban igen/nem	7 éves korban igen/nem
Képes a szándékos bevésésre		
Szándékos figyelme megfelelő tartamú		
Elemi fogalmi gondolkodása kialakulóban van		
Érthetően, folyamatosan kommunikál		
Végig hallgatja mások beszédét		
Be tud fejezni önállóan egy elkezdett történetet		
Megérti a hozzá intézett információt		
Tud kérdezni		
Ismeretei vannak a környező világról		
Felismeri az ok-okozati összefüggéseket		
Térben és síkban egyaránt képes mozdulatokat másolni		
Helyesen használja a névutókat		
Képes minták, ritmikus sorozatok létrehozására, reprodukálására		
Meg tudja különböztetni az alakot a háttértől		
Felismeri az azonosságokat, a különbségeket		
Felismeri a rész-egész viszonyát		

NYILVÁNTARTÓLAP

A szülők tájékoztatásáról

Gyermekem fejlődéséről, rendszeresen részletes és érdemi tájékoztatást, neveléséhez tanácsokat, segítséget kaptam.

Időpont:

Szülő, gondviselő aláírása:

Gyermekem fejlődéséről, rendszeresen részletes és érdemi tájékoztatást, neveléséhez tanácsokat, segítséget kaptam.

Időpont:

Szülő, gondviselő aláírása:

Gyermekem fejlődéséről, rendszeresen részletes és érdemi tájékoztatást, neveléséhez tanácsokat, segítséget kaptam.

Időpont:

Szülő, gondviselő aláírása:

Gyermekem fejlődéséről, rendszeresen részletes és érdemi tájékoztatást, neveléséhez tanácsokat, segítséget kaptam.

Időpont:

Szülő, gondviselő aláírása:

OM: 028572

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY TÜNDÉRKERT SPORT TAGÓVODÁJÁNAK PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Készítette: A MIÓVI Tündéerkert Sport Tagóvodájának nevelőtestülete

Hatályos: 2024. szeptember 1.

2024.

TARTALOMJEGYZÉK

I. GYERMEKKÉPÜNK.....	3
II. ÓVODAKÉP.....	4
III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	6
1. Személyiség fejlesztés	6
2. Az egészséges életmód alakítása	7
3. Érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	7
4. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	8
IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE	9
1. Személyi feltételek.....	9
2. Tárgyi feltételek	10
3. Csoportjaink szokás és szabályrendszere.....	11
5. Az óvoda kapcsolatai.....	12
6. Gyermekvédelem	14
V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI.....	15
1. Játék.....	15
2. Verselés, mesélés	17
3. Ének-zene, énekes játék, gyermektánc.....	18
4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	19
5. Mozgás.....	20
6. A külső világ tevékeny megismerése	22
7. Munka jellegű tevékenységek	25
8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	26
VI. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE.....	28
1. Tehetséggondozás.....	28
2. A sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartászavaros gyermekek integrált nevelése kapcsán feladataink:	29
3. A hátrányos helyzetű gyermekek optimális fejlesztése érdekében fontos feladat:.....	29

I. GYERMEKÉPÜNK

*„Mit csináltál a rád bízott talentumokkal?
Nincs más számonkérés, csak gyermekeink tekintetében,
ahány szóra vágyó gyermek,
a jövőnek megannyi lámpása a meglódult időben.”
/Sütő András/*

Pedagógiai Programunk főként óvodapedagógusaink feladatairól szól, de minden sor leírása közben a gyermekekre gondoltunk. Igazából a gyermekről beszélünk, érzelmeiről, kötődéseiről, gondolatairól, játékaról, arról az indulattelt feszültségről, és annak jó érzésű oldódásáról, mely a gyermeki lényegét adja.

Ha átéljük, átérezzük a gyermek feszültségeit, nem csak a gyermeket ismerjük meg jobban, hanem magunkat is. Nevelni akkor tudunk igazán, ha látjuk a gyermekben a felnőttet, akivé lesz, illetve akivé alakítani szeretnénk. Minden gyermekre úgy kell néznünk, mint a művész a kőtömbre, látnunk kell a tömbben a lényegét, tudnunk kell, hogy mit dolgozzunk le, mit hagyjunk ott, és mit tegyünk hozzá, hogy a lényeg a legteljesebb mértékben kirajzolódjon.

Így a pedagógus tudósnak és művésznek is tekinthető egyszerre.

Szakmája területén belül tudósnak, a szakáguk pedagógiai, pszichológiai ismeretek tőle telhető legjobb tudójának. Ugyanakkor művészi szinten kell tudni bánnia azzal az élő rendszerrel, melybe tevékenysége folyamán szükségképpen beavatkozik.

Felvetődhet a kérdés, hogy milyen gyermeket akarunk nevelni? Erre, ha röviden akarunk válaszolni, azt mondjuk, boldog gyermekeket. De mi is az a boldogság? A boldogság nem más, mint a lehető legjobb lelkiállapot. Gyermekképünk tükrözi a mi közreműködésünkkel folyó tartós örömet. Amikor a gyermekek hiszik, hogy nemcsak őket akarjuk felemelni, hanem mi is be akarunk lépni az ő birodalmukba, és hagyjuk magunkat általuk vezetni, mert így tudunk velük együtt, ők pedig velünk együtt nagyobb utat bejárni az élet és a boldogság birodalmában.

Nevelőtestületünk abból a tényből indul ki, hogy minden gondjaira bízott gyermek önálló személyiség, egyedi és mással nem helyettesíthető individuum. Életkoronként és egyénekenként változó tulajdonságokkal rendelkeznek, mindegyikőjüket egyéni képességeikhez mérten tudásunk legjavát adva kell fejleszteni. Ezek szerint: a gyermek fejlődő, szociális személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.

E tényezők együttes hatásának következtében, a gyermeknek sajátos, életkoronként és egyénekenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

Óvodánk az inkluzív pedagógia, a differenciálás, az esélyegyenlőség megvalósítására törekszik.

Biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, tudatosan kerülve a nemi sztereotípiák erősítését, elősegítve a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását.

Feladatunk még az óvoda – iskola átmenet segítése annak figyelembevételével, hogy a gyermeket az iskolára való alkalmasságot nem egyformán, nem egy időben, nem egy ütemben és nem egyforma megtámogatottsággal érik el.

II. ÓVODAKÉP

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Tündérbert Sport Tagóvodája a Győri kapu térségében lakótelepi övezetben elhelyezkedő intézmény, mely 1971-ben nyitotta meg kapuit az óvodás gyermekek fogadására.

Az intézmény 1999-től többféle integrációban működött, 2021. augusztus 01-től a MIÓVI tagóvodájaként.

Az épület nyolc óvodai csoportszobával épült. Jelenleg négy csoporttal, 100 férőhellyel működik. Csoportjaink osztott szervezési formában működnek. 2018/2019-es nevelési évtől megkaptuk a Sport Tagóvoda címet. Az óvodába lépéstől kezdve a gyermek mozgásfejlődését, későbbi sportbéli sikerét a rendszeres testedzéshez való viszonyát jelentős mértékben az intézményes mozgás színvonala határozza meg.

2017-ben óvodánk teljesen megújult. Az épület energetikai és gépészeti felújításon esett át, az udvar játszóterülete több új játékelemmel bővült. Kialakításra került egy tornaterem és egy judo szoba, valamint fejlesztő szobával is bővült az óvoda.

A folyamatos fejlesztésnek és az óvodai dolgozók elhivatottságának köszönhetően a csoportszobák esztétikusak, kellemes környezetet biztosítanak az ide járó gyermekeknek.

Alapelvünk: a gyermeki fejlődésbe vetett bizalom, mint a pedagógiai optimizmus megvalósítása a különbözőségek elfogadása, a diszkrimináció tilalmának érvényesítése.

- A gyermeknek joga van ahhoz, hogy megkapja a neki megfelelő gondoskodást és nevelést, olyan nyitott és rugalmas rendszerben fejlődhessen, mely igazodik:
  - egyéni szükségleteihez, életkori és egyéni sajátosságaihoz,
  - fejlődési üteméhez.
- A 3-7 éves gyermek létformája a játék, amely legfőbb élményforrás számára, ugyanakkor a személyiségfejlesztésnek színtere, a tanulás, a készség és képességfejlesztés leghatékonyabb módja.
- A napirend összeállításánál biztosítjuk a gyermekek számára, hogy minél több időt töltsenek játékkal, ezen belül a szabad játékkal.
- Óvodánkban komplex nevelés folyik, a nevelési területek elméletileg differenciáltak, elkülönültek, a gyakorlatban azonban a tárgyi koncentráció elvének megfelelően egységet alkotnak.
- Óvodapedagógusaink megteremtik annak lehetőségét, hogy a gyermek a játékon, a művészeteken, az alkotó munkán, saját tevékenységén keresztül szerezhessen meg azokat az élményeket, amelyek megnyitják és éberen tartják benne a vágyat a környező világ megismerésére, a tanulás örömeinek az átélésére.
- A belsőleges kapcsolat kialakításához egyéni differenciált bánásmódot alkalmazunk, hiszen a gyermek fejlődésének alapja, hogy féltő, óvó, gondoskodó szeretet, folytonos stabil biztonság vegye körül.

-
- A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermeknek is joga van, hogy a neki megfelelő, elfogadó, ugyanakkor fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön.
  - Óvodánkban olyan légkört alakítottunk ki, ahol a különbözőség felé fordulás mindenki számára természetessé vált.
  - Az anyanyelvi nevelés áthatja az óvodai nevelést, tartalma a nevelés eszközének és a gyermeki tevékenységrendszernek, ezért kiemelt jelentőséggel kezeljük.
  - Nagyon fontosnak tartjuk a testi nevelést, és ezzel együtt az egészséges életmód kialakítását és formálását, a motoros és koordinációs képességek, készségek fejlesztését, a mozgásigény kielégítését.
  - Az óvodánkban élő hagyományok, ünnepek kiemelt jelentőségűek, hiszen ez érzelmi nevelésünk fontos színtere.
  - Már óvodáskorban szeretnénk megalapozni a természetszemléletet gyermekeinkben, amely a természetet tisztelő, elfogadó, annak törvényeit tiszteletben tartó, jelzéseit befogadó személyiséggé formálja. Fontosnak tartjuk olyan tárgyi környezet kialakítását, pedagógiai tevékenységrendszert, mely megalapozza és segíti a gyermek környezettudatos magatartását. A Zöld Óvoda cím birtokában fontosnak tartjuk a Környezetvédelmi Világnapok megünneplését.
  - Biztosítjuk az önazonosság megőrzését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és szabadságok védelmét.
  - A gyermek személyiségének alakulásában meghatározó, hogy milyen nevelési hatások érik a családjában. Nevelési célunk a családokkal való együttműködés, a családok segítése, erősítése. Az óvodapedagógusok napi kapcsolatban állnak a szülőkkel, ezáltal az együttnevelés, együttműködés érdekében a folyamatos párbeszéd feltételrendszerre biztosított.
  - Óvodánk segíti az iskolai közösségbe tartozó beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.
  - A gyermekek életre való felkészítése tevékenységekre alapozott nevelőmunka által.
  - A gyermek társas kapcsolatait a nyitottság, őszinteség, segítőkészség, szeretet jellemezze.

A felsorolt alapelvek érvényesítésekor figyelembe vesszük:

- az Óvodai nevelés országos alapprogramját,
- a fejlődéslélektan tudományos megállapításait,
- az inkluzív pedagógia cél- és feladatrendszerét,

- a magyar nemzeti kultúra hagyományait,
- a magyar óvodapedagógia eddigi progresszív eredményeit,
- a játék, az érzelmek, az erkölcs meghatározó szerepét,
- a gyermek fejlődésének nyomon követését,
- az iskolára alkalmasság fejlettségi szintjeit.

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

Pedagógiai munkánkban központi helyet foglal el a cél, mint a nevelés távoli és közelebbi perspektíváit mutató, a nevelési folyamatot irányító és meghatározó, annak egységes voltát biztosító gyűjtőfogalom. Célunk tekintjük azt a végső állapotot, amelyet nevelésünkkel el akarunk érni. Ilyen értelemben célunk, hogy az óvodánkban nevelődő és onnan kikerülő gyermekek **sokoldalú, harmonikus fejlődését, személyiségük kibontakoztatását elősegítsük**, ideértve a különleges gondozást igénylő gyermekek ellátását is.

Óvodánkból jól szocializált gyermekeket szeretnénk kiengedni, akik biztos érzelmi alapon állnak, képességeik önmagukhoz mérten optimálisan fejlettek, megfelelő ismeretanyaggal rendelkeznek. Mindezen tulajdonságok együttesen szükségesek az iskolai élet megkezdéséhez. Harmonikus személyiség olyan közegben formálódik, mely békés nyugodt, szereteten alapul, elfogadja a gyermeknek azokat a tulajdonságait, jegyeit is, melyek esetleg nem pontosan egyeznek az általánosan elfogadottakkal. Ilyen környezet hatására alakul **énképe reálisan**, látja meg saját értékeit, kiemelkedő tulajdonságait, és válnak tudatossá benne személyiségének azon vonásai, melyek hiányosak, esetleg negatív előjelűek. Ezek az **önismeret** alapjai, mert e folyamat kezdete már óvodás korra tehető.

Önmaga elfogadása szükséges ahhoz, hogy **kapcsolatait jól tudja kialakítani, illetve kezelni**. Ez egyaránt értendő a **gyermek-felnőtt** és **gyermek-gyermek kapcsolatra**, hogy a különbséget megérezze, illetve értelmes **kooperációra alkalmassá váljon**. A kapcsolatteremtés interakcióban zajlik, melynek legfontosabb eszköze a beszéd. Fontos, hogy a gyermek **életkorának megfelelő nyelvi szinten álljon**. Nevelőmunkánkban nem csupán helyet, teret adunk a gyermek spontán fejlődésének, hanem lehetővé tesszük, elősegítjük azt, tudatosan tervezett, szervezett nevelési helyzetek teremtésével. Ezekben a tervezett nevelési helyzetekben maximálisan figyelembe vesszük az életkori és egyéni sajátosságokat, és az eltérő fejlődési ütem szem előtt tartásával tervezzük a fejlesztő feladatokat. Valljuk, hogy a gyermek óvodába lépése pillanatától a családdal együtt vagyunk felelősek azért, hogy személyiségük alakulása megfeleljen társadalmunk követelményeinek. Célunk, egyrészt folytatni a család nevelő munkáját, másrészt pedig kiegészíteni azt. Még inkább érvényes ez a sajátos nevelési igényű gyermekekre, mert ők csak mélyen érzelmi alapon álló, empátiás környezetben tudják leküzdeni fogyatékoságukból adódó hátrányukat. Így tudjuk segíteni e gyermekek komplex rehabilitációját, elősegíteni társadalmi adaptációjukat. Célunk az etnikai kisebbségből származó gyermekek szocializációjának segítése, a családi és közösségi elvárásoknak megfelelő viselkedésformák összhangjának megteremtése integrált nevelési feltételek keretében.

1. Személyiség fejlesztés

A személyiségfejlesztést a 3 - 7 éves korú gyermek életkori sajátosságaiból adódóan a tevékenység, tevékenységfejlesztés központba állításaként fogjuk fel. Személyiségük rendszere (szomatikus, mentális, illetve szociális szféra) tevékenység közben alakítható. Ebben az életkorban a három szféra fejlesztése nem különíthető el egymástól, mert a gyermek egész személyiségével vesz részt a

feladatokban, érzelmektől áthatva cselekszik, mozog, tanul és akaratilag megnyilvánulásai is meghatározzák a tanulási folyamat eredményességét.

2. Az egészséges életmód alakítása

A gyermek fejlődő személyiség, ezért sajátos, életkoronként, életkori szakaszonként és egyénenként változó testi, lelki szükségletei vannak. Szükséglete kielégítésében, a gyermeki személyiség alakulásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van.

Az egészséges életmódra nevelés ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Ezen belül:

- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése az óvoda épületén belül és külső területein is.
- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- A harmonikus, összerendezett mozgásfejlődésének elősegítése.
- A gyermek egészségének védelme, edzése, alkalmazkodóképességének alakítása.
- Az egészséges életmód, étkezés, a testápolás, öltözködés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, a legalapvetőbb testi szükségletek felismertetése és kielégítésükhöz való hozzájárulás a gyermek részéről.
- A természeti és társadalmi környezethez való pozitív érzelmi viszony, pozitív viselkedési normák és magatartás kialakítása, a környezeti kultúra iránti igény megalapozása.
- Szükség esetén az óvodánkban dolgozó megfelelő szakemberek bevonásával speciális, gondozó, prevenciós és korrekciós testi nevelési feladatok ellátása.

3. Érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az érzelmi nevelés biztosítása terén az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül.

Míndezért szükséges, hogy:

- Már az óvodába lépéskor kedvező, vonzó érzelmi hatások ériék a gyermeket.
- Derűs, nyugodt, tevékeny óvodai élet szokásainak alakítását segítjük elő.
- Óvodapedagógus-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív érzelmi töltés jellemezze.
- Elősegítjük a gyermek szociális érzékenységének fejlődését és én tudatának alakulását, teret engedünk az én érvényesítő törekvéseinek.
- Lehetőséget teremtünk arra, hogy a gyermek kielégíthesse társas szükségleteit - barátkozás, szimpátia, a különbözőség elfogadására neveljük gyermeket.
- Alakítjuk segítőkészségüket, együttérzésüket, figyelmességüket.

Befogadás

Az első találkozás szinte minden gyermek esetében alapvetően meghatározza az óvodához fűződő további kapcsolatát. A gyermekek különböző érzelmekkel fogadják az óvodát. Ebben az időszakban mindenfajta érzelmi megnyilvánulás lehetséges.

Intézményünkben először az Ovikóstolonál találkozik a gyermek az óvodával, az óvodapedagógusokkal. Ezen a napon megmutatjuk a szülőknek és gyermekeknek a termeket, helyiségeket, a tárgyi ellátottságot.

Lehetőséget biztosítunk arra, hogy már nyáron is bejöhessenek hosszabb - rövidebb időre az óvodába.

Az óvodába lépés első napjaiban módot adunk a szülőknek a fokozatos és folyamatos befogadásra. Ennek ideje, a szülő lehetőségeitől, igényeitől, a gyermek érzelmi reakcióitól függ. Általában egy-két hét elegendő ahhoz, hogy a gyermekek megszokják az óvodai környezetet, de előfordulhat, hogy ennél több időre van szükségük, ettől sem zárkózunk el.

Általában augusztus végén tartjuk az első szülői értekezletet, mely alkalmat biztosít arra, hogy megbeszéljük, hány gyermek kezd meg egyszerre az óvodai életet. A folyamatos befogadás több szempontból is indokolt. Az első óvodai héten a két óvodapedagógus a gyermekek létszámának, illetve a csoport igényének megfelelően szervezi munkabeosztását.

Megkönnyíti a gyermek számára az elválást, ha az otthonra emlékeztető kedves tárgyat behozza az óvodába.

Már a befogadás alatt kezdjük kialakítani a szokásrendszert, hogy a megszokott ritmus is segítse a gyermeket a biztonságérzet alakulásában.

A **szociális kompetencia szempontjából** különös jelentőségű a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása. Az együttműködési készség megalapozása, fejlesztése érdekében

Feladatunk:

- olyan óvodai élet szervezése, amely segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (pl.: együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség) és akaratának (Pl.: önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat) fejlődését,
- a gyermek nyitottságára építve segítjük elő, hogy a gyermek tudjon rácsodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű óvodapedagógusaink viselkedése, példakép a társas viselkedés alakulásában, ő szervezi meg a gyermekek életrendjét és azokat a közös tevékenységeket, amelyekben a társas kapcsolatok alakulnak,
- a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, illetve a tehetséges gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel intézményünkben dolgozó szakembereinktől.

4. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Óvodai nevelő tevékenységünkben kiemelt jelentőséget kap az **anyanyelv fejlesztése** és a kommunikáció különböző formáinak alakítása helyes mintaadással.

Különösen a gyermeki közlésvágy kibontása, fenntartása, az aktív szókincs gyarapítása, gazdagítása érdekében sokat beszélgetünk a gyermekekkel.

Olyan beszélő környezetet és helyzeteket teremtünk számukra, ahol a kérdések, a beszélgetés természetes formái, módjai, az információ, az ingerek feldolgozásának.

Figyelembe vesszük, hogy a gyermek a nyelvelsajátítás melyik fázisában, a beszédfejlődés melyik állomásán tart. Biztosítjuk a nyelvi kreativitás lehetőségét, amelyet a gyermekek nagyon könnyedén és játékosan élnek meg.

Az anyanyelv használata szerves része az óvodai élet minden mozzanatának, a nevelés egész folyamatának, az óvodai **nevelőtevékenység egészében kiemelt jelentőségű.**

A gyermek megismerési vágyára, érdeklődésére, kíváncsiságára, életkori sajátosságaira építve biztosítunk változatos tevékenységi formákat, amelyeken keresztül tapasztalatokat szerezhetnek természeti és társadalmi környezetükről.

Lehetőséget kínálunk a gyermekek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömeit a gyermek egyéni érdeklődésének megfelelően. Az **értelmi fejlesztés** további feladatainál egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalataira kell építenünk – látás, hallás, tapintás – az így szerzett ismereteiket rendszerezünk, bővítenünk és az egyszerű összefüggéseket észre vetetni, másrészt az értelmi képességeket – érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás – és kreativitást kell fejlesztenünk.

Lehetőséget adunk a gyermekeknek az ismeretek többféle módon való megszerzésére, megtapasztalására.

Óvodánk nevelési célja a 3-7 éves gyermek nevelése, sokoldalú fejlesztése az **iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szint elérése érdekében, a sajátos nevelési igényű, beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek intézményes nevelésével** a komplex rehabilitáció elősegítése, felkészítésük az iskolai életre.

A gyermek tevékenységformái - a játék, a munka jellegű tevékenységek és a tanulás – a nap folyamán nem egymástól elkülönülten, hanem összefonódva, a hatásokat felerősítve és segítve jelennek meg. A fejlesztés tartalmi eszközei közül a külső világ tevékeny megismerése során lehetőséget adunk a gyermeknek az embert körülvevő totális világ megismerésére. Törekszünk komplex módon kialakítani ezt a nevelési területet, hiszen a valóságban is egységben jelenik meg számára a külvilág, és matematikai ismereteit is az őt körülvevő környezet megismerése és az attól való elvonatkoztatás útján szerzi meg a gyermek.

Ugyanez érvényes az esztétikai nevelés területére, az irodalmi, zenei, vizuális nevelés egymást áthatva és kiegészítve jelenhet meg a nap bármely szakában.

Kiemelt feladataink:

- Természetes mozgáskedv fenntartása, mozgás megszerettetése.
- Rendszeres mozgással egészséges életvitel kialakítása.
- Testi képességek fizikai erőnlét fejlesztése.
- Mozgástapasztalatok bővítése, gyakorlással a mozgáskészség alakítása.
- Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és szociális képességek fejlesztése.
- A testi neveléssel együtt az egészséges életmód kialakítása, formálása.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSE

1. Személyi feltételek

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel szakképzett óvodapedagógus foglalkozik, szervezi és irányítja a gyermekek óvodai nevelését.

Nevelőtestületünk bemutatása:

Az óvodában, a nevelőmunka központjában a gyermek áll.

- Kulcsszereplője az **óvodapedagógus**, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek.

Az óvodapedagógus elfogadó, segítő támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára. Legyen alkotni vágyó, tapintatos, hiteles, önálló elképzelését az elfogadott keretek között megvalósítani tudó személyiség.

- Óvodai csoportonként két szakképzett óvodapedagógus tevékenykedik a gyermekekkel. Fontos, hogy megfelelő színvonalon tudjanak együtt dolgozni, jó viszonyt alakítsanak ki, kiegészítsék egymást, a pedagógiai elveiket egyeztessék. A gyermek nevelésének érdekében vállalják fel a szülők meggyőzését, ha ellentét alakul ki a szülő és az óvoda nevelési elvei között.
- Az óvodapedagógusnak törekednie kell arra, hogy minden nap élményekben gazdag legyen a gyermekeknek. Legyen igénye az önképzésre, fejlessze szakmai tudását.
- Fontosnak tartjuk a minőségi pedagógiai munkát, módszertani felkészültséget az óvodapedagógus, a pedagógiai szakmai ellenőrzések során magas szinten teljesítse a rendeletben meghatározott követelményeket:
  - az általános pedagógiai szempontoknak való megfelelés.
  - az Óvodai nevelés országos alapprogram nevelési céljainak való megfelelés.
  - az intézmény pedagógiai programjának való megfelelés.

A nevelő-oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottak:

Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez. Az intézményekben csoportonként egy dajka látja el a teendőket.

A szakképzett **dajkák** kellő tapintattal, megértéssel dolgozzanak. Álljanak mindig az óvodapedagógus és a gyermek rendelkezésére, hiszen a folyamatosság, a gördülékenység, a biztonság megteremtéséhez nagyban hozzájárulnak.

Az esztétikus, gondozott udvar rendben tartása, a kisebb karbantartást igénylő, javító munkák elvégzése a gondnok feladata.

A pedagógiai munkát a **pedagógiai asszisztens** segíti.

A gyermekek egészséges fejlődését, a testi elváltozások korai felismerését segíti az óvoda orvosa és a védőnők munkája. Lehetőség szerint óvodapszichológus, óvodai szociális segítő segíti, támogatja a szülőket, az óvodapedagógusok munkáját.

2. Tárgyi feltételek

Óvodánk rendelkezik a pedagógiai programunk megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az intézmény épülete tágas csoportszobákkal, biztonságos, tiszta, esztétikus környezetet biztosít a gyermekeknek. A csoportszobák berendezése és felszereltsége lehetővé teszi a gyermekek szabad játék és mozgásigényének kielégítését, harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal veszi körül őket. Minden gyermek számára biztonságos módon elérhetőek azok az eszközök, amelyet használhatnak a tevékenységek során. A sportprogramok megvalósításához 120 m³-es tornaterem és külön judó terem áll rendelkezésünkre.

A tágas udvar, a fák, növények lehetőséget biztosítanak a szabadlevegőn történő mozgásra, játéokra, de a környezettudatos magatartás alakítására is.

Az óvoda helyiségei minden dolgozó számára megfelelő munkakörnyezetet biztosítanak.

A szülők kényelmes körülmények között adhatják át gyermekeiket az óvoda dolgozóira számára.

3. Csoportjaink szokás és szabályrendszere

A tanulás megtervezéséhez éves tervet készítünk, amelyet hetenkénti bontásban vagy projektek formájában rögzítünk a csoportnaplóban, heti tervben.

A nevelési tervet félévente tervezzük, míg a szervezési feladatokat havonta ütemezzük. Az óvodai nevelés a gyermek neveléséhez szükséges a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg. Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

Napirend

IDŐ	TEVÉKENYSÉG
7.00-12.00 Ezen belül rendszeres sportfoglalkozások: <ul style="list-style-type: none"> • úszás • judo • labdajátékok 	Szabad játék, ezen belül: <ul style="list-style-type: none"> • Párhuzamosan is tervezett differenciált tevékenység • Gondozási tevékenységek • Tízórai • Kötetlen, illetve kötelező tanulási folyamat • Mindennapos frissítő mozgás • Mozgásos játék az udvaron, udvari játék séta, megfigyelések végzése.
12.00- 14.45	Gondozási feladatok Ebéd Pihenés
14.45.-17.00	Gondozási feladatok Uzsonna Szabad játék, párhuzamosan is végezhető tevékenységek.

Június 15. és augusztus 31. közötti időszakban nyári napirend szerint szervezzük meg a gyermekek óvodai életét.

Napirendünk figyelembe veszi a különböző életkorú és fejlettségű gyermekek szükségleteit, életkori sajátosságait. A folyamatos napirend, mint az egymást követő napirendi szakaszok játékba integrált, a gondozási tevékenységgel összekapcsolódó szervezeti keretét biztosítja.

Célunk, hogy a gyermekeknek a megfelelő feltételek biztosítása mellett lehetőségük nyíljon arra, hogy a meglévő fejlettségi szintjükről egyéni tempójukban haladva fejlődjenek. Mindeközben cselekvéseikhez – tevékenységeikhez elegendő hely, idő, tér és eszköz áll rendelkezésre.

Napirendünk jellemzői:

- A játék a fő tevékenység, amelyben integráltan vannak jelen a melléktevékenységek.
- A folyamatosság kiterjed az egész napi nevelési folyamatra, az étkezésre, a pihenésre, tanulásra éppen úgy, mint minden a gyermek által végzett tevékenységre. Ez egyben azt is jelenti, hogy a csoportban egymás mellett, párhuzamosan több tevékenység is zajlik, amelyhez a gyermek adott időkereten belül szabadon kapcsolódhat.
- A folyamatos napirendben a gyermek játéka az óvodai életük egészét átfogó, átható, az egyén fejlettségéhez, adottságaihoz.
- Meglévő képességeihez, tulajdonságaihoz igazodó élettér.
- Az óvodapedagógus és a dajka élni tud az egyéni, differenciált segítségadás lehetőségeivel.

- Figyelembe veszi a gyermek biológiai szükségleteit, egyéni tempóját, fejlettségi szintjét.
- Intimitást biztosít azzal, hogy a gyermek a gondozással kapcsolatos tevékenységet nem egyszerre végzi a többiekkel.
- A sportfoglalkozásokat a középső és nagycsoportos gyermekeknek szervezzük.

Hetirend

Életkor	Kötetlen	Kötött
3 – 7 életév	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka Verselés, mesélés Külső világ tevékeny megismerése	Mozgás

Az óvodapedagógus a gyermek fejlettségi szintjét szem előtt tartva differenciáltan határozza meg, hogy milyen módon, milyen eszközöket és módszereket alkalmaz annak érdekében, hogy a gyermeket eljuttassa a fejlődés magasabb szintjére.

A hét keretén belül egy-egy nap bizonyos tevékenységforma hangsúlyozott. és ennek megfelelően történik a célirányos készség és képességfejlesztés.

A gyermekeknek megadjuk a lehetőséget, hogy a megkezdett témát, tevékenységet kedve szerint folytathassa a hét folyamán.

5. Az óvoda kapcsolatai

Fenntartó

A fenntartóval való kapcsolattartás az igazgató feladata, mivel fontos az információáramlás biztosítása, valamint a fenntartói igények és elvárások beépítése az óvoda mindennapi működésébe. Az igazgató feladata továbbá ezen információk egyértelmű közvetítése az óvodai dolgozók felé.

Szülő

Az Óvodai nevelés országos alpprogramjának megfelelően az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés. Az együttműködés formái változatosak.

Nagy hangsúlyt fektetünk a szülői házzal való nyitottság folyamatában a mintaadásra. Azzal, hogy a szülő aktívan részt vesz az óvoda életében, mintát kap a pozitív nevelési módszerekhez. Ezáltal sok-sok olyan információhoz jutunk a gyerekekről, az otthon környezetéről, mely segítséget nyújt számunkra az egyéni fejlesztés során.

A családdal való kapcsolattartásunk során nagy hangsúlyt fektetünk a kölcsönös bizalom kiépítésére. A szülők merjenek bátran hozzánk fordulni problémáikkal, osszák meg velünk a gyermekeikkel kapcsolatos gondjaikat, örömeiket.

A szülőkkel való kommunikációt a segítőkészség és megértő viselkedésünk jellemzi.

A család és az óvodapedagógusok közötti kommunikációs eszközei az óvoda honlapja, üzenetek, napi beszélgetések, fogadóórák, családlátogatások, szülői segítőcsoportok, faliújság, szülői értekezletek. A szülőkkel folytatott kommunikáció során szerzett családi információkat bizalmasan kezeljük.

Nyitottságunk biztosítja az információáramlás zökkenőmentességét is, a szülőknek ismerniük kell hosszú és rövid távú céljainkat, csak így tudnak azonosulni kitűzött céljainkkal:

- Pedagógiai Programunk megismertetése a szülőkkel,

- Éves céljaink és feladataink ismertetése (óvodai és csoport szintű)
- A gyermekekkel kapcsolatos információk, fejlesztési feladatok (fejlődés nyomon követése) évente két alkalommal.

A szülők számára lehetőséget biztosítunk, hogy részt vegyenek közös óvodai és csoportszintű programok. A családok bevonása az óvodai életbe aktivizálja a szülőket az együttműködésben, erősíti a szülők felelősségét, segíti a családi nevelés problémáinak megoldását.

Az óvodapedagógus a rendszerben mintát ad a közös játékra, a gyermekekkel való törődésre, a nevelésre.

Óvodánkban Szülői Szervezet működik, mely szoros kapcsolatot tart az óvodával és közvetítő szerepet tölt be a családi és óvodai nevelés között.

Programunk a családok szociális támogatásában, segítésében közreműködik:

- szolgáltatásokat biztosít: a gyermekek nevelését segítő programokkal speciális szolgáltató intézmények és az önkormányzat lehetőségeiről tájékoztató és
- közvetítő szerepet tölt be a családok felé.

Óvodánk ünnepei

Az ünnep a maga sajátos tartalmával, külső megjelenésével különleges érzelmek átélésére ad lehetőséget.

A közös készülődések, tervezgetések távlatot jelenthetnek a gyermek számára. Az ünnep célját akkor éri el, ha az óvoda mindennapjaitól eltérő külső keretek között zajlik, szervezésében a gyermekek is részt vesznek, koruknak megfelelő tevékenységgel. Amennyiben lehetséges, a szülőket is bevonjuk az előkészületekbe, az ünnepi események lebonyolításába.

Óvodánkban az ünnepek az alábbi témakörben valósulnak meg

	Csoportszinten	Óvodai szinten
A gyermekek ünnepei	Születésnap, névnap Anyák napja Nagycsoportosok búcsúztatása	Mikulás Karácsony Gyermeknap
A természet változásaival összefüggő ünnepek	Farsang Húsvét Jeles napok Márton nap	
Nemzeti ünnepeink	Október 23. Március 15.	

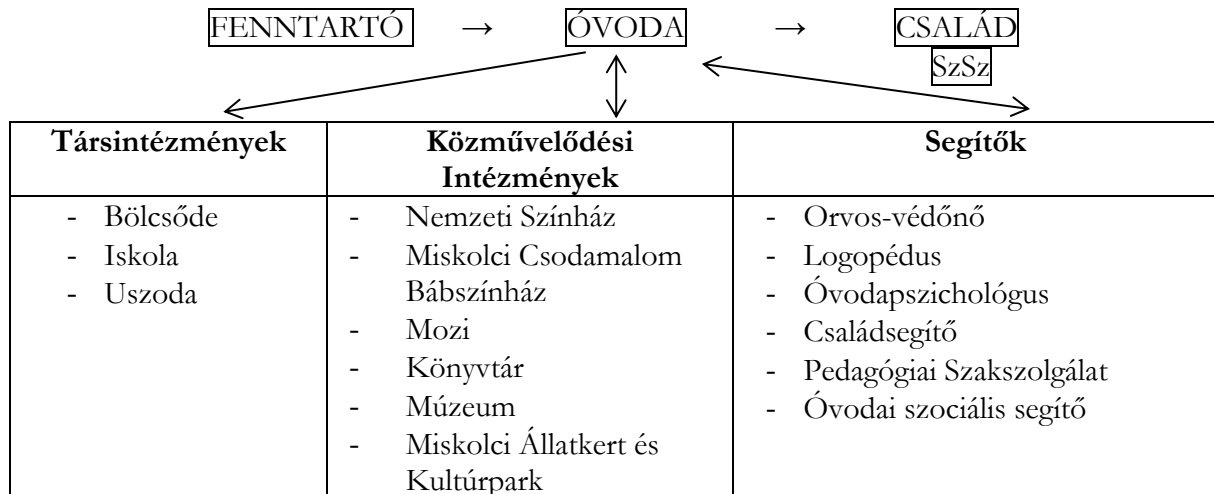
Az óvodai ünnepek, ünnepélyek, jeles napok nyitott, vagy zárt megrendezését az óvodapedagógusok döntenek el figyelembevéve a gyermekek fejlettségét, az óvoda hagyományait, a gyermekek és a szülők igényeit.

Az ünnep fényét emeli a feldíszített óvoda, az ünneplő ruha felnőtteknek, és gyermekeknek egyaránt.

Külső kapcsolatok:

Óvodánk kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt az óvodai élet során és az óvodai élet után meghatározó szerepet töltenek be.

KAPCSOLATOK MODELLJE

- Fontosnak tartjuk a környező bölcsődékkal való jó együttműködést, egymás munkájába való betekintést.
- A megfelelő iskolaválasztás céljából fontos az óvoda és az iskolák közötti együttműködés. Több iskolával kötöttünk együttműködési megállapodást, törekszünk az óvoda-iskola kapcsolatának ápolására.
- A 2018/ 2019-es nevelési évtől a Miskolci Gyarmati Dezső Sport Általános Iskola tanítói vezeték a judo és labdajátékos sportfoglalkozásokat középső és nagycsoportos gyermekek számára.
- Az úszás oktatást a Miskolci Kemény Dénes Uszoda látja el.
- A sokrétű nevelési feladatok megoldását segítik a közművelődési intézményekkel való együttműködés.
- A sajátos nevelési igényű (SNI) valamint beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek megfelelő fejlesztése érdekében továbbra is szükséges a folyamatos kapcsolattartás:
  - Borsod- Abauj- Zemplén Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat
  - Szakértői Bizottság
  - Logopédus
  - Óvodapszichológus
  - Orvos-védőnő
  - Óvodai szociális segítő
  - Családsegítő.

6. Gyermekvédelem

A gyermekvédelmi tevékenység célja:

A gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése, illetve megszüntetésére való törekvés.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- Segíti az óvodapedagógusok gyermekvédelmi munkáját.
- Az óvodapedagógusok visszajelzéseit alapul véve nyomon követi és nyilvántartásba veszi a veszélyeztetett gyermekeket, és az okok megszüntetésére törekszik.
- Igyekszik feltárni a veszélyeztetettség okait, amennyiben az okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a területileg illetékes Gyermejjóléti Szolgálattól.
- A védő-, óvó előírásokat figyelemmel kíséri, a szülőket tájékoztatja a támogatások lehetséges formáiról.

Az óvodai gyermekvédelmi tevékenység egyéb megvalósulási formái:

- Étkezési térítési kedvezmény igénybeviteléhez segítségnyújtás a családok számára.

Feladat:

- A MESZEGYI felkérésére részt vesz az esetmegbeszélésen.
-
- Az óvodában, a szülők által jól látható helyen közzéteszi a gyermekvédelmi feladatot ellátó intézmények címét, telefonszámát az óvodai szociális segítő elérhetőségét.

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI

1. Játék

A játék az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. Ezen egyedülálló eszközt használhatjuk legeredményesebben az óvodáskorú gyermek fejlődésének érdekében. A legtöbb információt a gyermekről, értelmi fejlettségéről, érzelmi akarati életéről, szociális érettségéről, mozgásfejlődéséről, a gyermeki személyiség egészéről a játék, különösen a szerepjáték adja.

Folyamatos napirendünk hatásaként a gyermek számára hosszantartó, zavartalan játékidőt biztosítunk. Így a gyermekeknek lehetőségük van arra, hogy addig folytathassák játékukat, míg az számukra érdekes, örömet adó.

Gyermeki tevékenységek:

- Gyakorlójáték során ismerkedik az új játékeszközökkel, a környezettel.
- Tapasztalatait, ismereteit, elképzelését és az ezekhez fűződő érzelmeit megjeleníti szerepjátékában.
- Irodalmi élményeit szabadon választott, kötetlen módon dramatizálja, elbábozza.
- Az élethelyzeteket újra alkotó szerepjátékához, irodalmi élményéhez maga készíti el (barkácsolja) a szükséges eszközök egy részét, a bábokat.
- Kockákból és más játékszerekből, különböző alkatrészekből, anyagokból építményeket, különféle tárgyakat hoz létre (épít, konstruál).
- Pontos, meghatározott szabályok szerint zajló szabályjátékot játszik, amely lehet mozgás, vagy értelmi képességeket fejlesztő.

Az óvodapedagógus:

- Biztosítja a nyugodt légkört, a gyermek kiegyensúlyozottságához nélkülözhetetlen, mely játékára közvetlenül hatással van.

-
- A napirend összeállítása közben vegye figyelembe, hogy a gyermeknek különösen fontos a minél hosszabb, megszakítás nélküli játékidő.
  - Juttassa érvényre a napirendben, a játékos tevékenységek szervezésében a játék kiemelt szerepét.
  - Tegye lehetővé a gyermekek számára, hogy játéukban szabadon és zavartalanul jeleníthessék meg és dolgozhassák át élményeiket, tapasztalataikat, képzettársításait, amelyeket az őket körülvevő világról eddig alkottak.
  - Tudatos jelenlétével biztosítja az élményszerű és elmélyült gyermekei játék kibontakozását.
  - Adjon utánozható mintát a gyermekek játéktevékenységéhez, és vegyen részt a gyermekek játékában amennyiben játszótársnak kéri. Támogató, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival segítse a gyermekek játékát.
  - Legyen a játék segítője, kezdeményezője a játékfolyamat elakadásakor. Segítse a gyermekek közötti játékkapcsolatok alakulását.
  - Tartsa szem előtt, hogy a gyermekek szabad mozgása, a játék térbeni kibontakozása, az egymás mellett játszó csoportok és az egyedül játszó gyermek számára is megfelelő hely szükséges.
  - Érvényesítse, hogy a gyermekeknek lehetősége legyen az elbújásra, a szemlélődésre, illetve a terem átalakítására a játék céljainak megfelelően.
  - Vegye figyelembe, hogy egy-egy gyermek óvodán kívüli egyéni élménye is lehet a közös játék kiindulópontja, és a közös játék ösztönözheti a kívülálló gyermeket arra, hogy bekapcsolódjék a játékba.
  - Támogassa önállóságukat és adjon lehetőséget a szabad kezdeményezéseikre. Törekedjék arra, hogy a gyermekeknek az udvaron, a szabadban is, minden évszakban módja legyen a játékra.
  - Nyújtson a gyermekek számára játéktevékenységet gazdagító élményeket, adjon utánzásan alapuló mintát.
  - Ismertesse meg a gyermekekkel a játékeszközök használatát, helyét és variációs lehetőségeit.
  - Gondoskodjon olyan eszközökről, melyek többféle célt szolgálnak, és hozzájárulnak a gyermek fantáziájának fejlődéséhez.
  - Gondoskodjon olyan játékeszközökről, melyek esztétikusak, könnyen tisztíthatók és biztonságosak a gyermekek számára.
  - A játékeszközök válogatása során vegye figyelembe, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek, esetleg speciális játékeszközöket igényelnek.
  - Tartsa szem előtt, hogy a játékeszközökből, anyagokból megfelelő mennyiségű álljon a gyermekek rendelkezésére.
  - Fogadja el a gyermekek szabályait is, hagyja cselekedni, őket saját elgondolásuk szerint Engedjen teret érzelmeik, belső feszültségeik levezetésére a különböző játékfajtákon keresztül.
  - Teremtse meg a feltételeket, hogy játékidőben barkácsolhassanak, bocsásson rendelkezésükre olyan eszközöket, anyagokat, melyek könnyen megmunkálhatók.
  - Bábjátékával ébressze fel a gyermekek érdeklődését az önálló bábozáshoz, nyújtson segítséget a megvalósításához.
  - Ösztönözze, hogy a gyermek szereplési vágya alkotó tevékenységgel párosuljon.
  - Ügyeljen arra, hogy a gyermek a szabadon választott játékban is megtartsa annak szabályait, társaihoz udvarias, előzékeny legyen.

-
- Érvényesítse, hogy a szabályjátékok szabályainak elfogadása önkéntes vállalás legyen, és a gyermek önállósága ne a szabályok önkényes megváltoztatásában fejeződjék ki.
  - Vegye figyelembe, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek játékanak fejlettsége eltér az ép gyermekekétől.
  - Segítse elő, hogy oldódjanak a sajátos nevelési igényű gyermekek kapcsolatteremtési zavarai, ezáltal hamarabb résztvevőivé válhatnak az ép gyermekekkel való játéknak.

2. Verselés, mesélés

A 3 – 7 éves gyermek életkorának a vers és a mese a legmegfelelőbb irodalmi műfaj.

Élménye érzéki benyomásából támad, amely érzelmi állapotokat hoz létre. A gyermek szereti a verset és a mesét, örömet okoz számára, várja a vele való találkozást.

Gyermeki tevékenységek:

- Befogadási időben a gyermek szívesen van a felnőttel, mondókázik, höcögtetőket mond, igyekszik bekapcsolódni a kezdeti passzív hallgatás után, már fokozatosan megtanulja ezeket.
- Képeskönyveket nézeget, barátkozik a képpel, felismeri a szereplőket, a történetet, esetleg a szöveg érzelmi, hangulati tartalmát is.
- Az óvodapedagógus kezdeményezésekor mesét hallgat, majd később önállóan is kezdeményez mesemondást.
- A legkedveltebb meséket, verses meséket eleinte az óvodapedagógus vezetésével, majd később önállóan elmondja, dramatizálja.
- Verset hallgat, a legjobban tetsző szövegű, ritmusú verseket megtanulja.
- Más népek meséivel, irodalmi alkotásaival ismerkedik meg.

Az óvodapedagógus:

- Teremtse meg az óvodapedagógus a mindennapos mesélés feltételeit, varázslatos hangulat megteremtésével a mesébe való beleélését.
- Tegye változatossá az irodalmi élményanyagot, szerettesse meg a verset, mesét, okozzon örömet és érje el, hogy a gyermek igényelje ezeket.
- Segítse elő az anyanyelvi fejlesztést, jól kiválasztott versek, mesék alkalmazásával.
- Támogassa, hogy nyelvileg tiszta és értékes (meséket) irodalmi anyagot halljon a gyermek, fektessen nagy hangsúlyt a népi eredetű mesék felhasználására, melyeknek erkölcsi tartalma van, belső indulati élményeket közvetít.
- A versanyag kiválasztásánál is törekedjen a népi mondókák beépítésére, de válasszon jelentős magyar költők versei közül is.
- Törekedjék arra, hogy a verseket, mondókákat, a kedvelteket újra és újra hallhassák a gyermekek.
- Éreztesse, hogy a mindennapi mesemondás a nap lényeges eseménye.
- Törekedjék arra, hogy a kötetlen formában szervezett foglalkozásokhoz nyugodt csoportléggkört biztosítson, hogy azok a gyermekek is részesei legyenek a mesének, akik valamilyen más jellegű tevékenységet folytatnak.
- Segítse elő a gyermekek önálló mese és vers mondását, amely önbizalmukat erősíti.

-
- Teremtse lehetőséget a bábozásra, mesedramatizálásra, melyben a gyermek elmondhatja érzelmeit, vágyait. Biztosítson ehhez megfelelő feltételt, eszközt a többszöri meseismétléssel. Egy mesét sokszor, sokféle formában halljon a gyermek.
  - Elalvás előtt meséljen szelídebb, folytatásos mesét.
  - Alapozza a könyvhöz, irodalomhoz való pozitív érzelmi kapcsolatukat.
  - Juttassa a gyermeket színházi élményekhez is, látogassanak el báb – és nagy színházba, melynek során esztétikai, vizuális élményeket szerezhet.
  - Alakítsa az irodalmi élmények segítségével közösségi érzelmeiket, magatartásukat.
  - Az irodalom, nyelvi-stilisztikai eszközeinek kihasználása.
  - Biztosítson a sajátos nevelési igényű és hátrányos helyzetű gyermekek számára, fejlettségi szintjüknek megfelelő irodalmi nevelést.

3. Ének-zene, énekes játék, gyermektánc

A gyermekek esztétikai ítézőképessége ebben az életkorban még fejletlen, de nagyon sok befolyásoló tényező hat rá (rádió, televízió, egyéb gépi zene). Igen nagy az óvodai nevelés felelőssége, hogy megfelelő, helyes irányba terelje a gyermekek bontakozó zenei érdeklődését.

Gyermeki tevékenységek:

- A gyermek szívesen, örömmel énekel, játssza a dalos játékokat.
- Csoportosan és egyénileg, tisztán és szépen képes énekelni.
- A mondókákat a magyar beszéd ritmusa szerint mondja.
- A már megtanult mozgásokat, gyakorolt dalokat újra és újra átéli.
- Gyakorolja a különböző hallás- és ritmusérzék fejlesztő feladatokat.
- Ő maga is kezdeményezi, szervezi a dalos játékokat, vagy játékot talál ki az énekhez.
- Esztétikusan, szépen, társaihoz igazodva mozog.
- Egyszerű játékos táncmozgásokat végez.
- Térformákat alakít ki segítséggel, majd önállóan is.
- Ütőhangszereket használ.

Az óvodapedagógus:

- Teremtse minél több alkalmat, melyben közös tevékenységen keresztül fejleszti a gyermekek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét és alkotókedvét.
- Érvényesítse a gyermek zenei tevékenységében a zene és mozgás összefonódását, a mindennapi tevékenységek során, a felnőtt minta spontán utánzásával.
- Ösztönözze a gyermekeket a kezdeményezéseken az aktív részvételre.
- Törekedjen arra, hogy a megválasztott zenei feladatok a gyermek fejlettségi szintjéhez alkalmazkodva, megfelelően valósuljanak meg.
- Segítse zenei hallásuk, zenei kifejezőkészségük, ritmusérzékük fejlődését, fejlessze zenei kreativitásukat. (mozgás rögtönzése: zenére, dallamra, ritmusra)
- Adjon lehetőséget a gyermekek számára az általuk is kezelhető ritmushangszereken való játéokra.
- Tekintse feladatának közvetlen környezetünk néphagyományainak ápolását. (Borsodi Népi Gyermekjátékok megismerésével)

-
- Kövesse a fokozatosság elvét a zenei anyag összeállításában, feldolgozásában, a zenei képességek fejlesztésében.
  - A zenehallgatási anyag kiválasztásakor törekedjen arra, hogy repertoárja gazdag, változatos, multi-, interkulturális legyen. Tartalmazzon kortárs művészeti alkotásokat is.
  - Változatos dalos játékok éneklésével, játszásával adjon módot a térérzékelés minél többoldalú megtapasztalására.
  - Használja ki a tánc nyújtotta személyiségfejlesztési lehetőségeket, érje el, hogy a gyermekek szeressék meg a zenét, tudjanak önfeledten zenére mozogni, érzelmeket kifejezni.
  - Ismertesse meg más népek mondókáit, gyermekdalait. (nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó és migráns közösségek)
  - Biztosítson a sajátos nevelési igényű és hátrányos helyzetű gyermek számára fejlettségi szintjének megfelelő zenei anyagot és képességfejlesztő feladatot.
  - Tartson kapcsolatot a közeli zeneiskolával, a tehetséges gyermekek felkarolása miatt.

4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A tevékenység alkalmas arra, hogy a világba kilépő gyermek szemét tágra nyissuk, érdeklődését, csodálkozó tiszteletét felkeltsük az őt körülvevő világ színei, formái iránt. Az óvodában nem művészeket nevelünk, hanem olyan gyermekeket, akik törekszenek munkájukban a szépség ábrázolására, magatartásuk és cselekvéseik szép és jó kivitelezésére.

Gyermeki tevékenységek:

- A gyermekek a rendelkezésükre álló eszközökkel rajzolnak, firkálgatnak.
- Festenek, hogy vágyaikat, gondolataikat, elképzeléseiket színes, dekoratív képpé alakíthassák.
- Közös bábozásaikhoz, dramatizálásaihoz kiegészítő kellékeket barkácsolnak.
- Szüleik, barátaiuk iránti szeretetük, összetartozásuk kifejezésére apró ajándéktárgyakat készítenek.
- Papírt hajtogatnak, montázst készítenek annak érdekében, hogy környezetüket szebbé, barátságosabbá varázsolják.
- Játékaik kiegészítéséhez, elképzeléseik megvalósításához barkácsolnak.
- Díszítenek különböző anyagok és termékek felhasználásával.
- Különböző eszközökkel és technikákkal nyomot hagynak. (ujjal való festés, tükrön habbal történő nyomhagyás, vastag zsírkréta használata)
- Festenek, rajzolnak hagyományos és sérülés-specifikus eszközökkel.

Az óvodapedagógus:

- Győződjön meg arról, hogy a gyermek számára van egy állandó hely a csoportszobában, ahol zavartalanul, kényelmesen dolgozhat.
- Biztosítson az egész nap folyamán elegendő időt a tevékenység végzésére.
- Tegye lehetővé, hogy mindig elérhető helyen álljon a gyermek rendelkezésére mindenféle anyag és eszköz, amivel a fantáziájának megfelelően dolgozhat, alkothat.
- Gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagítása, saját formanyelv, alkotó, alakító önkifejezés fejlődésének segítése.

- Juttassa a gyermeket egyéni fejlettségi szintjének megfelelően képi- plasztikai kifejező képesség birtokába.
- Alakítsa ki az elemi komponáló, térbeli tájékozódó és rendező képességet.
- Segítse a téri, formai- és színeképzetek kialakulását, gazdagodását.
- Ismertesse meg a gyermeket a különböző anyagokkal, változatos munkafogásokkal, technikai alapelemekkel.
- Fejlessze az eszközök használatának, karbantartásának szokásait, a munkaszervezés képességét.
- Teremtse meg a képi- plasztikai, ábrázoló- és konstruáló képesség fejlődésének feltételeit.
- Biztosítsa az élmények, megfigyelések és a fantázia, képi- térbeli megjelenítésének sokféle lehetőségét.
- Teremtse meg az ábrázolás hangulati feltételeit, a fejlődést belülről serkentő motiválást, juttassa a gyermeket az alakítás, formázás öröméhez.
- Juttassa a gyermeket vizuális élményekhez múzeumlátogatások, művészeti alkotások megtekintése által.
- Érje el személyes példamutatással, hogy a gyermekben kialakuljon a szép iránti nyitottság, igényesség.
- Vegye figyelembe és alkalmazza a kompetencia tématerv ajánlásait. (a program szerint működő csoportot)
- Segítse a kezdeményező, kreatív megoldások érvényre jutását.
- Törekedjen jó minőségű, természetes anyagok használatára.
- A sajátos nevelési igényű gyermeket juttassa minél több és változatos élményanyaghoz, mivel sérülésükből fakadóan képi látásmódjuk beszűkült.
- A sajátos nevelési igényű és hátrányos helyzetű gyermek számára biztosítson a képességek fejlesztéséhez szükséges speciális eszközöket és anyagokat (pl.: ceruzafogók, vastagabb rajzeszközök, csúszásgátló alátét, papírfogó, speciális olló, gyurmák, festékek).
- Használja ki a tevékenység lehetőségeit abból a szempontból, hogy a sajátos nevelési igényű és hátrányos helyzetű gyermekek gátlásait oldja, csoportba való beilleszkedését segítse.

5. Mozgás

Az óvodáskorú gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája, önérvényesítési módja a mozgás. Mivel a gyermekek a nap nagy részét az óvodában töltik, ezért nekünk kell biztosítani a lehetőséget a mozgásra, a testi képességek fejlesztésére. Tudatosan építünk a gyermek mindennapi életében használt spontán tapasztalat útján szerzett mozgásismereteire, s azokat a tervezett, szervezett foglalkozásokon fejlesztjük, bővítjük.

Az óvodai mozgás szervezeti kereteit és tartalmát tekintve alkalmas az életen át tartó sportolás megalapozására. Az óvodáskor sokrétű mozgásformák tökéletesedésének az első mozgáskombinációk megvalósításának az időszaka. Az alapképességek középső és nagycsoportban differenciálódnak, az ebben a korban kialakított széles mozgásbázis nagyon stabil és egy életre szóló szilárd alapot adhat.

Gyermeki tevékenységek:

- természetes támaszgyakorlatokat végez,
- mozgásos játékokat, szabályjátékokat játszik,

-
- gimnasztikai gyakorlatokat végez,
  - járás-, futás- és ugrásgyakorlatokat végez,
  - különböző eszközökkel dob,
  - egyensúlygyakorlatokat végez,
  - természetes mozgásokat végez,
  - kéziszerket használ,
  - guruló mozgásokat végez.,
  - szabadban kötetlen mozgásgyakorlatokat végez.

Az óvodapedagógus:

- Biztosítsa a rendszeres egészségfejlesztő testmozgást a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékokat és feladatokat, valamint a pszicho motoros készségek és képességek kialakítását, formálását és fejlesztését.
- Segítse elő a természetes hely, helyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulását, a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakaszát a sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban való gyakorlási formákkal, játékokkal, mellyel biztosítja a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező hatását.
- Biztosítsa a mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazását, amelyek kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül az erő és állóképesség fejlődésére, és befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését.
- Teremtse meg azokat a feltételeket, amelyeknek fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásban, felerősítésében kiegészítve a gondozás és az egészséges életmódra nevelés hatásait.
- Egészítse ki a spontán és a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket az irányított mozgásos tevékenységekkel. Építse be a komplex testmozgásokat az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben ezek együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív én-kép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás- fejlődésére.
- Biztosítsa minden gyermek számára a spontán – játékokban, azon belül a szabad játékokban-, megjelenő mozgásos tevékenységeket, az egészségfejlesztő testmozgást az óvodai nevelés mindennapján, az egyéni szükségletek és képességek figyelembe vételével.
- Biztosítson lehetőséget a gyermeknek a szabad levegőn való tartózkodásra minél hosszabb időtartamon keresztül, illetve törekedjen a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására.
- Biztosítsa a gyermek szabad mozgásgyakorlásának feltételeit, adjon ötleteket, irányítsa a gyermek figyelmét a legoptimálisabb terhelést biztosító napi mozgáshoz.
- Biztosítson változatos eszközöket, megfelelő helyszíneket a változatos mozgásgyakorláshoz, ötleteivel gyarapítsa a kézi szerek skáláját, hozzon létre sokféle eszközkombinációt.
- Teremtse minél több mozgási lehetőséget óvodán kívül is, vigye a gyermeket játszótérre, uszodába, kirándulni, korcsolyázni, stb.
- A szülőkkel együttműködve, a gyermekkel egyéni érdeklődésének, temperamentumának figyelembe vételével differenciált (prevenció, korrekció, tehetséggondozás) mozgáslehetőség biztosítása.

-
- Vállaljon szerepet a prevencióban, gerincferdülést és lúdtalp megelőző tornagyakorlatok tervezésével a mindennapi testnevelésben.
  - Keltse fel az igényt a gyermekben a játék és verseny iránt, elégítse ki ezeket, szerettesse meg a mozgást.
  - Valósítsa meg a mozgásműveltség kialakulását.
  - Törekedjen a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése, a mozgástapasztalatok bővítése, a mozgásra készítő biztonságos környezet kialakítása.
  - Biztosítson a sajátos nevelési igényű és hátrányos helyzetű gyermekek számára, fejlettségi szintjüknek megfelelő mozgási lehetőséget.

Az óvodai sportfoglalkozások rendszere:

Nagycsoport:

Úszás: heti 45 perc, heti 1 alkalom.

Labdás alapozó játékok: 1 foglalkozás 20 perces, 1 foglalkozás 25 perces, heti 2 alkalom.

Judo alapozó: 1 foglalkozás 20 perces, 1 foglalkozás 25 perces, heti 2 alkalom.

Az úszásfoglalkozások a Miskolci Kemény Dénes Uszodában valósulnak meg, az uszoda szakembereinek irányítása mellett.

A labdás alapozó foglalkozásokat a Gyarmati Dezső Sport Általános Iskola labdás akkreditált továbbképzést elvégző tanítói tartják.

A judo óvodai gyakorlattal rendelkező oktató tartja.

Bozsik foci:

Az Magyar Labdarugó Szövetséggel kötött együttműködési megállapodás szerint évente 4 alkalommal veszünk részt a programban.

6. A külső világ tevékeny megismerése

Célunk, olyan gyermeki személyiség kialakítása, mely életkorának megfelelő biztonsággal tud tájékozódni.

Harmóniában képes élni a természeti környezettel, tudatában van annak, hogy ő is felelős a környezetéért, képes rácsodálkozni a természet szépségeire.

Olyan közösségi magatartás viselkedésmód kialakítása, melynek birtokában képes lesz a gyermek értékelni és tisztelni szülőföldjét, hazai tájat, lakóhelyét, helyi hagyományokat, szokásokat.

Gyermeki tevékenységek:

- A gyermek az óvodapedagógus segítségével ismerkedik az őt körülvevő társadalmi környezet színtereivel, ezek funkcióival.
- Tiszteletben tartja a mások által létrehozott értékeket.
- Folyamatosan betartja a kialakult szokásokat, szokásrendszereket, melynek segítségével harmonikusan együtt tud élni környezetével.
- Megismeri a szülőföld és az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, szokások, a családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét és védelmét.
- Megismeri a népi kultúra gazdag világát, a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakokhoz, valamint az egyházi ünnepekhez kapcsolódva.
- Tapasztalatot szerez az élő- és élettelen környezet összefüggéseiről.
- Tevékenyen részt vesz az őt körülvevő környezet alakításában, formálásában.
- Gyönyörködik a természet szépségeiben úgy, hogy közben érintetlenül hagyja azt.

-
- Részt vesz a környezet átalakításában, védi, óvja a környezetet, a természetet.
  - Folyamatosan ismerkedik az őt körülvevő növény - és állatvilággal, tiszteletben tartva azok életkörülményeit.
  - Cselekvően részt vesz a megismerési folyamatokban.
  - Tapasztalatai alapján gondolkodási műveleteket végez.
  - Ismerkedik a környezet matematikai vonatkozásaival, tapasztalatokat szerez, ezeket feldolgozza, beépíti ismeretrendszerébe.
  - A tiszta környezet kialakítását a gyermekek közreműködésével.
  - A környezet védelme, szelektív hulladékgyűjtés.
  - Minél több idő töltése a szabadlevegőn, séta, kirándulás szervezése.
  - A mindennapi feszültség, létbizonytalanság a korszerűtlen táplálkozás a gyermek életét negatívan befolyásoló tényező, ezért fontos az egészséges életmódra nevelés.
  - Jeles napok megünneplése.
  - Zöld Óvoda Programok megvalósítása.

Az óvodapedagógus:

- A gyermek aktivitására és érdeklődésére építve a környező világ minél több jelenségével hozza természetes, érzékszerveit ingerlő közelségbe, így tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti,- emberi, -tárgyi környezete formai, mennyiségi, téri viszonyairól, esztétikai szépségéről.
- Szervezzen - lehetőség szerint - témához kapcsolódó sétát, kirándulást, programokat, (múzeum, tárlatlátogatás, stb.) a gyermekcsoport számára. Ezen alkalmak adjanak lehetőséget arra, hogy a gyermek rácsodálkozhasson az őt körülvevő természeti és társadalmi környezet szépségeire, jelenségeire, így pozitív érzelmi viszony alakul ki a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.
- Segítse a gyermeket – miközben felfedezi környezetét - hogy olyan tapasztalatok birtokába jusson, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Ismerje meg a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, szeresse és védje azokat.
- Segítse a gyermeket abban, hogy a környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek birtokába jusson, és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Ismerje fel a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat, így alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík-és mennyiségszemlélete.
- Biztosítson elegendő időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában, továbbá a fenntartható fejlődés érdekében helyezzen hangsúlyt a környezettudatos magatartás formálás alapozására, alakítására.
- Biztosítson a sajátos nevelési igényű és hátrányos helyzetű gyermekek számára, fejlettségi szintjüknek megfelelően a külső világ tevékeny megismerésében.
- Teremtse lehetőséget alkalmi és folyamatos megfigyelésekre, az ismeret és tapasztalat szerzés érdekében az alábbi témakörökben.

Természeti környezet témakörében:

- Figyeltesse meg az évszakok hatását a természetre, változásainak jellemző jegyeit.
- Tevékenységeken keresztül ismertesse meg a hónapok, hetek, napok, napszakok változását, egymásutánosságát.
- Tegye lehetővé, hogy a gyermek tapasztalatokat gyűjtsön az időjárás és az öltözködés összefüggéseiről.
- Ismertesse meg az évszakokhoz kapcsolódóan a növények (zöldség, gyümölcs, virág) jellemző tulajdonságait, gondozását, felhasználásának lehetőségeit.
- Ismertesse meg a gyermekkel a környezetünkben található fák, bokrok, gyógynövények nevét, fedeztesse fel jellemző tulajdonságaikat, figyeltesse meg évszakonkénti előfordulásukat.
- Ösztönözze a gyermeket a természetes anyagok széleskörű gyűjtésére, felhasználására.
- Figyeltesse meg az állatok külső jegyeit, életmódját, kicsinyeit, hangját lehetőleg valóságos környezetünkben.
- Biztosítsa a madáretetéshez szükséges feltételeket, - esetenként akváriumban élő halak gondozását. Adjon lehetőséget a növények közvetlen gondozására, fejlődésük folyamatos megfigyelésére a csoportban, udvaron. (Csíráztatás, hajtatás, ültetés, virágoskertben, csoportban stb.)
- Fedeztesse fel környezetünk színeit.
- Segítse elő, hogy egy-egy tárgyat, fogalmat, jelenséget minél több oldalról, összefüggéseiben ismerjen meg. Kísérletezhessen növényekkel, vízzel, széllel, fényel, hóval stb. Gondolatait, véleményét bátran, elmondhatja, véleményét cserélhetnek.
- Ébressze fel a gyermekben a környezete iránti szeretetet, a megóvás igényét, hogy a későbbiekben természet szerető, természettisztelő, értékeit megbecsülő emberré váljon. Ezért ösztönözze a gyermeket abban, hogy aktívan vegyen részt környezete formálásában, védelmében, és a megóvásához szükséges szokások gyakorlásában, így váljék környezettudatos magatartást követő felnőtté.
- Hívja fel a gyermekek figyelmét a környezeti ártalmakra, a környezetszennyezés negatív hatásaira, a szelektív hulladékgyűjtés fontosságára.
- Szervezzen ismeretszerző tevékenységeket a föld, levegő, víz védelmére. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntésképeségének fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

Társadalmi környezet témakörében:

- Ismertesse meg a szülőföld, a helyi néphagyományok és szokások, a tárgyi kultúra értékeit, védelmét.
- Ismertesse meg a gyermeket a közvetlen környezetével, a környező intézmények rendeltetésével, a helyi nevezetességekkel.
- Ismertesse meg a környezetünkben élő felnőttek munkájával.
- Adjon lehetőséget, hogy a gyermek beszéljen a családról, a családtagok összetartozásáról, otthoni feladataikról, munkájukról.
- Játék során ismerkedjen meg érzékszerveivel, testrészeivel, azok funkciójával, ápolásával.
- Figyeltesse meg és gyakoroltassa a gyalogos közlekedés szabályait, illetve a járműveken való utazást, a helyes viselkedést.

Matematikai tartalmú kiegészítve:

- Használja ki a gyermek természetes kíváncsiságát, érdeklődését.
- Biztosítsa a lehetőséget, hogy a gyermek szabadon próbálkozhasson, elemi tapasztalatokat szerezhessen, gyakorolhasson, egyéni fejlettségének figyelembevételével a nap folyamán.
- A 3-4 éves gyermekek között játék közben biztosítson helyzeteket matematikai tartalmú tapasztalatszerzésre.
- Vegye figyelembe a gyermek eltérő fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, szükség szerint differenciáljon.
- Biztosítsa a gyermek önálló problémamegoldó gondolkodásának fejlődését.
- Változatos matematikai tartalmú játékokban gyakorolhassa a gyermek a különféle gondolkodási műveleteket. Vegye lehetővé, hogy a gyermek kísérletezzon, próbálkozzon különböző megoldásokkal, majd szabadon elmondhassa véleményét, ítéletet alkothasson.
- Biztosítson a gyermek számára elegendő helyet, időt, eszközt a tapasztalatszerzésre.
- Adjon lehetőséget arra, hogy tapasztalatait más helyzetben, szituációban is alkalmazhassa.
- A feladatok megfogalmazásánál törekedjen annak pontos megfogalmazására, és a gyermeket is a helyes szóhasználatra ösztönözze.

7. Munka jellegű tevékenységek

A munka végzését külső szükségesség indokolja. A gyermeknek valamit el kell végeznie, aminek eredményét ő és a környezete is tapasztalja.

Gyermeki tevékenységek:

- Naposság, melynek során a gyermek olyan munkát végez, amely nélkülözhetetlen a csoport életrendjében. (A naposság keretébe tartozó tevékenységeket, azok szabályozását az óvodapedagógusok maguk döntenek el.)
- Alkalmoszerű munkát végez a környezet átalakítása, a napirend céljainak megvalósítása érdekében. Az időről időre szabályosan ismétlődő munkában részt vesz.
- Évenként ismétlődő munkatevékenységek: ünnepekhez kapcsolódó, Pl. Karácsonyi mézeskalácssütés, Anyák napjára készülődés, teremdíszítés születésnapokra, farsangra, stb.
- Az óvodapedagógus munkáját segítő kisebb feladatok, megbízatások, melyek a napi tevékenységből adódnak.
- Növény- és állatgondozás, melynek során ezek életfeltételeinek megteremtéséhez járulnak hozzá a gyermekek.
- A csoportok udvarrészeinek folyamatos gondozása, szépítése, rendben tartása.
- Lehetőség szerint az évszaknak megfelelően segítenek az udvar, a kert rendbetételében, gondozásában, virágokat ültetnek, locsolnak, veteményeznek.
- Kerti szerszámokat használnak, komposztálnak, papírhulladékot gyűjtenek.

Az óvodapedagógus:

- Cselekvő tapasztalással fedeztesse fel a munka hasznosságát, szükségességét.
- Biztosítsa, hogy a gyermek aktív munkatevékenysége játékos jellegű maradjon, de erősítse és fejlessze az önkifejező, önértékesítő gyermeki törekvéseket, a munka sajátos, játéktól eltérő vonásait a gyermeki szükségleteket kielégítve.

- Szervezze úgy a munkatevékenységet, hogy a gyermek számára természetes, vonzó legyen a munkába való bekapcsolódás, belső motiváció készítse erre őt, önként, örömmel és szívesen végezze azt.
- Ismertesse meg a gyermekkel az általa végzett munka menetét, az eszközök helyes használatát a tevékenység esztétikus végrehajtását.
- Ösztönözze őket arra, hogy ebben a helyzetben is képesek legyenek alkalmazkodni egymáshoz.
- Tudatosítsa, hogy a munka eredménye akkor tökéletes, ha pontosan, alaposan, a szabályoknak megfelelően végzik, szoktassa a gyermekeket a fegyelmezett, kitartó munkavégzésre.
- A balesetvédelmi, higiéniai szabályokat tartassa be.
- Törekedjen arra, hogy a képességeikhez mértén mindenkinek legyen valamilyen feladata a csoport életében.
- Juttassa a gyermekeket az „én csináltam”, „mi csináltuk” sikerélményéhez.
- Segítse elő, hogy a gyermekek fejlettségüktől függően bekapcsolódhassanak az udvari munkába (ásás, gereblyezés, locsolás).
- Segítse elő, hogy a gyermekek megismerjék az óvoda dolgozóinak munkáját.
- Fejlessze a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek munkához való pozitív viszonyát.
- Adjon lehetőséget arra, hogy a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelően saját környezetükben környezetvédelemmel kapcsolatos munkát végezzenek.
- Konkrét, reális fejlesztő értékelést adjon a gyermek életkorához igazodva.
- Erősítse a családban azt a szokást, hogy a gyermekek otthon is végezzenek saját személyiségükkel kapcsolatos tevékenységeket, vonják be a közös tennivalókba.
- A sajátos nevelési igényű gyermek számára a képességéhez mértén nyújtson segítséget (se többet, se kevesebbet).
- A naposság bevezetésénél mind az életkor, mind a kiválasztott gyermek fejlettségét vegye figyelembe (naposság vagy csak önmaguk kiszolgálása), különös tekintettel a sajátos nevelési igényű gyermekekre.
- A munka jellegű tevékenységek szervezésekor az igényesség, a rendszeresség és az esztétikai szempontok dominálnak.

8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodás gyermek tanulására a cselekvő gondolkodás jellemző, ami a gyakorlatban a gyermek számára szinte játék. A tanulási folyamatnak szociális, mozgásokon alapuló és értelmi képességeket mozgató összetevői vannak. Többnyire mindig mindegyik összetevő jelen van és az hogy mikor melyik dominál, mikor melyik kap nagyobb hangsúlyt az mindig az adott tanulási helyzettől, valamint a gyermek általános és pillanatnyi állapotától függ. Konkrétan az érési folyamatának irányától és tempójától, ami nem egyenletesen alakul.

Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciájának fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.

Az óvodában a tanulási folyamat kísérletezéseken, felfedező ismeretszerzésen, valódi cselekvésen alapul, érzelmi megközelítés és saját élményű tanulás keretében.

A játékba, tevékenységbe integrált tanulás a fejlesztés előfeltétele.

Tanulásszervezési formáink:

- utánzásos tanulás,
- spontán játékos tapasztalatszerzés,
- cselekvéses tanulás,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott, az egyéniségéhez igazodó értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakoztatását.

A tudatos tervezőmunka, az optimális egyéni fejlesztés eredményeként minden gyermek magasabb fejlődési fokozatot ér el a korábbihoz képest.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodából iskolássá szocializálódik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdesre.

Az iskolakezdeshez az alábbi feltételek megléte szükséges:

testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.

- A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.
- A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálódásának, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, továbbá a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek

- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről;
  - tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat,
  - ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait,
  - ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét,
  - felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit,
  - ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák,
  - szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek,
  - elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.

A szociálisan érett gyermek:

- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését.
- Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív – elvégzésében nyilvánul meg.
- Kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

Az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség-harmonikus testi, lelki és szociális fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettséget.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

VI. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE

Nagyon fontos, hogy a gyermekeket onnan kell fejleszteni, ahol jelenleg tart, és olyan messzire vinni a dolgok megismerésében amennyire elképzelhető.

1. Tehetséggondozás

Tehetségen azt a veleszületett adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakoztatott képességeket értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos vagy több területén az átlagosat messze túlhaladó teljesítményeket tud létrehozni.

Óvodában tehetség-ígéretekről beszélünk. Először a tehetség-ígéret megállapítása történik, majd a fejlesztés egyénre szabott módjával folytatódik.

Célunk:

- a tehetséges gyermek erős oldalának a fejlesztése.
- egy adott tehetséges gyermek tehetségével összefüggő gyenge oldalának kiegészítése.
- olyan területek támogatása, amelyek kiegészítik a direkt tehetségfejlesztést.

Feladat:

- felismerni és gondozni a tehetségígéretű gyermekeket a csoportban, vagy külön foglalkozásokon,
- bevonni a szülőket a fejlesztő munkába,
- újszerű módszerekkel, egyénre szabott technikákkal foglalkozni a gyermekekkel.

2. A sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartászavaros gyermekek integrált nevelése kapcsán feladataink:

- az integráló csoport létszámának optimális meghatározása,
- a korrekció és gyógypedagógiai fejlesztés biztosítása,
- a gyermekekkel foglalkozó szakemberek csapatmunkája,
- az óvodapedagógusok felkészítése, segítése a sajátos nevelési igényű gyermekek fogadására,
- az óvodapedagógus és gyógypedagógus együttműködése az egyéni fejlesztési program megvalósulása érdekében.

3. A hátrányos helyzetű gyermekek optimális fejlesztése érdekében fontos feladat:

- az előítéletektől mentes, megértő, segítő, attitűd kialakulása,
- a hátránykompenzációt, a fejlődés segítségét szakemberek segítségével,
- az elvárt viselkedési formák tanítása az integrált nevelés érdekében.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY
VADÁSZ ÚTI TAGÓVODÁJA

HELYI PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Készítette: A MIÓVI Vadász Úti Tagóvodájának nevelőtestülete

Hatályos: 2024. szeptember 1.

2024.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škôl v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

ADAPTÁCIÓ:

A LÉPÉSRŐL-LÉPÉSRE MINŐSÍTETT ÓVODAFEJLESZTŐ PROGRAM ALAPJÁN

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škôl v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

Tartalom

I.1 Helyzetelemzés, óvodakép	5
I.2. Gyermekkép	5
II.1. Az óvodai nevelés feladatai	5
II.1.1. Az egészséges életmód kialakítása.....	7
II.1.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	8
II.1.3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés	9
II.1.4. Multikulturális nevelés, esélyteremtés.....	10
II.2. A Lépésről-Lépésre Óvodafejlesztő program alappillérei.....	10
II.2.1. Individualizálva szocializál	11
1. Az individualizálás elvei:.....	11
2. Az individualizálás lehetőségei a játékban	12
3. Érzelmi nevelés, a szocializáció biztosítása	14
II.2.2. Sajátos tevékenységközpont rendszer– az óvodai élet tevékenységeinek formái.....	17
Matematika	35
II.3. Az óvodai élet megszervezése	38
TERVEZÉS.....	39
II.4. Az óvoda hagyományos ünnepei, egyéb rendezvényei.....	40
II.4.1. Ünnepeink	40
II.4.2. Megemlékezéseink.....	41
II.4.3. Az óvoda rendezvényei.....	41
II.5. Szolgáltatásaink	41

**Aranyosi Ervin: Gyermeki lélek
részlet**

Ne kösd feltételhez
az ő szeretését,
hagyd meg igazságát
lelke boldog részét.
Tanulj inkább tőle
csodálni világot,
szeretni az élő,
mit a lélek látott!

Hadd tudjon örülni
e szép földi létnek!
Hadd keljen lelkében
boldog földi ének!
Hadd áradjon lelke,
tegyen mindent szebbé,
váljon a világa
végre nemesebbé!

Hagyd a csodás lelkét
őszintén örülni,
a világ trónjára
boldogan felülni!
Élvezni a létet,
mást is felemelni,
saját életéhez
szép értelmet nyerni!

I.1 Helyzetelemzés, óvodakép

A Miskolc-Pereces városrészben elhelyezkedő integrált intézményként működő Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Vadász Úti Tagóvodájában két osztatlan csoportban folyik a 3-7 éves korú gyermekek nevelése. Az ide járó hátrányos, és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nagy száma, valamint a családok társadalmi, szociokulturális háttere miatt intézményünk csatlakozott az EFOP 3.1.5-16-2016-0001 „A tanulói lemorzsolódással veszélyeztetett intézmények támogatása” kiemelt projekthez. A nevelők és szülők közös törekvése, hogy a gyermekek biztonságban, egészségben nevelődjenek, ismeretekben, tudásban gazdagodjanak, miközben tehetségüket és egyéniségüket kibontakoztatva szocializálódnak. Óvodánk tiszta levegőn, csendes helyen, erdő övezte környezetben található. A közeli erdőszél nagyon sok közvetlen tapasztalatszerzésre nyújt lehetőséget a hiányos ismeretekkel óvodába érkező gyermekek és aluliskolázott szülei számára. Egyéni arculatot biztosítanak intézményünknek a "zöld óvoda" programok. Két csoportos, külterületi óvodára jellemző a családi, otthonos, megtartó, biztonságot nyújtó légkör. A családok jól ismerik egymást. A csoportok osztatlansága lehetővé teszi, hogy testvérek, rokonok, szomszédok, barátok egy csoportba kerülhessenek megkönnyítve a családból való kiszakadást, s a HH, HHH, BTMN, valamint a SNI gyermekek számára biztonságot nyújtó, befogadó légkör kialakítását.

I.2. Gyermekkép

Programunk a 3-7 éves korú gyermekek fejlődésének támogatását és személyiségük fejlesztését vállalja fel. A gyermekekhez, mint egyedi, mással nem helyettesíthető individuumokhoz és szociális lényekhez, az életkori sajátosságok és az egyéni szükségletek, különbségek ismeretében közelít.

Ennek tudatában nevelőmunkánk eredményeként el szeretnénk érni, hogy rendelkezzenek gyermekeink az alábbi személyiség tulajdonságokkal:

- legyenek autonóm személyiségek, rendelkezzenek pozitív énképpel, önérvényesítő képességgel, érzelmi gazdagsággal, legyenek érzékenyek a művészetek, a természeti, társadalmi környezetük iránt,
- tudják saját szükségleteiket kifejezni,
- sajátítsák el a kulturált magatartás szokásait, az önfejlesztő, a befogadó, elfogadó, együttműködő, segítőkész magatartást, az empatikus, szolidáris viselkedést, a rugalmas gondolkodás, a kreativitás képességét,
- ismerjék fel és fogadják el a különbözőségeket, legyenek toleránsak a kiemelt figyelmet igénylő társaikkal szemben.

II.1. Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai nevelés feladatai az óvodai élet tevékenységformáinak keretében, az óvodapedagógus tudatos nevelőmunkájának következtében valósulnak meg, és a gyermekek személyiségének fejlődését eredményezik. Az intézményben folyó pedagógiai munka segítse elő az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a személyiség sokoldalú

---

kibontakozását a hátránycsökkenést az életkori és egyéb sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételét.

Célunk:

hogy gyermekeink egyéni képességeinek megfelelő fejlesztésével megalapozzuk az egész életen át tartó tanulás igényét és képességét, szem előtt tartva az egyenlő bánásmód elvét. Nevelőmunkánk célja továbbá:

- az óvodánkba járó gyermekek esélyegyenlőségének megvalósítása,
- a hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekeinek óvodai elhelyezés biztosítása az önazonosság megőrzése mellett,
- multikulturális nevelésen alapuló integráció megvalósítása,
- egészséges életmódra nevelés,
- kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése, fejlődésének, beilleszkedésének segítése, egyéni és differenciált fejlesztés, egyenlő bánásmód által,
- tehetséggondozás.

A gyermekek differenciált fejlesztése nem kiemelten, hanem saját csoportjukban egyéni, illetve mikrocsoportos formában történik. A fejlesztési terv végrehajtásával kívánjuk elérni, hogy gyermekeink kiegyensúlyozottak, érdeklődők, nyitottak legyenek az ismeretek befogadására, és váljanak alkalmassá az iskolai tanulmányok megkezdésére. A családok nagyobb odafigyelést tanúsítsanak gyermekeik gondozására, nevelésére.

Feladataink:

- a méltányos óvodai nevelés megerősítése,
- az óvoda befogadó, hátránycsökkentő és preventív szerepének erősítése a későbbi iskolai sikeresség érdekében,
- a gyermekek családi körülményeinek feltérképezése az óvodába lépés előtti családlátogatással,
- a gyermekek fejlettségének megismerése,
- a gyermekek csoportba való befogadásának elősegítése személyes példamutatással,
- az egyenlő, valamint egyéni bánásmód, a folyamatosság, a fokozatosság elvének kiemelt alkalmazása, valamint konstruktív fejlesztés biztosítása,
- szociálisan hátrányos helyzetű, valamint a tanulási nehézségekkel küzdő gyermekek felzárkóztatása, szocializációjuk támogatása, az étkezési, higiénés, öltözködési szokások kialakítására, a közösségi életre nevelés, a beilleszkedés elősegítésére helyezi a hangsúlyt.

A fejlesztés tartalma:

Szeretetteljes légkörben fogadjuk a gyermekeket. Fontosnak tartjuk, hogy a családok bizalmát elnyerjük. Az új gyermekek befogadását elősegítik a vegyes életkorú csoportok. Kevés új gyermek érkezik, így több időt, egyéni törődést, differenciált segítségnyújtást, figyelmet tudunk rájuk fordítani. Az óvodában maradók segítenek a befogadásban, beilleszkedésben, a csoportélet, a közösség szokásainak elfogadásában.

A családokat tájékoztatjuk az óvoda alapvető elvárásairól, valamint segítjük a szülőket a tárgyi feltételek megteremtésében ruhagyűjtési akciók, óvodai felszerelések beszerzése által.

II.1.1. Az egészséges életmód alakítása

Egészséges életmód, gondozás

Befogadás ideje alatt megismertetjük a gyermekekkel a mosdó és a wc használatát, a testápolási szokások sorrendjét, s ezeket a helyes egészségügyi szokások kialakulásának érdekében folyamatosan, következetesen gyakoroljuk.

Az otthoni, rendszertelen, egyoldalú táplálkozást óvodánk konyhája napi rendszerességgel igyekszik kompenzálni étrend összeállítás, új ízek stb.

A reggeli nélkül érkező gyermekeket megreggeliztetjük. Az étkezési szokásokban előforduló egyéni különbségeket, lemaradást kulturált körülmények biztosításával, személyes példaadással próbáljuk koruknak megfelelő szintre hozni. A főzőkonyha étrendje elősegíti az egészséges, sokszínű, korszerű táplálkozást.

Az öltözködési szokásokat a szülők bevonásával fokozatosan alakítjuk, hangsúlyozzuk a réteges, az időjáráshoz igazodó öltözködés szükségességét

A jó közérzethez elengedhetetlen a fehérnemű tisztántartása és váltása.

A naponta szervezett mozgásfejlesztő játékokat vonzóvá tesszük a gyermekek számára. Egészségnapok, Egészség hét beiktatásával népszerűsítjük családon belül is a több zöldség, gyümölcs, egészséges élelmiszerek fogyasztását, amely által erősíteni kívánjuk az otthoni egészségmegőrző szokások kialakulását.

Feladatok:

- az egészséges életmód tárgyi feltételeinek biztosítása,
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet nyújtása,
- a gyermekek gondozása, testi szükségleteik kielégítése,
- az egészséges életmód szokásainak kialakítása, különös tekintettel a komfort nélküli lakásokban élő családok gyermekeinek alapvető higiéniai szokásainak megalapozására,
- az egészség megőrzése, edzése, prevenció, valamint a gyógytestnevelés megszervezése a Pedagógiai Szakszolgálat véleményét figyelembe véve,
- rendszeres kapcsolattartás az óvoda orvosával és védőnőjével a gyermekek egészségének ellenőrzése érdekében,
- a szülők rendszeres tájékoztatása,
- az érzékszervek egészséges működésének segítése,
- a harmonikus, összerendezett mozgás, a testi képességek, a mozgáskultúra fejlesztése.

Gyógytestnevelés:

A nevelési-oktatási intézményekre nagy feladat és fellelősség hárul az egészséges életmódra nevelés, az egészség védelme, a betegségek megelőzése terén. A gyermekorvosi és ortopédiai szűrővizsgálatok feltűnően magas arányban mutatnak ki, már óvodáskori, kezdődő mozgásszervi elváltozásokat, ami iskoláskorban tovább emelkedik.

Egyre hangsúlyosabbá válik a nevelésben a prevenció, mely a mozgás részét képező gyógytestnevelési kategóriák alapja. Felismerve ennek a kérdésnek a fontosságát az intézményünkbe járó gyermekek részére gyógytestnevelési foglalkozások elérhetőségét biztosítjuk a Pedagógiai

Szakszolgálat véleményét alapul véve. Gyermekünk hátrányos szociális háttérét is figyelembe véve fokozott felelősséget kell vállalnunk egészségük javítása, védelme érdekében. A mindennapi mozgás szervezése közben külön figyelmet fordítunk a lábboltozatot erősítéséhez szükséges mozgásanyag kiválasztására.

A gyógytestnevelési elemeket is magába foglaló mozgásfoglalkozások várható eredményei:

A gyógytestnevelési elemeket magába foglaló mozgásanyag beiktatása hatékonyan hozzájárul az óvodáskorban kezdődő elváltozások javításához, megelőzéséhez. Segíti az egészségi állapot szinten tartását, rehabilitációját. Fejleszti a testi motoros képességeket, a mozgásműveltséget, az edzettséget.

II.1.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Érzelmi nevelés, társas kapcsolatok

A családi, biztonságos légkör segíti a gyermekek beilleszkedését az óvodába. Az óvoda minden dolgozója különös empátiával fordul a beérkező gyermekek és szülei felé. A nevelőközösség tagjai pedagógiai feladatuk során figyelembe veszik és értékékként közvetítik a gyermekek kulturális, társadalmi háttéréből adódó sajátosságokat. A gyermekeket egymás elfogadására, tiszteletére, kölcsönös támogatására, előítélet mentességre nevelik. Gondoskodás közben, a gyermekcsoportot vezetve ösztönzik a gyermekek közötti véleménycserét, fejlesztik a rá bízott gyermekek kommunikációs képességeit, harmóniát, biztonságot, elfogadó légkört teremtenek. Ezekre a gyermekekre általában jellemző a szélsőséges érzelmi magatartás (időnként indulatosak, máskor szeretetelhesek). A megfelelő tevékenykedtetés biztosításával igyekszünk a szélsőséges megnyilvánulásukat optimális mederbe terelni. Társas kapcsolatuk alakulását személyes példamutatással, pozitív tulajdonságok kiemelésével és a helyes magatartási formák elfogadtatásával segítjük. Viselkedésmintákat nyújtunk a konfliktus-helyzetek kezelésére. A megfelelő tevékenykedtetés biztosításával, Peter Hess hangtálcák alkalmazásával igyekszünk a szélsőséges megnyilvánulásukat optimális mederbe terelni, szorongásukat oldani, a szocializációs folyamatokat támogatni.

Feladatok:

- a társadalmi élet alapvető ismereteinek közvetítése közös élmények, tapasztalatok útján,
- az erkölcsi érzelmek megalapozása,
- az alapvető udvariassági szokások magatartásmódok fejlesztése,
- a társas élet szabályaihoz való alkalmazkodás és az önértékelés erősítése,
- a tevékenységekben az eredményre törekvés, akadályok leküzdésére nevelés, az akarat fejlesztése,
- a reális, saját értékeit felismerő énkép alakítása, a szükségletek, attitűdök beállítódása, formálása,
- a személyes és a csoportélet hagyományainak ápolása,
- a gyermek - dajka és más óvodai dolgozó kapcsolatait pozitív attitűd jellemezze,
- szülőföldhöz való kötődés alapjaként, a gyermek ismerje meg szűkebb és tágabb környezetét,
- a HH és HHH gyermekek speciális óvó-védő gondozása,
- SNI és a BTMN gyermekek befogadása, sikerélményhez juttatása,

- A MIÓVI Vadász Úti Tagóvodájában Peter Hess hangtálakkal végzett játékos feladatok, „Csendszünet” bevezetése az óvodai életbe.

II.1.3. Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés

A Lépésről–lépésre program az értelmi nevelés során három nevelési alapelvet követ. A konstruktivizmus elve, mely szerint a gyermekek maguk építik fel világukat, ismeretanyagukat, a felnőtteknek ebben alapvetően segítő, közvetítő szerepe van. Fejlettségi szintnek megfelelő foglalkoztatás, mely a gyermek ismeretén alapul, annak megértésén, hogy minden gyermek azonos fejlődési stádiumokon megy keresztül, mégis mindegyikük egyedi, individuális lény. Progresszív nevelés olyan környezetet igyekszik létrehozni, amely támogatja az egyes gyermekek készségeinek és érdeklődésének fejlődését, ugyanakkor elismeri a két gyermek közötti, illetve kiscsoportos interakciók fontosságát.

Feladatok:

- olyan tárgyi környezet biztosítása, mely felkelti, és ébren tartja a gyermekek érdeklődést, kíváncsiságát, az új megismerése iránti igényét, a saját ötletei megvalósításának vágyát,
- a gyermekek fejlettségi szintjének alapos megismerése,
- a természeti és társadalmi környezettel kapcsolatos ismeretek, tapasztalatok, élmények rendszerzése, bővítése, élethelyzetekben való gyakorlása,
- valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet, kreativitás fejlődést elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Anyanyelvi képességek fejlesztése – kiemelt jelentőségű az értelmi nevelés megvalósítása során.

Feladatok:

- a tapasztalatok, érzelmek, gondolatok szóbeli kifejező készségének fejlesztése, beszédkedv fenntartása,
- a kontaktusteremtés, a kommunikációs képesség, önkifejezés eszközeinek fejlesztése, a gyermek meghallgatása, a gyermeki kérdés érvényesülése, megválaszolása,
- az írott nyelv iránti érdeklődés támogatása,
- szókincs bővítés, játékos beszédfejlesztés, verbális készségfejlesztés,
- rendszeres logopédiai felmérés és foglalkozás képzett logopédussal helyben,
- „meseterápiás foglalkozások” bevezetése a Vadász Úti Tagóvoda másik csoportjában is,
- mondókákon, népi dramatikus játékokon keresztül az anyanyelvi ismeretek megbecsülése, ápolása.

Az óvodai élet minden területén kiemelt helyet kap a szociálisan hátrányos, halmozottan hátrányos, BTMN, SNI gyermekek anyanyelvi fejlesztése, az óvoda hátránycsökkentő szerepének érvényesülése.

Feladatunk ennek tükrében:

- a kommunikációhoz szükséges alapvető szavak, udvarias kifejezések megismertetése,
- szókincsük bővítése, önkifejezésük támogatása,
- a felnőttek által nyújtott példaértékű beszéd használata.

Az őket érdeklő, hozzájuk közel álló történetek, mesék, versek megismertetésén keresztül tudjuk őket megnyerni a mese szeretetére.

II.1.4. Multikulturális nevelés, esélyteremtés

A multikulturális nevelés a pedagógiai kultúra része; didaktikai kategória, amely érzékeny mutatója annak, hogy a nevelő adott esetben a gyermekcsoport kulturális sokféleségét erőforrásként használja a nevelésben. A nevelés során érzékeltetni kell a kulturális különbségek és a társadalomban lévő emberi viszonyok jellegzetességeit. A pedagógus olyan kompetenciákat alakítson ki a gyermekekben, amelyek képessé teszik őket arra, hogy szembenézzenek a nemzetközi közösségekben meglévő sokszínűséggel, különbözőségekkel, és tanulják meg kezelni ezeket. A multikulturális nevelés célja, hogy a különféle, kultúrákkal és kulturális csoportokkal való együttműködést megalapozó kognitív, verbális és nonverbális készségeket fejlesszen ki. Nevelőközösségünk pedagógusai figyelembe veszik a gyermekcsoportokba járó gyermekek sajátosságait, fölkinálják és beépítik a saját kultúrájukból származó énekeket, verseket, meséket. Alkalmassá szeretnénk tenni környezetünket a befogadó típusú óvodai nevelésre, ahol a többségi gyermekekkel együtt nevelődhetnek a szociálisan hátrányos helyzetű, a kiemelt figyelmet igénylő és s hazájukat elhagyni kénytelen családok gyermekei is. Nevelőközösségünk tagjai tiszteletben tartják a gyermekek személyiségét, tudatosan keresik a bennük rejlő értékeket. Felelősen, és elfogadóan viszonyulnak a gyermekekhez. Tudjuk, hogy óvodáskorban a gyermekek különösen fogékonyak a külső hatásokra. Az idegrendszer éréseinek ebben a szenzitív szakaszában nagy jelentősége van a minden irányú érzékelés tapasztalatoknak, a mozgásra, beszédre ösztönző környezetnek, ezért a fejlesztést optimálisan ehhez érdemes igazítani.

II.2. A Lépésről-Lépésre Óvodafejlesztő program alappillérei

Az óvodai nevelés országos alpprogramja tartalmazza azokat az általános pszichológiai-pedagógiai elveket, amelyeket a gyermekek érdekében érvényesíteni kell.

A Lépésről-Lépésre óvodai program sajátossága, a program 4 koncepciója:

- Individualizált fejlesztés.
- Sajátos tevékenységközpont-rendszerben biztosítja a feltételrendszert, a tevékenységi formák színtereit, a szabad játékot és az óvodapedagógus által felajánlott tevékenységek választási lehetőségeit. Ez a rendszer szintetizálja a szervezeti kereteket, és integrálja a fejlesztés tartalmát.
- A családok bevonása az óvodai életbe aktivizálja a szülőket az együttműködésben. Erősíti a szülők felelősségét, támogatja a családi nevelés problémáinak megoldását. Az óvodapedagógus a rendszerben mintát ad a közös játékokra, a gyermekekkel való törődésre, a nevelésre.
- Szociális feladatok felvállalása. A program, az óvoda lehetőségeit, a település igényeit, a családok helyzetét és a gyermekeket érintő társadalmi háttérfolyamatokat figyelembe véve támogatja a szociálpedagógus feladatainak beépítését az óvoda által felvállalt tevékenységek körébe.

II.2.1. Individualizálva szocializál

Az óvodai nevelésben az életkori és életkori szakaszonként jelentkező általános jellemzők mellett az ember egyediségére, a gyermekek között meglévő különbségekre irányul a figyelem.

A Lépésről-Lépésre óvodai programban a család és az óvoda szocializáló szerepét hangsúlyozva, a 3-7 éves korban intenzív „én-fejlődés” szakaszában kiemelt jelentőségű az egyediség, az egyéniség támogatása, megalapozása. Az óvodáskor végére jut el a gyermek az önérvényesítéstől az együttműködésig, a társak szükségleteinek, igényeinek, szándékainak megértéséig. A gyermek hozza magával genetikusan múltját, ami nincs még teljesen beprogramozva, kezdettől fogva a környezetén keresztül válik azzá, ami. A fejlődés tehát részben a természet munkája, másrészt a nevelés, a fejlesztés eredménye. Az egyén „nyersanyagkészlettel” születik és az általános emberi képességeinek kialakulásához is megfelelő környezeti hatásokra van szükség. A sajátos lelki jelenségek kezdettől fogva nem az önmagába zárt individuumban játszódnak, hanem emberek, a gyermek és a felnőttek között zajlanak, s utána válnak egy emberen belülivé. A fejlődés tehát sohasem tekinthető pusztán önfejlődésnek, mivel a legszponatánabb formáiban is kulturális fejlődés, a kultúra belsővé tétele. Ezért a gyermekek fejlődése feltételezi, megkívánja a nevelést. A személyiségfejlődés, az individuum alakulása döntően külső hatásokra következik be, miközben a gyermek másokkal együtt létezik. Ezekben az együttlételekben, személyközi kapcsolatokban következik be a szocializáció. A nevelés úgy is értelmezhető, mint tudatosan szocializáló tevékenység

Az individualizáló nevelés, fejlesztés olyan pedagógiai megközelítés, amely figyelembe veszi mindazt, amit a gyermekek egyéni különbségként hoznak magukkal. Az individualizáló nevelés érdekében az óvodapedagógus érzékenyen reagál a különbségekre. Ez akkor valósítható meg, ha gyakori interakció jön létre a gyermek és az óvodapedagógus között. Az egyéni eltéréseket toleráló felnőtt magatartása modell értékű a gyermekek számára is. Az individualizáló nevelés egyszerre erősíti az egyediséget, és ösztönöz az együttműködésre, támogatja a gyermekek szocializációját. Ez utóbbit is az egyéni sajátosságok ismeretében segíti, eltérő módszerekkel, különböző, egyénre szabott mértékben. Az individualizálás áthatja az egész óvodai életet és annak minden tevékenységét. Az azonos korú gyermekek között is jelentős fejlődési különbségek vannak.

Megnyilvánulhat:

- a gyermekek eltérő, biológiai szükségleteiben,
- az adottságaikban,
- a tapasztalataikban,
- a mozgásigényükben,
- a szociabilitásban,
- az érdeklődésben, az egyéni élményekben,
- az énképben, a tanulás stílusában,
- a kontaktusteremtésben.

1. **Az individualizálás elvei:**

- a gyermekek személyiségének megismerése az óvodába lépéstől kezdve,
- együttnevelés keretei között is az egyéni fejlődés lehetőségeinek megteremtése,

- a gyermekek személyiségfejlődési, tanulási nehézségeinek felismerése, hatékony segítségnyújtás, szükség esetén szakember segítségének kérése,
- a gyermekben a tehetségigéret felismerése, annak tudatos kibontakoztatásának megsegítése,
- az erősségek és az esetleges hátrányok számbavétele alapján az egyéni fejlesztés elvének érvényesítése, képességek, részképességek elemzése,
- óvodai fejlesztő program keretében megvalósuló felzárkóztatás megvalósítása, hátránycsökkentés,
- a személyes kontaktus biztosítása a tevékenységekben óvodapedagógus-gyermek között,
- a gyermekek eltérő egyéni testi-lelki szükségleteinek figyelembevétele,
- az igény szerinti szeparáció lehetőségeinek biztosítása a terem berendezésével,
- az eltérő időpontban jelentkező mozgásigény folyamatos kielégítése állandó mozgástérrel,
- a személyesség biztosítása a gyermekek munkáinak, személyes tárgyainak tárolásában,
- a gyermekre vonatkozó információk bizalmas kezelés.

2. Az individualizálás lehetőségei a játékban

Az óvodai élet kezdő szakaszában a gyermek valódi játszótársa gyakran a felnőtt, az óvodapedagógus, vagy a befogadásban közreműködő szülő. A bevonható társként jelenlévő óvodapedagógus a gyermek egyéni igényei szerint segítheti az elakadó játékot. Fontos a felnőtt és a gyermekek közötti személyes kontaktus, amely megnyilvánulhat a kommunikációban, jelzésekben, tevékenységekben. Ez a kapcsolat serkenti a gyermeket a felnőtt utánzására, a minta követésére a társakkal való együttműködésre. A szabadjáték fejlesztő hatását tekintve és időtartamban is a legfontosabb, domináns tevékenység. Ezért ebben a tevékenységben adják a gyermekek a legtöbb jelzést a személyiségükről. Ugyanakkor a család után, ez a tevékenység az a szocializáló tér, amelyben a kortárskapcsolatok alakulnak.

Az óvodapedagógus feladatai az egyéni eltérések tolerálása érdekében a játékban:

- a gyermekek jelzéseinek, viselkedésének megfigyelése, az információk értékelése,
- az egyéni érdeklődésnek megfelelő játékfeltételek megteremtése,
- az egyéni szándékok, elképzelések támogatása,
- konfliktus-helyzetekben az egyén bevonása a megoldásba, a szabályalkotásba,
- az egyének eltérő szociális szükségleteinek kielégítése,
- egyénekre irányuló kommunikáció,
- a gyermekek érzelmi kötődéseinek erősítése, formálása, egyenlő bánásmód alkalmazása,
- közvetlen segítségadás a társtalan, nehezen beilleszkedő gyermekek esetében.

Az óvodai élet megszervezésében is tekintettel kell lenni az eltérő szükségletekre. Ez vonatkozik az életkori eltérésekre és az azonos korosztály egyéni igényeire is. A napirend helyes életritmust biztosító stabil pontjain túl, a rugalmasság és a folyamatosság, az egyéni igényekhez való alkalmazkodást szolgálja. Az eltérő szükségletek az alvás, az egyes tevékenységek időtartamában, a délelőtt jelentkező mozgásigényben jelentkeznek elsősorban. A napi étkezések közül az ebéd időpontja kötött. A reggeli, vagy tízórai és az uzsonna időpontja a gyermekek igényei szerint

alakítható. Ezeket az óvodán kívüli tényezők jelentősen befolyásolják. A családok helyzete, szokásai, a lakáskörülmények, a reggeli óvodába érkezés ideje, a rugalmas szükséglet-kielégítést kívánja meg. Természetesen egy meghatározott időkereten belül biztosítható a folyamatosság a délelőtti és a délutáni étkezéseknél. Ez a megkötés a gyermekek egészségének védelmében fontos.

a) Hogyan érvényesíti az óvodapedagógus a személyiségközpontú szemléletet a csoportszobai feltételek megteremtésében?

Az óvodáskorú gyermekek társas kapcsolatainak alakulásához, az érzelmi kötődésekhez időre van szükség. Ezért az óvodai élet kezdetén fontosak azok a tárgyak, amelyek a gyermeket az otthonához kötik, rá emlékeztetik.

Az egyén, egyediség, személyiség tiszteletének jelei a következők:

- az egyéni érdeklődés megjelenítése a tevékenység-központokban,
- a gyermekek jelei mellett a keresztnevük jelölése (nyomtatott nagybetűvel),
- a gyermekek egyéni életének történései az albumokban,
- a családok életét bemutatóablók-fotókkal,
- a hétvégi családi élmények megbeszélése,
- a tér tagolása a tevékenység-központokban, 2-3 gyermek elmélyült együttes tevékenységeihez.

b) A személyiségközpontú szemlélet érvényesülése az óvodapedagógus tevékenységeiben.

Az óvodapedagógus személyisége és minden megnyilvánulása érzelmi biztonságot, szeretetet, megértést és védelmet sugároz a gyermekek felé. Az elfogadás nem zárja ki a tudatos fejlesztést, a gyermeki személyiség formálásának szándékát. Az eltérések tolerálásában mintát adó óvodapedagógus könnyen el tudja fogadtatni társaival a nehezebben beilleszkedő, szocializálódó, vagy nagyobb hátrányokat hordozó, illetve sérült gyermekeket.

Az óvodapedagógus-gyermek kapcsolat fontosabb elvei:

- személyre szóló pedagógiai hatások,
- szeretetteljes elfogadás,
- pedagógiai optimizmus a kommunikációban és ezt kifejező metakommunikáció,
- segítségadás a gyermekek egyéni problémáinak megoldásában,
- a személyiség értékeinek hangsúlyozása és elfogadtatása a kortársakkal,
- személyes élményeket, érzéseket, gondolatokat feltáró beszélgetés alkalmanként, egyénenként,
- a gyermekek kommunikációjának megértése, megfejtése,
- a szülők bevonása a gyermekeket érintő nevelési kérdésekbe,
- a tevékenységek feltételeinek és a kezdeményezett szabályjátékoknak az egyénekre szabott befolyásolása,
- a gyermekek változó testi, lelki szükségleteinek megfelelő törődés,

- a gyermekek optimális fejlődését elősegítő az egyéni fejlődési sajátosságokhoz igazodó differenciált nevelési-tanítási-tanulási folyamat tervezés,
- a nevelés/tanulás támogatása során a gyermekek egyéni céljainak és szükségleteinek, a gyermekcsoport sajátosságainak figyelembevétele.

A család alapozza meg az óvodásgyermek „énképének” alakulását és elindítja a szocializáció útján. Ezt a folyamatot tovább gazdagítják azok az emberi kapcsolatok, amelyek a gyermekeket az óvodában körül veszik. Az óvodapedagógus személyisége, jelzései, hatásai, mintája az erős érzelmi kötődés alapján, jelentős szerepet tölt be az énkép formálásában. Az énképet befolyásolják a társak is megnyilvánulásaikkal, jelzéseikkel. Az egyént körbefonó szeretetteljes légkör erősíti a gyermekben a pozitív képet, nyitottabb lesz a társak felé és könnyebben beilleszkedik. A szocializációt segíti az egyén erősségeire építő individualizáló nevelés. A személyiség fejlődésének és fejlesztésének ez a két dimenziója egymástól elválaszthatatlan. A külső hatások irányuktól függően azonban előidézhetnek nem kívánatos hangsúlytolódásokat. Az egészséges személyiség megőrzi egyediségét, egyéniségét és ugyanakkor megtanulja az együttműködést, az alkalmazkodást, az egyezkedést és a társadalmi lét szabályait.

A Lépésről-Lépésre óvodai program a gyermekek pozitív önértékelésének támogatásával az aktív személyiség önfejlesztő erőit alapozza meg.

3. Érzelmi nevelés, a szocializáció biztosítása

- a) Óvodáskorban, a magatartás megnyilvánulásaiban, a tevékenységekben meghatározó szerepet töltenek be az érzelmek.

Átszövik a gyermekek életét, és sajátos motivációként alakítják viselkedésüket. A magasabb rendű érzelmek a gyermekek tapasztalatai során alakulnak ki. Ezért fejlődésükben meghatározó a családban a szülők szerepe, az óvodában az óvodapedagógus mintája, aki hangsúlyjaival, gesztusaival, mimikájával is kifejezi érzelmeit. A tevékenységközpont-rendszer az a színtér, ahol a gyermekek kiteljesedhetnek, és kapcsolatba kerülhetnek társaikkal.

A Lépésről-Lépésre óvodai programban az érzelmi biztonság és a pozitív érzelmek fejlődése az alábbi elvek érvényesítésével valósul meg:

- élethelyzetekben, szituációkban az érzelmeket aktivizáló hatásokkal,
- a művészetek eszközeivel,
- a minden gyermek felé kifejlesztett szeretetteljes elfogadással és megértéssel,
- az érzelmeket kifejező gyermeki megnyilvánulások támogatásával és a szükséges kontroll erősítésével,
- az érzelmeket átélő, empátikus felnőtt magatartás-mintájával.

- b) Az óvodai életben a gyermek a szocializáció újabb minőségét éli át

A családi védelemből naponta kilépve számára kitágul a szociális tér, egyre nő a személyiségére hatást gyakorló személyek száma. A szülő - gyermek-testvér kapcsolat újabb szokásokkal, magatartásformákkal gazdagodik. A kortársak és az óvoda dolgozói jelzéseikkel, értékeléseikkel alakítják a gyermek önmagáról kialakított képét. Megtanulja megismerni önmagát, az együttélés szabályait, a társas életbe elvárt viselkedésmódokat. A fejlődésben meghatározó szerepet tölt be

az óvodapedagógus, aki elsősorban az anyát helyettesíti napközben. A gyermek és a nevelő között létrejövő érzelmi kapcsolat minősége befolyásolja szociális érzékenységét, közérzetét. A jó közérzet növeli a biztonságérzetet, nyitottabbá teszi a gyermeket társai felé, és a modellválasztás legfőbb indítéka a szeretet, majd a kortársak szociális vonzereje készlet mintakövetésre. A másik fontos személy, akihez erősen kötődhet az óvodában, a **dajka néni**. A dajka az óvodapedagógus segítő társa. Munkája, a célok, a nevelési feladatok és az óvodai élet napi szervezése szempontjából egyaránt fontos. A dajka nemcsak technikai személyzet a gyermek életében, hanem nevelésének egyik segítője is, aki mintául szolgál:

- interperszonális kapcsolatok,
- viselkedés, beszéd,
- személyi higiéné, ápoltság, gondozottság terén,
- a gyermekek gondozási feladatain kívül, az óvodapedagógus irányításával, részt vesz az óvodai tevékenységek minden területén,
- a tevékenység központokban segíti a mikrocsoportos foglalkoztatási forma megvalósulását,
- támogatja a játéktevékenység kibontakozását és fejlődését,
- példát mutat a munkára nevelés terén,
- gyermekszerető és empatikus személyiségével hozzájárul a gyermekek egészséges érzelmi fejlődéséhez.

A szocializáció összetett folyamat, amelyben a gyermekek sokféle tapasztalatot szereznek. A fejlődést támogató óvodapedagógus átgondolt, a gyermekekre figyelő nevelőmunkájával befolyásolja a folyamatot. Segíti a nembeli különbözőséből fakadó sajátos értékek megőrzését és oldja a sztereotípiák merevségét. A gyermekek között jelentős eltérések, vannak a szociabilitást, az együttműködés szokásait, az alapvető magatartásmódokat tekintve. Ezek a különbségek részben az egyéni jellemzők, másrészt a családi nevelés hatására alakulnak ki. Gyakori jelenség a tehetséges gyermekek erős, „én-központú” beállítódása, amely nehezebben befolyásolható a társakkal való együttérzés és együttműködés irányába. A tevékenységközpont-rendszer biztosítja a 20-25 fős óvodai csoportban a gyermekek kis létszámú mikroközösségeinek létrejöttét, amely ideális teret jelentenek a jó közérzet, a személyes kapcsolatok és az elmélyült tevékenységek kialakulásához.

Az óvodáskorú gyermek szociális viszonyai kezdetben helyzeti eredetűek. A hely, a téri összetartozás meghatározó a „mi” tudatban. A szocializáció feltételei: a kontaktus másokkal, a társakkal, a személyes kommunikálás lehetőségei. A tagolt tér kisebb csoportosulásokra ösztönöz, tartalmasabb interakciókra ad esélyt. A gyermekek érzelmi kötődései nem ugyanolyan erősek minden gyermek irányába. A szeparációs lehetőségek erősítik a baráti kapcsolatokat. Ugyanakkor a gyermekek teljes szabadságot kapnak, szociális szükségletektől függően a terek formálásában. A mobilberendezés jól szolgálja a gyermekek változó elkülönülési, vagy együttműködési igényeit.

A szocializáció szempontjából a szabad játéktevékenységnek van a legnagyobb jelentősége. Ez a tevékenységközpont-rendszer a játéktér, amelyben a feltételeket a gyermekek és az óvodapedagógus közösen alakítják. A játék szabadsága és gyermek önkiteljesedése a közösségi élet szabályai között ésszerű korlátokkal valósul meg. A közösségi szabályok megalkotásában és közvetítésében indirekt módon vezérlő szerepet tölt be az óvodapedagógus, biztosítva a folyamatban a gyermekek aktív közreműködését.

Az óvodapedagógus feladatai a szocializáció támogatásában:

- a gyermekek társas kapcsolatainak megfigyelése és alakítása (a magányos gyermekek felé a páros kapcsolat erősítése),
- a közös élmények forrásainak gazdagítása, a társadalmi tapasztalatok bővítése,
- a gyermekek és szülők bevonásával a csoportélet hagyományainak kialakítása és ápolása,
- a viselkedés-kultúra megalapozása,
- a közösségi élet szokásainak és az együttműködés szabályainak alakításában a gyermekek aktivizálása, egyezkedésekkel, kompromisszumokkal,
- a mikrocsoportos tevékenységek körének bővítése a felajánlott, szervezett keretekben,
- a társas, - szabályjátékok rendszeres biztosítása,
- a hazához, tájhoz, kultúrához kötődés erősítése, az értékek megbecsülésére nevelés,
- a gyermekeket tájjellegű hagyományainak ápolása a családok, idősebb generációk bevonásával,
- a másság elfogadásának érdekében ismerkedünk más népek kultúrájával, hagyományával, nyelvével,
- a gyermekek érintő pozitív családi események alkalmankénti számbavétele,
- a jeles napok, szimbolikus ünnepeink, a nemzeti ünnep hagyományainak megteremtése az óvodai életben,
- a tevékenységekben a gyermekek erkölcsi tulajdonságainak fejlesztése: az együttérzés, az önzetlenség formálása, a tolerancia, a mások érdekeinek figyelembevételére nevelés,
- a konfliktusok megbeszélésének és kezelésének, bemutatása indirekt formában, demokratikus légkörben,
- a megkezdett tevékenységek befejezésére ösztönzés,
- a gyermekek által vállalt feladatokban az akadályok leküzdésére motiválás,
- az elképzeléseket, a közös terveket összehangoló stratégiában a játszótársként, alkalmanként bekapcsolódó óvodapedagógus személyes mintaadása,
- a gyermekek pozitív értékelése, az egyéni igényekhez, szükséglethez és fejlettséghez igazodó hangsúlyokkal és gyakorisággal.

A szocializációt, a csoportélet kohézióját szolgálják a programban azok az eszközök, felszerelések, tablók és táblák, amelyeken láthatóvá, szemléletessé tehető a gyermekek és a társaik, barátaik felé irányuló törődése. A hiányzó gyermekek fényképeinek elhelyezése. A gyermekek egyéni sikereinek megjelenítése a tablón. A gyermek életében történő változás megjelenítése (kistestvérem született). Ezeknek az elkészítésében az óvodapedagógus kezdeményező szerepet vállal. Hasonló szerepet tölt be a spontán beszélgetés, illetve a napi rendszerességgel szervezett „beszélgető kör”. Ez utóbbi a társalgás szintjén, a gyermeki élmények, az aktuális események, hangulatok, érzések és gondolatok egymással való megosztását, az összetartozás érzését és tudatosítását szolgálja. Alkalom arra is, hogy azokra a gyermekekre is felfigyeljenek, akiket a napi tevékenységben elkerültek, akikkel alig kommunikáltak. Ez az együttlét lehetőség arra is, hogy a gyermekekkel együtt megtervezzük a napi, illetve a heti programokat is., előkészítve a feldolgozandó témákra a ráhangolódást. Aktivizálja a gyermekeket élménybeszámolókra. Belülről elindított kíváncsiság, kutatóvágy által nyújt lehetőséget ismeretszerzésre és rögzítésre, együttjátszásra, egyéni adottságainak bemutatására. Segíti a szocializációs folyamatokat.

A beszélgető kör ideje általában a délelőtti időszakban, esetenként akár napközben is történhet, hetente többször is. Formája kötetlen, érinthet egész közösséget, illetve kisebb csoportot.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škôl v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

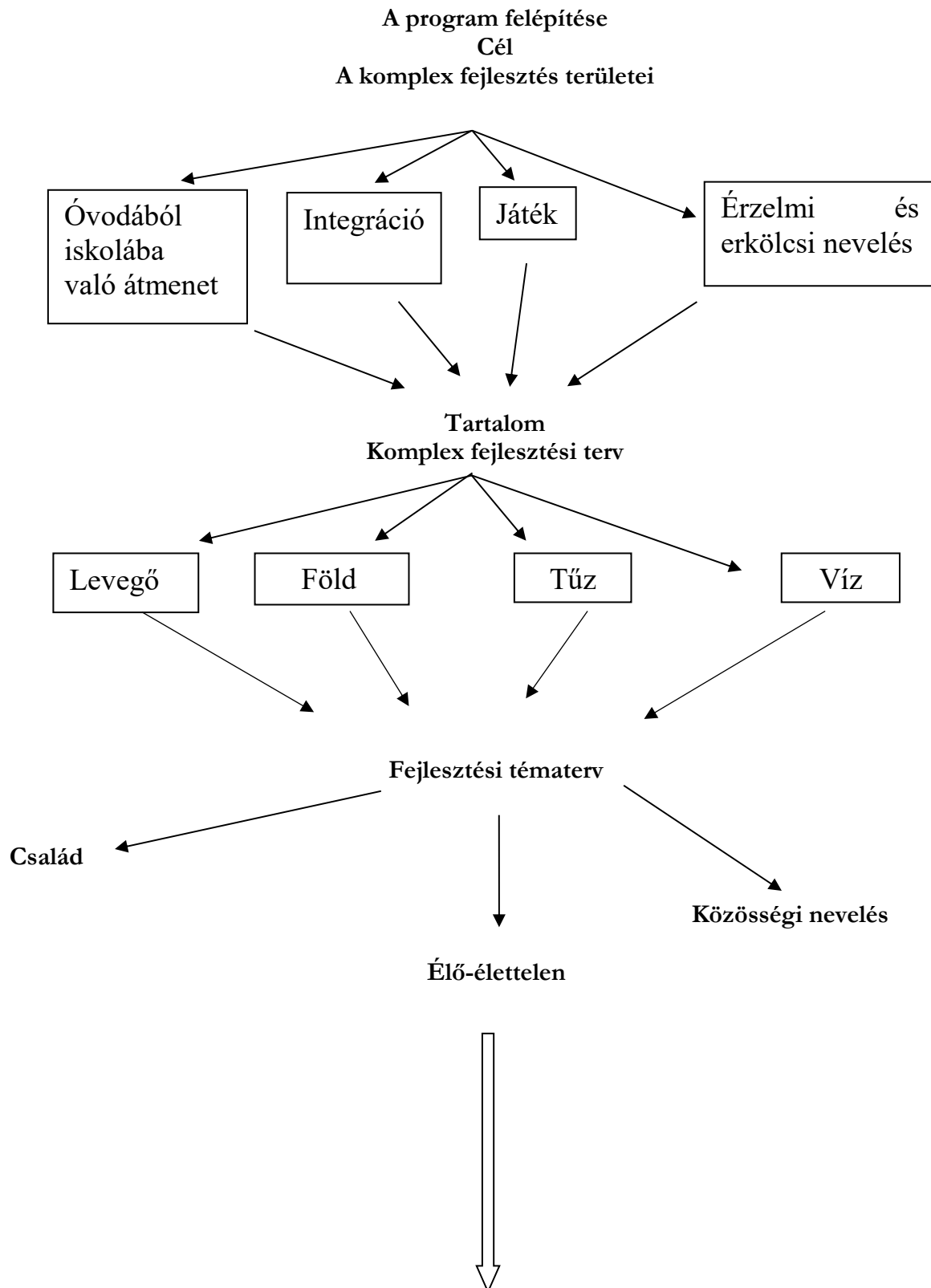
Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

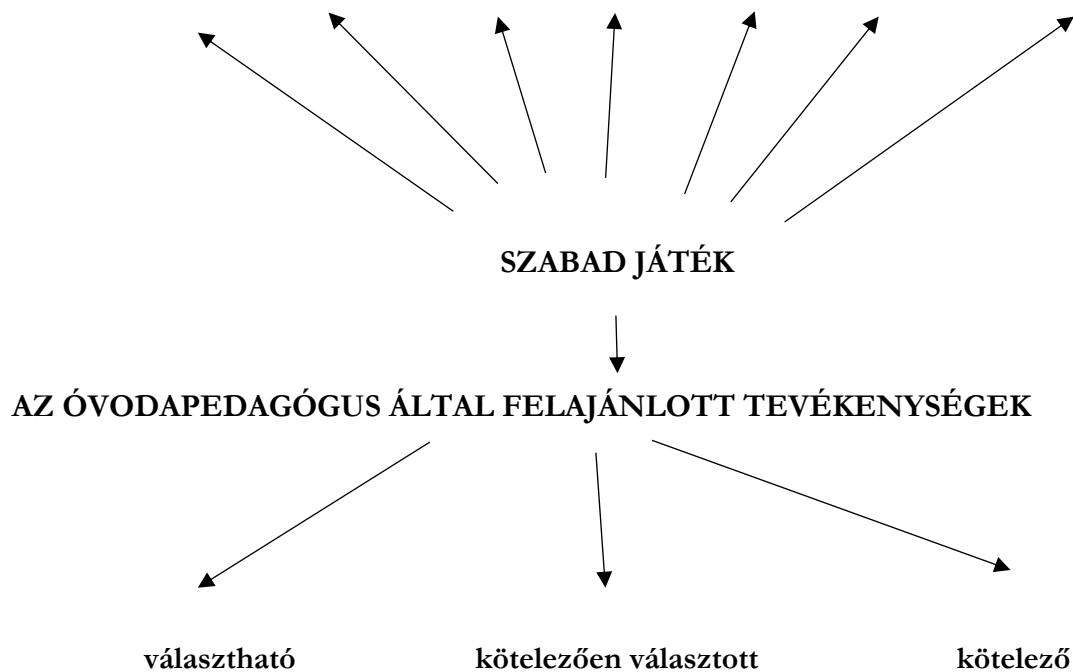
II.2.2. Sajátos tevékenységközpont rendszer– az óvodai élet tevékenységeinek formái

A Lépésről-Lépésre óvodai program tevékenységközpontú szemléletének legfőbb megnyilvánulása az a rendszer, amely egységbe foglalja, integrálja a személyiség fejlődésében meghatározó tevékenységformákat, a játékot, a tanulást és a munkajellegű tevékenységet.

A TEVÉKENYSÉGGÖZPONTOK RENDSZERE

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Családi, szituációs és szerepjáték központ	Építőjáték, barkácsolás, konstruálás központja	Manipulációs tevékenység-központ	Homok-víz asztali tevékenységek központja	A külső világ, a környezet megismerésének központja	Irodalmi, ének-zenei tevékenység mozgásfejlesztés központja	Művészeti tevékenységek központja (rajzolás, mintázás, kézimunka)

A tevékenység, az aktív személyiség megnyilvánulása, az óvodáskorú gyermek szükségleteinek kielégítője, összekötőszál a belső világ és a külső környezet között. A tevékenységben, annak minőségében tükröződik a gyermek fejlődése, miközben az eredményes cselekvések, műveletek visszahatnak a belső feltételek alakulására. Az önkifejezés, a kontaktusteremtés, kapcsolattartás fontos eszközei a tevékenységek, amelyek az óvodáskorban a cselekvésre, manipulációra, a közvetlen szenzomotoros tapasztalásra épülő értelmi aktivitást is magukba foglalják. E szemlélet alapján a gyermekek természetes életterében zajló és szervezendő tevékenységek, cselekedtető helyzetek szolgálják a fejlődést és a fejlesztést. A gyermekek képességeinek kibontakoztatásában, óvodáskorban meghatározó szerepe van tehát a tevékenységeknek.

A tevékenységközpontok állandó lehetőséget adnak a sokszínű tevékenységekre, a gyermekek szükségleteinek megfelelően.

Feladatunk:

megfelelő hely biztosítása:

- a szabad játékhoz,
- a játékfajtaikhoz,
- az egyéb tevékenységekhez,
- a spontán, szabad mozgáshoz,
- az étkezéshez,
- a mozgásos énekes játékokhoz,
- az elkülönüléshez, a személyes tárgyak tárolásához.

A gyermekek önállóságának és kreativitásának kibontakozása érdekében:

- a berendezés mobilitása, a terem igények szerinti alakíthatósága.

A Gyermeccsoportban a változó szükségletek kielégítése:

- a csoport életkori összetételétől, a gyermekek egyéni szükségleteitől, érdeklődésétől, fejlettségétől, az aktuális élményektől,
- a lányok és a fiúk arányától függően.

A csoportszoba berendezésének és felszerelésének alakítása: az évszak, az időjárás, a témaprojektek figyelembevételével.

A tevékenységközpontok helye viszonylag állandó. Számuk, a körülhatárolt terek nagysága, felszerelése, berendezése változik. A gyermekek a játékban átrendezik a tereket.

A 7 tevékenységközpont a következő:

1. A családi és egyéb szerep-szituációs drámajáték központja, valamint a gyermekek saját szükségleteire szervezett munka jellegű tevékenységek színtere (sütés, salátakészítés).
2. Irodalmi, ének-zenei tevékenységek, mikrocsoportos mozgásfejlesztő játékok kezdeményezésének központja.
3. Homok-víz asztali tevékenységek, modellezések, terepasztali játékok központja.

4. Építőjátékok, barkácsolás, szerepjátékok központja (mozgásfejlesztő játékok kezdeményezésére is alkalmas).
5. Művészeti tevékenységek központja (ábrázoló, kézimunka, kézműves, konstruáló tevékenységek).
6. Manipulációs, asztali, társas, szabályjátékok központja.
7. Természetismereti központ – az udvar, a külső környezet.

A tevékenységközpontok választásokra, elmélyült tevékenységekre ingerlő környezetet jelentenek. A gyermekek szabadon rendelkeznek, az eszközökkel, és a nyersanyagok felhasználásával. Szükségleteiknek megfelelően gazdagíthatják az eszköztárat. Kevesebb kész eszköz, több kreativitásra serkentő anyag áll a gyermekek rendelkezésére. A folyamatos játékot, a gyermekek tájékozódását segítik azok a kis kártyák, piktogramok, amelyek a polcokon az eszközök helyét jelzik. A gyermekek öntevékenyen rakják el az eszközöket, ha már nem használják. A csoportszobában több napon át folytatódó játékban, a terem nagyságától függően, megőrzi a kialakított tereket, építményeket. Az eszközök elrakása elsősorban a művészeti tevékenységeknél szükséges. A kártyák az élethelyzetekben szerethető matematikai tapasztalatokat is gazdagítják. Ez a rendszer a szabad játék és az óvodapedagógus által felajánlott, választható tevékenységek színtere, a gyermekek természetes élettere.

II.2.2.1 Az óvodai élet tevékenységformái

Játék

Az óvodáskorú gyermek alapvető szükséglete, spontán szabad tevékenysége, örömforrása a játék. Integráló tevékenység, amelyet végig kísér a tanulás és a munka néhány jellemzője. Ez a spontán tanulás színtere. Egyes játékfajtákban külső cél nélkül, a gyermek reprodukálja a felnőttek munkáját, majd a barkácsolásban, konstruálásban megjelenik a „valaminek a létrehozása” törekvés. A gyermekek játék közben számtalan ismerettel, tapasztalattal gazdagodnak. A játékszükségletből fakadó eszközkészítés során a felnőtt segítségével technikai megoldásokat tanulnak meg. A gyermek a játékban számtalan információt ad önmagáról, belső világáról, kellemes és kellemetlen élményeiről. A játékban integrálja a külső és a belső világot, „híd” a képzelete és a valóság között. Itt alakulnak társas kapcsolatai, gazdagodnak szociális érzelmei és a világról szerzett tapasztalatai, ismeretei. A szociálisan hátrányos gyermekek játékát a nagycsaládban és a természet közelben élés hatásai motiválják. A fentiekre építve szélesítjük a későbbiekben játék kultúrájukat. A játékeszközök használatát bemutatjuk, és különös gondot fordítunk arra, hogy vigyázzanak rá. Elképzeléseik, ötleteik megvalósításához támogatást nyújtunk. A játékban gyakorolhatják az együttélés szabályait, egyben felhasználnak minden alkalmat személyiségük fejlesztésére.

Célunk:

A gyermek által szabadon kezdeményezett, spontán játék elősegítése. A fejlesztési feladatok játékban történő alkalmazásával naponta és folyamatosan sok-sok lehetőséget biztosítva a gyermekeknek arra, hogy számunkra érdekes és szabadon választott tevékenység közben gyakorolhassák azokat a funkciókat, melyek mindenkori fejlődésüket elősegítik.

Az óvodapedagógus feladatai a játék feltételeinek megteremtésében:

Megfelelő hely biztosítása:

A csoportszobában a mozgalmasabb és a csendesebb tevékenységek elkülönítése, megfelelő elhelyezése fontos szempont. A teremben a mozgás biztosítására a legalkalmasabb: az építőjáték és az irodalmi-, ének-zenei tevékenységközpont, ahol mozgásfejlesztő szabályjátékok kezdeményezhetők. A mozgásigény folyamatos kielégítésére alkalmas az eszközökkel felszerelt öltöző, a kihasználatlan előtér is. A mobil bútorokkal a terek igény szerint alakíthatók. A sok tároló felület alkalmas a gyermekek által készített kiegészítő-eszközök elhelyezésére. A játékformák iránti igények alakulását követi a terek nagysága. A térelválasztó mobilrendszer segítségével a gyermekek a tereket formálhatják.

A játékidő biztosítása:

A szabad játék védelmét a napirendben megfelelő időtartam biztosítja. A várakozási idő kiküszöbölésével, a testápolásra, öltözködésre, étkezésekre, alvásra és a pihenésre szánt idő kivételével az egész nap a szabad játék rendelkezésre áll. Az óvodapedagógus által kezdeményezett választható és kötelező tevékenységek időtartama a nagyok esetében nem haladja meg a 20-25 percet.

Az élmények biztosítása:

A gyermekek játékanak motiváló ereje az élmény, amely sokféle lehet. A gyermekek a kellemes és a kellemetlen élményeiket újra élik a játékban. Nem minden átélt helyzet jelent élményt, és nem minden élmény indukál játékot. Az óvodapedagógus a gyermekek játékból és a kommunikációikból tud következtetni az egyéni élményekre. Ezek az egyéni élmények változatosak, a családi háttér különbségeiből adódóan. Az ingerszegény környezetből érkező gyermekek egészséges személyiségfejlődése érdekében különösen fontos a sok közös óvodai élményforrás biztosítása. Ezek a közös élmények intenzitásukkal játékokra inspirálnak. Fontos tehát a gyermekekkel közösen megbeszélni, hová mennének szívesen „élményszerzésre”. A gyermekek tájékozottsága, érdeklődése, korábbi tapasztalatai, befolyásolják azoknak a témáknak a számbavételét, amelyekkel kapcsolatban közös élmény szervezhető. A téma, a tartalom, és a szerepek a játék fontos elemei. A Lépésről-Lépésre óvodai programban a projekt-rendszerű műveltség-tartalom feldolgozása a felajánlott tevékenységekben a játékot is befolyásolja, indukáló szerepet tölthet be. A sok közös élmény, a gyűjtőmunka, a gyermekek által készített játékeszközök, a témák több szempontú megközelítése, és tevékenységekhez kapcsolása gazdagítja a játékfajtákat.

Az óvodapedagógus feladatai játék közben:

- a gyermekek jelzéseinek megfigyelése és elemzése személyiségük megismerése érdekében,
- a közös élményeket nyújtó látogatások szervezése,
- a gyermekek elképzeléseinek támogatása,
- a játéktevékenységben az együttműködés szokásainak, az udvarias magatartás formáinak alakítása,
- a csoportélethez kötődő hagyományok ápolása,

- a gyermekek fejlettségétől függően, igényeiknek megfelelően a játékfolyamat segítése,
- a személyes kontaktus naponkénti kialakítása, a gyermek személyes problémáinak, egyéni élményeinek meghallgatása,
- a társas kapcsolatok, érzelmi kötődések támogatása,
- az egyezkedések, választások, döntések segítése,
- a játékban megjelenő fejlődésbeli különbségek tolerálása.

a.) A tevékenység tartalma

A tevékenység és a kommunikáció az összekötő fonal a gyermek, a társai és az óvodapedagógus között. A tevékenységközpontok egységes rendszerbe integrálják azokat a tevékenységeket, amelyeket az óvodapedagógus tudatosan és átgondoltan, választási lehetőségként a gyermekek számára biztosít.

Játékformák:

- gyakorló játék (konstruáló játék),
- szimbolikus és szerepjáték: színlelő-, szerep-, fantáziajáték-, bábozás-, dramatizálás, alkotójáték, barkácsolás,
- szabályjáték,
- udvari játéktevékenység.

A programban a szabad játék fogalmának használata jelzi azt, hogy a gyermekek önként vállalt tevékenységei időtartamban is dominánsak a nap folyamán. Ugyanakkor a szabad játék mellett, ugyanabban a tevékenységrendszerben, a gyermekek választásai, kezdeményezései, és az óvodapedagógus felajánlásai a játékban tanulás sajátos formáit eredményezik. A gyermekek a nem didaktikai mozzanatok alapján szervezett tevékenységeket életkoruktól és fejlettségüktől függően választhatják. Ezekre a helyzetekre szolgál „az óvodapedagógus által felajánlott tevékenység” elnevezése. Ezeket a gyermekek ugyanúgy örömforrásként élik meg, mint a szabad játékot. A felajánlott tevékenységekben az óvodapedagógus szempontjából vannak megkötések, a gyermekek a folyamatot önállóságuktól és kreativitásuktól függően szabadon alakítják. Ezek a tevékenységek a műveltségtartalmat tervszerűbben közvetítő, kezdeményezett, vagy irányított játéknak is minősíthetők. (például: egy szabályjáték kezdeményezése vagy tapasztalatok szerzésére inspiráló helyzet előkészítése a homok-víz asztalnál: a gyermekek által elképzelt, a szabad játékhoz szükséges eszközök készítését segítő technikák bemutatása: ének-zenei tevékenység kezdeményezése).

A játék szabadsága nem jelenti a gyermekek magukra hagyását. Az óvodapedagógus fejlesztő, feltételteremtő, folyamatokat befolyásoló szerepe tudatos tevékenységet jelent. A gyermekek közös élményeinek gazdagítása, az élmények forrásainak tervezése, a szocializáció segítése, az érzelmek, a szokások, a magatartásmódok formálása, a kultúra közvetítése, a kevésbé önálló, nem kreatív, élményszegény gyermekek játékának fejlesztése, az óvodai nevelés felvállalt funkcióinak érvényesítését jelentik. A mintaadó óvodapedagógus a játékbeli magatartásra is hat, elsősorban azzal, ha maga is bekapcsolódik – a gyermekek igényeitől függően – a játékba. A gyermekek egyéni, közös közvetlen és közvetett tapasztalatai, élményei sokféle forrásból származnak. A gyermekek érdeklődési köre kitágult, a játéktémák többsége televíziós élmény, ami lehet nagyon

pozitív is. Érthető módon gyakrabban élük újra játékukban a félelmeket keltő, kellemetlen élményeket.

Az óvodapedagógus segít a gyermekek közötti megoldatlan konfliktusok kezelésében, a lehetséges megoldások demokratikus megvitatásában. A nagyobb gyermekek gyakran napokon keresztül folytatják érdekes témájú játékukat, amelyben maguk is kezdeményezik a felnőtt bekapcsolódását, még szerepet is osztanak az óvodapedagógusra. A játékszükségletből, ötletekből fakadó eszközigény kielégítése, a feltételek bővítése, a gyermekekkel kooperálva előre megtervezhető, a szükséges anyagok folyamatos gyűjtésével, a családban nélkülözhető, érdekes eszközök felhasználásával. Az eszköztár az igények változását követi, aminek gyarapításába a szülők is bekapcsolódnak. Az óvodai életbe bevont szülők egy-egy játékban, tevékenységben (társasjáték, kézművesség, barkácsolás) maguk is mintát adhatnak.

A gyermekek személyiségének ismeretében az óvodapedagógus a kezdeményezett szabály és társasjátékokkal tudatosan fejleszti az egyének képességeit, részképességeit. A mozgást, a kommunikációt, a pszichikus funkciókat fejlesztő játékok alkalmasak a gyermekek személyiségének formálására. A kezdeményezett, irányított szabályjátékban biztosítva van a gyermekek szabadsága, az óvodapedagógus épít érdeklődésükre. A gyermekek egyéni döntés alapján kapcsolódnak be a játékba. Az óvodapedagógus a kezdeményezést követően indirekt formában *segíti* a tevékenységet, amennyiben (páros kapcsolatban) társként részt vesz a folyamatban. A gyermekek a témaprojektekhez társasjátékokat készíthetnek. Az óvodapedagógus kezdeményezéseivel legyen tekintettel az elmélyülten játszókra.

A program, a sajátos tevékenységközpont-rendszerben biztosítja a játék feltételeit. A feltételek alakításába bekapcsolódnak a nagyobb gyermekek (a tér berendezésébe és az eszközök gyarapításába) és bevonhatók a szülők is. Az óvodapedagógus felelőssége, fejlesztő tevékenysége meghatározó jelentőségű.

II.2.2.2. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység.

A gyermek, munka jellegű tevékenysége:

- önként – azaz örömmel, szívesen végzett aktív tevékenység,
- tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges képességek, készségek, tulajdonságok (pl.: kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság) alakításának fontos lehetősége,
- cselekvő tanulással is kapcsolatban van,
- közösségi kapcsolatok, a kötelelességteljesítés alakításának eszköze.

Célunk: Az együtt és egymásért végzett munka értékének, megbecsülésének megalapozása, munkához való pozitív viszony kialakítása. A sokféle tevékenység segítse a különböző képességek fejlődését.

Rendszeres értékeléssel, dicsérettel, türelemmel segítjük a gyermekek cselekvési kultúrájának fejlesztését. Aktivitásukra építve bevonjuk őket a csoport mindennapi életét átfogó munkajellegű tevékenységekbe, megéreztetjük velük, hogy a munkának értéke van és megbecsüljük azt. A

munka megszerettetésével és az ahhoz szükséges képességek fejlesztésével a gyermekeken keresztül hatunk a családokra. Lehetőséget kínálunk az óvodai munkafeladatok vállalására, az udvar takarítása, növények telepítése, gondozása stb.

a.) Az óvodapedagógus feladatai:

A legfontosabb azoknak a gyermekmértű eszközöknek és állandó helyüknek a biztosítása, amelyekkel a gyermekek testi épségét nem veszélyeztető munkák önállóan végezhetőek.

Fontos továbbá:

- a munkavégzés ösztönzése, értékelése, pozitív attitűd kialakítása,
- erkölcsi normák, ítéletek megalapozása,
- a vegyes életkorú csoportokban a nagyok érdekében a feladatok differenciálása (vállaljon kötelezettséget, törekedjen az eredményes elvégzésére, küzdje le az akadályokat),
- az emberi munka jelentőségének, az alkotás szépségeinek bemutatása,
- a nemek társadalmi egyenlőségének elősegítése,
- a tevékenységekhez kapcsolódó munkavégzéssel összefüggő fogalmak műveletek megnevezése, mondatba foglalása,
- a szülők munkájának megismertetése,
- a gyermekek önálló, szükségletből fakadó munkavégzésének támogatása, a gyermekek próbálkozásainak segítése, a túlvédés és aktivitásuk fékezésének elkerülésével.

b.) A tevékenység tartalma:

A játékidőben, az élethelyzetekben, bármely tevékenységben adódik lehetőség a munkavégzésre. A gyermekek kezdetben önmagukért, saját szükségleteik kielégítéséért dolgoznak az óvodapedagógus közreműködésével, majd később szívesen végeznek munkát társaikért is.

A leggyakoribb munkafajták:

- az óvodai életet végig kísérő önkiszolgáló munka, amely a gyermekek önállóságát, önfegyelmét, kitartását, feladattudatát fejleszti,
- a játékban megjelenő, önmaguk és társaik valós szükségleteit kielégítő munkák, a gyermekek önként vállalt, alkalmi tevékenységei (tízórai, saláta-készítés, sütés),
- a csoporthagyományok ápolásához kapcsolódó munkák (ünnepi készülődések, takarítás, díszítés, a terem átrendezése, meglepetések, ajándékok készítése),
- az élő környezet rendszeres ápolása (növények, állatok gondozása),
- az önként vállalt és kisebb csoportokban is végezhető alkalmi megbízatások (a tevékenységközpontok rendjéért vállalt feladatok),
- a játékfajtákkal egybeeső munkák (önként vállalt barkácsolás, a játékeszközök javítása),
- együttműködés a szülővel, a csoportokért felvállalt munkában.

II.2.2.3. Tanulás

Az óvodás gyermek tanulása még cselekvésbe ágyazott, lehetőség szerint játékba integrált, tehát sok esetben önkéntes, mégiscsak tanulás, amely jól elkülöníthető a játék folyamatától. A feladattudat, a feladattartás, az irányíthatóság, az együttműködés, az önállóság más szintjén működik, mint a játékban. Lényeges jellemzője, hogy a gyermekek kreativitására épül, nem a pedagógus által elképzelt megoldásmódok az elvárhatók, hanem a gyermekek által

kezdeményezett utak, mert ez hasonlít leginkább a spontán játékokra. Az egyénre szabott módszerek, eszközök, valamint az eltérő idejű tanulási idő mind az óvodai tanulás jellemzői.

Az óvodai tanulás célirányos, konkrét fejlesztőhatása leszűkíthető egy-egy részterületre, arra vonatkozóan viszont hatékony. Tervezendő, direkterben lehet és be kell kapcsolódni a felnőttnek, folyamatát szervezni szükséges. A teljes óvodai nevelést áthatja, a teljes óvodában eltöltött időszakot átfogja. Az óvodában komplex nevelés folyik. Nevelési cél a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaézés kialakítása, fenntartása. A képességfejlesztés az elsődleges, ennek szolgálatában áll a minden nevelési területre kiterjedő úgynevezett törzs- és kiegészítő anyag, valamint a fejlesztéshez szükséges eszközök és digitális anyagok. A kettő értéke kulminálódik.

Az integráló nevelési terület: a külső világ tevékeny megismerése, ezen belül a matematikai tartalmú tapasztalatok. Az integrált nevelési területek (anyanyelvi, irodalmi, vizuális nevelés) zárják a komplexitást. Ezek a nevelési területek adják a törzsanyagot. Kiegészítő anyag: A világ megismerésének elérhetősége, a Környezeti szabályjáték gyűjtemény, a Bábjátékok, a Zenevarázs – új utak az óvodai zenei nevelés terén – és a Kiegészítő segédlet, melynek tartalmát a dramatikus elemeket tartalmazó játékok, a mozgásos játékok, a pedagógiai játékgyűjtemény és példatár adják.

A komplex fejlesztési tervek felosztása az ősmagyarok és a magyar kultúra jelképrendszerét követi:

- a) Levegő: július, augusztus, szeptember
- b) Tűz: október, november, december
- c) Víz: január, február, március
- d) Föld: április, május, június

A négy komplex fejlesztési terv három fejlesztési tématerv köré csoportosul:

- a) Család
- b) Élő-élettelen világ
- c) Közösségi nevelés

Az óvodánkba járó gyermekek nagyrészt ingerszegény környezetből szerzik tapasztalataikat, mindennapjaikat általuk spontán módon kezdeményezett játékok töltik ki. Ezek a játékok személyiségüket csak részben fejlesztik, önmagukban nem biztosítanak lehetőséget az egyes képességek fejlődésére. Ezért szükséges az óvodapedagógus által kezdeményezett és irányított fejlesztő játék, valamint a tudatos és tervszerű, differenciált tevékenykedtetés feltételrendszerének biztosítása. A fejlesztést a kötetlenség jegyében valósítjuk meg. A képességek kibontakoztatásához szükséges eszközöket az óvodában biztosítani tudjuk a gyermekeknek, mivel otthoni környezetükből ezek is teljesen hiányoznak ceruza, zsírkréta, rajzlap, mesekönyvek, labda.

A tevékenység tartalma:

Az óvodában a tanulás folyamatos, mert minden helyzetben utánoz, tapasztal, tevékenykedik a gyermek. A tanulás, az életet végig kísérő folyamat, alapfolyamat, amely az óvodáskorban, az alaptévékenységben, a játékban a leghatékonyabb. A tanulás, az életkori jellemzőktől befolyásolva, az óvodáskorban az óvodapedagógus által felajánlott „kezdeményezett foglalkozásokon” is megvalósulhat. Programunkban a játéktevékenységek és a felajánlott tevékenységek ugyanabban a tevékenységközpont-rendszerben folynak. Kivételt képez a rendszeres, fokozatosan kötelezővé váló nagycsoportos formában szervezett mozgásfejlesztés. A felajánlott tevékenységek rendszeres, módszeres műveltségtartalmat közvetítő szerepet töltenek be, önálló, problémakereső

tevékenységre motiválnak, közvetlen tapasztalást biztosítanak tevékenységekbe ágyazva (nem a hagyományos didaktikai folyamatban).

A tartalom a komplex fejlesztési tervben jelenik meg, mely 4 nagy téma köré épül fel: Levegő, Tűz, Víz, Föld. A komplex fejlesztési tervek 3 fejlesztési tématervezet köré épülnek a projektek feldolgozása során: - élő, - élettelen, - a család, - közösségi nevelés, egyéni bánásmód. A tartalom feldolgozását indokolt esetben IKT eszközök felhasználásával segítjük.

A felajánlott tevékenységek háromféle szervezeti keretben folynak:

- választható tevékenységek egy időben többféle tevékenységből,
- kötelezően választható tevékenységek időtartamuk a tevékenységek eredményes befejezéséig terjed, maximum 20-25 perc,
- és a kötött foglalkozás (a testnevelés minden korosztályban és a nagyoknak az ének-zenei tevékenység havonta egy alkalommal a vegyes csoportban).

A tevékenységek időtartamát a választható tevékenység esetében nem lehet meghatározni, mert a gyermekek a játékszintér tevékenységközpontjában választanak számukra érdekes lehetőségeket. Ezeket váltják, vagy tovább fejlesztik szabad játékká. Az óvodapedagógus kényszerítő eszközöket nem alkalmaz.

A felajánlott tevékenységek variációi:

Kötelező, a nagycsoportosok számára szervezett mozgásfejlesztés. Vegyes életkorú óvodai csoportban a nagyok részére kötelező, alkalmanként más csoportbeli, saját korosztályukkal közösen. Hasonlóan szervezhető, az alkalmanként nagyoknak kötelező ének-zenei tevékenység. 6-7 évesek számára kötelező a Külső világ tevékeny megismerése november 1-től.

Kötelezően választható tevékenységek: Az óvodapedagógus több tevékenységközpontban ajánl fel lehetőségeket a nagyoknak, amelyekből választhatnak. A döntés kötelező, a választás szabad. A választást követően a gyermekek a tevékenységet szabadon alakítják, majd egy megkezdett tevékenység befejezését követően, érdeklődésüknek megfelelően váltanak.

Választható tevékenységek: A szabad játék keretein belül, annak zavarását elkerülve, spontán helyzetekből, gyermeki kezdeményezésekből, vagy felajánlással, indirekt módon történik a tevékenységek célirányos továbbfejlesztése (pl.: egy ének-zenei tevékenység kezdeményezése, egy kialakult helyzet továbbfejlesztése). Az óvodapedagógus ezt a tevékenységformát dominánsan alkalmazza.

A kisebb gyermekek számára minden felajánlott tevékenység VÁLASZTHATÓ. Alkalmanként az óvodapedagógus megfelelő előkészületekkel például egy kötelező mozgásfejlesztést követően, amikor az egész csoport együtt van, felajánlhatja a közös beszélgetés, a közös mesehallgatás lehetőségét (pl.: a „beszélgető körben”). A kisebbek, ezekből a tevékenységekből bármikor szabadon átmehetnek más tevékenységbe, szabad játékot kezdeményezhetnek.

A felajánlott tevékenységek általános jellemzői:

A gyermekek szempontjából:

- a választás, a döntés lehetőségének biztosítása, feladattartásra nevel,
- a tevékenységbe ágyazott műveltség tartalom integráltan, vagy ún. „projektek” keretén belül kerül sok szempontú megközelítésre,
- a gyermekek a cselekvés, a tapasztalás szintjén ismerkednek meg a problémákkal, és a személyes kontaktus, beszélgetések során tapasztalataikat elemi, fogalmi szinten is kifejezhetik,
- a gyermekek a felnőtt, a kortársak mintájának utánzásával, valamint felfedezéssel, kísérletezéssel, próbálkozásokkal, a szándékos figyelem és bevetés aktivizálásával játékosan tanulnak.

A program szellemiségétől távol áll a direkt, kényszerítő megoldás. A kötelezően választható tevékenységeket novembertől, augusztus végéig szervezzük, az iskolába készülő nagyok számára.

A felajánlott tevékenységek formái:

A gyermekek a tevékenységeket, az óvodapedagógus átgondolt felajánlásai alapján saját döntésüknek megfelelően egyénileg vagy mikrocsoportban végzik. A mikrocsoportos együttműködés lehetőségei a gyermekek szocializációjának minőségétől is függenek. Az életkori jellemzők, az egyéni fejlettség, a tevékenység jellege befolyásolják a formákat. A kötelező foglalkozás differenciáltan szervezhető.

Integrált műveltség tartalom a felajánlott tevékenységekben:

Az integrált ismeretfeldolgozás hagyományai az óvodai nevelésben, elsősorban a művészeti tevékenységekben alakultak ki (mesedramatizálás – énekes, dalos játékok – színpadi kellékek készítése). Ez a szemlélet közel áll az óvodáskorú gyermekek világlátásához. Az integrálás mozaikszerű, foglalkozási ágakra parcellázott ismeretek helyett, a tevékenységekben komplexen jelenlévő problémák különböző aspektusból való közelítését és megoldását jelenti. A projektrendszer adja az integráció lehetőségeit.

Milyen integráló szálak, **projektek** szolgálják a tevékenységben a személyiségfejlődést?

- A legismertebb a témaprojekt, amely közös élményre, előkészületekre épül, és egy téma köré szerveződnek a felajánlott tevékenységek (állatkerti élmény, a manipulációs tevékenységközpontban, a homokasztali tevékenységben, vagy a barkácsoló, ábrázoló tevékenységben),
- A gyermek által készített eszközök indukálhatnak sokféle tevékenységet a központokban,
- Az ünnepi készülődések, munkajellegű tevékenységek integrálják a matematikai, környezetismereti, művészeti tevékenységeket, felajánlott helyzeteket (mérés, egyensúlyérzék fejlesztés, ritmusok a környezetben, a matematikai tapasztalatokban, zenében, a testben stb.).
- Az óvodapedagógus a felajánlott tevékenységekben a differenciálás elvét érvényesíti. A gyermekeknek további választási lehetőségei vannak (eszközt, technikát, feladatot, együttműködési formát, vagy önálló tevékenységet választhat).
- Az óvodapedagógus a felajánlott tevékenységekben is tekintettel van az egyéni szükségletekre, a fejlődési ütemre és az eltérő érdeklődésre.

II.2.2.4. Mozgás

Az egészséges életmódra nevelés testi fejlődés elősegítése érdekében legfontosabb terület a gyermek mozgásigényének kielégítése, mozgásfejlesztése. Óvodánkban mindig megkülönböztetett figyelemmel kezeltük és kezeljük az egészséges életmódra nevelést a mozgásfejlesztéshez szükséges eszközök folyamatos bővítésével, tornaterem kialakításával

Mozgásfejlesztés

Fokozott mozgásigényüket naponta kielégítjük:

- tornatermükben rendelkezésünkre álló eszközökkel,
- a szabadban a tér kihasználásával kedveltetjük meg a mozgást.

Testi képességeik közül állóképességük gyengébb, ezért ennek fejlesztése fokozott körültekintést igényel. Mozgásukban bátrak, mozgékonyak, ezért jól fejleszthetők ügyességük, gyorsaságuk. A mozgásfejlesztés közben adódik a legtöbb alkalom a testséma kialakítására, irányok gyakorlására. A testnevelési játékok során tapasztalatokat szerezhetnek az erkölcsi ítéletekről, normákról is.

Célunk:

- A gyermekekben egész életre szóló érdeklődés, igény és szeretet kialakítása az egészséges életmód és a mozgás iránt.
- A gyermekek testi képességeinek és mozgáskultúrájának fejlesztése, a személyiség akaratitényezőinek alakítása.
- A társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak gazdagítása.
- A gyermek „én” határainak, a másik észlelésének, az önfegyelem, alkalmazkodás, kooperációs képességének fejlesztése.

Feladataink:

Az eltérő szükségletű gyermekek mozgásigényének folyamatos kielégítése a csoportszobában, a szabad tevékenységközpontokban, valamint az erre a célra kialakított előtérben. Szabad mozgás az egész évben rendelkezésre álló tematikusan felszerelt udvaron, ahol a nagy mozgástér és az egyéb tevékenységek, elkülönítése biztosítja a zavartalan mozgástérrel és gyakorlást. A gyermekek igényének megfelelően naponta kezdeményezünk mozgásfejlesztést. A gyermekek életkori és egyéni fejlettségének megfelelő, játékos tevékenységek a testi képességek erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség) fejlesztése érdekében. Kézi szerek és eszközök rendszeres használata, mely alkalmazkodik a gyermekek életkori sajátosságaihoz. A természet adta lehetőségek kihasználásával fokozatos és rendszeres mozgással segítse a gyermekek növekedését, teherbíró képességét, az egyes szervek teljesítőképességét. Mozgásfejlesztés mellett segítse a térben való tájékozódás, a helyzetfelismerés, a döntés, alkalmazkodóképesség alakulását. A konkrét mozgásos tapasztalatok beépülésének a szókinccs, az elvont gondolkodás, a keresztcsoportnak fejlődésének segítése, a mozgásformák megnevezéssel, A gyermekek eltérő mozgásigénye és készsége miatt differenciálni kell az időtartamban, a mozgástempóban, a mennyiségben és minőségben. Ügyeljünk arra, hogy a játékoknál a kisebb teljesítményű gyermek önbizalma ne csökkenjen. Figyeljünk a gyermekek testtartására, lábboltozat erősítésére, tájékoztassuk a szülőket a mozgás fontosságáról, személyiségfejlesztő hatásáról, a prevenció jelentőségéről. Finommotorika, nagymozgás, testséma fejlesztése.

A tevékenység tartalma:

A „testnevelés foglalkozás” a kötelező mozgásfejlesztés szervezeti kerete. A foglalkozás, a mozgásos játékblokkok anatómiai-élettani szempontokat érvényesítő rendszerére épül. természetes mozgások: járás, futás, ugrás, támasz, függés, egyensúlyozás, dobások, mozgásjátékok: futó-fogó, sor-váltóversenyek, labdajátékok, szabályjátékok, játékos mozgások: utánzójátékok, zenére végzett mozgások, prevenciós gyakorlatok: szerekkel, kézi szerekkel, és az udvari felszerelések, terepviszonyok kihasználásával.

A Vadász Úti Tagóvodában a tematikus foglalkozások mellett az innovációs terv részeként heti 1 alkalommal a Vadvirág csoportban külön sportfoglalkozás megtartására kerül sor.

II.2.2.5. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az éneklés, zenélés felkeltik a gyermekek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Óvodánkban külön figyelmet szentelünk meggyénk népi zenei hagyományainak megismerésére, továbbélésének segítésére.

Célunk:

Közös ének-zenei élmények nyújtása, melyben a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömeit, mely elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Feladataink:

- A zenei neveléshez szükséges atmoszféra megteremtése, derűs légkör biztosítása.
- A készségek fejlesztése, a mozgás, a hang, szöveg összekapcsolásával, sok zenei élmény nyújtása, és az éneklés ösztönzése.
- A gyermekek életkori, egyéni képességek figyelembevételével válogatott zenei anyag gyűjtése, beszédhanggal való játékok, képességfejlesztő játékok, mondókák, gyermekjátékok és néptáncok, népdalok, kortárművészeti alkotások, nemzeti, etnikai kisebbségi zene megismertetése.
- A zenei ritmus és formaérzék fejlesztése (a test hangjai), zenei kreativitás alakítása.
- A természetes énekhanggal, gépi zenével, hangszerekkel nyújtandó zenehallgatás, a természet hangjainak hallgatása.
- Gondolkodásbeli és kommunikációs tulajdonságok kiteljesítése zenei élménnyel.
- Beszédszervek koordinált mozgásának fejlesztése, a hangzók helyes formálásának gyakorlása, beszédtechnika fejlesztése.
- A Vadász Úti Tagóvoda Vadvirág csoportjában hangsúlyt kap az „Így Tedd Rál” néptánc módszertan alapján tervezett zenei nevelés, valamint a ritmushangszerekkel történő zenélés, zenei ízlésformálás.

A tevékenység tartalma:

Az ének-zenei tevékenység a gyermekek, és az óvodapedagógus kezdeményezésére az egész napot áthatja. A mozgás- a ritmus, a zene egymástól elválaszthatatlan egységben jelent zenei élményt az óvodáskorú gyermekek számára. A globális zenei tevékenységekben, amelyekben elsősorban a közös mozgás, éneklés jelenti a legnagyobb élményt, nem az analízáló zenei nevelés dominál.

A program Kodály Zoltán és Forrai Katalin által teremtett hagyományokra építi a zenei nevelést.

A gyermekek az anyanyelvhez hasonlóan élik meg a zenét, mint a hangulatok, érzelmek, a jó közérzet fontos kifejezőjét. A projekt-rendszerben elválaszthatatlan a tevékenységtől a gyermekek asszociáció által kezdeményezett ének, énekes játék, és az óvodapedagógus által felajánlott lehetőség.

A zenei élménynyújtásba bekapcsolódhatnak a zenéhez értő, zenét művelő szülők, nagyobb testvérek is, az óvodában szervezett bemutakozásokkal. Fontos a zenei kreativitás, improvizáció fejlesztése, mely a kompetencia alapú óvodai programcsomagban hangsúlyos szerepet kap.

A zenei hallás, ritmus és formaérzék-fejlesztés, a beszédhanggal való játékok, a környezet hangjainak megismerése és felismerése, a játékos képességfejlesztés, a mondóka, gyermekjátékok, táncok, dalok és népdalok tanulása, az óvodapedagógus mintaadásán túl a tervszerűséget is feltételezi.

A zene egy nép kultúrájának sajátos része, amellyel a kötődések, az identitás megalapozható. Ugyanakkor elválaszthatatlan a multikultúrától, más népek zenéjétől. Zenei érdeklődésük óvodáskorban szembetűnő, ritmusérzékük, táncakézségük fejlett, tisztán szépen énekelnek.

Képességeiket kihasználva biztosított a sikerélményhez való juttatás, az önkifejezés, önmegvalósítás lehetősége.

Hagyományőrző népi együttesek meghívásával megismerkedhetnek az ének, zene, tánc, ritmus elemeivel, eszközeivel (kanna, kanál stb.) Az itt kitűnő tehetséges gyermekek zenei nevelésének továbbvitelét ösztönözzük a szülők felé. A sokat éneklő, játszó óvodapedagógus mellett a gyermekek az anyanyelvhez hasonlóan sajátítják el a zenei anyanyelvet.

A zenei élmények nyújtásában, településünk (Liptovszkiné: Borsodi népi játékok) zenei hagyományainak ápolásában, az idősebb generáció szerepe is fontos.

A gyermeki kreativitás kibontakozhat a sokféle ütő, ritmushangszer elkészítésével és használatával.

II.2.2.6. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A gyermeki személyiség fejlesztésének fontos eszközei: rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézimunka különböző fajtái, műalkotásokkal való ismerkedés. A beszéd mellett az ábrázolás egy újfajta önkifejezési móddá, közlő nyelvvé válhat.

Célunk:

A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi szabad önkifejezése. A gyermekek tér, forma, szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, a szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

Feladataink:

- A nap minden szakában elérhetőek a vonzó, önkifejezésre, alkotásra, cselekvésre ösztönző eszközök.
- Az alapvető technikák bemutatása, megismertetése, az önkifejezés elősegítése, fantáziájuk megjelenítése.
- Tehetséges gyermekek kibontakoztatása.
- A gyermekek szép iránti nyitottsága, esztétikai érzékenységük alakítása, ízlésformálása.
- Finommotorika fejlesztése, írás előkészítés

- A tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozások, a spontán beszéd formáinak fejlesztése.
- A Vadász Tagóvoda Vadvirág csoportjában heti rendszerességgel bevezetésre kerülő mandalafestés, mint művészetterápiás eszköz lehetőséget teremt a tehetség kibontakoztatása mellett az érzelmi problémák megjelenítésére és oldására újfajta önkifejezési módként.

A tevékenység tartalma:

A tevékenység során a gyermekek megismerkednek:

- rajzolás,
- festés,
- mintázás, építés-téralakítás,
- különféle anyagokkal, papír, textil, fonal, anyag, agyag, gyurma, fa, természetes anyagok, stb. való bánásmód, változatos technikáival, az ehhez szükséges eszközökkel való gyakorlás során,
- Az anyaggal való játék örömét, az alkotás élményét megélt gyermek számára kezdetben nem az eredmény, hanem a tevékenység a fontos. A tevékenységnek van ugyan kézzel fogható, látható eredménye, de ennek értékelése csak a megerősítés, ösztönzés szándékával történik. Az óvodapedagógus szerepét ezek a tevékenységek nem nélkülözhetik.
- A szülők bekapcsolódására és közreműködésére sok lehetőség van a környezetalakításban, a kézművességet folytató felnőttek munkájának, alkotásainak bemutatásában. A gyermekek munkáinak megbecsülését szolgálják a kiállítások és felhasználásuk a környezet szépítésében. Az óvodapedagógus ízlése, mint modell, követendő példaként hat a gyermekekre. Ezért a csoportszoba színvilága, a tárgyak és dekorációk legyenek mértéktartóak, ízlésesek.
- A csoportszoba külső megjelenésében is tükrözze az évszakot, a gyermekek speciális érdeklődését, a játéktevékenység, illetve projektek témáinak alakulását.
- A vizuális látásmód szélesítését szolgálják: a kiállítások, múzeumlátogatások, valamint a műalkotások bemutatása, megismertetése.

Egész nap folyamán rendelkezésükre áll a vizuális technikák gyakorlására szolgáló valamennyi eszköz. Mindez biztosítja erőteljes színhasználatuk és formai ábrázolásuk kibontakoztatását.

II.2.2.7. Verselés, mesélés

A verselés, mesélés az anyanyelvi nevelés fontos eszköze, mely érzelmi biztonságot, élményeket nyújt a gyermekek számára.

Célunk:

Olyan irodalmi élmények nyújtása, mely hozzá segíti a gyermekeket a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyatainak megismeréséhez, a lehetséges, megfelelő viselkedésformák elsajátításához.

A belső igény kialakítása az irodalmi élmények örömteli befogadására

A klasszikus és kortárs irodalmi művek megismertetésével a multi- és interkulturális nevelés megvalósítása.

Feladataink:

- Mesék, versek, mondókák igényes kiválasztása a gyermekek életkorának és érdeklődésének megfelelően. Irodalmi anyagunkat a magyar gyermekköltészet, a népi hagyományok, szólások, gazdag tárházára építjük.
- A meséléshez, verseléshez megfelelő nyugodt légkört alakítunk ki, az ehhez kapcsolódó csoportbeli hagyományok figyelembevételével (mesepárna, gyertya... stb.).
- Mesélés közben személyes kapcsolat kialakítására törekszünk, vagyis a tekintet, mimika, hanglejtés fokozza a meseélményt.
- A versek, mondókák dúdolók, ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével, nyújtsanak a gyermekeknek érzelmi élményt.
- Teret biztosítunk az irodalmi élmények megjelenítésére (művészetek eszközeivel, dramatizáláshoz szükséges kellékekkel),
- dramatizálással, bábozással, saját vers és mesealkotással.
- A gyermeki vers és mesealkotás ábrázolással való kombinálása.
- A gyermeki beszéd- kommunikáció fejlesztése, beszédfejlesztő módszerek alkalmazása.
- A Vadász Úti Tagóvoda Vadvirág csoportjában heti 1 alkalommal a meseterápiás foglalkozás keretében, gyermekek személyiségének sokoldalú, erkölcsi, érzelmi, anyanyelvi és értelmi fejlesztése

A tevékenység tartalma:

- Mindennap kezdeményezünk mikro-makro csoportokban mese- és vershallgatást, mondókázást, továbbá jó alkalom az elalvás előtti mesélés.
- Csoportjainkban a nagyok szívesen hallgatják a kisebb gyermek számára választott irodalmi anyagot, ugyanakkor fejlettségük és érdeklődésük figyelembevételével hosszabb, folytatásos történeteket és elbeszéléseket is mondunk.
- A gyermekek által készített eszközök felhasználása bábozáshoz, dramatizálásához, a kitalált történetek eljátszása, bemutatása.
- A mesekönyvek megbecsülése, gyűjtése és kölcsönzési lehetőség biztosítása.
- Alkalmanként egy-egy szülő, nagyszülő felkérése gyermekkori élményeinek, kedvenc meséinek elmondására.

II.2.2.8. A külső világ tevékeny megismerése

Ez a feladat tartalmi szempontból két, egymástól elválaszthatatlan tapasztalati kört foglal magában.

A.) Az első kör: a tárgyi, természeti környezettel, a jelenségekkel, folyamatokkal, anyagokkal kapcsolatos tapasztalatoktól – a társadalmi környezet történéseinek érzékeléséig terjed.

B.) A második kör: a környezetben, a tevékenységekben, az élethelyzetekben szerzhető matematikai tapasztalatokat integrálja.

Élő-élettelen környezet

A külső világ megismerésének elsődleges forrása, maga a természet és a társadalmi valóság, a gyermeket körülvevő szűkebb és tágabb világ, mely sokféle információt hordoz, s melyet a felfedező, kereső probléma érzékeny gyermek több oldalról megtapasztalhat.

Célunk:

- Olyan szokás- és viselkedési formák kialakítása a célunk, melyek meghatározzák a természeti és emberi környezettel való harmonikus kapcsolat kialakítását.
- A természet védő-óvó, környezetét szerető ember nevelése.
- A szerzett ismeretek, tapasztalatok holisztikus látásmód köré rendezése.

Feladataink:

- A tapasztalatszerzéshez szükséges sokoldalú lehetőség biztosítása, valóságos élményekhez való juttatás.
- A kereső tapasztaláshoz különféle eszközök biztosítása, a gyermek kíváncsiságának ébrentartása.
- Érdekes jelenségek létrehozása, a jelenségek mögötti összefüggések magyarázata „koherens” világkép kialakítás).
- Az integrált témafeldolgozást segítő tevékenységek indukálása élmények felelevenítése beszélgetéssel, a tevékenységközpontok összekapcsolására ösztönzés. Gyermek kezdeményezéseit segítő feltételteremtés (milyen eszközök szükségesek, hogyan szerezhetők be, készíthetők el).

Tapasztalatok megfogalmazásának segítése, a szókinccs bővítése.

A természeti, a társadalmi környezethez való pozitív hozzáállás megalapozása személyes példamutatással, A tiszta, gondozott, esztétikus környezet kialakítása a gyermekekkel közösen.

A tevékenység tartalma:

A külső világ megismerését szolgálják a valóságban végzett megfigyelések:

Társadalmi lakóhely, családok otthona, intézmények, szülők munkahelye, szülőföld.

Természeti - óvodánk udvara, környéke a helyi természeti adottságok a Bükk hegység, Vadaspark, Lillafüred, Szinva patak.

A valóságban szerzett tapasztalatok reprodukálása, a jelenségek előidézése a természettudományi központban és a homok-víz asztal mellett folytatódik. A gyermekek gyűjteményei, a folyamatok, a különféle anyagok és jelenségek közvetlenül is tapasztalhatók, a tudatosan biztosított eszközökkel a gyermekek „kísérletezhetnek”, próbálkozhatnak: nagyító, térkép, földgömb, szakkönyvek, mérleg, dugók, ... stb. A megfigyelések rendezésére a gyermekek képeskönyveket, „tematikus tablót” készítenek. A környezetismeretre nevelés során a tűz, víz, föld, levegő témák keretében a gyermekekkel feldolgozzuk az élő és az élettelen világot. Megismerkednek a társadalmi élet összetevőivel, hagyományaival, szokásaival, szociális normákkal, értékítéletekkel. A források feltárásában, az előkészületekben, a szervezésben a gyermekek és a szülők aktívan részt vehetnek. Kiemelt jelentőségű a természet, az élővilág szeretetére és a környezetvédelemre nevelés. A gyermekek aktívan részt vesznek a környezetünk alakításában, növények, állatok gondozásában. Személyes példamutatásunkkal naponta gyakorolhatják a környezettudatos magatartást (nem szemetelünk, nem bántjuk a fák ágait, etetjük a madarakat). Olyan hagyományokat építünk be az óvodai életbe, amelyek szebbé, gazdagabbá teszik a gyermekek életét: állatok, víz, föld, madarak és fák napja, környezetvédelmi világnap. Óvodánk környezetének lakóit is bevonjuk, környezetünk szebbé tételébe, annak megóvásába.

Matematika

A külső világ megismerése során matematikai tartalmú ismeretek birtokába jut a gyermek. Az óvodában minden szituációban, tevékenységben adottak a lehetőségek a matematikai tapasztalatok szerzésére.

Célunk:

A bennünket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása játékos formában, a gyermekek igényeihez, ötleteihez, természetes kíváncsiságaihoz igazodva.

Feladataink:

A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, pozitív viszony kialakítása a problémahelyzetek megoldásához, a logikus gondolkodás megalapozása. A környezet megismerése közben matematikai tapasztalatok birtokába is jut a gyermek, így természetes módon ismerkednek meg a matematikai fogalmakkal. A matematikai kifejezések fokozatosan beépülnek a beszédükbe, felismerik a mennyiségi, alakí, nagyságbeli és téri viszonyokat. Fejlődik tér, sík és mennyiség fogalmuk.

A tevékenység tartalma:

1. Tájékozódás a térben és a síkban tárgyak, személyek segítségével.
2. Téri viszonyok észlelése (irányok).
3. Személyek, tárgyak összehasonlítása, válogatása, osztályozása, saját szempontok alapján
4. Mennyiségek összehasonlítása, összemérése, számolási készség alapozása.
5. Összetartozó dolgok megfeleltetése.
6. Sorba rendezés sok szempontú megközelítésben.
7. Sorok kiegészítése (soralkotás).
8. Sorba rendezett elemek helye a sorban, a sorszámok szerepe az elemek helymeghatározásában.
9. A matematikai műveletek előkészítése (mérések különböző egységekkel, a számosság változásainak észlelése, manipuláció geometriai formákkal térben-síkban).
10. Matematikai műveletek: mérés, becslés, számolás (különböző anyagokkal, mérés alapegységekkel, időmérés mérőeszközökkel).

A matematikai tapasztalatokhoz megfelelő problémahelyzetet sugalló környezetet, eszközöket kell biztosítani (tárgyak, tárgyképek, piktogramok). A matematikai tapasztalatokat bármely tevékenységben bővíteni lehet: a szabályjátékokban, társasjátékokban, a térben, élethelyzetekben. A manipulációs tevékenységközpontban a gyermekek rendelkezésére állnak azok az eszközök, amelyekkel egyénileg is tevékenykedhetnek, illetve az óvodapedagógus közreműködésével részkapességeik fejleszthetők. A homok-víz asztali tevékenységek alkalmasak az anyagokkal való ismerkedésre, mérésre. Az építőtevékenység központjában elhelyezett építőelemek a spontán tapasztalatokat bővítik és alkalmanként jól használhatók a térbeli matematikai játékokhoz. A tevékenységközpontok bármelyikében van mód a spontán és felajánlott tevékenységben matematikai tapasztalatokra. A kezdeményezett helyzetek, konkrét tevékenységek során a gyermekek az óvodapedagógus támogatásával és segítségével felfedezhetnek, próbálkozhatnak,

kísérletezhetnek, (pl.: tárgyak tömegének összehasonlításával, ... stb.). A gyermekek egyéni fejlettségétől függően van szükség a matematikai műveletek indirekt módon történő modellezésére. A műveltségtartalom integrált megközelítéséből következően a zenei, az ábrázoló tevékenységnek éppúgy lehet matematikai, környezetismereti tartalma, mint a matematikai játékoknak.

II.2.3. A családok bevonása az óvodai életbe

A Lépésről-Lépésre óvodai program harmadik alappillére a családok bevonása az óvodai életbe. Az óvodák hagyományos, jó együttműködését új szemlélettel és új formákkal gazdagíthatjuk. Az óvodai nevelés elsősorban a családi nevelés kiegészítésére vállalkozik. A társadalmi folyamatok nem kívánatos hatására és egyéb okok miatt a családok funkciói sérülhetnek. Óvodánknak át kell vállalnia a család által meg nem oldott feladatokat is, a gyermekek érdekében. A jól működő családok szokásainak, értékrendjének megismerése számunkra ugyanolyan fontos, mint a krízishelyzetben lévő családoké. Lényeges a családokhoz közeledés szemlélete. Kellő tapintattal és körültekintéssel segítjük, hogy a családokban a szülők feladataikat minél eredményesebben teljesíthessék. Ezt kívánja meg a gyermekek érdeke, a nevelőmunka sikeressége.

a.) A szülők óvodai életbe való bevonásának pedagógiai hatásai:

A szülők felelősségérzete megnő azáltal, hogy közvetlenül is megélik az óvodai életben az óvodapedagógusok felkészültségét és a gyermekük fejlesztésére tett erőfeszítéseit. Bővül pedagógiai, pszichológiai tájékozottságuk. Mintát láthatnak a nevelési helyzetek megoldására, elsajátíthatják az óvodapedagógusok attitűdjeit. Az óvodában gyermekével együtt játszó szülő megtanulhatja, hogyan lehet otthon is érdekes tevékenységeket szervezni. A szülő alkalmanként becsigíthat a szervezési és gondozási feladatokba. Az együttműködés, együttes tevékenység során a szülők sok információt szereznek gyermekükről. A szülők érdekes gyűjteményeikkel gazdagíthatják a csoport tapasztalatait. A problémákkal magukra maradó szülők, társakra találhatnak, bátorítást és segítséget kaphatnak az óvodai ismeretségeik, a hasonló sorsúaktól. Az óvoda feltételrendszerének javításában aktívabban részt vállalnak azok a családok, amelyek jobban kötődnek az intézményhez.

b.) Intervenciós gyakorlat: a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásai kapcsán

A komplex beavatkozási stratégia, fejlesztési terv és gyakorlat (IPR) kidolgozása a helyi szükségletek alapján. A stratégiai terv tartalmazza az óvodában elérhető, a családi nevelés gyakorlatát segítő szolgáltatásokat (az óvodapedagógusok speciális képzségeinek kihasználása, a logopédus, pszichológus, gyermekjóléti szolgálat, egészségügyi intézmények, szociális ágazat bevonása, szülői klub, fogadó óra, játszó délután).

c.) A családokhoz közeledés jellemzői:

Az óvodapedagógus erősíti a szülő kötelességérzetét azzal, hogy hangsúlyozza a család pótolhatatlanságát. Feltételezi, hogy minden család közvetít értékeket valamilyen mértékben. A szülő partner a nevelésben, akinek igényei és szükségletei vannak. A szülővel szemben nincsenek előítéletek. A gyermekek fejlődéséről félfévente az óvoda rendszeres információkat ad a személyes beszélgetések során. A szülőknek jogaik vannak, s azokat a gyermekek érdekében érvényesíthetik.

d.) A családok bevonásának alapszabályai:

Az óvodapedagógus tekintettel van az alábbiakra: az óvodában a nevelés nem bízható a szülőre. A szülő egészségi állapota nem veszélyeztetheti a gyermekek egészségét. Az óvodapedagógus nem hagyhatja magára a szülőt a gyermekekkel.

A szülőre vonatkozó szabályok: bizalmas információkat nem adhat ki illetéktelen személyeknek. Nem nyilváníthat véleményt mások gyermekeiről. Csak egészséges szülő vállalhat aktív részvételt a csoportban a kötelező szűrés igazolása... stb.

A családok bevonásának formái:

- A passzív részvételt vállaló szülő jelenléte a csoportban, elsősorban a saját gyermekének megfigyelését szolgálja. A gyermekek óvodai magatartásának közös elemzése különösen fontos nagyobb lemaradások, vagy problémák esetében. A munkanélkülivé váló szülő mentális támogatást kap az óvodapedagógustól, ha érzi, hogy szükség van rá, hogy fontos személy.
- A passzív-segítő szülő közreműködik a gyermek befogadásában, elsősorban a benntartózkodásra vállalkozik, és részt vesz a saját gyermeke gondozásában (bekapcsolódik a gyermekével való foglalkozásba speciális szakember támogatásával).
- Az aktív-segítő szülők azok, akik alkalmanként, vagy előre tervezve, közreműködnek a gondozásban a közös élmények biztosításában, egyes tevékenységekben (kézimunka, kézművesség, hagyományápolás, sütés, főzés... stb.). Az óvodapedagógus egy táblán jelezheti előre azokat a napokat és tevékenységeket, ahol a szülők, közreműködésére számít. A feladatok megjelölésével segíti a szülők döntését.

Az óvodai életbe bevont szülővel nem lehet az óvoda törvényben biztosított személyi feltételeinek hiányát pótolni.

A szülők bevonása az óvodai nevelés programjába

A családok sokféleségéből következően szokásaik, szükségleteik és a kapcsolatfelvétel is eltérő lehet. Változó a szülők szabadideje is. A kapcsolattartás stratégiájának vannak informális és formális változatai:

- ismerkedő látogatás az óvodában,
- családlátogatások,
- reggeli, délutáni találkozások,
- telefonhívás, szülői értekezletek,
- hirdető táblák (információk közzétele, együttműködést köszönő tábla... stb),
- ötletláda,
- Szülői Szervezet, mint szülői érdekképviselő,
- Közös szabadidő programok (kirándulások, sportdélután, családok bemutatkozó délutánja... stb.,
- Közös ünnepek és az előkészületekben való részvétel. (Az óvoda hagyományos ünnepei, karácsony, anyák napja, Gyermeknap).

Az óvoda lehetőségeitől és a családok szociokulturájától függően, az együttműködés formái tovább bővíthetők.

Az óvodapedagógusok felkészülése a családok fogadására.

A családból az óvodába való átmenet könnyítése érdekében fel kell oldani a szülők, a gyermekek félelmeit, szorongásait. Ezt a többségnél az első elválás ténye okozza.

A szülőket meg kell ismertetni a programmal, az óvodával és a nevelőtestülettel. Elő kell készíteni a befogadást. Az óvoda is felkészül a gyermekek fogadására, a család, a gyermekek megismerésével, a vonzó tevékenységek szervezésével, az érzelmi biztonságot jelentő óvodapedagógusok munkájának összehangolásával. Az óvodapedagógusok szakmai felkészültsége, a törvények, az óvodai dolgozók felelősségérzete garancia arra, hogy az együttműködésben képesek eldönteni, melyik megoldás a hatékonyabb, kit lehet bevonni az óvodai életbe.

II.2.4. Családgondozás és szociális munka

Pedagógiai programunk negyedik pillére a családgondozás, illetve a családokkal végzett szociális segítség.

A problémák megoldása már túlmutat a köznevelési törvény óvodapedagógusok számára meghatározott gyermekvédelmi feladatain.

Felismertük, hogy vállalnunk kell plusz feladatokat a családok gondjainak segítésébe.

Lehetőségeink a családsegítésben

- kellő empátiával a családok megismerése, bizalmi légkör kialakítása,
- a másság, etnikai hovatartozás tolerálása, a nyitott, szociálisan érzékeny intézményben,
- a szülők óvodai életbe való részvételének biztosítása - mintaadás a gyermekek otthoni napirendjének kialakításához – összehangolt pozitív hatás megteremtése az együttnevelésben,
- segítő kapcsolat kialakítása,
- családok megértésére törekvés a társadalmi hatások, folyamatok nemkívánatos hatásainak ismerete /munkanélküliség, elszegényedés/,
- családon belüli funkciózavarok felismerése,
- a családok sokféleségének, sokszínűségük tolerálása, értékek felismerése, felismertetése.

A gyermekvédelméért minden óvodapedagógus felelős. A gyermekvédelmi munkát az általános intézményvezető helyettes koordinálja.

Feladatai:

- „szülői kör” munkájában való részvétel,
- gyermekvédelmi munka ellenőrzése.

II.3. Az óvodai élet megszervezése

A gyermek egészséges fejlődésének elengedhetetlen feltétele az óvodai élet alapos, átgondolt megszervezése, a megfelelő időtartamú tevékenységformák megtervezése. A rendszeresen visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot nyújtanak a gyermekekben. A gyakorlati megvalósítást a folyamatosság és rugalmasság jellemzi.

Az óvodai programunkat vegyes életkorú vagy részben osztott csoportokban valósítjuk meg. Ez a csoportalakítási forma pedagógiai gyakorlatunkban már bevált, a szülők támogatását is élvezzi. Az

életkori jellemzők ismeretében és az egyéni eltérésekre építve választjuk meg a felajánlott tevékenységek formáit.

TERVEZÉS

TERVEZÉS HOSSZABB TÁVRA

PROJEKTTERV: A célkitűzések, témakörök, feltételek, közös élmények átgondolását jelenti. Itt történik a témakör felbontása tevékenységközpontokra. Komplex, „nem szűk ismeretfeldolgozást jelent, hanem kiterjed a csoportbeli szokások, magatartásformálás átgondolására is.

A tervek, programok team munkában készülnek.

Résztevők:

- az egy csoportban dolgozó óvodapedagógusok,
- alkalmanként dajka, szülő, akinek a bevonását előre tervezzük.

Ez a terv biztosítja a tervezési folyamatok átgondolásával a nevelők zavartalan és konfliktusmentes együttműködését.

Ez egy mobil terv, vázlat, mert a gyermekek fejlődésétől függően folyamatosan alakul.

FEJLŐDÉS NYOMONKÖVETÉSE: A hosszabb távú tervezés részét képezi: az egyéni fejlődés, és fejlesztés dokumentációja. Egyéni fejlettséget diagnosztizáló, tényfeltáró, helyzetelemző dokumentum, amely 3-7 éves korig kiterjed a nevelési és a tanulási folyamatokra is. Ez a dokumentum szolgálja az etnikai gyermekek fejlesztésének mutatóit is. A szülőket félévenként tájékoztatjuk a gyermekük fejlődéséről

TERVEZÉS RÖVIDTÁVRA

HETIREND

és

HETITERV

NAPIREND

és

NAPITERV

Az időkeretek az életkortól és egyéb tényezőktől függően rugalmasan változnak.

NAPIREND

A napirendet a stabilitás és a rugalmasság jellemzi. A stabil pontokat, a rendszerességet, az azonos időpontban visszatérő tevékenységek jelentik (étkezések időpontja, a szabad levegőn tartózkodás, a játéktevékenység időtartama... stb. A rugalmasság vonatkozik a reggelizés, tízórázís módjára, az eltérő egyéni alvási igény figyelembevételére, a gyermek alapvető biológiai szükségleteinek rugalmas kielégítésére. Az évszakhoz igazodó napirendben az időkeretek rugalmasan alakíthatók pl. a szabad levegőn tartózkodás. A játékidő biztosítása, különösen a téli hónapokban, amikor a gyermekek több időt töltenek a csoportszobában, és kisebb a mozgástér, nagyon fontos.

NAPITERV

A heti terv a napi feladatokat is tükrözi, ezért napi terv készítése nem szükséges

---

HETIREND

A hetirendben, a napirendhez hasonlóan vannak visszatérő stabil, a rendszerességet, a szokásokat alapozó tevékenységek, és ugyanakkor lehetőség van az óvodapedagógus döntése alapján a rugalmasságra.

A hetirend az óvodapedagógusok által felajánlott tevékenységeket tartalmazza, amelyek:

- választhatók
- kötelezően választhatók, kötelezőek

A hetirendben rögzítjük a mindennapi rendszeres mozgásfejlesztést.

A nagycsoportos gyermekek számára kéthetente, illetve saját korosztályával közös, kötelező testnevelés, illetve ének-zenei tevékenységet szervezünk.

A hetirendben tervezett, felajánlott tevékenységek szervezeti keretei változhatnak. Egyik héten pl. a keddi napra kötelezően választható, a másik héten ugyanerre a napra választható tevékenységet tervezhetünk.

A választható és/vagy kötelezően választható tevékenységek egy-egy napon a személyi feltételektől függően 2-3 féle tevékenységközpontban integrált feldolgozással) kezdeményezhetők. A tevékenységek közül az óvodapedagógus a gyermekek választásai és a résztvevők fejlettsége alapján, valamint a tevékenység jellegétől függően dönti el, hol van a közvetlen részvételére, mintájára és segítő közreműködésére szükség (pl.: technikák bemutatása, és ezzel egy időben a homok asztalnál terepasztal készítése, miközben az elkészült eszközöket is felhasználva a másik óvodapedagógus kezdeményezhet ének-zenei tevékenységet).

Az aktív dajkai segítség a tevékenység közötti választás lehetőségét bővíti, kisebb létszámú mikrocsoportok párhuzamos, egy időben történő tevékenykedtetésre ad lehetőséget/. A gyermekek a kezdeményezett helyzeteket szabadon tovább fejlesztik, és összekapcsolhatják más tevékenységközpontban folyó játékkal.

HETITERV

A hetirend egy keret, amelyet tartalommal a hetitervben töltünk meg. Itt tervezzük meg a tevékenységközpontokban szervezendő játékot és a játékos tanulást biztosító folyamatokat.

Itt kerül sor a feltételek átgondolására:

- a komplex fejlesztési téma meghatározására,
- a tématerv, projektterv megnevezésére,
- a célok megfogalmazására,
- a nevelési területek fejlesztési témájának, feladatainak kitűzésére.

II.4. Az óvoda hagyományos ünnepei, egyéb rendezvényei

Az óvodai életünkben jelentős szerepet töltenek be az óvoda hagyományos ünnepei, népszokásai, jeles napjai, megemlékezései. Családjaink állapota, az elszürkülő családi élet, a hagyományok ápolásának hiánya még inkább indokoltá teszi az óvodai ünnepi szokásaink megőrzését.

Az óvodapedagógusok a közös óvodai ünnepek, rendezvények és programok megvalósításában együttműködnek, és szakmai támogatást nyújtanak egymásnak.

II.4.1. Ünnepeink

Közös óvodai ünnepek

- Mikulás,
- Karácsony,

-
- Március 15.,
  - Farsang,
  - Anyák napja,
  - Gyermeknap,
  - Nagycsoportosok búcsúzója

Csoportok ünnepei

- születésnapok megünneplése

II.4.2. Megemlékezéseink

Óvodásainkkal megemlékezünk a Madarak és fák Napjáról, az Állatok Világnapjáról és a Föld Napjáról. A megemlékezés kapcsán vetélkedőt, kirándulást szervezünk.

Feladatunk a környezettudatos magatartás megalapozása. Célunk, hogy kialakítsuk a gyermekekben a környezet tisztaságának igényét, hogy óvják, védjék a növényeket, szeressék az állatokat.

II.4.3. Az óvoda rendezvényei

- báb előadások,
- népzenei műsorok.
- óvodai kirándulások,
- sport programok.
- szülői csoport foglalkozásai

II.5. Szolgáltatásaink

- **Játékos gyermektorna**
Célja: tehetséggondozás, esélyegyenlőség biztosítása
Igénybe vevők köre: 4-5-6 éves korú gyermekek
- **Gyógytestnevelés**
Célja: prevenció és tartásjavítás Szakorvosi véleménynek megfelelő mozgásterápia. Szakember biztosított.
Igénybe vevők köre: orvosi vélemény alapján.
- **Fürgekezek kézműves foglalkozás**
Célja: Kreativitás, esztétikai érzék, finommotorika fejlesztése,
Iskola előkészítés, tehetséggondozás,
Ismerkedés képzőművészeti technikákkal
Igénybe vevők köre: 4-5-6 éves tehetséges gyermekek.
- **Hittan foglalkozások**
Célja: A szülői igények kielégítése

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY
VÁRHEGY ÚTI TAGÓVODÁJA
„EGÉSZSÉG, MOZGÁS, KÖRNYEZET,
MINT A JÖVŐNK ALAPJA”

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Készítette: A MIÓVI Várhegy Úti Tagóvodájának nevelőtestülete
Hatályos: 2024. szeptember 1.

Tartalom

1	Óvodánk szociokulturális háttere	3
1.1	Személyi és tárgyi feltételek.....	3
2	Gyermekkép.....	4
3	Óvodakép	4
4	Óvodai nevelésünk céljai.....	4
5	Óvodai nevelésünk alapelvei.....	4
6	Óvodai nevelésünk feladatai.....	6
6.1	Az egészséges életmód alakítása.....	6
6.2	Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	7
6.3	Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	7
7	Óvodánk egészségfejlesztési programja.....	9
7.1	Óvodánk egészségfejlesztési feladatai	10
8	Esélyegyenlőség biztosítása, különleges bánásmódot igénylő gyermek fejlesztése, fejlődésének segítése	13
8.1	Sajátos nevelési igényű gyermekek.....	13
8.2	Tehetségigéretű gyermek.....	14
8.3	Tehetséggondozás.....	14
9	A nevelés keretei és tartalma.....	16
9.1	Egészséges életmód alakítása.....	16
9.2	Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	21
9.3	Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	23
10	Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	25
10.1	Játék.....	25
10.2	Verselés, mesélés	27
10.3	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	29
10.4	Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka	31
10.5	Mozgás.....	33
10.6	A külső világ tevékeny megismerése	39
10.6.1	A környezet védelme	42
10.6.2	Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés	43
10.7	Munka jellegű tevékenységek.....	46
10.8	A tevékenységekben megvalósuló tanulás	47
11	Ünnepek, hagyományok.....	48
12	A fejlődés jellemzői óvodáskor végére.....	49
13	Óvodánk kapcsolatai.....	50
	Irodalomjegyzék	52
	Mellékletek.....	54

1 Óvodánk szociokulturális háttere

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Várhegy Úti Tagóvodája Miskolc-Tapolcán, az üdülőövezetben, az erdő és a természet közvetlen közelében helyezkedik el. Nevelő és fejlesztő munkánkat családi légkörben végezzük. Négy csoportos óvodánkat meghitt hangulat és nyugodt, családi légkör jellemzi. Vegyes csoportokban zajlik a nevelés és fejlesztés.

A lakosság összetétele sokszínű, anyagi és társadalmi helyzetük stabil, iskolázottságuk magasabb az átlagnál. Lakáskörülményeik és életvitelük révén anyagilag jobban tudják támogatni gyermekeiket, így a hátrányos helyzetben élő gyermekek száma jelentősen kevesebb. Óvodai nevelésünk gyermekközpontú és befogadó. Minden gyermek számára biztosítjuk az egyformán magas színvonalú, szeretetteljes nevelést, az esélyegyenlőséget, és a meglévő hátrányok csökkentését. Tevékenységeinket és fejlesztő munkánkat az életkori sajátosságok és az egyéni képességek figyelembevételével valósítjuk meg. Ennek érdekében a legtöbb időt az örömteli játéknak és a játékba ágyazott tevékenységeknek szenteljük.

Nagy hangsúlyt fektetünk a környezettudatos magatartás kialakítására, különös tekintettel a szelektív hulladékgyűjtésre, a környezetvédelemre és a tisztaság megőrzésére. A gyermekeket a természet szeretetére és védelmére neveljük. Kihasználjuk az elhelyezkedésünkből adódó lehetőségeket, sokat sétálunk, kirándulunk, és megfigyeljük a természet változásait. Gyakran látogatunk el helyi vizeinkhez, mint a Mester Kelemen-forrás, a Békás-tó és a Hejő-patak. Büszkék vagyunk a Madárbarát Óvoda címre.

Kiemelten fontosnak tartjuk az egészséges életmód alapjainak lefektetését. Az egészséges és változatos táplálkozás mellett hangsúlyozzuk a megfelelő zöldség-, gyümölcs- és vízfogyasztás fontosságát. Jól felszerelt tornatermünk biztosítja a sokoldalú mozgásfejlesztést, kielégítve a gyermekek természetes mozgásigényét, és hozzájárul egészségük megőrzéséhez. Tágas udvarunk biztonságos és korszerű mozgásfejlesztő eszközökkel felszerelt, amelyek lehetőséget biztosítanak a mozgásos játékokra is.

1.1 Személyi és tárgyi feltételek Szubjektív feltételek

Minden óvodai csoportban óvodapedagógusok foglalkoznak a gyermekekkel, heti váltásban látva el feladataikat. Az óvodapedagógusok állandó jelenléte szükséges a gyermekek folyamatos tevékenykedtetéséhez, valamint a kooperáció és kommunikáció általi fejlesztéséhez. Nevelőtestületünk szakmai képzettsége biztosítja a helyi pedagógiai programunk sikeres megvalósítását, nemcsak óvodapedagógusi, hanem fejlesztő-differenciáló szakpedagógusi és közoktatási vezetői végzettséggel is rendelkezünk.

Nevelőtestületünk legfontosabb jellemzői

- Világosan megfogalmazott, közös célok és elfogadott normák alapján, maximális részvétellel végzi munkáját.
- Jó munkahelyi légkörben, folyamatos, megbízható kommunikációval, a demokrácia működtetésével, összetartó közösséget alkot, s mindezek befolyásolják óvodánk nevelési eredményeit.
- A vezetői irányítás hatékonysága az együttműködés fokával, a közösség állapotával mérhető.

- Optimális feltételek, munkakörnyezet biztosítása az óvoda munkatársainak.

Az óvodai csoportokban egy dajka látja el a csoporttal kapcsolatos feladatokat, biztosítva az óvoda és a csoport rendjét, tisztaságát és balesetmentes környezetét.

2 Gyermekkép

Az egyik legcsodálatosabb dolog a világban, hogy minden ember egyedi, pótolhatatlan személyiség. Valljuk, hogy a gyermekeket minden életszakaszban irányítani és vezetni kell. Fel kell készíteni őket a változó társadalomra, hogy megőrizték az emberi értékeket, védjék a természetet, és egészséges életmódot folytassanak. Fontos, hogy önbizalmuk, belső tartásuk legyen, valamint rendelkezzenek a szükséges tudással és képességekkel céljaik eléréséhez.

Az óvodai nevelés kulcsfontosságú, hiszen itt kezdődik a gyermek társas élete. Az óvoda támogatja a gyermekek fantáziáját, érzelmeit, és önállóságra való törekvését. Fontos, hogy a gyermekek érzelmi hullámhosszára hangolódjunk, elfogadjuk vágyait, tiszteljük fantáziáját, és segítsük a nyitott személyiség kibontakozását. Nyílt és derűs légkörben, ésszerű szabályok között, a gyermekek megtanulják az együttműködést, a segítőkészséget, és a szeretet megnyilvánulásait.

„Mi kaptunk kedvet arra, hogy odafigyeljünk gyermekeinkre esetleg hátunkon bordonozzuk őket, mint az indián anyák, mi próbáljuk megérteni zaklatottságukat, kutatni furcsa - okoskodásuk jelentését. Felismertük ezzel azt is, hogy a gyermekek élményvilága a valóság egyik érvényes feldolgozása, - elfogadtuk az öntörvényű gyermeki létet, mint a látványnak egyik lehetőségét, mint az esztétikumnak egyik forrását.”

(Méri F.)

3 Óvodakép

„A gyermek a legfőbb érték a sajátos életkoronként / életkori szakaszonként / és egyénenként változó testi és lelki szükségleteivel, sajátosságával együtt. „

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló intézménye, amely kiegészíti a családi nevelést, és a gyermek harmadik életévétől a tankötelezettség megkezdéséig tart. Kiemelt feladata a kisgyermekkorú fejlesztés, valamint a sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek támogatása.

Az óvoda pedagógiai tevékenységei és tárgyi környezete biztosítják a gyermekek optimális fejlődését és nevelését. Az intézmény teljesíti óvó-védő, szociális, nevelő, és személyiségfejlesztő funkcióit, miközben felkészíti a gyermekeket az iskoláskorba való átlépésre.

4 Óvodai nevelésünk céljai

- Elősegítjük az óvodások sokoldalú és harmonikus fejlődését.
- Támogatjuk a gyermeki személyiség kibontakozását.
- Csökkentjük a hátrányokat.
- Figyelembe vesszük az életkori és egyéni sajátosságokat, valamint az eltérő fejlődési ütemet, ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is.

5 Óvodai nevelésünk alapelvei

„Az óvodai nevelés pedagógiai alapelveinek meghatározásakor a gyermek, fejlődő személyiségéből indulunk ki és a gyermek egyenlő esélyéhez érkezünk el.”

- A gyermek személyiségét, elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.
- A gyermeket szerető gondoskodás és különleges védelem illeti meg.
- A nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni

készségeinek és képességeinek kibontakoztatását.

- Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
- A nevelésnek a gyermeki személyiség kibontakoztatására kell irányulnia oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

Óvodai nevelésünk alapelveinek megvalósítása érdekében gondoskodunk

- A gyermeki szükségletek kielégítéséről.
- Az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről.
- A testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról.
- A gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékról.
- A tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmak, emberi értékek közvetítéséről.
- A gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk

- Az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését.
- A multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

A nemzetiségi óvodai nevelés célja

Az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően, a nemzetiség kultúrájának megismertetése és a kulturális hagyományok átörökítése és fejlesztése. A gyermekekben alakuljon ki pozitív érzelmi viszony saját nemzetiségi kultúrájuk iránt.

A hazájukat elhagyni kényszerülő, -migráns- családok gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítjuk

- Az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálását.
- Az elfogadó, segítő környezetet.

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése

Az esélyegyenlőség magában foglalja a másság elfogadását, vagyis egy olyan személy egyenlő társaként történő elismerését, aki az átlagos jellemzőkkel mérve eltérő, és akit emiatt a közösségből való kirekesztés veszélye fenyeget. Az elfogadás mértéke azt mutatja, mennyire hajlandó valaki – saját értékelése alapján – például egy sérült, fogyatékos, szociálisan hátrányos helyzetű vagy kultúrában elmaradott személyt társadalmilag egyenértékű emberként elismerni, megérteni és befogadni.

Az sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk

- A sajátos nevelési igény szerinti tárgyi feltételek, segédeszközök meglétét és szakember (utazó gyógypedagógus) alkalmazását.
- Nagyobb mértékű differenciálást, fejlesztő, korrekciós célú pedagógiai eljárások alkalmazását, egyéni fejlesztési tervet.
- A gyermekek érzelmi-értelmi életének fejlesztését az együttnevelés lehetőségeinek

---

felhasználásával, megfelelő mentális komfortérzetét.

A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésének célja

A sajátos nevelési igényű gyermek alkalmazkodó készségének, a közösségbe való beilleszkedésének segítése. Az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés kialakítása fejlesztése.

Feladatunk

- A gyermekkel szemben támasztott elvárások igazodjanak a gyermek fejlettségéhez.
- A fejlesztés a számukra megfelelő területen, igényüknek megfelelően valósuljon meg.
- A fejlesztés ne terhelje túl a gyermeket, kapjon meg minden segítséget hátrányainak leküzdéséhez.
- Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs tevékenység team-munkában kialakított nevelési folyamatban valósuljon meg.
- A fejlesztés céljait minden esetben az orvosi-gyógypedagógiai-pszichológiai vizsgálat diagnózisára kell építeni.
- A gyermekek integrált nevelésében részt vesz a fogyatékoság típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező gyógypedagógus.

6 Óvodai nevelésünk feladatai

Az óvodai nevelésünk feladatai

- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

6.1 Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés célja: az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése, a gyermek gondozása, egészségének védelme, edzése, óvása megőrzése.

Feladatunk

- A gyermek gondozása, testi-szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése,
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése,
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése,
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése,
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettszír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása,
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése,
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, környezettudatos magatartás megalapozása,
- megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

6.2 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermekek viselkedését az érzelmek vezérik. Ezért elengedhetetlen, hogy érzelmi biztonság, otthonosság, derűs és szeretettel léghő vegye őket körül az óvodában, már a belépéskor is.

Az óvoda alkalmazottai és a gyermekek közötti kapcsolatot pozitív attitűd és érzelmi töltés jellemezze. Az óvodapedagógusok és az alkalmazottak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű a gyermekek számára.

Az óvodai életben a gyermekek szocializációja új szintre lép: emberi kapcsolataik gazdagodnak, önismeretük és a társas élet szabályainak megismerése fejlődik. A közös élményekre épülő tevékenységek kiemelten fontosak, segítve a gyermek erkölcsi tulajdonságainak és normarendszerének megalapozását.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, érzékszervi vagy szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése speciális ismereteket és differenciált fejlesztést igényel. Szükség esetén megfelelő szakemberek (pszichológus, logopédus, gyógypedagógus, konduktor) közreműködésével biztosítjuk a speciális törődést.

A nevelés célja

A társas együttélés és az életkorban elvárható alapvető erkölcsi normák szokás szintű megalapozása. A gyermekek erkölcsi és szociális érzékenységének fejlesztése, éntudatának alakítása. Az értelmes fegyelem kialakítása, az összetartozás érzésének mélyítése, annak megértetése, hogy az emberek különböznek egymástól.

Feladatunk

- Nyugodt, biztonságérzetet adó, derűs léghő megteremtése, amit kölcsönös bizalom áthat.
- Gondoskodás a csoportszoba otthonos, barátságos berendezéséről, amely megfelel a gyermekek életkorának és testi-lelki szükségleteinek.
- Az anya-gyermek és gyermek-család kapcsolatának alapos megismerése.
- Változatos tapasztalati lehetőségek teremtése, melyek alapozzák a társas együttélés szabályait és az alapvető erkölcsi normákat.
- Közös élményeken alapuló tevékenységek során erkölcsi tulajdonságok (segítőkészség, figyelmesség, együttérzés, önzetlenség) fejlesztése.
- A gyermekek énképének, éntudatának, önismeretének, önértékelésének és feladattudatának alakítása.
- A gyermekek belső igényének felkeltése a társas kapcsolatok kialakítására.
- A másság elfogadásának szoktatása.
- Őszinte, természetes magatartással pozitív minták nyújtása, viselkedéssel jelezve az elvárásokat.
- Gondos beszoktatás, a szülőktől való fokozatos elszakadás lehetőségének megteremtése, szoros érzelmi kapcsolat kialakítása a gyermekkel.
- A gyermek nyitottságára építve segíteni őt környezetének megismerésében, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja.
- Felismertetni a természetben és az emberi környezetben rejlő szépséget és jót, a rácsodálkozás örömeit, mindezek megbecsülését.

6.3 Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

A beszéd az önkifejezés fontos eszköze, és a személyiség legfontosabb megnyilatkozása. A beszéd képességének alapjait az ember örökli, de a kifejező, gazdag beszédet tanítani kell. Ezért óvodai

---

nevelésünk kiemelt része a beszéd, az anyanyelv és a kommunikáció fejlesztése. A kommunikáció nemcsak cél, hanem eszköz is a társas kapcsolatokban.

Az anyanyelvi nevelés átfogja az óvodai nevelés minden területét. Lehetőséget ad a gyermeknek a sokoldalú, aktív ismeretszerzésre, a szókincsbővítésre, az írás és olvasás alapjainak kialakítására, valamint a kommunikációs készség fejlesztésére. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása - beszéltető környezettel, helyes minták és szabályok közvetítésével - segíti ezt a folyamatot.

Nevelés célja

- Képesé tenni a gyermekeket a feléjük áramló verbális és metakommunikációs információk befogadására, megértésére.
- Képesé tenni őket arra, hogy saját érzelmeiket, gondolataikat, szóban pontosan és hatásosan kitudják fejezni. Meg tudják fogalmazni élményeiket, tapasztalataikat, kialakuljon tanulási vágyuk, képességük, kreatív személyiségük. Az életkoruknak megfelelő beszédészleléssel, beszédmegértéssel, kifejezőkészséggel rendelkezzenek

Feladatunk

- A gyermekek szókincsének bővítése és sajátos nyelvi formák megismertetése, valamint a helyes artikuláció és választékos beszédstílus megalapozása.
- Nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes, derűs légkör megteremtése beszélgetésre alkalmas környezetben, ahol a gyermekek szívesen nyilatkoznak és mesélnek élményeikről.
- Példaadás a megfelelő hangképzésre, beszédtempóra, hangsúlyra, hanglejtésre, és tiszta beszédre. Az adott szituációnak megfelelő egyszerű, világos beszéd alkalmazása.
- Az óvodába lépéskor a gyermek nyelvi fejlettségének felmérése és a család nyelvi kultúrájának megismerése, valamint a szülők figyelmének felhívása a beszélgetés kapcsolaterősítő hatására.
- A gyermekek anyanyelvi fejlettségének folyamatos figyelemmel kísérése.
- Lehetőség biztosítása minden gyermek számára a folyamatos beszédgyakorlásra és a mások meghallgatásának képességének fejlesztésére.
- A gyermekek megismertetése a kommunikáció verbális és nonverbális eszközeivel.
- Az auditív emlékezet és beszéd ritmusának fejlesztése játékos gyakorlatokkal.
- Beszédszerveket ügyesítő gyakorlatok és beszédtechnika (légzés- és kiejtéstechika) fejlesztése.
- Anyanyelvi játékok beépítése a mindennapi életbe.
- Beszédhibák felismerése és megfelelő módszerekkel történő javítása, logopédus segítségével.
- SNI gyermekek speciális segédeszközök használatának segítése.

Az értelmi fejlesztés-nevelés megvalósítása

Az óvoda a gyermek egyéni érdeklődésére és kíváncsiságára építve változatos tevékenységeket biztosít, amelyeken keresztül tapasztalatokat szerezhet a természeti és társadalmi környezetről. Ez elősegíti kognitív képességeinek fejlődését, mint például az érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezet, képzelet, figyelem és gondolkodás. A környezetről szerzett tapasztalatok rendszerezése magasabb fejlettségi szintre juttatja a gyermeket.

Az értelmi fejlődés során az óvodásnak el kell érnie az észleléses és finom mozgásos funkciók maximális szintű működését, amelyhez a nyelvi szimbolikus megismerési szint is szervesen kapcsolódik.

Az értelmi nevelés célja

A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, másrészt az értelmi képességek érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, gondolkodás és kreativitás fejlesztése. Az értelmi fejlesztés folyamatában kiemelt hangsúlyt kap a differenciálás, az egyéni képességek szerinti fejlesztés.

Az óvodai életben előre haladva egyre nagyobb szerepet kap az önálló gondolkodásra nevelés, a döntési képesség, a percepció fejlesztése, a figyelemkoncentrációs tevékenységek bővülése.

Feladatunk

- A természeti és társadalmi környezetről tapasztalatok szerzése, bővítése különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása.
- A gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak ismereteinek rendszerezése, tudásvágyának felkeltése és kielégítése.
- Észleléses struktúrák fejlesztése.
- A problémamegoldó és logikus gondolkodás elősegítése.
- Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő, ösztönző környezet biztosítása.

7 Óvodánk egészségfejlesztési programja

Az óvodai egészségnevelés létfontosságú a személyiségfejlődésben, mivel a gyermekkortól kezdve az egészség fejlesztése kiemelkedő fontosságú.

A modern egészségnevelés célja, hogy felkészítse az óvodásokat az egészség megőrzésére, edzi testi erőnlétüket, gondozza lelki fejlődésüket és szociális készségeiket. Az egészségnevelés nemcsak testi, hanem lelki és társadalmi jólétüket is szem előtt tartja, és az egész személyiségüket fejleszti. Az óvodai nevelésben az egészség fogalma nem csupán betegség hiányát jelenti, hanem aktív, célirányos életmódot és egészséges választásokat is magában foglal. A mindennapos óvodai nevelés az egészséget, mint alapvető értéket állítja nevelő programjába. Biztosítja az esélyegyenlőséget, fejleszti és korrigálja a gyermek életmódbeli képességeit.

Az egészség hármasság: testi, lelki, társadalmi jellemzője megbonthatatlanul egybefonódik a személyiségfejlesztés feladatával, azaz: annak védelme, fejlesztése nem önálló nevelési feladat. A speciális egészségfejlesztő szempontokra és módszerekre azonban nekünk, óvodapedagógusoknak tudatosan kell felkészülnünk.

Az egészségvédelem tanítható és fejleszthető, és az egészséges szokások kialakítása már gyermekkorban elkezdődik, ami kihat az egész életre. Az egészségvédelem az egyén és a társadalom érdekét szolgálja, és az egészségfejlesztés kiemelt fontosságú az óvodai nevelésben.

A gyermek-egészségügyi szakszolgálat és óvodánk kapcsolata

Az óvodánk aktívan együttműködik a gyermek-egészségügyi szolgálattal, ami magába foglalja a gyermek-egészségügyi ellenőrzéseket, az egészségnevelést és a prevenciók tevékenységeket. Ennek keretében rendszeresen részt veszünk a gyermek-egészségügyi vizsgálatokon, és integráljuk az egészségfejlesztést az óvodai programokba. Ezáltal biztosítjuk a gyerekek egészségének és fejlődésének megfelelő támogatását és gondozását.

Az egészségügyi szolgálat visszatérő feladata

Minden egészségügyi vizsgálat együttes védőnői és óvodapedagógusi előkészítést, megbeszélést igényel.

A szülők és a külső szervezetek együttműködésének segítése

A gyermek az egészséges életmódra vonatkozó ismereteit és magatartásmintáját a családból hozza magával az óvodába. Ezért fontos feladatunk az egészségügyi szolgálat egészségvédő és fejlesztő tevékenységének segítése, a szülők számára rendezett közös programok, higiénés és sportrendezvények szervezése.

- Alternatív mozgásprogramok
- Úszásoktatás
- Korcsolyaoktatás
- Gyermektorna
- OTP Bozsik Program

7.1 Óvodánk egészségfejlesztési feladatai

Óvodai nevelésünk elválaszthatatlan része az

- egészség fejlesztésére és az
- egészségkárosodás megelőzésére irányuló nevelő tevékenység.

Mindkét egészségfejlesztési feladat

- a testi (szomatikus),
- a lelki (értelmi, érzelmi, akarati) és
- szociális (társas, közösségi) nevelő tevékenységre vonatkozik.

Az óvoda nevelési programja az egészségvédelemre és egészségfejlesztésre épül, az óvodai élet valamennyi szakaszára kiterjed.

A szomatikus nevelés feladatai

A szomatikus nevelés körében mindennapos óvodai feladat

- a személyi higiénére nevelés (a testápolás, a ruházat, a helyes táplálkozás, a kulturált étkezés gyakorlása),
- az óvoda környezeti tisztaságának megóvása,
- a fertőző betegségek és tartási rendellenességek megelőzése.

A szomatikus nevelés aktív gyakorlatának tartjuk a testedzést, az óvodai nevelési programban szereplő mozgást, a mozgáskultúra megalapozását, vagyis a rendszeres mozgás, fizikai aktivitás, szokássá, magatartásuk részévé alakítását.

A személyi és környezeti higiénia fejlesztése

Személyes tisztálkodás

Fontos, hogy az óvodában átadjuk a megfelelő higiénés szokásokat a gyermekeknek, miközben tiszteletben tartjuk az otthoni szokásaikat. Ennek része az is, hogy segítünk nekik beilleszkedni az óvodai tisztálkodási rendbe, anélkül, hogy megszegyenítenénk őket. A pedagógusoknak konzekvensnek, de diszkréteknak kell lenniük ebben a támogatásban.

A legfőbb személyi higiénias nevelési feladat

- a kézmosás szokássá fejlesztése (szeretetteljes légkörben),
- a saját személyi felszerelés (törölköző, zsebkendő, fésű, fogmosó-felszerelés,

tornafelszerelés, alvópárna) használata,

- alapkövetelmény, hogy a személyi higiénés felszerelés minden gyermek számára külön-külön álljon rendelkezésre.

Az wc-használat és a wc-papír kezelése olyan higiéniai gyakorlatok, amelyekhez a gyermeknek egyéni figyelmet és segítséget kell kapnia az óvodapedagógustól és a dajkától, miközben tiszteletben tartják a gyermek személyes határait és biztosítják az intimitást.

Környezeti higiénia

Az egyre globalizálódó világban az óvodai nevelés felelősségi köre kiterjed a természetvédelemre, a hulladékkezelésre és az energiatakarékosságra is. Az óvodai környezet hatással van a gondozás minőségére, ezért fontos feladatunk az ideális környezet megteremtése.

A környezethigiénia nevelés magába foglalja

- az óvoda tisztaságának megóvását, szépítését, virágosítását,
- a csoportszobák szellőztetését, a helyiségek, mellékhelyiségek takarítását,
- az ivóvíz higiéniját,
- az udvar tisztán tartását, gondozását,
- a játékeszközök higiéniját, rendben tartását,
- az óvodapedagógus és a gyermek együttműködését.

Az egészséges táplálkozás megkedveltetése

A kisgyermekkor táplálkozás alapfeltétel a fejlődéshez. Az óvodások étrendjét a gyermekek biológiai sajátosságaihoz igazítjuk, figyelembe véve, hogy gyomruk kicsi, és nem alkalmas nagy mennyiségű táplálék befogadására. Ezért kerüljük az étrendben a zsíros és nehezen emészthető ételeket. Az óvodapedagógusoknak fontos szerepe van az étkezések lebonyolításában és az egészséges táplálkozás megkedveltetésében. Együttműködünk a szülőkkel és támogatókkal, hogy bevezessük a gyümölcs- és zöldségnapokat, és lehetőséget teremtünk a gyermekek számára az új ízek felfedezésére. A megfelelő folyadékbevitel biztosítása is kiemelt fontosságú.

Rendszeres mozgás biztosítása

A mozgás alapvető életjelenség a kisgyermekkorban, amely hozzájárul a gyermek környezetének felfedezéséhez és megismeréséhez. A mozgásszükséglet kielégítése főként a játék útján valósul meg, ezért a mindennapi testnevelésben is hangsúlyozzuk a játékos mozgásfontosságát.

Mozgás a szabadban

Az udvari játékok és munkaeszközök használata segíti a gyermekek fokozott mozgásigényének kielégítését az óvodában. Fontos azonban, hogy az óvodapedagógusok biztosítsák az általános balesetvédelmi szabályok betartását és gyakoroltassák azokat a gyermekekkel. Különösen figyelmet kell fordítani a szabadban túlzott mozgásra és a fegyelmetlen játékokra, hogy elkerüljük a baleseteket.

Mindennapi testnevelés

A rendszeres mozgás biztosítását, a mozgáskultúra megalapozását, a motoros képességek fejlesztését a programunkban szereplő délelőtti és délutáni edző tevékenység

- a mindennapos testnevelés,
- mozgás tevékenység,

- és a sportfoglalkozások / úszás, korcsolyázás, ovifoci/ szolgálják.

A testedzés mellett a mozgás a sport megszerettetése, a közös játékos mozgás által kiváltott öröm átélése a cél.

Mindennap alkalmazható mozgásgyakorlatok: a mászás, járás, futás, ugrás, dobás, elkapás. A mozgás tevékenység korcsoportra szabott, kis- és középsőcsoportban heti egy, nagycsoportban általában heti két alkalommal. Az óvodai mozgás során alkalmazott mozgásformák alkalmasakká tehetik a gyermekeket az életen át tartó sporttevékenység megalapozására.

A pszichohigiénés / lelki, érzelmi, akarat / nevelés feladatai

A pszichohigiénés nevelés a lelki egészség fenntartásához és fejlesztéséhez szükséges készségek és képességek kiművelését öleli fel. Főbb területei közé soroljuk az egészséges napirend gyakorlását, készséggé alakítását, a hibás viselkedési módok kezelését, a stresszhatások kompenzációját, a magatartások érzelmi vezérlésére való készséget, a gyermekektől érkező segítségkérések, az ún. „segélykiáltások” megértését és megoldását.

A pszichohigiénés / lelki/ egészség fejlesztésének főbb feladatai:

- a társas-társadalmi beilleszkedés (integráció) megvalósítása,
- a normatartás (adaptáció) elsajátítása.

A beilleszkedési képesség gyakorlása

Az óvodai nevelési gyakorlatunk kiemelt feladata a gyermekek beilleszkedési képességének (a csoportba történő integrációjának) elősegítése, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szociális integrációjának megvalósítása. A beilleszkedési képesség megvalósítása az alábbi személyiségfejlesztő tevékenységeket kívánja az óvodai csoportok életébe beilleszteni:

- a társkapcsolatok erősítése, az együttműködés fokozása személyesen,
- a másik személy megismerése, elfogadása, kedvező társalgási kapcsolat,
- más származásúakkal, vallásúakkal együttműködés szorgalmazása,
- más gyermekközösségekkel, egyesületekkel kapcsolattartás, barátkozás,
- szolidaritás, bizalom a rászorulókkal szemben,
- a szegregáció elvének és gyakorlatának elutasítása.

Az alkalmazkodóképesség fejlesztése /normatartás/

Az alkalmazkodás valamely állapothoz való hasonulást „hozzáilleszkedést” aktív elfogadást, beállítódást jelent.

Napjaink globalizációs környezete ilyen alkalmazkodóképességeket igényel a jövő nemzedékétől:

- egészségvédő, balesetmegelőző, szabályt követő készséges magatartás,
- a változó természeti és kulturális feltételekhez alkalmazkodó viselkedés,
- az emberi kapcsolatok tiszteletben tartása, udvarias (segítő) viselkedés,
- napirend, együttműködési program elfogadása és sikerében való részvétel,
- betegség esetén a betegviselkedés elfogadása.

A szociális egészség fejlesztési feladatai

Az óvodai nevelés célja a gyermek közösségbe való befogadása, egyenértékű partnerként való elfogadásra való felkészítése és szeretetteljes együttműködésben való részvétel megtanítása. Az óvodában tapasztalt szociokulturális hatások hosszú távon is érvényesülnek a gyermek életében. A harmonikus csoportmilió és kiegyensúlyozott légkör nélkülözhetetlen az óvoda sikeres működéséhez és eredményes nevelőmunkájához. Az együttműködés során keletkező feszültségek

feloldása, a különbözőségek elfogadása és baráti kapcsolatok kialakítása kulcsfontosságú a csoportmunka során. A személyes kommunikáció és együttműködés erősíti az óvodai csoportban kialakuló „én csoportom” tudatot.

A dohányzás megelőzésének óvodai programja

A kutatások kimutatták, hogy az óvodások családjainak több mint felében van dohányzó felnőtt, ami kedvezőtlen példát mutat a gyermekeknek. Ez azt jelenti, hogy a szülőknek a dohányzás elleni nevelése nem mindig hatékony. Ezért fontos elővigyázatossági intézkedésként teljes tilalmat bevezetni az óvoda területén a dohányzásra.

Az óvodapedagógus feladata a kisgyermek otthoni dohányzásmentes környezete érdekében a szülők szemléletének alakítása, tanácsadással és ismeretterjesztéssel.

8 Esélyegyenlőség biztosítása, különleges bánásmódot igénylő gyermek fejlesztése, fejlődésének segítése

Az **esélyegyenlőség és a másság** elfogadása azt jelenti, hogy minden embernek ugyanazok a jogai és lehetőségei vannak, függetlenül származásától, nemétől, nemzetiségétől, vallásától, testi vagy lelki állapotától.

Az óvodapedagógusoknak alapfeladata ezen értékek közvetítése és a másság elfogadtatása a gyermekközösségben. Fontos, hogy megértsük: a fogyatékkal élő gyermek nem beteg, hanem más módon igényel segítséget. Az óvodapedagógusoknak biztosítaniuk kell, hogy ezek a gyerekek önállóan tudjanak kommunikálni, részt vegyenek a csoportéletben, és érzelmileg is elfogadva érezzék magukat a közösségben. Ennek kulcsa az érzelmes támogatás, a szeretetteljes légkör, és a segítőkészség mind a gyerekek, mind a felnőttek részéről.

Az integráló nevelés követelményeinek teljesítése

Az óvodai nevelésben egyre szélesebb körben valósul meg az együttnevelés (integráló nevelés) társadalmi igénye. Integráló neveléssel-oktatással a sérült életminősége javítható.

Az integrált nevelés során leggyakrabban a beszédhibás gyermekekkel találkozunk, de néha érzékszervi vagy enyhe értelmi fogyatékosok is jelen vannak az óvodában. Az óvodapedagógusoknak szorosan együtt kell működniük a logopédusokkal, gyógypedagógusokkal, és az egyéni fejlesztési terv alapján kell segíteniük a gyermekek fejlődését.

A **szociális hátrányokkal küzdő gyermekek** külön csoportot alkotnak, akiknél nem a szervezeti fogyatékosok okoz nehézségeket a személyiségfejlődésben, hanem a kedvezőtlen családi, társadalmi, kulturális és anyagi háttér hatása (pl. durva bánásmód, mélyszegénység, hajléktalanság, kisebbségi megkülönböztetés).

8.1 Sajátos nevelési igényű gyermekek

Sajátos nevelési igényű gyermekek (SNI)

Az óvodai nevelés a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik. A nevelés eredményeként a sérült gyermekeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akarat erő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés. A sajátos nevelési igény szerinti környezet kialakítása, a szükséges tárgyi és személyi (pedagógiai asszisztens) feltételek és segédeszközök megléte akkor biztosítja a nevelési célok megvalósíthatóságát, ha a napirend során a gyermek mindig csak annyi segítséget kap, ami a további önálló cselekvéséhez szükséges.

A sajátos nevelési igényű gyermekek típusai sérülés specifikumaik alapján

- mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott),
- látássérült,

- hallássérült,
- enyhén értelmi fogyatékos,
- középsúlyosan értelmi fogyatékos,
- beszéd fogyatékos,
- autizmus spektrum zavarral küzdő,
- fejlődés egyéb pszichés zavarával /súlyos tanulási, figyelem – vagy
- magatartásszabályozás zavarral/küzdő gyermek.

Feladatok a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált fejlesztésének megvalósításában

- a.) pedagógiai programunk figyelembe veszi a sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztésének igényeit,
- b.) külön gondot fordít arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez,
- c.) az igazgató, a tagintézmény-igazgató támogatja az óvodapedagógusok részvételét az óvodai integrációt elősegítő szakmai programokon és továbbképzéseken.

Az együttnevelés megvalósításában feladatunk a gyermekek beilleszkedésének elősegítése, valamint egyenlő hozzáférése az óvodai foglalkozásokhoz.

8.2 Tehetségígéretű gyermek

Feladat

- korai tehetség-felismerés, tehetségazonosítás, amelynek során a tehetség életkori megjelenését figyelembe vesszük,
- a tehetségígéretű gyermek személyiségfejlődésének támogatása,
- tehetségszűrés (szakember segítségével),
- tanácsadás, támogatás nyújtása a szülőknek,
- javaslat speciális tehetségprogramban való részvételre.

8.3 Tehetőség gondozás

„Tehetségen azt a velünk született adottságokra épülő, majd gyakorlás, céltudatos fejlesztés által kibontakozott képességet értjük, amely az emberi tevékenység egy bizonyos vagy több területén az átlagosat messze túlhaladó teljesítményeket tud létrehozni.”

(Harsányi 1988., 21. oldal)

A tehetség összetevői

Átlag feletti képességek:

- kiemelkedő gondolkodás, kognitív képességek,
- kiváló emlékezet és kommunikációs készség,
- rendkívüli teljesítmény a logikai feladatokban, valamint a téri geometriai feladatok magas szintű megoldása,
- különleges képességek,
- rugalmas helyzetfelismerés, alkalmazkodóképesség, akklimatizálódás,
- problémafelvető gondolkodás,
- irányított, precíz információfeldolgozás, adatrendszerzés,

- differenciálás és rangsorolás.

Kreativitás:

- átlagostól eltérő, könnyen irányítható gondolkodás,
- új típusú problémamegoldások, többféle variációs lehetőségek kitalálása,
- az újszerű, hétköznapi feladatok iránti kíváncsiság,
- sokoldalú érdeklődés,
- határok feszegetése, nonkonformizmus,
- a komfortzónán kívüli szituációkban való alkalmazkodás, humorérzék.

Feladat iránti elkötelezettség (motiváció):

- képesség a bevonódásra és az elhivatott feladatvégzésre,
- egyes területeken kiemelkedő mennyiségű, rendszerezett lexikális tudás,
- elkötelezettség, tántoríthatatlanság, akár a környezet véleményével ellentétesen is,
- belülről fakadó nyitottság, belső törekvés az eredmények elérésére,
- stabil énkép, magabiztosság, önmagunkban való hit,
- kihívások állítása egy kiválasztott területen,
- a cselekedeteink, tetteink folyamatos mérlegelése, külső személyek véleményének vizsgálata.

(Csák Sándor: Tehetség, 2010.)

A motiváción, a kreativitáson és kivételes képességeken túl a környezeti tényezők is hangsúlyos szerepet érdemelnek, ami nélkül a tehetséges gyermekek fejlesztése elképzelhetetlen.

Óvodai tehetséggondozásunk célkitűzései

- a kiemelkedő képességű, kiválóan kreatív gyermekek felfedezése, személyiségük optimális fejlesztése,
- a kiválóan kreatív tehetségígéretes gyermekek további gondozása gazdagító program keretében,
- a kiemelkedő képességű gyermek erős oldalának tovább erősítése, gyenge területeinek fejlesztése,
- elfogadó, támogató, szeretetteljes légkör biztosítása.

Az óvodai nevelés alapvető tevékenysége a játék. Ezért a tehetségcsírák adottságainak megfigyelését, azonosítását és fejlesztését leginkább játékos tevékenységek során valósíthatjuk meg hatékonyan.

Tehetségfejlesztés területei:

- természeti,
- művészeti (zenei, vizuális),
- testi kinezetikus ,
- nyelvi.

Az egyéni képességek optimális teljesítését és tudatosítását kívánjuk elérni a gyermekben. Fontos alapelvünk, hogy a tehetséges óvodás először is gyermek, akinek fő tevékenysége a játék. Ezért feladatunk, hogy számára élménydús környezetet teremtsünk.

Óvodai csoportban zajló **tehetséggondozás**

Az óvodai élet során a tehetségigéretű gyermekek a csoportjaikban játszanak és tevékenykednek. Az egyéni tehetséggondozás a játéktevékenységek által valósítható meg a leghatékonyabban, mivel a játék az óvodáskorú gyermek alapvető szüksége, spontán, szabad tevékenysége, örömforrása. A gyermek a játékában rengeteg információt ad önmagáról, belső világáról, kellemes és kellemetlen élményeiről. Az óvodapedagógus feladata, hogy elfogadó, szeretetteljes, nyugodt légkört alakítson ki, valamint komplex ismeretek nyújtásával tovább erősítse erős oldalukat, fejlessze gyenge területeiket. Így a kiválóan kreatív gyermekeknek lehetőségük nyílik a tudásuk és a képességeik gyakorlati alkalmazására.

Tehetségműhelyekben zajló tehetségsegítő programok

Az 5-6-7 éves tehetségigéretű gyermekek részt vehetnek gazdagító, dúsító foglalkozásokon, amelyekre az átlagosnál fejlettebb értelmi képességekkel, alkotóképességgel és motivációval rendelkező gyermekek kerülnek be. Ezek a foglalkozások differenciált, kiscsoportos formában zajlanak, ahol a gyermekek széleskörű érdeklődését kielégítik és tovább bővítik. A gazdagító, dúsító műhelyekbe az 5-6-7 évesek járnak, és az egyéni figyelem csak akkor valósítható meg, ha a csoportok kis létszámúak, maximum 10-12 főt jelentenek. A gyermekeket több óvodai csoportból válogatják össze.

A 2023/24-es nevelési évben heti egy alkalommal kerül sor a tehetségigéretes gyermekek gondozására.

További céljaink között szerepel, hogy a jelenleg működő tehetségi műhelyek mellett újakat indítsunk, ezzel széleskörű választási lehetőséget biztosítva a gyermekek számára.

9 A nevelés keretei és tartalma

9.1 Egészséges életmód alakítása

Gondozás

Óvodánkban a helyes életritmus, a táplálkozás, a testápolás, az öltözködés, a mozgás, az edzés, a pihenés és az alvás megszervezésével, az ehhez kapcsolódó gyermeki tevékenységekkel és az ezen alapuló szokások elsajátításával, gyakorlásával biztosítjuk, a gyermek egyéni sajátosságainak megfelelő egészséges életmódot.

A helyes életritmus

A gyermek életkorának megfelelő helyes életritmus kialakítása az egészséges testi és szellemi fejlődés központi kérdése. A napi életritmust a rendszeresen megszokott időben végzett tevékenységeket, az élettani szükségletek figyelembevételével tervezzük óvodánkban.

A helyes életritmust fokozatosan, az életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelően a családdal együttműködve alakítjuk ki. Nagyon nagy hangsúlyt fektetünk a befogadásra, a napirend és hetirend kialakítására, betartására.

A jól szervezett napirendünk hozzájárul a gyermek egészséges fejlődéséhez szükséges biológiai és pszichológiai feltételek megteremtéséhez.

Napirendünkben a legtöbb időt a játék kapja. Egész nap érvényesül a folyamatosság, a tudatos, tervszerű munka. Az indokolatlan várakozási időt igyekszünk kiküszöbölni.

Napirendünk rugalmassága lehetővé teszi az előre nem tervezett, de a gyermek személyiségfejlődését szolgáló események beillesztését. Figyelembe vesszük a gyermek önállóságát,

---

ügyességének fejlődését. A napirend főbb kereteit megtartjuk a gyermek biztonságérzete, tájékozódása és a helyes szokások kialakulása érdekében.

A táplálkozás

A növekedés és a fejlődés egyik legfontosabb feltétele a táplálkozás. A gyermek a táplálkozással nemcsak a különböző tevékenységek során elfogyasztott táplálékot pótolja, hanem a növekedéséhez és a fejlődéséhez szükséges energiát is biztosítja. Az óvodában napi háromszori étkezést biztosítunk a gyermekeknek, amely során figyelembe vesszük, hogy a napi tápanyagszükségletüket a kellő mennyiségben és elosztásban kapják meg. A szülők a kifüggesztett étlapról maguk is tájékozódhatnak az óvodában felszolgált ételekről. Az étkezésre a korcsoportoknak megfelelően mindig azonos időpontban kerül sor. Az étkezési előkészületekben a gyermekek fejlettségüktől függően aktívan részt vesznek. Kialakítjuk bennük az esztétikus tálalás, a kulturált étkezés szokásait. Az ételek biztosításánál figyelembe vesszük a gyermek egyéni igényeit és törekszünk az új ízeket is megismertetni velük.

Testápolás

A testápolás a gyermek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, rendszeres, szükség szerinti tisztálkodásukat és tisztaságigényük kialakulását szolgálja. A testápolási műveletek során az óvodapedagógus és a gyermek, dajka és a gyermek között bensőséges kapcsolat alakul ki. A testi szükségletek kielégítésében a gyermeket gondozó felnőtt bizonyos mértékig az anyát helyettesíti. A gyermek a benne kialakuló kellemes közérzet hatására sikeresebben sajátítja el az önálló testápolási műveleteket.

Kialakult szokásrendszerünk lehetővé teszi, hogy igényüknek megfelelően használják a mosdót, amikor annak szükségét érzik. Természetesen ilyenkor is szüksége van a felnőtt tapintatos jelenlétére, hogy a gyermek kérésének megfelelően bármikor segíthessen. Fontosnak tartjuk, hogy az óvodáinkban dolgozó felnőttek ügyeljenek a tisztaságra, a rendre, a személyes ápoltságukra. (példamutatás)

Öltözködés

Az öltözködés védekezés az időjárás változásai ellen, de egyúttal fejlesztheti a gyermek ízlését és önállóságát is. A gyermek ruhája évszaknak megfelelően célszerű, kényelmes legyen, ne akadályozza a gyermek önállóságát. A váltóruhát, a sportoláshoz szükséges ruhát a szülők biztosítják gyermekeik számára. A gyermek lábboltozatát és sarkát tartó váltócipő viselése a csoportszobában kötelező.

Az öltözködés nagyon fontos eleme, hogy öltözködés közben a gyermek megismeri testrészeit, az öltözködés szabályait, megjegyzi saját személyes dolgainak helyét, viselését. Eközben fejlődik testséma-ismerete, térészlelése, finommozgása, kommunikációs készsége, értelmi képességei, teljes személyisége

Mozgás

A gyermekek mozgásigényének kielégítését és mozgáskészségének fejlesztését a csoportszobában, és az iskolai tornateremben végzett, egészségfejlesztő testmozgás, a mozgásos játékok és a szabadban végezhető különböző mozgásos tevékenységek szolgálják, amelyeket a gyermek részben szabadon választhat meg, részben a nevelő kezdeményezi és szervezi.

A gyermek az udvaron annyit mozoghat, amennyire egyénileg igénye van. A séták és a kirándulások a mozgásigény kielégítésén kívül együttes élményt jelentenek a csoport számára.

Edzés

Az edzés megőrzéséhez fontos, hogy a gyermek szervezete képes legyen alkalmazkodni az időjárás változásaihoz. Ezért minden évszakban lehetőséget biztosítunk a szabadban való mozgásra, így növeljük ellenálló képességét. A légfürdőzés az edzés könnyen megoldható, és legáltalánosabb formája. Légfürdőzést jelent szabadban, tornaruhában végzett testnevelés, a játék és a séta is. Jó idő esetén szabadban tornászunk, napfürdőzünk. Az évszaknak megfelelően kerékpározhat, rollerezhet, labdázhat, szánkózhat a gyermek az óvodai udvaron.

Pihenés

A gyermek alvásszükségletének kielégítése részben az óvodára hárul. A pihenéshez, a nyugodt alváshoz meg kell teremteni a szükséges feltételeket. A megfelelő pihenéshez csendre, nyugalomra van szükség. Az óvodapedagógus elalvás előtti halk dúdolással, rövid meséjével biztosítja a nyugalmat.

A gyermek egyéni szükségleteit figyelembe véve, megengedjük az otthonról hozott alvós játékot / csak kiscsoportban/ valamint, a nagyok tekintetében csendes tevékenységet biztosítunk, ha nem tud aludni. / mesekönyv nézegetése/

Gondozás-szokások alakítása

Feltétele az összes nevelési hatások érvényesülésének. Hozzájárul a gyermek, egész személyiségének alakulásához – a különbözőségek természetes módon való elfogadása, gyermeki empátia erősítése, multikulturális, interkulturális befogadó nevelés, az iskolai beilleszkedés közvetett előkészítése, testi-, lelki-, szociális érettség fejlesztése, fokozott figyelem a SNI gyermekek felzárkóztatására.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal. Területei – összehangolt sürgetésmentes munka, fejlesztő kommunikáció, pozitív érzelmkinyilvánítás.

Az óvodapedagógus feladata

- Biztosítsa az óvoda helyiségeiben a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges környezetet.
- Óvodába lépéskor az új környezet különböző tüneteket válthat ki. Kísérje figyelemmel, és gondozza a gyermekeket türelemmel, szeretettel.
- Segítse elő a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését.
- Kérje az orvos, védőnő tanácsát, segítségét. Tartson kapcsolatot velük, és Teremtse meg a szükséges feltételeket az öltöző kialakításánál, a kényelmes öltözködésnek.
- Alakítsa ki a csoportszobákat úgy, hogy legyen elegendő hely és felszerelés a
- gyermeki tevékenységek számára.
- Gondoskodjon róla, hogy az erős napsugárzás ellen legyen sötétítő, az ablakon, a természetes megvilágítás domináljon.
- Fordítson gondot a többszöri 5-10 perces szellőztetésre, különösen étkezés után, alvás alatt és mozgásos tevékenység közben.
- Teremtse meg a feltételeket, hogy a mosdóban mindennek legyen meg a helye (fésű, fogmosó, törülköző), tisztántartásukról rendszeresen gondoskodjon a nevelő, oktató munkát közvetlenül segítővel közösen.
- Tartsa távol, illetve távolítsa el a balesetet okozható tárgyakat.

- Ismerje meg a család és a gyermek szokásait, szociokulturális hátterét, ennek figyelembe vételével differenciáltan fejlessze a gyermeki készségeket és képességeket.
- Szoktassa a gyermeket az életkornak megfelelő helyes életritmus kialakítására.
- Rögzítse napirendben az egészséges életmód ritmusát, időbeosztást, a tevékenységek váltakozását.
- Folyamatosan konzultáljon probléma esetén a megfelelő szakemberekkel (logopédus, gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus).
- Vegye figyelembe a gyermek egyéni sajátosságait, ennek megfelelő készség- és képességfejlesztés eszközeit, módszereit alkalmazza.
- Gondozással, védje a gyermekek egészségét, előzze meg a betegségek kialakulását, gyakori szellőztetéssel, megfelelő fűtéssel, edzéssel, higiénikus eszközökkel, az esetleg megbetegedett gyermek elkülönítésével.
- Tájékoztassa a szülőket az óvoda gondozási feladatairól, követelményeiről, hívja fel a figyelmet a következetes megtartás fontosságára.

Testápolás

- Alakítson ki személyes bensőséges kapcsolatot a testápolási, gondozási műveletek során.
- Hívja fel a szülők figyelmét a hetenkénti hajmosás fontosságára, a körmök tisztántartására, amely betegségek forrása is lehet.
- Segítse elő a papírzsebkendő, a wc papír használatát, a helyes orrfújás gyakorlását.
- Biztosítsa naponta legalább 1 alkalommal a fogmosás lehetőségét.
- Igényelje a tisztaságot és rendet, vetesse észre a rendetlenséget, és megszüntetésébe vonja be a gyermeket is. Érje el, hogy ez a gyermek belső igényévé váljon

Táplálkozás

- Étkezés terén szervezzen az étkezéshez kulturált körülményeket, mindig tiszta, ép edényeket használjon.
- Biztosítsa a megfelelő időt az önkiszolgálás szokásainak kialakítására, fokozatosan tapintatosan végezze azt.
- Érje el, hogy a gyermek csak a saját evőeszközével és saját tányérjából fogyassza az ételt, ösztönözze annak elfogyasztására.
- Teremtsen lehetőséget az egész nap folyamán folyadék fogyasztására.
- Alakítsa ki a napirendben, hogy azonos időpontban történjen az étkezés, így megerősödnek a táplálkozás feltételes reflexei.
- Segítse elő az új ízek megismerését, megkedveltetését.

Öltözködés

- Kísérje figyelemmel, hogy megfelelő váltócipőt biztosítsanak a szülők a gyermek számára a lúdtalp megelőzése érdekében.
- Az óvodapedagógus irányítsa a gyermekek figyelmét a helyes öltözködés fontosságára, egészségvédelmük érdekében.
- Érje el, hogy a gyermek naponta váltson fehérneműt, harisnyát.
- Biztosítsa, hogy a gyermek a lehető legkevesebbet várakozzon felöltözve a fűtött helyiségben.

- Kérje a szülőket, hogy legyen tartalék fehérnemű, nadrág stb.
- Javasolja a szülőknél a gyermekek többrétegű öltöztetését.
- Biztosítsa, hogy a gyermek bátran öltözhessen, vetközhessen a hőmérséklet változásának megfelelően.

Mozgás

- Szervezzen minél több szabadban és csoportszobában végezhető mozgásos tevékenységet, a gyermek mozgásigényének kielégítésére és fejlesztésére.
- Biztosítson a gyermek számára kirándulási lehetőséget is, amely a mozgásigény kielégítésén kívül együttes élményt nyújt.
- Tájékozódjon a kirándulás előtt a helyszínről, a megközelítés módjáról, a hely
- balesetmentességéről, ösztönözze a gyermeket a környezet tisztaságának megóvására.
- Segítse elő, hogy a gyermek változatos mozgással tapasztalhassa, mire képes, adjon módot arra, hogy új és újabb mozgásformákat próbáljon ki, és gyakorolja a már megszerzett mozgáskészségüket.
- Juttassa a gyermeket öröm és sikerélményhez a mozgás segítségével.
- Az óvodapedagógus növelje a gyermek ellenálló képességét a szabad levegőn való rendszeres tartózkodással.
- Biztosítsa, hogy a lehető legtöbb időt töltsék a szabadban.
- A csoportszobában gondoskodjon a mozgásos játékok alkalmával friss levegőről, kellemes hőmérsékletről.
- Teremtse meg a lehetőséget a légfürdőzésre és napfürdőzésre az évszaknak megfelelően, és a fokozatosság elvének megtartásával.
- Nyáron használja ki a víz edző hatását permetező zuhanyozással, lábfürdővel.
- Biztosítson a lehetőségek függvényében egyéb edző hatású tevékenységeket: kerékpározás, úszás, labdázás, rollerezés.
- Kedveltesse meg változatos tevékenységekkel a testmozgást.
- Javítsa a testtartást fejlesztő mozgással, a lábboltozatot erősítő speciális gyakorlatokkal segítse a lúdtalp korrigálását.

Pihenés

- Pihenés, alvás idején az óvodapedagógus biztosítsa a gyermeknek a nyugodt alvás körülményeit, az alvásigényhez szükséges időt, segítse elő az elalvás előtti nyugalmi állapotba kerülést dúdolással, meséléssel.
- Ügyeljen arra, hogy a korábban ébredők ne zavarják a még alvókat.
- Ne erőszakolja a mozdulatlanságot, az alvást.
- Biztosítsa a levegőcserét alvás alatt is.
- Ismerje fel a veleszületett rendellenességet, neurotikus tüneteket, nevelési hibákat, amely lehetővé teszi a mielőbbi korrekciót.
- Ügyeljen arra, hogy a gyermek megszokja a helyes testtartást a gerincoszlop és mozgásszervi elváltozások megelőzése érdekében, nyugalmi és mozgásos állapotok gyakran váltakozzanak a nap folyamán.

Gyermeki tevékenységek

- Elvégzi a saját személyével kapcsolatos feladatokat (testápolás, öltözködés, étkezés stb.), pihen, játszik, mozog.
- A pihenés, alvás egyéni szükséglete eltérő, de nem zavarják egymást a gyermekek.
- Igény szerint használja a zsebkendőt.
- Érzzi, ha melege van, fázik, öltözködik le-fel.
- Segít a csoportszoba rendjének helyreállításában, a tisztaság fenntartásában.
- Önmaga is kezdeményez mozgásos játékot a csoportban és a szabadban.
- Egyéni ötletei alapján alkot játékszabályokat.
- Sétál, kirándul, ez alatt lég- és napfürdőzik.
- Változatos mozgásokkal erősödik, differenciálódik mozgása.
- Megismerkedik eddig ismeretlen ételekkel.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Önállóan mosakodik, törülközik, kezet mos, amikor szükséges. Ruhája ujját feltűri, fogat mos, fogápoló szereket tisztán tartja. Haját rendben tartja.
- Helyesen fújja az orrát.
- Tüsszentéskor a szája elé tartja a zsebkendőt.
- Az önkiszolgálást teljes önállósággal, biztonsággal, természetes teendőként látja el.
- Segédkezik a foglalkoztató átrendezésében.
- Segítségét nyújt társainak és a felnőtteknek.
- Étkezés közben kulturáltan viselkedik. Igényli az asztal esztétikai rendjét.
- Helyesen használja az evőeszközöket.
- Önállóan, megfelelő sorrendben öltözik, vetkőzik.
- Ruháját hajtogatja.
- Cipőfűzőjét megköti, cipőjét szükség esetén letisztítja.
- Ügyel saját személye és környezete rendjére.
- Az eszközökkel óvatosan bánik.
- A rendtelenséget megszünteti.
- Óvja maga és társai testi épségét.

9.2 Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak megvalósítása, az óvodai nevelő tevékenység egészében jelen van.

Az óvodapedagógus feladatai

- Teremtse olyan szeretetteljes, derűs légkört, amelyben a gyermekek bátran, szívesen nyilatkoznak meg, mesélnek élményeiről.
- Az anyanyelvi játékokat építse be a mindennapi óvodai életbe, gyakoroltassa a hangzók tiszta ejtését.
- Az óvodába lépéskor tájékozódjon a gyermekek nyelvi fejlettségéről.
- Ismerje fel a beszédhibákat.

- Súlyosabb beszédhibák esetén irányítsa a gyermeket logopédushoz.
- Szép kiejtéssel, nyelvtanilag helyesen beszéljen, beszéde követésre méltó legyen
- Ismertesse meg a gyermeket a kommunikáció verbális és non-verbális eszközeivel.
- Valamennyi nevelési területhez kapcsolódva folyamatosan bővítse a gyermekek szókincsét.
- Fejlessze a gyermekek beszédhang hallását és beszédértését, auditív emlékezetét, a beszéd ritmusát, ezt szolgáló játékokkal.
- Ismerje meg a család anyanyelvi kultúráját, hívja fel a szülők figyelmét a beszélgetések kapcsolaterősítő hatására.
- Segítse az SNI gyermekek speciális segédeszköz használatát pl.: hallókészülék.
- A látás sérült gyermek esetében fokozott figyelmet fordítson az auditív észlelés fejlesztésére.
- A hátrányos helyzet gyermekeknél kiemelten fejlessze a beszédhanghallás és a beszédészlelés készségét

Gyermeki tevékenységek

- Igényeiket, szükségleteiket világosan, érthetően megfogalmazzák meg, használják az erre utaló kifejezéseket.
- Gondozási tevékenységek során figyelik az óvodapedagógus utasításait.
- Játék közben használják a párbeszéd fordulatait, közölik egymással gondolataikat, ötleteiket, fokozódik beszédkedvük.
- Az irányított tanulási folyamatban a gyermekek használják a megismert tárgyak, jelenségek, történések kifejezéseit, gazdagodik szókincsük.
- Családi és egyéni élményeikről beszámolnak társaiknak és az óvodapedagógusnak.
- Anyanyelvi és kommunikációs játékokat játszanak az óvodapedagógus irányításával.
- Társaik mozgását verbálisan kifejezik, megnevezik a téri irányokat, használják a névutókat.
- Történeteket találnak ki és mondanak el, ilyenkor alkalmazzák az ismert nyelvi formákat.

A fejlődés jellemzői korosztályonként

3-4 éves korban

A gyermekek egyéni fejlettségüknek megfelelően szívesen beszélnek saját cselekvésükről, a velük megtörtént eseményekről. Ismerik a környezetükhöz tartozó tárgyak és a megszokott jelenségek nevét. Leggyakrabban kérés, kérdés, felkiáltás formájában nyilatkoznak meg. Tárgyi és személyi környezetükkel kapcsolatos gondolataikat összefüggően fejezik ki, gyakori szövegszerkesztési hibával. A magán és mássalhangzók nagy részét tisztán ejtik.

4-5 éves korban

A gyermekek bátran, szívesen beszélnek. Értik és használják az ismert szavakat akkor is, ha az azokkal jelölt tárgyakat, személyeket nem szemlélik közvetlenül. Gondolataikat érthetően, összefüggően tudják kifejezni, közölni, leírni, mesélni. Társaik beszédére odafigyelnek és igénylik, hogy őket is figyelmesen meghallgassák. Alkalmazzák a párbeszéd jellegzetes fordulatait, a figyelem felhívást a köszönést, az udvariassági kifejezéseket. Helyesen használják a jelen és a múlt idejű igeidőket, a képzőket, a ragokat, a határozott és határozatlan névelőt. Még előfordul néhány helytelenül képzett vagy helyettesített hang.

5-6-7 éves korban

A gyermekek aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket. Összefüggő beszédükben sok a szóismétlés, kötőszó - halmozás. Elbeszélésük folyamatos de még nem követi mindig a történések logikai, időbeli sorrendjét. Figyelmesen végig hallgatják az óvodapedagógust, részt vesznek a párbeszédben, végig várják a másik gyermek megnyilatkozását. Jól érthető, többnyire megfelelő hangsúlyozással, hangleadással, hangerővel és megfelelő tempóval beszélnek. Beszédüket természetes gesztusokkal, arcjátékkal kísérik. Tisztán ejtenek minden beszédhangot. Helyesen használják a névmásokat, névutókat, a jövő idejű igéket.

9.3 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

- Az óvodai életben a gyermek a szocializáció újabb minőségét éli át.
- Megtanulja megismerni önmagát, az együttélés szabályait, a társas életben elvárt viselkedésmódokat.
- A közösségi nevelés szempontjából különös jelentőségű a közös élményekre épülő közös tevékenységek gyakorlása. Ezért olyan óvodai élet szervezésére törekszünk, amely segíti a gyermek erkölcsi tulajdonságainak, és akaratának szokás-és normarendszerének megalapozását.

Az óvodapedagógus feladata

- Biztosítsa az elfogadó érzelmi alapokra épített kellemes óvodai légkört.
- Tegye lehetővé a gyermek és társai közötti, valamint a gyermek és felnőttek közötti minél gyakoribb kontaktus felvételt.
- Biztosítsa annak lehetőségét, hogy a felnőttekkel és a társakkal szembeni, s a társadalmilag elfogadott viselkedési szokás- és normarendszereket elsajátítsa a gyermek.
- Tegye lehetővé az elfogadott viselkedési módok természetes szituációkban történő gyakorlását.
- Segítse elő a gyermekcsoporton belül az együttműködés, az együttdolgozás képességének kialakulását, az élményekben gazdag környezet járuljon hozzá, hogy a gyermekek befogadóvá, elfogadóvá, segítőkészé váljanak. Legyen természetes számukra a különbözőség.
- Segítse a közvetett iskolai beilleszkedést a pozitív énkép önbizalom, önfegyelem, önállóság, szabálytudat, kommunikáció, együttműködés formálásával, a szándékos tanulás iránti pozitív attitűd megalapozásával.
- A hátrányos helyzetű és az SNI gyermekek speciális fejlesztése szükség szerint, testi-, lelki-, és szociális érettség megalapozása az iskolai munkához.
- Tegye képessé a gyermeket arra, hogy az adódó esetleges konfliktusokat önállóan próbálják egymás között megoldani.
- Segítse elő a társakért, a csoportért érzett felelősség kialakulását a gyermeki tevékenység folyamatos értékelése által.
- Biztosítsa, hogy a gyermek társai irányában mindig megértést tanúsítson. Tisztelje társai másságát.
- Tegye lehetővé a csoport életét színesítő visszatérő hagyományok éltetését.
- Állítson a csoport elé távlatokat, melyek a közös tevékenységekkel a gyermekek fejlődésének serkentői.
- Biztosítson alkalmat a baráti kapcsolat kialakulására. Állandósulását tegye lehetővé közös

tevékenységek, élményszerzések biztosításával.

- Környezettudatos magatartás megalapozása, érzelmi viszonyulásuk alakítása a környezettudatos cselekvési szükségletek, szokások, gondolkodás, értékrend, döntési képességek fejlesztésével.

Gyermeki tevékenységek

- Megtanulja tevékenység közben a másokkal való érintkezést és együttműködést.
- Ismeri és alkalmazza társas kapcsolataiban az alapvető társadalmi és erkölcsi normákat.
- Törekszik a felmerülő konfliktusok önálló megoldására és ez által szocializálódik.
- Baráti kapcsolatokat alakít ki - ezekben tevékenykedik. Közös tervezget több napra szóló játékot.
- Eljut az „én”-től a „mi” tudatig.
- Alárendeli saját akaratát másokénak.
- Formálja önfegyelmét, önkifejező, önértékesítő képességét, ezáltal szabálytudata magasabb szintre jut.
- Társainak segítségére siet – tolerálja a különbözőséget.
- Véleményt mond társairól, tevékenységeikről, környezetéről.
- Önként részt vesz a közös munkavégzésekben, a csoportszoba formálásában - csoport illetve óvodai közös programokban.
- A népi hagyományok ápolásában tevékenyen részt vesz - pld. Luca napi búzát ültet, komafát cserél, Kiszé bábót készít stb. E közös élmények hatására erősödik a csoport közösségéhez, valamint az óvodai közösséghez való kötődése, s ez által formálódik magyarságtudata.
- Programokat szervez rövidebb és hosszabb távú célok szerint.
- Felfedezi szűkebb lakóhelyét, séták, kirándulások alkalmával irányított megfigyelések által megismerkedik szülővárosa nevezetességeivel, ezáltal kialakul benne az együvé tartozás érzése, legyen ez a szülőföldhöz kötődés alapja.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermek hozzájárul a csoportszoba szebbé és otthonosabbá tételéhez, figyel az óvodapedagógusra, végrehajtja a kapott feladatokat.
- Megköszöni, ha kap valamit, kezd segíteni másoknak, szívesen játszik együtt.
- A kívánt játékszert elkéri társától, használja az udvarias beszédmód kifejezési formáit.
- Betartja a kulturált étkezés szokásait.
- Tisztelettel viselkedik a felnőttekkel, az óvoda dolgozóival. Köszönti a csoportba érkező vendéget.
- Kezd eligazodni a csoport életében, a napirendben. A korábban kialakult szokásokat önállóan alkalmazza. Érti a szabályok lényegét és törekszik is azok betartására. Tevékenységeiben egyre önállóbb.
- Szívesen játszik együtt, érdeklődik társai iránt, segíti őket öltözködés, séta stb. közben. Önállóan keresi a segítségadás megfelelő formáit. Bízik önmagában és társaiban. Számba veszi a csoport tagjait.
- Keresi a közös tevékenység lehetőségét. Jelzi, ha közölni valója van.

- Tudatosodik benne, hogy egy összetartó csoport része, ezáltal együtt érez társaival, türelmes irántuk, figyelmesen hallgatja meg őket, örül a közösen elért sikernek. Átértzi a csoportért végzett tevékenység fontosságát. A megkezdett tevékenységet befejezi. Elfogadja az adott tevékenység által megkívánt magatartásformát.
- Természetes szükségletté válik a közös tevékenység, képes saját akaratát alávetni másokénak. Tűrő és konfliktusmegoldó képessége magasabb szintre jut. Vállalkozik önálló véleményalkotásra. Alakul a csoport közvéleménye.
- Kapcsolatot alakít ki a többi csoportba járó gyermekkel.

10 Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

10.1 Játék

*„Csodálatos milyen eredeti tud lenni egy gyermek, ha hagyják.”
(Kosztolányi Dezső)*

A játék szabadsága a gyermeki élet legfontosabb része. Az óvodában ez az alapvető pszichikus szükséglet minden nap zavartalanul kell teljesüljön. A játék lehetővé teszi a gyermek önkifejezését és szabad akaratát. Azáltal, hogy a gyermek saját benyomásait játékában rendezve dolgozza fel, fejleszti a személyiséget és az önállóságot. Az óvodapedagógusnak mint példaképnek kell lennie a játékban, amely segíti a gyermekeket az önálló játék folyamatában, és támogatja a kapcsolatok kialakulását. Az óvodában a szabad játékot kiemelt jelentőségűnek tartjuk, és ez a prioritás megjelenik a napirendben és a tevékenységszervezésben is.

Játékfajták

A **gyakorlójáték** bevezetője és kiegészítője a többi játékfajtanak. Főleg a 3-4 évesek játékát jellemzi. A gyakorló játék az eszközhasználatban, mozgássorok kialakításában, manipulálásban realizálódik. A **szerepjátékban** a gyermekek tapasztalataikat, elképzeléseiket hozzájuk fűződő érzelmeiket jelenítik meg. A vállalt szerepen keresztül ábrázolják a valóság számukra lényeges mozzanatait.

A **szabályjátékban** nem a művelet, nem a szerep a rögzített, hanem a feladat és a szabály. Meghatározott cél elérésére irányul. Mozgás és értelemfejlesztő hatása van.

Konstruktív játék során a gyermekek különféle elemekből, anyagokból építményeket, játékszereket, modelleket hoznak létre saját elképzelésük alapján.

Bábozás, dramatizálás során eljátszanak ismert meséket, kitalált helyzeteket, szituációkat. A játék során beleélik magukat a szereplők helyzetébe.

Az óvodapedagógus feladatai

- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítsa az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását.
- Biztosítsa a szükség és igény szerinti együttjátszást, támogató, serkentő, ösztönző, indirekt magatartásával.
- Az óvodapedagógus teremtse meg a feltételeket /hely, idő, légkör és eszköz/, hogy a gyermekek aktivitással, jókedvvel vehessenek részt az elmélyült, folyamatos, nyugodt játékban.
- Gondoskodjon pozitív érzelmeket kiváltó élményekről, így adjon minél több játéktémát a gyermekeknek.
- Tegye lehetővé, hogy a gyermekek játékuk során környezetüket formálhassák, kedvük, elképzelésük szerint átalakíthassák, szabadon mozoghassanak a csoportszobához tartozó

játékhelyiségekben is.

- Tartsa szem előtt, hogy a gyermekeknek különösen fontos a minél hosszabb, megszakítás nélküli játékidő.
- Biztosítson olyan játékeszközöket, amelyek az elmélyült játék kialakulását, és a fantázia fejlődését szolgálják.
- Törekedjen arra, hogy a gyermekeknek az udvaron is álljanak rendelkezésükre barkácsoló, ábrázoló, manipuláló, konstruáló eszközök.
- Ismertesse meg a gyermekeket minél több mozgásos játékkal.
- Képességfejlesztő játékeszközök segítségével tudatosan fejlessze a gyermekek értelmi képességeit /megfigyelés, emlékezet, gondolkodás/.

Gyermeki tevékenységek

- A gyermek gyakorlójátékot játszik, e tevékenység közben ismerkedik az őt körülvevő világgal, annak tárgyaival.
- Szerepjátékot játszik, ebben jeleníti meg tapasztalatait, ismereteit, elképzeléseit, érzelmeit, pozitív és negatív élményeit. Ezeket sajátos módon alkotja újra.
- Szabályokhoz igazodva mozgásos és értelemfejlesztő, logikus gondolkodásra serkentő szabály játékot játszik.
- Bábozik, dramatizál, így eleveníti fel irodalmi élményeit kötetlen formában.
- Barkácsol különféle eszközökből, sokféle anyagból játékához felhasználható kiegészítőket.
- Konstruál, eleinte nagyobb, később apróbb kockákból, különböző alkatrészekből, anyagokból építményeket.

A fejlődés jellemzői korosztály szerint

Gyakorlójáték

3-4 éves kor: a játékos mozgást mindig ugyanabban a formában, ugyanolyan szabályok szerint ismétlik. Játékszereket, eszközöket rakosgatnak céltalanul, vagy maguk alkotta szabály szerint.

4-6-7 éves kor: gyakorló játék csak akkor jelentkezik, ha a gyermek fejlődésében lemarad, képességei fejletlenek, de jelentkezhet konstrukciós és szerepjáték elemeként is.

Szerepjáték

3-4 éves kor: képesek olyan szerepjátékok kezdeményezésére és eljátszására, amelyek egyszerű cselekvéseket és kapcsolatokat tartalmaznak.

4-5 éves kor: mozgásuk, értelmi és érzelmi fejlődésük alapján megértik környezetük egyszerűbb jelenségeit, viszonyulásait, készek ezeket játékaikban újraalkotni.

5-6-7 éves kor: tudnak vezetni, és játszótársaikhoz alkalmazkodni. Képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, abban együttműködni, melyben tapasztalataik, érdeklődésük alapján ábrázolhatják a felnőttek tevékenységét és kapcsolatait.

Barkácsolás

3-4 éves kor: az óvodapedagógus, a gyermekek bevonásával készít kiegészítő játékszereket.

4-5 éves kor: segítenek az óvodapedagógusnak a játékszerek készítésében és a játékok megjavításában.

5-6-7 éves kor: a barkácsolás, a szerepjáték és a bábozás természetes eszköze. A kellékeként létrehozott eszközöket felhasználják játékaikban

Dramatizálás, bábozás

3-4 éves kor: elsősorban a bábú mozgása kelti fel a gyermekek érdeklődését, ezért a bábúk „éljenek” a gyermekek között, legyen helyük a csoportban.

4-6-7 éves kor: kézméretüknek megfelelő bábokkal báboznak. Kedvelt mesealakokkal, hétköznapi figurákkal önállóan, kitalált szöveggel bábjeleneteket adnak elő.

Szabályjáték:

3-4 éves kor: mozgásszükségletet kielégítő, egyszerű szabályokat tartalmazó játékokat játszanak.

4-5 éves kor: képesek a szabályok megértésére, az óvodapedagógussal közösen ellenőrzik a szabályok betartását, a győzelem érdekében megpróbálnak együttműködni.

5-6-7 éves kor: olyan szabályjátékot választanak, amely nagyobb ügyességet, vagy szellemi erőfeszítést igényel. Egymást figyelmeztetik a szabályok betartására, megjelenik az egészséges versenyszellem.

10.2 Verselés, mesélés

Az óvodai életben a mesélés, mondókázás és verselés kulcsfontosságú szerepet játszik a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtésében és fejlődésében. A gyakran játékos mozgásokkal összekapcsolt mondókák, dúdolók és versek ritmusa, mozdulatai érzéki és érzelmi élményeket nyújtanak a gyerekeknek.

A magyar gyermekirodalom gazdag hagyományai biztos alapot nyújtanak a mindennapi meséléshez és verseléshez. A mesék segítenek a gyermekeknek megérteni és feldolgozni érzelmeiket, valamint megerősítik az önálló gondolkodást és képzelőerőt. A mesék által megjelenített világ nemcsak szórakoztat, de erkölcsi tanulságokat is közvetít.

A gyermek saját versek és mesék alkotása, valamint az ezekhez társított mozgás vagy ábrázolás az önálló önkifejezés egyik módja.

Az óvodai programban a népi, klasszikus és kortárs irodalmi művek egyaránt fontosak. A mese gyermeki szemmel nézve maga a csoda, amely pihentet, szórakoztat és táplálja a képzeletet. A mese pozitív hatásait erősíti, ha többször ismétlik meg, különböző módszerekkel dolgozzák fel, és esztétikai élményt nyújtanak a gyerekeknek.

A nap folyamán többször mesélnek a gyermekeknek, lehetőséget adva az önálló szöveg és meseelmondásra. Az előadások általában fejből történnek, különböző eszközökkel színesítve. Az elmondások összhangban vannak a metakommunikációs jelekkel, és arra törekcszenek, hogy az esztétikus élményen túl hatással legyenek a gyerekek érzelmeire és fantáziájára.

A bábozás és a dramatikus játékok is fontos szerepet játszanak a gyerekek személyiségfejlesztésében és kreativitásuk kibontakoztatásában. Az óvodapedagógusok a drámapedagógia eszközeit is felhasználják a közös játékokban, de a nyugodt légkör és jól kialakított szokásrend kialakítása elengedhetetlen a sikeres eredményhez.

A nevelés célja

A nyelv szépségének és kifejező erejének megismertetése az óvodai nevelés fontos része. A verselés és mesélés segítségével a gyermekek bevezetést kapnak a nyelv gazdagságába és sokszínűségébe.

Az óvodapedagógusok változatos és igényes irodalmi élményeket nyújtanak a gyermekek számára, ezáltal megalapozva pozitív személyiségjegyeiket és kulturális identitásukat. A népi kultúra felhasználása, beleértve a népmeséket, mondókákat és népdalokat, hozzájárul a gyermekek anyanyelvi és ízlésvilágának kialakításához és gazdagításához. Ezáltal nemcsak a nyelvi fejlődésüket segítik elő, hanem mélyebb kapcsolatot is kialakítanak a kultúrájukkal és hagyományaikkal.

Nevelési feladatok

- Az óvodapedagógus elsődleges feladata az élménynyújtás.
- Biztosítsa az érzelmi biztonságot nyújtó, nyugodt légkört. Alakítson ki állandó mesélő helyet.

- Keltse fel a mese és a vers iránti érdeklődést!
- Ismerje meg a család mesélési szokásait, beszéljen a szülőknek a mese és a vers fontosságáról
- Teremtse meg a mindennapos mesélés lehetőségeit (hely, idő, szokásrend) a pihenés előtti rendszeres meséléshez is!
- A kiválasztott irodalmi alkotások nyújtotta érzelmeket természetes viselkedési módjával közvetítse.
- Az irodalmi anyagot úgy válassza ki, hogy nyelvileg tiszta, esztétikailag értékes mesét, verset halljanak a gyermekek, melyek fejlesztik erkölcsi ítéletei, magatartását.
- Mese és versmondás alkalmával építsen a spontán adódó helyzetekre, a kedvező körülmények kivárására.
- Éljen a komplexitás lehetőségével. Érje el, hogy a gyerekekből, mint „befogadóból” a későbbiekben „előadó” válják, teremtse meg ennek a megfelelő hely és eszköz feltételeit. (ruhadarabok, fejdíszek, bábok).
- Fejlessze a gyermeknek mind az aktív, mind a passzív szókincsét, kifejezőkészségét, bővítse ismeretanyagát.
- Alkalmazzon minél több mozgással kísérhető verset, mondókát.
- Alkalmazza a néphagyományhoz kapcsolódó irodalmi anyagot.
- Ismertesse meg a népmesék sajátos nyelvezetét, s ezáltal bővítse szókincsüket, használja a tájnyelvet.
- Igaz történetekkel, elbeszélésekkel, szólásokkal, közmondásokkal, csúfolókkal, találós kérdésekkel ismertesse meg a gyermeket.
- Szervezzen könyvtárlátogatást,
- Biztosítson a gyermek számára könyveket és szoktassa a helyes használatára,
- A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése versekkel, mesékkel, dramatikus játékokkal.
- Az SNI gyermekek nevelése irodalmi élményekbe ágyazott fejlesztéssel.

A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása

Fontosnak tartjuk, hogy **igényes anyagválasztás** előzze meg az irodalmi élmény nyújtását. Csak igazán művészi értékű, a gyermek életkorának és érdeklődésének megfelelő irodalmi műveket választunk. Óvodánkban a nevelőtestületek közösen állítottak össze irodalmi anyagokat, ebbe szorosan beépítették a Jeles napokhoz, ünnepekhez kapcsolódó értékes irodalmi alkotásokat, vagy a népköltészet egyes jellegzetes elemeit.

3-4 éves korban főként különböző **ölbeli játékokat**, lovagoltatókat játszunk. Ezek nagy örömet szereznek a gyermekeknek, oldják az óvodába lépés feszültségét, segítik az óvodapedagógus–gyermek közötti szeretetteljes érzelmi kötődés kialakulását. A „mondóka játékokon” kívül egyszerűbb **népi rigmusokat**, **rövid versikéket** szituációban mondogatunk nekik. A **mesék** közül olyanokat választunk, melyeknek **cselekménye egyszerű, érthető**, pozitív érzelmeket, a biztosságot, a jót sugallják. A meséket, mondókákat sokat ismételjük.

4–5 éves korban **népi mondókákat**, **névcúfolókat**, **hangutánzó mondókákat**, **tréfás verseket**, halandzsza szövegű kiolvasókat válogatunk, melyek ritmusosak, és könnyen megjegyezhetőek. A vidámságot és a humort fontosnak tartjuk, ebben a korban a gyermekek ezt már megértik. Az egyszerűbb állatmeséket fokozatosan váltják fel a **népmesék**, egyszerűbb **népszokások dramatizálása**. Egyre több csodás elemet tartalmazó **rövidebb tündérmesét** mondogunk nekik. A

csoda ebben a korban kezd igazán izgalmassá válni. **Rövid csalimeséket** is mondunk, **találós kérdésekkel** csiszoljuk gondolkodásukat.

6-7 éves korban versanyagunk a különböző típusú **népi mondókákkal, kiolvasókkal** gazdagodik. Megerősítjük a **néphagyomány-ápolást**, és a **természet szeretetét**. Megismerkedünk a **nagy magyar költők gyermekeknek szánt, érzelmeire ható szép, lírai verseivel**. A magyar népmesekincs legszebb darabjaival, korunk íróinak **elbeszéléseivel, verses meséivel** stb.

Gyermeki tevékenységek

- Mondókázik, versel kedve szerint és az óvodapedagógussal.
- A hallott meséket eljátssza, dramatizálja.
- A mesékhez bábokat, kiegészítőket készít felnőtt segítségével.
- Ábrázolja kedvenc hőseit, érzéseit.
- Szívesen nézeget meséskönyveket, esetleg mesél a képekről.
- Játékában alkalmazza a tréfás mondókákat.
- Bábozás közben kitárulkozik, szorongásai oldódnak.
- Bábozásban megjeleníti élményeit, közösségeket hoz létre, amely segíti az összetartozás élményét.
- Bábszínházba, színházba mennek az év folyamán több alkalommal.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermek, játék közben odaillő szövegeket, rigmusokat mondogat.
- Az elhangzott vers, mondóka, mese ismétlését kéri.
- 8 verset megjegyez, 15-20 verset meghallgat az év folyamán.
- Hangzás, hangulat, érzelem egységében kezdi felfogni a hallott verset, mesét.
- Megszilárdul a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokása, a figyelem fenntartása.
- Csendben végighallgatja a mesét, tekintetén látszik a belső képzeleti kép.
- A folytatásos mesék szálait össze tudja kötni.
- Az ismert mesei motívumok bábozása, dramatizálása, rajzolása kedvelt szórakozásai közé tartozik.
- Vigyáz a könyvekre.
- A szereplők érdekes szólásait, furcsa hangzású nevét megjegyzi, játékában használja.

10.3 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodában hangsúlyos szerepet kap az éneklés és zenélés, melyek segítik a gyermekek zenei érdeklődését és esztétikai fogékonyságát fejleszteni. A közös éneklés és zenei tevékenységek során felfedezik a dallam, ritmus és mozgás szépségét, örömeiket lelik a közös zenélésben. A népdalok éneklése és népi játékok segítik a hagyományok megismerését és tovább örökítését.

Az óvodai ének-zenei nevelés eredményes megvalósítása elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását. A gyermekek spontán módon követik a felnőttek mintáját az éneklés és zenélés terén, ami részévé válik mindennapi tevékenységüknek. A közös éneklés fejleszti a ritmusérzékét, hallást és éneklési készséget, miközben javítja a beszéd, kiejtés és hanglejtés minőségét.

A dalos játékokhoz kapcsolódó mozgásformák és táncok fejlesztik a mozgáskészségeket, testsémát és térérzékelést, valamint segítik a vizuális memória fejlődését. Az énekes népi játékok és kortárs művészeti alkotások fontos eszközök a gyermekek zenei képességeinek és kreativitásának alakításában.

A nevelés célja

A zenei készségek, a zene befogadáshoz szükséges képesség fejlesztése, valamint zenét értő és szerető egészséges, boldog emberré nevelés.

Az óvodapedagógus feladatai

- Az óvodapedagógusnak fontos feladata, hogy élményeket nyújtson a gyermekek számára az éneklés és zenehallgatás révén. Célja, hogy felkeltse a gyermekek zenei érdeklődését,
- formálja zenei ízlésüket és esztétikai fogékonyságukat.
- Hangolja össze a dalanyagot a zenei nevelési feladattal.
- Ismertesse meg a gyermekekkel a gyermekdalokat, dalos játékokat, szoktassa a gyermekeket tiszta éneklésre.
- Fejlessze a gyermekek zenei hallását, ritmus érzékét, harmonikus, szép mozgását.
- Tanítson a gyermekeknek táncos mozgásokat, néptánc-elemeket.
- Dalos játék, tánc során fejlessze a nagymozgásokat, az egyensúlyérzékletést.
- A téri helyzetek, téri irányok mozgásos megélésével fejlessze a térészlelést.
- Ismertesse meg a gyermekeket egyszerű hangszerekkel.
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus vegye figyelembe a nemzetiségi, nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is.
- Az óvodapedagógus önmaga zenei kulturáltságát is fejlessze, kutasson új zenei,- még nem tanított- alkotások után.
- Alapozza meg a gyermekek komolyzenei igényét is.

Gyermeki tevékenységek

- A gyermekek népi dalos játékokat játszanak és ritmikus mondókákat mondanak szabadon és alkalmasszerűen, a nap bármely szakában, jókedvvel és érzelmi gazdagsággal.
- Önállóan, tisztán énekelnek, zenét hallgatnak.
- Érzékeltetik az egyenletes lüktetést, ritmust tapsolnak.
- Egyszerű néptánc-mozdulatokat, együttes mozgásformákat végeznek, eleinte az óvodapedagógus irányításával, később önállóan is.
- Megismerik és játékokban is használják az egyszerű hangszereket /dob, cintányér, háromszög/.
- Szívesen hallgatják az óvodapedagógus énekes és hangszeres előadását.
- Játsszanak a hangjukkal: halkán-hangosan, mélyen-magasán énekelnek, mondókáznak.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén

- A gyermekek a dalokat tisztán, szép szövegkiejtéssel éneklék. 10 dalt biztonságosan énekelnek csoportosan és egyénileg is. A dalokat önállóan is el tudják kezdeni.
- A mondókákat a magyar beszéd ritmusa szerint mondják. Felismerik a magas - mély éneklés közötti különbségeket, maguk is tudnak így énekelni, dalt kezdeni.
- Ismerik a halk-hangos közti különbséget, tudnak halkán - hangosan énekelni, tapsolni, beszélni.
- Képesek a dallam- motívum bűjtására.
- Megfelelően használják az ütő hangszereket.
- Érzik a ritmus és az egyenletes lüktetés különbségét, ritmusmotívumokat visszatapsolnak.

- Az egyszerű, játékos, táncos mozgásokat motívumnyi ismétlődő szakaszokkal szépen megformálják. Változatos mozgáskombinációkat hajtanak végre. A mozgás során a teret maguk körül kihasználják, bemozognak.
- Képesek dallam, ritmus, és mozgás improvizálására.
- Figyelmesen hallgatják a bemutatott élőzenét és hangszeres játékot.

10.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

A rajzolás, a festés, mintázás, kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

Az óvodapedagógusnak az egész nap során biztosítani kell a tevékenységekhez való teret és lehetőséget, mivel maga a tevékenység és az alkotás öröme is fontos. Fontos, hogy az óvodában kialakuljon az igény az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására, valamint az esztétikai élmények befogadására. Az ábrázolást, mint szabad alkotást az önkifejezés eszközének tekintjük. Számos tevékenység tartozik ide, például a firkálás, a rajzolás, a festés, a bábkészítés és a különféle anyagok felhasználásával végzett barkácsolás. Az óvodai művészeti alkotásoknak a család, a természet változása, és az állatok, növények világa lehetnek modelljei. Ezek a tevékenységek segítik a gyermek képi, plasztikai kifejezőképességének fejlődését, valamint a térbeli tájékozódást és rendezőképességet. Továbbá hozzájárulnak a gyermeki élmények és fantáziavilág gazdagodásához és azok képi kifejezéséhez. A gyermek tér-, forma- és színeképzetének gazdagodása, képi gondolkodásának fejlődése, valamint az esztétikai érzékenység és az igényesség kialakulása is része ennek a folyamatnak.

A nevelés célja

A gyermekek élmény és fantáziavilágának képi, téri szabad önkifejezése. A gyermekek tér- forma- szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása. A természet és a belőle építkező mozgás, képalkotás, és a zene kapcsolata olyan maradandó élmény a gyermek számára, amelyből élete végéig táplálkozhat.

Az óvodapedagógus feladatai

- Biztosítsa a zavartalan és sokrétű tevékenykedés külső feltételeit.
- Az óvodapedagógus segítse a gyermek téri, formai és színeképzetének gazdagodását, esztétikai érzékének alakulását.
- Segítse elő a természet szépségeire, színeire, formáira való rácsodálkozással a művészeti alkotások, épületek, népi alkotások nézegetésével a szépség iránti vonzódás alakulását.
- Biztosítson sokféle eszközt és anyagot, ismertesse meg a gyermekeket a különböző technikákkal, keltse fel a gyermekekben a tevékenység vágyát.
- Erősítse az eszközhasználat pontosságát, az eszközök tisztántartásának igényét.
- Ügyeljen arra, hogy az ábrázolás eszközeivel balesetmentesen bánjanak.
- Segítse elő, hogy a szülők is adjanak gyermeküknek lehetőséget az otthoni ábrázolásra.
- Teremtse meg a szabadidős, illetve kötött ábrázolás hangulati, tárgyi és eszközbeli feltételeit, a minden gyermek fejlődését belülről segítő motiválást.
- Használja ki egész évben az udvari lehetőségeket, a spontán helyzeteket.
- Legyen igényes a környezet formálásában, törekedjék a természetes, jó minőségű anyagok használatára.
- A csoportszoba díszítésében mértéktartó legyen.

- Gyűjtse, és időnként elemezze a gyermekrajzokat.
- Segítse a gyermek látási, tapintási, mozgási érzékelésének összerendeződését, a vizuális élmények teljesebb átélését.
- Az SNI-s gyermeknél fogyatékoságuk figyelembe vételével erősítse az észlelő apparátust, a taktilis érzékelést és a kevésbé sérült funkciók differenciáltabb fejlesztését célozza. Külön gondot fordítva arra, hogy a gyermek minden segítséget megkapjon hátrányainak leküzdéséhez.

Gyermeki tevékenységek

- A gyermekek kezdetben firkálnak, majd elnevezik műveiket.
- Rajzolnak, festenek élményeik, elképzeléseik alapján különböző felületekre, a rendelkezésükre bocsátott anyagokkal.
- Játékaikhoz, dramalizáláshoz, bábozáshoz, ajándékozáshoz különböző tárgyakat, kiegészítőket barkácsolnak vágással, ragasztással papírból, textilből, termésből.
- Gyurkálgatnak homokot, agyagot, lisztgyurmát, papírt, közben megismerik az anyagok tulajdonságait, használatát.
- Papírt hajtogatnak, montázst készítenek.
- Képeket készítenek vágyaikról, gondolataikról változatos technikákkal: fonal, nyomat, mozaik, viaszkarcolás, a festés és rajzolás mellett.
- Terméseket gyűjtenek, kavicsokat válogatnak, ezekkel díszítenek felületeket.
- Megismerkednek néhány új technikával, mint pl. a batikolás, gyertyaöntés, gipszöntés, textílfestés, sógyurmázás, kollázs készítés.
- Megismerkednek néhány népi kismesterséggel. Egyszerűbb formában szőnek, fonnak, agyagoznak, tojást festenek, mézeskalácsot készítenek.
- Rakosgatnak, építenek saját elképzelés alapján különböző anyagok felhasználásával.
- A szabadban homokoznak, nagy felületre rajzolnak krétával, kavicsokat rakosgatnak, köveket festenek, virágból láncot fűznek.

A fejlődés jellemzői 5-7 éves korra

- Örömmel, saját kezdeményezésére is ábrázolnak.
- Kommunikációjukban bátran használják az ábrázolás eszközeit.
- Tevékenyen részt vesznek az őket körülvevő tér, valamint a térbeli makettek berendezésében.
- Képalakításban egyéni módon jelezni tudják az elemi térviszonylatokat. Élményeik elképzeléseik, képzeik megjelenítésében többnyire biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit.
- Színhasználatukban érvényesítik kedvenc színeiket. Képesek vezetéssel észrevenni a környezet, a műalkotások és saját munkáik színhangulatát.
- Formaábrázolások változatos, többnyire képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat, emberábrázolásaikban megjelennek a részformák, próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzésével is.
- A közös munkák értékelése során saját műveikkel és a műalkotásokkal kapcsolatban szóbeli véleményt nyilvánítanak.
- Tudnak formákat mintázni elképzeléseik alapján és megfigyeléseik felhasználásával. Önállóan és csoportmunkában is készítenek egyszerű játékokat, kelékeket, modelleket,

maketteket. Fokozott önállósággal tudják alkalmazni a megismert technikákat. Önállóan készítenek tárgyakat, az óvodapedagógus irányításával képesek az anyagszerűségekre törekvés szabályait betartani.

- Ismerik a népi kézműves technikák alapjait (szövés, fonás, agyagozás), kis segítséggel alkalmazzák is azokat.
- Kezdenek érdeklődni az érdekes, szokatlan dolgok iránt. Elmondják véleményüket az óvodai környezetről, szívesen vesznek részt annak szépítésében. Időnként felszólítás nélkül is észreveszik a tennivalókat.
- Késztetést éreznek arra, hogy figyelmüket összpontosítsák, technikai tudásukat aktivizálják.

10.5 Mozgás

A harmonikus összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése nagyon fontos feladatunk.

A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája. Az óvodáskor a természetes hely-helyzetváltoztató, és finommotoros-mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ebben az életkorban a gyermek leginkább a mozgás által szerez információt környezetéről, ezáltal gazdagodnak tapasztalatai, a mozgás hozzájárul az egészséges életvitel kialakulásához.

A mozgás sokoldalú tevékenység, feladatrendszere az egész óvodai életet átszövi. Jelen van a szabad játékban, a kötelező testnevelés foglalkozásokon, a sportprogramokon. A mozgásfejlesztés, az aktív nagymozgásoktól kezdve a finommotoros manipulációig mindent magába foglal, kedvezően befolyásolja az értelmi és szociális képességek alakulását.

A mozgásos tevékenységek, játékok, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hat a kondicionális képességekre, a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulására, kiegészítik a gondozás és az egészséges életmódra nevelés hatásait.

A komplex testmozgások együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére. /alakul a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás/

A mozgásfejlesztés célja

A gyermekek pszichomotoros készségeinek, képességeinek kialakítása, fejlesztése. Az iskolai életmód megkezdéséhez szükséges testi és fizikai erőnlét, a megfelelő koordinált mozgás és finommotoros készség elérése. A mozgás a sport szeretet megalapozása.

Nevelési feladatunk

- A természetes mozgáskedv megőrzése, a mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése.
- Egészséges életvitel megalapozása, mozgástapasztalatok bővítése, a mozgáskészségek alakítása.
- Testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése, a szervezet edzése.
- A mozgáson keresztül az értelmi struktúrák fejlesztése /érzékelés, észlelés, figyelem, gondolkodás, emlékezet/
- Motoros képességek fejlesztése, mozgásjártasságok, készségek kialakítása.

A gyermekek mozgásigényének kielégítését és mozgáskészségének fejlesztését a csoportszobában, és a tornateremben végzett, egészségfejlesztő testmozgás, a mozgásos játékok, sportprogramok és

a szabadban végezhető különböző mozgásos tevékenységek szolgálják, amelyeket a gyermek részben szabadon választhat meg, részben a nevelő kezdeményezi, szervezi, vezeti.

A gyermek az udvaron annyit mozoghat, amennyire egyénileg igénye van. A séták és a kirándulások a mozgásigény kielégítésén túl együttes élményt jelentenek a csoport számára. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei.

A mozgástevékenység különböző formái fejlesztik

- a gyermek természetes mozgását,
- a járást,
- futást,
- ugrást,
- dobást,
- támaszt,
- függést,
- és egyensúlyozást.

A mozgásfejlesztés lehetőségei és tevékenységi formái

Mindennapos testnevelés

Minden korcsoportban naponta kétszer 10-15 perces időtartammal szervezzük meg, lehetőség szerint a jó levegőn a szabadban. Anyagát a mozgásos játékok adják, kiegészülve a láb és tartásjavító gyakorlatokkal és a gimnasztika gyakoroltásával.

Sportprogramok

Programunkban lehetőséget biztosítunk arra, hogy a mozgás foglalkozáson kívül a gyermekek jártasságot szerezzenek néhány sportágban. (úszás, korcsolyázás, OTP Bozsik Program) A gyermekek részt vesznek óvodák közötti szervezett sportrendezvényeken, ahol átélik a sikert és a kudarcot egyaránt. Így tanulják ezek kezelését, elviselését. Évente szervezünk kirándulásokat a szülők bevonásával, ezzel hozzájárulunk az egészséges életmód megalapozásához, és kedvezően befolyásoljuk a családok életmódját, szemléletét.

Szabadjáték

Az óvodai nevelés során az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani a -spontán- mozgásos tevékenységekre. Törekedni kell a fejlesztő hatással bíró kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására.

A kooperatív játékok jellemzői

- mindenki játszhat bennük, senki nem esik ki végleg,
- nincs győztes vagy vesztes,
- a játéktevékenység és a mozgásöröm áll a fókuszban, nem a teljesítmény vagy az eredmény.

Mozgás tevékenység

A sokszínű, változatos örömteli és érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formák, játékok azt a légkört, tanulási környezetet jelentik, amelyeket a kötelező mozgásos tevékenységekben is figyelembe kell venni. Mozgás tevékenységet kis és középső csoportban hetente 1x, nagy

---

csoporthoz hetente 2x tartunk. Nagycsoportban a szervezett úszás és korcsolyázás szervezhető az egyik foglalkozás időtartamában.

A mozgás tevékenységek tartalma

Járások, futások, ugrások, csúszás, kúszás, mászás: különböző tempóban, irányokban, sávok között, tárgyak kerülésével, tárgyak alatt, fölött.

- Egyensúlyozó járás: földön, padon, szereken
- Sportok: roller, bicikli, korcsolya.
- Labda, babzsák, karika dobása: különböző irányokba, célba.
- Ugrókötelezés, ugróiskola.
- Függések szereken.
- Testrészek megismerése, megnevezése: gyakorlatok testrészekkel.
- Lateralitás, névutók használata, eszközök rakosgatása.
- Csukott szemmel mozgások végzése.
- Játékok.

A mozgás anyagát korcsoportra bontva a mindenkori csoportnapló ütemtervében rögzíti az óvodapedagógus.

A dominancia elvei

- A 3-4 évesek testnevelési anyaga nagyrészt a természetes mozgásokat tartalmazza. Ennél a korosztálynál a nagymozgások fejlesztése, valamint a testrészek ismerete, a tárgyhoz viszonyított testhelyzetek gyakorlása, a test személyi zónájának alakítása kiemelt feladat.
- 4-5 éves korban nagyobb szerepet kap a tér mozgásos megismerése. Előtérbe kerül az egyensúlyérzék, a szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése.
- 6-7 éveseknél az észlelés fejlesztése a legcéltobb. Új feladat a finommotorika fejlesztése, az oldaliság tanítása.

Tevékenységek

Játékok

- szerep- és utánozójátékok,
- futójátékok: sorban, körben szétszórtan,
- több csoportban párban,
- egy és két sorból, körből fogásmódok változtatásával,
- szabályjátékok:
  - fogójátékok szerepvállalással körben, házzal, egy fogóval
  - egyéni és csoportos versenyek feladattal, akadályon át
  - kézi szerrel, gimnasztikai alapformákból, járásból, futásból, támaszgyakorlatokból szökdeléssel, változatos feladatokkal, azonos testhelyzetekből történő indulással és érkezéssel,
  - labdajátékok gurítással, átadásával, dobással és célzással
- egyéb játékok (az évszaknak megfelelően)
- fogójátékok: átfutással, ház nélkül egy fogóval, két fogóval.

Gimnasztika

Végezzenek szabad gyakorlatot és legalább kétféle kézi szergyakorlatot (pl. szalaggal, körkötéllal, babzsákkal, labdával stb.). Kézi szergyakorlatok és padgyakorlatok (kézfogással, tapssal, kopogással, dobogással, futás közbeiktatásával).

Végezzenek szabad, páros, továbbá kézi szergyakorlatot (pl. kisszék, labda, asztal és padgyakorlatot) a következő alakformákat felhasználva: kartartások: mély, mellső, magas és oldalsó középtartás, csípőre és válltartás, fejtetőre kör és vállhoz tartás, fogásmódok változtatásával (pl. kézfogás sajátmagával, valamint egy kézzel társsal, könyökfűzés, keresztezett kézfogás). Tarkóra-, mellhez-, vegyes kartartás. Fogásmódok: alsó és felsőfogás. Testhelyzetek: Alap- és terpeszállás, térdelés (két térden, kissé nyitott lábbal) nyújtott és terpeszülés, hason- és hanyattfekvés, guggoló- és térdelőtámasz, csípőbe és térdben hajlított hátsó- és mellső fekvőtámasz.

Lábujj- és sarokállás, hajlított harántterpeszállás, térdelés zárt lábbal, törökülés, zsugor-, sarokülés, mellső, mellső- és hátsó fekvőtámasz.

Guggoló-, lépő és levegőállás térd és lábemeléssel előre és hátra, térdelés egy térden és a másik láb oldalt, lebegőülés, oldalon fekvés, oldalsó fekvőtámasz.

Kar- törzs- térd- és lábmozgások: Emelés, leengedés, lendítés, lengetés, lebegtetés, lökés, húzás, hajlítás, nyújtás, fordítás, páros lábon szökdelés, ujjak nyitása, zárása, mozgatása, csukló hajlítása és nyújtása. Karkörzés egy és két karral előre és hátra a test oldalán és a test előtt lefelé.

Törzshajlítás oldalt, törzsforgatás, térd- és lábemelés, egy lábon szökdelés, után lépés előre és oldalt. Karkörzés két karral és a test előtt lefelé kezdve, tölcser és malomkörzés, lábkörzés előre, törzsfordításban hajlítás, törzs gyakorlatok kar- és lábtartással és mozgással, után mozgások, helycserék, galoppszökdelés párosával.

Járások

Természetes járás egyenesen és különbözőirányokba (balra, jobbra kanyarodással, tárgyak és személyek megkerülésével, körben az óvodapedagógus vezetésével, kézfogással és kézfogás nélkül). Speciális járás lábujjon és térdemeléssel. Ütemérzékét fejlesztő járás tapssal, dobbantással.

Természetes módon egyesével, párokban kézfogással és anélkül, egymáshoz alkalmazkodva, hullámvonalban és átlóirányban oldalt, hátra, különböző kartartásokkal, körben és szétszórtan közben 180 fokos fordulattal, rövidebb és hosszabb lépéssel váltakozva, sarkon és lábujjhegyen (speciális járás) járjanak az óvodapedagógus, majd a gyermekek számolására (ütem érzékét fejlesztő járás). Járjanak természetes módon és az irányok változtatásával, továbbá csigavonalban, nyolcasban. A gyakorlóhely közepén haladjanak balra, majd jobbra kanyarodással körbe, majd ugyanez ellentétes irányba kanyarodással, természetes járás.

A talp külső élén guggolásban és feladatokkal (speciális járás) 8-16 lépést ütemre, dobszóra, majd zenére (ütemérzékét fejlesztő járás).

Futás

Fussanak a gyermekek természetes módon, kötetlenül, egyenes és különböző irányokba, körbe, szétszórtan, irányváltoztatással: balra és jobbra kanyarodással, tárgyak és személyek ki- és megkerülésével.

Fussanak többféle testhelyzetből való indulással és megállás után helyezkedjenek el azonos és különböző testhelyzetekben, lassítással és gyorsítással. Fussanak egy-két akadályon át.

Fussanak 10-15méter távon, harántterpeszállásból indulva. Fussanak 3-4 akadályon át.

Támasz, függés

Csússzanak, kússzanak, másszanak talajon előre, oldalt, körben kézi szerrel is. Bújjanak át egy, majd két különböző magasságú szer alatt.

Másszanak át, fel és le egy, majd két különböző szeren vízszintes és függőleges irányban. Guruljanak egyenes irányban, magasba nyújtott karral.

Másszanak négykézláb egyenes irányba és irányváltoztatásokkal (2x20 méter távon).

Másszanak át, fel és le különbözőképpen felállított szerekre 150cm magasságig, meghatározott támasz- és fogáskereséssel, kézzel és lábbal, tempóváltoztatásokkal.

Csússzanak padon karhúzással és tolással.

Gyakorolják a gurulóátfordulást hajlított terpeszállásból.

A kézállás előgyakorlataként végezzenek rézsútos mély fekvőtámaszt különböző szereken. Gyakorolják a "csikórugdalozást", járjanak függőállásban, érintő magas szeren. Végezzenek lábmozgásokat hátsó függőállásban. Talicskázzanak combfogaással.

Másszanak 2-4 akadály, különböző módon való leküzdésével. Végezzenek guruló átfordulást terpesz, zárt, guggoló állásból mellső középtartásba emelt karral érkezés guggoló támaszba, majd állásba.

Végezzenek guruló átfordulást a szalagon, karikán stb. helyből és néhány lépésből, továbbá egymás mellé állva kézfogaással párokban ("ikerbukfenc"). Álljanak kézen a lépő láb magasra lendítésével és távoli kilépéssel.

Végezzenek „lajhármaszt”.

Egyensúlygyakorlatok

Egyensúlyozzanak talajon 50-10 cm széles vonal között kúszva, mászva, természetes járással, egyensúlyozzanak 30 cm magasságig emelt szeren, kézi szerekkel is, 20-10 cm távolságra lévő vonalak, padok között, 5 cm széles vonalon, vízszintes és rézsútos szereken magasabb térdemeléssel, különböző kartartásokkal és közben lépjenek át két-három kézi szert, padon járással és közben 360 fokos fordulattal, fej-, kar- és lábmozgásokkal összekötve talajon, járás egyensúlyvesztés nélkül.

Ugrások

Előkészítő ugrások: szökdeljenek páros lábon helyben és haladással 1-2 akadályon át. Lépjenek, fussanak át 10-15 cm magas és 50-60 cm széles sávon.

Ugorjanak kézi szeren át páros lábbal, helyből távolba és magasba, mélyugrással 30-40 cm magasból guggoló támaszba, majd hajlított állásba. Ugrás célba 100 cm széles sávba vagy körbe, kéztámaszal a padra fel és le, nekifutással távolra és magasra, egy lábról két lábra és egy lábra. Végezzenek távol- és magasugrást néhány lépés nekifutással. Mélyugrás maximum

80 cm magasból 40-10 cm széles szerről. Felugrás nekifutással keresztbe állított két részes ugrószekrényre térdelve, majd guggolásba és tetszés szerinti módon leugrás.

Labdagyakorlatok

Ismerkedjenek a labdával, a labda fogásának, tartásával két kézzel különböző kartartásokkal.

A labdát gurítsák terpeszülésből és állásból társuknak, gurítsák egyenes irányban, majd fussanak a guruló labda után és fogják meg. Dobják fel és le állóhelyből, fogják meg két kézzel.

Dobják fel és le, kapják el a labdát állva és különböző testhelyzetekben, majd végezzenek különböző feladatokat járás és futás közben.

Vezessék a labdát járás, lassú és gyors futás közben. Futás közben tegyék egy meghatározott helyre a labdát, majd vegyék fel. A labdát vezessék két párhuzamos vonal, pad mellett. Adják át a labdát párokban 3-4 méter távolságra lévő társnak egy és két kézzel.

Az óvodapedagógus feladatai

- Biztosítson lehetőséget a gyermeknek a szabad levegőn való tartózkodásra minél hosszabb időtartamon keresztül.
- Teremtsen minél több mozgási lehetőséget óvodán kívül is, vigye a gyermeket játszótérre, uszodába, jégpályára, kirándulni stb.
- Tegye lehetővé a játék- és mozgásigény természetes gyakorlatokkal és játékokkal történő kielégítését.
- Biztosítsa a gyermek szabad mozgás-gyakorlásának feltételeit, adjon ötleteket, irányítsa a gyermek figyelmét a legoptimálisabb terhelést biztosító napi mozgáshoz.
- Biztosítson változatos eszközöket, megfelelő helyszíneket a változatos mozgásgyakorláshoz, ötleteivel gyarapítsa a kézi szerek skáláját, hozzon létre sokféle eszközkombinációt.
- Az óvodapedagógus fejlessze a fizikai állóképességet, a fizikai aktivitáson keresztül készítse elő a szellemi aktivitást, illetőleg a mozgásos feladatok sikeres megoldása eredményeként növelje az önértékelést és az önbizalmat.
- Az óvodapedagógus fejlessze a nagy és finommozgásokat és a fizikális erőnlétet:
  - egyensúlyfejlesztés,
  - szem-kéz-, szem-láb koordináció,
  - ritmikus tevékenységgel a ritmusérzék fejlesztése.
- Az óvodapedagógus ügyeljen a testséma fejlesztésére:
  - testrészek ismerete,
  - test koordinációjának alakítása,
  - test fogalom kialakítása
  - a kezesség (lateralitás fejlesztése, dominancia erősítése).
- Az óvodapedagógus gyakoroltassa a vizuális és auditív észlelést fejlesztő, alapozó mozgásokat. Az óvodapedagógus törekedjen a problémamegoldások erősítésére mozgásos tevékenységgel elvégzett feladatmegoldásokkal.
- Az óvodapedagógus fejlessze a mozgással kapcsolatos és a mozgáshoz kapcsolható szókészletet.
- Az óvodapedagógus törekedjen arra, hogy a gyermekek jó közérzettel, jó hangulatban vegyenek részt a mozgásos feladatokban.
- Az óvodapedagógus a csoportszobában biztosítson mozgásra inspiráló eszközöket, pl. tornapad, zsámoly, bordásfal, karika, egy-egy labda.
- Az óvodapedagógus az udvari játék során is biztosítson elegendő labdát, karikát, ugrókötelet.
- Az óvodapedagógus tanítson a gyermeknek sok mozgásos játékot, régi népi játékokat is, pl. labdajátékokat, ugrókötelezés, ugróiskolát.
- A SNI gyermekek esetében bővítse a kompenzációs lehetőségek körét, a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működését célozza.
- Fogadtassa el a speciális segédeszközök használatát.

- Az óvodapedagógus a különböző mozgások elsajátításának folyamatát a gyermek mozgástapasztalatára, játékos kedvére építse. Tartsa szem előtt, hogy a testnevelés legértékesebb anyagai a játékok, mert nem csak a mozgások kombinációira adnak alkalmat, hanem új meg új tapasztalatok szerzésére is.
- Az óvodapedagógus az óvodai testnevelés feladatainak teljesítésére a testnevelés két formáját használhatja fel: a naponta szervezett, úgynevezett mindennapi frissítő 2x10 perces testnevelést, és a heti egy, ill. két testnevelési foglalkozást. A mozgásos tevékenységeket kísérvje pozitív megerősítéssel.
- Tanítsa meg a mozgás során betartandó szükséges és elégséges szabályokat.
- Az egész nap során biztosítson megfelelő helyet és eszközöket a mozgásos tevékenységre mind a csoportszobában, mind az udvaron.
- Az eszközök kiválasztásánál igazodjon a gyermekek fejlettségi szintjéhez.
- Segítse elő, hogy minden gyermek megtalálja a képességeinek legmegfelelőbb mozgásos feladatot.
- Tudatosan tervezze havonkénti lebontásban a gyermekek mozgásának fejlesztését.
- A mozgásos anyaghoz természetes módon igazítsa a fejlesztési feladatokat.
- Az óvodapedagógus tartsa szem előtt az egészség megőrzését, megóvását.
- Ösztönözze a gyermekeket az esztétikus, pontos mozgásra.
- A fizikai aktivitás erősítésével hívja elő a szellemi aktivitást.
- Az óvodapedagógus építsen a spontán érzelmi motivációkra
- A foglalkozáson a gyermekek jó hangulatban, jó közérzettel vegyenek részt.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Az óvodáskor végére a gyermekek teste arányosan fejlett, teherbíró, eljutnak az első alakváltozáshoz.
- Moztásuk összerendezett, a megtanult mozgások végrehajtása pontosabb, ritmikusabb, esztétikusabb.
- Képesek a mozgások kombinációjára és különböző helyzetekben való végrehajtására.
- Kialakul a helyzetváltoztatás érzékelése, fejlett a térbeli tájékozódás képessége.
- Biztosan ismerik testrészeiket, magabiztosak az oldaliság tekintetében.
- Finommotorikájuk fejlett, kézizomzatuk erős.
- Egyéni, csoportos, sor és váltó versenyeket játszanak a szabályok pontos betartásával.
- Jártasságot szereznek néhány sportágban.

10.6 A külső világ tevékeny megismerése

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a közvetlen és tágabb természeti-, emberi-, tárgyi- környezetről annak formai, mennyiségi, téri viszonyairól.

A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz. Tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését. Miközben felfedezi a környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek segítik a környezetben való biztos eligazodását. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok, szokások értékeit, védelmét, szeretetét.

A nevelés célja

A gyermekek életkoruknak megfelelő szinten minél több tapasztalatot szerezzenek mozgásos és érzékszervi tevékenységeken keresztül az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről. Fedezzék fel a természeti és tárgyi környezet szépségeit. Tudjanak rácsodálkozni a szépre, a jóra. Váljék igényükké a természeti és épített környezet védelme megóvása, a környezettudatos életforma.

Nevelési feladatunk

- A mi feladatunk, hogy megtervezzük és megteremtjük azokat az alkalmakat, amelyek során a gyermekek rácsodálkozhatnak a természet szépségeire, összhangjára, tapasztalhatják a kölcsönös előnyöket s maguk is tehetnek azért, hogy kellemes környezetben éljenek.
- Biztosítsunk lehetőséget az életkornak megfelelő tapasztalatszerzésre, ezek feldolgozására a gyermekeket körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- Az információ szerzés sokoldalú biztosításával gyarapítsuk az aktív és passzív szókinccsüket.
- Megalapozzuk a gyermekekben környezetük védelmének, és a természet szeretetének igényét.
- Lefektessük a környezettudatos magatartás alapjait.

Óvodapedagógus feladatai

- Biztosítson a gyermeknek olyan tevékenységeket, hogy megismerje és megértse az őt körülvevő világot építsen a közvetlen megfigyelésre és tapasztalatszerzésre.
- Tegye lehetővé, hogy a gyermek megismerje azt a szűkebb emberi tárgyi környezetet, amelyben él, és hívja fel a figyelmet annak értékeire és szépségeire.
- Biztosítson tapasztalási lehetőséget, séták kirándulások során, az óvoda udvarán és kertjében, vagy a természetsarokban végzett tevékenységek által.
- Biztosítsa a feltételeit annak, hogy az óvodában élősarok, és virágoskert működjék.
- Alakítsa ki a szülőföldre nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív viszonyt. Tegye lehetővé, hogy megismerjék városunk és környékének nevezetességeit és kirándulóhelyeit.
- Méltón a néphagyományok ápolását szem előtt tartva ünnepelje a gyermekcsoporttal a Jeles Napokat.
- Alakítson ki pozitív érzelmi viszonyt tárgyi környezetével, és a természettel, környezettudatos magatartás megalapozása.
- Biztosítson a természetsarokban növényekről, állatokról, megfigyelt természeti jelenségekről szóló folyóiratokat, ismeretterjesztő könyveket és verses köteteket.
- A megtapasztaláson alapuló megismerés, információszerzés biztosításával a gyermek aktív-passzív szókinccsének gyarapítása, fogalmak körének és tartalmának bővítése.
- Tanítsa meg a gyermeket a rácsodálkozásra, a környezet szépségeinek értékelésére, figyeltesse meg a természet színeit, hangjait, változásait.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.
- Új fogalomrendszer kialakítása, a beszéd, mondatalkotás aktivizálása, a kontextusos beszéd gyakorlása.

Gyermeki tevékenységek

- Kirándulások, séták során alkalmazza a közlekedés szabályait, megismeri a kulturált

viselkedés formáit.

- Megfigyeli az évszakok jellemzőit, az időjárás változékonyságát, tapasztalatot szerez, összefüggőseket fedez fel a természet változásai az időjárás és az öltözködés összefüggései között.
- Kerti munkát végez, közben megismerkedik a kerti szerszámokkal, azok használatával.
- Az udvaron olyan fákat, növényeket ültet, amelynek termését később elfogyasztja.
- Veteményez, nyomon követi a növények fejlődését, gondozza azokat, közben megfigyeli a fákat, bokrokat és felbukkanó rovarokat.
- Madáretetőt készít, eleséggel látja el az itt telelő madarakat.
- A természetsarokban fa- és cserjegyallyakat hajtát, gumót, hagymát, magvakat csíráztat, megfigyeli az induló életet, tárgyakat gyűjt a bővítéshez.
- Az akvárium gondozása közben tapasztalatot szerez a víz állagának változásáról és ennek következtében fellépő élőlényváltozásról.
- A közösen vásárolt, vagy otthonról hozott zöldség- és gyümölcsfélékből vitamintálat készít (reszel, szeletel, ízesít, ízlel)
- Segít az óvoda udvarának kertjének gondozásában.
- A napszakokra jellemző tevékenységeket eljátssza szimulációs játékban.
- Játéka során alkalmazza a családról, a foglalkozásokról, az emberi testről ápolásáról szerzett ismereteit.
- A város adta lehetőségek maximális kihasználása látogatása: iskola, orvosi rendelő, mentőállomás, tűzoltóság, rendőrség, repülőtér, nagyállomás, piac, múzeumok, Csodamalom Bábszínház, Nemzeti Színház, Vadaspark, Avasi Arborétum, Tapolca, Lillafüred
- Megünnepli a természet ünnepeit, kirándul, barkácsol, gyűjtöget, játékos programokon vesz részt.
- A hagyományos és néphagyományokhoz kapcsolódó ünnepeknek tevékeny résztvevője, a csoporttal közös élményeket szerez, részt vesz a hagyományok felelevenítésében megismerésében s ez erősíti magyarságtudatát.
- Megfigyeli a környezetszennyezés néhány elemét (füst, por, zaj stb.), ezekkel kapcsolatban egyszerűbb vizsgálódásokat végez.
- A közelben lévő Hejő-patakban megfigyeli a víz tisztaságát, vizsgálódást végez.
- A spontán és szervezett megfigyelések során szerzett ismereteit kiegészíti, elmélyíti a természetsarokban elhelyezett folyóiratok, könyvek nézegetésével, folyamatosan gyűjtött képekből albumokat készít.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Ismeri társadalmi és családi környezete fontosabb adatait.
- Elfogadja és tiszteletben tartja a különbözőségeket.
- Alkalmazza az elemi közlekedési szabályokat, ismer többféle közlekedési eszközt.
- Ismeri és megnevezi a környezetében lévő néhány intézményt, és azok rendeltetését.
- Felismeri a tárgyak, jelenségek között lévő összefüggéseket.
- Tárgyakat, jelenségeket rendeltetésük és külső jegyeik alapján összehasonlítja.
- Ismeri a testrészeket, a test felépítését.
- Tudja a napszakokat.

- Megkülönbözteti egymástól az évszakokat, ismeri egyes évszakok néhány jellegzetességét.
- Alkalmazza a „növény” szót, mint gyűjtőfogalmat, tudja, hogy mi tartozik oda (fa, bokor, virág, fű stb.,).
- Ismeri a növény fejlődésének menetét, a fejlődés és az időjárás összefüggéseit.
- Alkalmazza a növénygondozás legegyszerűbb műveleteit.
- Tudja csoportosítani az állatokat aszerint, hogy hol élnek, ismeri azok legfőbb jellemzőit védelmét.
- Összehasonlítja a házi szárnyasokat az ismert madarakkal, külső jegyeik, hasznosságuk alapján.
- Ismeri a zöldség és gyümölcs fogalmát, több fajta zöldséget, gyümölcsöt.
- Ismeri ezek fontosságát az egészséges táplálkozás szempontjából.

10.6.1 A környezet védelme

A környezetszennyezés és a természet pusztítása olyan méreteket öltött, hogy a kiutat a gyökeres szemléletváltásban találhatjuk.

Már óvodás korban alapozzunk meg egy olyan természetszemléletet, amely a természetet tisztelő, elfogadó, annak törvényeit tiszteletben tartó, jelzéseit befogadó személyiség sajátja. A gyermek környezettudatos magatartásának megalapozását segítő pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezet kialakítása ezért tölt be központi szerepet pedagógiai programunkban.

Feladataink

- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítása,
- környezettudatos magatartás megalapozása, ismereteik bővítése,
- a családok szemléletformálása, közös programok szervezése, szelektív szeméthyűjtés,
- természetes anyagok használatának előtérbe helyezése,
- a szelektív hulladékgyűjtés rendjének és módjának, feltételeinek továbbfejlesztése,
- az udvaron elhelyezett komposztáló használata,
- az óvoda udvarának és környékének rendben tartása és gondozása,
- esővízgyűjtő kihelyezése,
- kiskert gondozása,
- madárvédelmi berendezések ellenőrzése, gondozása, karbantartása, madáretetők, itatók téli feltöltése,
- folyamatos kapcsolattartás civil szervezetekkel (Madártani Egyesület, madárgyűrűzés).
-

Környezetvédelmi Világnapok megünneplése

Szeptember 20.	Takarítás Világnapja
Feladat, ajánlás:	Csoportszoba, öltözők takarítása, szemétszedés, kertgondozás.
Jelszavunk:	Tiszta udvar, rendes ház!

<p>Október 04. Feladat, ajánlás:</p>	<p>Állatok Világnapja Vadon élő állatok, bogarak megismerése, hasznuk, fontosságuk Kirándulás a Miskolci Vadasparkba, Nyíregyházi Állatparkba</p>
<p>Jelszavunk:</p>	<p>Ne bánts a bogarakat és rovarokat, ismerd meg őket!</p>
<p>Március 5. Feladat, ajánlás:</p>	<p>Energiatakarékossági Világnap Zöldpont Egyesület bemutató házának megtekintése.</p>
<p>Jelszavunk:</p>	<p>Lassan járj, tovább érsz!</p>
<p>Március 21. Feladat, ajánlás:</p>	<p>Erdők Nemzetközi Napja Kirándulás, az év fájának megismerése.</p>
<p>Jelszavunk:</p>	<p>Ne bánts a fát!</p>
<p>Március 22. Feladat, ajánlás:</p>	<p>Víz Világnapja A víz fontosságának tudatosítása. Élhetünk-e víz nélkül? Takarékoskodjunk a vízzel! Kirándulás Lillafüredre és a Pisztrángosba, Békás-tóhoz és a Hejő-patakhoz.</p>
<p>Jelszavunk:</p>	<p>A víz az élet, takarékoskodjunk vele!</p>
<p>Április 22. Feladat, ajánlás:</p>	<p>Föld Napja Szép környezet kialakítása, virágok ültetése. Értékeink megóvása!</p>
<p>Jelszavunk:</p>	<p>Óvd a Földet!</p>
<p>Május 10. Feladat, ajánlás:</p>	<p>Madarak és Fák Napja Facsemete ültetése, Kihelyezett madárodúk ellenőrzése. Kirándulás a Miskolci Vadasparkba</p>
<p>Jelszavunk:</p>	<p>Vigyázz a madárra, ha kertedbe repül!</p>
<p>Május 22. Feladat, ajánlás:</p>	<p>Biológiai Sokféleség Nemzetközi Napja Ismerkedés a védett, és fokozottan védett növény-, és állatfajokkal.</p>
<p>Jelszavunk:</p>	<p>Ne bánts!</p>
<p>Június 05. Feladat, ajánlás:</p>	<p>Környezetvédelmi Világnap Kirándulás a természetvédelmi területen.</p>
<p>Jelszavunk:</p>	<p>Védd a természetet! Ne szemetelj!</p>

10.6.2 Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés

Az óvodás gyermek környezetét felfedezve és szerepjátékokban másokat utánozva fedezi fel a világot. Az új készségek kipróbálása és a felismerések megtapasztalása sikerélményeket nyújt neki, amelyek fontosak az óvodai matematikai tanulásban is. A matematikai tapasztalatszerzéshez sokféle érzékszervi tevékenységet és játékot alkalmazunk, ahol a gyermek aktívan részt vesz a tanulásban.

Fontos hangsúlyozni a "játékban a matematikát" elvet a "matematika játékosan" helyett. A foglalkozásokon, legyenek azok szervezettek vagy szabad játékidők, a gyermek valós cselekvésekkel és tapasztalatokkal tanulja meg a matematikát. A problémahelyzeteket élményalapú módon, teljes testével megtapasztalva oldja meg.

„ Minden módszer jó, melyik éhséget ébreszt a tudás iránt...”

(C. Freinet)

A nevelés célja

A környezet mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása, ezáltal a gyermek ítélőképességének tér-sík és mennyiség fogalmának alakítása.

Nevelési feladatunk

- A tanuláshoz szükséges pszichikus funkciók fejlesztése, különös tekintettel a vizuális és auditív észlelés a memória és a figyelem fejlesztésére.
- A gyermek matematikai érdeklődésének felkeltése, elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, logikus és problémamegoldó gondolkodás megalapozása.

Az óvodapedagógus feladatai

- Építsen a gyermekek természetes kíváncsiságára és érdeklődésére, támogassa önálló problémamegoldásukat, és biztosítson lehetőséget az egyéni, aktív tapasztalatszerzésre.
- Az óvodapedagógus megfigyelések és tevékenységek során fejlessze a gyermekek észlelési képességeit, beleértve a vizuális és auditív észlelést, a mozgás- és tapintásos érzékelést, valamint az alaklátást és formaállandóságot.
- Fejlessze a keresztcsatornák működését, a finommotorikát és a testsémát.
- Az óvodapedagógus fejlessze a gyermekek ítélőképességét, egyéni megismerő erőiket, problémalátásukat, problémamegoldó képességüket, összehangolva a csoport egészének fejlesztésével.
- Tegye lehetővé a gondolkodási képesség hajlékonyságát, a többféle megoldás
- lehetőségét.
- Teremtsen minél több problémahelyzetet, tapasztalási lehetőséget.
- A gyermekek valamennyi érzékszervét vonja be a tapasztalatszerzésbe.
- Alapozza meg a matematikai beállítódást, szemléletet.
- Használja ki azokat a lehetőségeket, amelyek matematikai tartalmat közvetítenek.
- Erősítse az igazság, a jó megoldások megtalálásának kedvét és a hibajavítás igényét, a gondolatok tevékenységgel és szóban történő kifejezésének képességét.
- Hagyja a gyermekeket saját logikájuk szerint gondolkodni és csak szükség esetén irányítsa.
- Helyezze előtérbe a páros és mikrocsoportos foglalkoztatási formákat.
- Teremtsen lehetőséget az egyéni fejlesztésre és a differenciálásra.
- A gyermekek képességeinek ismeretében tervezze, az egyénre és csoportra szabott fejlesztéseket.
- A SNI gyermekek esetében a kognitív funkciók, a meglévő ismeretek fejlesztése, az észleléses struktúrák (látás, hallás, tapintás) fejlesztése által.

Gyermeki tevékenységek

- Tevékenykedés közben számolnak, játékos cselekvéssel számtani műveleteket végeznek. Tapasztalatokat szereznek a darabszám változásairól (hozzáadnak, elvesznek, egyenlővé tesznek).

- Ismereteket szereznek a geometria körében. Tépnek, vágnek, rajzolnak síkmértani formákat. Bemozognak földre rajzolt alakzatokat (kör, négyszög, háromszög stb.).
- Összehasonlítanak, szétválogatnak, megnevezett tulajdonságok vagy saját szempontok szerint (halmazok, részhalmazok képzése).
- Kiválasztanak tapintás, látás, hallás, körbeírás alapján tárgyakat.
- Mennyiségi tulajdonságok, térbeli kiterjedések alapján sorberendezést végeznek (sorszámok).
- A számfogalom megalapozása érdekében összemérnek, párosítanak, mennyiségekkel, halmazokkal (becslés, számlálás). Méréseket végeznek különböző egységekkel (magasság, hosszúság, tömeg, űrtartalom, mennyiség, terület, szélesség, vastagság, bőség).
- Tükör előtt mozognak. tükörrel tevékenykednek, tapasztalatot szereznek a szimmetria körében.
- Síkbeli és térbeli alkotásokat, építményeket másolnak le, illetve önállóan alkotnak.
- Ritmikus sorokat hoznak létre térben és síkban, önállóan, illetve szabály alapján.
- Tevékenykedés közben tájékozódnak a síkban ábrázolt világban (zárt, nyitott vonalak, labirintus) és a térben (testtudat, irányok, laterális, névutók).

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén

- A gyermekek általában képessé válnak arra, hogy megértsék és kövessék az óvodapedagógus kérdéseit és gondolatait.
- Matematikai jellegű helyzetekben és problémákban szabadon kifejezik saját gondolataikat, megítélik és megbeszélik egymás állításainak igazságát, és esetenként kijavítják saját tévedéseiket.
- Általában szívesen vállalkoznak a felvetett vagy felismert problémák megoldására.
- Képesek megnevezett tulajdonságok szerinti válogatásra, sorba rendezésre, saját szempontú válogatás, sorba rendezés végzésére. Összehasonlításaikat szóban is kifejezik és mások megállapításainak igazságát megítélik.
- Értik és helyesen használják az év során szereplő mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban az összehasonlítást kifejező szavakat.
- Magasság és hosszúság jellegű mennyiségeket önállóan is össze tudnak mérni. Az összemérés alapján helyes megállapítást tudnak tenni. Részt tudnak venni más mennyiségek összemérésében, alkalmi egységgel való mérésben.
- Össze tudnak mérni két halmazt párosítással (legalább 10-ig), az elemek különféle színe, nagysága, elrendezése esetén is.
- Elő tudnak állítani különféle elrendezéssel, bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet. Tárgyakat meg tudnak számlálni legalább 10-ig.
- Tudnak mesélni tevékenységről, történésekről, képről, egyszerű darabszámmal is kapcsolatos történeteket: az elmondott történetet eljátszással, kirakással, rajzzal meg tudják jeleníteni.
- Építései, síkbeli alkotásaik legfőbb eredménye továbbra is a szemléletfejlődés: azonosítani tudnak különféle helyzetükben is egyező alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat.
- Másolással képesek megépíteni a mintával megegyező elemekből és színben nagyságban
- eltérő elemekből is kirakni térbeli és síkbeli alakzatokat.
- Képesek különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat

szétválogatni, egyes egyszerűbb tulajdonságokat meg is nevezni.

- A tükörrel való tevékenységük tapasztalat- és élményszerzésre szolgál: általában kettő, négy elemből álló alakzat tükörképét zsebtükör mögött meg tudják építeni.
- A térben való tájékozódásban elérhető a jobbra, balra irányok és állások megkülönböztetése, értik és követni tudják az irányokat, ill. helyeket kifejező névutókat (pl. alá, fölé, közé, alatt, fölött). A síkban megszokott megegyezést megértik (mit értünk a vízszintes síkban az alatt, fölött szavakon).

10.7 Munka jellegű tevékenységek

A gyermeki munka önként, örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység. A személyiségfejlesztés fontos eszköze a munka és a munkajellegű játékos tevékenység, mely számos azonosságot mutat a játékkal. A feladatok elvégzése során a gyermekek megtanulják az eszközök használatát, és megtapasztalják, hogy az ember folyamatosan alakítja és változtatja környezetét. Az eszközök használata mellett kialakulnak a munkavégzés képességeinek alapjai is, mint a kitartás, önállóság, felelősség és céltudatosság.

A munka fontos eszköze a közösségi kapcsolatok és a kötelességteljesítés alakításának, valamint a saját és mások elismerésére való nevelésnek. A munka célra irányuló tevékenység, mely többnyire külső irányítással és késztetéssel történik, és a gyermektől belső fegyelmet, felelősségvállalást és kötelezettségteljesítést igényel. A munka elvégzését külső szükséglet indokolja, így a gyermekeknek teljesíteniük kell feladataikat, melyek eredményét ők maguk és mások is tapasztalják.

Célja

A gyermekek fokozatosan tapasztalják meg a munka örömét, tanulják meg tisztelni a munkát végző embert. Munkavégzés közben alkalmazkodnak egymáshoz, megbecsülik egymás munkájának eredményét, fejlődnek közösségi kapcsolataik, alakul feladattudatuk, felelősségérzetük.

Munkafajták

- saját személyükkel kapcsolatos munkák
- alkalmoszerű megbízatások
- környezet rendjének megőrzése
- közösségért végzett munka /naposság/
- növény és állat gondozás

Az óvodapedagógus feladatai

- Az óvodapedagógus teremtsen meg a gyermekek számára az életkorokhoz, erejükhöz mért munkalehetőségeket.
- Gondoskodjon arról, hogy a gyermekek saját személyük, ill. a csoport érdekében maguk végezzenek el minden olyan munkát, amelyre egészségük károsodása nélkül képesek.
- Az óvodapedagógus biztosítsa a legalkalmasabb eszközöket, szoktassa rá a gyermekeket, hogy tartsák azokat rendben.
- Teremtsen meg a nyugodt, kiegyensúlyozott munkához szükséges légkört. - Erősítse a munkára készítő indítékokat a gyermekekben.
- Ismertesse meg velük az adott munka eszközeit, azok ésszerű használatát, a munka legcélszerűbb fogásait, azok sorrendjét, a munka ellenőrzésének módjait.
- Törekedjen arra, hogy a munka értékelése során kedvet ébresszen a gyermekekben a további munkához.

- Gondoskodjon arról, hogy a szülő is értse mennyire fontos a gyermek munkájának tiszteletben tartása.
- Erősítse a munka iránti pozitív érzelmeket a gyermekben.
- Segítse elő a gyermekek önértékelési képességének, igényszínvonalának és közösségi, társas kapcsolatainak fejlődését.
- Az SNI gyermekek munkavégzését segítse a megfelelő speciális eszközök használatával. Adjon lehetőséget a kevésbé sérült funkciók differenciáltabb, tudatos fejlesztésére.
- Fejlessze a munkavégzéshez szükséges attitűdöket, képességeket és készségeket.

Gyermeki tevékenységek

- Közösségi megbízatásként naposi munkát középső és nagycsoportban végeznek a feladatok fokozatos bővülésével.
- A naposok terítnek, leszedik az asztalt, megkínálják pajtásaikat.
- Szükség szerint átrendezik a termet, segítenek a foglalkozási eszközök kiosztásában.
- Ellenőrzik a csoportszoba és a mosdó rendjét, tisztaságát.
- Segítenek az udvari játékeszközök ki és behordásában.
- Részt vesznek játékok javításában, tisztán tartásában.
- Évszakonként gondozzák kertreszükét és az élő sarok növényeit. Locsolnak, ültetnek, kapálnak, gyomlálnak.
- Udvarrészüket tisztán tartják, összeszedik a szemetet, sepregetnek.
- Alkalmasszerűen apró megbízatásokat teljesítenek. Időközönként szétválogatják a játékeszközöket, rendbe teszik a babaszobai szekrényeket, részt vesznek a hó eltakarításban.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végén

Jártasságot szereznek a különböző munkafajták elvégzésében. Önállóan használják a munkaeszközöket. Szívesen és önként vállalják a naposságot és egyéb megbízatásokat. Munkavégzésük során fegyelmezettek, munkájukban kitartóak megbízhatóak. Érzik munkájuk fontosságát és hasznosságát. Munkavégzés közben képesek az együttműködésre. Az egyéni megbízatásokat önállóan teljesítik.

10.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon és időkeretekben valósul meg. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása.

Az óvodai tanulás elsődleges célja, az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése.

Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermekek személyiségének kibontakozását. Az SNI gyermekek esetében fontos annak szem előtt tartása, hogy egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képesek.

Az ő spontán tanulásukat, a „kiemelkedő terület” –ükre kell összpontosítani.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedés tanulás
- a spontán, játékos tapasztalatszerzés

- a cselekvéses tanulás
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés - a gyakorlati probléma-és feladatmegoldás
- az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás.

Óvodánkban a tanulás folyamatos, hiszen a gyermek minden helyzetben képes tanulni. A tanulás alapvető formája a játék. A felfedezés, a megtapasztalás játékos élménye lehetővé teszi, hogy kialakuljanak azok a képességek, mely alapján a gyermek számára a későbbi tanulás örömet jelent. Elkülönítjük a játékidőben játszott és a tanulási folyamatban használt játékokat.

A tanulási folyamatban a játékos feladatokkal vonzóvá tesszük a tanulást, mert a belső motivációra építünk. Növeljük a gyermek aktivitását, kíváncsiságát, a figyelem tartalmát és mélységét.

11 Ünnepek, hagyományok

Az óvodai élet ünnepei és hagyományai, a közös tevékenységek, a közös készülődés és a várakozás öröme élményt és érzelmi feltöltődést nyújtanak a gyermekek számára, növelve az összetartozás érzését. A gyermekek aktívan részt vesznek a szervezésben, közösen díszítik a termet és készítenek ajándékokat, így átélhetik az örömszerzés örömet. Az ünneplés eltér a mindennapok szokásrendjétől, kiemelkedve azokból: „Ez a nap más, mint a többi.” Az ünnepek kiemelik a résztvevőket a hétköznapiakból, és pedagógiai szempontból kiemelt lehetőséget kínálnak a gyermeki személyiség fejlesztésére, a pozitív életérzés elmélyítésére.

Ünnepeink

- Az óvodai élet hagyományos ünnepei
- Néphagyományokhoz kapcsolódó ünnepek
- Nemzeti ünnepeink és egyéb ünnepek
- Helyi szokásokhoz kapcsolódó ünnepek
- Időszakos ünnepek, melyek adott alkalomhoz kapcsolódnak.

Eseményeink

Olyan óvodai programokat tartalmaznak, amelyek előre nem tervezhetők ugyan, de a gyermek óvodai életét színesítik, gazdagítják. Ide tartoznak az esetenként megtartott bábszínházi előadások megtekintése, valamint más együttesek műsorán való részvétel, ezen kívül a népi hagyományok köréből ismert „jeles napok” megtartása és a sportnapok.

Kirándulásaink, sportprogramjaink

Az egészséges életmód és természetszeretetre nevelés jegyében alkalmankénti és tervszerű kirándulásokat szervezünk, amelyek az óvodai közösség egészét érintik. Az alkalmankénti kirándulások a környezet aktív megismerésére irányulnak, figyelembe véve a környezetvédelem szempontjait. A szülőföldhöz való kötődés alapjaként fontos, hogy a gyermek megismerje szűkebb és tágabb környezetét, beleértve szülővárosának jellegzetes nevezetességeit.

Sportprogramjaink között saját szervezésű sportrendezvények szerepelnek, amelyek az óvodán belüli csapatok és csoportok, valamint az óvodák közötti csoportok részvételével zajlanak. Ezen kívül részt veszünk városi és óvodai sportrendezvényeken is.

Óvodánk és a család közös programjai

Az óvoda nyitottabbá tétele érdekében a hagyományos ünnepeinket közösen szervezzük meg a szülőkkel, és építünk az aktív részvételükre. A kirándulásainkat a szülők és a gyerekek együtt veszik részt, így elmélyítve az óvoda és a család közötti kapcsolatot a kölcsönös tisztelet jegyében. Különösen kedveltek az úgynevezett kalandtúrák és az állatkerti látogatások.

Ünnepeink

Ünnepek	Zárt ünnep	Nyitott ünnep
Mikulás	X	
Karácsony		X
Farsang	X	
Március 15.	X	
Húsvét	X	
Anyák Napja		X
Búcsú az óvodától		X
Gyermeknap		X

12 A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

Az óvodai nevelés a gyermek 3 éves korában kezdődik és addig tart, amíg a gyermek el nem kezdi a tankötelezettség teljesítését, vagyis az iskolába lépést. A tankötelezettség megkezdésének feltétele a gyermek iskolába való beiratkozáshoz szükséges fejlettség megléte és annak igazolása.

Az óvodáskor végére a gyermekek többsége eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget, és belépnek az iskolássá érés lassú átmenetébe. A rugalmas beiskolázás lehetőséget ad az életkor és a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az eredményes iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges:

- testi érettség
- lelki egészség,
- szociális érettség

a) A **testileg** egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A **lelkileg** egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozódásnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának. A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzési időtartama. Meg jelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem növekszik

a tartalma terjedelme. A cselekvő szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van. Az egészségesen fejlődő gyermek érthetően beszél, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni. Minden szófajt használ, különböző mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán és mássalhangzókat. Végig hallgatja mások beszédét és megérti azt. Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről. Tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását. Felismeri a napszakokat ismeri és alkalmazza a gyalogos közlekedés szabályait. Ismeri a növényeket, állatokat azok gondozását és védelmét. Felismeri az öltözködés és időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait. Kialakulóban vannak azok a szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek. Elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére **szociálisan** is éretté válnak az iskolára. A szociálisan érett gyermek, kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, a kapcsolatteremtésre, az együttműködésre. Képes egyre több szabályhoz alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését. Feladattudata kialakulóban van s a feladatok elvégzésében egyre kreatívabb, kitartása, munkatempója, önállósága fokozódik.

A sajátos nevelési igényű gyermekek estében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait.

13 Óvodánk kapcsolatai

Óvoda-család

Mindennapos kapcsolattartás mellett, kiemelt jelentőségű tevékenységünk az Őszi Kavalkád, valamint az ovizáró ünnepség és a Játszóházak, mely segítségével az óvoda dolgozói, a gyermekek és a szülők egyaránt közelebb kerülhetnek egymáshoz.

A kapcsolattartás feladatai

- A kapcsolattartás legyen folyamatos, törekedjen az együttműködésre és a kölcsönös alkalmazkodásra.
- A két fél közötti kapcsolat alapja legyen a tapintat, érezze a szülő az óvodapedagógus segítő szándékát, empátiáját.
- Közös programok segítsék a kapcsolat mélyülését.
- A nyílt napok, közös ünnepek, fogadóórák, szülői értekezletek, családlátogatások segítik a minél nagyobb betekintést az óvoda és a család életébe egyaránt.
- Az óvodapedagógus minden egyes családdal külön találja meg a kapcsolatteremtés, az együttműködés, a segítség legmegfelelőbb módját.
- Mindig reálisan tájékoztassa a szülőket, tisztelve érzelmeiket.
- A szülők tájékoztatása az iskolába menő gyermekek aktuális fejlettségi szintjét, fejlődési jellemzőit, fejlesztési feladatait tartalmazó dokumentum betekintésébe való lehetőségéről.
- Indirekt hatások mellett tudatos szemléletformálás különös tekintettel az egészségfejlesztés feladataira.
- Komplex intervenció (beavatkozási) stratégia, cselekvési terv és gyakorlat kidolgozása, a helyi szükségletek alapján a HH és HHH gyermekek estében.

A kapcsolattartás elve

- Az óvoda a családi nevelést kiegészítve, erősítve tudja betölteni nevelő szerepét, elismerve a család elsődleges szerepét.
- A Szülői Szervezet ellátja a szülői képviselőt, amely működési feltételeit, feladatait, az érvényes jogszabályok alapján alakítja ki.
- A két fél közötti együttműködés egyenrangú nevelőtársi viszonyban valósuljon meg.
- Szükséges, hogy az óvoda minden dolgozója előítélettől mentesen tudjon közeledni minden családhoz.
- A pedagógust és a nevelő – oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottat titoktartási kötelezettség terheli, a gyermekkel és családjával kapcsolatos minden olyan tény, adatot, információt illetően, amelyről a hivatásának ellátása során szerzett tudomást. A titoktartás határidő nélkül fennmarad, a kötelezettség kiterjed azokra is, akik részt vesznek a nevelőtestület ülésén.

Bölcsőde - óvoda

A kapcsolattartás feladatai

- A folyamatos kapcsolattartás a gondozónők és az óvodapedagógusok között lehetővé teszi a gyermek egyéni tulajdonságainak figyelembevételét, alapot nyújtva az óvodai fejlesztő munkához.
- Törekvés a kölcsönös nyitottság és folyamatosság érvényesítésére.
- A kapcsolattartás elve.
- Az intézmény gyermekközpontú szemléletén alapuló, jól összehangolt nevelési gyakorlat segíti az átmenetet a gyermek számára az új közösségbe való beilleszkedéshez.

Óvoda - iskola

A kapcsolattartás feladatai

- Az óvodapedagógusok és tanítónők közötti eszmecsere lehetőségének biztosítása.
- Az óvodapedagógus biztosítja, hogy a gyermek közvetlen tapasztalatokat szerezzen az iskoláról egy-egy látogatás vagy szervezett program alkalmával.
- Az óvodapedagógus figyelemmel kíséri a gyermek iskolai beilleszkedését, és átadja saját nevelőmunkájának tapasztalatait.
- Konzultációk szervezése az óvodából iskolába érkező gyermek beilleszkedéséről és előmeneteléről.

A kapcsolattartás elve

A két intézmény kapcsolatát a kölcsönös nyitottság és bizalom, a pedagógusok együttműködése, nevelőpartneri viszony kialakítása, a nevelőmunka összehangolása jellemezze, amely elősegíti a gyermek zökkenőmentes, zavartalan iskolába lépését.

Civil szervezetek: idősek otthona - óvoda

A kapcsolattartás feladatai

- Különböző ünnepek alkalmával az idősek köszöntése.
- Az időskorúak tiszteletére nevelés.
- Megbecsülésünk jeleként kisebb ajándékok barkácsolása a gyermekekkel.

A kapcsolattartás elve

- A városrészben élők összetartozás érzésének erősítése, lokálpatriotizmus
- A gyermekben alakuljon ki az idős emberek iránti tisztelet, megbecsülés.

Óvoda-közművelődési intézmények

A kapcsolattartás feladatai

- Látogassanak el a könyvtárba, ahol az óvodapedagógus felkelti a gyermek érdeklődését a könyvek és a könyvtár iránt.
- Nézzenek meg olyan kiállításokat a múzeumokban, amely felkelti a gyermek érdeklődését, életkoruknak megfelelő szinten.
- Látogassanak ki a Vadasparkba, ahol a környezetvédelmi nevelésben kitűzött feladatok megvalósítására nyílik lehetőség.
- Szervezzenek látogatást színházba, bábszínházba, ahol erkölcsi érzelmek, esztétikai fogékonysága fejlődik, formálódik magatartásuk.

A kapcsolattartás elve

A folyamatos együttműködés elősegíti a nevelési feladatok sokoldalú megoldását, mely során a gyermek esztétikai élményhez jut, képessé válik a művészetek befogadására, jó alapot képez az általános műveltség kialakulásához.

Az óvodai nevelőmunkát és a családi nevelést segítő intézmények

- Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Pedagógiai Oktatási Központ
- Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Miskolci Tagintézménye
- Miskolci Egyesített Szociális, Egészségügyi és Gyermekjóléti Intézmény
- Egészségügyi Szolgáltatók

A kapcsolattartás feladatai

- Az óvoda vegye igénybe a Szakszolgálat szolgáltatását a problémás helyzetekben, bizonytalan iskolára való alkalmasság esetén.
- Évente látogassa a gyermekeket orvos, fogorvos végezzenek szűrővizsgálatot.
- A védőnők havonta kövessék figyelemmel a higiénés nevelést, a testi-lelki fejlődést.
- Logopédus mérje fel a gyermek beszédfejltségét, a beszédhibás gyermeket külön foglalkozásokon fejlessze. Végezze el az év elején szükséges szűréseket a tankötelesek körében. Az eredményről egyeztessen az óvodapedagógusokkal.
- A testi betegségekkel küzdő gyermeket gyógytornász segítse a gyógyulásban.
- Szponzorok támogatásával óvodai rendezvények, gyermekprogramok szervezése.
- A MESZEGYI szociális munkatársa rendszeresen látogasson el intézményünkbe és kövesse figyelemmel a szociális segítségnyújtás lehetőségeit.

A kapcsolattartás elve

Tartsák szem előtt, kísérik figyelemmel a gyermek fejlődését, fejlettségét, segítsék az esetleges elmaradások felismerését, majd korrekcióját.

Irodalomjegyzék

- Agárdi Sándor: Praktikum az óvodai és általános iskolai környezeti neveléshez mindenkinek
- Bauer Gabriella: Az óvodai irodalmi nevelés módszertana

-
- Becsy Bertalan Sarolta: Az óvodai foglalkozások módszertana
  - Bihariné dr. Krekó Ilona – Konczler Gyuláné dr.: Útmutató a tevékenységközpontú óvodai nevelési programhoz Természet – társadalom – ember
  - Boza Erzsébet: Útmutató a tevékenységközpontú óvodai nevelési program művészeti tevékenységéhez vizuális komplex foglalkozásainak szervezéséhez, Epochális rendszerű tanulási folyamat az óvodában Debrecen 1996.
  - Fábíán Katalin: Útmutató a tevékenységközpontú óvodai nevelési program ünnepek, ünnepélyek, megemlékezések tervezéséhez
  - Fábíán Katalin: Útmutató a tevékenységközpontú óvodai nevelési program; A tevékenységeken alapuló szokásrendszer kialakítása, a gondozás és az egészséges életmódra nevelés az óvodában
  - Forrai Katalin: Ének az óvodában
  - Havas Ferenc: A környezeti nevelés célja
  - Dr. Kovács György: Óvodapedagógia
  - Kovács Lajosné: Vigyázok rád
  - A természet szeretete és a magyar nyelvi nevelés; Környezeti nevelés az iskolarendszer egészében és az óvodában Természet- és környezetvédő Tanárok Egyesülete
  - Kunos Andrásné: Az óvodai testnevelés mozgásrendszere és feldolgozása
  - Német Imre – Némethné Katona Judit: Zöld kalandra fel! Óvodai nevelési program 1989. Az óvodai nevelés országos alapprogramja Művelődési és Közoktatási Minisztérium
  - Porkolábné Balogh Katalin: Kudarccal az iskolában
  - Szarkáné H. Valéria: Az óvodai ének-zene foglalkozások módszertana
  - Dr. Szemán Józsefné: Útmutató a tevékenységközpontú óvodai nevelési program matematika komplex foglalkozásainak szervezéséhez
  - Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában
  - Turi Edéné: Gyermekirodalom és anyanyelvi nevelés

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

MELLÉKLETEK

I. JÁTÉK

A gyermek csoportja és jele: .....

...../.....nevelési

év

KISCSOPORT

FEJLETTSÉG MUTATÓI		.....év.....hó	.....év.....hó
Játék <i>(megfigyelésekre alapozva)</i>	<u>Kapcsolatteremtése</u> 1. Elutasító, zárkózott 2. Bátortalan, rapszodikus reakciója 3. Elfogadó 4. Kezdeményező	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>Beilleszkedése a tevékenységbe</u> 1. Durva megnyilvánulásai vannak, zavarja társait, rombol 2. Szemlélődő, kezdeményezést elutasító. 3. Alkalmazkodó, együttműködő, esetenként magányosan tevékenykedő. 4. Irányító, segítő, kreatív, de elfogadó is.	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>A játéktevékenység minősége</u> 1. Irányítással sem tud korának megfelelően játszani. 2. Rövid idejű kapkodó 3. Motiválást igényel, átlagos 4. Elmélyült, kiegyensúlyozott, kitartó, változatos.	1 2 3 4	1 2 3 4
	A játéktevékenységekre és a játékidőre vonatkozó szabályokat megérti, elfogadja és alkalmazza.	1 2 3 4	1 2 3 4
Összegzés: 16 pont		P: %	P: %

Megjegyzés:.....
 .....
 .....
 .....

.....
 Óvodapedagógus

.....
 Óvodapedagógus

II. ÉRZELMI-AKARATI ÉLET, SZOCIÁLIS FEJLETTSÉG, ÉRETTSÉG

A gyermek csoportja és jele:

...../.....nevelési év

KISCSOPORT

FEJLETTSÉG MUTATÓI		.....év.....hó	.....év.....hó
<p>Szociális fejlettség, érettség</p> <p>Érzelmi, akarati élet (megfigyelésekre alapozva)</p>	<p><u>Saját személyével kapcsolatos tevékenységek</u></p> <p>- wc használata</p> <p>- tisztálkodása</p> <p>- fogmosása</p> <p>- zsebkendő használata</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Állandó segítséget igényel, önállóan. 2. Gyakran igényel felnőtt segítséget, de próbálkozó. 3. Korának megfelelően, kis segítséggel tevékenykedik. 4. Önállóan, segítség nélkül teljesít, ügyes, koránál fejlettebb. 	<p>1 2 3 4</p> <p>1 2 3 4</p> <p>1 2 3 4</p> <p>1 2 3 4</p>	<p>1 2 3 4</p> <p>1 2 3 4</p> <p>1 2 3 4</p> <p>1 2 3 4</p>
	<p><u>Önkiszolgálás</u></p> <p>- étkezésnél</p> <p>- öltözködésnél</p> <p>(értékelés ugyanaz, mint az előzőnél)</p>	<p>1 2 3 4</p> <p>1 2 3 4</p>	<p>1 2 3 4</p> <p>1 2 3 4</p>
	<p><u>Részvétele egyéb munka jellegű tevékenységben</u></p> <p>pl.: teremrendezés, játékpakolás, eszközök hordása, kisebb megbízatások</p>	<p>1 2 3 4</p>	<p>1 2 3 4</p>
	<p><u>Hangulata</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Robbanékony, indulatos. 2. Félnék, visszahúzódó, szorongó, szomorú, sírdogáló. 3. Változó, barátságos, kedves, helyzettől függő. 4. Vidám, kiegyensúlyozott, közvetlen. 	<p>1 2 3 4</p>	<p>1 2 3 4</p>
	<p><u>Magatartása</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Agresszív, durva, dacos, bántalmazza a gyermekvezetőket. 2. Visszahúzódó, félnék, gátolt, bizonyos helyzetekben durva. 3. Átlagos, általában nyugodt, kiegyensúlyozott, tisztelettudó. 4. Barátságos, kedves, udvarias. 	<p>1 2 3 4</p>	<p>1 2 3 4</p>

	<u>Kapcsolatteremtése felnőttekkel</u> 1. Elutasító, barátságtalan. 2. Visszahúzódó, nem szívesen kommunikál. 3. Elfogadó, átlagos, helyzetektől függően barátságos, kommunikatív. 4. Kezdeményező, barátságos, nyílt.	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>Társakkal</u> <i>(Értékelés ugyanaz, mint az előzőnél)</i>	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>Beilleszkedése a csoport életébe, tevékenységébe</u> 1. Minden esetben magányosan tevékenykedő, szemlélődő, elutasító. 2. Társakhoz sodródó, néha bekapcsolódó. 3. Alkalmazkodó, együttműködő. 4. Kezdeményező. irányító.	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>Kudarca, akadályoztatásra, konfliktushelyzetre adott reakciója</u> 1. Agresszióval, dühkitöréssel válaszol. 2. Feladja, visszahúzódik, megijed. 3. Felnőtt segítséget igényel, segítséget kér, rövid ideig képes a kivárára. 4. Kivárára, önálló megoldásra képes, toleráns.	1 2 3 4	1 2 3 4
	Alkalmazkodása a csoportszokásokhoz, szabályok megértése, elfogadása és alkalmazása.	1 2 3 4	1 2 3 4
Összegzés: 52pont		P: %	P: %

Megjegyzés:.....
 .....
 .....
 .....

.....
 Óvodapedagógus

.....
 Óvodapedagógus

III. FINOMMOTORIKA, FINOMMOTOROS KOORDINÁCIÓ

A gyermek csoportja és jele:

...../.....nevelési év

KISC SOPORT

FEJLETTSÉG MUTATÓI		.....év.....hó	.....év.....hó
Finommotorika <i>(megfigyelésekre alapozva)</i>	<u>Mintázás, fűzés, plasztikai munkák</u> <i>(gyöngyfűzés, gyurmázás)</i> 1. Nem vesz részt, elutasítja 2. Utánzással, sok segítséggel, esetenként 3. Életkorának megfelelően, kis segítséggel 4. Önként, szívesen, saját elképzelés szerint	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>Eszközhazsnálata</u> (pl: ujjfestő, szivacs, nyomda, ecset)	1 2 3 4	1 2 3 4
Finommotoros koordináció <i>(megfigyelésekre alapozva)</i>	<u>Rajzolókedve</u> 1. Egyáltalán nem rajzol 2. Motivációt igényel 3. Érdeklődést mutat 4. Szívesen, kitartóan rajzol	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>Ceruzahazsnálata</u>	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>Az ábrázolás minősége</u> 1. Passzív, nem rajzol 2. Kusza firka 3. Forma firka 4. Ábrázolás megnevezése, stilizált felismerhetőség, fantáziadús megnevezés, több szín használata.	1 2 3 4	1 2 3 4
Összegzés: 20pont		P: %	P: %

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

Megjegyzés:

.....
.....
.....

.....
Óvodapedagógus

.....
Óvodapedagógus

IV. NYELVI KIFEJEZŐKÉPESSÉG

A gyermek csoportja és jele:

...../.....nevelési év

KISCSOPORT

FEJLETTSÉG MUTATÓI		.....év.....hó	.....év.....hó
Beszédfelettség (megfigyelés és tapasztalat alapján)	<u>Beszédkedve, kommunikációja</u> 1. Gátolt, magától nem beszél, mutogat, csak hangzókat ejt. 2. Csak kérdésekre válaszol 3. Ritkán kezdeményez beszélgetést, társaival kommunikál 4. Szívesen beszél, kommunikál, nyitott, mindenkivel kezdeményező.	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>Szókinccse</u> 1. Nem kommunikál 2. Szegényes, átlag alatti, bizonytalan 3. Életkorának megfelelő, általános 4. Gazdag, árnyalt, korától fejlettebb	1 2 3 4	1 2 3 4
Beszédészlelés Beszédértés	<u>Beszédhallása</u> (mindennapi helyzetekben, feladatok adekvát megvalósítása)	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>Beszédértése</u> Mi tartozik össze? Melyik kép illik a mondathoz? (Javaslat: 1-es, illetve 2-es melléklet)	1 2 3 4	1 2 3 4
	A mesék, versek tartalmát megérti.	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>Beszéd tartalom</u> képolvasás (Javaslat: Kiskobak 40. oldal) 1. Kérdésekre nem válaszol 2. Rávezető kérdésekre szavakkal válaszol 3. Önmagától felsorol, szavakat mond 4. Mondatokban válaszol	1 2 3 4	1 2 3 4
	Mesélés, dramatizálás, bábozás, verselés iránti érdeklődése.	1 2 3 4	1 2 3 4

Összegzés: 28 pont	P:	%	P:	%
---------------------------	----	---	----	---

Óvodapedagógusi vélemény alapján:

- megkéssett beszédfejlődésű
- beszédhibás
- dadog

Logopédiai fejlesztésben részesül

Logopédiai vélemény, javaslat:

.....

.....

.....

.....

Megjegyzés: .....

.....

.....

.....
Óvodapedagógus

.....
Óvodapedagógus

V. MOZGÁS

A gyermek csoportja és jele:

...../.....nevelési év

KISCSOPORT

FEJLETTSÉG MUTATÓI		.....év.....hó	.....év.....hó
Mozgás (megfigyelésekre alapozva)	<u>Nagymozgások:</u> Járások, futások Szökdelések Csúszás, kúszás, mászás	1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4	1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4
	<u>Egyensúlyérzéke</u> (leragasztott, 10cm széles sávban, 10cm magas akadályátlépéssel, padon)	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>Mozgása általában</u> 1. Ügyetlen, összerendezetlen. 2. Bizonytalan, bátoratlan, segítséget igényel, lassú. 3. Átlagos, korának megfelelő. 4. Ügyes, harmonikus, átlagon felüli.	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>Mozgás utánzásának képessége</u> Tükörijáték (8 illetve 12 mozdulat, csoportosan is elvégezhető)	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>Testséma ismerete</u> (8 illetve 12 mozdulat)	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>Tájékozódása a térben</u> (4 mozdulat) (mindhárom vizsgálathoz javaslatok a Képességmérés az óvodában c. kiadványban)	1 2 3 4	1 2 3 4
	Összegzés: 32pont	P: %	P: %

Megjegyzés:

.....
 .....
 .....

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

.....
Óvodapedagógus

.....
Óvodapedagógus

VI. ÉRTELMI FEJLETTSÉG

A gyermek csoportja és jele:

...../.....nevelési év

KISCSOPORT

FEJLETTSÉG MUTATÓI		.....év.....hó	.....év.....hó
Figyelem <i>(megfigyelésekre alapozva)</i>	<u>Játék során</u> 1. Szétszórt, kapkodó, figyelmetlen 2. Rövid idejű, változó 3. Átlagos, korának megfelelő 4. Tartós, hosszabb idejű	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>Spontán és irányított tapasztalatszerzés során</u> <i>(értékelés ugyanaz)</i>	1 2 3 4	1 2 3 4
Érdeklődés <i>(megfigyelésekre alapozva)</i>	1. Nem érdeklődő, motiválásra sem reagál. 2. Csak a közvetlen környezete iránt érdeklődik, érdeklődése egysíkú, állandó motiválást igényel. 3. A tágabb élő és élettelen környezet iránt is érdeklődik, a motiválásra reagál. 4. Érdeklődése széles körű (pl: gépek, technika, világűr), igényli az új információkat, motivált.	1 2 3 4	1 2 3 4
Tájékozottság <i>(megfigyelésekre alapozva)</i>	<u>Saját személyével kapcsolatban</u> (neve, jele, szülei, barátai neve, közvetlen környezetének ismerete)	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>Általános</u> (növények, állatok, tágabb környezete)	1 2 3 4	1 2 3 4
Emlékezet		1 2 3 4	1 2 3 4

<i>(megfigyelésekre alapozva)</i>	<u>Tanult versek, mondókák, dalok visszaadása</u> 1. Nem tud semmit felidézni, nem is próbálkozik. 2. Felidézése pontatlan, de próbálkozik. 3. Felidézése részben pontos, kis segítséget igényel. 4. Felidézése pontos, önállóan is versel.		
Összegzés: 24 pont		P: %	P: %

Megjegyzés: .....

.....

.....

.....

.....
 Óvodapedagógus

.....
 Óvodapedagógus

I. JÁTÉK

A gyermek csoportja és jele:

...../.....nevelési év

KÖZÉPSŐ CSOPORT

FEJLETTSÉG MUTATÓI		.év .hó	.év .hó
Játék (megfigyelésekre alapozva)	<u>Kapcsolatteremtése</u> 1. Elutasító, zárkózott 2. Bátortalan, reakciója rapszodikus 3. Elfogadó 4. Kezdeményező	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>Beilleszkedése a tevékenységbe</u> 1. Durva megnyilvánulásai vannak, zavarja társait, rombol. 2. Szemlélődő, kezdeményezést elutasító, bontakozó. 3. Alkalmazkodó, együttműködő, esetenként magányosan tevékenykedő, kreatív, de nem elfogadó. 4. Irányító, segítő, kreatív, de elfogadó is.	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>A játéktevékenység minősége</u> 1. Irányítással sem tud korának megfelelően játszani. 2. Rövid idejű kapkodó. 3. Motiválást igényel, átlagos. 4. Elmélyült, kiegyensúlyozott, kitartó.	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>Konfliktus megoldás a játékban</u> 1. Agresszív. 2. Árukodik – megsértődik, sír – felnőtt segítségével nélkül képtelen. 3. Változó, de általában találékony. 4. Önállóan, helyesen oldja meg.	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>A játékban megjelenő kreativitása, fantáziája</u>	1 2 3 4	1 2 3 4
Összegzés: 20 pont		P: %	P: %

Milyen játékfajtákban tevékenykedik a legtöbbet? *(Több is megjelölhető)*

gyakorló építő szerep szabály bábozás dramatizálás barkácsolás

Megjegyzés: .....

.....
 Óvodapedagógus Óvodapedagógus
II. ÉRZELMI-AKARATI ÉLET, SZOCIÁLIS FEJLETTSÉG, ÉRETTSÉG

A gyermek csoportja és jele:

...../.....nevelési év

KÖZÉPSŐ CSOPORT

FEJLETTSÉG MUTATÓI		év	.hó	.év	.hó
Szociális fejlettség, érettség	<u>Saját személyével kapcsolatos tevékenységek</u>				
	- testápolás	1	2 3 4	1	2 3 4
	- öltözködés	1	2 3 4	1	2 3 4
	- étkezés	1	2 3 4	1	2 3 4
Érzelmi akarati élet <i>(megfigyelésekre alapozva)</i>	1. Állandó segítséget igényel, önállóan, nem vesz részt benne, passzív, ellenszegülő.				
	2. Gyakran igényel felnőtt segítséget, bizonytalan, nem segítő.				
	3. Korának megfelelően önálló, kis segítséggel tevékenykedik, alkalmanként segítőkész.				
	4. Önállóan teljesít, ügyes, koránál fejlettebb, szívesen felszólítás nélkül segít.				
	<u>Közösségért végzett munkák</u>				
• Naposi munkák	1	2 3 4	1	2 3 4	
• Környezete rendben tartása	1	2 3 4	1	2 3 4	
• Kisebbséget segítő tevékenysége	1	2 3 4	1	2 3 4	
• Egyénre szabott feladatok, segítség a felnőtteknek	1	2 3 4	1	2 3 4	
Magatartása - hangulata	<u>Magatartása - hangulata</u>				
	1. Agresszív, durva, dacos, lobbanékony, indulatos.				
	2. Visszahúzó, félénk, lassú, gátolt, kötözködő, nyugtalanság van körülötte, szorongó.				
	3. Átlagos, általában nyugodt, kiegyensúlyozott, barátságos, tiszteletudó, hangulata időnként változó.	1	2 3 4	1	2 3 4
4. Barátságos, kedves, udvarias, kiegyensúlyozott.					

	<p><u>Empátiája – szociális érzékenysége</u> (együttérzés, segítségnyújtás, odafigyelés, támogatás)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Alapvető érzelmeket sem ismer fel, közömbös társai érzelmei iránt, ösztönzésre sem vagy csak ritkán reagál. 2. Csak bizonyos helyzetekben és személyek iránt mutat érdeklődést, ösztönzésre támogat, de csak rövid ideig. 3. Az alapvető érzelmeket kis segítséggel felismeri, reakciója támogató. 4. Az alapvető érzelmeket felismeri, önállóan és a helyzetnek megfelelően támogat. 	<p>1 2 3 4</p>	<p>1 2 3 4</p>
	<p><u>Önértékelése, önbizalma</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nincs önbizalma. 2. Kevés az önbizalma, önértékelése kevésbé reális, állandó támogatást, ösztönzést igényel. 3. Önbizalma, önértékelése megfelelőnek mondható, kis mértékű támogatást igényel. 4. Önbizalma jó, önértékelése reális, nem igényel támogatást. 	<p>1 2 3 4</p>	<p>1 2 3 4</p>
	<p><u>Alkalmazkodása</u> (szerephez, szabályhoz, feladathoz, közösséghez, társak elképzeléseihez)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nem tud alkalmazkodni, elutasító, agresszív. 2. Rövid ideig, sok segítséggel képes az alkalmazkodásra, elfogadásra. 3. Általában jól alkalmazkodik, kis segítséget igényel. 4. Alkalmazkodó, elfogadó, toleráns, nem igényel segítséget. 	<p>1 2 3 4</p>	<p>1 2 3 4</p>
	<p><u>Kapcsolatteremtése felnőttekkel</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Elutasító, barátságtalan. 2. Visszahúzó, nem szívesen kommunikál. 3. Elfogadó, átlagos, kommunikatív, néha kezdeményező. 4. Kezdeményező, nyílt. 	<p>1 2 3 4</p>	<p>1 2 3 4</p>
	<p><u>Kapcsolatteremtése társakkal</u> (Értékelés ugyanaz, mint az előzőnél)</p>	<p>1 2 3 4</p>	<p>1 2 3 4</p>
	<p><u>Beilleszkedése a csoport életébe,</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Magányosan tevékenykedő. 2. Társakhoz sodródó, néha bekapcsolódó, kreatív, irányító nem fogadja el mások akaratát. 	<p>1 2 3 4</p>	<p>1 2 3 4</p>

	3. Alkalmazkodó, együttműködő, esetenként kezdeményező. 4. Kezdeményező irányító, de toleráns.		
	<u>Kudarca, akadályoztatásra adott reakciója</u> 1. Agresszióval, dühkitöréssel válaszol. 2. Feladja, visszahúzódik, felnőtt segítségével nélkül képtelen a megoldásra. 3. Esetenként felnőtt segítségét igényli és kéri is azt, rövid ideig képes a kiváráásra. 4. Kiváráásra, önálló megoldásra képes, toleráns.	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>Konfliktuskezelése a napi tevékenységei során</u> 1. Agresszív 2. Árulkodik, megsértődik, sír, segítséggel képes rá 3. Változó, általában megoldja 4. Önállóan, helyesen oldja meg, találékony	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>A közösségben elfoglalt helye</u> 1. Peremre szorult, nem barátkozik, nem kedvelik. 2. Nincsenek barátai, játszócsoportokhoz csatlakozik. 3. Kedvelik, szívesen játszanak vele, vannak barátai, állandó baráti kapcsolatra is képes. 4. Központi helyet foglal el, kedvelt személyiség, sok barátja van.	1 2 3 4	1 2 3 4
Összegzés: 68 pont		P:	%
		P:	%

Megjegyzés:.....
 .....
 .....

Óvodapedagógus

Óvodapedagógus

III. FINOMMOTORIKA, FINOMMOTOROS KOORDINÁCIÓ

A gyermek csoportja és jele:

...../.....nevelési év

KÖZÉPSŐ CSOPORT

FEJLETTSÉG MUTATÓI		.év .hó				.év .hó			
<u>Részvétele a vizuális tevékenységekben</u>		1	2	3	4	1	2	3	4
Formaképzés, képalkotás, koordináltság, kreativitás (<i>megfigyelésekre alapozva</i>)	<u>Mintázás, fűzés, plasztikai munkák</u> (<i>gyöngyfűzés, gyurmázás</i>) 1. Általában kerüli, elutasítja, esetenként 2. Utánzással, sok segítséggel, szívesen tevékenykedik, de nem korának megfelelő, kevés az önbizalma. 3. Életkorának megfelelő, kis segítséggel 4. Szívesen tevékenykedik, életkorától fejlettebb szinten. Önálló, fantáziadús.	1	2	3	4	1	2	3	4
	<u>Képi ábrázolása</u> 1. Életkorától elmarad, fejlesztendő, főleg firkálás, ritkán felismerhetőség, egyszínűség, alkotását ritkán megnevezi. 2. Egyszerű formák, kidolgozatlanság, felismerhető formák megjelenése, alkotását megnevezi. 3. Részletek megjelenése, életkorának megfelelő. Ábrázolás megnevezése. Felismerhető formák, figurák. 4. Fantáziadús, arányosság, színgazdagság jellemzi, egyszerű mozgás, térbeliség, szándékának megjelenése (fent, lent, háttér).	1	2	3	4	1	2	3	4
	<u>Ábrázoló tevékenységének jellemzői</u> <ul style="list-style-type: none"> • Eszközhasználata (ceruza, olló, ecset...). • Alkotóképzelete, kreativitása. • Színhasználata változatos. • Zárt vonalon belüli térkitöltése. • Díszítőérzéke, esztétikai igényessége • Tiszta munkára törekvés. 	1	2	3	4	1	2	3	4

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

	<u>Emberábrázolása</u> (értékelés a 3-as mellékletben)	1 2 3 4	1 2 3 4
Összegzés: 40 pont		P: %	P: %

Megjegyzés:.....
.....
.....

Óvodapedagógus

Óvodapedagógus

IV. NYELVI KIFEJEZŐKÉPESSÉG

A gyermek csoportja és jele:

...../.....nevelési év

KÖZÉPSŐ CSOPORT

FEJLETTSÉG MUTATÓI		.év .hó	.év .hó
	<p><u>Beszédkedve, kommunikációja</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gátolt, magától nem beszél 2. Csak kérdésekre válaszol, közléskényszere van, beszéd tartalma logikátlan. 3. Ritkán kezdeményez beszélgetést, társaival kommunikál. 4. Szívesen beszél, kommunikál, nyitott, mindenkivel kezdeményező. 	1 2 3 4	1 2 3 4
	<p><u>Artikulációs képessége</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Egyáltalán nem artikulál. 2. Artikulációja nem megfelelő. 3. Artikulációja megfelelő. 4. Tisztán artikulál. 	1 2 3 4	1 2 3 4
Beszédfelettség (megfigyelés és tapasztalat alapján)	<p><u>Szókincese</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nem kommunikál 2. Szegényes, átlag alatti bizonytalan, kommunikációja nem a helyzetnek megfelelő, nem a kapott kérdésre válaszol. 3. Életkorának megfelelő, általános 4. Gazdag, árnyalt korától fejlettebb 	1 2 3 4	1 2 3 4
	<p><u>Metakommunikációja</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nem használ metakommunikációs eszközöket, nem is érti őket. 2. Keveset használ, de érti őket. 3. Használja és érti őket. 4. Folyamatosan használja és helyesen értelmezi őket. 	1 2 3 4	1 2 3 4
	<p><u>Beszédhallás, szövegviszaadása</u> után mondással</p> <ul style="list-style-type: none"> - tulipán, hóvirág - asztal, szekrény, szék - alma, körte, barack, dinnye 	1 2 3 4	1 2 3 4

	- kutya, macska, szamár, nyúl, béka,		
	<u>Beszédértés, rövid távú auditív emlékezet</u> Instrukciók adása (érti a kérdéseket, feladatokat) és annak végrehajtása a napi tevékenység folyamán. (megfigyelés alapján)	1 2 3 4	1 2 3 4
	Mi tartozik össze? (4-es melléklet) Melyik kép illik a mondathoz? (6-8 db.)	1 2 3 4	1 2 3 4
	A mesék tartalmát megérti, a versek szövegét helyesen adja vissza.	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>Beszédhanghallás:</u> (DIFER vagy 5-ös melléklet) (4db.)	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>Beszéd tartalom,</u> képpolvasás (Javaslat: Kisbókák 89. oldal) 1. Kérdésekre sem válaszol. 2. Rávezető kérdésekre szavakkal válaszol. 3. Önmagától felsorol, szavakat mond, kérdésekre szavakkal válaszol. 4. Mondatokban válaszol, önállóan beszél.	1 2 3 4	1 2 3 4
Összegezés: 40 pont		P: %	P: %

Óvodapedagógusi vélemény alapján:

- megkésett beszédfejlődésű
- beszédhibás
-

Logopédiai fejlesztésben részesül

Logopédiai vélemény, javaslat:

.....

.....

.....

.....

Hallása óvodapedagógusi vélemény alapján

- megfelelő
- nem megfelelő, jelzés a szülő felé

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

- hallásvizsgálaton részt vett

Hallásvizsgálat eredménye, orvosi javaslat:

.....
.....
.....

Megjegyzés:

(pl:hibás

hangzói)

.....
.....
.....
.....

Óvodapedagógus

Óvodapedagógus

V. MOZGÁS

A gyermek neve és jele: ...../.....nevelési év

KÖZÉPSŐ CSOPORT

FEJLETTSÉG MUTATÓI		.év .hó	.év .hó
Mozgás (megfigyelésekre alapozva)	<u>Nagymozgások</u> Járások, futások, Szökdelések Csúszás, kúszás, mászás	1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4	1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4
	<u>Alapgyakorlatok</u> • hossz tengely körüli gurulás • gurulóátfordulás • labdakezelés	1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4	1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4
	Egyensúlyérzék (padon, akadályátlépéssel)	1 2 3 4	1 2 3 4
	Állóképessége	1 2 3 4	1 2 3 4
	Szabályértése	1 2 3 4	1 2 3 4
	Szabálytartása	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>Mozgása általában</u> 1. Ügyetlen, összerendezetlen, csak folyamatos segítséggel próbálkozik. 2. Bizonytalan, bátortalan, segítséget igényel. 3. Átlagos, korának megfelelő. 4. Ügyes, harmonikus, átlagon felüli	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>Mozgás utánzásának képessége</u> Tükörjáték (kb: 10-12 mozdulat)	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>Testséma ismerete</u> (10-12 instrukció)	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>Tájékozódása a térben</u> (6-8 instrukció) (Mindhárom vizsgálathoz javaslatok a Képességmérés az óvodában c. kiadványban)	1 2 3 4	1 2 3 4
Összegzés: 56 pont	P: %	P: %	

Megjegyzés:.....
.....

Óvodapedagógus

Óvodapedagógus

VI. ÉRTELMI FEJLETTSÉG

A gyermek csoportja és jele:

...../.....nevelési év

KÖZÉPSŐ CSOPORT

FEJLETTSÉG MUTATÓI		.év	.hó	.év	.hó
Figyelem (megfigyelésekre és vizsgálatra alapozva)	<u>Játék során</u> 1. Szétszórt, kapkodó, figyelmetlen. 2. Rövid idejű, változó. 3. Átlagos, korának megfelelő. 4. Tartós, hosszabb idejű.	1	2	3	4
	<u>Spontán és irányított tapasztalatszerzés során</u> - feladatértése - feladattartása - motíváltsága - szándékos figyelme	1	2	3	4
	<u>Összpontosítás, koncentráció</u> (mikrosoportos vizsgálati forma) Félkörök keresése, megadott idő alatt (6-os melléklet) - 4 perc 1. 10-20 között 2. 20-30 között 3. 30-40 között 4. 40-fölött	1	2	3	4
Emlékezet	<u>Hosszútávú szövegemlékezet</u> (tanult versek, mondókák, dalok alapján)	1	2	3	4
	<u>Rövid távú, vizuális emlékezet - képfelismerés emlékezetből</u> /Macis, Kisvakondos vagy hasonló karakterű kártya-4 db./ 1/2 perc tanulmányozás után, lefordítjuk. „Emlékszel rá mit láttál a képeken ?” Vagy „Mi változott meg?” játék.	1	2	3	4
Érzékelés, észlelés	<u>Vizuális észlelés - sorba rendezés</u> (pl: kivágott, kiszínezett formák a 7-es mellékletből, vagy más, térben mozgatható kockák, síkidomok)	1	2	3	4
	<u>Alak – háttér észlelés (Gestalt látás)</u> /Játékidőben, társasjátékkal vagy a 8-as melléklettel/	1	2	3	4

	<p><u>Térészelelés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Téri tájékozódás a síkban – labirintus (9-es melléklet) • Relációs szókincs „Hol..?Hová..? „Honnan..?” kb. 4-6 kérdés /<i>Javaslat: Kiskobak 35. o./</i> 	<p>1 2 3 4</p> <p>1 2 3 4</p>	<p>1 2 3 4</p> <p>1 2 3 4</p>
	<p><u>Tevékenykedés logikai készlettel</u></p> <p><u>Vizuális ritmus</u> Logikai készletből az óvodapedagógus által megkezdett 2 elemből álló sorminta folytatása. <i>/ A vizsgálat elvégezhető játékidőben is illetve összevonható a problémamegoldó gondolkodás, vagy a sorba rendezés vizsgálatával, de külön értékelendő! /</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Segítséggel sem sikerül, de próbálkozik. 2. Folyamatos segítséggel, rövid ideig. 3. Rávezetéssel, de pontosan. 4. Segítség nélkül sikerül, kitartó, pontos, önállóan is alkot sormintát. 	<p>1 2 3 4</p>	<p>1 2 3 4</p>
<p>Gondolkodás</p>	<p>Érdeklődik a matematikai tartalmak iránt, szívesen részt vesz a matematikai jellegű tevékenységekben.</p> <p>Érdeklődő, motivált, minden kezdeményezésen szívesen részt vesz.</p> <p>Kedveli a logikai, gondolkodtató játékokat (társasjátékok, kirakók, párkeresők, kitalálós játékok, labirintus)</p> <ul style="list-style-type: none"> - szabályértése - szabálytartása - kudarcűrése 	<p>1 2 3 4</p> <p>1 2 3 4</p> <p>1 2 3 4</p> <p>1 2 3 4</p> <p>1 2 3 4</p> <p>1 2 3 4</p>	<p>1 2 3 4</p> <p>1 2 3 4</p> <p>1 2 3 4</p> <p>1 2 3 4</p> <p>1 2 3 4</p> <p>1 2 3 4</p>

	<p><u>Számolási készség, számfogalom, formaismeret, problémamegoldó gondolkodás</u></p> <p>Logikai készlet darabjainak - szétválogatása - halmazképzés (szín vagy forma szerint) (részhalmaz-képzés – 4 pont)</p> <p>- több, kevesebb, ugyanannyi - tőszámnevek /számlálás legalább 5-ig/ - sorszámnevek / legalább 3 feladat/ (értékelés ugyanaz, mint a vizuális ritmusnál)</p> <p>Felismeri, megmutatja, megnevezi: - a síkidomokat (háromszög, kör) - méreteket (kicsi, nagy, legkisebb, legnagyobb)</p> <p><u>Logikus- következtető gondolkodás</u> - általánosítás logikájának megértése: gyűjtőfogalom megnevezése, illetve felsorolás a gyűjtőfogalom alá (háziállatok, gyümölcsök, virágok, legalább 3-4 db.)</p> <p>- különbség, azonosság felismerése, megfogalmazása (pl.: háziállatok, madarak, közlekedési eszközök).</p> <p>- oksági viszonyok, összefüggések felismerése, megértése, megfogalmazása. („Mi történik, ha nem locsolom meg a virágot? ...ha esik az eső és nem viszek esernyőt? ...ha nem mosunk fogat?).</p> <p><i>(A vizsgálatok elvégezhetőek indirekt módon is, játékidőben, beszélgetés, közben megfigyelésekre alapozva. Segítségül használható a 10/b melléklet.)</i></p>	<p>1 2 3 4</p> <p>1 2 3 4</p> <p>1 2 3 4</p> <p>1 2 3 4</p> <p>1 2 3 4</p> <p>1 2 3 4</p> <p>1 2 3 4</p> <p>1 2 3 4</p> <p>1 2 3 4</p> <p>1 2 3 4</p> <p>1 2 3 4</p>	<p>1 2 3 4</p> <p>1 2 3 4</p> <p>1 2 3 4</p> <p>1 2 3 4</p> <p>1 2 3 4</p> <p>1 2 3 4</p> <p>1 2 3 4</p> <p>1 2 3 4</p> <p>1 2 3 4</p> <p>1 2 3 4</p>
<p>Tájékozottság (megfigyelésekre alapozva)</p>	<p>Saját _____ személyével _____ kapcsolatban (saját, teljes neve, szülei, családtagok, barátok neve, szülei foglalkozása, esetleg lakcíme)</p>	<p>1 2 3 4</p>	<p>1 2 3 4</p>
	<p><u>Általános</u> (növények, állatok, zöldségek, gyümölcsök, közlekedési eszközök, évszakok, napok, testrészek, érzékszervek, színek...)</p>	<p>1 2 3 4</p>	<p>1 2 3 4</p>
<p>Összegzés: 120 pont</p>	<p>P: %</p>	<p>P: %</p>	

Megjegyzés:.....

.....

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

.....

.....

Óvodapedagógus

Óvodapedagógus

I. JÁTÉK

A gyermek csoportja és jele:

...../.....nevelési év

NAGYCSOPORT

FEJLETTSÉG MUTATÓI		.....év.....hó	.....év.....hó
Játék (megfigyelésekre alapozva)	<u>Kapcsolatteremtése</u> 1. Elutasító, zárkózott, magányosan tevékenykedő. 2. Bátortalan, reakciója rapszodikus, időszakonként bekapcsolódó. 3. Elfogadó, alkalmanként kezdeményező. 4. Kezdeményező, elfogadó, a helyzetekhez alkalmazkodó. a)	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>Beilleszkedése a tevékenységbe</u> 1. Durva megnyilvánulásai vannak, zavarja társait, rombol, nem képes az együttműködésre. 2. Szemlélődő, kezdeményezést elutasító, bontakozó, alkalmanként képes az együttműködésre. 3. Alkalmazkodó, együttműködő, esetenként magányosan tevékenykedő. 4. Irányító, segítő, kreatív, elfogadó. b)	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>A játéktevékenység minősége</u> 1. Irányítással sem tud korának megfelelően játszani. 2. Rövid idejű kapkodó, unatkozik, gyakori motiválást, közvetlen irányítást igényel, egysíkú. 3. Átlagos, néha motiválást, közvetett irányítást igényel, érdeklődése változó. 4. Elmélyült, kiegyensúlyozott, kitartó, kreatív, nem igényel segítséget, motiválást, érdeklődése változatos, minden szituációban jól érzi magát. c)	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>Konfliktus megoldásai a játékban</u> 1. Agresszív, durva, nem képes a kompromisszumra. 2. Árulkodik – megsértődik, sír, felnőtt segítsége nélkül képtelen. 3. Változó, de általában találcsony, alkalmanként segítséget igényel. 4. Önállóan, helyesen oldja meg, toleráns.	1 2 3 4	1 2 3 4

	<p>d) A játékban megjelenő kreativitása, fantáziája, találmányossága.</p> <p>e)</p>	<p>1 2 3 4</p>	<p>1 2 3 4</p>
<p>Összegzés: 20 pont</p>		<p>P: %</p>	<p>P: %</p>

Milyen játékfajtákban tevékenykedik a legtöbbet? *(Több is megjelölhető)*

gyakorló építő szerep szabály bábozás dramatizálás barkácsolás

Megjegyzés:.....
 .....
 .....
 .....

.....
 Óvodapedagógus

.....
 Óvodapedagógus

II.ÉRZELMI-AKARATI, ÉLET SZOCIÁLIS FEJLETTSÉG, ÉRETTSÉG

A gyermek csoportja és jele:

...../.....nevelési év

NAGYCSOPORT

FEJLETTSÉG MUTATÓI		.....év.....hó	.....év.....hó
Szociális fejlettség, érettség Érzelmi akarati élet <i>(megfigyelésére alapozva)</i>	<u>Saját személyével kapcsolatos tevékenységek</u> - testápolás - öltözködés - étkezés 1. Gyakran igényel felnőtt segítséget, bizonytalan, nem segítő, makacs 2. Igyekvő, bontakozó, de még igényli az irányítást, segítséget 3. Korának megfelelő, önálló, ritkán igényel apróbb segítséget. 4. Önálló, ügyes, koránál fejlettebb, szívesen, felszólítás nélkül segít f)	1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4	1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4
	<u>Közösségért végzett munkák</u> • Naposi munkák • Környezete rendbetartása • Kisebbséget segítő tevékenysége • Egyénre szabott feladatok, segítség a felnőtteknek g)	1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4	1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4
	Feladat- és szabályértése	1 2 3 4	1 2 3 4
	Feladattudata és szabálytartása	1 2 3 4	1 2 3 4
	Feladatvégzésének pontossága	1 2 3 4	1 2 3 4
	Munkatempója	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>Magatartása - hangulata</u> 1. Agresszív, robbanékony, kötözködő, durva, dacos, nem fogadja el az utasításokat, nem tud vagy nem akar alkalmazkodni. 2. Visszahúzódó, félénk, lassú, gátolt, nyugtalanság van körülötte, szeszélyes, megalkuvó, nem tudja elfogadtatni az elképzeléseit. 3. Átlagos, általában tisztelettudó, hangulata	1 2 3 4	1 2 3 4

	<p>változó, a csoportszokásokat, általában elfogadó.</p> <p>4. Barátságos, kedves, vidám, elfogadó, kiegyensúlyozott, közvetlen, udvarias, segítőkész, alkalmazkodó de el tudja fogadtatni az elképzeléseit.</p>		
	<p><u>Empátiája – szociális érzékenysége</u> (együttérzés, segítségnyújtás, odafigyelés, támogatás)</p> <p>5. Alapvető érzelmeket sem ismer fel, közömbös társai érzelmei iránt, ösztönzésre sem vagy csak ritkán reagál.</p> <p>6. Csak bizonyos helyzetekben és személyek iránt mutat érdeklődést, ösztönzésre támogat, de csak rövid ideig.</p> <p>7. Az alapvető érzelmeket kis segítséggel felismeri, reakciója támogató.</p> <p>8. Az alapvető érzelmeket felismeri, önállóan és a helyzetnek megfelelően támogat.</p>	<p>1 2 3 4</p>	<p>1 2 3 4</p>
	<p><u>Önértékelése - önbizalma</u></p> <p>5. Nincs önbizalma.</p> <p>6. Kevés az önbizalma, önértékelése kevésbé reális, állandó támogatást, ösztönzést igényel.</p> <p>7. Önbizalma, önértékelése általában reális, kis mértékű támogatást igényel.</p> <p>8. Önbizalma jó, önértékelése reális.</p>	<p>1 2 3 4</p>	<p>1 2 3 4</p>
	<p><u>Alkalmazkodása</u> (szerepekhez, szabályokhoz, csoportszokásokhoz, feladatokhoz, közösséghez, társak elképzeléseihez)</p> <p>5. Nem tud alkalmazkodni, elutasító, agresszív.</p> <p>6. Rövid ideig, sok segítséggel képes az alkalmazkodásra, a szabályok elfogadására, betartására.</p> <p>7. Általában jól alkalmazkodik, kis segítséggel elfogadja a szabályokat és betartja a csoportszokásokat</p> <p>8. Alkalmazkodó, elfogadó, toleráns, nem igényel segítséget.</p>	<p>1 2 3 4</p>	<p>1 2 3 4</p>
	<p><u>Kapcsolatteremtése felnőttekkel</u></p> <p>1. Elutasító, barátságtalan.</p> <p>2. Visszahúzó, nem szívesen</p>	<p>1 2 3 4</p>	<p>1 2 3 4</p>

	<p>kommunikál.</p> <p>3. Elfogadó, átlagos, általában kommunikatív.</p> <p>4. Kezdeményező, nyílt.</p> <p>h)</p>		
	<p>Kapcsolatteremtése társakkal <i>(értékelés ugyanaz, mint az előzőnél)</i></p>	<p>1 2 3 4</p>	<p>1 2 3 4</p>
	<p>Részvétele a csoport életében, szociális érettsége, a csoportszokások, közösségi szabályok elfogadása</p> <p>i)</p>	<p>1 2 3 4</p>	<p>1 2 3 4</p>
	<p><u>Kudarca, akadályoztatásra adott reakciója</u></p> <p>1. Agresszióval, dühkitöréssel reagál, bizonyos esetekben elfogadja a felnőtt segítségét.</p> <p>2. Feladja, visszahúzódik, sír, felnőtt segítséget igényel, rövid ideig képes a kivárára.</p> <p>3. Kudarcait kis segítséggel tudja kezelni, alkalmanként képes a kivárára és toleráns, bizonyos helyzetekben felnőtt segítséget igényel.</p> <p>4. Kivárára, önálló megoldásra képes, toleráns.</p> <p>j)</p>	<p>1 2 3 4</p>	<p>1 2 3 4</p>
	<p><u>Konfliktuskezelése a napi tevékenységei során</u></p> <p>1. Agresszív, durva, dühös.</p> <p>2. Árulkodik – megsértődik, sír–, csak felnőtt segítséggel képes rá.</p> <p>3. Változó, általában megoldja, néha felnőtt segítséget igényel.</p> <p>4. Önállóan, helyesen oldja meg, találékony, segít másoknak.</p> <p>k)</p>	<p>1 2 3 4</p>	<p>1 2 3 4</p>
	<p><u>A közösségben elfoglalt helye</u></p> <p>1. Peremre szorult, nem barátkozik, nem kedvelik.</p> <p>2. Nincsenek barátai, játszócsoportokhoz csatlakozik, felszínes kapcsolatai vannak.</p> <p>3. Kedvelik, szívesen játszanak vele, vannak barátai, állandó baráti kapcsolatra is képes.</p> <p>4. Központi helyet foglal el, kedvelt személyiség, sok barátja van, állandó barátja is van.</p> <p>l)</p>	<p>1 2 3 4</p>	<p>1 2 3 4</p>
	<p>P:</p>	<p>%</p>	

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

Összegzés: 84 pont		P:	%
--------------------	--	----	---

Megjegyzés:.....
.....
.....

.....
Óvodapedagógus

.....
Óvodapedagógus

	<ul style="list-style-type: none"> Tiszta, igényes munkát végez. 		
	<u>Emberábrázolása</u> <i>(értékelés a 3-as mellékletben)</i>	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>Írásmozgás-koordinációja</u> <i>(11-es melléklet)</i>	1 2 3 4	1 2 3 4
Összegzés: 52 pont		P: %	P: %

Jobb kezes

Bal kezes

Két kezes

Megjegyzés:.....
 .....
 .....
 .....

.....
 Óvodapedagógus

.....
 Óvodapedagógus

IV. NYELVI KIFEJEZŐKÉPESSÉG

A gyermek csoportja és jele:

...../.....nevelési év

NAGYCSOPORT

FEJLETTSÉG MUTATÓI		.....év.....hó	.....év.....hó
Beszédfejlettség (megfigyelés és tapasztalat alapján)	<u>Beszédkedve, kommunikációja</u> 1. Gátolt, elutasító, nem szívesen kommunikál 2. Csak kérdésekre válaszol, társaival is ritkán beszélget 3. Ritkán kezdeményez beszélgetést, nyitott, főleg társaival kommunikál 4. Szívesen beszél, kommunikál, nyitott, mindenkivel kezdeményező q)	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>Beszédfegyelme</u>	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>Szókincse, mondatalkotása</u> 1. Szegényes, átlag alatti, szóhalmazokat használ, gyakran vét nyelvhelyességi hibákat 2. Egy-egy összefüggést érzékel, kifejez. Tőmondatokkal vagy szóhalmazokkal ad elő egy történetet, kérdésekre egyszavas válaszokat ad. 3. Életkorának megfelelő szókincssel rendelkezik, összetett mondatokat használ, szívesen mesél 4-5 mondatos történeteket is elmond, kérdésekre 2-3 szavas tőmondatokkal válaszol. 4. Gazdag, árnyalt, több összefüggést említ, összetett mondatokat, jelzős kapcsolatokat használ, érthetően, szívesen mesél. Összefüggő szövegalkotásra képes, kérdésekre mondatokkal válaszol. r)	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>Metakommunikációja</u> 5. Nem használ metakommunikációs eszközöket, nem is érti őket. 6. Keveset használ, de érti őket. 7. Használja és érti őket. 8. Folyamatosan használja és helyesen értelmezi őket.	1 2 3 4	1 2 3 4
B es z é d é s	<u>Beszédhallása, utánmondás</u>	1 2 3 4	1 2 3 4

	szóismétlés: tevekaraván, balalajka, halszálka, tehénistálló, autóbusz-állomás;		
	<u>Beszédértés, rövid távú auditív emlékezet</u> Instrukciók adása (érti a kérdéseket, feladatokat) és annak végrehajtása a napi tevékenység folyamán. (megfigyelés alapján)	1 2 3 4	1 2 3 4
	Mi tartozik össze? (4-es melléklet) Melyik kép illik a mondathoz? (6-8 db.)	1 2 3 4	1 2 3 4
	A mesék tartalmát megérti, a versek szövegét helyesen adja vissza.	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>Beszédhanghallás:(DIFER vagy 13-as melléklet)</u>	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>Beszéd tartalom.</u> képpolvasás (Javaslat: Kiskobak 42. oldal) 1. Kérdésekre is egy-egy szóval válaszol. 2. Rávezető kérdésekre szóhalmazzal válaszol. s) 3. Önmagától felsorol, kérdésekre mondatokkal válaszol. t) 4. Önmagától mesél, mondatokkal válaszol. u)	1 2 3 4	1 2 3 4
Összegzés: 40 pont		P: %	P: %

Óvodapedagógusi vélemény alapján:

- megkésett beszédfejlődésű
- beszédhibás
-

Logopédiai fejlesztésben részesül

Logopédiai vélemény, javaslat:

.....

.....

.....

.....

Hallása óvodapedagógusi vélemény alapján

- megfelelő
- nem megfelelő, jelzés a szülő felé
- hallásvizsgálaton részt vett

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

Adószám: 15766115-2-05

OM azonosító: 028572

Hallásvizsgálat eredménye, orvosi javaslat:

.....
.....
.....

Megjegyzés: *(hibás hangzói)*

.....
.....
.....

.....
Óvodapedagógus

.....
Óvodapedagógus

V. MOZGÁS

A gyermek csoportja és jele:

...../.....tanév

NAGYCSOPORT

FEJLETTSÉG MUTATÓI		.....év.....hó	.....év.....hó
Mozgás (megfigyelésekre alapozva)	Képes minden természetes mozgás elvégzésére.	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>Alapgyakorlatok</u>		
	• hossz tengely körüli gurulás	1 2 3 4	1 2 3 4
	• gurulóátfordulás	1 2 3 4	1 2 3 4
	• labdakezelés	1 2 3 4	1 2 3 4
	v)		
	<u>Egyensúlyérzék</u> (rézsútos padon járás, rézsútos padon akadályátlépéssel, egy lábon állás)	1 2 3 4	1 2 3 4
	Állóképesség	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>Mennyire terhelhető?</u> - időben, - nehézségi fokban	1 2 3 4 1 2 3 4	1 2 3 4 1 2 3 4
	Szabályértése	1 2 3 4	1 2 3 4
	Szabálytartása	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>Változó tempójú, ritmusú, irányú mozgás</u> (gyors irányváltásokra képes, kikerüli társait)	1 2 3 4 1 2 3 4	1 2 3 4 1 2 3 4
Térlátása, térérzékelése			
Jobb-bal irányok ismerete	1 2 3 4	1 2 3 4	
Érti a feladatokat, szakkifejezéseket, vagy társait figyelni és utánozza.	1 2 3 4	1 2 3 4	
<u>Mozgáskoordinációja</u>			
1. Ügyetlen	1 2 3 4	1 2 3 4	
2. Bizonytalan, bátortalan, segítséget igényel			
3. Átlagos, korának megfelelő			
4. Ügyes, harmonikus, átlagon felüli, bátor			
	1 2 3 4	1 2 3 4	

	Mozgás utánzásának képessége Tükörjáték (12 mozdulat)		
	<u>Testséma ismerete (12)</u>	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>Tájékozódása a térben (8)</u> <i>(mindhárom vizsgálathoz javaslatok a Képességmérés az óvodában c. kiadványban)</i>	1 2 3 4	1 2 3 4
Összegzés: 72 pont		P: %	P: %

Laterális dominancia

kéz: jobb bal

láb: jobb bal

Megjegyzés:

.....
 .....
 .....

.....
 Óvodapedagógus

.....
 Óvodapedagógus

VI. ÉRTELMI FEJLETTSÉG

A gyermek csoportja és jele:

...../.....tanév

NAGYCSOPORT

FEJLETTSÉG MUTATÓI		.....év.....hó	.....év.....hó
Figyelem <i>(megfigyelésekre alapozva)</i>	<u>Játék során</u> 1. Szétszórt, rövid ideig tartó, kapkodó, figyelmetlen, motivációra sem reagál. 2. Rövid idejű, változó, gyakori motivációt igényel. 3. Átlagos, korának megfelelő, néha motivációt igényel. 4. Tartós, hosszabb idejű. w)	1 2 3 4	1 2 3 4
	<u>Spontán és irányított tapasztalatszerzés során</u> Szándékos figyelem tartóssága Feladattartása Feladatértése Monotónia tűrése Figyelem megosztás képessége Terhelhetősége x) y)	1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4	1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4
	<u>Összpontosítás, koncentráció</u> -Betűk keresése, megadott idő alatt: 5 perc <i>(15-ös melléklet)</i> Értékelés: z) 42 db. fölött - 4 pont aa) 36-42 db. között - 3 pont bb) 35-28 db. között - 2 pont cc) 27-20 db. között - 1 pont dd) 20 pont alatt - 0 (nem értékelünk)	1 2 3 4	1 2 3 4
Emlékezet	<u>Hosszú távú szövegemlékezete</u> (tanult versek, mondókák, dalok, elmesélt történetek alapján)	1 2 3 4 1 2 3 4	1 2 3 4 1 2 3 4
	<u>Rövid távú emlékezete</u> (napi tevékenységek, megbízatások során)		
Képzelet	Napi tevékenységeiben, játékidőben megjelenő fantázia, kreativitás <i>/ megfigyelésekre alapozva vagy segítségképpen a 17-es melléklet/</i>	1 2 3 4	1 2 3 4

Érzékelés, észlelés	<p><u>Vizuális észlelés</u> Sorba rendezés – térben és síkban (legalább 4-5elemből) (fonalak, kockák, számlépcső, mennyiségek, feladatlap) <i>/Játékidőben, egyéni fejlesztés során, segítségül használható a 17/b melléklet/</i></p>	1 2 3 4	1 2 3 4
	<p>Alak – háttér észlelés (Gestalt látás) <i>/Játékidőben, társasjátékkal vagy a 18-as melléklettel/</i></p>	1 2 3 4	1 2 3 4
	<p><u>Térészlelés</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Téri tájékozódás a síkban – labirintus (19-es melléklet) • Négyzethálón formák elhelyezése (10 melléklet) • Relációs viszonyok megértése, relációs szavak használata „Hol...? Hová...? Honnan...? kb. 8 kérdés (Javaslat: Kiskobak 43.old.) 	1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4	1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4
	<p><u>Vizuális ritmus</u> ee) Logikai készletből készített - 3 elemből és színből álló - sorminta folytatása / <i>A vizsgálat elvégezhető indirekt módon is, játékidőben. Segítségül használható a 10/ c melléklet/</i> ff)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Segítséggel sem, de próbálkozik. 2. Folyamatos, közvetlen segítséggel sikerül, kissé pontatlanul, de közvetett segítséggel, esetleg önállóan. 3. Rávezetéssel, közvetett segítséggel, de pontosan. 4. Segítség nélkül, pontosan, önállóan is alkot. 	1 2 3 4	1 2 3 4
Gondolkodás	<p>gg) Érdeklődik a matematikai tartalmak iránt, részt vesz a matematika jellegű tevékenységeken.</p> <p>Érdeklődő, motivált, minden kezdeményezésen szívesen részt vesz.</p>		
	<p>hh) Kedveli a logikai, gondolkodtató játékokat (társasjátékok, kirakók, párkeresők, kitalálós játékok)</p> <ul style="list-style-type: none"> • szabályértése ii) • szabálytartása jj) • kudarctűrése kk) 	1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4	1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY
ZSOLCAI KAPUI TAGÓVODÁJA

„KOMPLEX PREVENCIÓS PROGRAM”

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Készítette: A MIÓVI Zsolcai Kapui Tagóvodájának nevelőtestülete

Hatályos: 2024. szeptember 1.

2024.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

Tartalom

Intézményi alapadatok:.....	2
1. Bevezetés.....	2
2. Szociokulturális háttér.....	2
3. Gyermekkép és óvodakép.....	3
3.1 Gyermekkép.....	3
3.2 Óvodakép.....	3
4. Az óvodai nevelés célja.....	4
5. Az óvoda nevelési feladatai.....	5
5.1 Egészséges életmódra alakítása.....	5
5.2 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés.....	5
5.3 Anyanyelvi nevelés, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	5
5.4 Kultúra átadás.....	6
6. Fejlesztőprogram.....	6
7. Az óvodai élet tevékenységei.....	7
7.1 Játék.....	7
7.2 Verselés, mesélés.....	7
7.3 A külső világ tevékeny megismerése.....	8
7.4 A külső világ tevékeny megismerése: matematikai tartalmú tapasztalatszerzés.....	8
7.5 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	9
7.6 Ének-zene, énekes játék, gyermektánc.....	9
7.7 Mozgás.....	10
8. A tevékenységben megvalósuló tanulás.....	10
9. Az óvodai élet megszervezése.....	11
9.1 Csoportszervezés.....	11
9.2 Napirend.....	11
9.3 Hetirend.....	11
10. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére.....	11
11. Hátránykompenzáló tevékenységek.....	12

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

Intézményi alapadatok:

A székhely intézmény neve: Miskolci Integrált Óvodai Intézmény

A székhely intézmény címe: 3534 Miskolc, Batsányi János u. 2.

A tagintézmény neve: MIÓVI Zsolcai Kapui Tagóvodája

A tagintézmény címe: 3526 Miskolc, Zsolcai Kapu 17.

E-mail cím: miovi.zsolcai@gmail.com

Telefonszám: +36-46/322-688

+36-70/652-31-87

1. Bevezetés

„Nem az számát, hogy honnan jöttél, hanem az, hogy howá tartasz.”

(Ella Fitzgerald)

A Miskolci Integrált Óvodai Intézmény Zsolcai Kapui Tagóvodája, a belvároshoz közel, egy infrastrukturálisan központi helyen található. Óvodánk két csoporttal működik, melyben a gyermekek otthonosan érezhetik magukat, hiszen minden az ő igényeik figyelembevételével lett kialakítva. Rendelkezünk egy jól felszerelt tornaszobával, ahol a gyermekek szívesen végeznek mozgásos tevékenységeket. Az óvoda udvara tágas, átlátható, változatos talajú részekkel és számos eszközzel, mely sokféle szabad játékra ad lehetőséget.

Kiemelt feladataink közé tartozik a gyermekek sokoldalú és kiegyensúlyozott fejlődésének elősegítése az életkori és egyéni sajátosságok, valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével. Derűs, szeretetteljes, befogadó légkört biztosítunk számukra, melyben személyiségük ki tud bontakozni és az esetleges hátrányaik csökkenni. Hiszünk az inkluzív nevelésben, nagy figyelmet fordítunk a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeinkre, valamint a gyermekvédelmi feladatainkra is. A fejlesztő és segítő kollégákkal szoros együttműködésben dolgozunk. Folyamatosan törekszünk a harmóniára mind a felnőttek, mind a gyermekek tekintetében.

A tanulási nehézségek megelőzése és leküzdése érdekében választottuk a Komplex Prevenciók Óvodai Program részadaptációját, mely segíti a hátrányos szociális környezetből érkező gyermekek felzárkóztatását.

2. Szociokulturális háttér

A MIÓVI Zsolcai Kapui Tagóvodája egy infrastrukturálisan központi helyen lévő intézmény, hiszen a belvároshoz közeli, körzetes utcái a városunk egy fő útvonalán találhatóak. Mégis ebből a szempontból nem szerencsés, hiszen sok irodaépület és nem lakásként funkcionáló helyiség tartozik az óvodánkhoz, ahonnan aligha érkezhettek óvodáskorú gyermekek. Az itt élők között elenyésző az értelmiségi, sok szülő fizikai munkát végez, több a munkanélküli vagy közfoglalkoztatott, akik megélhetési gondokkal küzdenek. A családokban jellemzően a mindennapi anyagi gondokkal küzdenek. A lakhatás leromlott minősége és az iskolázatlanság jelenti a fő problémát. Több gyermekünk nevelőszülőknél él, vagy gyámság alá tartozik.

A családokban nem jellemző az egészséges életmód, hiszen korlátozottak a lehetőségeik, éppen ezért nem fordítanak nagy hangsúlyt a mozgásra sem. Óvodánk kiemelt feladata, hogy változatos tevékenységeket biztosítson az ingerszegény környezetből érkező gyermekek számára, melyeket a

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezese@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

---

saját közegükben nem tapasztalnának meg. A gyermekek integrálása szempontjából fontosnak tartjuk, hogy a szülők is részesüljenek segítő lehetőségekben.

3. Gyermekkép és óvodakép

„Minden gyermek mögött, aki hisz magában, áll valaki, aki először hitt benne.”

(Mathew L. Jacobson)

3.1 Gyermekkép

Minden ember egyedi és megismételhetetlen, a vele született jellemzői, az öröklött tulajdonságai csupán csak alapul szolgálnak a további kompetenciák fejlődésében. A gyermekek személyiségfejlődésének elsődleges színtere a család, az itt tapasztalat szokásokat, az átélt élményeket, a környezeti hatásokat kezdetben itt sajátítja el. Az otthon tapasztaltak nyújtanak egy kiindulópontot a további út során.

A gyermekek nevelésének elsődleges színtere a család, ahol elkezdődik a saját normarendszer felépítése. Az óvodába érkezést követően a szülőkkel együttműködve, az otthonról hozott jó gyakorlatokat támogatva igyekeznünk kell a gyermekeket minden egyes életszakaszukban a koruknak megfelelően elfogadni, nevelni és fejleszteni. Fel kell zárkóztatnunk őket a rohanó világunkhoz, de meg kell tanítanunk azt is, hogy képesek legyenek lecsendesedni, önmaguk felé fordulni, ha éppen erre van szükség. A természet védelme, az egészség megóvása, a megfelelő értékrend felállítása ehhez elengedhetetlen.

A szülőkkel szoros együttműködésben célunknak kell tekinteni, hogy a gyermek szívesen járjon az óvodába, majd a megfelelő alapok biztosítását követően kudarc nélkül az iskolába. A gyermekeket segítenünk kell az önkifejezésben, fel kell ismernünk azt, hogy kinek van szüksége segítségre, illetve azt is, ha egy tehetség van kibontakozóban.

Támogatnunk kell a társas kapcsolatokat, az érzelmek fejlődését is. Mindezek mellett pedig támogatnunk kell az önállóságot és a segíteni akarást, kibontakoztatva a szeretetet és a kölcsönös bizalmat.

3.2 Óvodakép

Az óvoda feladata, hogy a 3 évet betöltött kisgyermekek harmonikus, nyugodt fejlődését biztosítsa egészen az iskola megkezdéséig, azonban addig nagyon hosszú út vezet. Az óvodában eltöltött évek alatt a szülői nevelés kiegészítéséért kell működnünk, szoros kapcsolatot ápolva. Fontos momentum az egymás folyamatos tájékoztatása nemcsak a fejlettséggel kapcsolatban, hanem igény szerint az éppen zajló jó, vagy rossz eseményekkel kapcsolatban, így komplex képet alkotva a gyermek érzelmi, és lelki állapotáról is.

Segítenünk kell a gyermekeket az életkoruknak megfelelő fejlődésben, ezen belül is a sajátos nevelési igény, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézség és a tehetséges gyermekek korai felismerésében.

A tevékenységek, programok változatosságával, az eszközök sokszínűségével biztosítjuk a gyermeki kíváncsiság felkeltését, a figyelem fenntartását.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

---

4. Az óvodai nevelés célja

A gyermekek befogadásától kezdve ügyelünk arra, hogy a szülői nevelés kiegészítéseként egészséges, harmonikus, nyugodt környezetet teremtsünk a gyermekek számára. Éppen ezért nagy hangsúlyt fektetünk a szülőkkel való kapcsolattartásra, az interperszonalitás fontosságára.

Azon dolgozunk, hogy a gyermekek személyisége megfelelő módon és ütemben bontakozhasson ki, megfelelő környezeti és szociális hatások, illetve a nevelés révén.

Az óvodai évek alatt az alapkészségek és képességek elsajátítása mellett az esetleges tanulási nehézség, vagy sajátos nevelési igény felismerésére és fejlesztésére is figyelniünk kell, hogy minél korábban tudjunk foglalkozni a hátrányok csökkentésével, így megelőzve a lemorzsolódást. A sikeres iskolai beilleszkedés alapjaként a testi, szociális, érzelmi, értelmi és lelki fejlődés folyamatos nyomon követését, egyéni fejlesztéseket alkalmazunk a mindennapokban.

A gyermekekkel elfogadóak vagyunk, sok esetben alkalmazkodunk a napi igényeikhez, így megteremtve a befogadó környezetet, ahol otthonosan érezhetik magukat. Ehhez kapcsolódóan segítjük őket az úton, melyen az énkép, az önismeret, és az önértékelés megalapozható, következő lépcsőfokként pedig az erkölcsi értékteremtés és a társadalmilag is megfelelő normák is kialakulhatnak.

A nemzetiségi óvodai nevelés kapcsán biztosítjuk a nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek önazonosságának megőrzését, ápolását, erősítését és átörökítését. A gyermekek számára így kialakítható a pozitív érzelmi viszony saját nemzetük, kultúrájuk iránt az életkori sajátosságaiknak megfelelően.

Minden egyes gyermeket külön egyéniségként a legnagyobb tisztelettel, egyenlő esélyekkel kezelünk, hagyjuk, hogy a saját ütemükben bontakozzon ki egyéniségük, készségeik és képességeik.

Biztosítjuk a gyermekek számára:

- a felhőtlen szabad játék lehetősége,
- a nyugodt, szeretetteljes légkör,
- az érzelmi biztonság,
- a sokszínű tevékenységrendszer,
- az inkluzív nevelés,
- az egyéni fejlesztési lehetőségek,
- a tehetség támogatása,
- a szükségleteik kielégítése,
- a személyi és tárgyi feltételek,
- a normák, értékek közvetítése,
- az egészségfejlesztés,
- az esélyegyenlősége,
- a multikulturális integráció.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Inštitúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezese@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

---

5. Az óvoda nevelési feladatai

5.1 Egészséges életmódra alakítása

Az egészséges életvitel igényének kialakítása érdekében az optimális életritmusra törekszünk, melyet a napirend szabályoz. Gondozási, étkezési, testápolási, öltözködési, betegségmegelőzési feladatok teljesítését a tevékenységet kísérő megerősítés segíti. A gondozási, testi, nevelési, mozgásfejlesztési feladatok megfelelő ellátásával elősegítjük a gyermekek egészségének, testi épségének védelmét, óvását, edzését, megőrzését.

Figyelmet fordítunk a környezet védelméhez, megóvásához kapcsolódó szokások kialakítására. Speciális gondozó, prevenció és korrekció testi, lelki nevelési feladatok ellátása érdekében a megfelelő szakemberek bevonása a szülővel együttműködve.

A fejlesztőprogram részfeladatainak nagy része az egészséges életmódra nevelés területén belül is megvalósítható.

5.2 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

A gyermekeket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.

Míndezért szükséges, hogy már óvodába lépéskor is kedvező érzelmi hatások ériék a gyermekeket, az óvodapedagógus-gyermek, a gyermek-dajka, a gyermek-gyermek kapcsolat pozitív attitűd érzelmi töltés jellemezze. A gyermekek személyiségének és magatartásának az értékmutató felnőttek példája kiemelt fontossággal bír, a verbális és metakommunikáció, a viselkedés, a bánásmód modell értékű a gyermekek számára. Igyekeznünk kell a csoportokban közös élményeket, programokat biztosítani, melyek erősítik a gyermekekben az összetartozást, és az ehhez kapcsolódó igények kialakulását. Törekednünk kell arra, hogy a gyermekekben kialakuljon az egészséges énkép és az életkoruknak megfelelő ön-, és társas értékelési rendszer, normákhoz igazodó értékrend.

A nemzeti identitástudat kialakulása is fontos szerepet tölt be a kötődés megalapozásában, szűkebb értelemben a családhoz tartozás, tágabb értelemben pedig a szülőföldhöz kötődés, és a hazaszeretet tekintetében.

5.3 Anyanyelvi nevelés, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelv használata szerves része az óvodai élet minden mozzanatának, minden egyes tevékenységben megjelenő folyamat. A helyes szép beszéddel mélyítjük érzelmeiket, fejlesztjük esztétikai érzéküket, előkészítjük őket az irodalmi élmények befogadására.

Fejlesztési feladatainknak a család, a környezet megismeréséből kell kiindulnia, hogy a gyermekek egyéni képességeiknek megismerésén keresztül hatást fejthessünk ki. Az anyanyelv fejlesztése óvodánkban spontán helyzetek és tevékenységek, irodalmi nevelés, az óvodapedagógus által kezdeményezett helyzetekben, anyanyelvi játékokban, megfelelő cselekvéses tanulásban történik, az életkori sajátosságok figyelembevételével. Differenciáltan támogatjuk a nemzeti és etnikai kisebbségekhez tartozó, valamint migráns gyermekeket a magyar nyelv elsajátításában.

A gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartását beszélő és beszéltető környezettel ösztönözzük. Törekedjünk a világos, tiszta kifejezések használatára, a helyes szó és mondatalkotásra, az artikulációra, a hangerőre és a tempóra. Az esetleges ejtési hibák, vagy beszédfigyelmetlenség észlelése után a logopédiai szolgálat segítségét vesszük igénybe.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

Segítünk befogadni a verbális és metakommunikációs információáradatot. A gyermek saját ütemében hagyjuk kibontakozni, aktívvá válni szókincsüket, támogatni önkifejezésüket.

5.4 Kultúra átadás

Kiinduló pontnak tekintjük a társadalmi és természeti környezetből szerzett gyermeki tapasztalatokat. Ezekre építve új élményekkel, ismeretekkel gyarapítva juttatjuk el magasabb szintre a gyermekeket, figyelemmel egyéni és életkori fejlődési ütemükre.

Gyakorlatban nem választjuk szét a tevékenységeket, hanem hetente, vagy projektként egy-egy témát komplexen, több oldalról megközelítve dolgozzuk fel. Tervezőmunkánk során figyelembe vesszük a nevelési területek egymásra épülését.

A kultúraátadási folyamat az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban szervezeti és időkeretekben valósul meg cselekvéses tanulás formájában, biztosítva a felfedezés, kreativitás lehetőségét. Az értékelés fontos eleme a mindennapoknak, mely segíti a gyermek személyiségének kibontakoztatását.

6. Fejlesztőprogram

A sajátos nevelési igényű és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek mindennapi integrációja érdekében utazó gyógypedagógus, utazó fejlesztőpedagógus óvodapszichológus, logopédus és szociális segítő áll rendelkezésre.

Az esélyegyenlőség maximális biztosítása mellett elfogadó és nyílt környezetet teremtünk, melyben a gyermekek társas interakcióira nagy figyelmet fordítunk, a megértésre és a türelemre fókuszálunk. Biztosítjuk a megfelelő tárgyi feltételeket, a differenciálást, az egyéni fejlesztést.

Célunk, hogy a gyermekek toleráns viselkedésükkel példaértékűek legyenek a felnőttek számára. Segítsék egymást a közösségbe való beilleszkedés során.

Fejlesztő programunk alkalmazásának alapelvei:

A tanulási képességeket meghatározó struktúrák fejlesztésénél —több elméleti megfontolásból is — a mozgásra alapozunk:

- a 3-7 éves korosztály alapvető megnyilvánulási formája,
- épít a gyermekek belső motivációjára,
- kapcsolódik a gyermekek spontán tevékenységeihez,
- biztosítja a gyermekek jó közérzetét.

A fejlesztő programból fakadó részfeladataink:

- Mozgásfejlesztés:
  - nagymozgások,
  - egyensúlyérzék,
  - szem-kéz, szem-láb koordináció,
  - mozgáskoordináció,
  - tartásjavítás,
  - kondíció,
  - izomerősítés
- Testséma fejlesztés:

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

- testrészek ismerete,
- testhatárok észlelése,
- testséma kialakulása,
- térérzékelés
- a személyes tér kialakítása.

➤ Érzékelés, észlelésfejlesztés:

- vizuális,
- verbális,
- auditív,
- taktilis,
- alaklátás, formaállandóság,
- kinezetikus észlelés,
- szerialitás,
- keresztcsatornák,
- megfigyelőképesség.

7. Az óvodai élet tevékenységei

7.1 Játék

A gyermek játéka kreativitását fejlesztő és élményt nyújtó tevékenység, amely a fejlődésének legfőbb eszköze. Ezért óvodánkban elsődlegesnek tartjuk a szabad játék túlsúlyát. Folyamatosan lehetőséget biztosítunk a gyermekeknek arra, hogy számukra érdekes és szabadon választott tevékenységek közben fejlesszék azokat a funkciókat, amelyek az aktuális fejlődésüket elősegítik. Ezt a megfelelő feltételek biztosításával valósíthatjuk meg.

A szabad játék legfontosabb része az önkifejezés. A legfontosabb, és a legfejlesztőbb tevékenység, melynek zavartalanul kell folynia.

Tudatos óvodapedagógusi munkánk fontos eleme a játékeszközök kiválasztása és a játék folyamatának indirekt irányítása. Figyelmet fordítunk arra, hogy a játékok milyen részképességeket fejlesztenek a használatuk során.

Fontosnak tartjuk, hogy bármely területen kiemelkedő vagy akár lemorzsolódó gyermek is megtalálja a legmegfelelőbb eszközt, és tevékenységet, ami további fejlődését elősegíti. A fejlesztésre szoruló gyermekekre több figyelmet fordítunk a szabad játék során is. Ebben a tevékenységben is fontos a felnőttek mintaadása, mely hatással van a gyermekek fejlődésére, viselkedésére.

7.2 Verselés, mesélés

A nevelés célja a nyelv szépségének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel a gyermekek biztonságos önkifejezését meglapozása, korosztályuknak megfelelő irodalmi élmények nyújtása és érdeklődésük felkeltése.

Feladatunknak tekintjük az anyanyelv megismertetésén, az irodalmi érdeklődés felkeltésén túl a változatos élmények nyújtását.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

A vers és a mese, a ráfordított gyakoriság tekintetében túl van egy tevékenységi ág keretein. A mindennapos mesélés, mondókák, verselés a gyermekek mentálhigiénéjének elmaradhatatlan eleme.

A klasszikus és kortárs irodalmi művek alkalmazása mellett a csoportösszetétel figyelembevételével a mese-vers anyag megválasztásával a multi és interkulturális nevelés megvalósítására törekszünk. Értékként kezeljük a gyermekek állampolgársága, anyanyelve közötti különbséget. A nyelv elsajátítása vonatkozásában érvényesítjük a szükséges differenciálást, az egyéni képességek fejlesztését. A gyermekek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.

Míndezek mellett az érzelmi biztonság megteremtésében fontos szerepet játszanak az ismétlődő mesék, versek, mondókák és dúdolóok. Ezek ritmusukkal, valamint a mozdulatok és szavak egységével érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak a gyermekeknek.

A magyar nyelv és gyermekköltészet változatos megfogalmazásain át az árnyaltabb kifejezéseken keresztül alakul a gyermekek stílusa is. Törekszünk mind az aktív, mind a passzív szókinccs gyarapítására minden egyes kezdeményezés során, valamint az egész napunk folyamán.

Az érzelmek kifejezésére is megadjuk az alkalmat a mesék, versek feldolgozása közben, biztosítjuk számukra a nyugodt, biztonságos, befogadó környezetet.

A mesehallgatás során fejlesztjük belső képi világukat, képzeletüket, a mesék cselekménye által feldolgozhatják a saját életükben történő eseményeket. A gyermek saját vers és mesealkotása, annak mozgással vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik csodálatos formája.

A pozitív személyiségfejlesztő hatásokon túl, az esztétikai élmény nyújtása, és a nyelvünk szépségének megismertetése is fontos eleme az irodalmi nevelésnek.

7.3 A külső világ tevékeny megismerése

Építünk a gyermekek spontán érdeklődésére, kíváncsiságára, érzelmeire, tevékenységi vágyára. Lehetőség szerint mindent közvetlenül a természetben szemléltetünk.

A környezet megismerése elősegíti a gyermek önálló véleményalkotását és döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

Az értékek átadása és megőrzése nemcsak nevelésen keresztül, hanem példákkal, környezeti hatásokkal és tapasztalatokkal is megtörténhet.

Közösen megismerkedhetünk hazánk kincseivel, természeti adottságaival, honos állatainkkal és növényeinkkel, mindeközben pedig a népi hagyományok, szokások védelmét, és szeretetét is kialakíthatjuk a gyermekekben. Célunk a lehető legátfogóbb és jól strukturált tudás megszerzése, valamint a környezetünkben való tájékozódás megalapozása.

Alkalmat teremtünk arra, hogy tapasztalatokat szerezzünk az érzékszerveken keresztül, taktilis érzékeléssel, így elmélyítve a megszerzett tudást, ismereteket. Feladatunk, hogy észreveggyük a spontán helyzeteket, és megteremtsük azokat az alkalmakat, amelyek során a gyermekek tapasztalati úton rácsodálkozhatnak a környezetükre az életkoruknak, fejlettségi szintjüknek megfelelően, a környezettudatos magatartás megalapozásával. A környezetünk megóvásának aktív részvételével biztosítjuk a gyermekek környezettudatos magatartásának megalapozását.

7.4 A külső világ tevékeny megismerése: matematikai tartalmú tapasztalatszerzés

A gyermekek környezeti megismerésének vágyát használjuk fel a matematikai tartalmak megismerése céljából is.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

Sokszínű matematikai tevékenységgel, a gyermek érzékszerveire ható változatos cselekedtetéssel érhetjük el a célunkat. Utánozza a felnőtteket és a társait, újra és újra próbálgatja képességeit, sikerélményt okoz neki egy-egy összefüggés felismerése, megértése, a problémahelyzetek megoldása.

Célunk a környezet mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, megtapasztalása ezáltal, a gyermek ítélő képességének tér-sík és mennyiség fogalmának alakítása.

A matematikai tapasztalatszerzés során különös figyelmet fordítunk a pszichikus funkciók fejlesztésére, ideértve a vizuális és auditív észlelést, a memóriát és a figyelmet. A gyermek matematikai érdeklődésének felkeltése, elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, logikus és problémamegoldó gondolkodás megalapozása. A gyermek természetes kíváncsiságának felkeltése elengedhetetlen ahhoz, hogy sikereket érvünk el. Az egyéni, önálló problémamegoldásra való törekvés is része a tapasztalatszerzésnek. A megfigyelések alkalmával fontos, hogy a gyermekek önállóan is észrevegyék az összefüggéseket, és ki tudják fejezni ezzel kapcsolatos meglátásaikat. Törekedjünk a többféle megoldás, elérési út támogatására, hagyjuk, hogy a gyermekek önállóan gondolkodjanak.

7.5 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Az óvodapedagógusok feladata, hogy az egész nap folyamán biztosítsák az ábrázolás lehetőségét a gyermekek számára, amik nem csupán a rajzolást jelenti, hanem a mintázást, képalkotást, építést, amelynek csak a képzelet szab határt. A tevékenység öröme, és a tevékenység iránti érdeklődés az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására, és az élmények befogadására alkalmas. Az ábrázolást, mint szabad alkotást az önkifejezés eszközének tekintjük. Sokféle tevékenység sorolható ide a firkálástól a rajzon át a festésig, a bábkészítéstől kezdve a legkülönbözőbb anyagok felhasználásával barkácsolt eszközökig minden. Az óvodai művészeti alkotásoknak legjobb modellje a család, a természet változása, állandó megújulása, a növény és állatvilág.

A tevékenységek az óvodapedagógus által biztosított feltételekkel, az egyéni fejlettségekhez és képességekhez igazodva segítik a képi - plasztikai kifejezőképesség komponáló - térbeli tájékozódó - és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermek tér - forma és szín képzetének gazdagodását, képi gondolkodásának fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

A gyermekek szabad képi és térbeli önkifejezése az élményeik és fantáziaviláguk kreatív megnyilvánulása. A gyermekek tér- forma- szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása. A természet és a belőle építkező mozgás, képalkotás, és a zene kapcsolata olyan maradandó élmény a gyermek számára, amelyből táplálkozhat. Ehhez biztosítanunk kell a zavartalan tevékenységi lehetőségeket, a baleset-megelőzés figyelembe vételével.

7.6 Ének-zene, énekes játék, gyermektánc

Az zenei tevékenység a hét minden napján, a nap bármely időszakában, a napirend lehetőségeinek megfelelően, más tevékenységekkel komplexen együttműködve. Az óvodai zenei nevelésünkkel a gyermekeket élményhez juttatjuk, formáljuk ízlésüket. Fejlesztjük hallásukat, ritmusérzéküket, zenei emlékezetüket, játékos zenei alkotókedvüket, elősegítjük mozgáskultúrájuk fejlődését. Zenei anyagaink közé soroljuk az ölbéli játékokat, mondókákat, énekes játékokat, a kortárs és a művészi értékű zenét is.

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezese@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az éneklés, a zenélés felkelti a gyermekek zenei érdeklődését, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömeit. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik.

Az óvodai ének-zenei tevékenység kitűzött céljainak, feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását. A felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik.

A dalos játékok közös éneklése fejleszti a zenei készségeket /ritmusérzék, hallás, éneklési készség/ és formálja a gyermek nyelvérzékét. Helyesebb lesz beszéde, kiejtése, hangjejtése. A dalos játékokhoz kapcsolódó mozgásformák és tánc során fejlődik mozgáskészsége, testséma ismerete, térérzékelése, vizuális memóriája. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek és zenei kreativitásának alakításában.

7.7 Mozgás

Célunk olyan gyermekek nevelése, akik szeretnek mozogni, és mindennapjaikat valamilyen módon örömteli aktivitásokkal töltik. Fontosnak tartjuk a pszichomotoros készségeik és képességeik kialakítását és fejlesztését, valamint a megfelelő testi és fizikai erőnlét kialakítását. Emellett célunk a koordinált mozgás és a finommotoros készségek fejlesztése.

Rendszeres mozgásos tevékenységek, játékok és feladatok pozitívan befolyásolják a kondicionális képességeket, hozzájárulnak a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásához, és kiegészítik a gondozás és az egészséges életmódra nevelés hatásait. A komplex testmozgások pedig együttesen hatnak a gyermek személyiségfejlődésére.

A mozgás sokoldalú tevékenységei és feladatrendszere áthatja az egész óvodai életet. Jelen van a szabad játékban, a foglalkozásokon és a sportprogramokon egyaránt. A mozgásfejlesztés, kezdve az aktív nagymozgásoktól egészen a finommotoros manipulációkig, minden területet magában foglal, és kedvezően befolyásolja az értelmi és szociális képességek fejlődését. Az óvodáskor a természetes helyzetváltoztató és finommotoros készségek tanulásának intenzív időszaka, amelyet sokféle, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlatokkal és játékokkal kell támogatni. Ebben az életszakaszban a gyermek leginkább a mozgás által szerez információkat a környezetéről, így gazdagodnak tapasztalatai, és a mozgás hozzájárul az egészséges életvitel kialakulásához.

8. A tevékenységben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatosan zajlik, nagyrészt utánzásos és spontán tevékenységek révén, melyek támogatják a teljes személyiség fejlődését és fejlesztését. Az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek szervezeti és időbeli keretek között valósulnak meg. A tanulás célja a gyermek kompetenciáinak fejlesztése, kiindulva az előző tapasztalatokból és ismeretekből. A tanulás alapfeltétele a gyermek aktív részvétele és a közvetlen, érzékszervi tapasztalatok biztosítása. Az óvodapedagógus a tanulási folyamatot személyre szabottan és pozitív visszajelzésekkel segíti, ezáltal elősegítve a gyermekek egyéni személyiségfejlődését.

A tanulás lehetséges formái:

- utánzásos, minta- és modellkövetéses,

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Inštitúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezese@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

- a spontán, játékos tapasztalatszerzés,
- a cselekvéses tanulás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés - a gyakorlati probléma- és feladatmegoldás,
- az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás.

A tanulás folyamatosan jelen van a gyermekek életében, hiszen minden helyzetben képesek tanulni. Az egyik alapvető formája ennek a játék. A felfedezés és megtapasztalás játékos élmény, és célunk, hogy a játékos tanulás örömet okozzon a gyermekeknek. A tanulási folyamat során vonzóvá tesszük a tanulást játékos feladatokkal, mivel ez a belső motivációra épít. Ezáltal növeljük a gyermek aktivitását, kíváncsiságát, valamint a figyelem mélységét és tartalmát. Emellett kihasználjuk a motivációs eszközök és a differenciálás lehetőségeit is.

9. Az óvodai élet megszervezése

9.1 Csoportszervezés

Minden évben az új csoportok kialakítását az újonnan érkező gyermekek kor szerinti összetétele, valamint az iskolába menő és az óvodában maradó gyermekek száma határozza meg. Ennek megfelelően lehetőség szerint osztott és osztatlan csoportokat is alkalmazunk a nevelésben.

9.2 Napirend

Az évszakhoz igazodva és a gyermek természetes mozgásigényét előtérbe helyezve tervezzük meg napirendünket. Rugalmasan kezeljük, hogy lehetőséget adjunk a különböző életkorú és fejlettségű gyermekeknek az elmélyült tevékenységre. Napirendünk maximálisan alkalmazkodik a gyermekek igényeire és fejlettségi szintjükhöz. A gyermekek önállóságának fejlődése és kapcsolatainak építése érdekében kiemelt figyelmet fordítunk a gondozásra. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában nevelőként is részt vesz, kapcsolatokat épít a gyermekekkel, és segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.

9.3 Hetirend

A különböző tevékenységeket, figyelembe véve a komplexitásukat, rugalmasan kezeljük, kivéve a mozgás sajátos feladatait és céljait, amelyek speciális eszközöket és helyigényt igényelnek. A napirendben a legtöbb időt a játékokra fordítjuk, mivel ezáltal megvalósíthatók a különböző fejlesztési feladatok. Olyan légkört teremtünk, ahol a gyermekek felszabadultan tevékenykedhetnek és választhatnak a rendelkezésre álló lehetőségek között.

10. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Az óvodai élet a gyermekek számára általában a 3. életévüket betöltött időszakban kezdődik. Az óvodások belső érésének és az óvodai nevelési folyamatnak köszönhetően a legtöbb gyermek hat-hét éves korára eléri az iskolakezdéshez szükséges fejlettségi szintet. A rugalmas beiskolázás

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Institúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezese@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

---

lehetőséget biztosít arra, hogy az iskolába való lépést a gyermek fejlettsége alapján határozzuk meg. Az eredményes iskolakezdéshez szükséges a megfelelő testi, lelki és szociális érettség.

- A testileg egészségesen fejlődő gyermeknek hatéves kora körül megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, mozgása összerendezettebb, harmonikus, finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségleteit szándékosan irányítani képes.
- A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálásnak, a téri tájékozódásnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.
- A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama. Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, növekszik a tartalma terjedelme. A cselekvő szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van. Az egészségesen fejlődő gyermek érthetően beszél, gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni. Minden szófajt használ, különböző mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán és mássalhangzókat. Végig hallgatja mások beszédét és megérti azt. Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről. Tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását. Felismeri a napszakokat, ismeri és alkalmazza a gyalogos közlekedés szabályait. Ismeri a növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét. Felismeri az öltözködés és időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait. Kialakulóban vannak azok a szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek. Elemi mennyiségi ismeretei vannak.
- Az óvodáskor végére szociálisan éretté válnak az iskolára. A szociálisan érett gyermek, kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, a kapcsolatteremtésre, az együttműködésre. Képes egyre több szabályhoz alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését. Feladattudata kialakulóban van, s a feladatok elvégzésében egyre kreatívabb, kitartása, munkatempója, önállósága fokozódik. A sajátos nevelési igényű gyermekek estében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait.

11. Hátránykompenzáló tevékenységek

Az óvodánkba járó gyermekek között vannak hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek.

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelési sikere érdekében szoros együttműködést tartunk fenn a szociális segítőkkel, védőnőkkel, fejlesztőpedagógusokkal, logopédusokkal, pszichológusokkal és a Szakszolgálat munkatársaival. Célunk, hogy időben felismerjük a veszélyeztetettséget és a hátrányos helyzetet, segítséget nyújtsunk a károsító tényezők

MISKOLCI INTEGRÁLT ÓVODAI INTÉZMÉNY

Inštitúcia Integrovaný Materských Škól v Miškovci

3534 Miskolc Batsányi János u. 2.

Telefon, fax: 46-533-400, 533-401,

Adószám: 15766115-2-05; OM azonosító: 028572

E-mail: miovi.vezetoseg@miovi.hu; miovi.elelmezes@miovi.hu; miovi.titkarsag@miovi.hu

www.miovi.hu

---

megszüntetésében, mindig tiszteletben tartva a gyermekek személyiségi jogait. Az óvodai élet minden területén biztosítjuk a gyermekek egyenlő hozzáférését és nagyfokú odafigyelést, személyes törődést. A gyermekek számára befogadó, családi környezetet teremtünk, amelyben biztonságban érezhetik magukat. Fontosnak tartjuk, hogy elegendő időt szenteljünk a szabad játék kibontakozására, így az óvodában valódi gyermeki élményekben lehet részük, kiszakadva az otthoni légkörből.

A szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységek:

- a gyermek családi hátterének, környezetének megismerése,
- a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek kiszűrése,
- esélyegyenlőség biztosítása,
- inkluzív nevelés,
- kölcsönös bizalomra épülő kapcsolat kialakítása a szülőkkel, segítő szándékú együttműködés.